

מסכת

שבת

מן

תלמוד בבלי

ש"ס עוזר

הש"ס המסומן

לע"נ ר' עוזר ב"ר אלכסנדר הכהן ז"ל

בס"ד

הש"ס המסומן – מפת דרכים לדף הגמרא.

* על מנת להקל על הלומד לעקוב אחר משא ומתן הסוגיא (הוצאה פנימית) *

לפניכם מונחת גמרא שהיא תוצאה של שיטת הוראה המיושמת למעלה מעשרים שנה.
ב"ה זכינו שהיום יש מספר מגידי שיעור ומרביצי תורה שלמדו בדרך זו וממשיכים ללמדה לתלמידיהם.
במקור, גמרות הללו נועדו לשימוש במסגרת השיעור. מגיד השיעור אמור לתת הקדמה מראש לסוגיא מתוך הגמרא, ולאחר מכן הלומדים יעקבו אחר מהלך הסוגיא בעזרת הסימנים בעת השיעור.
אחת המטרות העיקריות היתה ליעל ולדרבן חזרות.
במשך השנים, לומדים שונים גילו תועלת רבה מהגמרות המסומנות גם בלימוד עצמי.
רבים העידו שראו מהסימנים ברכה בעמלם וביכולתם לזכור את הנלמד.
הוספנו בין השורות זעיר פה וזעיר שם מילות קישור שנלקחו כמעט כולן מפירוש רש"י כדי לשמור רצף החשיבה של הלומד, כמו כן הבסיס של הסימנים מבוסס על פי פירוש רש"י. הוצאה זו אינה מתיימרת להיות פירוש או תרגום אלא היא כעין "מפת דרכים".
מחשבה רבה ניתנה לכל סימון ופסיק, אבל בסופו של דבר הם בגדר הצעה. אנו מעודדים כל לומד להוסיף משלו.
אנו מאמינים בדרך ש"יהו עמלים בתורה אבל לא מתקשים בה".
גמרות אלו היו בפני תלמידי חכמים ומגידי שיעור שאמרו שראו בהן תועלת.

יהי רצון שנזכה לראות ברכה במעשה ידינו בריבוי לומדי התורה ויודעה להביא נחת לבורא עולם יתברך

לפרטים: 02-6541693
052-5300710

USA: 718-471-6510

צילום דף הגמרא נעשה ברשותה האדיבה
של הוצאת טל-מן תודתנו נתונה להם.

Rabbi Yitzchak Berkovits
Sanhedria HaMurchevet 113/27
Jerusalem, Israel 97707
02-5813847

יצחק שמואל הלוי ברקוביץ
ראש רשת כוללים לינת הצדק
סנהדרי"ה המורחבת 113/27
ירושלם ת"ו

בס"ד ירושלם ת"ו יג' בטבת תש"ע

Dear Friends,

I have had the pleasure of working with Rav Yehonasan Berger in the years I spent with Yeshivas Aish Hatorah and witnessed the success of his marking system in opening Shas to many who were about to give up on Gemara study altogether. I see it as an effective means of attaining clarity in the structure of the daf in relatively little time and would suggest it for those seeking independance in preparing the daf and retaining the basic shakla v'taria. Magidei'shiur should certainly give it serious consideration as a valuable aid to their tzibbur.

Sincerely,

Yitzchak Berkovits

הרב יצחק שמואל הלוי ברקוביץ
ראש רשת כוללים
"לינת צדק"
ירושלים תובב"א

בס"ד

הש"ס המסומן

מהדורת "להבין ולהשכיל"

ישמחו השמים ותגל הארץ אודה לה' בכל לבבי שנותן לי הזכות לשבת באוהלה של תורה ולהגיש בפניכם מנחת העני הצעה צנועה כלי עזר ללימוד הגמרא.

איתא בברכות (ו:) "אמר רבא אגרא דשמעתתא סברא" היינו שעיקר קיבול שכר הוא עבור שהלומד "יגע וטורח ומחשב להבין טעמו של דבר" (רש"י שם) ובאמת בחולין (עז.) רואים תיאור של רבא - "חריפא סכיניה", ורש"י מפרש: "לב פתוח לו בסברא". שאיפתו של כל בן תורה בלימוד היא להיות בעל סברה ישרה, שבבא היום יוכל לענות "כן, פלפלתי בחכמה והבנתי דבר מתוך דבר" (שבת לא.). כדי להגיע לכך אנו שוב פונים לרבא, הפעם במס' ע"ז (יט.) שם מובאים כמה מימרות שנוגעות לענייננו "אמר רבא לעולם ילמד אדם תורה ואח"כ יהגה (ע"י רש"י ד"ה ואח"כ יהגה - יעיין בתלמודו לדמות מילתא למילתא להקשות ולתרץ ובראשונה לא יעשה כן...), ואמר רבא לעולם ליגריס איניש ואע"ג דמשכח ואע"ג דלא ידע מאי קאמר" (עיין רש"י שם) וכן עיין בשבת (סג.) "אמר רב כהנא כד הוינא בר תמני סרי שנין והוה גמירנא ליה לכוליה הש"ס ולא הוה ידענא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו עד השתא, מאי קמ"ל דליגמר איניש והדר ליסבר" ע"כ, ורש"י שם (בד"ה דליגמר איניש) מסביר "לגרוס שמעתתא מרביה ואע"ג דלא ידע לכולהו טעמי". ושמא יאמרו שהיום עצות אלו לא נוגעות לנו? על כך אנו מוצאים בר' אלחנן זצ"ל הי"ד בספרו עקבתא דמשיחא (עמ' ל' בהוצאת בני תורה) "יש לדעת כי מלבד המצוות והאיסורים הכתובים בתורה, רשומות שם גם עצות, עצות מנוסות! וכשם שהתורה נצחית היא כך גם עצת התורה נצחית היא!"

דברים אלו מקבלים חיזוק במשנה תוקף בספר אורחות צדיקים שער כז שער התורה עיין שם עמ' רע"ג - "... כמה היו דבוקים בתורה על כן זכו לרוח הקודש וכן בארץ צרפת היו עוסקים בעסק גדול וזמן רב והיו יושבים במקום אחד ללמוד כל התלמוד והיו חוזרים תמיד ולא פסקה תורה מפיהם והיו עושים כמו מעשה הראשונים כדאמרינן (ע"ז יט.) לעולם לגרס אנש ואף על גב דמשכח ואף על גב דלא ידע מאי קאמר ואמרינן (שבת סג.) מעיקרא ליגמר אנש והדר ליסבר, וכל זה אינם עושים עתה כי כל אחד רוצה ללמוד תוספות וכל חידושים וחידושי דחידושים קודם שידע צורת התלמוד, אם כן איך יצליחו, כיון שעושה להפך ממה שאמרו חכמי התלמוד, כי כל מה שנאמר בתלמוד הכל אמת ואין להשיב עליו או לשנותו ולא להוסיף ולא לגרוע וכו' (עיין שם המשך דבריו הנחוצים). יש להוסיף עוד ועוד בעניין זה אך אין כאן המקום להאריך.

שמנו כמטרה במהדורא זו להאהב התלמוד על לומדיו, לגרום חשק ורצון לחזור לשנן, לומר לחכמה אחותי את ושיקוים בנו האמור בקידושין (ל.) "ושננתם - שיהו דברי תורה מחודדים בפיך שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד" ובעירובין (נד.) "שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעיתו מה טוב - אימתי שמחה לאיש בזמן שמענה בפיו" ובתפילה שנוכל לומר די לצרותינו וכדמוכח במס' ב"ב (ת.) ש"אין פורענות בא לעולם אלא בשביל עמי הארץ", עיין בברכות (מ"ז:) "אחרים אומרים אפילו קרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים הרי זה עם הארץ" עיין רש"י שם (ד"ה שלא שימש ת"ח) – הוא הגמ' התלויה בסברה שהיו נותנים לדברי המשנה טעם והיו מתאספים יחד ועוסקים בכך והיא דוגמת הגמ' שסדרו האמוראים עכ"ל.

הרבה לומדים מתקשים בלימוד הגמרא, הסיבה לכך היא שבו בזמן הלומד נדרש לבצע ג' פעולות בבת אחת והם א. הכרת נושא חדש. ב. לתרגם את השפה הארמית. ג. לפענח את המבנה והמהלך המיוחד לתלמוד הבבלי לצורותיו המגוונות, נפרט אותם:

א. הכרת נושא חדש - אנו ממליצים להכין את המשניות עם מפרש שמסביר פשט בנושא.

ב. תרגום השפה הארמית - קיימים ספרים שחוברו ע"י תלמידי חכמים יראי ה' וניתן להעזר בהם.

ג. פענוח מבנה ומהלך דף הגמרא - אנו מציעים בפניכם מעין 'מפה', מילה זו תיטיב לבטא את התועלת שיש בשיטת הסימונים שלפניכם ע"י ההמחשה הבאה - לפניכם סרטוט של עיר שבו נראית גבולותיה החיצוניים ותו לא! סרטוט זה לא יועיל למשתמש שמחפש דרכו להגיע ליעד הנבחר, אולם כשיושלם הסרטוט עם קוים - רחבים וצרים מקוקוים ומפותלים שכל אחד מהם מראה על סמטה או רחוב ראשי, פסי רכבת או כביש, כבישים שבבנייה וכאלו שבתכנון, גינות ופרדסים, נהרות ואגמים, ככל שהמפה מפורטת וברורה יותר היא יעילה יותר! כמו כן הש"ס המסומן - נסיון לעזור ללומד למצוא את דרכו בשבילי מערבא נהרדע סורא ופומבדיתא.

שיטת הסימונים - הוראות שימוש

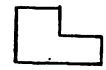 - המסגרת תוחמת מקור תנאי - משניות ובריייתות שמובאים לאורך כל התלמוד לצרכי קושיא, סיוע או איזה סיבה אחרת. במהדורה הנוכחית יש התייחסות ל"חסוריה מחסרא והכי קתני" כאילו זה מקור תנאי וכן בכל תיקון מקור תנאי שמופיע בסוגיות (כמו "אימא הכי" וכו').

 - סדרות - אמורים להבליט דברים שבאים בסדרה, לדוגמה: הגמ' מביאה מספר ת"ש (תא שמע) כדי להקשות על שיטה מסוימת, סביב כל ת"ש יופיע סימון סדרה. הסבה שישנם מספר צורות של סימון היא שפעמים רבות על הדף הנלמד יש כמה סדרות כמו - ת"ש להוכיח דעה מסוימת, רצף של מימרות מאותו רב, סדרה של עצות בקשר למאכלים מקבץ של ידיעות שמכנה המשותף שלהם אותו מספר (כמו שלשה דברים טובים ל... שלשה דברים קשים ל...), כדי להפריד בין סדרה לסדרה אנו משתמשים בצורות השונות.

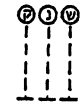 - יבוא בזמן שהגמ' שואלת, מתרצת, דוחה, ומנמקת דברים. לפעמים העניין ממשיך לאורך מספר שורות ולפעמים משתרע על פני למעלה מעמוד גמ'! כדי להראות שכל השורות הבאות מטרתם אחת היא - אנו מסמנים במרווח שבדף בין הגמ' לרש"י או לתוס', סימן זה יתחיל מהשורה שבה מתחיל העניין עד השורה שבה יסתיים.

 - פעמים רבות יש מלה או שתים שמחווים עיקר הקושיא או ההוכחה לדברי הגמ' למרות שהוא מובא בתוך בריייתא ארוכה או כחלק ממימרא ארוכה, כדי למשוך תשומת הלב לאותם מילים או משפט אנו מסמנים בקו מקוקו או בפס מפותל. שימוש נוסף לפס עקום הוא להבליט את המילים שבהם הגמ' מציעה ריבוי אפשרויות כמו "איבעית אימא", "לישנא אחרינא", "או דלמא", "איכא דאמרי" וכו'.

 - חצים - אם יש צורך לחזור ולמצא דבר שנאמר לפני כן אנו מסמנים חצים במרווח בין הגמ' לרש"י, למשל רב הונא אומר הלכה מסוימת וכדי לבסס את הדין הגמ' מביאה ברייתא ארוכה שבה נמצא אותו משפט - אבל המשפט כבר מרוחק מספר רב של שורות הדין של רב הונא - החץ מקשר בין אותה שורה של הברייתא ודברי רב הונא שנאמרו לפני כן.

① ② ③ - מספור - כדי לעשות סדר בריבוי, למשל כשיש מספר תירוצים לאותו קושיא, או בזמן שיש ריבוי לשונות בגמ' - "לישנא אחרינא" או "איכא דאמרי", ועוד שימוש רגיל כדי לעקוב אחר סדרות של דברים. Ⓝ ② ①

( ) - מרכאות יחידות נועדו כדי לחבר קבוצות מלים להיות משפט ולקוראם ברצף במקרים שאחרת הלומד היה מפסיק מוקדם וע"י כך לטעות בהבנה.

[ ] { } - סוגריים - מטרתם כדי לבודד קטעים צדדיים על מנת לשמור על רצף חשיבה. במקרים רבים תוך כדי מהלך של הגמ' פתאום מופיעה ידיעה שאינה קשורה ישירות לעצם שקלא וטריא של הסוגיא. כדי לאפשר שמירה על אותו רצף סומנו הידיעות הצדדיות בסוגריים כך שבלימוד הראשוני הלומד ידלג עליהם - יבין ביתר בהירות את עיקר הסוגיא ובסיומה יחזור וילמד את כל הגמ' כולל מה שהוא דילג לפני כן. במקרים מעטים קיימת תופעה שבתוך אותה ידיעה צדדית יש עוד עניין צדדי (צדי צדדים) אז יופיע קטע בסוגריים תוך הסוגריים.

 - צורת קשת מתחת שני מילים - סימן זה מורה להמשיך את הקריאה במקום שהפסקה בקריאה איננה נכונה.

 - קשת עם פסיק - מורה שיש להמשיך את הקריאה אבל עם הפסקה קטנה דוגמא: קמ"ל דלא.

 - עיטור בצידי דף הגמ' - לידו מובאים כותרות כלליות לסוגיה, נותן תשומת לב למעבר בין הנושא לנושא אחר (מהדורה זו לא אמורה לתת סקירה מקיפה).

מנסיון של שנים – שיטת הסימונים מוכיחה את עצמה כיעילה ללומד עם הזמן, הרבה ראו בה תועלת וברכה אבל רק לאחר שהתרגלו ולמדו בה מספר דפים.

נסיים בתפילה שנוכל להרבות בעסק התורה ובעמלה מתוך חשק ושמחה, וממילא נרבה גבולותינו בתלמידים ומלאה הארץ דעה, ונזכה לביאת גואל צדק ובניין ביהמ"ק במהרה בימינו.

© כל הזכויות שמורות תשס"ה

GEMARA MARKINGS

Symbol	Name	Description	Examples
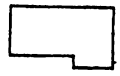	**Boxed Text**	Marks off Tannaic sources	ת"ש, מיתיבי, תניא, ת"ר, תנן, תנא, ורבינתו
SERIES INDICATORS 	**Triangle**	Series of related questions or proofs (inverted triangle represents proof in opposite direction)	ת"ש, מיתיבי, ואימא, איתיבית, אילימא-אלא-לעולם
	Diamond	Similiar usage as above.	בעי, איבעיא לה, ההוא גברא
	Double underline	"	
		Additional shapes needed for distinction when multiple series appear on one page	
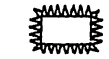	**"Firebox"**	Generally around a name, (sometimes on גופא or תניא) Denotes beginning of a סוגיא which last at least an עמוד	
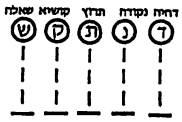	**Long Markings** (in margins)	Used to mark off a long question, answer or proof Or point	
	Dot-Underline	1. Focuses on main few words in בריית that prove or disprove points of the גמ. 2. Contrast different statments 3. Focuses on the main few words of an אמורא's statement (for easier back reference)	
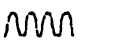	**Squiggle-Underline**	Highlights complimentary words Secondary use- May be used similiar to the Dot-Underline	בשלמא-אלא הניחא-אלא אי אשמעינן- אי אשמעינן
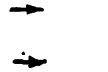	**Arrows** (in margin)	Reference back to a (hard to find) previous point in the גמ	
① ② ③ A B C	**Numbers & Letters**	Numbering approaches of the גמ or for lists of הלכות	
I II III	**Roman Numerals**	Different לשונות	איכא דאמרי לישנא אחרינא
" "	**Quotes**	To denote: מסוק short phrase, short quote	
[ ] { }	**Brackets**	Side point-- can be anywhere from a line to an entire דף Bracketed section interrupts the logical flow of the גמ and can be skipped temporarily to maintain continuity of the סוגיא	
' '	Single quote marks	Read without pausing phrase contained within	
	Connector	Don't stop (in a place where I mistakenly might have stopped)	
	Comma-Connector	Pause-- but don't stop	
. , ; : / ?	**Various Punctuations**	Common usage	
א או דלמא ב		Indicates two options of גמרא's query	איבעיא להו
	Vertical design in margin	Synopsis ; topic (s)	

סימוני התלמוד

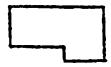

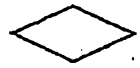

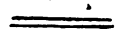

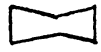

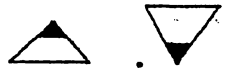

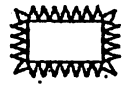

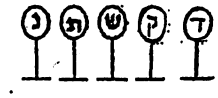

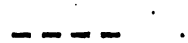

סימון	שם	תיאור	דוגמאות
	מסגרת	להבליט מקורות תנאיים	ת״ש, מיתיבי, תניא, ת״ר, תנן, תנא, ורמניהו
	משולש	סידרה של שאלות או הוכחות (משולש הפוך מראה על כיוון הפוך)	ת״ש, מיתיבי, ואימא, איתיביה, "אילימא-אלא-לעולם"
	מעין	גם מסמן סידרה - במקרה שיש סידרה שנית על אותו עמוד	בעי, איתביא להו, ההוא גברא
	פס כפול	"	
		"	
		"	
		"	
	"פייר-בוקס" מלבן אש	מסמן שם מאד מרכזי - שבדרך כלל דנים בשיטתו למשך עמוד גמ׳ או יותר	
ד ק ש ת נ	שאלה/ תשובה/ נקודה אורכה קושיה/ דחיה	מסמנים בריוח בין הגמ׳ והתוס׳ או רש״ו	
	קו-קו	להבליט מילים או משפטים מרכזיים	
	פס מפותל	כמו הנ״ל	בשלמא-אלא הניחא אלא אי אשמעיון- אי אשמעינו
	חצים (בריוח שבין הגמ׳ והתוס׳)	אם הגמ׳ מתיחסת לשורה למעלה או לדף קודם - להקל על חיפוש	
① ② ③ א ב ג	מספרים האותיות	ספירת תשובות או שיטות	
I II III	מספר רומי	ריבוי לשונות	איכא דאמרי לישנא אחריתא
، ،	מרכאות	לכלול יחד משפט (שאחרת לא הי׳ נקרא כמשפט)	
[ ] { } - סוגריים		מאמר צדדי שבקריאה ראשונה מדלגים כדי לשמור על רצף הקריאה	
	בצידי העמוד	נושא ; סיכום קצר	
	קשת / חיבור	מורה להמשיך לקרא במקום שאחרת היו מפסיקים	
،	קשת - פסיק	לעצור אבל לא להפסיק	
. , ; : / ?	פיסוק	שימוש רגיל	
א או דלמא ב	'א או דלמא ב'	להבליט שתי אופציות כגון 'א-או דלמא-ב'	איבעיא להו

יציאות שבת. הוצאות שמרשות לרשות החמורות לשבת ובמ' מפרש להכנסת עמי קח קרקי יציאות הוחיל ומוציא מרשות לרשות: **שתים שהן ארבע בפנים**. לאותן הטעונים בפנים שתים מן המוקף והכנסה דכתיב ויצא ובא' הזורק (לקמן נו:) כריציה נפקא לן מויגו משה ויעבירו קול במחנה וגו' לא תפיקו מרה"י לר"ה להכיל מדבה למחנה לויה ויוס השבת היה כדיליף התם ועל שתים אלו מייב חטאת על שגגתו ועל זדונו כרת ועל התראתו סקילה וכן בכל מלאכת שבת: **שתן ארבע**. לאכול בהם ולהכנס ולחזיל ואם עשה פעמו ולקמן מפרש להו ואזיל: **ושתים שהן ד' כאחד**. שתים מן התורה הוצאה והכנסה דעני העומד כאחד ושתים מדבריהם כשהמלאכה נעשית על ידי שתים זה שוקר וזה מניח לכתחלה לאסור ואם עשה פעמו כדיליף בגמרא (דף ג:) שתים שעשאוה פטורים: **פשט** בעני **שם ידו**. וחפץ באוכה: **ונתן לתוך ידו דכעכ"ב**. דעביד ליה עקירה כרה"ר והכמה כרה"ר: **או שנטל מחובה והוציא**. החפץ והניח כר"ה דעביד ליה עקירה [כרה"ר] והכמה [כרה"ר]: **בעני חייב**. שעשה מלאכה שלמעלה והכי שתים מן התורה לעומד באויר: **ובעל הבית פטור**. לגמרי ואפי' לכתחלה מותר דלא לאו מידי עבד והכי מפרש בגמ' (דף ג:): **פשט בעל הבית את ידו לתוך ידו של עני או שנטל מחובה והוציא שניהם פטורין**. דלא עשה מלאכה כלל: **פשט בעל הבית את ידו לתוך ידו של עני או שנטל מחובה והכניס שניהם פטורין**. דלא עשה מלאכה כלל: **גמ' תנן התם שבועות שתים שהן ארבע ידיעות**

יציאות

*השבת שתים שהן ארבע בפנים ושתים שהן ארבע בחוץ כיצד העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעל הבית או שנטל מתוכה והוציא, העני חייב ובעל הבית פטור: פשט בעל הבית את ידו לתוך ונתן לתוך ידו של עני או שנטל מתוכה והכניס, בעל הבית חייב והעני פטור: פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה או שנתן לתוכה והוציא שניהם פטורין ב*פשט בעל הבית את ידו לתוך ונטל העני מתוכה או שנתן לתוכה והכניס שניהם פטורין: גמ' *תנן התם שבועות שתים שהן ארבע ידיעות

יציאות שבת היה לו לשנות גבי חבות מלאכות לאחר פרק כלל גדול לקמן (דף עב:) דהתם קאי חבות מלאכות מ' חסר אחת וקאי הוצאה לבסוף והוה ליה להתחיל כסדר בדברים דמיירי בע"ש מבעוד יום כגון לא יצא איש במחנהו כמוך לחציכה אין שורין ויו וסמנין ואין טוחין בשר ואח"כ במה מדליקין ובירה ובמה טומנין שהם דברים הטהגים עם חציכה ואח"כ במה בהמה ובמה אשה יוצאה דברים הטהגים בשבת עמו וסוב חבות מלאכות של שבת וליך התנא לשנות כסדר זה כמו שמניו בפסחים דמתחיל בגיל י"ל וסוב בי"ל וסוב בפסחים שהוא אין הערבים ואחר כך סוכה מחכילת פסחים שהוא בלילה וכן ביומא ממחיל בו' ימי' קול' יה"כ ואח"כ בעיים"כ ואח"כ ביל י"כ ומירין דהוצאה מבוכה ליה לאקדומי משום דממנה זו שמניון כמה דברים הוצאה והכנסה דעני ועשיר ודבעי' עקירה והנחה ושים שעשאוה פטורין וידו של אדם מקום ד' כד' על ד' וידו של אדם ליכא לר' שמעון ולא כרה"י ולא כרה"ר ור"ת מפרש דדבר ההוה רגיל הם"ם לשנות תחילה וכן בסמ' ב"ק (דף כ:) השור והבור המבעה והמבעה ולא *נקט כסדר הפרשה וכן מפרש רב הלי גבי ד' לריכין להודות בפרק הרואה (ברכות דף נד:) ולא נקט הם"ם כסדר הפסוק ועוד מפרש ר"ת דפתח בילילות משום דבעי למימר לא יצא החייב במחנו לע"ג דלא שנה המלבן משום חין נוחנין כלים לכובס ולא המבעיר משום דמה עומנין הוצאה הולרך לשנות טפי משום דמלאכה גרועה היא כמו שחפרש: **יציאות**. הוצאות הוה ליה למתני' אלא נקט יליחות ליפנות דקרא לא יצא חים ממקומו (שמות טז) ודרשינן מינה (שיהובין דף יז:) הוצאה לא יצא עם הכלי ללקט המן: **שתים** שהן ארבע בפנים. כן גרסה כמו שמפרש רש"י כאן דמכפנים היינו לבעה"ב העומד בפנים ובחוץ היינו לעני העומד בחוץ שתים הוצאות והכנסות דחיוב שהן ד' הוצאות והכנסות דפטור ובשבועות* פרש"י בפנים היינו הכנסות פנים שתים לחיוב דעני ודעשיר ושתים לפטור ובחוץ היינו הוצאות חוץ* ואין נרחה מדפירש מילי דעני לחוד ומילי דעשיר לחוד משמע כפי שפירש כאן ולפי' החסס לא היה לו לשנות הוצאות והכנסות יחד ומיהו שמא לפי שהיה לריך להתחיל לם היה בא לפרש הוצאות לבד [והכנסה לבד] מ"מ אין נרחה לריכוי תלמוד מדקתמר בגמרא דיקא יליחות ומפרש הכנסות לתלמר ולא דייק מדקתני בפנים: **פשט** בעה"ב את ידו ט' תימה לר"י למתני' מרתי דעני ודבעה"ב וכן בריש שבועות דמפרש בגמרא (דף ג: ושם) שתים דעני ודבעה"ב מה שייך לקרותו שתים מה לי עני מה לי עשיר וגרחה לר"י דלישנטריך לאשמעי' משום דהוצאה מלאכה גרועה היא דמה לי מוליא מרה"י לרה"ר מה לי מוליא מרה"י לרה"ר ולא הוה גמרינן הוצאה דעני מבעה"ב ולא בעה"ב מעני ותדע מדלישנטריך תרי קראי בהוצאה כדפקא לן בריש הזורק (לקמן דף נו: ושם) מויקהל העם מהביא ובספ"ק דעירובין (דף יז:) נפקא לן מקרא לחריגא דדרשינן לא יצא חים ממקומו אלא יוליא *ותסס פירשתי והייט משום דגרועה היא לישנטריך תרוויהו חד לעני וחד לעשיר *וכן כל תולדות מלאכות לא חייבינן שיהא במשכן אלא חבות בלבד ובתולדות דהוצאה דעני' שיהא במשכן דתנן בהזורק (דף יו:) שתי גזוזטרות זו לעגד זו המשיט והזורק מזו לזו פטור היו שתיהן בדיוחא אחת הזורק פטור והמשיט חייב שכך היתה עבודת טיט ובריש הזורק (ע"ז שם:) גמי בעי הזורק ד' אמות ברה"ר מנלן ודחיק לאקשויינהו במשכן עד דמסיק כל ד"א ברה"ר הלכתא גמירי לה וכל אלו תולדה דהוצאה ניחא ולא אחבות אחין אחבות אלא מ' חסר אחת ונבי הכנסה גמי אמרינן בפ' בתה מומנין (לקמן מה:) הם העלו קרשים מקרקע לעגלה אף אחם אל תכניסו מרה"ר לרה"י* וא"ת כיון דהכנסה היתה במשכן מה לריך תו לקמן בהזורק (דף יו:) לפרושי דסברת הוא מה לי יליחי מה לי עיולי להזורק ד' אמות ברה"ר מעמע דאי הוה מקשית לה אחם ליכא סברת ויל דלישנטריך סברת הכנסה דבעה"ב דלא הוה במשכן אלא הכנסה דעני דמסחמא בקרקע היו עומדים אלא ר"ת ואם תאמר כיון דלישנטריך סברת אמרי לישנטריך בבמה טומנין למיתר דהכנסה היתה במשכן ויל דחנא ליה חיידי דבעי למיתני הם הוריד קרשים מעגלה ואחם אל תוליאו כו' אע"ג דהוצאה נפקא לן מקרא בהדיא לישנטריך למיתני שהיתה במשכן משום דקתני בריישא בבריחא אין חייבין אלא על מלאכה שכיוצא בה היתה במשכן ואם לא היה מוליא הוצאה במשכן היתי בכל מלאכות הדומות למלאכה גמורה אע"פ שלא היה במשכן כמו בהוצאה והא דלחמוך קרא לשבת למלאכת המשכן הוה דלריכין למילחא חלריתי: **שבועות** שתים שהן ארבע. בריש שבועות (דף ג:) מפרש שתים שהן ד' חכלתי ולא חכלתי ולא מפר' שהן ד' חזרוק ולא חזרוק והוה לריך לפרש שהן ד' חכלתי ולא חכלתי ולא חכלתי ולא חכלתי ור"ת למחי לא קחני שהן שמונה [חוכל ולא חוכל] חכלתי ולא חכלתי חזרוק ולא חזרוק זרקתי ולא זרקתי ולהכך פירש רש"י בריש שבועות שהיו שונה הלא דבר והילופו ור' יוחנן מירץ דלא נקט הלא חכלתי ולא חכלתי משום דפליג ר' שמעון והוי רבותא טפי לכל חזרוק ולא חזרוק דמודה ר"י לא חם למיתני ור"ת וגבי שבת למחי קחני שהיו שהן ד' וחו לא ליחני נמי מוליו ומעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך ר"ה דחייב כדחמר לקמן (דף נו:) וזורק מרשות היחיד לרשות הרבים ומה"ט לרה"י וי"ל דלא קחני הלא הכנסה *דדמיא להוליא שהוא מרה"י לרה"ר לחפוקי מושיט ומעביר שהוא מרה"י לרה"י וזריקה נמי לא דמיא להוליא שזה בהולכה ביד וזה בזריקה:

יציאות

שבת היה לו לשנות גבי חבות מלאכות לאחר פרק כלל גדול

תוהה בכלל דיני שבת כתב כמוי' פ"ח מהלי' שבת הלכה ג וי"ל כל מקום שנאמר שעושה דבר זה פטור הכי זה פטור מן הכרת ומן הסקילה ומן הקרבן אבל חשוב לעשות תולדה לדבר בשבת וחייבו מה"ם

א א מיי' פי"ב מהלכות שבת הלכה ט ופי"ג שם הלכה ב כמנ לחיין שם טוש"ע או"ח סי' שמ:

ב ב מיי' שם הל' ו:

רבינו חננאל

יציאות השבת שתים שהן ארבע בפנים כו'. גמ' תנן התם בתחלת שבועות. שבועות שתים שהן ארבע. ידיעות השמאה שתים שהן ארבע. יציאות השבת שתים שהן ארבע. מראות נגעים שתים שהן ארבע. ואקשי' אמאי התם בפסחת שבועות לא קתני בענין שבת שתים

[עי' מכרים]

	ארבע	הנח
א	ארני	ארני
ב	ארני	ארני
III ג	בארבע	בארבע
ב	בארבע	בארבע
III א	ארני	בארבע
ב	בארבע	ארני
IV ג	בארבע	ארני
ב	ארני	בארבע

טבלאות נוי אלוף הדפוס

[דף ב. ודף ג. ושם ד"ה שתים]

[מ"י]

וכתם פריך מי כתיב לא יוליא וסייע משום כל"ש

[ופ"ש תוספות פסחים שם: ד"ה הוצאה]

מלאתי כתוב בגליון ת"ש וי"ל ושים שתים מלאכות דחיוב ופטור שהן תרכיב הכנסות דחיוב ופטור עכל ואין נרחה דבירושלמי בעי מה שנים כו' ומפיק ב' לחיוב וכ' לפטור ע"ש. [דבר זה צריך לחוש, לעיל ד"ה שתים שהן תרכיב תחר פירש"י לפני ולאחר כו']

דדמיא לגמרי להוצאה כנ"ל

ידיעות המומחה כו'. ופ"ה ואמתי לא קתני מקדם שהיה שהן ד' המעלה מומחה ואינו מקדם והוה אמינא דלמא מקדם שהן ד' המעלה מקדם ואינו מומחה כדמפרש התם (פ"ב ד' יב:) ידיעות קמייתא לדיוקא כל הסורה טלה קתניא בתרייתא לדיוקא כל המורה לא קתניא פ"א ידיעות בתרייתא למיימי לידי קרבן קתניא ולהכי לא קתניא לדיעות קמייתא קתניא לה שייך למיתני גבי שבועות ובפ ידיעות שבועות וידיעות שבת ולדיוק ליגמ' נמי דקתני ידיעות בתרייתא למיימי לידי קרבן קתניא בה ידיעות כיון למיתני שהיה שהן תרבץ מקבתא בחיסורא נופיה לכל גבי מומחה מהיכא

כגון דרישא • הכא מיירי בחייב פטור וכגון הכניס חייב ופטור ומותר • דפטור מחטאת ומותר לכתחלה דהא לא עקירה עבד ולא הכתה עבד [שהחתך] הניחה בידו: פטור אבל אסור • פטור אבל אסור לטלטל מדבריהם לכתחלה: גידם גידי ולידם נתש ופיפס מורסא • כולהו כגון ר"ש דאמר לקמן בסיפיה והכא תורה אור מפרש טעמייהו מגו ליה בהו דפטור ומותר: מורסא • קיסטר"ש: מפיס • עוגר שנפפתח ונפלה הליחה: כי מילעריה ליה • לחמשינן דפטור ומותר בהנך דלים בהו מעשה כגון הכי תלת ותו ליכא: חייב טובא • כגון הכך דתכנא דריש: פטורי דאמי כפו לידי חיוב חטאת • כגון עקירת שן החלת המלכה לחיכה לחזר לשנות דלמא גמר לה לבל הנאות לה מני למיתי לידי חיוב חטאת דהא ליכא עקירה נמי הלי, ולקבע דקתני בכל חד מכרתי דחיובא (ועקירה דפטור) לכרתי ניהו דקתני כפו לידי חיוב חטאת • דלא עביד מעשה איכא טובא מ"מ תרתי סרי חויין? פטורי דאתי בהו לידי חיוב חטאת דקא חשיב דלא אתי בהו לידי חיוב חטאת לא קא חשיב. שניהן פטורין והוא אתעבידא מלאכה מבינייהו: תניא ר' אומר מעם הארץ בעשרה העושה את בולה ולא העושה את מקצתה: יחיד ועשה אותה חייב, שנים ועשו אותה פטורין איתמר נמי א"ר חייא בר גמדא נזרקה מפי חבורה ואמרו בעשותה: יחיד שעשאה=חייב, שנים שעשאוה=פטורין: בעי מינה רב מרבי הטעינו חבירו אוכלין ומשקין והוציאו לתיון מהו: עקירת גופו בעקירת שבת ומיחייב או דילמא לא א"ל יחייב ואינו דומה לידו(ה) מאי טעמא? גופו נייח, ידו לא נייח א"ל

בבא דרישא ופטור ומותר לא קתני אלא בבא דסיפא דפטור אבל אסור קשיא מי איכא בבולי שבת פטור ומותר והאמר שמואל כל פטורי דשבת פטור אבל אסור בר מהני תלת דפטור ומותר צידת צבי יוצלת נחש ומפיס מורסא? כי איצטריך ליה לשמואל פטורי דקא עביד מעשה, פטורי דלא קא עביד מעשה איכא טובא מ"מ תרתי סרי חויין? פטורי דאתי בהו לידי חיוב חטאת דקא חשיב דלא אתי בהו לידי חיוב חטאת לא קא חשיב. שניהן פטורין והוא אתעבידא מלאכה מבינייהו: תניא ר' אומר מעם הארץ בעשרה העושה את בולה ולא העושה את מקצתה: יחיד ועשה אותה חייב, שנים ועשו אותה פטורין איתמר נמי א"ר חייא בר גמדא נזרקה מפי חבורה ואמרו בעשותה: יחיד שעשאה=חייב, שנים שעשאוה=פטורין: בעי מינה רב מרבי הטעינו חבירו אוכלין ומשקין והוציאו לתיון מהו: עקירת גופו בעקירת שבת ומיחייב או דילמא לא א"ל יחייב ואינו דומה לידו(ה) מאי טעמא? גופו נייח, ידו לא נייח א"ל

ולא תיחוש לדברי ר' יוסי דאמר (לקמן קכב:) מותר לחתוך בשר מן הדג בשבת ואפילו לכתחלה דהא לא אתי לידי חיוב חטאת דאי לא תימא הכי אפילו לר' יוסי נמי אסור לחתוך בשר מן הדג בשבת דאתי לידי חיוב חטאת דהא קא עביד מעשה ואפילו לר' יוסי לא שרי אלא בדבר שאין בו מעשה כלל כגון לחתוך בשר מן הדג שכבר נחתך מבעוד יום אבל לחתוך בשר מן הדג שלא נחתך מבעוד יום אסור אפילו לר' יוסי דהא קא עביד מעשה ואתי לידי חיוב חטאת

היה מטען לוכלין ומקשין מבעוד יום כו׳. כשנמר לפום משחשכה לייני דבלא עמר לא מיחייב תע״ג דעקירת גופו כעקירת חפץ דמי לא בעלה עקירה לחשובה כדאמר לקמן (ד׳ ה:) המפנה חפליו מוזים לזוים ומלך עליהן להוליכן פטור שלא היתה עקירה משנה לחשובה לכך ונקט מבעוד יום לאשמעינן דעקירת גופו כעקירת חפץ דמי דאי הוה נקט סתם עמנו משחשכה ונמר לפום לא היה משמע מידי לאפילו לי עקירה והכתם גופו לא היא עקירה והכתה חייב משום עקירה לחשובה: **מהו** שחשבה ככרמלים. כגון שהוליא ידו מלאה לחוץ ולהחזירה לבל נע״ש לא דהא תנן בפרק כחרת דשיהוין (ד׳ נח:) שומר לחם ברה״ש ומעלמל ברה״ר ולא היא כרמלים אלא כחנוף שם שחשבה יוסר לנמרי לשוויה: **מי** קנסוה רבנן להחזירה. ברה״ר דגרם מי לחברה ולא גרם מי קנסוה ללקמן בשמך כי מוקמת לה לאו כרמלים דמיא לחייב חנני אחרא אמר להחזירה מפני שהיא כרמלים ומשמע דלחזירה משום קנס ומשמע דמעבדה ככרמלים נמי הוי קנסוה וע״מ לחשוב בשוגג *מבעוד יום: **כאן** למעלה מי׳. ות״ח למעלה מי׳ לכחחלה נמי מוחר להוליכה דהוי מקום פטור וי״ל דקמ״ל דלפילו הוליכה מחחלה דרך מקה מי׳ מוחר להחזירה למעלה מי׳ ולא קנסינן ליה: **דתניא** לו לגרסוה. ותע״ג דלמריכן בר״ה בפרק י״מ (ד׳ כז: ושם) כל מלאכה עבודה לא חעשו וגו׳ ילפו חקיעה שופר ולולב הפם שחכמה היא ואינה מלאכה מ״מ מדקנסן לחורה כדאמר בכל כחבי הקדש (לקמן קיז: ושם) ולא ילדה בחמלה לגמי נפסין וכן חקיעה שופר לאשר מדקנסן לחנן בפ״ב דר״ה (ד׳ לב:) יש מעכבין החיטוקת מלחקוע מקום חיטוק הא נשים מעכבין*: **ואיבעית** אימא לעולם לא חפשוט דלא קשיא כאן בשוגג כאן במזיד. בשוגג לא קנסוה רבנן במזיד קנסוה רבנן ואיבעית אימא אידי ואידי בשוגג והכא *בקנסו שוגג אמו מזיד דקמיפלגי בר״ס קנסו שוגג אמו מזיד ובר״ס לא קנסו שוגג אמו מזיד ואיבעית אימא לעולם לא קנסו ולא קשיא כאן באותה חצר כאן

א״ל ר׳ חייא לרב: *בר פחתי לא אמינא לך כי קאי רבי בהא מסברא לא חשיליה במסכתא אחריתי דילמא לאו אדעתיה, דאי לאו דרבי גברא רבה הוא כספתיה-דמשני לך שינויא דלאו שינויא הוא, השתא מיהת שפיר משני לך דתניא היה טוען אוכלין ומשקין מבעוד יום והוציאן לחצר משחשיכה חייב לפי שאינו רומה לירון: אמר אביי פשיטא לי ידו של אדם אינה: לא כך ה״ה, ולא כרה״ר: כך ה״ה לא דמיא מודו דבעי ה״ר בעי אביי ידו של אדם מהו שתעשה כרמלי: מי קנסוה רבנן להחדורי לגביה אן לא: ת״ש היתה ידו מלאה פירות והוציאה לחוץ חני חדא אמר להחזירה וחני אידך מותר להחזירה מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר כרמלי דמיא ומ״ס לאו כרמלית דמיא? לא, דכ״ע כרמלית דמיא ולא קשיא כאן למטה מעשרה כאן למעלה מעשרה ואיבעית אימא אידי ואידי למטה מעשרה ולאו כרמלים דידיה ולא קשיא כאן מבעוד יום כאן משחשיכה: מבעוד יום לא קנסוה רבנן, משחשיכה קנסוה רבנן אדרבה איפכא מסתברא מבעוד יום דאי שדי ליה לא אתי לידי חיוב חטאת לקנסו רבנן, משחשיכה דאי שדי ליה אתי בהו לידי חיוב חטאת לא ליקנסו רבנן, ומדלא קא משנינן הכי *חפשוט דרב ביבי בר אביי רב ביבי בר אביי הדביק פת בתנור החירו לו לדדותה קודם שיבא לידי חיוב חטאת אן לא התירו, חפשוט דלא התירו? *הא לא קשיא ואיבעית אימא לעולם לא חפשוט ולא קשיא כאן בשוגג כאן במזיד. בשוגג לא קנסוה רבנן במזיד קנסוה רבנן ואיבעית אימא אידי ואידי בשוגג והכא *בקנסו שוגג אמו מזיד דקמיפלגי בר״ס קנסו שוגג אמו מזיד ובר״ס לא קנסו שוגג אמו מזיד ואיבעית אימא לעולם לא קנסו ולא קשיא כאן באותה חצר כאן

כר פחתי. כן גדולים: לא חשיליה. כלומר שלין לבו למס׳ זו שמע יחביים: מבעוד יום. דהייט דומיא דהמעמיט חבירו בשבת דהכא והכא ליכא עקירה לחיסור גביה: שלינו דומה לידו. הפשוטה לפנים וגופו לחון ונמן חבירו לחוכה: לחר מהייליה לי. ממהניחין דילו על מנת שהפשוטה לרשות חחרת חינה נזוקקת לחבר גופו לגמרי להיות כרשות שהות עומד בה בין שהות רשות היחיד בין שהות רשות הרבים: כרמ״ר לא דמיא מידו דבעי. דקחני מחני׳ דכי נפל בע״ה מחוכה פטור: וכרמ״י לא דמיא. חס פשוטה לרשות הרבים: מידו דבעי״ה. דקחני נפל עני מחוכה פטור: בעי מבעי. הממה לחזיק בלחי בחר גופו שהיה יכול לעניין שחיוב מלאוריימא מלמת חיפלוג רשות, מי לחמור עלה רבנן למיחני כרמלים להיכא דהוסיף יולו מלחה לרשות לחרת לא יחזירנה לחני ומכח כך פשוטה עד שחמצך לכין ללחי בחר גופו גרירא נעשית לא רשות לחרת רבנן מדקנסו לחזיר רשות מדבריהם לגזור רשות מדבריהם לעבד שחסור להכניס ולהוליח ממנו לרה״י ולרה״ר ושמו כרמלים כדמוכח בפרקין (דף ו׳) ד׳ רשויות לעבד כרמלים *לעון יעבו וכרמלו שהיו לו חיטוך חמיד לרבים ולא חמצים רה״י: מי קנסוה. הוליל וחמיל בה בלחיסור: **נמצה מי׳**. רה״ר הוא קנסוה רבנן ושויוה כרמלים ללא ליהדלה: **למעלה מי׳**. לחויר=מקום פטור הוא כדחנן בהעורך (לקמן קי) הזורק ד״ח בכחמל למעלה מי׳ מפחים כזורק בחויר ופשוט ללא הוי רה״ר למעלה מי׳ הלכך לא קנסוה ללא חיסורא עביד: **ואיבעית אימא אידי ואידי למעה מי׳ מפחים ולא כרמלים דמיא**. למחני רשות לעלמה: **כאן מבעו״י**. הסיטה מבעו״י מחיירה מסחמך ללחו רשות לעלמה היא ללא בחר גופו גרירא: **כאן משחשיכה** קנסוה ולא רשות לעלמה דמ״ל גב לחחי לא מבעוד יום מיסברא ללא קנסוה בעלמא: **מבעו״י דלי ניים**. כלומר היכא דהוסיפה מבעוד יום חסחכרנה להחזירה ויפליך מידו החפץ כדי להקל מרחו לו לחי לידי חיוב חטאת ללא הוי עקירה בכחב ללא הכחה לחודיה ואיסורא דרבנן הוא למיכל, דעשה מקלחת וכדחנן [ביכורים פסורין] שכיון לחבר גופו לגמרי להיות כרשות שהות עומד בה בין שהות רשות היחיד בין שהות רשות הרבים: כרמ״ר לא דמיא מידו דבעי. דקחני נפל עני מחוכה פטור: וכרמ״י לא דמיא. חס פשוטה לרשות הרבים: מידו דבעי״ה. דקחני נפל עני מחוכה פטור: **כעי מבעי**

סמורת הש"ס

לפופס מגר. שהוא עומד בשוכה מוכן להחזירה לכל לחגר לחרם בשמוכה לה לחסר לזורקם: **לכי מיכול עלה כורא דפילפלי**. בבדיקומא לחדר ליה כשחמדוד לי כור של מלח לומר לך טעמו של דבר ליטעמ לחריכא לכשחאכל עליה טר של מלח לא תוכל להשוותם זו לזו: **מחשבתו**. שכחכוון לפטורה מחלר זה לא בחקיימה הלכך לא גזרו לחבל לחגר לחרם בחקיימה מחשבתו ונזול דילמח זימנא לחריתי שדי והו לרה"ל: **ונא פידבר**. קודם לחפיה על שנגנתו שהיח שכחא לא מלחכה זו לחטורה: **נמצן פפיהו**. הח לא מסיק לחטעמה לבח ליטחל על כך: **ונגע בידבר ומידבר**. קודם לחפיה: **מי מפייב**. חטחח בחפייתו: **פפלפס ופופס**. חחלח המלחכה וסופה לא טלטה לו שנגנתו על שנגמרה עבידה: **נאמרים**. חחר שרחה וכח לפניו ליטחל לרדופה קודם שיבח חביו לידי חיוב חטחח: **וכי מומרים לו נאדם**. לא ומטח ליטור קל כדי שלא יחחייב חביך עוכם חמור: **נסדיא**. סקילה ובלטון פסיקוחתא ולא בלטון בעיא מחני רב חחא בריה דרבח מילחח דרב ביבי: **מעל גבי מקום ד'**. דהוי חשוב למיהוי שכחתו שכחה ופקילתו עקירה וידו ולגו מקום ד' הוא וקחני לה מחני' בין לעקילה בין לשכחה דקחני "ונכח" לעולם ידו של בעל הבית "לפי שכחה" לא שעשל מחוכה כדי עקילה: **קלוסה**. כחתן הוחיל וקלקל בחויכה של רשות הרבים כמי שהוחה בחוכו הוא ולעי"ג לגו גח:

ובחוך

דאמר לא בעינן מקום ארבעה על ארבעה *דתנן **היורק מרשות היחיד לרשות היחיד** ~~רשות הרבים~~ **באמצע רבי עקיבא מחייב וחכמים פוטרים** ר"ע סבר **אבעינן** *קלוסה כמי **שהונחה** דמיא **ורבנן** סברי לא אבעינן קלוסה כמי **שהונחה דמיא למיפרא** דפשיטא ליה לרבה דבקלוסה כמי שהונחה דמיא ובחוך להשלמה ומקריבין לחסוכר כפריטו כדי שיבית פבחו וכן בפרק בחרח דעירובין (דף קג: ושם) כהן שכחגלח בו יבלח חביבו חוחכה לו בשיבוי לחע"ג להוי שכחה וגבי מליה בח חוכין שכהגו בה מכהג הפקר וכפו לחו רבה בהשולה (גיטין דף לח:) משום שהיחה מחזכת וממליה עלמה לוחה ודומי' לחטוסין *וכוי כמו כמלוה לרבים: **קודם** שיבח לידי חיסור סקילה. ול"ח מחי בעיח היח זו לח בחיבו לרחומה פשיטח לגו יבמע לגו לח לחסור לו ומי' ריב"ח *דלח לח לחבילו לח מיחייב סקילה כיון שמעים מלרחום ע"י מה שלטו חוסרין לו וכן בפסחים בס"פ הלשה (דף נב. ושם) על הזלה וחיזמל העמידו לבריסה במקום ברח חלמח לח חחייל וברבן הוח לחסרי ליה למיעבד פסח ול"ח וכיכי לחי לידי חיוב סקילה ולח בחרלח בפק הוח דבשעה שהבדיק פח בשעה שבדקה קודם שיבח לידי חיסור סקילה ומה בלגו דרה שמח שכח ההרלח ומי' ריב"ח לכיון שהבדיק חוך כדי דבור של הרלח *ובודלי הלפה לח לח ירדבה לגו הרלח בפק הוח *וודלי לח היה בדעחו לרדום קודם לפייה ולח הוי הרלח בפק לחח בלוקח לח על הבניס למ"ד בפ' וחלו הן הלוקין (מכות דף פו.) בשלו ולח בעלו דשמח לח יבטל כגפיה לו לח יבחבוה ובכגיו שמבער בגפיה חין יכולין להחרותו דלח הויח הרלח בחוכה חלח על הלחו והלחו בכר עבר וכן בשבועה שלח לוכל בכר זו לח לוכל זו וחכליה לחיסוריה והדר חליה לחגליה דבשמבריו בו בשעה לחיסור עדיין מחוסר מעשה חכילה של חבחי קודם שיחחייב חלקוח לבל הכח כשמדבין פח בחבור חין החפיה מחוכרת מעשה: **מתני'** לה בהדיח' חיש ספרים לגרסי בעי רב ביבי ומחי בהדיח בבעיח דרב ביבי חיסור סקילה: **ורא** בעינן עקירה והגחה מעל מקום ד'. חומר ר"ח לחין רגיולח להניח החבן בפחוח מד' וכן היה מסחמח במסכן ועוד חומר ר"י דחלי יבח חים ממקומו משמע דקחי כמי שחבן בעי מקום ד' חפילו ב

מסורת השס

ובחוך עשרה פליגי והא מיבעיא בעי לה רבה דבעי רבה: *למטה מי' פליגי ובהא פליגי רב"ע סבר *קלוטה כמי שהונחה דמיא ורבנן סברי לא אמרינן קלוטה כמי שהונחה דמיא אבל למעלה מי' דברי הכל פטור ורב"ע לא ילפינן זורק ממושיט או דילמא למעלה מי' פליגי ובהא פליגי רב"ע סבר ילפינן זורק ממושיט ורבנן סברי לא ילפינן זורק ממושיט אבל למטה מי' דברי הכל חייב מאי טעמא אמרינן קלוטה כמי שהונחה דמיא הא לא קשיא בתר דאיבעי הדר איפשיטא ליה *דסבר ר"ע קלוטה כמי שהונחה דמיא ודילמא הנחה הוא דלא בעיא הא עקירה בעיא אלא אמר רב יוסף הא דאמרי רבי חייא חד ר' דתניא *זורק ונח ע"ג זית כל שהוא רבי מחייב והכמים פוטרין התם בר"ה באמצעי *ר' מחייב וחכמים פוטרין ואמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היהו' שתים משום הוצאה ואחת משום הכנסה אלמא לא בעי עקירה ולא הנחה ע"ג מקום ד' עלד' הא אי תמר עלה רב ושמואל דאמרי תרוייהו לא

ובפוך י' · דחילו למעלה מי' לאו לחייב ר"ה הוא אלא לחייב מקום פטור הוא ואפי' קלוטה ליכא : וזורק ממושיט · דחילו במושיט מרה"י לרה"י דרך ר"ה אפי' למעלה מי' קיימא לן בפ' הזורק דחייב דליף מעגלות של מדבר שמושיטין את הקרסים מזו לזו והן רה"י וביניהם ר"ה ולא היו זורקים לתוכן אלא יתקלקלו:

ודילמא הנחה בעי · מדקתני ר"ע מחייב לכל עקירה בעי מעלגבי מקום ד' מדלא קתני ר"ע אפי' עשרה מקומות ואפי' כל העולם כולו [לקמן מ.] [ב"מ פ: לעיל פ"א ה"ג]

יוסף הא דאמרי רבי חייא אחי רבי אילימא הא ר' דתניא *זורק ונח ע"ג זית כל שהוא רבי מחייב והכמים פוטרין התם בר"ה באמצעי *ר' מחייב וחכמים פוטרין ואמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היהו' שתים משום הוצאה ואחת משום הכנסה אלמא לא בעי עקירה ולא הנחה ע"ג מקום ד' עלד' הא אי תמר עלה רב ושמואל דאמרי תרוייהו לא

[לקמן יג:] שם דף ת. [שם כ"מ ע"ב:] [לקמן מ:] [ניזיין שם.]

ולא נהיר דסבר עקירה בעי ע"ג מקו"ד:

ודילמא הנחה הוא דלא בעיא אלא עקירה בעי מקום ד': *אשר ברגליו

לין זה קשיא כ"ב דתמן לא קתמר כלי אלא עקירה ודלמי בעי הנחה דילמא קתמר [תוס' ישנים]

דרבי יהודה פ"ק

בראיין היה בע"ת: אלא ר' יוסף טי' · קשה לרשב"ץ מה לריכן רבה ורב יוסף להעמיד המשנה כחכמים והא סבירא להו בפ"ב דעירובין (ד' נמ' ושם) דמתשבתו משויא ליה מקום דקתמר התם ורק שתין יכול להתמין לך לרוק בעגין אחר וכן זרק בפי כלב שרטוט שיתלטנו הכלב לו משכוך הגן ככבשן ול"ג התם ונח בפי כלב דנח מאליו ל"ל דבעי נח בפי כלב ומיהו ומי' ר"ת דהא דתמר מחשבתו משויא ליה מקום היינו היכא דלא ניחא לי' כעין אחר אבל היכא דניחא לי' מקום לא מהני מחשבתו ורק שתין יכול להתמין לך לרוק בעגין אחר וכן זרק בפי כלב שרטוט שיתלטנו הכלב לו משכוך הגן ככבשן ול"ג התם ונח בפי כלב דנח מאליו ל"ל דבעי נח בפי כלב ומיהו ומי' ר"ת דהא דתמר מחשבתו משויא ליה מקום היינו היכא דלא ניחא לי' כעין אחר אבל היכא דניחא לי' מקום לא מהני מחשבתו

ואלא ת"ל יוסף טי' · קשה לרשב"ץ מה לריכן רבה ורב יוסף להעמיד המשנה כחכמים והא סבירא להו בפ"ב דעירובין (ד' נמ' ושם) דמתשבתו משויא ליה מקום דקתמר התם

ורק שתין יכול להתמין לך לרוק בעגין אחר וכן זרק בפי כלב שרטוט שיתלטנו הכלב לו משכוך הגן ככבשן ול"ג התם ונח בפי כלב דנח מאליו ל"ל דבעי נח בפי כלב ומיהו ומי' ר"ת דהא דתמר מחשבתו משויא ליה מקום היינו היכא דלא ניחא לי' כעין אחר אבל היכא דניחא לי' מקום לא מהני מחשבתו

מקורס . שיש לה גג : כמאן (כ) דמני . דכר שמוס מכל מד הי כמלא חפלים עד גגו לחין לחיכו חשיב לחיב הלכך כל האזרק לחוכו הוי כמוחו : פסיגא רפ"י . דבעי"ס חלת רשוח הרבים לעני מי מוקמת ליה במקורה : לדגלי מדבר . וכל מלחכוח דבשבת ממכן גמרי לקמן מדשמעמה פרשה שבת לפרשת משכן בויקהל : פפ מני . דלח כעי מקוס ד' לחריס היח : עמד במקומו . זרק חפץ וקבלו לחר עמד המקבל במקומו וקבלו: מייב . הזורק לחיכו עבד מקירה והאמה : עקר . המקבל ממקומו ורן לקרקע החפץ וקבלו : פמור . הזורק דלח ליחעביד הגחה מכחו : דפשיט כנפיה . *פרס כגדו דהוי ד': מרפקל. סל : רשות היחיד פוח . ולחמי מחייב משום הולחה : ליפא . מחניחין דלח חשיב לחיב רס"י דלח כרבי יוסי ברבי יהודה : וורק . מרשות הרבים : וגח על גביו חייב . דלמ"ג לחיב קלח רחב ד' הוחיל וברחשו מרבע למרינן גוד לחיח מחילה והוי רס"י גמור : למפלח מי . הוי רס"י הוחיל ורחב ד' : שלשל . הפפיל כמו *היה משלשל בחבל : למטה מג' . להויח בקרקע : ופפ עומד קפני . העני עומד בחוך והח יושב הוח : בשופה . טפח עלמו : ופיבעים פיפא . בעומד בגומא וידו סמוכה לפפחה : פיכפל פנפ כו' . מרח המגח בכל זחח ולח היה ט להודיעך דמוליח מרשוח לרשוח חייב חלח על ידי דבריס הללו שלין דרכן בכך לחני פפא כך בגדו לפניס דהוי ד' : פיכפ דפמשכה . זה הטושה מלחכה נחכוון לחחה ליד חבירו כי מחניחין : פבל פיכפ דלא פמשכה . שהלכה ומחה מעלמו ביד חבירו להלי דלריך לה לחחשבה ליד חבירו לחטוחה בגווה דלח נחכוון לכך: פמד . המקבל במקומו וקבל : פייב . הזורק : פמור . הזורק דלח עביד הגחה : פפי קפיבעים ליפ . מלי ספיקה ליכה מלוזה טעמה יפטור הח עבד עקירה והאמה : כשני בני פדם דמיפ ופמור . דהוו להו שיש שעשוחה דכיון דלח הניח החפץ ליקר עד מקום חילוטו ולטח דלח רן לחבריו ועכבו הויח ליה עקירה קמייחה בלח הגחה: פה לי הפעינו מביבו . דפטור ליה חגח דחפיניחן דקחני לו שנחן לחוכה והויח שניהן פטורין : לא פיפא קיבל . פשט ידו וירבו לחוכה דלח עבד מעשה : פלא פיפא קלט . השחח שלקח דעחך כשהיה הקילוח יורד הכה בידו לחח וקבלו בחברחה דעבד ליה עקירה : קורלא

מאיזו סיבה לפטור הא עבדי עקירה לחחחה

מאי קמבעיא ליה? אמר רב אדא בר אהבה שני כחות באדם אחד הא מבעיא ליה – שני כחות באדם אחד דמי וחייב או דילמא כשני בני אדם דמי ופטור, תיקו. א"ר אבין א"ר יוחנן הכנים ידו לתוך חצר חבירו וקיבל מי גשמים והוציא חייב, מתקיף לה ר' זירא מה לי הטעינו שמים, אימו לא עביד עקירה? לא תימא קיבל אלא קלט, והא בעינן עקירה מעל גבי מקום ד' וליכא? אמר רבי חייא ברי' דרב הונא כגון שקלט מעל גבי הבותל, על גבי כותל נמי והא לא נח? כדאמר רבא בבותל משופע הכא נמי בכותל משופע, והיכא איתמר דרבא? אהא דתנן היה

חייב ולח דמי לפנים פעשחוה ור"ח גריס חיפכח כפני בני חדם דמי וחייב דחמר לעיל עמד במקומו וקבל חייב וה"ג כי קבלה הוח עלמו ולח חפופה מהיכו ליחייב דהח חיימעיד מחשבחו לו דילמח כחדם חחד דמי ופטור דהוי כמו שנוחן מימיו לפמחלו דחע"פ שהעבירה ד' לחמוח פטור: היה

לא מחייב רבי אלא ברשות היחיד מקורה דאמרינן *ביתא כמאן דמליא דמיא אבל שאינו מקורה לא וכ"ת הכא נמי במקורה התינח ברשות היחיד מקורה בר"ה מקורה מי חייב *והאמר רב שמואל בר יהודה אמר רבי אבא א"ר הונא אמר רב המעביר חפץ ד' אמות בר"ה מקורה פטור לפי שאינו דומה לדגלי מדבר אלא א"ד זירא האמני אחרים היא דתניא אחרים אומרים עמד במקומו וקבל חייב, עקר ממקומו וקבל פטור עמד במקומו וקבל חייב אלא בעינן הנחה על גבי מקום ד' וליכא אלא שמע מינה לא בעינן מקום ארבעה ודילמא הנחה הוא דלא בעינן הא עקידה בעינן, והנחה נמי דילמא דפשיט כנפיה וקיבלה דאיכא נמי הנחה? אמר רבי אבא מתניתין (ה) כגון (שקבל בטרסקל) והניח ע"ג טרסקל דאיכא נמי הנחה, והא "ידו" קתני? תני "טרסקל שבידו" התינח טרסקל ברשות היחיד אלא טרסקל שבר"ה ר"ה הוא, לימא דלא כרבי יוסי בר' יהודה דתניא *רבי יוסי בר' יהודה אומר נעץ קנה בר"ה ובראשו טרסקל וגח ונח על גביו חייב דאי כר' יוסי בר' יהודה פשיט בעל הבית את ידו לחיץ ונתן לתוך ידו של עני אמאי חייב, מרה"י לרה"י הא מפיק? אפילו תימא רבי יוסי בר' יהודה התם למעלה מי' הכא למטה מי', קשיא ליה לר' אבהו: מי קתני "טרסקל שבידו" והא "ידו" קתני? אלא א"ר אבהו בתמ ששלשל ידו למטה מג' וקבלה, והא "עומד" קתני? בשוחה ואיבעית אימא בגומא ואב"א בגנם *אמר רבא איכפל תנא לאשמעינן כל הני? אלא אמר רבא *ידו של אדם חשובה לו כד' על ד' וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן ידו של אדם חשובה לו כד' על ד'. א"ר אבין א"ר אילעאי א"ר יוחנן זרק חפץ ונח בתוך ידו של חבירו חייב מאי קמ"ל ידו של אדם חשובה לו כד' על ד' והא אמרה ר' יוחנן חדא זימנא? מהו דתימא ה"מ היכא דאחשבה הוא לידיה אימא לא, קא משמע לן. א"ר אבין א"ר אילעאי א"ר יוחנן יעמד במקומו וקבל חייב עקר ממקומו וקבל פטור תניא נמי הכי אחרים אומרים עמד במקומו וקבל חייב עקר ממקומו וקבל פטור בעי ר' יוחנן זרק חפץ ונעקר הוא ממקומו וחזר וקיבלו מהו?

הי"מ היכא דחחשבה ליה. ול"ת ולימח הך ולח ההיח לעיל וי"ל דה"ח דוקח לענין הגחה חשובה כד' על ד' לכל לגבי עקירה לח :

בשני בני לחד דמי ופטור. פי' כי היכי דבשני בני לחד פטור הרחשון משום דלח עבד כלל הגחה ה"ג כיון שחשבו מהילוכו ולח הגיח החפץ ללכת עד מקום הילוכו לח הויח הגחה דלח נח מכח הזורק לו דילמח כחד לחד דמי וכיון דעביד עקירה והגחה חשיב מהילוכו ליחייב דהח חיימעיד מחשבחו לו דילמח כחד לחד דמי ופטור הוי כמו שנוחן מימיו לפמחלו דחע"פ שהעבירה ד' לחמוח פטור:

כל פחות פג' כלבוד דמי ואם היחה ידו של עני פשוכה לארץ בפחות פג' לדברי ר' אבהו והניח בעל הבית בחוכה הרי אלו כאילו הניח בארץ ובפקים שיש בו ד' חייב וכבר אפרנו בברכות בפרק ג' (דף כה) כל פחות פג' כלבוד דמי והלכחא נפירי לה כמו שאפרו בפרק הזורק (דף נז) ואפרו עוד בעירובין ובפוכה לגבי ולגבוד ולרופן עקימה :

ל א מ"ו פ"ג מהל' שבת הלכה כ :

יא ב ג ד מ"ו שם הלכה טו :

ירק חפץ ונח על גביו בידו חבירו.

הכנים ידו לחצר חבירו וקבל מי גשמים

ר' אבהו כגון ששלשל בידו למטה מג' וקיבלה ועיקר דבריהן בפשנה אבל בתוספתא בפס' כלאים ועירובין ופוכה אפרו

ואוקמה ר' זירא כאחרים. דתניא אחרים אומרים עמד במקומו וקיבל אפ' בידו חייב. פ"פ לא בעי מקום ד'. ורחינן כגון ששפש כנפיה וקיבלה דאית בכנפיה מקום ד'. ואפרי' מחני' נמי כגון שקיבלה בטרסקל שבידו שיש בו ד'. פי' טרסקל מאבק. איני והא קיי"ל דטרסקל ברשות הרבים רה"י היא. ניפא דלא בר' יוסי ב"ר יהודה. אפי' תימא ר' יוסי ב"ר יהודה היא אפרי' והתם דחני נעץ קנה בראש"ר והניח בראשו טרסקל [זורק] פרה"ר חח על גביו חייב כשהיה טרסקל זה נחון למעלה מי' שאין רה"ר למעלה מי'. פחני' בידו בטרסקל שבידו למטה מג' ורחיי לה ר' אבהו לחא ואוקמה היא כגון ששלשל ידו למטה מג' וקיבלה. דכל פחות מג' כלבוד דמי. וכאלו בקרקע הניח והאי העני עומד בשוחה כדכחיב (ישעיה ס) והלכו אליך שחוח. והיא פי' כפוף כדכחיב (שם נח) הלכוף כאגמון ראשו. פי' בנומא בור כדכחיב (איכה ג) בטחתי. נומץ וגומא הכל אחד הוא. נגם קצור בקומחו. ונדחו אלו כולם. ואוקמה רבא הכי: ואכור האי סבר ידו של אדם חשובה לו כד' על ד'. וכן א"ר יוחנן

אמר ר' אבהו כגון ששלשל בידו למטה מג' וקיבלה ועיקר דבריהן בפשנה אבל בתוספתא בפס' כלאים ועירובין ופוכה אפרו

(ה) גפ' אמר ר' אבהו מתני' נמי כגון שקבלה בטרסקל (שקבלה) תפ"מ וכ"כ"ת שפקר' מפרסקל (כ) ד"ה כמאן דמני דמי דכר : כתוכות נה:

נמ' ניפא כמאן דמליא כי. עירוכין ד' סו ע"ב: שם אמר רבא מיכפל פנפ כו' ולא פיכפ דלא פמשכה ופיבעים ליפ ופמור וכו' ופי' בירושלמי וכו' פנגע (פעיל ג ע"ת פוס' ד"ה בשעופה:

*רבא

היה קורא בספר על האיסקופה. ואם תאמר ולרבנן בפרקין דלא גזר בכרמלית גזירה לגזירה גבי לו יצא בתגבו דיבו (יקמן ד' יח:) מאי לריך ספר לפיטו כל מילי נמי אבי בתגבו דיבו כיון דלפיטו בהין תבדו דיבו לו לחטר תלת מדרבנן ואי לפסבר לתוקמה תלת בהסקופה כרמלית גזירה לגזירה אבי בפרקין דעירובין (דף נמ: ושם) ויל לנקטו ספר לאסטעינן לפיטו ספר אם אין לתבדו דיבו לאחר לאפיקי רבי שמעון דלמר התם כל דבר שהוא מסוס שבות ליטו עומד בפני כתבי הקודש: **בכותל** משופע. לור"י דלייני כגון שרבים מבפיפים עליו דהוי רה"ר: **אגוז** ע"ג מים לאו היינו הבחתו. ותע"ג דלמרינן בפ"ק דכ"מ (דף מ: ושם) ספינה מינח נייחת ומיח הוא דקא ממטי לה לגבי קנין שחני דלא לאקני חבר מהלכת דחבר ילפינן מיד יויל נמי ליהו דקא מבגי תותה וקא ממטי לה לבל הבא ממבן ילפינן ושם לא היה מסחמת הלא דבדך שמניעים חפלים בני חדם ובבי תבוו בבלי זבלי קף ע"ג מים חם הוא דלך בך להלניע חפלים לו לא תע"ג דודאי לאו בחוגת דמי דקי"ל רבוב בחהלך דמי ובריש פרק בחרא (דף קבו.) משמע נמי דאם בוחן על חדם בשהוא מהלך דלא חביב הבחה *דקאמר מניחו עליה בשהיא מהלבת וטעל ממבה בשהיא עומדת ואחריבן נמי בהמולין (לקמן דף ס.) הולית דין בשיטור שבי לותיות וכחבן בשהוא מהלך חייב בחיבחם זו היא הבחמה מחמת דוקא בחבן שהניחן במקום שיאחרו שם לעולם אבל אם אפך לבלי אחר לא חביב הבחה ביון שהוא מהלך: **רבי** יוחנן בן טרי אחר שניהם בי'. מדנקט שבוע יום ולא נקט שני משמע דאפן חביב משקה דשני אחר משמע משקין להיות אחלה וכן משמע בפ"ק דפסחים (דף יד: ושם) ומה שקשה ממכותת פירשתי שם בפסחים: **בשלמא** לבן עוזאי מהלך בשומד דמי. קשה לר"י מה לריך להאי טעמא לימא בשלמא לבן עוזאי לא לפאפר דלא בעי שומד דמי אלא בבבן נהי נמי דקסברי מהלך לאו בשומד דמי הוכא אשבחנא בה"ג דחביב: א"ר ספרא א"ר אמי א"ר יוחנן מידי

*היה "קורא בספר על האיסקופה ונתגלגל הספר מידו גוללו אצלו: "היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו: עד שלא הגיע לי' טפחים גוללו אצלו, משהגיע לי' טפחים הופכו על הכתב והויין בה אמאי הופכו על הכתב *הא לא נח, ואמר רבא בבותל משופע, אימר דאמר רבא בספר דעביד דנייח, מים מי עבידי דנייחי? אלא אמר רבא יבגון שקלטן מע"ג גומא, גומא פשיטא: מהו דתימא מים ע"ג מים לאו הנחה הוא קמ"ל, ואוזא רבא לטעמיה דאמר רבא: מים ע"ג מים היינו הנחתן, אגוז ע"ג מים לאו היינו הנחתן, בעי רבא *אגוז בבלי וכלי צף ע"ג מים-בחר אגוז אוזלינן והא נייח אי דילמא "בחר כלי אוזלינן והא לא נייח, דנייח תיקו: ישמן שצף ע"ג יין-מחלוקת ר' יוחנן בן נורי ורבנן *דתנן "ישמן "שצף ע"ג יין "ונגע טבול יום בשמן לא פסל אלא שמן בלבד ר' יוחנן בן נורי אומר שניהם מחברים זה לזה א"ר אבין א"ר אילעאי "א"ר יוחנן "היה טעון אוכלים ומשקין ונכנס ויוצא כל היום כולו אינו חייב עד שיעמוד אמר אביי "הוא שעמד לפוש *כמאי: מר"אמר מר "תוך ד' אמות עמד: לפוש=פסור, לבתף-חייב, חוץ לד' אמות עמד: לפוש חייב לבתף פטור, מאי קמ"ל שלא היתה עקירה משעה ראשונה לבך, הא אמרה רבי יוחנן חדא זימנא *דאמר רב ספרא א"ר אמי א"ר יוחנן (ו) "המעביר חפצים מזוית לזוית ונמלך עליהן והוציאן פטור—שלא היתה עקירה משעה ראשונה לבך? אמוראי נינהו מר אמר לה בהאי לישנא ומר אמר לה בהאי לישנא: ת"ר זה המוציא מתנות לפלטיא דרך בהמלית דאא עמוד שיש סטיו חייב ובן עוזאי פוטר בשלמא *בן עוזאי קסבר מהלך בעומד דמי אלא בבבן נהי נמי דקסברי מהלך לאו בעומד דמי הוכא אשבחנא בה"ג דחביב: א"ר ספרא א"ר אמי א"ר יוחנן מידי

*) כך ליבא למימר דלית ליה מהלך בעומד דמי בשום מקום כי הבא דבפסק סטיו חביב בעומד ל"ב זוכך ומוסיפ מסום דפסק בכרמלית ל"ב זוכך ומוסיפ נמי ליפסר הלא וודאי נם לרה"י לו ליפסבא נמי ליח ליה מהלך בעומד דמי לבך מדל"ת בר"ה הלבחא בעיבי לם בבל מודה בזוכך ומוסיפ רק בההלך פליג ג"ם בעומד לא בעומד לא בפסק בכרמלית הלא בפסק דבעומד דמי בכל מקום ובמולית מרה"י לרה"ר כיון דבבבנם לרה"י חייב אבל בעומד בלה"ר ומוסיפ לו זוכך לימו חייב עד שיעמוד לבן עזאי [תוס' יבמים]

הגהות הב"ח

(ה) גם' אמר ר' יוחנן בפסבה אפילו מזוית לזוית ונמלך: (ו) רש"י ד"ה היה טעון וכו' מזוית לזוית ומבאיר רבינו ל"ל ופיבח ולו מבעוד יום מחוך: (ז) ד"ה וגופו ודאי חייב וכו' בבבחת חבן דמי וכו' מחבבת דבמתני' מפסק(ד)ר"ה פסוק וכו' לפום חייב דעמידה בחוך ד' וכו' היל בין בפיבה: (ח) ד"ה וכן עזאי וכו' בפסיו ומוסיפ: מסיפו ומוסיפ:

(פירוש נת.)

(פירוש נת.)

לקמן קי.

נ"ו שם פירוש עכול יום פ"ב מ"ב

כתוכות נח. ע"ש פירוש:

לקמן נח:

(כתוכות נח. פירוש נת.)

(יעויין תוס' מעילה יב. ד"ה כשמת)

נ נ ט ו ג"ה מחנות לפלטיא דרך סטיו

נ נ ט ו ג"ה בקונט' אבל עומד לבתף פסיו

נ נ ט ו ג"ה אבל אם היו נוגעים זה בזה הרי זה כאחד

נ נ ט ו ג"ה ישמן שצף ע"ג יין

נ נ ט ו ג"ה אגוז בבלי וכלי צף ע"ג מים חבית אבל כוכב אין מניח ע"ג מים דמי [ק"ו]

ג נ ק ב בגונא ט נ א ג"ה אגוז בבלי וכלי צף ע"ג מים חבית אבל כוכב אין מניח ע"ג מים דמי לאגוז ואוחב"ם יעקב כ נ' ל"ה נ נ ט ו ג"ה

רבינו חננאל

זרק והלכה ונחה בתוך ידו של חבירו חייב. וא"ר יוחנן עשר בסקומו ויקיבל. כגון שזרק לחבירו (כבי סה) חייב בזה שנעשית מחשבתו. נעקר מסקומו אחרי שזרק שקיבלה מעבר הזורק שהרי לא נעבדבה בזוגתו לקבל באותו סקום מסילא באה לידו. בעי ר' יוחנן זרק ונעקר הוא מסקומו וקיבל מהו שנאמר הוא שזרק הוא עצמו שקיבל. שני בתחיתו הללו שזרק ושנעקר וקיבל כשני בני אדם דמו וחייב. או דילמא אפי' הכי אדם אחד הוא לא נעקר מסקום(ה)ו ונחה במקום אחר אלא מסקום העקירה

הוא מקום הנחה. כי שניהם כאדם אחד הן. ועלתה בחיקו. הא דא' משום ר' יוחנן הכניס ידו לחצר חבירו וקיבל מי נשמים והתניאן חייב אחינן לאוקמה בגון שקלם מי נשמים הללו ולא בשהן יורדין אלא מעל גבי הבותל משופע דגהו הא דא' בבותל בגון הא קרא בראש"י הגג ונהבלבל הספר מידו כו' כד נח זה הספר ע"ג בותל משיפע ודהיגן אימור דא' רבה בספר דעביר דניח. פיא מי עבירי דניחי. ואיקשא רבא בגון שקלם מע"ג הבותל ונמצא הבוציאו להר"ר שקלם מסקום ד' רבא לפעמיה דאבר רבא מים ע"ג מים היינו הנחתן אגוז ע"ג מים לאו היינו הנחתן ואוקי רבא אגוזים מרה"י ונחגם ע"ג מים ברה"ר עקירה אי"ב הנחה ליבא. בעי רבא הוציא ונתן אבי בבלי אוזלינן והא לא נח ועלתה בחיקו. הוציא שמן ונתן ע"ג [יין] מחלוקת ר' יוחנן בן נורי ורבנן דתנן בפרק (ד' דעב"י) שמן שצף ע"ג יין ונגע טבול יום בשמן לא פסל אלא שמן בלבד. ור' יוחנן בן נורי אבר שניהם חיבור לחגא קמא לא נח. לר' יוחנן בן נורי אבר כבו הים שאפרנו מים ע"ג מים היינו הנחתן פ' למיפ. כגון שיגע בשטוי שעליו ושחברן לעשר להחרוה ולנוח כרי שיפר יגיעו זה השוב באילו יניח המשא שעליו. וכל כי האי גונא הרי הנחה. אבל לכתף שבוונתו לחקן המשאו שעל בתיפו פטור דבמהלך דמי ולא עקר ולא הניח. הא דא"ר יוחנן המהבון לשנות חפצים מזוית לזוית ונמלך עליהן והוציאן פטור. לאתר בבקום חייב אלא לזרת שאין שם חייב ועיקרו באלו נערות וכבר פירשנוהו שם. פי' בפיו אצבעו. והוא איקרבמא ועיקרו כי האי גונא בפני התבויות ועל זה שנינו בחיצונה הסוציא מחנות לפלטיא דרך בפיו חייב ובן עזאי פטור. בפיו זרו

גליון השי"ם תום' ד"ה תגוז. ויל נמי לימו דמסבי תוכא. תמוה לי לם בשחן נע כיל עבדה דמרינן דהוי הבי בבל דומיא דידו. תע"ב דלמרינן דומיא דידו דל"ת להגיף ממנו דהקונה וחמיד ידו חלגו כך בעי' חלר שחיה מהלכת ממנו דהקונה וגע"ב:

מידי דסוס ממעבר חפץ כר"ה · יומר מד' לחמות וכל כמה דלא מנח ליה פטור וכי תנחיה חייב ואע"ג דתיפסיק הילוכא ביני וביני : **ממלא** ד' לפוף ד' · לחמות מלומלמות : **לכולי עלמא מקום חיוב** · אס יטלנו חוץ לד' ויניחנו כאן אהרי הטעירו ד' אלימות : **מנדי** ר"ה. מרה"י לר"ה (ג) כגון חגר שנפרץ לר"ה דהוי מקום המחילה לדי ר"ה ופליגי בה ר' אליעזר ורבנן בטירוצין בפ' כל גמול ותמרי רבנן דלתו כר"ה דמו ותפ"ה כי תפיק מרה"י לר"ה דרך שם חייב : **סיכא דליכא חיפופי** . כגון ההיא דטירוצין : **סיכא דתיכא חיפופי** . נועלים יתדות קטנות לפני הכותל שיחופו שם עגלות וקרונות ולא יחופו בכותל ויפילוהו : **מי שמע ליה** · דהוי ר"ה ותפילו הכי כי תפיק לר"ה דרך שם חייב : **כורוך** · מתנה לפלטיה דרך סטיו דחייב דהתם לא נח בכרמלית **מידי** : **סמכנים וסמוליא פסור** · דמהלך כעומד והם נח גופו בכרמלית: **ד' רשויות** · כולהו מפרש ליה : **גדר** · כותל שהוא גבוה י' ורחב ד' הוי ר"ה : **פרצים** · מסילה שהולכין בה מעיר לעיר : **פלגים** : רחבה של עיר שאם מתקבלין למחוזי: **ומבולו** · של עיר רחבים י"ו אמה : **סמפולגין** · מקני רחיים *לפלטיה: **מעט כרם** · בלא התרחה : **ונפקו** · בהתרחה : **בקפה** · שהוא הרבה קנפני"ח בלע"ז : **לימחווינים** · שלפני החנויות שיושבים שם סוחרים : **וכרכמלית** · לקמיה פריך אמו כל הני יש ובקעה לאו הייט כרמלית דקתני תנא לעיל: **אין נושאין ונותנין בהוכן** · משום דדמיא לר"ה דאין להם מחיצות : **ואפ"ה כרה"י** · דאין דומין לדגלי מדבר דלאו להילוכא דרכים עבידי : **אין נושאין ונותנין בהוכן** · כלומר אין מטלטלין בהן אלא בהוכן דהן רבן אמו דדומין לר"ה וגזרו בהן רבנן אמו לומרה לכרמלית והרי כבר שנה רבי"ה : **ופס סוגיא וכסיום פסור** · וזו היא כרמלית האמורה למעלה : **תנר של רבים** · שמחזירין אותו בתים רבים וחנר פתוחה לר"ה וכני הבתים יוצאים דרך החנר לר"ה : **ומבוטות שאין מפולגין** · שרחבו יותר מהם שהוא וחנרות פתוחין לו וכני החנרות יוצאין דרך מבוי לר"ה : **פירכו** . כל הבתים של חנר יחד נפתח וכן לענין המבוי שם פירכו החנרות הפתוחות לו ניחד: **מופרים** · להכנים ולהוציא מן הבתים לחנר וכן מן החנרות למבוי : **אף פירכו אמורין** · מפני שהבתים מיוחדים לבעליה והחנר רשות לכולן ומחלת מוציא מרשות לרשות אע"פ שמהיהן רה"י לעשות סייג לתורה להרחיק (נ) שלא יוציא מרה"י לר"ה והך מילתא לאו מחיוק ד' רשויות היא דבין פירכו בין לא פירכו רה"י היא והמוליא מחוכו לר"ה חייב : **מדם פוסד על כמקבוסה נועל מפני פעופד כמוך ונותן לו כך** · וזה מקום פטור שהוזכר למעלה שאינו מקום רשות לעצמו לפי שאינו רחב ד' כדמפר' לקמן ובטל אצל רה"י ואצל רשות הרבים : **מפאפס שפי רשויות** · פעמים שהיא מחזקת הולאה מרה"י לר"ה וגזירה דילמא אתי לאקוקי ולאפוקי להדיא מרה"י לר"ה : **מפאפס שפי רשויות** · פעמים שהיא מחזקת בהורת רה"י ופעמים כר"ה ולקמיה מפרש לה בשילהי כולהי שמעתתא : **פרי ו רשות למלמפ** · אע"פ שהיא מרה"י לר"ה · זו בכנד זו : **כשני צדי רה"ר** · זו בכנד זו : **לאחי**

מידי דהוה אמעביר חפץ ברה"ר' התם לאו אע"ג דכמה דנקיט ליה ואזיל-פטור, כי מנח לי' חייב,ה"נ ל"ש **מידמי התם** כל היכא דמנח ליה מקום חיוב הוא **הבא** אי מנח ליה בסטיו מקום פטור הוא אלא **מידי דהוה** אמעביר חפץ מתחלת ד' לסוף ד' **התם** לאו אע"ג דאי מנח ליה בתוך ד' אמות=פטור כי מנח ליה בסוף ד' אמות=חייב, ה"נ ל"ש, **מי דמי התם** לגבי דהאי גברא=מקום פטור הוא,לכ"ע מקום חיוב הוא **הבא** לכ"ע מקום פטור הוא, אלא **מידי דהוה** אמוציא מרה"י לרה"ר דרך צדי רה"ר' התם לאו אע"ג דאי מנח ליה אצדי רה"ר=פטור וכי מנח ליה ברה"ר חייב ה"נ ל"ש,מתקיף לה רב פפא הניחא **לרבנן** *דאמרי "צדי רה"ר לאו כרה"ר דמי" אלא **לר' אליעזר** *(בן יעקב) דאמר "צדי רה"ר כרה"ר דמי'מאי איכא למימר: א"ל רב אחא בריה דרב איקא איכור דשמעת לר"א *(בן יעקב) דאמר "צדי רה"ר כרה"ר דמי"היכא דליכא חיפופי אבל היכא דאיכא חיפופי מי שמעת ליה,הלכך להא דמיא,*א"א יותן ומחדה בן עואי בזורק תניא נמי הכי: *המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב אחד המוציא ואחד המכנים (ה) ואחד הזורק ואחד המושיט בן עזאי אומר המוציא והמכנים פטור המושיט והזורק חייב : *ת"ר ד' רשויות לשבת רה"י, ורה"ר, וכרמלית, ומקום פטור ואיזו היא רה"י יתריץ שהוא עמוק י' ורחב ד' וכן גדר שהוא גבוה י' ורחב ד' זו היא רה"י נמורה ואיזו היא רה"ר סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשין זו היא רה"ר נמורה,אין מוציאין מרה"י זו לרה"ר זו ואין מכניסין מרה"ר זו לרה"י זו ואם הוציא והכנים בשוגג חייב חטאת,במזיד ענוש כרת ונסקל באבל ים ובקעה ואיסטונית והכרמלית אינה לא כרה"ר ולא כרה"י ואין נושאין ונותנין אפא בתוך ד' בתוכה ואם נשא ונתן בתוכה פטור ואין מוציאין מתוכה לרה"ר ולא מרה"ר לתוכה ואין מכניסין מרה"י לתוכה ולא מתוכה לרה"י ואם הוציא והכנים פטור. *חצרות של רבים ומבואות שאינן מפולשין: עירבו לא עירבו אסורים אפא עומד על האיסקופה נוטל מבע"ה ונותן לו,נוטל מעני ונותן לו,ובלבד שלא יטול מבעה"ב ונותן לעני, מעני ונותן לבעה"ב,ואם נטל ונתן-שלשתן פטורים,אחרים אומרים איסקופה משמשת ב' רשויות בזמן שהפתח פתוח כלפנים,פתח נעול כלחוץ,ואם היתה איסקופה גבוהה י' ורחבה ד' ה"ז רשות לעצמה: *אמר מר זו היא רה"י למעוטי מאי למעוטי הא 'דר' יהודה *דתני' יתר על כן אב יהודה מי שיש לו ב' בתי' בשני צדי רה"ר-עושה

מידי דהוה למעביר חפץ כר"ה · ה"ל למנקט המוליא דתיירי ביה לעיל דכל כמה דלא מנח ליה מיפטר אלא משום דכתיב הכי נקט מעביר נקט ליה נמי התם וכל טעמי העבירה בר"ה קתמר : **התם** כל היכא דמנח ליה מקום חיוב הוא · ומוליא ומושיט ומעביר ד"ת בר"ה דרך למטלה מי' דחייב אע"ג דאי הוה מנח ליה *למטלה מי' פטור מ"מ מחמיו במקום שמהלך מקום חיוב הוא אבל סטיו הקרקע נמי מקום פטור הוא : **מידי** דהוה אלדי ר"ה · וא"ת מה פשוט לן יומר דרך בית ר"ה מדרך סטיו ו"ל דדרך בית ר"ה לפני בית לפניו לדדין וכן היה מסתמא במסכן : **היכא** דליכא חיפופי כו' · ותימה בפ' כל גמול(טירוצין נ"ד· ושם) פריך ולפלוג בגדי ר"ה דעלמא פירוש ואמאי פליגי בתנר שנפרלה ומשני אי הוי פליגי בעלמא ה"מ כי פליגי לבנן עליה ה"מ היכא דליכא חיפופי אבל היכא דליכא חיפופי מודה ר' אליעזר אי נמי היה סוגיא בכר פפא דליכא מחלוק : **המושיט** אמאי מודה במושיט וזורק כיון דלא יליף דרך סטיו מדרך גדי לעניו (ז) מעביר ה"ג לא יליף בזורק ומושיט ו"ל דלבן עזאי מעביר דרך גדי נמי פטור אע"ג דהיה במסכן מסוס דמהלך כעומד אבל זורק ומושיט דרך סטיו יליף מזורק ומושיט דרך גדי : **ארבע** רשויות לשבת. ק' לרשב"ש ליתני ד' רשויות דהא קרפף יומר מביא מחיצה אלא הוקף לדיבה הזורק מר"ה לחוכו לו ליפטר חייב ואין מטלטלין בו אלא בד"א ו"ל דהתיא לה"א גמור אלא לעניו לאין מטלטלין בו אלא בד"א מחצלת וכרי כבר שנה רה"י וכרמלית והכי קתני ולהכי נמי לא תני אלא ד' רשויות · **כרמלית** . בירושלמי בריש שבת תני ר' חייא כרמל רך (ומלח) לא לח ולא יבש אלא ביניהן ה"ג כרמלית אינו לא כרה"י ולא כר"ה : **יתר** על כן ת"ר יהודה · הכי מיתני' בתוספתא פרק ז' לעירובין אחד חלון שבין ב' חצרות ואחד חלון שבין שני בתים כו' וגבריס ופשוח ור"ה מקורה מטלטלין תחתיו בשבת דכתי ר' יהודה יתר על כן ת"ר יהודה כו פירוש יתר ע"ג בשני בתים מצני לדי ר"ה דאף על גב דליכא למימר פי תקרה יורד וסותם כ"ש בגבריס ופשוח ור"ה מקורה דליכא אף"ה נוטה ונותן בתלתא דקסבר ר"י ב' מחיצות דתוריי' כדאמרן בפ' כל גמות (טירוצין נ"ה) ות"ת אחתי מייתי הכא מתני' דכל

פירוצין נד: כתובות נא:

[ניחא] ס"ת לכתני'

פירוצין נה.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ואחד המכנים אחד המושיט ואחד הזורק בן עזאי: (ו) רש"י ד"ה מנדי כרכים מרה"י לרה"ר דרך גדי כר"ה כגון מרה"י לר"ה דלתו כמוך ועיין לעיל ד"ה כמושיט וכמו כן לקמיה ד"ה ואפ"ה כרה"ר ועיין לעיל ד"ה ופס סוגיא

כח א מיי' פ"י מהל' שבת הלכה נ"ג :

כט ב מיי' פ"י מהל' שבת הלכה ח' :

ל ג ד מיי' פ"כ מהל' מלוה ומלוה ה"ג :

יציאות השבת פרק ראשון שבת

לחי מבאן ולחי מבאן או קורה מבאן וקורה מבאן ונושא ונותן באמצע אמרו לו אין מערבין רשות הרבים בכך ואמאי קרו ליה "גמורה" מהו דתימא כי פליגי רבנן עליה דרבי יהודה דלא הוי רה"י ה"מ לטלטל אבל לזרוק מודו ליה קמ"ל: אמר מר זו היא רה"ר למעוטי מאי למעוטי אידך דרבי יהודה *דתנן רבי יהודה אומר אם היתה דרך רה"ר מפסקתן יסלקנה לצדדין "ובמים אומרים אינו צריך ואמאי קרו ליה "גמורה" איידי דתנא רישא "גמורה" תנא נמי סיפא "גמורה" ולחשוב נמי מדבר רה"ב הא תניא איזו היא רה"ר סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשין ומדברות אמר אביי לא קשיא כאן בזמן שישראל שרויין במדבר כאן בזמן הזה: אמר מר אם הוציא והכניס בשונג חייב חטאת במזיד עונש כרת ונסקל "בשונג חייב חטאת פשיטא במזיד עונש כרת ונסקל אצטריכא ליה הא נמי פשיטא הא קמ"ל כדרב דאד' *מצאתי מגלת סתרים בי רבי חייא וכתוב בה איסי בן יהודה אומר אבות מלאכות מ' חסר אחת ואינו חייב אלא אחת איני *והתנן אבות מלאכות מ' חסר אחת והויגן בה מנינא למה לי ואמר רבי יוחנן *שאם עשאן כולן בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת אלא אימא ואינו חייב על אחת מהן והא קמ"ל האי מהנך דלא מספקן: אמר מר אבל ים ובקעה והאיסטונית והכרמלית אינן לא ברה"י ולא ברה"ר ובקעה אינו לא ברה"י ולא ברשות הרבים והא *תנן הבקעה בימות החמה רה"י לשבת ורה"ר לטומאה בימות הגשמים רה"י *(לבאן ולבאן) אמר עולא לעולם כרמלית הויא ואמאי קרי לה רה"י, לפי שאינה רה"ר רב אשי אמר כגון

לחי מבאן ולחי מבאן • כגמי פחות על לחד מן הבתים להיכר בעלמא דקסבר רבי יהודה ב' מחיצות הוו רה"י מדלחורייתא והא לחיכא שתי מחיצות מעלייתא מחיצות על ג' בתים: **פשו דתימא כי פליגי רבנן עליה דר' יסודה** • בכריית' ואמרי לין מערבין רה"ר בכך למהוי רה"י ה"מ לטלטל שיהא מותר לטלטל בתוכה כדקתני לין מערבין רה"ר בכך דגזור בה משום דדמי לרה"ר: **מאכל לזרוק** • שהזורק מרה"ר לתוכה מודו ליה לחייב דשתי מחיצות דלוריי' ושם רה"י עליה: **קמ"ל גמורה** • כלומר זו היא שנגמרו מכיון מחיצות שלה שיש לה מחיצות מכל לד כגון חריץ וכן גדר דאחריכן חד' לדדין גוד לחסיק פני הממילה על רחבו וגמלת רחבו מוקף חד' לדדין וחלנו ד' לחכל דרבי יהודה לא נגמרו מחיצות שלה למניין ולאו רה"י היא כלל: **מפסקתן** • לפסי בירות בפרק ב' דעירובין דהקילו חכמים משום עולי רגלים בבור בר"ה והבור עלמה רה"י שהיא עמוקה י' ורחבה ד' והממלא ממנה ומניח על שפתה חייב והקילו חכמים לעשות ד' פסין וביניהן י' לחות דהוי חלנו רה"י למלחות מן הבור וקאמר ר' יהודה אם היתה דרך רה"ר מפסקתן יסלקנה מיניהן דלחתן רבים ומבטלי מחיצותה והתם למינן דרבי יהודה חדרבי יהודה דלעניל דאמר נוטל בחלמע דלא לחתן רבים ומבטלין מחיצות, ורבנן חדרבנן ומשנינן לה: **פינו לריך** • והיינו דקתני זו היא רה"ר חבל הילוך דרבים לבין הפסים לא הוי רה"ר הואיל ואיכא שם ד' מחיצות: **ומפי גמורה** • הכא ליכא למימר "מהו דתימא" כדלעיל, דעיקר עשייתן משום לטלטל בתוכו וקאמרי רבנן לינו לריך דרשות היחיד היא לפילו לטלטל וכ"ש דהוזרק לתוכה מרה"ר חייב: **כומן שפינו ישראל במדבר** • תשובת רה"ר: **כומן הזה** • לינו מקום הילוך לרבים דהולני מדברות לא שכיחי: **חייב חטאת** פשיטא • כיון דתנא' חדא רה"י וחדא רה"ר ניחני וכתבים חייב ואנא ידענא דשגגתו חטאת להא שבת זוזו כרת הוא: **הא נמי פשיטא** • דהתרתה סקילה, מקושש: **מגילת סתרים** • שהסתירוה מפני שלא ניתנה ליכתוב וכשהומעין דברי יחיד חדשים שאינן נאמרין בר"ה וכותבין לחזק שלא ישתכחו מכחירין לת המגילה: **לינו חייב אלא אחת** • שהתה משמע אם עשאן בהעלם אחד שלא ידע לו בין כל אחת ואחת שחטאת לינו חייב אלא אחת דשבת גוף אחד של עבירה הוא: **מניינא נמי** • ניחני לכוס מלאכות הזורע והמורש כו' למה לי לאשמעי' מניינא הא מני להו ולזיל: **חייב על כל אחת ואחת** • וכא להודיעינו שכשם שאדם חייב בשוגג שבת בהעלם אחד ואשמעינן מ' חסר אחת הן ומה לא אחת' עשה חולדותיהן עמהן לינו מכיח על התולדה היכא דעשאה עם חביה דה"ל כעושה ושוכח ועושה דכול' אדם עבירה היא: **לינו חייב על אחת מהן** • אחת ים בהן שחינו חייב עליה מיהה ולא פי' (רבי) לינו היא ואשמעי' הגא דאמרינן' דקתני "נסקל" דהא הולמה והכנסה מהכך דלא מספקן היא, דעל זו לא אמר חסיד בן יהודה: **כיצד שבת** • אחין בה זרעים: **רש"י לשבת** • דהא לאו אורחא לרבים הוא אחין רבים מסתלקין מן המסילה לילך בשדה: **רש"י לטומאה** • וספקן טהורה דהא לאו מקום סחירה הוא שים בני אדם נכנסים לה דספק טומאה לטמא ממונו גמרינן לה והתם סחירה כתיב וגסחרה והיא טומאה דמקום סחירה טמאה היא לבעלה מספק ומכאן אחה דן לשרץ: **כיצד הנשמים** • שהיא זרועה אין אדם נכנס לה: **לטולם כרמלית הויא** • והזורק מרה"ר לתוכה לינו חייב:

דכל גגות (עירובין נה.) דקתני התם ועוד אמר רבי יהודה מערבין למבוי המפולש וי"ל דמתני' לינה לפרושי דמערבין בלורה הפתח וקסבר ג' מחיצות דלוריי"תא מ"מ ה"ל דמתני' לינה אלא במבוי המפולש לרה"ר אבל לין ר"ה עוברת לחוכה להכי מייתי הכריי"תא דיחר על כן לחלי' רה"ר (גמורה) עוברת בה מטלטלין מ"מ לחי לו קורה מסוס דשתי מחיצות דלוריי"תא ואע"ג דבפ"ק דעירובין (דף י.) אמתני' דהרחב מי' אמות ימעט משמע דלכל היותר לא החיר רבי יהודה אלא עד י"ג אמה ואלים *היינו מדרבנן אבל מדלוריי"תא אפי' ברוחב י"א אמות מטלטלין אחיא ליה ב' מחיות דלוריי"תא דע"כ ל"ל דרבי יהודה חייני ברה"ר גמורה שבוקעין שם רבים כדמוכח בפ"ק דעירובין (דף ו: ושם) גבי כילד מערבין רה"ר ושם פירשתי* ול"ת והא מדקתני סיפא מבואות המפולשין הוו רה"ר שמעי' שפיר לאפוקי מדר' יהודה דאיהו ב' מחיות דלוריי"תא לדידיה מבואות המפולשות לא הוו רה"ר כיון דאיכא שתי מחיות וי"ל דמסיפא לא הוה שמעינן לאפוקי מדר' יהודה דה"ל מעמת דרבי יהודה משום דקסבר לחי וקורה משום מחיצה דאיכא מאן דסבר הכי בפ"ק דעירובין (דף טו:) להכי לחטריך למתני' זו היא רה"ר גמורה *למעוטי דר' יהודה דלא הוי רה"ר דלחי וקורה לא חשיב מחיצה: **ואמאי** קרי ליה גמורה כו' מהו דתימא• תומר ר"ש דלעולם גמורה לחרבה ליפכא מסתברא זו היא רה"ר גמורה לבל זו חיבה רה"ר גמורה לבל היא קלת ורש"י שבה בדוחק (ה) לפי הגמרא: **כאן** בזמן שיברלו שרויין במדבר• מעמע קלת לחיבה ר"ה דלא ל"ל מלויין שם שבים רבות כמו במדבר: **בשונג** חייב חטאת פשיטא • כיון דתשמעינן דהחי הוי רה"ר והחי הוי ר"ה פשיטא המלוית: מזה לזה בשונג חייב חטאת:

הא קמ"ל כרב כו' • מכאן מדקדק ר"ש דלא קחני ליסי ליכו חייב על לחת מהן דלא לסקילה לבל חטאת חייב על כולם דלי קלי לחטאת ל"ב כי פריך בשונג חייב חטאת הוא"ל לשנויי הא קמ"ל כרב דהא דמשני במזיד עשום כרת ונסקל לילטוליכא לינה לא משני מידי ומעיקרא ודאי לא היה ידע דמיירי בסקילה מדפריך מדר' יוחנן דמיירי בחטאת והיינו משום דלינו חייב אלא לחת לא מני לאוקמי בסקילה דלמו בחרי קטלי קטלינן ליה לבל כי קמפרש דלינו חייב על לחת מהן קאמר ליסי לו ידע שפיר דלא חייבי ליסי אלא בסקילה דלא פליג לאמתני' דבלל גדול (לקמן עג:) דקתני מנייתא למימר דחייב על כל לחת ולחת ואפי' הא דבריס פרק בלל גדול (שם סמ) קאמר לרבי יוחנן דאמר שעשה בהעלם אחת חייב כו' דידע לה לבתה במאי ומפרש דידע לה לחמומים ולניבת דר"ע ולא מני למימר דידע לה בדאפי' להא לחולהו חייב חטאת וכן פירש בקונטרס ולקמן בריש הזורק (דף לו:) מייחי לדאפי' בעניו סקילה ולא משמעינן בשום מקום לאחויי לעניו חטאת והא דאמרינן לקמן בריש פרק בחרה (דף קכו.) לרבי בר חמא דילמא הכי קאמר בל שחייבין על שגגתו חטאת חייבים על זדונו סקילה לומר ריב"ח דאליבא דרבי בר חמא אחיא ההיא בריי"תא דלא כאפי' ליסי לוכחא דחייב חטאת ולא סקילה:

ואמר רבי יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם אחת כו' • ליו לריך לפרש דפריך דמשמע לן פלוג ליסי עלה דלעיל כמו שם יש לדקדק כן מדקתני מנייתא כדאייך לקמן בלל גדול (דף עג:):

רבינו חננאל

ודה"ר כרמלית ומקום פטור . פשיטא היא זו הבריי"תא ונם פירושה הראשונים ממני. אינו היא רה"י תוך עמוק י' פטחים ורחב ד'. וכן בדר נבוח י' ורחב ד'. זו היא רה"י גמורה (חבו) זו היא למעוטי האי דתני ר' יהודה מי שיש לו ב' בתים בשני צדי רה"ר עושה לחי מכאן וכי זה אינו רה"י לא לזרוק וכ"ש לטלטל. פרשיא ושלמיא ר ס ב ו א ו ת המפולשות זו היא רה"ר גמורה למעוטי האי דר' יהודה . דתנן בעירובין בפני בירואות, ר' יהודה אומר אם היתה דרך הרבים מפסקתה יסלקנה לצדדין קס"ל דאע"ג דלא סילקה אינה כרה"ר: אבר מר והציא מרה"י זה לרה"ר זה בשונג חייב המאת במזיד בלא התראה ענש כרת בהתראה נסקל פשיפא לא נצרכה אלא להא דאמר רב מ צ א ת י בבגילה מתרים בי ר' חייא וכתיב בה איסי בן יהודה אומר אבות מלאכות ארבעים חסר אחת אינו חייב על אחת מהן נמצא חייב על אחת בפני עצמה בספק זולתי המוציא מרשות לרשות דלא מספקא חיובי . דתני בהריא בשונג חייב המאת במזיד חייב כרת ונסקל הא דתנן במהרות ס"ו חבקעה ביומות החמה רה"י לשבת ומפולשין בה רה"ר למוכאה וק"ל ספק מוכאה ברה"ר מהור ביומות הגשמים שמלאה מים ואין אדם נכנס לחוכה רה"ר לזה ולזה . משני שלא לעולם הבקעה כרמלית היא . והא

הגהות הב"ח

(ה) חום' ד"ה ואמאי וכו' וכ"י יבבה בדוחק (לפי כגמרא) חת"מ וכ"כ פ"ת לפירוש נמוכה:

כ"כ קנ: מטהות פ"ו מ"ו כרמלית

[נמוכות לי' לכך ולכך]

עירובין [כ.] כב.

רשות הרבים

כ"כ וכי תימא

ולא נמי למימר דזו היא רה"י גמורה למעוטי דלכבן לחם היא רה"ר מפסקתן זו היא רה"י למעוטי לידך דלכבן דמי שים לו שני בתים דלא הוי רה"ר דלחי וקורה משום מחיצה דזהו לא מיפסקתן ועוד מיחת ליה סמי לקומקי כרכין [מ"י]

לקמן סט. ע: עג: [ו:]

*שקשה ריב"ח ומחי קמ"ל ר"י מחתי' היא לקמן סו: וחר"דקמ"ל כשעשאן זה וזה בידוד ג"כ בשבת בכרם וכוידר בגלאי כדלקמן דף עג ה"ג קמ"ל דלא כחיסי דאף בדאיכי חייב חטאת [מ"י]

גליון השי"ם

גמ' למאי הלכתא מנית מתני' כי ר"ח סתני' כי ר"ח בכ"מ נב ע"ח: חום' ד"ה יאך כיון מדרבנן. ולא זכיתי לבכין כח מה דקחני ומתן לחי כו' ומתח ומתן לף היינו לף מדרבנן דמדלוריי' (ע"ז לגמי דסח סבר כ' מחיות דלוריי"תא : חום' ד"ה כלח כו' שנים רבות כו' ע"י עירובין ע"ח תוד"ה כיצד:

כגון דאיכא מחיצות. ואע"ג דהיקפה יתר מבית סאתים ולא הוקף לדירה שאין דיבוי שמוך לה קודם היקף ולענין לטלטל לחוכה הוי כמרפלים דתמרינן בעירובין שאין מטלטלין בו אלא חפ"ס לתורייתא רה"י הוי והזורק מרה"ר לתוכה חייב: **כדמוקי**. דאמר מחילה היא לקרות רה"י אלא שממוקמת דירה לכך לסוכה לענין מדרבנן והא דקתני רה"ר לעומתה כגון שיש פתחים ממחיצותיה וכפיכין כזו *ויונתן כזו: **מוקי**. דאמר מחלי קרי לה רה"י כו' מ"מ לא אמר כגון דליכא לה מחיצות ורה"י גמורה קאמר וניזיל בתר שמעתיה דאמר הזורק לחוכו חייב: **ורב אמי**. אמר לך רה"י קאמי וכרמלית לא קרי לה תנא רה"י: **אמר כולהו**. הכי יס ובקצה ואיסטווניות הא זו היא כרמלית דהוזכר בעירובין הא קאמי חיט לא כרה"י ואין מוציאין כו' ש"מ זו היא רשות שלישי: **לא נגרסה**. כרמלית דקתני תנא לאוסופי כרמלית אחריתי כגון קרן זוית שכנגד בו בית לחוכו והניח מקרקעו לרה"ר: **לא ניחא מסתמיתים**. שאין יכולין להכנס לה להדיא דרך היוצו לי נמי בית שפניו עומד בהלכתן שזויתו אחת ממוכה לרה"ר והניח מוכה מרה"ר ולפניס זוית הטולמת מעכבת את הרבים מליכנס בהדי כותך כיצד כל זוית שאחרת: **אין מסתמיתים**. שהיו עומדים ברחבה ותולין בהם המגרים פרגמטיא וגם חיטכאות היו לפניהם ליכא שם התגרים: **לא מסתברא**. שהיו עומדים ברחבה וזה כעגל זה: **לבינה**. סתם לבינה תרכה ורחבה ג' ואין לעביה שיעור יש מהן עטות ויש מהן דקות: **ופא על פניה**. כגון בלילה שמינה או טיט: **חייב**. שם זרק ד"ת דהוי כמונח ברה"ר לכל לסטה מי'=רה"ר הוא **ובלבד** שיעור (או) למטה מג' דהוי כקרקע או בחייב כי **הלי דנדבקה** בטיט וכדתמרינן בתמני' לקמן הזורק ד' אמות בטיט למטה מי' מפחים כזורק בתרן וחייב, וכי תמר למטה מי' **ברחמה ד'**=כרמלית **וכשלין רחב ד'** מקום=פטור היינו בתשמיש המטויס כגון גב לביבה ורחב כותל או עמוד דהני חויר' כגון פני הכותל דכר הכדבן בו לא הוי רשותא לנפשיה תנא **מי** למטה מי' הוא היו רה"ר גמור **ומי** למעלה מי' הוא דלא כלעיל מקום פטור כדתנן למעלה מי' מפחים כזורק בחויר ופטור: **על גבה פטור**. כדמוקי לה תכיי ורבא בגבוהה ג' דלא דרסי בה רבים **דהני** מקום **לעלמה**: **סיומי**. דורלא"י: **חינלטי"ך**: **אפ"נ דלא נבוה ג'**. הוי מקום פטור **לעלמו** דלא דרסי בה רבים עליה שלא יזוקו: **מפיגו סיומי וסיגי**. דדרסי עליה בסנדליהן אבל טוחה חפ"ג דלא גבוה לא דרסי עלה ולכ ותני אמר לפיגו טוחה: **ס"ג אין כרמלית פחותה מד'**. רוחב ואי לא מקום פטור הוא לעולם מפחים הרבים ולרה"י: **ופחותה**. גבוהה עד י' ולקמיה מפרש לה: **לימימא דאי ליכא מחיצה י' כו'**. כגון בקצה המוקפת גדר והיא יתירה על בית סאתים ולא הוקפה לדירה: **וקירוין מעלימו**. עוכי קירוין: **על גגו**. דגבוה י' הוי רה"י ומותר לטלטל בכולו: **אלא נד'**. דכיון דלא גבוה ממחיצה י' הוי כרמלית אלמא שפיכת אמעינן לה: **דעד י' הוי כרמלית**. לחויר של כקצה לו אם יש לו אל קרקע יתר על בית. סאתים חופס לא אמר עד י' אבל למעלה מי' אין אם כרמלית על לחויר בדבר שאינו מכויים כגון פני לבינה לו פני כותל לו לקנו מן הכותל למעלה מי' מותר להוליך לכתחילה משם לרה"י ולרה"ר דאין אם כרמלית עליו כי היכי דחויר למעלה מי' ברה"ר לאו דכתיב לקמן למעלה מי' כזורק בחויר גבי כרמלית נמי לאו כרמלית הוא ובדבר מכויים כגון רחב עמוד וגב לבינה ליכא לאוקמיה דאי אית ביה תרבע פשיטא דלמעלה מעשרה לא הוי כרמלית דהא לפלו עמוד ברשות הרבים הוא ואי אית ביה תרבע ולמטה מעשרה אי הוי כרמלית אין קאמר אין פחותה מתרבע ואי בדקאי בכרמלית וכיון דליכא ד' הוי *אם הכרמלית עליו אם כן מניו מותר בכרמלית מרשות הרבים לחלוי ברשות הרבים כי האי גוונא מקום פטור הוא ובטל ומותר לרשות הרבים ולרשות היחיד ואין אומרין בשמעתין דהאי תופסת עד י' מקולי רשות הרבים הוא הלכך לא מיקומקמ לעלמה בחויר: **לימימא**. דאין רה"י שוטנת בחלר ד': **וזרק**. מרה"ר וכח על גביו: **חייב**. כמונח ע"ג קרקע דלא בעי מקום ד' ברה"י כדמפרש לקמיה בשמעתין: **עד לרקיע**. כל חויר שכנגד רה"י בין חויר חלר בין חויר עמוד בר"ה גבוה י' ורחב ד' כנגדו עד לרקיע אם רה"י עליו:

לבינה זקופה ברה"ר וזרק ונח בה.

פי' סנס והוא מין סרך

[עירובין סו.]

שיעורי כרמלית (עד עמ' ב')

ניסיון סם ע"ש [עירובין נב: נד:]

אם חויר כרמלית עליו כנ"ל רש"י

מסורת השס"ם

עירובין סו:

ס"ת ותניא ס"ק דעירובין חלר שהכיסנכנסין כאן ויונתן כזו

הגהות הב"ח

(א) גמ' רב כגונא לגלא עולא ס"ע:

לא א מיי' פס"ו מהל' שבת הלכה ה סמג לאוין סה טור ש"ע ס"ת סי' שמו ופי' שבת:

לב ב ג מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה ד טוש"ע ס"ת סי' שמה סעיף יד:

לג ד ה ו מיי' שם הלכה ז טוש"ע ס"ת סי' שמה סעיף ו:

לד ה ו ח מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף יח:

רבינו חננאל

והא דחנן רה"י כלומר אינה רה"ר. רב אשי אמר (ואמר) בבקעה דאית לה מחיצות מרקעינן מחיצות רשות היחיד: קרן זוית הסמוכה לרה"ר ואיצטבא שלפני העמודים כרמלית נידונין. כל שאין גבוה מן הקרקע ג' טפחים כגון ליבני וכיוצא בה כרה"ר דמי. וכל הגבוה ג' טפחים ואין בו רחב ארבעה ורוק ונח על גביו פטור חוץ מן הזורק ונח על פי הכלב או בפי הכבשן או בידו של אדם וכיוצא בהן המפורשות בהמתניתא תפלין משום דמחשבתו משויא להו מקום ומפורש בהמתניתא תפלין כי האי גוונא דכל פחות מג' בארץ כארץ חשוב. ואר' יוחנן אין כרמלית פחותה מד' ותוספת עד י' טפחים אבל למעלה מי' מקום פטור הוא ורבי פירושא בש' הזורק כי הא דאמר שמואל לרב יהודה שיננא לא תיזיל בטילי דשבתא למעלה מעשרה ואוקימנא בכרמלית ואקילו בה רבנן מקולי רה"י דאי איכא מקום ד' על ד' הוא דהויא כרמלית ואי לא מקום פטור הוא מקולי רה"ר נמי דעד י' הויא כרמלית למעלה מי' לא הויא כרמלית אלא מקום פטור. הא דרב גידל דאמר בית שאין בתוכו עשרה טפחים וקירוי

גליון השס"ם

גם קרפף יותר מבית סאתים כו' חוזק לתוכו מייב. עי' לקמן ס ע"ת ברש"י ד"ה וסוף סיף חיוב כו' וד' גם ע"ב ברש"י ד"ה מוקף לכרמלי' וע"ש: שם רה"י קתני. וע"ש בתוספות ס"ו מ"ו שכילי בית כנגד רה"י לענין ושם מ"ו תיספוניות רה"י לענין ונ"ש:

שם מיזיל מין מטלטלין וכו'. עי' עירובין שם ע"ת תום' ד"ה מחלי: במתניתין חנן רחב ד' אמות: תום' ד"ה מחלי כיון כמעודים כו' רחב ע"ו אמה. עי' עירובין ו ע"ב תום' ד"ה וכי תימא:

בגון דאית לה מחיצות וכי הא דאמר עולא א"ר יוחנן *אקרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה ואפילו כור ואפילו כוריים הזורק לתוכו חייב מ"ט, מחיצה היא אלא שמתוסרת דיורין" בשלמא רב אשי לא אמר (ל) מדעולא אלא עולא מ"ט לא אמר כשמעתיה? אמר לך אי דאית לה מחיצות, בקעה קרי לה, קרפף היא! ורב אשי *הא"ר קתני: "והכרמלית", אמר כולהו נמי לאו כרמלית נינהו! כי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לקרן זוית המסובה לרה"ר-דאע"ג דזימנין דדחקי ביה רבים ועיילי לגוה כיון דלא ניחא תשמישתיה כי כרמלית דמי. כי אתא רב דימי א"ר יוחנן בין העמודין נידון בכרמלית מ"ט אף על גב דדרסי בה רבים כיון דלא מסתני לתו בהדיא בכרמלית דמיא אמר ר' זירא אמר ר' יהודה יאיצטבא שלפני העמודים נידון כרמלית, למ"ד בין העמודים, כ"ש איצטבא למ"ד איצטבא, איצטבא הוא דלא ניחא תשמישתיה יאבל בין העמודים דניחא תשמישתיה לא לישנא אחרינא אבל בין העמודין דזימנין דדרסי ליה רבים כרה"ר דמיא. אמר רבה בר שילא אמר רב חסדא לבינה זקופה ברה"ר יזורק וטח: בפניה חייב על גבה פטור, אביי ורבא דאמרי תרוייהו והוא שגבוה שלשה דלא דרסי לה רבים אבל *היזמי *והיזי אע"ג דלא גבוהי שלשה ואיידי דרבה אמר רבה בר שילא אמר רב חסדא לבינה זקופה ברה"ר יזורק וטח: בפניה חייב על גבה פטור, אביי ורבא דאמרי תרוייהו והוא שגבוה שלשה דלא דרסי לה רבים אבל *היזמי *והיזי אע"ג דלא גבוהי שלשה ואיידי דרבה בר רב אמר אפילו היזמי והיזי אבל צואה לא ואבי אשי אמר יאפילו צואה. אמר רבה דבי רב שילא כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן *אין כרמלית פחותה מארבעה, ואמר רב ששת ותופסת עד עשרה, מאי "ותופסת עד עשרה" אלימא דאי איכא מחיצה עשרה הוא דהוי כרמלית ואי לא לא הוי כרמלית, ולא, והאמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב בית שאין בתוכו עשרה וקרויו משלימין לעשרה על גגו מותר לטלטל בכולו, בתוכו אין מטלטלין בו אלא ד' אמות, אלא מאי "ותופסת עד י'" "רעד י' הוא דהויא כרמלית למעלה מי' מפחים לא הוי כרמלית, וכי הא דא"ל שמואל לרב יהודה: שיננא, לא תיזיל במילי דשבתא למעלה מי', למאי הלכתא אלימא דאין רשות היחיד למעלה מי' והאמר רב חסדא *נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפילו גבוה מאה אמה חייב מפני *שרה"י עולה עד לרקיע אלא

לא גגרסה תנא לקמן זוית. לח בעי למימר דלימטריך לגלי רה"ר משום דלר"ת כרה"ר דמי ותפילו לית בהו חיפופי לו שמא מספקא ליה לי מודה להו רבי לליעזר חס לגלו: **אבל** בין העמודים. כרה"ר דמי חפ"ס שאין בין עמוד לעמוד ט"ז אמות הוי רה"ר כיון שכבני רה"ר בוקעין בה ואין לכין עמודים *רחב שמה עשר אמה: **ומזח** כפניה חייב. לומר ר"ת דאם כח למעלה משלשה לריך שיהא כפניה מרבעה על מרכעה ומה שמדובך כפני הלבינה תשוב כמונח עליה חפ"ס שאינו תנא בחויר וכן הא דתנן למטה מי' כזורק בתרן ומוקי לה רבי יוחנן בדבילה שמינה הייט טעמא נמי דכיון שמדבק כפני הכותל שהוא רוחב ד' על ד' תשוב כמונח עליו ובייב"ת פי' דלקח למעלה מג' על ד' דכיון שרוחה את הקרקע תשיב כמונח ע"ג קרקע וקשה לר"י דלעיל (דף ד-) כי פריך לחתניתין דפשטא יהו והא בעית עקירה והכחה מע"ג מקום מרבע לוקי מתניתין בחחזיק החפץ בעגין זה שרוחה את פני הקרקע: **אילימא** דעד עשרה הוא דהוי כרמלית ואי לא לא הוי כרמלית. פרש"י כגון בקעה המוקפת גדר והיא יתירה על בית סאתים ולא הוקפה לדירה וקשה לר"י להא רשות היחיד היא בין לעולא בין לרב חמי ולא הוי לריך לאחויי מרב גידל ועוד דהיכי קאמר ואי לא הוי כרמלית ואי לא הוי כרמלית מ"ט לא גזרו חכמים על בית סאתים ולא הוקף לדירה שמא יעלה בסולם ויטול כלים משם ויוליכם לחלר חבירו ויש לומר דמיירי בגבוה ג' ורחב ד' ואין לו מחיצות ואין לו לא תקרה ולא דופן אלא עמודים ולא חיישינן שמא יעלה בסולם דכיון שאין לו לא תקרה ולא דופן אין דרך בני אדם לעלות בסולם לראות מה יש בו: **ואיכא** בין העמודים. ואי לא הוי כרמלית אמאי לא גזרו חכמים שמא יעלה בסולם ויטול כלים משם ויוליכם לחלר חביר

ואם תקק בו ד' על ד'. וקשה לריב"ח מ"ש מסוכה דלעיל גבוהה י' דלמר בפ"ק דסוכה (דף ד') תקק בה להשלימה לי' אם יש מפסח תקק ולטמאל ג' טפחים פסולה פחות מג' כמרה והכא מהכי תקיקה לפניו מופלגת מן הכותל הרבה *ותירץ דשאני התם גבי סוכה דבעינן שיהו מחיצות קבועות לסכך דלפניו התם (דף ו:) מחיצות מבוטלות בסכך בסכות כדלמרי' התם *הרמיון הסיכך מן הדפנות פסולה ולהכי בעינן שיהא פחות מג' לגריך לגרך הגיגוד על תקק לממיטת כדי שיהיו מחיצות לסכך שכעבד הקנב והע"ג דדופן עקומה מכשרת עד ד' לחמת מתרן לה התם *ה"מ היכא דליכא מחיצות מעלייתא לכל הכא לבמיה מחילה בפחות מג' מלמרך הגידוד עם המחיצות דהויא כמוך לסכך טפי לא מלמרך*: **דהתם** לית ליה תקיקות. ולפי רה"ר לרבנן לא כרה"ר דמי מ"ג דליכא תקיקות מפי מקרן זוית דהא לפיל ר"ח פליג בגלי רה"ר מודה בקרן זוית כדפרי', לעיל לפ"ה לא הוי כחורי רה"ר דחורין, רה"ר גיכא תקיקות מפי: **והלכה** ומה כחור כל שהוא כאן כאן למחלוקת רבי מאיר וכבן. תימה לר"י דבפרק קמא דעירובין (דף יח: ובס) בכיפה דפליגי בה ר"מ וחכמים תקיקות הסם לא תקיקות מוקקין להשלים לר"מ לא גיכא כרבנן ג' וגבוה י' פי' גבוה ג' מפחים גיכא כהן רחב ד' לכל לין כרגליה ג' לר' אלימה גבוה מי'

וגופו נופח נרס"ד וזרק· מתחילת ד' לסוף ד' וגם לעטפו: שדי נופו כו'· דחשיב לגבי עיקרו לחיים כיה ד' ודרב חסדא דלא כרבי ולא כרבנן ליטמא לחריימא לחמר לגבי בדרב חסדא דהוי ברה"י לפי רבנן מזהו וכי פליגי רבנן בשדי נופו בתר עיקרו הוא דפליגי: **גורס** עגולה היא: **גבוהה** ו': כלומר לפי גבוהה ו' חס לגיהה רחבה ו' בחמלעיתה הייב דאכתי תפן בעלמא הוא ואינה רשות לעלמה דלא הוי רשות דאוריי' אלא גבוהה ו' ורחבה ד' על ד' כדאמרי' בעירובין (דף מ"ה) דכל שיעורין דשבת צריך הן ומלכסונו ודבר עגול כי מרבעא לה מחוכו ומפקע עיגול שסביב הריטוב לא משכחת כיה ד' מרובעים לי' לא הוי עיגולו קרוב לשבעה כדאמרינן נגי סוכה העשויה ככבשן (סוכה פ"ח דף ז:) דעל כרחיך צריך שתמלא בחוכו מלכסון של ד' על ד' וכל עפח בריבועו עפח ורבי חומשי בלכסונו הרי ס' עפחים ו"ג· חומשין ואינו לא דק ולחומרא הוא דלא דק ולהפריעו מליסור שבת לפי ע"ג דיש כאן מלכסון בחיבה רחבה שבה שהייב ליה מדרבנן עד לחיכה שבה לבל ולחי לעגין קרבן לא מייחי לי' הוא ה' עפחים וג' חומשין דהוי כזורק רשות: **רחבה** ו' דהוי רשות לעלמה ואין ממשכן גמרינן מ"שהן זורקין מחציון למלכסונו זה לזה "לפי היו זורקין לסירוגין וה"ק כדלפי גבוהה עשרה נמי רשות לעלמה היא דהא שמה כרמלית היא לפי מדלוייתא הוה רשות לפי לעלמה ואין ממשכן גמרינן ולא לפקל על דברי תורה בפי כגון זו שיפשר מחשות: **לי מיפשר**· הואיל וגבוהה ו' לפי יהא כה קרומיות מן הסתי שנבוהים מחבריהם על ערב ושוגין למעלה מ' שהוא לחיר מקום פטור וכיון דלפי ניחת כולה ברה"ר לפי הוא הכחה לחיחיובי: **כפפה על פיה**· וזרקה לחיטה רחבה ו' לקי': **ומשמו חייב**· חס שבה גבוהה ז' ומשמו עדיין חייב וכ"ש פחותה מכן לפי לחיפוי גבוהה ז' ומשמו לחיכת למימר הואיל ומחיוסיה למשה וקי"ל הלכה למשה מסיני דאמרינן לבה (ה) לחכתי כולה ניחת ברה"ר כי מטיח פחות מג' סמוך לקרקע ואמר בהן לבה והוה הכחה לחכתי כולה בחיור ברה"ר היא וחייב: **אבל גבוה ו' ומחלף**· וה"ה לשני מסחויין פטור והרי היא כמוחכת גמלחו עוליה למעלה מעשרה ואינה נוחה כולה ברה"ר וכשלה כפפה ליכת לעולם דלא חמרינן לבה דלא במחיוסין והן מילחה בין לגיהת לחחיי נמי מודה דבשעין הכחה כולה ברשות הרבים דלא לחחיי לי' הסיב קרומיות לבל בהא מודה דבלא קרומיות חיחת למעלה מי': **לפוכן עשויות**· להניח בהן דבש ולא לכופן כלפי מטה הלכך חין כאן תורת לבוד: **כפפה**· דוקא נקבו דחזי לכחופי לחיטו לא גבוה ולא עמוק: **וזרק**· מחחלת ד' לסוף ד': **מכפפי מיניה**· וכיון דלריך ברבים ה"ה הוא "בין רחב בין קלר: **גומא**· עמוקה ט': **מאי**· נגי רה"י דעשרה חניח לעיל (דף ו·) עומקה כגובהה דקחני חריץ עמוק י' ורחב ד' רשות היחיד הכא מאי לי לחמרי' מאחי דיה בני רה"ר חפלים שבידם עד דהדרי ואחו דרך שם ושקלי ליה ומשמע שבריכים לו רבים הלכך רשות הרבים הוא: ס"ג רבא אמר גומא מ"ט עמיקא לא מ"ט עמיקא מ"ט לא מ"ט עמיקא מ"ט לא מ"ט עמיקא מ"ט

מג א מיי' פ"ו מהלכות מילה ג סמג עשין נב, ס טוש"ע א"ח סי' שמ סעיף ב :

כמו נקיפה מיכו כלי וכן דקיימים ביה נפ"ר לעז דוקה כלע"ל רש"ל

מד ב מיי' פכ"ד מהל' שבת הלכה י טוש"ע א"ח סי' שז סעיף כב וסי' שמב :

[ופ"ע תוס' תוען ט: ד"ה ולא לשמעיון ותוס' מכתדרין פג: ד"ה ומטל יום ותוס' זבחים יז. ד"ה כג"ה וכו' וקי"ע בתוס' יבמות כג. ד"ה ולא לשמעיון]

מה ג מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה כד :

מו ד מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה יא :

מז ה מיי' פי"ד מהלכות שבת הלכה ט"ו סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שמו סעיף ג :

נא ו מיי' שם הל' טו :

נב ז מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה יד :

נחכון לשבות ברה"ר והניח עירובו בבור: למעלה מי' טפחים עירובו עירוב למטה מי' טפחים אין עירובו עירוב היכי דמי-אילימא בבור דאית ביה עשרה "ולמטה"=דתתאי ואותביה "ולמעלה"=דלאי ואותביה "ולמטה"=דתתאי ואותביה "למעלה" ומה לי "למטה" הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר הוא אלא לאו בבור דלית ביה עשרה וקתני "עירובו עירוב" אלמא תשמיש על ידי הדחק שמיה תשמיש זמנין משני ליה ועירובו בכרמלית ואמאי קרי לה "ר"ה" לפי שאינה רשות היחיד וזמנין משני ליה "הוא ברה"ר ועירובו בכרמלית ורבי היא *דאמר "כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות" אלא תימא רבי חייא קא מדחינא לך אלא דוקא קאמינא לך *דתנן "אם היה רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו הזורק לתוכה ד' אמות חייב, וכמה הוא רקק מים? פחות מי' טפחים, ורקק מים שרה"ר מהלכת בו הזורק לתוכו ד' אמות חייב בשלמא "רקק" רקק" תרי זימני חד בימות החמה וחד בימות הגשמים וצריכא: דאי אשמעינן בימות החמה דעבידי אינשי לקרורי נפשיהו אבל בימות הגשמים אימא לא, ואי אשמעינן בימות הגשמים אגב דמטניף מקרי ונחית אבל בימות החמה לא, צריכא, אלא "הילוך" תרי זימני למה לי, אלא לאו ש"מ "הילוך על ידי הדחק" שמיה הילוך תשמיש על ידי הדחק לא שמיה תשמיש ש"מ. אמר רב יהודה "האי "זירוא" רמא וזקפיה רמא וזקפיה לא מיחייב עד דעקר ליה. אמר מר "אדם עומד על האסקופה נוטל מבעה"ב ונותן לו נוטל מעני ונותן לגבאי אסקופה מאי אילימא *אסקופת רה"ר "נוטל מבעל הבית" הא מפיק מרה"י לרה"ר ואלא אסקופת רה"י "נוטל מן העני" הא קא מעייל מרה"ר לרה"י אלא אסקופת ברמלית "נוטל ונותן" לבתחלה, סוף סוף איסורא מיהא איתא "אלא אסקופה-מקום פטור בעלמא הוא כגון דלית ביה ד' על ד' וכי הא *דכי אתא רב דימי אמר רבי יונתן-מקום שאין בו ד' על ד' מפחים מותר לבני רשות היחיד ולבני רשות הרבים לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו" אמר מר "ובלבד שלא ישול מבעל הבית ונותן לעני שלו ונותן לבעל הבית ואם נטל ונתן שלשתן פטורין לימא תיהוי תיובתא דרבא *דאמר רבא "המעביר חפץ מתחילת ד' לסוף ד' ברשות הרבים אע"פ שהעבירו דרך

טהל לומר לוכן בגומא הייט כלומר לפי: (ה) גבוה ט' הוי רה"ר דמכתפין בה ע"י הדחק וכ"ש פחות מכאמה דיותר טח להשתמש בה וכן משמע בשמוד דקאמר אבריימא דמייתי מלי לשו וכן בגומא למפיפ משמע דכל פחות מי' מטלטלין *כמו בקופה: ואי לשמועין בימות הגשמים ט'. בגריסיתא חדא סגיא דלי תנא תחת זימנא דקק הוה מוקמינא ליה בדמדמי ליה להכי תנא תרי זימני דקק אלא היכן דמשכחת לריסיתא עביד כלשון תנא בבריימא בהדיא דקק בימות החמה ודקק בימות הגשמים*:

לא מיחייב על לעקר לי' ממקומו · תימה מלי קמ"ל פשיטא דלא מיחייב כיון דלא עקר ועוד מה שייך הכא הך מילתא וי"ל דקמ"ל דאע"ג דדרך להוליכם בעגין זה אחינן קלין לטלטלן והוי כמו עומד לכתף (ג) דלמרי לעיל (דף ה:) דחייב אפ"ה פטור ומשום לעגיל לחייבי בכיתוף עומד ט' ברה"ר ורבים מכתפים עליו נקט ליה הכא ודוקא רמא וזקפיה דכשהניח לחמו החמר חון לו' אמות עדיין לחמו בתוך ד' וכשחזר ומצאן לחמו [הב'] חון לו' אמות עדיין לחמו מחייב דהוי כמגביר החפץ עד שהוליך לחמו החפץ חון לו' אמות והיינו דאמ"ש שחזר ומשכו לחון פטור שלא נעשים המלאכה בבת אחת אבל אם מגביר זירזת דקני בבת אחת עד חון לו' אמות לו מרה"י לרה"ר חייב כדאמרינן (לקמן המניעו דף נא:) בגוב כיס בשבת היה מגביר ויוצא פטור משום דאיסור שבת ואיסור גבייה בחין כאחד ואומר ר"י דאם מגביל חבית ד' אמות בה"ר או מרה"י לרה"ר חייב דהוי כמו מגביר דליכו נח כלל אבל מגביל מיבה שהיא מרובעת פטור דהוי כמו רמא וזקפיה דת"ק שלא נהה נמה קלת:

לימא תהוי תיובתא דרבא כו' · פרש"י (ג) לע"פ שהעבירו למעלה מי' דהוי מקום פטור ולא נהירא דאי"כ ה"ל למיפרך מרבנן דאמרי (לעיל דף ה:) המוליך מחטת לפלטרין דרך סטיו חייב ומאי פריך נמי לימא תהוי תיובתא דרבא לימא הא רבנן קיימי כוותיה ועוד דבאמונה תפילין (שיבועות דף מה:) תנן עומד אדם ברה"י ומטלטל ברה"ר ובלבד שלא יוליך חון לו' אמות ולייך בגמרא הא הוליך חייב אמאי לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא המעביר כו' ולפי' הקו מה ענין זה לזה לכך גרסיכן כפי' ר"ח דמפ' שהעבירו דרך עליו שהעבירו *לפניו עד גופו דהיינו כיון שהגיע כעגלו הוי כמותו ומשמע שלא העביר ד' אמות יחד ומשני הכא לא נח דאין זה הגחה *[דרך עלמו]:

[לעיל ו.] איסקופה מקום פטור

פרש"י (ג) לע"פ שהעבירו למעלה מי' דהוי מקום פטור ולא נהירא דאי"כ ה"ל למיפרך מרבנן דאמרי (לעיל דף ה:) המוליך מחטת לפלטרין דרך סטיו חייב ומאי פריך נמי לימא תהוי תיובתא דרבא לימא הא רבנן קיימי כוותיה ועוד דבאמונה תפילין (שיבועות דף מה:) תנן עומד אדם ברה"י ומטלטל ברה"ר ובלבד שלא יוליך חון לו' אמות ולייך בגמרא הא הוליך חייב אמאי לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא המעביר כו' ולפי' הקו מה ענין זה לזה לכך גרסיכן כפי' ר"ח דמפ' שהעבירו דרך עליו שהעבירו *לפניו עד גופו דהיינו כיון שהגיע כעגלו הוי כמותו ומשמע שלא העביר ד' אמות יחד ומשני הכא לא נח דאין זה הגחה *[דרך עלמו]:

סוס מני למימר דע"כ לסקופה מקום פטור הוא דהא מכחי לא תני מקום פטור ומיהו בשמת נמי לא פ' דגבוה ג' ואינו רחבה ד' ות"כ לא נח לפרש לימא מקום פטור ומשמע מדיקא שמעינן ליה פטור גמור ". ומכח ד' דסר רכ"ו מכל מין רחב ד' כו מקום פטור [ת"י]

לפניו מיימינו לשמאלו נגד גופו כע"ל רש"ל

ני' רש"ל

רבינו חננאל

הדר תנייה-דוקא שיהא הילוך לרבים דלף על גב דע" הדחק הוא, שמיה הילוך, אבל אם היה טורח רבים לשמשים, לא שמיה רשות לרבים: **זירוז דקני** · תבילה של קנים תרוכים: **רמא וזקפיה רמא וזקפיה** · הוליכו תמות הרבה ברשות הרבים כעגין הזה שלא נטלו מן המקצע אלא זקפו והשליכו וחזר וזקפו והשליכו אין זו עקירה: **אסקופה רשות הרבים** · כגון אסקופה מבוי שאין עליה תקרה ואין גבוה ג' מן הקרקע. ולפי שלא מבוי לפנים הימנה: **בשום פיחיד** · כגון שומדת תחת התקרה לו לפניה מן הלחי לו גבוהה י' ורחבה ד': אסקופה כרמלית אינה גבוהה י' ולא רחבה ד' היכי קתני טולו לכתחילה סוף סוף חיסור דרבנן היכא **ומקום פטור** · מקום שאין בו תרבע על תרבע הוא מקום מסויים שיש לו רחב קלת וגבוה ג' ועומד ממנו לרשות היחיד ולרה"ר והכי מוקים לה בעירובין בגבוה ג': **ובלבד שלא יחליפו** · והכי נמי קתני לעיל ובלבד שלא יטול מן העני ויתן לבעל הבית: דרך

רב נסים גאון

זמנין משני ליה [הוא] ברה"ר ועירובו בכרמלית ור' חיא דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות ועיקר דבריו של ר' בבריימא בפרק בכל מערבין (דף לג) דחניא נתנו באילן למעלה

מסורת הש"ס

עירובין לב: לד: לה. [עתי]

לקמן קו:

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה ממר ליה וכו' כלומר לפי' ומשן פ' סוי רה"ר דמשמעים כה על ידי הדחק :

(ג) ד"ה ולא וכו' ממר ד' ממום עומד לכתף תוך ד' ממום דממרי לעיל : (ג) ד"ה לימא וכו' פרש"י. כ"ב מי' פרק כמעלה מפילין דף נא ממי' ד"ס ולפמש :

עירובין מ. עפ. פפ: קלי:

עירובין נמ ע"ש נמ . ע"ש

דרך עליו. שהגביהו למעלה מי' ללת שליט ביה לויר רה"ר והוי מקום פטור: **מייב.** כי הדר למחיה ותע"ג דדרך מקום פטור לחזל: **נפ נמ.** במקום פטור ויוית ליה עקירה מרה"ר והכחה ברה"ר: **סכפ נמ.** במקום פטור ביד המעומד על המסקופה: **פפם פסום כו'.** קס"ד

[לעיל ו.] המסקופה והייט דקל מתמה ותע"ג דלית ליה למי מבחון והל חמר רב חמת טו': **פוך פפפם.** של מטי

מירוזין פ. להייט רחב המסקופה: **נריך נמי פמר נפמירו.** שהלמי המחיר לת המבוי מחמיה עד המסקופה וזקוף עליה וקבבר לסור להחמם עגד

[שם] הלמי ללת פחתן הפנימי ולפנים הוי היכר המחילה: **וכ"ם דלים כיש רחב ד'.** כמבך שוכי המומה לפיכך חיכה רשום לעלמה ומותר להחמם כנגד הלמי פחתן הפנימי שהוא שוב לחסקופה ללל רה"ר ואין לך למי גדול משוכי המומה שמכלן ומכלן שבהם המבוי ניתר: **סכפ נחסקופה מבוי פפקינן.** כדקחמרת לבל לת במבוי שהבשרו בלחי ללת במבוי שהבשרו בקורה וקורת המבוי שיעור רחבה

[לעיל ו.] טפח בפ"ק דעירובין (דף יב:) והחסקופה ושוכי הפתח מסתמת

⊛ רחבים הם כמלת חליו של שוכי הפתח

← מקורה ופלירוהו מקובב וכגון שהגיע

[עירובין פפ. ב:] הקורה כלפי פנים לגד המבוי הלבך פתח פתוח כלפנים מחוך החיצון של קורה ולפנים וסבר לה כמ"ד מוסר להסתמם תחת הקורה לו משום טעם היכירא מלבר כדמפרש פלוגתייהו בעירובין (דף ח:) לי משום דקורה משום מחיצה דחמרינן חודה החיצון יורד וסותם: **פפם נפול.** והדלת שוקף בפני החסקופה הפנימית וכל החסקופה חון לדלת] כלחון ואפילו תחת הקורה דכיון דנסתם המבוי בעלה לה קורה וליכא למימר יורד וסותם דכל מחיצה שלין בין חלל המחיצות ד' לין מחיצות ולת שייכא בהו חורת גוד לחיות, ולהכי לת לוקמת בחסקופת בית דסתם בית פתח שלו יש לו מבקוף מלמעלה וגמלת שוכי הפסח כולו מקורה ואפילו פתח נעול למרינן יורד וסותם שהרי יש בחלל עביו ד' מן הדלת לסתימת פי המקרה וה"ה דמלי

← לוקמת באל מקובב ללת שלין ברחב עביו ד' ללת משום דסתם

⊛ שוכי המוסף לילו פחות מד': **בחסקופה בית** · שכולו פתח מקורה והייט טעמת דפתח נעול-בלחון כגון שקירה שוכי הפתח בסתי קורות דלילו מקרה שים בה ד' למרינן בה יורד וסותם ושו ללת לתי נעילת ללת ומבטל למחילה ואפילו הוא שוקף בחמלעיתו דלת דמי למבוי דקירת מבוי קללה היא ולת הוכשרה ללת למבוי הלבך פתח נעול בטלה מחורת קורה דהא חזל ליה מבוי, לבל מקרת ד' לת בטלה ירידת סתימתה בבעילת דלת דהלמ"מ הוא גוד ולבוד ודופן עקומה במקום ד' והבל טעמת משום דסתי קורות הוו, שלין בזו תרבע ולת בזו תרבע ולת ביניהן ג' והדלת מתוקן להיות טעל בחמלעו הלבך פתח פתוח כלפנים דכיון דלין ביניהם ג' למרינן לבוד והוי כחדל ופיה החיצון יורד וסותם דהל השתח לית בה ד': **פפח נעול כלחון.** כיון דבחמלעו הוא כמלת הוא מפסיק ביניהן ומחלקן זו מזו שלין נרחות יחד נומר בהן לבוד וליכא למימר בחיצונה פיה יורד וסותם דהל לית בה ד': **ונם סיפה לחסקופה נבוהה י' כו'.** סיפת דמילתת דלחחרים דבריית דלעיל והדר נקיט לה לפרושה כמו לחר מר: **רשום לעלמה.** ושין מטלטלין בה חפילו מן הבית ולתך על גב דשניהם רה"ר:

[דף יב:] **חומר סיפ ר"מ.** דהוה לחרים כדחמרינן בהוריות*: **ומן רשום לחמה.** דשניהן רה"ר חלל שזה נמוך וזה גבוה: **כגון עמוד ברפ"י כו'.** לסור לכתף טליו מן החלר: **משום לל ברפ"ר.** גבוה י' ורחב ד' דהוי רשות היחיד דליכא חיובא דחורייתא מרשות הרבים לכתף טליו: מתני'

אע"ג דלית ליה לחי כו'. פרש"י דס"ד דמיירי בחסקופת מבוי שהבשירו בלחי וללת ניהירת מדקחמר בסמוך לעולם בחסקופת בית חלת נרחה דמיירי בבל חסקופה בין דבית בין דחלר ונקט לת"ג דלית ליה לחי משום מבוי דבית וחלר ליט ניתר בלחי וקורה חלת בפסים ח"ג נקט לחי משום דבית וחלר נמי ניתרין בלחי מבוי ולחי מבוי מבלן ומבלן שמיעטו לגד דחמרה *חבא בר גוריא חבא רב מתוך הפתח חע"פ שחין בו ד' על ד' צריך לחי חחד להתירו, חמר רב יהודה חמר רב הבא באסקופת מבוי עסקינן חציו מקורה וחציו שחינו מקורה וקירויו כלפי פנים: פתח פתוח כלפנים פתח נעול כלחון רב חשי חמר לעולם באסקופת בית עסקינן ושקידה בשתי קורות שחין בזו חרבעה ואין בזו חרבעה ואין בין זו לזו שלישה ודלת באמצע: פתח פתוח כלפנים, פתח נעול כלחון: *ואם היתה חסקופה גבוהה י' ורחבה ד' הרי זו רשות לעצמה מסייע ליה לרב יצחק בר חבדימי דחמר רב יצחק בר חבדימי: חומר היה רבי מחיר *כל מקום שחתה מוצח ב' רשויות והן רשות חחת כנון עמוד ברה"י גבוה י' ורחב ד' חסור לבתף עליו גזירה משום תל ברה"ר:

רש"י אע"ג שעבר דרך מקום פטור. קונטי שאם הפקה כו' ג"ל.

רבינו חננאל

רשנינן הא דרבא (ברנח) חסקופא [ברלא נח] לפיכך חייב הוא (ברלא נח)[ברנח]. פי' דרך עליו שהעבירו על ע צ מ ו מימיו וכשמאלו. הא ראחרים דאסרי חסקופה משמשת ב' רשויות משומה היא:

ס"ל חנן בר רבא

נב א ע"ש ל"ח פי' שמו סעיף ג סמג"ס:

משמש כשתי רשויות פתח פתוח פתח נעול

נזירה משום תל ברה"ר. לומר ר"י דמבים לעלייה לת חסר ר"מ לחלת לבטל בבך מרה"ר לעלייה דמיכר מחיצתת ולת טעו חיפבי בהבי ללת דוקת חל ברה"י גזר חמו חל ברה"ר לליכת מחיצות ובבים כל גגות(עירובין דף פפ: וסס)מפרש דלת חמר ר"מ ללת לגבי רבים כדמוכח בריש חע"פ (בחובות ד' נז:)גבי הת דחמר ר"מ חסור להסהות חסתן חפי' שעה חחת בלת כחובה הכת חין הלכה כר"מ דבפ' כל גגות(עירובין ד' נת.וסס) פסקינן בהדית הלכה כר"ש דפליג עליה וקחמר ת' גגות וח' חצרות וח' קרפיפות רשות חחת הן לכלים שבתחו בתוכן ושרי לטלטל מגג לחבר: לת

חמר מבר"מ פ"מ למיטקו וקירויו כלפי חון וכגון שהלת עומדת בחמלע שוכי הפתח ללל הקירוי ללת דרך הדלת לעמוד כולה בפנים וסת דלת חוקימנת בלחי בדס"ד וכגון שהלחי בחמלע בחסקופה וחין מסם עד הדלת ד' שמת לפי שלין דרך להעמיד לחי בחמלע בחסקופה ללת חו בפנים חו בחון חו כמו שביחרן מבר"מ דלחי הוי מסום

מחיצה וחפילו נעול הוי כלפנים וחע"ג דליכת ד' כמו מקרת ד' דחפילו נעול יורד וסותם [תוס' יבמות]

לא יצא אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. והא דתנן בערבי פסחים (דף נמ: ושם) ערבי שבתות וערבי ימים טובים לא יתכלו עד שתחשך הייט תפילה לא יתכל כדתפרש התם כדי שיכנס לשבת בתוספות שעה אחת מבעוד יום ואם כדתנן במתני' לא

גמ' שכיחא שכרות. לין דרך להשתכר מבע"י ויפסיל גומר ויפסיל לכל גלילה עשוי להשתכר בשעודתן: **סכין לקרצם פנפיך.** התנאה לפניו: **רמי פומקי.** טותן תכפילות תשוכים ברגליו ובלע"ז קלנט"ם: **שדי גלימא.** משליך לדרתו מעליו שלא ירגה בהשוב: **ופכר ידיס.** תוכך ידיו בתנבעתיו מרלי"ר בלע"ז בשלם המלעטר מחימם רבו: **מי פולס.** תורה, תפלה= טורך חיי שעה היא לרפואה, לשעה, ולמזונות: **נגס.** תיכר: **פפרסא.** ממהר לעמוד: **דיינין מפטפטין בשוליהן.** כשפותחין בדין מתימם שכיכה ואלא יפנו לשלם לכתן ולכלן ותהא דעתן מיושבת עליהם: **מפיקי ומפו.** כדין תחר ובבר משוטפים הן וכשנגמר לותו דין בא לפניהם דין תחר סמוך למנחה הויא התחלתן מסיפתתו בעלי הדין בשעטת דהכא ליכא למימר מסיפתתו: **פמוני.** שעליים ביה המדרש נשען עליהם: **מליס לגייסו.** מלטערין שלא עסקו לותו היום בתורה: **שנא נפו מייא כר רב.** שגדול שכר הדיינים ולא ישטערו ולא דחין זה [משמעות] לשון לגייסו שלא לשון תנא דעתייהו ולשון שלא לגייסו לשון תענית הוא שלא שנעו כל היום שנא להו חייא בר רב שלין לריכין ליעב ולידון כל היום שלא מקלת היום ומה שאמר מן הבקר עד הערב מדרש הוא שאמר הכתוב כמעשה בריאתם שנאמר בו ערב ובוקר: **שמלכך.** דייבך שהדיין קרוי מלך שנאמר מלך במשפט יעמיד ארץ (משלי כט): **נודים.** לומה שקורין קנליגים ולוכלי אדם הן והם רעבתנין: **מפלכל יורדים.** יורדי הין רב שלא טרחו בו ולין עסוקים ונתאבן בשוק לחכי מוגנת ולעסוק במלאכה: **כורך אבן לחמם.** קשה לגוף ולי גרסה לא קשה ולא יפה: מכתבתום שלבן ג' חדרים היו לו פלטי להזיע והלכתבתו שיורד לתוכו מן המרחץ ובוכם תוקף ויולא לחבירו וגומר לביתו ונח עם שעה מיגיעת המרחץ: **טומדים ערומים.** פנימי: **מקרפ.** ק"ס: **ערומים ולבושים.** למעלני שיולא בו ערום וממהר לכסות לת עלמו ויולא לחיצון: **ומוכן ספילין.** מרחשו ואין ל"ל שם לוחזן בידו בחיק שלהן שחיט מניח והא דתני ואין ל"ל כו' לוידי דבעי למיכני מלינתא ואיט מניח ואיט חולן שלמלעתא לא כמרחץ גמור הוא ומקלת חורם מרחץ עליו הלכך היו ברשתו אין לריך לחזון היה לוחזן לחטור להניחן שם ברשתו שלא יולא לחיצון ומניחן: **אף על פי שאין בו נופס.** שפיטה משם: **כמדפי.** שלא רחץ בו אדם משולם שלא שהזמיט לכך: שלמי

הדתם לא שכיחא שכרות. ומ"ת דכריש פ' בתרא דתעניות (דף כו: ושם) תמרינן שחריש ומוסף דכל יומא לא שכיח שכרות לא גזרינן מנחה ועגילה דשכיח שכרות חיישינן שלמא גם במנחה שכיח שכרות וי"ל דהתם לענין כשיתא כפיס שלחי דחפיגו לי שתה שלא רציעית חסור ליטא לת כפיו:

מתניתא למיסר המייכה ועוד ליקו הכי ולילי ומשני משום שנאמר הכון לקרלת אלהיך ישראל. ויולא חייב לשנויי קשיט קמייתא מכלל שנריך לאחור שלין כשמתפלל ובמחזור ויטרי מפרש דטעם דבעינן אחור שלא יהא לבו רואה לת הערוה ודוקא להן שלא היה להם מכנסים לכך היו לריכים לאחור בשעת תפלה אבל לדיבן שיש לו לתבטם של מכנסים אין לריכין לאחור: **רבי** פוחמק. מכלל ד' להוכיח שאין להתפלל יחף שלא בע' בתב ויו"ל: **אי** ליכא דאיט לייט דינא ליעולי משמע דעדיף דין מתלמוד תורה והא דאמרי' בפ' בתרא דמ"ק (דף יז:) גבי הוא דטרקיט זיבורא ובכיב עייולה למערבת דמסידי ולא קבלוהו למערבת דדייני וקבלוהו התם דדיינין שאין מומחין שפעמים טוען אחר השומד: **דין** אמת לאמיתו. לאפוקי **רבי** מחני

תהא שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו פייע במעשה בראשית כתיב ויהי ערב ויהי בוקר והכא כתיב ויעמוד העם על משה מן הבוקר עד הערב: **פיסקא** עד שיתפלל. אריב"ל כיון שהגיע זמן תפלת המנחה אסור לאדם שיתפלל תפלת המנחה אין הלכה כי הא דריב"ל וכבר פירשנה בברכות בפ' תפלת השחר: **אמר** רב אשי חזינא ליה לרב כהנא דכי אתא צערא [בעלמא] שרי ליטיה וכסי ידיה ופניה כדעיה בעבודה לקריאת שמע ומצלי. וכך אילמא שלמא לביש ומכסי ופעפף ומצלי. **אמר** רב חסדא בר אחבה מתפלל אדם במרחץ. ואוקימנא עליה מהא דגנגם למרחץ. **מקום** שבני אדם עומדים לבושים יש שם מקרא קריית שמע ותפלה ואין צריך לומר שאילת שלום ואיכא תפלה. **מקום** שבני אדם עומדים ערומים ולבושים יש שם שאילת שלום ואין שם קריית שמע ולא תפלה ולא תפלין ואם היה לבוש אותם *)ותלצין מקום שב"א כותן פרוסין אין שם שאילת שלום ואין צ"ל ק"ש ותפלה ולא תפלין. **מקום** שבני אדם עומדים ערומים ולבושים יש שם שאילת שלום ואין שם קריית שמע ותפלה ואינה שם תפלין ואין צ"ל שאינו חולץ. **מקום** שבני אדם אחור מרחץ ואחד ביהכ"ס. ושנינן כי קאמר רב אדא במרחץ חדש ואשטעי' דהזמנה במרחץ לאו פילתא היא אבל הזמנה בביהכ"ס לא אישטיא ונקטינן לה לאיסורא:

*) לפנינו בגמרא הגי' חיט חולן תפילין וכרחה דט"ס נפל מדברי רבינו ונ"ל בתמת חין חולנין.

רבינו חנאל

בשלמא החם לא שכיחא שכרות **הבא** שכיחא שכרות א"נ **במנחה** כיון דקביעא לה זימנא מירתת ולא אתי למפשע **ערבית** כיון דכולא לילי= זמן ערבית לא מירתת ואתי למפשע, מתקיף לה רב ששת **מריחותא** למיסר המייניה ועוד **ליקו** הכי וליצלי: **משום שנא'** הכון לקראת אלהיך ישראל **כבאבר בב הונא** רמי פומקי ומצלי אמר הכון לקראת וגו' **כבא** שדי גלימיה **ופכר ידיה** ומצלי אמר כעבדא קמיה מריה אמר רב אשי חזינא ליה לרב בהנא כי אתא צערא בעלמא שדי גלימיה ופכר ידיה ומצלי אמר כעבדא קמי מריה כי אתא שלמא **לביש** ומתכסי **ומתעטף** ומצלי אמר הכון לקראת אלהיך ישראל **כבא** חזייה **לבב המנגא** דקא מאריך בצלותיה אמר *מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה והוא סבר זמן תפלה לחוד וזמן תורה לחוד ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' זירא והוו עסקי בשמעתא נגה לצלויי והוה קא מסרהב ירמיה קרי עליה ר' זירא מסיר אונו משמוע תורה גם תפלתו תועבה **פאימתי החחלת דין** רב ירמיה ורבי יונה חד אמר משיעמדו הדיינין ואחד אמר משיפתחו בעלי דינים ולא פליגי הא דעסקי ואתו בדינא הא דלא עסקי ואתו בדינא דרב אמי ורב אסי הוו יתבי וגרסי ביני עמודי וכל שעתא ושעתא הוו מפחי אעיברא דשמא ואמרי אי איכא דאית ליה דינא ליעול וליתי רב חסדא ורבה בר רב הונא הוו יתבי בדינא כולי יומא הוה קא חלים לבייהו תנא להו רב חייא בר רב מדפתי

ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב וכי תעלה על דעתך שמשה יושב ודן כל היום כולו, תורתו מתי נעשית? אלא לומר לך *כל דיין שדן דין אמת לאמיתו אפילו שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית כתיב הכא ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב וכתיב התם ויהי ערב ויהי בקר יום אחד עד מתי יושבין בדין אמר רב ששת עד זמן סעודה, אמר רב חמא מאי קרא: דכתיב אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו בגבורה ולא בשתי" בגבורה של תורה ולא בשתייה של יין *תנו רבנן שעה ראשונה מאכל לדיים שניה מאכל לסטים שלישית מאכל יורשין רביעית מאכל פועלים חמישית מאכל כל אדם {איני והאמר רב פפא רביעית זמן סעודה לבל אדם} אלא רביעים מאכל כל אדם חמישית מאכל פועלים ששית מאכל ת"ח מבאן ואילך בזורק *אבן לחמת אמר אביי לא אמרן אלא דלא טעים מידי בצפרא אבל טעים מידי בצפרא ליח לן בה. אמר רב אדא בר אהבה מתפלל אדם תפלתו בבית המדרש מיתיבי *הנכנס לבית המרחץ: **מקום** שב"א עומדין לבושין יש שם מקרא ותפלה ואין צריך לומר שאילת שלום ומניח תפילין ואין צריך לומר שאינו חולץ **מקום** שבני אדם עומדים *ערומים ולבושין יש שם שאילת שלום ואין שם מקרא ותפלה ואינו חולץ תפילין ואינו מניח תפילין לכתחלה **מקום** שבני אדם עומדים ערומים אין שם שאילת שלום ואין צריך לומר מקרא ותפלה וחולץ תפילין ואין צריך לומר שאינו מניחן: **בי קאמר** רב אדא בר אהבה במרחץ שאין בו אדם, *והא אמר רבי יוסי בר חנינא [ו] מרחץ שאמרו אע"פ שאין בו אדם בית הכסא שאמרו אע"פ שאין בו צואה **אלא בי קאמר** רב אדא בחדתי, והא מבעיא בעא ליה רבינא *הזמינו לבית הכסא מהו יש זימון או אין זימון ולא איפשיטא ליה? לאו הוא הדין למרחץ? לא, דילמא שאני

[מגלי' כח ע"ב]

[ע"ש פרוש]

[עמוד ע"ב]

[עי' ב"ב דף ח ע"ב]

[עי' ב"ב דף ח ע"ב]

[קדושין ע"ב]

[כגון תמת יין שכוחת מכר וזורק לתוכו לכן שימנלת חכ לא מעלה ולא מוריד ומוכ היה שימנלהו יין שלים וכביחו המב"ם פ"י מה' קנ: סה"ג]

[עי' ר"ה פ"י ע"ב ונ"ש]

הכנה לתפילה
*ג' רבה
*הערה: פס כפול = סדרה של הנהגות רבנים בקשר של תפילה.
תפילה מול ת"ת
[לקמן נג. ביצה טו: מגילה כח.]
ישיבה בדין: 1. מעלתה. 2. זמנה.
סנהדרין ז. מגילה טו:
זמני אכילה
תפילה בבית המרחץ.
תוספתא ברכות פ"ב (לקמן קכ: ע"ז מד: זבחים קב:קידושין נ:)
ברכות כו: ע"ש
שם נדרים ז.

סו א מיי' פ"ו מהלכ' ק"ש הל' ה' סמ"ג עשין ט טור מ"מ כי"ל סי':

סז ב מיי' פ"ו מהלכ' מגלה הלכה יג סמג עשין ט טור מ"מ כי"ל סי':

סדרה של מימרות דרבא בר מחסיא.

הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו.

ג"ל סה.

ג"ז שם

[כיצה מח.ע"ב]

[ג"ל ברכי']

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה הוה נקט וכו' וכי היכי דלתמוך כמנהג כרתיתי הגז:

מגילה מו:

כ"ת א"ר יצחק ישיבתה של צוער נ"א שנה

שאני בית הכסא דמצוי זוהמא · תימה בסוף פ"ק דנדרים (דף י"ז) גרס בעי רבינא הזמינו לבית הכסא והזמינו לבית המרחץ מהו תלמוד במרחץ נמי מיבעי ליה ויש שמוחקין לזה ומן הספרים משום דך דהכא ומיהו יש לקיים שם הגיר' והכא ס"פ מתי לאו כי היכי דלא לפיקוחא ליה מבית הכסא ס"ל לא לפיקוחא ליה מבית המרחץ ומצי אתי בית הכסא דנפיש זוהמיה להכי לא לפיקוחא ליה אבל מרחץ כתר דבעית הדר פסקא ס"ל הזמינו לבית המרחץ ליט מדבי רבינא תלת הס"ם הוא דמסקי ליט רוצה לחלק וכן יש בכמה מקומות · **דמתרגמינן** תימה דשלוש נמי מתרגמינן דעבד ליה שלוש וי"ל דהסם קרלו שלוש על שם שהוא עושה שלוש דלא לא קרלו שלוש תלת בעי למימר ס' שלוש = ס' העושה לו שלוש, ת"ש ס"ל למימר ס' שלושו :

הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו · ודוקא במתנה שנותן לו ע"י לוקח אבל המקבל מחבירים אבל הגוזל לדקה שהמקבל מחבירים ממן בשתר יכפה לקח (מגלי כח) : **יהבה** ניהליה · דמותרת לזרים כפירוש הקונטרס ודכי מוכח בפרק הזהב (תוספ' קלני) והא דאמר בפ"ב דכתובות (דף כה:) מקח להכהנה חילוק מתנה כגון שמעניד ט דכתובת לכהנה יהבה ניהליה :

ה"ג נתגלגל הדבר וירדו לתומיו למערים · ות"ע דכלהו הכי נגזר לכתיב (נחמיה י') ועבדוה ועטו לותם שמא לא היה נגזר עליהם עיונו כ"כ תלת ע"י זה שהרבע מלוה שנה שהתירו *קודם שנולד יחק ל' שנים : **ושלש** שנים ל"ג שנה·כמו שמוכיח בקונ' שהיה לכרכם בן מ"ח שנה כשנכנסים שנים ושלשה כ"ו שנים משמע שהיה לכרכם בן ע"ג כשהרג את המלכים ובסדר עולם משמע שהיה בן ע"ה שנה כשהכה את המלכים דקאמר התם לכרכם לביש בשנדבר עמו בין הכתרים בן ע' שנה היה שנאמר ויהי מקץ שלשים שנה וגו' וחזר לחרן ושהה שם ה' שנים שנאמר ותכרם בן תמש שנים ושכעים שנה בשלחו מחרן וגו' ותותה שנה שיצא מחרן שנת רעב היתה ירד למצרים ושהה שם ג' חדשים בת ושבע ט בשלוני ממרת היא שנה שכבש את המלכים ונפ"ל לא היתה שלושה תלת כ"ד ונריך לומר שהיתה בשלוה ב' שנים בחלה: ולא

עונותיה מועטין שנאמר °הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה והיא מצער" מאי "קרובה" אילימא "קרובה" דמיקרבא וזוטא והא קא חזו לה אלא מתוך שישיבתה קרובה עונותיה מרובין, א"ר *אבין מאי קרא דכתיב °יאמלטה נא שמה נא"נ בגימטריא=ג' וחד רבוי, ושל סדום נ' וב', ושלותה כ"ף

מקדם ומסס נפוט למקומות אחרים כשנתפללנו ובט להס עיירות ומשנתפללנו עד שחרבה סדום חיט תלת חמשים ושתים שנה שהרי בשנת ימי פלג נתפללנו התרעת בשדר שולם אמר רבי יוסי בבית עבירה שנתפללנו אמר מי עשה כן ויאמר לה החרון ושם שלמר בתחלת ימיו ולא יקטן אחיו הקטן ממנו והוליד משפחות ונתפללנו שם שלמר בתחלת ימיו לא בא הכתוב לשתוק תלת לפרש כאן לך סימן ולא תדע בחיזו מקומות תלת בשוב ימיו לא ושמוע שנה שנת מ"ח שנה שנת ס"ח לאברהם וכשאברהם בן ע"ש לאברהם שהרי בן ביום שנתברכה שרה ולשנה אחרת ילדה ואברהם בן מאת שנה שנאמר והוא בן מאת שנה בהולדת יצחק בנו (בראשית כא) והתמוהה בה נאמר שבעת לחם ושלות השקט היה לה וגו' (ירמיהו מו) וכתיב נתיב לא ידעו עיט לא הדריכוהו וגו' (איוב כח) : **ושלותה**

פעמיים ושש דקיבי שתים עשרה שנה עבדו אם כדרלעומר . מין זו שנה ויש"ש מרדו אין זו שנה שהיו בהן מלחמות הרי כ"ה שנים ומכה כ"ע נהרג כדרלעומר והיתה כשנה כ"ע הטורפים מ"כ : **נרופס כים מלסינו** . ועל ידי כן זכינו לתת לנו גדל ביהודה : **קשקושי ואכרורי.** *בירניות ומגדלים: תורה אור

כ"ב דברים י שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעומר ושלש עשרה שנה מרדו ובארבע עשרה שנה וגו' : **אמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב** "כל עיר שגגותיה גבוהין מבית הנסרת לסוף חרבה שנאמר °לרומם את בית אלהינו ולהעמיד את חרבותיו" וה"מ בבתים אבל *בקשקושי *ואברורי ליתי לן בה אמר רב אשי אנא עבדי למתא מחסיא דלא חרבה והא חרבה מאותו עון לא חרבה : **ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב** תחת ישמעאל ולא תחת נכרי תחת נכרי ולא תחת חבר תחת חבר ולא תחת תלמיד חכם תחת ת"ח ולא תחת יתום ואלמנה : **ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב** כל חולי ולא חולי מעים כל כאב ולא כאב לב כל מיתוש ולא מיתוש ראש בל רעה ולא אשה רעה : **ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב** אם יהיו כל הימים דיו ואגמים קולמוסים וששים יריעות וכל בני אדם לבלרין אין מספיקים לכתוב חללה של רשות מאי קראה ? אמר רב משרשיא °שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר" : **ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב** יפה תענית לחלום כאש לנעורת אמר רב חסדא °ובו ביום ואמר רב יוסף אפי' בשבת, רבי יהושע בריה דרב אידי איקלע לבי רב אשי עבדי ליה עיגלא תילתא, אמרו ליה למעום מר מידי, אמר להו בתענית יתיבנא, אמרו ליה ולא סבר ליה מר להא דרב יהודה-דאמר *רב יהודה °לוה אדם תעניתו ופורע ?א"ל תענית חלום הוא ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב יפה תענית לחלום כאש לנעורת ואמר רב חסדא ובו ביום ואמר רב יוסף אפי' בשבת : ואם התחילו אין מפסיקין מפסיקין לק"ש : **הא תנא ליה ריש'א אין מפסיקין** סיפא אתאן לדברי תורה דתניא °חברים שהיו עוסקין בתורה מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה א"ר יותנן °לא שנו אלא כגון ר"ש בן יוחי וחבריו שתורתן אומנותן אבל כגון אנו מפסיקין לק"ש ולתפלה והתניא כשם שאין מפסיקין לתפלה כך אין מפסיקין לק"ש ?כי תני הניא °בעיבור שנה ?אמר רב אדא בר אהבה וכן תנו סבי דהגרוניא אמר רבי אלעזר בר צדוק כשהיינו עוסקין בעיבור השנה ביבנה לא היינו מפסיקין לא לקריאת שמע ולא לתפלה: **מתני'** לא יצא החייב במתני' סמוך לחשכה °שמע ישכח ויצא ולא הלבלר בקולמוסו. ולא יפלה את כליו *ולא יקרא לאור הנר באמת אמרו החזן רואה היכן תינוקות קוראין אבל הוא לא יקרא ביוצא בו לא יאכל הוב עם הזבה ר"ש *מפני הרגל עבירה : **גמ'** תנן התם לא *יעמוד אדם ברה"י וישתה ברה"ר ברה"ר וישתה ברה"י אבל אם הכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה מותר וכן

כשהוא מהלך חייב דכתיבן זו היא הנחתן ותלמי שפיר הא דפרק חמרו לו (כריתות דף יב:) : יש לומר לכילה לחת וחייב עליה ד' חטאות ותסס אחד רבי מחיר לומר לף אם היתה שבת והוציאו כפיו חייב והשתא היכי תני ר"מ הוא"ה תמחוי למחוייב

מסורת השס"ם

פי' נגיעים כפשוטן לעי

גי' הפרנך אברהאריי פי' תומת הטעיר נלמן פרש"

מגלה ט

ב"מ ד

ב"ב ב

ב"ק ב

ב"ב ב

ב"ב ב

ב"ב

עח א מיי' פמ"ו מהלכ' שבת הלכה ב סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סי' שמ סעיף ג :

עט ב מיי' פ"ח מהל' מעשר הלכה מז :

פ ג מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה כו סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סי' שמ סעיף יב :

פא ד ה מיי' שם הלכה יח ופ"ל שם טוש"ע שם סעיף יג :

פב ו מיי' שם הל' כב טוש"ע שם סעיף יג:

פג ז מיי' פי"ב מהל' שמיטה ויובל הל' ג:

שתיה על הגת בלי להפריש תו"מ.

ומן בנת *איבעיא להו כרמלית מאי: אמר אביי היא היא רבא אמר *היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה, אמר אביי מנא אמינא לה דקתני ובן בנת מאי נת: אי רשות היחיד תניא, אין רשות הרבים תניא, (רבתי ראשון) אלא לאו כרמלית, רבא אמר ובן בנת=לענין מעשר וכן אמר רב ששת וכן בנת=לענין מעשר *דתנן שותין על הגת בין על החמין בין על הצונן, פטור *מפני שהוא מחזיר את המותר

תוספות ד"ה ומן בנת

הגהות הב"ח

(ב) תוס' ד"ה ואם ע"ש ד"ה ר' מאיר ד"ה כיצד אם וכו' ד"ה כל וכו' תמ"ל דלמתולי מניעוי מן מגוש :

הוצאה בשינוי אי גזרינן גזירה לגזירה.

רבינו חננאל

ומן בנת: אביעיא להו כרמלית מאי: אמר אביי היא היא רבא אמר היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה, אמר אביי מנא אמינא לה דקתני ובן בנת מאי נת: אי רשות היחיד תניא, אין רשות הרבים תניא, אלא לאו כרמלית, רבא אמר ובן בנת=לענין מעשר וכן אמר רב ששת וכן בנת=לענין מעשר דתנן שותין על הגת בין על החמין בין על הצונן ופטור דברי ר' מאיר, ר' אלעזר בר' צדוק מחייב, וחכ"א על החמין חייב על הצונן, פטור *מפני שהוא מחזיר את המותר

תניא לא יצא החייט במחטו סמוך לחשיכה ושכחו וייצא מאי לאו דתתובה לו בבגדו ולא, דנקיט ליה בידיה, ת"ש לא יצא החייט במחטו המתנכה לו בבגדו מאי לאו בערב שבת, לא, כי תניא ההיא בשבת והתניא לא יצא החייט במחטו התתובה בבגדו בע"ש עם חשיכה הא מני רבי יהודה היא דאמר אומן דרך אומנתו חייב *דתניא לא יצא החייט במחטו התתובה לו בבגדו לא נגר בקיסם שבאזנו ולא סורק במשיחה שבאזנו ולא גרדי באירא שבאזנו ולא צבע בדונמא שבצווארו ולא שולחני בדינר שבאזנו ואם יצא פטור אבל אמר דברי ר"מ ר' יהודה אומר אומן דרך אומנתו חייב ושאר כל אדם פטור חני חדא לא יצא הוב בכיסו ואם יצא פטור אבל אסנר וחניא אידך לא יצא ואם יצא חייב חטאת אמר רב יוסף לא קשיא הא ר"מ הא ר' יהודה, א"ל אביי אימור דשמעת ליה לרבי מאיר במידי דלאו היינו אורחיה, במידי דהיינו אורחיה מי שמעת ליה, דאי לא תימא הכי אלא *מעתה הדיוט שחקק קב בבקעת בשבת לר"מ הכי נמי דלא מחייב: אלא אמר רב המנונא לא קשיא כאן בזב בעל שתי ראיות כאן בזב בעל ג' ראיות, מ"ש זב בעל שתי ראיות דחייב, דמיבעי ליה לבריקה, זב בעל ג' נמי מיבעי ליה לספירה: לא נצרכא אלא לבו ביום, והא מיבעי ליה כדי שלא יטנפו כליו: א"ר זירא האי תנא הוא דאמר *כל אצולי טינוף לא קא חשיב דתנן *הכופה קערה על הכותל: אם בשביל שתורת הקער הרי זה בכיותן אם בשביל שלא

לא יצא הזב בכיסו

ומן בנת • לקמיה מפרש לה : ברמלית • כגון בקעה דמדרכתן הוא לחכור להכניס ולהוליא : מפני • לעמוד בהר"י לו בהר"ר ויושיע רחמו בהלוכה לתוכו ויסתה : פ"ה פ"ט • כשם שאסרו זו במשמעו כך זו לחטורה : פ"ה גופה • לפי' יוליא ככלי מחוקה לרשות היחיד לו מחוקה לה"ר מדרכתן בעלמא הוא :

פיחזין נמ: [ניסה ב. ונ"ב]

ואנן ניקום ונגזור • הוסקנא ליתנו למען הוצאת כלי : מ' ניפא ר"י • כגון גבוה ג' וקאתר ללא יעמוד בהר"ר ויסתה לתוכה תניגא: ומ' ר"ר • כגון לינה גבוה ג': לענין מעשר • דשניהם על הגת ממש ללא עקרו משם להוליאו תולה הוא שמיים מרלי ופסולו ממעשר כל זמן ללא ירד לבור שהוא גמר מלאכתו למעשר אבל להוליאו משם הוי קבע שלין בדעתו להחזיר המותר ותע"ג ללא גמר מלאכתו למעשר לחטול : בפתין • שמוגו בחמין שוב ליט לרלי להחזיר המותר ללא יתמין לא היו מחמת החמין : מ"מ לפו דמחוסה בכגדו • שלין לכך הוצלה כך ולפי' הוליאה לרשות הרבים משחשכה שהוא בעלמא הוא וקל גזור שמוך לחשכה לפו משכה ללמת גזירין לגזירה שבת בגזירה לגזירה: כי פניא ספיא • כשכת עלמה דמלא גזירה היכל גזירה מחוכה כשבגדו לפו היכל דמפיק בידים : פומן • המוליא לרך לחומתו שהוא רגיל לנחת לפרקים כן בחול חייב דהשתא לדידיה ליכא ללא חדל גזירה דגזירין ממוך לחשכה לפו חשכה : בקיפס שבאזנו • קיסם לרוך ושוה כעין סרגלא שמשרטטין בה ספרים שקורין ויר"ח בלע"ז וכו משוין לת הסכרים כלרך עגיל שלא משוים בגבויים קו ולי גרלה שכל הסגויין כלן ליט ללא שהוכין לותו בני החומות עליהן בשחתם לשוך כדי שיכירו מליו לומטו הוא ויסכרוהו למלחמה : פורק • בגדים שקורין פיליר"ם : בשמיסה • הוא קושר הקולים שקורין קרדוס"ם וגם לת הבגד שופר ומחבר בו ב' רלשין כשמותו על יהדום החומות לחוכבו במקלות לזקוף לת שערו : פ"ה • הוא שמר לו שמר נפן שמחם בו פי הקנה ללחר שהניח בחוכו פקעוות הטרב ומשייר בקנב מלא חוט ללריג וזורקו לקנה והפקש מתגלל לחוכו וללחת ליכה יכולה שכחתם הקנב : דוגמא • משל למר לבוש לחדום ומעט לבוש שמור וכן בכל מיני לבש שמרלה

(ע' מס שמיני בשרון שך)

גליון השי"ם

נמ: כל לתני מ"י ל[מען סד פ"ב תוד"ה ומ' ד"ה ומ' ד"ה ומ'

שלא ילקה הכתוב אינו בכי יוחנן מי דמי דהתם לא קא בעי להו להני משקין כלל והכא קא בעי להו להאי כיס לקבולי ביה זיבה הא לא רמיא אלא לסיפא שריבה (ת) שירד דלף לתוכה מים הניתזין והנצפין אינן בכי יוחנן ושבתוכה הרי זה בכי יוחנן אלא אביי ורבא דאמרי תרוייהו הא ר' יהודה והא ר' שמעון. תני רבי ישמעאל יוצא אדם בתפילין בע"ש עם השחיכה מאי טעמא? כיון דאמר רבה בר רב הונא יחייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ושעה (ק"ש) מציץ מה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמרה תורה והיה על מצחו תמיד שלא יסיח דעתו ממנו תפילין שיש בהן אזכורות הרבה על אחת כמה וכמה הלכך מידכר דכיר להו תניא חניא אומר חייב אדם למשמש בבגדו ע"ש עם חשכה אמר רב יוסף הלכתא רבתי לשבת: לא יפלה את כליו כו': איבעיא להו: לא יפלה את כליו ביום שמא יהרוג ורבי אליעזר היא דתניא אמר רבי אליעזר ההורג כינה בשבת באילו הורג גמל ולא יקרא לאור הנר שמא יסתה או דילמא תרוייהו שמא יסתה? ת"ש אין פולין ואין קורין לאור הנר מי אלימא ממתניתין ת"ש ואין פולין לאור הנר ואין קורין לאור הנר אלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון ש"מ מדתרוייהו שמא יסתה ש"מ אמר רב יהודה אמר שמואל אפילו להדחין בין בגדי לבגדי אשתו אמר רבא לא אמרן אלא דבני מרזא אבל דבני חקליא מידע ידעי ודבני מרזא נמי לא אמרן אלא דזקנות אבל דילדות מידע ידעי. ת"ר אין פולין בר"ה מפני הכבוד ביה"כ אבי אמר (רב) יהודה ואמרי לה רבי נחמיה אין עושין אפיקומין ברה"ר מפני הכבוד ת"ר המפלה את כליו מלל ווורק ובלבד שלא יהרוג אבא שאול אומר נוטל וזורק ובלבד שלא ימלול אמר רב הונא הלכה מולל וזורק וזהו כבודו ואפי' ברחל רבה מקטע להו ורב ששת מקטע להו רבא שדי להו לקנא רמיא אמר להו רב רחמנן לבנתיה קטולין ואשמעינן לי קלא דסנוותי תניא רשב"א אומר אין הורגין את המאכולת בשבת דברי ב"ש וב"ה מתירין וכן היה רשב"א אומר משום רשב"ג אין משדכין את התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות ואין מנחשין אבלים ואין מבקרין חולין בשבת דברי בית שמאי וב"ה מתירין: חי"ר הנכנס לבקר את החולה אומר שבת היא מליעוק ורפואה קרובה לבא ור"מ אומר יכולה היא שתרדם

(ג"ל בשבת אומר וכו')

רבי

ושבתוכה הרי זה בכי יוחנן. לימ"ל דמשמע דאפילו בשבת מותר לשחוט בהמה בתוך ביתו ולא חיישינן שמא יבוא לתקן הסכין בשבת ולא מסתבר דהא אמרינן בפ"ק דביצה (דף כב.) גבי שחיטת תרנגולת בשבת דאסור לשחוט בתוך ביתו שמא יבוא לתקן הסכין ואפילו בשבת אחרת אסור ועוד דאמרינן בפ"ב דחולין (דף יז.) גבי שחיטת בהמה בשבת דאסור לשחוט בתוך ביתו שמא יבוא לתקן הסכין ואפילו בשבת אחרת אסור ועוד דאמרינן בפ"ק דביצה (דף יב.) גבי שחיטת תרנגולת

רבי יהודה לומר המקום ירחם עליך ט'. ק"ל מה מועלת תפלה לר' מאיר ור' יהודה דקאמר בפ"ק דר"ה (ד' מז. ושם) הכל נידונין בר"ה וגזר דין שלהם נחתם ביוה"כ דברי ר"מ ר' יהודה אומר הכל נידונין בר"ה וגזר דין של כל אחד ואחד נחתם בראש השנה ואפשר דהכא מיירי בשלא נחתם גזר דינו עדיין ברה"ש ומתפלל שיחתם לו לטובה ועוד יש לומר דהכא מיירי בצדיקים גמורים שגזר דינם תלוי בשעה ולא נחתם עדיין ברה"ש ומתפלל שיעמוד בנסיון ויקבל שכר ועוד יש לומר דהכא מיירי בשלא נחתם גזר דינו עדיין ביוה"כ ומתפלל שיחתם לו לטובה

ופיתם רבן שמעון. חין פוסקין יד לפום דכר ותפי׳ כתוב לעיל על פי רבן: **פרנס.** גבירה כמו ופרנסת יפה וקדמה (ברחשית כח): **שנינו** "לא יאכל אדם פחות עם פמעפה" מפני הערוה" לפי שלא הוכרכו לכך שכולן לוכלין חוליהן בטהרה, והו היו לוכלין עם נשותיהן פמעמת: **אמר** זב פרוע לאו דכרים **פמעפין קפיכל.** והלה כל מעטו פמא: **מעפרין פן.** ולא גזרי׳ גזירה לגזירה: **שפיען עם פמגא.** פמעה כגון שהוא פמא לליכת למיקם פמוס פטהרה לו כזמן הזה שאין בו פטהרה מי חייבי להרגל עבירה לו דילמא כיון לליכת היכרת מדכר דכירי: **על פפולען.** שאוכל עליו מותר להניח בשר הטוף לאל הגבינה דקסבירי בית שמאי בשר טוף בחלב ללו לאוריי׳תא ולא גזרי׳ הטלתה לחמו לליכה: **ואינו נאכל.** עמו: **וכ״ש פומרים כו׳.** ס״ת דלחטור: **דליכא דיעות.** פאי כגי לדם פיזכירו זה לזה וה״ה נמי דמאי לפטויי לליכא פיטוי להיכרת ומיהו דעדיפא נקט לחפי׳ דיעות ליכא: **שאין מפיקין.** ולא לחפי חד למפקל פדחבריה ומיכל: **אבל מפיקין.** לחטור ולחה ובעלה לחמו [נמי] מפיקין זה לת זה וס״ת דלחטור: **שיטוי ליכא.** פאוכלין בדרך לליכה: **פיכא שיטוי.** פאין דרך ליפן לחת פקירוב בשר כדלכתיב פאכה כפותה ושותה ולחמר מר פאר זה קירוב בשר פאם לחמר לי ליפסי לחת היה בבגדה והוא בבגדו יולית ויפן כתוכה בפס׳ כתובת (פ״ד דף מח-): **פל ספרים נו פכל.** בפרק לחו הן הפזרפין בפגהדרין (דף פת.) מפרש ליה שלא נתפרנם בזכות לחבות שלא הולרך לכך לפי שהוא לדיק: **פס פעמ רפפו כו׳.** דלחטור לן יחוד מן התורה בקלוטין (פ״ד דף פ-) מלחיך כן לחמר: **ופליגא.** דרב יוסף דפעמ מדרפה דהלי קרא לליסור מדרבי פדם: **נילוי פריעה.** תמיהים ממם ומלחר קורבה ולחפי׳ קירוב בשר-מדרבן; והיה בבגדה, לפי׳ מדרבן ליכא למגזר: ופימם

[תוקפת פ״ת]

[שם]

[תוקפת כ״ת]

[תוקפת פ״ת]

[תוקפת כ״ת]

[תוקפת פ״ת]

[תוקפת כ״ת]

[תוקפת פ״ת

קד א מיי' פ"ח מהלכות שבת הי"ב סמג עשין קיח טוש"ע או"ח סימן קמה סעיף ב:

קה ב מיי' שם עור שו"ע שם סעיף יד:

ביומי לבושך מהו תלוך · לח משום שיש לחלק בין נדות לליכון דהתם לחמר ר"ש בפרק במה יוצאין (לקמן דף סד:) הרי היא כנדתה עד שתבוא במים חלוח לפי שידע תליכה שכך היה המעשה ור"ח ורש"י פירשו בפרק לפני עור (כתובות דף מט: ושם) גבי שמואל מחלפא ליה דביומי בידה דשמואל הייט ביומי ליטוה לין גרוחה כדפירשתי ור"ח פירש שהיו רגילים למטול שמי טבילות לחת לקוף שבעה לרחייתה שהיא טהורה מדאורייתא כהך טבילה ולחת לקוף ימי ליבון לכך היה מיקל לוחו הלים ורש"י היה טוהג ליסור להושיט מפחם מילו לידה ביומי נדותה וגרולה לר"י שיש שמך מסדר לליטו דקחני לחמר לה שמח הבחת לו לח השמן שמח הבחת לו לח הפך ומיהו החם מסיטוגע דיך בלחבע הקטנה ומפרק לפ"ש (שם) דלחמר לביומי· מנח' ליה לחפומיה דכובת ורבח מנח' ליה לבי סדיא לין רלויה כי שמח דוקח במזיגת הכוס שיש מיבה יותר כדלחמר החם לבל שחר דבריס לח ומהכח דקחמר לבל עמי ושמה עמי יכול להיות שלח הקפיד חלח על הסביבה:

משה שנאן מרב ביו לביבה (סנהדרין פ"ב דף יס:) ליכה למימר סרחוק ממנה היה ביומר והיה פחות לר"ח שלח היה משום יחוד לו שמח סבר כשחול שלח היתה מקושטת לדוד ומחמיר על עלמו היה מלבח עליה:

רש"י גריס [וכן ר"ח] וחלו חנן הכי דלחמרן ומביח ליה דלחומר במדרש (פ' משפטים) כל מקום שנחמר וחלה מוסיף על הלישונים חלה פסל חת הלישונים ועל המדרש קשה לר"י דחלה דברי הבריח (דברים כח) קחי חמה שכחוב למעלה:

ש"מ וחלו חנן · דלח קחני בחר הכי כדקחני בחניחין: **אוכל** לישון וחוכל שני · לי חנן חוכל לישון לחוד לח הוה ידעינן מיניה חוכל שני וליי חנח חוכל שני הוה לימיל דחוכל לישון נמי מעוי מטמח*:

והשותה משקין ממחים · לח חייך כהו לישון וכני לעטולה משקין מחלה הוו חע"ג דלכתי לח נגזר כמו שפרש במשוך עד שיהא בדעתם לגזור מיד ולריכה לשמעינן משקין וחוכלין כדלחמר בשמוך דהך דמשקין לח שכיח ולי חנח משקין ר"ח דוקח משקין דחמירי לבל חוכל לח פסיל כלל: **והבא** לישון וריבו במים שחוכין· ול"ח מיפוק ליה שהוח עכול יום ול"ל לנפוקי מינה דלפילו לטעריך שמשו פוסל עד שיחזור ויעכול: **ושתדוך** שנפלו על לישון כו'. ול"ח מ"ש דבשחור לח גזרו ר"ח בנפל ולח גזרו נמי בביחה כמו בעכול יום וגלולה לר"י דבשחור לח רלו לגזור יותר ללח חוקח בנפילה כמו שרגילים להפיל עליהם מים שחוכים לחר שנפלו במים שרוחים כדלחמר בשמוך והיו טוחנים עליהם ג' לוגים מים שחוכים [וע"ש חום' ניסים מז' ד"ה הבח]:

רבי

פיסלין תרומה בטמנן: **ופירות**. שחמן קודם עכילתן: **ומכול יום**. ולקמן פריך עכול יום מדאורייתא הוח: **ופסולין ופכלים שנטמאו במשקין**. לקמן בעי לה: **מלן חנא**. מי הוח דלחמר כן: **פפלי** · לח התרומה ולוחה תרומה לח חפסול לחכת קוב במנעה:

ושימש תלמידי חכמים הרבה, מפני מה מת בחצי ימיו? ולא היה אדם מחזירה, דבר פעם אחת נחארחתי אצלה והיתה מסיחה כל אותו מאודע ואמרתי לה: בִּתִּי בימי נדותך מה הוא אצלך? אמרה לי חם ושלום, אפי' באצבע קטנה לא ננע [בי], בימי לבוניך מהו אצלך? אבל עמי ושחה עמי וישן עמי בקירוב בשר ולא עלתה דעתו על דבר אחר ואמרתי לה ברוך המקום שהרגו ישלא נשא פנים לתורה שהרי אמרה תורה יואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב בי אחא רב דימי אמר משה חדא הואי במערבא אמרי אמר רב יצחק בר יוסף סינר מפסיק בינו לבינה: מתני' ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון שעלו לבקרו נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל ב"ה, וי"ח דברים גזרו בו ביום: גמ' א"ל אביי לרב יוסף "אלו" תנן או "ואלו" תנן "ואלו תנן = הני דאמרן או "אלו" תנן דבעינן למימר קמן תא שמע אין פוליו לאור הנר ואין קורין לאור הנר ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון ש"מ "ואלו" תנן ש"מ: ת"ר מי כתב מגילת תענית? אמרו חנניה בן חזקיה וסיעתו שהיו מחבבין את הצרות אמר רשב"ג אף אנו מחבבין את הצרות אבל מה נעשה שאם באנו לכתוב אין אנו מספיקין בידינו אין שוטה נפגע ד"א אין בשר המת מרגיש באיזמל איני והאמר רב יצחק קשה רימה למת כמחט בבשר החי שנא' אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל? אימא אין בשר המת שבחי מרגיש באיזמל אמר רב יהודה אמר רב ברם זכור אותו האיש לטוב חנניה בן חזקיה שמו שאלמלא הוא ננגנו ספר יחזקאל שהיו דבריו סותרין דברי תורה, מה עשה? העלו לו ג' מאות גרבי שמן וישב בעלייה ודרשן ושבמנה עשר דבר גזרו: מאי ננהו שמנה עשר דבר? דתנן אלו פוסלין את התרומה האוכל אוכל ראשון והאוכל אוכל שני, והשותה משקין ממאין, והבא ראשו ורובו במים שאובין, וטמהר שנפלו על ראשו ורובו שלשה לוגין מים שאובין, והספר, והידים והטבול יום, והאוכלים והכלים שנטמאו במשקין, מאן תנא האוכל אוכל ראשון והאוכל אוכל שני מפסל פסלי טמוי לא

ר"ח דברים (עד דף יא)

ולי חני מסק' ואוכל שני ס"ל דמייני כמסקי שני אבל אוכל לישון ס"ל דמטמח ומע"ג דמסקין לח נגזר ודוד אוכל לישון דהוי לישון לחורי' ס"ל דחמור ממסקין שם מחלה רק מדרבנן [תוס' ישנים]

תת נושא (עד יד:):

אלו פוסלין תרומה

רבינו חננאל

ושמש ת"ח חרבה ומת בחצי ימיו ושאל אליהו את אשתו ביומי (נדותיך) [לבתיך] מהו אצלך. פירוש בו' ימי נקיים[והיא](ואם) אשהה לו אכל עמי ושתה עמי וישן עמי בקירוב בשר ולא עלה על דעתו דבר אחר אמר לה ברוך המקום שהרגו שלא נשא פנים לתורה שנא' ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב.במערבא אמרי כך אמרה לו משה חדא הוה וסיגר מפסיק ביניהם: **פשטנא** מתניתין

דתני אין פוליו לאור הנר ואין קורין לאור הנר אלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניא בן חזקיה בן גרון ש"מ אלו תנן שכבר הזכרנום ולא מה דבעו למימר לקמן:ת"ר מי כתב מגילת תענית אמרי חנניה בן חזקיה בן גרון וסיעתו שהיו מחבבין הצרות ואמרו לא עמדה בפחמא אלא מיהרתה . גזרו על הספר מפני שהיו מצניעין אוכלין של תרומה כדי שלא יהו מצוין לינע ס"ת אלא בפחמה וגזרו נמי על האוכלין שנפחמו מן המשקין שנפחמו מחמת הירים שיפסלו התרומה נזירת משום משקין שנפחמו מחמת שרץ . ועל הכלים שנפחמו במשקין הבאים מחמת שרץ נזירה משום זב . פסול יום אמיתי' ממי מכאן מבול יום ואמיתי' שלמה תיקן פומאה לירים לקדשים הלל ושמאי גזרו לתרומה נמי לא קבילו מיניה אתו תלמידיה גזרו וקבילו מינתן אמר רב יהודה בי"ח דבר נחלקו ובי"ח גזרו ואמיתי' בי"ח שנחלקו בו ביום למחר הרשו :

*) תוי ל"ל בכתוב ניחזקאל מ"ד.

ושימש תלמידי חכמים-להסבירו סתומות המשנה ומעמיה והוח הלקרלת תלמוד: **נדותיך** · כל שבעה של ריחייה לישונה: **ליבוניך** · כגון זבה שסופרת שבעה נקיים מפסקה ולריכה להיות טובלת לבניס לבדיקה שמח תרחה ומסתור ספירתה: **בנדת טומאתה** · ועד שתבח במים תורה חור למבילה היח בכלתה למרבינן מהיה בכלתה בהוייתה תהח עד שתבח במים כתורת כהניס*: **מעט מדת פוגי**· ריחבה ולפ"ה לקיבוב בשר הולי וסבר דשרי בהכי: **פינר** · פורלייי"ש שהיח חוגרת בו ומניע ממתנים ולמטה: **מתני'** ונמנו ורבו · כלו למנין ונמלחו של ב"ש מרובין: **גמ'** פ"ג **ואלו מן הני דחמרן או דלמא אלו מן הנך סני דבעינן למימר קמן**· ואלו לקי חלטיע לח יפלה לח כליו ולח יקרח לחור הבר ואלו מן ההלכות כו' לו דילמח חלו מן וקי לקמן לחיח שורין ליו: **פ"ש**· דחתרתי קמייתי קי לבל לינך ללו משמונה עשר דבר ביומו ולקמן בגמרח מפרש להו: **מגילת תענית**· לפי שלחר כל מלחה וברייתח לח היו כתובין דלסור לכתבם וזו נכתבה לזכרון לדעת ימים הלסורין בתעניה לכך נקרח מגלה שכתוב במגלת ספר: **מחבבין לח הלרות**· שנחלין מהן והכם חביב עליהן להזכירו לשבחו של הקב"ה וכותבין ימי הכם לעשותן יום טוב כגון חלין יומין ללח להתענות בהן כו': **אין אנו מספיקין**· לפי שהן תדירות · *ל"ח לין לנו מספיקין מלעשות י"ט בכל יום: **אין שוטה נפגע**· לין פגע רע בח עליו כלומר חינו מכיר בפגיעו לך כמה נסיס בחיס לנו ולין לנו מכירין בהן: **כשר מה שבחי**· הגדל בחדס המי מחמת מכה לו מחמת כויה חינו מרגיש בחיומל בחמוכיין לוחו: **דברי תורה**· כגון "נבילה וטרפה וגו' לח יחכלו הכהנים" לח ישרחל חוכלים וכגון"וכן תעשה בשבעה בחודם" היכן נרמז קרבן זה בתורה: **גרבי**· למחור ולמזוגות: **דרשן**· כדדרשינן להבי קלחי במנחות (דף מה·) למשוס לחחתרי מליקה בחטחת העוף גבייהו הולרך להזהירם על מליקת חולין שהיח כבילה: **פלוכל חוכל לישון**; מן הסחורה לין חוכל מטמח לדס החוכלין חוץ מבגלח עוף טהור לבל נבלת בהמה לח כדחמר במסכת נדה (פ"ה דמ"כ:) מי שחין לו טומחה חלח בחכילה יחחה זו שיש לה טומחה קודם שיחכלנה וכ"ש חוכל לישון שחינו חב בטומחה חבל הן גזרו בחותו היום לכדמפרש טמטמה לקמן בכולהו ושיעורן לפסול לח הגויה בחלי פרס בפרק יום הכפורים (יומח ד' ס:) והחם נמי עדיין אין פ"ה מי"ב [פי' מחבל כמו ויקן חוכל נעניים בפרשם מקן ופי' חוי"ם פרק כ' דסוכה מ"ס]

שחלת מה חם 18 דבר שנחי בחחלוקת תנחים. סוגיה זו ממשיכה עד דף יז: פירוש הגזירות נמצח ברשיי בדף יז: ד"ה הניחח לר"ת.

עד כה מנינו שתים, חין פולין ואין קורין. [סרך נוסף]

עכשיו הגמ' מביחה עוד 9 דברים שהם 9 דברים בדפים הבחים שהם ס"ה גזירות. ה"חידד" כלומר מה הם יתר הגזירות. סדרת ה"חידד" תסומן ב-

הה"משך טח:

(וכ"ה לקמן סד:)

(נפיל יב.)

ס"ח לינו וסכל פירום חמד

חנניה בן חזקיה
1. כתב מגילת תעניח.
2. יישב סתירות בספר יחזקחל.

לקמן קנב. נלכות יח:

מגיגה יג: ממחות מס.

זכין פ"ס מ"ב [פי' מחבל כמו ויקן חוכל נעניים בפרשם מקן ופי' חוי"ם פרק כ' דסוכה מ"ס]

גמ' **מעמו** - לת התרומה להיות שניה והיא תחזור ותפסול לחריס: **פאוכל אוכל ראשון**. נעשה גופו לראשון ומטמא לת התרומה להיות שנייה והיא תחזור ותפסול שלישי: **שני** . פוסל ואינו מטמא **שלישי**. ליט פוסל תרומה במגעו לאכל הקדשים פוסל וכפ"ב דשמיטת תוליז מפרש טעמא דתרוייהו: **ר' יהושע אומר האוכל אוכל ראשון שני וכן האוכל אוכל שני פוי שני**. ומהם מפרש טעמא מליט שהאכלי טומאה שני ע"י מקין, דמשקין אפי' הן שניין נעשין תחלה, ומוסיף מגען שני ואף כאן התמירו בשני לעשות האוכלו כיולא בו: **שלישי שני לקדש**. האוכל אוכל שלישי טומאה גופו שני לקדש ומהם מפרש טעמא, דהאי 'אוכל שלישי' תוליז שנעשו על טהרת תרומה, הוא ומהרתו-טומאה היא לגל הקדש הלכך שמירה דידה לאו שמירה היא לעניין קודש וחיישין באוכל שלישי דילמא לרשון הוא והאוכלו שני: **במתני' שנעשו על מנת תרומה**. כלומר בחיזו חולין לחמה מולא 'אוכל שלישי' בחולין שנעשו על טהרת תרומה דלילו חולין גרידא לא משכחת כהו שלישי: **מלי טעמא גוזר**. בלמד האוכל שיהא טמא: **ופסיל לה**. והטורה הזכירה על התרומה לשמרה בטהרה דכתיב (במדבר יח) **את משמרת תרומתי לפיכך גזרו באוכל** חולין טומאין שלא יהא רגיל לגל תרומה: **מה שביאה**. למד טומה עם אכילתו: **ומה לא שביאה**. שיהא לוכל עם שמייתו: **ס"נ היו מוכלין כמי מעשר פרוחים מכונסין**. שים כה מ' סאה מי גשמים שהם כשרים לכל שמת חון מזב, לכתיב כיה "מים חיים": **ויש נותנין עליהן**. על גופן מים שחוכין להעביר שרצון המקוה: **שמחילו**. הטוכלין ועשו האחוכין קבע לפיכך גזרו על האחוכין טומאה לטמא אדם אחר טבילתו לבל יון מטמא שום אוכל ומשקה שלא שם כן טמאו בשרן: **לא אלו** דמקוה לכדיה מטהרין שלא אלו ואלו מטהרין דמחוך שהורגלו הכל בכך לא היו יודעין שלהעביר הזוהמא היו האחוכין בחין שלא לטהר: **מלי נפקא לן מיניה**. כיון שכולן טובלין אחלה במקוה מלי לימלא לרבנן שם עשלתם הטובלין קבע אחר טבילה: **אלא אלו ואלו**. וחיישין דילמא אתי לכבולי תורת מקוה ומובלין בחוכה אחרה לך מעין ובור מקוה מים וגו' (ויקרא יא): **מ"ט**. הא לאו לאחר טבילה הוא: **אי אלו**. דגזור לא על הטיהור לא קיימא גזירה הבא אחר טבילה דלמרי מ"ם הא מהאי: **ניחי שפיחא**. עכבריס מלויין שלא חוכלין ומפסידים את הספר לבל בחולין לא הוצרכו לגזור דבללו הכי כמי לא היו טהנין חול שלא קדש: **שפקניוס סן**. וטגענין בבאלו ובמקוה טעונה וגמלי לתרומה בבך ונמלא לוכלין בשעגע בה בידים מסוחבות וברוחיהו מפרשים חיישין שמא נגעו [בידיו] בטומאה [ונטמא] וקשיא לי אם כן ניחוש שמא נגע בחב הטומאה וגמלא לרשון וטומאה ועוד מלי שגא ידים לחודייהו בלל גופו גזור לפסול תרומה שמא נגעו בידיו בטומאה ונטמא כל גופו ועוד לא חסבי להו בגמרא: **ספר תורה עדוס**. חלא על ידי מטפחת: **לימא פש**: דסחם ידים גזור בריישא: **פש מו לפש לי**. הך מי נפקא מכלל סחם ידים: *) **גלא פש גזור בריישא**. דסחם ידים לא גזרו (סמוך) לעגילתה מגע לתרומה:

*) ס"ל הא גזרו סמוך לעגילתה מגע לתרומה כ"ל. וכה

אף הידים הבאות מחמת ספר. מדקתני לא משמע דעל הספר גזרו מחלה וחא"כ על הידים הבאות מחמת ספר וכיון דסחם ידים לבסוף גזרו כדאמר לקמן ח"כ ידים הבאות מחמת ספר טו כיוס גזרו להא בין גזירה דספר לגזירה דסחם ידים גזרו עליהם ואע"ג דאמר מי"ח דבר וחם נאמר דעל הידים הבאות מחמת ספר לא בחותו פרק גזרו אלא מקודש לכן הוה אמי שפיר לך לשון לא לא משמע כן ועוד לא יסכן שגזרו על הידים ועדיין ספר עלמו לא היה פוסל את התרומה:

[פ"ג מ"ס] **האוחן** ספר תורה עדוס - קלת משמע דלאו דווקא ספר תורה להא כל כתבי הקדש חנן במסכת ידים* *שמטמאין את הידים: **בלא** חומה מטה. חס חוחזו ללמוד טו חין ט שכר של חומו ללמוד ואם בשביל לגולגו חיט מקבל שכר על הגילה:

כין

פסוק ל. מוליז נג: מכלות פ"ב מ"ב

[פי' תוס' מוליז נג: ד"ה האוכל]

ה"מ למימר דה"ל מקין דחמירי מטמו [תוס' יבמות]

[ג"ל נ' לוין פ"ם וכו' כן נ' הלמ"ם נפוף מס' זבין וע"י תו"ם שם וכן פ"ל גירסי' תוס' נגיעין פו. ד"ה והכא כו' ע"ם וכן מכלות פ"ב מ"ב תוס' לעיל יג: ד"ה ומטור וכ"ג תוס' כ"ב פו: בד"ה מכלל]

חגל למגע כ"ל

[ג"ל ג' מיי' פ"ח מהלכ' שאר אבות הטומאות הלכה י:

קון ג מיי' שם פ"ם הלכה ח:

קון ד שם הלכה ט:

קח הו מיי' שם ופ"ח הלכה ח:

קט ז מיי' פ"י מהלכו' ס"ם הלכה ו טוד וע"ש ולא"ח סימן קמו סעיף ו ושוד טו"ע יו"ד סימן רפב סעיף ד:

**
הערה: טעמי הגזירות של ה-"ח דבר מסומן ב- △

וכ"ג מפרש דפסול גויה היינו גזירה דכתה ולא גזרו אכבילה לפי שאין לדם שמא לשהות עד שיאכל אחי פרס ומקין שמחים שגריך רבינים מסוס דמלוכוי" לא בשמו אחרים אלא בריבים כסדרים [ת"י]

גליון השי"ם

תוס' ד"ה הגע אף הידים דוקא לקדש וכו', עי' סבחים יט ע"ל תוס' ד"ה שאין טומאה ידים: תוס' ד"ה אלמא ס"ח וכו' שמטמאין את הידים. עי' מגילה ז ע"ל בריש"י ד"ה אינו אומאה. ועי' תוס' סוטה יז ע"ל ד"ה לא על פלוח נסוס"ד:

[ועי' תוס' מגיגה כד: ד"ה דתנן וכו']

כידים כ"ל

קה א ב מיי' פ"ח מהלכ' שאר אבות הטומאות הלכה י:

רבי יהושע לומר האוכל לוכל לחבון ושני שני. בפ"ב דחולין (דף לד: ושם) מפרש טעמא משום דמליט שני שוגה שני על ידי מקין ול"ת מלי לריך התם להלי טעמא דימא להכי שני כדמפרש בגמרא משום דזימנין דלכל לוכלין טמחין ושני מקין לתרומה כו' וי"ל משום גזירה דתרומה לין לנו לעשות לוכל שני שני, אם לא שמליט כיה משום דדמי לוכלין ולימלא: **זמנין** דלכיל לוכלין טמחין כו'. לומר ל"ת דפסול גויה הגזכרת בכל מקום דלמרי' (בעירובין פ"ח דף פב: ושם) ולאי חליה לפסול לת הגויה דהייט שיעור שני ביום ולמ"ד ביולה ומחלה לאו הייט גזירה דהכא דמקך דטעמא דהכא לפיכך כבילה פסול אלא פסול גויה גזירה קדמוניות היתה וגזרו אלא יהיו בלים לטעות ולומר כמו שמותר לאכול תרומה אחר לוכלים טמחין ל"ש שבוגע התרומה בלוכלין טמחין שבמעיו כך מותר להגיע תרומה לוכלין טמחין מבחון ולכך גזרו דהאוכל לוכלין טמחים כאלי פרס שיהא גופו נפסל מלאכול בתרומה לכל *ע"י מגע לא גזרו ולוקה כאלי פרס לכל כבילה ליכא למעטי שבשאר בין הבגדים ונאבר קולס שיגיע למעיו וכיון דלפקי מכבילה לוקמי לאלי פרס לכל גזירה דהכא גזרו שיפסול לה למגע ולה בכבילה משום טעמא דמפרש *לקמן דגזירה קדמוניות היתה דכיומא בפ' בחרא (דף פ: ושם) ס"ד למימר דפסול גויה דלוריימא וכי"ת דבר היו כולס בקיאים ולית היו טועים לומר דהיא דלוריימא דל"ל דבר הוא:

ושקיל משקין דתרומה ושני לפומיה ופסיל להו. ולמ"ג דמשקים אלה הוו כדלמר (פרה פ"ח מסנה ז) כל הפוסל לת התרומה מטמא משקין להיות אלה כדלמר ופסיל להו כדלמר (פרה פ"ח מסנה ז) כל הפוסל לת התרומה מטמא משקין להיות אלה כדלמר ופסיל להו משום דזימנין דלכיל לוכלין טמחין ושני מקין לתרומה ול"ת מלי לריך התם להלי טעמא דימא להכי שני שוגה שני על ידי מקין ול"ת מלי לריך התם להלי טעמא דימא להכי שני כדמפרש בגמרא משום דזימנין דלכיל לוכלין טמחין ושני מקין לתרומה כו' וי"ל משום גזירה דתרומה לין לנו לעשות לוכל שני שני, אם לא שמליט כיה משום דדמי לוכלין ולימלא: **זמנין** דלכיל לוכלין טמחין כו'. לומר ל"ת דפסול גויה הגזכרת בכל מקום דלמרי' (בעירובין פ"ח דף פב: ושם) ולאי חליה לפסול לת הגויה דהייט שיעור שני ביום ולמ"ד ביולה ומחלה לאו הייט גזירה דהכא דמקך דטעמא דהכא לפיכך כבילה פסול אלא פסול גויה גזירה קדמוניות היתה וגזרו שלא יהיו בלים לטעות ולומר כמו שמותר לאכול תרומה אחר לוכלים טמחין ל"ש שבוגע התרומה בלוכלין טמחין שבמעיו כך מותר להגיע תרומה לוכלין טמחין מבחון ולכך גזרו דהאוכל לוכלין טמחים כאלי פרס שיהא גופו נפסל מלאכול בתרומה לכל *ע"י מגע לא גזרו ולוקה כאלי פרס לכל כבילה ליכא למעטי שבשאר בין הבגדים ונאבר קולס שיגיע למעיו וכיון דלפקי מכבילה לוקמי לאלי פרס לכל גזירה דהכא גזרו שיפסול לה למגע ולה בכבילה משום טעמא דמפרש *לקמן דגזירה קדמוניות היתה דכיומא בפ' בחרא (דף פ: ושם) ס"ד למימר דפסול גויה דלוריימא וכי"ת דבר היו כולס בקיאים ולית היו טועים לומר דהיא דלוריימא דל"ל דבר הוא:

תנא לה הידים הבאות מחמת ספר. דמקדש ספר תורה להה כל כתבי הקדש חנן במסכת ידים* *שמטמאין את הידים: **בלא** חומה מטה. חס חוחזו ללמוד טו חין ט שכר של חומו ללמוד ואם בשביל לגולגו חיט מקבל שכר על הגילה:

כין

רבי יהושע לומר האוכל לוכל לחבון ושני שני. בפ"ב דחולין (דף לד: ושם) מפרש טעמא משום דמליט שני שוגה שני על ידי מקין ול"ת מלי לריך התם להלי טעמא דימא להכי שני כדמפרש בגמרא משום דזימנין דלכל לוכלין טמחין ושני מקין לתרומה כו' וי"ל משום גזירה דתרומה לין לנו לעשות לוכל שני שני, אם לא שמליט כיה משום דדמי לוכלין ולימלא: **זמנין** דלכיל לוכלין טמחין כו'. לומר ל"ת דפסול גויה הגזכרת בכל מקום דלמרי' (בעירובין פ"ח דף פב: ושם) ולאי חליה לפסול לת הגויה דהייט שיעור שני ביום ולמ"ד ביולה ומחלה לאו הייט גזירה דהכא דמקך דטעמא דהכא לפיכך כבילה פסול אלא פסול גויה גזירה קדמוניות היתה וגזרו שלא יהיו בלים לטעות ולומר כמו שמותר לאכול תרומה אחר לוכלים טמחין ל"ש שבוגע התרומה בלוכלין טמחין שבמעיו כך מותר להגיע תרומה לוכלין טמחין מבחון ולכך גזרו דהאוכל לוכלין טמחים כאלי פרס שיהא גופו נפסל מלאכול בתרומה לכל *ע"י מגע לא גזרו ולוקה כאלי פרס לכל כבילה ליכא למעטי שבשאר בין הבגדים ונאבר קולס שיגיע למעיו וכיון דלפקי מכבילה לוקמי לאלי פרס לכל גזירה דהכא גזרו שיפסול לה למגע ולה בכבילה משום טעמא דמפרש *לקמן דגזירה קדמוניות היתה דכיומא בפ' בחרא (דף פ: ושם) ס"ד למימר דפסול גויה דלוריימא וכי"ת דבר היו כולס בקיאים ולית היו טועים לומר דהיא דלוריימא דל"ל דבר הוא:

ושקיל משקין דתרומה ושני לפומיה ופסיל להו. ולמ"ג דמשקים אלה הוו כדלמר (פרה פ"ח מסנה ז) כל הפוסל לת התרומה מטמא משקין להיות אלה כדלמר ופסיל להו משום דלכל לוכלין טמחין ושני מקין לתרומה ול"ת מלי לריך התם להלי טעמא דימא להכי שני כדמפרש בגמרא משום דזימנין דלכל לוכלין טמחין ושני מקין לתרומה כו' וי"ל משום גזירה דתרומה לין לנו לעשות לוכל שני שני, אם לא שמליט כיה משום דדמי לוכלין ולימלא: **זמנין** דלכיל לוכלין טמחין כו'. לומר ל"ת דפסול גויה הגזכרת בכל מקום דלמרי' (בעירובין פ"ח דף פב: ושם) ולאי חליה לפסול לת הגויה דהייט שיעור שני ביום ולמ"ד ביולה ומחלה לאו הייט גזירה דהכא דמקך דטעמא דהכא לפיכך כבילה פסול אלא פסול גויה גזירה קדמוניות היתה וגזרו שלא יהיו בלים לטעות ולומר כמו שמותר לאכול תרומה אחר לוכלים טמחין ל"ש שבוגע התרומה בלוכלין טמחין שבמעיו כך מותר להגיע תרומה לוכלין טמחין מבחון ולכך גזרו דהאוכל לוכלין טמחים כאלי פרס שיהא גופו נפסל מלאכול בתרומה לכל *ע"י מגע לא גזרו ולוקה כאלי פרס לכל כבילה ליכא למעטי שבשאר בין הבגדים ונאבר קולס שיגיע למעיו וכיון דלפקי מכבילה לוקמי לאלי פרס לכל גזירה דהכא גזרו שיפסול לה למגע ולה בכבילה משום טעמא דמפרש *לקמן דגזירה קדמוניות היתה דכיומא בפ' בחרא (דף פ: ושם) ס"ד למימר דפסול גויה דלוריימא וכי"ת דבר היו כולס בקיאים ולית היו טועים לומר דהיא דלוריימא דל"ל דבר הוא:

תנא לה הידים הבאות מחמת ספר. מדקתני דקתני בהדיא תרומה ות"ת ומאי לריך ידים הבאות מחמת ספר משום דר' פרנך לפיכך מחמת כל פסולי תרומה נמי כדתנן במסכת ידים (פ"ג משנה ג) כל הפוסל לת התרומה מטמא לת הידים להיות שניות ל"ש דהייט דווקא לקדש דומיא דיד דמטמא לת תבריתה שאינו לגל לקדש כדמוכח בחגיגה (דף כז:) ופ"ב דחולין (דף לז:ושם) דקאמר מגיעו שני שוגה שני על ידי מקין הוי מני נמי למימר דמגיעו דע"י ספר שני שוגה שני ושמת כשריחה שגל קבל רבי מליעזר מקומכו במקין חזר והשיב לו מכחבי הקדש*:

תנא לה הידים כו'. ות"ת הא תנן (ידים פ"ג מ"ג) היד מטמא תבריתה ד"ר יהושע אומרו ט כו' ל"ל מגיעו כחבי קודש כו' ל"ל אין דנין דבר סופרים מד"ת ונא מד"ס ע"ם ושמא היכי מייתי לאיה מכחבי קודש אלא שני ומטמאות ידים לה לתרומה ליד גגל מטמא תבריתה רק לקדש ול"ל לגיעו מוסס רק להסיב על סבריתם שלמרו לאין שני שוגה שני ושוד גרלה לפרס להסיב דכחבי קודש היינו דווקא לקודש ולאו היינו גזירה להכא הידים הבאות מחמת ספר דר' פרנך ומה שמקשה וכי לית להו לרבנן הלוכל מוכל שני שני כיון לאין דנין דבר סופרים מד"ת ונא מד"ס גרלה היכא דטעמא לית להו לרבנן שני שוגה שני "כגזירה הבאות מחמת ספר מסוס דר' פרנך והלוכל מוכל שני כדמפרש לאין זימנין דלכיל לוכלין טמחין ושני מקין להרומה לפומיה (ת"י):

אף הידים הבאות מחמת ספר. מדקתני לא משמע דעל הספר גזרו מחלה וחא"כ על הידים הבאות מחמת ספר וכיון דסחם ידים לבסוף גזרו כדאמר לקמן ח"כ ידים הבאות מחמת ספר טו כיוס גזרו להא בין גזירה דספר לגזירה דסחם ידים גזרו עליהם ואע"ג דאמר מי"ח דבר וחם נאמר דעל הידים הבאות מחמת ספר לא בחותו פרק גזרו אלא מקודש לכן הוה אמי שפיר לך לשון לא לא משמע כן ועוד לא יסכן שגזרו על הידים ועדיין ספר עלמו לא היה פוסל את התרומה:

האוחן ספר תורה עדוס - קלת משמע דלאו דווקא ספר תורה להה כל כתבי הקדש חנן במסכת ידים* *שמטמאין את הידים: **בלא** חומה מטה. חס חוחזו ללמוד טו חין ט שכר של חומו ללמוד ואם בשביל לגולגו חיט מקבל שכר על הגילה:

כין

כיון דהך גזור ברישא הא תו למה לי • ואם תאמר והא נפקא מינה לטנוף בספר מיד לאחר גמילה ולא הסית דעתו ותפילו הכי ידיו ממלות משום דלרבי פרנך ויש לומר דמשום הא לא שכיחא היא שיגע בספר מיד לאחר גמילה ומיהו הסתם דגזור ידיו מחמת ספר בריאה תפילו טנף שמוך לגמילה גזרו עליה אלא חלקו:

סמי מכאן סבול יום•לא מן המשנה אלא דלא הוי ממנין י"ח דכר:

משקין הבאים מחמת ארץ • דלוריימת גינהו *לרבי עקיבא פריך דאית ליה בפרק קמא דפסחים (ד' יד:) משקין לעולם אחרים דלוריימת: **דכתיב** וכל משקה אשר יקח ממשקין לבהן מחמת כלי חיירי ומשקין הבאין מחמת ארץ אע"ג מינה ואם תאמר ומאי פריך דלוריימת גינהו נימא דין לבא מן הדין להיות כנדון ולא ליהוי אלא שני במשקין הבאין מחמת כלי ואוכלין הטונפין בהן לא פסלי תרומה וי"ל דאין דבר הטונף בארץ אלא יהא ראשון ובפ"ק דפסחים (ג"ו ושם) אתרכתי יותר: **אלא** במשקין הבאין מחמת ידים• וא"ת ומה הוצרכו לגזירה זו דכיון דגזרו ידיים פוטלות את התרומה ל"ב משקין שנגעו בהן הוי אחלה לכל השפל את התרומה מטמא משקין להיות אחלה וי"ל דאוכלים שנטמאו במשקין הייט גזירה לכל הפוסל את התרומה ועד שהמת לא גזרה והא דקאמר במשקין הבאים מחמת ידים ה"ה מחמת כל פושלי תרומה והא דקאמרה ר' יהושע לרבי לגיעזר (תוליו פ"ב דף לד:) מגיו שהשני עושה שני ט"י משקין ואע"ג דאתכי לא עגרה מ"מ היה לענין לגזור מיד: **אלא** במשקין הבאים מחמת ארץ•

לומר ר"י ה"ה והוה מני למנקט משקין הבאים מחמת ידים אגב הם מטמאים כלי לפסול תרומה כדאמר בבכורות בפרק אלו דברים (דף נב:) ב"ש אומרים טופלים לידים ואחר כך מוגעים את הכוס שאם מוגעים תחלה יטמאו משקין שבאחורי הכוס מחמת ידים ויחזרו ויטמאו את הכוס אלא נקט משקים הבאים מחמת ארץ לאשמעינן דאפילו הכי לא הוי אלא מדרבנן:

ואילך שמאי והלל לא נחלקו אלא בב' דברים בלבד • ואם תאמר לימא דבר' דברים נחלקו ועמדו במחלוקתם ובאחר י"ח דברים נחלקו שלאחר הושוו כדאמרי לקמן כי פריך והא ליכא טוהר לגת כו' הא שפיך ליה הלל לשמאי להכי לא מני לה בהדי ג' דברים וי"ל דאי אתה יכול לומר דמי לאתה דהכא טוהר לגת שפיך ליה הלל לשמאי והודה לו מיד בתחלה מעמד להכי לא חשיב לכל דכל היום נחלקו ולא הושוו עד לאחר לא הוה ליה למימר לא נחלקו ואע"ג דקתני משמע שהיו שמאי והלל עומדין שם שגזרו י"ח דבר (דהא) כי היכי דקתני (דף יז:) אבי טוהר לגת אחר היום היה הלל בפוף ויושב לפני שמאי כו' וה"ל קתני בהוספתא דסבא גבי י"ח דברים מ"מ לריך לומר דשני מעשים הוו:

שמאי מחמת ספר ולא בכתם ידים דגזרו טומאה על הידים כתמת קתני דמשמע כל כתם ידים: **ואילך** שמאי והלל לא נחלקו אלא בב' דברים בלבד • ואם תאמר לימא דב' דברים נחלקו ועמדו במחלוקתם ובאחר י"ח דברים נחלקו שלאחר הושוו כדאמרי לקמן כי פריך והא ליכא טוהר לגת כו' הא

ולמאר פוטו . שמזרו בהן כ"ה : קג ומפנס . ירושלמי' שהן ז' לוגין וכילה ותומם כילה למדה מדברים והוא עומר לגלגולת עזירים החיפה שחייב בחלה כלכתיב עריסותיכם כדי שיסת מדבר והוסיפו שתום בירושלים נמצא שם מדבריות נכנסות בתמץ ירושלמים ולוג הנמלר וכילה ותומם כילה טולין ללוג ירושלמי' שהלוג מדברי שהה כילים וככסין בתמשה כילים גדולים נמצא הלוג חסר כילה גדולה הן כילה ותומם כילה תחת כילה גדולה שהתומם הוא שתום מלבר [טפף] על הכילה נמלאו שהה כילים גדולים שהן לוג גדול הרי הן שהה לוגים ירושלמי' דהן קב ומחלה : **מפגדילו סמוס** . היל מדת לפורי שעדפ' שתום על ירושלמים* נמלאו הו' לוגין ה' : **פ' רבעים** . לוגין שהן רביעית הקב : **תמשה ושוד חייבין** . לסבר רבי יוסי מדה מדברית היו בילים גדולים מלאנו והכי נמי ל"ל יוסי בעירובין בפרק בילד מתחפין (דף פג:) כמה שיעור חני פרס שני בילים שוחקות והחם מפרש התי ושוד לחד מכ' בבילה לכל בילה : **פין** . ו"ב לוג : **פוטלין** . חם נפלו לתוכן קודם שנמלאו לבל חם נמלאו שוב חינו נפסל ואפילו המשיך לתוכן לחרי כן לולף שהה : **שמייב לדם כו'** . לומר הין חינו לוגן מנה אלא לגון תורה אלא לך שמעה מפי שמועה ואבטלין ורבותי מפרשין [בלגון] משה רבינו ולבי מגמגם שהרי בכמה מקומות לח הקפיד על לך : **שני גרדיים משער פשפוס** . בתוספת עדיות* מפ' למה הוזכר שם לומטתם ושם מקומם לומר אלא ימנע אדם עלמו מבית המדרש שהין לך לומטת פחותה מגרדי שהין מעמידין ממנו לא כהן גדול ולא מלך כדאמרינן בקדושין (דף פב:) ושין שער בירושלים פחות מעשר החפות והכריעו בעדותן כל חכמי ישרחל : **כל פגעים** . הרוחות דס : **דיין שפתן** . לעמת שהרות מעשת לחייהן ושילך : **מפקידה לפקידה** . למפרע בדקה היום ומלחתה מהורה ובדקה לסוף שבוע ומלחתה טמחה מוסתין למנעה מבדיקה דחשוה ושילך שמא עם סילוק ידיה דלחה : **מפתפ לפת מפתפ על יד מפקידה לפקידה** . שני זמנים הוזכרו בה למפרע להלך לחר הקל שבהן חם מפקידה לפקידה יפר על מעת לעת הלך לחר מעת לעת וחם מעת לעת יפר על מפקידה לפקידה הלך לחר הפקידה : **מפתפ על יד** . ממעט לחריו : **לפפוך** . פלוגתת היל"ש ד"ס וב"ה גבי מביחין כדים ונדנות וסומכין ב"ה : **כי קאמר רב סונף פיכא דליכא פלוגתא דרבותא** . שהם מקומות שחמר רב הונה לית לה נחלקו בהן רבותינו הרחשונים לבל סמיכה כל החנות ב"ד (ג) והמשיחים מיסוי בן יועזר עד הלל נחלקו בה במסכת חגיגה : **פבולר** . טעניס לדורכן בגת דחילו הבולר לגימוקין משקה היוצא מהם חין מכשירים **דלת ניחא ליה : שמפי מומר סוכשרו** . ביין הגדלף מהן על גביהן **ותט"ג** דחזיל לחיבוד לחרץ שעותת מן הסלים נזירה שמא יבלרו בקופות מזופפות כדמפרש לקמיה (דף יז:) : **פא שמיק ליה סנג** . ולח עמד במחלוקתו דלתניח בפרקין (שם) לומו היום היה הלל כפוף כו' : **סמלכות** . הרשעה רומי : **פשפפ** . התחילו לכוסבן : **סנג ושמפון** . רבן שמטון בנו של הלל היה : **ורבן גמליאל** . הוח רבן גמליאל הזקן : **ושמפון** . הוח (ג) רבי שמטון הנשרג עם הרומי מלכות והוח היה לחביו של ר"ג לטעריה לרבי יהושע בן חנניה(ברכות פ"ד דף כז:) ושעשה מחלוקת עם ר"ח בן חרקינוס (ג"מ פ"ד דף נמ:) : **בפני פכיי** . בעוד הבית קיים : **ק' שנה** . לחרורים בתורבן התחיל גזיתתו של הלל ופרנסו חלו לרבע דורות ק' שנה חלמלו הלל קודם לחורבן ק' שנה : **ואילו יוסי בן יועזר** . קדים להלל כמה דורות במסכת לחנות :

*ישלמה גזר לקדשים ואתו אינהו וגזור אף לתרומה. גופא אמר רב יהודה אמר שמואל ר"ח גזרו ובי"ח נחלקו והתניא הושוו בו ביום נחלקו ולמחר הושוו גופא אמר רב הונא בג' מקומות נחלקו שמאי והלל: שמאי אומר מקב חלה והלל אומר מקביים וחכמים אומרים לא כדברי זה ולא כדברי זה ומחצה חייב בחלה משהגדילו המדות אמרו חמשת רבעים קמח חייבין בחלה ר' יוסי אומר ה' פטורין ה' ועוד חייבין ואידך הלל אומר מלא דין מים שאובים פוסלים את המקוה *שחייב אדם לומר בלשון רבו שמאי אומר תשעה קבין וחכמים אומרים לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא מעת לעת ממעט ע"י מפקידה לפקידה ומפקידה לפקידה ממעט על יד מעת לעת ותו ליכא והאיכא *דהלל אומר לסמוך ושמאי אומר שלא לסמוך כי קאמר רב הונא היכא דליכא פלוגתא דרבותא בהדייהו והאיבא *הבוצר לגת שמאי אומר הוכשר והלל אומר לא הוכשר בר מינה דהחזיא דהתם קא שתיק ליה הלל לשמאי: יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים גזרו טומא' על ארץ העמים ועל כלי זכוכית: והא רבנן דשמנים שנה גזור *דאמר רב כהנא כשחלה ר' ישמעאל בר' יוסי שלחו לו ר' אמור לנו ב' וג' דברים שאמרת(ה) (לנו) משום אביך שלח להם כך אמר אבא ק"פ שנה עד שלא חרב הבית פשטה מלכות הרשעה על ישראל פ' שנה עד שלא חרב הבית גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית מ' שנה עד שלא חרב הבית גלתה לה סנהדרין וישבה לה בחנויות למאי הילכתא? א"ר יצחק בר אבדימי לומר שלא דנו דיני קנסות, דיני קנסות ס"ד? אלא אימא שלא דנו דיני נפשות, וכי תימא בפ' שנה נמי אינהו הוו והתניא הלל ושמעון נמליאל ושמעון נהגו נשיאותן *(לפני) הבית מאה שנה ואילו יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן הוו קדמי טובא? אלא

אלא שלמה גזר לקדשים . תימה דבפ"ק דפסחים (דף יט: ושם) קאמר רבי עקיבא זבינו שלין טומלת ידים במקדש ופריך ולימא שלין טומלת ידים וכלים במקדש ומשני רב יהודה ידים קודם גזירת כלים נמנים מ"ל דבה והא תרוייהו בו ביום גזרו דתנן הספר והידים והכלים כו' והשתא מלי קפריך רבה והא ידים דקדש דמיירי הסם שלמה גזר וכלים גזרו בי"ח דבר ויש לומר דר"ע מ"ח דבר קלי שהיה מחדם והק"ק זבינו שבשעסקו בי"ח דבר בדיני ידים שלח רלו לגזור טומלת ידים במקדש ורב יהודה דשני ידים קודם גזרת כלים נמנים הבינו בימי שלמה ולבבי לח נקט ר"ע שלח ידים משום דלעולם הוי (ז) זה זכות במקדש לפילו בימי שלמה לפילו הבי חוזר ומקשה לו רבה והא מדרוייהו בו' משום שלח משמע ליה ליפתי הבי :

שלמה גזר כו' . והשתא לח הוי קריך לפוויי דלימא גזור שלמה שהלין לבריסה שלח משמע ליה דקלי לילפת מ"ח דבר [ת"י] :

שמאי אומר מקב לחלה הלל אומר מקביים . בירושלמי מפרש טעמת דשמאי והלל משום דלחיפה י"ח קבים ועזירים מלבר היינו ג' קבין וכשהו שיעור לריך להפרים חלה להלל ושמאי סבר לריך ג' חלות לעומר שהיו טוחין ממנו ג' לילוח לחת בטוקר ולחת בערב וכשיעור לחילה לחת חשיב שמאי שעסק מדבר : **רבי** יוסי לומר ה' פטורין ה' ועוד חייבין. דקסבר לחשים שבשיפרים חלה שנלין עריסותיכם שבשיפרים חלה שנלין שחלר כדי שיסת מדבר ולור"ם דלין למחוך בפרק בלל גדול (לקמן דף עז:) וכפ' חלו טוברין (פסחים דף מחי) למייתי הסם תמשה רבעים ועוד חייבין בחלה לחתיה בר' יוסי* :

אלא שלח דו דיני נפשות . תימה דוקמת ועלית חלן המקום דדכיתין מיניה (סנהדרין יד: פז:) מלמד שהמקום גורם לח כתיב חלח בזקן ממרח ובזקן ממרח נופיה לח כתיב חלח בהמרלתו שלריך שימיה עליהם במקומן חלל לחזו יכול חע"פ שלין ב"ד הגדול בלשכת הגזית ולין נרחה לומר דבעינן שיהיו במקומן בשעת עבירה כמו בזקן ממרח דהח בזקן ממרח לח על המרלתו לבד מיהייב חלח עד שיחזור לעירו ועשה בהוראתו ולהה לח כתיב מקום ועוד דלח מלינו בשום מקום שהיו טוקלין הם היו ב"ד בלשכת הגזית בשעת עבירה הם לחו* : לחו

קיד א מיי' פ"ח מהלכות שחר מלות המומלות הלכה ח :

קטן ב מיי' פ"ו מהלכות כלוריס הלכה טו סמג עשין קמח טור שו"ע חו"מ סימן ממ סעיף ה ומור שו"ע יו"ד סימן שכד סעיף ה :

קטן ג מיי' פ"ד מהלכות מקוחות הלכה ב סמג עשין רמח טור שו"ע יו"ד סימן רח סעיף טו :

קיץ ד מיי' פ"ג מהלכות טומלת משכב ומושב הלכה ד סמג עשין רמג :

עדיות פ"ח מ"ג

[נכרות מז. וש"נ]

עדיות פ"ח מ"ח מה כ.

רבינו חננאל

אמר רב יהודה אמר שמואל: בג' מקומות נחלקו שמי והלל שמי אומר מקב חלה כו' וטלן מפורשים בתוספתנו בתחלת עדיות והיא מסכת בחירתא: **ארץ העמים** יוסי בן יועזר איש צרדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים גזרו על מי גזר טומאת ארץ העמים. (עד דף 76:)

[וע"ע תוס' עירובין פג: ד"ה שבשה ותוס' פסחים מה: ד"ה ממקה]

[ג"ל בפני]

[וע"ע תוס' ע"ז ת: ד"ה מלמד כו' ותוס' סנהדרין יד: ד"ה מלמד]

רב נסים גאון

מלא חין מים שאובין פוסלין את המקוה ובמה חין ב"ב לת שמי אומר פ' קבין שהן ל"ו לוג אלמא קבא ארבעה לוגי הויא ולתא מנלן דארבעה רביעיתא הויא דתניא (מנחות דף פו) הין וחצי הין שלישית ההין לוג וחצי לוג ורביעית אלמא לוג ארבעה רביעיתא הויא ובנזירא דשתי מרדות אמרו (שם דף פח) הין תריסר לוגי הוי דכתיב יהיה זה

עין משפט נר מצוה

קיח א מיי׳ פי״ח מהל׳ מעשה הקרבנות הלכה ג ג :

קיט ב ג מיי׳ פי״ג מהלכות שבועות הלכה יג :

קכ ד ה ו מיי׳ פ״ח מהל׳ כלים כלי ה :

אתו לימא נזור לגזוזי לגזרוף כו׳ • וקשה דמכלי זכוכית לא מיירי כלום אפי׳ לפי המסקנא דהא ליכא למימר דמעיקרא גזור לזכוכית לחלון ולכסוף גזור לגזרוף כדמסקינן לקמן דעבור רבנן היכרא דלא ליגזרוף עליה תרומה וקדשים וי״ל דדוקא בטומאת גבן אמר לקמן דאין שורפין תרומה וקדשים דאיט טמא לגמי מטעם דמדמי להו לכלי מתכות אבל שאר טומאות המצויין מטורא כלי חרס שפיר שורפים תרומה וקדשים דהא דמו עבמרי לכלי חרס וכן בלאו הכי גריך לפרש כן לקמן ולספרים דגרסי הכא לגמי מעיקרא גזור ולא קבלו מיניה וחתו רבנן דשמעים שמה וגזרו וקבלו מיניה לימירא דחדא גזרה הוא לגזרוף והאמר לקמן לא כן כלום דגרסי הכא לגמי מעיקרא גזור ולא קבלו מיניה וחתו רבנן דשמעים שמה וגזרו וקבלו מיניה לימירא דחדא גזרה הוא לגזרוף והאמר לקמן כו׳ לחמי שפיר דכלי זכוכית נמי בכיטוח קמא תירץ: **ואאוירא** לחלות • תימה דתנן במסכת חלות (פ״ב מ״ג) גלו מטמאין במגע ובמשא ולא בהסט כלום כשעורה ותרן המעים פ״ק דהסט מייתי כגון שהביא עפר מארץ העמים לארץ ישראל לי נמי כר׳ שמעון דאמר [יבמות פה.] *כבדי טעיה מטמאין בהסט ותרן המעים פ״ק דהסט מייתי כגון שהביא עפר מארץ העמים לארץ ישראל לי נמי כר׳ שמעון דאמר

נמר. מין לדמה לבגה: **מיטמין ומטמין מחורין**. נתלית טומאה בחורין נטמא מן האויר חזר ותלה תולין בחורין מטמאין את האוכלים ותע"פ שלא נגעו נטמא דכתיב כל אשר יגע בהמה תחתיו יטמא ואפי' מלא חרדל שאין נוגע בדפנותיו תלית הסמוך לדפנות: **ומיטמין מחורין**. אם נכנס טומאה לתוך לחוריהן מכחן במקום שקק בית מושבם כדרך שעושין לכלי עץ: **ואין מיטמין מגבן**. דכתיב אל תוכו: **ים נהן שקנה**. להתיכן ולחזור ולעשותן כלים: **לטומאתן ישנה**. אם נטמאו ונקבו וטהרו וחזר ועשה מהן כלים יחזרו לטומאתן להטעינן טבילה לחול וככלי מתכות ניתנו: **עסרו**. לחיקה כלי: **תורו לטומאתן ישנה**. לקמיה מפרש טעמא: **פשוטין עסורים**. לחיקה עץ ושוה לקח ים לו בית קבול וכלי עשה לחיקה לעץ ושוה בפרקא מדין (במדבר לא) כל בגד וכל כלי עור וגו' ולמדו' בהכל שוחפין (חולין דף כה:) להביא דבר הבא מן העזים מן הקרנים ומן העלמות ומן הטלפים וכלי זכוכית לקמן מפרש טעמא למאי פשוטיהן טהורים מאחר דדמו למתכות: **ומטמא ישנה**. שיחזרו לה מאחר שטהרו ממנה דרבנן היא דלקמן בהילכתא: **בטומאת כלי מתכות דאורייתא**. גזור טומאה ישנה אבל בכלי זכוכית דעיקר תחילת טומאתו ליתא אלא מדרבנן לא גזרו טומאה ישנה: **פשוטיהן מיטא ליטמא**. ככלי מתכות דהא פשוטי כלי מתכות דאורייתא וכיון דלכוותייהו קיימא ליה נמי כדאמרי' בטומאת יאכל: **עבדי רבנן סיכרא**. בטומאת כלי זכוכית ותלוקו בה מטומאה דאורייתא להודיע שאינה מדבריהם ולא ישרפו עליה תרומה וקדשים אלא שרפי תרומה משום טומאה דרבנן כר מן ו' ספיקות (לעיל דף טו:): לטולם

לא לימטו מנבן אלמה תנן *כלי חרס וכלי נתר טומאתן שוה: מיטמאין ומטמאין מאויריהן, ומיטמאין מאחוריהן, ואין מיטמאין מגביהן, ושבירתן מטהרתן כלי נתר וכלי חרס הוא דטומאתן שוה אבל מידי אחרינא לא? אמרי *כיון *דכי נשתברו יש להם תקנה שוינהו בכלי מתכות אלא מעתה יחזרו לטומאתן רישא ישנה בכלי מתכות *דתנן בכלי מתכות פשוטיהן ומקבליהן טמאין נשברו טהרו חזר ועשה מהן כלים חזרו לטומאתן ישנה ואילו גבי בלי זכוכית תנן *כלי עקוכלי עור וכלי עצם וכלי זכוכית *פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאין נשברו טהרו חזר ועשה מהן כלים מקבלין טומאה מבאן ולהבא *מכאן ולהבא אין למפרע לא? טומאת כלי זכוכית דרבנן, וטומאה ישנה=דרבנן, בטומאה דאורייתא אחיתו בה רבנן טומאה, בטומאה דרבנן לא אחיתו לה רבנן טומאה. פשוטיהן מידא ליטמא דהא 'פשוטי כלי מתכות'= דאורייתא נינהו? שעבדי בה' רבנן *הבירא כי היכי דלא לשרוף עלייהו תרומה וקדשים רב

(ועיין תוס' ד"ה יט. ד"ה יהודה כן שמוע)

אלא מעתה לא ליטמו מגבן. וה"ה דה"מ למימר וליטמו מחוירן וכי מצי למימר דהא למיטמו מגבן מפני שברייתה תוכן כברן לא מצי למיפרך לכתי ליטמו מחוירן לתיכת למימר להי"ג והא לא תני בהדי כתר וכלי חרס משום דכלי זכוכית מימי מגבן:

לא ליטמו מגבן למה תנן כלי כתר וכלי חרס כו'. ומקשה לרשב"ם דהוה ליה לתחויי בבריית' דתוספתא דכלים מחט ובטבעת ושולי כלי עץ וכלי זכוכית וכלי עשה אין ממלאין בהן ואין מקדשין בהן ואין מגילין בשמיד פחיל אלמא דמיטמאין מגבן ואמאי מייתי הא דלא מצי לאוכוחי מינה אלא על ידי דיוק כלי כתר וכלי חרס הוא דטומאתן שוה כו' ועוד אהך דמייתי ליכא למימר דלא תניב אלא כלי כתר וכלי חרס דהוו לאוריי'תא דכלי כתר נפקא לן בס"ק ממוקף במיל פחיל דכתיב בתר ופ' דדרים בת"כ אתר ולא מחויר לאסמכתא היא דהא תון דרשין בפ"ק דתולין לרשב"ם תחריבי [תוספות יבמות]

רבינו חננאל

ור"ם הוא דאמר כיון שהחזיקו לתכון אבר ככלי מתכות דמי שהכל הולך אחר המעשיר ומטמאין ומטהרין דתניא כלי זכוכית שניקבו כו' ואקשינן אם ככלי מתכות הן יחזרו לטומאתן ישנה כו' ומשנין פומאה ישנה דרבנן וכי אחיתו להו רבנן פומאה בטומאה דאורייתא בטומאה דרבנן לא אחיתו להו פומאה ואקשינן והא משופיהן פ ו מ א ה דאורייתא היא בכלי מתכות ובכלי זכוכית שנינו משופיהן פחורין ושנינן עברו בהו רבנן היכירא ללמד כי אינן ככלי מתכות לכל מילי.

כלים פ"כ מ"ח

[ע"ז עה:]

ע"ז נכ. כלים פ"י מ"ח

כלים פ"כ מ"ח

[תוס' יבמים]

[תוס' יבמים]

[ע"ב תוס' תולין כד: ד"ה ונבו ותוספות כבוהות ד"ה מרי]

גליון השרם

גמ' דכי נשתברו ים להם תקנה. עיין סנהדרין דף נ"ח ע"ח ברש"י ד"ה ים להם תקנה: שם עבדו בהו רבנן היכירא. ונקמן דף מח ע"ב מה דף ל ע"ח:

קבד א מיי' פ"י מהל' כלים הלכה י:

קבה ב מיי' פ"ח מהל' כלים הלכה ה:

רב לטי לימר לעולם לכלי חרס דמו. הכא לית ליה לרב לטי טעמא הואיל וכי כשברו יש להם תקנה שיעשו ט' ומיהו לענין להכריכן טובילה כשהן חדשים לית ליה לרב לטי טעמא בפרק בתרא דמסכת ע"ז רב יהודה משמיה דשמואל אמר לעולם לכלי חרס דמו ודקא קשיא לך לא לימצי מצבן יהואיל ונראה טהור כברו. ישמעון בן שטח תיקן כתובה לאשה וגזר טומאה על כלי מחכות כלי מחכות, דאוריתא נינהו דכתיב °אך את הזהב ואת הכסף וגו'? לא נצרכה אלא למומאה ישנה, דאמר רב יהודה אמר רב מעשה בשל ציון המלכה שעשתה משתה לבנה ונטמאו כל כליה ושברתן ונתנתן לצורף וריתכן ועשה מהן כלים חדשים, ואמרו חכמים יהזרו למומאתן ישנה מ"ט משום גזרה מי חטאת נגעו בה, הניחא למאן דאמר לא לכל הטומאות אמרו אלא למאן דאמר לכל הטומאות אמרו מאי איכא למימר? אמר אביי גזרה שמא לא יקבנו בכרי מדרתו רבא אמר גזרה *שמא יאמרו מבילה בת יומא עולה לה, מאי ביניהו? איב דרציפנהו מרצף: ואידך מאי היא *דתנן המניח כלים תחת הציור לקבל בהן מי גשמים, אחד כלים גדולים ואחד כלים קטנים ואפילו כלי אבנים וכלי ארמה וכלי גללים פוסלין את המקוה, אחד המניח ואחד השוכח דברי ב"ש וב"ה בפנ"ב. אלא תחת הציור ומחמלא מן הטופין ונפלו למקוה שהוא טהור לכמה מיתת הציור וכשהניחן בשעת קישור עציו קשור עציו ותח"כ נתפזרו ושבקן כדמיתוקי לקמן הוא דפליגי ביה דגלי דעתיה שלא קישן לחזור ולקשרן ומקוה פוזר עציו לית ליה בטלה מחשבתו לחלוטה לחבל במזמה בחלר ולחפי, בשעת קישור ונתפזרו לו מוכחת מחשבה קמייתא שפיר מעיקרא הלכך כטלה: כמקומה טומדת • כמיים תחת הציור בקשור עציו לית הלל דלת חזרו כהן: פניהן • תחת הציור בשעת קשור עציו ולחזרו נשמיס לבוז ולית למלחתו ושכחן דכרי בית שמאי, דאמרי הלכך בתחלה, ומחתלה לכך בתחלה, לא בטלה מחשבתו בשכחתו: דכרי סבל מטורים • דליכא נולי דעתא: נמלט מפשכתו • דלי נתפזרו לחמה דשכיה לסכר לה ידלו גשמים עוד: בלרי נפו • "ח דכר שהין זו מן המנין דכל זמן שלא נמנו ורבו היוה הלכה כבית הלל ומהו: גדוש מפרישפן • מיום שטלדה דנזרינן דילמא מחי נדוש דקמנה בה יומא ממומאה כמלה דקניא לחין לי תלת חמה תיטהר בת יום אחד מבין תלמוד לומר ולחמה וסיפיה חין דורשין מדרש זה וכי חזיין לן מפרשי לה הלכך גזור בהו רבנן: כל שמטלטלין מביאין קם שמומאה • משום דהל שהם מיהל רחמנו אחד על המת ורחמנו אחד על הכלים מביאין להן טומאה מהל המת ליממת ז' יסים ולהיות לה כדין המומאה כדין מהל המת: נפוני פפרדע • חפיל לן בהן פוסה חלת כשובי המדבר ולקמן מפרש יש בהיקפו שפה מוב שפה צריך להקיפו ואף על גב דמהל דלוריימה פחום מטפה לית לה דהלכה למשה מסיני הוא כשאר כל השיעורין, הכלי נוזל רבנן היקפו משום עבין מלוי

רבינו חננאל

רב אשי אמר לעולם כלי זכוכית ככלי חרס הן ודקא קשיא לך אם ככלי חרס הן לא יטבאו מגבן דאמר אין כלי חרס מקבלין אלא באויר ולא מצבו מה שאין כן[בשאר כלים] דרמינן בשחיטת חולין פ"ק ראשן . ת"ר אויר כלי חרס מבמא ובבו מהדר אויר כל הבלים פרוערין תבן מבא וחו אמרינן הל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו מבמא הוא איהו כלי שמטמאתו קדרמת לפתילו הני אוש: זה כלי הרפוכי אקבמיד פתיל עליו הוא דמבמא הא יש צמיד פתיל עליו פרוד הא למדת שכלי חרס אם אינו צמיד פתיל [עליו] מטמא קדמת לפתיל ואפילו באויר ואם היא צמיד פתיל אינו מטמא מגבן תשאר כל הבלים אפילו בהן שהמאה מגבן ומטמא ושאני כלי זכוכית דהא מקבלין פומאה ככלי חרס דרמינן (כלים פ"ב) זה הבלל כל שאין לו תוך בבלי חרס אין לו קבלה אפילו פי' אין מטמאין מגבן באויר שאין כלי חרס מטמא באויר מגבן אלא מתוכו שנאמר אל תרבו לסיבך מקנא צמיד פתיל פרוד מפני שאינו מטמא מגבן שוך אחריו אבל שאר הבלים ואפילו כלי זכוכית אין צמיד פתיל מציל בתן נומן שיש לכלי זכוכית בית קבול מפני שמטמאין מגבן הבא אחר רב אשי כלי זכוכית בבלי חרס יש בהן ע"י אויר כלי זכוכית כבלי מתכות יש רשעים לא קשיא חבי קאמר כלי זכוכית כבלי חרס יש ולא מקבלי מטמאה אפ"ב יש לחן תוך בבלי חרס והא בית קבול אבל משפיוקן פרוערין וגוזר עליהן לחיות מיטמאין מגבן דשאין כלי זכוכית פרוצה המטמאה מגבן שהוא אוירין כאילו בתוכו דניא . אבל לעולם פרוד פומאתן כלי זכוכית בבלי מתכות תקוצרין מבילה בפ' מאה והבין קי"ל כרב אשי דניא בתרא: שמעון בן שטח תיקן כתובה לאשה מפורש בפ' כתובות ג' הלשה שנאלו לה נכסים בשבו עד שבא שמעון בן שטח [ותיקן שיהא כותב] כל נכסיו אחריון לכתובתה . תנו פומאה [על כלי פתוח] האסיק' פומאה ישנה כגון שנטמאו כלי זכוכית ועמד ושיברן כדקי"ל נשברו פתרו ויהכן ישמעו מיד כלי נזיר עליהן לחזר למומאתן הישנה ולא לכל פומאה נזיר זו אלא למומאת מת בלבד ופ"ש אבר מומאת מת דאמר מי חטאת נגעו בה להן אתי למיקרי בפי' דאי מפחרת להן אתי למיקרי בפי' נזיר ואקשינן ולמאן דאמר דלכל המומאות תעורין למומאתן ישנה ושבירתן כהאי גוונא לא מיקרתן פ"ש אבר נזירה שבא לא יקבנו בכרי מדרתו כרתנן (כלים פ"ד) כלי מחכות כמה שיעורן הילי למלאות בו כף רבא אבר נזירה שבא יאמרו מבילה בת יומא עולה פי' הדואה כי שברו וחקבו ונפרה מידי כך יפוחלתו ויפשתש בו מיד בלא הערב שמש יאמרו שבירתן מפחרתן ומבילתן מפחרתן מה שבירתו אינה צריכה הערב שמש אף פבילתו אינה צריכה הערב שמש מבני אביי ורבא מבני תלמידיהו יזהרו למומאתן ישנה מאי ביניהו איבא ביניהו דרמשינהו מרצף שיקוע בותלו הבלי בתנן ונעשה כאלו נשברו בתלוי תאבי דחיישי שמא לא יקבנו בכרי מדרתו אע"ג דרמשינהו מרצף ועדיין מומאתו ישנה עליו ולרבא מדקתה מומאתו דהא רציף ולא כלי הוא: **הכניח** את כלי תחת הציעור • לכלה משמשת:

רב נסים גאון

שמעון בן שטח תיקן כתובה לאשה • תמצא דבריו מבוארין בפס' בתובות בפרק האשה שנפלו לה נכסים (דף פג) תניא נמי הכי בראשונה היו כותבין לבתולה מאתים ולאלמנה מנה וכו' עד שבא שמעון בן שטח ותיקן שיהא כותב כל נכסיו אחריון לכתובתיך ועיקר זאת הברייתא בתוספ' כתובות פרק י"ב והוא אחרון הסמכות: **הניחא** למאן דאמר לא כל המומאות אמרו חיובתא לדבן

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה גללים ציין כ' בשלמא פרק י' ופיעי פקר: (כ) תוס' ד"ה המיחא וכו' סגיהא ליה סכי כמסכת כלים (וכן הוא בפ"י) • כ"כ פ"ג ה"ל:

גליון השים

גמ' היכא דניחא לה דלא פתחינהו ומחלף בהו. עיי' רש"י ד"ה דלא פתחינהו • עי' במתני' דכלי פ"י"ל מ"ב ובפי"ם מה ריבוי: ד"ה מלן ד"ה מלן ד"ה גללים • ופי' שבת"ן ח"ל סימן קכ"ו: תוס' ד"ה מקפיד וכו' שלא תפלו מזה. ופי' תניגוף פ"ב דף מז ע"ב תוס' ד"ה מלחלא כנתמה וכהמומות דף מז ע"ב:

[עיין יד: מי כתובות פב:]

[מה יד.]

[תוליו קכ.]

מקוואות פ"ד פ"ג

ה' טהרות

[ופי' תוס' תניגוף פז: ד"ה לחלחה]

טומאה ישנה.

[שם ניחא ובל ניין במלבה ע"ש ופי' רבה מחקוני פרשה ה]

[ע"ל כלי מחכות פשוטיהן ובקבלתן פ']

השלמת הרשימה של י"ח דבר, אוהל יג: (עד יז:)

תת נושא: הניח כלי תחת הציעור לקבל מים, מתי נחשב לפסול את המקוה.

תת נושא: הבאת הטומאה ע"י כלי שהוא כעובי המרדע (אין ברוחבו טפח אלא יש בהיקפו טפח).

ששמע השומע ומעה כו' ממתוהו משום כלים המתהילים על המת. פי' בקונטרס ממתוהו לאיכר מומחה ערב משום דעגע בכלים המתהילים שהן ממלין מומחה ז' כדין הטוגע בטמא מת דטמא מומחה ערב מדאורייתא וקשה למה מעה השומע והיה סבור שטמאתיהו מומחה ז' כיון דדבר פשוט הוא שהמדבר טוגע בטמא מת דטמא מומחה ערב ושוב דמן התורה האיכר טמא מומחה ז' משום מומחה כתבורים דיקדק דתבורים כתבורים ממא ז' מדאורייתא כדאמר בפ"ב דע"ז (דף נ: ושם) ואפילו כתבורים על ידי אהל טמא מומחה ז' כדמוכח בריש אהלות (פ"ח מ"ג) לכך נראה שטמאתיהו לאיכר מומחה ז' משום מומחה כתבורים והשומע מעה לפי שחיט פשוט כ"כ דין מומחה כתבורים היה סבור דמשום אהל ממאתיהו כיון שיש בהקיפו טפח לכך מכיון שהקיפו טפח לכך שנה כל המטלטלין מכיון מומחה לטמא כל אהל כשהוי מדבר:

***אמר** רבי עקיבא לפי שתקן שיהו כל המטלטלין מכיון מומחה על האדם הטמאן בשני המדבר. משום אהל לטמאו מומחה שבעה °לפי' אינה דלת שייך מומחה כתבורים כגון שיש סודר מפסיק בין המדבר לבשרו שהסודר טמא מומחה שבעה משום תבורים דהייט °תבורי אדם טמא והאדם ליט טמא לפי' מדרבנן דלת מומחה ערב דטמאת מדאורייתא כדתנוכח בפ' ג' מיין (ניזיר דף מג:ושם) גזרו שיהא אדם טמא מומחה ז' משום אהל דלת טמא מומחה ז' ולא גזרו אוהל שיהא טמא לותם שמין יוצעים דין מומחה בתבורים וילמדו שטמא מומחה ערב משום אהל כיון שיש בהקיפו טפח ל"ב שהוא שמין בשאר אהל למימר שמין בהאהל דלת מומחה ערב לכך גזרו שיהא טמא ז' כאדם המיטמא באהל דלת שהן מפסיק כיון דלכן המדבר שלפה סודרים לו ד' ויהא אדם דכיוצא לו מטיפי לן יותר ואפי' אם המטלטלין פשוטי כלי עץ שמין בהן כלי קבולי מומחה לדלת שייכת בהם מומחה בתבורים וזוקא בשוני המדבר שיש בהקיפו טפח אבל בפחות מכן ליכא למטעי כלל שהיה משום אהל ואף על פי שלא מומחה בתבורים לא יטעו לומר שלהו הטעם: **ועל** שאר אדם וכלים בפחות טפח. כיון דליכא בהן שום מומחה בתבורין בעי אהל משום ככבשאר דברים ואי"ם למה טמאתיהו ז' משום תבורים לר' טרפון וחכ"א מדבר פשוטי כלי עץ הוא ולא מקבל מומחה דהא ע"ב חייבי שמין שהדרכן בתוך המדבר שאם ירכן בתוכו היה ממא לפיו כל מה שהתחיו דתכב הרי הוא כאהל לפי' ע"י אהל כדמוכח בריש אהלות וכל הפסוק דבאהל תרב דרשינן ליה בטומאת אהל בפ"ג (דף נב:) ואור"ת דחשיב בית קבול מקום שטמנין דרכן במדבר ולא היו בית קיבול העשוי למלוחת שמין קוצנין לוחו שם אלא פעמים מניחין ופעמים מסירין וכן מוכח במסכת כלים דחשיב בית קבול דתנן* המדבר יש לו תחתיים ותוך והא דתנן בפ"ט דכלים (פ"ב: ו) כום שבלע ניטורא ומלמד שבלע דרכן כו' היו מהוהרים וכוכבו לאהל כטומא פי' הדרכן לבדו עגע בהן ככר של תרומה טהור משמע דמלמד מחוב פשוטי כלי עץ לכך טהור ככר של תרומה שבע במלמד שהמלמד לא קיבל טומאה מן הדרכן ומלמד ומרדע מסתמא הכל אחד ואור"י דתיקו לאוקמי בכה"נ אחי להוליא הדרכן אחי"כ יאבר בית קבולו ולכך לא חשיב תו בית קבול.

נזרני טומאה לף על המסיקה. פי' הקונטרס מזוספות אין שייך בזיקים דמהאי טעמא לא נזרו על המסיקה: **הניחא** לאמר ר' יוסי אומר אחת מהשתיין ומקבליהן מטמאין טו' והברזה בראש פרי ר"א מן מסכת כלים: **אמר** ר' ינאי ומרדע שאמרו אין בעביו פחות כו' תמצא בתוספתא כלים פרי' ר' עובי המרדע ב' אצבעות הילקו פחות: **הניחא** כלי מחכות משופיהן ומקבליהן מטמאין טו' והברזה בראש פרי ר"א מן מסכת כלים: **אמר** ר' ינאי ומרדע שאמרו אין בעביו פחות כו' תמצא בתוספתא כלים פרי' ר' עובי המרדע ב' אצבעות הילקו פחות: **הניחא** לאמר דאמר כלי מטא לטמאן אהל כלי מטא לטמאן אהל אין מטמא ארבעה טפחים אלא לטמאת אהל אבל במטאת הרבה מהכלים לא תמצא אחד מן הקרמנים שפירשה ובירושלמי ואנא ברחמי שפיא כבר יצערי ומצאתי בתוס' מכשירין (פ"כ) עריבה שירד דלף לתוכה חלים הניתנין והצפין אינן בכי יומן נפלה לשפכה. בית שמאי אומרים בכי יומן ובית הלל אומרים אינן בכי יומן בכה דברים אומרים בכתורה אבל בשאלה חבל מורים שהן בכי יומן דברי ר"מ ר' יוסי אומר אחת מההורה ואחת מטמאה בית שמאי אומרים הרי זה בכי יומן וב"ה אומרים אינם בכי יומן מבר ר"מ כי בעריבה מטמאה מדרש ב"ש וב"ה שהן בכי יומן ולכי מטא רשב את המשקה וד' יוסי מבר כי לא (פרש) [כי לא יש הפרש] אצל בית הלל בין המטאה למהורה שאינו בכי יומן ואין כלי מטא רשב את המשקה והוהר לך בזה הפירוש כי נמהר הוא מאד

*אקפח את בני שוו הלכה מקופרת ששמע השומע ומעה –*האיכר עובר ומרדעו על כתפו ואיהל צדן אחת על הקבר מיטמאו אותו משום כלים המאהילים על המת א"ר עקיבא אני אתקן שיהו דברי חכמים קיימים "שידו כל המטלטלים מביאין את המטמאה על האדם שנושא אותן בעובי המרדע ועל עצמן בכל שהן ועל שאר אדם וכלים בפותח טפח וא"ר ינאי °ומרדע שאמרו אין בעביו טפח ויש בהיקפו טפח וגודן על היקפו משום עביו [ת] ולר' טרפון דאמר אקפח את בני שהלכה זו מקופרת בצרו לתו? א"ר נחמן בר יצחק אף °בנות כותים נדות °מעריסתן בו ביום גזרו ובאידך ס"ל כר' מאיר: [איבע"א] **הברזה** לגה: **שמאי** אומר °הוכשר הלל אומר לא הוכשר א"ל הלל לשמאי °מפני מה בוצרין בסדרה ואין מוסקין בסדרה, א"ל אם תקנימני °גודתי טומאה אף על המסיקה, נעצו חרב בבית המדרש אמרו °הנכנם יכנס והיוצא אל יצא ואותו היום היה הלל כפוף ויושב לפני שמאי כאחד מן התלמידים °והיה קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל וגזור שמאי והלל ולא קבלו מיניהו ואתו °תלמידיהו גזור וקבלו מיניהו מ"ט? אמר (ר') זעירי אמר ר' חנינא גזירה שמא יבצרנו בקופות מטאות °הניחא למ"ד כלי מטא חושב משקין שפיר אלא למ"ד אין כלי מטא חושב משקין מאי איכא למימר? אלא אמר זעירי אמר ר' חנינא גזירה שמא °יבצרנו בקופות מזופפות רבא אמר גזירה משום הנושכות (דאמר) רב נחמן אמר רבה בר אבוה °פעמים שאדם הולך לכרמו לידע אם הגיעו ענבים לבציר"ה או לא ונוטל אשכול ענבים לסותתו ומולף על גבי ענבים ובשעת בציר"ה עדיין משקה טופח עליהם: [איבע"א] אמר מבי מה אתה אומר שמאי

לקפח לף כני. מלמד היה על תורה המשכחת ומקלל לת עלמו: **לקפח**. לקבדס לשון חיסון וקיטוע: **ששמע** °שומע. כשנמלה השלה על ידי מעשה בבית המדרש ושמע שטמאתיהו ומעה ולא ידע משום מה טמאתיהו סס עלמו לת המדרש משום כלים המתהילים על המת שהכלי שלמע המתהיל עמת כל שהו רלת בעיבו פותח טפח לגה לטוייב לת הכל להביה טומאה מת רלתו הלני לבניו פותח טפח לת הכל להביה טומאה על לחריס לבל נגבי דיריס כלל שהו, ועמאתיהו לאיכר טומאה ערב משום שגגע בלאיהו כלי שהוא לב הטומאה וזה שגגע בו רלשון והשומע מעה לעמר שטמאתיהו לאיכר לב הטומאה לעמת ז' ולעמן הזייה: **אני אתקן** שיהו **דברי חכמים**. שלומרים עובי המדרע מביא טומאה קיימין יש דבר שמביאין עליו טומאה ממש לטמן טומאה מדבריהם כגון על האדם הטמאן שטמאת בו טומאה מגע מן התורה גזרו עליו בשובי המדרע ליטמא טומאת לחל מדבריהם גזירה הקיפו משום עביו דכיון דטמאת ליה על כרלך טומאה דלורייתה לגלגוריה הערב שמש והוא לת שגע במת כשטר שמשום לחל לחה ממאתו ומשום שים בהיקפו טפח וכיון דלת ממאת ליה טומאת ז' לחי למימר בלחל גמור נמי טומאת ערב לבל שלר לדם וכלים שלין טוגעין בו ולין עליך לעמאן כלל לין מביאין שום טומאה ללת בפותח טפח ר"ע מילתייהו דרבנן פריס: ור"י יסי' גרסיק: **מרדע** שמרו. דמביא לת הטומאה על טוגלו לעמאו שבעה מדבריהם: **מין** בעביו טפח. לחם כן הוי לחל לחוריית: **ולר' טרפון**. לחמר לת גזרו שום גזירה לגלת בדין טורה דלת ממאתו לגלת טומאת ערב משום מגע בגדי ה"ח: בגוף כותים ט': **ובגודיך**. דמניח כלים: **סבר** לפ. ר' טרפון כר' מחיר דתניא ר"ש דבר ואפיק הא ועייל הך דבעה כותים: **מפני מה נוהגין בסדרה**. מפני מה לחה מלריך לבלר בכלים טהורים דלקמרת הוכשר ואין לחה מלריך למסוך זיזים בכלים טהורים: **יכנס**. לבית המדרש: **ויוצא אל יצא**. לפי שהיו רואין לעמוד במקן: **קשה** ועבוהן: **וגזור** שמאי והלל ולא קבלו מיניהו ולחו תלמידיהו וגזור וקבלו מיניהו: **מ"ט**. לפי שהלל נפיא ועבוהן: **זעירי** אמר ר' חנינא גזירה שמא °יבצרנו בקופות מזופפות רבא אמר גזירה משום הנושכות (דאמר) רב נחמן אמר רבה בר אבוה °פעמים שאדם הולך לכרמו לידע אם הגיעו ענבים לבציר"ה או לא ונוטל אשכול ענבים לסותתו ומולף על גבי ענבים ובשעת בציר"ה עדיין משקה טופח עליהם: **איבע"א** אמר מבי מה אתה אומר שמאי

הניחא למ"ד כלי מטא חושב משקין שפיר: **אלא** למ"ד אין כלי מטא חושב משקין מאי איכא למימר: **אלא** אמר זעירי אמר ר' חנינא גזירה שמא °יבצרנו בקופות מזופפות רבא אמר גזירה משום הנושכות (דאמר) רב נחמן אמר רבה בר אבוה °פעמים שאדם הולך לכרמו לידע אם הגיעו ענבים לבציר"ה או לא ונוטל אשכול ענבים לסותתו ומולף על גבי ענבים ובשעת בציר"ה עדיין משקה טופח עליהם: **איבע"א** אמר מבי

וכיון דלא אויל לאיבור ניחא ליה ביניאתו

הניחא למ"ד כלי מטא חושב משקין שפיר: **אלא** למ"ד אין כלי מטא חושב משקין מאי איכא למימר: **אלא** אמר זעירי אמר ר' חנינא גזירה שמא °יבצרנו בקופות מזופפות רבא אמר גזירה משום הנושכות (דאמר) רב נחמן אמר רבה בר אבוה °פעמים שאדם הולך לכרמו לידע אם הגיעו ענבים לבציר"ה או לא ונוטל אשכול ענבים לסותתו ומולף על גבי ענבים ובשעת בציר"ה עדיין משקה טופח עליהם: **איבע"א** אמר מבי

קכת א מיי׳ פי״ח מהל׳ תרומות הלכה כה:

קכט ב מיי׳ פי״ו מהל׳ מלכלוכ הלכה ט יב סמג לאוין קמד טוש״ע יו״ד סימן קיב סעיף ה:

קל ג מיי׳ פי״ח סה הלכה ג סמג לאוין קמד טוש״ע יו״ד סימן קכג סעיף ה:

[קידושין נה: ע״ז טב: מוגן קלו:]

קלא ד מיי׳ פי״ב מהל׳ מיסורי ביאה הלכ׳ ח סמג לאוין קיב טוש״ע אה״ע סי׳ מז סעיף ה:

קלב ה מיי׳ פ״ד מהל׳ מיסורי ביאה הלכ׳ ד ופ״ה מהל׳ מלכלוכ הלכה יד ופ״ב מהלכות מעכב ומוכר הלכה י:

[וע״ע תוס׳ כ״ק קמו: ד״ה לחתי]

קלג ו מיי׳ פ״ג מהלכות שבת הלכה יט, וסי״ז סה הלכה יט סמג לאוין סה מור טו״ח סי״ת סימן רמד סעיף ה וסימן רנב סעיף ה ג:

[ג״ז סה: ע״ש]

ת״ת נ ו ש א
גידולי תרומה =תרומה.

תת נושא:
נותן כיסו לנכרי.

תת נושא:
פתן יינן שמנן ובנותיהן.

רבינו חננאל

גידולי תרומה תרומה׳ אפ״ק משום תרומה מואה ביד כהן אבל משום פרהרה ביד ישראל לא מי׳ דאפשר למעבד כרשעאל דאמר הפה אחת מטמרת את הדבר ומפרשת הא דשמואל בסוף ע״ז.הא דאמר שלא תהא.דאמר באלי משומדת הן : ריש דברים שנורו בו ביום אלו הן ששהסלק את התרומה האוכל אוכל ראשון או אוכל שני אע״ג דסניין דבא כי׳ דישמ דאמר זה וזה שני הוא הא מיפרש בשחיטת הולין פרק השוחט (דף לד מא) מיפרא דרבה בר בר חנה (דיוקן) האוכל אוכל אוכל ראשון ושאוכל אוכל שני כי שנים הם והשהתה ששקין ממאים הבאה ושהה וזרזו בהם שאוכלין ושהה שנפלי עליו על ראשו ועל רובו ג׳ לתת פים שאובין הוסבר והדיום אבל מבול יום לא דאמרינן (פוסל האוכלין) מפי מיכן מבול יום כלומר מבול. יום אינה נזירה אלא יום התורה פוסל . האוכלין הכלים לר׳ מאיר דמחשב לתו בתרא ורבי ח׳ דברים הללו שפוסלין את התרומה נזרו בו ביום ושה נזרו עשרה אחרים ואלו הן המניה כלים תחת הצינור הלכ׳ ה ספ״ל ין מביאין השמשה והבאר לטהר תנילי התרומה ומי שהאשך ושיהן ושטען ויינן ובנותיהן ובאר אחר ר״ת דברים אליבא דר׳ מאיר ולר׳ יוסי דאמר כי הכניה כלים תחת הצינור לא מזו בו אלא עדיין הוא מחלוקת פיתת זה ומחשב זה אכלין והכלים שנטמא במשקין שניים ורבי נמ לר׳ יוסי ר״ת דבר שנזרו ובטח נזרה בחים משרישין מחזקת פי׳ תרומה נזירה לגזר נזירה ר׳ יהושע אומר בו ביום מהקו מאה ולא נרעו אלא התירו המזהר ואפרו האומר לחבית מלאה שמן אם יתן לאחרת מים מקוא השמן . תני רשביי בו ביום נזרו פיתן ויינן וגבינתן ושמנן וזיר ותמריהן וכבושיהן ושלוקיהן ומלחיהן ועל החליקה ושחיקה .פיסני חל לשתם ועל שדיותן ומתניהן ובוריהן ובוריהן שנטמאו בזיבה מבן פ׳ שנים ויום אחד כדי שלא יהא תינוק ישראל מצוי אצלו במשכב זכור ובטרוניתן מבת ג׳ שנים ויום א׳. פת ניעשנו עליה התירוהה במקום שאין פת ישראל מצויה במקום שאין פת נפש. שמן רבי ובית רינו התירוהה מפני שלא משש איסורו ברוב ישראל ופירושן בפס׳ [(ע״ז פ״ה).רבי חייא רבה מפקר לרב אין את יכול מיכל כל שהא במדרה אכול.ואין לא תהא אכול ׳ יומין בשהא.מיכן היה ר׳ פנחס בן יאיר אומר זריזות מביאה [לירי נקיות נקיות מביאה] לידי נקיות שנאמר ולכלה מכפר , נקיות לידי פרישה שנאמר ופקר ומזהר ונו׳ . תני בשם ר״ם כל הקבוע באי״ו ואוכל הלין בפתרוסה ומדבר בלשון הקודש וקורא את שמע בעבר ובעזבד מובטח לו שהוא בן העולם הבא : אלו טלן שאינו בשבתיהו כגון שרייית דיו ונתינת אונין של עשתן לתוכ וכיוצא בהן : הלכתא כב״ח דמתירין עם השמש

רש״ל מ״ו

אלא אמר רבא כנ״ל רש״ל

נקמן קנו.

ע״ח ט. ע״ש

הגהות הב״ח

(ל) רש״י ד״ה שיכניו שיחממנו ספ״ד וחמ״ב מתניל דיוכר שיקלוט . מצעוד יום מוך פרך וחמ״ב מים ספין סנגע :

ריא לא מיכלין וכלים ממשקין משקין מי׳ מכלי״ת

רש״ל מ״ו

[מתנות ס״ע [מ״ר] ספסיס ל״ה. מדרש ס.]

רש״ל מ״ו

נלין השרים

רש״י ד״ה שמטמא כזיבה וחמי׳ מינו זב. עיין מכלי״ת נקמן דף כח ע״ב ותוד״ס ספיס מונח

מבי רישבא אמר שמואל אף *גידולי תרומה = תרומה בו ביום נזרו מ״א: אר״ת חנינא [1] אזרת משום תרומה טהורה ביד ישראל, אמר רבא אי דחשידי להבי אפרושי נמי לא ליפרשן, (אלא אמר רבא ישראל) כיון דאפשר למעבד חמה אחת כדשמואל ולא קעביד היזמני מהימני *אלא אזרת [2] "משום תרומה טמאה ביד כהן. דילמא משהי לה גביה ואתי לידי תקלה : ואידך אמר ר׳ חייא בר אמי משמיה דעולא אף *מי שהחשיך לו ברוך נותן כיסו לנכרי בו ביום נזרו : ואידך אמר באלי אמר אביי מנוחאה פתן ושמנן ויינן ובנותיהן כולן מ״ח דבר הן הניחא לרבי מאיר אלא לר׳ יוסי שבסרי הויין? איבא ת הא דרב אחא בר אדא דאמר רב אחא בר אדא אמר ר׳ יצחק נזרו על פתן משום שמנן ועל שמנן משום יינן "על פתן" משום שמנן" מאי אולמיה דשמן מפת? אלא נזרו על "פתן ושמנן "משום יינן, ועל יינן משום בנותיהן "ועל בנותיהן משום דבר אחר, ועל דבר אחר "משום דבר אחר" מאי "דבר אחר"? *אמר רב נחמן בר יצחק נזרו על תינוק נכרי שמטמא בזיבה שלא יהא תינוק ישראל רגיל אצלו במשכב זכור, אי הכי לר״מ נמי תשכרי הויין? אוכלין וכלים שנטמאו במשקין בחדא חשיב לדו : מתני׳ ב״ש אומרים אין שורין דיו וסממים וכרשינין אלא כדי שישורו מבעוד יום וב״ה מתירין. ב״ש אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום, ולא את הצמר ליורה אלא כדי שיקלוט העין, וב״ה מתירין. ב״ש אומרים אין פורסין מצודות חיה ועופות ודגים אלא כדי שיצודו מבעוד יום וב״ה מתירין. ב״ש אומרים אין מכבין לנכרי ואין טוענין עמו ואין מגביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב, וב״ה הלל מתירין. ב״ש אומרים אין נותנין עורות לעבדן ולא כלים לכובס נכרי אלא כדי שיעשו מבעוד יום, ובכולן בית הלל מתירין עם השמש

[1] על כתיבו - דנראה כמסיוע, לחולק בשבת על החסור.

[2] ולא חשודים שזורע תרומה אמר רבא.

עני · סס הים : ריש פ · פורס כשבין לגד מיה ושוף : גידולי תרומה · חס זרעה ותפי׳ דכר זכרעו שורעה כלה בגון תבוחה וקמוניה : פרומפ מפורס ביד ישראל · ועיין לרש ליתמה לכהן וזורעה לבהמה מחורש תרומה: מי דמשהי לפי תפרוסי נמי נמ ליפרשו · תלת תמה לחת מן הכרי כדמחול ומלפרפרו

ע״מ לת תפיני : פשום פרומפ מפשם ביד כפן · סחסורה בתחילה וכן לזורעה וגזור שמחת בתמה הרחשון והרי היא תרומה ממלה דמיקיון דילמת משהי לה עד זמן זריעה ותפי למיכל בטומחתה : טופן כיפו לנכרי· ולת ימלמלנו פחות פחות מד׳ למוחת : פחותפס · סס מקום : וכנופיס · בתים ע״ז פרכינן בגופיה דתוריימה ניעה : כולן מי״ם דברים סן · והת טלה חדת היא דגזרו על פיתן משום שמן ועל שמן כו׳ כדלקמן : פניפס נר״פ-דמו להו להת למיגיס כלים מחת לגיעול הוו להו י״ח ס׳ דפכלי תרומה ולין קוין ולין פולן הת חדסר פמו להו? ניעול ומרדע וכגת כופיס וכוצר וגילולי תרומה ולוגן כיפו ופיפן ושמנן חדת : פיכס פפ · דמוסף רב יצחק תדלמיגי על דבר לחר משום ד״ל : ועל בנופיהן משום ד״ם · ע״ז ושוד נזרו על ד״ת שלא הוכר כלן: שמטמא בזיבה-יולפיכך לית זב: תולין וכלים שנטמאו "במשקין חדת תניא להו : מתני׳ ספנין · לגבש : כרשינין · למאכל בהמה ביר״ת בלע״ז : וב״ש מפירין · מסגלן לת המיס מבעוד יום : פוען : תריב״ת ולן לגוזות על פתמן מטפן וטוענין לוגו בקדרה לחטר ומהלכין: שיפכילו-ניחממו(ל): ספנין · הבגד מיקלוט מבעוד יום : מפירין-לחתה מבעו״ז והית קולטת כל הלילה:ולפ מופנין פמו-על החמור:ולפ פגביפין פליו-מסלקי על כתיפו דרלה כמסייעו להוליך בבגד : פלפ פדי ציגיע למקום קרוב · כלומר ניחת המקום קרוב קיולכנו שם מבעו״ י עכי

ויר״ת ולפ לפרש שמטמין לתוך בתנור כדי לייבשן כבאבן מן הסבורה וים ט לישוב פרם ניחיבשו מחמת כלתנותיה וכדלמר [נקמן עד:] כלי מלן דשדי פיכתא לגלונות חייב משום מבנל [תוס׳ יבמ]

ריש״י ד״ה שמטמא כזיבה ותמי׳ מינו זב. עיין מכלי״ת נקמן דף כח ע״ב ותוד״ס ספיס מונח

ר׳ נסים גאון

דרב פיתן ושמנן ויינם יבנותיהם כולן אסורין משמעה עשר דבר תמצא בפ׳ אין מעמירין בחמה (ע״ז דף לו) כבר הודיו יאמתו בנותיהן דאורייתא היא דכתיב (דכרים ז) לא תתחתן בם וחזיגיו בנה תענין הדבה פנים ולא נתקיימו ובידינו בסוף תדברים דאורייתא יחדו דאשת איש אחת דאינה אלא דרך נזר אפילו יחדו דאבוחה אחו אינה נאדר

*) [בנוסחת ר״ת בכבר לנחלה ובשחיטה דלין בפ׳ ראשית הגז (דף קלו). ואירך אמר באלי ביותאה משמיה דעולא] נפיני לה נמלת כפ׳ יש בכור מימנה דשמואל הלזו רק הוא בע״ז ד׳ עג ע״ב.

עם הפמצ"ם • כעוד החמה זורחת: **כלי נכן** • שהוא קשה לכתם ולריך ג' ימים ומחמירין על עלמן כל"ש: **שמופנין** • לח הזיתים בקורות בית הבד ולח העבבים בעיגולי הגת שלח היו עולרין לוחן בעגל כמו שלנו ללח עוטנין לוחן בקורות בבדין והכי דגת קלי עיגולין שהיו דפין עבין עשוין בעיגולין ושוין שעוטנין לוחן מבעוד יום והמשקה הולך וזב כל השבת וכגמרא (דף יט.) פריך מלי שבת ללח פליגי ב"ש בהא ומפרש משום דלי נמי עביד להו בשבת ליכא חיוב חטלחת דלי לחמרי׳ שחיטת זיתים ועבבים חב מלחלה בפ׳ חבית שבשברה (לקמן דף קמב:) הכי מילי בזיתים ועבבים שלח ריסקן מבעוד יום דהוה ליה מפרק דבר ממקומו הגדל בחוטו והיה חולדה דדם לבל הבא לין עוטנין קורה על גבי זיתים עד שעוחנין חחלה בריחים וכן עבבים דורכין לוחן חחלה ברגל ובלחו קורה נמי משקה נפיק ממילא שלא דלה נפיק שפיר כי השחח ולא דמי לדם: **גמ׳ מפני מה** בשלמה ושוין שעוטנין: **מתן מבל נתינת מים לדין**• ולחש"פ שלא גיבל הדין זו היא שריינן **ואלו** ליבא דייבי בשלמה חייב משום לם דהא מקני ליכא גבול **ותפלינו** בה מבעוד יום **מבלל דבשבת חייב חטלחת הוא**: **פשחרן חייב** • משום לם שהוא לב מלחכה: **אפר** • לחו בר גיבול הוא: **אפר** • בר גיבול הוא לעיט על בגין: **ופפ פניפ**•תרתי מתניתא חדא לחפר וחדא לעפר: **מידי גבי חדלי ׳פגינפו** • חדא תניא ר׳ חייא וחדא תניא רבי לעפסיא וחדא מייתיה תניא לעפר בלעון חפר: **פופקין** • פותחין עוטין עד קצן מעפת המעין לגמה: **פוגמר**• לבוצה ומיני בשמים טוחנין על האם ומעבנין הבבדים שיהא ריחן עולף: **גפרים**• חחא כלי כסף שמליירין בהם פרחים ולורות בחרט ומעבנן בגפרים והן מעחידות ובוכות וקוריו ניילי"ר: **קילור** • חחבושת שקורין לוז"ח: **ולפפלנים** • רבוייה: **כרחיים של מים**• וכ"ם כרחיים של יד ושל חמור דחדם מלווה על שביחת בשחתו: **שימחנו מבבוד יום** • מפני שמשמעת לח הקול ולוחשת מילחת בשבת ואיבא זילותא: **לרבות שביחת בלים**•לבחיב לעיל מינה למען יטוח שורך וחמורך וגו': **ופשחח דשמרם בים הלל בים לפו שביחת בלים** • דהא על כרחיך הלי מתניתא בית הלל מדשרי בהך וקתני דרחיים לחמר משום שביחת בלים: **מוגמר ונפרים לפפי שרו** • וה"ה לכל הך דחמרי׳ הרי המוגמר מוכח בגרדסקלוח ומשלי בלי עשה מלחכה: **לא קא עביד הכלי שום משפט** • חלח מוכח על הלרן והן בחוטו לבל הרחיים עבדי מעשה ולב"ם כיון דמוכחין בגווה הייט מעשה דיליה: **מעדוף דקא עבדי מעשה** • שהפת נקשר וחופס הגוף וכן יקוח שפוסמים לחיות לוכחן ברגלים כשטוגנין בו קופן ומחחבר מחליו ולוכך: **בלחי** • חכא שקורין חיימ"ח שהבי בולעו ומהדקו **והכלי חיט זז ממקומו**: **וקוקבי** • שטוחן בלים פיה לחח רחב ופיה השני קלר מלד והדג (ס"ח והחיה) נכנס בם ומועיל רלחבו בפי הקנלר ולין נופו יכול ללחת וכשבא להחזיר רלחבו לפניס רלחי קרוטות נכנסין לו חחת לחיו **דהשתח** לא עביד כלי מידי: **ופשחח דשמרם בין** ב"ש וב"ה לית להו בין היכא דלא עביד להא חמרי בלחוץ דמקני: **מוגמר**

[מי׳ חוס׳ ע"ז כח: ד"ה מלי עשמת]

[לקמן קמה: [ע"ל יוסי ברבי יהודה וכ"ה לקמן קמה:]]

[פיהכ"ו כ: וב"ב חוספחח פ"ה]

[כרכ חלפם וכרלח"ם ליתח]

[ג"י שם ליתח]

[ג"י שם ליתח]

[פי׳ בערוך מרך לח וכערך קקרי שפלרים קסח מפסם]

הא מני ב"ש היא ולב"ש פ"ה

[מי׳ חוס׳ ע"ז כח: ד"ה מלי עשמת]

[לקמן קמה: [ע"ל יוסי ברבי יהודה וכ"ה לקמן קמה:]]

[פיהכ"ו כ: וב"ב חוספחח פ"ה]

[כרכ חלפם וכרלח"ם ליתח]

[ג"י שם ליתח]

[ג"י שם ליתח]

[פי׳ בערוך מרך לח וכערך קקרי שפלרים קסח מפסם]

הא מני ב"ש היא ולב"ש פ"ה

הגהות הב"ח

(ה) גם' ואחר טותן לפוטו את המים וכו' ולילפה לה מיה פ"ב:

השמש *אמר רשב"ג נוהגין היו בית אבא שהיו נותנין כלי לבן לבובם נכרי שלשה ימים קודם לשבת ושוין אלו ואלו שטועלין קורת בית הבד ועגולי הגת: **גמ׳** מאן תנא נתינת מים לדין זו היא שריינן? אמר רב יוסף רבי היא דתניא *אחד נותן את הקמח וא' נותן (ה) את המים האחרון חייב דברי רבי רבי *יוסי אומר אינו חייב עד שיגבל וא"ל אביי ודילמא עד כאן לא קאמר ר' יוסי אלא בקמח דבר גיבול הוא אבל דיו דלאו בר גיבול הוא אימא ליחייב? לא סלקא דעתך דתניא אחד נותן את האפר ואחד נותן את המים האחרון חייב דברי רבי ר' יוסי ברבי יהודה אומר עד שיגבל ודילמא מאי "אפר" *עפר דבר גיבול הוא והתניא אפר והתניא עפר *מידי גבי הדדי תניא: *ת"ר פותקין מים לגינה ע"ש עם חשיבה ומתמלאת והולכת כל היום כולו, ומניחין מונגמר תחת הכלים *(ע"ש) ומתגמרין והולכין כל היום כולו, ומניחין גפרית תחת הכלים *(ע"ש עם חשיבה) ומתגפרין והולכין כל השבת כולה, ומניחין קילור ע"ג העין ואיספלנית על גבי מבה *(ע"ש עם חשיבה) ומתרפאת והולכת כל היום כולו, אבל אין נותנין חטין לתוך הריחים של מים אלא בכדי שיטחנו מבעוד יום מאי טעמא? אמר רבא מפני שמשמעת קול, א"ל רב יוסף ולימא מר משום שביתת כלים *דתניא *ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו" לרבות שביתת כלים אלא אמר רב יוסף משום שביתת כלים והשתא דאמרת לב"ה אית להו שביתת כלים דאורייתא, גפרית ומונגמר מאי טעמא שרו? משום דלא קעביד מעשה, אונין של פשתן מאי טעמא שרו? משום דלא עביד מעשה ומינח נייתא, מצודת חיה ועוף ודגים דקא עביד מעשה מאי טעמא שרו? התם נמי בלחי *וקוקרי דלא קעביד מעשה, והשתא דאמר רב אושעיא אמר רב אסי מאן תנא שביתת כלים דאורייתא ב"ש ולא בית הלל, *לב"ש בין קעביד מעשה בין דלא קעביד מעשה אסור, לבית הלל אע"ג דקעביד מעשה שרי, והשתא דאמרת לב"ש אע"ג דלא עביד מעשה אסור, אי הכי מוגמר

נתינתה לתוך מים זו היא לישנתו.

שלא יפעלו ריחיים במשך השבת.

[מכילתח פרשת משפטים]

שביתת כלים פעולות שהתחלתן הייתה בע"ש וממשיכות לתוך שבת.

ס"ק כתם היט מכיס קילור עלמו בתחבושת חלח שורה הקילור במים ולגבי דידיה ליכא למינזר שיודע כי לח התירו לו חלח פ"י שרייה ותחבים סכולין שלנחוץ מים כוח לגיך [תוס' יבמים]

אבל דיו דלאו בר גיבול הוא • והח דלחמר בבמה מדליקין (לקמן דף כג: ושם) כל הממיס יפיס לדיו חיכעיח להו לעבל לו לעבל לאו דוקח גיבול חלח חפי׳ גיבול הייט עירוב בעלמא ואם תחמר והח מוכח לחמר בפרק בתרא (דף קמה: ושם) דלאו בר גיבול הוא וקחמר התם ר' יוסי ברבי יהודה היא דאמר חייב עד שיגבל ו"ל להתם לגבי קמח קחמר דליט בר גיבול חבל בר גיבול הוא טפי מדיו ולהכי לח מייתי מיניה הכח לדיו ומכלן קשה על המפרש להא דחמר בבילה בפרק המביא (דף לב: ושם) קימחת שרי הייט בשנותנין מים לתוכו לשרוך החטור שביב הוחיל ולאו בר גיבול הוא והכח משמע דחלרכה דמידי דלאו בר גיבול הוא חייב טפי חלח יש לפרש קימחת שרי בלח מים לשרוך החטור שביבו וקמ"ל דלח גזרינן שמח יגבל ב"ש: **ומתרפאת** והולכת כל השבת כולה • ואם תחמר הח דחמר בפרק שמונה שרלים (לקמן דף קמ:) שורין קילורין מע"ש ומניח תחת הנין בשבת וח"ב בשבת מי שרי להניח ויש לומר דלקמן מייירי בחדש בריח ואיט מניח בנין לרפוחה חלח תחת הנין להטנוף ולילא למיקם לממיס וממים והכח מניח בנין לרפוחה ולח שריח חלח מערב שבת*:

אונין של פשתן מאי טעמא שרו • הח דנקיט לוחין טפי מדיו וממעין וכרלינן משום דהשת פשוח לילא מעשה כלל אבל בלוחין התטר טושה קלח מעשה כשממממו ושוד דבהך לח הוכיר כלי אבל נבי מוכין החכר התטר:

ולימא מר משום שביתת כלים • ואם תחמר למאי דמקיק מחן חגת שביתת כלים לחוריית ב"ש מאי פריך רב יוסף ולימא מר משום שביתת כלים וכי היט יותר טוב כמו שמפרש רבה שמשמעת הקול ואחי כ"ה ו"ל דלח שביבת ליה לרב יוסף טעמא דהשמעת הקול כלל ומסתברא ליה טפי לחקשה כ"ש משום שביתת כלים ורבה דרבה שבר דטעמא דב"ש לאו משום שביתת כלים הוא חלח שבר דטעמא דב"ש דגזרינן דילמא לחי למעבד בשבת דאי לרבה נמי טעמא דב"ש משום שביתת כלים למה היה לריך רב יוסף להביח הברייתא והא מתני' היא דאמרי בית שמאי משום שביתת כלים ושוד לחמר לקמן (דף יט.) הני דאי עביד להו בשבת מייב חטאת גזרו בית שמאי עם חשבה שבשבת אחור לקמן (קכב.) הכי דאי עביד להו בשבת מייב חטאת גזרו לעשות בחריסות ולא בשבילות יום וכשיירלל לחמר לבבי לחתן מעלים לו לקנות לל בשבילו יפרלל לחתן משום שביתת כלים ורבה לח לילא מדרבה דבשבת חיכא למיגזר משום דמלי למיגזר בחול משום דמלי למיגזר בשבת (תוספות יבמים):

רבינו חננאל

אלו ששנינו בברייתא פותיחת מים לגינה בע"ש וגנחת מונגר תחת הכלים וגנחת נפרית תחת הכלי' כולן פותרין וכן קילור על העין בע"ש ואיספלנית של חמר' ומתרפאת והולכת בשבת • ואע"ג דקיי"ל כב"ה- וב"ה לית להו שביתת כלים נתינת חמים של מים בע"ש להפחין בשבת אמור הלא אמרו משום

רב נסים גאון

אפילו יחיד דנברית תתבאר עוד בזה הפרק כי תינוק נכרי בשמא בויבה בן ס' שנים ויום אחד לדבריהם אימתי ראוי לביאה בן ס' שנים ויום אחר אימתי שמא בויבה בן ס' שנים ויום אחד:

היא והיכא דעביד מעשה אבל היכא דלא עביד מעשה כי הך דמקני טעמייהו משום גזירה ומנולות דמקני' בלחי וקוקרי: **והשתא** דחמר רב מושעיה הח מני ב"ש היא • חומר ב"ה דהלכתא כרב יוסף דמוקי בריימא כב"ש היא • ומיהו ב"ה מודיה לב"ה שרי חפי' היכא דקעביד מעשה ולח חייב להשמעת קול ולי נרלה דרב חושעיה לח מוקי ריחים מוכרים לגדידיה לב"ה שרי חפי' היכא דקעביד מעשה קול

קלו א מיי׳ פ״ג מה׳ שבת הלכה יב סמג לאוין סה טוש״ע או״ח סימן רמ סעיף ח:

קלו ב מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף ט:

קלח ג מיי׳ פ״ג שם הלכה יד:

קלט ד מיי׳ שם הלכה יז סמג שם טוש״ע או״ח סימן רנב סעיף ג וסימן שם סעיף יח:

שיך לעיל פ״ח ושם פני׳ דלכ״ש

קמ ה מיי׳ שם הלכה ח סמג שם טוש״ע או״ח סימן רנב סעיף ה:

קמא ו ז מיי׳ שם הלכה יג ופ״ג שם טור או״ח סימן רמ סעיף ה:

קמב ח ט מיי׳ שם כל מן טור או״ח שם סעיף כ:

קמג י מיי׳ פ״ג מהלכות שבת הלכה יט סמג שם טוש״ע או״ח סימן רמו סעיף ב:

קמד כ מיי׳ פ״ג מהל׳ תמיד ומקה הלכה יח סמג לאוין עו טור או״ח סי׳ תמג סעיף ה:

גיטין לה

שמא ר׳ חנינא בן גמליאל

(ה) תוס׳ ד״ה כתם וכו׳ אם בספסל נמצאו תמיהין

גמ׳ מאי קדיר׳ תיים׳ וכו׳ עם תשיבה בתמר. עיין נקמן דף לח ע״ל תוס׳ ד״ה שכח: גזירה שלין דבר מפסיק. ק״ל הא ס״ל תוס׳ ת״ק ג׳ ליס מתני׳.

מוגמר וגפרית מ״ט שרו . הא מתני׳ בכלים : כגון דמגמי מוגמר ונפרים בתרעא . ולא בכלי : ניגים . שהשכר בתוכו ולא לשפשו לתרץ והשטורין נשורין כל השבת יותר מד׳ ימים והשבת בכלל וכן גר הדולק בשבת וכן קדרה שעל גבי כירה שלא לשפשר שלא תצטמק בשבת וכן שפוד המונח בתבור כדתנן (דף יפ:) מטלטלין את הספסל ולא פליגי ב״ש : כדמפקר לסו . לכליס ומוכ לאו מלווה על שביתתן : עפסיות ומורמסין . מיני קטניות ונריכין ביאול יותר : כדי שיעשו . כדי שלא יהנה ממלאכת שבת : יפסס בגחלים . למהר ביאולן: פליק בסו קומרא. של עליס ומשחיר הבגדים ועשן העליס קשה להס וכן בגפרים : לא מגלי . משמע פי׳ מבור ולילכ למגר שמא יחמה בגחלים : לגזור . שמא יחמה בגחלים : עקורס . מעל האור : מגים . מהפך בה ובמבוכל הוי ביאול: ומוחס . מבושה בביסוי שלה ומוחה בעיע שביב דכולי האי לא מרח,ומידכר : ופספס דמפר מר . דהגחת קדרה לא אסירא שלא מסוס חמייה : פפי קדר׳ קייפא שפיר דמי . להסחוחה לכחחלה מבעוד יוס בחבור והיא מחבשלת כל הלילה דודאי מייחא לאו לאחושי המס ומסוס למחר לא לחי לאחויי שהרי יש לה שהוא גדול ולא דמי לעספסיות ומורמסין שאין כל הלילה ויוסס לי להן : ובגיל שפיר דמי . מבושלת כל לרכה שפיר דמי להאיחה שלא בעי חיבוי : שדא כיס גרמא מייא . דלאו דעחיה למיכליה לאורחא : גדיל . קבי ליה זיקא : שריק . פי׳ בחבור בעיע שביב כיסוי ליע מוכן לאחוחו: גרמא . ליל גדול לא קבית ליה זיקא ואחי עלויי פי׳ בחבור ליסוי לאחוחו : דגדיל ולא שריק . ליכא מדלא ליסורא וחדלא להיחרא : בכשרא מגומרי . שליע בחבור לאפיל כיסוי ליכא ומוכן להפוך בו ולאחוחו : לא יפלילנו . שלאה=דכר האוכר בעין הגולה=כדבר הגיכן להגלאה : שלא כדי שיגיע . הכלי לביחו מבעוד יוס ולאע״ג דבדיעבד קנברא מאמירין כ״ש למיחלף בכלאו : כיס שפסוך למומס . שלא עיר לאחרת שהכלי לר שם שהרי יכול להניחו שם : מפסא כיסו . שלא ישרחל : סן סן דכרי כו׳ . לא כח ר״ע לאחלק על ב״ה אלא לאחלק על חנא קמא דמחניחין שהכל מודים שאם הניח בן מחלוקתו שאמר לגיבא דכ״ה אלא אם כן יודע בו שיכלה קודם הפסח דברי ב״ש ובית הלל אומרים כל זמן שמותר לאוכלו מותר למוכרו רבי יהודה אומר כותח

מוגמר וגפרית מ״ט שרו . הא מתני׳ בכלים : כגון דמגמי מוגמר ונפרים בתרעא . ולא בכלי : ניגים . שהשכר בתוכו ולא לשפשו לתרץ והשטורין נשורין כל השבת יותר מד׳ ימים והשבת בכלל וכן גר הדולק בשבת וכן קדרה שעל גבי כירה שלא לשפשר שלא תצטמק בשבת וכן שפוד המונח בתבור כדתנן (דף יפ:) מטלטלין את הספסל ולא פליגי ב״ש : כדמפקר לסו . לכליס ומוכ לאו מלווה על שביתתן : עפסיות ומורמסין . מיני קטניות ונריכין ביאול יותר : כדי שיעשו . כדי שלא יהנה ממלאכת שבת : יפסס בגחלים . למהר ביאולן: פליק בסו קומרא. של עליס ומשחיר הבגדים ועשן העליס קשה להס וכן בגפרים : לא מגלי . משמע פי׳ מבור ולילכ למגר שמא יחמה בגחלים : לגזור . שמא יחמה בגחלים : עקורס . מעל האור : מגים . מהפך בה ובמבוכל הוי ביאול: ומוחס . מבושה בביסוי שלה ומוחה בעיע שביב דכולי האי לא מרח,ומידכר : ופספס דמפר מר . דהגחת קדרה לא אסירא שלא מסוס חמייה : פפי קדר׳ קייפא שפיר דמי . להסחוחה לכחחלה מבעוד יוס בחבור והיא מחבשלת כל הלילה דודאי מייחא לאו לאחושי המס ומסוס למחר לא לחי לאחויי שהרי יש לה שהוא גדול ולא דמי לעספסיות ומורמסין שאין כל הלילה ויוסס לי להן : ובגיל שפיר דמי . מבושלת כל לרכה שפיר דמי להאיחה שלא בעי חיבוי : שדא כיס גרמא מייא . דלאו דעחיה למיכליה לאורחא : גדיל . קבי ליה זיקא : שריק . פי׳ בחבור בעיע שביב כיסוי ליכא ומוכן להפוך בו ולאחוחו : לא יפלילנו . שלאה=דכר האוכר בעין הגולה=כדבר הגיכן להגלאה : שלא כדי שיגיע . הכלי לביחו מבעוד יוס ולאע״ג דבדיעבד קנברא מאמירין כ״ש למיחלף בכלאו : כיס שפסוך למומס . שלא עיר לאחרת שהכלי לר שם שהרי יכול להניחו שם : מפסא כיסו . שלא ישרחל : סן סן דכרי כו׳ . לא כח ר״ע לאחלק על ב״ה אלא לאחלק על חנא קמא דמחניחין שהכל מודים שאם הניח בן מחלוקתו שאמר לגיבא דכ״ה אלא אם כן יודע בו שיכלה קודם הפסח דברי ב״ש ובית הלל אומרים כל זמן שמותר לאוכלו מותר למוכרו רבי יהודה אומר כותח

מונמר ונפרית מ״ט שרו בש״ש? התם כנח אארעא, גיגית ונר, וקדרה ושפוד מ״ט שרו בש״ש? דמפקר להו אפקודי. מאן תנא להא

דת״ר *לא תמלא אשה קדרה עספיות ותורמסין ותניח לתוך התנור ע״ש עם חשכה ואם נתנן למוצאי שבת אסורין בכדי שיעשו כיוצא בו לא ימלא נחתום חבית של מים ויניח לתוך התנור ע״ש עם חשכה ואם עישה כן למוצאי שבת אסורין בכדי שיעשו לימא

ב״ש היא ולא ב״ה? אפילו תימא ב״ה גזירה שמא יחתה בגחלים,א״ה מוגמר וגפרית נמי לגזור? התם לא מחתי להו דאי מחתי סליק בהו קומרא וקשי להו, אונין של פשתן נמי לגזור? התם כיון דקשי להו זיקא לא מגלו ליה צמר ליורה ליגזור? אמר שמואל ביורה עקורה וניחוש שמא מגים בה? בעקורה ומוחה והשחא דאמר מר גזירה שמא יחתה בגחלים: ה״א *קרה חיישא שרי לאנוחה ע״ש *עם חשיכה בתנורא מ״ט? כיון דלא חזי לאורתא אסוחי מסח דעתיה מיניה ולא אתי לחחויי גחלים בשביל שפיר דמי בשביל ולא בשביל אסיר,ואי שרא ביה גרמא חייא שפיר דמי, והשחא דאמר מר כל מידי דקשי ליה זיקא לא מגלו ליה,ה״א בשרא דגדיא ושריק שפיר דמי דברחא ולא שריק אסור, דגדיא ולא שריק דברחא ושריק: כב אשי שרי ורב ירמיה מדיפתי אסיר, ולרב אשי דשרי *(והתניא) *אין צולין בשר בצל וביצה אלא בדי שיצולו מבעוד יום? התם דברחא ולא שריק אבא דאמר *דגדיא בין שריק בין לא שריק שפיר דמי, דברחא נמי ושריק שפיר דמי, כי פליגי דברחא ולא שריק: דרב אשי שרי ורב ירמיה מדפתי אסיר, ולרב אשי דשרי *(והתניא) אין צולין בשר בצל וביצה אלא בדי שיצולו מבעוד יום? התם *בבשרא אגומרי. אמר רבינא האי קרא חיא שפיר דמי כיון דקשי ליה זיקא כבשרא דגדיא דמי:

ב״ש אומרים אין מוכרין: ת״ר ב״ש אומרים לא ימכור אדם חפצו לנכרי ולא ישאילנו ולא ילוננו,ולא יתן לו במתנה אלא כדי שיגיע לביתו וב״ה אומרים כדי שיגיע לבית הסמוך לחומה רבי עקיבא אומר כדי שיצא מפתח ביתו א״ר יוסי בר׳ יהודה הן הן דברי רבי עקיבא הן הן דברי בית הלל לא בא רבי עקיבא אלא לפרש דברי ב״ה: ת״ר *ב״ש א״

לא ימכור אדם חמצו לנכרי אלא אם כן יודע בו שיכלה קודם הפסח דברי ב״ש ובית הלל אומרים כל זמן שמותר לאוכלו מותר למוכרו רבי יהודה אומר כותח

(ובברייתא בעמ׳ א׳)

ש״ש

ש

ב״ה

ב״ש

ב״ה

ב״ש

ב״ה

ב״

כותח הכבלי וכל מיני בותח אמר למבור לי יום קודם הפסח: ת"ר *נותנין מזונות לפני הכלב בחצר נטלו ויצא אין נזקקין לו, כיוצא בו נותנין מזונות [תוס'] *לפני הנכרי בחצר נטלו ויצא אין נזקקין לו הא תו למה לי, היינו הך: מהו דתימא האי רמי עליה והאי לא רמי עליה, קמ"ל: ת"ר *לא ישכיר אדם בליו לנכרי בע"ש, בד' ובה' מותר, כיוצא בו אין משלחין איגרות ביד נכרי בע"ש, בד' ובה' מותר, אמרו עליו על ר' יוסי הכהן ואמרי לה על ר' יוסי החסיד שלא נמצא בחנ בגדיו ביד נכרי מעולם. ת"ר *אין משלחין איגרת ביד נכרי ע"ש אא"כ קרוץ לו דמים ב"ש אומרים כדי שיגיע לביתו וב"ה אומרים כדי שיגיע לבית הסמוך לחומה והלא קרוץ אמר רב ששת ה"ק ואם לא קרוץ בית שמאי אומרים עד שיגיע לביתו ובית הלל אומרים *עד שיגיע לבית הסמוך לחומה *והאמרת רישא אין משלחין! לא קשיא *הא דקביע בי דואר במתא והא דלא קביע בי דואר במתא:

ת"ר *אין מפלינין בספינה פחות מג' ימים קודם לשבת במה דברים אמורים לדבר הרשות אבל לדבר מצוה שפיר דמי ופוסק עמו על מנת לשבות ואינו שובת דברי רבי רשב"ג אומר אינו צריך, ומצוה לצידן אפילו בע"ש מותר: ת"ר *אין צרין על עיירות של נכרים פחות מג' ימים קודם לשבת ואם התחילו אין מפסיקין וכן היה שמאי אומר °עד רדתה אפי' בשבת: אמר רבן שמעון בן גמליאל נוהגין היו וכו': תניא *א"ר צדוק כך היה מנהגו של בית רבן גמליאל שהיו נותנין בלי לבן לכובס ג' ימים קודם לשבת וצבועים אפילו בע"ש ומדבריהם למדנו שהלבנים קשים לכבסן יותר מן הצבועין אביי הוה יהיב ליה להוא מנא דצביעא לקצרא אמר ליה כמה בעית עילויה א"ל כדחווא אמר ליה *כבר קדמך רבנן. אמר אביי האי מאן דיהיב מנא לקצרא - במשרא ניתיב ליה ובמישרא נשקול מיניה - ראי טפי, אפסדיה דמתחיה ואי בציר, אפסדיה דכוויצה: ושוין אלו ואלו שטועינין כו': מאי שנא כולהו דגזרו בהו ב"ש וס"ש קורות בית הבד ועינולי הגת דלא גזרו? הנך *אי עביד לה בשבת לא מיחייב חטאת, לא גזרו, מאן תנא דכל מידי דאתי ממילא שפיר דמי? אמר *רבי יוסי *(ר') חנינא רבי ישמעאל היא דתנן *השום והבוסר והמלילות שרסקן מבעוד יום רבי ישמעאל אומר יגמור משתחשך ורבי עקיבא אומר לא

נותנין מזונות לנכרי בחצר. כשכתב לפניו ללכת לאכול מיד ולזקק מזונות לכל שאר תפיסים לאחריהם לפיכך לב"ה דלא שרי ב"ה אלא כשכתב לו ותו"מ ולחמי טעמין מזונות לנכרי כשכתב לו ותו"מ כלב כשכתב לו ותו"מ כלב וכפ"ה (לקמן קיב:) דמוקי לחי לחם הנכרי שאין מזונותיהן עליך ליתסר כדלמרינן בפרק במרה (לקמן קיב:) דלחמור לטרוח בשכתב לחם מזונות לפני חיה משום דאין מזונותי עליך ס"ל כ"ע למיסר בנכרי וש"מ לעולם אין נכרי יכול לומר לישראל *משום דרכי שלום חציב קלא מזונותיו עליך לפיכך אסור לישראל שכתב לחברו טורח בשבת ברשות לנכרי לעשות מלאכה בי"ט לתורייתא לא חציב מזונותיו עליך: כתוב בלחי שכתב לו תלה נכרי ושלח ליהודי לי כי"ט שישלח לו מיידע ואם לא ישלח לו יומא ושכנרי היה מוחזק בעיר והחיר בשבת ט"ע נכרי משום דרכי שלום ושלח לו רבינו שמחה והחיר לו אבל לא ע"י ישראל ונ"ל יפתח נרמה דהוא הדין בשכתב לו שיה הפיגן כך שפיה דבר שחיר דרכי שלום כגון שפיה הנכרי לתוך ביתו שלא ישמרו בעין ע"י נכרי משום דרכי שלום ושלח לו ע"י ישראל ונ"ל

שמן של בדדין • פ"ה המסתייר בזוית בית הבד וקשה לר"י דמה ש"מ להכיר כאן דין מוקלה ועוד דלמה יהיה המשמן מוקלה *ותירץ ר"י דקאי אדלעיל דקתני לחם טעון בית הבד מבעוד יום והשמן אב ואוכלת כל השבת לר' אחר לוחו שמן משום מוקלה דהוי טלה גמור דמתמה קורות והעיגול שעליו לא היה ראוי בין השמשות לאכילה אע"ג דע"מ כן הניחו ומתוך שהוא מוקלה אין מוליכין אותו מבית לבית ולא מחוץ לחוץ ולא מחוץ לפנים אבל מפנים לחוץ מוליכין אותו ומניחין אותו בחוץ ומכניסו לבית כשהוא צריך לו ואין בכך כלום ואין לחוש שמא יבוא לאכלו בין השמשות דהא אין מוקלה אלא מדבריהם ומשום מוקצה לא גזרו חכמים בדבר שהוא לצורך השבת ולא בדבר שהוא לצורך מצוה כגון זה שהוא לצורך הלחם שהוא מצוה ולא בדבר שהוא לצורך מקום שהרי מותר לטלטל את הכלי שהוא עליו לצורך מקומו ולא בדבר שהוא לצורך גופו כגון מוקצה מחמת חולי שמותר לטלטלו לצורך גופו ולא בדבר שהוא לצורך דבר שהותר מחמת הפסד כגון מוקצה מחמת מיאוס שהותר לאכלו בשבת מפני שיש בו הפסד מועט ולא בדבר שהוא לצורך דבר שהותר מחמת חסרון כיס כגון מוקצה מחמת גופו שהותר לטלטלו לצורך מקומו מפני שיש בו הפסד מרובה

ובגבולין. צריך להבעיר מדורתן מבעוד יום כדי שתתחזו התם כדתנו: ר' יהודה אומר בפחמין פחמין אין צריך להתחזי בהן אלא תלת כל שהוא והיא הולכת והולכת אין דרכה להיות ככה והולכת וח"ל לחתות בהן: **גמ'** בן דרוסאי. לעיל: **לימפר נפי**. למכל בן דרוסאי אומר: **כל שהוא**. מבעוד יום יקרחל כמחכל בן דרוסאי שהוא כיבוי כדי שיכלה ויפסיק מלהבה: **דגבי פעור**. שהכבירות נדבקים בדופני התנור סביב הילכך מבעיא ליה כי קאי תחתון האי פנים דגבי דופני התנור לא פניס הפנים למה לחלל התנור לגד האור: **מדובקים כפעור**. ומעמרת היא דפניס שכלפי האור ממהרין לקרוס: **פסס מנפש**. ואם פותח פי התנור עייל ביה זיקא וקאי ליה: **פסס נפ מנפש**. דכתיב (שמות יג) על לחמו ועל קרבו ואי מגלי ליה לא קאי ליה זיקא הלכך אי לא דזיקין הן אסור: **פחרים ופדרים סות דפסס**. להחיר את הקטורת כל הלילה **חבל** מדורת בית המוקד שהיא טורח גדוה הלא טרח בהגיס לא האמרה ומשוך להחזיקה היו מעמת דלא נזור משום דכהגיס זריזין הם שכולה היו בני תורה וחרדים וזכרים ולא לאתו לאתויי משתחוך: **כל לאחר ולאחר**. כל עץ ועץ ולא תימת כיון שהחזה ברוב מכין העצים: **ושמואל אמר**. כדי שלא יהא ריח עצים ונניח תחתיהן לשמואל **כדי** שתהא שלהבת עולה מאיליה **ולא שתהא שלהבת עולה ע"י דבר אחר**. **עץ יחידי**: רב אמר רוב עביו **ואמרי לה** ברוב היקפו **אמר רב** פפא הלכך **בעינן** רוב עביו **ובעינן רוב היקפו כתנאי** דתניא **רבי** אומר כדי **שישרת העץ** ממלאכת האומן **רבי יהודה בן בתירא** אומר כדי **שתאחז האש משני צדדין** ואע"פ **שאין ראיה לדבר זכר לדבר** את **שני קצותיו אבלה האש וחובו נחר היצלח למלאכה**. והאח לפניו מבערה מאי אחי אמר רב - אחונא, ושמואל אמר עצים שנדלקו באחונא, ההוא דאמר להו מאן בעי אחונא אשתכח ערבתא. א"ר הונא קנים אין צריכין רוב, אגדן, צריכין רוב, גרעינין אין צריכין רוב, נתנן בחותלות צריכין רוב, מתקיף לה רב חסדא אדרבה איפכא מסתברא קנים מבדרן, אגדן לא מבדרן, גרעינין מבדרן, נתנן בחותלות לא מבדרן, איתמר נמי אמר

איבעיא להו מתחון מהיכ תיתי תנני תטור · ולפ"ה דפי' לעיל דנגבי התור ממהר לקרוס ומיבעיא ליה אם מתחון דקאמר ר' לעיזר דנגבי תטור והא דקאמרי רבנן עד שיקרמו פניה לחתם מפניה ותפיט בעלמין סגי ואם מתחון דקאמר ר"ל מהיכ תיתי דנגבי התור אם כן הא דקאמרי רבנן עד שיקרמו פניה הייט כל פניה הא שמע ר' לעיזר כי' ופשיטא דר"ח לתומר' ומיהו בירושלמי משמע להקל בה דקאמר התם ומודה ר"ל בלחם הפנים שאין קרוי לחם עד שיקרמו פניו בתטר משמע להכא סגי בקרימה כל הא לחבל בלחם הפנים בעינן קרימה מעליא · ריב"ם*.

למשרי חברים ופדרים. ול"ת לי לחבריס ופדרים דחול כדפ"ה הא לחמר בפרק [במה מדליקין] (דף כד:) שולח אדם בשבתו ולא שולח חול בשבתו ואי חבריס ופדרים דשבת ואשמועינן מכלל מוסבוחיכם דלפ"ג דמלוחן כל הלילי ולאפשר להקטירן כמולחי שבת אפ"ה דהי שבת הא מעלת שבת נפק מדמעמע עולה חול דהייט ע"כ חבריס ופדרים דחול דשמיה וחריך עבר זמנו בשקיעת החמה ול"ל חבריס ופדרים דשבת קרבים בשבת וי"ל דלחתי למטרי חבריס ופדרי' לחול כשמלה בהן האור מבעוד יום והא דקאמר ולא עולה חבריס ופדרי' לחול בשבת הייט דוקא בשלא מלה בהן האור וכן הא דלחמר בפרק טרף בקלפי (יומא דף מו: ושם) חבריי *חול שבשתותו עושה להן מערכה בפני עלמן ושולהן לפי' בשבת ולפי' לרב אחא דפליג התם הייט דלחמר לחין עושה להן מערכה בפני עלמן לכל ד"ה דשולהן על המערכה גדולה הייט כשמלה בהן האור מבעוד יום והא דקאמר התם לחד לדמוכא דחוק בשבת הייט דוקא בשלא מלה בהן האור וכן הא דלחמר בפרק טרף בקלפי (יומא דף מו·

במה מדליקין בו. פעמים מפרש מתי דמליק מיניה ופעמים במה שהתחיל*: **אחד** מבושל בו. הכא מוכיר שיטו פשוט דמילה וכן בכמה מקומות ומה שקשה על גירסת רש"י דסוכה [דף ז.] מפורש במקום אחר*: **בעמרניתא** דלית ביה. ול"ת הא מסיפא שמעינן ליה כל היולה מן הפתן לין מדליקין בו אלא משום וכן קשה גבי לידן ויש עומר דמין למדן מן הכלות לפילו במקום שנאמר בהן תוך*: **אנן** שירא פרנדא קרינן ליה. פר"ח לכך דמתניתין קרינן שירא פרנדא לכל מטכסכת ולא הייטו שירא פרנדא דלא הוה אלא אחר חורכן כדאמר בפ' בתרא דסוטה (דף מח:) מטחרב בית המקדש בטל שמיר וכוכית בכנה ושירא פרנדא וריש מפרש דקאי נמי אמטכסכת והא דקאמר התם "בטל", לא נאמרי בטל אלא משום כ"כ דהא זכוכי' לכנה היתה אחר חורבן דאמרי' בפ' לולב הגזול (נדרים דף לח:) תבר קמייהו זכוכית חורתא בחופת בט"*: **ותנא** דידן לאו מכוון כוון ושנר לתיכורי תנא דמתני' למיתני ות"ח כיון דמתני' נמי סברה למר ושנר פסולים להדלקה ח"כ מאי "הוסיפו" ו"ל להוסיפו הייטו דעבוה מפני שהן מוכיחין השמן יפה, ותנא דמתניתין פסיל להו אפילו למר כווין ושנר מחרך ולא לתיכורי למתני: **ער** כמן פסול פתילות מכאן ואילך פסול שמנים-בבי נרבוצא חוכרין גר שנוה שלנו ומפרש הכי מהו דתימא לפתילות נמי לא שאם אם גר שנוה בגר שמן יהא אסור קמ"ל מכאן ואילך פסול שמנים כיון דלא שכיח גו שמן כשר מותר לבצל גר על שנוה בלא שמן אסור להדליק, ולי נראה דאם אסור להדליק בלא שמן כי הניחה בשמן נמי אסור כדאמרינן לקמן דף מה: כולא שמיה רב יצחק בר זעירא אמר גושקרא, בבין ואבוי הוו יתבי קמיה דרבנא נחמיה אחוה דריש גלותא חוייה דהוה לביש ממכסא א"ל רבין לאביי היינו "כלך דתנן א"ל אנן שירא פרנדא קרינן ליה מיתיבי *השיראים והבלב והסיריקין חייבין בציצית (תיובתא דרבין)*תיובתא אביעית אימא שירא לחוד, ושירא פרנדא לחוד*): ולא בפתילת האידן: אחרינא: בבין ואבוי הוו קאולו בפקתא דטמרוריתא, חזינהו להנהו *ארבתא, אמר ליה רבין לאביי היינו "אידן" דתנן, אמר ליה ההיא עץ בעלמא הוא, קלף ואחוי ליה עמרניתא דביני ביני: ולא בפתילת המדבר: שברא: ולא בירוקה שעל פני המים: מאי היא אילימא 'אוכמתא דחריצי' איפרוכי מפרכן, אלא אמר רב פפא 'אוכמתא דארבא' תנא הוסיפו עליהן של צמר ושל שער ותנא דידן: צמר מבוץ כוויץ, שער אידרוכי מיתרך: ולא בוסת: זפת" זיפרא, שעוה-קירוחא תנא עד כאן פסול פתילות מכאן ואילך פסול שמנים פשישתא? שעוה איצטריכא ליה מהו דתימא לפתילות נמי לא חויא, קא משמע לן. אמר רמי בר אבין עטרנא-פסולתא דזיפתא, שעוה פסולתא דדובשא למאי

אמר רב כהנא "קנים שאגדן [ג] צריכין רוב [ג] אלא אגדן אין צריכין רוב גרעינין צריכין רוב, נתנן בחותלות אין צריכין רוב, חני רב יוסף ארבע מדורות אין צריכין רוב של זפת ושל נפרית ושל [ג] גבינה *יושל רבב במתניתא תנא אף של קש ושל גבבא א"ר יוחנן "עצים של בבל אין צריכין רוב" מתקיף לה רב יוסף מאי היא אילימא סילתי, השתא פתילה אמר עולא "*המדליק, צריך שידליק ברוב-היינא, סילתי **מבעיא, אלא אמר רב יוסף שוכא דארוא, רמי בר אבא אמר *ואוא:

הדרן עלך יציאות השבת

*במה מדליקין ובמה אין מדליקין: *אין מדליקין *בלכש ולא בחוסן ולא בכלך ולא בפתילת האידן ולא בפתילת המדבר ולא בירוקה שעל פני המים; *אלא בזפת ולא בשעוה ולא בשמן קיק ולא בשמן שריפה ולא באליה ולא בחלב *נתים המדי אומר מדליקין בחלב מבושל וחב"א אחד מבושל ואחד שאינו מבושל אין מדליקין בו: **נמ' לכש = שוכא דארוא, שוכא דארוא עץ בעלמא הוא? בעמרניתא דאית ביה: ולא בחוסן: אמר רב יוסף נעורת של פשתן אמר ליה אביי והכתיב *והיה *החסון לנעורת (מבלל דרשון לאו נעורת הוא) אלא אמר אביי כיתנא דדייק ולא נפיץ: ולא בכלך: אמר שמואל שאלתינהו לכל נחותי ימא ואמרי (*לה) כולכא שמיה רב יצחק בר זעירא אמר גושקרא, בבין ואבוי הוו יתבי קמיה דרבנא נחמיה אחוה דריש גלותא חוייה דהוה לביש ממכסא א"ל רבין לאביי היינו "כלך דתנן א"ל אנן שירא פרנדא קרינן ליה מיתיבי *השיראים והבלב והסיריקין חייבין בציצית

בעלמא הוא, קלף ואחוי ליה עמרניתא דביני ביני: ולא בפתילת המדבר: שברא: ולא בירוקה שעל פני המים: מאי היא אילימא 'אוכמתא דחריצי' איפרוכי מפרכן, אלא אמר רב פפא 'אוכמתא דארבא' תנא הוסיפו עליהן של צמר ושל שער ותנא דידן: צמר מבוץ כוויץ, שער אידרוכי מיתרך: ולא בוסת: זפת" זיפרא, שעוה-קירוחא תנא עד כאן פסול פתילות מכאן ואילך פסול שמנים פשישתא? שעוה איצטריכא ליה מהו דתימא לפתילות נמי לא חויא, קא משמע לן. אמר רמי בר אבין עטרנא-פסולתא דזיפתא, שעוה פסולתא דדובשא למאי

הגהות הגר"א

[ה] נמ' קנים שאגדן. נ"ב אין. ניכסת כל"ש לגבל כלי': ובמכיס נרסי כל כלי שמתחת כהיקף מגיעים כרמ"ש: [ב] שם נתנן גרעינין נרסינן רוב נתנן בחותלות אין צריכין רוב. מתני' נ"ב כלי"ף וכיכ"ת ורמ"ש נ"ב כלי"ף ורמ"ש נרסי כל זה: [ג] שם גבינה. נ"ב גבינכת כלי"ף קינח:

[כך מסיק בס"ם מדרים כ: ובמיר כ.]

[מי' תוס' פסחים סה. ד"ה אחד וכתוכ כ. ד"ה אחת וכתים כב: ד"ה מי שכי מנחות סג: ד"ה כ"י ועי' תוספות קידושין יג. ד"ה כשם]

[מרוקת מירוגין כו:] קסב א ב ג מי' פ"ג מכל' שבת הלכה כא סוף כ"ב פיתין רפ' שוע"ע או"ח סי' רנם ס"ג: א ד מי' פ"ב מהלכות שבת הלכה ה סמג שם הלכה ב סוף מ"ח פיתין רפ': ב ה מי' שם הלכה ח סמג שם סוף ט"ע שם פ"ע ג: ג ו מי' שם הלכה ה טוש"ע שם פ"ע ח: ד ז מי' שם הלכה ח טוש"ע שם פ"ע ז:

[ועי' תוס' כ"מ כם: ד"ה נזכוכית ותוספות תוליו סד: ד"ה כוזגיתא]

[עי' רש"י לקמן כד:ד"ה ר"ג נמוס וכו']

רבינו חננאל

האת לפניו מבוערת רב אמר אחואנה . עי' עצי (מערכה) [ערבות] תני רב יוסף ארבע מדורות אין צריכות רוב של זפת ס"א של . נפ"ת ושל נפרית ושל רבב ושל גבינה. פתילה אשר עולא צריך להדליק ברוב היוצא עצים של בבל שוכא דארוא עי' זאוא גוותא יבש דרושני:

פ"ב במה מדליקין כו' לכש עמרניתא וביני ביני דארוא. חוסן ניתנא דדייק ולא נפיץ. כלך רבין אשר מיפכס' ה ש י ר א י ם והכלך והסיריקין חייבין בציצי' פתילת האידן עמרניתא דביני ביני ערבה. פתילת המדבר שיבוא. ירושלמי אשר שמואל בר רב יצחק כתיב להעלות נר תמיד שערו לוסר אין לך עושה שלחבת אלא משתן: לא בזפת ולא בשעוה תנא ע"כ פסול פתילות

פסולי פתילות

פסולי שמנים.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה פסולתא דזיפתא וכו' וכוא פיתרון שקורין דוסיט בלעז כעין כסם"ד:

גי' כרי"ף בפרית ושל רבב ושל קיוח

לקמן כמ:

עוף של מן [עי' ערוך]

[מדרים כ: כויר כ.] [ני' ספרון בלבש ס"ם]

[ני' רש"י וכן הכא מכלטטרה לא בזפת וכן נסן כי זה התחלת בכא דפסול שמנים]

ים מפרשים דקתני משמע שהמעורת דולק ואין נותה דקתני נמי דולק יפה ואין דומה לפתילה [פ"י]

מנחות נמ: [ניסין כת. זבחים פה.]

ע"י ערבתא

→ הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה פסולתא דזיפתא וכו' וכוא פיתרון שקורין דוסיט בלעז כעין כסם"ד:

גליון השי"ם

נמ' מיתיבי השיראים וכלך . ק"ל

*) רש"ל גורס ואב"א פירושא קא מפרש

תמתי פרין מהכרייתא ולא פרין ממתניתין פ"ט מ"כ דכלתים: תוס' ד"ה תנן שיכת כו' שלא היה נמצא כל כך . עיין כר"ם פ"ט מ"כ דכלתים:

נפקא ומכר . למאן דמתני למזגן שעוה ליתיב ליה פסולתא דדובשא : **לכל עוזין מפן מדורה** . היסק גדול שחמד מבעיר חביבו : **לגר** . קרוי"ל : **כשמן קיק** . שמן של שוף אחד טוחנין בגר וחולק : **משמח דקפוט** . שמן שעושין מגרעיני למר גפן שקורין קוטו"ן: קיקיון . כעין לוחה של יונה : **גדידי**

תוי לי . מין קיקיון דיונה : **ומדפסקי רבי** . כגלעי המים הוא גדל : **ועל פום תנורא מדלן ידים** . על פום החנויות מדלין לוחו לגל ולריח טוב : **מפרלידוסי** . מגרעיני : **ייחין** . שוככין : **כריתי** . חולין : **מסכסכה** . כמין סכין פגומה מסכסכת בשבר תגמלי"ד בלע"ז שתין לוחו זקוף וטוח במקום אחד לגל נדעך וקופץ ליצא לחריגת מסכסכה בהן ליכה נכנסת תוך הפחילה לגל סביב מבחון כמו סיכסכה לבניו ברוחו"ם בלע"ז :

שתין נמשכין . ואתי להטות : **שמן כל שהו** . שמן הניתן בתוכו ממשיכו לאחר הפחילה : **לפי שתין מדליקין** . בעיניהו וגזרינן הא לחו הא : **כרך דכר נעשות פחילה על גבי דכר שתין מדליקין בו** . כגון פסול פחילות דמתני' : **קפני מיפח** . בדר"ם מדליקין ואתי"ג דלחוו לא חזי לפחילה, על ידי תערובות שפיר דמי : **מעשה רב** . הואיל ומעיד שכך היו של בית חביו טוענין הלכה היא : **מאי נאו נפדליק** . היו כורכים שהליק הפחילה עם הלשון : **לא נפקפוס** . לא היו מדליקין הלנות אלא סומך עליה הפחילה להליפה שלא תטבע בשמן ויצא הבראל מתרגמינן וקפא פרזלא (מלכים ג ו) : **הלב מהותך** . פוגד"ר בלע"ז : **כני מימשכי בעייהו** . לחמר הפחילה ובלא תערובות שמן נמי חזו אלא דנזור דכגן מהותך לחוו ליכו מהותך הלכך בעייהו גופה גזירה ושמן ניקוס וניגזור ע"י תערובת לחוו בעייהו : **וסוף אמר לה** . מפרש מאי תלמודא והיכי משמע מהאי קרא : **ולא שהפת טולה כו'** . ולא שהפת לריכה תיקון והטייה : **מכלאי מכנסי כהנים** . ממכנסי הכהנים הכלואים: **סיו מפקיעין** . קורעין ועושין פחילות בשמחת בית השואבה שהיו בעזרת נשים : **ומפמיניפס** . של כלאים הם דכתיב ופת התכנכו עם מגזר ותכלת ותרגמן וקי"ל תכלת עמרת הוא ותני' לעיל לענין שבת הוסיפו עליהן של למר לפסול" וקתני "מדליקין בהן במקדש" : **שמחת בית השואבה שתי'** . ללא כתיב להעלות בה ולא לדולייהו' היא : **מאי נאו דכלאים** . כגון תכנכו : **ככתפו** . גר חטוכה: **זקוק לפ** . לתקנה הלכך גריך לכתחלה לעשות יפה: **ופותפ לה** : **לכשמתפ לאורפ** . הלכך בשבת תמיר : **שמא יקוה לעורך תשמיש** : **ולא לחמי** גזירה משהוך שמא יעלה ויולה לדולייהו' : **מאי נאו** שמא יכבה ויליף מינה [תוס' יבמות]

(ר"ש) למאי נפקא מינה למקח וממכר : *ת"ר כל אלו שאמרו אין מדליקין בהן בשבת אבל עושין מהן מדורה בין להתחמם בנגדה בין להשתמש לאורה, בין ע"ג קרקע בין על גבי (ה)*כירה ולא אמרו אלא לעשות מהן פתילה לגר בלבד : ולא בשמן קיק וכו' : מאי שמן קיק? אמר שמואל שאילתינהו לכל נחותי ימא ואמרו לי עוף אחד יש בכרכי הים וקיק שמו רב יצחק בריה דרב יהודה אמר משחא דקאוא ריש לקיש אמר קיקיון דיונה אמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי קיקיון דיונה *ולצלוליבא דמי, ומדפשקי רבי, ועל פום חנותא מדלן יתיה ומפרציזדוהי עבדי משחא, ובענפוהי נייחן כל *בריחי דמערבא. אמר רבה פתילות שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת מפני שהאור מפכסכת בהן שמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן מפני שתין נמשכין אחר הפתילה, בא מינה אביי מרבה שמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת מפני שתין נמשכין אחר הפתילה ואין נמשכין אחר הפתילה ואותיב עלה *דמה טורף ים להן להתעטת בשביל זה ורמלה לר"י דהוחיל ולכבוד הקרבן היו טוענין לכתיב ושחבתם מים בשמן (ישעיה יג) טורף קרבן חשוב ליה והא דתנן (סוכה פ"ה דף נב:) טורית תשה חטין לחור בית השואבה לא שהיתה טורית שלא שהיתה יכולה לברור ומיהו בירושלמי דייק מהכא דקול ומרחה וריח אין בהן משום מעילה וקשה לר"י מאי פריך *ממכשי הכהנים הלא היה בהן פתמן לכתיב מכלא ומרגמן ומולעת שני ושש משזר (שמות כח) וטוב לפתילה להוי ככרך דכר שמדליקין בו ע"ג דכר שאין מדליקין בו ובשבת הוא דאסור שמא ילוק בעיניה אבל במקדש לא שייכא כך גזירה ומרחה לר"י דכיון שאין מן הפתמן שלא רביע בעל בשאר מינים והוי כלילו אין בו פתמן כלל: **ומותר** להשתמש לאורה . ות"ת מנא ליה לרבות שכבר רב הונא דמותר להשתמש לאורה דילמא הא דאמר אין מדליקין בשבת שמן שנמשך אחר הפתילה

למאי כ"מ למקח וממכר . פסיקתא ליה להש"ס שהוי מכירין השעוה והעטרן כדאמרינן שעוה קירוחא לכך קאמר למאי כ"מ למקח וממכר שאם נדר לתת לחבירו שעוה יתן לו פסולתא דדובשא ואין יכול לכופו לתקן לו וכן טיטרן אבל לעיל דקאמר מאי לכם שוכא דאורזא לא קאמר למאי כ"מ לפי שלא היו מכירין בשם לכם ומפרש שהוא שוכא דאורזא :

מפני שתין נמשכין כו' . שמעתי ממהר"ת ז"ל שמעתי בשם רק גר ג' כשר בנית ע"י זה יכוזר ולא יפה שאר גדות שבאהל ומבמחף ור"ת מקוני לומר דבר שיכול לעשות בלא גר כגון להניח יין מן התנית מותר להשתמש לאור כל גר [תוספות ישנים] :

חלב מהותך וקרבי דגים שבימותו טתן לתוכן שמן כו' . פקרבי דגים שהן שמן דגים דשמן דגים שרי ליה מתני' בעיניה (לקמן דף כד:) : **שמחת** בית השואבה שתי' . תימה היכי שרי להליק והא לאו טורף קרבן הוא ואמר בפ"ב דקידושין (דף נד : ושם) בגדי כהונה שבלו מועלין בהן ודוחק לומר לב ב"ד מחנה עליהן *דמה טורף ים להן להתעטת בשביל זה ורמלה לר"י דהוחיל ולכבוד הקרבן היו טוענין לכתיב ושחבתם מים בשמן (ישעיה יג) טורף קרבן חשוב ליה והא דאמר (סוכה פ"ה דף נב:) טורית תשה חטין לחור בית השואבה לא שהיתה טורית שלא שהיתה יכולה לברור ומיהו בירושלמי דייק מהכא דקול ומרחה וריח אין בהן משום מעילה וקשה לר"י מאי פריך *ממכשי הכהנים הלא היה בהן פתמן לכתיב מכלא ומרגמן ומולעת שני ושש משזר (שמות כח) וטוב לפתילה להוי ככרך דכר שמדליקין בו ע"ג דכר שאין מדליקין בו ובשבת הוא דאסור שמא ילוק בעיניה אבל במקדש לא שייכא כך גזירה ומרחה לר"י דכיון שאין מן הפתמן שלא רביע בעל בשאר מינים והוי כלילו אין בו פתמן כלל: **ומותר** להשתמש לאורה . ות"ת מנא ליה לרבות שכבר רב הונא דמותר להשתמש לאורה דילמא הא דאמר אין מדליקין בשבת שמן שנמשך אחר הפתילה

פתילות ושמנים שאמרו חכמים שלא להדליק.

ושוד לגל מגינו לב ב"ד זה דכיון דכבר קדשו בגדי כהונה לא נפקי לחולין בלא סדיון [ת"י]

כ"ל שאין נדלקין

תוספתא פ"ב

[כ"ל מהמיני' דכיון לכתוב ופי' רש"ל]

רבינו חננאל

מיכן ואילך פסול שמנים : ת"ר כל אלו שאמרו חכמים אין מדליקין בהם בשבת משום פסול פתילות אבל עושה בהם מדורה בין להתחמם כנגדה בין להשתמש לאורה בין ע"ג קרקע בין ע"ג מנורה לא אמרו אלא לעשותן פתילה בשבת ן קיק שנאל אומר כל שהוא דמוכח דכר שמדליקין בו ע"ג מנורה אמר קיקיון דיונה אמר רבה פתילות שאמרו חכמים אין מדליקין בהן מפני שתין נמשכין אחר הפתילה . בא מינה אביי מרבה שמנים שאמרו חכמים להדליק בהן בשבת מהו לתת לתוכן שמן[להדליק] משום פסול פתילות אבל עושה בהם מדורה בין להתחמם כנגדה בין להשתמש לאורה בין ע"ג קרקע בין ע"ג מנורה לא אמרו אלא לעשותן פתילה בשבת ן קיק שנאל אומר כל שהוא דמוכח דכר שמדליקין בו ע"ג מנורה אמר קיקיון דיונה אמר רבה פתילות שאמרו חכמים אין מדליקין בהן מפני שתין נמשכין אחר הפתילה ואותיב עלה מדליקין בו על גבי דבר שאין מדליקין בו ב"ש אין מדליקין בו ב"ש להדליק אבל להפקות חנוכה.

הגהות הגר"א

[ל] נב' כיכר. ג"כ מטוה גיכסא ר"ף ב"ש וכן בתוספתא :

[לקמן כה:]

מיסב ואיכל פסחים : **מדורה** . היסק גדול : **ואל פום תנורא מדלן ידים** . על פום החנויות מדלין לוחו לגל ולריח טוב : **מפרלידוסי** . מגרעיני : **ייחין** . שוככין : **כריתי** . חולין : **מסכסכה** . כמין סכין פגומה מסכסכת בשבר תגמלי"ד בלע"ז שתין לוחו זקוף וטוח במקום אחד לגל נדעך וקופץ ליצא לחריגת מסכסכה בהן ליכה נכנסת תוך הפחילה לגל סביב מבחון כמו סיכסכה לבניו ברוחו"ם בלע"ז : **שתין נמשכין** . ואתי להטות : **שמן כל שהו** . שמן הניתן בתוכו ממשיכו לאחר הפחילה : **לפי שתין מדליקין** . בעיניהו וגזרינן הא לחו הא : **כרך דכר נעשות פחילה על גבי דכר שתין מדליקין בו** . כגון פסול פחילות דמתני' : **קפני מיפח** . בדר"ם מדליקין ואתי"ג דלחוו לא חזי לפחילה, על ידי תערובות שפיר דמי : **מעשה רב** . הואיל ומעיד שכך היו של בית חביו טוענין הלכה היא : **מאי נאו נפדליק** . היו כורכים שהליק הפחילה עם הלשון : **לא נפקפוס** . לא היו מדליקין הלנות אלא סומך עליה הפחילה להליפה שלא תטבע בשמן ויצא הבראל מתרגמינן וקפא פרזלא (מלכים ג ו) : **הלב מהותך** . פוגד"ר בלע"ז : **כני מימשכי בעייהו** . לחמר הפחילה ובלא תערובות שמן נמי חזו אלא דנזור דכגן מהותך הלכך בעייהו גופה גזירה ושמן ניקוס וניגזור ע"י תערובת לחוו בעייהו : **וסוף אמר לה** . מפרש מאי תלמודא והיכי משמע מהאי קרא : **ולא שהפת טולה כו'** . ולא שהפת לריכה תיקון והטייה : **מכלאי מכנסי כהנים** . ממכנסי הכהנים הכלואים: **סיו מפקיעין** . קורעין ועושין פחילות בשמחת בית השואבה שהיו בעזרת נשים : **ומפמיניפס** . של כלאים הם דכתיב ופת התכנכו עם מגזר ותכלת ותרגמן וקי"ל תכלת עמרת הוא ותני' לעיל לענין שבת הוסיפו עליהן של למר לפסול" וקתני "מדליקין בהן במקדש" : **שמחת בית השואבה שתי'** . ללא כתיב להעלות בה ולא לדולייהו' היא : **מאי נאו דכלאים** . כגון תכנכו : **ככתפו** . גר חטוכה: **זקוק לפ** . לתקנה הלכך גריך לכתחלה לעשות יפה: **ופותפ לה** : **לכשמתפ לאורפ** . הלכך בשבת תמיר : **שמא יקוה לעורך תשמיש** : **ולא לחמי** גזירה משהוך שמא יעלה ויולה לדולייהו' : **מאי נאו** שמא יכבה ויליף מינה [תוס' יבמות]

(ר"ש) נפקא מינה למקח וממכר : *ת"ר כל אלו שאמרו אין מדליקין בהן בשבת אבל עושין מהן מדורה בין להתחמם בנגדה בין להשתמש לאורה, בין ע"ג קרקע בין על גבי (ה)*כירה ולא אמרו אלא לעשות מהן פתילה לגר בלבד : ולא בשמן קיק וכו' : מאי שמן קיק? אמר שמואל שאילתינהו לכל נחותי ימא ואמרו לי עוף אחד יש בכרכי הים וקיק שמו רב יצחק בריה דרב יהודה אמר משחא דקאוא ריש לקיש אמר קיקיון דיונה אמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי קיקיון דיונה *ולצלוליבא דמי, ומדפשקי רבי, ועל פום חנותא מדלן יתיה ומפרציזדוהי עבדי משחא, ובענפוהי נייחן כל *בריחי דמערבא. אמר רבה פתילות שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת מפני שהאור מפכסכת בהן שמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן מפני שתין נמשכין אחר הפתילה, בא מינה אביי מרבה שמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת מפני שתין נמשכין אחר הפתילה ואין נמשכין אחר הפתילה ואותיב עלה *דמה טורף ים להן להתעטת בשביל זה ורמלה לר"י דהוחיל ולכבוד הקרבן היו טוענין לכתיב ושחבתם מים בשמן (ישעיה יג) טורף קרבן חשוב ליה והא דאמר (סוכה פ"ה דף נב:) טורית תשה חטין לחור בית השואבה לא שהיתה טורית שלא שהיתה יכולה לברור ומיהו בירושלמי דייק מהכא דקול ומרחה וריח אין בהן משום מעילה וקשה לר"י מאי פריך *ממכשי הכהנים הלא היה בהן פתמן לכתיב מכלא ומרגמן ומולעת שני ושש משזר (שמות כח) וטוב לפתילה להוי ככרך דכר שמדליקין בו ע"ג דכר שאין מדליקין בו ובשבת הוא דאסור שמא ילוק בעיניה אבל במקדש לא שייכא כך גזירה ומרחה לר"י דכיון שאין מן הפתמן שלא רביע בעל בשאר מינים והוי כלילו אין בו פתמן כלל: **ומותר** להשתמש לאורה . ות"ת מנא ליה לרבות שכבר רב הונא דמותר להשתמש לאורה דילמא הא דאמר אין מדליקין בשבת שמן שנמשך אחר הפתילה

מימשכי בעייהו והני לא מימשכי בעייהו וגזרו רבנן על חלב מהותך משום חלב שאינו מהותך ועל קרבי דגים שנמוחו משום קרבי דגים שלא נמוחו, ולינגזור נמי חלב מהותך, וקרבי דגים שנמוחו שנתן לתוכן שמן משום חלב מהותך וקרבי דגים שנמוחו שלא נתן לתוכן שמן, היא גופה גזירה *ואנן ניקום וניגזור גזירה לגזירה : תני רמי בר חמא פתילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת °אין מדליקין בהן במקדש משום שנא' °להעלות נר תמיד" הוא תני לה והוא אמר לה כדי *שתהא שלהבת עולה מאיליה ולא שתהא עולה על ידי דבר אחר תנ' מבלאי מכנסי כהנים ומהמיניהם היו מפקיעין ומהן מדליקין? שמחת בית השואבה שאני תי"ש דתני רבה בר מתנה בגדי כהונה שבלו מפקיעין אותן ומהן היו עושין פתילות למקדש מאי לאו דכלאים לא, דתנן : אכר רב הונא פתילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת אין מדליקין בחנוכה בין בשבת בין בחול, אמר רבא מאי טעמא דרב הונא? קסבר כבתה וקוק לה ומותר להשתמש לאורה ורב חסדא אמר מדליקין בהן בחול אבל לא בשבת קסבר כבתה אין

[לקמן קכו: כ"ב סב. קל.] נדה סה:

[ל] נב' כיכר. ג"כ מטוה גיכסא ר"ף ב"ש וכן בתוספתא :

[לקמן כה:]

ה א מיי' פ"ג מהלכות שבת הלכה יט סמג לאוין סה טור ש"ע או"ח סימן רנה סעיף ג :

ו ב מיי' פ"ה מהל' שבת הלכה ה סמג עשין סה טור ש"ע או"ח סימן רסד סעיף ג :

ז ג מיי' שם הלכה ח טור ש"ע שם סעיף ד :

ח ד מיי' שם הלכה ו ש"ע שם סעיף ב :

ט ה מיי' שם הלכה ט ופ"ג שם סעיף ה ו :

י ו מיי' פ"ג מהלכות תמידין ומוספין הלכה טו :

יא ז ח מיי' פ"ת מהלכות כלי המקדש הלכה ו :

תוספתא פ"ב

עיכון סי' מילון סרק

[ל"ל כריתי ע"י עיכון עכן כרת וכמתרגמן]

ס"ם א"ל לפי שאין קיקיון ל"ל [וע"י בערוך ערך נפי פ"י שתין מדליקין כלומר קנכה פ"ק דכן שתין מדליקין]

[לקמן קכו: כ"ב סב. קל.] נדה סה:

הגהות הגר"א

[ל] נב' כיכר. ג"כ מטוה גיכסא ר"ף ב"ש וכן בתוספתא :

[לקמן כה:]

ולא"ת לכמי תוי גזירה משהוך גזירה משהוך ואלא מאי תלמוך שמא יעלה ויולה לדולייהו' : **מאי נאו דכלאים** . כגון תכנכו : **ככתפו** . גר חטוכה: **זקוק לפ** . לתקנה הלכך גריך לכתחלה לעשות יפה: **ופותפ לה** : **לכשמתפ לאורפ** . הלכך בשבת תמיר : **שמא יקוה לעורך תשמיש** : **ולא לחמי** גזירה משהוך שמא יעלה ויולה לדולייהו' : **מאי נאו** שמא יכבה ויליף מינה [תוס' יבמות]

פירוש להעבות ראש הפחילה להרבות אורה מותר שרשב"ג אומר של בית אבא היו כורכין בו' וקי"ל (כרבא) [כרבה] איני והא אמר רב ברונא אמר רב חלב סתוהך (ס"ש) [פי'] מלשון היתוך כדכתיב(ישעיה כה)והתוך כפף בתוך כור וכתיב (חיוב ג) ויתכו כמים וקרבי דגים שנימוחו נוהן להתוכן שמן כל שהוא ומדליק ושנינן הני ממשכי בעייהו אבל הני לא ממשכי בעייהו ואסיק לקמן*) ודשני הני משמן דגים למיכך שמן דגים מוזקק הוא וזולק ונמשך אחר הפתילה ואין צריך הערובת . תני רמי בר חמא פתילות שאמרו חכמים להדליק בהן בשבת גם במקדש אין מדליקין אלא בשל (בוץ) [פשתן] וכבר פירשנוהו היטב בראיות בפרק החליל .

*) לפנינו ליתא בגמ' הכי ממשן דגים ותלוי לכתוך ע"ש לקמן דף כ"ו ע"ש ליכא בירושלמי דכל נרונות ומפרש כפי' ר"ח שם בתוס' ודוק' כתן ד"ה מלא .

גליון השי"ם גמ' מן מדליקין מ"מ לפי שתין מדליקין· כעין זה פירושו דף ו ע"ש מ"ק דף כו ע"ב ביומין דף ס ע"ש נדה דף ס ע"ש וכן בלשון התוספ ויקבץ כ"ב תבר יהיה בו מום לא יקרב כי כל איש אשר בו מום לא יקרב ויק' כ"ל קידושין דף ו ע"ב ד"ה כ"ב : שם שמנים ופתילות כו' מן מדליקין בכפס במקדש . ק"ל דלמאי נקט שמנים הא במקדש אין מדליקין רק בשמן זית זך : תוס' ד"ה תלג מהותך ט' קרבי דגים לאו היינו . ע"ל דף כו ע"ש תוס' ד"ה ליכא ביניהו דרב כרונא :

ואין יכול להדליק בשבת וי"ל דת"ק לית ליה למימר כן בחול כן בשבת כיון דחד טעמא הוא חלת ה"ל למימר *אין מדליקין שתי שבת להדליק לבד מטעם חול והייט שמא יפה ות"ק סבר דמותר להשתמש לאורה ומיהו לכ"ע דקתני מדליקין בין בחול בין בשבת משום דחול מדליקין בשבת ש"מ שעור יש בטעם אחר בשבת שלא

פסולה. דלמא שלטת בה עינא למעלה מכ' אמה ואיכא פרסומי ניסא: **כסוכה וכמבוי.** לתנן בהו בהדיא בעירובין ומסכת סוכה דפסולי: **מלוי לסניפיה.** נתלוי לו ברה"ר בקצהו הסמוך לפתח שהרי יתלוקט להלן מן הפתח ליטו ויכיר שבעה"ב הניחו שם: **מימין.** בכניסתו לביתו לימין: **מווזה.** קי"ל בימין לכתיב ביתך בתך וכי עקר ליכא כרעיה דימינא עקר כריסתא*: **לפרנסה.** למזוזה: **כמפ שפך.** כיון שנפשך בה ולא כרגלו: **גויי סוכה.** פירות שהולין בה לטו: **מריש דמברסם.** לשון תמיה הוא: **מני.** סוכה דתניא בברייתא בהדיא כדמפרש ואזיל: **בדלא מנית.** בכר תנוכה דמימרת דרב אחי הוא ולישנא בריתא: **ופפרש נקרמים.** פלתה ביריעות של גבינים שקורין לוברי"ן: **סמנא מליז.** בשמ' בילה (דף ל:) לוקימנהו בחומר ליני בולד מהן כל בין המשמש של קידוש יו"ט לחשון דלא חל עלייהו קדושה כלל לבל תבלי לאחר ליטו מועיל: **מצוון דכולהו.** שילמדו כולן ממנו: **דם.** ליסוי הדם דנפקא לן מקרא ושפך ובמה ומפרש בה טעמא שלא יהיו מלוה בזויה עליו: **מנר לנר.** דחנוכה כדמפרש טעמא לקמיה: **מחירין.** להטיל ליליח מעלית יפן לעליה אחד ובמצות מפרש טעמא דמלן לאסור: **פלני כר"ש.** דלמר דבר שלין מתכוין מותר ואע"ג דקעביד חרין והוי חולדה לחורש לו טוב ומשום דהילכתא *כרב בלישורי בכולהי הש"ס בר מהני תלת דקעיכו בגבי הללי: **כל מילי דמר.** רבה בר נחמני: **לעשות חרין גרסינן: טעמא דרב.** מנר לנר משום ביזוי מלוה שמלילין קיסם שהיה מן המלוה מנר של מלוה וממנו מלילין השלר: **לכפושי.** למיחזי כמלן דשקיל נהורא ושוהא קלא מלחלוחית שמנו: **מפרש נפרש.** מביח נר לנר נר ושמיהן של מלוה ולא בקיסם:

לבגד ושמואל אמר *מחירין מבגד לבגד *אמר אין הלכה כרבי שמעון בגרירה ושמואל אמר *הלכה כרבי שמעון בגרירה *אמר אביי כל מילי דמר עביד כרב לבר מהני תלת דעביד כשמואל: מדליקין מנר לנר ומחירין מבגד לבגד והלכה כרבי שמעון בגרירה *דתניא רבי שמעון אומר גורר אדם מטה בסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ יתיב ההוא מרבנן קמיה דרב אדא בר אהבה ויתיב וקאמר מתניתא דרבי משום ביזוי מצוה אמר להו לא תציתו ליה מתניתא דרבי משום דקא מכתיש מצוה מאי בינייהו? איכא בינייהו דקא מדליק משרגא לשרגא: מ"ד משום ביזוי מצוה, משרגא לשרגא נמי אסור מדלק של מעשר

נר חנוכה שהניחה למעלה מכ' אמה פסולה כסוכה וכמבוי: ואמר *רב כהנא דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב חנחום מאי דכתיב °והבור רק אין בו מים ממשמע שנא' והבור רק איני יודע שאין בו מים אלא מה ת"ל אין בו מים? מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו: אמר רבה נר חנוכה מצוה להניחה בפתח הסמוכה לפתח, והיכא מנח ליה? רב אחא בריה דרבא אמר מימין רב *שמואל מדפתי אמר משמאל והילכתא כמשמאל כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין: אמר רב יהודה אמר רב אסי (אמר *רב) אסור להדרות מעות בנגד נר חנוכה, כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי וכי נר קדושה יש בה? מתקיף לה רב יוסף וכי דם קדושה יש בו *דתניא °ושפך...וכסה "במה ששפך יכסה –שלא יכסנו ברגל שלא יהו מצות בזויות עליו הנ"ל תוכיח שלא יהו מצות בזויות עליו: בעו מיניה מרבי יהושע בן לוי מהו להתחפק מעוי סוכה כל שבעה אמר להו רבי אסור להדרות מעות בנגד נר חנוכה אמר רב יוסף *מריה דאברהם תלי תניא בדלא תניא סוכה תניא חנוכה לא תניא *דתניא °סבכה כהלכתה ועיטרה בקרמים ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזים אפרסקין שקדים ורמונים ופרכילי ענבים ועטרות של שבלים יינות (של) שמנים וסלתות אסור להתחפק מהן עד מוצאי יום טוב האחרון של חג ואם התנה עליהן הכל לפי תנאו אלא אמר רב יוסף 'אבוהון דכולהו דם: *איתמר אמר אין מדליקין מנר לנר ושמואל אמר מדליקין אמר אין מתירין ציצית מבגד לבגד אמר אין הלכה כרבי שמעון בגרירה ושמואל אמר *הלכה כרבי שמעון בגרירה *אמר אביי כל מילי דמר עביד כרב לבר מהני תלת דעביד כשמואל: מדליקין מנר לנר ומחירין מבגד לבגד והלכה כרבי שמעון בגרירה *דתניא רבי שמעון אומר גורר אדם מטה בסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ יתיב ההוא מרבנן קמיה דרב אדא בר אהבה ויתיב וקאמר מתניתא דרבי משום ביזוי מצוה אמר להו לא תציתו ליה מתניתא דרבי משום דקא מכתיש מצוה מאי בינייהו? איכא בינייהו דקא מדליק משרגא לשרגא: מ"ד משום ביזוי מצוה, משרגא לשרגא נמי אסור מדלק של מעשר

אסור להסתפק מהן עד שיגמרו כל הנרות שעה אחת אחר שתכלה הרגל מלהלך בשוק. ואם הדליק מהן לצורך אחר מותר להסתפק מהן מיד: **סוכה** הניח. משמע דלטעמא דנוי סוכה משום ביזוי מלוה וקשה לר"י בפרק כירה (לקמן דף מה: ושם) משמע לטעמא משום מיגו דליתקלי למלותה ותירן לרבינו דלרווייהו דמשום דליתקלי למלותה לא הוה לסרינן בחולו של מועד דלא שייך מוקלה שלא (בגמ') בשבת וביו"ט ומשום ביזוי מלוה לא הוה לסרינן להו היכא דנפלו לבל השמח דלמרי' דליתקלי וביזוי מלוה לסרינן לפילו נפלו ולפי' בחוס"מ *ומקשה לר"י היון דנויי סוכה לסורין משום ביזוי ח"כ מלי פריך בבילה בפ' המביח (דף ל: ושם) מנויי סוכה לתני' סוכה דקתמר וסוכת החג לא מהני בה תנאה והתני' סבכה כהלכתה כו' ומלי קושיא דילמא עני סוכה לא מהני ביה תנאה דמקרא נפקא כדדרים התם מניין לעני סוכה שלסורין בל שבעה ת"ל חג הסוכות ז' ימים וגו' ודרשה גמורה היא כדלמוכח בפ"ק דסוכה (דף ו: ושם) ר"ם פסלי מהלי קרא סוכה ישנה וב"ה מכשירין דהכוח מיבעי ליה לעני סוכה שלסורין בל שבעה בסוכה חבל סוכה דלא לסירי חלא משום ביזוי מהני בה תנאה וטוד בפרק בירה (לקמן דף מה:) משמע בהדיא *דעני סוכה לא לסור חלא משום דלימקלי למלותה *והביא ר"ת דבין נויי סוכה וביו מלוה בסוכה היתירים על הבשר סוכה לא לסירי חלא משום הוחיל והוקלה למלותה ולא לסירי מקרא חלא דווקא בדי הבשר סוכה והמקשה דפריך בבילה (דף ל:) מנויי סוכה לתני' סים חילוק בין יותר מבדי הבשר סוכה לבדי הבשר סוכה ומשני בחומר ליני בולד מסם בל בה"ם דלא חיילא קדושה על נויי סוכה וכן על עניים היתירין על הבשר סוכה מבאי בה תנאה חבל עני סוכה בדי הבשר חיילא קדושה עלייהו על בירחו דבר תורה בל שבעה ולא מהני תנאה והא דקתמר התם וחם התנה עליהן הבל לפי תנאו ופריך למימרא דמהני בה תנאה בו' ומשני סיפא לחחלן לסוכה דעלמא ובחר הבי פריך וסוכת החג לא מהני בה תנאה והתניא סבכה בו' לא בעי לפלויי הבל לפי תנאו על יחרות מבדי הבשר סוכה דהבל לפי תנאו משמע בבל הסוכה: **אבודן** דכולהו ס' הא דלא קאמר לבולהו עני סוכה לנפקי מקרא בדדרים המביא בבילה (דף ל: ושם) לומר ר"ש למשום למעלי סוכה לא הוה קאמר לבולהו עני סוכה דנמסחפק מהן לימה ביטול מלוה לבל בויי סוכה ובהרלחה מעות לחור נר מלוה לימה לסורין מבגד לבגד: **רב** לחמר חין מחירין מבגד לבגד: לח מבעיח לי חובת עניה הוח דחסור חלח לפילו חובת גברה הוח נמי לסור בדחסבחן בחוזה דנעשה בבבח מליעה בסוף פרק השוחל (דף קב:) חף על גב דחובת הדר היח ושמואל לחמר מחירין *דחובת עניה היח ח"ם מחירין בין שעשאו לעורך בגד לחר ובגי חוזה שעשאם לח היה בדעתו להניח בבית לחר ח"ב חוזה שחני שעשויה להניל מן המזיקין ואע"ג דל"ש חין מחזירין שלח להניח בבגד לחר חין הבא מהבגו להחיר ליליח מטליחות על מתיס דדווקא בעלית של מי שהוח בר חיובא חין מחירין: **בל** מילי דמר עביד כרב: קושיא דפ"ק דכתובות (ד' ו) שם בתובה: **וכי**

רבינו חננאל

נר חנוכה למעלה מעשרים אמה פסולה כסבוי וכסוכה

כב א מיי' פ"ד מהל' מגילה הל' ז סמג עשין ה טוש"ע ח"ח סי' תרעח סעיף ו:

כג ב ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז:

[ופי' תוס' עירובין כי ד"ה סוכה ותוס' סוכה כי ד"ה דלוי"ת]

כד ד מיי' שם הל' ו סמג שם טוש"ע ח"ח סי' תרעג סעיף ג:

כה ה מיי' פ"ו מהל' סוכה הל' יז סמג עשין מג טוש"ע ח"ח סימן תלה סעיף ב ג:

כו ו טוש"ע ח"ח סימן תרעו סעיף ד:

כז ז מיי' שם הל' יח סמג שם טוש"ע ח"ח סי' תרעו סעיף ג ו:

כח ח מיי' פ"ח מהל' ציצית הל' יג סמג עשין כו טוש"ע ח"ח סי' עז סעיף ג:

כט ט מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה ה סמג לאוין סה טוש"ע ח"ח סי' שלו סעיף ג:

ביזוי מצוה: 1. נר חנוכה. 2. נוי סוכה. 3. כיסוי הדם.

כו ו מיי' פ"ד מהלכות תמורה הלכה ט סמג עשין ה טוש"ע ח"ח סי' תרעד סעיף ג:

כז ז מיי' פ"ד מהל' מגילה הל' ז סמג עשין כה טוש"ע ח"ח סי' תרעח סעיף ו:

כח ח מיי' פ"ח מהל' ציצית הל' יג סמג עשין כו טוש"ע ח"ח סי' עז סעיף ג:

כט ט מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה ה סמג לאוין סה טוש"ע ח"ח סי' שלו סעיף ג:

*תוס' ד"ה דנויי

פי' ר"ת נרחה דמוק דלח ס"ל למימר בחומר ליני בולד בו' חלח בהדיח חתם בהבשר סוכה ומיבו נרחה דחטרין לעטיי בחומר ליני בולד דמנחי חחר לח מהני בבו משום ביזוי מלוה חבל בשחות חומר ליני בולד לח מיי' חליית מליית בולד בו' ח"ב בבל חלח בבשר סוכה בלל וליבח ביזוי [ת"י]

ומצוה להניחה מבחוץ בחוץ י' פחחים בשפח הסמוך לפחח בצד שמחל כדי שחהא מוזוה מימין ונר חנוכה משמחל דרך ביחתו ' ואפחו להרוצות מעות כנגד נר של חנוכה שלא יהא מצות בזויות עליו כמו הדם דאמר רחמנא ושפך וכסה שלא יכסנו ברגל וכו' וכן סבכה כהלכתה כו' אבר רב יוסף אבוהון דכולהו דם פי' כל המצות מן הדם לומחות שלא יהא מצות בזויות עליו: **תניא** בב"ה בבסליו הנוכה תמניא ימי' דלא למספד עכו"ם להיכל פימאי כל שנן שבמקדש וכשנברו כו': **אתמר** רב אבר אין מחירין ציצית מבגד לבגד בלובר מוד השלית ומפילין למלית אחרת וכו' · אין מדליקין מנר של הנוכה נר אחר ואין הלכה כרבי שמעון בגרירה · רבה בר נחמני לעולם היה עושה כרב בר מהני תלתי דעביד כשמואל דהוה שרי להחיר ציצית מבגד לבגד ולחדליק מנר של הנוכה והלכתא כר"ש דאמר נורר אדם

וכי לאורה הוא צריך והלא כל אותם מ' שנה כו' · תימה למאי נקט מ' שנה לעולם כל הטעם כולו לאורו של מקום הולכין ו"מ וכי להרין כשהיה נכנס לפניס לאורה היה צריך והלא מ' שנה היה מאיר להס עמוד ענן בכל המקומות כדאמרינן בברייתא דמלאכת המשכן היה מסתכל בטפיח *(ורואה בו) ויודע מה בתוכו בתבית ויודע מה בתוכה וכן משמע בת"כ דתכהנים קאי דנרס התם וכי לריכים לנר והלא כל לותן מ' שנה לא הולרלו לנר שנת' כי ענן ה' על המשכן וגו' ומיהו בשלני כל קרבנות (מנחות ד' פו: ושס) משמע דתסכינה קאי דמייתי לה גבי הא דת"ר תניעזר לא לתכילה לגי לריך ולא לאורה לגי לריך וקתמר גמי התם לפרוכת העזות עדות היא לכל בתי עולם שהשכינה שורה ביעראל ות"ח לאורה לגי לריך והלא כל לותן מרבעים שנה: **ובה** היה מסיים · פירש בקונטרס ובה היה מסיים ההעבה שהשתר היה מטיב שתריס וזה היה מטיב בין הערבים ולותו היעבה בידו לו מיניה בכלי עד שנותן לתוך מערבית שתן ופתילה ומדליקה ומדליק השתר ממנה וקשה לריב"ח שתם (ג) תפשר להדליק מן היעבה ח"כ גם השתר ידלק ממנה ומתי פריך לרב כיון דהוליא הפתילה היעבה מן הגר תו ליכא לת מעוס בזיון מלוה ולת מעוס לתכותי מלוה תלת ודתי ח"ת לעעות כן וכשבת להטיב היה מטיב כל מה שכגר והפתילה היתה ככה מתליה תלת בעוד שהפתילה יבשה בגר מערבי דולקת היה מדליק ממנה השתר והיה מטיבה ונותן בה שתן ופתילה תדשה ומדליקה תן השתר ובה היה מסיים היינו ההדלקה*: **ודאי** הכת כיון דקביעי גרות כו' · כת"ד בפרק ב' תדות (מנחות ד' פת:) דגר של פרקים היה דמשתע התם דתחובר הוה והיה של פרקים כדי שיוכל להטיבו יפה ואיכא ת"ד התם דלת הוה קבוע תלת היה מסלקו לגמרי בשעת הטבה ותתר כך מניתו: **מאי** הוי עלה · תימה תתי קתיבעיא ליה ומתי קתמר גמי חזינן תי הדלקה כו' הת לכתורה משמע ההדלקה כשמואל דהת רבה עבד כוותיה ות"ת קינסת גמי שרי הת ע"ב בקינסת פליגי ובביזוי מלוה הת מתן דמפרש טעמת דרב משום תכתובי מלוה ליתותב וע"ל דתינו תופס דברי רבה עיקר ומבעיא ליה תי הגתה עושה מלוה ותסור לרב מגר לגר משום ביזוי מלוה כמו בקינסת תו הדלקה עושה מלוה ושרי כמו במטורה דלת חיישינן לתכתובי מלוה ומסיק דהדלקה עושה מלוה ושרי ת"ל מלתתי בשם ריב"ס דמיבעיא ליה תליכא דשמואל דהילכתא כוותיה תי שרי בקינסת תי לתו ומיבעיא ליה תי ק"ל כמו שתמר למעלה דלמ"ד משום בזוי מלוה שרי להדליק מגר לגר לרב ותם כן בקינסת פליגי ושרי שמואל בקינסת תו דילמת לת ק"ל הכי ומגר לגר גמי ליכא בזוי מלוה ותסר רב (פי') דהגתה עושה מלוה ולת דמי למטורה ודוקת מגר לגר שרי שמואל תבל בקינסת תפילו שמואל מודה דתסור ומסיק חזינן דתיבעיתא לן ותפשיט דהדלקה עושה מלוה ומדליק לריב מגר לגר כמו במטורה ולשמואל תפילו בקינסת שרי: **דאיבעיא** להו הדלקה עושה מלוה כו' · ונפקא מינה תס הדליקה תש"ו תו הגיתה: מכבה

"מעשר שני אין שוקלין כנגדו דנרי זהב ואפילו לתלל עליו מעשר שני אתר אי אמרת בשלמא כי פליגי רב ושמואל מגר לגר אבל בקונסא אסר שמואל, הא לא תדוי תיובתא אלא אי אמרת בקונסא גמי שרי, הא תדוי תיובתא, אמר רבה יגזירה שמא לא יכוין משקלותיו וקא מפיק להו לתולין ממתיב רב ששת °מתיץ לפרוכת העדות יערוך "וכי לאורה הוא צריך והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל מאי "עדות", אמר *רב זו נר מערבי שנותן בה שמן כמדת תברותיה *ימתנה היה מדליק °ובה היה מסיים, והא הכא כיון דקביעי גרות לא סגיא דלא משכיל ואדלוקי קשיא בין למ"ד משום בזוי מצוה ובין למ"ד משום אכתושי מצוה? תרגמא ר"פ בפתילות ארוכות, סוף סוף למ"ד משום אכתושי מצוה קשיא; מאי הוי עלה? א"ר הונא בריה דרב יהושע חזינא: אי הדלקה עושה מצוה מדליקין מגר לגר ואי הנחה עושה מצוה אין מדליקין מגר לגר, דאיבעיא להו הדלקה עושה מצוה או הנחה עושה מצוה? א"ש דאמר רבא "התה תפוש נר תנוכה ועומד לא עשה ולא כלום" שמע מינה הנחה עושה מצוה תתם הרואה אומר לצורכו הוא דנקיט לה" א"ש דאמר רבא "הדלקה בפנים והוציאה לא עשה כלום" א"ב הדלקה עושה מצוה הדלקה במקומו בעינן משום הכי לא עשה כלום, אלא אי אמרת הנחה עושה מצוה אמאי לא עשה ולא כלום, התם נמי הרואה הוא אומר לצורכו הוא ת דאדלקה "תא שמע דאמר רבי יהושע בן לוי

עששית

המטורה בין הערבים מלתו שכבה כגון משמת שמעון הלדיק מדליקו ממזבח העולה ורלתה בניני דתמור רבנן קביעותא בגר אבי משום דתין מעבירין על המלות וכי עייל בהיכל בקמת פגע בריתת וביה לת מני לתתחולי דכתיב יערוך חוקו לפני ה' לריך שיהא תחד חולה לו דתי לת לת קריון ביה לפני ה' וכתי תמריון במנחות (דף ת:) דכתיב בגר מערבי לפני ה' מכלל דכולהו לתו לפני ה' כו' ובה היה מסיים ההעבה לפי שהשתר היה מטיב שתריס וז מטיב בין הערבים ותוחז היעבה בידו לו מיניה בכלי עד(ה) שנותן שמן בתוך מערבית שתן ובשילה וכו' תמיד דגר מערבי תמיד שממנו יהא מתחיל ובו יהא מסיים ומדלת כתיב להעלות נרות ש"מ הוקבע גר תחד להתחיל בו בכל יום וזהו גר מערבי הסני של מזרח והכי תנן (תמיד לני) נכנס ומלת נרות מזרחים דולקות מהן המזרתי ומניח לת המערבי דולק שממנו מדליק לת

מזו: **סוף סוף למ"ד כו'** · הת לדידיה משרגת לשרגת תכור: **מי שהלכה טושה מלוה** · מי ממרת בשלמת שהלכה טושה מלוה משום תכתובי מלוה תיכא כגון שהלכה בשבת ותיכא דלת מתכוין לכבות ולת לתקן ולת לעשות פחם לכתוב עליו ולת לצורך גופו ומנר שלא י

עששים · כלי גחל של זכוכית כלשון למ"ר ח': דולקה · שהדליקה למעלה מעכה כש"ס: ומדליקה · למעלה הלילה: סיו כאומו סגם · שנזדו יוונים על כל בתולות הנשואות להיכבל למעמד תחלה ועל ידי זה נעשה הגס: אפפנתי · לוחץ: כאר דנפיכי · ופעמים שהייתי לכסאתי ללמוד תורה: עלי · בשבילי: כנו ביפתי · בביתי · מעוך נסורים · ליט ממהר לכלות כשמן זית: גליל נסורים · גלול ומחיר: לגבל · מלחתי בחשוב הגלוסי' שמעשנין כלי זכוכית בעשן שמן זית עד שמחיר וגורר המחרוי'ועתן בו שמן קימעא ומגבל בו ומייבשו בחמה וממחה לותו לתוך הדין: לעשן · כמי כלפריים: ערף · גומת: קנף · פרוני"ל של יער כמו שלט שעיש משל ערף: פרופס. העובר בשוק ורואה בחמר החנרות הולך ומלחתי בשם רביט יצחק בן יהודה שחמר משם רביט יעקב ללח הוקקה ברכה זו חלה למי שלח הדליק בביתו עדיין לו ליזהר בשפיר: פרופס מכרך שפיס · שעשה נסים ושהחייט שלין עליו לברך להדליק להח לח לחדיק ליהו: מני ממעט · המדליק בשחר ימים ליזו מן השלש ממעט: כל יומי פיפים · שהרי כל שמנה הדליקו מן הפך לכל זמן מהגיעו להחחלת זמן הגיעו: סיכן גוגו · הח לולו לחלוייחת היח לחלח מדבריהם: מלא ספוני · מן הדבר לחבר יגידו לך וגו': מפרכין בו · עירובי חצרות ותחומין: מפשפשין בו · כמדוי לחי בעי מפקר לנכסיה והוה עני ומזי ליה כדחנן מחכילין לח העניים דמחי הלכך חשוב לידיה: ומכרכין עליו . המוליח: ומומנין עליו · ברכת הזימון: ומפריס פומו · לחם שהוח ערוס כלומר לחח לריך לגרוסי עליה בהפרשה: ופיס מפניך קדוש · ולח ילחה כך ערות דבר לחילו דבור להזכרת השם לח ילחה כך ערות דבר:ודי דדבריהם. כגון גר חנוכה: פפק דדבריהם · כגון דמחי שהפרשה חיכה לחח מפקק: וכבי כרפס · קדוש היום: רבע חמר · פפק דדבריהם בעי ברכה ודמחי לחילו פפק לח הוי לחח חומרח בעלמח דרוב עמי הארלן מעשרין: חנר שיש לס כ' פחחים פחוחים לחנר שיש לבית כ' פחחים פחוחים לחלר לריך: שחי נרות בר לכל פחח כדמפ' טעמח משום חשדח שהרוחה יהח סבור שהבית חנוק והרי הוח של שני בני לדם ויחמרו החחד ליט מקיים מלוח בר: מכ' רומום · לחד בלפון ולחד במזרח: חשדח דעלמח · בני עיר לחרים העוברין משם בשוק: פפי' מרום לחם נמי · סבורין הן שהבית חנוק מחוכו: ומי חשדח דכני מפח · שיודעים שלין חנוק: לפוף שדסו · בגמר קלירו כדלמי' לח חכלה מלמט בשעת כילוי ולח שיקלה לותה קודם לכן: מפני כעול פניים · וכולהו מפרש להו: שעם פנויס · שלין עניים חלח ויחמר לקרובו עני מהר ועול כלן עד שלח יבחו לחריס לבל עכשיו שמניחה בגמר קלירו השד העניים רוחין וכלין:

[פסחים קנ: מגילה ד' ערכין נ'] מי חייב בהדלקה

גליון הש"ס גמ' לימיף לקו נגמי פי' ע"ז דף יח ע"ל חוס' ד"ה מכל דין:

[מס' סופרים פ"כ הלכה ו] סוכה מו:

[כתובות פ' נחמני בר יצחק] כו ליתא רב *ומברכין כייט כרהמ"ז נג' וממנין כי'דחילו נרכת המוציא בשעת מברכין דמחי ליומח מהמוציא כלח ברכה [ת"י] לעיל יב: כתובות כד: [ב"ב לה: מנחות לג'.] תוספ' דפאה פ"ל מ"כ ס' קדושים

[ע"ז בא"י אמ"ח שעשה נסים וכו' ושהחייט וכו' וכ"ל נכר"ף וכר"ם]

[לפי פרש"י ד"ה והיה ממניך כו' סמיך הש"ס לפשיטת דקתני כמ"ם חוס' חצר שיש בה שני כתובות כט· ס"ה לחו בה וכן כתבו בשאר דוכתא ופי' ר"ח קיד: מנין לערוס שלח יפתוס רכתי' ולח יכלה כן עדות דכר פ"ם סכ"ה]

חיישינן לחשד

רבינו חננאל

ובעי'(להדלק)[שידלק] מי שחי' חייב ובר מצות והנשים פ ד ל י ק ו ת עששיות שהיתה דולקת כל היום בולו לערב מכבה ומדליקה ואכסנאי חייב בגר חנוכה ואי משתתף

שמע מינה הדלקה עושה מצוה · ול"ל מוסיף להדליק מכר לגר ומכל מקום כיון שנהגו העולם להחמיר לין לשנות המנהג:

מריש הוה מהדר מר למשתת דשומשמי · גרסה לחכר מנוכה קלי ומשום טעמא דמסיק דשמים נהוריה טפי לכל לגר שכת פשיטא דשמן זית מלוה מן המובחר לפי שנמשך לחר הפחילה טפי מכולהו כדמוכח במתניתין דכולהו מודו ביה דמדליקין:

כל הפרפיס יפים לדיו · פירש בקונטרס ערף גומת ולין גרסה לר"ת דהח דיו לין זה גומת כדלמריכן בפ"ב דגיטין (דף יפ· ופס) בכל כותבין בדיו בשם ובפקרלח ובקומוס ומפרש בגמרל קומוס גומת ודיו גמי לין זה מי שפיים שרגילין להניח בהן גומת דהח בבריימח קחני התם כתבו כמי טרית ועפלח דהייט שפיים כשר משמע דלחו הייט דיו דקחני במתניתין ועוד דכשר משמע דיעבד ודדיו היל עיקר הכתיבה ועוד דבפרק כל היד (נדה דף כ· ופס) לחמריכן פלי קורמח דדיומח ובדיק דהייט דיו שלטו שהוח קשה ולח של שפיים ולין דרך להניח גומת לחוך דיו שלטו חלח ערף [דהכח] הייט לחלוחים של לוכן כמו שחטו שעשין דיו שלטו וכן יש בגמרל בפ"ק (דף י·) גבי בתולה זו שירפה מלוי וזו לין שירפה מלוי וכן בפ"כל שעה (פסחים לס· ופס) ירק מר יש ט ערף ופניו מכסיפין דל"ל ההוח ערף הייטו לחלוחים ושל כן היה פוסל ר"ח ס"ח שלין כותבין בדיו שלטו דשחר לח מיקרי דיו כדפי' ולחמרי' בפ' הבונה (לקמן קג:) כחבו שלח בדיו הרי חלו יגמזו ומוקמי' לה בהקומן רבה (מנחות דף לד·) נס"ת: הדר

מבבה ומגביהה ומניחה ומוזר ומדליק מיבעי ליה · ול"ח לחמי מכבה ומוזר ומדליק בהגביהה סגי כיון דמכחה עושה מלוה לחטו מי גרע לוקה ושומדת מהדליקה חמ"ו ול"ל דמייתי שהדליקה מחחלתה לוקה שבת ולכך גרע מהדליקה חמ"ו דהחם שמדליקה בעשה ניכר שהוח מדליקה לשם מלוכה · ריב"ח:

שמע מינה הדלקה עושה מלוה · ול"כ מוסיף להדליק מכר לגר ומכל מקום כיון שנהגו העולם להחמיר לין לשנות המנהג:

מריש הוה מהדר מר למשתת דשומשמי · גרסה לחכר מנוכה קלי ומשום טעמא דמסיק דשמים נהוריה טפי לכל לגר שכת פשיטא דשמן זית מלוה מן המובחר לפי שנמשך לחר הפחילה טפי מכולהו כדמוכח במתניתין דכולהו מודו ביה דמדליקין:

כל הפרפיס יפים לדיו · פירש בקונטרס ערף גומת ולין גרסה לר"ת דהח דיו לין זה גומת כדלמריכן בפ"ב דגיטין (דף יפ· ופס) בכל כותבין בדיו בשם ובפקרלח ובקומוס ומפרש בגמרל קומוס גומת ודיו גמי לין זה מי שפיים שרגילין להניח בהן גומת דהח בבריימח קחני התם כתבו כמי טרית ועפלח דהייט שפיים כשר משמע דלחו הייט דיו דקחני במתניתין ועוד דכשר משמע דיעבד ודדיו היל עיקר הכתיבה ועוד דבפרק כל היד (נדה דף כ· ופס) לחמריכן פלי קורמח דדיומח ובדיק דהייט דיו שלטו שהוח קשה ולח של שפיים ולין דרך להניח גומת לחוך דיו שלטו חלח ערף [דהכח] הייט לחלוחים של לוכן כמו שחטו שעשין דיו שלטו וכן יש בגמרל בפ"ק (דף י·) גבי בתולה זו שירפה מלוי וזו לין שירפה מלוי וכן בפ"כל שעה (פסחים לס· ופס) ירק מר יש ט ערף ופניו מכסיפין דל"ל ההוח ערף הייטו לחלוחים ושל כן היה פוסל ר"ח ס"ח שלין כותבין בדיו שלטו דשחר לח מיקרי דיו כדפי' ולחמרי' בפ' הבונה (לקמן קג:) כחבו שלח בדיו הרי חלו יגמזו ומוקמי' לה בהקומן רבה (מנחות דף לד·) נס"ת: הדר

ששישית *ישהיתה דולקת והולכת כל היום כולו למוצ"ש מבבה ומדליקה אי אמרת בשלמא הדלקה עושה מצוה שפיר, אלא אי אמרת חנוכה עושה מצוה האי מבבה ומדליקה, מבבה ומגביהה ומניחה ומדליקה מיבעי ליה, ועוד מדקא מברכינן אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנוכה ש"מ הדלקה עושה מצוה ש"מ, והשתא דאמרינן הדלקה עושה מצוה: הדליקה חרש שומה וקטן לא עשה ולא כלום אשה ודאי מדליקה דא"ר יהושע בן לוי נשים חייבות בנר חנוכה *שאף הן היו באותו הנס: אמר רב ששת אכסנאי חייב בנר חנוכה, א"ר וירא מריש כי הוינא בי רב משתתפנא בפרימי בהדי אושפיזא, בתר דנסיבי איתתא אמינא השתא ודאי לא צריכנא דקא מדליקי עלי בנו ביתא: איד יהושע בן לוי כל השמנים כולן יפין לנר ושמן זית מן המובחר, אמר אביי מריש הוה מהדר מר אמשחא דשומשמי, אמר האי מ"ד נהוריי טפי, כיון דשמע לה להא דרבי יהושע בן לוי מהדר אמשחא דויתא-אמר האי צליל נהוריה טפי וראיב"ל כל השמנים יפין לדיון ושמן זית מן המובחר, איבעיא להו לגבל או לעשן ת"ש דתני רב שמואל בר זוטרא כל השמנים יפין לנר ושמן זית מן המובחר בין לגבל בין לעשן רב שמואל בר זוטרא מתני הכי כל העשנים יפין לנר ושמן זית מן המובחר אמר רב הונא כל השרפין יפין לדיו ושרף קטף יפה מכולם: *א"ר חייא בר אשי אמר רב המדליק נר של חנוכה צריך לברך ורב ירמיה אמר הרואה נר של חנוכה צריך לברך, אמר רב יהודה: *יום ראשון הרואה מברך, ומדליק מבחך ג' מבאן ואילך מדליק מברך שתים ורואה מברך אחת, מאי ממעט ממעט זמן, ונימעוט נם? נם כל יומי איתיה. מאי מברך? מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנוכה *, והיכן צונו? רב אויא אמר *מלא תסור, רב *נחמיה אמר *שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך, מתיב רב עמרם *הדמאי מערבין בו ומשתתפין בו *ומברכין עליו ומזמנין עליו ומפרישין אותו ערום ובין השמשות ואי אמרת כל מדרבנן בעי ברכה, הכא כי קאי ערום היכי מברך, והא בעינן *והיה מתניך קדוש, וליכא? אמר אביי ודאי מדבריהם בעי ברכה, ספק דבריהם לא בעי ברכה, והא יו"ט שני דספק דבריהם הוא ובעי ברכה? התם כי היכי דלא לזילוולי בה, *רבא אמר רוב עמי הארץ מעשרין הן: אמר רב הונא *חצר שיש לה ב' פתחים צריכה שתי נרות (*ואמר) רבא לא אמרן אלא משתי רוחות אבל מרוח אחת לא צריך, מ"ט, אילימא משום חשדא, חשדא דמאן, אילימא חשדא דעלמא אפילו ברוח אחת נמי ליבעי אי חשדא דבני מתא אפי' משני רוחות נמי לא ליבעי? לעולם משום חשדא דבני מתא וזימנין דמחלפי בהאי ולא חלפי בהאי ואמרי כי היכי דבהאי פיתחא לא אדליק בהך פיתחא נמי לא אדליק ומנא תימרא דחיישינן לחשד *דתניא אמר רבי שמעון בשביל ארבעה דברים אמרה תורה להניח פיאה בסוף שדהו מפני גזל עניים, ומפני ביטול עניים, ומפני החשד, ומשום כל תכלה מפני גזל עניים שלא יראה בעל הבית שעה פנוייה ויאמר לקרובו עני הרי זו פאה ומפני

בהרי אושפיזי או אם היה נסיב תו לא צריך · כל השמנים יפין לנר ושמן זית יפה מכולם המדליק ביום ראשון מברך להדליק ששעה נסים וזמן · מיכן והילך מברך שתים ומניח זמן · היכן צונו דמברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק רב נחמן בר יצחק אמר שאל אביך ויגדך כו' [רב] אויא אמר לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך הנה צונו אלהינו לשמוע דברי הכמים ואקשינן וכי מצות פרטנן בעי ברכה והתנן הרואה מעשרין בו ומשתתפין בו ומזמנין עליו ומפרישין אותו עירום בין השמשות ואי אמרת דכל מצוה כדרבנן בעי ברכה היכי מברך ערום הא בעינן והיה מתניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר וליכא ושני אביי ודאי דדבריהם כגון חנוכה וכיוצא בו בעי ברכה אבל דמאי דאמר' לרבנן ספק הוא לא בעי ברכה איני והא יו"ט שני דספק מדרבנן הוא ומברכינן ומשנינן התם הוא משום דלא ליזלולי בה רבא אמר רוב עמי הארץ מעשרין הן לפיכך לא בעי ברכה בדמאי השתא מן רבנן דדייק ואמרי לעניין נולד כשהוא מהול אע"ג דקי"ל (כרכא) [ברכה] דאמר שמא עירלה כברשה הוא לפיכך צריך להחזיף מפני דם ברית בחול כיון שהוא ספק מדבריהם כך מהיל ליה בחול לא צריך ברכה כמו הדמאי · אמר רב הונא חצר שיש לה ב' פתחים בב' רוחות צריך ב' נרות דחייישינן לחשדא ומנלן דחייישינן דתני

הדר פסחה נר חטיכה עדיף משום פרסומי ניסא · וגרסינן לרשב"ג דאמר ר"ח טעמא להיות בשבת שיש להפטיר בגרות דזכריה משום פרסומי ניסא ולא בהשמים כשאי שהיא הפטרת ר"ח ועוד כיון שמפטיר קורא בשל חטיכה יש לו להפטיר מענין שקרא ומה שמקדימים לקרות בשל ר"ח משום דכקריאת התורה כיון דמצי למיעבד תרוייהו מדיר ופרסומי ניסא עבדינן תרוייהו ותדיר קודם לכל היכא דלא אפשר למעבד תרוייהו פרסומי ניסא עדיף ועוד דכקריאת התורה אין כל כך פרסומי ניסא שאינו מזכיר כה גרות כמו בהפטרה ועוד גרסינן לרשב"ג דאל כן הקדימו של ר"ח כדי שהמפטיר יקרא בשל חטיכה ויפטיר בגרות דזכריה: **ה"ג** חזא דהוו רגילי בשרגא · פי' הכעל והחשה לכך אמר תרי גברי רבי מכחא ולקמן אמר חזא דהוה רגיל בשרגא דשוקא · פי' לכבר נפטר מיבוי · לומר ר"ח דלא מחיים הוה ליה למימר דבי אבוה ואומר ר"ח בשם רבינו שמואל שכשהחבין כתובה חם חבי הכלה מחיים כותבין להנעלת ליה מבי אבוה ושם כבר מת כותבין להנעלת ליה מבי נשא ולרשב"ג נראל דלחפי' מחיים תשכחן דקאמר בי נשא בפרק מי שהחשיך (לקמן דף קנו·) לוי בריה דרב הונא בר חייא תשכחיה לגבלא דבי נשא דקנגיל וספי לחוריה בשם בית חחת אבוה תשכחיה כו' ויכול לכתוב בכתובה כאשר ירלה*: **גזרה** ו"ש לקו שבת · ות"ת בכל שמנים שאין מדליקין בהן בשבת בגזור ו"ש לקו שבת ובמקני חבן לין מדליקין בשמן שריפה בי"ט ממעט דבשאר שמנים מדליקין ו"ל דבשאר שמנים בירין לאין במקבן לחר הפחילה כי שרי בי"ט לת לחי למיכרי בשבת דפשיטא הוא דאיכא למיגזר בהן שמא יטה לבל שמן שריפה לי שרי בי"ט איכא למחטי ואחי למכרי בשבת כיון דשמך לחר הפחילה לפי שאינו פשוט לעולם דשמא דמחוך שמלוה עליו לשורפו גזרה שמא יטה הקשה ה"ר אליעזר להכא מפרש רבה דשמא גזרה בי"ט לקו שבת (דף כה:) מפיק מקרא דהוא לבדו והשיב לו רבינו שמואל דע"כ לקמן הוי רבא שהוא לחר אביי והכא רבה שהרי מקשה לו אביי תלמידו וגם פליג עליה רב חסדא אביי אלקשה מלי פריך הכא אביי אלא לאו ע"כ לקמן דלחי מטעמא בי"ט גופיה מפיק לקמן דאין מדליקין בשמן שריפה מטעם שבת בשבתו וכרבה לפרש לאביי ורבא לקמן לת קיימי לחמי דקאמר מ"ש אין מדליקין לפי שאין שורפין קדשים בי"ט ולפי שאין שורפין קדשים בי"ט ולית להו לחי גזרה [תרומה לחמו קדשים] לחת קיימי מנ"ל שאין שורפין קדשים ביום טוב ורשב"ח מפרש הכי לחת מטעמא ביום טוב ליתסרי לי לחמרת בשלמת דמיירי ביום טוב שאל בערב שבת וטעמת לפי שאין שורפין קדשים ביום טוב כדמוקי לה רב חסדא שפיר לחת כיון שלחמרת טעמת אין מדליקין בשבת גזירה שמא יטה השתא לת מצי לפרושי דביום טוב אין מדליקין לפי שאין שורפין קדשים ביו"ט ולהת מה שייך יו"ט לאיסורי הכא כיון דביו"ט טעמת לחריגת הוא חלת לגיך לפרש דביו"ט נמי שמא יטה ומחי יטה שייך ביו"ט ולפ"ז מחייבת ליגמר חלת מטעמא דמשמע שים לפרש בטעין לחר שלת יקשה ביו"ט ליתסרי לחלתבי ולח קשה לחלתבי ולח תלמר דהכח גזר רבה יו"ט לאו שבת ושבת גופיה שמא יטה מ"ש סבר דגזרינן גזרה לגזרה וכריש פירקין קלמר היא גופה גזרה ולאן ניקום ונגזור גזרה לגזרה · ולא

ומפני ביטול עוניים שלא יהו עניים יושבין ומשמרין עבשיו מניח בעה"ב פאה ומפני חשד שלא יהיו עוברין ושבין אומרים תבא מארה לאדם שלא הניח פאה בשדהו ומשום °בל תבלה אמר כולהו לאו משום בל תבלה ניגהו? אמר רבא מפני הדרמאין: אמר רב יצחק בר רדיפה א"ר הונא אנר שיש לה שני פיות עולה לב' בני אדם, אמר רבא בי מילא קעדה שמן והקיפה פתילות: כפה עליה כלי עולה לכמה בני אדם, לא כפה עליה כלי עשאה כמין מדורה ואפילו לאחד נמי אינה עולה: אמר רבא פשיטא לי נר ביתו-ונר חנוכה, נר ביתו עדיף משום שלום ביתו, נר ביתו עדיף משום שלום ביתו, בעי רבא נר חנוכה וקידוש היום מהו: קידוש היום עדיף דתדיר או דילמא נר חנוכה עדיף משום *פרסומי ניסא? בתר דאבעיא הדר פשטה נר חנוכה עדיף משום פרסומי ניסא: אמר רב הונא הרגיל בנר חייו ליה בנים תלמידי חכמים זוהיר במזוזה זוכה לדירה נאה זוהיר בציצית זוכה לטלית נאה זוהיר בקידוש היום זוכה ומפלא גרבי יין רב הונא הוה רגיל דהוה חליף ותני אפתחא דרבי אבין נגרא חזא דהוה רגיל בשרגי טובא אמר תרי גברי רברבי נפקי מהבא נפקי מיניידו רב אידי בר אבין ורב חייא בר אבין רב חסדא הוה רגיל דהוה חליף ותני אפיתחא דבי נשא דרב שיובי, חזא דהוה רגיל בשרגי טובא, אמר: גברא רבא נפק מהבא, נפק מינייהו רב שיובי. דביתהו דרב יוסף הות מאחרה ומדלקת לה אמר לה רב יוסף תניא

* °לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה" מלמד שעמוד ענן משלים לעמוד האש, ועמוד האש משלים לעמוד הענן. מברך לאקדומה, אמר לה ההוא סבא תנינא °ובלבד שלא יקדים ושלא יאחר: °אמר רבא בבחיי רבנן הוו ליה בנין רבנן[ה] דמוקיר רבנן הוו ליה התנוותא רבנן[ו] דרחיל מרבנן הוא גופיה הוי צורבא מרבנן ואי לאו בר רבי הוא משתמעין מיליה בצורבא מרבנן: ולא בשמן שריפה וכו': מאי שמן שריפה? אמר רבה ישמן של תרומה שנטמאה ואמאי קרי לה "שמן שריפה" הואיל ולשריפה עומד, ובשבת מ"ט לא? מתוך שמצוה עליו לבערו גזרה שמא יטה א"ל אביי אלא מעתה ביו"ט לישתרי, אלמה תנן °אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט? גזרה י"ט אטו שבת רב חסדא אמר לשמא יטה לא חיישינן אלא הכא ביו"ט שחל להיות ע"ש עסקינן לפי *שאין שורפין קדשים ביו"ט, והא מדקתני סיפא אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט מכלל דרישא לאו ביו"ט עסקינן! א"ר חנינא מסורא מה טעם קאמר מה טעם אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט לפי שאין שורפין קדשים ביו"ט

תניא

תורה אור

[ה] רשי' ד"ה בבחיי רבנן. ג"ל דמוקיר רבנן: [ו] שם דרחיל מרבנן. ג"ל דמוקיר רבנן:

[כריתות ידי]

[תוספות' סוטה ט"ד]

[לקמן כד:]

[לקמן כד:] [מנחות מז:]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה דבי נשא. ג"ל ע"ל בדף קנו ע"ב מכולהי דבי נשא פי' תכניו: (ו) ד"ה הוו ליה בנין רבנן תלמיד ותכמה: (ז) ד"ה ואי לאו בר רבי הוא שתינו:

הגהות הגר"א

[ה] גמ' דמוקיר רבנן. ג"ל דרחיל מרבנן: [ו] שם דרחיל מרבנן. ג"ל דמוקיר רבנן:

גליון השי"ס

גמ' אמר רבה דרדיפה. ג"ל דרשי"ס ע"ז ד"ה מכולהי: ע"ש:

הגהות הגר"א

מג א מיי' פ"ד מהל' מגלה הלכה ט"ו ד סמג עשין ה טוש"ע א"ח סי' תרפא סעיף ג:

מה ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

מה ג ד מיי' פ"ד מהל' תפילה הלכה ט"ו יד טוש"ע א"ח סי' רסג סעי' ג' וסי' רלו סעיף ה ו וסי' תרעח:

מו ה מיי' פ"ה מהל' שבת הלכה ט"ו ו' סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' רסג סעיף ו ז:

מז ו [מיי' פ"ד מהל' תפילה הלכה ט"ו] טוש"ע א"ח סי' תרומות סלכה ו:

מח ז מיי' פ"ו מהל' מגלה הלכה ט"ו סמג עשין ה טוש"ע א"ח סי' תרפ"ה סעיף ב:

ריבוי פיות בנר.

הרגיל ב... הזהיר ב...

[ועי' תוס' ב"ב יב: ד"ה ממנרא]

זמן הדלקת נרות שבת.

רבינו חננאל

דתני ר' שמעון בשביל ד' דברים אמרה תורה הנח פאה בסוף שדה מפני החשד כו' אמר רב הונא [נר] שיש לו ב' פיות עולה לב' בני אדם אמר רב מילא קעדה שמן והקיפה פתילות עולה מנין תן מן המהדרין שצריכין לנר לכל אחד ואחד ואם לא כפה עליה כלי נעשית כמדורה ואפילו לאחד אינו עולה אמר רבה נר ביתו עדיף מנר חנוכה ומקדוש היום משום שלום ביתו שנאמר (תיוב ה) וידעת כי שלום אהלך תנר חנוכה עדיף מקדוש היום כדי לפרסומי ניסא. אמר רב הונא הרגיל בנר חנוכה הוויין לו בנים ת"ח הזהיר במזוזה כו' דביתהו דרב יוסף הוית מאחרה ומדלקה ממוך לחשיכה בע"ש. אמר רב יוסף תניא לא ימיש עמוד הענן יומם וגו' מלמד שעמוד הענן משלים לעמוד האש כלומר בא עמוד האש ועדיין עמוד הענן קיים. סברה לאקדומי מובא תנא ליה ההוא סבא ובלבד שלא יקדים ובלבד שלא יאחר אלא בעת שקיעת החמה קודם כשעם תהיה תורלה: ולא בשמן שרפה · אוקמה רב חסדא ביו"ט שחל להיות ע"ש עסקי' דבעי אדלוקי נר של שבת מבעוד יום ונמצא מדליקי ביו"ט ואין מדליקין שמן שרפה ביו"ט דקיי"ל שאין שורפין קדשים ביו"ט ותניא

בברכת המזון • בתפלה פסיקא לן שהרי להלל ולהודאה נקבעו כדלתניא לעיל* : **לא מוכרין** • לא חייבו להזכיר : **היו מוכרין** • היכו לריך להזכיר : **מי שתפלה בברכת הודאה** • דהא קולה מילתא דתנוכה עיקרה להודאה נקבעו : **כהודאה** • בברכת התורה : **ואומר מעין** **המאורע בעבודה** • לבקש רחמים על ישראל ועל ירושלים להציב עבודה למקומה לעשות קרבנות היום : **שני** **וחמישי** • משמע של כל שבתות השנה ומאי עבידתייהו לזוכרם ולחלקם משאר ימות השנה : **של תעניות** • שהיו גוזרים תעניות על הגשמים שני וחמישי [ושני] במס' תענית (דף י.): **ושל מעמדות** • כלומר לימים של מעמדות שהיו מתענין תרבעה תעניות בשבת שני וחלישי ורביעי וחמישי ומעין המאורע דילהו תפלת תענית : **ערבית** • לילי כיפתן ואע"פ שאוכל ושותה כל הלילה מתפלל תפלת תענית מאחר שנכנם היום והכי קי"ל אמר רב הונא במסכת תענית (דף יא:) יחיד שקבל עליו תענית חלם על פי שאוכל ושותה כל הלילה מתפלל תפלת תענית . וכתבו הגאונים מלאחי בריימא שנו רבותינו פעמים שהלם שרוי בתענית ואינו מתפלל ופעמים שאינו שרוי בתענית ומתפלל הא כיצד כאן בכניסתה כאן ביציאתה כלומר ערב תענית ע"פ שהתחיל לאכול לאחר תפלה מתפלל תפלת תענית ואיל מאחרו אף על פי שעומדו בתענית כשמתפלל תפלת ערבית אינו מתפלל תפלת תענית וסוף דברי הגאונים כתבו אבל אין אנו רגילים לומר ערבית ואפילו שחרית שמא יאחרע לו אונס חולי או בולמוס ויטעום כלום ונמלא שקרן בתפלתו : **אין מזכירין אותו** • שלא דלוייהת ניהו : **בברכת המזון** • של ערבית בכניסתו וכ"ש ביציאתו שכבר עבר היום ע"ש : **של תנוכה במוספין** • בתפלת מוספין דשבת ור"ח שבתוך ימי חנוכה מהו להזכיר על הניסים בהודאה : **בד' תפלות** • ערבית ושחרית ומוסף ומנחה וכיון שחובת תפלה זה היום אינה פחותה משאר תפלות של יום : **אין נביא בר"ח** • הכא נמי הוחיל לאמלא ר"ח אין מוספין בחנוכה לא בשני לאקטורי : הכא ליתיה (*בשחרית וערבית) ומנחה וכיון שהיום מחויב בתרבע תפלות כזו כן זו : **כמעביר בנביא במנחה בשבת** • מלאחי בחשובת הגאונים שהיו רגילים לקרות בנביא בשבתות במנחה עשרה פסוקים וזימני פרסיים גזרו שלא לעשות וכיון שנפתלקו בפתלקו : **אין נביא במנחה ביום טוב** • ואף על גב דחייתיה שחרית הוחיל ומנחה לאו משום יום טוב אחי לא מזכרין : ככל

תניא כוותיה דרב חסדא* כל אלו שאמרו אין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן ביום טוב חוץ משמן שריפה לפי שאין שורפין קדשים ביום טוב: **איבעיא להו** מהו להזכיר של תנוכה בברכת המזון: כיון דמדרבנן הוא לא מדכרינן או דילמא משום פרסומי ניסא מדכרינן? אמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא אינו מזכיר ואם בא להזכיר מזכיר בהודאה, רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא, סבר לאדכורי 'בבונה ירושלים' אמר להו רב ששת כתפלה - מה תפלה בהודאה אף ברכת המזון בהודאה: **איבעיא להו** מהו להזכיר ראש חודש בברכת המזון: אם תימצי לומר בחנוכה דרבנן לא צריך ראש חודש דאורייתא צריך או דילמא כיון דלא אסור בעשיית מלאכה לא מזכרינן: רב אמר מזכיר רבי חנינא אמר אינו מזכיר, אמר רב זריקא: נקוט דרב בידך דקאי רבי אושעיא כוותיה דתניא ר' אושעיא ימים שיש בהן קרבן מוסף כגון ר"ח וחוה"מ ערבית ושחרית ומנחה מתפלל שמונה עשרה ואומר מעין המאורע בעבודה ואם לא אמר מחזירין אותו ואין בהן קדושה על הכוס ויש בהן הזכרה ברכת המזון. ימים שאין בהן קרבן מוסף כגון שני וחמישי (ושני) ותעניות ומעמדות (שני וחמישי מאי עבידתייהו אלא) שני וה' וב' של תעניות ומעמדות ערבית ושחרית ומנחה מתפלל שמונה עשרה ואומר מעין המאורע בשומע תפלה ואם לא אמר אין מחזירין אותו (ואין בהן קדושה על הכוס) ואין בהן הזכרה ברכת המזון: **איבעיא להו** מהו להזכיר של חנוכה במוספין: כיון דליתיה ביה מוסף בדידיה לא מדכרינן או דילמא יום הוא שחייב בארבע תפלות? רב הונא ורב יהודה דאמרי תרוייהו אינו מזכיר רב נחמן ורבי יוחנן דאמרי תרוייהו 'מזכיר, אמר אביי לרב יוסף: הא דרב הונא ורב יהודה-דרב הוא דאמר רב נידל אמר רב ראש חדש שחל להיות בשבת המפטיר בנביא בשבת אינו צריך להזכיר של ראש חדש שאילמלא שבת אין נביא בראש חדש, מי דמי: התם נביא בדר"ח ליכא כלל, הכא איתיה בערבית ושחרית ומנחה, אלא להא דמיא דאמר רב אחדבוי אמר רב מתנה אמר רב יום טוב שחל להיות בשבת המפטיר בנביא בשבת א"צ להזכיר של יום טוב שאילמלא שבת אין נביא במנחה ביום טוב ולית

ולא גזרו' נתן לתוך חלב מהותך שמן לתוו לא נתן דבלא נתן כמי לא לסור ללא לתוו שמן מהותך לע"ג דבחלב מהותך גזרינן גזרה לגזרה דגזרו' לתוו שחיטו מהותדשמיטו מהותך לתוו שמא יעשה הא לא חציב גזרה לגזרה דכשחיטו מהותדולתי יעשה לפי שחיטו ממשך לחתר הפתילה לבל הכא משום שמוטה עליו ים לן למימר ודלמי יעשה ותירץ ר"י להכא לא חציב גזירה לגזרה דיו"ט ושבת כי הדדי ניהו דלתמרינן בפרק במה תשא (לקמן דף מ: ושם) נבי סנגל המסומר וקשה לרשב"ם דהכא גזרינן יו"ט לתוו שבת וכרים כל הכלים (לקמן דף קכד: ושם) מסקינן דלא גזרינן ושמא אין להשוות גזרות של חכמים זו לזו אותם שחיטם במלאכה לחת : **גזירה** יו"ט לתוו שבת • וקשה לרשב"ם הא דתנן בפ"ג דביצה (דף כז: ושם) מעשה ושלח ר' טרפון עליה ועל החלה שנטמאת ואמרו לו לא יזוזם ממקומם והשתא לרבה אמאי לא יזוזה והא חזיא לסיפא תחת תבשילו דלא שייך כה למיגזר יו"ט לתוו שבת כמו בשמן ולפי טעמא דאין שורפין קדשים ביום טוב ניחא ולריך לדחוק דגזרינן חלה בשבת לתוו שמן* :

תניא כוותיה דרב חסדא • וא"ת והא משמע חוץ משמן שריפה דאין מדליקין בשבת ולא ביו"ט והיינו דלא כרב חסדא דלעיל, מדליקין בשבת וי"ל דה"ק כל אלו שאמרו אין מדליקין בשבת מדליקין ביום טוב וכ"ש לותו שמדליקין בשבת מדליקין ביום טוב חוץ משמן שריפה שאף על פי שמדליקין בשבת אין מדליקין ביום טוב וכו':

איבעיא להו מהו להזכיר של חנוכה בברכת המזון • וא"ת תימה להך מילתא הוה ליה למסוקי לעיל גבי מילי לחנוכה :

מהו להזכיר של חנוכה בבהמ"ז • בתפלה פסיקא ליה למזכיר משום דתפלה בלבור הוא ואיכא פרסומי ניסא אבל בבהמ"ז שבבית ליכא פרסומי ניסא כולי האי :

מזכיר בהודלה • דעל הנסים הודלה היא ולא תפלה :

בבונה ירושלים • כמו בר"ח שלומר יעלה ויבא בבונה ירושלים ומשום דיעלה ויבא היא תפלה ותחנונים הקבוה בבונה ירושלים להיא נמי תפלה וכי"ת תיקנוה בשבועה שהיא תפלה להשב ישראל לירושלים : **או** דילמא כיון דלא אסור בעשיית מלאכה כו' • והא דלמר בפ"ג דמגילה (דף כב: ושם) כל שים בו ביטול מלאכה לעט כגון תענית ליבור ועל בתב קורין עלמה ואלין בו ביטול מלאכה לעט כגון ראש חודש ואולו של מועד קורין ד' היינו מנהג בעלמא אלין רגילין לעשות מלאכה* :

[ועי"ע תוספות מגילה יח: ד"ה וכ"ת וכוס' ד"ה כגי ד"ה ומשום ותוס' מגילה כב: ד"ה ואלין]

דתני ר' חסדא (כוותיה) כו' • מהכא לא הוי בעי למיפשט לעיל דאיתו מזכיר חנוכה בברכת המזון דאיכא למידחק דזוקא נקט תעניות ומעמדות לבל חנוכה ופורים אף על פי אלין בהן קרבן מוסף לריך להזכיר משום פרסומי ניסא ואיכא ליכא למיפשט דלילמא כיון תעניות ומעמדות משום תפלת מוסף והוא הדין דחנוכה ופורים אם לא תמר בתפלה אין מחזירין אותו כדתניא בהדיא בתוספתא דברכות (פרק ח"ה): **תעניות** ומעמדות ערבית שחרית ומנחה כו' • מה שפי' הגאונים שאין אנו רגילין לומרה ערבית ואפילו שחרית שמא יאחרע לו אונס חולי או בולמוס ונמלא שקרן בתפלתו ומה שפי' הגאונים שחרית היינו לפי שא"א שלא יתענה אחד מהם וקשה לר"י אם כן היאך לוה לתדם תעניתו ופורע הלא יתלה שקרן בתפלתו קודם תקנת הגאונים ולעיל בפ"ק (דף יא.) דתמר ליזוף מר ולייפרע הלא כבר התפלל תפלת תענית : **אלא** להא דמיא דתמר רב אחדבוי כו' • תימה תרתי מילתא דרב אחדבוי למה לי לפשוטינן יום טוב שחל להיות בשבת וכ"ש לתם מודם לגיכא כלל ותירץ ר"י דתדא מכלל תבריתא ליתמר שבת שאלמלא שבת אין נביא במנחה ובשבת במנחה קורין בפרק כל כתבי (לקמן דף קנז:) בהגדלעא פסקי סידרא בכתובים במנחתא דשבתא ובמגילה לייתי בגביא ממש : ולית

מט א מיי' פ"ב מהל' תפלה הל' יג ופ"ג מהלכות ברכות הלכה ו סמג עשין כז טוש"ע ח"ח סי' תכסב סעיף ח:

נא ב מיי' פ"ב מהל' ברכות הלכה ה סמג עה טוש"ע ח"ח סי' תכד :

נב ג מיי' פ"ב מהל' תפלה הלכה י סמג עשין יט טוש"ע ח"ח סי' תכה סעי' ו וסימן תל סעיף ב :

נג ד מיי' פ"ב הל' יד טור וש"ע ח"ח סי' תקלה סעיף ו ג :

נד ה סמ סעיף ב :

נה ו מיי' שם הל' יג סמג שם טוש"ע ח"ח סי' תרכה סעיף ב :

הזכרת מעין בתפילה (עד עמ' ב)

רבינו חננאל

והניא כוותיה כל השמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת אבל מדליקין בהן ביו"ט חוץ משמן שריפה שאין שורפין קדשים [פסחלין] ביו"ט: **אמר** רבא מזכיר של חנוכה בברכת המזון בתפלה מה תפלה בהודאה אף ברכת המזון בהודאה אמר רב מזכיר של ר"ח בברכת המזון דתני רב הושעיא ימים שיש בהן קרבן מוסף כגון ר"ח וחוה"מ ערבית שחרית ומנחה מתפלל י"ח ואומרין מעין המאורע בעבודה ואם לא אמר מחזירין אותו ואין בהם קדושה על הכוס ויש בהן הזכרה בבהמ"ז . ימים שאין בהם קרבן מוסף כגון שני וחמישי תעניות ומעמדות ערבי' ושחרית ומנחה מתפלל י"ח ואומרין מעין המאורע בשומע תפלה ואם לא אמר אין מחזירין אותו ואין בהם קדושה על הכוס ולא הזכרה

עין משפט נר מצוה

מסורת השס

ולית הילכתא כוותיה דריב"ל מדלא קתני ליה בברייתא ולא בתוספתא ולא בשום מקום ולית הילכתא כוותיה דריב"ל מדלא קתני ליה בברייתא ולא בתוספתא ולא בשום מקום

מסורת השי"ם

מעשה הוה · דמשמע שכאן כו: **ומין מעשה** · דבתם תמכרוהו דוחה יו"ט דהוה לה תעשה ומעשה ותע"ג דהלקח גר ביו"ט מלאכה המותרת היא הואיל והבערה שאר קדשים שאין נהנין מהן נאכלין גם זו לא יצתה מן הכלל: **פא כחול שפיר דמי** · לחיתהנויי מיכה: **מלוס לגרוף פא סקרופה שנפפא** · דלמיתן לקדש תורה אור

[כיצה מ:] ועוד משום תקלה: **לא כערפי פמנו** · כמעשר שני כתיב: **כממע** · בין שהוא ממה בין שהוא ממע: **קדש לא פפפיעגא** · מהך תומרת: **שכן** · ים בו תומרי פנקעב"ם ולאו גם לזו מייבין עליו משום פיגול שהרי על מנת לאכול חוץ לזמנו ולכל לפילו בזמנו, ומשום טהר חוץ לזמנו ממש ולא חשב מחשבה וקרוי קרבן, ויש בו מעשה ואף על גב שקדש *(הטהר) לכיתר לפילת הכאים אין בהן מעילה מ"מנמדבר יח תורת מעילה שייכא ביה אם קדשי קדשים הן יש בהן מעילה לפני זריקה לכל הנהנה מהן ואם קדשים קלים הן יש מעילה בתימוריהן לאחר זריקת דמים לתפוקי תרומה לית בה כלל: **וכרם** · לאוכלה בטומאת הגוף ותרומה בטיהרה בידי שמים ימיו נקלרים לכל היט הולך עריכי: **לאוון** · ק"ו ממעשר לכל תרומה מוערת לאוון ביבמות בפרק הערל (דף ע:) זר זר ב' פעמים זרות למרתי לך ולא לחיטים · לוון כל זמן שלא נקבר מתו: **מפפ"ו** · מיתה בידי שמים לזר האוכלה או כהן טמא, ולוזם לזר האוכלה בשוגג דכתיב (ויקרא כב) כי יאכל קדש בשגגה ויסף חמישיתו עליו לכל קדש משעה שים היתר לכהנים בתרומה ולא מידי מעילה שוב לית לן תומם בשגגת אכילתו דים למוקמי לה בתומטין לחומשא ולא נהירא דיש תומם לחומם בפרק הזהב (בבא מציעא דף נד:) : ואין ואיכא למימר הוה למיכתב קרא לחומם ליה מטום לתיקני קדש דכתיב (ויקרא כב) ונתן לכהן את הקדש או משום דהוקשה לקדשים כדתמר במעילה בפרק הנהנה (דף יט:) דקדש לקני רחמנא לתרומה וקדש גופיה לחמור בהנאה כקיטתה לחיל חומו קדש סהיה מותר בהנאה קודם כמו שלמים נפקא לן בפיר מק"ו למעשר או מהיקשא ד מעשר כדתמר בפרק כל שעה (פסחים דף כד:) דל"ב מלי פריך ומה רחים ואימא ממנו אחת למעוטי קדש ולא תרומה ואם נמעט קדש מהיכא תיתי לחיטור תרומה ו"ל דהוה גמרינן תרומה מדאיתקש לבהורים ובכורים למעשר כדתמרינן בכעדל (יבמות דף עב:) ולקמן לא שמיך לחק"ו ללא לחיקשא שמיך ומיהו קדש לחתי בפיר בק"ו ממעשר כדתמרי' בפ' כל שעה (פסחים דף כד:) ואיכא למיפרך שכן הל"ם ע"ב דכולהו ליתיהנו בקדש בר מיודי ותע"ג דמיודעין לא שייך למיפרך ללא שייך וידוי גבי קדש לחכל בתרומה שייך להא לחנ מעשר מעודה נמי לתרומה כדתמר *וגם נתתיו ללוי זו תרומה ואין לה וידוי בפני עלמה ופו"ת לחכי היכי יליף בק"ו קדש ממעשר הא דוקא גבי חוץ לתומה כדהתם דבעי למילף לחוכל תודה לו שלמים חוץ לתומה לנוקה דמכות (דף יז:) ותו"י ללא שייך הכי פירכא ללא דוקא גבי חוץ לתומה ועדלה לתמור בתורה בהנאה ושרי ליהנות בשעת כלתמר בפרק כל שעה ממעשר ואם תתמר הכא לתכרין בהמוקה והללקה בחיסורי הנאה ועדלה לתמורה בהנאה ושרי ליהנות בשעת כלתמר בפרק בתרא (פסחים דף כז:) ולא מכחש התם עלים לרבנן לתסורים ללא בשרשיפא ולריך לתחות ולומר דשמן ושבר והבזוזה חשיבי בעין מפי בשעת היסק מעלים: **בך** חתה מצוה לכתוב לחת התרומה · פי' בקונטרס משום דלא ליתי מלקה לפי טעם זה גרלה דלאו דוקא שריפה ללא ס"ם שתר ביעור וכ"פ בהדיא בלאו עוברין ול"ל דכשוף תמורה (דף לג:) קתני תרומה ממאה בהדי הגשרפין וקתני התם הגשרפין לח יקברו ע"כ גרלה דשריפה דוקא משום דלמיתי לקדש *ומלכבן ל"ב מדתורייתא לקדש ואם תתמר דתמר בספ"ק דפסחים (דף כ:) גבי תרומה טמאה שנטבלה זילוף הא תנן בתמורה הרלוי לקבורה קבורה פירוש כגון שנקברו בקרקע ויש לומר דלא קתי ללא תעבדה וכלאי הכרם ולא לתכרוה דשריה בהנאה: **אחת** תרומה טמאה שנטבלה ואחת תרומה טהורה שנפלה לתוך תרומה טמאה ונתערבו ואין יודעין איזו היא טמאה ואיזו היא טהורה ומתו שלשה מן החבורה הרי אלו מתים שנאמר *ואשר יגע בכל אשר יגע בו הטמא יהיה טמא ונפש אשר תגע בו תהיה טמאה שבעת ימים ואוכל מן התרומה אשר יאכל בטומאת ערב ומת אחד מהן

תתן לו ולא לאורו מכלל דבעי לאורו היא · ואם תאמר מידי ולא לאורו כתיב הימא תתן לו ולא דבר שאין רואין לו כלל וי"ל דאם כן לא לכתוב אלא תתן נתינה פחות משוה פרוטה מדכתיב לו משמע לו ולא לאורו:

הדלקת נר בשבת חובה · פי' במקום שעושה דחובה היא שיעשוי במקום הגר משום עונג אבל מהדלקת נר גופיה לא הוה פריך מדבי דפשיטא דחובה היא להתנן (לקמן דף לט:) על ג' עבירות בנים כו' על שאין זהירות בהדלקת הנר:

חובה לגבי רחיצת (ד)ידים בחמין קרי ליה חובה דלא הוי כל כך מצוה ומיהו מחרונים קרי ליה חובה *משום סכנה דלמא סדומית ומהרגו הכפם ומחירי מפי מקהלתנו' ים סרוסים דלמר לומר דאין לברך להדלקה נר מדקרי ליה חובה כדלמרינן (חולין קה:) מים מחרונים חובה ואין מעטרין ברכה וחומר ר"ת לשיבוש הוא דלא דמי למים מחרונים דלא הוי אלא להלכה בעלמא אבל הדלקת נר היא חובה של מצוה עוגב שבת וכמה מובה, כן למעטרן ברכה ומה שחומר מעמד לחר אלא לברך משום שאם היתה מולקת ועומדת לא היה לרי לכבותה ולחזור ולהדליקה ולא להליך לחרת אין ברכה להה גבי כיסוי הדם (שם פז:) אם כסהו הרוח פעור מלכסותו לפ"ם כשמכסה לריך לברך וכן גולל מהול אינה למ"ד *לחין לריך להטיף ממנו דם ברים וכשמל מניח בשליה: פר' ר' לעיזר דמילה (לקמן דף קלז:) אמל אומר כו' ובסדר רב עמרם יש המולין נר בשבת מבדך אשר קדשנו כו' ועוד ברלה ל"ם שאם היה הכר מולק ועומד שלריך לכבות ולחזור ולהליק כדאמר ליה הכוח שבת ובלבד שלא יקדים ובלבד שלא יאחר (לעיל דף קב:):

מתוך שריחו רע · ואף על גב דנפקא לן ריחו רע כדאמר בפ"ק (דף יב:) הא בדמשחא והא בדנפקוא ובפרק אמר להם הממונה (יומא דף לט·) בא למדוד נפקא לומריס לו מדוד לעלמך אין ריחו רע כמו עטרין:

סדין בציצית ב"ם פומרין · פירש בקונטרס ב"ם לא דרבי שמעון בן אלעזר אומר *אין מדליקין בצרי מאי טעמא? אמר רבה מתוך שריחו נודף גזרה שמא יסתפק ממנו אמר ליה אביי לימא

ואין לה פדיון, ואסורה לזרים? הנך נפישין ואיבעית אימא קדש חמור שבן ענוש ברת לו' לן ולא לאורן, מכלל דבעת אורו הוא: רבי ישמעאל אומר כו': מאי טעמא? אמר רבא מתוך שריחו רע גוזרה שמא יניחנה ויצא, אמר ליה אביי ויצא אמר ליה שאני אומר *הדלקת נר בשבת חובה דאמר רב נחמן בר רב זבדא ואמרי לה אמר רב נחמן בר רבא אמר רב הדלקת נר בשבת חובה *ורחיצת ידים ורגלים בחמין ערבית רשות ואני אומר מצוה, מאי מצוה? דאמר רב יהודה אמר רב כך היה מנהגו של ר' יהודה בר אלעאי ע"ש מביאים לו עריבה מלאה חמין ורוחץ פניו ידיו ורגליו ומתעטף ויושב בסדיניו המצויצין ודומה למלאך ה' צבאות והיו תלמידיו מחבין ממנו כנפי כסותן אמר להן בני לא כך שניתי לכם *סדין בציצית בית שמאי פומרין וב"ה מחייבין והלכה כדברי בית הלל, ואינהו סברי גזירה משום בסות לילה: ותזונה משלום נפשיי אמר ר' נשיתי טובה מאי ותזונה משלום נפשי? אמר ר' אבהו זו הדלקת נר בשבת, נשיתי טובה אמר רבי ירמיה זו בית המרחץ (ג) *אמר רבי יוחנן זו רחיצת ידים ורגלים בחמין, ר' יצחק נפחא אמר זו מטה נאה ובלים נאים שעליה, ר' אבא אמר זו מטה מוצעת, ואשה מקושטת לתלמידי חכמים: ת"ר איזהו עשיר כל שיש לו נחת רוח *בעשרו דברי רבי מאיר: סימן מ"ש ק"ם: רבי טרפון אומר כל שיש לו ק' כרמים ומאה שדות וק' עבדים שעובדין בהן רבי עקיבא אומר כל שיש לו אשה נאה במעשים רבי יוסי אומר כל שיש לו בית הכסא סמוך לשולחנו *תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר *אין מדליקין בצרי מאי טעמא? אמר רבה מתוך שריחו נודף גזרה שמא יסתפק ממנו אמר ליה אביי לימא

(ד) נכ: ממר רבה מתון שריתו: (ג) שם זו בים המלח רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק (ג) רש"י ד"ה הדלקת וכו' וכשבל (והולך) תו"מ וב"ב ס"ב ולפלן: (ד) תוי ד"ה מובה לגבי רחיצת ידים ורגלים בחמין דלא הוי אלא מובה ומיהו ממעות מ· עדיות פ"ד [מ"ו]

ואין נר מדליקין בו לא בשמן שריפתו מסרחת ולא בפתילה הלחה ולא בפתילה של בגדי כהונה ולא בפתילה של בגדי עם הארץ ולא בפתילה של בגדי כלאים ולא בפתילה של בגדי נשים ולא בפתילה של בגדי קטן ולא בפתילה של בגדי נכרי שלא כיבסן ישראל ולא בפתילה של בגדי ישראל שלא כיבסן נכרי ולא בפתילה של בגדי ישראל שלא כיבסן נכרית ולא בפתילה של בגדי נכרית שלא כיבסן ישראל ולא בפתילה של בגדי ישראל שלא כיבסן ישראלית ולא בפתילה של בגדי ישראלית שלא כיבסן נכרית ולא בפתילה של בגדי נכרית שלא כיבסן נכרי ולא בפתילה של בגדי נכרי שלא כיבסן ישראל ולא בפתילה של בגדי ישראל שלא כיבסן נכרי ולא בפתילה של בגדי נכרי שלא כיבסן נכרית ולא בפתילה של בגדי נכרית שלא כיבסן ישראל ולא בפתילה של בגדי ישראל שלא כיבסן ישראלית ולא בפתילה של בגדי ישראלית שלא כיבסן נכרית ולא בפתילה של בגדי נכרית

מסורת הש"ס

שהוא עף - ונדבק בכותלי הבית ומדליק לת הבית : **ממש** - הממשה : **ליקלי ארגמ** - הלבן לת הגר : **עד רמפת** - סם מקום : **לכורמים** - לגון מלסכים כמו כורמים עליו לת הכליס לקמן בפרק רבי עקיבא (דף פמ:) : **וליוגבים** - לגון יקבים שעוגרין ופוטעין לת החלוון להוליח דמו כדלמרן בפרק כלל גדול תורה אור לקמן (דף עה:) והכיחס נכוזרלן ללבושי המלך : **פולמת דלור** - מעלה הל וקלרה המסילה וגבוהה וקורין לותה פוייליל"ה: **אין מדליקין בטבל ממש** - וכ"ם בטהור ולקמיה מפרש טעמל : **מה מרומה עסורה** - שהיל לאכילה אין לך בה חלל משעת הרמה ואילך ומקמי הכי לסירל שהרי עכבי במיכה לאוכלה לף תרומה טמלה חע"פ שאין לחה לאוכלה חלל מסיקה לאסור להסיקו בטבלו : **אין מדליקין בנרי** - כדמפרש לעיל ועוד כדקתני ואזיל לחיבו בה מן הפרי חלל מן הענן שרף בעלמל והוה ליה כזפת ונימו נמשך ליעבל לחריבל וכן היה רבי שמעון בן אלעזר לומר כו' לף טעמל למילתיה יהיב חלל הכי קלמר במדבר טמלה מאי טעמל אמר קרא ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי *בשתי תרומות הכתוב מדבר אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמלה מה תרומה טהורה אין לך בה אלא משעת הרמה ואילך אף תרומה טמלה אין לך בה אלא משעת הרמה ואילך : **נופא**

[לעיל כה: וש"נ] **פקוף** - כך שמס : **מן הפרי** - לפקוק שמן דגים ועטרן ולרי : **אין לך אלא מה שלמרו חכמים אין מדליקין כהן** - כגון פסולי שמים דמקניסין : **ומדליקין בשמן דגים** - ולע"ג דמי לחלב ולינו יולא מפרי : **ובעטרן** - ולע"ג דמזפת קלקי : **סומכוס סייגו** [כריסות ו:] **פ"ם** - רבי יוחנן בן נורי דפסיל כל הלך דמדליקין וחלב לימי בהדייהו דהוו יולא מן הבשר וחכשר בשמן דגים : **חיכא כייסיו דרב ברונא** - דלמר לריך לתת לתוכו שמן כל שהוא לי נמי דלכשר חלב מהותך בחערובת שמן כל שהוא [לד] מהני תנלי סבר לדרב ברונא דחלב ניתר בחערובת לבל שמן דגים לפילו בעיניה [לה] סבר שמן דגים על ידי חערובת לבל חלב כלל וכלל לא : **אין בו משום שלם על שלם** - לקבל טומלה בג' לחבעות : **יולא מן הענן** - **כיצד לקבל טומלה : ומסככים בו** - סוכה הוחיל ואינו מקבל טומלה דאין מסככין בדבר המקבל טומלה כדילפינן במסל' סוכה (דף יג:) מגרנך ומיקבך : **תוך מפשתן** - דילפינן לקמן דאיכי עץ ומקבל טומלה גגעים לפילו לוגין שבו

[תוספתא סה]

שי ערר בגד כדלקמן הלכך אין מסככין בלוגין : ← **שמעון בן אלעזר אומר כל היוצא מן העץ** **אבא** **אין בו משום שלש על שלש ומסככין בו חוץ מפשתן** אמר

לקבלת ① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿ ㋀ ㋁ ㋂ ㋃ ㋄ ㋅ ㋆ ㋇ ㋈ ㋉ ㋊ ㋋ ㋌ ㋍ ㋎ ㋏ ㋐ ㋑ ㋒ ㋓ ㋔ ㋕ ㋖ ㋗ ㋘ ㋙ ㋚ ㋛ ㋜ ㋝ ㋞ ㋟ ㋠ ㋡ ㋢ ㋣ ㋤ ㋥ ㋦ ㋧ ㋨ ㋩ ㋪ ㋫ ㋬ ㋭ ㋮ ㋯ ㋰ ㋱ ㋲ ㋳ ㋴ ㋵ ㋶ ㋷ ㋸ ㋹ ㋺ ㋻ ㋼ ㋽ ㋾ ㋿ ㌀ ㌁ ㌂ ㌃ ㌄ ㌅ ㌆ ㌇ ㌈ ㌉ ㌊ ㌋ ㌌ ㌍ ㌎ ㌏ ㌐ ㌑ ㌒ ㌓ ㌔ ㌕ ㌖ ㌗ ㌘ ㌙ ㌚ ㌛ ㌜ ㌝ ㌞ ㌟ ㌠ ㌡ ㌢ ㌣ ㌤ ㌥ ㌦ ㌧ ㌨ ㌩ ㌪ ㌫ ㌬ ㌭ ㌮ ㌯ ㌰ ㌱ ㌲ ㌳ ㌴ ㌵ ㌶ ㌷ ㌸ ㌹ ㌺ ㌻ ㌼ ㌽ ㌾ ㌿ ㍀ ㍁ ㍂ ㍃ ㍄ ㍅ ㍆ ㍇ ㍈ ㍉ ㍊ ㍋ ㍌ ㍍ ㍎ ㍏ ㍐ ㍑ ㍒ ㍓ ㍔ ㍕ ㍖ ㍗ ㍘ ㍙ ㍚ ㍛ ㍜ ㍝ ㍞ ㍟ ㍠ ㍡ ㍢ ㍣ ㍤ ㍥ ㍦ ㍧ ㍨ ㍩ ㍪ ㍫ ㍬ ㍭ ㍮ ㍯ ㍰ ㍱ ㍲ ㍳ ㍴ ㍵ ㍶ ㍷ ㍸ ㍹ ㍺ ㍻ ㍼ ㍽ ㍾ ㍿ ㎀ ㎁ ㎂ ㎃ ㎄ ㎅ ㎆ ㎇ ㎈ ㎉ ㎊ ㎋ ㎌ ㎍ ㎎ ㎏ ㎐ ㎑ ㎒ ㎓ ㎔ ㎕ ㎖ ㎗ ㎘ ㎙ ㎚ ㎛ ㎜ ㎝ ㎞ ㎟ ㎠ ㎡ ㎢ ㎣ ㎤ ㎥ ㎦ ㎧ ㎨ ㎩ ㎪ ㎫ ㎬ ㎭ ㎮ ㎯ ㎰ ㎱ ㎲ ㎳ ㎴ ㎵ ㎶ ㎷ ㎸ ㎹ ㎺ ㎻ ㎼ ㎽ ㎾ ㎿ ㏀ ㏁ ㏂ ㏃ ㏄ ㏅ ㏆ ㏇ ㏈ ㏉ ㏊ ㏋ ㏌ ㏍ ㏎ ㏏ ㏐ ㏑ ㏒ ㏓ ㏔ ㏕ ㏖ ㏗ ㏘ ㏙ ㏚ ㏛ ㏜ ㏝ ㏞ ㏟ ㏠ ㏡ ㏢ ㏣ ㏤ ㏥ ㏦ ㏧ ㏨ ㏩ ㏪ ㏫ ㏬ ㏭ ㏮ ㏯ ㏰ ㏱ ㏲ ㏳ ㏴ ㏵ ㏶ ㏷ ㏸ ㏹ ㏺ ㏻ ㏼ ㏽ ㏾ ㏿

עי' הערה** בשולי העמ'

[עי' תוס' לעיל כה: ד"ה מיכה ביורמ וגו']

ולא מסיימי : ולח שייך הכח תנח בתרח למפוי למח *דמוכח קלח דה"ק להחמיר מדקתמר מין לך חלח מה כו' ומדליקין בשמן דגים ובעטרן משמע דווקח הכך מדנחת לפרושי ולח פי' נמי דרב ברונח : **אין** בו משום שלם על שלם ומסככין בו חוץ מפשתן · קשה לריב"ח דמשמע דפחות משלם על שלם מסככין חפי' בשל פשתן ובפ"ק דסוכה (דף מז·) חמרינן סיככה במטלטלית שחין מפשתן כהן שלם על שלם פסולה ותירץ דהתם תיירי דבחות מבגד גדול שבכר היו רחויות לקבל טומלה דלמר בפרק במה מטלטלין (לקמן דף סב:) חריב כל שהוא שלם על שלם וקשה לרשב"ח דחפי"ל דלח מלרג בו משום שלם על שלם מקבל טומלה דלמר בפרק במה לשה (לקמן דף סב:) חריב כל שהוא טמל וחין מסככין בו ו"ל דהתם מיירי כשחין בדבתו לחרוג בו יותר והכח מיירי כשים בדבתו לחרוג בו יותר הלכך חס חין בו שלם על שלם טהור :

רבי

שמן שומשמין · נה יעשו אנשי סדי שאין להם אלא שבן אגוזים · ואנשי אלכסנדריא שאין להם אלא שמן צנונות · אין לך אלא השמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן וכן הלכה · אפר כל היוצא מן העץ אין בו משום שלש על שלש · ומסככין בו חוץ מן הפשתן שבנד פשתן מקבל טומלה אפילו אין בו אלא שלש על שלש אצבעות ואין מסככין בו · ואחא אביי למיסר כי רבי

איכא ביניידו דרב ברתא אמר רב ולא מסיימי · [והוא] שמעתתא דאיתמרא בפירקא (דף נב) חלב מהותך וקידבי דגים שנימותו :

**** הערה:**
בסוגיא הבאה יופיעו מספר נתונים ותוצאות - להלן סקירה כללית:

מקורות	סוגי טומאה	שיעורים	חומרים
1. קו"ח	1. נגעים	1. שתי ושבע (אצבעות)	1. צמר ופשתים
2. ר' יבוי מהפסוק	2. שרצים	2. שלש על שלש	2. שאר סוגי בד
	3. מת	3. שלושה טפחים	
	4. קרי	4. בגד שלם	

רב נסים גאון

רבינו חננאל

בחמין : ת"ר אין מדליקין בשבל שמא בחול · ואין צ"ל בשבת ס"ם (בתוספה) [בב' תרומות התחום מדבר] מה תרומה טהורה אין לך בה אלא משעת הרמה ואילך אף תרומה טמאה אין לך בה אלא משעת הרמה · תניא אין מדליקין בעטרן משום שריחו רע שמא יניח הנר ויצא · אין מדליקין בצרי משום שריחו טוב שמא יחתוך ממנו · ועוד משום שהוא עף · רבי [מרפון] אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד · א"ר יוחנן בן נורי מה יעשו אנשי בבל שאין להם אלא שמן אגוזים · ואנשי אלכסנדריא שאין להם אלא שמן צנונות · אין לך אלא השמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן · וכן הלכה · אפר כל היוצא מן העץ אין בו משום שלש על שלש · ומסככין בו חוץ מן הפשתן שבנד פשתן מקבל טומאה אפילו אין בו אלא שלש על שלש אצבעות ואין מסככין בו · ואחא אביי למיסר כי רבי

איכא ביניידו דרב ברונא אמר רב ולא מסיימי · [והוא] שמעתתא דאיתמרא בפירקא (דף נב) חלב מהותך וקידבי דגים שנימותו :

ד עות תנאים אי ן שמנים ראויים להדלקה

[ועי"ע תוס' מנחות סז: ד"ה כדי שתהא והיכסף' פסחים לג: ד"ה ממחמין לו:]

עין משפט נר מצוה

סמ ג מיי' פ"ו מהלכות מעבר הלי ב טוש"ע י"ד סי' שלח סעיף קטן : סמ ב מיי' ס"ה מהל' שבת הלכה י :

סח ג ד מיי' שם הלכה יח ופ"ב מהלכות כלים הלי ח סמג לאוין סה טוש"ע ח"מ סי' רפד סעיף ו :

רבי שמעון בן אלעזר ותנא דבי ר' ישמעאל תני ר' שמעון בן אלעזר אמרו לא שנו אלא שכתב בגדים לחוד ושכתב בגדים וצמר לחוד אבל שכתב בגדים וצמר ופשתים לחוד חייב ור' שמעון בן אלעזר פוטר ור' יוחנן אמר אפילו שכתב בגדים וצמר ופשתים לחוד חייב ור' שמעון בן אלעזר פוטר ורבי

מסורת השס

מתני׳ לפי

גליון השס

תוס ד״ה שבמקומות וכו׳ ולא בנגעים כדתים כת״כ ומשורש כן במתני׳ לפיל דנגעים :

[ב״י מה: שבשות כו: בכורות מד:]

[עי׳ מעל״ד תוספות ד״ה כ״ם]

* דבגד שתם שבתוב בשעטנז צמר ופשתים (ויקרא יט: יט) בלאים שעטנז לא יעלה עליך״

[עי׳ מ״ש על הגליון שבתים יח.]

עין משפט נר מצוה

עא א מיי׳ פכ״ב מהל׳ כלים הל׳ ו ופכ״ל סלכה כ :

עב ב מיי׳ פ״ח מהל׳ כלים סלכה יח :

עג ג מיי׳ פי׳ מהלכות נזקין רפב עוש״ע רמ סעי׳ ב :

כי מיי וכ״כ פכ״ע דסך ולרבנו וכו׳ עד מחידך הוי גלוין :

מתני׳ במה מדליקין ובמה אין מדליקין אין מדליקין לא בפתילה של פשתן הלוף ולא בפתילה של בורית ולא בפתילה של סמרטוטין ולא בפתילה של זפת ולא בפתילה של נפט ולא בפתילה של קנים ולא בפתילה של הלפי ולא בפתילה של אילן ולא בפתילה של צמר גפן מפני שהוא נימוח ולא בפתילה של כל דבר שאינו נמשך מבעוד יום ולא בשמן שרף ולא בשמן שריפה ולא בשמן קיק ולא בשמן דגים ולא בשמן טמא ולא בשמן נבלה ולא בשמן שנפסל לאכילת כלב ולא בשמן שנפסל לאכילת נכרי ולא בשמן שנפסל לאכילת אדם ולא בשמן שנפסל לאכילת בהמה ולא בשמן שנפסל לאכילת חיה ולא בשמן שנפסל לאכילת שרץ ולא בשמן שנפסל לאכילת תינוק ולא בשמן שנפסל לאכילת תינוקת ולא בשמן שנפסל לאכילת אשה ולא בשמן שנפסל לאכילת עובד כוכבים ולא בשמן שנפסל לאכילת ישראל מפני שהוא מכבה ואין מדליקין אלא בשמן שנפסל לאכילת אדם בלבד ואין מדליקין אלא בשמן זית בלבד ואין מדליקין אלא בפשתן בלבד ואין מדליקין אלא בפתילה של פשתן בלבד ואין מדליקין אלא בכלי חרס בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שאין מקבל טומאה בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שאין לו אחיזה בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שיש לו פי שיעור בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שיש לו שפה בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שיש לו שפה כנגד שפה בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שיש לו שפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שיש לו שפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שיש לו שפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שיש לו שפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שיש לו שפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שיש לו שפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שיש לו שפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה ושפה כנגד שפה בלבד ואין מדליקין אלא בכלי שיש לו שפה כנגד שפה וש

עד א מיי' פ"ג מהל' כלים ה"ג סמג עשין כו טוש"ע ח"ח סי' ס"ו סעיף ג:

עה ב מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ב:

עו ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

עז ד ה מיי' שם הל' ג סמג שם טוש"ע ח"ח סי' י"ז סעיף ג וסי' י"ח סעיף ג:

עח ו מיי' פ"ה מהלכות סוכה ה"ב סמג עשין מג טוש"ע ח"ח סי' מרכז סעיף ד:

איזן בד (בד"ד) חי"ב בצ"ית

שייך לעיל ע"ח

עט ז מיי' פי"ג מהל' שבועות ה"ח:

פ ח מיי' פ"ה מהל' שבת הל' ה סמג לאוין סה טוש"ע ח"ח סימן רפד סעיף ג:

[וע"ע תוס' שבועות כו: ותוס' כתובות נה: ד"ה מדלי ותוס' ב"ק קט: ד"ה רבה]

פא ם מיי' פ"ב מהל' שבת טומאת מת ה"י:

גמ' תמר מר זוטרא דתמר קרוי נרכות מ"ג ע"ב:

[ערך מלעיל ע"ש]

[ניל ויתיב]

[נרכות מג:]

[וע"ע תוספות סוכה יב: ד"ה בתניני]

תורה אור ופסחים ולא מצאתי מיין כדרים

*לאתויי ציצית, ציצית בהדיא כתיב (קשה) כליא רבא: כתיב הכנף מין כנף - דהאי כנף קרוי יתירה הוא דכתיב על כנפי בגדיהם והוה ליה למכתב ונתנו על הציצית פתיל תכלת: מין כנף - מין הטעון ציצית יהא הציצית דהכי משמע ליה ציצית על כנף תהא ושם על מבי הוא, ליצית על מבי פוטר בה: וכתיב "צמר ופשתים - גדילים תעשה לך" דמשמע נמי מהן תעשה: סד"א כדרכה - דתמר "דהכנף" תהא לתשמישין ללת תלבוש סמוכין למיפטר שאר בגדים דולאי מיקייב מיהא בציצית דמין,קמ"ל "לף כל" ללת תדרוש הכנף הכי ללת לורייתה דקרוי הוא ולתשמישין דמעות ליצית כשאי מיני לבע שני חופין של תכלת ושני חופין של לבן דהייט מין כנף דסתמיה לבן: **מלי שנא כו'** - תליבא דרב נחמן קבעי לה דתמר לף כל לתתוי ליצית: **פשר הכפס** - ריבוית דקרוי הוא: **לכסות לילה** - כסות המיוחד ללילות ללת ניתייב: **שיעור גדילין אצל אחרים** - וקיימן ביה ולרתים לאחרים ביום ולא לתי לתבר תכסה ומפיק ולרתים: **שאינו ברייתו** - ואי מרבינן לה מתבר תכסה לף עקרת ליה ולרתים: **ואימא לכסות שאר בגדים** - דתבר המיטת בבגדים לתן מסככין ולתע"ג לרתיו מעמת בסומאתם מגע: **פשר דתמרו** - תוץ מפסחים ולף לתמר תוץ לגבוד, פשחים מתמע לתע"ג ללתו בגד, שלא נעזה כעזה כעון תוץ לו נעזה ולא נתרע תין מסככין לוהיל ומעמו בבגדים ולתע"ג לרתיו מעמת בסרכים: **סיככה בעזי** - לו בעבת ה"ב נמי לתוץ מסיכלבו ודע דגם בת"כ ליתא דבני מתיר]

נפסחים יניס: ללת מחייבי בגילים ללת בגדי למר ופסחים: **גדילים תעשה לך** - לתו: **סד"א כדרכה** - כלומר סד"א ללת דרכיין הני סמוכין למיעוט כלים למימר דמלים למר ופסחים מעשה ליצים ולת לתתר טלים ללת לענין כלים תזדקיק גדילים תעשה לך מתמר

*אשר תכסה בה מתחות לט: יכמות ד: נזיר מה: ע"ש

זכחים יח: מנחות מג.

מסתברא קלי בגמר ופסחים: כו-לת לתיך למיפרך תדרכה קלי ברוחין מרבה רוחין קלי ברוחין מרבה סומין דהת עיקר המלה היל בעלים ולת בחלם שהם לין לו טלת בת ל' לנשות פטור מן הלילים: **רבי** שמעון בן ללעזר וסומכום לתמרו דבר לחד - ול"ת דר"ם בן ללעזר קלתר מסככין בו תוץ מן הפסחן מסמע לפי' לת נעזה וכדלתמרינן נמי בפ"ק דסוכה (דף יב: ופס) סיככה בלילי פסחן פסולה ומסמע התם דהייטו דייק ונפיק לתע"ג ללת נעזה וסומכום קלתר דדוקא בעזי פסולה ול"ל דלרבב"ח קלסר מדרבנן *וסבר בדדייק ונפיק לפי שהוא קרוב לעזי ועזי הוא דלסור מן התורה הוהיל דמעמת בבגעים והייטו לתמרו דבר לחד דהת דקלתר סומכום סיככה בעזי פסולה הייטו דבר תורה מדלתר מפני שמעמת בבגעים דמדרבנן לין סברת לוסרו לי מדלורייתל תרי לסכך בסומלת בגעים גזירה משום סומלת מת וכיון דבעזי לסור מדלורייתל ח"כ בלילי פסחן יתסור מדרבנן מפני שהוא קרוב לעזי בדפרים:

אוניו של פסחן - פי' בקוטרם שלל נעזה ודתק לפרש לן מפני דכתיב תגת שתי וערב וקלה לריב"ח דמגלן לעמלוסו בבגעים לת שתי וערב כתיב וגרלה ל"ו דלוקין הייטו משום וכן פי' בערוך* ושתי וערב דקלתר הייטו לתר לפי שבלתר ניכר בין שתי לערב דהשתי הוא מן הלסומות של לתר הגדול ועזי ולא כמו שעווים הערב ודרך היה לעשלקו תע"פ שעבשיו לין רגילין ולוקין של פסחן שהוא הלעזי לל הוזכר לל שתי ולל ערב לפי שלת ניכר לימה של שתי ולימה של ערב כדלתר בפ"ק דמס' ע"ז (ד' יז:) לייטו ליה תרי קיבורי לתרו ליה כי דסתיא וכי דערבא לימכרא כו' ללתו לזכות *(למיתב) על דערבא כו' לתמת לת מיכבר בפסחן*: **בך** היולת מן הענ לין מדליקין - פי' בקוטרם לעיל בקבסם ולתר שבת ולין נרלה לר"ת דת"כ יהא לסור להדליק בו ומעשים בכל יום שמדליקין בתתר שבת וגם טוב מאד לפתילה ולוכ"ע ודלי מוכר להדליק בקבסם ולתר גפן?דלוקים יולתים מן הענ ללת זרע הוא כדלתמר' בתתות קבסם תורה שלר זרעים כו' ופסחן נמי מין זרע כמו קבסם ללת דלעטרין בתתר' למטרי פסחן דלוקין עץ בדכתיב ותמתם בפסחי הענ וכמו עץ הדעת *ל"ת חפה היסה וקרי לה עץ ת"פ שחיכה עץ ועוד דלתר בכילד מברכין (ברכות דף מ: ופס) כל היכא דלי מקלת לפירל ולת הדר לילנת ומפיק לת מברכינן עליה בורא פרי הענ ופסחן וקבסם ולתר גפן לי מקלת לפירל הייטו הזרע לת הדר לילנת ומפיק הלכך לתו יולת מן הענ ניכוה: **ואין** מומת מומלם לתלים ללת פסחן - והת דלתר לעיל בפ"ק (דף יז:) ועל טעמן בכל שהן מסמע דכל הכלים נעשה לכל לקבל טומלה מחמת לתל הכת לתיירי בדבר הקבוע שחיברו לקרקע תע"ג שמחחילה היה בגד כיון שחיברו לתל בטלו מחורת בגד ולין מומת ללת פסחן תע"פ שהוא מחובר כדכתיב והזה על התל כו' וקבה לר"ת דתמן בתחלה (פ"ח מ"ו) לתו מביתין ומוליכין הבידה והתיבה כו' והסדינים שהם עשויים להלים ולין חוליין סדינין של פסחן בפני הטומלה והת כל דבר המקבל טומלה ליטו חוץ בפני הטומלה וי"ל דמיירי בסדינין של מני וקבועין שחינן מטמחים ורבב"ח פירש במסכיות בע"ת:

ויפרוש

נגעים פי"ל מ"ת ת"כ פ' תזריע [במסנה לנגעים לת] מכר דברי ר' מחיר ומעמם זה כתבו תום' בסוכה י"ב: ד"ה בתניני וכו', וייבב דלת קלתר בכת"ל וסומכום ורבי מחיר תמרו דבר תחד וגם דלת לתמר כמתן כר' מחיר מ"ג ע"ב ודע דגם בת"כ ליתא דברי רבי מחיר]

ואמרינן אינו מסמא בב' על ג' אלא צמר ופשתים והאי דתני דמיטמאין בנגעים שאר בגדי בשלשה על שלשה אמרינן בתחלת הפרק ר ש ר א ן והלכך והסדינין חי ר ב ן בציצית ואמרינן בתחלת יבמות אמר רחמנא עביד ציצית פתיל תכלת ותעשה תכלת עמרא הוא ומסאי דתכלת עמרא הוא ואמרינן מדשש כיתנא דבתיב שש ברקמה ממצרים כו' כמו שנתפרש ביומא מדשש כיתנא תכלת עמרא הוא שמעינן מינה דעמרא הוא דמיקריא פתיל תכלת הילכך ליכא ציצית אלא עמרא חנינא שתי וערב ממאין בנגעים מיד דברי רבי יהודה אומר שתי משתלבנו והאונין של פשתן משתלבנו: **מתני'** כל היוצא מן הענ אין מדליקין בו אלא פשתן ומן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן: **גמ'** מנלן דפשתן איקרי עץ? דאמר מר זוטרא דאמר קרא והיא העלתם הגזה ותמתמנם בפשתי העץ: והיוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן: מנלן? אמר רבי אלעזר *גמר "אהל-אהל" ממשכן

ממשכן. דלת הוה ביה שום יוצא מן הענין ללמד פשתן כדכתיב עשר יריעות שש משזר: **שזורין**. דעזר"ש בלע"ז כלבא"ש כדכתיב משזר: **וחוטן כפול שש**. כדתניא בפ' כח לו בסדר יומא (דף עח:) דכריס שנאמר בהן שש חוטן כפול שש ואי קשיא כיון דילוף ממשכן כליס ומדש שתחת גג הכיס וכל שאר תהליס דלמ תורה אור למו למשכן מנלן למעוטי בספרי תניא מנין לעשות שאר המתהיסין כהלל תלמוד מה מצינו הקל עשה בו כל שכן חמרס מה מצינו הקל עשה בו כל שכן: **מאי באהל**. מתהיל כו': **אף כאן כריסים**. דעץ נמי מיקרי אהל: **משכן קרוי אהל**. כגון עשר יריעות שש משזר ועזים כדכתיב אהל על המשכן: **לימרו**. לתלמוד לומר: **ריבה**. כדכתיב (שמות לט) את משכן אהל מועד: **פרי נמי**. דמסכמה עזרות ולו אהל, ולעניין טומאה כמשכן: **מה תחתון**. עשתי עשרה יריעות עזים כדכתיב ואהל על האהל על המשכן: **מה תחתון**. עשתי עשרה יריעות עזים לההל על המשכן היינו עשר יריעות המחוברות בקרסי זהב, ולמעלה מהן לההל יריעות עזים ולמעלה מהן מכסה העורות: **קמיבעי ליה**. הא ממשכן גמר לה ר' (*תלמיד) לעיל כריס שמעתין והאהל תחתון היה דהוי למלתא דמשכן: **מכסה לאהל פיה**. חלין של חילים וחלין של תחשים ולמעלה דקיל תחרויהו כתיב דבין חילים בין תחשים היה מכסה אחד מלמעלה לההל יריעות העזים: **תנא לילן**. היה ממה היה ומטומרת בגווני: **לי כפי**. סייעתא היא: **שמא**. שמא ביופיו בגווני: **עור, או כעור**. גבי נגעים כתיב "או כעור" והוה מלי למכתב "או עור": **ושלקה ביד כהן**. משהראתו ביד כהן נעשה נגע ומתהלה לא היה נגע: **קנן מכולן**. מכל החמורים בפסוק וחיברן יחד: **כריסים** מטמאין בכעדשה ומת בכזית ונגעים בכגרים והוא פחות מכזית: **לף לי מניה לאל שמא עור טמא כו**. כדתמר לעיל מקים עלין לתחתון דקרוי אהל: **שאינה מעמא בנגעים**. להא למר ופשתים כתיב:

[שייך לע"ב]

המת מהבא דתניא עור, או בעור "ריבה" עור בהמה טמאה, "ושלקה ביד כהן, "וקצץ מכולן ועשה אחת מהן מנין תלמוד לומר "או בבל מלאבת עור" ואיבא למיפרך מה לנגעים שכן שתי וערב טמא בהן, אלא גמר משרצים דתניא "עור אין לי אלא עור בהמה טהורה, עור בהמה טמאה מנין תלמוד לומר "או עור" ואיבא למיפרך מה לשרצים שכן מטמאין בכעדשה, נגעים יוכיחו, וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שעור טמא בהן ועשה עור בהמה טמאה כעור בהמה טהורה אף אני אביא אהל המת שעור טמא בו ונעשה בו עור בהמה טמאה כעור בהמה טהורה, אמר ליה רבא מברגיש לרב אשי איבא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן טמאין בפחות מכזית תאמר במת שאינו מטמא אלא בכזית, אלא אמר רבא מברגיש אתיא

*) מעילה יח, ע"ב

חיקרי משכן ויש לומר לגלי המשכן חיקרי ולא משכן: **ריבה** עור בהמה טמאה. פירש רבינו שמואל דלהכי חיצטריך לרבויי עור בהמה טמאה כדקתני בפ"ב (פ' חזקיהו) למר חין לי חלא מין בהמה דקה ומהלכ כו' דומיא דמשה של ככשים מנין לרבות עור בהמה דקה וחין נהלכת בהמה גסה נהלכת וחין נהלכת עד שתהא מרבה עוברות שרצים תלמוד לומר *בעור בעור ורבות דקה דקתני בהמה גסה נהלכת מגד מחריני נקט לה בעיא קרא דהא בשמעתין ילפינן לענין טומאת אהל כל מין מהורה מחיצה: **ושלקה** ביד כהן. מפרש נמי רבינו שמואל דחיצטריך לרבויי מצוס דכתיב והכבד כי יהיה בו נגע לרעת וגו' והרחה לא הכהן דמשמע דאם לא היתה בו נגע קודם שהראהו לכהן טהור: **שבן** שתי וערב טמא הבא. מה שחין כן בשמא שנדפקה לן בפרק שמה תצה (לקמן דף סד:): **אלא** גמר מצרעת דמגיע עור חין לי חלא עור של בהמה טהורה. וח"ת מנלן דחיירי קרא בעור בהמה טהורה וים לומר כמו בנגעים דהכא כתיב שק וה"ת מה שק מין בהמה דקה ונהלכ כדמוכח בפ"ב ולקמן דשק הוי דבר הבח מן העזים חף עור מין בהמה דקה ונהלכ חע"ג דבפ"ב מרבה חף שק מחזיר שהוח דבר טמח מפ"ה הוה למימר דלח הוקשה עור חלח למטמעות דשק דהיינו של עזים ולח הוקש למלי דמרבי בשק לכך חיצטריך ריבוי · ורבי מרים: **מדה** נמרלים. ולימח למיפרך סיטמח מח בכעדשה מק"ו דהח כל סיטורים הם הלכה למשה מסיני ולקשה לר"י ונילף מח מנרלים בגזירה שוה דנגד ועור כדלמר לקמן בפרק במה חשה (נ"ז חם) ולומר ר"י משום דנ"ם דלהל להל ממשכן סחרה לה לכך לחיצטריך ריבוי ועוד ו"ל דנ"ם לח חיירי בטומחת [המת] עלמו המחובר:

ויפרוש חת היתוי וגו'. תימה לר"י מנח ליה דהחי להל היינו שם משזר לחימה סיינו יריעות שם משזר כדכתיב "ואת המשכן תעשה עשר יריעות שש משזר" וים לומר דדייק משום דקרח כתיב בהקמת המשכן וחכתיב לעיל בסדר הקמתן דמתהלה נתן חדנים (ותח"כ עמודים) ואחר כך הקרסים וכתיב חחר הקרסים "ויפרוש חת החהל" ממעט היינו יריעות התחתונות שהם שש משזר דהם תחלת הפרשה היינו יריעות שש משזר כדכתיב "ואת המשכן תעשה עשר יריעות שש משזר" וים לומר דדייק משום דקרח כתיב "ואת המשכן תעשה עשר יריעות עזים לההל על המשכן" ומשמע דלח כתיב "ואת מסך להל מועד" ומשמע דלח קרח שמיך: **אם** כן ג"ם מלי למימר. והח דלמר כל פותה מפח מביח חת הטומחה היינו מ"ק "ממטרע כדלילף בספרי וכדלקמן" בקונטרס ות"ת ומיכי ילף נימח דין כמטרע שלח יטמח שלח טומחת ערב ווהוקת בעומד לו ביומו ולח עוכר כדחמרינן במסכת נגעים ומייתי לה *ובפ"ק דקדושין (ד' נג:) טמח יושב תחת האילן ומהור עוכר טמח כו' וי"ל דהיינו שלח גילוי מילתח בעלמח מק"ו דמטרע דלים לן למילף להל להל ממשכן לעניין למעט כשלח טומחה בשלח מחשכן שלח יטמח עלמו ילפינן ממשכן שלח לטומחת עלמו חפילו מחוכר, דקונקח פשתן ולח שלח יולח מן הענן, ולעניין להל שלחנו עשוי בידי חדם לרבי יהודה בפ"ב דסוכה (דף כח · ושם) ללח מיינן למילף ממטרע ולח לשכחן היה קרח לח למעט (ג) *להל שלחנו עשוי בידי חדם: **אי** מה להלן קרסים מה לנגעים שכן שתי וערב טמא בהן: **כלמין** חלא אילן. הוח שיש בו גוונין הרבה ולא חלא אילן. דחתם טמא והבא טהור, *א"ר יוסף א"ה היינו דמתרגמינן "ססגונא" = שֶׁשֶׁשׁ בגוונין הרבה **ורבא** אמר עור בהמה טמאה דמטמא באהל

(גבי נגעים)

נרחה קלח דכל כלי עור דכתיב בשת ובכתה זכר דלחני נדרשה מחריבה ולח לעור כבשה עמלה דל"ב תקשי למחי מינעדיך למיכתביכו דליחי בג"ם דכנד ועור מבריש [ת"י]

*) הערה: מה ביש המשכן? ש"ש משל"י ידיעות (שעה) מחהיל כו': **חף כלן קרסים**. עיין עזרת אלים ועזרת קלח מהר"ם מלך ריבה לילף מק"ו מוכח של עזים ללח טומחת בנגעים מטמח בהלל המח שלין מוכן כפול ששה המטמח בנגעי לל כ"ם וחי' דהכל קיימין דלילף דר"ח לילף ליה ק"ו מדבעי בסמוך עור בהמה טמאה מכו וסני לילף לכו ק"ו דכי חלל להלל להדדיה [ת"י] א"ב ד: ג' "ועשית" ידיעות עיין לאמה הבחות הב"ח (ל) תוס' ד"ה ויפרוס וכו' דמתהלה נתן לדנים וחח"כ קרסים וחח"כ עמודים וכתיב חחר העמודים ויפרוס לח להלל: (נ) ד"ה ל"כ וכו' לל למעט ולח לרבות הב"ד והשחר נמחק:

[שייך לע"ב]

פב א ב ג מיי' פ"ב מהלכות מ"ט ה"ח ופ"ג מהלכות מ"ח ה"ב:

פג ד מיי' פ"ג מהלכות טומחת מקדש ה"ג:

פד ה מיי' שם פ"ב ה"ב ופ"ג מהלכות מ"ח ה"ב:

רבינו חננאל

משכן כתיב ואת התור' אדם כי יסות באהל וכתיב ויפרוש את האהל על המשכן מה להלן שש וחכלת והן צמר ושש' אף הכא צמר ושש. כיון דלילף אהל דשואה מאהל המשכן. בעי ר' אלעזר עור בהמה טמאה מהו שיטמא באהל המת. ומיבעיא ליה תחש שהיה ביומי משה טהור היה או טמא היה. ושפרש רב יוסף תניא לא הכשירו למלאכת שמים אלא עור בהמה מהורה בלבד. איני והא"ר נחמיה דומה כפין תלא אילן ותלא אילן טמא הוא. ושנינן דומה לו שיש לו נוונין הרבה בפותו. אבל מה מהור הוא. רבה אמר עור בהמה טמאה מטמא באהל המת. אתי בק"ו סנגרים. רחניא היה לו לומר עור לפה כתב בעור לרבו' עור בהמה טמאה. ושלקה ביד כהן שטמאה בנגעים קיצץ מכולן. פ' כנון שנשל מזה העור רצועה וזנה רצועה ודיבקן ועשאן אחד. מנין שטמאה בנגעים ת"ל או בכל מלאכת עור. פ' שלקה ביד כהן כגון שהחזיק הכהן בעור לבורקו ועודנו בידו לקה בצרעת לאחר. איבא למיפרך מה לנגעים שכן מטמאין שתי וערב כו' מה לחצד ה ש ו ה שבהן מטמא"ן בכעדשה פתוח מכזית. הבגדי' מטמא"ן בכגרים. והשרץ כערשה אלא

עור בהמה טמאה שי' טמא מ"ת מטמא אהל

רב נסים גאון

אי מה להלן שזורין וחוטן כפול ו' אף כאן שזורין וחוטן כפול ו'. ותמצא עור עיקרו בבס' דיוצא בפרק בא לו כהן נדול(דף ע"ח) ת"ר בנגרים שנאמר בהן שש חוטן כפול ו' וכו' ואמרו קראי כמה הוו שיתא חד לטעויי דכיתנא ניתו וחד שיתי שזורין וחד לחוטן שיהא כפול ו' ומהנה יורע לנו כי כל בגד שבחב בהן שש העשויים במשכן היו שזורים וחוטן כפול ו': **תאמר** בשת שאינו מטמא אלא בכזית עיקר דילה בספרי הנוגע בשת יכול כל שהוא וכו' אחר שרבה הכתוב פיעם אחרו כזית מן השת מטמא שכן היא תחלת ברייתו ובשאינה בשם אהלות בפרק ב' אלו מטמאין באהל השת וכזית מן השת ולא היה ביניהם הפרש והוא בבר פירושו בפרק נ' כזית מן השת פתוח בפתח והשת פתוח

אתיא בק"ו מנזיקין. ות"מ נימא שמי ומרב יוכיח שמעמא בנגעים ואינו מעמא במת תלמי תני בכרכים לעור כמה ממאה כו' ועוד קשה לתלמי דקתני בכרכים לעור כמה ממאה ליתי בק"ו מנזיקין דבכרכים וי"ל דתי' הוה כתיב בכרכים ליכא למילף עור כמה ממאה בק"ו מנגעים לת בכרכים ולא בשאר המת דליכא למימר שמי ומרב יוכיח תלמד הכתוב לומר בכרכים ולא בשאר המת ומרב יוכיח דמה לנגעים ומרב שכן אינו מעמא בכרכים תלמד עור כמה ממאה שמעמא בכרכים הכי נמי יטמא בשאר המת:

ורי"ו אומר לגיכא למימר שמי ומרב יוכיח דשכי עביד ק"ו ומה נוגע בו עזים שאין מעמא בנגעים מעמא בשאר המת ככלי העשוי מעזים עור כמה ממאה שמעמא בנגעים אינו כן דין שיעמא בשאר המת ככלי להעמא לא שייך למימר שמי וערב יוכיח שמעמא בנגעים ולא בשאר המת דשמי וערב אין שייך בו כלי ואין לומר לכל היותר מן הצד ופעם יוכיח שמעמא בנגעים ואינו מעמא בשאר המת שמעמא בנגעים אינו מעמא עצמו תלמד מעמא הבית להם בית שסיכוכו מזרעים תלמד בשאר ורחוב שמעמא בנגעים תלמד בכל העשוי מעמא בנגעים ולא בשאר המת ומרב יוכיח שמעמא בנגעים תלמד לגיכא למימר שמי וערב שכן אין מעמאין לא בשאר המת ולא בבית שאר המת כשאר מעמאי המת שכתוב בהם כתיב כאן בבית וכתיב התם בבית ולא כל בית. ונעיל כי פריך מה לנגעים ליכא למימר שניעת מת וט"ז יוכיח דמה לכולהו שכן פחות מכזית לעניעת מת בכעדשה וט"ז במשא לו מחמת מי סחמה (והוה מי' לתלמיך קרא בכרכים לאפוקי מיקוח דשק) וזה אין נראה דע"כ דגם לענין שהל הוי שיעורו בכזית לכניסת מומאה על כל הכלים ועל עסקן לפני יונק מן השד דזכו תלמ קיי"ל דמטיא. ול"ל דלא שייך כלל למימר שהל תלמ יוכיח כיון דלא מטיא לתלמיך דלא ממעמא בשר בשאר בשר בהמה ממעמא דשה בכזית כמה וכ"ז כל בגד וכל כלי עור

שחק קב · כי"ט דהוה ליה טולד: גדברייתא דר' אליעזר ור' עקיבא קתני · הני דלוקים להו רב חדא לגיבא דר' יהודה דתניא ר' יהודה ומיהו לית לן סבירא ליה הלכה כר' שמעון: שמעת דברי אליעזר · כהלכה משום דלית מדליקין כו שלין לוקין יפה וכלכ שכחות הכמה לחשוב ולאו משום טולד: יתן מן הכלל · דרך תופרי בגדים למלל מן הבגדים לכופלן מעט סביב התפירה ותח"כ תופר וג' על ג' סופו לתפור למעלה בבגד עני לכן תחבושה להיות כלי הלכך צריך להיות בו יותר מציעור המלל כדי שיהא המעלי שלם על שלם: מכוונים · מומלמים ובהכי תחבושה ותע"ג דכציתפור לית הוה שלם והיינו הך דרב יוסף ולאו משום דלית הוה טפי לית מיומת *(דכל שכן) אלא לתפוקי מדתנא קמא: מסיקין בסמרים · לתגב דמטלטל להו לתלילה חזו נמי להסקה: אבלן · ביו"ט אין מסיקין בגרעינין ביו"ט הוה להו טלד: ומפני מגליין · הלכך טלד הוה: ומפני דרכ · דתמר לר' יהודה אין מסיקין בגרעינין לתו בפירות דתימר: שכל שמרי · כחול: לכופיף · כיצה של רעפים שקורין פיול"ש והיא חלולה וספרים שכתוב בהן לבי תפי הייט נמי כיצה והוא תרגום של בית הפתחת שבי קדרות: קפייפא · גרעינין: כר שמרי · כיוס טוב: פרסייפא · תמרים טובים ומתבשלים יפה ובל שאכל שלחם בפרס מעל גרעיניהן ואין הגרעינין רשאין לטלטל ואפ"ה שרי לטלטלן למידיהן לחיותא אלמא לית להו קיבלה מיניה: כפרימפא · דאין מתבשלות יפה ואין האוכל בפרס מהן ומצטייר בגרעיניהן וחזו לאדם: פגב לימייסו · בית שוד מאמן עליהן: מרכס · עליהן ומבטלן בדוב: רב סמנונא שמר · מתניתין בפחות משלשה על שלשה טפחים פליגי לענין טומלה: ומקולי מטלניות · מטלניות הקלות בעיניו דומיא דמתוקות לפקוק מרחץ דמידי דלית תשיב הוא וקיטל דנקט במתניתין משום הכחוב דנקט דוקא ולפטנמא דהדלקה תנא קישלו: שפחם שמשמש כו' · דלילו שלשה על שלשה תשיבי ולא בטלי ותע"ג דקולי כגון סמרטוטין: שספקינו לך · שהקלו לכך: לפקוק סמרטן · נקביס שהמים בחים דרך שם למרטן: ולנער בו שם שקדרה · לאחוז בהן קולי הקדרה ולנערה לתוך התמחוי: בין מן הסמוכ · לקמיה מפרש: הניחו

המוכן שהור ר"ע אומר מן המוכן שמא ושלא מן המוכן שהור ואמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הכל מודים זרקו באשפה דברי הכל שהור הניחו

"נכרי שחקק קב בבקעת ישראל מסיקה *ביו"ט, ואמאי, נולד הוא לדבריהם דר"א ור"ע קאמר ליה, ולית לא סבירא ליה, רבא אמר הייגו טעמא דרבי אליעזר לפי שאין מדליקין בפתילה שאינה מתורכת ולא בסמרטוטין שאינן מתורכין אלא הא דתני רב יוסף ג' על ג' מצומצמות למאי הלכתא? לענין טומאה *דתנן ג' על ג' שאמרו חוץ מן המלל דברי ר"ש וחכ"א י"ג על ג' מכוונות: אמר רב יהודה אמר רב *מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים דברי רבי יהודה ור"ש מתיר מסיקין בתמרין, אבלן, אין מסיקין בגרעיניהן דברי רבי יהודה ור"ש מתיר מסיקין באגוזים אבלן, אין מסיקין בקליפותיהן דברי רבי יהודה ורבי שמעון מתיר, וצריכא: דאי אשמעינן קמייתא, בההיא קאמר רבי יהודה משום דמעיקרא כלי והשתא שבר כלי והוה ליה נולד ואסור אבל תמרים דמעיקרא גרעינין והשתא גרעינין אימא שפיר דמי ואי אשמעינן גרעינין, הוה אמינא דמעיקרא מבסיין והשתא מיגליין אבל קליפי אגוזין דמעיקרא מיגלו והשתא מיגלו אימא שפיר דמי, צריכא, והא דתנ *לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר-דתנ אבל תמרי ושדא קשיותא *לבופיא אמר ליה רבי חייא: *בר פחתי בנגדו ביו"ט אסור, קיבלה מיניה או לא קיבלה מיניה? ת"ש דבי אתא רב לבבל אבל תמרי ושדא קשיותא לחיותא מאי לאו בפרסיאתא ולא קיבלה, לא, *בארמיאתא הואיל וחזי אגב אימיתו. א"ל ר' שמואל בר בר חנה לרב יוסף: לרבי יהודה דאמר מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים "כיון דאדליק בהו פורתא, הוה ליה שברי כלים, וכי קא מהפך, באיסורא קא מהפך? דעבד כדרב מתנה *דאמר רב מתנה אמר רב "עצים שנשרו מן הדקל לתנור ביו"ט מרבה עצים מוכנין ומסיקין. רב המנונא אמר הכא בפחות משלישה על שלשה טפחים ומקולי מטלניות שנו כאן ואוזדא ר' אליעזר לטעמיה ור"ע לטעמיה *דתנן פחות משלישה על שלישה שהתקינו לפקק בו את המרחץ, ולנער בו את הקדירה, ולקנח בו את הרחיים, בין מן המוכן ובין שאין מן המוכן דברי רבי אליעזר ורבי יהושע אומר בין מן המוכן ובין שלא מן המוכן שהור ר"ע אומר מן המוכן שמא ושלא מן המוכן שהור ואמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הכל מודים זרקו באשפה דברי הכל שהור הניחו

רבא אמר היינו טעמא דר' אליעזר · משמע דרבא לעניין טומלה אית ליה סיטוא דרב חדא בר לחבה ולקמן משמע דאית ליה סיטוא דרב חדא בר לחבה גרס רבה ולקמן על כן גרלה להכא גרס רבה ולקמן רבא ול"ל דבהגם נהגו לכניס להדליק בפתילה ולכבותה כדי שתהא מהובהבת להא לית ליה הלכה כרבי לועזר דשמותי הוא ועוד תמרינן לקמן הכא בפתילה שלריך להבהבה עסקינן משמע דיכול להדליק ע"פ שאינה מהובהבת:

ולא בסמרטוטין שאינן מתורכין · קשה כיון דתנא דלעיל בפתילה שאינה מתורכת ובסמרטוטין שאינם מתורכין ומיהו בתוספתא גרס ולא בסמרטוטין לפי' מתורכין: **אבלן** לית מסיקין בגרעיניהן · תימה לר"י דבפרק טולל (לקמן דף קמב:) אמר למימרא דרבא כרבי יהודה סבירא ליה פירוש דאסר נבלה שנתנבלה בשבת והא"ל לשמעי' טווי לי בר לוזא ומדי מיניה לשורפה ומשני התם כיון דמסרח דעתיה עילויה מאתמול אלמא כיון דלדעתו מאתמול לתת לשורפה כשיסריח למחר אדרי לע"ג דכל זמן שלא הסריח חזי לאדם *משום דתקיב כלילו כביו מבעוד יום לשורפה ה"ג מאתמול דעתיה עילויה להסיר הגרעינין כשיאכל התמרים למחר ואמתי חזיב ליה טפי טלד ממיניה דבר לוזא וי"ל דהתם בר לוזא כשאמו מע"ט ואין המעיים לריכים לאוז וכיון דמבעוד יום דעתיה למיתבשה לשורפה יסריחו הכמה מעלייתא לבל הכח הגרעינין לריכין לאוכל ואמתי כאוכל עלמו עד שיאכל התמרים לכך תשיב להו טולד ולא מבעי מה שדעתו עליהם מאתמול: **ודבא** דרב לאו בפירוש אימתי כו' · הא פשיטא דרב אסר טולד כרבי יהודה מכרבי לוזי (לעיל דף יט:) אלא מייתי ראיה דאף בגרעינין אסיכא למימר מטיקרא גרעינין והשתא גרעינין אסר רבי יהודה ור"ש וכאגוזים דמיקרא מגלו מגלו אסר ור"ל דאע"ג דמעטום זה עושה לריכותא מ"מ מעטום זה לפי שהתמר אין נראה לו לאכל בייחוד: **בין** מן המוכן כו' · פירש בקונטרס מוכן דרבי לועזר קופסא שאיגו מוכן אלא במגוד והניחו לאחורי הדלת ומוכן דר' יהושע אלא במגוד והניחו לאחורי הדלת *ומקיש מוכן זרקו לתפה ורבי עקיבא מוכן אלא במגוד ומקיש מוכן הניחו לאחורי הדלת וקשה לר"י דהשתא מוכן ומקיש מוכן דהתי דעתו עליו מאתמול לאכול בו למחר ואפילו הכי לא מקרי מוכן ומיהו י"ל דמוכן לגבי מגוד

גזירה עילויא דשיעת לטו עילויא דעלמא • והא דקאמר בסוף המלוה (לקמן דף נה: ושם) לעיכובא קאמר ולא לעכובא • קביל"ת דגרע מקופסא ועדיף מאחורי הדלת ואחורי הדלת עדיף מזרקו לקופה ומוכן דר' אליעזר היינו קופסא ושלח מן המוכן מגוד ואחורי הדלת: **ומפי** (ג) **קרי ליה שלח מן המוכן** • הואיל ולרבי אליעזר תשיב לקבולי טומאה לגבי קופסא. לטו מוכן הוא:

הניחן בקופסא דברי הכל טמא לא נחלקו אלא שתלאו במגוד אבל שהניחו לאחורי הדלת ר' אלעזר סבר *מדלא זרקו באשפה דעתיה עילויה, ומאי(ג) קרי ליה שלא מן המוכן, דלגבי קופסא לאו מוכן הוא ורבי יהושע סבר מדלא הניחו בקופסא בטולי בטליה ומאי קרי ליה מוכן? דלגבי אשפה מוכן הוא ורבי עקיבא בתלאו במגוד סבר כרבי אליעזר, בהניחן אחורי הדלת סבר לה כרבי יהושע, *יהודר ביה ר"ע לגביה דר' יהושע, ממאי? אמר רבא מדקתני "פתילת הבגד" מאי איריא דתני "פתילת הבגד" ליתני פתילה של בגד מאי פתילת הבגד דעדין בגד הוא: **מתני'** לא *יקוב אדם שפופרת של חרס וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בישביל שתהא מנטפת ואפילו היא של חרס, ורבי יהודה מתיר, אבל אם חברה היוצר מתחלה מותר מפני שהוא כלי אחד: **גמ'** וצריכא: דאי אשמעינן שפופרת של ביצה הא קאמרי רבנן דכיון דלא מאיסא אתי לאסתפוקי מינה אבל של חרס דמאיסא אימא מדמי ליה לרבי יהודה ואי אשמעינן של חרס הא קאמר רבי יהודה אבל בההיא אימא מדמי להו לרבנן ואי אשמעינן הנך תרתי, בהני קאמר רבי יהודה משום דלא מיפסק אבל קערה דמיפסקא אימא מדמי להו לרבנן ואי אשמעינן בההיא, בההיא קאמרי רבנן, אבל בהני תרתי אימא מודו לרבי יהודה, צריכא: ואם חברה היוצר מתחלה מותר וכו': תנא אם חברה בסיד ובחרסית מותר והאנן "יוצר" תנן? מאי יוצר - כעין יוצר: *תניא א"ר יהודה פעם אחת שבתינו בעליית בית נתזה בלוד והביאו לנו שפופרת של ביצה ומלאנוה שמן ונקבנוה והנחנוה על פי הנר והיה שם ר"ט וזקנים ולא אמרו לנו דבר, אמרו לו *משם ראיה שאני בית נתזה דזיזין הן, אבל ציפורא נרך הוא ספסלא בעיליתא דישיבא דרבי יצחק בן אלעזר א"ל אי שתוקי לך כדשתיקו ליה חבריא לר' יהודה נפיק מיניה חורבא, גזירה עליתא דישיבא אטו עליתא דעלמא, ביש בישא דבאפה גרך ספסלא לעילא מר' ירמיה רבה הוא לכסאן *כר"ש אימר דאמר ר"ש בגדולים דלא אפשה, בקטנים מי אמר? ופליגא דעולא דאמר עולא מחלוקת בקטנים אבל בגדולים ד"ה מותר, מתיב רב יוסף *ר"ש אומר גורר אדם מטה כמא וספסל וקתני גדולים וקתני קטנים, קשיא לתרוויהו: **הלבד** שלא יתכוין לעשות חריץ עולא מתריץ למעמיה: עולא מתריץ למעמיה דר' ירמיה רבה מתריץ למעמיה: כמטה דומיא דכמא, ר' ירמיה רבה מתריץ למעמיה: *מוכרי בסות מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוין בחמה מפני הרוח ובנשמים מפני הנשמים, והצנועין מפשילין במקל לאחוריהן והא הכא דאפשר למיעבד כצנועין דכי קטנים דמי וכי לא מתכוין שרי ר"ש לכתחלה, תיובתא דר"י רבה, *תיובתא: **מתני'** המכבה את הנר מפני שהוא מתירא מפני נברים ומפני ליסטי מפני רוח רעה מפני החולה שיישן פטור. כחם על הנר כחם על השמן כחם על הפתילה חייב, רבי יוסי *פוטר בכולן חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה פחם:

גמ'

(יפעיה לז) **כרי שמעון** • תלמ' גורר מדם • **דלא שפשף** • תלת בגריריה אתין יכול ליטלן כידו • **מגלוקת קקנים** • ותע"ג דלקמן קטלעול קרי רבי שמעון הוחל ואין מתכוין לחריץ ורבי יהודה סבר כיון דלקמן אמר: **קמני גדולים** • מטה • **וקמני קטנים** • כבמה ורבי יהודה פליג עליה דתנן במסכת בילה רבי יהודה אומר כל הכלים אין נטרפין לחלי לו מקום פלונתייהו למה לי למיתני גדולים הסתם קטנים קרי רבי שמעון, גדולים מיבעיא לן תנא קטנים מקום ר' שמעון ותנא גדולים מקום רבי יהודה: **דומיא דכמא** • קטנים ובהא הוא דלמר רבי יהודה מכל בגדולים קרי: **כמא דומיא דמטה** • גדולים ובהא הוא דקרי רבי שמעון מכל בקטנים אמר: **מוכרין כדרכן** • כסות של נלוסים נוכשו בכותן כדי להרלותו למוכרו דלא אסרה מורה אלא לצניעה אבל להתחמם כדרך כל הלובשים והעלאה דומיא דלבישה נמי דמיהמהני בה: **ובלבד שלא יתכוין כו'** • ור' שמעון הוא דאמר לחזיל בתר כוונה: **ושנלטופים** • כסדרים שמרחיקין שעמן מכל לוזות שבקופס: **ומפי** (ג) **קרי ליה** • לשון אחר: **מתני' מפני נברים** • כגון פרכיים שהיה להם יום חג שהין מניחין חור לתת בבית עבודת תלוים לשלם: **ומפני ליסטין** • שלא ילמדו ממנו שם מדם ויבאו עליו: **ומפני רוח רעה** • *) הבאה עליו ובמקומו ריחה נוח לו: **פחם** • שחורתו מפרש לה: **פוטר בכולן** • מפרש בגמרא (לקמן נה:): **שפוף פוטר פחם** • בכיבוי זה והוי מלאכה צריכה לגופה כדתמר בגמרא: **גמ'** ד"ה מהו שתהוה

כניסו בקופסא • גלי דעתיה דחביב ליה: **כמגוד** • קביל"ת דגרע מקופסא ועדיף מאחורי הדלת ואחורי הדלת עדיף מזרקו לקופה ומוכן דר' אליעזר היינו קופסא ושלח מן המוכן מגוד ואחורי הדלת: **ומפי** (ג) **קרי ליה שלא מן המוכן** • הואיל ולרבי אליעזר תשיב לקבולי טומאה לגבי קופסא. לטו מוכן הוא: **וכרי יהושע מכר כו'** • ומוכן דרבי יהושע מגוד ואחורי הדלת ושלח מן המוכן זרקו לקופה: **ומפי** (ג) **קרי ליה** • למגוד מוכן הואיל ולר' יהושע כמלא לגבי קופסא דחיבי כה רבי יהושע מוכן הוא ורבי עקיבא תלתא מגוד ואחורי הדלת שלא מן המוכן: **ומקשי** לך במוכן **מדקתני** • במתניתין "פתילת הבגד" דמשמע שעדיין בגד הוא ותסבו בעיניו ותפ"ה קתמר רבי עקיבא דמתני' עיהורה היא תלמוד לומר כרי: **של בגד** • משמע שקפלה מבגד הבגד משמע שקפל הבגד עמו שלם ועוגין הלקה כדלתוקימנא לעיל מעמת דרבי שלא יתכוין בפתילה מחורכת שפלק יפה: **מתני'** **שפסק מנטפת** • ויתקייס הנר שהרי הממן מטפטף כל שעה לתוך הנר ועתה מסום נזרה שמן שיפסק הימנו וכיון שהקילהו לנר חייב משום מכבה ואפי' תומה שפופרת של חרס דמחיסה ליה נזרין: **אבל פם מיכרה** • ליכא למיחש דמשום ליכור שבת בדיל מיניה: **ויש רשם שפתילה** • הסני שהוא יוצא דרך הנקב שלחור שבנר לשלוש ומתן נמשך דרך הפתילה לראש הפתילה: **ורבי יהודה מתיר** • דלא נזר: **גמ'** **דלא מיפסק** • מידי שהוא מוכח בשלוק תלי הנר למטלה מכיוון: **דמשפסק** • שהרי תלוי הנר מוכיח כלון הפסק וליכא למימר גופיה הוא חימת מולה דנגזור: **מנא שם מיכרה** • דעשה"ב עלמו מבטוח יום בשיל לו בחרסית מוכר: **כעין יוצר** • שחברה שפיר: **דשיפה** • רלפה של שיש דלא עדיף בה חרש: **נעילת מרבי יצחק** • לפניו: **כדשתיקו ליה חבריא** • רבי טרפון וחקיים, שמפני שלא חמרו לו דבר דימה והניח דמוכר: **נפק מינים** • **מורכב** • ויהנו היתר בדבלוך' יצחק **שבילת** ליה כרבי יהודה דדבר שלין מלכון לסוך ותע"ג דבשיש לא עדיף מרין נזר לטו עילויא דעלמא: **כיסמא** • מפטיר בכסות המכנים ומולין ומייתב תלמידים ותיובתה: **דבנרס** • שם מקום כי זבח לה' בבלרה

(ג) [עיין תוספות פסחים כה: ד"ה לפתר]

רבינו חננאל

[ר"א מן המוכן מטא שלא מן המוכן מהור] ואקיבא ב ש ז ר ק ן לאשמה דברי הכל מהור הניחו בקופסא דברי הכל טמא • כי איני בשהניחו באחורי הדלת • רבי אליעזר סבר מדלא זרקו לאשפה דעתיה עילויה לשיכך הוא טמא ואנא' קרי ליה אינו מוכן דלגבי קופסא לאו מוכן הוא • ורבי יהושע סבר כיון שלא הניחו בקופסא בטליה הלכך מהור הוא • ואנא' קרי ליה מוכן דאחורי הדלת או אשפה מוכן הוא • ור' עקיבא (סבר מספקא

ליה) בתחלו בבגדי סבר לה כר' אליעזר שהוא טמא כהניחו אחורי הדלת סבר לה כר' יהושע ר' עקיבא לגבי ר' יהושע ואמר אפי' התחובה בבגדו מהור ממאי מדקתני במתני' פתילת הבגד ולא קתני פתילה של בוד ש"מ דעדיין בגד הוא ותני ר' עקיבא אומר מהורה לה לפתילה דקתני במתני' פתילה שיש בה מחזה מג' [מפחים] והא דתניה היא דתני קתני ר' עקיבא אומר מהורה ומשנה שלימה שניהו מפני שאמרו ג' על ג' שנתמעטה אע"פ שפחר מן המדה מטא בכל המטמאות אלא אחרות משלש דעא (וכן) [וכיון] דאקיבא רב אדא בר' אקיבא רב המנונא בשחות משלש ואהי (דקתני) [דקאמר] שלשה הלכתא מפליות בהדיא [בשחות] משלשה קתני לה והוא הדין לשחות מג' *) והלכה כר"ע דחרם בפרד ובנפפס כעין הויצר מותרי ומפלאנה שמן ונקבנה והנחנה ע"פ הנר היה שם ר' פרמון והזקנים ולא אמרו לנו דבר אמרו לו משם ראיה מפני כי [בית] נתזה [זיזין] הזה: **תנא** (תוספתא פ"ג) נתנין טיט או הרסית שהה [הנר] או גרגיר מלח או נרים של פול ש"ש מבעוד יום ע"פ הנר להיות שהה. אבין ציפוראה נרך מפסלא בעיליתא דשישא לעילא מר' יצחק בן אלעזר אבר ליה [א"] שתוקי לך כי האי דשתקיה ליה חבריא לר' יהודה בשפופרת של ביצה ונפיק מינה הורבה דהורבה לאיתיה לאו שפיר עבדת בגרירת מפסלא נזירה עילויא דישיבא דרבי יצחק בן אלעזר אבר ליה [א"] שתוקי לך כי האי דשתקיה ליה חבריא לר' יהודה בשפופרת של ביצה ונפיק מינה הורבה דהורבה לאיתיה לאו שפיר עבדת בגרירת מפסלא נזירה עילויא דישיבא דרבי יצחק בן אלעזר אבר ליה [א"] שתוקי לך כי האי דשתקיה ליה חבריא לר' יהודה בשפופרת של ביצה ונפיק מינה הורבה דהורבה לאיתיה לאו שפיר עבדת בגרירת מפסלא נזירה עילויא דישיבא דרבי יצחק בן אלעזר אבר ליה [א"] שתוקי לך כי האי דשתקיה ליה חבריא לר' יהודה בשפופרת של ביצה ונפיק מינה הורבה דהורבה לאיתיה לאו שפיר עבדת בגרירת מפסלא נזירה עילויא דישיבא דרבי יצחק בן אלעזר אבר ליה [א"] שתוקי לך כי האי

רב נסים גאון

מוהיב רבא מוכרי כסות מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוין בחמה מפני הנשמים ובנשמים מפני הנשמים' הוצרכו להחיר לאלו דברים שהם תלולים בהם ובלבד שלא יתכוונו בהם להרחיק הזק החמה בעת זו המשנה שנויה בפרק ם' דמסכת כלאים בסוף המסכת לפי שאמרו קודם לכן אין עוראי לכלאים כו' והנשמים בעתם וכשהוו התירו לתופרים כמו ששנינו תופרי כסות הופרין כדרכן כו' כלומר

*) עי' נרי"ף שבתו' אקיבא

גמ' מדקתני סיפא "חייב" ש"מ ר' יהודה היא, רישא במאי עסיקנא: אי בחילה שיש בו סכנה, "מותר" מיבעי ליה ואי בחילה שאין בו סכנה חייב חטאת מיבעי ליה? לעולם בחילה שיש בו סכנה "יובדין הוא דליתני "מותר" ואיידי *דבעי למתני סיפא "חייב" תנא נמי רישא "פטור" והדתני רבי אושעיא אם בשביל החולה שיישן לא יבבה ואם כבה פטור אבל אסור ההיא בחולה שאין בו סכנה ורבי שמעון היא: שאול מר' תנחום דמן נוי מהו לכבות בוצינא דנורא מקמי באישא בשבתא? פתח ואמר אנת שלמה אין חכמתך *וסוכלתנותך לא דייך שדבריך סותרין דברי דוד אביך אלא שדבריך סותרין זה את זה - דוד אביך אמר °לא המתים יהללו יה הכי קאמר: לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות קודם שימות שכיון שמת בטל מן התורה ומן המצות - ואין להקב"ה שבח בו, והיינו דאמר ר' יונתן *מאי דכתיב °במתים חפשי "כיון שמת אדם נעשה חפשי מן התורה ומן המצות "ונקאמר שלמה "וישבח אני את המתים שכבר מתו "שבשחטאו ישראל במדבר עמד משה לפני הקב"ה ואמר כמה תפלות ותחנונים לפניו ולא נענה וכשאמר °זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך "מיד נענה, ולא יפה אמר שלמה "וישבח אני את המתים שכבר מתו "לבר מנהגו של עולם שר ב"ו גוזר גזרה ספק מקיימין אותה ספק אין מקיימין אותה ואם תמצי לומר מקיימין אותה, בחייו מקיימין אותה, במותו אין מקיימין אותה, ואילו משה רבינו גזר כמה גזירות ותיקן כמה תקנות וקיימות הם לעולם ולעולמי עולמים, ולא יפה אמר שלמה "וישבח אני את המתים וגו' "וישבח אני וגו' "כדרב יהודה אמר רב, דאמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב °עשה עמי אות לטובה ויראו שונאי ויבושו "אמר דוד לפני הקב"ה - "רבונו של עולם מחול לי על אותו עון, אמר לו מחול לך, אמר לו עשה עמי אות בחיי, אמר לו בחייך איני מודיע, בחיי שלמה בנך אני מודיע *כשבנה שלמה את בית המקדש ביקש להכניס ארון לבית קדשי הקדשים, דבקו שערים זה בזה, אמר שלמה עשירים וארבעה רננות ולא נענה, פתח ואמר °שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד "רהטו בתרית למיבלעיה, אמרו, מי הוא זה מלך הכבוד "אמר להו "ה' עזוז וגבור" חזר ואמר °שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה" ולא נענה, כיון שאמר "ה' אלהים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך" מיד נענה, באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקב"ה על אותו עון, ולא יפה אמר שלמה "וישבח אני את המתים שכבר מתו" * והיינו דכתי' °ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וילכו לאהליהם שמחים וטובי לב על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו ולישראל עמו - "וילכו לאהליהם - שמצאו נשותיהן בטהרה, "שמחים - שנהנו מזיו השכינה "וטובי לב - שנתעברו נשותיהן של כל אחד ואחד וילדה זכר "על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו "(ולישראל עמו לדוד עבדו) שמחל לו על אותו עון, "ולישראל עמו - דראחיל להו עון דיום הכפורים, ונקאמר שלמה "כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת "כדרב יהודה אמר רב - דאמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב °הודיעני ה' קצי ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני - אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם "הודיעני ה' קצי, אמר לו גזרה היא מלפני שאין מודיעין קצו של בשר ודם, "ומדת ימי מה היא, גזרה היא מלפני שאין מודיעין מדת ימיו של אדם, ואדעה מה חדל אני, אמר לו *בשבת תמות, אמות באחד בשבת, אמר לו כבר הגיע מלכות שלמה בנך *ואין מלכות נוגעת בחברתה אפי' כמלא נימא, אמות בערב שבת, *אמר לו °כי טוב יום בחצריך מאלף - °טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח,

כל

רב נסים גאון

[עיין ר' יהודה היא] כלומר הדבר שנא' לדעת ר' יהודה שהיה סובר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה וכבר הקדמנו פירושו בפרק הראשון [רישא] במאי עסקי' אי בחולה שיש בו סכנה מותר מיבעי ליה והעיקר דלילה הוא דאמר הכתוב (ויקרא יח) אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ובפרק יום הכפורים (יומא דף פה) אמרו וכבר היה רבי ישמעאל ורבי עקיבא ורבי אלעזר בן עזריה מהלכין בדרך ולוי הסדר וישמעאל בנו של רבי אלעזר בן עזריה מהלכין אחריהם נשאלה שאילה זו לפניהם מנין לפיקוח נפש שדוחה את השבת נענה רבי ישמעאל ואמר (שמות כג) אם כמהתרת ימצא הענב ולאחר דבריו אמר רב יהודה אמר שמואל אי הואי התם הוה אמינא מילתא דעדיפא מכולהו וחי בהם ולא שיעמות בהם אמר רבא לכולהו איה להו פירכא לבד מדשמואל דלית ליה פירכא וכו' וכבר אמרנו קודם (שם דף פג) שאין לך דבר שעומד בפני פיקוח נפש חוץ מע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים ובפרק מפנין (דף קכג) אמרו סר זועזוע מתני לקולא שמעא דאמרה אין צריכה הא מתמא מהללין עליה את השבת אמר ליה רבינא (לסרי) [למרימר] הילכתא כמאן אמר ליה כמר זוטרא שמפק נשמות להקל ואמרו (שם) אמר רב יהודה אמר שמואל עושין מדורה ליחד, בשבת סבור מינה לחיה אין להולה לא ביטמו הנשמט אין ביטמו החמה לא איתמר אמר ר' חייא בר אבין אמר שמואל הקיז דם ונצטמן עושין לו מדורה אפילו בחקופת תמוז ושבו בשבועה (פרק ר"ש דמילה דף קלד) רבי אליעזר בן עזריה אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ואמרו בתלמוד כי אתא רב דימי אמר רבי אלעזר הלכה כרבי אלעזר בן עזריה הוו בה במערבא הרחצת כל נוטו או הרחצת פילה עצמה אמר לו ההוא מרבנן ורבי (עקיבא) [יעקב] שמיה מסתברא דהרחצת כל נוטו דאי סלקא דעתך הרחצת פילה עצמה מי נרע מחמין שעל גבי מכה בשבת דאמר רב אין מונעין חמין ושמן מעל גבי מכה בשבת מתקיף לה רב יוסף ולא שני לך בין חמין שהוחמו בשבת לחמין שהוחמו מערב שבת מתקיף לה רב דימי ומסתיא דהכא בחמין שהוחמו בשבת פליגי דילמא בחמין שהוחמו מערב שבת שלגי אמר אביי אנא בעאי דאשיני ליה וקרים ושני ליה רב יוסף מפני שסכנה היא לו כי אתא רבין אמר ר' אבא אמר רבי אלעזר ואמרי לה אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן הלכה כרבי אליעזר בן עזריה בין בחמין בין בחמין שהוחמו בשבת ובין בחמין שהוחמו מערב שבת בין בהרחצת כל נוטו ובין בהרחצת פילה מפני שסכנה היא לו ואלו העיקרים, אמרו ובחולה שיש בו סכנה מותר מיבעיא ליה ובמסכת ע"ז תמצא כמו אלו העיקרים רבים: [ואילו] פשה רבינו גזר כמה גזירות ותיקן כמה תקנות מעצמו לישראל והרי אנו מזכירין מהן מה שיזהרו לנו במסכת דיבמות אמרינן בפרק הערל (דף עט) אמרו ונתינים דוד גזר עליהם משה גזר עליהם מהופב עציך עד שואב מימיך ובמסכת ברכות בפרק שלשה שאכלו כאחת (דף מח) אמר רב נחמן משה תיקן להם לישראל ברכת הזן ובשעה שירדו להן המן ובמסכת שבועה בפרק בני העיר (דף לב) תנו רבנן משה תיקן להן לישראל שיהו קורין והדורשין בעניינו של יום ובפ' יהו"ל (יומא סה) משה תיקן להם זמן מעריב (ובפ') [ובמסכת] התעניות (דף כז) [בפרק] בני' פרקים בשנה משה תיקן להם לישראל שמנה משמרות ארבעה מאלעזר וארבעה מאיתמר: בשלכא לדור עבדו שמחל לו הקב"ה על אותו עון אלא לישראל עמו מאי היא שמחל להם עון יום הכפורים תמצא פירוי בפרק משקין בית השלחין (מ"ק דף ט)

אמר

[עי' תוספות לקמן לד: ד"ה אם המת]

קו א ב מי' ס"ג מהל' שבת הלכה ב טוש"ע או"ח סי' שיח סעי' ג:

[לקמן נג:]

הגהות הב"ח

(ס) רש"י ד"ה לפיכך מאכוס וכו' בס"ם והמקרא - כ"כ ע"ג בס' ר"ש דף פ"ח ע"ג פי' כדרך אחר:

נליון הש"ס

גב' טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה כו' עד לפני על גבי המזבח: כל

[עירובין סה. סנהדרין יב: יבמות מ: קי: מכות כ: ב. נדרים כה: מב: מיב כה: ד"ק מט: ב"מ כב: סנהדרין נז. זבחים סה: תוען סה. קה: כתובות סו:]

דברי דוד [הנוסח המובא על נראים בתמכה ובמנוסח כסותרים בתוכחתו ובסוף דברי של מה בענין המתים (עד עמ' ב')

[לקמן קנח: ע"ש ותו' תמכיל ובחן פרש"י דהכא ד"ה דלמר כרבי יוחנן וכו' עד מה סח:]

רבינו חננאל

אוקימנא למתני' כרבי יהודה ובחולה שיש בו סכנה שאם יראה אור הנר ימות והוא הדין לכל הנזכרין בהשנתנו ובדין הוא דליתני מותר ואיידי דתני סיפא בפרם חייב תני רישא פטור דמשמע פטור אבל אסור ואינו אלא פטור ומותר והא דתני רבי אושעיא אם בשביל שיישן חולה לא יבבה ואם בבה פטור אבל אסור הוא בחולה שאין בו סכנה ואליבא דרבי שמעון דאמר דבר שאין מתכוין פטור*) נשאלה שאלה זו לפני ר' חנונאי שם מקום מן דמן נ"ן שם כתובות כי: ובתוספות שם:

*) עי' בכריתות כי: [מ"ק ע.]

[עי' תוספות תגיגה יז. ד"ה קף עגלת כוי] מהלים סד

[ברכות מח: מ"ק כח: יומא לח: תענית ה:] *[מכות י.]

כל יומא דשבתא הוה יתיב וגריס בולי יומא, ההוא יומא דבעי למינח נפשיה קם מלאך המות קמיה ולא יכיל ליה, דלא הוה פסק פומיה מגירסא, אמר מאי אעביד ליה, הוה ליה בוסתנא אחורי ביתיה, אתא מלאך המות סליק ובחיש באילני, נפק למיחזי, הוה סליק בדרגא, איפחית דרגא מתותיה, אישתיק ונח נפשיה, שלח שלמה לבי מדרשא: אבא מת ומוטל בחמה וכלבים של בית אבא רעבים מה אעשה? שלחו ליה *התוך גבלה והנח לפני הכלבים, ואבוך *הנח בעליון בכר או תינוק ומלטלו, ולא יפה אמר שלמה °כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת", ולענין שאילה דשאילנא קדמיבון-נר קרויה נר, ונשמתו של אדם קרויה "נר", מוטב תכבה נר של בשר ודם מפני נרו של הקב"ה: אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב בקשו חכמים לגנוז ספר קהלת מפני שדבריו סותרין זה את זה, ומפני מה לא גנזוהו? מפני שתחילתו דברי תורה וסופו דברי תורה: תחילתו דברי תורה דכתיב °מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, ואמרי דבי ר' ינאי: תחת השמש הוא דאין לו, קודם שמש יש לו, סופו דברי תורה דכתיב °סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם" *מאי "כי זה כל האדם"? אמר רבי *(אלעזר) כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה ר' אבא בר כהנא אמר שקול זה כנגד כל העולם כולו. שמעון בן עזאי אומר ואמרי לה שמעון בן זומא אומר לא נברא כל העולם כולו אלא לצוות לזה, ומאי 'דבריו סותרין זה את זה' °טוב כעס משחוק ובתיב °לשחוק אמרתי מהלל, ותיב °ושבחתי אני את השמחה" ובתיב °ולשמחה מה זה עושה", לא קשיא °טוב כעס משחוק=טוב כעס שכועס הקב"ה על הצדיקים בעוה"ז משחוק שמשחק הקב"ה על הרשעים בעולם הזה "ולשחוק אמרתי מהלל" זה שחוק שמשחק הקב"ה עם הצדיקים בעולם הבא; "ושבחתי אני את השמחה= שמחה של מצוה, "ולשמחה מה זה עושה"=זו שמחה שאינה של מצוה *ללמדך "שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר שמחה של מצוה שנאמר °ועתה קחו לי המנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'", אמר רב יהודה ובן לדבר הלכה, אמר רבא וכן לחלום טוב, אני והאמר רב גידל אמר רב "*כל תלמיד חכם שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מר תבונה שנאמר °שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר" אל תקרי מור עובר אלא מר עובר *אל תקרי שושנים אלא ששונים? לא קשיא הא ברבה והא בתלמיד ואיבעית אימא הא והא ברבה ולא קשיא הא מקמי דלפתח הא לבתר דפתח כי הא דרבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבריחותא ובדחי רבנן לסוף יתיב באימתא ופתח בשמעתא; ואף ספר משלי בקשו לגנוז שהיו דבריו סותרין זה את זה, ומפני מה לא גנזוהו? אמרי-ספר קהלת לאו עיינינן ואשכחינן טעמא, הכא נמי ליעיינן, ומאי 'דבריו סותרים זה את זה'? °אל תען כסיל כאולתו" ובתיב °ענה כסיל כאולתו", לא קשיא הא בדברי תורה הא במילי דעלמא-כי הא דההוא דאתא לקמיה דרבי חייא אמר ליה אמך אשתי ואתה בני, אמר ליה רצונך שתשתה כוס של יין? שתה ופקע. אמר רבי חייא אהניא ליה צלותיה לרבי דלא לשוויה בני ממזירי, דרבי כי הוה מצלי אמר *יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתצילני היום מעזי פנים ומעזות פנים, בדברי תורה מאי היא כי הא דיתיב רבן גמליאל וקא דריש: "עתידה אשה *שתלד בכל יום שנאמר °הרה ויולדת יהרו", ליגלג עליו אותו תלמיד, אמר: אין כל הדש תחת השמש, "א"ל בא ואראך דוגמתן בעוה"ז נפק אתוי ליה תרנגולת, ותו יתיב רבן גמליאל וקא דריש: "עתידים אילנות שמוציאין פירות בכל יום שנאמר °ונשא ענף ועשה פרי" מה ענף בכל יום אף פרי בכל יום, ליגלג עליו אותו תלמיד אמר והכתיב "אין כל חדש תחת השמש", א"ל בא ואראך דוגמתם בעולם הזה, נפק אתוי ליה צלף ותו יתיב רבן גמליאל וקא דריש *"עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת שנאמר °יהי פסת בר בארץ" ליגלג עליו אותו תלמיד ואמר "אין כל חדש תחת השמש", אמר ליה בא ואראך דוגמתן בעולם הזה נפק אתוי ליה כמיהין ופטריות ואבלי מילת-נברא בר קורא: *ת"ר °לעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי, מעשה בשני בני אדם שהמרו

תורה אור
קדוש נר - כך *חלהים נשמע חדס (משלי כ) : מוסב מכבה נרו כו' - [ל"ל ה']

כל יומא דשבתא הוה יתיב וגריס בולי יומא, ההוא יומא דבעי למינח נפשיה קם מלאך המות קמיה ולא יכיל ליה, דלא הוה פסק פומיה מגירסא, אמר מאי אעביד ליה, הוה ליה בוסתנא אחורי ביתיה, אתא מלאך המות סליק ובחיש באילני, נפק למיחזי, הוה סליק בדרגא, איפחית דרגא מתותיה, אישתיק ונח נפשיה, שלח שלמה לבי מדרשא: אבא מת ומוטל בחמה וכלבים של בית אבא רעבים מה אעשה? שלחו ליה *התוך גבלה והנח לפני הכלבים, ואבוך *הנח [יומא פה:] בעליון בכר או תינוק ומלטלו, ולא יפה אמר שלמה °כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת", ולענין שאילה דשאילנא קדמיבון-נר קרויה נר, ונשמתו של אדם קרויה "נר", מוטב תכבה נר של בשר ודם מפני נרו של הקב"ה: אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב בקשו חכמים לגנוז ספר קהלת מפני [כדאי' בפסחים נד. נדרים נא:] שדבריו סותרין זה את זה, ומפני מה לא גנזוהו? מפני שתחילתו דברי תורה וסופו דברי תורה: תחילתו דברי תורה דכתיב °מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, ואמרי דבי ר' ינאי: תחת השמש הוא דאין לו, קודם שמש יש לו, סופו דברי תורה דכתיב °סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם" *מאי "כי זה כל האדם"? אמר רבי *(אלעזר) כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה ר' אבא בר כהנא אמר שקול זה כנגד כל העולם כולו. שמעון בן עזאי אומר ואמרי לה שמעון בן זומא אומר לא נברא כל העולם כולו אלא לצוות לזה, ומאי 'דבריו סותרין זה את זה' °טוב כעס משחוק [דף כח:] ובתיב °לשחוק אמרתי מהלל, ותיב °ושבחתי אני את השמחה" ובתיב °ולשמחה מה זה עושה", לא קשיא °טוב כעס משחוק=טוב כעס שכועס הקב"ה על הצדיקים בעוה"ז משחוק שמשחק הקב"ה על הרשעים בעולם הזה "ולשחוק אמרתי מהלל" זה שחוק שמשחק הקב"ה עם הצדיקים בעולם הבא; "ושבחתי אני את השמחה= שמחה של מצוה, "ולשמחה מה זה עושה"=זו שמחה שאינה של מצוה *ללמדך "שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר שמחה של מצוה שנאמר °ועתה קחו לי המנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'", אמר רב יהודה ובן לדבר הלכה, אמר רבא וכן לחלום טוב, אני והאמר רב גידל אמר רב "*כל תלמיד חכם שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מר תבונה שנאמר °שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר" אל תקרי מור עובר אלא מר עובר *אל תקרי שושנים אלא ששונים? לא קשיא הא ברבה והא בתלמיד ואיבעית אימא הא והא ברבה ולא קשיא הא מקמי דלפתח הא לבתר דפתח כי הא דרבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבריחותא ובדחי רבנן לסוף יתיב באימתא ופתח בשמעתא; ואף ספר משלי בקשו לגנוז שהיו דבריו סותרין זה את זה, ומפני מה לא גנזוהו? אמרי-ספר קהלת לאו עיינינן ואשכחינן טעמא, הכא נמי ליעיינן, ומאי 'דבריו סותרים זה את זה'? °אל תען כסיל כאולתו" ובתיב °ענה כסיל כאולתו", לא קשיא הא בדברי תורה הא במילי דעלמא-כי הא דההוא דאתא לקמיה דרבי חייא אמר ליה אמך אשתי ואתה בני, אמר ליה רצונך שתשתה כוס של יין? שתה ופקע. אמר רבי חייא אהניא ליה צלותיה לרבי דלא לשוויה בני ממזירי, דרבי כי הוה מצלי אמר *יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתצילני היום מעזי פנים ומעזות פנים, בדברי תורה מאי היא כי הא דיתיב רבן גמליאל וקא דריש: "עתידה אשה *שתלד בכל יום שנאמר °הרה ויולדת יהרו", ליגלג עליו אותו תלמיד, אמר: אין כל הדש תחת השמש, "א"ל בא ואראך דוגמתן בעוה"ז נפק אתוי ליה תרנגולת, ותו יתיב רבן גמליאל וקא דריש: "עתידים אילנות שמוציאין פירות בכל יום שנאמר °ונשא ענף ועשה פרי" מה ענף בכל יום אף פרי בכל יום, ליגלג עליו אותו תלמיד אמר והכתיב "אין כל חדש תחת השמש", א"ל בא ואראך דוגמתם בעולם הזה, נפק אתוי ליה צלף ותו יתיב רבן גמליאל וקא דריש *"עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת שנאמר °יהי פסת בר בארץ" ליגלג עליו אותו תלמיד ואמר "אין כל חדש תחת השמש", אמר ליה בא ואראך דוגמתן בעולם הזה נפק אתוי ליה כמיהין ופטריות ואבלי מילת-נברא בר קורא: *ת"ר °לעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי, מעשה בשני בני אדם שהמרו

רב נסים גאון

אמר רבי פרנך אמר רבי יוחנן אותה שנה לא עשו ישראל צום הכפורים ט' : ואביך הנה עליו ככר או תינוק ומלטלו, תמצא עיקר המעשה בפרק בירה (דף מג) איתמר מת המוטל בחמה רב יהודה אמר שמואל הוסבו ממטה למטה ורבי חיננא משמיה דרב אמר מניח עליו ככר או תינוק ומטלטלו ובפ"ק (דף קמב) אמרו אדם את בנו (דף קמג) אמרו לא אמרו ככר או תינוק אלא למת בלבד מיכן נלמוד כי אותם שמניחין את המטורה שהדליקו את הנר עליה כדי שיסירו המטורה ממקומה עוברין הם על המצות ואמור לעשות כן שלא החזירו חכמים להניח ככר אלא למת בלבד ולא לדבר אחר :

סליגו

רבינו חננאל

העיירות : מהו לכבות בוצינא דנחתא מקמי באישא בשבתא . פי' באישא שכיב מרע : פתח ואמר אנת שלמה אן הוא חכמתנתך וסוכלתנותך לא דייך שדברייך סותרין דברי אביך כו' ולענין שאילתא דשאילנא ת"ש נשמתו של אדם היא נרו של הקב"ה שנאמר נר ה' נשמת אדם . מוטב תכבה נרו של ב"ו מפני נרו של הקב"ה . כלומר אם הוא הדלה שיש בו סכנה שרי : אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה שנאמר והיה כנגן המנגן ותהי עליו רוח אלהים . וכן לדבר הלכה ותני מילי ברבה אבל בתלמיד לא שכל תלמיד שאין שפתותיו נוטפות מר תבונה : תנו רבנן לעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי מעשה בני,

שממרו • נתערבו כמו שממרין לת היומם דכגהדרין (דף כה:) : מי כתן סנג • כעס כתן הלל ונשון גבתי לנעזיח ישראל : מפני מס רשמן של כבליים סגלגלות • כיולי"ם כלעז שחיט עגול ליטמא מחריפא לחמן של כבליים סגלגל עגול : פרוסות • רכות : שדרים בין סמוכות • והכוונה וכמה כתוך עיניהם וכמקום אחר *מפרש פרוסות לשון עגולות בית מוסב שלהן ואף כתן אני אומר כן ומפני שדרים בין המוטות שיהא לותם המקום שלא יהא סדק של עיניהם לתוך כשלנו ויכנס בו החול וכן רגליהם של תפרקיים לחטוא שלא יטבעו בשלני המים ורטוטיו מפרקים שדרים בין בשני המים תורה אור

[פוסק מ. סנהדרין קו: בכורות מד.]

שהמרו זה את זה אמרו כל מי שילך ויקניט את הלל יטול ד' מאות זוז,אמר אחד מהם אני אקניטנו,אותו היום ע"ש היה והלל תפף את ראשיו, הלך ועבר על פתח ביתו אמר "מי שאין" כאן הלל ,מי כאן הלל",נתעטף ויצא לקראתו,אמר לו בני מה אתה מבקש?א"ל שאלה יש לי לישאול ,א"ל שאל בני שאל, מפני מה ראשיהן של בבליים סגלגלות א"ל בני שאלה גדולה שאלת מפני שאין להם חיות פקחות הלך והמתין שעה אחת חזר ואמר מי כאן הלל מי כאן הלל נתעטף ויצא לקראתו אמר לו בני מה אתה מבקש א"ל שאלה יש לי לישאול א"ל שאל בני שאל מפני מה עיניהן של תרמודין תרוטות אמר לו בני שאלה גדולה שאלת מפני שדרין בין החולות הלך והמתין שעה אחת חזר ואמר מי כאן הלל מי כאן הלל נתעטף ויצא לקראתו א"ל בני מה אתה מבקש א"ל שאלה יש לי לישאול א"ל שאל בני שאל מפני מה רגליהם של אפרקיים רחבות א"ל בני שאלה גדולה שאלת מפני שדרין בין בצעי המים,אמר לו שאלות הרבה יש לי לישאול ומתירא אני שמא תבעום,נתעטף וישב לפניו,א"ל כל שאלות שיש לך לשאול שאל,א"ל אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל? א"ל הן ,א"ל אם אתה הוא לא ירבו כמותך בישראל, א"ל,בני מפני מה? א"ל מפני שאבדתי על ידך ד' מאות זוז ,א"ל הוי זהיר ברוחך,כדי הוא הלל שתאבד על ידו ד' מאות זוז וד' מאות זוז והלל לא יקפיד: ת"ר מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי אמר לו כמה תורות יש לכם? אמר לו שתים-תורה שבכתב ותורה שבעל פה ,א"ל שבכתב אני מאמינך ושבעל פה איני מאמינך גיירני ע"מ שתלמדני תורה שבכתב,גער בו והוציאו בנזיפה, בא לפני הלל גיירה ,יומא קמא א"ל א"ב ג"ד,למחר אפיך ליה,א"ל והא אתמול לא אמרת לי הכי? א"ל לאו עלי דידי קא סמכת,דעל פה נמי סמוך עלי : שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי א"ל גיירני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת,דחפו באמת הבנין שבידו,בא לפני *הלל *גייריה אמר לו *דעלך סני ,לחברך לא תעביד,זו היא כל התורה כולה ואידך פירושה הוא זיל גמור": שוב מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש ושמע קול סופר שהיה אומר °ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד" אמר-הללו למי? אמרו לו לכהן גדול,אמר אותו נכרי בעצמו "אלך ואתגייר בשביל שישמשני כהן גדול",בא לפני שמאי אמר ליה גיירני על מנת שתשמשני כהן גדול ,דחפו באמת הבנין שבידו בא לפני הלל גיירה א"ל כלום מעמידין מלך אלא מי שיודע מטכסיסי מלכות לך למוד מטכסיסי מלכות ,הלך וקרא ,כיון שהגיע °והזר הקרב יומת אמר ליה מקרא זה על מי נאמר?א"ל אפי' על דוד מלך ישראל,נשא אותו נר קל וחומר בעצמו: ומה ישראל שנקראו בנים למקום ומתוך אהבה שאהבם קרא להם °בני בכורי ישראל" כתיב עליהם "והזר הקרב יומת" גר הקל שבא במקלו ובתרמילו על אחת כמה וכמה!בא לפני שמאי א"ל בלום ראוי אני להיות כהן גדול והלא כתיב בתורה "והזר הקרב יומת"!בא לפני הלל א"ל ענוותן הלל *ינותן לך ברכות על ראשך שהקרבתני תחת כנפי השכינה, לימים נזדווגו שלשתן למקום אחד אמרו: קפדנותו של שמאי בקשה לטורדנו מן העולם ענוותנותו של הלל קרבנו תחת כנפי השכינה: אמר ר"ל מאי דכתיב °והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת ודעת וגו' אמונת זה סדר זרעים עתיך זה סדר מועד חוסן זה סדר נשים ישועות זה סדר נזיקין חכמת זה סדר קדשים ודעת זה סדר טהרות ואף על פי [כן] יראת ה' היא אוצרו אי איכא יראת ה' אין ואי לא לא : רבא אמר בשעה שמכניסין את האדם לדין אומרים לו נשאת ונתת באמונה קבעת עתים לתורה עסקת בפרי"ד צפית לישועה בפלפלת בחכמה הבנת דבר מתוך דעתך ואפ"ה אי יראת ה' היא אוצרו אין,אי לא,כמשל לאדם שאמר לשלוחו העלה לי כור חיטין לעלייה הלך והעלה לו,א"ל עיירבת לי בהן קב חומטין?א"ל לאו,א"ל מוטב אם לא העליתה : תנא דבי ר"י *מערב אדם קב חומטין בכור של תבואה ואינו חושש: אמר רבה בר רב הונא כל אדם שיש בו תורה ואין בו יראת

שהמרו זה את זה • דיני ממכתא מפורש במקום אחר (נכנה מגיעה דף פד: ושם) : אמונת זה סדר זרעים • מפרש בירושלמי שממנין כמי הטולמים ווורע : וכותכ

רבינו חננאל

בני בני אדם שהמרו זה את זה • כל מי שיקניט הלל יטול [ד' מאות]זוז כו' אמר ר"ל והיה אמונת עתיך וגו' אמונת זה סדר זרעים • עתיך זה סדר מועד•חוסן זה סדר נשים • ישועות זה סדר נזיקין • חכמת זה סדר קדשים • ודעת זה סדר טהרות • ואף על פ [כן] יראת ה' היא אוצרו • אי איכא יראת ה' אין ואי לא לא : רבא אמר בשעה שמכניסין את האדם לדין אומרים לו נשאת ונתת באמונה • קבעת עתים לתורה • עסקת בפריה ורביה • צפית לישועה • פלפלת בחכמה : הבנת דבר מתוך דעתך אע"פ שיש בידך כל אלו אי איכא יראת שמים אין ואם לא לא • פי' תומפון חול מערבין בתבואה • ואינו בא בה פלמנטון • והיא רציגתא• ומפורש בפוף הכותב את הספינה: כל ת"ח שיש בו תורה ואין בו

ובדים שבאו לפני הלל ושמאי להתגייר

[עי' תוס' יבמות קנו: ד"ה רשע וכו']

יראת שמים שומרת על התורה

[עי' תוס' סנהדרין ז: ד"ה גלח ותוס' קדושין מ: ד"ה מין]

[עי' תוס' יבמות קנו: ד"ה רשע וכו']

קיד ב מיי' פ"ל מהל' ת"ת הלכה ח טור וש"ע י"ד סימן קמה סעיף ג :

קיג א טור וש"ע י"ד סי' קנו :

יבמות נג ב

זה שיין נדיני מוכילה

וסותר על מנת לבנות במקומו · ור"ש פוטר לפי' בסותר על מנת לבנות במקומו חלת במקום קש"ס סתירה יש תיקון (בבנין לחרון) יותר מחלת היה בנין לחסון מטולש שם כגון בפתילה שלריך להכהבה למחייב ר' שמעון כדאמרן בסמוך ושם תאמר לר' שמעון הא לתנן בפרק כלל גדול (לקמן דף עב·) המכבה והסותר בשלמת מכבה מכבתא לה למתקן כדפירש כגון לעשות פחמין חלת סותר לא מכבתא שיהא מתקן בסתירה זו יותר מחלת היה בניו שם מטולש וחמתי חייב לר' שמעון ו"ל דכולהו ממתכן ילפינן לה ולא היה כיבוי במתכן כ"ש לעשות פחמין ולהכי לא מחייב ר"ש חלת בכה"ג לבל סותר מתכוין במתכן שלין מתקן בסתירה זו יותר מחלת היה בניו שם מטולש ולהכי מחייב שם לפי' ר"ש ות"ת כיון דסותר ומכבה בניען ע"מ לבנות ולהבעיר ת"כ בפרק כלל גדול (שם) דתנן המכבה והסותר חוי ליה למיתני המכבה ע"מ להבעיר והסותר ע"מ לבנות כי היכי דלתני· המוחק ע"מ לכתוב שמי לותיות והקורע ע"מ לתפור שמי תפירות ו"ל דהשם נמי לא קתני למיתני לותיות דשמי לותיות ושמי תפירות לבל במכבה וסותר על מנת להבעיר ולבנות כל שהוא מחייב לא לימלריך למיתנייה: על

ריחו נודף? דרש רבא בר רב עולא מאי דכתיב °כי אין חרצובות למותם ובריא אולם אמר הקב"ה לא דיין לרשעים שאינן חרדין ועצבין מיום המיתה אלא שלבם בריא להן כאולם והיינו דאמר רבה מאי דכתיב °זה דרכם כסל למו יודעין רשעים שדרכם למיתה ויש להם חלב על כסלם, שמא תאמר שבחה היא מהן ת"ל "ואחריהם בפיהם ירצו סלה": כחם על הנר כו': ר' יוסי בשאלו ס"ל -*אי כר' יהודה ס"ל אפילו בהנך נמי ליחייב, ואי כר"ש ס"ל פתילה נמי ליפטר? אמר עולא *לעולם כר' יהודה ס"ל וקסבר ר' יוסי "סותר על מנת לבנות במקומו=הוי סותר, על מנת לבנות שלא במקומו=לא הוי סותר, א"ל רבה מבדי *כל מלאכות ילפינן להו ממשכן והתם סותר ע"מ לבנות שלא במקומו הוא? א"ל שאני התם כיון דכתיב °על פי ה' יחנו "כמותר ע"מ לבנות במקומו דמיקד' יוחנן אמר לעולם בר"ש ס"ל ומאי שנא פתילה? כדאמר רב המנונא ואיתימא רב אדא בר אהבה הכא בפתילה שצריך להכהבה עסקינן דבהכהיא אפילו ר"ש מודי דקא מתקן מנא אמר רבא דיקא נמי דקתני שהרוא עושה פחם ולא קתני מפני שנעשית פחם ש"מ: **מתני'** על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן על שאינן זהירות בנדה בחלה ובהדלקת הנר: **גמ'** נדה מ"ט א"ר יצחק היא קלקלה בחדרי בטנה לפיכך תלקה בחדרי בטנה נדה, חלה והדלקת הנר מאי איכא למימר? בדדרש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא-אמר הקב"ה "*דביעית דם נתתי בכם, על עסקי דם הזהרתי אתכם, ראשית

יראת שמים דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצונות לא מסרו לו, בהי עייל? *מכריז רבי ינאי °חבל על דלית ליה דרתא, ותרעא לדרתא עביד, אמר רב יהודה לא ברא הקב"ה את עולמו אלא כדי שיראו מלפניו שנאמר °והאלהים עשה שיראו מלפניו "*ר' סימון ור' אלעזר הוו יתבי, חליף ואזיל ר' יעקב בר אחא, א"ל חד לחבריה: ניקו מקמיה דגבר דחיל חטאין הוא, א"ל אידך ניקו מקמיה דגבר *בר אוריין הוא, א"ל אמינא לך אנא 'דגבר דחיל חטאין הוא' ואמרת לי את 'בר' אוריין הוא'? תסתיים דרבי אלעזר הוא דאמר 'דגבר דחיל חטאין הוא' דא"ר יוחנן משום ר' *אלעזר °אין לו להקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד שנאמר °ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו' " וכתיב °ויאמר לאדם 'הן יראת ה' היא חכמה וגו' " *שבן בלשון יווני קורין לאתת 'הן' *תסתיים: דרש רב עולא מאי דכתיב °אל תרשע הרבה וגו' " הרבה הוא דלא לירשע הא מעט לירשע? אלא מי שאכל שום וריחו נודף יחזור ויאכל שום אחר ויהא

ירחם שמים דומה · לפתחים חיטוים שדרך להם בכנסים לפנימיים כך הם ירח שמים הוא נעשה תדר למור ולעשות הם נלו לחיו הם לחורתן: כפי פ"ל· בחיזה פתח בכנס לפתוח הם הפנימים: (ג) (ותנא) לימינך לך · כלומר הלה מיעטת בשבתו: **כן ירחם ס'** · יחידה היא

תורה אור הירחה בעולם: **מי שאכל שום וריחו נודף בו'** · פירוקה הוא כלומר הכי קאמר קרא הם רשעת מעט לל תוסף על רשעתך, דמי שאכל שום וריחו נודף בבר לחבריו, בלום יחזור ויאכל שוב לחר ויהיה נודף יותר לזמן לחרן: **מרדין ועונין** · טטוריקון דתלמלוטות: **בלוש** · שפתתו פתות ורחב: **זה דרכם** · לעיל מיניה כתיב "קדבם בחיזו לעולם" דהיינו קטורה והדר כתיב זה דרכם בסל למו כלומר יודעין הם זו דרכם בסל בסל למו כליותיהם מתופין בחלבם מהציב (ג) בליותיהם מתכסה סופם ומתי תחמר מחמת החלב שבהן ותי הם שוגגין ת"ל ותחריבם לח הטחיל לבח להפסק לחרי לובדם, בפיהם ירלו ויספרו **בפחיבלם נמי ליפטר** · דחם על הפתילה נמי חינה נריכה המלחכה לגופה, כמו המלחכה היינו כיבוי, וכיבוי עלמו חינו נריך לו לחם לח הובערה מטולש הוא ניחח ליה חם מחמלה הוכהבה הוחיל ניחח יותם עליה כי חים בה טפי הוה ניחח ליה בה: **לעולם כר' יסודם בכירים** · למטום 'חין נריכה לגופה' לח

[מ"ק כח· מהדרין טו: ע"ש]

רבינו חננאל

יראת שמים דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות והחיצוניות לא מסרו לו בהי עייל מכריז ר' יוחנן חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדירתה עביד · אמר ר' יוסי [רבא] לרבנן בממו למה לי לימניכו רבנן לא תיתנון לי תתרי ניהנם *) : אלא יוחנן אין להקב"ה אלא יראת שמים בלבד שנא' ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה וסור מרע בינה: פיס כחם על הנר כחם על השמן וכו' · אביימא למתני' כולה המכבה את הנר כחם על הנר כחם על השמן כחם על המחילה כי' לר' יהודה דסבר דבר שאין מתכוין אסור וחלק עליו רבי יוסי אשה בטולמו ו ו ו ד ה לו ואוקמה עולא דרבי יוסי נמי סבירא ליה דסבר יהודה סבירא ליה דבר שאין מתכוין אסור · מיהו אסר לך לא מחייב אלא ה י כ א דקא מתעבדא מלאכה ופוטר ע"מ לבנות במקומו בנין פתילה שכבה להדליק במקום שכבה בראש המחילה הוי סותר ונגמרה מלאכה לפיכך חייב · אבל מכבה המחילה ליטול השמן או הנר נמצא סותר בפתילה ובנוה בנר או בשמן כי האי נוונא לא הוי סותר ואין שם מלאכה כלל לפיכך פטור · ואקשינן סכרי מלאכות דשבת ילפינן להו [מסשכן] ובשכן פותר מזה המקום שטעמין מסנו לבנות במקום אחר הוא והנה סותר שלא לבנות במקומו ושנינן דטתני סבירא ליה סותר ומתני' בפתילה שצריך להכהבה שנעשה פחם בלא כוונתו ש"מ · נחברר כי החבדוב הוא הירוך והחירוך הוא עשויה כמין פחם: **מתני'** על שלש עבירות נשים וכו' · אמיקנא כי הא דדרש הוא גלילאה

*) לפניט ליתח כלן מימלת דלמ לימח ד' טב ע"ב :

[כיליקוט פרשת עקב למז תתנה לימח רבי ור' אלעזר בר' שמעון הוו יתבי וכו' ופ"ע ילקוט קהלת ג' למז מהקפקן]

[כניעין סכי פרש"י בקונטרס]

[ביליקוט פרשת עקב הל"ל לימח ר' אלעזר בר' שמעון]

[במגילה כה· פרש"י ד"ה תסתיים יש סימן]

[נפיל יבי לקמן עב: וש"נ]

[לקמן מח:]

[סוטה ס· ע"ש בפ"י ותוספות ד"ה מתם]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נסי וכו' בפניעיים ובפ"ד ותפ"ל מ"ה למיטה לך תמל כלומר : (ב) ר"ה זה דרכם וכו' מהציב לל כליותיהם וכו' ילמו סלה ויספרו :

גליון השים נמרא אין לו להקב"ה בעולמו · עיין נרכות דף לג ע"ב : רש"י ד"ה מפני שהוא עושה פחם · שהוא מתכוין ממם · וק"ל הא בסטוטו י"ל דתוך מן בפתילה סיימו דתון . כתם על הפתילה חייב דמיירי בנלא סוכבה מנטו"י וכיון דלטולו לחזור ולהדליק בפתילה ונימא לי בפחם מיקני נריכה לגופה לתילוו בלאו הכי דקתני מפני שהוא עושה פחם הוא ולא קתני מקני נריכה לגופה לתילוו קג ע"א בתלם עולמין בתרעא דידיה · ומהוות יותר דבפתילה שלריך להכהבה עסקינן לפיכך סיימו דהוא מיהו מזכיון לכך חלת דממילא ניחח ליה :

רעיים קרעתי לחמכם • רלחיים תבואתה (ירמיה ג) : עסקי רעים • רלחיים עריסותיכם (כמדבר טו) : פריני נוטל נשמתכם • ותחבד רביעית דמכם ויכבה נרכם ויבטל מן רלחמיכם, ומיים נלמוו על כך כדאמרינן בברלחים רבה היה חיבדה תלתו של טוטס שעל ידה נעקרו תדה"ר שנתברה כתלה וכבתה נרו של טוטס ושפכה דמו ועוד שנקרבי הבית תלוין בה : נפל פורש • לחתן שהוח עומד לשתיקה הכל לומרים חתנו לשכינת עד שלח יקום ויהח פורש להשלימו כך הוחיל ותיתרע מזלה מזומנת פורענותה לבח : עפיש פירום שפתי • תרבה תודה אור

כדאמרינ מר ה' כשמת חתם תשתומת ריש פ' נח] [ע"ל רבה]

"ראשית" קראתי אתכם על עסקי ראשית הזהרתי אתכם, נשמה שנתתי בכם קדושה "נר" * על עסקי נר הזהרתי אתכם אם אתם מקיימים אותם מוטב ואם לאו הריני נוטל נשמתכם "ומ"ש בשעה לידתן "אמר *רבא נפל תורא חד לסכינא, אביי אמר תפיש תירום אמתא, בחד מחתרא ליהוי רב חסדא אמר שבקיה לדרויא, דמנפשיה נפיל, מר עוקבא אמר רעיא חגרא ועיזי ריהטן אבב חוטרא מילי ואבי דרי חושבנא רב פפא אמר אבב חנואתא נפישי אחי ומרחמי אבב בזיוני לא אחי ולא מרחמי; וגברי היכא מיבדקי אמר ריש לקיש בשעה שעוברים על הנשר, נשר ותו לא אימא כעין נשר, רב לא עבר במברא דיתיב ביה עכו"ם אמר: דילמא מיפקיד ליה דינא עליה ומתפיסנא בהדיה, שמואל לא עבר אלא במברא דאית ביה עכו"ם אמר: שטנא בתרי אומי לא שליט, ר' ינאי בדיק ועבר ר' ינאי לטעמיה *דאמר "אלעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה שנאמר "כי יפול הנופל ממנו" (ממנו) ממנו אם עושין לו נס מנכין לו מזכיותיו, אמר רבי חנין מאי קראה? "קטנתי מכל החסדים ומכל האמת, רבי זירא ביומא דשותא לא נפיק לביני דיקלא. אמר ר' יצחק בריה דרב יהודה לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה ואומרים לו הבא זכות והפטר, אמר מר עוקבא מאי קראה "כי יפול הנופל ממנו" = ממנו להביא ראיה, תנא דבי רבי ישמעאל "כי יפול הנופל ממנו" (ממנו) ראוי זה ליפול מששת ימי בראשית שדרי לא נפל והכתוב קראו נופל אלא *ישמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב: ת"ר "מי שחלה ונטה למות אומרים לו התודה שכן כל המומתין מתודין, אדם יוצא לשוק יהי דומה בעיניו כמי שנמסר לסרדיוט חש בראשו יהי דומה בעיניו כמי שנתנוהו בקולר עלה למטה ונפל יהי דומה בעיניו כמו שהעלוהו לגרדום לידון. שכל העולה לגרדום לידון אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול ואם לאו אינו ניצול, ואלו הן פרקליטין של אדם תשובה ומעשים טובים, ואפי' תשע מאות ותשעים ותשעה מלמדים עליו חובה ואחד מלמד עליו זכות ניצול שנאמר "מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת וגו', ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך לחובה ואחד לזכות ניצול שנאמר "מליץ אחד מני אלף": תנו רבנן על שלש עבירות נשים מתות ילדות רבי אלעזר אומר נשים מתות ילדות ר' אחא אומר בעון שמכבסות צואת בניהם בשבת וי"א על שקורין לארון הקודש ארנא: תניא ר' ישמעאל בן אלעזר אומר בעון שני דברים עמי הארצות מתים על שקורין לארון הקודש "ארנא" ועל שקורין לבית הכנסת "בית עם" תניא ר' יוסי אומר *שלשה ברקי מיתה נבראו באשה ואמרי לה שלשה דבקי מיתה גדה והלה והדלקת הנר חדא כר' אלעזר וחדא כרבנן *תניא רשב"ג אומר הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה ונמסרו

על שקורין לארון הקדש ארנא • לח לרון שעשה בללתל קלמר דמסתמת לח היו מוכיחים לרון שהיה לפני כמה שנים שנגנו בבית הרלשון חלח לארון שבבית הכנסת ותע"ב דבכל דוכתי קרי ליה תיבה כדתנן העובר לפני התיבה היורד לפני התיבה (ברכות פ"ה דף לד:) תור"י תמכתן כמי דקרי ליה לרון כדלמר תשעה ולרון מלטרפין (שם פ"ו דף מז:) : מקרח

רבינו חננאל

גלילאה רביעית דם נתתי בכם על עסקי דם הזהרתי אתכם ראשית קראתי אתכם על עסקי ראשית הזהרתי [אתכם] כגון החלה והתרומה ששמה שקרויה נר נתתי בכם על עסקי נר הזהרתי אתכם אם אתם מקיימין אותן מוטב ואם לאו הריני טפל נשמתכם • ולמה בשעת לידה אמר רבה נפל תורא חד מכניא תיפוש תירים אמתא חד מחבמא ניהוי פ' תרבה להתרומם השפחה על אדונתה אחת הבאה תהיה עליה • כלומר פעמים רבות מכעסת אדונתה ומקבעת אדונתה את הכל בלבה והיא משלמת לה בהבאה את הכל • וכן רעיא מחברא ועיזא רהיטאתא אבב חוטרא ואבי [דרי] חושבנא • *) פ' רוצה פמה שאין יכול לרוץ • ועין בורדתה ורצה בשורות כשמגיע בשער גדרות ה צ א ן כדפרתנינן תיפרין דעין ובבית הדיר (ט) כדתנן הכונס צאן לדיר שם פעלה חשבון הבריות שברחה ושם מכה אותה • בתנות של יין הכל (אי הכי) [אדובי] באין שם ושואלין בשלום בעל החנות כדי שישתו עמו אבל אם רואין שנתפס אדם בבית המכס או בבית המושל להיענש כל אוהביו בורחין אין אחר מהן פונה אליו : לא יעמוד אדם במקום סכנה ויאמר עושין לי נס [שמא] אין עושין לו נס • ואם עושין לו מכניו לו מזכיותיו שנא' קפנתי מכל החסדים וגו' : לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכיות והפטר : ת"ר חלה ונטה למות אומרים לו התודה שכן דרך כל המומתים מתודים אדם יוצא לשוק יהיה דומה כמי [שנמסר] לסרדיוט חש בראשו דומה כמי שנתנוהו בקולר עלה למטה דומה כמי שהעלוהו לגרדום לידון אם יש לו פרקליטין המלמדין עליו זכות נצול אם לאו לא נצול תשובה ומעשים טובים הן פרקליטין של אדם • אפי' תתקצ"ם מלמדין עליו חובה ואחד מלמד עליו זכות נצול שנאמר אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד

קיח א מיי' פ"ל מהל' רוצח ושמירת נפש ה"ו סמג עשין עמ ע"ש ל"ד סי' קיו סעיף ס נכון"ס :

קיט ב מיי' פ"ל מהל' תשובה ה"ו סמג עשין יג עזיה"ש קמז סי' שלח סעיף ו :

אמרתי הגבר נבדק על מעשיו. מכאן רבה נפל תורא חדד חששו מבני אמתא חד מחבמא מקום סכנה

שעת הדוחק של אדם הוי שעת הדיוט

כדתנן מי שמתו שני אחין וכו' [סנהדרין מ' ב"ב קיט: תוספתא יומא פ"ד]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ואלו הן פרקליטין (שבועה למטה) תמ"ש וכ"ב ס"ח לין זה : (כ) בא"ד שכתן לפני נכ"ה: (ג) ד"ה כדקי מיתה : עוזת :

תוספתא פ"ב כרכות הלכה: תוספתא פ"ב ריש וזמן

רחיה לזכות : מעשה ימי בראשית • דכתיב קורח הדורות מרחם (יחזקאל מג) שנגלו לפניו הדורות ומעמידים *וקנם פורענותם : שטרי • כניתתה תורה עדיין לח נפל זה והכתוב קרלו טופל : על ידי מייב • כע"ה זה שלח קיים מלות מעקה : תומרים • הטומדין שם : שכן דרך כל המומתים מתודים • כדתנן בסנהדרין שכל המחוה יש לו חלק כו' שכן מלינו בעכן שלמר לו יהושע כו' כפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מד:) : לשוק • מלויים שם מריבות ובעלי דינים נכריס ויצרלים : דומה כמו שנמסר לסרדיוט • להוליכו לפני השופט: חש בראשו • תשמ בעלמת מיחוש קל: נתנוהו בקולר • הוא טפי משנמסר לסרדיוט וגרוע מעולה לגרדום שתין דיין שם שלח להריגה ועל סרחון חמור ולריך פרקליטין גדולים : עלה למטה • שהלה הרבה שלריך לעלות וליפול למטכה: ואלו הן פרקליטין • (ע"שטוחה למטה) לשון ב"ד של מעלה תשובה ומעשים טובים: כאחד מלך • שמלין עליו זכות והוח חחד מני חלף להגיד ישרו ומשמע כמי שהמלך המלין הוי לח

מקרא נדלק לפניו ולפני פניו · תימה לר"י דבפ"ק דקדושין (דף לד· ושם) דלמר כל מלוה עשה ס' ופריך ונקיש מזוזה לתלמוד תורה פי' וליפטרי כשיש ממזוזה כי היכי דפטירי מתלמוד תורה ומקשי לת"ק דכתיב למען ירבו ימיכם וגו' לתו גברי בעו מיי עשי לת בעו מיי והשתא הא קלי כמי תלמוד תורה כדמשמע הכא לת"ק שאין הנשים חייבות וי"ל דבת"ק הוה מחייבין כמי מהאי טעמא לי לת מיעוט קרא בהדיא *דכתיב ולמדתם אותם את בניכם ולא לת בנותיכם אבל במזוזה ליכא מיעוט הלכך היקשא מהאי טעמא ליתי לן למימר דלאן להקיש: **רבי** יהודה הנשיא היינו רבי ורבי בעון נדרים קאמר · והכא לא מקשי דלמך בעון ביטול תורה קאמר כדמקשי לקמן (דף לב:) גבי לחך על לשון הרע דהתם שייך למימר דלחך קאמר דבכריתת שניה שמניה לחריה קלי כמי לחתא קמא דקאמר על לשון הרע וקאמר מיהו לחך שאוכלים דבריה שאינם מתוקנים לכל הכא לי לחך קאמר ת"ק דבריתא דלעיל דלא קלי לחת"ק הוה ליה למינקט כמי בעון ביטול תורה:

בעון ניצית ס' · דוקא בימיהם שהיו מלבושיהם כך בתרגם כנפות היו נעכשים מי שלא היה להם ניצית כדמוכח (מכלות פ"ג.) בכי פ"ל מלאכת נרד קניבת ס' אבל בהתם שמין השולם רגילים במלבושים כלאי אין לריך לקטת · לך מוב לקטת ניצית ולבדך עליו בכל יום כדאמר בסוף פרק קמא דסוטה (דף יל·) וכי נאמר מפריה היה רואה מצה אלא אמר מצה מלוה שמלוכל לקיים יתקיים על ידי [ת"י]:

ס"ג

ונמסרו לעמי הארץ תניא רבי נתן אומר בעון **נדרים** מתה אשה של אדם שנאמר °אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתיך רבי אומר *בעון **נדרים** בנים מתים כשהן קטנים °שנאמר °אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצוף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך - איזה הן מעשה ידיו של אדם? הוי אומר בניו ובנותיו של אדם. ת"ר **בעון נדרים** בנים מתים דברי ר"א בר"ש ר' יהודה הנשיא אומר **בעון ביטול תורה** בשלמא למאן דאמר בעון נדרים כדאמרן אלא למ"ד בעון ביטול תורה מאי קראה? דכתיב °לשוא הכיתי את בניכם, מוסר לא לקחו, ר"נ בר יצחק אמר למ"ד בעון נדרים נמי מהכא °לשוא הכיתי את בניכם °על עסקי שוא. מברי *ר' יהודה הנשיא היינו רבי, ורבי בעון נדרים קאמר? בתר דשמעה מר"א בר' שמעון. פליגי בה ר' חייא בר אבא °ור' יוסי חד אמר **בעון מזוזה** וחד אמר **בעון ביטול תורה** למ"ד בעון מזוזה מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו ולמ"ד בעון ביטול תורה *מקרא נדרש לפניו ולפני פניו: פליגי בה ר"מ ור' יהודה חד אמר **בעון מזוזה** וחד אמר **בעון ציצית** בשלמא למ"ד בעון מזוזה דכתיב °וכתבתם על מזוזות ביתך וכתיב בתריה "למען ירבו ימיכם וימי בניכם" אלא למ"ד בעון ציצית מ"ט? א"ר כהנא ואיתימא שילא מרי דכתיב °גם בבנפיך נמצאו דם נפשות אביונים נקיים, ר"נ בר יצחק אמר למ"ד בעון מזוזה נמי מהכא דכתיב °לא במחתרת מצאתים, שעשו פתחים כמחתרת, אמר ר"ל °כל הזהיר בציצית זוכה ומשמשין לו ב' אלפים וח' מאות עבדים שנא' °כה אמר ה' [צבאות] בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגוים [והחזיקו] בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם וגו'": סימן שנא חלה תרומה נגזלת דינא שבועה שיפוכתא גילויא ונבלותא: תניא ר' נחמיה אומר **בעון שנאת חנם** מריבה רבה בתוך ביתו של אדם ואשתו מפלים נפלים ובניו ובנותיו של אדם מתים כשהן קטנים: ר' אלעזר בר' יהודה אומר **בעון חלה** אין ברכה במכונם ומארה משתלחת בשערים וזורעין זרעים ואוכלים שנאמר °אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה את השחפת ואת הקדחת מכלות עינים ומדיבות נפש וזרעתם לריק זרעכם ואכלוהו אויביכם° אל תקרי בהלה אלא בחלה, ואם נותנין מתברכין שנאמר °[ו]ראשית ערסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך: **בעון ביטול תרומות ומעשרות** שמים נעצרין מלהוריד טל ומטר, והיוקר הוה והשכר אבר ובני אדם רעין אחר פרנסתן ואין מגיעין שנאמר °ציה גם חום יגזלו מימי שלג שאול חטאו, מאי משמע? *תנא דבי רבי ישמעאל בשביל דברים שצויתי אתכם בימות החמה ולא עשיתם יגזלו מכם מימי שלג בימות הגשמים ואם נותנין מתברכין שנאמר °הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי טרף בביתי ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די" *מאי עד בלי די? **בעון בצע** הגובאי עולה, והרעב הווה, ובני אדם אוכלים בשר בניהן ובנותיהן שנאמר °שמעו הדבר הזה פרות הבשן אשר בהר שומרון העושקות דלים הרוצצות אביונים האמר רבא כגון* הני נשי דמרזיא דאבלן

ונמסרו לעמי הארץ · שלא מסרו לר"ד למטה שומרין לדבר והלמידה תורה לת כל לחד מליהן והן הן גופי תורה שחברים לוכלין פהן וסומכין שניטל ממנו חלה ותרומה ומעשרות, והקדש נמי מסור לכל לחד להקדיש וחל הקדש ע"פ כל לחד והן גופי תורה, שהייטו לריכים תורה אור לחוק במעלמלין שמא הקדישו ומזר בו, ותע"ג דתקון רבנן למתי מ"מ מפני תורה שלמידתו, ובכותי מפרשים בהלטת הקדש כגון יין לנסכים כדמפרש בתומר בקדש (מנילה דף כז:) שמתי החתן בקדש (מנילה דף כז:) שמתי מדרבנן קשמר דחקיב מתי דהימטהו רבנן, לת הוה לייה למיתני תרומות ומעשרות, דרבנן לת הימטהו: **פס פין לך נשנס** · שוטת והקדשות שמדור: **משכבך** · תשמר: **מל מטן פס פיך** (ס) · **בגדך** · לחניה לת בשרך לחייב לת בניך: **לפני המלאך** · בשוגג קפלתי לגדול ולת לחנלס: **מל קולך** · בשביל קול נדריך: **לשוא הכיתי** · בתמיה וכי בחנס הכיתים ליט ללת בשביל המוסר דהייטו תורה לת נקטו לת למתו לשון "לקח": **מל עסקי שוא** · שעסקיכו בנדריהם דלמי למטעה: והת בעון נדרים לחמר בברייתא קמיימת? ומאי ההיא קמיימת בשר הך חיימר דמעיקרא לחמר בעון ביטול תורה וכתר דשמע מר' לנעזר דשמע מר' שמעון חטוה דהוה רגיל בעון נדרים לחמר חיימר מי: **מקרא נדרש** · "למען ירבו ימיכם וימי בניכם" מדרש לפניו קלי לקרות לקמיים דמשתמעי במזוזה ולת לפני פניו ולמדתם לת לותם לת בניכם: **ולפני פניו** · ולת בעון בטול תורה קאמר: **גם בכנפיך** · בשביל כנפיך שבטלת מלותם במלאו עליך תוכח דס נפשות לחביונים נקיים בניס קטנים שלת תטלו: **כמפקרם** · שלין לה פלימין הכי לחמר קרת לת "לשוא הכיתי לת בניכם" כתיב: **בכנף פיס יסודי** · בשכר הכנף יחזיקו בכנף שכרה לחנשים מכל לשון הרי שבע מלות לשבעים לשון ולרבע בכנפות ים לו הרי ללפים וקמנה מלות: **שנאת חנם** · שלת רלה בו דבר עבירה שיהא מוכר לשנאותו ושונאו: **מריבה רבה** · מדה כנגד מדה: **ובניו קטנים ממיס** · לחבתו ניטלת ממנו ייטו נמי במדה: **כמכונם** · בלוגרות יין ושמן ומתוך כך בלה מלרה בשערים שמוכרים ביוקר: **כחלה** · בעון חלה: **ופפקדתי** · כמו לת נפקד מלימממנו חיק (במדבר לו) לחטעו לת מה שעליכם שכנסתם כבר: **משמים נעצרים** · ומתוך שלין גשמים היוקר הוה: **ושכר אבד** · שכר ריוח: **ניף נס פוס** · ניה כמו לווי דברים שלויתי לחכם בשעת החום הייטו תרומות ומעשרות: [פסחים כו:]

ברכת (ר"ח פי) **מל מתן לם** · **פיך** · כ"ב פי' בתוספות ר"פ סדיינין נדים ולין בשבר:

[ניכנות מס· קדושין פג.]

[כ"ח פי: קדושין מו: כ"ח לם· זבחים כה: מכות יט· תענית יט:]

ס"ח פלימין

[ניל תמא]

[תענית ז:]

[פסחים כו:]

[כדלמיפ בקדושין כפ:]

עברות ועונשיהם (בעון נדרים בנים מתים)... (ער דף לג)

רבינו חננאל

פי' מקרא נדרש לפניו שנאמר למען ירבו ימיכם וימי בניכם וגו' ולפני זה הפסוק כתיב וכתבתם על מזוות ביתך וגו' · ונדרש בוכות שתעשה מזוות ירבו ימי בניכם רבי יהודה הנשיא אמר לפני פניו כתיב ולמדתם אותם את בניכם לדבר והן התורה ומקרא זה למען ירבו ימיכם וימי בניכם נדרש לפניו שהוא המזוזה ולפני פניו בפול תורה: **תניא** רשבנ"א הלכות קדוש ותרומה ומעשרות הן הן נתני תורה · והלן נפסחי לעפי הארץ: ירושלמי תני רשב"ג הלכות קדוש תמאת ותבכורות הן הן גופי הלכות ושלשתן נפסרו לעפי הארץ (הלכך הקדש) [וכפו דתניגן בתניגה כר] אם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קדש (שמו) [נאמן] וכו' ישאר כל השמיעית כולה ומשומה היא:

מכות כנ: תענית פי [כנ: ע"ש]

רב נסים גאון

פליני בה ר' אבא (חייה [חייא] בר אבא ור' יוסי חד אמר בעון מזוזה וחד אמר בעון ביטול תורה · פי' היא שאמר הקב"ה לישראל (דכריס יח) ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם וכתיב וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך ואמר שכרה כנגדה למען ירבו ימיכם וימי בניכם וחך דאמר בעון מזוזה הבנים מתים קסבר מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו כלומר כי תתן שכרו של מי שקיים מצות מזוזה שיאריכו חיי בניו וחילופה שאם יעוב עשייתה ויהיו דברי הכתוב למען ירבו חיורין על הפסק שלפניו שהוא וכתבתם על מזוות ביתך וחך דאמר בעון ביטול תורה הבנים מתים קסבר מקרא נדרש לפניו ולפני פניו וכי זו ההבטחה ומתן השכר הכתוב בפסוק שהוא למען ירבו ימיכם שלא הבטיח הקב"ה אלא למי שמלמד את בני תורה כמו שאמר בפסוק שהוא לפני פניו ולמדתם אותם שיהיה עכשיו זה שכתוב למען ירבו ימיכם וימי בניכם חוזר על הפסוק שכתב ולמדתם אותם הלכך כל מי שמלמד תורה לבניו וכיון לאריכות ימים וחילופה כי אם אינו מלמדם תורה לא תהיה להם אריכות ימים כי הם מתים בעון ביטול תורה: כל הזהיר במצות ציצית זוכה ומשמשין אותו שני אלפים ושמונה מאות עבדים שנא' (זכריס ח) כה אמר ה' [צבאות] בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגוים והחזיקו בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם כי שמענו אלהים עמכם, אנשים מכל לשון לע' לשון יהיו הכל שבע כאות הרי אלו יחזיקו בכנף אחד וחפלית שעל ישראל יש לה ד' כנפים שנאמר (דכריס כל) על ארבע כנפות כמותך הרי אם יהיו שבע מאות מחזיקים בכנף אחד יהיו כל המחזיקים בד' כנפים אלפים ושמונה מאות:

כתובות עב· ע"ש

הנהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה **מל מתן לם** פיך · כ"ב פי' בתוספות ר"פ סדיינין נדים ולין בשבר:

[יכמות מס· קדושין פג.]

[כ"ח פי: קדושין מו: כ"ח לם· זבחים כה: מכות יט· תענית יט:]

ס"ח פלימין

[ניל תמא]

[תענית ז:]

[פסחים כו:]

גליון השי"ם גמ' שנאמר **מל מתן** · פי' שבועות דף לע ע"ח מוס' ד"ה ולין בשבר: שם בעון ביטול תורה מלי קרלה · במסכת כלה פיתח רבי יהושע לומר בעון ביטול תורה בניס קטניס מתים דכתיב ותסכת תורה **תלטין** לחסכת בניך גם לחי: שם רבי חייא בר **מתן** וכי חייא בר · ג"ל ור' לחי מו ר' לחי · סדר הדורות בהקדמה לות ד':

מסורת השס

דאכלן ולא עבדן • ומפיק שגוזלות לא בעליהן ועוד מתוך שמלמדות במלכל ובמשפה גורמות לבעליס לגזול : **וכתיב** • בהסיא פרשה בנבואת עמוס הכיתי לחכם בשדפון וסיפיה דקרא כרמיכם(ג) וזיתיכם יאכל הגזם וכתיב ביואל יאכל הגזם דמשמע שהגזם הוא מלא תאכלנו מכה ולחריה כאיס תרבה ומסיל למימר גובאי טולה בשן גזל וכיון דמיני גובאי טולין לרעב הוה,וכיון דהרעב הוה כתיב ביהפיה ויגזור על ימין ולטב וגו' וסיפיה דקרא לית בשר זרועו יאכלו : **עיוני דיין** • שמהרין הדייניו לדוע ולא נשס שמים תלא לאחר שהוכרר להן הדין משהין לותו : **עווף דין** • שמעוותין לותו מזידין : **קלקול דין** • שלא היו מתוקנין בו לעיין כל עמוס לכלכן ונתקלקל מעליו : **מרב וביוש רבה** • לכתיב נקם ברית ואין בריס אלא תורה לכתיב חס לא בריתי יומס ולילה והגיס בו יומס ולילה ולכתיב מרב ועל ידי מרב דהייט מפלחת גירוי מלחמה הביוה בתה וכתיב [מדיס נב.] ומלחתי דבר הרי דבר וכתיב בשברי בריתי לכס מטה לחס הרי בטורת וכתיב בסוף כל הקלנות יתן וביתן במשפטי מאסו הרי עיטי ועיוות וקלקול בכלל : **שבועת שוא** • כל המשבע תס לידוע כגון על החיס שהוא תשה שבועה שקר שתין בדאותו ניכרת ומלמין שקר לכריות : **ודרכיס משפוסין** • מלין עובר : **גלגל בגלגל** • ויש במשמע דין [יומא פה. ע"ש] שוא דין שקר וכתיב בשבועת שקר "ותלגל" ובכפס ובחילול השס כתיב במדבר "חילול" וגמריק מבטוה : **חילול השס** • תדס גדול שבבי תדס למדיס הימנו ותין מזהר במעשיו ממלמ הקטנים מזלזלין בתורה על ידו ותומריס זהו מדין שתין ממס בתורה ובמטה ומפלת השס מתחלל=בעשה דבריו תולין : **תין מני שוכן** • תורבן הביא במשמע שתין מבכני (ג) בתוכס : **כי פס כל סשופוס** • בפרשה עריות כתיב : **ונפקדי פס פגריכס על פגרי גלוליכס** • דהייט ע"ז וכתיב בתריה ותתכס תזיה בגויס וכתיב ושממו עליה חוביכס היושבים בה הרי שהס גולין וחוביכס יושבין במקומן : **שבועות** [כפוטת מב:] **שמיטין** : **ותפס כמרן תוביכס** • ולטיל מיניה כתיב ושממו עליה חוביכס : **לא ישמס** • הרי גרות וגזירות ותת יהומיו ותת תלמטיתו לא ירחס הרי לוטקין ותינס נעניו בשון מה כי כלו חנף ומרע וכל פה דובר נבלה ועוד ידו נמויה להכות ולא ישוב אפו ועוד ידו נמויה : **מאי** "ועוד ידו נמויה" א"ר חנן בר רבא הבל יודעין בלה למה נבנסה לחופה אלא כל המנבל פיו אפי' חותמין עליו גזר דין של שבעים שנה למובה הופבין עליו לרעה אמר רבה בר שילא אמר רב חסדא כל המנבל את פיו מעמיקין לו גיהנם שנאמר "שוחה עמוקה פי זרות רב נחמן בר יצחק אמר אף שומע ושותק שנאמר "זעום ה' יפול שם" אמר רב אושעיא כל הממרק עצמו לעבירה חבורות ופצעין יוצאין בו שנאמר "חבורות פצע תמרוק ברע ולא עוד אלא שנדון בהדרוקן(ה) שנאמר "ומכות חדרי בטן אמר רב נחמן בר יצחק *סימן לעבירה הדרוקן ת"ר ג' מיני הדרוקן הן: של עבירה-עבה,ושל רעב-תפות ושל בשפים-דק שמואל הקטן חש ביה אמר רבש"ע מי מפיס,אותסי, אביי חש ביה, אמר רבא ידענא ביה *בנחמני דמכפין נפשיה, רבא חש ביה והא רבא הוא דאמר נפישי קטילי קדר מנפיחי כפין? שאני רבא דאנסי ליה רבנן בעידניה בעל כורחיה ת"ר ד' סימנין הן סימן לעבירה הדרוקן סימן לשנאת חנם ירקון סימן *לגסות הרוח עניות סימן ללה"ר אסברה ת"ר אסברה באה לעולם על

תורה אור

[ויקרא כו] דאכלן ולא עבדן] וכתיב °הביתי אתכם בשדפון ובירקון הרבות גנותיכם וכרמיכם ותאניכם וזיתיכם יאכל הגזם וכתיב °יתר הגזם אכל הארבה ויתר °הארבה אכל הילק ויתר הילק אכל החסיל וכתי' °ויגזור על ימין ורעב ויאכל על שמאל ולא שבעו איש בשר זרועו יאכלו" אל תקרי בשר זרועו אלא בשר זרעו : ~~בעון עיוני הדין ועיוות הדין וקלקול תורה~~ חרב וביזה רבה ודבר ובצורת בא,ובני אדם אוכלין ואינן שבעין ,ואוכלין לחמם במשקל דכתיב °והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית וגו' ואין ברית אלא תורה *שנאמר °אם לא בריתי יומם ולילה וגו' וכתיב °בשברי לכם מטה לחם ואפו עשר נשים ויקרא טו סם וגו' וכתיב °יען וביען במשפטי מאסו : ~~בעון שבועת שוא וחילול השם~~ חיה רעה רבה,ובהמה כלה ,ובני אדם מתמעטין, והדרכים משתוממין שנא' °ואם באלה לא תוסרו לי" אל תקרי באלה אלא באלה וכתיב סם °והישלחתי בכם את חית השדה וגו' וכתיב בשבועת שקר °ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלהיך" ובחלול השם כתיב °ולא תחללו את שם קדשי ובחלול שבת כתיב °מחלליה מות יומת ויליף חילול משבועת שקר : ~~בעון שפיכות דמים~~ בית המקדש חרב ושכינה מסתלקת מישראל שנאמר °ולא תחניפו וגו' ולא תטמא את הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני שוכן בתוכה,הא אתם מטמאים אותה אינכם יושבים בה ואיני שוכן בתוכה : ~~בעון גלוי עריות ועבודת כוכבים ושמיטת שמיטין ויובלות~~ גלות בא לעולם ומגלין אותן,ובאין אחרים ויושבין במקומן שנאמר °כי את כל התועבות האל עשו אנשי הארץ וגו' וכתיב ותטמא הארץ ואפקוד עונה עליה וגו' וכתיב °ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה ובעבודת כוכבים כתיב °ונתתי את פגריכם וגו' וכתיב והשמותי את מקדשיכם וגו' ואתכם אזרה בגוים בשמיטין וביובלות כתיב °או תרצה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה ואתם בארץ איביכם וגו' וכתיב °כל ימי השמה תשבות : ~~בעון נבלות פה~~ צרות רבות וגזירות קשות מתחדשות ובחורי שונאי ישראל מתים,יתומים ואלמנות צועקין ואינן נענין שנא' °על כן על בחוריו לא ישמח ה' ואת יתומיו [ואת] (ו) אלמנותיו לא ירחם כי כלו חנף ומרע וכל פה דובר נבלה בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו נמויה"

כל המנבל פיו ב"ד

הדרוקן

[פי' רש"י נעתין לה: ד"ה וסלכתת וכרן מדיס מ: ד"ה ליתמר פסס ויקרא מתמני]

אסברה

הגהות הב"ח

(ה) גם' סנהדרין כסהדרין כ"ב עי' כעירובין דף מח ע"ב : (ג) רש"י ד"ה וכתיב וכו' כרמיכם ותתניכם וזיתיכם : (ד) ד"ה אין אני וכו' מכבני (בתוכס) תו"מ וכ"ב ס"ל כתוכס :

על הפתשר · המוכל פירותיו מכלים והוא במיתה בידי שמים וזוהי מיתתו מה במדה דדרך בריות נכנס במעיו : יפסר · לפסכרא : לכרס · זה בית המדרש שיושבין שורות שורות ככרס כך מפורש בירושלמי בכרכות : מפס זו · לפסכרא : רמפ פמדברים · במלות המלך שלוח עלין לדבר תחלה בכל מקום כדלקמן : פפ גומר · לשון הרע והוא כח על כך לפיכך מתחיל במעייה ומסיים בפה שהלב מכין לספר לשון הרע וכודה הדברים מלבו : פפ גומר · הכל יולח מן הגרון : דברים פמפיס פנקף דעפר · וכי טועמה מיתה דכתיב (תהלים קמ) תורה אור טועמה מיתה דכתיב

קבא א מי"י פ"ו מכלי דעות הלכה ה :

גליון השי"ם שם ל"ל לנריס כשיס דעתן קלה עליהן · עי' מנ"א פס"י קכ"ו : שם בעידן לנוי לכבו · עיין לעיל דף יא ע"ח תוס' ד"ה כגון דשבי"י : גמ' במערבא אתא פלינסו · בירושלמי פ"ק דשביעית הא כענין אמר ושוד שם ענינים נפלגים מרכבי' :

ה"ג ר"ת הלך רבי יהודה בן גריס וסיפר דברים וכשמעו למלכות וים ספרים שכתב בהן יהודה ואין נרלה לרבינו תם דאמרינן בפרק קמא דמועד קטן (דף ט·) כי הוו מיפטרי ר' יהודה בן גריס ור"ש בן אלעזר אר' שמעון בן יוחי לאמר ליה לבריה לאפוקי הלוה הסמ"ק זיל גביה לליברכוך מכלל דגברא רבה הוא וכסוף שמעתא ל"ג גל של עלמות בלשון גנוסי אלא נח נפשיה : עכד

על המעשר ר' אלעזר בר' יוסי אומר על לשון הרע אמר רבא ואיתימא ריב"ל מאי קראה °והמלך ישמח באלהים יתהלל כל הנשבע בו כי יסכר פי דוברי שקר אביעיא להו רבי אלעזר ברבי יוסי: על לשון הרע קאמר או דילמא אף על לשון הרע גמי קאמר? ת"ש כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה היה שם רבי יהודה ור' אלעזר בר' יוסי ור"ש נשאלה שאלה זו בפניהם מכה זו מפני מה מתחלת בבני מעיים וגומרת בפה? ענה רבי יהודה ברבי אלעאי *ראש המדברים בכל מקום ואמר אע"פ *שכליות יועצות ולב מבין ולשון מחתך פה גומר נענה רבי אלעזר ברבי יוסי ואמר מפני שאוכלין בה דברים טמאין דברים טמאים סלקא דעתך אלא שאוכלין בה דברים שאינן מתוקנים נענה ר' שמעון ואמר בעון ביטול תורה, אמרו לו נשים יוכיחו? שמבטלות את בעליהן, נברים יוכיחו? שמבטלין את ישראל, תינוקות יוכיחו? שמבטלין את אביהן, תינוקות של בית רבן יוכיחו? התם כדרבי גוריון דאמר רבי גוריון ואיתימא רב יוסף ברבי שמעיה בזמן שהצדיקים בדור צדיקים נתפסים על הדור *אין צדיקים בדור תינוקות של בית רבן נתפסים על הדור א"ר יצחק בר זעירי ואמרי לה א"ר שמעון בן נזירא מאי קראה °אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן וגו' ואמרינן גדיים הממושכנין על הרועים, ש"מ אף על לשון הרע נמי קאמר ש"מ; ואמאי קרי ליה °ראש המדברים בכל מקום? דיתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ויתיב יהודה בן גרים גבייהו פתח ר' יהודה ואמר כמה נאים מעשיהן של אומה זו תקנו שווקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות, ר' יוסי שתק; נענה רשב"ע ואמר כל מה שתקנו לא *תקנו אלא לצורך עצמן, תקנו: שווקין להושיב בהן זונות, מרחצאות לערך בהן עצמן, גשרים ליטול מהן מכס, הלך יהודה בן גרים °וספר דבריהם ונשמעו למלכות, אמרו: יהודה שעילה תעלה, יוסי ששתק יגלה לציפורי, שמעון שגינה יהרג, אזל הוא ובריה טשו בי מדרשא, כל יומא הוה מייתי להו דביתהו ריפתא וכוזא דמיא וכרכי, כי תקיף גזירתא °א"ל לבריה: *נשים דעתן קלה עליהן דילמא מצערי לה ומגלי לן, אזלו טשו במערתא, איתרחיש ניסא אבירי להו חרובא ועינא דמיא ודתו *משלחו מנייהו והוו יתבי עד צווריירהו בחלא, כולי יומא גרסי, °בעיין צלויי לבשו מיכסו *ומצלו והדר משלחו מנייהו, כי היכי דלא ליבלו, איתבו תריסר שני °במערתא, אתא אליהו וקם אפיתחא דמערתא אמר °מאן לודעיה לבר יוחי דמית קיסר ובטיל גזירתיה, נפקו חזו אינש דקא כרבי וזרע, אמר *מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה? כל מקום שנותנין עיניהן מיד נשרף, יצתה בת קול ואמרה להם "להחריב עולמי יצאתם, חזרו למערתכם" הדור אזול איתיבו תריסר ירחי שתא אמרי "*משפט רשעים בגיהנם" ב"ש חדש, יצתה בת קול ואמרה "צאו ממערתכם" נפקו, כל היכא דהוה מחי ר' אלעזר הוה מסי ר"ש, אמר לו: בני, די לעולם אני ואתה, בהדי פניא דמעלי שבתא חזו ההוא סבא דהוה נקיט תרי *מדאני אמא ורהיט בין השמשות אמרו ליה הני למה לך? אמר להו לכבוד שבת, ותיסגי לך בחד? חד בנגד °זכור וחד בנגד °שמור, א"ל לבריה חזי כמה חביבין מצות על ישראל יתיב דעתייהו, שמע ר' פנחס בן יאיר תניה ונפק לאפיה עייליה לבי בניה הוה קא *ארך ליה לבישריה, חזי דהוה ביה פילי בגופיה, הוה קא בכי וקא נתרו דמעת עיניה וקמצוהא ליה, א"ל אוי לי שראיתיך בכך, א"ל אשרך שראיתני בכך שאילמלא לא ראיתני בכך לא מצאת בי כך, דמעיקרא כי הוה מקשי ר"ש בן יוחי קושיא הוה מפרק ליה ר' פנחס בן יאיר תריסר פירוקי, לסוף כי הוה מקשי ר"פ בן יאיר קושיא הוה מפרק ליה רשב"י עשרין וארבעה פירוקי, אמר הואיל ואיתרחיש ניסא איזיל אתקין מילתא דכתיב °ויבא יעקב שלם ואמרי רב-שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו, °ויחן את פני העיר "אמר רב-מטבע תיקן להם, רשמואל אמר שווקים תיקן להם, ור' יוחנן אמר מרחצאות תיקן להם, אמר אביי מילתא דבעי לתקוני אמרו ליה איבא דוכתא דאית ביה ספק טומאה ואית

1. מה אמרו רבותינו על דוסי' 2. רשבי' במערה (עד' ל"ד)

[נרכות סג.]

[שנאמר ומסקינן תחלה (ימוקאל ט) ק' כתב רש"י כתובות ת: ד"ה מעיד אם]

[קידושין פ:]

[ע"ז כ:]

[ע' תוספות לעיל יג: ד"ה כגון ר"ח]

[לעיל י. ד"ה פוחתני כף.]

[עדיות פ"ג מ"י ר"ש י:]

[כלומר שרך בשר גופו ומתקו מרחן ע"ש כשרך ל]

ואיכא דאמרי לקופי · שהיה לופתו שלא שהספק בו מקום מעבר הטיר לרגים והכהנים לא היו יכולין ליכנס שם מפני טומאה וצריך להקיף דרך אחר תחוך: **קיבץ דידע לה"ספק עפרו** · כהאי שוק מימיו שלא היה בית הקברות גמור ולא ניתן לפנותו: **כאן קיזן כן וכו'** · שהיו שוקלין ונותנין לאחר גידול: **פורמסי פרומס** · הרגיכות לממרן בטהרה וגם הוא היה כהן כדאמרינן [*בתוספתא דפרה] (פ"ג) שם מה שמעתי ידי שכחתי: **עבד ליה נמי כלי** · היה מקנן תורמסין ומטליהן שם ועשה גם לוף שם במקום שהוא שם ועיינו למקום הקבר הכי מפרש בספרקתא דפרקא השותה ובסדר ע"ב זרעים ירושלמי*): **סיים** · במעמד: **ונמנים** · שהכהנים לדעתנו להיות מן המנין: **מפרכסות זו עם זו** · שם שער חברתה להיות נלחה: **גל מפלמות** · כמת שקרקב בשרו ונפל ממן הרכבה: **מתני' עם שקפה** · שלא יטמא להזכירם מבעוד יום **עד שיעמעם** · פירוש עדיין יש שהות **מפרכסת** · פירוש הלוין לשעודד שבא שלא לכילת **ערבי** שבת קובעת למעשר כדתמרינן במסכת ביצה (דף לב:) דשבת עונג תיקון שהוא טוב עונג: **ערבים** · ערובי *תחומין ולפירוש הכי שייכי לממרינהו בגימרא: **ואין מדליקין מהם** דשמא יכבו עצו ולא יכול ליהנות ממלאכת הדלקתם דשבת הכתוב לעין הוא: **שקפה שבשה** · כגון בין השמשות שלא מעשרין שם הולחי לתיקון מעליית הוא תנ"ג דשבת בעלמא היא קשבר גזרו על השבות שלא שם בהמ"ש: **ואין מעכירין עם שקליס** · להוי גמי שבות דתמרינן במסכת ביצה (דף יה·) דגלמה כמתקן כלי: **ואין מדליקין עם פגרום** · כ"ש דספיקא לחומייתא היא וזו ואין צריך לומר זו שקני: **אבל מעשרין עם דמפי** · דלא דמי למתקן דרוב ע"ה מעשרין הן: **ומעכירין** · עירוב ובגמרא פריך הא הכא עירוב תחומין ערבים שבת עם חשכה אין, ספק חשכה ספק אינו חשכה לא, והדר תני ספק חשכה ספק אינו חשכה-מערב": *סימן **בגופיא *יומרא *ציפרא *בחבלא *דמילתא: א"ר אבא אמר רב חייא בר אשי אמר רב לא קשיא באן בעירובי תחומין באן בעירובי חצרות, *ואמר *רבא: אמרו לו שנים צא וערב עלינו, לאחר עירב עליו מבעוד יום לאחר עירב עליו בין השמשות, זה שעירב עליו מבעוד יום נאבל עירובו בין השמשות וזה שעירב עליו בין השמשות נאבל עירובו משחשכה שניהם קנה עירוב מה נפשך אי בין השמשות יממא הוא, בתרא ליקני קמא לא ליקני ואי בין השמשות לילי"א הוא, קמא ליקני בתרא לא ליקני, בין השמשות ספקא הוא *ומספקא דרבנן לקולא: *(ואמר) רבא מפני מה אמרו *אין מומנין בדבר שאינו מוסיף הבל משחשכה, גזרה שמא ירתיח, אמר ליה אביי אי הכי בין השמשות נמי ניגזור א"ל סתם קדירות רותחות הן, ואמר רבא מפני

[*ג"ל אמר]

עבד לישנא נמי הכי · מפר"ח כמו יעקב לביטו ותיקן מילתא: **בל** היכא דהוה קני טהריה · כדלקיטא בגדה בפרק האשה (דף סח· ושם) דתניא תמר רבי יוסי בן אחוי שהיו מחזיקין בה טומאה כו' תמר להו הביאו לי סדינין הביאו לו ופרסן במים ופרסו עליו מקום טומאה לח מקום טהרה גמור: **לא** קשיא כאן בעירובי תחומין כו' · גרסה לר"ת בפירוש הקונטרס דבעירובי תחומין מתמרינן מפני שהן לחין כמך מן המקרקע וכן פר"ח וכן ים בירושלמי וכן מפורש בפרק מי שהוציאוהו (עירובין דף מו: ושם) גבי הא דתקתמר הלכה כדברי המיקל בעירוב רב פפא אמר לינשיך ס"ד ס"מ עירובי תחומין לימא לן תנא דלא בעירובי תחומין לימא לן ומעיקרא היה מפרש ר"ת דעירובי תחומין מתמילי קפי לחין מערבין אפילו בפת כדמפורש בפרק הדר (שם דף עח· ושם): **ובחלין** (שם דף עח· ושם) לכל בעירובי תחומין מערבין בכל דבר חוץ ממים ומלח *וחין נראה להא ר"מ ס"ל דתחומין לתורייתא בפרק בכל מערבין (שם דף לה·) ופ"ה לית ליה בהדי* דעירובי חצרות ובעירובי תחומין מערבין בכל דבר דלא תקכמן דפליג ר"מ אסתם מתניתין דכל מערבין ובטומאת הלכה כבעי פת מקום *דלחין מערבין לחם לדבר מלוה:

נאבל עירובו משחשכה · לחו דווקא וה"ה לח נאכל:

שניהם קנו עירוב · פירש בקונטרס דרבה לחייבי בעירובי תחומין וכן מפורש לקמן לח ועריב ולחע"פ דספק חשכה חין מערבין עירובי תחומין ה"מ לכתחילה לכל בדיעבד כשר כר' יוסי דאמר (עירובין פ"ג דף לה·) ספק עירוב כשר וקשה לרשב"ם דר' יוסי לית ליה התם גבי נפל עליו גל לו כשרף לו תרומה ונטמאה ספק בדמקיל [כשר] לחל מקום חזקה כדתניא התם בהדיח (דף לו·) כיצד אמר רבי יוסי ספק עירוב כשר ט' לבל בספק כי הכח שהניחו בין המשמות לו נאכל בין המשמות לו מכשר ומפר"ח דהכח מייירי בעירובי חלרות וכן פר"ח וכן מוכח בסוף הדר (שם דף עו·) ולח תשכחן נמי דלחו חוץ לעיר קאמר כמו לח ושכור לט פועלים (ב"מ דף סב·)*: **ורבי**

קנה עירוב · שהוח תחילה קדושה היום: **נאכל** כלב לו לחד: **שעירב עליו מבעוד יום** · שהיה לו לחוש שמח יבוח לידי שכחה: **ולא** שעירב עליו מבעוד יום: **ואין** שעירב עליו בין השמשות: **ואם** שעירב עליו בין השמשות: **אינו** כלום: **ואם** שעירב עליו בין השמשות: **אינו** כלום: **ואם** שעירב עליו בין השמשות: **אינו** כלום

קכט א מיי' פ"ד מהלכ' שבת הלכה ב סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן רמו סעיף ו: קל ב מיי' פ"ג מהלכ' מעשרי כספים הלי' יב יג יד:

קלא ג ד מיי' פ"ה מהלכ' שבת הלי' ד סמג עשין נב טוש"ע או"ח סימן רסו סעיף ב:

איהוד בין השמשות (עד לה:)

רבינו חננאל

יספין ברמץ ויבא לתתוי בגחלים: תיר בין השמשות [מפק] מן היום ומן הלילה מפק כולו מן היום מפק כולו מן הלילה מפלין אותו לתומאה כדתנן במסכת זבין פרק א' ראה ב' יומים בין השמשות מפק לתומאה ולקרבן פי' האיש מפטא בראיות ובאשה בני יומים · כשיהו איש שראה ביום שבת בין השמשות אם תאמר בין השמשות כולו (א') יום הוא הנה [ראה] ראיה אחת בשבת עוד ראה ביום ראשון בין השמשות הנה ראיה שניה ביום ראשון וא"ת בין השמשות של יום ראשון חציו מליל יום ב' הוא נמצא שראה ב' יומים (בב') [בב'] ראיות בשבת וביום א' ויום שני וקי"ל ב' לתומאה תי לקרבן[ראה אחד ביה"ש מפק לתומאה יש לומר כולו מן היום וכבל קרי הוא ואינו ממא אלא יומי ויש לומר בין השמשות חציו יום [ותסתרא] (לי') (וב') יומים או (לב') [ב'] לילות תרי זה זב נשכר וחציו בתומטתא (פ"א דזבים) ומדרה ר' יוסי שאם ראה אחת בין השמשות אף על פי שאין כאן כדי מבילה ופשוט יש בו ב' ראיות שב' יומים תולקין אותה וכן היה ר' יוסי אומר ראה אחת בין השמשות מפק לתומאה ומפקר מן הקרבן ראה שתים בין השמשות לתומאה ומפק לקרבן שתים וראי ואחת בין השמשות [או שתים בין השמשות ואחת וראי וראי לתומאה ולקרבן] סוף הברייתא ואיהוי בין השמשות משתשקע החמה וכ"ז שפני מזרח מאדימין מכפיף התחתון ולא הכפיף העליון(ודוה יום) [ביה"ש] הכפיף העליון חשוה לתחתון והו לילה דברי רבי יהודה ור' נחמיה אומר בה"ש משתשקע החמה עד כדי הילוך חצי מיל רבי יוסי אומר ביה"ש כדרף עין הלילה נכנס והיום יוצא ואני אומר על לעמוד עליו ואמרי על הא דר' יהודה הא נופה קשיא ואתרוץ רבה כדרך ותני איהוד בה"ש משתשקע החמה וכ"ז שפני מערב מאדימין את המזרח וסימנך כוותא · פי' אם יהיה נר דולק בבית וכו חלון פתוח למערב מתראה אור הנר כנגד פתח התלון במזרח וגם הכפיף התחתון ולא הכפיף העליון עדיין ביה"ש הוא · הכפיף העליון והשוה לתחתון הוי לילה · ורב יוסף תני לה הכי איהוי ביה"ש משתשקע החמה וכ"ז שפני מערב מאדימין למזרח עדיין הוא יום הכפיף התחתון ולא הכפיף העליון ביה"ש הכפיף העליון והשוה לתחתון לילה ואוהו למעייליה דאתמר שיעור בין השמשות בכמה רבה אמר כדי הילוך ג' רבעי מיל [וריי אמר ב' שלישי מיל] נתנו סימן זה לדבר שיהא *(נמ) לתלמיד בהיון של תורה שהוא י"ב לונין רביעית ג' לונין ושליש ד' לונין נמצאו ג' רביעיות פ' לונין ונמצאו שני שלישי הין ח' לונין הרי יש בין ג' רביעיות ובין ב' שלישים לוג א' שהוא חצי שתות כמדתו השנוי במשל שפיעורו רבה יתר על השיעור דרב יוסף כדי הילוך חצי שתות מיל ש"מ שלא נתנו סימן לשיעור אלא לדבר שנתלקו בו שהוא משתשקע החמה וכ"ז שפני מזרח מאדימין והיינו חצי שתות מיל (משכיסף עליון עד שישוה לתחתון) [משתשקע החמה עד שיכסף התחתון]

*) לעיל ל"ל נוח

רב נסים גאון

יאן אל תבן אל יאכם וכל דבר (שכוסף)[שאינו מוסיף]הבל פי' אלתראראה אנמא אבאה אל המכנה בהם מבעוד אדם ב' מבילות ויטמוב ב' פיטורין הרי (זה) [זב] נטור כדתנן (מס' זבים פ"ה מכנה ה) ראה אחת פרובה כשלש שהיא (כמי נדיון) [כמין נד יון] לשילוח שוק כדי שתי [מבילות] ושבני פיטורין הרי זה זב נטור וכן נסי אם ראה בסוף היום ראיה אחת מחוברת שלא מפקה עד שנכנס הלילה הרי דינה כדין ב' ראיות כי יציאה היום וכניסה הלילה מהלקין הראיה ומפסיק אותה שאמרה המשנה ראה אחת ביום ואחת בין השמשות ואחת למחר אם ירדע משקעת הראיה מהיום ומקצתה למחר ראי למומאה ולקרבן ואם מפק שמקצתה היום ומקצתה למחר ראי למומאה ומפק לקרבן אבל אם ראה בין השמשות הראשל ובין השמשות הוא סוף היום שעבר והחילת יום שאחריו ואנו מסתפקים בו יהיה הין זה האיש מפק למומאה אחר הרי הוא זב נטור כדתניא (ב"ק פלק כיצד כרגל דף כד) תלה הכתוב את הזב בראיות ואת הבהה

*) פי' הדברים ממנם סתנן סיטם וכל דבר שאינו מוסיף הבל אינו מטור מטומאה הבל מטומאה יום אחד ואין מטמא בגדים ואוכלין ומשקין ומיטתו ומדרסו ואינו מטמא במשא אדם אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת המשא ואינו מטמא במגע אדם אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת המגע ואינו מטמא באהל אדם אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת האהל ואינו מטמא בבית אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הבית ואינו מטמא בדרך אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הדרך ואינו מטמא בכלי חרס אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי חרס ואינו מטמא בכלי עץ אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי עץ ואינו מטמא בכלי מתכות אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי מתכות ואינו מטמא בכלי עור אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי עור ואינו מטמא בכלי זכוכית אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי זכוכית ואינו מטמא בכלי אבנים אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי אבנים ואינו מטמא בכלי בנין אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי בנין ואינו מטמא בכלי נסרים אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי נסרים ואינו מטמא בכלי קש אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי קש ואינו מטמא בכלי גבינה אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי גבינה ואינו מטמא בכלי פשתן אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי פשתן ואינו מטמא בכלי צמר אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי צמר ואינו מטמא בכלי שיש אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי שיש ואינו מטמא בכלי זכוכית אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי זכוכית ואינו מטמא בכלי אבנים אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי אבנים ואינו מטמא בכלי בנין אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי בנין ואינו מטמא בכלי נסרים אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי נסרים ואינו מטמא בכלי קש אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי קש ואינו מטמא בכלי גבינה אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי גבינה ואינו מטמא בכלי פשתן אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי פשתן ואינו מטמא בכלי צמר אלא בבגדיו שהוא לבוש בהן בשעת הכלי צמר

מפני מה אמרו אין טומנין בדבר המוסיף הבל ואפילו מבעוד יום? גזירה שמא יטמין ברמץ שיש בה גחלת, אמר ליה אביי ויטמין? גזירה שמא יתלה בגחלים: תיר ביה"ש מפק כולו מן היום ומן הלילה, מפק כולו מן היום מפק כולו מן הלילה ממילין אותו לומר שני ימים ואיהו בין השמשות? משתשקע החמה כ"ז שפני מזרח מאדימין, הכפיף התחתון ולא הכפיף העליון = בין השמשות, הכפיף העליון והשוה לתחתון זהו לילה דברי רבי יהודה ר' נחמיה אומר בה"ש משתשקע החמה כדי שיהלך אדם *רבי יוסי אומר בין השמשות כהרף עין *זה נכנס וזה יוצא (ה)ואי אפשר לעמוד עליו אמר מר ממילין אותו לומר שני ימים למאי הלכתא? אמר רב הונא בריה דרב יהושע לענין טומאה *כדתנן ראה שני ימים בין השמשות מפק לטומאה ולקרבן, ראה יום אחד בין השמשות מפק לטומאה הא גופה קשיא אמרת איהו ביה"ש משתשקע החמה כ"ז שפני מזרח מאדימין הא הכפיף התחתון ולא הכפיף העליון = לילה הוא והדר תנא הכפיף התחתון ולא הכפיף העליון = בין השמשות אמר רבה אמר רב יהודה אמר רב יהודה אמר שמואל ברוך ותני איהו ביה"ש משתשקע החמה כל זמן שפני מזרח מאדימין, והכפיף התחתון ולא הכפיף העליון נמי = בין השמשות, הכפיף העליון והשוה לתחתון = לילה ואזדו לטעמייהו דאיתמר שיעור ביה"ש בכמה אמר רבה אמר רב יהודה אמר שמואל שלשה חלקי מיל, מאי ג' חלקי מיל? אילימא תלתא פלגי מילא, נימא מיל ומחצה, אלא תלתא תילתי מילא, נימא מיל, אלא תלתא ריבעי מילא ורב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל שני חלקי מיל, מאי שני חלקי מיל? אילימא תרי פלגי מילא לימא מיל, ואלא תרי רבעי מילא לימא חצי מיל, אלא תרי

מפני מה אמרו אין טומנין בדבר המוסיף הבל ואפילו מבעוד יום. כדתנן לקמן *לא בגפת ולא בזבל ולא בגל דבר לסתם המומה מבעוד יום הוא להא דתנן לקמן מפלוגתיה: כרמלן · לפר המעורב בגחלים: ויעמין · להא מבעוד יום הוא: גזירה שמא יפפה בגחלים · מפלוגתיה שבת לבבל הקדרה שלא בשלה כל צרכה וגזרו לף בציקלה כל צרכה עד שיגרוף לו ציקטוט והכי מסקינן בפרק בירה (לף לז:) דלמר *רבי קמומה והובערה מסקין עליה תמין שהומתו מבעוד יום כל צרכן ומבעוד שבישל כל צרכו וכן למר רבי יומנן*: מן סיום ומן פלילה · כלומר מפק(ב) יש בו מפניהם: מפק כולו מן פיום מפק כולו מן פלילה · הרי נ' מפיקות לפיכך ממילין עליו תומר שני הימים ונקמן מפרש למאי הילכתא שייך לומר שמא יש בו מפניהם: מאדימין · שראתה לחמומית המה בעבים: בכפיף · המיר: מפתחון · מתחתון של כיפת הרקיע המסוכה לתרן: עליון · גוהבה של כפה תיכה ממהרת להכסיף ונקמן פריך מאי קאמר דקשיא סיפא לרישא: מאי מיל · זהו שיעור לוהך בין השמשות ולמחר מיל הוי כיום · כלילה: כסרף עין · כשיעור קריעת עין בדפיון ולא בחוקה: זה נכנס · הלילה נכנס והיום יוצא, ויתה זה עם כניסת זה כאהם מתפרשין קרי בין השמשות וכל דמקמי הכי הוי יום מעלית: נמפי פילכפ"ל · יטילו עליו מפק, שמא מפניהם יש בו כשלמא מפק כולו מן היום היכא מיכא למימר לענין מומאי שבת להביא אהם תלוי מפק כולו מן הלילה לענין ליל שבת אלא תומר שניהם למאי הילכתא: רשב שני כיס"ן · זיבה לזב ממש בימים ביום אחד בין השמשות ובכתיות בין השמשות אחד בימים ביום אחד בין השמשות ביום אחד בין השמשות ביום אחד בין השמשות

פלגא דנקא • לחד מ"ד במיל דקישורא דרכה תלת ריבעי מילא הייט תמנה פלגי דנקא וקישורא דרב יוסף שמונה פלגי דנקא • **דנקא** שוה פרוטה: **ומילופה** • מיפלגינו רבה ורב יוסף בחלתא לחתם דרב יוסף נפיש מדרבה רבה דאמר הכא תלתא לחמר וחתם תרי ורב יוסף דאמר הכא תרי לחמר וחתם תלתא:

פלגא • כותרת: **תרי לטלטולא** • דתורת כלי עליה: **כת פלגא** • גדולה יותר מדאי ואין תורת כלי עליה: **כתי פיניה דמר** • רבה: **כמחט מפתח** • שהייתי לריך לדבר: **כמלן** • הת לחפי' כתרתי כורי לן ברא: **קש** • וכוסת שהולין בשמרייט"ם: **וכור ספינה מלכסנדרים** • ספינה גדולה שפורשים בה ליס הגדול ומי היס מלוחין ושוטין כלי גדול כמין טור ושהנין לתוכו מיס יפיס: **לח** • לין בו נוזל: **שמן כוריים** • שעשס מתה כיבס שהגודל מחזיק שלים כלים שלשס שהיו עשויין כיס שעשה שלמה נובהן כתני' ריחבן והס עגולים: **פטורין** • לתיתקס כלי עץ לשק דמיטלטל מלא וריקן והו לית ליטלטל מלא דגדול יותר מדאי ואס יטלטלוהו יכבר בידיים: **דאורי** • מביס ערב שבת לרחוס אס יש שס תלמוניות תמה: **פניס כמאדימים שס כמזרס** • לערב תמה שוקעת במערב והכורכי התמה מתדימין לת המזרס כתלן דכשהחמה ככנסת בה מתדמת טיפל שבעגדה: **ופימנך כוותס** • תלן כמו שפירשתי: **כרמל** • הר שעל שפת היס ותמה ממוך לשקיעתה נראית על רחבי הכריס וכלרי שירד ויטבול ויעלה הוי לילה: **כתין בכרה** • שלא עגול ושקוי ככברה: **וזו בארה של מרים** • שהיה מתגלגל עס ישראל במדבר בזכות שלו מריס שכתיב (במדבר כ) ותמת שס מריס ומיד ליה ולא היה מיס לעדה: **מטור** • מלקבל טומאה וטובלין בו דלאו ככלי דמי להיות המיס הטובלין ממט בשחוכין ואין לך מעין מיטלטל אלא בארה של מריס: **כפנים טובלין בו** • ואע"פ שלריכין הערב שמש אחר עבידה לאטול בתרומתן קסבר יממת הוא ועוים שהוא לתריו לשקיעת החמה: **ספק פוג** • לדידיה הוא"ל וקרי ליה בין השמשות טויא שפקא הוא ושמא מבלו בלילה ואין כאן הערב שמש אלא בין השמשות דרבי יוסי לרבי יהודה לא גרסינן דהא דאמר שמואל בין השמשות דר' יהודה כהנים מובלין בו ומאן דגרים ליה מפרש הכי אלא בין השמשות דר' יוסי לרבי יהודה והכי לחמר בין השמשות דר' יוסי קדים כהנים מובלין בו ושמואל דבין השמשות דר' יוסי קדים לדר' יהודה ושמיא בין השמשות דר' יהודה לר' יוסי ליליא הוא ולר' יוסי לר' יהודה יממא הוא והא בעי הערב שמש נהי דלר' יהודה יממא הוא מיהו היכי מטבל הא בין השמשות דר' יהודה ספק לילה הוא וכיון דבין השמשות דר' יוסי אי אפשר דסליק מעבילה אלים ועייל בין השמשות דר' יהודה וספק לילה הוא ואין כאן הערב שמש ולא מילתא היא דליכא למימר דר' יוסי מדקתמר בספיפא אלא דרבי יהודה לר' יוסי ופרכינן פמיפא ואי הוה לן לספוקי דילמא דר' יוסי קדים מאי פמיפא תוספא דשמואל דשמואל דבין השמשות דר' יהודה קדים: **פמיפא** • דלר' יוסי קדים מובלים בו בדר' יהודה להא ספקא דר' יוסי בהרף עין וכל למעלה הימט יממא הוא ושיטוריה דר' יהודה נפיק תוספא ומעריב שמשי: **יבין בשמשות דר' יוסי מיטך שייך בדר' יהודה** • בסופו הוא שכולו וכי אלים דר' יהודה ליליא הוא אפי' לר' יוסי וכי מטבל בסוף בין השמשות דר' יהודה הו ליכא הערב שמש דשמואל דכל בין השמשות דר' יהודה לר' יוסי יממא הוא וכשר לטבילה והדר מתחיל דר' יוסי והוא הערב שמש: **כשלמא מלכא בר' יהודה לעניו שבת תומרת** • כלומר מדקתמר ר' יוחנן הלכה כר' יהודה לעניו שבת תיכא לתכי והלכה כר' יוסי לתכי ס"מ מספקא ליה הלכך על כרחך לתומרה בעי למיזל וכשלמא כי אמר הלכה כר' יהודה לעניו שבת תיכא למימר דלתומרה אמרה וכע"ש אמר שאם עשה כן מלתכה מביא תשם שאם תבל בתומרה דכיה"ק דיליה ליליא הוא: **לישיפא לפלגיה** • דס"ל דכהנים טובלין בדר' יהודה כדקאמר ר' יוסי והא לר' יוחנן דר' יהודה ספיקא הוא מדלעניו שבת תיכא כוותיה לתומרה: **אלא** דהשתא מלתכה בבני בין השמשות הייט שעשה כל בין השמשות לו שעשה בשביסה בתחילה בין השמשות וכן הא דתניא בתוספתא דמסכת זבים בפ"ק דבני בין השמשות ולתי לטומאה ושפיר לקרבן מייתי נמי דידעין כגון שראה בשביסה בתחילה בין השמשות ושוה"ל דמייתי כשראה כל בין השמשות דר' יוסי תמי לה דאמר בין השמשות כשראה בין ליכא קישוי אלא פלגא דליליא: **תרי** תילתי מיל • קשה דהכא משמע דמשקיעת החמה עד הלילה ליכא אלא תלתא ריבעי מיל ור' יהודה גופיה בפסחים בפרק מי שהיה ממא (דף נ: ושם) אכר דמשקיעת החמה עד לאת הכוכבים מרבע מילין ולאת הכוכבים לילה הוא דתמרינן בריש פ"ק דפסחים (דף ב: ושם) ובדמוכא בקרא (נחמיה ד) ואנחנו עושים במלחמה וגו' דמייתי מפיק בפ"ב דמגילה (דף כ:) דמעלות הכתר יממת הוא ותומר ר"ת דהשם מייתי בתחילת שקיעה והכא משמשקע מסוף שקיעה לאחר שנכנסה חמה בעובי הרקיע לבל תימה לר"י דבמתי פליגי דהא ודאי משעת לאת הכוכבים הוי לילה כדפי' וי"ל דתמרינן לקמן לת גדולים הכרתים ביום ולת קטנים כו' לאת ביומים והשתא פליגי דלר' יהודה משקפקא ליה בכל כוכבים הכרתים משקיעת החמה עד שהכוכבים העליון לת הם ביומים לת ללו ופ"ק דעירובין לתן בתחל ביומי סילק מתחילה שקיעת החמה ד' מילין כדתמר בפסחים וי"ל דמשקפקא להו מהו לתחל ביומי:

ואפילו בת תרי כורי לת ברת • לי • לית הילכתת הכי שיטבול ממט תורת כלי משום כובדו דתמר בפ"ב דעירובין (דף קי: *ושם) היתה שריתת דהוה בי רבי פתח דהוי שקלי לה עשרה ומדלי לה לתחל תמר תורת כלי עליה לפיכו לבי גופיה לת קיבלה כדתמרינן בפרק כירה (לקמן דף מה:) מנרתת שלבי שתחל קובע לה מקום ל"ל לבי והכי בילת תמנים דתחל קובע לה מקום ומותר לנטותה ולפורקה בשבת ללת תמר לבי כו' והת דתמרינן בחילבי כל בתי רבי מותר לטלטלן בשבת ל"ל דבידו ליתח לו בשתי ידים תמר ליה כתומן של בית לבין פירות שהן גדולות ולת בר"ח ורש"י שפירשו כלומן של בית לבין שהם קטנות דהא מוכח בהדיא בפ' בירה (ל:ושם) דמטרות לליס להו תדקי דכולי עלמא שרי דהייט פמוטות גדולות:

וירך ויטבול ויעלה • פי' בקונטרס וכתוך כדי שירד ויעלה הוי לילה ותקשה דלת ה"ל למינקט סיומא דתוספתה מי לאו דתתמי לתמעטין דתוספתה תחילת היא ובירושלמי' [ת"] דברכות דמשיעלה מתחיל בין השמשות והשתא קמ"ל דשפיר טבל ועלה ט הערב שמש *וה"ה דלפי זה הוה ליה למינקט הכולה לידע בין השמשות דרבי יהודה ללת שמא שבר כרב יוסף דבין השמשות דרבי יהודה ליט מתחיל משתשקע החמה קמ"ל דשפיר טבל ועלה ט הערב שמש **פשיטא** • דלר' יוסי קדים ומעריב שמשי: **יבין בשמשות דר' יוסי מיטך שייך בדר' יהודה** • בסופו הוא שכולו וכי אלים דר' יהודה ליליא הוא אפי' לר' יוסי וכי מטבל בסוף בין השמשות דר' יהודה הו ליכא הערב שמש דשמואל דכל בין השמשות דר' יהודה לר' יוסי יממא הוא וכשר לטבילה והדר מתחיל דר' יוסי והוא הערב שמש: **כשלמא מלכא בר' יהודה לעניו שבת תומרת** • כלומר מדקתמר ר' יוחנן הלכה כר' יהודה לעניו שבת תיכא למימר דלתומרה אמרה וכע"ש אמר שאם עשה כן מלתכה מביא תשם שאם תבל בתומרה דכיה"ק דיליה ליליא הוא: **לישיפא לפלגיה** • דס"ל דכהנים טובלין בדר' יהודה כדקאמר ר' יוסי והא לר' יוחנן דר' יהודה ספיקא הוא מדלעניו שבת תיכא כוותיה לתומרה: **אלא**

[מירוזין יה: קלש ב מיי' פכ"ה מהל' שבת הל' ו (ופ"ש כמ"ש) סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שם סעיף ג:]

[מירוזין יה: קלש ב מיי' פ"ג מהל' כלים הלכה ב]

[מירוזין יה: קלמר מכיי כך מלתת דקקת דש"מ כלי גודשת וכו' ופ"ש]

[עי' תוספות מירוזין יה: ד"ה ג"ש וכו' דכ"מ לעניו מקח ומתכר]

הגהות הגר"א

[ל] גמ' (לפ"ש) תו"ש:

[ג] (משנה) ע"ש שהוא

[ת] גמ' ת"ש

[ת"] ברכות

[ת"] ברכות

[ת"] ברכות

קלד א ב מיי' פ"י מהל' שבת הלכה ד ופ"ו מהל' תרומות הל"ג ג סמ"ג עשין ל' טוש"ע א"ח סי' רלה סעיף ג:

קלה ג מיי' פ"ה מהל' שבת הלכה ד:

קלו ד מיי' פ"ה מהל' רצח סעיף ג:

קלז ה מיי' פ"ה מהל' שבת הלכה יח יט סמג עשין ל טוש"ע א"ח סימן רמו:

אלא לענין לכילה • קשה למשנה שיטורת פורתא דהוי כהדף עין לא הוי ליה למיפסק כר' יוסי וליכא למימר לכהדף עין דר' יוסי מיד לאחר בין השמשות דר' יהודה ומתאחר הרבה לאחריו מ"כ(ב) הא דאמר רב יהודה לרבי יוסי כהדף עין מוכיח בו מהי לאיריא בין השמשות דר' יהודה נמי כהדף עין מוכיח לר' יוסי וי"ל דליתו מתאחר כל כך שיהא שיעור מכילה ביניהם מ"כ ספק היה להם שם היה מתמיל מיד לאחר דר' יהודה אי מתאחר הרבה ולהכי לילטריך למיפסק דלא לאכלי כהגיס תרומה עד דודאי שקיע בין השמשות לרבי יוסי:

אלא לאכילת תרומה. דלא אבלי בהנים תרומה עד דשלים בין השמשות דר' יוסי. א"ר יהודה אמר שמואל "כוכב אחד־יום שנים־בין השמשות, שלשה־לילה, תנ"ה "בובב אחד יום שנים בין השמשות שלשה לילה א"ר יוסי(ג) לא כוכבים גדולים הנראין ביום ולא כוכבים קטנים שאין נראין אלא בלילה "אלא בינונים א"ל יוסי בר' זבידא "העושה מלאכה בשני בין השמשות חייב המאת ממה נפשך א"ל רבא לשמעיה "אתון דלא קים לכו בשיעורא דרבנן, אדשימשא אריש דיקלי אתלי שרגא, ביום המעונן מאי: בתרתי חזי תרנגולא, בדברא עורבי אי נמי אדאני: ת"ר ששׁ תקיעות תוקעין ערב שבת ראשונה להבטיל את העם ממלאכה שבשדות שניה להבטיל עיר ותניות שלישית להדליק את הנר דברי ר' נתן ר' יהודה הנשיא אומר שלישית להלוך תפילין, "ושוהה כדי צליית דג קטן או כדי להדביק פת בתנור ותוקע ומייע ותוקע ושובת, אמר רשב"ג מה נעשה להם לבבליים שתוקעין ומריעין ושובתין מתוך מריעין [תוקעין ומריעין הוו להו חמשה] אלא שתוקעין ותזרין ותוקעין ומריעין ושובתין מתוך מריעין: מנהג אבותיהן בידיהן מתני ליה רב יהודה לרב יצחק ברי' "שניה להדליק את הנר", כמאן לא כר' נתן ולא כר' יהודה הנשיא? אלא שלישית להדליק את הנר" כמאן? כרבי נתן. תנא דבי רבי ישמעאל "ששׁ תקיעות תוקעין ע"ש: אתחיל להקוע תקיעה ראשונה נמנעין העומדים בשדה מלעדור ומלחרוש ומלעשות כל מלאכה שבשדות ואין הקרובין רשאין ליכנס עד שיבואו רחוקין ויכנסו כולם כאחד, ועדיין תנויות פתוחות ותרסין מונחין, אתחיל לתקוע תקיעה שניה נסתלקו התרסין ונגעלו התנויות ועדיין חמין מונחין על גבי כירה, אתחיל לתקוע תקיעה שלישית סילק המסלק והטמין המטמין והדליק המדליק, ושוהה כדי צליית דג קטן או כדי להדביק פת בתנור, ותוקע ומריע ותוקע ושובת א"ר יוסי *(בר) חנינא שמעתי שאם בא להדליק אחר שש תקיעות מדליק שהרי נתנו חכמים שיעור לחזן הכנסת לתוליך ישופרו לביתו, אמר לו *אם כן נתת דבריך לשעורין, אלא מקום צנוע יש לו לחזן הכנסת בראש גגו ששם מניח שופרו לפי שאין מטלטלין לא את השופר ולא את הדחצוצרות ותניא: שופר מיטלטל וחצוצרות אינם מיטלטלין אמר רב (*יוסי) לא קשיא כאן ביחיד כאן בצבור, א"ל אביי וביחיד למאי חזי? הואיל וראוי לגמע בו מים לתינוק

הקשה ה"ר פורת דכשבא גופיה הוה מצי למיעקר הלכה כר' יהודה בע"ש וכר' יוסי במוצאי שבת וכן לענין תרומה הוה מצי למימר הלכה כר' יהודה לענין מכילה וכר' יוסי לענין חילה וכרלה לר"י דליכא ליה למימר דלחפי' בשבת דחמיר מיקל ר' יוסי וכרי לעשות מלאכה בבין השמשות דר' יהודה ולחפי' בתרומה דקיל מבשבת אז בתרומה דרבנן מחמיר ר' יוסי דלא לאכלי כהגיס עד דשקיע בין השמשות לדידיה:

רבי יהודה הנשיא לומר שלישית למען כו'. פירש"י ורבינו שמשון כו' להדליק את הנר וכן משמע דלא פליג אתחילת קמייתא ועוד דלמר בשמואל אינה להדליק את הנר כמאן לא כר' נתן ולא כר' יהודה הנשיא ליכא למימר כמי דלקה ליתן תפילין קאמר ומדליק כמי בשלישית מדקאמר למה ג' להדליק את הנר כמאן לא כר' נתן משמע ולא כר' יהודה הנשיא וקשה דכשב"ש ד' מיתות (סנהדרין דף פח. וסז) גבי שחלה ר"ח ואותו היום ע"ש היה וככם הורקטם בו לחזן תפילין נגר בו תביו וילא בנשיפה ת"ל היקר מינייהו ליסור סקילה ושומקין בחיסור שבות למת הלקח נר קודם לחלילת תפילין וי"ל דשאני התם דמשום מוליו לאיחרו מלהדליק את הנר לפי שהיו טרודין בו עד שהיה שמוד לאכלה ולכך לאר יעסוק בחיסור סקילה קודם ולדרכה משם יש לויה דחלילת תפילין קודמת מדלקה הורקטם לחזן תפילין קודם הלקה ומסתמא היה יודע שכך היו רגילין לעשות:

ששׁ תקיעות • כמו שפירש בקונטרס שהיו תוקעין תקיעה, תרועה, תקיעה, תש"ע דקלת ממש לקמן דשלש לחשובות תקיעות הן דקחני התחיל לתקוע תקיעה שניה לתוך דתוקע נקט תקיעה וכן מוכיח בפרק החליל (סוכה דף נב: ושם) דתנן לתן פותחין מ"ש תקיעות במקדש ולתן מוסיפין על מ"ח תקיעות ותשיב בחומן מ"ח שלש להבטיל את העם ממלאכה ולאר בגמרא מתניתין דלא כר' יהודה דאמר מכבא בתרי ותשע על מ"ז ומפרש בתרי פליגי ר' יהודה סבר תקיעה תרועה תקיעה לחת היא ולח ג' להבטיל את העם ממלאכה כולן תקיעות למה היה ר' יהודה מתשיבם כלחת: **ודתניא** שופר מטלטלין כו'. תימה לר"י הא ע"כ התי דקרי לטלטול שופר הייט לעורך גופו או לעורך מקומו דמחמה לגל לתפי' ר' שמעון חסר כמו שתפרש דשופר מלאכתו ליסור הוא ורבייתה לעניל דחסר להלניטו הייט מחמה לגל ולהי כמו מרת גלת יגבב בפרק כל הכלים (לקמן דף קכד:) דהייט טלטול גלת לעורך ולומר ר"י דמשמע ליה דחסר בבייתה לעניל לתפי' לעורך גופו ומקומו מדקתני לפי שתן ממלטלין ולת קתני לפי שתן מלטלין ולת קתני לפי שהיו ת"ש תטלטול שופר הייט לעורך גופו ת"ש תטלטול לתתי לתן ממלטלין וי"ל דחטלטול מוקמה יותר משופר כמו שתפרש בסמוך ומיהו מתוך פירוש הקונטרס משמע דשופר הוי מלאכתו להיתר:

הא

ת"ק יש"ש

[תוספות ד"ה מכילה] עי' ביצה דף ד' ד"ה מרימין

הגהות הב"ח

(ה) גמ' אמר רבי יוסי בר חנין לא (ב) תוס' ד"ה מכילה וכו' ד"ה מת ואמר:

[ני' ברבי]

[מגילה יח: ניטין יד. ב"ב כט. תוליו ס. ג"ז]

[ני' יוסף]

גליון השס"ם

גמרא ושופר כדי נלייט דג. עי' בר"ן בסיקין נכלי תוכיה דף י ע"ב:

רבינו חננאל

חייא הרוצה לראות באורה של מרים יעלה בראש הכרמל ויצפה ויראה כמין בכרה בים והוי באורה של מרים אשר רב יהודה אמר ר ס ע ין המשפט ממהר זה הייא באורה של מרים: ואפיק בתר דשלים ביה"ש דרבי יהודה מתחיל ביה"ש דר' יוסי הלכך לר' יוסי בבין השמשות דרבי יהודה סובלין הכרתים בו ביום עדיין לא ה ע ר ב ה ש מ ש ולכשיעריב השמש לר' יוסי נפתרתי א"ר יוחנן חלכתא כרבי יהודה לענין שבת דאמר משתשקע החמה קידש היום והלכתא כר' יוסי דאין כהנים סובלי יום אוכלין בתרומה עד שלים ביה"ש דר' יוסי אמר רב יהודה אמר שמואל תניא נמי הכי ר' יוסי אומר טוכב א' יום ב' ביה"ש ג' לילה ולא כוכבים גדולים הנראים ביום ולא כוכבים קטנים שאין נראין אלא בלילה אלא בינונים: ירושלמי בתחלת ברכות כמה כוכבים יצאו ויהיה לילה ר' פינחס בשם ר' אבא בר אבא כוכב א' וראוי יום שנים ספק ג' לילה • ואפ"ק הרא דתימר באילין לילית אורחיהן למיתחי ביממא ברם באילין דאורחיהן למיתחי בימטא לא משערינן בהו א"ר יוסי בר אבין ובלחוד דתימטון תלתא כוכבים בר מן) חד טוכבתא • אמר לעז רבא לבני מחוזא** אותן דלא קים לכו בשיעורא דרבנן אדשמשא אדשמשא בריש דיקלא אתלי [שרגא]. פירוש אדליקו שרגא. ביום המעונן במתא חזי תרנגולא אימתי עיילי בקיניהו בדברא חזי עורבי אימתי ע י י ל ו בקיניהו א"נ אדהני מי ירקות השדה הן יודעין שהלין שלחו בטהר מתפתחין ומתפשפשין ומבין ה ש מ ש ו ת מתחוצצין ו נ ר א י ן כמתוסין: העושה מלאכה בשני בין השמשות בע"ש ובשבת חייב חטאת • פסח נפשך אי ביה"ש יום הוא רצת נתחייב במלאכה ששבת בשבת אם לילה הוא נתחייב במלאכה ששבת בע"ש: ת"ר ו' תקיעות תוקעין בע"ש תקיעה אחת להבטיל המלאכה שבשדות שניה להבטיל מלאכה שבעיר ושלישית להדליק נר דברי ר' נתן ר' יהודה הנשיא אומר שלישית להדליק נר שבת משום שנים שהן שנים בשבת ושנים בין השמשות, שלשה־לילה, תנ"ה "בובב אחד יום שנים בין השמשות שלשה לילה א"ר יוסי לא כוכבים גדולים הנראין ביום ולא כוכבים קטנים שאין נראין אלא בלילה "אלא בינונים א"ל יוסי בר' זבידא "העושה מלאכה בשני בין השמשות חייב המאת ממה נפשך א"ל רבא לשמעיה "אתון דלא קים לכו בשיעורא דרבנן, אדשימשא אריש דיקלי אתלי שרגא, ביום המעונן מאי: בתרתי חזי תרנגולא, בדברא עורבי אי נמי אדאני: ת"ר ששׁ תקיעות תוקעין ערב שבת ראשונה להבטיל את העם ממלאכה שבשדות שניה להבטיל עיר ותניות שלישית להדליק את הנר דברי ר' נתן ר' יהודה הנשיא אומר שלישית להלוך תפילין, "ושוהה כדי צליית דג קטן או כדי להדביק פת בתנור ותוקע ומייע ותוקע ושובת, אמר רשב"ג מה נעשה להם לבבליים שתוקעין ומריעין ושובתין מתוך מריעין [תוקעין ומריעין הוו להו חמשה] אלא שתוקעין ותזרין ותוקעין ומריעין ושובתין מתוך מריעין: מנהג אבותיהן בידיהן מתני ליה רב יהודה לרב יצחק ברי' "שניה להדליק את הנר", כמאן לא כר' נתן ולא כר' יהודה הנשיא? אלא שלישית להדליק את הנר" כמאן? כרבי נתן. תנא דבי רבי ישמעאל "ששׁ תקיעות תוקעין ע"ש: אתחיל להקוע תקיעה ראשונה נמנעין העומדים בשדה מלעדור ומלחרוש ומלעשות כל מלאכה שבשדות ואין הקרובין רשאין ליכנס עד שיבואו רחוקין ויכנסו כולם כאחד, ועדיין תנויות פתוחות ותרסין מונחין, אתחיל לתקוע תקיעה שניה נסתלקו התרסין ונגעלו התנויות ועדיין חמין מונחין על גבי כירה, אתחיל לתקוע תקיעה שלישית סילק המסלק והטמין המטמין והדליק המדליק, ושוהה כדי צליית דג קטן או כדי להדביק פת בתנור, ותוקע ומריע ותוקע ושובת א"ר יוסי *(בר) חנינא שמעתי שאם בא להדליק אחר שש תקיעות מדליק שהרי נתנו חכמים שיעור לחזן הכנסת לתוליך ישופרו לביתו, אמר לו *אם כן נתת דבריך לשעורין, אלא מקום צנוע יש לו לחזן הכנסת בראש גגו ששם מניח שופרו לפי שאין מטלטלין לא את השופר ולא את הדחצוצרות ותניא: שופר מיטלטל וחצוצרות אינם מיטלטלין אמר רב (*יוסי) לא קשיא כאן ביחיד כאן בצבור, א"ל אביי וביחיד למאי חזי? הואיל וראוי לגמע בו מים לתינוק

ודתניא שופר מטלטלין כו'. תימה לר"י הא ע"כ התי דקרי לטלטול שופר הייט לעורך גופו או לעורך מקומו דמחמה לגל לתפי' ר' שמעון חסר כמו שתפרש דשופר מלאכתו ליסור הוא ורבייתה לעניל לתסר להלניטו הייט מחמה לגל ולהי כמו מרת גלת יגבב בפרק כל הכלים (לקמן דף קכד:) דהייט טלטול גלת לעורך ולומר ר"י דמשמע ליה לתסר בבייתה לעניל לתפי' לעורך גופו ומקומו מדקתני לפי שתן ממלטלין ולת קתני לפי שתן מלטלין ולת קתני לפי שהיו ת"ש תטלטול שופר הייט לעורך גופו ת"ש תטלטול לתתי לתן ממלטלין וי"ל דחטלטול מוקמה יותר משופר כמו שתפרש בסמוך ומיהו מתוך פירוש הקונטרס משמע דשופר הוי מלאכתו להיתר:

הא

רב נסים גאון

שרשתו של אבא נפרפה אמר לו דעתך ודעת אמך נפרפה היאך מניחין איסור מקילה ועוסקים באיסור שבות סבר ר' אליעזר הדלקת הנר שהוא איסור מקילה קודמת לחליצת תפילין שהוא איסור שבות ובירך להדקים הדלקת הנר ואחר כן יחלוץ והורקטם בנו סבר חליצת תפילין קודמת להדלקת הנר ותמצא בפרק במה מדליקין דבני מערבא מעשה בר' אליעזר שהיה נוסע בערב שבת עם השיירה ונכנס הורקטם בנו להלוץ תפילין אמר לו בני הנחת מצות הנר שהיא שבות וחייבין עליה כרת ובומן שהוא גדול יכול ס' אע"פ שאן הלה לא יכיל אלא ארבעים נפקא לן מינה הוא דאביי שהגדוש על פי הסדה הוא שלש סה שהכילנו כלל הסדה: **במאי** קמיפלגי **) בפלוגתא דר' אליעזר והורקטם בנו • תמצא פירוש דבריהם בסמכת סנהדרין בפרק ד' מיתות (דף סח) תניא כשחלה ר' אליעזר נכנסו חכמי ישראל אצלו והוא יושב בקיטף שלו והן יושבין בפריקלין שלו אותו היום ערב שבת היה ונכנס הורקטם בנו לחלוץ תפילין נער בו אביו ויצא בנופה אמר להן חבריו של אבא כמדומה

**) נרלה למסר כאן בדעת הגאון ומיך לגיין על סכנייתא דלעיל לת הנר ר"י הסניח לומר שליחו לחלוץ תפילין וע"ז תמר דקמפליגי בפלוגתא דר"ת והורקטם בנו וכו' ועי' תוס' ד"ס כי .

לתינוק בציבור נמי חזי לגמע לתינוק עני ותו
הא רתניא בשם שמטלטלין את השופר כך
מטלטלין את חצוצרות מני? אלא לא קשיא
הא ר' יהודה הא *ר' שמעון *ר' נחמיה
ומאי "שופר" נמי, חצוצרות, בדרב חסדא דא"ד
חסדא *הני תלת מילי אישתני שמייהו מבי
דרב בית המקדש: חצוצרתא שופרא, שופרא
חצוצרתא, למאי נפקא מינה לשופר של
ראש השנה, ערבה צפצפה, צפצפה ערבה
למאי נ"מ ללולב, פתורה פתורתא, פתורתא
פתורה למאי נ"מ למקח ומכר, אמר אביי
אף אנן נאמר הובלילא בי בסי, בי בסי
הובלילא למאי נפקא מינה *למחט
שנמצאת בעובי בית הבוסתין דמצד אחד
משא"כ הובלילא ש"מ. ב"ק ל"ב ב' ע"ש
בשירה ומשני צדדים מריפה, אמר רב אשי
*אף אנן נאמר בבל *בורסיף, בורסיף בבל
למאי

הא ר' יהודה - גר' יהודה ממטלטלין שופר חע"נ דמלחכתו לחיסור (לקמן קכה:) דלחמר רב מכבדות של מילחת מותר לטלטל בשבת ואל תמרה לחסור פירוש לפי שמלחכתו לחיסור וז' חלטזר לחמר לף של תמרה במאי מסקינן חילימא לטרך גופו ומקומו כהא לימא רב של תמרה לף והא רב כרבנן ס"ל דקרי דבר שמלחכתו לחיסור לטרך גופו ומקומו ולח ר' יהודה לחסר כל סבר כר' יהודה לחסר כל הגרוס של מחבת מטלטלין חון מן הכר שהלילוק בו בשבת לחבל בחטולות לחסר משום דכיון דלח חזי למלחכת היחר חלח מעט מקלה ליה לגמרי ממלחכת היחר והוי כמוסה שיהודה למשום והניח עליה משום דלחמר רב יהודה ס"ל (לקמן דף מד:) דלחסור לטלטולה *יומוקי לה כר' יהודה וכמו קיכה של תרטועים דמסמע לקמן (דף מה:) *דלחסור לר' יהודה לחפי' לטרך גופו ומקומו: **הא** ר' שמעון - דלית ליה מוקלה חלח מוקלה מחמת חסרון כיס ודוקה לטרך גופו לו מקומו הוח דבכל לחבל מחמה לגל מודה ר"ש דלחסור דתנן בפרק כל הכלים (לקמן דף קכב:) טוטל חדם חת הקורנס לפלע בו חת החגוזים קורדום לחחוך בו דבילה לחבל מחמה לגל לחסור וכו' שמעון היח מדקחני סיפח מחט של יד ליטול בו חת הקוץ ובהנחקין (סנהדרין דף פד:) מוקי לה כר' שמעון ובשילהי החורג (לקמן קז:) נמי מוכח מינה דמפיש מוכמח מוחר לכחחילה וההיח דמפיש מרפח מוקמת כר"ש בריש פ' ח' שרלים (לקמן דף קז:) ובפ' במרח (לקמן קכז:) נמי פשיטח לן דמחניחין דכל הכלים לחיח כר"ש דקחמר דבמוקלה מחמת חסרון כיס מודה ר"ש דחנן כל הכלים ניטלין בשבת חוץ ממכר הגדול ויחד של מחריסה וגבי מכבדות של תמרה (דף קכד:) דפריך חלח מחמה לגל בהא לימח לטרך גופו ומקומו: **הא** ר' נחמיה - הכח לחכמרה שופר וחצוצרות דמיחוד לכרך חבים (לקמן דף קמו:) חפי' תרוויד חפי' טלית חפי' סכין חין טלטולין (לקמן דף קכד:) דלחמר רב מכבדות של מילחת מותר לטלטל בשבת ואל תמרה לחסור פירוש לפי שמלחכתו לחיסור וז' חלטזר לחמר לף של תמרה במאי מסקינן חילימא לטרך גופו ומקומו כהא לימא רב של תמרה לף והא רב כרבנן ס"ל דקרי דבר שמלחכתו לחיסור לטרך גופו ומקומו ולח ר' יהודה לחסר כל סבר כר' יהודה הא *ר' שמעון הא *ר' נחמיה ומאי "שופר" נמי, חצוצרות, בדרב חסדא דא"ד חסדא *הני תלת מילי אישתני שמייהו מבי דרב בית המקדש: חצוצרתא שופרא, שופרא חצוצרתא, למאי נפקא מינה לשופר של ראש השנה, ערבה צפצפה, צפצפה ערבה למאי נ"מ ללולב, פתורה פתורתא, פתורתא פתורה למאי נ"מ למקח ומכר, אמר אביי אף אנן נאמר הובלילא בי בסי, בי בסי הובלילא למאי נפקא מינה *למחט שנמצאת בעובי בית הבוסתין דמצד אחד משא"כ הובלילא ש"מ. ב"ק ל"ב ב' ע"ש בשירה ומשני צדדים מריפה, אמר רב אשי *אף אנן נאמר בבל *בורסיף, בורסיף בבל למאי

[לקמן קמו.] *לחפי' תרוויד חפי' טלית חין ניטלין חלח לטרך חסמיכה המיוחד ומיקר שופר לף לגמוע מים קלי: **נפקי שופר** - דקחני דר' נחמיה [לקמן קכב. קכד. קמו. מיהכין נס. ביצה נב.] דלקדמים בה לחטורות לחיסורין וכיון דחני חין מטלטלין חת השופר חו לח נריך למחני חטורות דכ"ש היח הוחיל ואינו לחלו לגמוע בו חיטוק חלח "שופר" דחנח ריבה הוח חטורות "וחטורות" דחנח בסיפה הוח שופר לחיסחם שמייהו כדרב חסדח: **נשופר של רבים סגפו** - חין מוקנין חלח בחותו שעם החרן קורין חטורות והוח שופר לו חם כח עם החרן נשחול כמה יקלע חומרים לו בחטורות: **נפצפה** - פסולה לעולב ועלה שלה עגול וקלה שלה נבן כדחמרן בסוכה: **פתורה** - מחחילה היו קורין נדול פתורה ולקמנה פתורתח ועכשיו נקלטו: **חף חנו נאמר** - חף חנו יכולים להוסיף חדרב חסדח לומר שגם זה נכחנה: **טובלילא** - מחחילה היו קורין להמסס הובלילא ולבית הבוסות בי כסי ועכשיו נקלטו: **פפסס** - הוח הסמוך לבית הבוסות עכשיו בנגנל כמין כחור וכחטו קליפות קליפות הרבה כנגנל של ריחים וקורין ליפעי"ל **ודופט דק מלר**: **בית הבוסות** - קוף הכרם שקורין פלגי"ל ויש לו שובי שקורין הובלן ושטו עשוי כמין כוס **שובי בית הבוסות דופן כפולה** ודבקין הכפלים **זה בזה בשומן**: **מנד ג'** - שלח ניקב חלח ל' מן הכפלים כשרה שחבירו סומכו: **מב' לדדין** - שניקבו שניהם טריפה **ובבית הבוסות** הוח לחיכח לפלוגי בין נד ל' לשני לדדין לחבל **בהמסס** חפי' מנד ל' שלח נרחה הנקב לחוץ חין זו סחימה לפי שהלופן דק מלר: לגיטי

[מוקפ"ק ע"ב] [כתובות עז: מוקין מח: כ:]

[פי' בעורון ערך חנגלח וכמהדרין קמ: מפי כורסיף וכו']

[מוקין מב:] [מוקין מג:]

[ומסס] [ומסס]

[ומסס]

[מוקין מב.]

[מוקין מג:]

דברים שהשתנו שמותיהן מכי חרב הבית (עד עמ' ב')

סוכה נד. פ"ב

רבינו חננאל

והמסמין המסמין והדליק המדליק ושורפה כדי לצלות דג קטן או כדי להדביק את בחנור ושוקע ומריץ ושוקע ושובת וכו' ואסיק' מקום צנוע יש בראש גגו ששם מניח את השופר שאין מטלטלין לא את השופר ולא את הצוצרות ותניא מטלטלין שופר ולא הצוצרות ותניא מטלטלין שופר ולא הצוצרות ואוקימנא להו הא ר' יהודה הא ר' שמעון והא ר' נחמיה:

הדרן עלך במה מדליקין

ושוב קשה לפי דאיל מכני (שם) לרבה מניעה דרב קטנות סיכי מטלטלים נמי ולרבה דיליה מי ניחח לח נח מטלטלי חלח נחמים כמיוחד לו ודוחק ריש ט' [מ"ו]

רב נסים גאון

ובאות לחולץ תפילין שהן רשות ואינן אלא מצוה: **למאי** נפקא מינה למחט שנמצאת בעובי בית הבוסות תגד אצל דלך*) בפרק אלו פרישות (דף י) ובבתובות בפ' המדיר (דף עו):

*) פירושו בעלבי תמצא עיקר זה:

קלח א מיי' פכ"ח מהל' שבת סלי ג סמג לחוין סס טוש"ע ח"ח סי' שח סעיף ג ד:

נפקא מינה לגיטי נשים · מה שפי' בקונטרס לענין מינה שם עירו ושם עירה לין נראה לרבינו דכבר הוא שם מדינה ולא שם העיר כדלמר בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עח·) כל האלטע עיסה לארץ ישראל ולרץ ישראל עיסה לבבל וקאמר נמי התם *עד היכן היא בבל ולא תצלח שוש דוכתא עיר שמה בבל אלא מדינה היא ואין כותבין שם מדינה בגט:

[דף עח:]

א א ב ג מיי' פ"ג מהלכי שבת הלכה ד ה סמג לאוין סה טוש"ע ח"מ סי' רנג סעיף ו:

הדרן עלך במה מדליקין

כירה שהסיקוה בקש וגבבבא גרמה לר"י דקש היינו זכוכת הפתילים שנשתר כשהא הנקרא תשמובל"ח בלעז ואפן הוא הנקר עם הפתילה לכבי משמע לקמן בפרק שואל (לקמן דף קכ:) דקאמר בשלמא קש משכחת לה במאובר אלא תבן היכי משכחת לה ומסיק בתבנא סריא והא דאמר בריש המקבל (נבא מציעא דף קג·) גבי מקוש שנהגו לקטר חיט רשלי לעקור מקוש דאמר ניחא לי דמיקבן לרעלאי הוא ליה למימר דמיקבץ דהשתא בקרקע נקלע קש כדפירש"י אלא מקוש לתיקבן משמע טפי לשון זיבול נקט ליה*: **לא** יתן עד שיגרוף · פירש בקונטרס מקוש תוספת הבא ואין גרמה לר"י דאפילו גרופה וקטומה היא מוספת הבל יותר מכמה דבריס השטיין בבמה טומנין ועוד דמנינה שבי להשהות אף כשאינה גרופה ואף אסרו מוסיף הבל אלא דוקא דהשתא לבל להשקות שבי וכשאינה גרופה אסרי לכתן דתניא שם מקוש דילמא לתתי לתתויי:

לא יתן... ו. לשהות ב. להחזיר (עד לד.) (שאילת מתתיה לעזרך גדוף קטום, להחזיר שהייה אך תיזרה) [ופ"ש תוס' ד"ה קני ד"ה המקנל]

חמין ותבשיל · גרמה לר"י דאסתם חמין ותבשיל היינו אפי' לת בשיל כל שהו אלא כמאכל בן דרוסאי דהא כי מוקי מתניתין להחזיר חמין הוי מתניתין כתנניה דשבי חמין ותבשיל להשהות על גבי כירה אפילו בשאינה גרופה אפילו לת בשיל כל שהו ולא כרבנן ואפי' דילמא מתניתין אפילו כרבנן ואפי' בחמין ותבשיל שאסבשלו כל שהו כמאן דמודו רבנן דמשהין ע"ג כירה שאינה גרופה וקטומה אלא ודאי מקוש דאסתם חמין ותבשיל כמאכל בן דרוסאי אפי' משמע ומיהו אסתם חמין ותבשיל הוי אפי' בשיל כל שהו כדמוכח בסוף שמטתין (דף לח·) גבי קציח דרבי מאיר אלרבי מאיר אפי' אסתם חמין ותבשיל לת הוה בשיל כל שהו כדאיתא בגמרא (דף לח:) ולף רבי אומציח אבר מחזירין אפילו בשבת דאמר רבי אומציח פעם אחת כו' והעלנו לו קומקומוס של חמין ומוגנו לו אחת הכוס והחזרנוהו למקומו ואי לת אבר בהוחמו כל שהו מנא ליה דמחזירין אפילו בשבת דילמא הוחם כל שהו ואם אחמר ואם אסתם חמין ותבשיל הוי בין בשיל כל שהו בין לת בשיל אם כן אבבי בית שמאי מלמטן ויפה לו אבר כיון דאסור תבשיל שבישל כל שהו ואם כן היכי אבי חמין שלת הוחמו כל שהו והא יפה לו הוא ואור"י דוקא תבשיל אבבי בית שמאי מקום שלעולם יפה לו אע"ג דנתבשל כל שהו אבל חמין שאין יפה להם אלא עד כדי שהו אבבן אבל מכאן ואילך רע להן כדמוכח לקמן לת אבבי בית שמאי אפילו למינגר שמא יתחה דבלת חיטוי יותמו כל שהו: **ור"ה** תומרים לף מחזירין · אפילו בשבת מחזירין *כדאמר בגמרא ולקמן טעמא נמי משמע דבשבת מייבי דבאול לת הוה אבר למיבי טעמא אחר להחזיר אסור להשהות אפילו באול לבית הלל אפילו בשבת אסור להחזיר מחזירין אפילו בשבת משמע דעיקר פלוגתא הוי באול ועוד מדקתני ר"מ עד שיגרוף ואי לת יהן לת יחזיר בשבת הוה אבר אבבן אבל מדקתני ר"מ עד שיגרוף

לעולם לימא לך להחזיר תנן וחסורי מיחסרא והכי קתני כירה שהסיקוה בקש ובגבבא מחזירין עליה תבשיל, בגפת ובעצים לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן את האפר אבל לשהות משהין אע"פ שאינו גרוף ואינו קטום ומה הן משהין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל, והך חזרה דאמרי לך, לאו דברי הכל היא אלא מחלוקת בית שמאי ובית הלל שבית שמאי אומרים נוטלין ולא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין קש"ת דאמר ר' חלבו א"ר חמא בר גוריא אמר רב לא שנו אלא על גבה אבל לתוכה אסור אי אמרת בשלמא להחזיר תנן היינו דשני בין תוכה לעל גבה אלא אי אמרת לשהות תנן מה לי תוכה מה לי על גבה, מי סברת ר' חלבו אריש אמר רב לא שנו אלא על גבה אבל תוכה אסור *תא שמע ב' כירות המתאימות אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה ואינה קטומה, משהין על גבי גרופה וקטומה ואין משהין על שאינה גרופה ואינה קטומה, ומה הן משהין בית שמאי אומרים ולא כלום ובית הלל אומרים חמין אבל לא תבשיל, עקר דברי הכל לא יחזיר דברי רבי מאיר, רבי יהודה אומר בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל, בית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין אי אמרת בשלמא לשהות תנן מתני' מני רבי יהודה היא, אלא אי אמרת להחזיר תנן מתניתין מני-לא רבי יהודה ולא ר' מאיר: אי רבי מאיר קשיא לב"ש בחדא ולבית הלל בתרתי אי רבי יהודה קשיא גרופה וקטומה, לעולם אימא לך להחזיר תנן ותנא דידן סבר לה כרבי יהודה בחדא ופליג עליה בחדא: סבר לה כרבי יהודה בחדא בחמין ותבשיל ונוטלין ומחזירין ופליג עליה בחדא דאילו תנא דידן סבר לשהות ואף על פי שאינו גרוף וקטום ורבי יהודה סבר בלשהות נמי אין לא, לא. איבעיא להו מהו לסמוך בה תוכה וגבה אסור אבל לסמוך בה שפיר דמי או דילמא

לא שנא תא שמע שתי כירות המתאימות אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה וקטומה, משהין על גבי גרופה וקטומה ואף על גב דקא סליק ליה הבלא מאירך, דילמא שאני התם דכיון דמידליא, שליט בה אוירא תא שמע דאמר רב ספרא אמר רב חייא "קטמה ונתלבתה סומכין לה ומקיימין עליה ונוטלין ממנה ומחזירין לה" שמע מינה לסמוך נמי-קטמה אין, לא קטמה לא, ולמעלויי נוטלין ממנה דקתני קטמה אין לא קטמה לא? אלא תנא נוטלין משום מחזירין הכא נמי תנא סומכין משום מקיימין, הכי השתא התם נוטלין-ומחזירין בחד מקום הוא תנא נוטלין משום מחזירין אלא הכא סומכין בחד מקום הוא ומקיימין בחד מקום הוא, מאי הוי עלה? כירה שהסיקוה בגפת ובעצים סומכין לה, ואין מקיימין אא"כ גרופה וקטומה. גחלים שעממו או שנתן עליה נעורת של פשתן דקה הרי היא כקטומה. אמר ר' יצחק בר נחמני א"ר אושעיא קטמה והובערה משהין עליה חמין שהוחמו כל צורכן ותבשיל שבישל כל צורכו

לעולם אימא לך להחזיר תנן וחסורי מיחסרא והכי קתני כירה שהסיקוה בקש ובגבבא מחזירין עליה תבשיל, בגפת ובעצים לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן את האפר אבל לשהות משהין אע"פ שאינו גרוף ואינו קטום ומה הן משהין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל, והך חזרה דאמרי לך, לאו דברי הכל היא אלא מחלוקת בית שמאי ובית הלל שבית שמאי אומרים נוטלין ולא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין קש"ת דאמר ר' חלבו א"ר חמא בר גוריא אמר רב לא שנו אלא על גבה אבל לתוכה אסור אי אמרת בשלמא להחזיר תנן היינו דשני בין תוכה לעל גבה אלא אי אמרת לשהות תנן מה לי תוכה מה לי על גבה, מי סברת ר' חלבו אריש אמר רב לא שנו אלא על גבה אבל תוכה אסור *תא שמע ב' כירות המתאימות אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה ואינה קטומה, משהין על גבי גרופה וקטומה ואין משהין על שאינה גרופה ואינה קטומה, ומה הן משהין בית שמאי אומרים ולא כלום ובית הלל אומרים חמין אבל לא תבשיל, עקר דברי הכל לא יחזיר דברי רבי מאיר, רבי יהודה אומר בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל, בית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין אי אמרת בשלמא לשהות תנן מתני' מני רבי יהודה היא, אלא אי אמרת להחזיר תנן מתניתין מני-לא רבי יהודה ולא ר' מאיר: אי רבי מאיר קשיא לב"ש בחדא ולבית הלל בתרתי אי רבי יהודה קשיא גרופה וקטומה, לעולם אימא לך להחזיר תנן ותנא דידן סבר לה כרבי יהודה בחדא ופליג עליה בחדא: סבר לה כרבי יהודה בחדא בחמין ותבשיל ונוטלין ומחזירין ופליג עליה בחדא דאילו תנא דידן סבר לשהות ואף על פי שאינו גרוף וקטום ורבי יהודה סבר בלשהות נמי אין לא, לא. איבעיא להו מהו לסמוך בה תוכה וגבה אסור אבל לסמוך בה שפיר דמי או דילמא

לא שנא תא שמע שתי כירות המתאימות אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה וקטומה, משהין על גבי גרופה וקטומה ואף על גב דקא סליק ליה הבלא מאירך, דילמא שאני התם דכיון דמידליא, שליט בה אוירא תא שמע דאמר רב ספרא אמר רב חייא "קטמה ונתלבתה סומכין לה ומקיימין עליה ונוטלין ממנה ומחזירין לה" שמע מינה לסמוך נמי-קטמה אין, לא קטמה לא, ולמעלויי נוטלין ממנה דקתני קטמה אין לא קטמה לא? אלא תנא נוטלין משום מחזירין הכא נמי תנא סומכין משום מקיימין, הכי השתא התם נוטלין-ומחזירין בחד מקום הוא תנא נוטלין משום מחזירין אלא הכא סומכין בחד מקום הוא ומקיימין בחד מקום הוא, מאי הוי עלה? כירה שהסיקוה בגפת ובעצים סומכין לה, ואין מקיימין אא"כ גרופה וקטומה. גחלים שעממו או שנתן עליה נעורת של פשתן דקה הרי היא כקטומה. אמר ר' יצחק בר נחמני א"ר אושעיא קטמה והובערה משהין עליה חמין שהוחמו כל צורכן ותבשיל שבישל כל צורכו

לעולם לימא לך להחזיר תנן וחסורי מיחסרא. *מקום דקיי"ל כמאניה כמו שחפרם בע"ה דחיק לאוקמא מתני' כחומיה: להחזיר תנן הייט דאני בין תוכה לעל גבה. פי' בקונטרס מקום דלא להחזיר תנן(ב) ל"ל לאהדורי מקמן לפיט בחימה גרופה להכי אני בין תוכה להוי מעמיד ממש ברמץ לעל גבה וקאמ"ר דלאחגניה לפיט תוכה מקמן לפי' בחימה גרופה דהא תנן (לעיל דף יח:) ולא תרכיה על גבי גחלים אלא מד שיקרמו פניה הא קרמו פניה אפי' תני"ג דחרכה בתוכה היא ובלאו הכי תוי"ט דבחמס דחק רש"י לפרש כן דלחיכא למימר שפיר הייט דאני בין בין תוכה לעל גבה מהא דאמרי להחזיר בגרופה ובהסהה דוקא לא ניחא ליה לאחלק לחבל בהסהה ניחא ליה שפיר לאחלק כדמוכח במאי דמסקי מי סברת לר"י *היכי דבי למימר לעיבא דלא דמתניתין להחזיר תנן מה לן לחתיי מתניתין לכחניה ורב דלא כחניה להא דתנן (שם) אין טוחן בסר וכיסה אלא כדי שיטעון מבעוד יום לחתיי כחניה וכילה אמרינן לקמן דמעמיק ויפה ט *הוא ורב אסר לקמן *דמעמיק ויפה ט וי"ל דבלאו הכי לא סבר לה רב כשום תנא דהא ר"מ ור' יהודה אסרי בחימה גרופה לפיט במעמיק ורע ט ורב אסרי במעמיק ורע ט לפיט בחימה גרופה דבגרופה לא מסכחן שום לאורתא דאסר לפיט במעמיק ורע ט ועוד דרב קאי למילתיה דרבי יוחנן דאיירי בחימה גרופה וקן רבי יוחנן דבכי לקמן חמין ותבשיל שבישל כל צרכו בחימה גרופה אבל לא בישל כל צרכו לאסור לא מסכחן

תנא דסבר הכי:

מתני' לסמוך · בחימה גרופה קבעי ואי מתניתין להשהות תנן קא בעי להשהות ולהחזיר ואי להחזיר תנן ואקרי להשהות לפיט · תוכה וגבה בעי להחזיר ולהשהות היכא לפיט מבושל כמאכל בן דרוסאי:

תא שמע כירה שהסיקוה כו' · ומסיק דאקרי לסמוך ומכל מקום אין ללמוד מכאן לסמוך אלא התם דאתני הכא דדופני כירה מפסיקין ביט ולחם:

גמ' שתי כירות המתאימות אחת גרופה וקטומה ואחת שאינה גרופה וקטומה. משהין על גבי גרופה וקטומה ואף על גב דקא סליק ליה הבלא מאירך, דילמא שאני התם דכיון דמידליא, שליט בה אוירא. תא שמע דאמר רב ספרא אמר רב חייא "קטמה ונתלבתה סומכין לה ומקיימין עליה ונוטלין ממנה ומחזירין לה" שמע מינה לסמוך נמי-קטמה אין, לא קטמה לא. ולמעלויי נוטלין ממנה דקתני קטמה אין לא קטמה לא? אלא תנא נוטלין משום מחזירין הכא נמי תנא סומכין משום מקיימין, הכי השתא התם נוטלין-ומחזירין בחד מקום הוא תנא נוטלין משום מחזירין אלא הכא סומכין בחד מקום הוא ומקיימין בחד מקום הוא, מאי הוי עלה? כירה שהסיקוה בגפת ובעצים סומכין לה, ואין מקיימין אא"כ גרופה וקטומה. גחלים שעממו או שנתן עליה נעורת של פשתן דקה הרי היא כקטומה. אמר ר' יצחק בר נחמני א"ר אושעיא קטמה והובערה משהין עליה חמין שהוחמו כל צורכן ותבשיל שבישל כל צורכו

שמע

ושאומה היא ועפרה [הפניא] דמתני' להחזיר תנן. עכשיו יש מי שאומר כיון דלא איפשיטא בהדיא להחזיר אשנויי לא מסכינן [ומוקמי] מתני' לשהות · ויש מי שאומר הלכה להחזיר תנן ומפ"ה ליה הא דא"ר יוחנן כירה שהסיקוה בגפת ובעצים משהין עליה חמין שלא הוחמו כל צרכן ותבשיל שלא בישל כל צרכו עקר לא יחזיר וקסבר מתני' להחזיר תנן כו' · ועוד מדאמר רבא תרוייהו תנננהי ואמרינן מכדי תרוייהו תנננהי ר' יוחנן מאי אתא לאשמעינן ואמר דוקא דמתני' קס"ל ש"מ דרבי יוחנן סבר דוקא דמתני' להחזיר הוא *) ושיהוי זה אינה המסנה אלא כגון כמא של ברזל והקדירה יושבת עליה והיא תלויה (א) באבנים [או] כיוצא בה · אבל המסנה ע"ג נחלים דברי הכל אסור · דקי"ל המסנה בדבר המוסיף אסור ואפילו מבעוד יום: איבעיא להו מהו לסמוך בה · תוכה וגבה אסור · אבל לסמוך שרי או דילמא לא

*) עיי' בנעל המאור:

ב א מיי' פ"ג מהלכי שבת הלכה י' סמג לאוין סה טושו"ע ל"ת סי' רנג סעיף כ:

ג ב סח סעיף ג בהגה"ט:

ד ג מיי' סח הלכה ז טושו"ע סח סעיף ג:

ה ד מיי' סח הלכה ד:

ו ה מיי' סח הלכה ח טושו"ע סח סעיף ד:

ז ו מיי' סח הלכה ט טושו"ע סח סעיף ה:

ח ז מיי' סח הלכה יא טושו"ע סח סעיף ו:

ט ח מיי' סח הלכה יב טושו"ע סח סעיף ז:

י ט מיי' סח הלכה יג טושו"ע סח סעיף ח:

כ י מיי' סח הלכה יד טושו"ע סח סעיף ט:

ל כ מיי' סח הלכה טו טושו"ע סח סעיף י:

מ ל מיי' סח הלכה טז טושו"ע סח סעיף יא:

נ מ מיי' סח הלכה יז טושו"ע סח סעיף יב:

ס נ מיי' סח הלכה יח טושו"ע סח סעיף יג:

ע ס מיי' סח הלכה יט טושו"ע סח סעיף יד:

פ ע מיי' סח הלכה כ טושו"ע סח סעיף טו:

צ פ מיי' סח הלכה כא טושו"ע סח סעיף טז:

ק צ מיי' סח הלכה כב טושו"ע סח סעיף יז:

ר ק מיי' סח הלכה כג טושו"ע סח סעיף יח:

ש ר מיי' סח הלכה כד טושו"ע סח סעיף יט:

ת ש מיי' סח הלכה כה טושו"ע סח סעיף כ:

א ת מיי' סח הלכה כו טושו"ע סח סעיף כא:

ב א מיי' סח הלכה כז טושו"ע סח סעיף כב:

ג ב מיי' סח הלכה כח טושו"ע סח סעיף כג:

ד ג מיי' סח הלכה כט טושו"ע סח סעיף כד:

ה ד מיי' סח הלכה ל טושו"ע סח סעיף כה:

ו ה מיי' סח הלכה לא טושו"ע סח סעיף כו:

ז ו מיי' סח הלכה לב טושו"ע סח סעיף כז:

ח ז מיי' סח הלכה לג טושו"ע סח סעיף כח:

ט ח מיי' סח הלכה לד טושו"ע סח סעיף כט:

י ט מיי' סח הלכה לה טושו"ע סח סעיף ל:

כ י מיי' סח הלכה לו טושו"ע סח סעיף לא:

ל כ מיי' סח הלכה לז טושו"ע סח סעיף לב:

מ ל מיי' סח הלכה לח טושו"ע סח סעיף לג:

נ מ מיי' סח הלכה לט טושו"ע סח סעיף לד:

ס נ מיי' סח הלכה מ טושו"ע סח סעיף לה:

ע ס מיי' סח הלכה מא טושו"ע סח סעיף לו:

פ ע מיי' סח הלכה מב טושו"ע סח סעיף לז:

צ פ מיי' סח הלכה מג טושו"ע סח סעיף לח:

ק צ מיי' סח הלכה מד טושו"ע סח סעיף לט:

ר ק מיי' סח הלכה מה טושו"ע סח סעיף מ:

ש ר מיי' סח הלכה מו טושו"ע סח סעיף מא:

ת ש מיי' סח הלכה מז טושו"ע סח סעיף מב:

א ת מיי' סח הלכה מח טושו"ע סח סעיף מג:

ב א מיי' סח הלכה מט טושו"ע סח סעיף מד:

ג ב מיי' סח הלכה נ טושו"ע סח סעיף מה:

ד ג מיי' סח הלכה נא טושו"ע סח סעיף מו:

ה ד מיי' סח הלכה נב טושו"ע סח סעיף מז:

ו ה מיי' סח הלכה נג טושו"ע סח סעיף מח:

ז ו מיי' סח הלכה נד טושו"ע סח סעיף מט:

ח ז מיי' סח הלכה נה טושו"ע סח סעיף נ:

ט ח מיי' סח הלכה נו טושו"ע סח סעיף נא:

י ט מיי' סח הלכה נז טושו"ע סח סעיף נב:

כ י מיי' סח הלכה נח טושו"ע סח סעיף נג:

ל כ מיי' סח הלכה נט טושו"ע סח סעיף נד:

מ ל מיי' סח הלכה ס טושו"ע סח סעיף נה:

נ מ מיי' סח הלכה סא טושו"ע סח סעיף נו:

ס נ מיי' סח הלכה סב טושו"ע סח סעיף נז:

ע ס מיי' סח הלכה סג טושו"ע סח סעיף נח:

פ ע מיי' סח הלכה סד טושו"ע סח סעיף נט:

צ פ מיי' סח הלכה סה טושו"ע סח סעיף ס:

ק צ מיי' סח הלכה סו טושו"ע סח סעיף סא:

ר ק מיי' סח הלכה סז טושו"ע סח סעיף סב:

ש ר מיי' סח הלכה סח טושו"ע סח סעיף סג:

ת ש מיי' סח הלכה סט טושו"ע סח סעיף סד:

א ת מיי' סח הלכה ע טושו"ע סח סעיף סה:

ב א מיי' סח הלכה עא טושו"ע סח סעיף סו:

ג ב מיי' סח הלכה עב טושו"ע סח סעיף סז:

ד ג מיי' סח הלכה עג טושו"ע סח סעיף סח:

ה ד מיי' סח הלכה עד טושו"ע סח סעיף סט:

ו ה מיי' סח הלכה עה טושו"ע סח סעיף ע:

ז ו מיי' סח הלכה עו טושו"ע סח סעיף עא:

ח ז מיי' סח הלכה עז טושו"ע סח סעיף עב:

ט ח מיי' סח הלכה עח טושו"ע סח סעיף עג:

י ט מיי' סח הלכה עט טושו"ע סח סעיף עד:

כ י מיי' סח הלכה פ טושו"ע סח סעיף עה:

ל כ מיי' סח הלכה פא טושו"ע סח סעיף עו:

מ ל מיי' סח הלכה פב טושו"ע סח סעיף עז:

נ מ מיי' סח הלכה פג טושו"ע סח סעיף עח:

ס נ מיי' סח הלכה פד טושו"ע סח סעיף עט:

ע ס מיי' סח הלכה פה טושו"ע סח סעיף פ:

פ ע מיי' סח הלכה פו טושו"ע סח סעיף פא:

צ פ מיי' סח הלכה פז טושו"ע סח סעיף פב:

ק צ מיי' סח הלכה פח טושו"ע סח סעיף פג:

ר ק מיי' סח הלכה פט טושו"ע סח סעיף פד:

ש ר מיי' סח הלכה צ טושו"ע סח סעיף פה:

ת ש מיי' סח הלכה צא טושו"ע סח סעיף פו:

א ת מיי' סח הלכה צב טושו"ע סח סעיף פז:

ב א מיי' סח הלכה צג טושו"ע סח סעיף פח:

ג ב מיי' סח הלכה צד טושו"ע סח סעיף פט:

ד ג מיי' סח הלכה צה טושו"ע סח סעיף צ:

ה ד מיי' סח הלכה צו טושו"ע סח סעיף צא:

ו ה מיי' סח הלכה צז טושו"ע סח סעיף צב:

ז ו מיי' סח הלכה צח טושו"ע סח סעיף צג:

ח ז מיי' סח הלכה צט טושו"ע סח סעיף צד:

ט ח מיי' סח הלכה ק טושו"ע סח סעיף צה:

י ט מיי' סח הלכה קא טושו"ע סח סעיף צו:

כ י מיי' סח הלכה קב טושו"ע סח סעיף צז:

ל כ מיי' סח הלכה קג טושו"ע סח סעיף צח:

מ ל מיי' סח הלכה קד טושו"ע סח סעיף צט:

נ מ מיי' סח הלכה קה טושו"ע סח סעיף ק:

ס נ מיי' סח הלכה קו טושו"ע סח סעיף קא:

ע ס מיי' סח הלכה קז טושו"ע סח סעיף קב:

פ ע מיי' סח הלכה קח טושו"ע סח סעיף קג:

צ פ מיי' סח הלכה קט טושו"ע סח סעיף קד:

ק צ מיי' סח הלכה קי טושו"ע סח סעיף קה:

ר ק מיי' סח הלכה קיא טושו"ע סח סעיף קו:

ש ר מיי' סח הלכה קיב טושו"ע סח סעיף קז:

ת ש מיי' סח הלכה קיג טושו"ע סח סעיף קח:

א ת מיי' סח הלכה קיד טושו"ע סח סעיף קט:

ב א מיי' סח הלכה קטו טושו"ע סח סעיף קי:

ג ב מיי' סח הלכה קטז טושו"ע סח סעיף קיא:

ד ג מיי' סח הלכה קיח טושו"ע סח סעיף קיב:

ה ד מיי' סח הלכה קיט טושו"ע סח סעיף קיג:

ו ה מיי' סח הלכה קכ טושו"ע סח סעיף קיד:

ז ו מיי' סח הלכה קכא טושו"ע סח סעיף קטו:

ח ז מיי' סח הלכה קכב טושו"ע סח סעיף קטז:

ט ח מיי' סח הלכה קכג טושו"ע סח סעיף קיז:

י ט מיי' סח הלכה קכד טושו"ע סח סעיף קיח:

כ י מיי' סח הלכה קכה טושו"ע סח סעיף קיט:

ל כ מיי' סח הלכה קכו טושו"ע סח סעיף קכ:

מ ל מיי' סח הלכה קכז טושו"ע סח סעיף קכא:

נ מ מיי' סח הלכה קכח טושו"ע סח סעיף קכב:

ס נ מיי' סח הלכה קכט טושו"ע סח סעיף קכג:

ע ס מיי' סח הלכה קל טושו"ע סח סעיף קכד:

פ ע מיי' סח הלכה קלא טושו"ע סח סעיף קכה:

צ פ מיי' סח הלכה קלב טושו"ע סח סעיף קכו:

ק צ מיי' סח הלכה קלג טושו"ע סח סעיף קכז:

ר ק מיי' סח הלכה קלד טושו"ע סח סעיף קכח:

ש ר מיי' סח הלכה קלה טושו"ע סח סעיף קכט:

ת ש מיי' סח הלכה קלו טושו"ע סח סעיף קל:

א ת מיי' סח הלכה קלז טושו"ע סח סעיף קלא:

ב א מיי' סח הלכה קלח טושו"ע סח סעיף קלב:

ג ב מיי' סח הלכה קלט טושו"ע סח סעיף קלג:

ד ג מיי' סח הלכה קמ טושו"ע סח סעיף קלד:

ה ד מיי' סח הלכה קמא טושו"ע סח סעיף קלה:

ו ה מיי' סח הלכה קמב טושו"ע סח סעיף קלו:

ז ו מיי' סח הלכה קמג טושו"ע סח סעיף קלז:

ח ז מיי' סח הלכה קמד טושו"ע סח סעיף קלח:

ט ח מיי' סח הלכה קמה טושו"ע סח סעיף קלט:

י ט מיי' סח הלכה קמו טושו"ע סח סעיף קמ:

כ י מיי' סח הלכה קמז טושו"ע סח סעיף קמא:

ל כ מיי' סח הלכה קמח טושו"ע סח סעיף קמב:

מ ל מיי' סח הלכה קמט טושו"ע סח סעיף קמג:

נ מ מיי' סח הלכה קנ טושו"ע סח סעיף קמד:

ס נ מיי' סח הלכה קנא טושו"ע סח סעיף קמה:

ע ס מיי' סח הלכה קנב טושו"ע סח סעיף קמו:

פ ע מיי' סח הלכה קנג טושו"ע סח סעיף קמז:

צ פ מיי' סח הלכה קנד טושו"ע סח סעיף קמח:

ק צ מיי' סח הלכה קנה טושו"ע סח סעיף קמט:

ר ק מיי' סח הלכה קנו טושו"ע סח סעיף קנ:

ש ר מיי' סח הלכה קנז טושו"ע סח סעיף קנא:

ת ש מיי' סח הלכה קנח טושו"ע סח סעיף קנב:

א ת מיי' סח הלכה קנט טושו"ע סח סעיף קנג:

ב א מיי' סח הלכה קס טושו"ע סח סעיף קנד:

ג ב מיי' סח הלכה קסא טושו"ע סח סעיף קנה:

ד ג מיי' סח הלכה קסב טושו"ע סח סעיף קנו:

ה ד מיי' סח הלכה קסג טושו"ע סח סעיף קנז:

ו ה מיי' סח הלכה קסד טושו"ע סח סעיף קנח:

ז ו מיי' סח הלכה קסה טושו"ע סח סעיף קנט:

ח ז מיי' סח הלכה קסו טושו"ע סח סעיף קס:

ט ח מיי' סח הלכה קסז טושו"ע סח סעיף קסא:

י ט מיי' סח הלכה קסח טושו"ע סח סעיף קסב:

כ י מיי' סח הלכה קסט טושו"ע סח סעיף קסג:

ל כ מיי' סח הלכה קע טושו"ע סח סעיף קסד:

מ ל מיי' סח הלכה קעא טושו"ע סח סעיף קסה:

נ מ מיי' סח הלכה קעב טושו"ע סח סעיף קסו:

ס נ מיי' סח הלכה קעג טושו"ע סח סעיף קסז:

ע ס מיי' סח הלכה קעד טושו"ע סח סעיף קסח:

פ ע מיי' סח הלכה קעה טושו"ע סח סעיף קסט:

צ פ מיי' סח הלכה קעו טושו"ע סח סעיף קע:

ק צ מיי' סח הלכה קעז טושו"ע סח סעיף קעא:

ר ק מיי' סח הלכה קעח טושו"ע סח סעיף קעב:

ש ר מיי' סח הלכה קעט טושו"ע סח סעיף קעג:

ת ש מיי' סח הלכה קפ טושו"ע סח סעיף קעד:

א ת מיי' סח הלכה קפא טושו"ע סח סעיף קעה:

ב א מיי' סח הלכה קפב טושו"ע סח סעיף קעו:

ג ב מיי' סח הלכה קפג טושו"ע סח סעיף קעז:

ד ג מיי' סח הלכה קפד טושו"ע סח סעיף קעח:

ה ד מיי' סח הלכה קפה טושו"ע סח סעיף קעט:

ו ה מיי' סח הלכה קפו טושו"ע סח סעיף קפ:

ז ו מיי' סח הלכה קפז טושו"ע סח סעיף קפא:

ח ז מיי' סח הלכה קפח טושו"ע סח סעיף קפב:

ט ח מיי' סח הלכה קפט טושו"ע סח סעיף קפג:

י ט מיי' סח הלכה קצ טושו"ע סח סעיף קפד:

כ י מיי' סח הלכה קצא טושו"ע סח סעיף קפה:

ל כ מיי' סח הלכה קצב טושו"ע סח סעיף קפו:

מ ל מיי' סח הלכה קצג טושו"ע סח סעיף קפז:

נ מ מיי' סח הלכה קצד טושו"ע סח סעיף קפח:

ס נ מיי' סח הלכה קצה טושו"ע סח סעיף קפט:

ע ס מיי' סח הלכה קצו טושו"ע סח סעיף קצ:

פ ע מיי' סח הלכה קצז טושו"ע סח סעיף קצא:

צ פ מיי' סח הלכה קצח טושו"ע סח סעיף קצב:

ק צ מיי' סח הלכה קצט טושו"ע סח סעיף קצג:

ר ק מיי' סח הלכה ר טושו"ע סח סעיף קצד:

ש ר מיי' סח הלכה רא טושו"ע סח סעיף קצה:

ת ש מיי' סח הלכה רב טושו"ע סח סעיף קצו:

א ת מיי' סח הלכה רג טושו"ע סח סעיף קצז:

ב א מיי' סח הלכה רד טושו"ע סח סעיף קצח:

ג ב מיי' סח הלכה רה טושו"ע סח סעיף קצט:

ד ג מיי' סח הלכה רו טושו"ע סח סעיף ר:

ה ד מיי' סח הלכה רז טושו"ע סח סעיף רא:

ו ה מיי' סח הלכה רח טושו"ע סח סעיף רב:

ז ו מיי' סח הלכה רט טושו"ע סח סעיף רג:

ח ז מיי' סח הלכה ש טושו"ע סח סעיף רד:

ט ח מיי' סח הלכה שא טושו"ע סח סעיף רה:

י ט מיי' סח הלכה שב טושו"ע סח סעיף רו:

כ י מיי' סח הלכה שג טושו"ע סח סעיף רז:

ל כ מיי' סח הלכה שד טושו"ע סח סעיף רח:

מ ל מיי' סח הלכה שה טושו"ע סח סעיף רט:

נ מ מיי' סח הלכה שו טושו"ע סח סעיף ש:

ס נ מיי' סח הלכה שז טושו"ע סח סעיף שא:

ע ס מיי' סח הלכה שח טושו"ע סח סעיף שב:

פ ע מיי' סח הלכה שט טושו"ע סח סעיף שג:

צ פ מיי' סח הלכה שי טושו"ע סח סעיף שד:

ק צ מיי' סח הלכה שיא טושו"ע סח סעיף שה:

ר ק מיי' סח הלכה שיב טושו"ע סח סעיף שו:

ש ר מיי' סח הלכה שיג טושו"ע סח סעיף שז:

ת ש מיי' סח הלכה שיד טושו"ע סח סעיף שח:

א ת מיי' סח הלכה שטו טושו"ע סח סעיף שט:

ב א מיי' סח הלכה שטז טושו"ע סח סעיף שי:

ג ב מיי' סח הלכה שיח טושו"ע סח סעיף שיא:

ד ג מיי' סח הלכה שיט טושו"ע סח סעיף שיב:

ה ד מיי' סח הלכה שכ טושו"ע סח סעיף שיג:

ו ה מיי' סח הלכה שכא טושו"ע סח סעיף שיד:

ז ו מיי' סח הלכה שכב טושו"ע סח סעיף שטו:

ח ז מיי' סח הלכה שכג טושו"ע סח סעיף שטז:

ט ח מיי' סח הלכה שכד טושו"ע סח סעיף שיח:

י ט מיי' סח הלכה שכה טושו"ע סח סעיף שיט:

כ י מיי' סח הלכה שכו טושו"ע סח סעיף שכ:

ל כ מיי' סח הלכה שכז טושו"ע סח סעיף שכא:

מ ל מיי' סח הלכה שכח טושו"ע סח סעיף שכב:

נ מ מיי' סח הלכה שכט טושו"ע סח סעיף שכג:

ס נ מיי' סח הלכה של טושו"ע סח סעיף שכד:

ע ס מיי' סח הלכה שלא טושו"ע סח סעיף שכה:

פ ע מיי' סח הלכה שלב טושו"ע סח סעיף שכו:

צ פ מיי' סח הלכה שלג טושו"ע סח סעיף שכז:

ק צ מיי' סח הלכה שלד טושו"ע סח סעיף שכח:

ר ק מיי' סח הלכה שלה טושו"ע סח סעיף שכט:

ש ר מיי' סח הלכה שלו טושו"ע סח סעיף של:

ת ש מיי' סח הלכה שלז טושו"ע סח סעיף שלא:

א ת מיי' סח הלכה שלח טושו"ע סח סעיף שלב:

ב א מיי' סח הלכה שלט טושו"ע סח סעיף שלג:

ג ב מיי' סח הלכה שמ טושו"ע סח סעיף שלד:

ד ג מיי' סח הלכה שמא טושו"ע סח סעיף שלה:

ה ד מיי' סח הלכה שמב טושו"ע סח סעיף שלו:

ו ה מיי' סח הלכה שמג טושו"ע סח סעיף שלז:

ז ו מיי' סח הלכה שמד טושו"ע סח סעיף שלח:

ח ז מיי' סח הלכה שמה טושו"ע סח סעיף שלט:

ט ח מיי' סח הלכה שמו טושו"ע סח סעיף שמ:

י ט מיי' סח הלכה שמז טושו"ע סח סעיף שמא:

כ י מיי' סח הלכה שמח טושו"ע סח סעיף שמב:

ל כ מיי' סח הלכה שמט טושו"ע סח סעיף שמג:

מ ל מיי' סח הלכה שנ טושו"ע סח סעיף שמד:

נ מ מיי' סח הלכה שנא טושו"ע סח סעיף שמה:

ס נ מיי' סח הלכה שנב טושו"ע סח סעיף שמו:

ע ס מיי' סח הלכה שנג טושו"ע סח סעיף שמז:

פ ע מיי' סח הלכה שנד טושו"ע סח סעיף שמח:

צ פ מיי' סח הלכה שנה טושו"ע סח סעיף שמט:

ק צ מיי' סח הלכה שנו טושו"ע סח סעיף שנ:

ר ק מיי' סח הלכה שנז טושו"ע סח סעיף שנא:

ש ר מיי' סח הלכה שנח טושו"ע סח סעיף שנב:

ת ש מיי' סח הלכה שנט טושו"ע סח סעיף שנג:

א ת מיי' סח הלכה שס טושו"ע סח סעיף שנד:

ב א מיי' סח הלכה שסא טושו"ע סח סעיף שנה:

ג ב מיי' סח הלכה שסב טושו"ע סח סעיף שנו:

ד ג מיי' סח הלכה שסג טושו"ע סח סעיף שנז:

ה ד מיי' סח הלכה שסד טושו"ע סח סעיף שנח:

ו ה מיי' סח הלכה שסה טושו"ע סח סעיף שנט:

ז ו מיי' סח הלכה שסו טושו"ע סח סעיף שס:

ח ז מיי' סח הלכה שסז טושו"ע סח סעיף שסא:

ט ח מיי' סח הלכה שסח טושו"ע סח סעיף שסב:

י ט מיי' סח הלכה שסט טושו"ע סח סעיף שסג:

כ י מיי' סח הלכה שע טושו"ע סח סעיף שסד:

ל כ מיי' סח הלכה שעא טושו"ע סח סעיף שסה:

מ ל מיי' סח הלכה שעב טושו"ע סח סעיף שסו:

נ מ מיי' סח הלכה שעג טושו"ע סח סעיף שסז:

ס נ מיי' סח הלכה שעד טושו"ע סח סעיף שסח:

ע ס מיי' סח הלכה שעה טושו"ע סח סעיף שסט:

פ ע מיי' סח הלכה שעו טושו"ע סח סעיף שע:

צ פ מיי' סח הלכה שעז טושו"ע סח סעיף שעא:

ק צ מיי' סח הלכה שעח טושו"ע סח סעיף שעב:

ר ק מיי' סח הלכה שעט טושו"ע סח סעיף שעג:

ש ר מיי' סח הלכה שפ טושו"ע סח סעיף שעד:

ת ש מיי' סח הלכה שפא טושו"ע סח סעיף שעה:

א ת מיי' סח הלכה שפב טושו"ע סח סעיף שעו:

ב א מיי' סח הלכה שפג טושו"ע סח סעיף שעז:

ג ב מיי' סח הלכה שפד טושו"ע סח סעיף שעח:

ד ג מיי' סח הלכה שפה טושו"ע סח סעיף שעט:

ה ד מיי' סח הלכה שפו טושו"ע סח סעיף שפ:

ו ה מיי' סח הלכה שפז טושו"ע סח סעיף שפא:

ז ו מיי' סח הלכה שפח טושו"ע סח סעיף שפב:

ח ז מיי' סח הלכה שפט טושו"ע סח סעיף שפג:

ט ח מיי' סח הלכה שצ טושו"ע סח סעיף שפד:

י ט מיי' סח הלכה שצא טושו"ע סח סעיף שפה:

כ י מיי' סח הלכה שצב טושו"ע סח סעיף שפו:

ל כ מיי' סח הלכה שצג טושו"ע סח סעיף שפז:

מ ל מיי' סח הלכה שצד טושו"ע סח סעיף שפח:

נ מ מיי' סח הלכה שצה טושו"ע סח סעיף שפט:

ס נ מיי' סח הלכה שצו טושו"ע סח סעיף שצ:

ע ס מיי' סח הלכה שצז טושו"ע סח סעיף שצא:

פ ע מיי' סח הלכה שצח טושו"ע סח סעיף שצב:

צ פ מיי' סח הלכה שצט טושו"ע סח סעיף שצג:

ק צ מיי' סח הלכה שק טושו"ע סח סעיף שצד:

ר ק מיי' סח הלכה שקא טושו"ע סח סעיף שצה:

ש ר מיי' סח הלכה שקב טושו"ע סח סעיף שצו:

ת ש מיי' סח הלכה שקג טושו"ע סח סעיף שצז:

א ת מיי' סח הלכה שקד טושו"ע סח סעיף שצח:

ב א מיי' סח הלכה שקה טושו"ע סח סעיף שצט:

ג ב מיי' סח הלכה שקו טושו"ע סח סעיף ש:

ד ג מיי' סח הלכה שקז טושו"ע סח סעיף שא:

ה ד מיי' סח הלכה שקח טושו"ע סח סעיף שב:

ו ה מיי' סח הלכה שקט טושו"ע סח סעיף שג:

ז ו מיי' סח הלכה שקי טושו"ע סח סעיף שד:

ח ז מיי' סח הלכה שקיא טושו"ע סח סעיף שה:

ט ח מיי' סח הלכה שקיב טושו"ע סח סעיף שו:

י ט מיי' סח הלכה שקיג טושו"ע סח סעיף שז:

כ י מיי' סח הלכה שקיד טושו"ע סח סעיף שח:

ל כ מיי' סח הלכה שקטו טושו"ע סח סעיף שט:

מ ל מיי' סח הלכה שקטז טושו"ע סח סעיף שי:

נ

ר א ב (מיי' פ"ג מהל' שבת הל"ד) סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן רנג סעיף ה:

ש' לקמן אמוראים
1. מצות אין בה לו
2. שהיה
3. החזרה

שמע מינה מצטמק ויפה לו מותר · פירש בקונטרס דלמי המי תבשיל במצטמק ורע לו מאי אחת לתמציון וקשה לר"י דלמי חמין במצטמק ורע להם ועוד קשה כיון דהמחת ס"ד דמקום דהובערה הדרה למילתא קמייתא כי היכי דמצטמק ויפה לו מותר אפילו הכי אסור משום דהובערה הדרה למילתא קמייתא ולר"י דהמחת ס"ד דלא מציכא כלל מקום דהובערה ותמציון דהדרה למילתא קמייתא דלמי מציכא קטומה לחלוטי נקט בישל כל צרכו אפי' לא בישל כל צרכו כרי דלפיכך רבי מאיר דמחמיר מכולהו תנאי כרי בחמין שלא הוחמו כל צרכן כדפירשתי לעיל דסתם חמין ותבשיל הוי שלא הוחמו כל צרכן ופריך שמע מינה מצטמק ויפה לו מותר דהא תבשיל לחמן דמצטמק ויפה לו הוא ומאני שאני הכא דקטומה פירוש ותציכא לגמרי קטומה וה"ה לפילו לא בישל כל צרכו כרי והא דנקט בישל כל צרכו לתמציון דלי לאו קטומה לפילו מקום דמצטמק ויפה לו הוא ופריך לי הכי מאי לימרא לף על גב דתמציון דלי לא קטומה לחסור מ"מ מדנקט למילתיה בלאון היתר משמע דהמילתא לחוד לאוויי לן ולף על גב דתמציון דלא הדרה למילתא קמייתא גרלה לו דהא לא לימצריך לתמציון דסברה הוא דלא הדרה למילתא קמייתא ולף על גב דמציכא הוא בעי לימיר דהדרה למילתא קמייתא לאו מקום דסברה הוא לומר כן אלא מקום דנקט במלתיה בישל כל צרכו היה ר"ל כן כדפרישים ומאני דמכל מקום לימצריך דמהו דתימא כו' ועוד ים לומר שאני הכא דקטומה דלאו לגמרי מהניא קיומה אלא דוקא מקום דבישל כל צרכו אבל לא בישל כל צרכו אסור מקום דהובערה והשתא לפי שפיר הא דנקט הכא קטומה והובערה ונעשל נקט ונתלבשה דנתלבשה הוי פחות מהובערה והויא לגמרי בקטומה ופריך ר"ש מאי לימיר להא בלאו הכי מילתיה לא היה פשוט היכר אלא להא הוא ס"ד לימיר להדרה למילתא קמייתא :

אמר רב שמת אמר ר' יוחנן כירה שהסיקוה בגפת וכעלים מותרין עליה תבשיל שלא בישל כל צרכו כו' · פסק ר"ח דהלכה כרב שמת אמר ר' יוחנן דרבא דאמר תרוייהו תנאי היא כדאיתא בפרק קמא דביצה (ד: יט:) בתניא ומותר להטמין לפני בחיה גרופה אסור חש"ך קטומה וקטום ולפי *בישל כל צרכו כדפי' קמ"ל · פי' רש"י דקמ"ל דקטומה ופיה לו מותר אפילו בישל כל צרכו לתמציון דלי לאו מקום דמצטמק ויפה לו הוא ופריך לי הכי מאי לימיר לף על גב דתמציון דלי לא קטומה לחסור מ"מ מדנקט למילתיה בלאון היתר משמע דהמילתא לחוד לאוויי לן ולף על גב דתמציון דלא הדרה למילתא קמייתא גרלה לו להא לא לימצריך לתמציון דסברה הוא דלא הדרה למילתא קמייתא ולף על גב דמציכא הוא בעי לימיר דהדרה למילתא קמייתא לאו מקום דסברה הוא לומר כן אלא מקום דנקט במלתיה בישל כל צרכו היה ר"ל כן כדפרישים ומאני דמכל מקום לימצריך דמהו דתימא כו' ועוד ים לומר שאני הכא דקטומה דלאו לגמרי מהניא קיומה אלא דוקא מקום דבישל כל צרכו אבל לא בישל כל צרכו אסור מקום דהובערה והשתא לפי שפיר הא דנקט הכא קטומה והובערה ונעשל נקט ונתלבשה דנתלבשה הוי פחות מהובערה והויא לגמרי בקטומה ופריך ר"ש מאי לימיר להא בלאו הכי מילתיה לא היה פשוט היכר אלא להא הוא ס"ד לימיר להדרה למילתא קמייתא :

אמר רב שמת אמר ר' יוחנן כירה שהסיקוה בגפת וכעלים מותרין עליה תבשיל שלא בישל כל צרכו כו' · פסק ר"ח דהלכה כרב שמת אמר ר' יוחנן דרבא דאמר תרוייהו תנאי היא כדאיתא בפרק קמא דביצה (ד: יט:) בתניא ומותר להטמין לפני בחיה גרופה אסור חש"ך קטומה וקטום ולפי *בישל כל צרכו כדפי' קמ"ל · פי' רש"י דקמ"ל דקטומה ופיה לו מותר אפילו בישל כל צרכו לתמציון דלי לאו מקום דמצטמק ויפה לו הוא ופריך לי הכי מאי לימיר לף על גב דתמציון דלי לא קטומה לחסור מ"מ מדנקט למילתיה בלאון היתר משמע דהמילתא לחוד לאוויי לן ולף על גב דתמציון דלא הדרה למילתא קמייתא גרלה לו להא לא לימצריך לתמציון דסברה הוא דלא הדרה למילתא קמייתא ולף על גב דמציכא הוא בעי לימיר דהדרה למילתא קמייתא לאו מקום דסברה הוא לומר כן אלא מקום דנקט במלתיה בישל כל צרכו היה ר"ל כן כדפרישים ומאני דמכל מקום לימצריך דמהו דתימא כו' ועוד ים לומר שאני הכא דקטומה דלאו לגמרי מהניא קיומה אלא דוקא מקום דבישל כל צרכו אבל לא בישל כל צרכו אסור מקום דהובערה והשתא לפי שפיר הא דנקט הכא קטומה והובערה ונעשל נקט ונתלבשה דנתלבשה הוי פחות מהובערה והויא לגמרי בקטומה ופריך ר"ש מאי לימיר להא בלאו הכי מילתיה לא היה פשוט היכר אלא להא הוא ס"ד לימיר להדרה למילתא קמייתא :

תימה למאי אסור להחזיר כ"ש מדתמר [דף נו:] נותן תבש קיטון בל מים כנגד המדוכה בתפיג ניתנן ומתן תיכף מתן דברי תפילו יד סולדת בו ואם כן למאי אסור להחזיר הא לא בישל כל צרכו להחזיר הא לא שיך ביה בישול ועיל [דף לד.] נמי דאסור להטמין מהסיבה תפילו נתין מוסיף הבל גזרה שמא יחתים הא לא שיך ביה בישול ועיל דולמי בשמן לא שיך בישול אבל מתבשל מצטמק יום שיך בישול ואפ"ה דברינן קיטון בל מים כיינו ליתן במקום שתפי' תהיה שם כל היום לא תהיה יד סולדת בו [ת"י]

שכח

שמע מינה מצטמק ויפה לו מותר, שאני הכא דקטמה, אי הכי מאי למימרא? "הובערה" איצטריכא ליה - מהו דתימא כיון דהובערה הדרא לה למילתא קמייתא, קמשמע לן. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן קטמה והובערה משהין עליה חמין שהוחמו כל צורכן ותבשיל שבישל כל צורכו ואפי' גחלים של רותם, ש"מ מצטמק ויפה לו מותר, שאני הכא דקטמה אי הכי מאי למימרא? הובערה איצטריכא ליה, היינו הך: גחלים של רותם" איצטריכא ליה. אמר רב ששת אמר ר' יוחנן כירה שהסיקוה בגפת ובעצים משהין עליה חמין שלא הוחמו כל צורכן ותבשיל שלא בישל כל צורכו, עקר לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן אפר, קסבר מתניתין להחזיר תנן אבל לשהות משהין אע"פ שאינו גרוף ואינו קטום, אמר רבא תרוייהו תנאי היא לשהות תניא

*אין נותנין את הפת בתוך התנור עם חשיכה ולא חרדה על גבי גחלים אלא כדי שיקרמו פניה הא קרמו פניה שרי להחזיר נמי תניא בית הלל אומרים אף מחזירין ועד כאן לא קשרו בית הלל אלא בגרופה וקטומה אבל בשאינה גרופה וקטומה לא: ורב ששת נמי דיוקא דמתני' קמ"ל. אמר רב שמואל בר יהודה אמר רבי יוחנן *כירה שהסיקוה בגפת ובעצים משהין(ה) עליה תבשיל שבישל כל צורכו וחמין שהוחמו כל צורכן ואפי' מצטמק ויפה לו, אמר ליה ההוא מדרבנן לרב שמואל בר יהודה הא רב ושמואל דאמרי תרוייהו מצטמק ויפה לו? אסור? אמר ליה אטו ליה אנא ידע דאמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל מצטמק ויפה לו אסור כי קאמינא לך לרבי יוחנן קאמינא. אמר ליה רב עוקבא ממישן לרב אשי אתון דמקרביתו לרב ושמואל עבידו כרב ושמואל אנן נעביד כרבי יוחנן. אמר ליה אביי לרב יוסף מהו לשהות? אמר ליה הא רב יהודה משהו ליה ואכיל א"ל בר מיניה דרב יהודה דכיון דמסוכן הוא אפילו בשבת נמי שרי למעבד ליה, לי ולך מאי? אמר ליה בסורא משהו דהא רב נחמן בר יצחק *מרי דעובדא הוה ומשהו ליה ואכיל. אמר רב אשי קאימנא קמיה דרב הונא ושהין ליה כסא דהרסנא ואכל, ולא ידענא: אי משום דקסבר מצטמק ויפה לו מותר אי משום דכיון דאית ביה מיחא, מצטמק ורע לו הוא. אמר רב *נחמן מצטמק ויפה לו אסור מצטמק ורע לו מותר בללא דמלתא: כל דאית ביה מיחא מצטמק ורע לו לבר מתבשיל דליפתא דאף על גב דאית ביה מיחא מצטמק ויפה לו הוא, והני מילי דאית ביה בשרא אבל לית ביה בשרא מצטמק ורע לן הוא, וכי אית ביה בשרא נמי לא אמרן אלא דלא קבעי לה לאורחין אבל קבעי לה לאורחין מצטמק ורע לו, לפדא דיסא ותמרי מצטמק ורע להן. בעו מיניה מרבי חייא בר אבא

שכח

מצטמק · מתמעט וכיון דמיין מ"מ לשון שדיס לומקין (הוסע ס) כמו שאתה אומר בלשון גמוה ובלשון לדק נעשדק וכן כל תיבה שרחם יסודה לד"י כשהיא מתפעלת נותן ט' תחר לד"י : **מוסר** · להסהוקן בכירה דתי לא במצטמק ויפה לו קאמר מתי אחת לתמציון אלא לתבשיל במצטמק ורע לו מותר, שאני הכא דקטמה, אי הכי מאי למימרא? "הובערה" איצטריכא ליה - מהו דתימא כיון דהובערה הדרא לה למילתא קמייתא, קמשמע לן. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן קטמה והובערה משהין עליה חמין שהוחמו כל צורכן ותבשיל שבישל כל צורכו ואפי' גחלים של רותם, ש"מ מצטמק ויפה לו מותר, שאני הכא דקטמה אי הכי מאי למימרא? הובערה איצטריכא ליה, היינו הך: גחלים של רותם" איצטריכא ליה. אמר רב ששת אמר ר' יוחנן כירה שהסיקוה בגפת ובעצים משהין עליה חמין שלא הוחמו כל צורכן ותבשיל שלא בישל כל צורכו, עקר לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן אפר, קסבר מתניתין להחזיר תנן אבל לשהות משהין אע"פ שאינו גרוף ואינו קטום, אמר רבא תרוייהו תנאי היא לשהות תניא

*אין נותנין את הפת בתוך התנור עם חשיכה ולא חרדה על גבי גחלים אלא כדי שיקרמו פניה הא קרמו פניה שרי להחזיר נמי תניא בית הלל אומרים אף מחזירין ועד כאן לא קשרו בית הלל אלא בגרופה וקטומה לא: ורב ששת נמי דיוקא דמתני' קמ"ל. אמר רב שמואל בר יהודה אמר רבי יוחנן *כירה שהסיקוה בגפת ובעצים משהין(ה) עליה תבשיל שבישל כל צורכו וחמין שהוחמו כל צורכן ואפי' מצטמק ויפה לו, אמר ליה ההוא מדרבנן לרב שמואל בר יהודה הא רב ושמואל דאמרי תרוייהו מצטמק ויפה לו? אסור? אמר ליה אטו ליה אנא ידע דאמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל מצטמק ויפה לו אסור כי קאמינא לך לרבי יוחנן קאמינא. אמר ליה רב עוקבא ממישן לרב אשי אתון דמקרביתו לרב ושמואל עבידו כרב ושמואל אנן נעביד כרבי יוחנן. אמר ליה אביי לרב יוסף מהו לשהות? אמר ליה הא רב יהודה משהו ליה ואכיל א"ל בר מיניה דרב יהודה דכיון דמסוכן הוא אפילו בשבת נמי שרי למעבד ליה, לי ולך מאי? אמר ליה בסורא משהו דהא רב נחמן בר יצחק *מרי דעובדא הוה ומשהו ליה ואכיל. אמר רב אשי קאימנא קמיה דרב הונא ושהין ליה כסא דהרסנא ואכל, ולא ידענא: אי משום דקסבר מצטמק ויפה לו מותר אי משום דכיון דאית ביה מיחא, מצטמק ורע לו הוא. אמר רב *נחמן מצטמק ויפה לו אסור מצטמק ורע לו מותר בללא דמלתא: כל דאית ביה מיחא מצטמק ורע לו לבר מתבשיל דליפתא דאף על גב דאית ביה מיחא מצטמק ויפה לו הוא, והני מילי דאית ביה בשרא אבל לית ביה בשרא מצטמק ורע לן הוא, וכי אית ביה בשרא נמי לא אמרן אלא דלא קבעי לה לאורחין אבל קבעי לה לאורחין מצטמק ורע לו, לפדא דיסא ותמרי מצטמק ורע להן. בעו מיניה מרבי חייא בר אבא

שכח

מבוקן להסהוקן · בשיכה גרופה : **מסוכן לנפשות** · בשיכה גרופה : **מסוכן סום** · רגיל לאוחזו בולמוס ולריך לאכול מאכל מתוק וטוב : **מרי דעובדא** · מדקדק במעשיו : **מיקח קמח** : **כפת דסרסנא** · דגיס המצוטלים בשמן בקמח : **דמים כיס בשרא** · מצטמק ויפה לו שמומן הכשר מעכר כח הלפת כדאמר בברכות (דף מד:) : **נמוריתן** · לריך תניכות תשומות לשום לפניהם ולאין דרך לכוד בתבשיל המצטמק שאין הכשר ניכר בו : **נפדא** · מאכל שעושה מתאנים : **תמרי** · מאכל תמרים :

[כיצה כט: מוצין קי.]

[בפרי' דנרסי כלא רגיל ומוסיף ליה נופיה מסקי ליה ואכיל [ת"י]]

מצטמק · מתמעט וכיון דמיין מ"מ לשון שדיס לומקין (הוסע ס) כמו שאתה אומר בלשון גמוה ובלשון לדק נעשדק וכן כל תיבה שרחם יסודה לד"י כשהיא מתפעלת נותן ט' תחר לד"י : **מוסר** · להסהוקן בכירה דתי לא במצטמק ויפה לו קאמר מתי אחת לתמציון אלא לתבשיל במצטמק ורע לו מותר, שאני הכא דקטמה, אי הכי מאי למימרא? "הובערה" איצטריכא ליה - מהו דתימא כיון דהובערה הדרא לה למילתא קמייתא, קמשמע לן. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן קטמה והובערה משהין עליה חמין שהוחמו כל צורכן ותבשיל שבישל כל צורכו ואפי' גחלים של רותם, ש"מ מצטמק ויפה לו מותר, שאני הכא דקטמה אי הכי מאי למימרא? הובערה איצטריכא ליה, היינו הך: גחלים של רותם" איצטריכא ליה. אמר רב ששת אמר ר' יוחנן כירה שהסיקוה בגפת ובעצים משהין עליה חמין שלא הוחמו כל צורכן ותבשיל שלא בישל כל צורכו, עקר לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן אפר, קסבר מתניתין להחזיר תנן אבל לשהות משהין אע"פ שאינו גרוף ואינו קטום, אמר רבא תרוייהו תנאי היא לשהות תניא

*אין נותנין את הפת בתוך התנור עם חשיכה ולא חרדה על גבי גחלים אלא כדי שיקרמו פניה הא קרמו פניה שרי להחזיר נמי תניא בית הלל אומרים אף מחזירין ועד כאן לא קשרו בית הלל אלא בגרופה וקטומה אבל בשאינה ג

שבח קדירה על גבי כירה ובשלה בשבת מהו, אישתיק ולא א"ל ולא מידי, למחר נפק דרש להו "המבשל "בשבת :*בשוגג יאכל במוזיד לא יאכל, ולא שנא, מאי ולא"ש בה ורב יוסף דאמרי תרוייהו להיתירא-מבשל הוא דקא עביד מעשה, במוזיד לא יאכל, אבל שבת האי לא קא עביד מעשה, במוזיד נמי יאכל רב נחמן בר יצחק אמר לאיסורא-מבשל הוא דלא "אתי לאיערומי, בשוגג יאכל, אבל האי, דאתי לאיערומי, בשוגג נמי לא יאכל,

מיתיבי "שכח קדירה על גבי כירה ובישלה בשבת-בשוגג יאכל במוזיד לא יאכל בד"א בחמין שלא הותחמו כל צורכן ותבשיל שלא בישל כל צורכו, אבל חמין שהותחמו כל צורכן ותבשיל שבישל כל צורכו בין בשוגג בין במזיד יאכל דברי ר"מ ר' יהודה אומר חמין שהותחמו כל צורכן מותרין מפני שמצטמק ורע לו ותבשיל שבישל כל צורכו אסור מפני שמצטמק ויפה לו, וכל המצטמק ויפה לו כגון כרוב ופולים ובשר *טרוף אסור וכל המצטמק ורע לו מותר קתני מיהא "תבשיל שלא בישל כל צורכו בשלמא לרב נחמן בר יצחק לא קשיא באן קודם גזרה כאן לאחר גזרה, אלא רבה ורב יוסף דאמרי להיתירא אי קודם גזרה קשיא מיוד א"ל לאחר גזרה קשיא נמי שוגג, קשיא? מאי גזירתא דאמר רב יהודה בר שמואל א"ר אבא אמר רב כהנא אמר רב בתחילה היו אומרים המבשל בשבת: בשוגג יאכל במזיד לא יאכל, וה"ה לשוכח, משרבו "משתין במזיד ואומרים שכחים אנו חזרו וקנסו על השוכח. קשיא דר' מאיר אדר' מאיר, קשיא דר' יהודה אדר' יהודה? דר' מאיר אדר"מ לא קשיא הא לכתחילה הא דיעבד, דר' יהודה אדר' יהודה נמי לא קשיא באן בגרופה וקטומה באן בשאינה גרופה וקטומה. איבעיא להו עבר ושהה מאי: מי קנסוהו רבנן או לא ת"ש דאמר שמואל בר נתן א"ר חנינא כשהלך רבי יוסי לציפורי מצא חמין שנשתהו על גבי כירה ולא אסר להן, ביצים מצומקות שנשתהו על גבי כירה ואסר להן, מאי לאו לאותו שבת, לא, לשבת הבאה, מכלל דביצים מצומקות מצטמקות ויפה להן נינהו? אין דאמר רב חמא בר חנינא פעם אחת נתארחתי אני ורבי למקום אחד והביאו לפנינו ביצים מצומקות כעוזרדין ואכלנו מהן הרבה: ב"ה אומרים אף מחזירין: אמר רב ששת לדברי האומר מחזירין

שבח קדירה על גבי כירה ובשלה בשבת מהו כחנניה הכא בעי בדלמ' בשיל כמאכל בן דרוסאי דמודה ביה תנניה לי נמי בעי לפי'בקידרה חדיתה והא דתנינן בפ"ק (דף יח: ושם) קידרה חדיתה היינו דוקא בחטור רב דבלמ' חיתוי יתבשל עד למחר לבל כירה דשלים בה לוירא לאסור, דחיכה למיתם שמא יתחה:

אבל הא' דלמ' קתעבד מעשה במזיד נמי יאכל · תימה דהא למר בפ"ק (שם) לח תמלח תשה קדירה עששיות כו' ואם נתנה למוצאי שבת לאסורין בכדי שיעמו ו"ל דבלמ' הכי פריך שפיר מבריית' דמייתי:

בשלמא לרב נחמן בר יצחק כתן קודם גזירה כו' · תימה לר"י *לימת' תרוייהו קודם גזירה והא דתני בבריית' שוגג היינו בבשל כמאכל בן דרוסאי ורב נחמן ליירי בדלמ' בשיל כמאכל בן דרוסאי כדפי' ומיהו ר"ח דבישלה בשבת "מצטמצ שלמ היתה קודם לכן כלל מבושלת ולח בעי למימר נמי דרב נחמן סבר כר' יהודה דאסר תבשיל לפי' בישל כל צרכו וכ"ש לח בישל מעוט דילמת ר' יהודה לח ליירי אלא במזיד לח בשוגג מודה לר"מ דתני לפי' לח בישל כל צרכו:

קשיא דר' מאיר אדר' מאיר · כתן מצמע דתתם חמין ותבשיל הוי נמי מבושל כל צרכו דאי נמי לח הוה פריך מידי ורבנ"ח לומר דאפי' לר' מאיר חמין שהותחמו כל צרכן ותבשיל שבישל כל צרכו בין בשוגג בין במזיד מותר דאפי' לר' מאיר לא קנסו רבנן אפילו במזיד רב נהמן בר יצחק אמר שניהן אסורין וקי"ל כוותיה ואותבינא עליה שכח קדירה על גבי כירה ובישלה בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל כו' · ועלתה לרבה ורב יוסף בקושיא ואקשינן הכא א"ר מאיר חמין שהותחמו כל צרכן ותבשיל שבישל כל צרכו בין בשוגג בין במזיד מותר ובתחלת הפרק אמר ומה הן משתין בש"א ולא כלום ובה"א חמין אבל לא תבשיל [ושגינן התם] לכתחילה דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא הא דקתני רבי יהודה הכא תבשיל שבישל כל צרכו אסור כירה שאינה גרופה ולא קטומה ולמיכך אסור ה"א דקתני התם משהין ע"ג כירה לב"ה חמין ותבשיל בגרופה וקטומה וכיון שנתקשה רבה ורב יוסף נתקיימו דברי רב נחמן בר יצחק וקי"ל כוותיה בכל השוכח קדירה ובישלה קודם גזירה הוה שרי ובתר גזירה קנסו רבנן אפילו שוגג ופאי גזירה דבתחלה היו אומרים המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל וה"ה לשוכח ומשרבו משתי קדירה במזיד ואומרים שוכחים אנן נזרו אף על השוכח · וכיון דסלקי דמסתפק ליה לר' אסור איבעיא לן עבר ושהה מאי ואתינן למפשטא מהא דתניא דאסיר רבי יוסי בציפורי ביצים מצומקים שנשתהו על גבי כירה (שבא) [ש"ס] עבר ושהה קנסו רבנן ודחינן לא אסר להו לעשות

שבח קדירה מהו: **כתבשל כשכח** · מסקה היא: **ולא שנא.** מבל הני דשכח קדירה לח שכח בין שוגג למזיד וכי דרש להו סתמא ולא פירש לי לשוגג מדמה לה ומותר לאוכלה לי למזיד מדמה לה ותסור: **כמזיד נמי** · לח מסקה על גבי כירה מבעוד יום ויאכל: **ולא לפי שעירומי** · ולעשות מזיד ולומר שוגג הייתי דלח כתנדו יכירהל על השבעות: **דלמי לפי שעירומי** · דאיסור דרבנן הוא וקילא ליה ולפי שעירומי מזיד ויאמר שכחתי: **מיתיבי שכח קדירה כו' בשוגג** · כגון התי דשכח יאכל בשבת: **במזיד** · דלח שכח חלח הניח לח יאכל: **ובשר טרוף** · דגלי דעתיה דלח לאוהרוהי קבעי לה: **וכל כמצטמק ויפה לו** · כלומר וכן כל שאר המצטמק ויפה להם לאסור לאוכלן מפני המזון מזיד: **קפני מיפס** · בשלח בישל כל צרכו ריש חילוק בין שוגג למזיד במסקה קשיח לרבה ורב יוסף דשרו מזיד ⟨ל⟩ לרב נחמן דאסר שוגג: **כשלמא לרב נחמן** · מני לאקושי כי הניח ההיח לשוגג יאכל-לפני גזירה דלמריכן לקמן דגזרו על השוכחין וכי לימאר דר' חייח בר לבח דאסיר בשוגג לגזירה דשוגג לאסור לאחר גזירה: **אלא לרבה ורב יוסף** · דלמרי לחיכח לאו דר' חייח בר לבח להחירח לאו במזיד: **לי קודם גזירה** · לאמר דר' חייח: **קשיא מיסס מיד** · דהכח מניח במזיד לא יאכל: **ולי לאחר גזירה קשיא נמי שוגג** · דלמר' מאיר בשוגג לא יאכל כלל ולא בעי לאוקמי בשלח בישל כל צרכו דהא ר' יהודה בר שמואל א"ר אבא אמר רב כהנא אמר רב בתחילה היו אומרים המבשל בשבת: בשוגג יאכל במזיד לא יאכל, וה"ה לשוכח, משרבו משתין במזיד ואומרים שכחים אנו חזרו וקנסו על השוכח. קשיא דר' מאיר אדר' מאיר, קשיא דר' יהודה אדר' יהודה? דר' מאיר אדר"מ לא קשיא הא לכתחילה הא דיעבד, דר' יהודה אדר' יהודה נמי לא קשיא באן בגרופה וקטומה באן בשאינה גרופה וקטומה. איבעיא להו עבר ושהה מאי: מי קנסוהו רבנן או לא ת"ש דאמר שמואל בר נתן א"ר חנינא כשהלך רבי יוסי לציפורי מצא חמין שנשתהו על גבי כירה ולא אסר להן, ביצים מצומקות שנשתהו על גבי כירה ואסר להן, מאי לאו לאותו שבת, לא, לשבת הבאה, מכלל דביצים מצומקות מצטמקות ויפה להן נינהו? אין דאמר רב חמא בר חנינא פעם אחת נתארחתי אני ורבי למקום אחד והביאו לפנינו ביצים מצומקות כעוזרדין ואכלנו מהן הרבה: ב"ה אומרים אף מחזירין: אמר רב ששת לדברי האומר מחזירין

עבר ושהה מאי · בדלמ' בשיל כמאכל בן דרוסאי ליכא לאוקמי דהא כבר פשט לעיל לאיסורא כבר נחמן בר יצחק ובברייתא לר' יהודה [לא] מי לחסר מצטמק ויפה לו דוקא במזיד לר' דילמא לפי' בשוגג ומייתי ראיה ממעשה דר' יוסי דאסר ומשמע ליה לפי' בשוגג היה מדקאמר ונסתהו ולא קאמר ושיהו ומיהו לעולם עבר ושהה מצטמצ במזיד כמו עבירה ולפה דפסחים (דף מב:) ותומר רשב"ל דקודם גזירה בעו לאחר גזירה פשיטא דאסור בשוגג כמו מזיד:

לא נפשח הבאה · כולה סוגיא דשחינה גרופה דבגרופה ליכא שום תמורת דאסר לעיל מצטמק ויפה לו: למבעיא ליה בבשיל ובשוגג ובליכא לר' יהודה [אע"ג דאין הלכה כר' יהודה] מי לחסר מצטמק ויפה לו דוקא במזיד לר' דילמא לפי'

רב נסים גאון

פרק כירה **אמר** רבי חנינא כשהלך רבי יוסי לציפורי · הדבר שנרם לו לילך לציפורי הוא שמפורש בבמה מדליקין (דף נג) יוסי ששתק יגלה לציפורי:

רבינו חננאל

הא דבעו מר' חייא בר אבא שכח קדירה ע"ג כירה ובישלה בשבת ודרש לה' המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל ולא שנא כלומר במבשל יש להפריש בין שוגג למזיד אבל בשוכח השוגג והמזיד שוין: **רבה** ורב יוסף אמרי שוכח בין שוגג ובין מזיד מותר לא קנסו רבנן אפילו במזיד רב נהמן בר יצחק אמר שניהן אסורין וקי"ל כוותיה ואותבינא עליה שכח קדירה על גבי כירה ובישלה בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל כו' · ועלתה לרבה ורב יוסף בקושיא ואקשינן הכא א"ר מאיר חמין שהותחמו כל צרכן ותבשיל שבישל כל צרכו בין בשוגג בין במזיד מותר ובתחלת הפרק אמר ומה הן משתין בש"א ולא כלום ובה"א חמין אבל לא תבשיל [ושגינן התם] לכתחילה דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא הא דקתני רבי יהודה הכא תבשיל שבישל כל צרכו אסור כירה שאינה גרופה ולא קטומה ולמיכך אסור ה"א דקתני התם משהין ע"ג כירה לב"ה חמין ותבשיל בגרופה וקטומה וכיון שנתקשה רבה ורב יוסף נתקיימו דברי רב נחמן בר יצחק וקי"ל כוותיה בכל השוכח קדירה ובישלה קודם גזירה הוה שרי ובתר גזירה קנסו רבנן אפילו שוגג ופאי גזירה דבתחלה היו אומרים המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל וה"ה לשוכח ומשרבו משתי קדירה במזיד ואומרים שוכחים אנן נזרו אף על השוכח · וכיון דסלקי דמסתפק ליה לר' אסור איבעיא לן עבר ושהה מאי ואתינן למפשטא מהא דתניא דאסיר רבי יוסי בציפורי ביצים מצומקים שנשתהו על גבי כירה (שבא) [ש"ס] עבר ושהה קנסו רבנן ודחינן לא אסר להו לעשות

עבד שהה

שבח קדרה
עיי' תוספות ע"ז פו: ד"ה לחמר רבח]

ז א מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה ד ופ"ו הל' כג סמג לחוין סה עור ובע"ש ס"ח סימן ריח סעיף ג
ח ב ג מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה ט סמג לחוין סה עוש"ע ס"ח סימן רנג סעיף ג

תוספות ע"ג ד"ה חמין. ביצים מצומקות. תרומות פ"ב מ"ג. כתובות נה.

[פי' שמתחכין לחזו מחיכות קטנות ומלסקין לחזו עד שמקף או במקפה או בכיסכי שכל זמן שמצטמק יוצא שמנו ומתערב עם הכישול עירוך ערך ערף ג]

אפילו בשבת · פירש בקונטרס בשבת ביום המחרת ולפ"ז ה"ל למינקט לפני ביום השבת ומלתי דפריטים דעיקר פלוגתייהו בתוך תוכו לתני שפיר: **פינה** ממיחם למיחם מהו · ול"ת דכפרק במה טומנין (לקמן דף נה:) תניא וכהיא דשב"ג דאומר לא תסרו תלת בתוכו מיחם מיחם לבל פינה ממיחם למיחם מותר תלת במיחם לחתר קרי טפי, וכי מסתע ליפכא ואור"ת דהכא ⑤ השהה ע"ג כירה כשהוא בתוכו מיחם שהוא חם לא לתני לתחויי מיחם שהוא חם לא לתני לתחויי לבל במיחם לחתר שהוא קר ⑥ הכא השהה קרי טפי כשהוא קר דביחיטו מועט לא יועיל: ורשב"א מפרש בשם ר"י דהתם בהסמנה לסוי לעורך מחר ניכא למיחם לתיחויי דבלא תיחוי יתחמם הרבה לבל הכא דבעי לה בלילה ליכא למיחם לתיחויי ומיהו קלת מעמע התם דמיירי בסמיטין בלילה (ת"י):

תנור שהסיקוהו בקש ובגבבא לא יתן כו' · לי להחזיר תנן הכא נמי התי לא יתן לא יחזיר לבל להשהות מהבה לפיל בתנור שיהו גרוף וקטום כדמעמע בפ"ק (דף יח:) דשרינן קידרא חייתא וכשיל כמאכל בן דרוסתי לפילו בתיו גרוף וקטום ומשמע התם דבתנור לייתי דקלי להת דקתני התם לעיל לא תמלא תבשיל קדרה *עסטיות כו': ④

אילימא בשהיטה גרופה · התי ליטמא לתו דוקא דלבייי סבר דלא מיקומקמה בגרופה דבגרופה לא מסתבר ליה שיהא חילוק בין גפת ועלים לקש וגבבא דלי הוה מלי לבייי לאוקומה בגרופה כדמוקי לה רב חלא לא הוה מלי למפתא מידי ורב חלא דמוקי לה בגרופה סבר ליש לעולם יותר טוב בשהיקוה בגפת ועלים: תפ"ג דגרופה מבקש ובגבבא:

תניא מוקמה לבייי כו' · יש דגרסי בסיפא שהסיקוהו בגפת ובעלים *יין כומכין לה דלי גרם כומכין לה לא תחת כוותיה לבייי דלית ליה דבכופה ממי יין כומכין כדלמריכן לעיל ו"ל דלי גרסינן כומכין ליכא לאוקומה בגרופה ונקט גפת ועלים לרבותא דלפילו הכי כומכין לה:

לא יומיגנה בחול · תפ"ג דלמר בלא יתפוד (ב"ב דף יט· ושם) דחול דקליל מקרר לחמיס מחיס והכא ביה היא קרה הכא מייירי בחול שהוחס בחמה דומיא דלחבך דלכיס:

מעשה והביאו סילון של גוף לתוך לחמה של חמין כו' · מבעוד יום הביאוהו כדפירש בקונטרס ואין שום איסור בלל בהבאה כדמעיל בפרק קמא (דף יה·) פותקין מים לגינה ומתמלאת החור והביאו בחדל גזירה *ואם היינו מפרשים דבסילון היו בו נקבים וכשהיו רוחצים בשבת היו פותחים הנקבים ומתערבין הלונין בחמין הוה לחי שפיר טפי דהשתא ליכא לגלי חדל גזירה לחמי החור לך בגמרא מדמי לה להסמנה מבעוד יום ויליף מינה לאחור להטמין

מחזירין אפילו בשבת · כיום המחרת ולא תימא פלוגתייהו מהתכה והתם הוא דהכי משום דמוכחת מילתא דלהדורי לעורך מחר אבל ביום לא מוכח דשקיל ליה לבבל ביום לא לדעתא דלהדורי ובעלה לה הטמנה ול"ל כמטמין לכתחלה: **קומקמום** · יורה קטנה: **דיומא** · עלייה: **למקומו** · לכירה: **מבל פניה על גבי קרקע** **לאסור** · להחזיר דבטלי לה הטמנה דלחמול והוי כמטמין לכתחלה: **לגרמיה** · יחיד הוא בדבר ואין הלבה כמותו: **פלגן במקל מסו** · כעודן בידו דמי לו בהכיתן ע"ג קרקע דמי: **פינן ממיחם למיחם מסו** · מי הוי כמטמין לכתחלה ואסור להחזירן לכירה לו לא: **מיחם** · קומקמום שממחם בו תמין: **מתני' מנור** · מחוך שקלר למעלה ורחב למטה נקלט חומו לתוכו טפי מכירה: **כופה** · בגמרא מפרש לה טעמו חלל כבירה לבל תרבו כרחבו ואין בו לחת שיעור שפיחה קדירה לחת וכירה יש בה שפיחה שחי קדירות: **גמ' על גביו** · על שפתו: **מבל נפמוך** · לחל דופנו: **בח בבירה מרי** · לעומר מדקתני הרי הוא כתנור מבלל דלי הוה מדמי ליה לבירה הוה מרי ומשמעון מינה דבירה שהוסק בגפת ובעלים מרי: **וכמאי קלי** · קס"ד בשהיטה גרופה, ולחי על גבה, מי מרי: **מנינ בוופים דמבייי** · דלחסור לממוך לחתור: **לחפי בגפת ועלים** · לפחרי בגרופה וקטומה: **שהחלקה לאורכה** · מכיר דלח הוה מלי למיפת בקש ועלים דלח מלי למיפת בגרופה דלח מלי למיפת בקש ועלים לחוד: **בחיבה** · בעי רב אשי גפת ממיחם למיחם מהו תיקו: **מתני' תנור** שהסיקוהו בקש ובגבבא לא יתן בין מתוכו בין מעל גביו. כופח שהסיקוהו בקש ובגבבא הרי הוא כתנור: **גמ'** תנור שהסיקוהו סבר רב יוסף למימר תוכו כמשמע, על גביו כעל גביו, שפיר דמי, איתיביה אביי כופח שהסיקוהו בקש ובגבבא הרי הוא כבירים, בגפת ובעלים הרי הוא כתנור [ואסור] הא כבירה שרי, במאי עסקינן אילימא על גביו ובמאי אילימא כשאינו גרוף וקטום, אלא בירה כי אינה גרופה וקטומה על גביו מי שרי? אלא לאו לסמוך וקתני הרי הוא כתנור ואסור! אמר רב אדא בר אהבה הבא בכופח גרוף וקטום, ותנור גרופה וקטומה עסקינן, הרי הוא כתנור דאע"ג דגרוף וקטום, על גביו אסור, דאי כבירה, כי גרופה וקטומה, שפיר דמי: **תניא** כותיה דאביי תנור שהסיקוהו בקש ובגבבא אין סומכין לו ואין צריך לומר על גביו ואין צריך לומר לתוכו ואין צריך לומר בגפת ובעלים. כופח שהסיקוהו בקש ובגבבא סומכין לו [נ] ואין נותנין על גביו, בגפת ובעלים אין סומכין לו. אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי האי 'כופח' היכי דמי: אי כבירה דמי אפילו בגפת ובעלים נמי, אי כתנור דמי אפילו בקש ובגבבא נמי לא? אמר ליה נפיש הבליה מדכירה ווותר הבליה מדתנור, היכי דמי כופח היכי דמי כירה? א"ר יוסי בר חנינא 'כופח'=מקום שפיחת קדרה אחת בכירה=מקום שפיחת שתי קדרות אמר אביי ואיתימא רבי ירמיה אף אנן נמי תנינא *כירה ישנחלקה: לאורכה · טהורה, לרחבה = טמאה כופח בין לאורכו בין לרוחבו טהור: **מתני'** אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל שתתגלגל, ולא יפקיענה בסודרין ור' יוסי מתיר, ולא יטמינה בחול ובאבק דרכים בשביל שתצלה, מעשה ששמו אנשי טבריא והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין אמרו להם חכמים אם בשבת, כחמין שהוחמו בשבת ואסורין ברחיצה ובשתיה, אם ביום טוב, כחמין שהוחמו ביום טוב ואסורין ברחיצה ומותרין בשתיה: **גמ'** איבעיא להו גלגל חייב חטאת, אמר מר בריה דרבינא אף אנן נמי תנינא כל

[כלכות מת· ו"ג·]

[ת] גמ' כומכין לו ואין נותנין. ב"ב ל"ל כומכין לו ונותנין כו':

גליון השי"ם

תום' ד"ה תנור מיבעי"ל דאין קידרה מייחה ובביל כמאכל בן דרוסתי · קל"ל מה לי קל מה לי מכור מן מלכ"ד לגל מחם וביבל בסיר דמי לגל דתו', בתנו שם דסייט כמלבייר דהל קיימל לן בתגנית וה"ל לייך עשו כלן בכופח מזה לגמל בלמת דכמלבייר תנור ממיר ודלמלבי' ובביל ג"ר היינו בשבוטו וביבל בגמרי גם לחמי לל טוביחו בשבוטו דהל קלני לל מבלה על גבי בתלים לגל בדי שיקומו פניה מבלה היינו בתנור במ"ם תום' לעיל דף לח ע"ל ד"ה לחל"ב וכו' לף על גב דתבלה בתובה היל · ובייטו ע"ב מטום דתבלה תופין בתנור · ע"ב ד"ה ומפ"ק דמטה מלר ·

[ב] כ [מיי' פ"ט מהל' שבת הלכה כ]:

בענין החזרה
1. עודן בידו
2. הניחן ע"ג קרקע

רבינו חננאל

כן אלא לשבת הבאה וכן טוניא דשמעתא: פיס' בה"א אף מחזירין אוקימנא הא דקתני מחזירין בשבת הוא ואפי' כמה פעמים ודוקא בכירה גרופה וקטומה ותני מילי שלא

רניחס ע"ג קרקע בלל אלא מחשיכה בידו ורעתו עליהם להחזירם הוא ששנינו אף מחזירין אבל אם הניחם ע"ג קרקע אע"פ שהיה ברעתו להחזירם לכירה אסור ואוקימנא לשמעתא בתרי לשני · וקי"ל כל כי האי גוונא בדאוריימא עבדינן לחומרא · ושבת איסורא דאורייתא היא: תלאם בכותל או הניחם ע"ג הכסה או הניחם בכרעי הכסה או אינם מחיחם למיחם הני כולהו אינבא לא אשמיטו ועלו בחיבור · וקי"ל כל תיקו דאיסורא לחומרא · **בתני'** תנור שהסיקו בקש ובגבבא כו' אוקמא אביי לא יסמוך · תניא כוותיה תנור שהסיקו בקש ובגבבא אין מוסכין לו ואין צ"ל על גביו · ואין צ"ל שהסיקו בגפת או בעלים · כופח שהסיקוהו בקש ובגבבא הרי הוא כבירה · בגפת ובעלים הרי הוא כתנור · ואפ"ג שהוא גרוף וקטום · ואפי' כופח מקום שפיחת קדירה אחת · כירה מקום שפיחת ב' קדירות · ורייקנן לה מהא דתנן כירה שנחלקה לארכה שהוא טהור לרחבה מטא אי' עדיין תורת כלי עליה דהא יכול לשפות קדירה אחת · כופח בין לארכה בין לרחבה טהורה · והאי כופח נפיש הבליה מדכירה חומר הבליה מדתנור וקי"ל מתני' בתנור של נחתומין · מפורש בלא יהשור (כ"ב כ:) אבל תנור [דידן] כבירה של נחתומין היא: **פיס'** אין נותנין ביצה בצד החיחם בשביל שתתגלגל גלגל

גמ' **כל שבא בחמין** · כל מלוי שבא בחמין מע"ס מוזרין ושורין
לותו בחמין כשבא ואין בו משום תיקון שהרי נתקן כבר :
מדיחין · שאין זה גמר מלאכתו לכל לא שורין : **מוך מדג מלוח ישן**
או קוליים שהספינין · דג שקורין טונינ"ה : **שהדחתו וזו גמר מלאכתו** ·
מדקתני ליה גמר מלאכתו ש"מ זהו
ביצולו וחזיב : **ופא דתנן** · כפרק חבית
טהנין כו' המיס טון : **כחמס** · כשמס:
דתרי · דאין דרך ביצולו בכך ואמה
בחור לא מיתלפא לגיזר הא לחו
הא : **כתולדות פאור** · כגון אם הוחס
הסודר הזה בחור מתחילה : **דאפיר** ·
דהוי ביצול : **תולדות פאפ** · שהוחס
הסודר בחמה : **אפו תולדות פאור** ·
דמחן דחזי סבר דתולדות האור ניהוו:
שמא יטמין ברמץ · דמחן דחזי סבר
מכדי הלי לבצולי והלי לבצולי
ותרוייהו דרך הטמנה הוי לי רמץ
מה לי חול ומשום הכי מודה ר' יוסי :
שמא יזיז עפר · שמא לא יהא שם
חול טקור לכל הלורך ואתי לאחוזי
עפר הדבוק והוי חופר גומא : **עפר**
פיחום · כלומר פיחוח בשומך לליבת
למיחם למזיז : **גג רוחפ** · שרחתו ממה:
ואין מגלגלין בשיד רוחפ · דהוח
תולדות האור : **ליבת למינור** · בגג
רוחם דהא לא מטמין ליה : **גגג** ·
לשמא יזיז עפר ויבטנו בו ליגור : **לאוך**
שפ של שמין · ואתי טבריא לאו
תולדות האור ניהוו ואפ"ה אסרו להו
ומודה בהא ר' יוסי : **דדמיא לשמנפ** ·
שמטמין מיס בשיס : **מי שברים שעשפ**
ט"ל לשיפא קלי · לשייטתא דחול ואבק
ולאוחויי דתולדות חמה כי האי גוונא
לשאר לדברי הכל : **לריפא קלי** ·
לפלוגתא, ורבנן הוא דאמרי לה, אבל
לר' יוסי לכ"ע לא מיתסר אלא משום
דתולדות תולדות האור ניהוו : **ופא**
מעשה · דאתי טבריא דתולדות חמה
ניהוו ואתי לאפקועתא דסודרין לליבת
למגזר לשמא יזיז ואשרי להו :

טבלה

כל שבא בחמין מלפני הכבוד ·
פירוש שנתבשל לגמרי כדאמרינן
לקמן בפרק חבית (דף קמה:) כגון
תרנגולת דרבי אבא שורין אותו
בחמין לפיכו בכלי רחטן וכל שלא
בא כו' מדיחין אותו לפירוש רשב"ם
דאפרש דטירוי בכלי אחי אפיר
הכא לאין שורין אותו בכלי רחטן
אבל מדיחין אותו מכלי רחטן דרך
עירוי אבל לפר"ח דאפרש דטירוי
הוי ככלי רחטן ע"כ מדיחין אותו
מכלי אבי קאמר ות"ל מאי ליריך
מדיחין לפיכו שורין אמי ואומר ר"י
דאפילו בכלי אבי אין שורין דהוחיל
דהאיס חמין מיחזי כמבשל ואע"ג
דתנן לקמן (דף תב:) אבל טותן לתוך
הקערה או לתוך התחתי הייט דוקא
תבלין שהן עשויין לאחוך את הקדירה
ולא מיחזי כמבשל ת"ל ס"ה שורין
אותו כיון דאילרי בכלי אבי והא דתקט
מדיחין לאחמטינן דאפילו הדחה
הויא גמר מלאכה במניח היבן וקוליים
האיספנין : **שמא** יטמין ברמץ ·
אאיספנין : **שמא** יטמין ברמץ ·
אבל הפקעת סודרין לא גזרו אטו
שמא יטמין ברמץ לסודרין לא גזרו אטו
לרמץ ואטו סודרין שנאחממו בחור-
לא בעי ר' יוסי למיגזר אאוך דרך
לחממן כל אך שלא יהיו נשרפין :
מפני שמזיז עפר ממקומו · פי'
בקונטרס אאוך שלא יהיה
לו חול טקור כל הלורך לכאוח אאי
לאחזוי עפר הדבוק והוי חופר גומא
וקשה לריב"ח דהא ליכא אאורא
לאוכייתא באופר גומא ואיט לריך

רבינו חננאל

גלגל מאי · אמר רב
יוסף גלגל חייב אאאת
כעניו מליח ישן וקוליים
האיספנין שהדחתן היא
גמר מלאכתן : ולא
יפקיענה בסודרין · ור'
יוסי מתיר · ואוקמה רב
נאמן [בחמה ב"מ לא
פליגי דשרי] בתולדות
האור כולי עלמא לא
פליגי [דאסור] כי פליגי
בתולדות אאה ח"ק
סבר גזרינן תולדות
אאה אטו תולדות אור ·
ור' יוסי סבר לא גזרינן לרבי
ואסרו ליה רבנן לרבי
יוסי והא מעשה שעשו
אנשי מבריא תולדות
אאה הוא ואסרי
להו רבנן לאנשי מבריא
[אע"ג דדאי ר' יוסי
ואסר תולדות אור הוי

א"ר אבא הטמנה ב אול
ר' שמא יטמין ברמץ

כל *שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו
בחמין בשבת וכל שלא בא בחמין מלפני
השבת מדיחין אותו בחמין בשבת חוץ מן
המליח ישן וקוליים האיספנין שהדחתן זו
היא גמר מלאכתן ש"מ : ולא יפקיענה
בסודרין : והא דתנן *נותנין תבשיל לתוך
הבור בשביל שיהא שמור ואת המים היפים
ברעים בשביל שיצננו ואת הצונן בחמה
בשביל שיחמו לימא רבי יוסי היא ולא רבנן
אמר רב נחמן "בחמה דב"ע לא פליגי
דשרי, בתולדות האור ב"ע לא פליגי דאסיר,
כי פליגי בתולדות החמה: מר סבר גזרינן
תולדות החמה אטו תולדות האור ומר
סבר לא גזרינן : ולא יטמינה ברמץ :
וליפלוג נמי ר' יוסי בהא? רבה אמר גזרה
שמא יטמין ברמץ רב יוסף אמר מפני שמזיז
עפר ממקומו, מאי ביניהו איכא ביניהו עפר
תיחוח. מתיבי רשב"ג אומר מגלגלין ביצה
על גבי גג ריחח ואין מגלגלין ביצה על גבי
סיד רותח בשלמא למאן דאמר גזרה שמא
יטמין ברמץ ליכא למיגזר אלא למאן דאמר
מפני שמזיז עפר ממקומו ליגזר: סתם גג לית
ביה עפר תיש מעשה ששו אנשי מבריא
והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין
ובו בשלמא למאן דאמר גזרה שמא יטמין
ברמץ היינו דמיא להטמנה אלא למאן
דאמר מפני שמזיז עפר ממקומו מאי איכא
למימר? מי סברת מעשה מבריא אסיפא קאי
ארישא קאי: לא יפקיענה בסודרין ור' יוסי
מתיר והכי קאמרי ליה רבנן לר' יוסי
הא מעשה דאנשי מבריא דתולדות
חמה הוא ואסרי להו רבנן, אמר להו:
ההוא - תולדות אור הוא *דחלפי אפיתחא דגיהנם, אמר רב חסדא
ממעשה

להטמין מבעוד יום בדבר המוסיף הבל גזירה שמא יטמין ברמץ
*ושמא יחתה ולר"י גרלה דמה שהיו מתערבין טון בחמין לא הוה
דמי להטמנה ולילא למילף מינה דליכא למימר דאסרי להו מפני
שמבשל המיס טונין וגרלה ט דסיטן לא היה מתערב בחמין כי
היה מוקף מחיטה מכל לד והיו
מתחממין המיס טונים שבסיטן מחמת
חמי טבריא ולא היו רוחטה בחמי
טבריא טעמן לפי שריחן רע והטמה
דמיא להטמנה שמיס טונין היו
טטמין בחוך החמין להתחמם :

כל שבא בחמין מלפני הכבוד ·
פירוש שנתבשל לגמרי כדאמרינן
לקמן בפרק חבית (דף קמה:) כגון
תרנגולת דרבי אבא שורין אותו
בחמין לפיכו בכלי רחטן וכל שלא
בא כו' מדיחין אותו לפירוש רשב"ם
דאפרש דטירוי בכלי אחי אפיר
הכא לאין שורין אותו בכלי רחטן
אבל מדיחין אותו מכלי רחטן דרך
עירוי אבל לפר"ח דאפרש דטירוי
הוי ככלי רחטן ע"כ מדיחין אותו
מכלי אבי קאמר ות"ל מאי ליריך
מדיחין לפיכו שורין אמי ואומר ר"י
דאפילו בכלי אבי אין שורין דהוחיל
דהאיס חמין מיחזי כמבשל ואע"ג
דתנן לקמן (דף תב:) אבל טותן לתוך
הקערה או לתוך התחתי הייט דוקא
תבלין שהן עשויין לאחוך את הקדירה
ולא מיחזי כמבשל ת"ל ס"ה שורין
אותו כיון דאילרי בכלי אבי והא דתקט
מדיחין לאחמטינן דאפילו הדחה
הויא גמר מלאכה במניח היבן וקוליים
האיספנין : **שמא** יטמין ברמץ ·
אאיספנין : **שמא** יטמין ברמץ ·
אבל הפקעת סודרין לא גזרו אטו
שמא יטמין ברמץ לסודרין לא גזרו אטו
לרמץ ואטו סודרין שנאחממו בחור-
לא בעי ר' יוסי למיגזר אאוך דרך
לחממן כל אך שלא יהיו נשרפין :
מפני שמזיז עפר ממקומו · פי'
בקונטרס אאוך שלא יהיה
לו חול טקור כל הלורך לכאוח אאי
לאחזוי עפר הדבוק והוי חופר גומא
וקשה לריב"ח דהא ליכא אאורא
לאוכייתא באופר גומא ואיט לריך
לאוכייתא בחופר גומא ואיט לריך
לאוכייתא בחופר גומא ואיט לריך
לאוכייתא בח

ממעשה שעשו אנשי טבריא ואמרו להם בטלה הטמנה מבע"י בדבר המוסיף הכל · ות"ק מה נריך למילף ממעשה דלתמני מיכרת הא מתני' היא דאין טומנין בדבר המוסיף הכל כפרק במה טומנין (לקמן ד' מז: וב"ב) ומבע"י מיירי דמתחזיקה לפי' בדבר שאינו מוסיף הכל אסור כדאמרינן בפ"ב (לעיל דף לד·) ואור"י דמתניתין דלקמן מיירי לאוקמה בבין השמשות אבל מבעוד יום ה"ל דשרי וה"ק והא קתני טומנין בגיזי למר ואין מטלטלין אותן ואי בין השמשות אין טומנין בהן והא אסור לטלטלן וי"ל דהוה מוקמין כר' דאמר (לעיל ד' מ:) כל דבר שהוא מוקח שבות לא גזרו עליו בין השמשות וה"ק לי כר' אחיה לי מבעוד יום שרי להטמין ביה"ש ומי שרי לכל דבר שהוא מוקח שבות כו' וי"ל דה"ק בהטמנה החמירו וה"ל שמואל מוורדין מפרש ממעשה לבני טבריא בטלה הטמנה לאסור אי נמי לחלל בדקתני ואסורין בשחיה וה"ל יוכה מפרש בטלה לפי' בקדירה מיוחת ושיהו דקאמר בטלה משמע לגמרי מכל דבר: **אלא** פניו ידיו ורגליו כו' · הכל היה יכול לדקדק מסיפא דקתני בי"ט כחמין שהותמו בי"ט לילית רחיצת כל גופו אלא שטיפה שרי והא דקתני הכא בי"ט כחמין שהותמו בי"ט לילית רחיצת כל גופו אלא שטיפה שרי משום דבני אדם מצויין לרחוץ בחמין יותר מלשטוף בהן הקדרות ואי אפשר לשטוף בהן הקדרות אלא בחמין גמור ולכך הוצרכו לומר דשרי לרחוץ בהן כל גופו אבל לשטוף הקדרות אסור אע"ג דאי אפשר בלא חמין גמור: **בבני** · להכרותה תומר "היום הותמו" ומוכחת מילתא דתולדות האור ניהו ואפי' להחם בשבת כגון טחן טחון בחמין: **מבע"י** בקדקד · כגון למכתוחת על מרחלתם והן חמי האור: **מופר** · דבבעלי להו מתורת חמין: **והא מעשה לפנינו מבריא** כו'· תלמוד למימרא דמיירי בבעלה קיימי: **הדר**

בטלה הטמנה· נלמדים הטמנה בדבר המוסיף הכל דהא מבע"י נתנו שם הבישול ומפני שהטונין מתממין כך ואע"ג דממילא נאסור: **לפילוניידו·** לסילוני קלהן שחזרו בהן: **רשיין לשפיה** · דמחמם להו לשפייה ולי בעי רותן בהן פניו: **לשטוף** · שטיחן על גופו ומשטוף: **ופפי מנא·** ר' שמעון היא דאמר להשטוף כל גופו בשבת בחמין שהותמו מע"ש ומיירי דקאמר בחמין שהותמו בשבת אסור (ה) הא שהותמו מתחמל שרי ואפי' בי"ט בחמין שהותמו בי"ט ואסור בראשונה לחפי' בית שמאי כל שהותמו בי"ט אסור לשטוף בו אפי' בקדרה ואפי' בי"ט לא נתן לפניו ידיו ורגליו לכל השטוף כל גופו לא: **נ"מ שטוף** · בשבת: **בין בחמין** · ואפי' בצונן מותר: **ואמר רבה בר בר חנה** אמר רבי יוחנן הלכה כרבי יהודה א"ל רב יוסף *בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך מאי כללא דאמר רב חנרום א"ר יוחנן א"ר ינאי אמר *(רב) כל מקום שאתה מוצא שנים חלוקין ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע חוץ *מקולי מטלניות שאף על פי שרבי אליעזר מחמיר ורבי יהושע מיקל ור' עקיבא מכריע אין הלכה כדברי המכריע חדא דרבי עקיבא תלמיד הוא ועוד הא הדר

ממעשה שעשו אנשי טבריא ואמרו להם בטלה הטמנה בדבר המוסיף הכל אפילו מבעוד יום אמר עולא הלכה כאנשי טבריא א"ל רב נחמן בבר חבריניהו אנשי טבריא לסילוניידו: מעשה שעשו אנשי טבריא: מאי רחיצה אילימא רחיצת כל גופו אלא חמין שהותמו בשבת הוא דאסורין הא חמין שהותמו מע"ש מותרין והתניא* חמין שהותמו מע"ש למר רוחץ בהן פניו ידיו ורגליו אבל לא כל גופו אלא פניו ידיו ורגליו אימא סיפא *בי"ט חמין שהותמו בי"ט ואסורין ברחיצה ומותרין בשחיה לימא תנן סתמא כבית שמאי דתנן *בית שמאי אומרים לא ירחם אדם חמין לרגליו אא"כ ראויין לשתיה ובי"ה *מתירין א"ר איקא בר חנניא להשתטף בהן כל גופו עסקינן והאי תנא הוא דתניא *לא ישתטף אדם כל גופו בין בחמין ובין בצונן דברי ר"מ ר"ש מתיר ר' יהודה אומר בחמין אסור בצונן מותר אמר רב חסדא *מחלוקת בכלי אבל בקרקע דברי הכל מותר והא מעשה דאנשי טבריא בקרקע הוה ואמרי להו רבנן אלא אי איתמר *להו רבי איתמר להו בקרקע אבל בכלי דברי הכל אסור. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הלכה כרבי יהודה א"ל רב יוסף *בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך מאי כללא דאמר רב חנרום א"ר יוחנן א"ר ינאי אמר *(רב) כל מקום שאתה מוצא שנים חלוקין ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע חוץ *מקולי מטלניות שאף על פי שרבי אליעזר מחמיר ורבי יהושע מיקל ור' עקיבא מכריע אין הלכה כדברי המכריע חדא דרבי עקיבא תלמיד הוא ועוד הא הדר**

בין בחמין בין בצונן · גרלה לר"י להיינו לפי' דאמר אפי' בחמין שהותמו מע"ש להא לוסר לפי' טון בחמין מחמיר ר' יהודה ועוד לסמכת אמר ר' יוחנן הלכה כר' יהודה: **מה ממי מערבית** חמין לף מי מערה חמין הרותך דיעבד אין לכתחילה לא מכלל להשתטף אבל בחמין אסור · או מכללא · מאי כללא דא"ר יוחנן א"ר לא יתחמם לפי' דקאמר הכא לכתחילה אסור אפי' בחמין שהותמו מע"ש ואפי' בשהותמו בשבת ואפי' בי"ט ואפי' בי"ט שני ואפי' בי"ט שלאחר השבת ואפי' בי"ט שלאחר השבת שחל להיות ערב שבת ואפי' בי"ט שלאחר השבת שחל להיות ערב שבת שחל להיות ערב שבת: **והא** דאמר מע"ש לא יתחמם לפי' דקאמר הכא לכתחילה אסור אפי' בחמין שהותמו מע"ש ואפי' בשהותמו בשבת ואפי' בי"ט ואפי' בי"ט שני ואפי' בי"ט שלאחר השבת שחל להיות ערב שבת ואפי' בי"ט שלאחר השבת שחל להיות ערב שבת שחל להיות ערב שבת: **ואמר** רבה בר בר חנה *) הלכה כר' יהודה · תע"ג דר' יוחנן היא הלכה כתחם מצוה הבא מעמו דר' יהודה מכריע הוא לין הלכה כסתם ונקוה דבפרק קמא דפסחים (דף יט· ושם) פריך ומימא מר הלכה כרבי מאיר דתחם ט"ש לחמו שבת ולהכי פריך והא מעשה דלמני מכריע הוא דפריך בתר הכי ומימא מר הלכה כרבנן גמליאל דהוה ליה מכריע וי"ל דתחם הבאת גריס מהאי תחם דהכא במתני' ומחלוקת בכריית והלכה כמכריע ומיהו לי לאו הכרעה היא הלכה כתחם מתני' תע"ג דמחלוקת בכריית: (לעיל) **הא** חמין שהותמו מבעוד יום מותרים והתניא חמין שהותמו מע"ש · תימה לוקי הא בכריית דתחמיר בכלי מעם להרותה לחומר היום הותמו ומתניתין בקרקע כתחמה כדמפליג בסמוך בין כלי לקרקע וי"ל דחוקה בסיפוק דקיל ליכא לפלוגי בכלי בהרותה לא מחמירא לן מחמת בכלי לפלוגי בהכי:

*) [תמר ר' יוחנן הלכה כוי]

דילמא

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ואפי' אסור בשבת בתחילה כל שהותמו:

[לקמן מי: ופסחים פ"ד]

[נדרים פ' הנ"ך] [ע"ז רבי] [לעיל כח.]

[וכ"ב תוספות פילונין עה· ד"ה לימא וכתוכות כלי ד"ה מני ולף פס. ד"ה ש"מ וב"ב כו· ד"ה כל ומי' תום' לקמן מו: ד"ה כנתה ותום' נדרים מכ· ד"ה הכהו ותוספות ב"מ יג: ד"ה כל מנני וע"ע רש"י ב"מ כב: ד"ה כל ב"ב]

[לקמן קמו: ע"ז תוספתא פ"ד]

[לקמן מי: ופס"ד תוספתא קודם גזירה ד"ל דמחמת לתר גזירה דגזירה קדמוני' פיתה פ"י]

ביצה כח:

ובי"ה מתירין · משמע דוקא לרגליו אבל לעורך כל גופו לא וכן משמע בכולה שמעתין דמחמירין בחמין שהותמו בי"ט בחמין שהותמו בשבת ונזרו על הזיעה ביו"ט כמו בשבת כדלתמר בביצה בהמביא ולקמן (דף מ· ושם) ת"ש משמע שהותמו בי"ט בחמין שהותמו מבעוד יום לא יתחמם בו ביום אלא נקרו משע"ש ול

סדר ביה רבי עקיבא. כדלמרין בפירקין לעיל (דף כט:) לשון מכריע מכניד תמה כך מחזיק ומכריע לת שכנגדו כגון הכא בחמין לסור השתא הוה ליה ר' שמעון דמתיר בחמין יחיד במקום שנים נמצא ר' יהודה מכניד לת כך המסקנא שהרי ר' יהודה עם רבי מתיר שיש לחסור וכעון מותר הוי ליה ר' מתיר כעון יחיד במקום שנים נמצא ר' יהודה מכניד לת כך המסקנא שהרי ר' יהודה יוחנן הלכה כדברי המכריע במחנה כי ההיא דמעולין: פעין פניו. כלומר כל תכר כפני עלמו: רוחץ כהן כל גופו. כיחד חלת שמעייר תכר לחד: פיתיבי כל פני. ולימא לעטויי כעין פניו ידיו ורגליו דהא כל גופו יתד קלמר מין מתכר לחד: מ"ל רב יוסף לפיי. משום דגדל תכיי כבית רבה בר נחמני שהיה רחק קודם לרב יוסף ומת היה שולטו רב יוסף לוך היה רואהו ונהג: מי עביד כשמעתי דרב. כהא מילתא דלרחילה: מלי עבני ליה. שיטה דהש"ם פרכה ליה: לא שמיע ליה. *לרבה הא תיובתא משום הכי משפקא ליה לרב יוסף כרבה דדילמא עביד כרב: ואי לא שמיע ליה. לחלי משפקא ליה לרב יוסף: מה ומה עביד. רבה בכל מילי כרב: בחומרי דרב סוס עביד. בר מהכי חלת חומרי לכל לקולי דרב ליכא דלא עביד והא קולא היא ודילמא לא עביד: שפקקו נקביו. שלא יצא ממעטו: רוחץ כו מיד. ולקן נריך להמתין בכדי שיעשה [ש"ך] שפקקו נקביו לוחן נקבים שמרחץ מתחמם על ידיהן שלוח ניסקא מבחוץ מהחתין *לי"ה ועיקר לוחן בו מיד שהרי לא נתחמם בשבת, לבל בשבת לא שהרי גזרו על הרחילה: ופשפשתו בציפורן. שלפני המרחץ ולא בתוך המרחץ שלא יחמרו רוחץ הוא כדלמרן דלחסרו לת הרחילה לבל הזיעה המירו, והיכך היא זיעה? עומד או יושב בצד המרחץ ומיו טוף מיס עליו והוא מתחמם ומזיע: בנפרים. ולא היו נריכין לחוש שמא נתחממו בשבת מחומו של מרחץ: שמילו לחמור. לת הזיעה: לחבעתום. בדי מרחץ גדולים: ונלא להזיע: ולימו חוצץ. שמא יחמרו מזיע הוא ולת"ג דלחסרו לת הזיעה: מלי עוברי עבירה. דקלמר לעיל שלחסרו זיעה על ידיהן: לחסרו לפן שם שמיין. לעמרי: ופדיין היו רוחלין כחמין. שהוחמו מבע"י: שלין סדבר עומד. שלא היו ליטול יכולין לקבל מחוך שלחסרו להם לת הכל: כמקומה עומדת. לחיסור: הצונן, ראו שאין הדבר עומד להן לחתירו להן חמי טבריה ליזיעה במקומה עומדת, אמר רבא האי מאן דעבר אדרבנן שרי למיקרי ליה עבריינא, כמאן

(*) נכל המקומות לימת מתירין

[לעיל כט:] [לעיל נט:] [לעיל נט:] [ביצה לא:] [לעיל כב. שבחים קח. מכחות מח:]

[ופי' יתר מריכות בתוס' כ"ק קנוי' ד"ה שכבשה]

[ופי' תוס' מכחות לח: ד"ה מי קלמר וכו' מילטו כתוכן לחמר]

טז א מיי' פכ"ב מהלכות שבת הלכה ב סמג לחיין סה עוש"ע ת"ח סימן שכו סעיף ג:

יז ב שם סעיף יח:

יח ג מיי' פ"ח מהלכות ת"ת סמג עשה טור שו"ע ת"ח סימן תקיח סעיף ב:

שהוחמו מע"ש מה מותר לרחוץ

שם לימת תכל

תכל

יט ד מיי' פכ"ב מהלכות שבת הלכה ב סמג לחיין סה עוש"ע ת"ח סימן שכו סעיף ח:

כ ה מיי' שם עוש"ע שם סעיף יב:

מתן דגרס נמי: דילמת גרס הכא לת שמיע ליה לרב יוסף

תיבת לויי"ם רמז לרבינו יהודה כלוי

גזרו על רחיצה

רבינו חננאל

הדר ביה ר"ע לגבי דר' יהושע. ואסיקנא דאי מכללא מאי הוי ר' יהודה מכריע הוא והלכתא כדברי המכריע ובין [בפי' ובין] מכללא חדא הוא. ואמרינן דילמא הני מילי אם תהיה מחלוקתם בששנה אבל חלוקתם בברייתא לא. אשר ליה בפרוש שמיעא לי. והא דאמר אביי כל מילי דמר עביד כרב בר מחני חלת. אסיקנ' רבה כחומרי דרב הוה עביד. כקולי דרב לא הוה עביד: ת"ר מרחץ שפקקו.

פי' שפקקו נקביו מע"ש לחוצאי שבת רוחץ בה מיד. פקקו נקביו מערב. יום טוב למחר נכנס ומזיע ויוצא ומשתטף בבית החיצון. וכן עשו ר' אלעזר בן עזריה ור"ע במרחץ של בני ברק. משרבו עוברי עבירה התחילו לאסור שהיו מחסין בשבת ואומרים מע"ש החסנו. אסרו להן חמין התחירו הזיעה כו'. ואסיקנא אסרו להן אפילו חמין שהוחמו מע"ש ואפילו חמי טבריא וכ"ש חמי האור. ואפילו זיעה אסרו להן

מפני שמפסיד מים שעליו. כלומר שמעתה ומהניתין גבי מיחם שפיגהו משמע דלהפסיד מים לצורך שפייה מותר להפסידן לא זהו ניסון. והכא דאסורין מפרש ריש"ל דדומה כרוחץ במים חמין ויבא להתם חמין לרחון גופו:

ובלבד על יבית קומקומום כו'. פירוש כל זמן שהלוכלוכית שם שמח יפלו המים על הלוכלוכית ואחי לידי סחיטה לי כמי לא יבית משום רפואה וגזרו חכמים סחיטה שממנים שפי מבלוכלוכית ללא מיחזי כרפואה כ"כ:

ושמע מינה כלי שני לימנ מבשל. תימה מאי שנא כלי שני מכלי לחמן דאי יד סולדת לפני כלי שני כמו ואי לאו יד סולדת לפניו כלי לחמן כמי לימנ מבשל ויש לומר לפי שכלי לחמן מתוך שעמד על האור דופטיתו חמין ומחזיק חומו זמן מרובה ולכך נתנו בו שיעור לכל זמן *שהיד סולדת בו לאסור אבל כלי שני לף על גב דיד סולדת בו מותר שאין דופטיתו חמין והולך ומתקרר: **ובי** תימה בלשון חול קאמר ליה. ותע"ג דאסור להרהר נימא דאין לאסור להרהר אלא בלשון קדש והוא הדין בלשון חול: פסיעות

כא א מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה ג סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שכו סעיף ד:

כב ב מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ו:

כג ג ד מיי' וכמג שם טוש"ע או"ח סימן שיח סעיף יד:

כד ה ו מיי' פכ"ב שם הלכה ס ז טור שו"ע שם סעיף יג ושו"ע יו"ד סימן קט סעיף ב:

כה ז ח ם מיי' פ"ג מהלכות ק"ש הלכה ד ס טוש"ע או"ח סימן סה סעיף ג:

כו י מיי' פכ"א מהלכות שבת הלכה ג טוש"ע או"ח סימן שלו סעיף ג:

כז כ מיי' פ"ם מהלכות שבת הלכה ג:

והכא כתמנאי במקום שלקה להגיה בשר כיוצא יד סולדת בו והא דלא ליל תן במקום שהיד סולדת דהיינו במקום שרתח ודאי לא היה היד סולדת ושמא שם לא היו יכול להפסיד לית פעמים התמירו ככלי לתמן לף אם לית היד סולדת בו וכן התמירו חכמים לתפי כלי שני לקמן (מכ:) גבי סעל ה"ה כתמנאי [תו"י]

כח ל מ מיי' פכ"ג מהלכי שבת הלכה ה טור שו"ע או"ח סימן שלא סעיף ג:

כי האי תנא. אמבטיאות של כרכים מטייל בהן ואינו חושש אמר רבא דוקא כרכין אבל דכפרים לא מ"ט כיון דזוטרין נפיש בלייהו.

ת"ר *מתחמם אדם בנגד המדורה ויוצא ומשתטף בצונן ובלבד שלא ישתטף בצונן ויתחמם בנגד המדורה מפני שמפשיר מים שעליו. *ת"ר *מיחם אדם אלונטית ומניחה על בני מעים בשבת ובלבד שלא יביא קומקומום של מים חמין ויניחנו על בני מעים בשבת ודבר זה אפי' בחול אסור מפני הסכנה. *ת"ר *מביא אדם קיתון מים ומניחו בנגד המדורה לא בשביל שיחמו אלא בשביל שתפיג צינתן ר' יהודה אומר מביאה אשה פך של שמן ומניחתו בנגד המדורה לא בשביל שיבשל אלא בשביל שיפשר רשב"ג אומר אשה סכה ידה שמן ומחממתה בנגד המדורה וסכה לבנה קטן ואינה חרשת איבעיא להו שמן מה הוא לתנא קמא? רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו להתירא רב נחמן בר יצחק אמר לאיסורא רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו להתירא-שמן אע"פ שהיד סולדת בו מותר קסבר ת"ק שמן-אין בו משום בישול ואתא רבי יהודה למימר שמן יש בו משום בישול והפשרו לא זה הוא בשולו, ואתא ר' שמעון בן גמליאל למימר שמן יש בו משום בישול והפשרו זהו בשולו, רב נחמן בר יצחק אמר לאיסורא (קסבר ת"ק) שמן אע"פ שאין היד סולדת בו אסור קסבר שמן-יש בו משום בישול והפשרו זהו בשולו ואתא ר' יהודה למימר הפשרו לא זהו בשולו ואתא רשב"ג למימר שמן יש בו. משום בישול והפשרו זהו בשולו, רשב"ג היינו ת"ק? איכא ביניהו לאחר יד. א"ר יהודה אמר שמואל *אחד שמן ואחד מים-יד סולדת בו אסור, אין יד סולדת בו מותר, והיכי דמי יד סולדת בו? אמר רחבא כל שבריסו של תינוק נבוית, א"ר יצחק בר אבדימי פעם אחת נכנסתי אחר רבי לבית המרחץ ובקשתי להניח לו פך של שמן באמבטי ואמר לי טול בכלי שני ותן שמע מינה תלת: שמע מינה שמן יש בו משום בישול ושי"מ כלי שני אינו מבשל ושי"מ הפשרו זהו בשולו, היכי עביד הכי? והאמר רבה בר בר חנה א"ר יותנן *בכל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ובית הכסא, וכ"ת בלשון חול א"ל והאמר אביי *דברים של חול מותר לאומרן בלשון קודש, של קודש אסור לאומרן בלשון חול? אפרושי מאיסורא שאני, תדע דאמר *רב יהודה אמר שמואל מעשה *בתלמידו של ר' מאיר שנכנס אחריו לבית המרחץ ובקש להדיח קרקע ואמר לו אין מדיחין, לסוך לו קרקע, אמר לו אין סכין, אלמא אפרושי מאיסורא שאני, הכא נמי לאפרושי מאיסורא שאני, אמר רבינא שמע מינה המבשל בחמי טבריה בשבת חייב, דהא מעשה דר' לאחד גזירה הוה ואמר ליה טול בכלי שני ותן, אינו *והאמר רב חסדא *המבשל בחמי טבריה בשבת פטור? מאי "חייב" נמי דקאמר-*מכת מרדות. אי"ר זירא אנא חזיתיה לר' אבהו דשט באמבטי ולא ידענא אי עקר אי לא עקר, פשיטא דלא עקר דתניא *לא ישוט אדם בבריכה מלאה מים ואפי' עומדת בחצר לא קשיא הא דלית

מתני' כי פלי מנח. דלמר לעיל מהתחילו עובדי עבירה התחילו לחסור הזיעה והכי לא נחסרה לנח ע"י הרוחין כחמין מחממין ומזיעין לחכמו ותן כאן לנח עבירת דבריהם שחסרו לחם החמין: **נפיש כלייהו.** ומזיע: **מפסיד.** מחמם לשון פוחתין: **מיחם מדם.** מחמם: **אלונטית.** פיול"ח ונראה לי בגד שמסתפנין בו דבכל דוכתא קרי ליה לוכוטית: **על גבי מעיים.** כשהוא חם במעיו מחממין לו כלי לו בגד ומניחו עם ומוציל: **ובלבד שלא יביא קומקומום כו'.** שמא יפפטו עליו ונמלא רותח כשבא בחמין: **מפני סכנה.** פעמים שהן רותחין: **לא יניחו.** לא יניחם עם על מיחמו: **אלא שפיגו לינהן.** במקלהן שהפיג שהתחלף כמו וריחו לא נמר (ירמיה מח) מתרגמין וריחיה לא פג: **לא כשכיל שיבשל.** אלא תניחו עם כדי ביסול שהחה היד סולדת בו: **פכה ידה.** לבבל להפסידו כפך כדרך שטושה בחול לא ופליג לדלבי יהודה: **נפתירא.** מלי לאסר רבי יהודה בשמן ביסול, שרי ת"ק, ומ"ק דוקא נקט ולא נימנו דים בהן ביסול לבבל שמן שע"פ שהיד סולדת להייבו ביסול דר' יהודה שרי לת"ק: **סולדת.** נמשכת לאחוריה מדלגה אלא תכוה וזהו לשון ותסלדה בחילה (חיוב ו) ותלגא ברעדה ותמשך מהלוכתי מדלגה יום הדין אם הייתי יודע שמיתתי קרובה ולא יחמוד: **שמן הב"ח** (ל) רש"י ד"ה יש בו משום ביסול. הלכך לא כדי ליכבל אלא כדי שיפסיר שרי להפסידו לחן זה ביסולו: **ואפילו רבי שמעון** לעולם דפסיר ליה ביסולו. הלכך כדעבדין בחול לא ליטעביד אלא לכאחר יד על ידי חיטוי: **לאיסורא.** אמרה תנא קמא לשמעון, דאית הוא דשרי להפסיר לחכל שמן הפסרו זהו ביסולו: **אימא בייסיו כלאחר יד.** דלחנא קמא לחפי' ע"י חיטוי לא: **ופיכי דמי.** סלוד יש שסולד מרחיחה מועטת ויש שחיט סולד: **בכנפסי.** בכבוס ובחמי טבריה הוה אלא נאסרו כדאחר לעיל התירו להם חמי טבריה: **בחמכני.** כגון בריכה עשויה בקרקע שהמים נכנסים שם ונלחפין: **ובקשתי להניח שם פך שמן.** להפסיר לסוך הימנו קודם הרחיצה: **טוב.** מן המים: **כבלי שני.** שיטענו מעט דבלי שני לימנ מבשל וחיכ מן הפך לסוך לחותו כלי שני דהך חמבטי שהחמין נמשכין לה מן המעיין חשיב לה ככלי רחצון שנרחצו בו אחש"פ שהעבירו מעל האור מבשל כדחנן לקמן (ד' מב:) החילפס והקדירה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכן תבלין: **ושי"מ שפשרו.** בחמקום הרחוי לבישול: **זהו ביסולו.** דהא להפסיר בעלמא הוא דקבעי ואסר ליה:

וסיכי עביד סכי. להורות הוראה שהוא דבר תורה בבית המרחץ: **לגרסר.** בדברי תורה: **דכריס של קדש.** דברי תורה. במקום הטנופת ואפי' בלשון חול: **אין מדיחין.** דלמא אתי לאחויי גומות: **דשפ מעשה דרבי אחר נזירה הוה.** שגזרו על הזיעה ועל לכרכין בחמי טבריה הוא דבר וכי יהושע (ט) דלמר לעיל בימי רבי הוה לימא בימי רבי כבר נגזרה: **וקאמר ליה מוד ככלי שני.** משום ביסול: **מרדים.** רדוי: **שם.** לף: **דשמ בחמכני.** בכנפס. **ולא ידענא אי עקר.** בשעה חבית של ביסיון כדאמרינן התם אבל בחמכני לא: **אי לא עקר.** דגליו: **לא ישוט.** דלימא למיגזר, אחור: **ואפילו עומדת בחצר.** דליכא למיגזר שמא יתיז מים כרגליו חון לאחרכא לחמות: **שם.** לאחסיר: דלית

[תוספתא שבת פ"ד]

[תוספתא שם]

ה מתקדב ל מדודה עם מים אז שמן על הגרף

ב ישוד ל אם שיין בשמן

[דף לו:]

דלית ליה גידודי. ⓘ אומן שפתה גבוהה שיהיו המים עמוקים אצל שפתה כמו בתמצא לכיון שאין עמוקים שם כי מטי שמוך לשפתה טעון לגלין בקרקע ומופר וממתה הטפר לתוך המים ודמי למגבל ולי גרסה [2]המים ליה גידודי רמיא לגהר ותסור: **שהניח** תורה אור נ"ב פירושים

ידיו. כשהיה רוחץ מקום לנטיעת **לי נגע. בתמה: כלילו מכיח מכוו לעולם.** שמתחמם ונח לידי קרי וזה קלקולו של דור המבול מוליחים שכבת זרע לבטלה דכתיב כי השמים כל בשר וגו' (בראשית ו): **כבולעם.** עשתות להת דר' תנוה בולעת חיילות גיים הבא לעיר על שם שמתפללין ובולעים את העיר קרי לה בולעת: **בשעת שלום.** כגון שהות של לוחמי מלכות: **כלילו כופר.** דגרלה שהות בוש בדבר: **כי נחים.** לגהר פניו כלפי הגהר ואין כאן מקום לגיעות אלא לכסותו: **כי סליק.** ופניו כלפי העם מוהר מקום לגיעות: **ר' זירא וקיף.** דמיים לדרך שלא ירחה בכופר: **משתמיט.** היה ירא לירלות לו מקום דהוה בעי רבי זירא למיסק לארעת דישראל ורב יהודה לא סבירא ליה וירא בן יגזור עליו מלוך: **בבלה יבואו ושמה יהיו עד יום פקדי וגו'.** ור' זירא לטהר לך האי קרא בבלי קרא כתיב כדאמרינן בפני דייני גזירות (כתובות קיא.): **הביאו לי נפר.** לחוף את רלחני ולקטר להו בלשון הקודש: **פפחו פומייכו.** וכנגד הבל בית המדרש לחוך הגוף ויוליא הבל של זיעה: **ושמו.** מן מים חמין ותפי' לא הוחמו שלא לרחיקה: **מוסר נאומרן.** בבית המדרש ותפי' בלשון קודש: **הבלא.** דמדרש הכנגם דרך הפה: **מפיק בבלא.** דזיעה: **ולא סלק ד' אמות.** קודם שיסן: **מרקבת.** חיכה מתעבלת לעשות זבל: **ריח רע.** ריח הפה: **ריח טוב.** כל גופו מוסה בזיעה תמיד: **ולא הסריקוהו מבפנים.** שחיטו מכויב לכלום: **ולא הכניסוהו לגוון.** שהן מחזקין את הבשרל: **לחיש ע"ג מכים.** על שוליו ולדדיו שחיכם בכפסים לתוכו: **מתני' מוליאר הגרוף.** מן הגמלים מבט"י: **שותין.** ממימיו בשבת ותע"פ שהוחמו קלת מחמת הכלי לפי שחיטו מוסיף הבל שלא יצטנו בגמרא מפרש מוליאר - מים מבפנים וגחלים מבחון כלי חיש בו בית קיבול קטן אצל דופנו מבחון מחובר לו ועוקר שם גחלים, והמים בקיבולו הגדול ורבוחיו מפרשים מוליאר שני שולים ואנטיכי בי דודי מחילה בינתיים ולי גרלה להפך דלתם כן ה"ל למיקני מים מלמעלה וגחלים מלמטה ועוד דמחמתה דתני בתוספתא לחון קולים הן והן חומרים לחון קולים ומחי נחתא מחרש: **גמ' כי כירי.** חצל יש בכירה אצל חללים שבאנטיכי בו ומים נתונים בתללה הבני ותע"ג דדמי למוליאר מיהו כירה דופנה עב והחור מדיר בתוכה כל יומת החול ודופנה חם מאד ומוסיף הבל במים תע"פ שגרופה מן הגחלים: **כי דודי** - יורה גדולה עומין לה שתי שוליים ומוחנין גחלים בין שניהם והמים על הטליונים: **וכל שכן** - דבי כירי לחוור כדפרישית שמחוך שהחור מדיר בו ודופנו עב מרחיק: **אכל כי דודי נמי.** שהרי הוא כמוליאר: **אנטיכי.** שהוא שלה בילוחית של נחושת ביורה על גחושת שמאל שמאל כלים (פ"ח מ"ג) ושתי לכטיכי ממוליאר דמחוך שהשוליים מוסיס הומס משמר ותע"ג שגרפו גחליהם: **מתני' המיחם** קומקומוס של חמין: **שפינהו** - כולה מהניחין מפרש בגמרא: **גמ' מאי קאמר** - מתי פינהו ומתי לא יחן והדר תמר לחבל טוחן: והלא

פשיטא דלא נגע דתניא ר' אליעזר לומר כו'. ותע"ג דרבנן פליגי עליה ובפרק כל היד (נדה יג: ושם) לא קרי אלא מקום ממזרות שלא ירחה בכרות שפכה ויוליאו לעז על בניו שהן ממזרים*: **רחץ** ולא עוד. ותע"ג מעיקרא דהא בכולי הש"ס לחיפה קודם סיכה כדתמר בפ"ק דקידושין (דף כב:) לחלו סכו וקרא כתיב ורחלת וסכת (רות ג) מיהו קרא לחיכא לאוקמי בסיכה שהיתה מתקשטת עלמה לריח טוב לכן לא היתה סכה בתחלה שעל ידי לחיפה היתה מעברת הסיכה מעליה:

מוליאר הגרוף שותין ממנו בשבת. פי' בקונטרס לפי שאין מוסיף הבל אלא מעמר ומקייים חוס שלהן ואנטיכי לפי' גרופה אין שותין חימה לפי שמוספת הבל ואין גרופה אלא מייך למיגזר במוסיף הבל אלא בהטמה גזירה שמא יחמין בכמין ועוד דדוחק לומר דאתני' חייבי בשעשה האיסור ועוד דאנטיכי חוסר בכל ענין לשתות חימט אפילו בהשהה ואי להחזיר תנן מהמין אפילו באינו גרוף ועוד אי מקום חוספת הבל אלא בכרה ורב יוסף דשקיל לעיל (דף לח.) בשכח קדירה ע"ג כירה וכשלה בשבת אע"ג דלא נתבשלה כמאכל בן דרוסחי ואפי' במזיד וגרלה כפי' ה"ר פורת מוליאר הגרוף שותין חימט בשבת אמוזגין המים חמין ביין לפי שהמים חוין כ"כ חמין במוליאר שיתבשל היין מן המים אמוזגין לתוכו אבל אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין חימה לפי שאנטיכי יש בה הבל יותר ומתבשל היין מן המים בשעת מזיגה וכ"מ בירושלמי: והלא

מוחר לאומרם בלשון קדש, פתחו פומייכו ואפיקו הבלא נמי כדשמואל דאמר שמואל הבלא מפיק הבלא אלא אשתו מיא דבי באני מאי מעליותא? דתניא

יאבל ולא שתה, אבילתו דם וזהו תחילת חולי מעיים, *אבל ולא הלך ד' אמות אבילתו מרקבת וזהו תחילת ריח רע, הנצרך *לנקביו ואבל דומה לתנור שהסיקוהו ע"ג אפרו וזהו תחילת ריח זוהמא, רחץ בחמין ולא שתה מהן דומה לתנור שהסיקוהו מבחוץ ולא הסיקוהו מבפנים, רחץ בחמין ולא נשחטף בצונן דומה לברזל שהכניסוהו לאור ולא הכניסוהו לצונן, רחץ ולא סך דומה למים

ע"ג חבית: **מתני'** מוליאר הגרוף שותין הימנו בשבת, אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין הימנה: **גמ'** היכי דמי מוליאר הגרוף? תנא מים מבפנים וגחלים מבחוץ אנטיכי: רבה אמר בי כירי רב נחמן בר יצחק אמר בי דודי, מאן דאמר בי דודי כ"ש בי כירי ומאן דאמר בי כירי אבל בי דודי לא תניא כוותיה דרב נחמן אנטיכי אע"פ שגרופה וקטומה אין שותין הימנה מפני שנחרשת מחמתה: **מתני'** המיחם שפינהו לא יתן לתוכו צונן בשביל שיחמו אבל נותן הוא לתוכו או לתוך הכוס כדי להפשיר: **גמ'** מאי קאמר? אמר רב אדא בר מתנא הכי קאמר המיחם שפינה ממנו מים חמין לא יתן לתוכן מים מועטים כדי שיחמו אבל נותן לתוכו מים מרובים כדי להפשיר

דלית ליה גידודי הא ראית ליה גידודי: ואי זיקא אנא חזיתיה לר' אבהו שהניח ידיו כנגד פניו של מטה ולא ידענא אי נגע אי לא נגע, פשיטא דלא נגע דתניא *ר' אליעזר אומר כל האוחז באמה ומשתין באילו מביא מבול לעולם. אמר אביי עשאוה כבולשת דתנן *בולשת שנכנסה לעיר: בשעת שלום חביות פתוחות אסורות, סתומות מותרות בשעת מלחמה אלו ואלו מותרות לפי שאין פנאי לנסך אלמא כיון דבעיתי לא מנסכי ה"נ כיון דבעית לא אתי להדהורי, והכא מאי בעיתותא? ביעותותא דנהרא, איני והאמר ר' אבא אמר רב הונא אמר רב כל המניח ידיו כנגד פניו של מטה כאילו בופר בבריתו של אברהם אבינו? לא קשיא הא כי נחית הא כי סליק כי הא דרבא שחי, ר' זירא וקיף, רבנן דבי רב אשי כי קא נחתי זקפי, כי קא סלקי שחי, ר' זירא הוה קא משתמיט מדרב יהודה דבעי למיסק לארעא דישראל דאמר רב יהודה כל העולה מבבל לא"י עובר בעשה שנאמר בבלה יובאו ושמה יהיו (כמ"ל) אמר איזיל ואשמע מיניה מילתא ואיתי ואיסק, אזל אשבחיה דקאי בי באני וקאמר ליה לשמעיה הביאו לי נתר הביאו לי מסרק, פתחו פומייכו ואפיקו הבלא, אשתו ממיא דבי באני, אמר אילמלא (לא) באתי אלא לשמוע דבר זה דיי, בשלמא הביאו נתר הביאו מסרק קמ"ל דברים של חול,

יאבל ולא שתה, אבילתו דם וזהו תחילת חולי מעיים, *אבל ולא הלך ד' אמות אבילתו מרקבת וזהו תחילת ריח רע, הנצרך *לנקביו ואבל דומה לתנור שהסיקוהו ע"ג אפרו וזהו תחילת ריח זוהמא, רחץ בחמין ולא שתה מהן דומה לתנור שהסיקוהו מבחוץ ולא הסיקוהו מבפנים, רחץ בחמין ולא נשחטף בצונן דומה לברזל שהכניסוהו לאור ולא הכניסוהו לצונן, רחץ ולא סך דומה למים

ע"ג חבית: **מתני'** מוליאר הגרוף שותין הימנו בשבת, אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין הימנה: **גמ'** היכי דמי מוליאר הגרוף? תנא מים מבפנים וגחלים מבחוץ אנטיכי: רבה אמר בי כירי רב נחמן בר יצחק אמר בי דודי, מאן דאמר בי דודי כ"ש בי כירי ומאן דאמר בי כירי אבל בי דודי לא תניא כוותיה דרב נחמן אנטיכי אע"פ שגרופה וקטומה אין שותין הימנה מפני שנחרשת מחמתה: **מתני'** המיחם שפינהו לא יתן לתוכו צונן בשביל שיחמו אבל נותן הוא לתוכו או לתוך הכוס כדי להפשיר: **גמ'** מאי קאמר? אמר רב אדא בר מתנא הכי קאמר המיחם שפינה ממנו מים חמין לא יתן לתוכן מים מועטים כדי שיחמו אבל נותן לתוכו מים מרובים כדי להפשיר

והלא

רבינו חננאל

הוא ומשם דשמעיה מר' יוחנן הוכיח בעל השטורה. ושנינן לאפרושי מאיסורי שרי כמעשה דתלמידו של ר' מאיר: **תניא לא** ישוח אדם בבריכה מליאה מים ואפילו עומדת בחצר א"ר וירא חיותיה לר' אבהו שהניח ידיו כנגד פניו של מטה וכו' פי' ר' אבהו היה יורד בנהר למבול ואפילו (לא) נגע לא חיישינן (לה) [והא] דתניא ר' אליעזר אומר כל האוחז באמה ומשתין מביא מבול לעולם כלומר מהחים ומוציא ש"מ ונמצא משחית ורעו על הארץ. הני מילי היכא דלא מיבעית אבל היכא דמיבעית כגון ר' אבהו דהוה מבעית מעליית הנהר אין לו פנאי להחמם כמו שאין פנאי לבלשת לנסך. הלכך אפילו נגע לא חיישינן ליה והני מילי דשרי להניח ידיו כנגד פניו של מטה אבל כשעולה מן הנהר לא כרב דאמר כל הניח ידיו כנגד פניו של מטה כאילו כופר בבריתו של אברהם אבינו וכרבנן דבי רב אשי דכי נחתי זקפו כי סלקי שתו: אמר רב יהודה כל העולה מבבל לא"י עובר בעשה שנאמר בבלה יובאו ושמה [יהיו] עד יום פקדי אותם נאם ה'. הלך ר' אבא ומצא לר' יהודה במרחץ אמר לשמשיו בלה"ק הביאו לי נתר הביאו לי מסרק פתחו פומייכו והסיקו. הבלא ואשתו מיא דבי באני למדנו ממנו כי דברים של חול מותר לאומרן במרחץ בלה"ק. אמר אילו לא [באתי] אלא לשמוע דבר זה דיי:

מתני' מוליאר חנא מים מבהוץ וגחלים מבפנים והוא של חרס ואם נרף גחלים שרי: **אנטיכי** א"ר נחמן בי דודי ושל נחושת היא ותניא כרב נחמן אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין הימנה בשבת מפני

[וע"ע תוספות יומא ל. ד"ה מגוף]

כט א מיי' פכ"ח מהל' מיחמי ביתה הלכה כג טוש"ע או"ח סימן נ סעיף יד ושע"ע סי"ח סימן כג סעיף ד:

ל ב מיי' פ"ה מהלכות מלכים הלכה יב:

לא ג מיי' פ"ד מהלכות דעות הלכה ב:

לב ד מיי' פי"ב מהל' שבת הלכה ח וכ"ע סלכה ו סמג לחון סה טוש"ע או"ח סימן שיח סעיף יב:

מסורת השס

והלא מלרף. וליכא למטוי בגלא הגיע לעירוף כדמפני בפרק לחמר להם הממונה (יומא דף לד: ושם) דסחם מיחם הגיע לעירוף הוא: **מידי** מיחם שפינה הימנו מים קתני המיחם שפינהו קתני. תימה והכתיב ופנו לחם הבית (ויקרא יד) ותניא פניתי הבית (גרחמיה כד) סלו פנו דרך (ישעיה נז) וכן בש"ס *פנו מקום לבר ליוחי שחינו מפנה גלא מה שבחוכם וי"ל כיון דבשמה מקומות הוזכר פיטי על הדבר המפנין כגון *המפנה הפליו מזוית לזוית *) מפנין ד' וה' קופות (*) פנו כליס (מכיש) המוחלה *(חבן) ועתיד לפטוחו לח הוה ליה למנקט פינהו למיטעי: **מיחם** שפינה ממנו מים כיון דחיכא מספיק לבשל רוב המים שבחוכו כדחשכחן בפרק לחמר להם הממונה (יומא דף לד: ושם) שחין מבשל ומלרף דקחמר רבי יהודה מביחין עבשיו על ברזל ומטילין לחוך המים שחפיג ליבחן וחם היה מבשל היה לחסור וחפ"ה פריך והלח מלרף וחע"ג דלחיי סבר כר"ש דהח לחמר לעיל *כל מילי דמר עביד כרב לבר מהני חלח דלעיל כשמואל וחד מינייהו הלכה כר"ש בגרירה ומשמחת לחיי כרבה דלים סבירה ליה מ"מ מוקי מחניחין כרבי יהודה משום דקשיח ליה מידי

והלא מצרף? ר' שמעון היא דאמר *דבר שאין מחכוין מותר, מתקיף לה אביי מידי 'מיחם שפינה ממנו מים' קתני 'מיחם שפינהו' קתני אלא אמר אביי הכי קאמר המיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לתוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לתוכו מים מרובים כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לתוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' לצרף נמי מותר, לצרף לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

והלא מלרף. כשכלי מחכוית חס וטחן לחוכו טון מחזיקים לח הכלי וזו היח גמר מלחכת הטורפין ערחיתת החור מפטפטתו וקרוב להשבר והמים מלרפין פטפוטיו קולדי"ר בלע"ז: **שפינהו.** משמע שפינהו לעלמו מעל החור: **לכל לצרף** · שפינהו ממנו החמין: **הכי לימסר לח שנו.** דפינהו שרי לחת לחוכו טון: **לנח שיעור להפשיר** · ולח לצרף כגון גלח מלחהו טוע ורב משמע ליה פינהו כרב **לחת שפינה ממנו חמין: לפילו שיעור לצרף.** משלחהו טוע: מוסר

(ע"ש) מן ומוקמה עד קלי כשמואל סוכה גם בגמרא מלחמה כשם ר"ת:

(ע"ש)

רב נסים גאון

ר"ש היא דאמר דבר שאינו מחכוין מוחר וזה העיקר בפרק בפה מדליקין (דף כט) דחניא ר"ש אומר טורד אדם משה כפא ופפסל ובלבד שלא יחכוין לעשות חרית. ור' יהודה דאמר דבר שאין מחכוין אסור עיקר דברי ר' יהודה במשנה בפס' יו"ם בפ' יום טוב שחל להיות ערב שבח (דף כג) ורחנן ר' יהודה אומר אין מקרדין ביו"ם מפני שהוא עושה חבורה ובגמ' נרסי' ר' יהודה סבר דבר שאין מחכוין אסור ובפס' בטורות בפ' כל פטולי המוקדשין (דף נג) שנינו בכור שאחזו דם אפילו מת אין מקיזין לו את הדם דברי ר' יהודה בו' ר' שמעון אומר יקיז אע"פ שהוא עושה מום הרי מיכן תדע שר' יהודה סבר דבר שאין מחכוין אסור ור"ש [סבר] דבר שאין מחכוין מוחר:

[מרוב' כ:] [ק"קטו:] (*) [פנו כליס מפני הטומחה נרכות כח:] [ועיל כט: ביצה כג: כחוכות כ: פסחים כט: ניזיר מכ. נקמן נ. כריחות כ:]

מצרף

רבינו חננאל

אלמא מיחם שפינהו מע"ג הכירה ויש בו מים חמין לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי לפשר. פינה מפנה החמין לא יתן לחוכו מים כל עיקר מפני (הוא) שמצרף. ור' יהודה הוא דאמר דבר שאין מחכוין אסור אמר אמר רב לא שנו אלא מים מועטין שיעור להפשיר אבל מים מרובין שיעור לצרף אסור. פי' ציירוף הכלי בעת שיחחמם נעשה כגחלת וכשבביאו בשעת נסר מלאכתו בצונן מחזקתו ולפעמים פניו וגופצא לו כסו ציירוף רב אמר שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפילו שיעור לצרף נמי מותר *) ואוקמה שמואל כר"ש ורב אדא בר מחנה כר' שמעון ורבי יהודה נמי בבא בר"שא (נמי) קאי כשמואל ומונינא כשמואל אליבא דר"ש [ור' אדא] ואקשינן

*) מן ומוקמה עד קלי כשמואל סוכה גם בגמרא מלחמה כשם ר"ת:

(ע"ש)

(ע"ש תוספות כאמצע ד"ה ל"ש ותוס' לקמן מב. ד"ה אפי', ותוס' לקמן קג. ד"ה לא לריכא ותוס' לקמן קיח. ד"ה כלי ותוספות יומא לה: ד"ה ה"מ ותוספות סוכה לג: ד"ה מודה ותוספות כחוכות כ: ד"ה אחל"ל ועוד שם ו. ד"ה הלי ותוס' כריחות כ: ד"ה שכיחה]

(ה) תוס' סוף ד"ה מיחם ושם וכיון שהיו כשבח. ג"ב ע"ל ס' כלל גדול דף מח ב"ה אפי' ניחח:

הגהות הב"ח

והלא מצרף. ד"ה אמר אביי הכי קאמר המיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' לצרף נמי מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(א) בא"ד לפי דשמ"ש שכתבנו מדברי ר"ח אדת מי מיו כר' אדא

(ב) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' לצרף נמי מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(ג) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(ד) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(ה) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(ו) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(ז) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(ח) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(ט) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(י) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(יא) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(יב) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(יג) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(יד) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(טו) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(טז) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(יז) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(יח) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(יט) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(כ) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(כא) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(כב) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(כג) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(כד) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(כה) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(כו) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(כז) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(כח) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(כט) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(ל) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(לא) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(לב) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(לג) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(לד) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(לה) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(לו) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(לז) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(לח) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(לט) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(מ) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(מא) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(מב) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(מג) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(מד) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

(מה) בא"ד ר"ח מיחם שפינהו ויש בו מים הכשן לא יתן לחוכו מים מועטין בשביל שיחמו אבל נותן לחוכו מים מרובין כדי להפשירן ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לחוכו מים *כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מחכוין אסור. אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר לכתחילה מי שרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצ

מוסר . שלחן מכסיין לכך : **גחלת של מכבה** . שמכסיכין לחזן פסולת של ברזל ללא שיך ככוי בהכי מלחורייתא ומדרבנן לחורה והיכא דליכא מוקף לרבים לא גזרו על הכבות : **אבל לא של עץ** . דליחורה דלורייתא היא וחייב משלה : **אפילו של עץ נמי** . דהא לרבי שמעון מלאכה צריכה לגופה=פטור עליה, וכל כיבוי = ליט צריך לגופו, חון מעוטי פחמין לא מהכהבי שפילה : **פלבך** . כיון דלחמרת לא גזרו שבות דכיבוי מחכת במקום מוקף לרבים : **קוץ ברשות הרבים מוליכו פחות פחות מד' אמות** . עד שיסלקנו לגידי רשות הרבים דליחורה דרבנן הוא : **ובכרמלית** . דטלטול דידיה דרבנן : **אפילו מוכא** . יעבירנו בעקירה לחת : **חמין לתוך צונן** . דקסבר מחלה גבר ואין החמין מרחיחין לת הצונן ללא מפגירין : **ולא צונן לתוך חמין** . שהחתוגים מרחיחים לת הצלויגים דתחלה גבר : **כבום** . לשחיה קבטי להו **ולא** ניחא ליה שיחומו הרבה זעוד דכלי שני הוא : **תומר** . לפילו חמין לתוך צונן : **פפל פרי הוא כחמבטי** . ולא על גב דכלי שני הוא הוחיל ולאו לשחיה ללא לרחילה, לחמירי, **דניחא ליה שיחמו הרבה** וגזרינן : **ללא כשכם רחילה בחמין ליכא** . בחמיה, דהא לרבי שמעון לפילו 'חמין לתוך צונן' לסור, לא משכחת חמין שהומו [ולפילו מצ"ש] שלא יהיו לריכין להפיג רחיחתן, ולם כן לא ירחון לפילו פניו ידיו ורגליו בחמין : **מי סברת ר' שמעון לפיפא קמי** . דלא ברי ת"ק ללא חמין לתוך צונן ולחת לחיהו ולסבר לא חמין לתוך צונן : **תרישא קמי** . לשחיה 'וצונן לתוך חמין' דקסברו ב"ה,קלסבר: **מתני' שפעירין** . מן הלור : **לא יתן מרוחתן** . בין השמוות : **לא יתן נתוכן הבלין** . משתחך דכלי רחלון כל זמן שרוחת מבשל לתבל

[לקמן קלד. זבחים נא:]

[שם נב.]

[כיפה כת:]

[ביצה לה.]

[דף מ:]

[יומא כה. כ"ק נד. סוטה עו.]

[נסרא"ם ליתא ופי' כרכ מלגם]

פסחים מ:

אפילו של עץ נמי . ולם תאמר ומאי ס"ד דמקשה וכי משום דסבר שמואל כרבי שמעון בחין מכחין יסבור כמותו במלחכה שחיו לריך לגופה ול"ל דס"ד דמקשה דודאי הא בהא תליא משום דסבר רבי יהודה מלחכה שחיו לריך לגופה חייב עליה היכא דמכחין בשבין מכחין גמי המחירו חכמים לבל לרבי שמעון דפטור עליה מן התורה לף במכחין לת הם ללסור מדרבנן בשבין מכחין כיון דמכחין עלמו ליכא ללא לסורת דרבנן ומיהו לפי החמת לזו הא בהא תליא דשמואל חע"ג דבמלחכה שחיה לריכה לגופה סבר רבי יהודה דחייב [מיהר] בחין מכחין ולרבי יהודה גמי לסור לין מכחין לפילו בגרירה דמכחין עלמו לא לסיר ללא מדרבנן כדלחמרי' לקמן(ובפילקי כל החדיר(זבחים דף לת: ופס*) דלמר שמואל המגדב יין מביאו ומזלפו ע"ג החפים ופריך והא קא מכבה ומפני דסבר דבר שבין מכחין מותר ופריך כי הכא דלמר שמואל מכבין גחלת של מכחת לבל לת של עץ והמחת לומר רשב"ח דפריך מכ"ש דכיון דסבר שמואל דמלחכה שחיה לריכה לגופה חייב ח"כ סבירא ליה גמי בשבת דבר שבין מכחין לסור דסבר המקשה דהחם דהא בהא תליא כמו מקשה דהכא וכיון דבשבת לסור לין מכחין כ"ש בעלמא לף הקשה דמשמע דלפי הוי סבר שמואל מלחכה שחיה לריכה לו פטור עליה הוה לפי שפיר ולמאי והא מלחכה שחיה לריכה לגופה בשבר לישורים דלחר שבת חייב עליה וכיון דסבירא ליה דהא בהא תליא ח"כ לחמי קלמר התם דבר שבין מכחין מותר : **נותן** חדם חמין לתוך צונן . *לפי' בכלי רחלון חמין לתוך צונן דוקא בכ"ם אבל בכלי לחלון הסור לפי שאין מחכוון לכבות אלא לחמין המין [זו"ר]

עוד מוכל לומר דהמין לתוך צונן דוקא בכ"ם אבל בכלי לחלון הסור לפי שאין מחכוון לכבות אלא לחמין המין [זו"ר]

אבל בחמבטי כו' . גרלה דהאי לחמבטי חיירי כגון שהוח לגי ולא היו כההוח לחמבטי דלעיל *דקלמר בקמבטי מדקלמר בפל ע"כ כלי שני דאי כלי רחלון לחאי ליט כחמבטי ודכוותיה לחמבטי הוי כלי שני ועוד דאי בחמבטי שהוח כלי רחלון חייבי לא הוה ליה למינקט לחמבטי ללא מיבם שהוח לבתיה דומיא דכום ומדנקט לחמבטי משמע דבכלי שני חייבי וחתת לפלוגי בכלי שני בין כום שהוח לבתיה לחמבטי לפי שחמין הרבה וחיכא למיגזר דהרותה חותן חמין כל כך סבור בכלי רחלון הוח ובמחני' דנקט במיבם שהוח רחלון לא יתן לתוכו מיט הוה מלי למימר בחמבטי שהוח שני לא יתן לתוכו מיט ללא דמחני' מייירי בבתיה ומפליג בין מיבם לכום : **מי** סברת ר"ש בן מנסיא לסיפא קמי לרישא קמי . היינו דוקא למאי דס"ד לרב יוסף מטיקרת לבל למאי דמסקי' דבפל ליט כחמבטי קמי לסיפא בכום וסבר ר"ש בן מנסיא בב"ה דלפילו בכלי שני חמין מותר ולחיכא למחי' דבריית לחוך הכום לגיבא דהלכתא דהלכה כר"ש בן מנסיא ול"ת למאי דסלקא דעתך דלרישא קמי ולסבר בכום בכלי שני לחוך חמין מאי קמ"ל דב יוסף דבפל הרי הוא כחמבטי כום שני הרי הוא דהלכתא לר"ש בן מנסיא דהלכתא כוותיה ול"ל דרב יוסף בב"ה לחת לחמטינן דסברו בכום : **נותן** חדם קיטון של מים . ול"ת ולמאי לא מייתי בריית דלעיל דבפל ליט כחמבטי ולמאי לינקוך נמי רבי חייא למיקני תרוייהו ול"ל דלחתת קמ"ל בין חמין לתוך צונן בין צונן לתוך חמין דהניח דבפל ליט כחמבטי ה"ת דקתי ר"ש בן מנסיא דלסבר כחמבטי לפי' חמין לתוך צונן ועליה קלמר דבפל ליט כחמבטי ומרי חמין לתוך צונן לבל צונן לתוך חמין ה"ת דלסור ולפבר ההיא דלעיל היינו הך דהכא דלא בקיכרה ונקט ליפמל דרב יוסף דמייתי עלה : **שאני** התם דמפסיק כלי. ול"ת דלסור דלעיל (דף מ:) טול בכלי שני ותן לבל בכלי רחלון לת לת"ע דמפסיק מבא ול"ל דהתם בכלי רחלון והכא דבכלי שני שלחני לבל

שאין מתבין לבן

מוסר, למימרא דשמואל דרבי שמעון סבירא ליה *והאמר שמואל *מבבין *גחלת של מחבת ברה"ר בשביל שלא יזוקו בה רבים אבל לא גחלת של עץ, ואי ס"ד סבר לה כרבי שמעון אפילו של עץ נמי *בדבר שאין מתבין סבר לה כרבי שמעון, במלאכה שאינה צריכה לגופה, סבר לה כרבי יהודה, אמר רבינא *הלכך *קוץ ברשות הרבים מוליכו פחות פחות מד' אמות, ובכרמלית אפילו טובא : אבל נותן כו' : ת"ר נותן אדם חמין לתוך הצונן ולא הצונן לתוך החמין דברי בית שמאי ובית הלל אומרים בין חמין לתוך הצונן, ובין צונן לתוך החמין מותר, בד"א בכום אבל באמבטי: חמין לתוך הצונן, ולא צונן לתוך החמין ורבי שמעון בן מנסיא אוסר אמר רב נחמן הלכה כר"ש בן מנסיא, סבר רב יוסף למימר, פפל הרי הוא כאמבטי, א"ל אביי תני ר' חייא פפל אינו באמבטי, ולמאי דסליק אדעתא מעיקרא דפפל הרי הוא כאמבטי, ואמר רב נחמן "הלכה כרבי שמעון בן מנסיא, אלא בשבת רחיצה בחמין ליכא? מי סברת רבי שמעון אסיפא קאי, ארישא קאי ובית הלל מתירין בין חמין לתוך צונן ובין צונן לתוך החמין ורבי שמעון בן מנסיא אוסר צונן לתוך חמין לימא רבי שמעון בן מנסיא דאמר כב"ש? הכי קאמר *לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה אמר רב הונא בריה דרב יהושע חזינא ליה לרבא דלא קפיד *אמנא מדתני רבי חייא נותן אדם קיתון של מים לתוך פפל של מים בין חמין לתוך צונן ובין צונן לתוך חמין אמר ליה רב הונא לרב אשי דילמא שאני התם דמיפסק כלי? אמר ליה מערה איתמר

אדם קיתון של מים לתוך פפל של מים בין חמין לתוך צונן בין צונן לתוך חמין: **מתני'** *האילפס והקדרה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכן תבלין אבל

נמי הא מבשל כדי קליפה כמו שחפרש לקמן בע"ה ללא גרלה כמו שחומר ר"ת דחמין לתוך צונן מבמע שהטונגין של מטה מרוחים שדרך ליתן המועט במרובה ולכך אין מבשלים החמין המועטים כלל לפי שמתערבין בטונגין המרובין ומתבטל חמימותן ולא צונן לתוך חמין שהחמין של מטה מרוחין ומתערבין בהן הטונגין המועטין ומתבשלין : **אבל** בחמבטי כו' . שני ולא היו כההוח לחמבטי דלעיל *דקלמר בקמבטי מדקלמר בפל ע"כ כלי שני דאי כלי רחלון לחאי ליט כחמבטי ודכוותיה לחמבטי הוי כלי שני ועוד דאי בחמבטי שהוח כלי רחלון חייבי לא הוה ליה למינקט לחמבטי ללא מיבם שהוח לבתיה דומיא דכום ומדנקט לחמבטי משמע דבכלי שני חייבי וחתת לפלוגי בכלי שני בין כום שהוח לבתיה לחמבטי לפי שחמין הרבה וחיכא למיגזר דהרותה חותן חמין כל כך סבור בכלי רחלון הוח ובמחני' דנקט במיבם שהוח רחלון לא יתן לתוכו מיט הוה מלי למימר בחמבטי שהוח שני לא יתן לתוכו מיט ללא דמחני' מייירי בבתיה ומפליג בין מיבם לכום : **מי** סברת ר"ש בן מנסיא לסיפא קמי לרישא קמי . היינו דוקא למאי דס"ד לרב יוסף מטיקרת לבל למאי דמסקי' דבפל ליט כחמבטי קמי לסיפא בכום וסבר ר"ש בן מנסיא בב"ה דלפילו בכלי שני חמין מותר ולחיכא למחי' דבריית לחוך הכום לגיבא דהלכתא דהלכה כר"ש בן מנסיא ול"ת למאי דסלקא דעתך דלרישא קמי ולסבר בכום בכלי שני לחוך חמין מאי קמ"ל דב יוסף דבפל הרי הוא כחמבטי כום שני הרי הוא דהלכתא לר"ש בן מנסיא כוותיה ול"ל דרב יוסף בב"ה לחת לחמטינן דסברו בכום : **נותן** חדם קיתון של מים . ול"ת ולמאי לא מייתי בריית דלעיל דבפל ליט כחמבטי ולמאי לינקוך נמי רבי חייא למיקני תרוייהו ול"ל דלחתת קמ"ל בין חמין לתוך צונן בין צונן לתוך חמין דהניח דבפל ליט כחמבטי ה"ת דקתי ר"ש בן מנסיא דלסבר כחמבטי לפי' חמין לתוך צונן ועליה קלמר דבפל ליט כחמבטי ומרי חמין לתוך צונן לבל צונן לתוך חמין ה"ת דלסור ולפבר ההיא דלעיל היינו הך דהכא דלא בקיכרה ונקט ליפמל דרב יוסף דמייתי עלה : **שאני** התם דמפסיק כלי. ול"ת דלסור דלעיל (דף מ:) טול בכלי שני ותן לבל בכלי רחלון לת לת"ע דמפסיק מבא ול"ל דהתם בכלי רחלון והכא דבכלי שני שלחני לבל

נותן חדם חמין לתוך צונן דוקא בכ"ם אבל בכלי לחלון הסור לפי שאין מחכוון לכבות אלא לחמין המין [זו"ר]

רבינו חננאל

למימרא דשמואל סבר שמעון (ורב אדא) והאמר שמואל מכבין גחלת של מחכת ברה"ר בשביל שלא יזוקו בה רבים אבל לא גחלת של עץ ואיכא ר"ש סבר אפילו של עץ מותר לפי שאין מחכוון לכבות אלא כדי שלא יזוק וכי האי גוונא פסר ר' שמעון ואסיק' לעולם כר' יהודי סבירא לי' דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה *) מיהו דבר פשיט בו היוק לרבים כגון צידת נחש וכבוי גחלת של מחכת בזמן שהיא חמה והיא שהורה והרואה אותה דומה שהיא צוננת לפי שאין בה אדמוטית בגחלת לוחשת ונפצאו בני אדם ניזוקין בו לפיכך מותר אבל הגחלת של עץ אם חסיר אדמוטיותה נכבת כבר ואינה מוקת ואם אדמוטיותה בה כל

תרוחה אותה מתרחק ממנה וסכל פנים אין אדם ניזוק שהשחורה כבר כבתה והאדומה מתרחקין ממנה לפיכך הסבבה אותה חייב ולפיכך היה שמואל אוסר בגחלת של עץ . (ומהיוקיה) אמר רבינא קץ ברה"ר מוליכו פחות פחות מד' אמות ואע"ג דרב ושמואל דאמר בבלאה שאינה צריכה לגופה סבר לה כר' יהודה בדבר שאין מתכוין סבר לה כר' יהודה ומרדב אחא ורבינא שמע מיניהו דהלכתא כר' שמעון: **פיסקא** אבל נותן הוא לחוכו או לחוך הכום כדי להפשירן.ת"ר לא יתן אדם חמין לתוך צונן [ולא צונן] לתוך חמין וב"ה מתירין כו'.ואוקימנא להא דר"ש בן מנסיא שאסר כלומר לא נחלקו ב"ש וב"ה אלא אפילו ב"ה אוסרין* ואע"ג דאמר רב נחמן הלכתא כר' שמעון בן מנסיא כיון דאמר רב הונא חזינא לרבא דלא קפיד ויסנין עביד כמר מרתני ר' חייא דתני ר' חייא נותן אדם קיתון של מים לתוך פפל כו' ורב אשי מתרץ לה לרב הונא ואמר ליה מערה אדם קיתון של מים בין חמין לתוך צונן בין צונן לתוך חמין ר"ל כוותיה דאינון בתראי ומעשה רב. ולא דמו פפל לאמבטי וכום לסיפא דאוקימנא ליה שאסור לתת בתוכו צונן מועטין בהיות חמין בו כדי שיחמו אלא מרובין כדי להפשיר כי הסיפא הוא עצמו סיפא אבל פפל ואמבטי וכום מתחממין בבלי אחד ומערין בתוך

*) עי' ניחור דברי רבינו ז"ל בחידושי הרשב"ץ ז"ל ד"ה גחלת של מחכות ע"ש היטב.

אבל נותן הוא לתוך הקערה ט'. מהכא ליכא למידק דעירוי דכלי שני מדקתני לה יתן לתוכה מבלין ולא תמצינן רבותא לפילו שלא יערה על הקערה שמבלין בתוכה דלמדרכה דוק מסיפא דקתני אבל נותן הוא לתוך הקערה ולא קתני מערה על הקערה שמבלין בתוכה ורבינו שמואל מכיח דהיה דעירוי ככלי שני מהא דקי"ל תתלה גבר ולר"י נרלה דעירוי ככלי רחצון ומכיח דהיה דכזכוכים בפרק דם שחוטת (דף לה: ושם) ת"ר לחבר שבשיל בו חין לי אלא שבישל בו עירה לתוכו רותח מניין תלמוד לומר [לחבר שבושל] בו יבשר תלמא דעירוי תציב מבשל וכירושלמי בפרק כיצד צבע מהו ליתן מבלין מלמטה (א) ולערות עליהן מלמעלה ר' יוסה אמר לחבור דעירוי ככלי רחצון חיליה דר' יוסה מן הדא לחבר שבישל בו ולחבר שעירה לתוכו רותח ודחי ר' יוסי תמן כלי חרס טולא תבלין חיט מחבשל השיב רבי יוסי בר בון והחניא מניין שבכלי רחצה בין חלמוד לומר ואם בכלי רחצה בשלה חיט לן למימר כלי רחצה בלע בתמיטה פי' ע"י עירוי אם חיטו מבשל לה בלע תלמא דמסיק דעירוי ככלי רחצון וכרחה דעירוי לא הוי ככלי רחצון ולא ככלי שני תלא מבשל כדי קליפה דהא ק"ל כשמואל דאמר מתחה גבר דתניא כוותיה בכילוד טולין (פסחים עו.) ומ"מ מבשל כדי קליפה דאמר התם תניא כוותיה דשמואל אם לתוך טונ או טונ לתוך טונ מדיח וסריך אם לתוך טונ תלמיקר ליה בלע תלא לימת אם לתוך טונ קולף טונ לתוך טונ מדיח וכן משמע בזילחי מסכת ע"ז (דף עו.) דאמר מר *עטקנא זכן יורה מעט"ם לחדר ליה גדנפא ומסיק כצולעו כך פולטו מה בולעו בניטוחת אף פולטו בניטוחת ולי עירוי ככלי רחצון °אלי חיריח מצום דבלע בניטוחת אפילו בלע בליעה גמורה פלט בניטוחת אהוא עירוי תלא ולאי לא מבשל תלא כדי קליפה ואם עירו רותחים על התרנגולת לריכה קליפה וכלי שתמיכו ע"י עירוי כגון קערות יכול להגעילן ע"י עירוי דכצולעו כך פולטו אבל מבשל בו אסור לא סגי להגעילן על ידי עירוי והא דאמר בפרק בתרא דע"ז (דף עד:) דרש רבא נעוה תרחיה דהתם מבתמת ע"י עירוי אלא התם דאותה נעוה לא בלעה ע"י רותח**: **לבל** קדרות רותחות הוא נותן. נרלה דדוקא בתבלין פליג אבל בשאר דברים מודה דכלי רחצון מבשל אף בשהעבירו מעל האור: **והיינו** דר"ע. נרלה דאף לפי' הקונטרס שפי' *)דבבל מקום דאיכא ניצני דפליגי בבל תורה אלך אחר המחמיר ובבל סופרים אלך אחר המיקל וכן לריב"ח בפרים שבבל מקום איכא דאחמי טפל לגבי לחן רחצון שהוא עיקר הבא בליעתא בתרא דלעיצא קמא פליג בריימא דרבי חייא אחרא נחמן ונלעיצא בתרא הייט דרב נחמן ומתוך כך פסק רבינו שמואל שמותר לתת מלח בתבשיל בשבת אפילו בכלי רחצון והמחמיר בליעצא קמא אלא ליתי מלח בקערה כל זמן שהיד סולדת בו תבא עליו ברכה: **ואם** נתנו מבעוד יום מותר. **ואין** נותנין ממנו לפי שחיט עם המוכן. היכא לאוקמה כר"ם *דאמיר מותר השמן שבבר ואין ניחותין דקתני הכא הייט כל זמן שהוא °דבאוקמה מחמת מלוה מודה ר"ם כדאמר בגמ' לקמן (דף מה.) אין מוקמה לר"ם אלא שמן שבבר בשעה שהוא דולק הותיל והוקמה למעוטו הוקמה לאיסורו ולא שבבר ממש קאמר ההיא אלא בבלו הכי עשמו אין לאסור מטעם דהוקמה למעוטו ולא לאסור לטולטו אלא מטעם דבשעה בשים לדבר האסור כדאמרינן בסוף פירקין (דף מז.) הא לבר שמן ופתילה הותיל ונעשה בשים לדבר האסור מבל מטעם דהוקמה למעוטו לא היה לאסור לטולטו אחין ביטול מלוה כמה שמטולטלו: **אע"פ** שאמרו חכמים אין נותנין כו'. אין נותנין כלי אחת הבר לקבל בו אלא השמן ה"ל למימר דתנן, במתניתין ולכי לקבל בילה לא משמע אלא מדיוקא דמתני' אלא מטום דבעי למימר אבל כופה עליה כלי נקי בילה: **דצלה** שהיה מלויה לו החירו. פי' בקונטרס לדבר שהיו ניטל וגרס בהטות דפריך לרב יוסף מבריימא אחרת שהיא בשהות על טבל כרחם גגו דמבל חיטו ניטל ומקשה לריב"ח דאי גרס בה טבל אמאי פריך לרב יוסף מבריימא אחרת שהיא בשהות ועוד דבפרק כל כתבי (לקמן דף קיז: ושם) משמע בהדיא דלא גרסי' בבריימא דהכא טבל אלא בבל טבל מיירי דקתני סיפא נזדמנו לו תורחין מניח כלי אחר ט' ונרלה לו לפרש דהלכה שהיה מלויה לו החירו לטרוח בכל דבר שהיו ניטל מטום טירחא:

שאינה מלויה לו החירו. והא דאין נותנין כלי תחת הגר לקבל שמן חשיב הלכה שהיה מלויה לפי שרגילים לעולם לתת כלי תחת הגר מבעוד יום וניטולות הע"ב דקאמר בסמוך דשכיחי לו שכיחי כולי האי שיחושו להם אם כלי מבעוד יום ולהכי חשיב לה הלכה מלויה:

אבל נותן הוא לתוך הקערה או לתוך התמרחי רבי יהודה אומר *לבל הוא נותן חוץ מדבר ששיש בו חומץ וציר: **גמ'** איבעיא להו רבי יהודה אריישא קאי ולקולא או דילמא אסיפא קאי ולחומרא ת"ש דתניא רבי יהודה אומר לבל אילפסין הוא נותן לבל הקדירות רותחות הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר סבר רב יוסף למימר מלח הרי הוא כתבלין דבבלי ראשון בשלה ובבלי שני לא בשלה א"ל אביי תני רבי חייא מלח אינה בתבלין בבבלי שני אפי' בשלה ופליגא דרב נחמן דאמר רב נחמן צריכא מילחא בישולא לבשרא דתורא ואיבא דאמרי סבר רב יוסף למימר מלח הרי הוא כתבלין דבבלי ראשון בשלה בבלי שני לא בשלה א"ל אביי תני ר' חייא מלח אינה כתבלין דבבלי ראשון אפי' בשלה והיינו דאמר רב נחמן צריכא מילחא בישולא כבישרא דתורא: **מתני'** אין נותנין כלי תחת הגר לקבל בו את השמן ואם נתנה מבעוד יום מותר ואין ניאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן: **גמ'** אמר רב חסדא יאע"פ שאמרו אין נותנין כלי תחת הגר לקבל ביצתה אבל כופה עליה כלי שלא תשבר, אמר רבה מ"ט דרב חסדא? קסבר תרנגולת עשויה להטיל ביצתה באשפה ואינה עשויה להטיל ביצתה במקום מדרון והצלה מצויה°התירו,והצלה שאינה מצויה לא התירו,איתיבי אביי,והצלה שאינה מצויה לא התירו אתמיה °נישברה לו חבית של שבל בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה נותנין כלי תחת הגר לקבל ניצוצות ניצוצות שמי שאיתיביה

מתני' אין נותנין כלי תחת הגר לקבל את השמן ואם נתנה מבעוד יום מותר ואין ניאותין ממנו. כלי שאינו מוכן לשמן אסור ליתן תחתיו כלי לקבל השמן שיזוב ממנו שמא יבוא לכופפו ולהשתמש בו: **ואין ניאותין** ממנו. אפילו לצורך חבירו שנתן תחתיו כלי לקבל השמן שיזוב ממנו שמא יבוא לכופפו ולהשתמש בו: **ואם נתנה מבעוד יום מותר.** דכלי שאינו מוכן הוא אלא שנתנו מבעוד יום: **מפני** שאינו מוכן: **גמ'** מנא הני מילי אמר רב חסדא אמר קרא °לבל קדרות רותחות הוא נותן. נרלה דדוקא בתבלין פליג אבל בשאר דברים מודה דכלי רחצון מבשל אף בשהעבירו מעל האור: **והיינו** דר"ע. נרלה דאף לפי' הקונטרס שפי' *)דבבל מקום דאיכא ניצני דפליגי בבל תורה אלך אחר המחמיר ובבל סופרים אלך אחר המיקל וכן לריב"ח בפרים שבבל מקום איכא דאחמי טפל לגבי לחן רחצון שהוא עיקר הבא בליעתא בתרא דלעיצא קמא פליג בריימא דרבי חייא אחרא נחמן ונלעיצא בתרא הייט דרב נחמן ומתוך כך פסק רבינו שמואל שמותר לתת מלח בתבשיל בשבת אפילו בכלי רחצון והמחמיר בליעצא קמא אלא ליתי מלח בקערה כל זמן שהיד סולדת בו תבא עליו ברכה: **ואם** נתנו מבעוד יום מותר. **ואין** נותנין ממנו לפי שחיט עם המוכן. היכא לאוקמה כר"ם *דאמיר מותר השמן שבבר ואין ניחותין דקתני הכא הייט כל זמן שהוא °דבאוקמה מחמת מלוה מודה ר"ם כדאמר בגמ' לקמן (דף מה.) אין מוקמה לר"ם אלא שמן שבבר בשעה שהוא דולק הותיל והוקמה למעוטו הוקמה לאיסורו ולא שבבר ממש קאמר ההיא אלא בבלו הכי עשמו אין לאסור מטעם דהוקמה למעוטו ולא לאסור לטולטו אלא מטעם דבשעה בשים לדבר האסור כדאמרינן בסוף פירקין (דף מז.) הא לבר שמן ופתילה הותיל ונעשה בשים לדבר האסור מבל מטעם דהוקמה למעוטו לא היה לאסור לטולטו אחין ביטול מלוה כמה שמטולטלו: **אע"פ** שאמרו חכמים אין נותנין כו'. אין נותנין כלי אחת הבר לקבל בו אלא השמן ה"ל למימר דתנן, במתניתין ולכי לקבל בילה לא משמע אלא מדיוקא דמתני' אלא מטום דבעי למימר מבל כופה עליה כלי נקי בילה: **דצלה** שהיה מלויה לו החירו. פי' בקונטרס לדבר שהיו ניטל וגרס בהטות דפריך לרב יוסף מבריימא אחרת שהיא בשהות על טבל כרחם גגו דמבל חיטו ניטל ומקשה לריב"ח דאי גרס בה טבל אמאי פריך לרב יוסף מבריימא אחרת שהיא בשהות ועוד דבפרק כל כתבי (לקמן דף קיז: ושם) משמע בהדיא דלא גרסי' בבריימא דהכא טבל אלא בבל טבל מיירי דקתני סיפא נזדמנו לו תורחין מניח כלי אחר ט' ונרלה לו לפרש דהלכה שהיה מלויה לו החירו לטרוח בכל דבר שהיו ניטל מטום טירחא:

שאינה מלויה לו החירו. והא דאין נותנין כלי תחת הגר לקבל שמן חשיב הלכה שהיה מלויה לפי שרגילים לעולם לתת כלי תחת הגר מבעוד יום וניטולות הע"ב דקאמר בסמוך דשכיחי לו שכיחי כולי האי שיחושו להם אם כלי מבעוד יום ולהכי חשיב לה הלכה מלויה:

רבינו חננאל

בתוך חללו לפיכך מותר שנמצאו כלי שני וקי"ל כלי שני מותר: **ר'** יהודה אומר לבל הוא נותן בו' אסי' ר' יהודה אריישא דקתני האלפס והקדירה שהעבירן מרותחין לא יתן בתוכן תבלין התם פליג ומקיל הוא דתניא ר"י אומר לבל אלפסין רותחין [הוא נותן] לבל קדירות הרותחין הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר. מלח כתבלין הוא אי לא ואסיק' כדתני' ר' חייא מלח אינו כתבלין דבבלי ראשון נמי לא בשלה והיינו דרב נחמן דאמר צריכא מילחא בישולא כבשרא דתורא ש"מ כי נותן מלח בחבשיל בשבת ואפילו בכלי ראשון אינו בישול: **מתניתין** אין נותנין כלי תחת הגר לקבל בו את השמן כו' אמר רב חסדא אע"פ שאמרו אין נותנין נר תחת התרנגולת כו' כלומר אפילו אם עומדת במקום מדרון ורואין כיון שתלך תפול הביצה במקום מדרון שהרי לא התירו לו להטיל התחתה כלי לקבלה לביצה כדי שלא תשבר ווהו שירוש הצלה מצויה התירו הצלה שאינה מצויה לא התירו והא חבית שנשברה בראש גבו כו' ושנינן בגולפי חדתי פי' קנקנים חדשים

גליון השי"ם

תום' ד"ה לבל. מאי תירוץ התוס' דבלע בניטוחת. ק"ל דלעמיית לף אם עירוי לף אם עירוי כייון בעירוי על גוף לבל הכא דבעירוי על גופה בכלי שהוא חם. לף

ממורת הש"ס

[כהאי גוונא במעשרות פ"ק מ"ו]

[ר"י מפס]

מתניתין

ר"ח ור' יוסף (אין) נותנין לשאר נשמר כלי תחת פיוק לשאר כלי. ר"ח ופירש"י דקאי אשאר כלי

קושיות על רש"י שאחר לא אמרינן שמעינן לקמן קיז: פ"ק

[לקמן מג. מז:

[לקמן מד.]

[וע' תוספות זבחים נה: ד"ה עירה כו' *) [ע' תוס' ע"ז ו. ד"ה בבל תורה]

[לקמן מה.]

ת"י מתמי' שיעשה התם למעה והיל של מכם דמי כל שעה ליכא למ"ד זה וזה לפטור המעשה והלעה ומוגלגין ואייבי בשים למוס בשיעור הלה ולכאי נין מתחה גבר נין פילחה גבר מבשל כדי קליפה וכאן ליה משישר הלה [תוי"ט]

ה יתידון פסחים עג: כתוס' רב שקנאי כמו שבניה הגאון מהרי"ף הצלה נע"ז שם בהגהותיו. מצלי ה ואולי יפתה גיטין סה עוקבת מסוגיא דב"מ פ. מכוח דוחק דבני מר עוקבת כמו שבניה בס"ד

כיוצא בזה ר"ח ב"ק ל: ד"ה ואי

ג"ה ספרים שנוסכין כתוס' רב שקנאי כמו שבניה הגאון מהרי"ף

עד כאן בעיני בי שנא מכאן עד סוף הפרק בעיני בעלי מוקצה

נתינת כלי נדי לקבל דבר האסור

מסורת השים

מיסיביה כופין קערה. על תרם על גבי הגר כו': נחיני. כמוכין: וכן קורס שנשברה כו'. משנה היא לקמן: שנשברה. בנשבת: מרוכות ממש. ליתומ"ש: כספסל. דכלי הוא ומותר לטלטלו: כשורי מדסי. שלא נבדקו עדיין וכשמכניד משא הבית עליהן שהיו טחין על גגותיהן בטיט שכיחי דפקעי: ממש דרב אסדא. דלקן:

[לקמן קו. קמג.]

לקמן קמג: טחינן כלי חחת החרעולת: מפני שמבטל כלי מסיכנו. שהיה מוכן מחמלה לטלטלו ועכשיו עושהו מוקלה: מוכן הוא. שלין בו מוקלה חלת לישורו ואם בא לחתך ועבר על דברי חכמים שאסרו לחרוס בשבת ותיקנו, מחוקן ומותר לטלטלו ולאוחלו הלכך לאו מבטל כלי מסיכנו חשיב ליה: אין בהן ממש. ומותר ליטלן אחר שנפלו לאוכל:

[תוספות ס"ד]

[כיצה לד: לה.] [לעיל מב: לקמן מז:]

וכן קורס כו'. קס"ד שמהלכין שם ואינו יכול לזוב ליטלו: סרעלי. לשחיה כל אלו מלניות הן: כל הן בשמות. אלל נחנו שם משחיקה מותר ליטלו שם אין החפרותים עליו: בלריך למקומו. להשמש במקום הכלי ומחוך שיכול ליטלו לעורך מקומו מוליכו למקום שירלה: לכתוס בם אם ככלי. לשחוס בפי לוחות: על גבי מכניס. מפני שהגשמים שלא ימלו אלו לא יקבלו סיד מאחר שהגרוויות בימ"ש: מקורזלות. בלחלן חד ולחויות ליקוח דהוי דבר הניטל: למיוגא. להשמן שכל השמן כך היה יוצא וטמן קלח על שמלטו:

[כיצה לו.]

[תוספות שם]

[תוספות שם]

[כיצה לו.]

ביצתה כך אין כופין עליה כלי בשביל שלא תשבר קסבר אין בלי ניטל אלא לדבר הניטל בשבת מיתיבי כל הני תיובתא ושני בלריך למקומו

[כיצה ג.]

תא שמע אותה ביצה שנולדה בשבת ואחת ביצה שנולדה ביום טוב אין מטלטלין לא לכסות בה את הכלי ולסמוך בה כרעי המטה אבל כופה עליה כלי בשביל שלא תשבר? הכא נמי בלריך למקומו ת"ש פורסין מחצלות על גבי אבנים בשבת באבנים מקורזלות דחזיין לבית הכסא ת"ש פורסין מחצלות על גבי לבנים בשבת דאישתיור מבניגא דחזיין למיוגא עלייהו ת"ש פורסין מחצלת על גבי כוורת דבורים בשבת בלמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים ובלבד שלא יתכוין לצוד הכא במאי עסקינן דאיכא דבש,א"ל רב עוקבא ממישן לרב אשי חינח בימות החמה דאיכא

[שם לו. כל] [מסורת ש"ס כתוב שיטוים]

[שם לו.]

דחיכא

ביצה לו.

ואם תאמר מנין לו לחכם שלא יאמר לו חכם אחר שטעות הוא בידך ואל תעשה כן שמא אף אתה טועה בדבר אחר ואל תקבל ממני הוראה לעולם אלא אם כן אמר לך טעמי בדבר ואתה רואה שהוא נכון ומתקבל על לבך שנאמר ואתה לא תעשה כי אם כאשר יורוך וגו' ואומר על פי התורה אשר יורוך וגו' ואומר לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל ואומר למען תשמור לעשות ככל הנראה לך ואומר ועשית על פי הדבר וגו' ואומר ועשית על פי הדבר ההוא אשר יגידו וגו' ואומר על פי התורה אשר יורוך ואומר על פי הדבר אשר יאמרו לך ואומר ועשית ככל אשר יורוך ואומר ועשית ככל אשר יגידו וגו' ואומר ועשית ככל אשר יגידו וגו' ואומר ועשית ככל אשר יגידו וגו'

דחשיב עלייהו. וי"מ והא מסור לרחמים כדמעיין בסוף פרק המניח (לקמן נה.). וכן) הכוונה מלות דבר בשוגג חייב מחמת דברי ר"ל ולרבנן שבות מיהא חיכא והוי דבר שאין מיטל ויל דמיירי בדרוזיות ומונחות שם בכוורת אי נמי רגילות שים דבר קל ע"ג מלות ואותו ואת ליט לריך לדייק:

שלא יעשנו כעין מלודה. וי"מ מלי קמ"ל פסיקא דלי עביד כעין מלודה דאסור *והא לן מעמע מכרייתא דתני"ג לחיט מהכין לאור וי"ל דאסר כפ' מפילין (ביצה לו: ושם) דקמ"ל דס"ד כמיט ניעד אסור שלין כמיט ניעד מותר: **רב** אמי אמר כו'. מסתמא רב אמי הכיר מיד כן גרל שוקבת כשקולו אלא מסיקר הס"ם מירון שלו מחילה ורשב"ל אומר דשניהם הכיר רב אמי דבמסכת בילה גרם מ"ל לו לגרכה אלא לאותן שמי חלות וכשיטת דהכא גרם וחב"ל מי קאמי כימות החמה כו':

כבר תירגמ' רב הונא למעמיך.

בפרק בתרא (דף קנד:) מעמע דאיים ליה אמי לרב הונא דאסור לבטל כלי מהיכו דפריך למילתיה דקאמר התם רב הונא היתה בהמתו טעונה כלי זכוכית מבית כרים וכסתות ומיתי אתפיהן והא קאמבטל כלי מהיכו ומשני בשליפי זוטרי וי"ת אלמי תקנה ליה התם דהא רב הונא סבר הכא דאין כלי ניעל אלא לדבר הניעל וי"ל דמיירי בגריף למקומו וי"ת וכי פריך ליה התם מהניא להיתה בהמתו טעונה טבל ועבדים ליתא דמיירי באין גריף למקומו וי"ל דהוה מלי למשוי הבי דה"ל הוה מלי למשוי בשליפי רבדבי וי"ל מתרן לאסור דאין כלי ניעל אלא לדבר הניעל ברי *היכא דאיכא הפסד מרובה וכן מעמע דקאמר התם מהו דתימא כי היכי דלהפסד מרובה מבטל כו' מעמע משמע דאפילו בהפסד מרובה אסור לבטל אלא לדבר שהיו ניעל דמה משמע *להמיר אם לא זה לאיסור:

חם להס מלמטה. תימה מלא סוס מהי איסור ליכא שיעיתו כל אחד מהם ניעד עליה ותו למאי מייתי בריסא מטה והדר מלמעלה ימתינו עד שיחם להס גם מלמעלה ויביאו מטות ומחלפות יחד ונראה דאסור רבנן למיעבד היכא שהוא לעולך מי כל כמה דליפסד למיעבד: **ופורסין** עליהן זה

זוקף כו'. דוקא בכה"ג כמו שפי' רש"י אבל ממטה למעלה אסור מקום שהוא כדאמרי' בהמביא כדי יין (ביצה לב: ושם) אמר רב יהודה מדורתא מלמעלה למטה ברי מלמטה למעלה אסור וכן ביעתא וכן קידרא וכן חביתא ופוריא דהא דאמרי' בהמולת תפילין (עירובין קב.) גבי דיכרי דרב הונא אמת לקמיה דרב מ"ל זיל כריך בודיא וסייר בה טפח למטר פסקוה מוסיף על אהל ערלי הוא ושפיר דמי אבל בגלח זיוד לאסור מקום שהממיות התמתונות היו כבר עשויות ואם היה פורס עליהן היה עושה אהל כדרך לעשות אהל ואע"ג דרב הונא אית ליה הכא דאין ניעד אלא לדבר הניעד *מה שהיה מוסיף למחר לא תשיב מלטול לו אמת היו מוסיפין עם אהל מ"ש מקום הפסד מרובה שרי כדפירש לעיל: **זך** זוקף מעמו. תימה לר"י (*) דרבא לא שרי אלא בכביל מי וכפ' מי שהוליאוהו (שם מלי ושם) תניא זוקף את המטה פורס עליה שלח תשול החמה על המת ועל התולין והשם מוקי לה בממיה דציעים שסוכה כשירה בגלוח הכי ולא הוי אלא מוסיף אהל אבל מ"מ (לין) ניעד הכלי בכביל מת ויש לומר להשם נמי לא שרי אלא בענין שלומר כלן שסוכה בכביל מי לי נמי שים מלין מלכלין עם המת: **ונשמט** והולך לו. ולין לריך לימלר עם המת בהאהל כדי שיהא נראה שנשמט בכביל מי לי נמי מלכלין עם המת: **דר"ע** טלטול מן הלד שמיה טלטול. נראה לר"י דכן הלכה מדלא קאמר לר"ע לא שמיה טלטול וכגון לילוכא ככר וחינוק ואין לו אלא מטה אחת ושפיר דרבי יהודה בן לקיש מתוך שאדם בהול לא שמיה טלטול מקום להלבתא דשמיה טלטול ועוד לר"י דברים כל הכלים (לקמן קכ:) פסיק רב נחמן לר' אלעזר בן תדאי דקסבר לא שמיה טלטול וע"ק דרב אחדיב דהכא סבר שמיה טלטול ובכותח פ' תולין (שם קמלי) אמרי בי רב טלטול מן הלד לא שמיה טלטול *ובדוכתא אחריתי פריך מדרב אחאי בי רב ובפרק המוחל (ב"מ קנ:) ובפרק בית כור (ב"ב קה:) מלריך מילתיה דרב ודאמרי בי רב ועוד אמרי אסר רב

(*) ניל דהכא

בתמת דסיכרא הס"ם דלר"י ניל כלי לאהל דאיכא ב' תלות מבואר דס"ל לרש"י שם (דלר"ם ניהא דרי"ן). ולדברי ר"ם ילמ כוונת הקו"ח ס' מי שהחשיך שכתב דרי"ן הוא רק לרי"ו וכתב עלה ש"ך ס"ק ב': נב: כי פליגי דלים ניה. ק"ל אמאי לא הוי המטה עשוה במקום ככר או תינוק ועי' ש"ך ס"ק כ"ו ובתוספות שבת. ומה לא הקשו כלום ועי"ש: תוס' ד"ה ומכיון וכו' מה שהיה מוסיף למחר. עי' לקמן דף נג ע"ש:

תוס' ד"ה מהו לינן: שם ד"ה דכ"ע וכו' ובכותח מחריתי. עי' בכוכות דף כז ע"ש:

כמו א מיי' פכ"א מהלכות שבת הלכה ו ופכ"ו הלכה כב סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שיח סעיף ו:

מז ב ג מיי' שם פכ"ו הלכה כה סור שי"ע או"ח שם סעיף ח:

מה ד שבת פגים ובלה מהמע דהא"ע ד"ה ויש כו'

דליכא דבר. דבר הניעל: **שמי מלות**. כל הכוורת שומין לותה הדבורים מלות מלות על לפיתים דבש ושטוה וכרוזים לוחן מניחין בה שמים שיפרנסו מן הדבורים כל יומות הגשמים כדתנן בהמוכר לת הספינה (ב"ב פ') הלוקח מלת טוולתו על מביכו מניח שמי מלות דשמתת לו מכרן: **פוקלות ניעפו**. לדבורים הלך הוה ליה דבר שאין ניעל ותפ"ה מעלטלין מחלת להלחן: **דמשיב עלייהו**. מלחמול לאכילה: **ומני**. היה שהלרכת לתרוחה לשמיבה וקאמי דדבר שאין מתכוין מוסר כר"ש: **אי ר"ש**. ממר שלמה לי לאוקמיה בשמיבה: **שלא יעשנו כמעודה**. שלא יכשכה כולה אלא דשכוח רוחה שיוכלו לאחת כי היכי דלא ליפגדו בהאי כיסוי ממילא ואע"ג דלא מיכיון למילד לאחר: **רב אמי אמר**. לעולם דאיכא דבש טוכת ודקאמיך מ"ימות הגשמים", ימות הגשמים שבת: **נשמפפיך**. לאיזן כלי ניעל אלא לדבר הניעל: **אם המוטל בהמה**. ויש לאוקי שמא יאמר להסריח: **ושאין בגדו**. ע"ג הקרקע כדי שיעמדו מחוס הקרקע וילטרך להביא מטות ליבב עליהן והמטות יהיו לממילה כדאמרי ואזיל: **אם נפח נמטה**. מן הקרקע שרחוק תמה: **ופורסין**. על לאחן לגל: **זה זוקף ממטו**. שהחה המחללת מונחת עליה וכן זה, נמלאת מחינה עשויה מלילין, ולכשילטו כשמטין והולכין להס ודוקא נקע חס להס מלמטה כריסת שיכילתו המטות ליעיבה בריסת והדל מחללת לפרוס עליהן לגל ולוחזין לוחה ביניהן עד לאחר שעה שיקפוש ושמטוס דהוה ליה כי ההוא דלאמרינן(עירובין דף קמ:)התי מדורתא מלמעלה למטה שרי אבל לאחויי מעיקרא מטום לעורך האהל לא דהוה ליה מלמטה למעלה כדרך בנין וקי"ל אין טושין אהל ערלי בתחילה בכלכה: **טופו ממטה נמטה**. עד שמגיע לגל: **מן הגד**. כלאחר יד: **מי דליכא**. והתי מינלין דקאמר ר' יהודה בן לקיש דמטולטל ליה להדיא הוא: **מלי טעמא דר' יהודה**. תלוי לו מן הלד הוא דקאמרי: **לימא כתנאי** *אין מצילין את המת מפני הדליקה אמר ר' יהודה בן לקיש שמעתי שמצילין את המת מפני הדליקה היכי דמי: אי דאיכא ככר או תינוק מ"ט דתנא קמא אי דליכא מ"ט דר' יהודה בן לקיש אלא לאו בטלטול מן הצד פליגי: **דמר סבר** טלטול מן הצד שמיה טלטול ומ"ס לא שמיה טלטול ומ"ס לא שמיה טלטול מן הצד שמיה טלטול והיינו טעמא דר' יהודה בן לקיש *דמרתך שאדם בהול על מרתו אי

יומא פה.

[נעיל ב: נקמן קכב:]

[נקמן קכ. קמ"ל.]

[תוס' פ"ד] יומא פה.

ולעיל מיניה ס"ע נשמיי דשבי מקום שפסד מלא לכולכו דמכוי שיעוי מדא לכולכו כאיין לשקומו [ער"ן] טלטול מן הלד

ומיהו דוחק שרבינ"ל דתשבו לשתיר מוכם (דשמלחם) [דמא לכב] דמפרש שמעמ מקום שלא שיעה שיעה ולית ליה דביעול כלי ולא שמעמ לאין כלי ניעל (שלא) [כלא] מיקשי ליה כריעבא דאסר, בפ' בתרא דף קמ: לבבית תמתין כרים וכסתות שלא יעשנו מקום מוכם [תוי"ט]

רבינו חננאל

וכיון שסותר לשעתו מאותו מקום ולשלמלו משלמלו למקום הביבה (כי') וכיוצא על הביבה וכן כולם *) ולא יתכן לישב ע"ג הביבה כדי שלא יסגור בבריו. ליכיך כוסה עליה [כלי] וישב עליו. וכל התיזובות פשוטות הן. ושניהן על הסוחרת באותן ב' חלות ששנינו בש' המוכר את הספינה בענין המוכר חלת רבש כוורתו לחבירו שחייב הקונה לחניח לו שתי חלות דבש כדי שיהו מזון לדבורים שלא יברחו. ולפיכך אסרנו שאחן ב' חלות מקצות משאכל אדם הן (לא השאילו) דשאולין לדבורים. ושנינן כגון (שחייב) [שחשב] עליהן בפירוש למאכל אדם. ואקשינן אי הכי אדתני ומחזיר בפריסת ע"ג הכוורת ובלבד שלא יחבוין לצדד. ליפלוג עליה כו'. ואסיקנא לעולם ר' יהודה [היא] והאי דקתני ובלבד שלא יחבוין לצדד. שלא ישלשל הבחללה בכותלי הכוורת שנמצא הדבורין כפרוסין בכוורת אלא יהיה כמעט המחללת מן הגקב של כוורת שהוא פתוח לצאת ולכנוס בו הדבורים כו'. אמר רב ששת כבר תירגם רב הונא לשמעתיה דר' יצחק בבבל דאמר עושין מחיצה בשביל לחזי ואין עושין מחיצה בשביל שלא יחזי. אתמר מת המוטל בחמה רב יהודה אמר שמואל השיבו ממטה למטה. ומשמיה דרב אסרו מניח עליו כבר או תינוק בצידו. חם להם מלמטה [זה] מביא מטה ויושב עליה וזה מביא מטה ויושב עליה כו'. אי

מי נפ"ל מרתני' מטלטלין נר מדלקין בו ביו"ט ואין מדליקין בו בשבת ואין מטלטלין עליו ביו"ט אבל מדליקין בו בשבת ומטלטלין עליו ביו"ט: גמ' תנן מן מי שהיה עסוק בסדליקו ישן. דמוקמה מחמת מיחוש הוא: גבי' תנו רבנן מטלטלין נר חדש אבל לא ישן רבי שמעון אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת: גמ' מטלטלין נר חדש אבל לא ישן דברי רבי יהודה ר"מ אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בן בשבת ר' שמעון אומר חוץ מן הנר הדולק בשבת, בכתה מותר לטלטלה, אבל בום וקערה ועששית לא יזום ממקומם ור' אליעזר בר' שמעון אומר מסתפק מן הנר הכבה ומן השמן המטפטף ואפי' בשעה שהנר דולק אמר אביי: רבי אליעזר ברבי שמעון סבר לה כאבוה בחדא ופלוג עליה בחדא, סבר לה כאבוה בחדא דלית ליה מוקצה ופלוג עליה בחדא דאילו אבוה סבר כבה אין, לא כבה לא, ואידך סבר אע"ג דלא כבה, אבל בום וקערה ועששית לא יזום ממקומם, מאי שנא הני? אמר עולא סיפא אתאן לך, יהודה מתקיף לה מר זוטרא אי הכי מאי "אבל" אלא אמר מר זוטרא לעולם רבי שמעון וכי קשרי רבי שמעון בבנו ומא דרעתיה עליה אבל הני דנפישי לא, והתניא מותר השמן שבנר שבקערה אסור ורבי שמעון מתיר! התם קערה דנמיא דנר הבא קערה דומיא דבום. אלא ניחא פמוט שהדליקו בו בשבת לדברי המתיר אסור לדברי האוסר מותר למימרא דרבי יהודה מוקצה מחמת מיאוס אית ליה, מוקצה מחמת איסור ליה והתניא ר' יהודה אומר כל הנרות של מתבת מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו בשבת אלא אי איתמר הכי איתמר אר' זירא פמוט שהדליקו עליו בשבת אר' יהודה אר' שילא משום ר' יהודה בשבת ד"ה מותר: אמר רב יהודה א"ר אסי א"ר יוחנן מטלטלין נר חדש אבל לא ישן ומה

[דכור זה סיין נעיל כמשמ]

מי לאיתיהו כל הכבת מיום מעיב כשהוא כדי שיהיה דמנכר לתם הכיסוי והם טפלות לנר"ש שבמתכון כיסה כדבר שהיו ניכל ואפי' רבנן דרבי שמעון בן תדאי אמרו בכי האי גוונא דהכת דהא אמרו שפיר שהמכינה בתנן ומדקתה שהמכינה בגמליס תם מגולה מקצתה ומכוסה טלה פליגי דרבי אלעזר אמרי לפי' מכוסה טלה דתוחב בכוש לו בכרכר ואומר ר"י דים לחלק "דהכת עיקר המלטול לעורך מת ולא דמי לכל הנהו שעשה עיקר המלטול לעורך כר ותבית ולא לעורך מעות ואבן *ולהכי לא מייתי הכת פלוגתת דר' אלעזר בן תדאי ורבנן ופ"ק דביצה (דף יב.) אמר בן תדאי כבר מן הגר ובפ' טהל (דף קמב:) אמר לא אמרו ככר אלא מיעוט אחת לשנת כלבד ומדאיתני נמי ככר אלא מיעוט אחד דברים שבלול מן הגר אמת לשנת [ת"י]

[לקמן מה: ביצה כ:]

מתני' *מטלטלין נר חדש אבל לא ישן רבי שמעון אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת: גמ' *ת"ר מטלטלין נר חדש אבל לא ישן דברי רבי יהודה ר"מ אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בן *בשבת ר' שמעון אומר חוץ מן הנר הדולק בשבת, בכתה מותר לטלטלה, אבל בום וקערה ועששית לא יזום ממקומם ור' אליעזר בר' שמעון אומר מסתפק מן הנר הכבה ומן השמן המטפטף ואפי' בשעה שהנר דולק אמר אביי: רבי אליעזר ברבי שמעון סבר לה כאבוה בחדא ופלוג עליה בחדא דאילו אבוה סבר כבה אין, לא כבה לא, ואידך סבר אע"ג דלא כבה, אבל בום וקערה ועששית לא יזום ממקומם, מאי שנא הני? אמר עולא סיפא אתאן לך, יהודה מתקיף לה מר זוטרא אי הכי מאי "אבל" אלא אמר מר זוטרא לעולם רבי שמעון וכי קשרי רבי שמעון בבנו ומא דרעתיה עליה אבל הני דנפישי לא, והתניא מותר השמן שבנר שבקערה אסור ורבי שמעון מתיר! התם קערה דנמיא דנר הבא קערה דומיא דבום. אלא ניחא פמוט שהדליקו בו בשבת לדברי המתיר אסור לדברי האוסר מותר למימרא דרבי יהודה מוקצה מחמת מיאוס אית ליה, מוקצה מחמת איסור ליה והתניא ר' יהודה אומר כל הנרות של מתבת מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו בשבת אלא אי איתמר הכי איתמר אר' זירא פמוט שהדליקו עליו בשבת אר' יהודה אר' שילא משום ר' יהודה בשבת ד"ה מותר: אמר רב יהודה א"ר אסי א"ר יוחנן מטלטלין נר חדש אבל לא ישן ומה

[לקמן קיז:]

מטה שיחדה למעות

*מתוך שחדש בהול על ממנו לפי שאינו מן המוכן: תנו רבנן *מותר השמן שבנר ושבקערה אסור ורבי שמעון מתיר: מתני' *מטלטלין נר חדש אבל לא ישן רבי שמעון אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת: גמ' *ת"ר מטלטלין נר חדש אבל לא ישן דברי רבי יהודה ר"מ אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בן *בשבת ר' שמעון אומר חוץ מן הנר הדולק בשבת, בכתה מותר לטלטלה, אבל בום וקערה ועששית לא יזום ממקומם ור' אליעזר בר' שמעון אומר מסתפק מן הנר הכבה ומן השמן המטפטף ואפי' בשעה שהנר דולק אמר אביי: רבי אליעזר ברבי שמעון סבר לה כאבוה בחדא ופלוג עליה בחדא דאילו אבוה סבר כבה אין, לא כבה לא, ואידך סבר אע"ג דלא כבה, אבל בום וקערה ועששית לא יזום ממקומם, מאי שנא הני? אמר עולא סיפא אתאן לך, יהודה מתקיף לה מר זוטרא אי הכי מאי "אבל" אלא אמר מר זוטרא לעולם רבי שמעון וכי קשרי רבי שמעון בבנו ומא דרעתיה עליה אבל הני דנפישי לא, והתניא מותר השמן שבנר שבקערה אסור ורבי שמעון מתיר! התם קערה דנמיא דנר הבא קערה דומיא דבום. אלא ניחא פמוט שהדליקו בו בשבת לדברי המתיר אסור לדברי האוסר מותר למימרא דרבי יהודה מוקצה מחמת מיאוס אית ליה, מוקצה מחמת איסור ליה והתניא ר' יהודה אומר כל הנרות של מתבת מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו בשבת אלא אי איתמר הכי איתמר אר' זירא פמוט שהדליקו עליו בשבת אר' יהודה אר' שילא משום ר' יהודה בשבת ד"ה מותר: אמר רב יהודה א"ר אסי א"ר יוחנן מטלטלין נר חדש אבל לא ישן ומה

ואע"ג דגבי ממון למיכרע *ליפכח לי מרים ליה מתי לכבויי מיהו מקום שהן מלטרר על ממונו כמו על מתו ולי מרים ליה מתוך שיכח טרוד להגיל יפכח שהיום שבת ויבא לכבות בשוגג לבל על מתו מלטרר ביותר ולי לא מרים ליה מתי לכבויי במיד:

שבנר ובשקערה לסור ור' שמעון מתיר. ותמר בשבת מותר לפי' נר' יהודה ור"ע תניא לקמן גבי טויי סוכה לסור להסתפק מהן עד מוצאי י"ט אחרון לבל כתב הכי ברי וקשה לר"י דמ"ש מגר חטוכה דתניא *לבה ליל רחמון מוסיף עליו בליל ב' ומדליק בו בבה ליל ח' עוקה לו מדורה בפני עלמו מפני שהוקשה למטתו ואומר ר"י דגר חטוכה עיקרו לה להלחתו בה אלא להפרסומי ניסא ומשום הביזוחא דגם חיגו מניחה שיבבה אלא לגמרי למטה לבל גר שבת להלחתו בה יוצא ומלטה שיבבה ולבך מותר ות"ם גר שבבה דלסור לטלטל לר' יהודה מסוכה רשוטה דטלמא דמהני בה תנלי דלחמר לקמן בממטין וחם התנה עליה הבל לפי תנלו ומוקי לה בממכת בילה (דף ב:) בסוכה דטלמא ולבוטה דלחמול דטתיה עיליה שחפול וגר נמי דטתיה עיליה שיבבה ולחמי לין מועיל תנלי להסתפק ממוהר השמן ולר"ם נמי יועיל תנלי להסתפק מן השמן המטפטף בשעה שהגר דולק ויל"ל דהתם סוכה דטלמא היתה עשויה ממון גדול ועמה בית"ש חיגו בולל ממנה ומלטה מתי תפול לבל גר מיקר הקלחתו הוא בית"ש ודמייה בידי' לנולך שבת ולחמיר טפי ולא מהני בית תנלי* : **לדברי** המתיר לסור. פי' בקונטרס לדברי ר' מחיר ור"ח פ' בהדיא קלסר ר' מחיר גר שהדליקו בה בחותו שבת וי"ל דה"ל ה"מ בגר של חרס דלית בית תירתי מוקצה מחמת מיחוש ומחמת מיחוש לסור קמ"ל דלחדי' בגל מחבת גר חרס דלחמר לה חוי לגלי ר' מחיר ור' יהודה דלחמרי בגר חרס שהדליקו בו בחותו שבת וה"מ בגר של חרס דלית בית מוקצה מחמת מיחוש ומחמת מיחוש לחדי' בגל מחבת גר חרס ר' מחיר וה"ל לחמרי בפ"ק דחולין (דף טו.) ע"כ לה קרי ר' מחיר גלי לסוס לבל בחותו לה': **מטה** שיחדה למעות לסור לטלטולי אחרינא. ולחורי לסוס לבל בגר חרס מחבת גר ר' מחיר ור' יהודה לחמרי בגר חרס שהדליקו בו בחותו שבת וה"מ בגר של חרס דלית בית תירתי מוקצה מחמת מיחוש ומחמת מיחוש לסור קמ"ל דלחדי' בגל מחבת גר חרס ר' מחיר וה"ל לחמרי בפ"ק דחולין (דף טו.) ע"כ לה קרי ר' מחיר גלי לסוס לבל בחותו שבת וה"מ בגר של חרס דלית בית תירתי מוקצה מחמת מיחוש ומחמת מיחוש לסור קמ"ל דלחדי' בגל מחבת גר

נא א מיי' פכ"ה מהל' שבת הלכה י' סוס"ע ת"י סימן שי פסיף ו:

ומה גר דלהבי עבידא כי'. פי' בקונטרס דדייק מדקתני לבב לא יזן ממטע דוקא יזן לבב חדש לפילו יחדו וקשה לר"י דלמחי למסיק נמי מסה שימדה עליה משום כי' מקשה ליה מגר של מחבת דבני ר' יהודה לפילו יחדו לעיל מדקתני יזן מן הגר שהדליקו בה בלותה שבת לבב לא הדליקו בה בלותה שבת חע"פ שימדה והדליקו בה בחול שרי וגרלה ל"י דלא דייק כלל מדקתני לבב לא יזן יזן לגא דוקא בגר של מרס הוא דקתני דלהבי עבידא שתחלת עבייתה היה להדלקה והוי כמו יחול שימד שמדליקין בה פעם אחת משחסה ואין רלויה להשמים אחר ולכך תחלת עבייתה היה לגא להדלקה חע"פ שרלויה להשמים אחר בין עבייה להדלקה מ"מ אין עושין לותה לכך שאין זה לגא זמן מועט לבב בגר מחבת אין עבייתה להדלקה לבד דרלויה כל שעה להשמים אחר:

לא הגיח עליה משום מוקר לטלטולה. ומטלורת דלעכר ר' יהודה לעיל (דף לו.) גרסה לר"י דלעכר לפי' לא תקנו בה לטלורת לא חזיא לגא לתקיעה ואין לחלק בין תקנו ללא תקנו לבב משה וגר חזי לשמים לאחריות: **יש** עליה משום לעכר לטלטולה. ע"כ בשמים חיירי דבשבת מבעוד יום והיו עליה בין השמשות ובשבת חיירי דבשבת מבעוד יום והיו עליה בין השמשות ואין עליה משום לעכר לטלטולה דקתני בסיפא דמילתיה וקשה דאיך יכול להיות שמניח לדעת בשבת ויל"ל כגון שהניח נכרי לו מיטוך לדעת שיכרהל ואי"ת אמאי לא מוכח מהכא בפ' אין נודין (ביצה כו:) דאין מוקלה לאחי שבת ויל"ל דאיכא כגון שהניחם לדעת שיכרהל כדי להסירם אחר שבת היינו בחיסור אחיה ולמאי דפריכים לעיל דהא דים מוקלה לאחי שבת היינו בחיסור אחיה ולא בטלטול אי"ת: **מוכני** שלה. פי' בקונטרס דגבי שידה תנן לה במסכת כלים (פי"ח מ"ח) והיא עשויה למרכבה לחשים ובשים *ואין נרהה לר"י דאי חזיא למדרס לא שייך בה מדידה לגא לחיקה בשבת ולא בעינן מיטלטל מלא וריקן כדמוכח בפרק אלו מומין (בכורות לח. ושם) דפריך ושאין בו תוך בכלי שמחק מקבל טומאה הוא והא דומיא דשק בעינן ומשמי בהבך דחזו למדרסות לכך נרהה דאינה עשויה לגא לכלים והא דאמר לקמן בפרק רבי עקיבא (דף פד. ושם) שלש מיטות הן מיבה שחמתה מגלה טמאה מדרס מלמטלה עמא מה פי' לבב מדרס לא לפי שחומרים עמוד ובשבה מלהכחש והלה במה מיבורה מכלים פי' שים לה מ' סחה חור"י דלרוך לומר לגא לקי לחמתה מגלה דכיון דחזיא למדרס לחיל בחה במדה טמחה כלי*): **ואין** מגלת עמה בחהל המת. פי' בקונטרס (ג)שכלים על דופני הסידה וקשה דמי יביא טומאי על בבית הקברות שבלים הן ולא שייכי בהו מדידה ומשמי בהו מדידה ומשמי בהו מדידה ומשמ

מניחין נר. מבעוד יום: ע"ג דקל. וילקח מה שבשבת לליכא למיחש לכשיכבה ליקליה מיניה ונמלא משתמש במחובר דכיון דלקנייה לדבר האסור בין השמשות ליתקני לבולי יומא: ומין מניחין כו' כי"ע. דקיל ומקח ליה ומשתמש בלילי: מה לי שבת כו'. בשבת נמי שקיל ליה לכשיכבה: שלנא דמנחת. תמר שבבה: מקמי חברי. שלא ירגישו בחבר כדלחמרינן בפרקין לעניל (דף כב:) דמוחט בטפח הסמוך לרשות הרבים וידעו שהדליקו כו נר והם גזרו שלא להדליק לי נמי ביום חגם מין מניחין לדלוק לור שלא בבית ע"ז: חברי. שם לומה שהיתה עם פרכיים: לפי שלבתה. בחמיה: בשעת הדחק. שבבה חלמת שלא בשעת הדחק לאור: שורען בקרקע. ועדיין לא הבריחו מהו ללקוט ולחבול: מין מוקלה נר' שמעון בדבר שלאו. שלא בחמן שבבר בשעה שהות לוקן כדחניא לעיל: פוחל ופוקלה למלותו. לבשת: פוקלה למיסורו. לימור ביבוי: ופוקלה למלותו ליח ליה. בחמיה בקמ"ל שמן שבבר דוקא קלחמר דלימא תרתי מוקלה למלוה ומוקלה של בשת לליקלו משום איסור ביבוי לבל מוקלה למלוה גרידא לא לסר ולפילו בשעת המלוה: ופתיל סיבבה. לשוכה כו': קרסים. בגדי לבעונים שקורין חוברייר"ש: פרסקין. פירסיק"ש בלע"ז: יינות שמנים. בלל זקוכית: עד מולפי יו"ע פלפרון. והכל מוקלה למלוה ליכא למוקלה לליסור ליכא לחי משום בשחיה לחל בי מעל חלו של מועד לשחרי לומיא דנר שבבה: ופו ממלי דר' שמעון פיל. לשומבינהו לך מיניה: דחני ר' חייא כו' אין נוטלין עליה מן הסוכה. בפסח ועלרת משוכה העשויה לגג ולפילו נפלו משום מוקלה לליסור מחמת שחילת לחל בי"ט: אלא מן הסמוך לה. לם לסך חבילות עלים לגג דופנה ליכא לליסור מוקלה דלעשויה טילייה מלחמת למיסקליבהו למחר שלא שחר בהו לחלה ומלך לחני ר' חייא בר יוסף קמיה דר' יוחנן עצים מן הסוכה בי"ט אלא מן הסמוך לה ור' שמעון מחיר ושוין בסוכת החג בחג שהיא אסורה, ואם התנה עליה הכל לפי תנאו. כעין שמן שבנר קאמרינן הואיל והוקצה למצותו הוקצה לאיסורו, איתמר נמי א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן אין מוקצה לרבי שמעון אלא בעין שמן שבנר בשעה שהוא דולק הואיל והוקצה למצותו הוקצה לאיסורו. אמר רב יהודה אמר שמואל אין מוקצה לר' שמעון אלא גרוגרות וצימוקים בלבד, ומידי אחרינא לא והתניא היה אוכל באוגים והותיר והעלן לגג לעשות מהן גרוגרות, בענבים והותיר והעלן לגג לעשות מהן צימוקין, לא יאכל עד שיזמין, וכן אתה אומר באפרסקין וחבושין ובשאר כל מיני פירות. מני: אילימא רבי יהודה ומה היכא דלא דחייה בידים איח ליה מוקצה, היכא דדחייה בידים לא כל שבן, אלא לאו ר' שמעון היא? לעולם רבי יהודה ואוכל אצטריכא ליה סד"א כיון דקאכיל ואויל לא ליבעי הזמנה, קמ"ל בין דהעלן לגג אסורי אסחי לדעתיה מינייהו. *בעא מיניה רבי שמעון בר רבי מרבי פצעילי

הכי נמי מיסתברא דרב כר' יהודה סבירא ליה דאמר רב מניחין נר על גבי דקל בשבת ואין מניחין נר ע"ג דקל בי"ט, אי אמרת בשלמא דרב כרבי יהודה סבירא ליה היינו דשני בין שבת לי"ט, אלא אי אמרת כרבי שמעון סבירא ליה מה לי שבת ומה לי י"ט, ורב כרבי יהודה ס"ל והא בעו מיניה רב מהו לטלטולי שרגא דחנוכתא מקמי חברי בשבתא ואמר להו שפיר דמי? שעת הדחק שאני! והא א"ל רב כהנא ורב אשי לרב הכי הלכתא? אמר להו *כדי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק. בעא מיניה ריש לקיש מר' יוחנן חטים שזרען בקרקע, וביצים שתחת תרנגולת, מהו: כי לית ליה לר' שמעון מוקצה היכא דלא דחייה בידים היכא דדחייה בידים אית ליה מוקצה או דילמא לא שנא? א"ל אין מוקצה לרבי שמעון אלא שמן שבנר בשעה שהוא דולק הואיל והוקצה למצותו *הוקצה לאיסורו ולית ליה הוקצה למצותו *והתניא סיכבה כהלכתה ועיטרה בקרמים ובסדינין המציירין ותלה בה אגוזין אפרסקין שקדים ורמונין ואפרכלי של ענבים ועטרות של שבולין יינות שמנים וסלתות אסור להסתפק מהן עד מוצאי י"ט האחרון ואם התנה עליהן הכל לפי תנאו! ורמאי דר' שמעון היא? דתני *ר' חייא בר יוסף קמיה דר' יוחנן אין נוטלין עצים מן הסוכה בי"ט אלא מן הסמוך לה ור' שמעון מתיר ושוין בסוכת החג בחג שהיא אסורה, ואם התנה עליה הכל לפי תנאו! כעין שמן שבנר קאמרינן הואיל והוקצה למצותו הוקצה לאיסורו, איתמר נמי א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן אין מוקצה לרבי שמעון אלא בעין שמן שבנר בשעה שהוא דולק הואיל והוקצה למצותו הוקצה לאיסורו. אמר רב יהודה אמר שמואל אין מוקצה לר' שמעון אלא גרוגרות וצימוקים בלבד, ומידי אחרינא לא והתניא *היה אוכל באוגים והותיר והעלן לגג לעשות מהן גרוגרות, בענבים והותיר והעלן לגג לעשות מהן צימוקין, לא יאכל עד שיזמין, וכן אתה אומר באפרסקין וחבושין ובשאר כל מיני פירות. מני: אילימא רבי יהודה ומה היכא דלא דחייה בידים איח ליה מוקצה, היכא דדחייה בידים לא כל שבן, אלא לאו ר' שמעון היא? לעולם רבי יהודה ואוכל אצטריכא ליה סד"א כיון דקאכיל ואויל לא ליבעי הזמנה, קמ"ל בין דהעלן לגג אסורי אסחי לדעתיה מינייהו. *בעא מיניה רבי שמעון בר רבי מרבי פצעילי

מקצה לר"ש / דחייה בידים

מוקצה למצותו

גדולדות וצרמוקין

רבינו הננאל

אותה בשבת. בומן שיש עליה מעות. פי' מוכני כן. פלשון את הכיור ואת כנו. נפרלת בלשון שילוף. כרחנן המילל בנפנים. ונרסינן במשקיון (מ"ק ג) מאי מדלי שלוחי. נפצלת פלשון צל. קחני מיהת אין נזרריין אותה בשבת בומן שיש עליה מעות הא אין עליה מעות שרי. ואע"ג דהוי עליה בין השמשות. ושנינן משנה ש"ר שמעון היא. ורב האמר כרבי יהודה. דהא רב הוא דאמר מניחין נר ע"ג דקל בשבת [ואין מניחין נר ע"ג דקל ביום טוב]. מכלל דרב כר' יהודה סבר ליה האמר הנר שהדליק בו בשבת אין מפלפלין אותו. אבל ביו"ט שמפלפלין אותו ובמלא משחתם במחבר לקרקע אמור. (ואין מניחין נר ע"ג דקל ביו"ט) ואוקימנא אליבא דר' יהודה דשני ליה בין שבת ליו"ט. אבל ר' שמעון לא שני ליה בפלפול הנר בין שבת ליו"ט. איני דרב כר' יהודה עביד ליה. והא רב התיר לפלפל נר מפני חבאבי בשבת. ושנינן הא אסר רב בהא כראי הוא ר"ש לפסוק עליו בשעת הדחק מכלל דרב סבר ליה הלכתא כר' שמעון. והא דא"ר יוחנן אין מוקצה לר"ש אלא מידי דאיתקצאי לאיסורא כגון שמן שבנר בשעה שדולק או כגון עיפורי סוכה וכיוצא בהן הואיל והוקצו למצוה משמטה היא

רב נסים גאון

שהוא מתיר בנר אופר בפסח ולרבריהם בתלמוד ארץ ישראל אי כר' שמעון אפילו נר עצמו יהא מותר נתבאר בבר שר' שמעון מתיר הנר עצמו ור"ש המבוש: מהו לפלפולי שרגא דחנוכה מיקמי חבראי בשבתא. שמעמו כי בימי ההברים פרסי' היו חברים מתחרין בכל בתי ישראל ומכבין את הנרות ולוקחין מכל בית נר והיה צעיר גדול לישראל' מזה המעשה מפני שהיו מוליכין את נרותיהם לע"ז ואשכחנן בפרק ב' (דגיעין דף מ:) רבה בר בר חנה חלש על ר' יהודה ורבנן לשיולי ביה בעו מיניה שנים שהביאו גם מסדיעה הים צריכים שיאמרו בפנינו נכתב בפנינו נחתם או אין צריכין אבר להו אין צריכין ומה אילו אמרו בפנינו נירשה מי לא מהימני אדרבי אחא ההוא חברא שקלא לשתרא מיקמייהו

נב א מיי' פ"ה מהלכות שבת הלכה יז וסי"ד מהלכות י"ט הלכה ה סמג לאוין סה עור ב"ע תו"ח סימן רעו סעיף ד וסימן תקי"ד סעיף ו:

נג ב מיי' פכ"ו מהלכות שבת הלכה יד סמג לאוין סה עור"ע תו"ח סימן שי סעיף ג:

נליון הש"ס

הום' ד"ה חלה שמן וכו' עד הדולק. לעיל דף מב ע"ב תום' ד"ה ואין מלותין:

לדברין דר' שמעון קאמר ליה וליה לית סבירא ליה. מתניתין דלא כר' שמעון ומיהו לא מוכח מהכא דלקמן דסבר כר"ש דאמר ר' יוחנן* והלכה כר' שמעון בין במזרח בין במערב. א) תמיהני הנלקטים קודם ביטולן ומוכנים לאותם בכלים שמוכנים מלילין והן מתבטלות מלילין מהו לאכול מהן קודם ביטולן מי מודה בהן דמוקמינן להו לא: **פנא בגרוגרות** ולימוקין. דלמא תרתי דלמיגמר גמרי ולימוקין. דקסבר"ד מדבעי מינה לילית דרבי שמעון לימא הוה שמיע ליה מלתיה דרבי שמעון, אבל מנורה בין ניטלה בידו אחת בין ניטלה בשתי ידיו אסור לטלטלה, וטעמא מאי? דהא רב יוסף דאמרי תרוויהו הואיל ואדם קובע לה מקום, אמר ליה אביי לרב יוסף והתנן רחתים דאדם קובע להן מקום ואמר שמואל משום רבי חייא כותר

פצעילי *תמרה לרבי שמעון מהו? א"ל אין מוקצה לר"ש אלא גרוגרות וצימוקין בלבד ורבי לית ליה מוקצה והתנן *אין משקין ושורטין את המדבריות אבל משקין ושורטין את הבירות, ותניא *אלו הן מדבריות כל שיוצאות בפסח ונכנסות ברביעה, בירות כל שיוצאות ורדיעות חוץ לתרעם ובאות ולנות בתוך התחום ר' אומר אלו ואלו בירות הן, ואלו הן מדבריות: כל שרועות באפר ואין נכנסות לישוב לא בימות החמה ולא בימות הגשמים אי בעית אימא הני נמי כגרוגרות וצימוקין דמיין ואי בעית אימא לדבריו דר"ש קאמר ליה וליה לא סבירא ליה ואי בעית אימא לדבריהם דרבנן קאמר להו: לרבי לית לי מוקצה בלל, לידידו אודו לי מיתת דהיכא דיוצאות בפסח ונכנסות ברביעה-דבירות נינהו ורבנן אמרו ליה-לא, מדבריות נינהו. אמר ~~רבה בר בר חנה~~ אמר ר' יוחנן אמרו הלכה כרבי שמעון, ומי א"ר יוחנן הכי והא בעא מיניה הוא סבא קדיש ואמרי לה סרויא מר' יוחנן קינה של תרנגולת מהו לטלטולי בשבת אמר ליה כלום עשוי אלא לתרנגולין? הבא במאי עסקינן דאית ביה אפרוח מת הניחא למ"ד אשכר משמיה *(דרב) *דאמר מודה היה ר' שמעון בבעלי חיים שמתו שאסורין אלא למ"ד בריה דרב יוסף משמיה דרבא דאמר חלוק היה רבי שמעון [אפי'] בבעלי חיים שמתו שהן מותרין מאי איכא למימר הכא במאי עסקינן בדאית ביה ביצה, והאמר רב נחמן מאן דאית ליה מוקצה אית ליה נולד, דלית ליה מוקצה לית ליה נולד? דאית ביה ביצת אפרוח, כי אתא רבי יצחק בר' יוסף א"ר יוחנן הלכה כר' יהודה, ור' יהושע בן לוי אמר הלכה כרבי שמעון, אמר רב יוסף היינו דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אמרו הלכה כרבי שמעון, אמר ליה אביי לרב יוסף ואת לא תסברא דר' יוחנן כר' יהודה הא ר' אבא ורבי אסי איקלעו לבי ר' אבא דמן חיפא ונפל מנרתא על גלימיה דר' אסי ולא טילטלה מאי מעמא לאו משום דרבי אסי תלמידיה דר' יוחנן הוה ור' יוחנן כרבי יהודה ס"ל דאית ליה מוקצה? א"ל מנרתא קאמרת מנורה ישאני דא"ר אחא בר חנינא א"ר אסי הורה ריש לקיש בציפן מנורה הניטלת: בידך ארחת מותר לטלטלה, בשתי ידיו אסור לטלטלה, ור' יוחנן אמר אנו אין לנו אלא בנר כרבי שמעון, אבל מנורה בין ניטלה בידו אחת בין ניטלה בשתי ידיו אסור לטלטלה, וטעמא מאי? דהא רב יוסף דאמרי תרוויהו הואיל ואדם קובע לה מקום, אמר ליה אביי לרב יוסף והתנן רחתים דאדם קובע להן מקום ואמר שמואל משום רבי חייא *כילת חתנים כותר

כיצד צ. סה:[לקמן.] סה:[לקמן] כיצד סה] מדבריות כל שרופות בספר. ומי מיכא למימר תלמוד לומר מוקצה: לימצים לימם פני. מדבריות נמי כגרוגרות דמי דלימצאו בידים ויש טורח ליל ולהכילם: לימצים לימם. ההיא דפצעילי תמרה לרבין דרבי שמעון קאמר ולר' לא ס"ל: ס"ע אמר רבה בר בר חנה ל"ר יוחנן אמרו הלכה כר' שמעון: פמרו. כני מתיבתה פרוייס קרוייס. על שם מקומו: כלום עשוי. לשום תשמיש: פנא בגרגנולין. הלכך ס"ל מלאכתו לאיסור ואסור תלמוד לומר ליה מוקצה: דמים ביה לפרות מם. דלא חזי למיכל ולכלבים נמי לא חזי ואף על גב דל"ר שמעון מחכיון מת הכלה לפני הכלבים הני מילי במסוכנת לבל בריתה לא דלא הוה דעתיה אמת בשבת נמי לא הוה דעתיה מלתמול לכלבים: פניפת לפר כו' דאמר מודה היה ר"ש. ולמ"ד אסור מחכיון מת הכלה לפני הכלבים ס"מ במסוכנת דדעתיה עליה מלתמול לכלבים לבל מדה הוא בבעלי חיים כלומר בבריתים שמתו שאסורין שפיר קאמרינן לרבי שמעון נופיה לא חזי לכלבים: מאי פיכא למימר. הא חזי לכלבים: דמים בה בילה. פלוגתא היא ומודה ר' שמעון בעלה: ופא אמר רב נחמן כו'. בממתא קמייתא דביצה: דמים בה בילה *קלופה: ולית ליה מוקצה. ולכך לא תיכל לה משום מוקצה: ולית ליה בביצת ביום. לר' יוחנן לא סבירא ליה דתיכוי הלכה כר' שמעון והייט דלכ יתקן: ופם לא פפברא. ומקמי דשמעת ליה לדלכ יתקן לא היה יודעים דר' יוחנן כר' יהודה: בשפי ידים מפור לפלטלם. כדמפרש פלמת לקמיה דלא לטלטולי עבידת דאדם קובע לה מקום: ור' יוחנן אמר אפר אנו אין לנו. שוס היכר בהלטת פלפול גרוס: פנא בגר. יען כרבי שמעון דמיתר לבל מטרה ס' הלכך אי לאו מדבר יתקן לא היה יודעים ליה, לבל הפתח ידעינן לכר' יהודה סבירא ליה בשלשה בבר ממוקלה מתמת מילום דבר יען:

כיצד צ. סה:[לקמן.] סה:[לקמן] כיצד סה] מדבריות כל שרופות בספר. ומי מיכא למימר תלמוד לומר מוקצה: לימצים לימם פני. מדבריות נמי כגרוגרות דמי דלימצאו בידים ויש טורח ליל ולהכילם: לימצים לימם. ההיא דפצעילי תמרה לרבין דרבי שמעון קאמר ולר' לא ס"ל: ס"ע אמר רבה בר בר חנה ל"ר יוחנן אמרו הלכה כר' שמעון: פמרו. כני מתיבתה פרוייס קרוייס. על שם מקומו: כלום עשוי. לשום תשמיש: פנא בגרגנולין. הלכך ס"ל מלאכתו לאיסור ואסור תלמוד לומר ליה מוקצה: דמים ביה לפרות מם. דלא חזי למיכל ולכלבים נמי לא חזי ואף על גב דל"ר שמעון מחכיון מת הכלה לפני הכלבים הני מילי במסוכנת לבל בריתה לא דלא הוה דעתיה אמת בשבת נמי לא הוה דעתיה מלתמול לכלבים: פניפת לפר כו' דאמר מודה היה ר"ש. ולמ"ד אסור מחכיון מת הכלה לפני הכלבים ס"מ במסוכנת דדעתיה עליה מלתמול לכלבים לבל מדה הוא בבעלי חיים כלומר בבריתים שמתו שאסורין שפיר קאמרינן לרבי שמעון נופיה לא חזי לכלבים: מאי פיכא למימר. הא חזי לכלבים: דמים בה בילה. פלוגתא היא ומודה ר' שמעון בעלה: ופא אמר רב נחמן כו'. בממתא קמייתא דביצה: דמים בה בילה *קלופה: ולית ליה מוקצה. ולכך לא תיכל לה משום מוקצה: ולית ליה בביצת ביום. לר' יוחנן לא סבירא ליה דתיכוי הלכה כר' שמעון והייט דלכ יתקן: ופם לא פפברא. ומקמי דשמעת ליה לדלכ יתקן לא היה יודעים דר' יוחנן כר' יהודה: בשפי ידים מפור לפלטלם. כדמפרש פלמת לקמיה דלא לטלטולי עבידת דאדם קובע לה מקום: ור' יוחנן אמר אפר אנו אין לנו. שוס היכר בהלטת פלפול גרוס: פנא בגר. יען כרבי שמעון דמיתר לבל מטרה ס' הלכך אי לאו מדבר יתקן לא היה יודעים ליה, לבל הפתח ידעינן לכר' יהודה סבירא ליה בשלשה בבר ממוקלה מתמת מילום דבר יען:

דאית ביה בילה - דלמר מסוס מלאכה ס"ע דר' יוחנן גופיה *מפרש טעמא דבילה מסוס משקין אזנו ולמבר המסוס הכי לא הוה אמר ר"ש לטלטולי דלא לאכילה: **דאית** ביה ביצת אפרוח. גרלה לר"י דלמר לר' שמעון מסוס דכיון דאית ביה אפרוח אי *כמו גרוגרות וצימוקין וקא מיבעית ליה לסבא קדישא אי אר' לטלטולי על ידי שינעור מסה הביצה אי הביצ כמו שהוא אי כיון שכשה מלא בשכח ואינה לו רבי יוחנן

מופר לגמופס. דסתם כילת תחנים אין לה גג טפח שנקליטין יולחין לגבי רחקי המטה בתמלעה אחד לכאן ואחד לכאן וטהן כלוגם, מזה לזה ומקליך האהל עליה והוא שופע לכאן ולכאן ואין אחיט רחב טפח ליט לאהל ואין בו לא בנין ולא סמיכה: בְּגַל תּוֹלִיוֹם. במטרה על פרקים שמא תפול ותתפרק ויחזיקנה ומגלת עוקה כלי: חִידְקִי. חיטוכין סביב לה קרוב"ם ודומה לפרקים ומלן דחזי סבר על פרקים הוא: גְּדוֹלָה. הואיל וַדְרַכָּה לַעֲטוֹתָהּ עַל תּוֹלְיוֹת כי ליט ביה חידקי סבירי דחוליות הן ואסור לפיט לגיים לקיש כדאמר לעיל ניטלת בשבת ידים לאהל למטלה: כי פליגי בקטנה דאית בה חידקי. דטולי טלמא ידעי דלאו חוליות הוא: גוררין. לשון מוליות: וּמַר סָבַר. לָא גָּזְרִינַן. לְמֵימַר דְּלָא גָּזְרִינַן

ואמר עולא מה טעם. להכי לימלריך לפרושי דהאי טעמא מקום דמטמא ליה דסבר להאי תנא כמאן דאמר לקמן להתקשט בהן בחצר מדקתני הכי הן כל הכלים הניטלין בחצר לקמן בפירוש כל הכלים שמלאכתן לאיסור דמכי לעורך גופן ומקונן ולהכי מפרש עולא דליכא טורח כלי עליה וקשה לר"י דלעיל [עי' פי' רש"י שם] אמר ר' אלעזר דאמר ר' יוסי דמכי לעורך גופן ומקונן אסור אפילו בחצר ומתניתין דהכא דקתני הכל נוטלין בחצר ר' יהודה אוסר בכלי עליה וא

לדבר האסור. לשלהבת דכבי התי מוקלה מודה ר"ש שהכלי טפל לשלהבת בעודה בו ולאו מקום דחייס לכבייה: **בסים.** מוסב אח כל מתרגמינן בסיסים: **ג"ר רומנוס לי ספיר רבי לשלהל מתחה.** על לבוזה בהפרה קס"ד בהפרה עם הפרה קאמר שהאפר מוקלה ולא היו נריכין לו ואסמעינן דאגב מחתה דחיכת תורת כלי עליה מלטלה עם הפרה: **נועל אדם.** הכלכלה בשבת והאהן בתוכה: **כל ניכל עבי נא.** דכלי שנעשה בסים נאהן ונפלה לו ובטל תורת כלי מידיה והכי נמי נעשים מחתה בסים לאפר ורבי יוחנן אמעני ליה לעיל דכדר' יהודה סבירא ליה: **דמים ביה קרעין.** שנשתייר מן האור ולבוזה דחזיא להכיי ואגב לבוזה מבטל למחתה עם הפרה דומיא דכלכלה מלאה פירות והאהן בתוכה: **קרעין.** על שיור לבוזה: **כי רבי.** דנשיא ועביר הוא מי שמיני: **בגדי עניים.** שלא על מנת לו שתחזן עבה הוא בגדים לעניים לעניין מוקלה: **בגדי עשירים.** שלשה על שלשה הוא בגדים לעשירים וכל שכן לעניים לכל בגדי עניים לעשירים לח הוא גבייהו ולח מקבלי מוקלה שכשר נמי כי רבי (כ) בשלי קרעין **אלא אמר אביי.** הח דשרי ליה לבטל מחתה בהפרה משום דהפרה מתים עליה לרחוחו והוי כגרף של רעי במסכת בילה (דף ל:) דחניא מוחר להוליחו לחשפה שכחלר: **גרף.** כלי חרס המוכן לכך: **מיבמי.** כל מחתות מכוסות הן ויש בהן נקבים להוליא הריח: **כגוגא.** כלי נחשת מכבידין בו האור לפני בריס להתחמם: **לגב קמחים.** שהיו נריכין לנחבוח לכסות רוב לו לוחה ות"ם מה לד לחכור ים כלן היינו רבותא דחע"ג דלחיכת עליה שבדי עניס והא דר' רומנום כמי שהי מחתה בהפרה שהיה דקאמר מחתה בשביל הפרה שהיה נריך לו ולבעהייהו עליה מלחמול ורבותא דאסמעינן (כיון) שע"ג לחיכת עליה שבדי עניס להוי כבלכלה של פירות והאהן בתוכה: **ושוין.** ר' יהודה ור"ש שנחלקו בבר יבן: **בגדילא שנו.**

הנח לבר שכן ופחילה הואיל (ה) **לעשה בסים לדבר האסור.** א"ר זירא א"ר אסי א"ר יוחנן אמר ר' חנינא אמר רבי רומנוס: לי התיר רבי לטלטל מחתה באפרה א"ל רבי זירא לרבי אסי מי אמר רבי יוחנן הכי והתנן נטל אדם בנו והאבן בידו או כלכלה והאבן בתוכה ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן בכלכלה מלאה פירות עסקינן, טעמא דאית בה פירי הא ליכא בה פירי לא? אישתומם כשעה חדא אמר הכא נמי דאית בה קרטין, אמר אביי קרטין בי רבי מי חשיבי, וכי תימא חזו לעניים והתניא בגדי עניים לעניים בגדי עשירים לעשירים אבל דעניים לעשירים לא אלא אמר אביי מידי דהוה אגרף של ריעי אמר רבא שתי תשובות בדבר: הרא גרף של ריעי מאים והאי לא מאים ועוד גרף של ריעי מיגלי והאי מיכסי, אלא אמר רבא כי היגין בי רב נחמן *היה *מטלטלינן כגונא אגב קיטמא ע"ג דאיכא עליה שברי עציס מיתיבי ושוין שאם יש בה שברי פחילה שאסור למטלטל *אמר אביי בגלילא שנו. לוי בר שמואל אשכחינהו לרבי אבא ולרב הונא בר חייא דהוו קיימי אפיתחא דרבי רב הונא אמר להו מהו להחזיר מטה של מרסים בשבת? אמרו ליה שפיר רמי, אתא לקמיה דרב יהודה, אמר: הא רב ושמואל דאמרי תרוייהו המחזיר מטה של מרסים בשבת חייב חטאת מיתיבי והמחזיר קנה מנורה בשבת חייב חטאת, קנה סידיר לא יחזיר ואם החזיר פטור אבל קרן עגולה חייב קרן פשוטה פטור אינהו דאמרי כי האי תנא דתניא מלבנות המטה וכרעות המטה ולוחות של מקבים לא יחזיר ואם החזיר פטור אבל

הנח לגר שכן ופחילה הואיל ועשה בסים לדבר האסור. לימלריך למימר בשכן דעשה בסים לדבר האסור לחי לאו הכי לא היה הגר אסור לטלטל להוי בסים לדבר האסור ובדבר האסור כדאמר בשמעתין כי הוין בי רב נחמן הוה ממלטלינן בטגב קיטמא ע"ג דאיכא עליה שברי עציס ואם תאמר פחילה למחי קאמר להוי בסים לדבר האסור הוי בסים לדבר האסור כדאמר לקמן ושוין אלא יש בה שברי פחילה שאסור לטלטלה וי"ל דשברי פחילה הוי שברי כלים ודמי לגרוסות לבל פחילה שלימה שהיא כלי הוא שרי מי לא לחי

לעשה בסים לדבר האסור.

לי התיר רבי לטלטל מחתה בהפרה.

הקתת ס"ד דאפר מחתה מוקלה הוא: **ואמר** רבה ב"ב חנה ח"ר יוחנן כו'. תימה למחי לח פריך בלחו מילתיה דרבי יוחנן ממחני' דפ' טוטל (לקמן דף קמה:) דתנן מטות שע"ג הכר מטמר לח הכר והן טופלות וכן לבן שעל פי החביות מטה על גבי הרוח וכן טופלת לבל טלטול גמור לאור ואור"י דה"ל דשרי מטות דשרי ולא בטלי ולבן שע"פ החביות ה"ל דמיירי שהוח מחוקן לכסוח פי החביות והחביות לריכה לה ולבך לח בטלה:

בגדי עניים לעניים. לומר ר"ש דדוקא בטומחת מדרס דביחוד לניח מלחת לבל בשלר טומחות לח לניח מלחת בייחוד דלחני' היה מוטל בחפסה מרבינן *מוהבגד השלם על שלם מיטמח בין לעניים בין לעשירים דבשרלי לח מפליג מידי ומייחי ר"ח דלימה דחנן בחמכת בלים (פרק כ"ו מ"ב) דבגד מטמח מטום שלשה על שלשה למדרס מטום שלש על שלש לטמח מח וע"ב בעשירים מייחי דבפרל"ח חנן התם בגדי עניים חע"פ שלין בהם שלשה על שלשה טמחין מדרס ות"ח הבל דפריך מבריימא לחמני לח פריך ממחני' דפ"ח דבלים שהבחתי ותור"י דלחי ממחני' ה"ל דבגדי עניים הייט בעין שק שעיקרו עשוי לעניים ולחני' בידך עשירים לימא לניך שלשה על שלשה לבל שלח בגדים בעי שלשה על שלשה שלשה עומד חלח לעשירים להבי מייחי בריימא דלח לייך לפרשה הבי:

הוה מטלטלינן בטגב קיטמא. פי' בטוח מחתה והיינו מחתה בלכלה לעניל פי' חגב לפרה שהוסק מע"ם דמוכן הוח לחזוי לבבוח בה רוב לו לוחה וקשה דמשמע דוקא חגב קיטמא שרי הח לחו הבי נעשה בסים לדבר האסור ולילו בפ"ב דבילה (כה: ושם) לחמר גבי חין מזמנין נכרי בשבת משום שיורי בוסות פריך וניטלטלינהו חגב בסח מי לח לחמר רבח בי היגין בי רב נחמן הוה מטלטלינן בטגב קיטמא לף על גב דלחיכת עליה שברי עליס ומחי פריך שחני בטגב דחגב קטמא מטלטל לה לבל בסוס ליכח חלא דבר האסור ותור"י דשיורי בוסות לח חשיבי בוס בטל לגבייהו לף על גב שחין היחר עמהן בסוס טפי גרעי מבברי עליס שעשה הקיטמה בכוונה: **אע"ג** דלחיכת עליה שברי עליס. גרלה לרבינו תם דשברי עליס חשיבי טפי מחבן שבבלבלה דהם לח כן מחי קמ"ל ולחמקשי ליה מבריימא דשוין כו' ליסייעיה ממחני' דכלכלה והאהן בתוכה חלח שברי עליס חשיבי טפי וים לדמות שברי עליס לגבי לפר בשברי פחילה לגבי שבן:

בגלילא שנו. פי' בקונטרס' שחבוחות להן שברי פחילה שחין בגדי עניים לעשירים להם ואין גרלה לר"ת דהא לחמרי' בשילהי ב"ק (דף קיה:) לוקחין מן הגשים כלי למר ביהודה ולבי שבשן בגלילא משמע שלוחי שבשן הרבה שם ומפרש ר"ת בגלילא שנו שהיה להם דזמן ביטורל משוח לחפרושי מעשרל ממעטני זיחא ולחמר בגיר בפרק בית שמאי (דף יח:) גבי טול לינרת וכחוב לוחכת בבי גלילה עילתה ותחתה כו' בגלילא שנו שהיו מלוי להם הרבה כדחמר בהמוליל יין (לקמן עח.) גבי מים כדי לשוף בהן חת הקילור וקחמר בגלילא שנו *דרפוחת מים שביח טפי משחיה להן רוב יין והיו שוחין הכל יין וחפילו הבי חמרי עדיף להו ממיבחה בי שבשן שהיה להן רוב יין רפוחה מן המים וחין עוסין מן היין רק שהייה ולפיבך היתה רפוחת מים שביחת וחין גרלה דבין להם יין לשיפות הקילור ח"ב שבייחת שחיים מים טובת וחמרי' בטלמת *לף ערב. יוה"ב בגלילא שהיו מרבים בסטוכה מטמע שטבשיהים היו [ע"ע הוספות מגינה בה: ד"ה בגלילא]: *[תוליו פב.]

נחנה לגר שכן ופחילה הואיל ועשה בסים לדבר האסור. לימלריך למימר בשכן דעשה בסים לדבר האסור לחי לאו הכי לא היה הגר אסור לטלטל להוי בסים לדבר האסור ובדבר האסור כדאמר בשמעתין כי הוין בי רב נחמן הוה ממלטלינן בטגב קיטמא ע"ג דאיכא עליה שברי עליס ואם תאמר פחילה למחי קאמר להוי בסים לדבר האסור הוי בסים לדבר האסור כדאמר לקמן ושוין אלא יש בה שברי פחילה שאסור לטלטלה וי"ל דשברי פחילה הוי שברי כלים ודמי לגרוסות לבל פחילה שלימה שהיא כלי הוא שרי מי לא לחי

לעשה בסים לדבר האסור.

לי התיר רבי לטלטל מחתה בהפרה.

הקתת ס"ד דאפר מחתה מוקלה הוא: **ואמר** רבה ב"ב חנה ח"ר יוחנן כו'. תימה למחי לח פריך בלחו מילתיה דרבי יוחנן ממחני' דפ' טוטל (לקמן דף קמה:) דתנן מטות שע"ג הכר מטמר לח הכר והן טופלות וכן לבן שעל פי החביות מטה על גבי הרוח וכן טופלת לבל טלטול גמור לאור ואור"י דה"ל דשרי מטות דשרי ולא בטלי ולבן שע"פ החביות ה"ל דמיירי שהוח מחוקן לכסוח פי החביות והחביות לריכה לה ולבך לח בטלה:

בגדי עניים לעניים. לומר ר"ש דדוקא בטומחת מדרס דביחוד לניח מלחת לבל בשלר טומחות לח לניח מלחת בייחוד דלחני' היה מוטל בחפסה מרבינן *מוהבגד השלם על שלם מיטמח בין לעניים בין לעשירים דבשרלי לח מפליג מידי ומייחי ר"ח דלימה דחנן במסכת בלים (פרק כ"ו מ"ב) דבגד מטמח מטום שלשה על שלשה למדרס מטום שלש על שלש לטמח מח וע"ב בעשירים מייחי דבפרל"ח חנן התם בגדי עניים חע"פ שלין בהם שלשה על שלשה טמחין מדרס ות"ח הבל דפריך מבריימא לחמני לח פריך ממחני' דפ"ח דבלים שהבחתי ותור"י דלחי ממחני' ה"ל דבגדי עניים הייט בעין שק שעיקרו עשוי לעניים ולחני' בידך עשירים לימא לניך שלשה על שלשה לבל שלח בגדים בעי שלשה על שלשה שלשה עומד חלח לעשירים להבי מייחי בריימא דלח לייך לפרשה הבי:

הוה מטלטלינן בטגב קיטמא. פי' בטוח מחתה והיינו מחתה בלכלה לעניל פי' חגב לפרה שהוסק מע"ם דמוכן הוח לחזוי לבבוח בה רוב לו לוחה וקשה דמשמע דוקא חגב קיטמא שרי הח לחו הבי נעשה בסים לדבר האסור ולילו בפ"ב דבילה (כה: ושם) לחמר גבי חין מזמנין נכרי בשבת משום שיורי בוסות פריך וניטלטלינהו חגב בסח מי לח לחמר רבח בי היגין בי רב נחמן הוה מטלטלינן בטגב קיטמא לף על גב דלחיכת עליה שברי עליס ומחי פריך שחני בטגב דחגב קטמא מטלטל לה לבל בסוס ליכח חלא דבר האסור ותור"י דשיורי בוסות לח חשיבי בוס בטל לגבייהו לף על גב שחין היחר עמהן בסוס טפי גרעי מבברי עליס שעשה הקיטמה בכוונה: **אע"ג** דלחיכת עליה שברי עליס. גרלה לרבינו תם דשברי עליס חשיבי טפי מחבן שבבלבלה דהם לח כן מחי קמ"ל ולחמקשי ליה מבריימא דשוין כו' ליסייעיה ממחני' דכלכלה והאהן בתוכה חלח שברי עליס חשיבי טפי וים לדמות שברי עליס לגבי לפר בשברי פחילה לגבי שבן:

בגלילא שנו. פי' בקונטרס' שחבוחות להן שברי פחילה שחין בגדי עניים לעשירים להם ואין גרלה לר"ת דהא לחמרי' בשילהי ב"ק (דף קיה:) לוקחין מן הגשים כלי למר ביהודה ולבי שבשן בגלילא משמע שלוחי שבשן הרבה שם ומפרש ר"ת בגלילא שנו שהיה להם דזמן ביטורל משוח לחפרושי מעשרל ממעטני זיחא ולחמר בגיר בפרק בית שמאי (דף יח:) גבי טול לינרת וכחוב לוחכת בבי גלילה עילתה ותחתה כו' בגלילא שנו שהיו מלוי להם הרבה כדחמר בהמוליל יין (לקמן עח.) גבי מים כדי לשוף בהן חת הקילור וקחמר בגלילא שנו *דרפוחת מים שביח טפי משחיה להן רוב יין והיו שוחין הכל יין וחפילו הבי חמרי עדיף להו ממיבחה בי שבשן שהיה להן רוב יין רפוחה מן המים וחין עוסין מן היין רק שהייה ולפיבך היתה רפוחת מים שביחת וחין גרלה דבין להם יין לשיפות הקילור ח"ב שבייחת שחיים מים טובת וחמרי' בטלמת *לף ערב. יוה"ב בגלילא שהיו מרבים בסטוכה מטמע שטבשיהים היו [ע"ע הוספות מגינה בה: ד"ה בגלילא]: *[תוליו פב.]

שנו חכמים כי בגלילא אסור למלטל נר שיש בו שברי פחילה לפי שהשמן הנוחר בנר לא חשיב להו וכבר זה הפירוש הודענו באלו הימים לחלמידנו ופירשנו להם בזה הענין ואפשר להיאסר בו פירוש אחר שאנשי גליל לפי שלא היו מקפידין על לשונם ולא דייקי לישאנא ולא גמיר מהר רבה ולא גלו מסכתא לממכתא כמו שהוא מפורש בסכתת עירובין (דף נג) ולא היה חלמודם מקויים בידם אמרו עליהם החכמים שלפול נר שיש בתוכו שברי פחילה *) עליי דרך האיסורים ואל תחבב ואל תסיע ויקיי דאלך איצא קולהם פי עדה (סוטצע) [סוטצע] מן אל חלמד מחל הדא אל קול עלי פריק אל חנקין להם

*) פירוסם כשרבי על דרך החיסורים והבדר והכייב ונמלל פיוב לזה כמקומות הרבה מהחלמוד משל זה המלמד על דרך הניכרון לכם מזכיר מזה מה שמעמ בפ' מומר בקודם .

נט א מיי׳ פכ״ג מהל׳ שבת הלכה ו וסמג עשין עו סי״ע ום סעיף ו :
ם ב מיי׳ שם טור ש״ע שם סעיף ו :
סא ג מיי׳ שם סעיף ה הלכה יג סמג שם עוש״ע ט״ו סימן רסה סעיף ד :
א ד מיי׳ פ״ד מהלכות שבת הלכה ט עוש״ע ט״ו סימן רמו סעיף ג :

רבינו חננאל

אמר׳. לא יתקע ואם תקע חייב חטאת שמעון בן גמליאל אומר היה חייב חטאת רבן גמליאל אומר. קרן עטלה חייב משופה מפור. אלו הן כלי שיר. הון של חליות דיש מהן קרן עטלה וקרן משופה כדתניא (דניאל ג) קל קרנא משרוקיתא. והה שהיא עטלה היא כלי יש בו מלאכה לחזורה למיכך חייב חטאת אבל משופה אין בה עסק כלום כדתנן בכלים פ״א. הכוש והאימא וחסקל ומסמגניא וחליל של מחבת ממאין ו״ה מ״ט מהדרין ומסמגניא שיש בה בית קיבול כנפים בין כך ובין כך ממאה. קרן עטלה מטאה הכי׳ ממאין ובשעת חבורן הכל ממאה בי רב חמא הוה ליה מיפה גליתא והוי מהדרי ליה בי״ם אל״ל לרב חמא מאי דעתיך בגין מן הצד הוא נהי דאמרא דאורייתא איכא דרבנן מיהא אל״ל רב חמא אנא כרבן שמעון בן גמליאל מבריא לי אם היה חשוי מחבר. נמצא רב חמא בר׳ אבא ורב הונא דשרו. ומסתברא מסה של פרסיים הוא כגון מסה גליתא: נותנין כלי תחת הנר לקבל בו ניצוצות. והא קא מבטל כלי מהיכנו. אמר רב הונא בריה דרב יהושע ניצוצות אין בהן ממש ואפי׳ הכי אסור להחזיר בהן מפני שהוא מבטל כלי מהיכנו. ליכא מאן דאמר לה. ליכא דאמר נמי כדבי יוסי דאמר בשבת. בעש״ש שרי. והא תניא נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות בשבת ואין צורך לומר בעש״ש. ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מבטל כלי מהיכנו. אבל אסור *ולא יתקע ואם תקע חייב חטאת רשב״ג אומר אם היה רפוי מותר הוה מטה גללניתא, הוה מהדרי לה בי״מ טבא, א״ל ההוא מדרבנן לרבא מאי דעתיך בנין מן הצד הוא, גהי דאיסורא דאורייתא ליכא איסורא דרבנן מיהא איכא? אמר ליה אנא כרשב״ג סבירא לי דאמר אם היה רפוי מותר: מתני׳ *נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מבטל: גמ׳ והא *קמבטל כלי מהיכנו! אמר רב הונא בריה דרב יהושע ניצוצות אין בהן ממש: ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מבטל: לימא תנן סתמא כרבי יוסי *דאמר גורם לכיבוי אמור! ותסברא אימור דאמר ר׳ יוסי בשבת, בערב שבת מי אמר, וכי תימא הכא נמי בשבת והתניא נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות בשבת ואין צריך לומר בע״ש ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מבטל כרבי אלעזר אומר אף בערב שבת אסור אמר רב אשי אפילו תימא רבנן, שאני הכא מפני שמקרב את כיבויו:

אבל אסור *ולא יתקע ואם תקע חייב חטאת רשב״ג אומר *אם היה רפוי מותר בי רב חמא הוה מטה גללניתא, הוה מהדרי לה ביומא טבא, א״ל ההוא מדרבנן לרבא מאי דעתיך בנין מן הצד הוא, גהי דאיסורא דאורייתא ליכא איסורא דרבנן מיהא איכא? אמר ליה אנא כרשב״ג סבירא לי דאמר *אם היה רפוי מותר: מתני׳ *נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מבטל: גמ׳ והא *קמבטל כלי מהיכנו! אמר רב הונא בריה דרב יהושע ניצוצות אין בהן ממש: ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מבטל: לימא תנן סתמא כרבי יוסי *דאמר גורם לכיבוי אמור! ותסברא אימור דאמר ר׳ יוסי בשבת, בערב שבת מי אמר, וכי תימא הכא נמי בשבת והתניא נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות בשבת ואין צריך לומר בע״ש ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מבטל כרבי אלעזר אומר אף בערב שבת אסור אמר רב אשי אפילו תימא רבנן, שאני הכא מפני שמקרב את כיבויו:

הדרן עלך כירה

במה *טומנין ובמה אין *טומנין, אין טומנין לא בגפת ולא בזבל לא במלח ולא בסיד ולא בחול בין לחין בין יבשין, ולא בתבן ולא בזגין ולא בעשבין בזמן שהן לחין אבל טומנין בהן כשהן יבשין: גמ׳ איבעיא להו: גפת של זיתים תנן אבל דשומשמין שפיר דמי או דלמא דשומשמין תנן וכל שכן זיתים? ת״ש דאמר ר׳ זירא משום חד דבי ר׳ ינאי, קופה שטמן בה אסור להניחה על גפת של זיתים ש״מ של זיתים תנן, לעולם אימא לך לעניין המכנה, דשומשמין נמי אסור, לעניין אסוקי

הדרן עלך כירה

במה טומנין וכו׳ לח בגפת. פירש הר״ר יוסף בשם רבינו שמואל דמיירי בבשול ולא בשיל *לבל קדרה חייבת ובשיל דקריך בפ״ק (דף יח:) ואין נראה לר״ת דהא לית לן לחוקמה מתניתין בשהם קדורות שהן מבושלים בין המשמות ועוד דמשמע לה דמיירי מתני׳ דומיא דמתני׳ דכירה דמיירי בבשיל כמאכל בן דרוסאי ועראה לר״ת שיש לחלק בין ההיא להמשה מיהו כשהוא מאכל בן דרוסאי אלח לח מיהו מעט מועיל לו שכאי מגולה הוא ושליט ביה לחזרה לבל המשה שמשין לעורך להשהות מיהו אם יחמה שמעט מיהו מועיל לו ליתפס חומו וגזרו להטמין בכל דבר המוסיף הבל גזירה שמא יטמין בדמין ויחמה: דזיתים

במה טומנין. הבח לסלק קדירה מעל גבי כירה ולטומנה בדבר אחר ואמרו חכמים *אין טומנין בדבר המוסיף הבל אלא בדבר המעמיד הבל מי הוא המוסיף והאמר: **גפת**. פסולת של בית הבד של שמן שהוא בטעם יחד ואם אחד: **לחין**. יש בהן הבל הרבה יותר מיבשין: **וגזין**. פסולת של יקב יין: **פוכין**. כל דבר יך קרוי פוכין בגון קמר גפן ותבשיל קמר יך של בהמה וגרירת בגדים בטויים: **גמ׳ קופה שטמן בה**. שהוחן בה מוכין ופוכין בה קדירה: **לעניין בישולי**. לטומטו בתוכה

במה טומנין וכו׳ אין טומנין בגפת. אוקימנא בגפת של שומשין וכל שכן בגפת של זיתים דמסיק נמי הבלא אסיק׳ אמר רבא אנחי

רב נסים גאון

נדבר מן דאלך מא יחצרנא בשרב העמר בקודש (דף כה) אמרו אמר רב יוסף בגלילא שנו מינו דלא מהימני אקדוש לא מהימני אתרומה נמי בגדרים בפרק *) ואלו נדרים ובגליל אמרינן שאין אנשי גליל מכירין את תרומי כהנים ובשרב המרציא יין (דף מח) ובשרב מקום שנהגו עוד ובגמרא (ירושלמי שבת פרק כל כתבי הלכה ח) נרמי אמר עולא י״ח שנין עבד רבן יוחנן בן זכאי יתיב בהדרה ערב ולא אתא קימוי אלא אילין תרתין עובדיה אמר גליל גליל שנאת את התורה סופך להעשות כסניקין וכל דין מיוש לפירושנו: ליכא תנן סתמא כר׳ יוסי דאמר נרם כיבוי אסור. עיקר דילה בפסחים בפרק כל כתבי הקודש (דף קכ) רתנן ר׳ יוסי אומר בכלי חרש חדשים מלאים מים שאין יכולין לקבל את האור והם מתבקעין ומכבין את הלילה ובגמ׳ נרמי ר׳ יוסי מבר נרם כיבוי אמר: סליק פרק כירה

*) ל״ל ואלו מותרין דף יח בסמכוס.

פרק רביעי במה טומנין בו׳ אין טומנין בגפת. אוקימנא בגפת של שומשין וכל שכן בגפת של זיתים דמסיק נמי הבלא אסיק׳ אמר רבא אנחי

גפת זיתים שמטמנים

גליון השס תוס׳ ד״ה רבב״ע וכו׳ וקשה קלת. עי׳ לעיל דף קלת ע״ל: שם בד״ה כמה טומנין וכו׳ לבל קדירה חייבת. עי׳ לעיל דף נט ע״ב תוספות ד״ה ממעמס:

עי׳ לעיל קלת. רש״י ד״ה וכפא גנין

[לעיל מב. פנ.]

[לעיל מב: וש״נ]

לעיל קכ.

בבח בתרא יש. [מדיש ב מיד כ.]

לעיל לג:

אסוקי הבלא דזיתים מסקי הבלא דשומשמין לא מסקי הבלא. רבה ורבי זירא איקלעו לבי ריש גלותא בחזקת לידתו עברא דאנח כוזא דמיא אפומא דקומקומא "נזהיה רבה א"ל ר' זירא מאי שנא ממידם על גבי מידם? א"ל התם אוקומי קא מוקים הכא אולודי קא מוליד, הדר בחזקת דפרם דסתדר אפומיה דכובא ואנח נטלא עילויה "נזהיה רבה א"ל ר' זירא אמאי: אמר ליה השתא חזית לסוף חזייה דקא מצער ליה א"ל מאי שנא מפרונקא: א"ל התם לא קפיד עילויה הכא קפיד עילויה: ולא בתבן: בעא מיניה רב אדא בר מתנה מאביי מוכין ששמן בהן מהו לטלטלן בשבת? א"ל יבי מפני שאין לו קופה של תבן עומד ומפקיר קופה של מוכין-לימא מסייע ליה *טומנין בניזי צמר ובציפי צמר ובלשונות של ארגמן ובמוכין ואין מטלטלין אותן אי משום הא לא אירא הכי קאמר אם לא טמן בהן אין ממלטלין אותן אי הכי מאי למימרא? מהו דתימא חזי למזגא עלייהו קמ"ל: רב חסדא "ישרא לאהדורי *אודרא "לחנ"ב דכפ"ק(ד' יט:)הגן לין טוין כשר בגל ובילה תלת כדי ציולו מבע"י חנ"פ שפעמים תוכלים בגל חי מ"מ ליט רלוי לאכול מי כמו תפוחים ורולה להפיג חריפותן וממקן בציקולו ואם הטמין תפוחים עם הקדרה לאכול להחזיר כריס וכפתות על הקדרה שטמנהן או להוסיף על תוכן כריס חנ"ג דאם לין שם תפוחים מותר להחזיר כדתנן בפירקין (ד' נא·) כסהו ונתגלה מותר לכסותו ולהוסיף נמי תמרים בגמרא (שם.) אם בח להוסיף תוכיף כשים עם הקדרה תפוחים לאכול דאם מחזיר קודם שנתבשלו נמלא מבשל בשבת ומה שנהגו להסיר הקדרה מעל הכירה ומניחין על הקרקע עד שיגרפו הכירה שמא סבירא לן כהך ליטנא דרים כירה (לעיל דף לח:) דשרי חזקיה משמיה דלחבי הניחו על גבי קרקע אם דעתו להחזיר: **מאי** שנא ממיחם ע"ג מיחם. קשה לר"י דבברייתא גופה דשרי מיחם ע"ג מיחם בסוף פרקין קתני בהדיא ולא בשביל שיחמו אלא בשביל שיהו מקומרין ותומר ר"י דבברייתא לא שמיע ליה ולא מכח בריימא פריך אלא ממעטים בכל יום שנותנין מיחם על גבי מיחם תימה להיכי דמי אי יד סולדת בו היכי הוה בטי למישרי חנ"פ שמבשל מי לא ידע דסולדת בו אסור כאור דתנן (לעיל דף לח:) אין נותנין בילה בגד המיחם ואמר אם געגל חייב חטאת ונתן נמי (דף מא.) המיחם שפיהו לא יתן לתוכו נוען ואי להפשיר היכי מסיק לאסור והא תניא בפ' כירה (דף מ:) טתן אדם קיתון של מים בכנד המדורה לא בשביל שיחמו אלא בשביל שתפוג צינתן והייט הפשר כדמוכח סוגיא דהתם ורב יהודה נמי קאמר התם אחד מים ואחד שמן יד סולדת בו אסור אין יד סולדת בו מותר ואין לחלק דגבי מדורה יזהר אלא יבשל כיון שהוא אלא התם אבל הכא לאפוקי אין יד סולדת בו אסור דשמא יבא לנטוות וניחא עד שיבשל דהא גבי מיחם שרינן לתא לתוכו מים מרוזין כדי להפשירן ואלא גזרינן אטו מים מוטעין חנ"פ שיהו אלא התם וברלה לרבב"ח דהא דשרינן לתא קיתון של מים כנגד המדורה הייט ברחוק מן המדורה אלטולם לא יוכל לבא לידי בשול אבל בקרוב אסור אפי' להפשיר דילמא מבשלי ולאי להניחן אם עד שיבשל ולהכי מסיק הכא דאסור ואלא בשביל שיחמו דקתני התם הייט כלומר במקום שיכול לבא לידי שיחמו והלשון לחוק קלת: **מאי** שנא מפרונקא. פר"ח דאמר רבא בפרק תוליז (לקמן קלט:) האי פרונקא אפלגא דטובא שרי אלא אי קפיד. פר"ת בפ"ק דכתובות (דף ו.*): **וכי** מפני שהין לו קופה של תבן כו'. וה"ת מאי קבעי הא תנן במתניתין טומנין בניזי צמר ואין מטלטלין אותן והייט אפילו טומן דהא קתני בהדיא כילד עוסה מעבר תא הכיסוי והן טופלות וכי מייתי מבריימא דמסייע ליה לייתי ממתניתין אלא למדחי בריימא ולימא למימר דמתני' איכא לאוקומי בשל הפתק כדמוקי לקמן רבינא ע"ב סוגיא דהכא אלא מדלא מוקי בריימא דמייתי בשל הפתק ומיהו ר"י דניזי צמר מחיבי טפי ממוכין ואחוירים לטלטל יותר ואע"ג דרבא קאמר לקמן דאפילו ניזי צמר טמן בהן מטלטלין אין לחוש אי פניגא אחביי דהכא כיון דלא קיימא לקמן מילתיה דרבא ולמאי דמסקי מילתיה דרבא ומוקי מתניתין בשל הפתק ודרבא בשאין של הפתק אומר רשב"ג דה"ל מייתי במוכין של הפתק ולא פניגא דרבא אדאחביי לך ק"ק דמאי מסקי מהו דתימא חזי למזגא עלייהו כיון דמייתי בשל הפתק היכי ס"ד דשרי לטלטל מקום דחזי למזגא עלייהו:

הך"ק אם לא טמן אין מטלטלין אותן. למוכין קלי ולא תניזי צמר דניזי צמר אפי' טמן אין מטלטלין. **האי** בחדתי הא בעתיק. אומר ר"י שאם נתקו חוטי הסרבל אם הנקב רחב ויכול להכניסם בלא טורח שרי כיון דעתיקי ובלבד שיהא בענין זה שלא יהא לחוש שמא יתקע דבענין שהוא רגילות לתקוע ולקשור נראה לאסורין להחזיר כדאסרינן בריש כל הכלים (דף קכב:) החזרת שידה תיבה ומגדל גזירה שמא יתקע:

מקוקי הבלא. כגון זה שהמטין בדבר אחר והכיח קופה על הנפח דליכא למיגזר שמא יעלה הכל למעלה ומרתיח קדרה שבקופה: **מקומקום דקומקומא.** מיחם של חמין והכוזא היתה מלאה טוען: **נזהיה.** גמר בו: **מאי שנא ממידם על גבי מידם.** דתניא בברייתא בסוף פרקין דשרי: **התם מוקומי מוקים.** שהמיחם העליון גם בו יש מים חמין והתחתון ליט אלא מעמיד תומו שלא יפיג: **דסדור.** סודר של רחם: **דכובא.** קיקן: **נטלא.** כלי שקופלין יין מן הכובא: **דקפ עלי.** שהיה סותמו מן המים שבכלטו בו: **מאי שנא מפרונקא.** בגד העשוי לפרוס על הגיגית שפורסין אותו בשבת: **לא קפיד עלי'.** אם שרוי במים שהרי לבך עשוי ולא אתי לידי מחיטה: **מוכין.** לין אלא לעשות מהן לבדין שקורין פלנ"ש ומוקלין הן למלאכה ואסור למלטלן ואלו שמנין בהן מי תמריא יחדן להעמנה ואיכא תורת כלי עליהן ומותר למלטלן בשבת אף לא: **טומד ומפקיר לכך.** קופה של מוכין שדמיה יקרין אין דרך בך ולא בעלי להעמנה: **ניזי של צמר.** כמוש שנגזזו: **ליפי צמר.** לאחר שנפלטה ונטוחה כמין מחלצות משמיחין: **לשונות.** לאחר שנכבסו ומורקין אותן כעין לשונות תרוכין לטווחן: **ואין מטלטלין אותן.** קס"ד להכי קאמר ואע"פ שטמן בהן אין מטלטלין אותן אי הכי מאי למימרא דהא אפי' לא טמן בהן נמי אין מטלטלין אותן אלא לעולם אי משום הא לא אירא הכי קאמר אם לא טמן בהן אין מטלטלין אותן אי הכי מאי למימרא מהו דתימא חזי למזגא עלייהו קמ"ל: רב חסדא ישרא לאהדורי *אודרא דחנ"ב דכפ"ק (ד' יט:) הגן לין טוין כשר בגל ובילה תלת כדי ציולו מבע"י חנ"פ שפעמים תוכלים בגל חי מ"מ ליט רלוי לאכול מי כמו תפוחים ורולה להפיג חריפותן ומתקן בציקולו ואם הטמין תפוחים עם הקדרה לאכול להחזיר כריס וכפתות על הקדרה שטמנהן או להוסיף על תוכן כריס חנ"ג דאם לין שם תפוחים מותר להחזיר כדתנן בפירקין (ד' נא·) כסהו ונתגלה מותר לכסותו ולהוסיף נמי תמרים בגמרא (שם.) אם בח להוסיף תוכיף כשים עם הקדרה תפוחים לאכול דאם מחזיר קודם שנתבשלו נמלא מבשל בשבת ומה שנהגו להסיר הקדרה מעל הכירה ומניחין על הקרקע עד שיגרפו הכירה שמא סבירא לן כהך ליטנא דרים כירה (לעיל דף לח:) דשרי חזקיה משמיה דלחבי הניחו על גבי קרקע אם דעתו להחזיר: **מאי** שנא ממיחם ע"ג מיחם. קשה לר"י דבברייתא גופה דשרי מיחם ע"ג מיחם בסוף פרקין קתני בהדיא ולא בשביל שיחמו אלא בשביל שיהו מקומרין ותומר ר"י דבברייתא לא שמיע ליה ולא מכח בריימא פריך אלא ממעטים בכל יום שנותנין מיחם על גבי מיחם תימה להיכי דמי אי יד סולדת בו היכי הוה בטי למישרי חנ"פ שמבשל מי לא ידע דסולדת בו אסור כאור דתנן (לעיל דף לח:) אין נותנין בילה בגד המיחם ואמר אם געגל חייב חטאת ונתן נמי (דף מא.) המיחם שפיהו לא יתן לתוכו נוען ואי להפשיר היכי מסיק לאסור והא תניא בפ' כירה (דף מ:) טתן אדם קיתון של מים בכנד המדורה לא בשביל שיחמו אלא בשביל שתפוג צינתן והייט הפשר כדמוכח סוגיא דהתם ורב יהודה נמי קאמר התם אחד מים ואחד שמן יד סולדת בו אסור אין יד סולדת בו מותר ואין לחלק דגבי מדורה יזהר אלא יבשל כיון שהוא אלא התם אבל הכא לאפוקי אין יד סולדת בו אסור דשמא יבא לנטוות וניחא עד שיבשל דהא גבי מיחם שרינן לתא לתוכו מים מרוזין כדי להפשירן ואלא גזרינן אטו מים מוטעין חנ"פ שיהו אלא התם וברלה לרבב"ח דהא דשרינן לתא קיתון של מים כנגד המדורה הייט ברחוק מן המדורה אלטולם לא יוכל לבא לידי בשול אבל בקרוב אסור אפי' להפשיר דילמא מבשלי ולאי להניחן אם עד שיבשל ולהכי מסיק הכא דאסור ואלא בשביל שיחמו דקתני התם הייט כלומר במקום שיכול לבא לידי שיחמו והלשון לחוק קלת: **מאי** שנא מפרונקא. פר"ח דאמר רבא בפרק תוליז (לקמן קלט:) האי פרונקא אפלגא דטובא שרי אלא אי קפיד. פר"ת בפ"ק דכתובות (דף ו.*): **וכי** מפני שהין לו קופה של תבן כו'. וה"ת מאי קבעי הא תנן במתניתין טומנין בניזי צמר ואין מטלטלין אותן והייט אפילו טומן דהא קתני בהדיא כילד עוסה מעבר תא הכיסוי והן טופלות וכי מייתי מבריימא דמסייע ליה לייתי ממתניתין אלא למדחי בריימא ולימא למימר דמתני' איכא לאוקומי בשל הפתק כדמוקי לקמן רבינא ע"ב סוגיא דהכא אלא מדלא מוקי בריימא דמייתי בשל הפתק ומיהו ר"י דניזי צמר מחיבי טפי ממוכין ואחוירים לטלטל יותר ואע"ג דרבא קאמר לקמן דאפילו ניזי צמר טמן בהן מטלטלין אין לחוש אי פניגא אחביי דהכא כיון דלא קיימא לקמן מילתיה דרבא ולמאי דמסקי מילתיה דרבא ומוקי מתניתין בשל הפתק ודרבא בשאין של הפתק אומר רשב"ג דה"ל מייתי במוכין של הפתק ולא פניגא דרבא אדאחביי לך ק"ק דמאי מסקי מהו דתימא חזי למזגא עלייהו כיון דמייתי בשל הפתק היכי ס"ד דשרי לטלטל מקום דחזי למזגא עלייהו:

הך"ק אם לא טמן אין מטלטלין אותן. למוכין קלי ולא תניזי צמר דניזי צמר אפי' טמן אין מטלטלין. **האי** בחדתי הא בעתיק. אומר ר"י שאם נתקו חוטי הסרבל אם הנקב רחב ויכול להכניסם בלא טורח שרי כיון דעתיקי ובלבד שיהא בענין זה שלא יהא לחוש שמא יתקע דבענין שהוא רגילות לתקוע ולקשור נראה לאסורין להחזיר כדאסרינן בריש כל הכלים (דף קכב:) החזרת שידה תיבה ומגדל גזירה שמא יתקע:

דזיתים מסקי הבלא. מכאן יש לחסור להניח גחלים תחת הקדרה לפי' יש עליהן לחפר לין להטמין קדרה שבקופה שהרי הגחלים מעלין הבל למעלה כמו גפת של זיתים ויש תימה היאך חלו מטמינין על כירות שלנו שקורין לחמ"ר ולא"ש שגורפין אותו הוא מוסיף הבל כמו גפת של זיתים וחומר ר"י שיש ליתן טעם לקיים המנהג דגבי גפת ליכא למיחש שמא יטמין כולה בתוכה לחבל בכירות שלנו לא שייך למיחש הכי ועוד יש שטומנין חפירה גדולה וטומן בה בין לבניס סביב מכל לד ומלמטה ומחמין אותה היטב וגורפין אותה ומטמינין בה תם הקדרה ולא דמיא לטמין בדבר המוסיף הבל דלא אסרו אלא כשטמנין ומדביק סביב הקדרה דומיא דרמן לבל תעור לו חפירה שיש חוזר בין הדפנות לקדרה אין לאסור יותר מהבהמה לף על פי שכל הקדרה בתוך התנור ורביט ברוך פי' שיש לחלק בין תוספת הבל דגפת לתוספת הבל דכירה שלנו לפי שהכירה אין תומה אלא ממחת התם ולטולם מתקרר והולך לבל הגפת מוסיף הבל מעלמו אומר רבינו שמולל דמותר לטום תפוחים אלל התם שמוך לאכלה אע"פ שלא יוכלו לגלות מבע"י דלאלכלן טפי כמו שהן חיין מתבשל שהתבשל כמאכל בן דרוסאי דשרי לאחר"ב דבפ"ק (ד' יט:) הגן אין טוין כשר בגל ובילה תלת כדי ציולו מבע"י אע"פ שפעמים תוכלים בגל חי מ"מ ליט רלוי לאכול מי כמו תפוחים ורולה להפיג חריפותן ומתקן בציקולו ואם הטמין תפוחים עם הקדרה לאכול להחזיר כריס וכפתות על הקדרה שטמנהן או להוסיף על תוכן כריס חנ"ג דאם לין שם תפוחים מותר להחזיר כדתנן בפירקין (ד' נא·) כסהו ונתגלה מותר לכסותו ולהוסיף נמי תמרים בגמרא (שם.) אם בח להוסיף תוכיף כשים עם הקדרה תפוחים לאכול דאם מחזיר קודם שנתבשלו נמלא מבשל בשבת ומה שנהגו להסיר הקדרה מעל הכירה ומניחין על הקרקע עד שיגרפו הכירה שמא סבירא לן כהך ליטנא דרים כירה (לעיל דף לח:) דשרי חזקיה משמיה דלחבי הניחו על גבי קרקע אם דעתו להחזיר: **מאי** שנא ממיחם ע"ג מיחם. קשה לר"י דבברייתא גופה דשרי מיחם ע"ג מיחם בסוף פרקין קתני בהדיא ולא בשביל שיחמו אלא בשביל שיהו מקומרין ותומר ר"י דבברייתא לא שמיע ליה ולא מכח בריימא פריך אלא ממעטים בכל יום שנותנין מיחם על גבי מיחם תימה להיכי דמי אי יד סולדת בו היכי הוה בטי למישרי חנ"פ שמבשל מי לא ידע דסולדת בו אסור כאור דתנן (לעיל דף לח:) אין נותנין בילה בגד המיחם ואמר אם געגל חייב חטאת ונתן נמי (דף מא.) המיחם שפיהו לא יתן לתוכו נוען ואי להפשיר היכי מסיק לאסור והא תניא בפ' כירה (דף מ:) טתן אדם קיתון של מים בכנד המדורה לא בשביל שיחמו אלא בשביל שתפוג צינתן והייט הפשר כדמוכח סוגיא דהתם ורב יהודה נמי קאמר התם אחד מים ואחד שמן יד סולדת בו אסור אין יד סולדת בו מותר ואין לחלק דגבי מדורה יזהר אלא יבשל כיון שהוא אלא התם אבל הכא לאפוקי אין יד סולדת בו אסור דשמא יבא לנטוות וניחא עד שיבשל דהא גבי מיחם שרינן לתא לתוכו מים מרוזין כדי להפשירן ואלא גזרינן אטו מים מוטעין חנ"פ שיהו אלא התם וברלה לרבב"ח דהא דשרינן לתא קיתון של מים כנגד המדורה הייט ברחוק מן המדורה אלטולם לא יוכל לבא לידי בשול אבל בקרוב אסור אפי' להפשיר דילמא מבשלי ולאי להניחן אם עד שיבשל ולהכי מסיק הכא דאסור ואלא בשביל שיחמו דקתני התם הייט כלומר במקום שיכול לבא לידי שיחמו והלשון לחוק קלת: **מאי** שנא מפרונקא. פר"ח דאמר רבא בפרק תוליז (לקמן קלט:) האי פרונקא אפלגא דטובא שרי אלא אי קפיד. פר"ת בפ"ק דכתובות (דף ו.*): **וכי** מפני שהין לו קופה של תבן כו'. וה"ת מאי קבעי הא תנן במתניתין טומנין בניזי צמר ואין מטלטלין אותן והייט אפילו טומן דהא קתני בהדיא כילד עוסה מעבר תא הכיסוי והן טופלות וכי מייתי מבריימא דמסייע ליה לייתי ממתניתין אלא למדחי בריימא ולימא למימר דמתני' איכא לאוקומי בשל הפתק כדמוקי לקמן רבינא ע"ב סוגיא דהכא אלא מדלא מוקי בריימא דמייתי בשל הפתק ומיהו ר"י דניזי צמר מחיבי טפי ממוכין ואחוירים לטלטל יותר ואע"ג דרבא קאמר לקמן דאפילו ניזי צמר טמן בהן מטלטלין אין לחוש אי פניגא אחביי דהכא כיון דלא קיימא לקמן מילתיה דרבא ולמאי דמסקי מילתיה דרבא ומוקי מתניתין בשל הפתק ודרבא בשאין של הפתק אומר רשב"ג דה"ל מייתי במוכין של הפתק ולא פניגא דרבא אדאחביי לך ק"ק דמאי מסקי מהו דתימא חזי למזגא עלייהו כיון דמייתי בשל הפתק היכי ס"ד דשרי לטלטל מקום דחזי למזגא עלייהו:

הך"ק אם לא טמן אין מטלטלין אותן. למוכין קלי ולא תניזי צמר דניזי צמר אפי' טמן אין מטלטלין. **האי** בחדתי הא בעתיק. אומר ר"י שאם נתקו חוטי הסרבל אם הנקב רחב ויכול להכניסם בלא טורח שרי כיון דעתיקי ובלבד שיהא בענין זה שלא יהא לחוש שמא יתקע דבענין שהוא רגילות לתקוע ולקשור נראה לאסורין להחזיר כדאסרינן בריש כל הכלים (דף קכב:) החזרת שידה תיבה ומגדל גזירה שמא יתקע:

רבינו חננאל

כוותא דמיא אפומא דקומקומא משום דמיא צונן ומוליד חימום. ואמר נמי למפרס מדרא אפומא דכובא ולאנותי נפלא אגביה דמדרא משום (ד ש א ר י) הכום מחחיון במדרא וקפיד בשרירא דמדרא ופחים ליה ולא דמי לפרונקא שהיא מפלית קשורה בפומא דכובא כדגרסי' בפ' דר' אליעזר אומר חולין(ד' קלט·)אמר רבא האי פרונקא אפלני דכובא שרי ולא חיישי דניחזי כמו מסננת אפומא דכובא כובא אסיר דהא עביד (אבל) אהל כמסננת ואמאי שרי רבא התם אפלני דכובא ליחוש שמא יפחום המפלית. ושנינו במפלית לא קפיד בנשירותא מלשון (נלמן קמן): מי שנשרו כליו בדרך שוטחן בחמה אבל לא כנגד העם מודר קפיד בנשירותא ה'הילכך האי אסור והאי שרי: פי' מוכין ספרשטין. ב ג ד י ם מקוצצין כדתנן בנגעים פרק י"א בגד פוסגר שנתערב באחרים כולן מהורין קיצצו ועשאו מוכין מהור. מוכין אסיקנא כי הא דתניא אין נותנין מוכין לא לתוך הכר ולא לתוך הכסת ב"ש ואין צריך לומר בשבת נשרו מחזירין אותן בשבת [ואין צריך לום' בי"ש]. אמר רב השותח בבגד בית הצואר בשבת חייב

רב נסים גאון

פ"ד אמר ליה ר' זירא מאי שנא ממיחם על גבי מיחם · בסוף הפרק (דף קמ) בברייתא גרסי' ומניחין מיחם על גבי מיחם ואמי שנא מפרונקא · עיקר דיליה בפרק ר' אליעזר אומר תולין את המשפרת ביו"ם (דף קלט) אמר רבא האי פרונקא אפלנא דפומא דכובא שרי וכו' ואיכא דאמרי מאי שנא מפרונקא דמר לפי שר' זירא עם רבא הוה מפליג הכא

א מוס"ע ת"ח סימן ש"ח סעיף י"ז:

ג ב מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה טו טור ושו"ע ת"ח סימן שכ סעיף טו:

ד ג מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה יב טוס"ע ת"ח סימן רנט סעיף ג:

ה ד מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה כג טור ושו"ע ת"ח סימן ש"מ סעיף ח:

ו ה מיי' פ"י מהלכות שבת הלכה י טוס"ע ת"ח סימן ש"ז סעיף ג:

ובי מה בין זה למגופת חבית. פי' בקונטרס דתניא לקמן בפרק חבית (דף קמו. ושם) דשכ"ג לומר מחזיה בסייף ומניחה לפני התורמין ואין נראה לר"י דת"ל מלי מצי זה חיטר וזה ליט חיטר אחס כמי חיטר הוא דרשב"ג קרי להתיז לפיטו גוף החבית עם המגופה כדמוכח התם דבעו מיניה מרב ששת מהו למיתרי חביתא בטורסיתא כו' תמר להו לפתחא קא מכוין ואסור ופריך מהא דקרי רשב"ג להתיז לחסה בסייף ומצי התם ולמי לעין יפה קא מכוין לבל יכא לי לעין יפה קא מכוין ליפתחיה מיפתח והא לחסר למיתרי חביתא היינו גוף החבית דתניא חבית גופא ממעט ועוד דמגופה קרי דתנן במתני' אין טוקנין מגופה של חבית דברי רבי יהודה וחכמים מתירין ומ"ש [התם] לכ"ע לא מיחייב חטאת כדתמר התם בגמ' דבר תורה כל פתח שהיו עשוי להכנים ולהוליא היו פתח לבל יכא פתח בית הטוחר עשוי הוא להכנים ולהוליא ואס כן מאי קשיא ליה ויש לומר דהכי פריך כיון דמחייבת חטאת בפותח בית הטוחר משום דעשוי להכנים ולהוליא ה"ל כמי גבי מגופה אס עשוי להכנים ולהוליא היה חייב חטאת הלכך הכא נמי שהיו עשוי שלא להוליא היה חייב חטאת אלא לר' מאיר דאמר לעיל (דף מה:) בזמן שהיה בחטאת דאיכא חיטר ואי לאו כבירה דמו אפילו במגע נמי ליטמו לעולם לאו כבירה דמו ורבנן הוא דגזרו בהו, אי גזרו בהו אפילו באויר נמי ליטמו? °עבדו בהו רבנן היכרא כי היכי דלא אתי למשרף עליה תרומה וקדשים. *תנו רבנן מספורת של פרקים ואיזמל של רהיטני חיבור למומאה ואין חיבור להזאה מה נפשך אי חיבור הוא אפילו להזאה נמי, אי לאו חיבור הוא אפילו למומאה נמי לא? אמר רבא רבר תורה בשעת מלאכה חיבור בין למומאה בין להזאה, ושלא בשעת מלאכה אינו חיבור לא למומאה ולא להזאה וגזרו

מה בין זו למגופת חבית? א"ל רבא זה חיבור זה אינו חיבור. רמי ליה ר' ירמיה לרבי זירא *תנן *שלל של כובסין ושלשלת של מפתחי והבגד שהוא תפור בבלאים חיבור למומאה עד שיתחיל להתיר אלמא שלא בשעה מלאכה נמי חיבור ורמינהו *מקל שעשאה יד לקורדום חיבור למומאה בשעת מלאכה בשעת מלאכה אין, שלא בשעת מלאכה לא א"ל התם שלא בשעת מלאכה אדם עשוי לזורקו לבין העצים הכא שלא בשעת מלאכה נמי ניחא ליה דאי מיטנפן הדר מחוור להו. בסורא מתנו לה להא שמעתא משמיה דרב חסדא, בפומבדיתא מתנו משמיה דרב בהנא ואמרי לה משמיה דרבא: מאן תנא הא מלתא דאמור רבנן כל המחבר לו הרי הוא כמוהו א"ר יהודה אמר רב ר"מ היא דתנן *בית הפך ובית התבלין ובית הנר שבכירה מטמאין במגע ואין מטמאין באויר דברי ר' מאיר ור"ש מטהר בשלמא לר"ש קסבר לאו בכירה דמו אלא לר' מאיר אי כבירה דמו אפילו באויר נמי ליטמו? אי לאו כבירה דמו אפילו במגע נמי לא ליטמו? לעולם לאו כבירה דמו ורבנן הוא דגזרו בהו, אי גזרו בהו אפילו באויר נמי ליטמו? °עבדו בהו רבנן היכרא כי היכי דלא אתי למשרף עליה תרומה וקדשים. *תנו רבנן מספורת של פרקים ואיזמל של רהיטני חיבור למומאה ואין חיבור להזאה מה נפשך אי חיבור הוא אפילו להזאה נמי, אי לאו חיבור הוא אפילו למומאה נמי לא? אמר רבא רבר תורה בשעת מלאכה חיבור בין למומאה בין להזאה, ושלא בשעת מלאכה אינו חיבור לא למומאה ולא להזאה וגזרו

בטומאת האויר שאם יגע בכלי חרס ונתפרדו אין הכלי מקבל טומאה ואין הטומאה יכולה לעבור דרך הכלי לתוכו ולטמא את שבתוכו. ואם תאמר והא אמרינן בפרק בתרא דזבחים (דף קיב.) גבי מזבח החיצון שהוא של חרס ומקבל טומאה ואין הטומאה יכולה לעבור דרך המזבח לטמא את שבתוכו ומ"מ אמרינן שם שהוא מקבל טומאה מן הצדדין ומטמא את שבתוכו אפילו במגע ואפילו באויר ואפילו בשאינו נוגע בו אלא שהוא מקבל טומאה מן הצדדין ומטמא את שבתוכו ה"נ נימא שהכלי

וגזרו על הטומאה שלא כשעת מלאכה . שיהא חיבור : **ועל טומאה שכשעת מלאכה** . שלא יהא חיבור הלכך חיבור לטומאה לעולם ואין חיבור להזאה כלל : **לחין מחמת עצמן** . מחממות טפי מלחין מחמת מקדח שטפלין עליהן מביבו : ה"ג מוכין לחין מחמת היכי מצכחת לה : **ממרעא דכיני ממי** . תורה אור

וגזרו רבנן על טומאה שלא בשעת מלאכה משום טומאה, שבשעת מלאכה ועל הזואה שבשעת מלאכה משום הזואה שלא בשעת מלאכה : בזמן שהן לחין : איבעיא להו "לחין מחמת עצמן או דילמא לחין מחמת דבר אחר ? ת"ש לא בתבן ולא בזגים ולא במוכין ולא בעשבים בזמן שהן לחין אי אמרת בשלמא 'לחין מחמת דבר אחר' שפיר אלא אי אמרת 'לחין מחמת עצמן', מוכין 'לחין מחמת עצמן' היכי משכחת לה? ממרטא דביני אטמי והא דתני רבי אושעיא טומנין בכסות יבשה ובפירות יבשין אבל לא בכסות לחה ולא בפירות לחין כסות לחה מחמת עצמה' היכי משכחת לה? ממרטא דביני אטמי : **מתני'** טומנין בכסות ובפירות בכנפי יונה ובנסורת של חרשים 'ובנעורת של פשתן *דקה' רבי יהודה אוסר ברקה ומתיר בגסה : **גמ'** *א"ר ינאי 'תפילין צריכין גוף נקי *כאלישע בעל כנפים מאי היא? אביי אמר שלא יפיח בהן רבא אמר שלא יישן בהן ואמאי קרי ליה "בעל כנפים"? שפעם אחת גזרה מלכות רומי הרשעה גזירה על ישראל שכל המניח תפילין ינקרו את מוחו, והיה אלישע מניחם ויוצא לשוק, ראהו קסדור אחד, רץ מפניו ורץ אחריו, וכיון שהגיע אצלו נטלן מראשו ואחזן בידו, אמר לו מה זה בידך? אמר לו כנפי יונה, פשט את ידו ונמצאו כנפי יונה לפיכך קורין אותו 'אלישע בעל כנפים', *ומאי 'שנא כנפי 'יונה משאר עופות? משום דאסתייל כנסת ישראל ליונה שנאמר °כנפי יונה נחפה בכסף וגו' " מה יונה כנפיה מגינות עליה אף ישראל מצות מגינות עליהן : בנסורת של חרשין וכו' : איבעיא להו: רבי יהודה אנסורת של חרשין קאי או אנעורת של פשתן קאי? ת"ש *רבי יהודה אומר נעורת של פשתן דקה הרי הוא כובל ש"מ 'אנעורת של פשתן' קאי ש"מ : **מתני'** 'טומנין : בשלחין ומטלטלין אותן, בגיזי צמר ואין מטלטלין אותן כיצד הוא עושה? 'נוטל את הכסוי והן נופלות ר"א בן עזריה אומר קופה מטה על צדה ונוטל שמא ישול ואינו יכול להחזיר וחב"א נוטל ומחזיר : **גמ'** 'יחיב ר' יונתן בן עכינאי ורבי יונתן בן אלעזר ויתיב ר' חנינא בר חמא גבייהו ורמא מיבעיא להו: שלחין של בעה"ב תנן אבל של אומן כיון דקפיד עלייהו לא מטלטלין להו או דילמא של אומן תנן וכ"ש של בעה"ב דאמר להו ר' יונתן בן אלעזר מסתברא של בעה"ב תנן אבל של אומן קפיד עלייהו, אמר להו ר' חנינא בר חמא כך אמר ר' ישמעאל בר' יוסי אבא

שמא יבאו לידי הרגל דבר לבל משום קרי לה בעי למיסר : **נטלם** מרחקו . ואף על גב דלמר בסנהדרין (דף עד: ושם) בשעת גזרת המלכות לפי' על מנת שלא יכהג ולא יעבוד ולפילו לשטרי ערקאת למסחת לסור הייט משום דבשיטי ערקאת מתנהג כעובד כוכבים ודומה שמוליץ עלמו מבלל שישראל לבל הכא לית עוטה כלום ללא שחין לו תפילין ברחבו שמה לחת והרבה ישראל שחין להם תפילין כמותו : **בנפיה** מגיעות עליה . תוי"ט דלמרינן במדרש* כל הטופות בשחן יגעין ניטוחין ע"ג סלע והיוזה בשעה שהיא יגעה פורחת בחמת ויוטחת בחמת : **טומנין** בשלחין ומטלטלין אותן . הא דלמר בפ"ק דביצה (דף יח.) טוחנין הטור לפני הדורסן להחזירו סופן משום מחילתן פי' כדי שיחשוב לעורך יו"ט לבל טור דמטרב יו"ט משמע התם דלסור למטלטל ובפרק בל כתבי (לקמן קמח:) קאמר חס מטלטלין תיק הספר עם הספר לא במלטל טור לגב בשר משמע דטור בלא בשר לסור פירש"י בפרק בל כתבי (ג"י שם*) דהבא מייבי בטור בהמה גסה והתם בטור בהמה דקה דלא חזי למזגא כולי הלי ולפירושו הלי דביצה נמי מייבי בטור בהמה דקה והא דתנן בפ' בל בתבי (דף קב.) פורסין טור גדי על גבי התבה כו' לריך לומר לפי' דמייבי בשיחזו ליקיבה יו"ט מפרש דהבא מייבי ביבשין דחזי למזגא עלייהו והתם בלחין

אבל לא בבסות לחה כו' . גרלה דרבי לוסטרא פליג לחתני' :

כאלישע בעל כנפים . להבי נקט לליפא דמסחת כיון שבעשה לו נס בתפילין היה זהיר בהן והיה לו גוף נקי ומזה הטעם לחין לחו יכולין ליפטר שהרי בזה לחו יכולין להזהר ולחין תימה על מה שמלוה זלת לפויה בידיו שגם בימי חכמים היתה רפויה כדתניא בפרק ר' לליעזר דמילה (לקמן קנ.) ר"ש בן לליעזר לומר כל מלוה שלא מסרו עלמן ישראל עליה בשעת גזירת המלכות כגון תפילין עדיין היא רפויה בידם והא דלחמרינן בפ"ק דלרלם השבה (דף יז.) פושטי ישראל בגופן=קלקפתא דלא מבח תפילין לומר ל"ת דמיירי בלחון שטוחין ממחת מרד ומבזון המלות ושוחקין ברלועה שבידם-וכרחשם דלחמר ביומא (דף לו:) פשטים לחו המדרון והא דלחמר במדרש תפילין מפני מה לח החזיקו בהן מפני הרמחים לין נרלה לר"י דמשום רמחין נמנעו מלטעות מלוה שלא ב"ף מפני מה לח החזיקו בלחמות בחדש המניח תפילין *ולקמר מפני הרמחין שהיו מניחין תפילין לרחות בני חדש כדמפרש התם משה בחלמיד לחד שהפקיד מטותיו אלל לחד שהיה מניח תפילין כשחבצו בו לחמר להי"ש לחמר ליה לותו תלמיד לח לך הפקדתי אלא לתפילין שעל לראשך ו"ש שם :

אביי לחמר אלא יפיח בהן . מיוקל לשמור עלמו מלהפיח עד שיסיר תפילין כדפירש בקונט' לבל לא חיים שמא יבן לחבו"ג דפעמים יוכל ליזהר משיזה ורבח מלריך גם שיכול להעמיד עלמו בשעה שמחחזו השיבה אלא יבן פחוח ומיהו לבני נמי מודה לבסור ליבן בהן כדחניא בפרק היבן (סוכה כו. ושם) דלחמור ליבן בתפילין בין שיבה קבע בין שיבה ערלי :

שלא יבן בהן . משום אלא יפיח בהן בשעת שיבה לו משום היסח הדעת לבל משום קרי לין לחוש כדלחמר בפ' היבן (ג"י שם:) דל"ל יוסי ילדים לעולם חולצין מפני שרגילין בטומלה ופריך לימא קסבר ר' יוסי בעל קרי לסור להניח תפילין ומשני הכא בילדים וכשותיהם עמהם עסקינן שמח יבלו לידי הרגל דבר לבל משום קרי לה בעי למיסר : **נטלם** מרחקו . ואף על גב דלמר בסנהדרין (דף עד: ושם) בשעת גזרת המלכות לפי' על מנת שלא יכהג ולא יעבוד ולפילו לשטרי ערקאת למסחת לסור הייט משום דבשיטי ערקאת מתנהג כעובד כוכבים ודומה שמוליץ עלמו מבלל שישראל לבל הכא לית עוטה כלום ללא שחין לו תפילין ברחבו שמה לחת והרבה ישראל שחין להם תפילין כמותו : **בנפיה** מגיעות עליה . תוי"ט דלמרינן במדרש* כל הטופות בשחן יגעין ניטוחין ע"ג סלע והיוזה בשעה שהיא יגעה פורחת בחמת ויוטחת בחמת : **טומנין** בשלחין ומטלטלין אותן . הא דלמר בפ"ק דביצה (דף יח.) טוחנין הטור לפני הדורסן להחזירו סופן משום מחילתן פי' כדי שיחשוב לעורך יו"ט לבל טור דמטרב יו"ט משמע התם דלסור למטלטל ובפרק בל כתבי (לקמן קמח:) קאמר חס מטלטלין תיק הספר עם הספר לא במלטל טור לגב בשר משמע דטור בלא בשר לסור פירש"י בפרק בל כתבי (ג"י שם*) דהבא מייבי בטור בהמה גסה והתם בטור בהמה דקה דלא חזי למזגא כולי הלי ולפירושו הלי דביצה נמי מייבי בטור בהמה דקה והא דתנן בפ' בל בתבי (דף קב.) פורסין טור גדי על גבי התבה כו' לריך לומר לפי' דמייבי בשיחזו ליקיבה יו"ט מפרש דהבא מייבי ביבשין דחזי למזגא עלייהו והתם בלחין

אבל של אומן כיון דקפיד עלייהו לא מטלטלין להו או דילמא של אומן תנן וכ"ש של בעה"ב דאמר להו ר' יונתן בן אלעזר מסתברא של בעה"ב תנן אבל של אומן קפיד עלייהו, אמר להו ר' חנינא בר חמא כך אמר ר' ישמעאל בר' יוסי

יא א מיי' פ"ד מהלכות שבת הלכה ג :

יב ב מיי' פ"ד מהלכות שבת הלכה ג ופוש"ע תו"ח סימן רנו סעיף ג :

יג ג מיי' פ"ד מהלכות תפילין הלכה טו סמג עשין סב טוש"ע תו"ח סימן לז סעיף ב ג :

יד ד מיי' פ"ד מהלכות שבת הלכה ג :

טו ה מיי' פ"ד מהלכות שבת הלכה סה ופכ"ו הל' יב סמג לאוין סה טוש"ע תו"ח סימן רנה סעיף ג :

לחין מחמת עצמן

עורות של אומן אם מותרין בטלטול בשבת

[נרי"ף וכלח"ם ליתה]

ו. תפילין בעינן גוף נקי

2. אלישע בעל כנפים

[ויעי' יכומלמי פרק היס קורח הלכה ד]

דברים פ' עזלם

רבינו חננאל

להזאה וגזרו שאם נטמא הא' שלא בשעת מלאכה נטמא גם האחר בבל מקו' שהוא ודוק' אם הוא (מהברן) מחובר עדיין משום פומאה שבשעת מלאכה . וגזרו נמי על הזואה שאם יזה על הא' אפילו בשעת מלאכה לא נטמחר האחר אע"פ שהוא מחובר עמו משו' הזואה שלא בשעת מלאכה . פי' אם יראה שהזה בשעת מלאכה על האחד ונשהר גם האחר יטהר הוא כשהוה על האחד אפילו השני שלא בשעת מלאכה : פי' מירמא דביני אטמא העשר שבין חירטות של בהמה בין שחבדר השתנתה שותת בין ירבותיה יש בו לחלוחית לשולם ואינו מחנגב לשולם ואפילו עושה מאותו צבר כמות יש בו לחלוחית : תפלין צריכין גוף נקי . קי"ל כרבא דאמר שלא יישן בהן : ר' יהודה אומר . אוקימנא בגזרת טומנין בשלחין ומטלטלין אותן . פירוש שלחין עורות נלשין שנגזו (בלבר) [הלבר] ועדיין לא נעבדו : **אבא** שלוחא פירש

אבא שלחא. פר"ח ואמר הביאו לי שלחן כשבת והלכה כר' יוסי דק"ל מעשה רב וכן נראה דלי בתול מייבי כדפי' בקונט', ולא מייבי רמיה אלא לענין שמי לא קפיד טפי הוה ליה למתני' דר' יוסי אלמה דקרי לקמן בהדיא של אומן: **לא** תמרו עבודין לענין טומאה כלבד. פרש"י שלחן שור מקבל טומאה עד לאחר עיבוד ואם תאמר והא אמר בזבחים (דף נג: ושם) מניין לרבות שור מהאופסקא תלמוד לומר לחמר יהא חמר עליה תכוכים יכול אף שור שלא מהאופסקא תלמוד לומר בגד מה בגד מקבל טומאה אף כל דבר המקבל טומאה מהאופסקא דעור מהאופסקא מקבל טומאה ויש לומר דהתם כשיחדו ליציבה והכא כשלא יחדו ואפ"ה מיתר למלטלו בכפת והא דתמר רבא בריש כל הכליס (לקמן קכו.). מדלענין טומאה לאו מגא הוא לענין שבת נמי לאו מגא הוא גבי מחן שכיפול תורה לו עוקלה ס"ש מדלענין טומאה לאו מגא הוא לפי' ע"י יחוד דניפול תורה לו עוקלה מהורה ולא מהני בה יחוד והא דתנן במסכת כלים בפרק י"ג (משנה ה) מחן שכיפול תורה לו עוקלה מהורה ואם התקינה למיתות טומאה לומר ר"י דהתם מיירי כשעשה בה שוס ציוי ותיקון למיתות לגבי ניחוד בעלמא למיתות חינה טומאה לגבי היכא דהוי מגא לענין טומאה ע"י יחוד לגבי שבת הוי מגא כלא יחוד וכן מצאתי בשם דקלמר מרגמא לבני ליציבי דלבא בגלמי דזימנין דמימלך עלייהו ומקני להו מגא להכי מיתר למלטלה תע"ג דלתכי לא לימלך עלה והיא מהורה:

ארבעים לחת מלאכות חסר אחת. להכרה מלאכות יש דמיהן להדי והוה ן למחשבימה טלן לאחת כדפריך בפרק כלל גדול (לקמן עב:) הייט זורה הייט טורר הייט מרקד ומקום חילוק מועט שביניהם לא הוה מחלקינן להו אי לאו דקיס להו דל"ע מלאכות הן כנגד שוס דכר לך בעי כנגד מי:

כנגד כל מלאכה שבתורה. לכאורה נראה דליכ אמי ממשכן שהרי לכך נסמכה פרשת שבת לפרשת משכן ושוב דחי לא יליף ממשכן ת"כ היכי ידעינן לדדיה כי ניחא לחת מלאכות וכי תולדות דלין שברת לומר שמדעתם בילרו מלאכות המשובות ושאשום לחת ושוב דבהדיא מנן לקמן בהזורק* המוציא מייב שבת היתה עבודת הלוים נלמד לפי שיש מלאכות דומות זו לזו ואע"ג שנתן לכך מלקוח חכמים להלביש מנין מלאכות שבתורה החיל ומלוקת קלת זו מזו ואי אפשר לומר כן דלת פליג מדקתמר בסמוך תניא כמ"ד כנגד עבודות המשכן מפני דפליגי ושוב למלן דליש ליה דרשת המשכן ומלאכה מכל ליה לחקיש זורה וכורר בשבתים ושוב לקמן מקשה ממעשה דכנגד עבודות המשכן גרידא חיש לן לאתקושיכא בתרתי דקתמר לבני וכתב כלל גדול (לקמן עב:) כל מלאכת דהאי במשכן תע"ג לחיכא דמיא לה תניא לה: **דם** המעל קרבים פ'. תפילו רבנן דפליגי אדרבי יוסי ברבי יהודה גבי *) נמן קנה ברשות הרבים וברחמו מרקל ולים להו גוד לחים מוהו בעגלה שהיא רשות היחיד כיון דעגלה גופה ים לוכך בוקיפה עשרה ורוחב מרבעה חע"פ שחחתיה רשות הרבים וברים כל גגות (עירובין פט.) [ד"ה במיחות] הלרכתי יותר: **ואתם** [ד"ה במיחות] חל מכניסו. ותפ"ה לח היה לא כדפריכים לעיל (דף ב.) [ד"ה פסח] [ד"ה פסח] תלת

*) [לעיל פ' לקמן קלו.]

אזמן מעבד עזרות

אבא שלחא הוה ליה ואמר הביאו שלחן ונשב עליהן מיתיבי נסרין של בעה"ב מטלטלין אותן ושל אומן אין מטלטלין אותן ואם חישב לתת עליהן פת לאורחין בין כך ובין כך מטלטלין שאני נסרים דקפיד עלייהו ת"ש עורות בין עבודין ובין שאין עבודין מותר לטלטלן בשבת לא אמרו עבודין אלא לענין מזומאה בלבד מאי לאו לא שנא של בעה"ב הבית ולא שנא של אומן? לא של בעה"ב אבל של אומן מאי, אין מטלטלין, אי הכי הא דתני ולא אמרו עבודין אלא לענין טומאה בלבד לפלוג וליתני בהדיה: בד"א בשל בעה"ב אבל בשל אומן לא? כולה בבעל הבית קמיירי, כתנאי עורות של בעה"ב מטלטלין אותן ושל אומן אין מטלטלין אותן ר' יוסי אומר אחד זה ואחד זה מטלטלין אותן: הדור יתבי דקמבעיא להו *דתנן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת כנגד מי? אמר להו ר' חנינא בר חמא כנגד עבודות המשכן אמר להו ר' יונתן בר' אלעזר כך אמר רבי שמעון ברבי יוסי בן לקוניא כנגד *"מלאכה, מלאכתו, ומלאכת" שבתורה ארבעים חסר אחת, בעי רב יוסף *ויבא הביתה לעשות "מלאכתו" ממנינא הוא או לא? א"ל אביי וליתי ספר תורה ולימני מי לא *אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן לא זזו משם עד שהביאו ספר תורה ומנאום? אמר ליה כי קא מספקא לי: משום דכתיב *והמלאכה היתה דים" ממנינא הוא והא כמאן דאמר* לעשות צדכין נכנס אובילמא "ויבא הביתה לעשות מלאכתו" ממנינא הוא והאי "והמלאכה היתה דים" הכי קאמר דשלים ליה עבידתא, תיקן, תניא כמאן דאמר 'כנגד עבודות המשכן' דתניא

אין חיבין אלא על מלאכה שביוצא בה היתה במשכן: הם זרעו ואתם לא תזרעו, הם קצרו ואתם לא תקצרו, הם העלו את הקרשים מקרקע לעגלה ואתם לא תבניסו מרה"ד לרה"י, הם הורידו את הקרשים מעגלה לקרקע ואתם לא תוציאו מרה"י לרה"ר, הם הוציאו מעגלה לעגלה ואתם לא תוציאו מרה"י לרה"י מרה"י לרשות היחיד- מאי קא עביד? אביי ורבא דאמרי תרוייהו ואיתימא רב אדא בר אהבה 'מרשות היחיד לרה"י דרך רשות הרבים': בניזי צמר ואין מטלטלין: אמר רבא לא שנו אלא שלא טמן בהן אבל טמן בהן מטלטלין אותן איתיביה ההוא מרבנן בר יומיה לרבא מומנין בניזי צמר ואין ממלטלין אותן ביצד הוא עושה נוטל

ביסול סמין חלת דנקט סידורה דפת והכי מפרש בפרק כלל גדול (לקמן דף עד:): **קרקע**. רשות הרבים. **עגלה**. שגבוהה י' ורחבה ד': **דרך רשות הרבים**. לתויר שכן העגלה רשות הרבים: **אבל מבן בן מטלטלין לוכן**. קס"ד הסמת דמילי מילי קתני—מתניתין ולא תהכך דממן בהן קתי: **ספוג מרבנן בר יומיה**. תוא היום בת לבית מדרשו תלמה*: נוטל

*) [פי' תאר רב מידי סוה דשוה קרי ל"י בר בי רב כמו בתר יומא כתניא ס: ד"ה פסח] [ד"ה פסח] ענין]

אחורי שבת. לאחר שבת: **דקפיד עלייהו**. שמא יתקלקלו: **ולא אמרו עבודין**. לא הוזכרו לחלק בין עבודין לבחין עבודין: **אלא לענין טומאה**. דעבודין מקבלין טומאה ולא בחין עבודין: **תורה אור לשלוח כדיבה**. בטלטול גופיה חיכא לפלוגי בשל אומן בין עבודין לבחין עבודין דקפיד עלייהו: **כל"ם**. דעבודין מותר לטלטלן בשל בעה"ב לכל שבת מלחת שבת לאומן מלחת עבודתו: **כולה בבעה"ב מיירי**. ומהדר ליפלוגי בבעה"ב דחיירי ביה ולא תחכת לפלוגי חלא לענין טומאה ולי שבקיה לבעה"ב דחיירי ביה ונקט לומן *מפסקא למילתיה מפי מהכתתן:

כ"ק מפסקא

כ"ק ב. לקמן עג. וש"נ

[דף ב.]

[ופי' תוי"ט שבת פ"ז מ"ב פ"ה מלכות ומי' מידותי כאמ"ן ורבב"ל בשם פי"ח] קידושין ג. פ"ש

סופה ט:

גליון השים

רשי"י ד"ה לא זוז לא ידעינן כו'. עיין כלכות דף כה ע"ב ד"ה ד"ה מתן שמעה ליה וש"נ:

[פי' תאר רב מידי סוה דשוה קרי ל"י בר בי רב כמו בתר יומא כתניא ס: ד"ה פסח] [ד"ה פסח] ענין]

ל"ע מלאכות שבת בנגד מי

מתי גיי צמר מותרין בטלטול

מז א מיי' פכ"ו מהלכות שבת הלכה יב סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שה סעיף כה:

יח ב שם סעיף ט:

יט ג מיי' פכ"ו מהלכות שבת שם סמג שם טור ש"ע או"ח סימן כמע סעיף ה:

רבינו חננאל

פושם עורות היה וקבלו מרבותינו דהלכתא כר' יוסי דק"ל מעשה רב ואפר ר' ישמעאל בר' יוסי אבא שלחא הוה ואפר הביאו שלחן ונשב עליהן. נמצא כי עשה מעשה כשמותתו התניא עורות של בעל הבית מטלטלין אותן. של אומן אין מטלטלין אותן. ר' יוסי אומר זה וזה מטלטלין הלכך עורות של אומן הואיל וראויין לישב עליהן ואין נסדרין אינו מקפיד עליהן ומותר לטלטלן. אבל נסרין של אומן הואיל ואם רשב עליהן נסנסין הלכך קפיד עליהן ואפור לטלטלן: אפר ר' חנינא הא דתנן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת כנגד עבודות המשכן. וחניא כוותיה אין חייבין אלא על מלאכה שכיוצא בה היתה במשכן כיצד הן זרעו וקצרו והעלו קרשים מקרקע לעגלה אתם לא תזרעו ולא תקצרו כו'. הא דתנן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת כו'. וא"ר יונתן בן אלעזר כנגד מלאכת ומלאכה שבתורה *) והן ס"א. כשתציא נ' מלאכות הבתובין ביניהן השאים ה' שכתוב בהן ועשית ועשה ותעשה ולרבל המלאכה וי"נ שכתב כל מלאכת עבודה תרי כ"א נשארו מ' ובכללם ששת ימים וכו'. לא תעשה מלאכה. ולפה (זבה) כי בפירוש אפרו בתלמוד א"י שבא זה הכתוב לחשלים ל"ם מלאכות בתורה ויש מי שמוציא מכלל אלו מ' ויבא יוסף הבניה לעשות מלאכתו. ונשארו ל"ש ויש מי שפוציא השלאכה שנתנה דים ולדברי הכל נשארים ל"ש מלאכות: **פים** בניזי צמר ואין מטלטלין אותן. וקי"ל

*) עי' לקמן סימן ס"ע שמלמד סיפה דכי כ"ש כמ"ש כאן ובנמקין וכרבב"ל ס"ם:

רב נסים גאון

ולא אמרו עבודין אלא לענין טומאה בלבד. עיקר דיליה מישתכה בפסכת חולין בפ' השוחט ותרומה (דף קכב) וכולן שעיבדן או שהילך בהן כדי עבודה פדודין ובטפסחא וכולן שעיבדן בהן כדי עבודה פדודין משום ערך: אותיביה והוא מרבנן בר יומיה לרבא זה תחלפיד אמרו עליו באותו חיום נמנם בבית המדרש על כן קרו ליה בר יומיה וניתבא בו אפרנו בשותפות קדשים (זבחים פ"ה דף ס) היה שם תלפיד אחד שבא לשמש בבית המדרש ור' יוסי הגלילי שמו וכבר היה רב אידי אבוה דר' יעקב בר אידי ואו קרי ליה בר בי רב דתד יומא כמו שאמרו (תגיגה דף ס) רב אידי אבוה דר' יעקב בר אידי הוה רגיל דהוה אתי תלתא ירחין באורהא והוה קאי חד יומא בבי רב והדר אויל תלתא ירחין בשמעתא הוה קאי חד יומא בארמעוותא והדר אתי הוה קא קרו ליה בר בי רב דתד יומא חלש דעתיה קרי אהיה אבר ליה ר' יוחנן בשמעתא מינך לא תפנש רבנן נפק ר' יוחנן דדש (יבמות מח) ואותי יום יום ידרושון וכי ביומא דרושין אותו ובלילה אין דורשין אותו אלא לומר לך כל העוסק בתורה אפילו יום אחד בשנה לשמה מעלה עליו הכתוב כאילו עוסק כל השנה כולה:

נוטל את הכיסוי והן נופלות אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רבא לא שנו אלא שלא יחדן להטמנה אבל יחדן להטמנה מטלטלין אותן, איתמר נמי כי אתא רבין א"ד יעקב א"ר אסי בן שאול אמר רבי לא שנו אלא שלא יחדן להטמנה אבל יחדן להטמנה מטלטלין אותן רבינא אומר בשל הפתק שנו תניא נמי הכי גיזי צמר של הפתק אין מטלטלין אותן ואם התקינן בעל הבית להשתמש בהן מטלטלין אותן. תנא רבה בר בר חנה קמיה דרב חריות של דקל שגדרן לעצים ונמלך עליהן לישיבה צריך לקשר רשב"ג אומר אין צריך לקשר הוא תני לה והוא אמר לה הלכה כרשב"ג, איתמר רב אמר קושר ושמואל אמר חושב ורב אסי אמר יושב: אע"פ שלא קישר, ואע"פ שלא חישב בשלמא רב הוא דאמר כת"ק ושמואל נמי הוא דאמר כרשב"ג אלא רב אסי דאמר כמאן? הוא דאמר כי האי תנא דתניא יוצאין בפקורין ובציפא בזמן שצבעון (בשמן) וברכן במשיחה, לא צבעון (בשמן) ולא ברכן במשיחה אין יוצאין בהם, ואם יצא בהן שעה אחת מבעוד יום אע"פ שלא צבע ולא ברכן במשיחה מותר לצאת בהן אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא הקש שעל גבי המטה לא ינענען בידו אבל מנענען בגופו, אבל אם היה (עליו) מאכל בהמה או שהיה עליו כר או סדין מבעוד יום מנענען בידו ש"מ, ומאן תנא דפליג עליה דרשב"ג? רבי חנינא בן עקיבא דכי אתא רב דימי אמר זעירי: א"ר חנינא פעם אחת הלך רבי חנינא בן עקיבא למקום אחד ומצא חריות של דקל שגדרום לשום עצים ואמר להם לתלמידיו: צאו וחשבו כדי שנשב עליהן למחר" ולא ידענא אי "בית המשתה הוה אי בית האבל הוה" "אי בית המשתה הוה אי בית האבל הוה" דוקא בית האבל או בית המשתה דטרידי אבל הכא: קשר אין, לא קשר לא? אמר רב יהודה מכנים אדם מלא קופתו עפר ועושה בה כל צרכו דרש מר זוטרא משמיה דמר זוטרא רבה והוא שיחד לו קרן זוית אמרו בבבל קמיה דרב פפא כמאן כרבן שמעון בן גמליאל דאי כרבנן האמרי בעינן מעשה אמר להו רב פפא אפילו תימא רבנן עד כאן לא קאמרי רבנן דבעינן מעשה אלא מידי דבר עבידא ביה מעשה אבל מידי דלא עבידא ביה מעשה לא, ניחא כתנאי בכל יחפין את הכלים חוץ מכלי כסף בגרתקון הא נתר ותיל מותר ותתניא נתר ותיל אסור מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר בעינן מעשה ומר סבר לא בעינן מעשה לא דכולי עלמא לא בעינן מעשה אלא קשיא (הא דרבי יהודה הא ר' שמעון) הא דרבי יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור הא ר' שמעון דאמר דבר שאין מתכוין במאי אוקימתא להא דשרי, כר"ש, אימא סיפא אבל לא יחוף בהם שערו ואי ר"ש משרא קשרי דתנן

נזיר

א אלא מי לימא כו'. לין גירסת זו נכונה דלכאורה מסתע שלרבה עמו היה מקשה ומפי הוי ניחא מי הוה גרס תלת לימר רבה מכל לפי זה הוה לריך לומר דרבינא לפלוגי אתא: רבינא אומר בשל הפתק שמו. ומילתא דרבה דקאמר מעיקרא וכשחיכם של הפתק וחימה דרבה קאמר לה שמו מסתע דאתמר מטלטלין קלי והא מתניתין מיירי בשל הפתק וי"ל דלישיא מיירי בכל גיזי צמר בין של הפתק בין שאינם של הפתק דלין מטלטלים אותן וקאמר רבה לה שמו בהגהו שאינם של הפתק תלת שלח טמון בהן מכל טמון בהן מטלטלים אותן והא דקאמר סיפא כיולד הוא שומא כו' בשל הפתק קאמר ואע"פ שמטמון בהן אין מטלטלין כיון שלח הזמינן:

ורב מסי אמר יכב ואע"פ שלח קשר ושלח חישב. רבינו שמשון הזקן פסק כרב מסי מדקאמר בסמוך רב מסי אהוא בתראה מתני' נמי דיקא ור"ת פוסק כרב מכח קושיא כמו שמפורש בפרק כל הכלים (לקמן דף קכו: בד"ה ר"י תומר ושם):

בפקורין וכציפא. פר"ח כיפה שיש בה שער ומוחזין תותה ברחש הקרח, וגרסה שהות שער רחמו: אבל לא יצבע בשמן חין יוצאין בהן. לפי דוקא חין יוצאין לטלטלם אסור לפי שאינם מוכנים אלא נקט חין יוצאין אגב רישא ובסמוך נמי דקאמר אבל יצא בהן שעה אחת מבעוד יום לאו דוקא יצא בהן בציפו:

ואם יצא בהן שעה אחת ט'. אע"פ שלא צבע ולא חישב ט' חייט כרב מסי דאמר יכב אע"פ שלא חישב ולא קישר מקשה ר"י ויוצאין בהן ולא יולאין בהן יולאין בהן. לפי דוקא חין יולאין דאפילו לטלטלם אסור לפי שאינם מוכנים אלא נקט חין יולאין אגב רישא ובסמוך נמי דקאמר אבל יצא בהן שעה אחת מבעוד יום לאו דוקא יצא בהן בציפו:

דהוה הדין יכב בהן בציפו:

ואם יצא בהן שעה אחת ט'. אע"פ שלא צבע ולא חישב ט' חייט כרב מסי דאמר יכב אע"פ שלא חישב ולא קישר מקשה ר"י ויוצאין בהן ולא יולאין בהן. לפי דוקא חין יולאין דאפילו לטלטלם אסור לפי שאינם מוכנים אלא נקט חין יולאין אגב רישא ובסמוך נמי דקאמר אבל יצא בהן שעה אחת מבעוד יום לאו דוקא יצא בהן בציפו:

ולא ידענא אי בית האבל הוה. פי' אי מקום בית המשתה הוה אי מקום בית האבל הוה:

רבי

רבינו חננאל

כרבא דאמר לא שנו אלא שלא יחדן להטמנה אבל יחדן להטמנה מטלטלין אותן דהוא ר' נמי תני כוותיה • ורבינא דהוא בתראה אוקמה למשנתנו בשל הפתק *). פי' הפתק לשון יוני הוא • כנון אוצר המוטל לפתורה• כדתנן בע"ז (ל"ע:) החנבים הבאים מן הסלילה אסורין ומן הפתק מותרין ותני'(שם מ:) חנבין והקפלוטאות הבאים מן הפתק ומן הבנה האוצר עמן הספינה מותרין • כדתנינן ניזי צמר של הפתק אין מטלטלין אותן אם התקינן בעל הבית להשתמש בהן מותר: חריות של דקל שגדרן לעצים ונמלך עליהן לישיבה • אוקימנא ר' חנינא בן עקיבא אומר צריך לקשר. ר' ששון בן גמליאל אומר אין צריך לקשר • אמר רבה בר בר חנה הלכתא כרשב"ג ואע"ג דאמר רב יקשור הוא אמר שמואל יחשוב כרבה בר בר חנה • ודר' אסי נמי דאמר כי האי תנא דתני יוצאין בפיקרין ובציפא כו' פי' פאה נכרית הוא שיער שעושה בקפה והקרח נותנן בראשו וגראה כי אותו שיער שבקפה שיער ראשו הוא ואם יצא בהן שעה אחת

(אבוע בוא מילתא) [בר מיעבדא

*) עיין עכון ערך לפתק •

עין משפט נר מצוה

[אם תיטמו מלו ר"ש אומר אינך מיקון ותלת ואומר הכי, קג סי' לפיכך אסרי להדיא ממיקן כמיר מכ. עלם דסר מפסח דמנן מיל מיפ וכו' ומיפ ומפספס מני ר"ש סיל דאמר דכר שאין מתכוין וכו' ע"ש]

כד א מיי' פ"ט מהלכות מ"ו ירמוז הלכה יד סמג לאוין נד:

כה ב ג מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה יג סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שכו סעיף ט:

כו ר מוש"ע או"ח סימן קמא סעיף ה:

כח ו מיי' פ"ד הל' ט"ו ופכ"ו מהלכות שבת [עין זה ליתא בכתבים ומיין כב"י] סמג שם טוש"ע או"ח סימן רמא סעיף ג:

כח ז מיי' פכ"ח מהל' שבת הלכה טו טור שו"ע או"ח סימן שלו סעיף ו:

כט ח ש"ע או"ח סי' ש"ד ס"ו:

השרת שנר בלי בוננה

הקשה אובלים

אם מותר לגבר להתרחץ

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה בגורדיתי דקי (קיים הדקליס) הה"מ וכ"כ ס"ל קיים הדוקיים:

כלומר ליתא קלקול מקום מ ו ש ב ר של ס"ל משיטא ה קד ד ר ה

[תוספ' נדכות פ"ד ע"ס]

[פי' פסולת שנמצין שנוכנין תוכו כוחד של יסמי ומייבנין תוכן ושומלין כהן וזומלין כהן ידיש מוזפפות עכיו כעכך כספן ויציין רש"י שקיל מה (במחר)]

נדכות כ: לקמן קמב. כ"ש כלח:

[תוספ' נדכות פ"ד ע"ס]

[ערך נפח]

*רבי שמעון אומר נזיר תופף ומספסף ט'. ומיירי בנתר ותול נזיר. בתול-בכל לחם בשבת: תופף. שנרו בנתר ותול": ומספסף. מפני שנרו לכיון לחיט מתכון מותר ועל כריחיך ר"ש קל לחמר לה לעלמא נתר ותול זימנין לחיטו נשייר ולח דמי לפסיק ריסיה ולח יתום: אבל לא סם ופפ. כמסרק דולחי מקיר: פנא סם ופפ. הכך תרתי מתני' לעיל דפליגי בנתר ותול = ר' יהודה, ותמן לחמר סבר זימנין דגריר ול' יהודה לחמר דבר שלין מתכוין לחמר ומתן בשבי סבר לח גריר כלל ואין כאן משום ממחק: כמפי תוקימנא כר' יסוף ס"ג. ול"ע להח תניח לחמר להח תרוייהו כר' יהודה תוקימנא להו ועוד הך סיפח דפריך לכל פנין ידיו ורגליו מותר לאו סיפח להכיח דאפילו לרבנן לחמר לחמר הוח סיפח ריסיה הוה לח לחמר סיפח דאפילו לרבנן לחמר מותר דלכי מני בה לח יתוף בהן שערו לכל פנין ידיו ורגליו מותר לאו סיפח ריסיה הוה לח לחמר סיפח דאפילו לרבנן לחמר מותר דלכי מני בה לח יתוף בהן שערו לכל פנין ידיו ורגליו מותר הוח לחמר

גמ׳ מתני׳ לא משום בלאים ולא משום שביעית ולא משום מעשר וניטלין בשבת תיובתא: **מתני׳** לא כסהו מבעוד יום לא יכסנו משתחשך, כסדרו ונתגלה מותר לכסותו. ממלא את הקיתון ונותן לתחת הכר או תחת הכסת: **גמ׳** אמר רב יהודה אמר שמואל מותר להטמין את הצונן, אמר רב יוסף מאי קמ״ל תנינא ממלא אדם קיתון ונותן תחת הכר או תחת הכסת אמר ליה אביי טובא קמ״ל ראי ממחני׳ הוה אמינא ה״מ דבר שאין דרכו להטמין אבל דבר שדרכו להטמין לא קמ״ל, אמר רב הונא (אמר רב) אסור להטמין את הצונן והתניא רבי התיר להטמין את הצונן לא קשיא הא מקמיה (ה) דלא שמעיה מר׳ ישמעאל ברבי יוסי הא לבתר דלשמעיה, כי הא דיתיב רבי ואמר אסור להטמין את הצונן אמר לפניו רבי ישמעאל ברבי יוסי אבא התיר להטמין את הצונן, אמר: כבר הורה זקן, אמר רב פפא בא ודאה כמה מחבבין זה את זה שאילו ר׳ יוסי קיים היה כפוף ויושב לפני רבי דהא רבי ישמעאל ברבי יוסי דמסלא מקום אבותיו הוה וכפוף ויושב לפני רבי, ולקאמר כבר הורה זקן. אמר ליה רב נחמן לדרו עבידה-אמטין לי צונן ואיתי לי מיא דאתים קפילא ארמאה שמע רבי אמי ואיקפד, אמר רב יוסף מ״ט איקפד כרבותיה עביד-חדא כרב וחדא כשמואל. כשמואל דאמר רב יהודה אמר שמואל מותר להטמין את הצונן, כרב דאמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב יכל שהוא נאבל כמות שהוא חי אין בו משום בשולי נכרים (הוא) סבר אדם חשוב שאני:

ת״ר אע״פ שאמרו אין טומנין אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל משחשכה אם בא להוסיף מוסיף, כיצד הוא עושה רשב״ג אומר נוטל את הסדינין ומניח את הגלופקרין או נוטל את הגלופקרין ומניח את הסדינין וכן היה רשב״ג אומר לא אסרו אלא אותו מיחם אבל פינה ממיחם למיחם מותר [והשתא אקורי קא מקיר לה ארתותי קא מירתח לה] *טמן וכיסה בדבר הניטל בשבת, או טמן בדבר שאינו ניטל בשבת וכיסה בדבר הניטל בשבת הרי זה נוטל ומחזיר, טמן וכיסה בדבר שאינו ניטל בשבת, או שטמן בדבר הניטל בשבת וכיסה בדבר שאינו ניטל בשבת אם היה מגולה מקצתו נוטל ומחזיר ואם לאו אינו ממיחם למיחם אבל קיתון של מים נלך מידי שמא תאסר להטמין: (מתוספות רבינו יהודה (ת״י):

או טמן בדבר הניטל וכיסה בדבר שאינו ניטל. הקשה בקונטי׳ יפה סביבה ויחמזנה בדופניה ויגביהנה ויטנה על גדה כדתנן בפרק נוטל (לקמן קמב:) היתה בין מחבית מגביהה כו׳ ומתרץ דהא חוקמינן התם בסכח אבל במינה נעשה בסים לדבר התמור וקשה לפי׳ הכא במינה אם כן במגולה מקצתה היאך נוטל ומחזיר מה בין זה לתנן בעל פי החבית דתסרי׳ במינה לפי׳ להטמה על גדה ועוד קשה לר״ת דהא תנן נוטר את הכיסוי והן נופלות לפי׳ לינו מגולות מקצתן ועל כן תומר ר״ת דלא חשיב במינה *כיון שדעתו ליטלו בשבת וכפ׳ נוטל (שם דף קמג:) כמי תנן בית שמתי לומרים מגביהין מעל גבי השלחן עלמות וקליפים וכ״ה לומרים מסלק את הטבלא ומנערה ולא חשיב לב״ה במינה והכא מיירי בכיסוי כעין כלי חרס שנותנים על הקדרה שהקדרה בלועה בתוכה ואי לאפשר לנער הכיסוי אלא אם כן יגביהו קלת ור״י מפרש כגון שמטן הקדרה בקופה בדבר הניטל ונמצלה מן הקדרה מילת כל הקופה בדבר שהינו ניטל אלא לאפשר לו להגיע לקדרה אם לא יטלטל דבר שהינו ניטל בידים* : לינו

לא מטמין בפ״ב (דף לד:) מפני מה אמרו אין טומנין בדבר שהינו מוסיף הבל משחשיכה גזירה שמא ירחיק: **ממלא קיתון.** של נוזן: **ונותן לתוך הכר.** שלא יזמו בהוס הקיז והחמה כגון כר וכסת של לבדין שהינו מחמם: **גמ׳ מותר להטמין עם הצונן.** מפני החמה שלא יחמו ולא גזרינן שמא הטמנה כדי שיחמו: **מי שמעת ליה מילי.** כגון מים צוננין שהין דרכן להטמין תחת כר וכסת לחממן שהין מתחממין כשך הלכך ליכא למיגזר: **מכל דבר שדרכו להטמין.** לחמם כגון מבשיל לימח לא ימיעכנו מפני החמה: **פסיר להטמין עם הצונן.** מפני החום: **וקן.** ר׳ יוסי: **ממלא מקומיו.** גדול כאביו: **פיס כפוף ויושב לפני רבי.** מפני כבוד הכתוב ולא היה מורה לפניו אע״פ שגדול הימנו: **כבר הורה זקן.** גדלו ונשלמו עליו: **למטמן לי צונן.** בשבת: **ואייתי לי מיא דאתים קפילא ארמאה.** שהחמין נתהוס ככרי וצהוב ולשמועינן לחין בהן מהוס בשולי נכרים: **כרבותיה.** כרבותיו: **אדם חשוב שאני.** שהרואה לחזו מקום מיקל, עומד ומיקל יותר: **אין מטמין עם המטמן משחשיכה ואפילו בדבר שאינו מוסיף הבל.** וכלאמרן שמא ימלא קדרתו צונת כשירצה להטמינה וירחיקנה בשבת מבע כל מס בל לחוסיף כיסוי על כיסוי משחשיכה: **גלופקרא.** קו״ף ויש בו הבל יותר מן הסדינין ונוטל את הגלופקרא בימות החמה שם ירא שמא יקדים תבשילו ממחו רוב כיסוי: **וכן היה רשב״ג.** מיקל קולא לחבריו בהטמנה: **לא אסרו.** להטמין משחשיכה אלא במיחם שהוחמו בו להשם הוא לחיכה למיגזר שמא ירחיק: **מיחם** מפנה הוא ממיחם למיחם אחר ומטמין זהו לשון המוספתא והייטו נמי פינהו ממיחם למיחם מותר להשתא ליכא למיגזר שמא ירחיק להשתא לקורי קא מיקר ליה במחכוין לרחוחי מרחא ליה בחמים: **טמן.** הקדרה בדבר הניטל מה שנתן שביכותיה הוי דבר מוכן: **וכיסה.** על פיה נמי דבר המוכן כגון כלי: **או שטמן בדבר שאינו ניטל.** וכיסה בדבר הניטל ומחזיר קא מירתח לה. דהואיל והכיסוי ניטל מגלה הקדרה ומחזה לבל טמן וכיסה בדבר שאינו ניטל אף אי טמן בדבר הניטל וכיסה בדבר שאינו ניטל אם אין מקצת פיה מגולה לא יטול לתין לו כמה יחמזנה ולא טמן בדבר הניטל ובדבר הניטל הוא ויחמזנה בדופניה(ג) ויטלנה על גדה כדתנן בפרק נוטל (לקמן קמב:) התם שעל פי החבית מטה על גדה והיא נופלת ואם היתה בין החבית למגביהה, ומטה על גדה והיא נופלת הא לוקימנא התם בסכח אבל במינה נעשה בסים לדבר התמור, והיכא דמגולה מקצתו אין זה נוטל שמלדדו והכיסוי נופל מאליו: הרי

[ע״ל אמר רבי]

מכל דבר שדרכו להטמין. לחמם כגון מבשיל לימח לא ימיעכנו מפני החמה: **פסיר להטמין עם הצונן.** מפני החום: **וקן.** ר׳ יוסי: **ממלא מקומיו.** גדול כאביו: **פיס כפוף ויושב לפני רבי.** מפני כבוד הכתוב ולא היה מורה לפניו אע״פ שגדול הימנו: **כבר הורה זקן.** גדלו ונשלמו עליו: **למטמן לי צונן.** בשבת: **ואייתי לי מיא דאתים קפילא ארמאה.** שהחמין נתהוס ככרי וצהוב ולשמועינן לחין בהן מהוס בשולי נכרים: **כרבותיה.** כרבותיו: **אדם חשוב שאני.** שהרואה לחזו מקום מיקל, עומד ומיקל יותר: **אין מטמין עם המטמן משחשיכה ואפילו בדבר שאינו מוסיף הבל.** וכלאמרן שמא ימלא קדרתו צונת כשירצה להטמינה וירחיקנה בשבת מבע כל מס בל לחוסיף כיסוי על כיסוי משחשיכה: **גלופקרא.** קו״ף ויש בו הבל יותר מן הסדינין ונוטל את הגלופקרא בימות החמה שם ירא שמא יקדים תבשילו ממחו רוב כיסוי: **וכן היה רשב״ג.** מיקל קולא לחבריו בהטמנה: **לא אסרו.** להטמין משחשיכה אלא במיחם שהוחמו בו להשם הוא לחיכה למיגזר שמא ירחיק: **מיחם** מפנה הוא ממיחם למיחם אחר ומטמין זהו לשון המוספתא והייטו נמי פינהו ממיחם למיחם מותר להשתא ליכא למיגזר שמא ירחיק להשתא לקורי קא מיקר ליה במחכוין לרחוחי מרחא ליה בחמים: **טמן.** הקדרה בדבר הניטל מה שנתן שביכותיה הוי דבר מוכן: **וכיסה.** על פיה נמי דבר המוכן כגון כלי: **או שטמן בדבר שאינו ניטל.** וכיסה בדבר הניטל ומחזיר קא מירתח לה. דהואיל והכיסוי ניטל מגלה הקדרה ומחזה לבל טמן וכיסה בדבר שאינו ניטל אף אי טמן בדבר הניטל וכיסה בדבר שאינו ניטל אם אין מקצת פיה מגולה לא יטול לתין לו כמה יחמזנה ולא טמן בדבר הניטל ובדבר הניטל הוא ויחמזנה בדופניה(ג) ויטלנה על גדה כדתנן בפרק נוטל (לקמן קמב:) התם שעל פי החבית מטה על גדה והיא נופלת ואם היתה בין החבית למגביהה, ומטה על גדה והיא נופלת הא לוקימנא התם בסכח אבל במינה נעשה בסים לדבר התמור, והיכא דמגולה מקצתו אין זה נוטל שמלדדו והכיסוי נופל מאליו: הרי

[סנהדרין כד. שם ורף כח:] [שם כד.] [מו״ק יב:] [מו״ק יב: ירמוח מו. פ״ו לח. נמ.] [ע״ל והוא] [תוספתא פ״ד] [תוספתא שם בל מעניו עד סוף הפרק]

הגהות הב״ח

(ה) גמ׳ מקמיי מל׳ דשמעיה מל׳ דשמעתל וכו׳ נכתר דשמעיה מו׳: (ב) רש״י ד״ה לא קשיא וכו׳ ויחמזנה בדופניה ויגביהנה ויטנה: (ג) תום׳ ד״ה מקצת וכו׳ מלטול כרבי מאיר בן חזקי:

[ועי׳ תוספות לקמן קכב. ד״ה כלי חרס שוכלת]

[לקמן קמב: ברכות יט. סנהדרין קי. מו״ק יח: יב. מנילה כב: כתובות נב: סו. ב״מ ענ. ע״ז מ: כח. מת: חולין קנד:]

להוסיף על ההטמנה

רבינו חננאל

מטולין אין חושש משום כלאים דלא ירק באילן הוא ולאו משום שביעית דלאו זריעה היא וכן משום מעשר ונטלין בשבת דלאו מוכיר לקרקע אינו. ועלתה בתיובתא לשמואל. וקי״ל כי הא דתניא דסותבינא מינה ש״מ דטלקיפתא אע״ג דלא ארווה בגומא שרי וכ״ש מכין דנציצה בין הגדבך ובין הקנים. חז הלפת פוטנה להתרבך בגון בסיגית פגא בחבן: **סמלא** קיתון כו׳ ואסיק׳ מותר להטמין את הצונן אפי׳ בדבר שדרכו להטמין [כו׳] האי דאמר רב נחמן לדרמי עבדיה אטמין לי את הצונן ואייתי לי חמין דאתים קפילא ארמאה. ואס״ו אע״ג דקי״ל כשרי להטמין

השמנת צונן

רבינו חננאל

מטולין אין חושש משום כלאים דלא ירק באילן הוא ולאו משום שביעית דלאו זריעה היא וכן משום מעשר ונטלין בשבת דלאו מוכיר לקרקע אינו. ועלתה בתיובתא לשמואל. וקי״ל כי הא דתניא דסותבינא מינה ש״מ דטלקיפתא אע״ג דלא ארווה בגומא שרי וכ״ש מכין דנציצה בין הגדבך ובין הקנים. חז הלפת פוטנה להתרבך בגון בסיגית פגא בחבן: **סמלא** קיתון כו׳ ואסיק׳ מותר להטמין את הצונן אפי׳ בדבר שדרכו להטמין [כו׳] האי דאמר רב נחמן לדרמי עבדיה אטמין לי את הצונן ואייתי לי חמין דאתים קפילא ארמאה. ואס״ו אע״ג דקי״ל כשרי להטמין

גליון הש״ס

תום׳ ד״ה לו שמטן וכו׳ כיון שדעתו ליטלו בשבת עי׳ לעיל דף מג ע״ב תום׳ ד״ה דכו״ע מלטול.

אינו נוטל ומחזיר. כרתה לרשב"ם דהייטו כרשב"ג דלמר בפרק נוטל כל היכא דליכא ליסורא והיכא דאיכא ליסורא בליסורא לא טרחינן אבל לרבנן דפליגי עליה שרו במכוסות לגמרי ליטול כידיס דבר שהיטו ניטל דבפרק נוטל (לקמן קמב:) מתני' דהיתה בין החביות מגביהה ומטה על גבה מוקי לה כרשב"ג משמע דלרבנן דרשב"ג שרו לטלטל את החבן עלמו: **אין** מרסקין לח את השלג ולח את הכרד. מכלן יש ליזהר שלא ירחון ידיו בשלג וכרד בשבת *ופעמים שמתקררים ויש ברד מעורב בהם אין לרחון בהן דמי לפשר שלא ירסק הברד וכל הזהיר בו תבא עליו ברכה:

אינו נוטל ומחזיר. *רבי יהודה אומר נעורת של פשתן דקה הרי היא כגבל. *מניחין מיחם על גבי מיחם וקדרה על גבי קדרה *אבל לא קדרה על גבי מיחם ומיחם על גבי קדרה ופתח את פיה בבצק ולא בשביל שיחמו אלא בשביל שיהיו משומרים, ובשם שאין טומנין את החמין כך אין טומנין את הצונן. רבי דתיר להטמין את הצונן *ואין מחקנין לא את השלג ולא את הברד בשבת בשביל שיוובו מימיו אבל נותן הוא לתוך הכוס או לתוך הקערה ואינו חושש:

הדרן עלך במה טומנין

במה בהמה יולאה. דלמא מוזהר על שביתת בהמתו דכתיב למען ינוח וגו' ומיהו לאו ללא תעשה מלאכה אתה ובהמתך ליכא ללא תעשה במאמר אחר בהמתו כדמוכח בריש מי שהחשיך (לקמן קנג:) ובריש נהרים (דף כ:) דייק בהך דהכא וכבל הני דלעיל דליכא דוכתא דתנא בריסא הא דסליק מיניה ואיכא דוכתא דתני בריסא הא דפתח ביה:

חמרא לוכא. תומר ר"ח דלוכא הייטו מלרים דכתיב (:תהו ג) פוט ולוכים היו בעזרתך ותמיהני בירושלמי גריס הכתים מלוך מהו להטמין להם שלא דוכות ומייתי עלה דהדא עלם מלרתה לטוחין ליה לוכ*: **אן** דילמא כל נטירותא יתירתא ליה ולא מקוי ליה. ות"ת תפשוט ממתניתין דתנן ולובדקים בפרומביא תע"ב דשני לה בתפסר כדתמר בסמוך תנא לובדקים וגמל יולאים בתפסר ופרומביא עדיפי מתפסר דתמר לקמן תמור שעשקין רעים כגון זה מהו לילאת בפרומביא בשבת תלמה משמע דעדיף מתפסר וי"ל דלא הוי נטירותא יתירתא ותורמיה שמי בהכי ולא תשיב משוי: **קדמיה** תמרת לוי. משמע שמכבדין בדרכים וכפ' לתר להס הממונה (יומא מז:) שמי תמרינן שלשה שהיו מהלכין בדרך הרב בתמלא שהיו גדול מימינו וקטן משמלאו וכן מלינו במלתי השרת שבתו לגל לתרסם וכו' והקשה ר"ת דבפ' שלשה שתללו (נרכות מז:) משיק לתין מכבדין תלת בפתח הרתוי למזוזה ותירן רבינו שם דהשם כשמין הולכים בתבורה לתת תלת כל תחד הולך לנורך עלמו תבל כשהולכים בתבורה לתת מכבדים בכל מקום: תמר רב הונא, חלש דעתיה דרבה בר רב הונא, אמר אימא ליה מילתא כי היכי דאיתותב

הדרן עלך במה טומנין

במה *בהמה יולאה ובמה אינה יולאה יולא הגמל *באפסר ונאקה בחטם ולובדקים בפרומביא וסוס בשיר וכל בעלי השיר יולאין בשיר ונמשכין בשיר *ומזין עליהן *ומובלן במקומן: **גמ'** מאי נאקה בחטם? אמר רבה בר בר חנה *נאקתא חורתי בזממא דפרולא: ולובדקים בפרומביא: אמר רב הונא חמרא *לובא *בפגי דפרולא, לוי שדר זוזי לבי חוזאי למיזבן ליה חמרא לובא, צרו שדרו ליה שערי למימר דניגרי דחמרא שערי. אמר רב יהודה אמר שמואל: מחליפין לפני רבי של זו בזו מהו-נאקה באפסר לא תיבעי לך כיון דלא מינטרא ביה משאוי הוא, כי תיבעי לך גמל בחטם מאי: כיון דסגי ליה באפסר, משאוי הוא, או בילמא נטירותא יתירתא לא אמרי משאוי הוא! אמר לפניו ר' ישמעאל ברבי יוסי: כך אמר אבא *יארבע בהמות יוצאות באפסר הסוס והפרד ונהגמל והחמור, למעוטי מאי. לאו למעוטי גמל בחטם, לא, למעוטי נאקה באפסר, כתנאי תנא לובדקים וגמל יוצאין באפסר

אין חיה יוצאה בסוגר, חגניה אומר יוצאה בסוגר ובכל דבר המשתמר. במאי עסקינן אילימא בחיה גדולה מי סגי לה בסוגר ואלא בחיה קטנה מי לא סגי לה סוגר אלא לאו בחתול איכא בינייהו: תנא קמא סבר כיון דסגי לה במיתנא בעלמא משאוי הוא וחגניה סבר כל נטירותא יתירתא לא אמרינן משאוי הוא, אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל הלכה כחגניה. לוי ברייה דרב הונא בר חייא ורבה בר רב הונא הוו קאולי באורחא קדמיה חמרא דלוי לחמרא דרבה בר רב הונא, אמר אימא ליה מילתא כי היכי דאיתותב מתמרים בתפסר ותסורות לגלת בחטם: **גמ** למעוטי נאקה בתפסר. דהוחיל ולא מינטרא ביה משאוי הוא תבל נטירותא יתירתא כגון חטם לגמל לאו משאוי הוא: **יולאין בתפסר**. דלובדקי נמי מינטרא ביה: ס"ג כתנאי אין חיה יולאה בסוגר: **כתנאי**. נטירותא יתירתא אי משוי הוא לא: **בסוגר**. קולא"י של תבל דתמרתמינן ויתבהו בסוגר בקולרין (יחזקאל יט) **כמיס גדולה**. כגון דוב: **קטנה**. כגון נמייה וחולדה: **תסול**. לא בעי נטירותא תפילו כחיה קטנה שאינו רולה לברוח על כך: **כמיסנא**. תבל קטן: **סלכא כחגניס**. ונטירותא יתירתא לאו משאוי הוא: **מלגא דעתיה דרבה בר רב הונא**. שהיה גדול וכסבור שעשה מדעת: דלימוכח

במה בהמה יולאה. לפי שתדס מלווה על שביתת בהמתו בשבת ומיבי דמינטרא ביה בהמה הוי בהכשיב ותורתה ולא הוי משוי ומיבי לא מינטרא ביה הוי משוי: **תפסר**. קביסטר"ח: **נאקה**. דרומי"ל: **בחטם**. מפרש בגמרא: **ולובדקים בפרומביא**. מפרש בגמ': **בסיר**. כמו לוטרה סביב לוחרו ומובעת קבוע בה ומכניסין בו רלועה לו תבל ומושכין בהבמה: **וכל בעלי סגיר**. כגון כלבים [שכל] לייידים ותיות קטנות שמוטין סיר לגוחרם לגוי: **יולאין ונמשכין**. מפרש בגמ': **ומזין עליהם במקומן**. משכין בהמה לתם בגוחר בהמה לתם בטמחו: **ומובלן במקומן**. מכניסין בהמה למיס להטביל לת הסיר: **גמ' מאי נאקה**. ומאי מטס: **תיובתא**. שהיה קשה להשמיר מפני שבוחרת: **כומתא דפרולא**. מוזי"ל בלע"ז נוקב לת חוטמו ומכניסו בחוטו והוא כמין טבעת: **חמרא לוכא**. ממור הכא ממדינת לוב כמו הכוסים והלובים **כפגי** לחסם בדברי הימים (ב מז) **דפרולא**. פרי' בעין שלטו פגי כמו זה קשה חמור וביש פגי (ב"מ ד' ט') קיבלי"ל בית רחמה ולחייה: **גרו שדרו ליה שערי**. גרו מעותיו ושלחו לו שעורים בלרור מעותיו ולא רלו לקנות לו חמור מפני שהוא רחוק מבבל מהלך חדי שנה כדלמר בהגוזל (ב"ק ד' קיב:) והמיתוהו עלה לקנות חמור במקומו ויחכילנו שעורים תמיד ושמלת חמורו טוב ומשובח **ניגרי דחמרא שערי**. פסיטוקיו של חמור לפי שעורים שהוא לוכל: **מחליפין**. תחילתס נאקה בחפסר וגמל בחטם מהו-משוי הוא ואסור: **גמ' למעוטי גמל בחטם**. והכי קאמר תרבע בהמות הללו משאוי הוא: **כגון חטם לגמל לאו משאוי הוא**: **יולאין בחפסר**. ס"ג כתנאי אין חיה יולאה בסוגר: **כתנאי**. **כמיס גדולה**. כגון דוב: **קטנה**. כגון נמייה וחולדה: **תסול**. לא בעי נטירותא תפילו כחיה קטנה שאינו רולה לברוח על כך: **כמיסנא**. תבל קטן: **סלכא כחגניס**. ונטירותא יתירתא לאו משאוי הוא: **מלגא דעתיה דרבה בר רב הונא**. שהיה גדול וכסבור שעשה מדעת:

[נפיל מט.]

כך אבל לא תוה טעות וכ"ל וקדירה ע"ג וכו' ותע"ג דרש"י גרס אבל לא היינו במיחם ע"ג קדירה תבל בקדירה ע"ג מיחם ליכא מלן דפליג עי' בב"י בטלי"ת סימן רנח

[מדרים ב: מיר ב.]

[עי' תוס' נב. ד"ה מזין]

גמלא נקיפס גדולה שרוך

עי' כתן שבלתי

הגהות הב"ח

(ה) במשנה ומזין עליהן במקומן ומובלין:

(ב) רש"י ד"ה ומה תת פיס בשבת בגלל:

לז א מיי' פ"ד מהלכות שבת הלכה ו סמג לאוין סה עוש"ע או"ח סימן רנח ומימן שיח סעיף ו:

לח ב מיי' פכ"ח מהלכות שבת הלכה יג סמג לאוין סה עוש"ע או"ח סימן שב סעיף טו ופי' שיח סעיף טז:

א ג מיי' פ"ב מהלכות שבת הלכה ח סמג לאוין סה עוש"ע או"ח סימן שה סעיף ג:

[כתוספתא פ"ד שיחה מרסקין כמ"ל וכ"ל בפירוש"י דהכא על נכון וכן בתרוך וכ"ל ותו"ט וכ"י סי' שיח פרטיקין]

ב ד מיי' שם טור שו"ע שם סעיף ה:

ג ה מיי' שם טור שו"ע שם סעיף ג:

ד ו מיי' שם טור שו"ע שם סעיף ו:

[עי' תוס' שם ד"ה ומובלין]

נטירותא ' ת"ר א אי הוי מעשר

[ועיין תוס' נכורות ה: ד"ה מעשים וכו']

ה"ג:
ו. חטם
שמל יוגר
ב. באספר

II
ו. נאקה
נשיכה לשמור
ב. בגמל

רבינו חננאל

את הצונן וכל הנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בשולי נכרים. אדם חשוב לא איבעי ליה למיעבר חבי: ת"ר אע"פ שאמרו אין מטמנין בדבר שאינו מוסיף[הבל] אבל אם בא להוסיף מוסיף כיצד ר"ש ב"ע אופר נתל הסרינין ומניח [את] הגלופקרין בו' משומה היא ר' יהודה אופר נעורת של פשתן דקה הרי הוא כובל ומניחין מיחם ע"ג מיחם וקדירה על גבי קדירה וקדירה ע"ג מיחם ומיחם על גבי קדירה ופח פיהן בבצק ולא כדי שיחמו אלא כדי שישתמרו כו' רבי תחיל להסבין את הצונן כו':

הדרן עלך במה טומנין

פ"ה במה בהמה יוצאה ובמה אינה יוצאה

הגהל באספר כו' ונאקה בחטם נקרא חורתי בזממא דפרולא • לובדקים בפרומביא • תמרא לובא בפגי דפרולא לבדקם לובא חמור לוב • ממקום ששמו לוב כדכתיב (דניאל י"א) לובים וכושים במצעדיו • כרגרס' בירושלמי גרים הבאים מלוב מהו להטמין להו ג' דודות וקיי"ל כר' יוסי דאמר ארבע בהמות יוצאות באפסר בשבת הסוס והפרד והחמור והגמל • ירושלמי אמר חוקיה ומפנין וכן תהיה מנפת הסוס וגו' למעוטי גמל בחטם שלא יצא • רב אמר הלכה כר' יוסי • ולית הלכתא כחגניה דחגי כל נטירותא יתירתא לאו (משום) [משוי] הוא ושפיר דמי ואע"ג דאמר שמואל הילכתא כחגניה מליג רב עליה:

דתיקופ דעמיס • להודיעו שלא נתכוונתי: כפרומביא • מי הוי נטירותא יתירתא לגביה לו לא: הלכה כחנניא • ולא תיכפת לן לי הוי נטירותא יתירתא: יוסף בתפסר • אם תאמר בתקיקת קרן לבל בקציצה בעלמא לא דילמא שלפת מריסה מתוך שלחנה דק והיה מתגלגל לכאן ולכאן כשמוכיין לותה תורה אור

ואתי לתעויי תרבע תמוך ברגות הרגיס: תמב לה בוקנה • שקצר שער זקנה כמין נקב ותמב התפסר לתוכו: מנפפ • מתנתק וקופלת תנה ותנה לברוח מידו: כליב לה • הזקן שנתלש השער ומכחיבה: מנן פתם • בסוף פרקין ולא פרה ברטועה שבין קרניה: לגוי • שטובעה וקולעה לגוי בין קרניה כמין קליעה מקרן לקרן ואינו לותזה בה: לשמר • שלותזה בה: תפור • דפרה מינטרה בלא תמיזה שלא תוליבה לפניו ושקבה נטירותא יתירתא משוי הוא: ולשמר עובר • שקבה נטירותא יתירתא שלו משוי הוא: תרבע בשמות • וקס"ד דהכי קתמר כתפסר יוצאין יתירתא ולא בתמס שלמא נטירותא יתירתא משוי הוא: ומפי חוים • דמסמיים הני דשמואל מקמיה הניא/שמי ההיא מקמי הא: דתיפמר • כהדיא דשמואל הוא דאמר והכא דמחליפין, כדלקומינהו דלא (ה) למטוטיא(ה) מחטט שלא למטוטיו שלקה מהתפסר דשלא מינטרה ביה: קשרה בעליה • לפרה לחומה: כמוסרה • לתפסר: כמוליכה מעיר לעיר • ותמס פרה פוסה למקום מרבץ שלה ונריך לותזה כשמוליכה לעיר לחרש ולתו נטירותא יתירתא הוא שלא לותזה היא: שלמי פרה • לחומה: דדמיס יקריס • ובני נטירותא יתירתא מטטולה: יוצאין כרוכין • הרטועה סביב צוארן ותע"פ שאינו לותזה לתו משוי הוא דלגוי נמי לותריחייהו הוא: נמשכין • שמוסבה בלטועה הקבועה בטבעת הסיר: יוצאין נמשכים • דנטירותא לותזה הוא: ואין יוצאין כרוכים • לגוי ללו לותזה הוא: כרוכין ליפשך • כרוכים בריוח שיכול להכניס ידו בין הכרך לגותר לו יניח מעט מן החבל שתס בתת לברזת ימהר ויתחזק: מולפום • פרזות: דתי ס"ד רב דימי נמשכין לתוד קתמר • לבל כרוכין לו ולא תתת לתמשיכין שלא דמולות מסתמרות בתפסר ולא הוי משוי להו: מדרב יהודה אמר שמואל נפקא • דקס"ד דקיבלה רבי מיניה דרבי ישמעאל ברבי יוסי: טבעת אדם • שטובע בתלבע לגוי: טבעת כליס • כעין שטובעין בראש יות הכליס: ושאר כל הטבעות • כגון העשויות ללא טהורות

טומאה נינהו והתנן *טבעת אדם טמאה וטבעת בהמה וכלים וישאר כל הטבעות טהורות

כליס פי"ב מ"ח

[תוספ' פ"ס]

פ"ת לימו וכ"ג מאי הוה עלה אתפר וכו' [לקמן נד:]

[שם]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה לתתמר וכו' דלאו למטוטיו נמל מחטט שלא: (ב) תוס' ד"ה אמר וכו' לקמן בפירקין. כ"ב ד' נד ע"ב:

גליון השס

תוס' ד"ה ובגלין וכו' וכופת שהוא שיחזו ליסיבה דאמר מהור מולין קכב ע"ב ועי' ב"ב יט ע"ב תוס' ד"ה תיפוק ליה:

אמר שמואל הלכה כחנניא • פר"ח הלכה כרבי דאמר בין לגוי בין לגוי אמר תפור מדמשני תביו ורבינא דהוו בתרתי תלויה ההיא דקתרה בעליה במוסרה ועוד דקיי"ל *דהלכתא כרבי בתיפורי הלכך לומר הרב פור"ח דלכל נטירותא יתירתא לתפור בין לגוי בין לגוי אמר תפור בתפסר וכלל טוי בהמה לתפור ללתת ומיהו טגליס יוצאות בתפסר כדאמר בסמוך ויוצא סום ברסן דתורתים בהכי לו בתפסר לבל בהמה בין בסמיכה ברסן ובתפסר לתפור ומותר להכיס הרסן לו התפסר ברתת הסום בשבת ואין בו איסור טלטול דמוכן הוא לבהמה ואלם המהניג סום ברסות הרגיס יזהר שלא יוציא רתת החבל מתתת ידו טפח ומה שבין ידו לסום יגביה מן הקרקע טפח דהכי אמרינן לקמן בפרקין(ג) ומותר לכרוך חבל התפסר סביב צואר הבהמה ולשלת להת טגלי דבר הוגת ומוליות

על בית רבי יוצאים כרוכין:

אדרבה תסמייס דשמואל הוא דלתמר טו' • תימה לרשב"ם מה רתייה מייתי מדאמר שמואל מחליפין לפני רבי כו' דלקתורה משמע דהא דקאמר לטיל לא למטוטי נלקה בתפסר דכל זה מדברי שמואל:

קשרה בעליה במוסרה. הוה מלי לסטויי הא מני מתניא היא והא דמשמע ברים הכותם (נ"ק ה:) דמוסרה שמירה פתותה היא הייגו דוקא בשור: **או** יוצאין כרוכין. פי' בקונטי' דמכוין לטוי וכן פירש במתניתין וקשה לרשב"ם ולהרב פור"ח דלטיל משמע דלטוי לב"ע לתסור ותירן הרב פור"ח דבהא פליגי רבי ורבי חייא בר אבין דלעיל בכרוכין שתס רוצה הבהמה לברוח ואתפסנא בכריכת התפסר ולא הוי משוי ושמואל סבר כרוכין לא הוי נטירותא: **במתניתא** תנא הוגת מתנן כרוכים לימשך שיש תלל בין תפסר לגותר שהוא נוח לימשך בטירלה ושמואל סבר לימשך דוקא שיש תבל תלוי בתפסר: **בבאין** מטי לתם לטוי בהמה • פירש"י ויבטלו לתם נטמא ובתנס פירש כך לתפילו תתר שיתדו לבהמה מקבל טומאה שתינו עולה מלקבל טומאה מכאן ואילך תלת בטיטי מעשה דלמוכת בפ"ק דסוכה (דף יב:) גבי קולר לתכילה ונמלך למיכוך ורש"י בעמלו פירש כן ברים בתה תשה (לקמן נה:) ויוכופת שתור שיתדו ליסיבה דלתמר טהור טהור"י

דמיירי כשיש טיטי מעשה:

***ומזין** עליהם במקומן • תלטריך לתתמיעין במקומן דלא תייסינן שמא תפול הזוה על הבהמה ויפסלו דתנן במסכת פרה (פי"ב מ"ג) נתכוון להזות על התם וזוה על הבהמה תס יש בתוך [לת] יטמא: **ומטובלי** במקומן • הקשה הר"ר יקרין הראיל ושתי שערות פוסלות בה:

*) כוונת הדברים כן הוא. כי דבכו נזם בענין למה שתמר רבי אליעזר לפי מה שכתב התיכון תמהו בדרך שלפי מנת ידעינן ובתה התשובה תמר רב כהנא וכו'.

ה א ב מיי' פ"כ מהל' שבת הלכה יח:

[בכורות מט:]

ו ומיי' שם סמג לתין סה טוש"ע או"ח סי' שם סעיף יז:

ז ד מיי' שם ופ"ח מהל' פרה אדומה הלכה ז' סמג עשין לב טוש"ע או"ח סי' שם סעיף ד:

ח ה (מיימ' פ"כ מהל' שבת הל' ח') טור וש"ע שם סעיף ה:

ט ו מיי' פ"ת מהל' כלים הלכה ו:

יא ח שם הלכה ט:

רצועה על פרה

רבינו חננאל

רב עליה. ואמר בין לגוי בין לשמר אסור. ושמואל אמר לגוי אסור לשמר מותר. ומותבנן לרב קשרה לפרה אדומה בעליה במוסרה כשרה. קשיא לרב דאמר לשמור בשבת אסור שנמצאת מוסרה בפרה (מחזי) [משתי]. והמשאני פוסל בפרה אמאי קתני כשרה. ופריק אביי ורבא ורבינא דאיהו בתרא לעולם לשמר כמשאני והכא בפרה מורדת ומשום הכי לא היה מוסרה משאני עליה. אבל כולי עלמא משאני היא כרב ומדמשני רבינא לאוקמה כרב שמע מינה הלכתא כוותיה דרב: יוצאין כרוכין. שהיו אספריהן כרוכין על צואריהן. ו א ס ק נ א דיוצאין כרוכין וכ"ש נמשכין. פולאות פי' פרזות של בית רבי היו יוצאות באספריהן כרוכין בשבת. יוצאין בשיר ונמשכין בשיר ומזין עליהן ומובלין במקומן. פי' שיר כעין צמידין. בירמינמין שירין. ואקשינן וכי מבעות של בהמה בני קיטולי מומאה נינהו. והתנן בכלים פ' ר"ב מבעת אדם מטמא. מבעת בהמה וכלים ושאר כל יוצאין ונמשכין באספריהן

רב נסים גאון

פ"ה שאני פרה דדמיה יקרין. בסמ' ע"ז בפרק אין מעמידין בהמה(דף כ"ד) דברו עליה *) פי' דאלך למא קאל ר"א אומר ישראל היו משמרין אותה משעה שנוצרה הסב מאנא אל תירוץ קאלו עלי פריס אל מואל סנא ידעינן ונ' אל נואב אסר רב כהנא כום אדום מעבירין לפניה בשעה שעולה עליה וכר אי הכי אמאי דמיה יקרין הואיל ושתי שערות פוסלות בה

תורתה לתמיעין שתר דיני כלים ומזין עליהם וטובלין במקומן דכן דרך התנת כי ההוא (לקמן דף סו.) דקיטע יולת בקב שלו ותס יש בו בית קבול כתותין טמא לבל ברים בתה דמייתי בדיני כלים ולתמיעין דין טבילה תלה פריך שפיר טבילה תלה שמיה והת

יב א מיי׳ פ״ח מהל׳ כלים הלכה י :

יג ב ג סמ״ג עשין סה טור או״ח סי׳ שכ״ח סעיף ב :

יד ד מיי׳ פ״ג מהל׳ מקוואות הלכה יז :

טו ה מיי׳ פ״ח מהל׳ כלים הלכה י :

טז ו סמ״ג עשין סה טור או״ח סי׳ שכ״ח סעיף ב :

יז ז מיי׳ פ״ד מהל׳ כלים הלכה ו :

יח ח מיי׳ פי״ח מהל׳ כלים הלכה יד :

יט ט סמ״ג עשין סה טור או״ח סי׳ שכ״ח סעיף ב :

כ י מיי׳ פ״ב מהל׳ שבת הלכה י סמג לאוין סה טוש״ע או״ח סי׳ שמ״ו סעיף ז :

והא לחכא חגילה · פירש בקונטרס שטבעת תקוב בעיר בחוזק ואין הסיס נכנסים שם ואומר ר״י דלריך לומר שפעמים מסיריס לוחן ועושים מהן מלחלה בשני עלמן שאם כל שעה היו קטועים בלותר הבהמה היה הכל חשיב כלי אחד ולא היו חגילה וה״ר פורי״ם פירש והא לחכא חגילה לפי שהוא דבוק בלותר הבהמה :

בשריתכן · להכי לא מוקי לה במחולנין דאין דרך הסיר להיות כן :

טבעת שהתקינה לחגור בה מתניו · גרלה לר״י דהייט לחגור מלבושיו שהן רחבים ותוגרם בכנד מתניו בטבעת כעין שפי׳ בקונטרס לקשור בה אם כתפיו :

היא של לומג וחופתה של מחכת · וח״ת והא יש בה בית קיבול מקום מוכב החותם וי״ל דאין זה בית קיבול דלמרין בית קיבול העשוי למלוחת שלא שמיה בית קבול* : **והתניא** מחט בין נקובה בין חגילה נקובה · גרלה לר״י דלא פריך חגיב דאין דרך לחגור בה מחט דלדידיה לא מיקן לפרש הכי כדמוכח בריש כל הכלים (לקמן ככני) ותימה לר״י דכיון דלא ידע המקשה דמיירי בגלמי ל״ב בלאו הכי מקשה ליה לרבא כדפריך בריש כל הכלים (ג״י שם) : והוא הדין

מטבעות טהורות כי קאמר ליה אילו נמי, דאדם קאמר ליה, ודאדם דא ודא אחת היא **והתניא*** טבעת שהתקינה לחגור בה מתניו ולקשר בה בין כתפיו טהורה ולא אמרו טמאה אלא של אצבע בלבד כי קאמר ליה אילו נמי, דאצבע קאמר ליה, דאצבע דא ודא אחת היא **והתנן** טבעת של מתכת וחותמה של אלמוג טמאה, היא של אלמוג וחותמה של מתכת טהורה כי קאמר ליה אילו נמי, בולה של מתכת קאמר ליה, ועוד שאל: שמעתי שחולקין בין מחט למחט אמר ליה שמא לא שמעת אלא לענין שבת °דאי לענין טומאה דא ודא אחת היא **והתנן** מחט שנימל דורה או עוקצה טהורה כי קאמר ליה °בשלימה, ובשלימה דא ודא אחת היא *והתנן מחט שהעלתה חלודה אם מעכב את התפירה טהורה ואם לאו טמאה ואמרי דבי ר׳ ינאי והוא שרישומה ניכר כי קאמר ליה בשיפא קאמר לי, ובשיפא דא ודא אחת היא *והתנן מחט בין נקובה בין אינה נקובה מותר לטלטלה בשבת ולא *אמרינן נקובה אלא לענין טומאה בלבד הא

*תרגמא אביי אליבא דרבא בגלמי: **מתני'** חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא קשורה בו. זכרים יוצאין לבובין, רחלות יוצאות שחיזות בבולות וכבונות. העזים יוצאות צרורות רבי יוסי אוסר בכולן חוץ מן הרחלין הכבונות רבי יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב :

*) כלים פכ״ה מ״ע לקמן נת: פוסה יג: קדושין נט. [מנחות סטו:]

מטהורות א״ר יצחק (נפחא) *בשאין מנוי אדם לנוי בהמה ורב יוסף אמר °דואיל ואדם משוך בהם את הבהמה מי לא תניא °משוך של בהמה של מחכת מקבל טומאה מה טעם דואיל ואדם רוחה בהן ה״נ דואיל ואדם מושך בהן : °ושבולן במקומן : והאיבא חציצה? אר״א אמר בשריתכן ליטמא ר׳ אמי כרב יוסף סבירא ליה דאי כר׳ יצחק (*נפחא) דאמר בבאין מנוי אדם לנוי בהמה, ביון דריתכן עבד בהו מעשה ופרחה לה טומאה מיניהו דתנן*) כל °הכלים יוכדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה סבר לה כרבי יהודה דאמר °מעשה לתקן, לאו מעשה הוא דתניא ר׳ יהודה אומר לא אמר שינוי מעשה לתקן אלא לקלקל בבחניא תני במחוללין °שאל תלמיד אחד מגליל העליון את ר״א שמעתי שחולקין בין טבעת לטבעת, אמר לו שמא לא שמעת אלא לענין שבת דאי לענין טומאה דא ודא אחת היא °והתנן טבעת אדם וחותמה טומאה, דאדם קאמר ליה, ודאדם דא ודא אחת היא והתניא* טבעת שהתקינה לחגור בה מתניו ולקשר בה בין כתפיו טהורה ולא אמרו טמאה אלא של אצבע בלבד כי קאמר ליה אילו נמי, דאצבע קאמר ליה, °דאצבע דא ודא אחת היא °והתנן טבעת של מתכת וחותמה של אלמוג טמאה, היא של אלמוג וחותמה של מתכת טהורה כי קאמר ליה אילו נמי, בולה של מתכת קאמר ליה, ועוד שאל: שמעתי שחולקין בין מחט למחט אמר ליה שמא לא שמעת אלא לענין שבת °דאי לענין טומאה דא ודא אחת היא °והתנן מחט שנימל דורה או עוקצה טהורה כי קאמר ליה °בשלימה, ובשלימה דא ודא אחת היא *והתנן מחט שהעלתה חלודה אם מעכב את התפירה טהורה ואם לאו טמאה ואמרי דבי ר׳ ינאי והוא שרישומה ניכר כי קאמר ליה בשיפא קאמר לי, ובשיפא דא ודא אחת היא *והתנן מחט בין נקובה בין אינה נקובה מותר לטלטלה בשבת ולא *אמרינן נקובה אלא לענין טומאה בלבד הא

*תרגמא אביי אליבא דרבא בגלמי: **מתני'** חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא קשורה בו. זכרים יוצאין לבובין, רחלות יוצאות שחיזות בבולות וכבונות. העזים יוצאות צרורות רבי יוסי אוסר בכולן חוץ מן הרחלין הכבונות רבי יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב :

*) כלים פכ״ה מ״ע לקמן נת: קדושין נט. [מנחות סטו:]

א״ר יצחק (נפחא) *בשאין מנוי אדם לנוי בהמה ורב יוסף אמר °דואיל ואדם משוך בהם את הבהמה מי לא תניא °משוך של בהמה של מחכת מקבל טומאה מה טעם דואיל ואדם רוחה בהן ה״נ דואיל ואדם מושך בהן : °ושבולן במקומן : והאיבא חציצה? אר״א אמר בשריתכן ליטמא ר׳ אמי כרב יוסף סבירא ליה דאי כר׳ יצחק (*נפחא) דאמר בבאין מנוי אדם לנוי בהמה, ביון דריתכן עבד בהו מעשה ופרחה לה טומאה מיניהו דתנן*) כל °הכלים יוכדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה סבר לה כרבי יהודה דאמר °מעשה לתקן, לאו מעשה הוא דתניא ר׳ יהודה אומר לא אמר שינוי מעשה לתקן אלא לקלקל בבחניא תני במחוללין °שאל תלמיד אחד מגליל העליון את ר״א שמעתי שחולקין בין טבעת לטבעת, אמר לו שמא לא שמעת אלא לענין שבת דאי לענין טומאה דא ודא אחת היא °והתנן טבעת אדם וחותמה טומאה, דאדם קאמר ליה, ודאדם דא ודא אחת היא והתניא* טבעת שהתקינה לחגור בה מתניו ולקשר בה בין כתפיו טהורה ולא אמרו טמאה אלא של אצבע בלבד כי קאמר ליה אילו נמי, דאצבע קאמר ליה, °דאצבע דא ודא אחת היא °והתנן טבעת של מתכת וחותמה של אלמוג טמאה, היא של אלמוג וחותמה של מתכת טהורה כי קאמר ליה אילו נמי, בולה של מתכת קאמר ליה, ועוד שאל: שמעתי שחולקין בין מחט למחט אמר ליה שמא לא שמעת אלא לענין שבת °דאי לענין טומאה דא ודא אחת היא °והתנן מחט שנימל דורה או עוקצה טהורה כי קאמר ליה °בשלימה, ובשלימה דא ודא אחת היא *והתנן מחט שהעלתה חלודה אם מעכב את התפירה טהורה ואם לאו טמאה ואמרי דבי ר׳ ינאי והוא שרישומה ניכר כי קאמר ליה בשיפא קאמר לי, ובשיפא דא ודא אחת היא *והתנן מחט בין נקובה בין אינה נקובה מותר לטלטלה בשבת ולא *אמרינן נקובה אלא לענין טומאה בלבד הא

*תרגמא אביי אליבא דרבא בגלמי: **מתני'** חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא קשורה בו. זכרים יוצאין לבובין, רחלות יוצאות שחיזות בבולות וכבונות. העזים יוצאות צרורות רבי יוסי אוסר בכולן חוץ מן הרחלין הכבונות רבי יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב :

*) כלים פכ״ה מ״ע לקמן נת: קדושין נט. [מנחות סטו:]

עפורות · דלמו משום תכשיט מיטמאו דאין תכשיט לכלי וכלי נמי לא הוו חלת תכשיט כלי ומיהו בעודן מחוברות לכלי מיטמו עם הכלי דהוי יד לכלי דכל המחובר לו הרי הוא כמותו: **בכאן מנוי אדם לנוי בהמה** · מתני׳ כגון שטבעה שיר זה לתכשיט אדם ובעודו לאדם נטמא ולאחר טומאתו נתנו לבהמה ונריך להטביליו מטומאתו דאמשוה אלא יגע בהדיוט : **סוגיל ואדם מושך בהן אם הבהמה** · תשיב ליה כלי תשמיש לאדם : **מקל של בהמה** · קרודין בו את הגמל לו את התנקה *אי נמי כגון שמושין להגהיג את הדוב : **של מתכת** · דאילו של עץ פשוטי כלי עץ לא מקבל טומאה : **מאי מעם** · הרי טרך בהמה: רודה · מכה ומייסרה : **ופליכא תלינה** · שטבעת הקטוע בשיר קבוע בו בחוזק ואין המיס נכנסין שם: **בשריתכן** · הכה בפנים עד שנתפשטו ונתרחק הנקב סביב סביב : **ברב יוסף סבירא ליה** · דאמר בשלמא מקבל טומאה הואיל בהמה נמי מקבלי טומאה הואיל ואדם משוך בהן הלכך כי ריתכן לאחר טומאתן לכתי בתיקונייהו קיימי ולא פרחה טומאתן דאכתי חזו לבהמה : **דאי בבי יוחנן** · דאמר לא מקבל טומאה אלא בטוגן לאדם טומאה זו שנקבל בטוגן לאדם כיון דריתכן וטוב אין נראים לאדם בטלי להו מתורת תכשיט ומהדרו מטומאתן : **יוכדין לידי טומאתן במחשבה** · מאחר שחיטב עליו תיקנתו כמות שהוא עכשיו ולא יוסיף תיקון אחר הוא גמר מלאכתן ומקבל טומאה : **ואין עולין מטומאתן** · מאחר שחיטב על הטוך לעשות שמיש ידך לידי טומאתה ואם חזר וחיטב עליו לרטוגו וסגדלים לא בטל ממורת כלי *ולא מהר ככך עד שיתן בו חזמל דהוי תיקוי מעשה הא בתיקוי מעשה מיהא טולה מטומאתו : **לפקן** · וזו היא תקוט לטורך בהמה: **לאו מעשה הוא** · לבטל מחורת כלי : **כממונין** · מחמלה נעשו חלוין רחבים שיש חלל בדביקתן שנתן בטבעת בתוך טבעת כמות שהוא רחב : **שחולקין** · יש חילוק בהלכותיהן ואיני יודע מהו חילוקן : **אלא לענין שבת** · לענין הוללת שבת יש חילוק בין נקובה לשלימו נקובה לענין טומאה בלבד דנקובה מקבלת טומאה ושלימה נקובה לא : **כי קאמר ליה מיהו נמי** · דא ודא אחת היא : **דאצבע קאמר ליה** · ולענין שבת יש חילוק בין נקובה לשלימה : **ממש** · דבתר טבעת חלינן ופשוטי כלי מסכות טמאים : **פיא של אלמוג פסורה** · דפשוטי כלי עץ הוא : **אלא לענין שבת** · לענין הוללת שבת יש חילוק בין נקובה לשלימו נקובה דנקובה קתני מייב חמלת וכשלימה קתני חיפוך דנקובה כגון חיפפינל״ת שהיא תכשיט קתני חיפו חמלת בפרק כמה לשה (דף נז:) : **חמור** · חור שלה : **עוקלה** · פוסמת : **חלודה** · ריזיירל״ה : **ואם לאו מעשה** · של מתכן ניכר דהוי כלי ומשלה : ל״ת מרישומה של חלודה ניכר בכגד היינו שיכוד תפירה וטהורה : **בשיפא** · ניפוף בשופינא שקורין לימ״ת **שלין** בה חלודה : **מותר לטלטלה בשבת** · בחלר דהא חזיא ליטול לת החקן וחותרת כלי עליה : **ולא אמרו נקובה** · חלת לענין טומאה בלבד דנקובה מקבלת טומאה ושלימה נקובה לא : **פא תרגמא אביי** · בפרק כל הכלים : **בגלמי** · שהוא גולם שנקלקה מן החוט ועומדת ליעקב הסם הוא דכל זמן שלא נקבה היא מקבלת טומאה דהא לא עגמרת מלאכתה ולענין טומאה כלי מעשה כתיב (במדבר לא) שגמר כל מעשהו ומיהו לענין שבת סבירא ליה דזימטין דממליך עלה ומנח לה הכי ומשוי לה מנת לטלטל קון לאחו כל היום על המחוך לממחו לחמרי חיכפי חמרת חפילו בתקופת תמוז קרייר ליה : **פסיפ קשורה בו** · בגמ׳ מפרש : **וכריס** · לוליס : **לכוכיס שמוות לכוכות וכבונות** · מפרש בגמרת : **גרורות** · דזיזין גרורות פעמים ליכא שמהדקן כלי שלא יחלבו עוד ויחטברו לו יהו שמוות לחלוב ופעמים לחלב לשמור חלבן שלא יטפוף לחרן וקושרין להם כיס בלדיהן : **ר׳ יוסי פוסר בכולן** · דמפוני הוא : **חוץ מן פרחלים הכבונות** · שהוא שמירת גמרן שלא יטקב והוי להן חכשיט : **יולפות גרורות ליכא** · ר׳ יהודה סבירא ליה שחזיל ואסה לוגיבת: תוס׳ ד״ה היכ שלא כתבה קמל דלמו משוי הוא ומיהו ליכא למיחדק בפיר וליכא למיחש דילמא נפיל ואתי לאיתויי אבל ליחלב שלא מיהדק בפיר-חיזיון

גמ׳ ואחר כל הטבעות. עי׳ כלים פ״מ מ״ב בר״ש ד״ה למעלה מן מחבצר : שם דאי לענין טומאה דא ודא אחת היא. עי׳ לקמן ס ע״ח חוס׳ ד״ה למאי חזיא : שם בבלימה . עי׳ לקמן ס ע״ח חוס׳ ד״ה ואסה ותוגבת: תוס׳ ד״ה היכ שלא

רש״י כי דהאי מ״ש שייך לחתר דיכול לודה ואיהו דקים״ל בה לבמיעבד עיינו של מקל אבל ודאי דמיה ספי׳ לודה מכה ויישכה

[ועי׳ חוס׳ סוכה יב: ד״ה מהו דתימא ומה שנכתב שם על הגליון ויש לייישב קלם]

רבינו חננאל

טבעות הטהורות . ואוקמה ר׳ יצחק נפחא בבאין מנוי אדם . כלומר טבעת אדם היחה ונעשה עהה שיר לבהמה . ואוקמה רב יוסף הואיל ואדם מרשך בהן . פי׳ פעמים שמכנים אדם אלנעו באותו השיר ומושך בה בהמה שנמלאת טבעת העשוי׳ לאלנעו של אדם . כמו מקל בהמה של מחכת טמאה מפני שמחזיקה אדם ודורה בה כו׳ . ומשלן במקושה והא עביד חציצה . כלומר כיון שהשירים הללו נושכין זה לזה הרי מקום הנשיכה פרום ואין הכיס באין בהם . ופריק ר׳ אבי בשריתכן . כלומר ריתכן באור והמבילן בסים בעורן השירין כמו נחלים להחשות שהסים באין אליהם מכל צד . ואסרינן והאי פירוקא דר׳ אבי דלא כר׳ יצחק נפחא היא . דאי אליבא דר׳ יצחק נפחא טבעת של בהמה יורד לקבל טומאה . אפי׳ הם יחשב עליה להיות טבעת של אדם . וטבעת של אדם אינה עולה מידי טומאה להכשל בעליה תורת כלי אלא בשינוי מעשה כדאמן בכל הכלים יורדין לידי טומאתן כו׳ ואי בשריתכן הנה עשה בהן מעשה ונפלקה תורת כלי מעליהן. ואין צריכין לא לזוזה ולא סבילה . (כי בעינן) [ושנינן] מעשה לסלק תורת כלי מעליהו מעש׳ לקלקל כגון שבירה וכיולא בה . אבל ריתוך שהוא תיקון וחיזוק לכלי מתכת כי האי נותא אינו מעשה לסחר ולא מכשל הטומאה מעל הטבעת . בסחניתא תנא במחוללין . כלומר שבת אחת) [טומאה אינה] היא חלוקה בין מחט למחט . והתניא מחט בין נקובה בין שאינה נקובה מותר לטלטלה בשבת . [ולא אמרו כן] ושנינן הא תרגמא אביי ור׳ הבריית׳ אליבא דרבא דאמר מחט שנימל עקצה או הדירה מ״לענין טומאה לאו כלי הוא ומחזירה היא . לענין שבת נמי לאו כלי ואסור לטלטלה . מתניתא דקתני בין נקובה בין שאינה נקובה מותר לטלטלה בגלמי כלי מחכת היא . כלומר עדיין נולם הוא חוט של ברזל ועדיין הוא צריך לנקבו ולחרר לו עוקב לעשותה מחם . ועכשיו אין לה לא נקב ולא עוקב. ואסרינן וכגון דמיטלך עליה דהאי גולם ושפיר ליה מנא כמות שהיא . אבל מחם שגימל חדירה שלה או עוקצה לבין נדוסאות וריך לה : [כתני׳] חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא קשורה בו מ״ש . ופי״ל כוותיה . ומתניתא מסייעא ליה . נתינת מרדעת ע״ג חמור דברי הכל

רב נסים גאון

והא איבא חציצה . בראש מס׳ (עירובין דף ד) אסרו חציצין דאורייתא ניתנו דכתיב (ויקרא טו) ורחץ במים את כל בשרו שלא יהא רבר חוצין בין מים לבשרו ועיקר דילה במס׳ (סוכה דף ו) בפרק א׳ בסחם מקוואות בפ׳ מ׳ : **הא** תרגמא אביי בגלמי . ותסנא עיקר דיבור זה בפ׳ כל הכלים (ד׳ קכנ) הניחלין בשבת ואני אבאר לך פירושו להרבה מן החכמים מחם נקובה שנמצרה מלאכתה בשלמה אינה נטול עוקצה פחורה עוקצה התנובא שלה שהוא ע׳ הסחם או חדירה הוא מקום הנקב כבר אין לה תקנה ויצאה מחורת כלי ונחיאשי הבעלים מסנה ולפיכך שנינו בה פחורה כי משת שגימל עוקצה

גמ׳ מפגיסין נמי דיקא · לקמן בהאי פירקא: **אף** כאוכף · דלאיהו נמי מהני לחממה: **ובלבד** שלא יקשור לו מפריכן · פוטרת"ל דמיחזי כמי שרוצה להטעיט משוי: **לוסף** פפם וזכו · פוגל"ת שמוסיפים שם שלא תרד האוכף **ותמשוך** על בהמה כשהיא יורדת לעמק והמסרך שלא תרד על זבוב כשהיא עולה על ההגיס: **מסו ליפן מרדעם** · ולא לגלות נרה"ך שלא בחלר ומפני הציפה: ה"ג אמר ניה מוסר ת"ל וכי מה כיון זה לאוכף לימסוק: **פיפיכיפ כו׳** · כשבור הא דלימסוק משום דלא לחגגת ביה דסבר אוכף כמי שרי ולאוסיפיה מכריייתא דלחבר ליטלה והשתא ליטול לחמרם לא להגיח מיבעי׳ דדמי כליגו צריך להטעינה משוי: **כרכיפ** · רב: **טרסקל** · של מלא שטורים מוליך לה בעורה ופיה נתון לאחוז ואוכלת **וחעטנו** בעלמא הוא שלא תעטוש בשעת הילוך: **נפר** · של גינה: **מרדעם מוסר** · לשעורא היא הלבך אורחה בהכי ולאו משוי הוא: **נמפעפם דרפ** · דשרי בטרסקל: **אבא** · *אחביי כמו אחבך לאוכף? אישתיק, איתיביה *אוכף שעיל גבי חמור לא יטלטלנה בידו אלא מוליכה ומביאה בחצר והוא נופל מאיליו השתא ליטול אמרת לא, להניח מבעיא? אמר ליה ר׳ זירא שבקיה, כרביה סבירא ליה דאמר רב חייא בר אשי אמר רב הולין *טרסקל לבהמה בשבת וקל וחומר למרדעת: ומה התם דמשום תענוג שרי הכא דמשום צער לא כל שכן, שמואל אמר מרדעת מותר *טרסקל אסור, אול ר׳ חייא בר יוסף אמרה לשמעתא דרב קמיה דשמואל א״ל: אי-הכי אמר אבא לא ידע במילי דשבתא ולא כלום כי סליק ר׳ זירא אשכחיה לר׳ בנימין בר יפת דיתיב וקאמר ליה משמיה דר׳ יוחנן נותנין מרדעת על גבי חמור בשבת א״ל *יישר וכן תרגמה אריוך בבבל, *אריוך מנו, שמואל, והא רב נמי אמרה? אלא שמעיה דהוה מסיים ביה ״ואין הולין טרסקל בשבת״ א״ל יישר וכן תרגמה אריוך בבבל דכולי עלמא מידת מרדעת מותר, מאי שנא מאוכף? שאני התם דאפשר דנפיל ממילא רב פפא אמר באן לחממה באן לצננה: לחממה אית לה צערא, לצננה לית לה צערא והיינו דאמרי אינשי ״חמרא אפי׳ בתקופת תמוז קריר לה״ *לא יצא הסוס בונב שועל׳ ולא *בזהרורית שבין עיניו. *לא יצא הזב בכים שלו, ולא עזים בכים שבדדיהן ולא פרה בחסום שבפיה, ולא סייחים בטרסקלין שבפיהם לרה״ר, ולא בהמה בסנדל שברגליה, ולא בקמיע אע״פ שהוא מומחה וזו חומר בבהמה מבאדם, אבל יוצא הוא באוכף שעל גבי המה *ובקשישין שעל גבי השבר ובשיליא המדולדלת בה *ונפוקקין לה זוג בצואבה ומטיילת עמו בחצר קתני מיהת ולא סייחין בטרסקלים שבפיהם לרה״ר, לרה״ר הוא דלא הא בחצר שפיר דמי כאי לאו בגדולים ובישום העגוג? לא, בקטנים ומשום *צער דיקא נמי דקתני לחממה כאן לצננה ומתני׳ לאין סכין ומפרכסין בבהמה דמייתי לקמן נמי פליגא אדרב כדפירש בקונטרס: **מאי** לאו בגדולים ומשום תענוג · ות״ת ומתי קושיא דילמא הכא שנאתה מע״ם מבל לתלות בשבת אחר שבת וחירק דדייק מדקתני רב״ר דבחצר מותר וחירק דלמא רב״ר נמי דוקא בחצר מותר בכל ענין: **דומיא** כגון

והוא שקשורה לו מע״ם · רש״י פי׳ לקמן דבקשורה מע״ם הוי מלבוש המחזר לבל בחיצה קשורה מע״ם הוי משלחי ושוד ס לפרש דבחיצה קשורה מע״ם מיחזי כמחטין להוליאת המרדעת וה״ל פור״ם פירש דמיחזי כחיטי מחטין להוליך הבהמה למקום רחוק:

איליבא שחיצה קשורה לו כלל פשיטא · ולא בעי למפרך דמריש׳ שמעינן לה דקתני בזמן שהיא קשורה הא לאו קשורה הא לאו קשורה לא קתני בזמן שהיא קשורה (דף לה:) הלו דברים תמורין בחליבה בבגדים שבדרכן לתת לתוכן יין ט׳ וכפיפה (שם דף לג:) קתני ולא מותרים בחליבה ט׳ וכבגדים שבין דרכן לתת ט׳ וכפרק הלו טרפיס (חולין דף נד:) קתני הלו כשרות אע״ג דאיכא מיניהו דשמעי׳ מריש׳ *וא״ת ופפשוט מריש׳ דבקשורה מעורב שבח חיירי מדאילטריך למיתני בזמן שהיא קשורה בבגלתו הבי הוה ידעי׳ לחיירי בקשורה לאו בחיצה קשורה פשיטא דלחמור דילמא נפלה ואתי לאתויי בהא דתנן במתני׳ בזמן שהיא קשורה בגלתו הבי הוה קמ״ל דאע״ג דקשורה לאו בחיצה קשורה לא בעי למיתני דבקשורה בחיצה קשורה הוה ידעי׳ דלחמור

כן א מיי' פ"ב מהל' שבת ה"ג סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שמ סעי' יז בהגה"ט:

כח ב ג מיי' פכ"ו מהל' שבת הל' ג' סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שמ סעי' כב וסעי' כג:

כט ד מיי' וסמג שם טוש"ע א"ח סי' שלב סעיף ג וסעיף ד:

ל ה ו מיי' פ"כ מהל' שבת הל' יב סמג שם טוש"ע א"ח סי' שם סעיף ו:

כנון שהיה תמוה שלא מובלע כו' · ומ"מ לא היו מניחו חלא דרך קריאה לבל לילך מעבר לבהמה ולרודפה לעיר לא:

תנאי היא · רב יהודה יודע שפיר דתנאי היא אלא דניחא ליה לתוקמי תרי סתמי דברייתא דאיכא דחד תנא:

כאן ליבש כלאן ליחלב · פי' בקונטרס ליחלב שיקבלו בכיס לא החלב וקשה דלהך ולחי מצוי הוא ולכ"ע חייב [ר"ן] דהוי מלאכה הצריכה לגופה ופי' ה"ר פורט"ש ליחלב לעמור החלב בדדיהן שלא יזוב לארץ ובה"ג פ"ק דהוי כמו רחלים כבוטות דמקבי' ליה מלבוש לף על פי שאינו עשוי לעורך עלמן אלא לעמור החלב ור"י פירש דבין ליבש ובין ליחלב תרוייהו עבדי להו כדי שלא יסרטו דדיהן כדאמרינן בסמוך וליבש בזמן שאינו חפץ בחלב שרי לפי שמהדקו וליכא למיחש דילמא נפיל ואתי לאתויי אלב ליחלב שאינו רוצה שיחייבנו אינו מיהדק ליכא למימר דילמא נפיל ואתי לאתויי:

שקושרין להן כנגד זכרונן כו' · ולשון לבונין הוי שלא לקרב כמו ובכל תבואתי תקרבו (ויקרא כג) וכמותו הרבה:

ממאי מדקתני סיפא · טפי הוי ליה לאתויי כבוטות דהוי ממש כעין זה אלא משום דסמוכות לטהורות הוי בריעא:

דומיא דקמיע ש"מ: אמר מר ולא בקמיע אע"פ שהוא מומחה והא אנן תנן ולא בקמיע שאינו מומחה הא מומחה שפיר דמי? ה"ג "שאינו מומחה, והא "אע"פ שהוא מומחה" קתני? מומחה לאדם ואינו מומחה לבהמה, ומי איכא מומחה לאדם ולא הוי מומחה לבהמה? אין, אדם *דאית ליה מזלא מסייע ליה, בהמה הלכך לה. מזלא לא מסייע לה אלא תבי מאי "זה חומר בבהמה מבאדם? מי סברת אקמיע קאי, אמנדל קאי, ת"ש וכשרין ומפרכסין לבהמה מאי לאו דאיכא מכה ומשום צער? לא דגמר מכה ומשום תענוג ת"ש בהמה שאחזה דם אין מעמידין אותה במים בשביל שתצטנן, אדם שאחזו דם מעמידין אותו במים בשביל שיצטמגן אמר עולא גזירה משום שרוקת סממנין, אי הכי *אדם נמי, אדם נראה כמיקר א"ה בהמה נמי נראה כמיקר, אין מיקר לבהמה, ולבהמה מי גזרינן והתניא *היתה עומדת חוץ לתחום קורא לה והיא באה ולא גזרינן דילמא אתי לאתויי? ואמ' רבינא בגון שהיה תחום שלה מובלע בתוך תחום שלו, ר"נ בר יצחק אמר שחיקת סממנין גופה תנאי היא דתני' בהמה כרשינין לא יריצנה בחצר בשביל שתתרפה ורבי *אושעיא מתיר דרש רבא הלכה כרבי *אושעיא: אמר מר לא יצא הזב בבגים שלו ולא עזים בבגים שבדדיהן והתניא עיצאות עזים בבגים שבדדיהן אמר רב יהודה לא קשיא הא דמיהדק הא דלא מיהדק רב יוסף אמר *תנאי שקלת מעלמא תנאי היא דתנן העזים יוצאות צרורות רבי יוסי אוסר בכלן חוץ מן הדרחילות הכבונות ר' יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא ליחלב ואיבעית אימא הא והא ר' יהודה ולא קשיא באן ליבש כאן ליחלב תניא אמר ר' יהודה מעשה בעזים בית אנטוביא שהיו דדיהן גסין ועשו להן כיסין כדי שלא יסרטו דדיהן: ת"ר מעשה באחד שמתה אשתו והניחה בן לינק ולא היה לו שכר מניקה ליתן ונעשה לו נס ונפתחו לו דדין כשני דדי אשה והניק את בנו אמר רב יוסף בא וראה כמה גדול אדם זה שנעשה לו נס כזה א"ל אביי אבבבה כמה *גרוע אדם זה שנשתנו לו סדרי בראשית, אמר רב יהודה בא וראה כמה קשים מזונותיו של אדם שנשתנו עליו סדרי בראשית אמר רב נחמן, תדע דמתרחיש ניסא ולא אברו מזוני: ת"ר מעשה באדם אחד שנשא אשה גידמת ולא הביר בה עד יום מותה אמר *רב בא וראה כמה צנועה אשה זו שלא הביר בה בעלה אמר לו רבי חייא זו דרכה בכך אלא כמה צנוע אדם זה שלא הכיר באשתו: זכרים יוצאין לבונין: מאי לבונין? אמר רב הונא תורתי מאי משמע דהאי לבונין לישנא דקרובי הוא דכתיב °לבבתני אחותי כלה אמר עזר שקושרין להם כנגד לבם כדי שלא יפלו עליהן ואבים אבים אזכרים נפלי, אנקיבות לא נפלי: משום דמסגו ברישי עדרא, ואבין ברישי עדרא נפלי בסוף עדרא לא נפלי? אלא משום דשמני, ובנקבות ליכא שמני, ותו מי ידעי בין הני להני אלא משום דוקפי חוטמייהו ומסגו בי דתא רב נחמן בר יצחק אמר עזר שקושרין להן תחת זכרותן כדי שלא יעלו על הנקבות ממאי מדקתני סיפא והרחלים יוצאות שחוזות מאי "שחוזות"? שאוחזין האליה שלהן למעלה כדי שיעלו עליהן זכרים, מאי משמע דהאי שחוזות לישנא דגלויי הוא דכתיב °והנה אשה לקראתו מבני שית

מזוני · ותין נס זה רגיל שיברכו מזונות לנדיקים כשימלאו חיטין נדילין בחומרותיהן: **גידמת** · יולה קטועה: **זו דרכה בכך** · לכסות כל אשה עצמה וכ"ש זו שהיתה לריכה לכך: **פוסקי** · קופל"ש שמחברין חוטם בקשר שיש שלא יברחו: **נכנסתי** · קרבתני לגלך מחמת חוי מעשיך: דרך אחרים להחזו בהמה בלבה: **מנקבות לא נפלי** · בתמיה: **דמסגי** · מהלכין: **בסוף עדרא לא נפלי** · בתמיה: **כי דוו** · מביטין כלאן ובלאן לפיכך מתקנאין בהם בקטורים שרולים להלחם בהם: **אליס** · זכ שלהן קוטרים כלפי גבן שלא יכנה ערותן:

שית

דומיא דקמיע · משום חולי: **והא אנן תנן** · גבי חדם לקמן בפ' במה תחה (דף ס·): **הא מומחה שפיר דמי** · מאי שנא בהמה מחדם: **מזליה** · מלאך שלו ומלין עליו: **אי הכי** · דבהמה נמי נפקא בקמיע המומחה לבהמה: **מאי זה חומר** · חדם נמי לא נפיק אלא בקמיע מומחה לחדם: **אדם דאית ליה מזלא** · "וזה חומר" דקתני = תורה אור ולא בהמה בסמדל שברגליה: **מכין** · [לקמן ס.] שמן: **ומפרכסין** · גלגי מכה: **ומשום צער** · [ופילו] הכי לבהמה לא וקשיא בין לרבי בין לחמואל דשרי במרדעתה: **לא דגמר מכה** · שבתרפאה המכה וסיכה ופילכום משום תענוג ולרב ולחי קשיא והשיא מתניתה קמייתה דחוקף נמי קשיא ליה דנמי נמי דלעיכה ליכא לצער תענוג מיכא הוא אלא לרב דגמ הוא ופליג: **משום דם** · תפסורו"ח: **אין מעמידין כו'** · [נזיר ס:] חלמח לפילו לצער נמי לחסור: **גזירה משום שחיקת סממנים** · במילי דלרפואה גזור רבנן דלי שריש שום רפואה אחי למיכרי שחיקת סממנים והוא לימורת דחורייתא דהוי טוחן: **אין מיקר לבהמה** · אין דרך להקר בהמה הלכך כולי עלמא ידעי דלרפואה קמיכוין ואתי למיכרי שחיקת סממנים: **ומי גזרינן** · במקום פסידא כי האי גוונא: **מוך לחמוס** · קס"ב חוך לחמוס שלו היתה עומדת בהמה: **שכיס חמוס שלא מובלעת בחוך חמוס שלו** · "לחוך לחמוס" דקתני = חוך לחמוס שלה, שהבהמה המסורה לרועה במיוחד הרי היא כרגלי הרועה וזה הקורא לה בעליה ויכול לילך כנגן שהוא שבת קרוב לחוך מקום ופילו הכי לא יביאנה ממנ בידיו הואיל והיא יולאה חוך לחמוחו אין לה אלא ד' חמות, ומיהו קורא לה והיא בתה ללא הוסהר הוא על חמוס בהמתו ובלבד שלא יביאנה ממנ בידיו: **חנאי היא** · לחיכא דלא גזר אחר רפואות לחון שחיקת סממנין: **שאלנה כרשינין** · הרבה ועל ידי לחילה מרובה לחזה חולי שקורין מיגיזו"ח וגריכה להסחלבל ולהוליא רעי, ומריכה: **כדי שחסרפה** · גרסינן הכא לשון ריפוי שיהיו מיעיה רפויים בחילבול ומוליאה רעי: **לא יריצנה** · נזירה בכל רפואה לחון שחיקת סממנין: **דמיהדק** · לחיכא למיחש דילמא נפיל ואתי לאתויי: **הנאי היא** · מחלוקת בין חכמים: **הנאי היא** · במתניתין ר"ש אחר ר' יוסי אחר: **ניבש** · מיהדק שפיר ולעניין משום נמי לא קיי מצני לחוך גופה היא דאלבה מכאיבה: **ליחלב** · קיי מצני שמוטעת לח החלב בכיס: **נפלי** · גדולין וגברין על הקולין ומסרטין דדיהן: **שנשתנו עליו כו'** · ולא זכה ליפחח מי גזירין לו מערי שכר: **מדע** · דקחני דמרמצי ניפא · מן הסחים לכמה הללות לנפלות חדם: **ולא מיכרו** · וכשרלחים רבה על מסוק ויהי חומן חת כדסה שנפחחו למרדכי שי דדים כדדי חצי: ליכא למיחש דכבי מעמיך כשכר חך לא פי' מולא מניקה [ת"י]

גליון הש"ס

גמ' ולכמה מי גזירין ותניא. ק"ל דלמא משום שחיקת סממנים דחורייתא, גזרי חגל בחמורין דרבנן לא:

[ג"י יאשיה וכ"ה בכ"מ וכרמ"ם וכן בעתיקו חוס' מ"ק י: ד"ה ולין]

[ג"י רבי]

[נזיר הערוך וספרכין פי' מגרדין]

[כילה יח:]

[לקמן קנח. ותוספ' פ"ח]

* ע' רי"ף ב"א ג' א מ"ר ד ב"ג א (בני ד א"ר)

[ג"י יאשיה]

[עירובין לז: ספמים מכ: כילה יט. סנהדרין סח.]

מעשה באדם שהניק את בנו

מאי לבונין

רבינו חננאל

ובקשרין: תניא אדם שאחזו דם מעמידין אותו בסים בשביל לרפאותו. ס"ם משום דנראה כסיקר. אבל בהמה שאחזה דם אין מעמידין אותה בסים נזירה משום שחיקת סממנים. ושחיקת סממנים תנאי היא. דתניא בהמה שאכלה כרשינין הרבה אין מריצין אותה בחצר בשביל לרפאותה. ור' יאשיה מיקל. והלכתא כוותיה דדרש רבא הלכתא כר' יאשיה. והא דר' יאשיה מסייעא לשמואל. מעשה שנעשה נס ונפתחו שני דדין כשני דדי אשה כו'. ווו שהיתה נידמת כו'. פשוטות הן: **פי'** חיותרי. ספרפוטים של רקמה ושל משי שעושין על הבהמה ליפותה. עולא אמר עזר שמעמידין להן כנגד לבן שלא יפלו עליהן זאבים. משום דסמנו כי חזו. וספרבא כוותיה דתנן (נע"ז דף כט.) באיסורי. הנאה ועורות לבונין. ות"ר (שם דף לב.) איזהו עזר לבוב. כל שהוא קרוע כנגד הלב. (וקרוידה) [וקרורה] כמו ארובה כו'. שחוזות מלשון שית וזנה:

עד כמה · מפרש ר"י עד הסוף כדאמר בפ' במה תמה (לקמן דף סג:) בירית בתחתה כבליס בשתים שמיניתן הכבליס בסוף: **רב** חמר ליבם מותר כו' · ות"ת לימת מר הלכה כמר וי"ל משום *דלישכת דמפקי להו לחנמי*:

שיתי וזונה ונצורת לב": הרחלים יוצאות בבולות: **מאי** "בבולות" "שמכבלין אליה שלהן למטה כדי שלא יעלו עליהן הזוכרים מאי משמע דהאי בבול לישנא דלא עביד פירי הוא? דכתיב °מה העורים [האלה] אשר נתת לי אחי ויקרא (להן) ארץ בבול עד היום הזה מאי ארץ כבול? א"ר חנא שהיו בה בני אדם שמכובלין בכסף ובזהב אמר ליה רבא אי הכי היינו דכתיב (°כי לא) ישרו בעיניו" מפני שמכובלין בכסף ובזהב לא ישרו בעיניו? אמר ליה אין, כיון דעתירי ומפנקי לא עבדיתא עבידתא **רב נחמן** בר יצחק אמר ארץ תומטון היתה ואמאי קרי לה כבול? דמשתרגא בה כרעא עד בבלא ואמרי אינשי ארעא מכבלא דלא עבד פירי: **כבונות**: מאי כבונות? °שמכבנין אותו למילת *כדתנן [שאת־בצמר לבן]* מאי צמר לבן אמר רב ביבי בר אביי בצמר נקי בן יומו שמכבנין אותו למילת: והעוים יוצאות צרורות: איתמר רב אמר הלכה כר' יהודה ושמואל אמר הלכה כר' יוסי ואיבא דמתני להא שמעתא באפי נפשיה רב אמר ליבש מותר ולא לחלב ושמואל אמר אחד זה ואחד זה אסור ואיבא דמתני להא דתניא עוים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב, משום ר' יהודה בן בתירא אמרו כך הלכה אבל מי מפים איזו ליבש ואיזו לחלב ומתוך שאין מבירים אחד זה ואחד זה אסור שמואל ואמרי להא אמר

מ"ט

רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירא, כי אתא רבין אמר ר' הלכה כת"ק: **מתני'** ובמה אינה יוצאה לא יצא גמל בממולטלת לא עקוד ולא רגול וכן שאר כל הבהמות. לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך אבל מכנים חבלים לתוך ידו וימשוך ובלבד שלא יכרוך: **גמ'** תנא לא יצא הגמל בממולטלת הקשורה לו בונבו אבל יוצא הוא בממולטלת הקשורה בונבו ובחוטרתו אמר רבה בר רב הונא יוצא הגמל בממולטלת הקשורה לה בשיולייתה: לא 'עקוד ולא רגול: א"ר יהודה *עקוד־עקידת יד ורגל כיצחק בן אברהם רגול שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור מיתיבי עקוד־שתי ידים ושתי רגלים, רגול־שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור הא אמר כי האי תנא דתניא עקוד־עקידת יד ורגל, או שתי ידים ושתי רגלים, רגול־שלא יכוף ידו ע"ג זרועו ויקשור, ואכתי לא דמי בשלמא רישא ומיפא ניחא מציעתא קשיא אלא הוא דאמר כי האי תנא עקוד־עקידת יד ורגל כיצחק בן אברהם, רגול־שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור: ולא יקשור גמלים: מאי טעמא? אמר רב אשי משום דמיחזי *כמאן דאזיל לחיננא: אבל מכנים: אמר רב אשי לא שנו אלא לענין כלאים, כלאים דמאי: אילימא כלאים דאדם והתנן °אדם מותר עם כולם לחרוש ולמשוך אלא כלאים דחבלים *והתניא °החובף יתכיפה אחת אינה חיבור לעולם כלאים דחבלים והכי קאמר ובלבד שלא יכרוך ויקשור אמר שמואל °ובלבד שלא יצא [חבל] מתחת ידו מפת והא חנא דבי שמואל מפתיים? אמר אביי השתא דאמר שמואל מפה ותנא דבי שמואל *מפתיים, שמואל *הלכה למעשה אתא לאשמעינן והתניא

מי נימא כלאים דאדם · דכר שתין מתכוין לחטור: **כלאים דחבלים** · שים בהן חבלי למר וחבלי פשתן וכי כריך להו הוו כלאים וידו מתממת בתחילתן וקסבר °דבר שאין מתכוין לחטור: **כריך להן** סביבות ידו ומלא קשור עם הגמלים ופעמים שהן מוכיחין שום דבר ומלא חדם וגמל מהניגין יחד: **ופטען אדם מופר עם כולם** · עם כל הבהמות לחרוש ולמשוך שלא חמרה תורה חלא שני מיני בהמה יחד כעין שור וחמור ומשנה זו במסכת כלאים: **פטוכף** · בגדי למר ופשתים: **בתכיפה אחת** · כגון ע"י מחט פעם אחת או שקשר קשר אחד: **אינו מיבור** · דכתיב (דברים כב) "למר ופשתים יחדו" לח חסרה התורה חלח שני מיני בהמה יחד: **כריכה וקשירה** · בשתי תכיפות: **שלח יצח מכנו** · דלח בתבל לח יצח מתחת ידו־טפח־לשמה דדמי כמי שנושחה בידו ולח מתחזיח שהיח מפסר הגמלים: **שמואל** · דלמר טפח לחורויי הלכה למעשה אחת לאשמעינן דהכא לימלך לפניהן למריהן ליה טפח שלח להקל בחיסורין ומיהו עד טפחיים ליכח חיסור:

והתניא

רבינו חננאל

כבולות פלשון כבלים כדכתיב ארץ כבול וגו' ופ' [דמשתקעא] ורעא בגוה כי כבלא שחיא עפרא וחול וזו היא תומטון. כבונות, מכבנין עור הפלה סיום ליריחו עד ח' ימים וזהו צמר לך הנקרא (פילא) [פילח]. ר' יהודה אומר עוים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב כיון דאשתכח ת"ק דבריהא

לא יצא הבהמה עקוד

כלאים (שעטנז בארמית החבלים)

שיעור החבל היוצא מתחת ידו כלאים פ"ע מ"י [ינמות פ': מנחות לט.]

בבולות

העיזים יוצאות צרורות ולא

גליון הש"ס רש"י ד"ה ממכנין וכו' כיוס שעולד. עי' רש"י יחזקאל כו יח: שם ד"ה כלאים דתכנים וכו' דכר שלין מתכוין לחטור. עי' לקמן קף ע"ח כרש"י ד"ה תכל טוטל: תוס' ד"ה רב לחמר וכו' דחיכח דחמפי להו לחנמי. כעין זה מגילה לג ע"ח

לא ע"ש

[תמיד לח:]

[ביכה נב.]

מלכים ח' מ"ו [ב"ק נד:] [ע"ז התניח]

[ביכה כט:] [נכחות כד. ושם נסמן]

[ע' רש"י יחזקאל כו יח ונמר לחר]

[ע"ז לחם]

[ע"ז ולח]

[נכחות כ:] עגיבים ח' מ"ח [נכחות ו:]

א ב ג מיי' פ"ב מהל' שבת הלכה יב סמג לחוין סה טוש"ע ח"ח סי' סה סעיף ו: [ונע' חוספות מנחות ל: ד"ה ולימח]

לב ד מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעי' ט:

לג ה מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף יג:

לד ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף יד:

לה ז מיי' פ"ע מהל' כלחים הלכה יו"ד סמג לחוין רפ"ב טוש"ע י"ד סי' ג' סעיף ג:

לו ח מיי' פ"י מהל' כלחים הלכה כד סמג לחוין רפ טוש"ע י"ד סי' ג' סעיף ה:

לז ם מיי' פ"ב מהל' שבת הלכה ם סמג לחוין סה טוש"ע ח"ח סי' ב"ה סעיף ום:

מאי טעמא דילמא נפיל ואתי לאתויי · תע"ב דלוקימנא לעיל דלייתי בקסורה הכא מפרש לפום מסתעא דייסתא דמתני' ומשום שהאריך לעיל לא חש להאריך הכא ומתוך פי' הקונטרס משמע דל"ג דילמא נפיל ואתי לאתויי · **משום** דמיחזי כמאן דחזיל למיגנג · תכל משום דגבי שבת לא חיישינן שמא יטה ויכתוב (לקמן קף מה:ומס) דהכל מיירי בתריג ואתר הסם כל שהוא תריג לא גזרו : **דלא** למניוח יתלי · פירש"י שמכשו"ם דהייט עלוקה ואין נראה, דאין מוללות אלא דם ועוד דהוה ליה למימר עלוקות ולא משכחת דקרי להו יתלי בשום מקום וכראה דיתלי הייטו נמי קופר דמתני' דלמר בריש בבא בתרא (דף ד·) גבי הוכדום להדר ליה כלילא דיתלי וקרייתו לעיניה, והמקח מתרגמינן יתלי (ויקרא יח) והוא שקורין הירלו"ן: **דוה** מטבר ר' אלעזר בן עזריה כל שהוא ומטמא · הקשה ר"ת דלמר בפ' בתרא דכלומות (דף נג: ומס) דאין מטבר בהמה טהג אחר המורכן מפני התקנה ת"ש בזמן הבית הוה מטבר ומטמא בן י"ג שנה היה כשניער ות"ש מאי קאמר דהוה מטבר כל שהוא ומטמא דע"כ לא היה בשעת תורבן הבית לכל היותר כי אם בן י"ד לו ט"ו שהרי רבי יוחנן בן זכאי משך שמיותו אחר החורבן שנה או שנתים ובמה תקנות תקן אחר החורבן כדתנן* משהרב בהמ"ק התקין רבי יוחנן בן זכאי ותחריו ר"ג היה בשיא שנתים או ג' קודם שמיטו רבי אלעזר בן עזריה כדאמר בפרק תפלת השחר (דף כז:) שהשקיר בעריה *לרבי לחוק וקודם לכן בעריה לרבי יהושע על תקנת המועדות וכשהעמידוהו בשיא היה בן י"ח שנה כדאמר התם הרי בשעת החורבן היה בן י"ד לו ט"ו לכל היותר ו"ל דקודם גזירה הוה מטבר שי כמי שפוטרופוס הוה מטבר בשטוחו °והר"ר אלחנן מפרש הוה מטבר אחר חורבן בהמת תרומות למלך* : **רב** ור' חגיגא ור' יוחנן ורב אחא בר יעקב · פירוש מתני' דך שמעתא דאמר בסמוך והשתא פסק הש"ס למילתיה ודקאמר בכולי *(הש"ס)(ו) כל כה"ג זוגא מיתלפא דרבינ"ג יוחנן כו' ולא קאי אמתני דהילוף דך שנה] קבל רבינו שמואל בשם רבינו שלמה שמשם מרבי אליעזר רבו : ואף

ואתיא ובלבד שיגביה מן הקרקע טפח כי תניא ההיא, בחבלא דביני ביני : **מתני'** *אין *יחמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו, *ולא בזוג אף על פי שהוא פקוק ולא בסולם שבצוארו ולא ברצועה שברגליו ואין התרנגולים יוצאין בחוטין ולא ברצועה שברגליהם ואין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת האליה שלהן, ואין הרחלים יוצאות חנונות ואין העגל יוצא בגימון, ולא פרה בעור *הקופר, ולא *ברצועה שבין קרניה, *פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה, שלא ברצון חכמים : **גמ'** מאי טעמא? *כדאמרן : ולא בזוג אע"פ שהוא פקוק : משום *דמיחזי כמאן דאזיל לחיננא : ולא בסולם שבצוארו : א"ר הונא בי לועא למאי עבדי ליה? להיכא דאית ליה מכה דלא הדר חייך ביה : ולא ברצועה שברגלו : דעבדי ליה לגיזרא : ואין התרנגולין יוצאין בחוטין : דעבדי ליה סימנא כי היכי דלא ליחלפו : ולא ברצועה : דעבדי ליה כי היכי דלא ליתברו מאני : ואין הזכרים יוצאין בעגלה : כי היכי דלא לחמצן אלייתיה : ואין הרחלים יוצאות חנונות : יתיב רב אחא בר עולא קמיה דרב חסדא ויתיב ורמי משעה שגוזזין אותה טומנין לה עזק בשמן ומניחין לה על פרחתה כדי שלא תצטנן, אמר ליה רב חסדא א"כ עשית, "מר עוקבא, אלא יתיב רב פפא בר שמואל קמיה דרב *חסדא ויתיב ורמי בשעה שבורעת לילד טומנין לה שני עזקין של שמן ומניחין לה-אחד על פרחתה ואחד על הרחם כדי שתתחמם, א"ל רב נחמן אם כן עשיתה "ילתא" אלא א"ר הונא עץ אחד יש בכרכי הים ותנן שמן ומביאין קיסם ומניחין לה בחוטמה כדי שתתעטש ויפלו דרני ראשה אי הכי זכרים נמי? כיון דמנגחי זכרים בהדדי, ממילא נפלן שמעון נזירא אמר קיסמא דריחתא, בשלמא דרב הונא היינו דקתני "חנונות" אלא לרבנן מאי חנונות? דעבדינן להו מילתא דמרחמנן עלייהו : ואין העגל יוצא בגימון : מאי עגל בגימון? א"ר הונא בר נירא אמר ר' אלעזר מאי משמע דהאי גימון לישנא דמיכף? דכתיב °הלכוף כאגמון ראשו : ולא פרה בעור הקופר : דעבדי לה כי היכי דלא למציוה יאלי : ולא ברצועה שבין קרניה : אי לרב (דאמר) *בין לנוי בין לשמר אסור, אי לשמואל (דאמר) לנוי אסור לשמר מותר : פרתו של רבי אלעזר בן עזריה : *וחלא פרה הויא ליה והא אמר רב ואמרי לה אמר רב יהודה אמר רב תריסר אלפי עגלי הוה מעשר רבי אלעזר בן עזריה מעדריה כל שתא ושתא? **תנא** לא שלו היתה אלא של שבינתו היתה ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו °רב ורבי חנינא ור' יוחנן ורב חביבא מתנו בכוליה דסדר מועד כל כי האי זוגא חלופי רבי יוחנן ומעייל רבי יונתן "כל מי שאפשר למחות : לאנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו, נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו, נתפס על כל העולם כולו, אמר רב פפא והני דבי ריש גלותא נתפסו על כולי עלמא-כי האי דאמר רבי חנינא מאי דכתיב °ה' במשפט יבא עם זקני עמו ושריו" אם שרים חטאו זקנים

תורה אור

[לעיל נב.]

[לקמן פד:]

[לעיל נב.] עדיין ס"ג בגיטין דף כב.

לעיל נב.

[לעיל ע"ח ובגיטין נב.]

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה דב וכו' בכולי סדר מועד כל כי סלי זוגא עיילמא :

גירסת רש"ל רב נחמן

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הוה מטבר וכו' והכ"ר אלחנן מפרש ע' מ"ל רס"ו מהלכות כלומות :

כדי"ל שמכשיון

[לעיל נב.]

כיצה כב.

* עי' תוס' לה סבר כלים ח: מגילה

חורבת שלשה שאכלו כאחת (בכלים דף נג) עולא לי בר בר איקלע לבי רב נחמן בריך וכו' שמעא ב"ד ילתא ואיקפדה ובעשרה יוחסין (קדושין דף ע) אשכר רב נחמן לרב יהודה נישרד מר שלמא לילתא:

*) מוכחתו ומתמה זה·

רבינו חננאל

וראש האספר (בין) [ביר' המושך הבהמה אותו ובינו ביני יבביהנו שלא יהא קרוב לקרקע שפה . וכן הלכה . פי' מסורסת בפיחה . פי' דלא נחמסה שלא יעלה בעין עיפוש באליה . חנונות עץ ושמו עץ ותנן . ומניחין קיסם מסנו בחוטמה כדי שתתעטש ויפלו דרני ראשה . שמעון נזירא יצאת אופר כו' . נסון עץ קטן כמו עול . לא פרה בעור הקופר בריצועה שבין קרניה אי לרב בין כך ובין כך אסור אי לשמואל לשמר מותר לנוי אסור וזה היתה לנוי : כל מי שיש בידו פסק למחות ואינו מוחה נתפס עליו כו' . ה' בשמשם יבא עם זקני עמו ושריו אם שרים חטאו וזקנים מה חטאו אלא על שלא מיחו :

חנונות

רב נסים גאון

אמר ליה רב נחמן אם כן עשיתה ילתא ילתא היא אשתו של רב נחמן ותגר דאלך*) בסוף פרק שלשה שאכלו כאחת

[ועי' תוספות בכורות נג. ד"ה הלא וכו' שם דמו פי' זה ונם נתי' דלפטוטרופוס ע"ש אבל בכיצה כב. ד"ה תליסר ובכולי כו' כתבו כמו בכל ועי"ע תוס' ע"ז יב. ותוס' יומא סו. ד"ה אין מקדישין]

[כמשמש דלכי נמוק כנ"ל]

מסורת השס

וקנים • סנהדרין: **ריצך כקריבי** • לחי שחי רבך חיובי נכוה לבנו מר עוקבא שהוא רחם לי ולך וחב ב"ד יכוונו בחמין: **דכתיב כים דוד** וגו' • לח טעם לנח מי שבידו לשפוך: **חנך מדבר זפ** • שבח' במקרא זה שהוליך דבור לטובה ומשני טועם תוכחה חזר בו: **וסחפות חיו על מלמח סלגסים סגלגחים וסגלגקים** תורה אור **על כל סחועבות סגעשות בחוכח** • חלו לדיקים: **שלח ישלנו כסס מלחכי חבלה** • שחי רוצה לשלוח בעיר: **כיינו דכתיב** • מעיקרא ועל כל חיס חשר עליו הקיו לל חגבו" ולבסוף "וממקדשי תחלו": **ממקודשי** • שהודה למקובלת מדת הדין וחזר מן המוב: **מי סוס מוכח סגלגחים** • בימי יחזקאל והלח שלמה גנזו ועשה מוכח לבניס של ל"ב חמה דכתיב (מלכים ח ח) כי מוכח הגחשת חשר לפני ה' קיון מבסיל *כחדם החומר לחביהו נגם פלוני ופסול לעבודה: **שמקום שלומרים עיר בכלי נחשת** • מן הלנים שלומרים עיר בכלי נחשת: **חיו חמוח** • לרשעים: **חומחו על סקב"ס חמח** • לחמלנים לחוחיות ורלחנן וחמרון על שם שני לחנון וחני לחמרון וחני הוח: **חלו בני מדס שקיימו סחורס כולס** • שחין לו ילינס • שחין עוד זכות לחבות שחלוה: **ויפן לליפס למטן בניהו חם שבכפס וגו' ולח שללוכס מעל פניו עד עפס** • לבל מלחן וחילך השליכס ולח פנה לל בניה לחבות: **ס' חלוסי חברכס ומלפי יחק וישרחל היום יודע** • שחמה זוכר בניה חברכס יחק וישרחל מדקחמר היום יודע ותו לח מכלל דחמה ועל ידי רחמים הוכרה להס בימי חזקל: **בימי חזקיהו** • דכתיב מעתה ועד עולם קבחתי ס' לבחות תעשה זחת" ולח זכות לבות: **בלח חטא** • וחקולו של חדס גורס לו מיתה: **בשבט ובנגעים** • היינו יסורים, וקחמר שחין בחין לחת חסוס פקידת עון: בעניו

[ע"ז ד. ע"ס]

אלא מקודשי=אלו בני אדם שקיימו את התורה כולה מאלף ועד תיו ומיד

[סס] °והנה שְׁשָׁה אֲנָשִׁים באים מדרך שער העליון אשר פָּנֶה צָּפוֹנָה ואיש כלי מַפָּצוֹ בידו ואיש אחד בתוכם לָבוּשׁ הבדים וקסת הסופר במתניו וַיָּבֹאוּ ויעמדו אצל מִזְבַּח הנחושת, (משה) מזבח הנחושת מי הוה? אמר להו הקב"ה: התחילו ממקום שאומרים שִׁירָה לפני, ומאן ניהו? ששה אנשים: א"ר חסדא קצף אף וחימה ומשחית ומשבר ומכלה, ומי"ש תיו: אמר רב תיו-תחיה, תיו-תמות, ושמואל אמר תמה זכות אבות ורבי יוחנן אמר תחון זכות אבות ור"ל אמר תיו-סוף חותמו של הקב"ה *דאמר רבי חנינא חותמו של הקב"ה אמת (אמר) ר' שמואל בר נחמני

יומא סט: סנהדרין סד. [ע"ל אמר אלו

*אלו בני אדם שקיימו את התורה כולה מאלף ועד תיו. מאימתי תמה זכות אבות?

וכו'] ① אמר ר' אלעזר משמיה דר' הושע בן בארי שנא' °אֲגַלֶּה את נַבְלָתָהּ לְעֵינֵי מְאַהֲבֶיהָ ואיש לא יצילנה מִיָּדִי. ר' שמואל אמר מימי חזאל שנאמר °וְחָזָאֵל מלך ארם לחץ את ישראל כל ימי יהואחז-וכתיב-וַיְחָן ה' אותם וירחמם ויפן אֲלֵיהֶם למען בריתו את אברהם יצחק ויעקב ולא אבה השחיתם ולא השליכם מעל פניו עד עתה. ② אמר מימי יהושפט שנאמר °ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר ה' אלהי אברהם יצחק וישראל היום יודע כי אתה אלהים בישראל ואני עבדך ובדברך עשיתי [את] כל הדברים האלה וגו' ר' יוחנן אמר מימי חזקיהו שנאמר °למרבה המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אותה ולסעדה במשפט ובצדקה מעתה ועד עולם קנאת ה' צבאות תעשה זאת וגו': אמר רב אמי אין מיתה בלא חטא, ואין יסורין בלא עון: אין מיתה בלא חטא דכתיב °הנפש החוטאת היא תמות, בן לא ישא בעון האב, ואב לא ישא בעון הבן, צדקת הצדיק עליו תהיה, ורשעת הרשע עליו תהיה וגו' אין יסורין בלא עון דכתיב °ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם מיתיבי

ע"ז ד. ע"ס

ע"ז ד. ע"ס

יומא סט: סנהדרין סד. [ע"ל אמר אלו

וכו'] ① פוסק כ

מלכים ב יג

מלכים ו ח

② יחזקאל יח

ישעיה ס

ע"ז ד. ע"ס

③ יחזקאל יח

תהלים פט

ואע"ג דלח מקבלי לוכחינהו מר • היינו היכח דספק לי מקבלי כדחמר בכמוך לפניהם מי גלוי לפני דודלי לח מקבלי הכח להם מוטב שיהו שוגגין ולל יהו מוידין כדחמרינן בהמביח כדי יין (ביצה דף ל. ושם) ובפרק שוחל (לקמן דף קמה:) גבי תוספת יוה"כ*: **ועל** הרשעים חי"ו על דס • לח מקרח קחמר הכי חלה מסבר' דהח דכתיב והתויח תיו על מלחות החטחים והגחלים והקוים על כל התועבות הנעשות בתוכה היינו בלדיקים גמורים: **מזבח** נחטח בימי שלמה מי הוה • דכתיב שלמה המי הוה הסירו כי היה קטן מהכיל ול"ח והח כתיב בדברי הימים (ב ד) ויעש שלמה לח מזבח הנחושת וי"ל דלרשיון ליה כי הכח מזבח שלומרים לפניו °שיבנו בבלי _ נחטח:

קצף לף וחימה • קשה לרשב"ג לחמר בפ"ק דמסכת ע"ג (דף ד· ושם) כתיב חימה תין לי וכתיב טוקם ה' וכעל חימה ומשני כחן ליעדלל כחן לנכניס לחמת דחין להקב"ה חימה על יעדלל ומהסיה דמס' ע"ג קשה דבס"פ לרבעה נדליס (דף נב:) חמר יחימה, משה הרגו דכתיב °חימה תין לי "ופריך והח כתיב "כי יגורתי מפני החף והחימה" ומשני תרי חימה הוו:

ושמואל חמר תמה זכות מבות וכדבי יוחנן חמר מחון זכות • לומר רבינו מס דזכות מבות תמה מבל ברים מבות לח תמה דהח כתיב (ויקרל כו) וזכרתי לח בריתי יעקוב לף לחבר גלות ומבן תין לנו מזכירין זכות מבות בלח הברים °ומפרש הממולל דחמר מימי חזלל דייק מדכתיב למען בריתו ולח למען זכותו ומומר ר"י דבויקרל רבה (פ' לו) דייק מעד עמה כדפי' בקונטרס ולר"י נרחה דלח פליגי שמולל ול"ל לח שמולל קחמר דלרשעים המה מבל לנדיקים לח תמה ובנדיקים לייבי ר"י מדע דהח ר"י חמר בסמוך דמימי חזקי' תמה זכות מבות והכח קחמר דלף בשעת מוכן דבתר הכי מחון זכות מבות ועל זה לנו סומכין להזכיר זכות מבות ובשלהי ויקרל רבה רבי מחק חומר לעולם זכות מבות קיימת ולעולם לנו מזכירים לוחס וכן הוח חומר כי לל רחוס וגו' ולח ישכח לח בריח ויגו' :

אין מיתה בלח חטח • פי' (מיתה) לפי שהגזירה בחה לף על הטגנה ואין יסורים בלח עון של מיד כדחמר ביומל (דף לו:) חטחים לנו הטגנות עוונות ולף על גב דחמר (שבועות דף ח:) גבי שעיר של יה"כ להגין עליו מן היסורים משמע דיסורים בחים על שוגג הכח מיירי ביסורי וגעים שהן מכוערים כדמייתי קרא:

מראימתי תמה זכות אבות

[וע"ע תוס' כ"ב ס: ד"ה מוטב וקטוס ע"ז ד. ד"ה שמיה כידס] :

רבינו חננאל

ד' מתו בעפיו של נחש כבר פירשנוהו :

רב נסים גאון

דאמר ר' חנינא חותמו של הקב"ה אמת' תמצא עיקר דברי ר' חנינא בפרק בא לו כהן גדול (דף סב:) בסמ' יומא ובע' ד' מיתות (דף סד) בסמ' סנהדרין ובתלמוד ארץ ישראל בסמכת סנהדרין (כרתת פ"ק) אמרו בדבר זה פעם נאה ביותר ונראה לי לכתבה הנה והכי אמרו מהו חותמו של הקב"ה רב ביבי בשם ר' ראובן אמר אמת מהו אמת אמר ר' אבין שהוא אלהים חיים ומלך עולם אמרו' שמעון בן לקיש אלף ראשה דאלפא ביתא סם באמצעיתה תיובסוף' למר (יבמו' מד) אני ה' ראשון שלא קיבלתי מלבותי מאחר ומבלעדי אין אלהים שאין לי שותף ואת אחרונים אני הוא שאין אני עתיד למוסרה לאחר ואיתא נמי בבראשית [רבה] דר' אושעיא (סנהב פח):

גליון השי"ם

גמ' כ"ו הוס יתיב . עי' כ"ב דף י ע"ב תוס' ד"ה עליונים : שם ל"ל כ"ו לר' סימון ולהיכוו . עי' מדכתי כנה חיכה בני ד"ה ולח זכר הדום רגליו: שם אמר כי מימות מובע בן נחרי . יבוכלמי פרק הלן ובס חיכה דך ליומוד בשם שמולל: תום' ד"ה מוכה נהוסה וכו' ביכה בכלי נחוסה . עי' זבחים דף ס ע"ל תוס' ד"ה כ"ש : שם ד"ה ובשולל וכו' ומבכ' דבשולל לחמר מימי חזקי' חולם ס' חלק מבייס עד .עמה עד חוסה בעה הזכות קיימת: ובייבו כפי' כ"י :

האם:

① אין מיתה בלא חטא

② אין יסורים בלא עון

מסורת השי"ם

ארבעה מתו בעטיו של נחש. והא דכתיב (קהלת ז) כי חדש תין לדיק בארץ וגו' דכתב בני חדש קאמר: **ישנן** יש מיתה בלא חטוא ויש יסורים בלא עון. ותנ"ג דבמאי דקאמר תין יסורין בלא עון לא תיתוקב: **כל** האומר בני עלי חטאו חיו שלא עושה. פירוש במאי דכתיב "אשר יכבדון" לא חטאו אלא כתיב "כי מאסו בי מלכת עליהם" היו כלכתיב (שמואל ח ג) בטרם יקטירון החלב וגו':

מעבירים כתיב. הש"ם שלנו חולק על ספריס שלנו שכתוב בהם (*מעבירים) וכן מלינו בירושלמי בשמעון הוא שפט את ישראל לרבעים שנה מלמד שהיו פלפטים ירושים ממנו כ' שנה אחר מותו כמו בחיו ובכל ספריס שלנו כתיב כ' שנה (שופטים טו): **מתוך** שהיה לו לפנחס לממות. ופליג אר' יונתן דאמר שניטל לו חטאו שהיה

[ע"ל מעבירים]

אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם מפני מה קנסת מיתה על אדם הראשון? אמר להם מצוה קלה צויתיו ועבר עליה. א"ל והלא משה ואהרן שקיימו כל התורה כולה ומתו? א"ל מקרה אחד הוא לצדיק ולרשע לטוב וגו'. הוא דאמר כי האי תנא דתניא ר"ש בן אלעזר אומר אף משה ואהרן בחטאם מתו שנא' יען לא האמנתם בי הא האמנתם בי עדיין לא הגיע זמנכם ליפטר מן העולם. ארבעה מתו בעטיו של נחש ואלו הן בנימין בן יעקב ועמרם אבי משה, וישי אבי דוד, וכלאב בן דוד וכולהו גמרא לבר מישי אבי דוד דמפרש ביה קרא דכתיב ויאת עמשא שם אבשלום תחת יואב (*שר) הצבא ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש אחות צרויה אם יואב וכי בת נחש היתה והלא בת ישי הוא דכתיב ואחיותיהן צרויה ואביגיל אלא בת-מי שמת בעטיו של נחש מני אילימא תנא דמלאכי השרת והא איכא משה ואהרן, אלא לאו ר"ש בן אלעזר היא ושמיש מיתה בלא חטא, ויש יסורין בלא עון ותיובתא דרב אמי תיובתא: א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה שנאמר ויהיו בני יעקב שנים עשר כמלמר שבולן שקולים כאחת, אלא מה אני מקיים ויישכב את בלהה פילגש אביו מלמר שבלבל מצעו של אביו ומעלה עליו הכתוב כאילו שכב עמה תניא ר"ש בן אלעזר אומר מוציל אותו צדיק מאותו עון ולא בא מעשה זה לידו אפשר עתיד זרעו לעמוד על הר עיבל ולומר ארור שוכב עם אשת אביו ויבא חטא זה לידו, אלא מה אני מקיים ויישכב את בלהה פילגש אביו? עלבון אמו תבע אמר אם אחות אמי היתה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי? עמד ובלבל את מצעה. אחרים אומרים—שתי מצעות בלבל אחת של שכינה ואחת של אביו והיינו דכתיב או חללת יצועי עלה (אל תקרי יצועי אלא יצועי) כתנאי פתו כמים אל תותר ר' אליעזר אומר פתותה חבתה זללתה ר' יהושע אומר פסעתה על רם חמאם זנים ר"ג אומר פיללתה חללתה זרחה תפלתך, אמר ר"ג עדיין צריכין אנו למודעי ר' אלעזר המודעי אומר הפוך את התיבה ודרשה *זעזועתה הרתעתה פרחה חמא ממך ואמרי להו ר' ירמיה בר אבא יברת עוגשו של דבר חלית עצמך חלי גדול פירשת מלחטוא: ראובן, בני עלי, בני שמואל דוד ושלמה ויואש סימן: *אמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר בני עלי חמאו אינו אלא טועה שנאמר וישם שני בני עלי (עם ארון ברית האלהים) חפני ופנחס כהנים להה' וגו' אפשר חטא בא לידו והכתוב מיחסן, והלא כבר נאמר יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה מאהלי יעקב ומגיש מנחה להה' צבאות אם ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה בתלמידים ואם כהן הוא לא יהיה לו בן מגיש מנחה אלא לאו שמע מינה פנחס לא חטא, אלא הא כתיב אשר ישכבון וישכבון כתיב, והכתיב אל בני כי לא טובה השמועה? א"ר נחמן בר יצחק בני כתיב, והכתיב מעבירים? א"ר הונא בריה דרב יהושע מעבירים כתיב והכתיב בני בליעל? מתוך שהיה לו לפנחס למחות לחפני ולא מיחה מעלה עליו הכתוב כאילו חטא א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר בני

ביה קרא דכתיב ויאת עמשא שם אבשלום תחת יואב (*שר) הצבא ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש אחות צרויה אם יואב וכי בת נחש היתה והלא בת ישי הוא דכתיב ואחיותיהן צרויה ואביגיל אלא בת-מי שמת בעטיו של נחש מני אילימא תנא דמלאכי השרת והא איכא משה ואהרן, אלא לאו ר"ש בן אלעזר היא ושמיש מיתה בלא חטא, ויש יסורין בלא עון ותיובתא דרב אמי תיובתא: א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה שנאמר ויהיו בני יעקב שנים עשר כמלמר שבולן שקולים כאחת, אלא מה אני מקיים ויישכב את בלהה פילגש אביו? מלמר שבלבל מצעו של אביו ומעלה עליו הכתוב כאילו שכב עמה תניא ר"ש בן אלעזר אומר מוציל אותו צדיק מאותו עון ולא בא מעשה זה לידו אפשר עתיד זרעו לעמוד על הר עיבל ולומר ארור שוכב עם אשת אביו ויבא חטא זה לידו, אלא מה אני מקיים ויישכב את בלהה פילגש אביו? עלבון אמו תבע אמר אם אחות אמי היתה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי? עמד ובלבל את מצעה. אחרים אומרים—שתי מצעות בלבל אחת של שכינה ואחת של אביו והיינו דכתיב או חללת יצועי עלה (אל תקרי יצועי אלא יצועי) כתנאי פתו כמים אל תותר ר' אליעזר אומר פתותה חבתה זללתה ר' יהושע אומר פסעתה על רם חמאם זנים ר"ג אומר פיללתה חללתה זרחה תפלתך, אמר ר"ג עדיין צריכין אנו למודעי ר' אלעזר המודעי אומר הפוך את התיבה ודרשה *זעזועתה הרתעתה פרחה חמא ממך ואמרי להו ר' ירמיה בר אבא יברת עוגשו של דבר חלית עצמך חלי גדול פירשת מלחטוא: ראובן, בני עלי, בני שמואל דוד ושלמה ויואש סימן: *אמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר בני עלי חמאו אינו אלא טועה שנאמר וישם שני בני עלי (עם ארון ברית האלהים) חפני ופנחס כהנים להה' וגו' אפשר חטא בא לידו והכתוב מיחסן, והלא כבר נאמר יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה מאהלי יעקב ומגיש מנחה להה' צבאות אם ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה בתלמידים ואם כהן הוא לא יהיה לו בן מגיש מנחה אלא לאו שמע מינה פנחס לא חטא, אלא הא כתיב אשר ישכבון וישכבון כתיב, והכתיב אל בני כי לא טובה השמועה? א"ר נחמן בר יצחק בני כתיב, והכתיב מעבירים? א"ר הונא בריה דרב יהושע מעבירים כתיב והכתיב בני בליעל? מתוך שהיה לו לפנחס למחות לחפני ולא מיחה מעלה עליו הכתוב כאילו חטא א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר בני

כעטיו של נחש · כעטלו של נחש שהשיאת לחוה ולא בחטוא לחמר שלא חטאו · כעטיו כמו עטה ועטם (דניאל ג) : **ומחויומיסם** · בכני יפי משתעי : **תלת לאו ר"ם כן מלטוער** · דלמר משה ואהרן בחטאם מתו ומדהכא : **כל פלומר רלוכן חטא** · כמעשה בלהה : **דכתיב** · תורה אור בההוא קרא : **ויהיו בני יעקב וגו'** · להוליף מלבך שלא מחשדו : **ויבא חטא זה לידו** · ויגזור הקב"ה שיהיו מן המקללים : **לחטם על שכינה** · כך היה יעקב עושה כחרבעה לחלי נשיו מעמיד משה לשכינה ובחוחו לחלל שהוא רואה בו השכינה הוא בא ומן לחוחו הלילה : **חללה** · לחוחו שם שעלה על ילוני לה'ייטו שכינה מדלת כחיב ילוני עלית מעטה לחר עד שלת נכנה להל מועד היתה שכינה מלויה בהלהלי לדיקים : **פתו** · טוטריקון הוא: **פותה** · לשון עמת פזיזת (לקמן דף פח·)· פזחה מיהרת בעלמך וחטלתה : **זללה** · זלזלת : **פילגש** · להגלל מן החטוא : **חללתה** · *ויחל משה (שמות לב) :**ועזעתה**· ירחלת לחטוח (לר' חלישור ור' יהושע "חטוא ולרן גמליאל ולמודעי בקש להחטוח ולח חטוא : **חלית** · חולי גדול להחחפק לכבוש יצרך : **כל פלומר כני עלי חטלו**· כחטם חיים חיטו חלת טועה ומיהו כבזיון קדשים חטלו : **דלמר** רב · לקמן בשמעתין פנחס לח חטא ויליף לה מקרא ור' יונתן ליף לה לחפני מהלי קרא דמקים חפני לפנחס : **שמחו לח קיניהן** · שהיו מסרבין להקריב שום קרבן חלח בקנוחי דכתיב (שמואל ח ג) גם בטרם יקטירון לח החלב וגו' וכשהיו זבות ויולדות בחות ממקום לחר למילה להקריב לח קיניהן והן היו מסתין מלהקריב והבעלים לח היו יכולין לסמוך עליהם שיקריבו והיו שוהות שם ולח היו חוזרות לחלל בעליהן עד שרלו קיניהן קרבן והיו טהורות לקדשים וליכנס לעזרה לפיכך מעלה עליהם כחילו שכבוש שהיו מונעים לוחן מפריה ורביה : **פנחס לח חטא**· בחנחס לח שכבון לח הבעלים חיטו חלת חפני לבדו : **ולחיוב כן לחיטוב וגו' כתן ס'** · בשילה נוהג לחפוד הרי שמיחסו לפנחס ומזכיר עליו שם פנחס לחני לחבר : **לפנחס כח חטא לידו וכבוש מייחסו**· לפנחס ולח בן בנו שייחסו לחריו והכחיב גבי עבירה דכחוחפים יכרת ה' לחיש וגו' והלח קרח בנחו על הלכרים ועל הזוגה מיחסני כדדרשינן ליה בחלו הן הבקרבן *דכחיב לעיל מיניה כי חלל ה' לחיש וגו' : **מי** · חריף להבין ולהורות בין החכמים כדחמרי' בעירובין (דף עב:) לחרנים ערוים : **ומם כתן סוף בן'** · וכתן מייחס כהן מנחה לחבר פנחס : והכחיב לח בני כי לח טובה השמועה : **וכן כתיב יהודה קדש ה' לחבר לחהב ובעל בת** אל נכר ודרשינן כי חלל יהודה קדש זו זונה וכן הוח חומר לח תהיה קדשה לזונה, והכחיב "מעבירים" לשון רבים הוח ותנא דבי רבי ישמעחל חומר לעולם יהח חדם רגיל בתורה ומודיע בה לרבים שנחמר ויעבירו קול במחנה (שמות לו) וה"ק להו לח טובה השמועה לחבר שומע לחבי עבירה הם היו טוענים לון מעבירים לון לשון רבים הוח ולח חבני עלי שהרי הם היו טוענים לון מעבירים לח לחריהם : **מכהג"ה גורם רבה**

[ע"ל כמו ויחל משה] [ע"ל על]

[יומח סו.] כ"ב יו.

[עי' תוספות סנהדרין ד"ה ודכתן]

[סנהדרין סב. פנ.]

יד דבוחפים יכרת ה' לחיש וגו' והחי בנחת על הלכרים ועל הזוגה מיחסני כדדרשינן ליה בחלו הן הבקרבן *דכחיב לעיל מיניה כי חלל ה' לחיש וגו' : **מי** · חריף להבין ולהורות בין החכמים כדחמרי' בעירובין (דף עב:) לחרנים ערוים : **ומם כתן סוף בן'** · וכתן מייחס כהן מנחה לחבר פנחס : והכחיב לח בני כי לח טובה השמועה : **וכן כתיב יהודה קדש ה' לחבר לחהב ובעל בת** אל נכר ודרשינן כי חלל יהודה קדש זו זונה וכן הוח חומר לח תהיה קדשה לזונה, והכחיב "מעבירים" לשון רבים הוח ותנא דבי רבי ישמעחל חומר לעולם יהח חדם רגיל בתורה ומודיע בה לרבים שנחמר ויעבירו קול במחנה (שמות לו) וה"ק להו לח טובה השמועה לחבר שומע לחבי עבירה הם היו טוענים לון מעבירים לון לשון רבים הוח ולח חבני עלי שהרי הם היו טוענים לח לחריהם : **מכהג"ה גורם רבה**

גליון הש"ם

גמ' ד' מתו בעטיו של נחש כו'. עי' זבוח"ק פ' בכלים ועל דל יהושע לל מת חלל בעטיו דמתם ובמוס"ק פ' בכלים בפסוק ויימח ה' חלמלי לפיסחנקו בנין הבות עטיל דמתם עמרם לוי בימיו ותיב דחמרי לף יבי : שם תיובתח · עי' בכלים פ' וישלח ד"ה לומכל וכף' חוס' ד"ה מעבירים כתיב וכל ספריס שלנו . וכן מליט בנדה דף נג ע"ל חוס' ד"ה ומשמע שכתבו דהמסורת שלנו מחולף עם הש"ם . וכמגילה דף כב ע"ל כתבו חוס' דויחל הוח כ' פסוקים ממוך לפרשה שלפניו וכן ויחל הוח והקרבתם וכם"ם שלנו ויחל הוח ד' פסוקים מהפרשה וכן מהכתם ג"פ וכמ"ש ובפסחים דף קיז ע"ל בחוס' ד"ה שעומדים כתבו שלח יהבן ביהוי מחמוד כ' פסוקים ואלו בספריס שלנו מחמר קיו הוח כ' פסוקים . ע' מהכתם דף ד ע"ל פיסי" שם דבכמה דיהיד כחיב קלנות מלח וכם"ח שלנו כחיב מבר . ובדף ד ע"ל כ' רב"י דבפרשה וכיס כי יבילך כחיב מלח . ובדף כ ע"ל בחי לבכלי' וקרי לבבלי' ובספריס שלנו גם כחיב להבנות . עוד שם דף קנ ע"ל . ויחמר לו ויעבור לו מיבעיל ליה . ויעבר . וכב"ב דף ט ע"ל הלח פרוס בשין ובספריס שלנו כחיב בשין . ועי' בם"ח שם במהכתם דף ל ע"ל ובקדושין דף ל ע"ל ובחגלה מליין לל פסוקי' ובילקוטים כפ' נ בפסוק ויפקוד לו בו ליין דבם מני חתורה בפסוקים . וכירושלמי שבילי חוס' בכחובות דף ז ע"ב דבמקלת ברכו מלהים מבר . ובספריס שלנו כחיב מלח . ובבב"ר בחומש פ' תרומה ותח כל חבר לחזה הוח וי"ל יפיכה דבחיב חת מלח כחיב בלח ו'. עי' ברלי"ם שם. ובמדרש רבה שיר השירים בפסוק לחמו לו שועלים שפלים ל"ל כרכיה קדמחי מלח הניימה מבר . ובמסורה חיכו כן בלח חרוייהו מבר . ובבכורות דף ז ע"ב כחי' לכלותו ובספרי' שלנו בד"ה ב ז כחיב לבלותו . ובספריס שלנו כחיב טהר מבר ו'). ובמדרש דף ג ע"ב לח דומה הוגד קרי ולח כחיב . ובספריס שלנו הוח קרי וכחיב כמ"ם בה"ר · ובספסוק לחי ה' מלכיך חבר כחיב וכל הספריס לחיחי בירושלמי פ"ם דסוכה דחבר י' . ובספריס שלפניו הוח מלח יוד"ד . ובמדרש ויקרל רבה פ' ע' ושם דרך . ל"ל יחלי ושם כחיב ובספריס שלנו כחיב כמ"ם בה"ר · ובפרי"ם בחומש בחחלית כ"ד הפילגשם מבר כחיב וכל הספריס לחיחי מלח . ובמדרש בחחלת רבה פרשה ע"ו ל"ל חמר הכחלת כחיב וכל הספריס שלנו כחיב הנוחבת . ובעבוכן דף נב ע"ל בחוספחת ד"ה חבר דרש"י כ' דהכחיב ויקרל כ"ם חבר לוח חומה והם כיצד דהכחיב חבר לו וחקרי לח ובספריס שלנו הכחיב לח בחל"ף וחקרי לו כמ"ם חחי"ט שם :

בני שמואל חטאו. במקח שומר והטעיית דין: **לתוניפס.** שמיהסס שכורין לוקח ליך ולהזמין לת הקרקעות לדין: **ולסופריפס.** לשטרי בירורין ולתגרות שוס: **מלאי המילו על בעלי בתים.** טוענים להן פרגמטיא לעשות בה ולחת להם השכר ומחנך קב היה גמשך לכם להעמות דין בשבתין לפניהם לדון והייגו חתאם: **תלקס שמלו בפיהם.** מעשר רחשון הרחוי להם שלוים היו, שחלו בפיהם מתוך שהיו גדולי הדור ושופטים לת היו מוגעים מהם ושחר לוים עניים מלטעריס ולר' מחיר לת חטאתו בהטיים משפט: **קופה יפילה.** יותר מן הרחוי: **מפנות.** זרוע לחיים וקיבה והם לת היו כהגיס ל"ת מפנות לויה כגון מעשר וקרע כחיב "ונתן לכהן" ודרשינן ולת שיעול מעשמו בשחיטת חולין בפ' הזרוע (דף קלג:) וה"ה לכל מתנות כהונה ולויה: **דוד חטא.** בכת שבע קודם שקבלה גט: **שבקש.** לשכב עמה קודם שקבלה גט שהיה בעלה קולת לה מן המלחמה שלא יעמוד לת "חזיקך ליבוס לו שמת יהרג ואין מעיד עליו ותתענן משמו לו"שמת יהא שבוי כדחמרינן לקמן כל היולת למלחמת בית דוד כו': **משוגה רעה זו.** בכתיבתה ובלשונה: **שפיס לך לדונו.** על שמרד במלכות כדלקמן: **ליקוחים יש לך בה.** קדושין תופסין בה שהיה לשת לים כדשמואל כו': **גט כריפות.** על שלא יעמוד תהא מגורשת מעכשיו ופעמים שהות מורד בשלמו ושולטו "מן המלחמה: **ולא ערוכפס מקח.** במלחמת שמול כתיב: **דכריס פמטורכיס ביניפס.** היינו קדושין, מקח=תבעל ע"י גט שחבית להם מן המלחמה: **כחרב בני עמון.** כלומר שהורגים בני עמון שלת מדעתך: **ולמדוני יותב.** שלו תורת חרעת לקבל עליו מרות מחרים בפני המלך: **רק כדבר תוריה.** מקרת כתיב כך כדבר תוריה שגרם לו שיהרג לבת בבת שבע שלת חטא: **לשון פרע.** לקמיה מפרש: **בלא דבר.** ליט מכס בתורה והוא מלשו מלא דבר ותכס בתורה: **תויית דשקרא.** מתחילה מלשו שקרן בכך: **כי סדר מלשין עליה.** ליבת על מפיבושת כשהיה דוד בורח מפני לבשלום מלי טעמת קביל מיניה: **ליט בן מדוניך ויאמר הגס יותב בירושלים.** כי חמר היום ישיבו לי...לת מחלקת לבי": **דכריס פגכריס הוא בית.** במפיבושת כשנכנס לבשלום וחזר דוד למלכותו ובת לפניו לת עשה רגליו ולת עשה שפמו כשבור דוד שניכרים דברי ניבת שנלטער על שחזר דוד ולת קיבלו עלמן. ועוד היה מלפה שבשיובו למלכות יתגלה ויסתפר, לכך לת קבל דבריו ומחר לו לתה ובת לבת בלקו השדה והוא השיבו קשה ליון לי לעטוך לחת על מי שהכילך הלוס הגה שנלטער על שובו ולם לת שלחה בו דבריס הניכרים היה חוזר ממה שחמר הגה לך כל לתר למפיבושת ליון זו קבלה כי כל זמן שלת היה דוד שב למלכותו יודע היה שליון מהגהו מהגה ולת חמר לו חלת על תנאי לם ירלה לחת בדבריו:

בני שמואל חטאו אינו אלא מועה שנאמר ג"ש ט"ו ויהי (*כי זקן שמואל ובניו לא הלכו) בדרכיו בדרכיו הוא דלא הלכו מיחטא נמי לא חטאו, אלא מה אני מקיים ויטו אחרי הבצע? שלא עשו כמעשה אביהם שהיה שמואל הצדיק מחזר בכל מקומות ישראל ודן אותם בעריהם שנאמר והלך מדי שנה בשנה וסבב בית אל והגלגל והמצפה ושפט את ישראל" והם לא עשו כן אלא ישבו בעריהם כדי להרבות שבר לחזניהן ולסופריהן, כתנאי *ויטו אחרי הבצע" ר' מאיר אומר חלקם שאלו בפיהם רבי יהודה אומר מלאי המילו על בעלי בתים ר' עקיבא אומר קופה יתירה של מעשר נטלו בזרוע ר' יוסי אומר מתנות נטלו בזרוע: **א"ר שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה** שנאמר ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו וגו' אפשר חטא בא לידו ושבינה עמו, אלא מה אני מקיים מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע? שביקש לעשות ולא עשה, אמר רב: רבי ראתי מדוד מהפך ודריש בזכותיה דדוד - מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע? רבי אומר: משונה רעה זו מכל רעות שבתורה שכל רעות שבתורה כתיב בהו "ויעש" וכאן כתיב "לעשות" שביקש לעשות ולא עשה את אוריה החתי הכית בחרב" *ישהיה לך לדונו בסנהדרין ולא דנת, "ואת אשתו לקחת לך לאשה" ליקוחין יש לך בה *ר"א ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו שנאמר ואת עשרת חריצי החלב האלה תביא לשר האלף ואת אחיך תפקוד לשלום ואת ערבתם תקח" מאי "ערובתם"? אמר רב יוסף דברים המעורבים בינו לבינה את אוריה הרגת בחרב בני עמון" *מה חרב בני עמון אי אתה נענש עליו אף אוריה החתי אי אתה נענש עליו, מאי טעמא? מורד במלכות הוה דאמר ליה ואדוני יואב ועבדי אדוני על פני השדה חונים" אמר רב כי מעיינת ביה בדוד לא משכחת ביה בר מדאוריה דכתיב (ש) "רק בדבר אוריה החתי" אבי קשישא רמי דרב אדרב-מי אמר רב הכי *והאמר רב קיבל דוד לשון הרע, קשיא. נופכא אמר קיבל דוד לשון הרע דכתיב ויאמר לו המלך-איפוא הוא? ויאמר ציבא אל המלך הנה בית מביר בן עמיאל *(בלא) דבר" וכתיב "וישלח המלך ויקחהו מבית מכיר בן עמיאל *(מלא) דבר" מכדי חוייה דשקרא הוא כי הדר אלשין עילויה מ"ט קיבלה מיניה דכתיב ויאמר המלך *(אל ציבא איה) בן אדוניך ויאמר ציבא אל המלך הנה (הוא) יושב בירושלים וגו' וכנא לן דקיבל מיניה דכתיב ויאמר המלך הנה לך כל אשר למפיבושת ויאמר ציבא השתחויתי אמצא חן *(בעיני) המלך אמר לא קיבל דוד לשון הרע דברים הניכרים חזא ביה דכתיב ומפיבושת בן שאול ירד *(לפני) המלך לא עשה רגליו ולא עשה שפמו ואת בגדיו לא כיבס וגו' וכתיב ויהי כי בא ירושלים לקראת המלך ויאמר לו המלך למה לא הלכת עמי מפיבושת, ויאמר אדוני המלך - עבדי רמני כי אמר עבדך אחבשה לי החמור וארכב עליה ואלך את המלך כי פסח עבדך

שהיה לך לדונו בסנהדרין. קשה לר"י דפ"ק דמגילה (דף יד: ושם) למרינן גבי כגל דמורד במלכות לת בעי למדייניה ומוריה מורד במלכות הוה כדלמר בסמוך ויש לומר דוודלי לריך לדונו ולידע לם הוח מורד במלכות לחבל לעיין בדיבו ולעשות הלגת דין ולהמתין עד למחר לין לריך וכן משמע דבסנהדרין (דף לו. ושם) למר שדן דוד לת נכל בסנהדרין מוימנגו לים תרבו וגו':

ליקוחין יש לך בה. לף על גב דלחפילו חטת נמי, יש לו בה ליקוחין דהא לתוספה היתה בשריפת לבעל וה"ה לבועל, מ"מ "ליקוחין יש לך בה" משמע לת היה לך בה עבילה: **גט** כריפות כותב לחשתו. פרש"י על תנאי שלם ימות במלחמה תהא מגורשת מעכשיו ולריך לומר לפירושו דלמך על גב דלחוריה בת מן המלחמה המנאי היה שלם לת ישוב בסוף המלחמה שיהא גט לך קשה דתנן במי שלחזו (ניטין דף עג. ושם) מה היה בחותן הימים רבי יהודה לומר הרי היה כחשת לים לכל דבריה ושם כן לר' יהודה היתה חשת לים גמורה ורלתה לר"ת שהיה מגרשה לגמרי בלת שום תנאי והת דלמרינן בהזהב (ב"מ דף נח. ושם) "מוטב שיבטול לדם ספק חשת לים ולת יבטל פני חבירו ברבים מנלן מדוד, קרי לה ספק חשת לים לפי שהיו מגרשים בלגעה והעולם סבורים שהיא חשת לים: **דאמר** ליה ותדוני יותב. פרש"י דמורד במלכות הוה משום דקלמר ותדוני יותב *ולין גרלה דלין זה מורד שלת היה בלבו להמליכו ולקרותו מלך חלת כמו שפילם רביע מלוב דהוי מורד משום דבסיפת דקרית כתיב ותני חבת לל ביתי לתטול ולשחות ולשכב עם חשתי וגו' שדוד חמר לו לעשות ולת רלה לעשות: **רק** בדבר תוריה החתי. קשה דהת ליכת מעשה דספסה בריס פ"ב דיומת (דף כב:) ו"ל דלת חשיב ליה דלת הוי כל כך עון גדול וגם שגג:

(ש) גמ' לת מלכות כיה רק ד' מלכים ולכתי לכ"ל ותיבת בר מלחוני' דלכתי נמחק:

[ג"ל כאשר ומן שמואל ולא הלכו בניו]

[תוניו קלג. תוספ' סוטה פי"ד]

[ג"ל בלו]

[ג"ל ואיה]

[ג"ל בעיניך אדוני]

[ג"ל לקראת]

רש"י מפ' דעת לחמיות של מפיבושת דהת דלת קיבלו מיניה משום שמוד היה מנפה שבשיובו נדוד במלכות יתגלה [כ"מ] ורכ"ל נרס ופד עתה הי' מנפה:

רבי דורש הפסוק לזכותו של דוד

גליון השי"ם

גמ' שהיה לך לדונו בסנהדרין עי' מגילה דף יד ע"ב תוס' ד"ה מורד במלכות: תוס' ד"ה דלמר ליה וכו' ועיין בלקה. עיין יומת דף סו ע"ב תוס' ד"ה מהו להגיל:

אם קבל דוד לשון הרע

[ג"ל מלו ועי' במהרש"ל]

מב א טוש"ע מ"מ סי' ז' סעיף ג :

רב נסים גאון

נצא בר נצא [נצא] הא דאמרן בר נצא דכתיב (ש"ב טו) ויבא שאול עד עיר[שלמה][עמלק]וירב בנחל אמר ר' מני על עסקי נחל בשעה שאמר הקב"ה לשאול ועתה לך והכיתה את עמלק נשא שאול קל וחומר בעצמו ואמר ומה על נפש אדת אמרה תורה הבא ענלה ערופה בנחל המאבר נפשות הרבה על אדת כמה וכמה ועוד אם אדם חטא בהמה מה חטאו אם נדולים חטאו קטנים מה חטאו :

סליק פרק במה בהמה

אלא מעתה אז יבנה יהושע כו' . הקשה הר"ר לולמן דבחלק (סנהדרין דף נא:) מפקינן מדכתיב אז יבנה יהושע ולא כתב אז נבנה מכלן לתמיית המחוס מן התורה אם כן אתא לדרשה ה"נ אתא לדרשה הכא ואומר ר"י דמ"מ פריך מדלא כתיב שבקש לבנות אלא יבנה ש"מ שרוצה לומר שבנה בהסות דיהושע דודאי בנה :

מה לחרוניס לא עשו ותלה בהן כו' . לא שייך למימר הכא מקום הניחו לו לחבותיו להתגדל בו כדלמר בפ"ק דחולין (דף י: ושם:) נבי נתן נתסם שביער חזקיה דהתם לא ביערוהו לחבותיו שהיו ירלים לבערו לפי שעשאו משה על פי הדבור לכל הכח למה היו מניחים מלבערם : **דצוציתא** . לומר ר"ם דלמר במדרש שהיה בר דולק ◦על רלמן :

הדרן עלך במה בהמה

עבדך וירגל בעבדך אל ארוני המלך ואדוני המלך כמלאך האלהים ועשה הטוב בעיניך, ויאמר לו המלך למה תדבר עוד דברים אמרתי אתה וציבא תחלקו את השדה, ויאמר מפיבשת אל המלך גם את הכל יקח אחרי אשר בא אדוני המלך בשלום אל ביתו אמר לו אני אמרתי מתי תבא בשלום ואתה עושה לי כך, לא עליך יש לי תרעומות אלא על מי שהביאך בשלום היינו דכתיב ◦ובן־יהונתן מריב בעל וכי מריב בעל שמו והלא מפיבשת שמו אלא מתוך שעשה מריבה עם בעליו יצתה בת קול ואמרה לו נצא בר נצא: נצא הא דאמרן בר נצא דכתיב ◦ויבא שאול עד עיר עמלק וירב בנחל אמר רבי מני על עסקי נחל. *אמר רב יהודה אמר רב בשעה שאמר דוד למפיבשת אתה וציבא תחלקו את השדה יצתה בת קול ואמרה לו רחבעם וירבעם יחלקו את המלוכה אמר רב יהודה אמר רב אילמלי *לא קיבל דוד לשון הרע לא נחלקה מלכות בית דוד ולא עבדו ישראל ע"ז, ולא גלינו מארצנו : אמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר שלמה חטא אינו אלא טועה שנאמר ◦ולא היה לבבו שלם עם ה' אלהיו כלבב דוד אביו־כלבב דוד אביו הוא דלא הוה,מיחטא נמי לא חטא, אלא מה אני מקיים ◦ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו? ההיא כרבי נתן דר' נתן רמי: כתיב ויהי לעת זקנת שלמה,נשיו הטו את לבבו והכתיב כלבב דוד אביו כלבב דוד אביו הוא דלא הוה,מיחטא נמי לא חטא? הכי קאמר "ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו ללכת אחרי אלהים אחרים" ולא הלך בתמים ◦אז יבנה שלמה במה לכמוש שקוץ מואב" ישבקש לבנות ולא בנה,אלא מעתה ◦אז יבנה יהושע מזבח לה' שבקש לבנות ולא בנה, אלא רבנה הכא נמי דבנה? אלא כדתניא רבי יוסי אומר ◦את הבמות אשר על פני ירושלים אשר מימין להר *המשחה אשר בנה שלמה מלך ישראל לעשתרות שקוץ צדונים וגו' *אפשר בא אסא ולא ביערם,יהושפט ולא ביערם,עד שבא יאשיה וביערם והלא כל ע"ז שבארץ ישראל אסא ויהושפט ביערום, אלא מקיש ראשונים לאחרונים מה אחרונים לא עשו ותלה בהן לשבח אף ראשונים לא עשו ותלה בהן לגנאי. ◦ויעש שלמה הרע בעיני ה' אלא מפני שהיה לו למחות בנשיו ולא מיחה מעלה עליו הכתוב כאילו חטא. אמר רב יהודה אמר שמואל נוח לו לאותו צדיק שיהא שמש לדבר אחר ואל יכתב בו ◦ויעש הרע בעיני ה' *אמר רב יהודה אמר שמואל בשעה שנשא שלמה את בת פרעה הכניסה לו אלף מיני זמר ואמרה לו: כך עושין לעבודה זרה פלונית וכך עושים לע"ז פלונית" ולא מיחה בה, *אמר רב יהודה אמר שמואל בשעה שנשא שלמה את בת פרעה ירד גבריאל ונעץ קנה בים ועלה בו שירטון ועליו נבנה כרך גדול [של רומי] במתניתא תנא אותו היום שהבנים ירבעם שני עגלי זהב אחד בבית אל ואחד בדן נבנה צריף אחד וזהו איטליאה של יון: א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר יאשיהו חטא אינו אלא טועה שנאמר ◦ויעש הישר בעיני ה' וילך בכל דרך דוד אביו" אלא מה אני מקיים ◦וכמותו לא היה לפניו מלך אשר שב וגו' "אשכל דיין שדן מבן שמנה עד שמנה עשרה החזירן להן, שמא תאמר נטל מזה ונתן לזה? תלמוד לומר "בכל מאודו" שנתן להם משלו, ופליגא דרב־דאמר רב: אין לך גדול בבעלי תשובה יותר מיאשיהו בדורו ואחד בדורנו ומנו אבא־אבוה דרבי ירמיה *בר אבא ואמרי לה "אחא"=אחוה דאבא" אבוה דרב ירמיה בר אבא, דאמר מר "רבי אבא' ואחא"=אחי הוו, אמר רב יוסף ועוד אחד בדורנו ומנו עוקבן בר נחמיה-ריש גלותא' והיינו *נתן "דצוציתא אמר רב יוסף הוה יתיבנא בפירקא והוה קא מנמנם וחזאי בחילמא דקא פשט ידיה וקבליה :

הדרן עלך במה בהמה

על עסקי נחל . ומה על נפש לחת לחמרה תורה הבא ענלה ערופה בנחל נפשות הללו על לחת כמה וכמה לם נדולים חטאו קטנים מה חטאו* : **ולא עבדו ישראל עבודה זרה** . שעל ידי שנחלקה המלכות העמיד ירבעם הטנלים שלא יעלו ישראל לירושלים לממלכתו [כדמפרש ביומה נב:]

תורה אור של רחבעם : **שלמה חטא** . בע"ז : **כדר' נתן** . דשני קרא הטו ללכת והוא לא הלך : **כלב נמי דבנה** . קשיא : **אלא** . מהכא תילף דלא בנה : **נפר ממשמה** . לשון שמן דמתרגמינן משחא והוא הר הזיתים : **מקיש רחבעם** . מקיש לת בניהו של שלמה לביעורו של יהויקים מה יהויקים לא עשה ביעור זה ותלו בו מן השמים לשבח שהוחיל וביער השחר שנעשה משמח יהוסטפן לף אלמה לא עשה בניו זה ותלו בו לנטות מחוך שלא מיחה בניו : **שמח** . לחטוב עניס ולשחוב מים בשכר לע"ז : **ולא יכתב בו דבר** וס. ללמדך שקשה התוכחה כמי שבידו לימחות : **מיני ומר** . כלי שיר : **נטך קנה** . ושרטון מדבק בו עד שנוסף והולך וגדל שרטון חול ורפש וטיט שהים גורם : **כרך גדול של רומי** . שהוא מילר ליטרלל והוא (לימולית) של יון במסכת מגילה (דף ו:) : **כיוס שבעמיד ירבעם לת הטנלים ונבנה צריף לחד** . בלוחו שרטון שגדל שם בימי שלמה לריף כוך קטן מניידין שטושין מן קניס ומן ערבה ומלו נתוספו בהים על בתיס : **גיטליאה** . שם העיר והיל ממדינת יון וכשנטלה רומי מלכות יוונים לכדוהו ונהפך להם: **יהויקים לחטו** . דכתיב שב לל ה' ◦יהושע מעשי דחטאת מעיקרא : **מכן ח'** . משמע שעל כמה מלכותו לכתיב בן ח' שנה וגו' : **עד בן י"ח** . שמלת חלקיה לת הספר ועיין ודקדק בתורה וכדיליה בכתב ובעל פה **והכין** שמת טעה בדיבת : **נטל חוס** . ממי שנתן לו תחילה : ס"ע ותמרי לה לחת לחוה דלחבת לחוה דרך ירמיס בר לבת : **נתן דצוציתא** . על שם ניצוצין דטורת שהמלוך פשט לת ידו וקיבל תשובתו לישנת לחריבת על שלחנו המלוך בלעזיית רלחנו :

[נקרלת כתיב המשחית וגם בע"י חיפך כך ועי' ירמי' במלכים שכתב הוא סר המשחה וכיון שהזכיר לת שמו ע"י ס"ו נגעלו עכ"ל]

סנהדרין כח: ע"ש

[ועמ"ש רש"י סנהדרין לת: ד"ה לדזיו וכו' שהיה מר עוקבת בעל תשובה שנתן עינו וכו' וכשהוח יוצת לנשק היה מר דולק בידתו מן השמים ועל שם כך קרת ליה רבי נתן מזיקת וכו']

[עי' תוספת מגילה כת.]

יומת כב:

גליון השים

תום' ד"ה דצוציתא וכו' על רלחנו . ע' סנהדרין דף נא ע"ב בתס"י ד"ה לדזיו ליה:

מלכים ב כב

שם כג

ע' נרכת הזבח כריתות כה:

(א) ג' המובא בטוד השלם "דין"

במה מצא יולפא . להוי תכשיט ולא מצוי ,ואיכא דהוי תכשיט וגזור ביה רבנן דילמא שלפא ומחוי ליחכרתה תשיכוהו ולילמא לתי ליחויי ד' לחמות : **לא כחותי למר ופסקן ורלוסף שברלשא**.שקולעת בהן שערה : **שברלשא** . לחולהו קלי וכגמ' מפרש טעמא:**ולא מסכול כהן**.משום תגילה :

עד שתרפס.שתתירסקלת שיהיו רפויין ויכנסו המים ביניהם לשער: **טופח ומרכיבין**. מפרש בגמרא ומשוכין הן וחייב משום שלפא ומחוי ליחברתה: **כומן שהין הפורין**.עם הסבכה שקורין שקופי"ל בלע"ז ולא תפורין ליכא למיחש ליחויי שהינה טועלת הסבכה מרחשה ברה"ר שתגלה כל שערה: **ככוי**. מפרש בגמ' : **ורבי"ר** . לבל ליחלר שרי ,ובל המזכיכים למעלה לחוכיס לף לחלר שמת תרגילם ברה"ר וחלת גזירה היא דגזור בהם שלא תחקשט בהם בשבת כלל ,ובכולו התירו כדמפרש לקמן בפרקין (דף סד:) שלא ליחסור חת כל תכשיטיה ותחגבה על בעלה : **עיר של וסב** . כמין טוקלא ומליירין בה כמין עיר : **קטלא** . מפרש בגמרא (לקמן דף נכ:) : **טופס** . טורה לחטוס בה ליגרת לו כל דבר סגור : **שמיגב נקובב** . כגון תיספיגל"ת : **ולם ינמם לינב מייבם תמתם** . דכולהו תכשיטין ניכהו ורבנן הוא לגזור בהו דילמת שלפא ומחוי : **גבן' עכילה מלן דבר שמב**. מה ענין טבילה לחל הלכות שבת : **ושריב לבו** . ומתרת לותם לעסול בשבת שעל הטבילה לח גזרו כדלמריכן במסכת בילה (דף יח:) חדם נרחה למיקר ואין נרחה כמתקן עלמו : **תיכי תלילתא** . שרשרות של חוטין חלוחות ועגולות : **תסו** . לקלוע בהן שערה ולחת בשבת שחינה יכולה למותתן ולהוחקן על השער בחזקה והמים נכנסין בה ומיבעיא ליה מיהו הוי תגילה ולא תלת בהן בשבת משום גזירת טבילת מנוה,ולו לח הוי תגילה: **כל שמוף מריג לף גוכו** . לחת בו בשבת דלענין תגילה לח חיין דלח מלי לתהדוקי שפיר : **לחמוטי דלף קפדן עלייסו** . ליטולן מרחשן כשהן רוחלות בחמין חלמת טיילי בהו מיל שפיר לפיכו להחת רחילה וכיון שכן, לענין טבילה נמי לח לריכין להתירן ומותר לחת בהן בשבת דהת לי מתרמי טבילה לו שרו להו לח משום תגילה ולח משום קפידת : **דמיטנפי** . שכשטפו הרך תיכי בטיט : **סלא נמי מריג טוב**. והת קתמר לח גזרו כלל לחת ולהת ליטבל לחת קפדי מטמא ולחר טבילה לח מהני ליה ולח מיטמר ולח מיטהר ולח מיטבל ולח מיטרח ולח מיטרד ולח מיטנפי ולח מיגנב ולח מיגנב

הבא בקטלא עסקינן. תימה דמשמע דקטלא טעמא מסוס חלילה ור"ל דאמתי תני (ג) במתניתין בסיפא בהדי חוטי דמר בריעתא הוה ליה למיתניה ותירץ רש"י דקטלא נמי דבר של גוי הוא ויש לחוש דילמא שליף ומחויל ומיירי מתני' בדרפוי לליכא חילוכא ולכך תני לחוטרו חלא משום מכשיע לכל בריעתא דהכא מיירי במיהדק לליכא למיחש דילמא שלפא שחינה מסירה לפי שלא תרתה בעלא בשר וה"מ ומאי דוחקיה לאוקמא בריעתא מסוס חלילה לוקמא ברפוי ומסוס משלפא כמאתי. וי"ל דבריעתא משמע ליה דטעמא מסוס חלילה דומיא דריעתא דקטני הכעש יולאות בחוטיו שכאוזניהם דלא חיסרינן דליכא למיחש דילמא שלפא ומחויל דפסיקא הוא דמאי נוי שייך בחוטין חלא לאיסורייך לאשמעינן דאין בו חלילה ואיכא מסירתן בשעת מעבלה וס"ק סיפא טעמא משום חלילה: **תניא** נמי הכי ר' מנחם בן סרוק (ג) וסרבינין הקבועים בה ודלך לקבוע לסניגיא בסבכה לכל חומרתא דקטיפתא לין קובעין: **אי** בכלא דעבדא חנן. תימה לי בכלא דעבדא חנן לחמי קתני סיפי גבי חמה וי"ל דלעני למיתני בסיפא דמתני' יולאה בכבול ובפחה נכרית לחלר ופחה נכרית לא שייכא חלא בחמה וה"ת לחמי לא תני נמי בריעתא פחה נכרית בהדי כבול דאין יולאין בה לרה"ר ויש לומר דמילתא דפסיקא היא לחסול לגחת בה לרה"ר ולוחלי מעלפה משום למחכו עלה וה"ת אי בכלא דעבדא חנן לחמי ערי בחלר טפי משחר דברים לבל לי כיפה של לחר חנן ניחה לרבי בחלר חלא תתגנה על בעלה כדמפרש טולא לקמן (דף סד:) וי"ל דכבול דעבדא ערי כדי לעשות בו קורת רוח לרבו חחם היה כל היום חלא כבול לפילו בחלר בדבר מועט שיעשה העבד כעבד רבו שבור רבו שדעתו למרוח בו ולחי לילי קטנה ולקמן *דפירש"י דבסיפא מודו כ"ע דכבול כיפה של לחר היא קשה לר"י דהא מעמע הכא למ"ד בכלא דעבדא חנן ערי כיפה של לחר חף לרה"ר: **אין** בה משום בלאים. פרש"י משום שחינה טווי וריב"ח לומר דמשום הכי לין להחיר דהחנן *הלבדים חסורין מפני שהן עושין חלא משום חיסטמת דבר קשה הוא ובדבר קשה לא חסרו רבנן משום בלאים דף קכב. ע"ב) ולא חיישינן שמא יעשה חבל מן הלבדים דלא שכיח ולא גזרו רבנן משום חבל דלא שכיח

מין כה מקום מערות כלום · דגזרו עליהן שלא תלא בהן מחורכן ואילך מקום נער כמ' סומה (דף מא.): **ושמואל אמר** · **תופס שבטותרו** · הוא ככלה דעבדה ופליג אדר' לבהו: **דעביד ליה רבים** · חיים ליה חיותא ולא שקיל ליה מעותרו להוליכו ביניו: **מיפסק** · החותם ומעבר ומירקמא מרבו שלא יאמר שהוא נעלו להרלותם בשוק שהוא בן חורין: **ומקפל ליה** · הקולים על כתפיו כדי שלא יראה מקום החותם ולא יביט שבפל ודמי הקולים על כתפו כמשוי: **מייב תשלום** · דאיט מכשיט שלא בזמן שכשבו דרך מלכות: **כולהו רבנן לא ליפקו בסרבלי חמימי** · היו עושין חותמות לעליותם שלהן כעין עבדים להרלות שהן כפופין לרבים גלותא לא ליפקו דאי מפסקי מירקמי ומקפלי להו: **דלמא קפדי עלך** · שם תלך בלא חותם: **יוצא תעבד כשהוא שבשותרו** · ובשל טיט שלא קפיד עליהם אלא שלא יאמרו לאחויי, ואי משום דמירקמא מאי מורכח נפקא מינה, משום דאימתא דרבים לא מייתי ליה בידיה דהא לאו אורחא הוא דעבדים הולכים על גומרו בלא חותם: **וזה מין מקבלין טומאה** · דלאו לגבי עבדיה קמא תשלום ואע"ג דכשל מקבלין טומאה · וכלי תשמיש גמי לא הוי: **וזג שבשותרו שבכשותו** · לקמיה מפרש טעמא: **מקבלין טומאה** · שהכשיט הוא: **שבכשותה** · לסוסים מטילין שלא יטנפו: **לא שנו** · כדאמרינן בחידך פרקין (ל' נה:) דמתחזי כמאן דחזיל לחיגרא: **אין מקבלין טומאה** · דאין הכשיט להמה: **לא ידיו ורגליו דעבד ליה רבים** · דאמ"ג דכבול למתלגין חוקימנא בדעבד חיטו לגפשיה, אפס הוא דאיכא לאוקמיה בשאם חותמות של טיט דאי מיפבר אין מקפיד עליו להניח שבריו לבית תחזו הלכך ליכא לאוקמיה בדעבד ליה רבים דאי עבד ליה רבים לא הוה מיפסק, דכל זמן שלא נפסק לא שקיל ליה מצורתו משום דאימתא דרבים ואי מיפסק לא קפיד עליה בעלים משום פסידא דליכא פסידא הלכך לא מייתי ליה אבל הך לא אימא לאוקמה בשל טיט דאי מיפסק קפיד עליה משום פסידא ומירקמא עבד ומייתי ליה בידיה: **דכר שמקפיד עליו רבו** · אם יאבד לו יגע דאי מיפסק מייתי ליה: **שמפכרא** · דבשל מחכת קאי מדאילטריך למיתני אין מקבלין טומאה ומעמא משום דלאו לגבי עבדיה: **כני הוא דלא מקבלי טומאה** · משום דלאו כלים נינהו אם שאר כלי מחכות מקבלין: **כלים דידהו** · דמחכות: **אלא מי אמרת** · כלים דידהו כלי העשוי מטיט כזה שחיטו ידי יוצר' דניהו קרוי כלי חרס אלא אדמה מי מקבל טומאה בחמיה: **כלי גללים** · לפיטי בקר שעשה מהן כלי: **דמיחם טומאה** · שלרגו בשבר ואם לא מיפסק גזרו · לגלות בו ודרך הוא לעגין תריג כי האי גוונא כמי שיאמר דלא מיחמעינן דלא חייסינן בו לדלמא מיפסק ושל

(לקמן קמ.)

(כלים פ"י מ"ח סט:[ושם איתא דבר זה בשם דלאמר מר כלי חכמים]

פ"ש זוג שבצוארו דלא דילמא כרי כ"ל רש"י

[לעיל מ.]

גליון הש"ס
רש"י ד"ה כלי גללים לפיטי בקר. ע"ע דף קז ע"ב ד"ה גללים. ופ' מנחות סט ע"ב תד"ה כלי גללים:

אין בה משום עמרות כלות ושמואל אמר כבלא דעבדא חנן, ומי אמר שמואל הכי והאמר שמואל יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו? לא קשיא: הא דעבד ליה רבים הא דעבד איהו לנפשיה, במאי אוקימתא להא דשמואל דעבד ליה רבים, בחותם שבכסותו אמאן לא? דילמא מיפסק ומירתת ומיקפל ליה ומחית ליה אכתפיה כדרב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן *היוצא בטלית מקופלת ומונחת לו על כתפיו בשבת חייב חטאת וכי הא דא"ל שמואל לרב חננא בר שילא כולהו רבנן דבי ריש גלותא לא ליפקו בסרבלי חמימי לבר מינך דלא קפדי עלייך דבי ריש גלותא: **גופא** אמר שמואל יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו תניא נמי הכי יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו ורמינהו **לא** יצא העבד בחותם שבצוארו ולא בחותם שבכסותו זה וזה אין מקבלין טומאה, ולא בזוג שבצוארו, אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו זה וזה מקבלין טומאה! ולא תצא בהמה לא בחותם שבצוארה ולא בחותם שבכסותה ולא בזוג שבכסותה ולא בזוג שבצוארה זה וזה אין מקבלין טומאה ורמינהו לימא הא דעבד ליה רבים הא דעבד איהו לנפשיה? לא אידי ואידי דעבד ליה רבים ולאו בשל מחכת ובאן בשל טיט ובדרב נחמן אמר רבה בר אבוה רבר שאין מקפיד עליו רבו אין יוצאין בו, רבר שאין מקפיד עליו יוצאין בו, ה"נ מסתברא מדקתני זה וזה אין מקבלין טומאה אי אמרת בשלמא של מחכת הני הוא דלא מקבלי טומאה הא כלים דידהו מקבלי טומאה, אלא אי אמרת בשל טיט תנן-הני הוא דלא מקבלי טומאה הא כלים דידהו מקבלי טומאה והא *תניא כלי אבנים כלי גללים וכלי אדמה אין מקבלין טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים אלא ש"מ של מחכת ש"מ: אמר מר ולא בזוג שבצוארו אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו *זוג שבצוארו אמאי לא, דילמא מיפסק ואתא לאיתויי, זוג שבכסותו נמי ליחוש דילמא מיפסק ואתי לאיתויי? הבא במאי עסקינן דמידחא ביה מומחא ובדרב הונא בריה דרב יהושע דאמר *רב הונא בריה דרב יהושע כל שהוא ארוג לא גזרו: אמר מר לא תצא בהמה לא בחותם שבצוארה ולא בחותם שבכסותה ולא בזוג שבכסותה זה וזה אין מקבלין טומאה וזוג דבהמה אין מקבלין טומאה ורמינהו זוג של בהמה ושל

והאמר שמואל יוצא העבד בחותם כו' · ולא בעי לאוקמי מתניתין בחותם שבכסותו דניחא ליה לאוקמה בדעבד מיהו לגפשיה וחיירי מתני' בכל חותמות: **הא** דעבד ליה לגפשיה קסבר לרבע"ז חתמי' בריית מתני' דליכא קפידא דרבו וי"ל דאיכא קלא קפידא אבל לא כל כך כמו בעבד ליה רבים: **במאי** חותמתא להא דשמואל דעבד ליה רבים, בחותם שבכסותו אמאן לא דילמא מיפסק ומירתת ומיקפל ליה ומחית ליה אכתפיה כדרב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן *היוצא בטלית מקופלת ומונחת לו על כתפיו בשבת חייב חטאת וכי הא דא"ל שמואל לרב חננא בר שילא כולהו רבנן דבי ריש גלותא לא ליפקו בסרבלי חמימי לבר מינך דלא קפדי עלייך דבי ריש גלותא: **גופא** אמר שמואל יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו תניא נמי הכי יוצא העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו ורמינהו **לא** יצא העבד בחותם שבצוארו ולא בחותם שבכסותו זה וזה אין מקבלין טומאה, ולא בזוג שבצוארו, אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו זה וזה מקבלין טומאה! ולא תצא בהמה לא בחותם שבצוארה ולא בחותם שבכסותה ולא בזוג שבכסותה זה וזה אין מקבלין טומאה ורמינהו לימא הא דעבד ליה רבים הא דעבד איהו לנפשיה? לא אידי ואידי דעבד ליה רבים ולאו בשל מחכת ובאן בשל טיט ובדרב נחמן אמר רבה בר אבוה רבר שאין מקפיד עליו רבו אין יוצאין בו, רבר שאין מקפיד עליו יוצאין בו, ה"נ מסתברא מדקתני זה וזה אין מקבלין טומאה אי אמרת בשלמא של מחכת הני הוא דלא מקבלי טומאה הא כלים דידהו מקבלי טומאה, אלא אי אמרת בשל טיט תנן-הני הוא דלא מקבלי טומאה הא כלים דידהו מקבלי טומאה והא *תניא כלי אבנים כלי גללים וכלי אדמה אין מקבלין טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים אלא ש"מ של מחכת ש"מ: אמר מר ולא בזוג שבצוארו אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו *זוג שבצוארו אמאי לא, דילמא מיפסק ואתא לאיתויי, זוג שבכסותו נמי ליחוש דילמא מיפסק ואתי לאיתויי? הבא במאי עסקינן דמידחא ביה מומחא ובדרב הונא בריה דרב יהושע דאמר *רב הונא בריה דרב יהושע כל שהוא ארוג לא גזרו: אמר מר לא תצא בהמה לא בחותם שבצוארה ולא בחותם שבכסותה ולא בזוג שבכסותה זה וזה אין מקבלין טומאה וזוג דבהמה אין מקבלין טומאה ורמינהו זוג של בהמה ושל

חיותם: עבדים בהמות יצ"ל אה בהן בשבת קבלת טומאה

זוג של בהמה עם אדם עם בלי עינבל מקבל טומאה אך לא

רבינו חננאל

שתי וערב. [אמר] רב הונא פופסת ענויות עושות של מיני צבעונין עשויות עושות אותן של כסף ושל זהב: הא דאמר שמואל יוצא העבר בשבת בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו אמאי לא נפיק חיישינן דלמא מיפסק ומירתת מרביה ומכפל לכסותיה ומנח ליה אכתפיה וכו' יוחנן דאמר היוצא בטלית מקופלת ומונחת לו על כתיפו בשבת חייב חטאת ובראשו שילא רבנן כולהו לא ליפקו בסרבלא חתימה מי' דת המלך היתה באותה השת כל הקונה מרבלא מייתי לה נבי מוכס ויהיב ליה מיבסיה ותתים עליה בחמבע של אינך כרי לירע שניפל מיכמא. וכל שלית שנמצאת בלא חותם אינך נתפש לובשה כנגב המכוס הלכך מתיירא כל אדם לצאת בשלית שתלוי עליה חותם זה חיישינן שמא יפסק החותם ומפני פחדו מן המוכס יסירה מעליה ויקפלה וישאנה על כתיפו כמשא לפיכך אסורה לכל אדם לצאת בשלית שיש עליה חותם אבל רב חנינה בר שילא שיש לו נשיאות פנים ואינו חושש מן המוכס מותר לו לצאת בשלית שיש בה חותם שאם יתקע החותם אינו חושש שאינו מתיירא מן המוכס ולא מוזלתו ומפני זה הטעם אסר שמואל לצאת העבר בחותם שעשה לו רבו בכסותו. תנ"ה יוצא העבר בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו איני והא תנינן לא יצא העבר לא בחותם שבצוארו ולא בחותם שבכסותו זה וזה אין מקבלין טומאה כו' ושנינן הא והא דעביד ליה רבים. ולא קשיא*) הא דחתני

*) נלמה דחסר כאן וכ"ל ולא קשיא כאן בזג מחכת וכאן בזג טיט אמר לא תצא בהמה וכו' זה וזה אין מקבלין טומאה ומינהו זוג של בהמה טומאה לא קשיא ופו'.

אין כדר' שמואל בר' - דתניא ליה כלי העשוים לדלת מטות לבני העיר לקלות דע"י הזוג שמוציא יודע היכן בהמתו עומדת ומולידה ע"י כך יהוי כמקל של בהמה של מתכת דמיטמא הואיל ואדם רודה בה וכ"מ לקמן גבי בירים מהורה דמשמיע [קול] ככלי מתכות אינו טמא מדלא היכא דבעי ליה לקלות והא דמשני הא דליתיה בידיה עיבדו ליה דליתיה בידיה עיבדו ליה לקלות ולא מחלק בחיים בידיה עיבדו בין בעי ליה לקלות בין לא בעי ליה לקלות אומר ר"י דלא שכיח שיעשו עיבדו לשם לא כדר' אבא - ואע"ג דהאי קשיא הא דאית ליה עיבדו הא דלית ליה עיבדו, מה נפשך אי מנא הוא אע"פ דלית ליה עיבדו, אי לאו מנא הוא עיבדו משוי ליה מנא? אין כדר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן *דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מנין למשמיע קול בכלי מתכות שהוא טמא? שנאמר °כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש - אפי' דיבור יבא באש, במאי אוקימתא - בדלית ליה עיבדו, אימא מציעתא ולא בזוג שבצוארו אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו וזה וזה מקבלין טומאה ורמינהו אי דלית ליה עיבדו מי מקבלי טומאה ורמינהו *העושה זגין למכתשת ולעריסה ולמטפחות ספרים ולמטפחות תינוקות: יש להם עיבדו טמאין, אין להם עיבדו טהורין, ניטלו עיבדיהן עדיין טומאתן עליהם ה"מ בתינוק דלקלא עבידי ליה אבל גדול, תבשיט הוא ליה אע"ג דלית ליה עיבדו: אמר מר ניטלו עיבדיהן עדיין טומאתן עליהם למאי חזי? אמר אביי הואיל שההדיוט יכול להחזירו מתיב רבא *הזוג והעיבדו חיבור וכי תימא הכי קאמר אע"ג דלא מחבר כמאן דמחבר דמי והתניא *מספורת של פרקים ואיזמל של רהיטני חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה ואמרינן מה נפשך אי חיבור הוא אפילו להזאה ואי לאו חיבור הוא אפילו לטומאה נמי לא, ואמר רבה: דבר תורה בשעת מלאכה חיבור בין לטומאה בין להזאה, שלא בשעת מלאכה אינו חיבור לא לטומאה ולא להזאה וגזרו: על טומאה שלא בשעת מלאכה משום טומאה שהיא בשעת מלאכה ועל הזאה שהיא בשעת מלאכה משום הזאה שלא בשעת מלאכה, אלא אמר אביי הואיל

ושל דלת טהורה. *ישל דלת ועשאו לבהמה טמאה, של בהמה ועשאו לדלת אף על פי שחיברו לדלת וקבעו במסמרים טמא שכל הכלים *יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מידי טומאתן אלא בשינוי מעשה לא קשיא הא דאית ליה עיבדו הא דלית ליה עיבדו, מה נפשך אי מנא הוא אע"פ דלית ליה עיבדו, אי לאו מנא הוא עיבדו משוי ליה מנא? אין כדר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן *דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מנין למשמיע קול בכלי מתכות שהוא טמא? שנאמר °כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש - אפי' דיבור יבא באש, במאי אוקימתא - בדלית ליה עיבדו, אימא מציעתא ולא בזוג שבצוארו אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו וזה וזה מקבלין טומאה ורמינהו אי דלית ליה עיבדו מי מקבלי טומאה ורמינהו *העושה זגין למכתשת ולעריסה ולמטפחות ספרים ולמטפחות תינוקות: יש להם עיבדו טמאין, אין להם עיבדו טהורין, ניטלו עיבדיהן עדיין טומאתן עליהם ה"מ בתינוק דלקלא עבידי ליה אבל גדול, תבשיט הוא ליה אע"ג דלית ליה עיבדו: אמר מר ניטלו עיבדיהן עדיין טומאתן עליהם למאי חזי? אמר אביי הואיל שההדיוט יכול להחזירו מתיב רבא *הזוג והעיבדו חיבור וכי תימא הכי קאמר אע"ג דלא מחבר כמאן דמחבר דמי והתניא *מספורת של פרקים ואיזמל של רהיטני חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה ואמרינן מה נפשך אי חיבור הוא אפילו להזאה ואי לאו חיבור הוא אפילו לטומאה נמי לא, ואמר רבה: דבר תורה בשעת מלאכה חיבור בין לטומאה בין להזאה, שלא בשעת מלאכה אינו חיבור לא לטומאה ולא להזאה וגזרו: על טומאה שלא בשעת מלאכה משום טומאה שהיא בשעת מלאכה ועל הזאה שהיא בשעת מלאכה משום הזאה שלא בשעת מלאכה, אלא אמר אביי הואיל

מתיב רבא מחיבור הזוג והעיבדו חיבור - שלא נטמא זה בטומאת מת אלא בטומאת חיבור זה וכ"מ בסמוכים לכל שלא בשעת מלאכה אינו חיבור לא לטומאה ולא להזאה ואין להזאה טומאה אלא בשעת מלאכה ולא לטומאה אלא בשעת מלאכה ולא להז

סופיל ורלוי לפקיעו ע"ג מרס · ומסמיע קול כבחלה ולא בטל ליה ממלאכה דרשות והוה ליה ככלי שניקב בפחות ממועלין דימון דקי"ל דלא טיהר מטומאתן מקום דרלוי למלאכתו והשתא ליתברלו כולהו צבתמא=טהורה בלא עיבול כדקתני במתני' קמייתא דלאו מכח הוא, ובעיבול=ממא כדלעיל מקוה דמיא דעיבול מקוה לה מכח ובאלמא נמי לאו בלא עיבול ממא דלתכשיט הוא ולא בעי עיבול והייט דקתני בקמייתא דמקבלין טומאה ובקתניא דלקלא עביד, קבולי הוא דלא קבלי בלא עיבול כדקתני אין להם עיבול=טהורים, בשלא היה לו עיבול מעולם דלא בעמרה מלאכתן *נטלו עיבולין בין לפני טומאה בין לאחר טומאה טמאים דלא כשאברו כשיעור:

מגיגה כג: נדה מט:

נטלו עיבולין לאחרי טומאתן ממאין דלא כר"ע

ס"ג לה בם"כ וכל הכלי אשר יפל עליו · ריש"י דקרא וכל המשכב וגו' יכול כל כלי במשמע ולפי' אין עשוי ליטיבה: **מרקב** · תני סתם פי' תרי וקב: ס"ל אשר ישב מדלא כתיב גבי מטבל דאשר ישב מטבל ואשר יגע בבשר הנבלה כתיב ויגע ויכבס ויכב. ישב משמע שיטבל עליו תמיד ויגע עליו תמיד במיוחד לטיבה וליטיבה וגבי מטבל כמי דרים ליה התם הכי וכלל הספרים כתיב והיושב על הכלי אשר ישב עליו וקרא אחר הוא ומפרשים לתנא התלמידים מדכתיב היושב על הכלי אשר ישב עליו שמע מינה שיטיבה ליטיבה הכתוב ללמדך דבמיוחד ליטיבה קאמר ולא היא דשמע מינה דקאמר מובא לגבי דיקולא דלעיל הא מקלה ולא מקלה אלא מגדל של בהמה שלא נגע ושלא נגע ממש לחלוטין למיכחב גבי זב שמיטמא כלי ביטיבתו ואע"פ שלא נגע ואילטריך גבי מהור ממי שנטמא גם הוא אע"פ שלא נגע ועוד בם"כ ללמד שהוא קרוי קתני לה: **ר' אלעזר אומר במדרסות כו'** · אין בחלת טומאה לטעון שתמרנו לחינו מטמא מדרס למיהוי חב הטומאה אין בסוף טומאה כגון ג' על ג' שנטמאו מדרס למיהוי חב הטומאה ונחלקו טהור מן המדרס לתמריכן בו עמוד ונעשה מלאכתו הרחקומה שהיה רלוי ליטיבה והרי עתה חינו רלוי לכך הלכך טהור מן המדרס ואע"ג דאית ביה שלש שהוא כלי לקבל טומאה מיהו מקורת חב הטומאה טיהר לו: **ואין תומרים** · לטעון חב הטומאה של טומאת מת עמוד ונעשה מלאכתו כלומר אם נטמא ונשבר ועודנו רלוי למלאכה בעלמא שאין מטען מלאכה רחקומה שמא ולא אמרי' עמוד ונעשה מלאכתו וכיון דלא חזי לכלי יהא טהור וכ"ש דבחלת טומאה אין תומרים 'עמוד ונעשה מלאכתו רחקומה' דניחא לי'ם חינו מיוחד למת לא יקבל טומאת מת, דהא כלי מעשה כתיב: **תומר כו'** · דאי לא עביד מטען מלאכה רחקומה טהור ועל כרחיך לא תימרי דר' יוחנן הלא לטעון שנשבר ונטהרו כדפרישית לניכא לפרושי כי היכי דמדרסות ותימרי דכלי שחינו עשוי למת לא יטמא במת דהא כתיב (במדבר יט) והזה על האהל ועל כל הכלים: **תיפוך קמייתא** · דר' יוסי בר' חנינא לר' יוחנן: **סנדל של בהמה** · שלא ליזוק בפרסותיה בתכנים: **למאי חזי** · לי משום בהמה אין תכשיט לבהמה: **ברגלו** · הוא בעלמו חלמא הוחיל ונשא סנדל עשאו לו לאו דרלוי לטעילה לא הוה מטמא ליה ר' יוחנן: **תיכף ביניהם דמים** · לרב לא מטמא דאין רלוי לשאת ורב סיכה ליה קשבר אין מוליכין שמן למלחמה לסוך ה"ס בין רב (כיון) לר' יוחנן נמי תיכף ביניהם דמים: **בין ר' חנינא וכו' תיכף ביניהם דיקיר** · ככד ואין רלוי בו לכרות כדעבד

הואיל וראוי להקישו על גבי חרס, איתמר נמי אמר ר' יוסי בר' חנינא הואיל וראוי להקישו על גבי חרס ר' יוחנן אמר הואיל וראוי לגמע בו מים לתינוק, ור' יוחנן לא בעי מעין מלאכה ראשונה *והתניא כלי אשר ישב עליו וגו' *יכול כפה מאה וישב עליה כפה אחד תרקב וישב עליה יהא מטמא: תלמוד לומר (ו) אשר ישב עליו הזב "מי שמיוחד לישיבה יצא זה שאומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו" ר' אלעזר אומר במדרסות אומרים "עמוד ונעשה מלאכתנו" ואין אומרים בטמא מת "עמוד ונעשה מלאכתנו" ור' יוחנן אמר אף אומר בטמא מת עמוד ונעשה מלאכתנו! אי פוך קמייתא, ומאי חזית דאפכת קמייתא איפוך בתרייתא? הא שמעינן ליה לרבי יוחנן דבעי מעין מלאכה ראשונה (*דתניא) מגדל של בהמה של מחבת טמא למאי חזי אמר רב ראוי לשתות בו מים במלחמה ור' חנינא אמר ראוי לסוך בו שמן במלחמה ור' יוחנן אמר בשעה שבורח מן הקרב מניחו ברגלין ורץ על קוצין ועל הברקנים מאי בין ר' יוחנן לר' חנינא איכא ביניידו דמאים, בין ר' יוחנן לר' חנינא איכא ביניידו דיקולא, ולא בעיר של זהב: מאי בעיר של זהב רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ירושלים דדהבא כדעבד

(ו) נם' חולין לב. ובכורות יח.

חומרים עמוד ונעשה מלאכתנו ולקמן בם"פ המקנה (דף לה: ושם) גבי ניקב כמוניח זית טהור מלקבל בו זיתים ועדיין כלי הוא לקבל בו רימונים ופי' בקונטרס אם ייחדו לרימונים ואי לאו פי' הקונטרס דהתם הוה ניחא ו"ל דלפי' לפירוש הקונטרס הכא חזי טפי ע"י גימוע משום דהוחיל למעיקרא הוה כלי גמור וגם עתה הדיוט יכול להחזירו לתם לן למימר דע"י דבר מועט שעדיין רלוי לגמוע בו מים חשיב כלי לפי' בלא ייחוד ומ"ד נמי הוחיל ורלוי להקישו דבעי מעין מלאכה רחקומה לחתי שפיר בכל עניין דלפי' לא בעינן בעלמא ייחוד הכא לחתי שפיר דלא מהני גמוע מים משום שעומד עדיין למלאכתו רחקומה להחזיר בו הניעבל ואומר לו עמוד ונעשה מלאכתנו וכ"ש דלפי בעינן בעלמא ייחוד דלחתי טפי שפיר: **ואין** חומרים בטמא מת עמוד ונעשה מלאכתנו · לפירוש הקונט' קשה לר"י למה ליה לאתויי בריישא דתרקב כיון דלא שייכא למילתיה דר' אלעזר ור' יוחנן דלא נרחה לר' יוחנן דבריש כיריס ריש"ו חומרים במדרסות עמוד מעל מרקב זה ונעשה מלאכתנו שחינו יכול להיות טמא מדרס ע"י שחתה יושב עליו הוחיל וחינו מיוחד לכך כדקתני בבריישא וחין חומרים בטמא מת עמוד מגמוע מים בזה הזוג לו בזה הסנדל של בהמה ונעשה מלאכתנו ליתן בו הניעבל כדי להשמיע הקול וליתן סנדל ברגלי הבהמה דלא טמא טומאת מת על ידי הגימוע אע"פ שחינו מיוחד לכך והוי בר קבולי טומאה דחשיב כלי ע"י גימוע מים ור' יוחנן חמר חף חומר כו' דבעינן שיהא רלוי למלאכתו רחקומה ולא מהני ליה מידי לקבולי טומאה מה שרלוי למלאכה אחרת אבל הקשה זוג ע"ג התרם והשתח סנדל של בהמה ברגלו כשברת מן הקרב הוי מטען מלאכה רחקומה ולהכי הוי בר קבולי טומאה ולא שייך למימר בית עמוד ונעשה מלאכתנו דהייט נמי מלאכתו: **סנדל** של בהמה של מחכת · ושל עץ חינו רלוי לכל הני דבריש דמפרש בסמוך דדרך

הואיל והבהמה לקלקלו ורביעו שמוחל גרים סנדל של בהמה ושל מחכת ומיירי בסנדל של סיידין לקמן (סו.): **ורלוי** לשחות בו מים במלחמה. ות"ת והא זוג שלא היה בו עיבול מטולם לא מטמיחן מקום לחזיר לגמוע כמו זוג שלא היה בו עיבול מטולם דכיון דנעשה לצורך בהמה חינו מקבל טומאה וי"ל דתחלתו נמי עשוי לשחות בו מים במלחמה חו לסוך חלח שניקבו ועשה מלאכתנו למטן דבעי מטען במלאכה רחקומה: **בשעה** שבורח מן הקרב מניחו ברגליו · תימה ח"ל יטמח מדרס ותניח בחוספתה דכלים פרק כיסה ג' סנדלים הם של חדם טמח מדרס של מחכת ושל בהמה טמח טומאת מת ממטח לחכל מן המדרס טהור: *ולא בעיר של זהב. חור"ת דלחו הייט טעמא כלפי' בקונט' דהא חמרי' בפרק בתרא דסוטה (דף מט:) מלי טעמרות לוט עיר של זהב דהא כעיר של זהב כתיב בפולמוס של ניטוס גזרו על טעמרות חמניס וכלות והכא לא חסרו חלא כשבת חור"ת דדוקא לחמניס וכלות גזרו ולא לשחר בני חדם*): [מפני שים לבן שמתה בהן ועוי תוס' גיטין ז. ד"ה ע"ע טעמרות]

ב א מיי' פ"ו מהל' מטמח משכב ומושב הלכה ח:

כא ב מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה ו סמג לחוין סה טור ושו"ע ס"ח סי' שג סעיף ד:

[כלים פי"ד מ"ה]

ב'אידך טעמא אומרים "עמוד ונעשה מלאכתנו"

ומלח

ויש מחמיר

דבר כלבא שבוע שמע אבותא אדרא הנאה מכל נכסיה אולא ואיתנסיבא ליה בסיתוא הוה ננו בי תיבנא הוה מנקיט לה תיבנא מן מוייה אמר לה אי תואי לי רמינא ליך ירושלם דדהבא והוכירו אחר כך שהניע

רבינו חננאל

רבא הואיל וראוי להקישו ע"ג חרס ולהשמיע קול. ר' יוחנן אמר הואיל וראוי לגמע בו מים לתינוק עדיין תורת כלי עליהן ולפיכך עדיין פומאתו עליהן ואקשינן וכי ר' יוחנן לא בעי (שישא) [שיהא] בכלי המשמש מעין מלאכתו [והתניא] והיושב על הכלי אשר ישב עליו הזב יטמא יכול כפה מאה וישב עליה כפה כד' עד וי' יוחנן אמר בטומאת מת עמוד ונעשה מלאכתנו הנה בפי' ר' יוחנן אמר כי אין הכלי מקבל פומאה אלא אם הוא ראוי למלאכתו שנעשה בו ואפיך קמייתא ואימא ר' יוחנן אמר הואיל וראוי להקישו ע"ג חרס משום דשמעינן ליה לר' יוחנן בהדיא דבעי מעין מלאכתו ראשונה דתניא מגדל של מחכת של בהמה ואמרינן למאי חזית [רב] אמר חזי לשתות מים. ר' חנינא אמר ראוי לסוך בו שמן ר' יוחנן [אמר] ראוי להניחו ברגליו כשנורח מן הקוצי' ועל הברקנים הנה שמענו לר' יוחנן דבעי מעין מלאכתו ראשונה כשם שמתחלה למעלה הרגל כך באחרונה: מתניתין ולא תצא אשה בעיר של זהב. מאי עיר של זהב. ירושלים דדהבא

רב נסים גאון

ענינול: מאי עיר של זהב אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן ירושלים דדהבא כי דעביד לה (ר' יוחנן) [ר"ע] לדביתהו תמצא בספ' נדרים בפרק הנודר מן התבשיל (ד' נ) ר' עקיבא איקרשא ליה ברתיה

כב א ב מיי׳ פ״ט מהל׳ שבת הלכה י סוס״ע ס״ח סי׳ שמ סעיף ס:

כג ג מיי׳ שם הלי כ׳ סמג לאוין כה:

כד ד סוס״ע ס״ח סי׳ שמ סעיף נ:

כה ה סוס״ע ס״ח סי׳ שמ סעיף י:

כז ו מיי׳ שם הלכה ז סוס״ע שם סעיף מ:

כדעבד ליה ר׳ עקיבא לדביתהו. במסכת סנהדרין (דף כ׳): כלילא. על פרחתה היה קושרתו מחזן לחזן יום שהוא שם שהוא שקורין ליימ״ל ויש שטושין ממזי טוי שם שהוא שקורין פריז״ש: צלניכפא. טעם הצעטוי טלו מניפטא דהייטו שהוא לו לכסף דבר הניתך: דלמיר. מגו דחשיב גזירה דילמא שלפא ומחוייל: בפלוקפא. לוטעה שמטיירים בזהב וכחבנים טוטות: מניפטא. לחית ביה עיקר ומחוייל ליה, ומ״ר סבר לרוקחת הוא עיקר דידיה ולא חשיב ליה ולא מחוייל ליה: כולי פלגא לא פליגי דשרי. לרוקחת עיקר: כפירוש קמרם לן מסמים דרב. לפני חלייך קודם שסכחת תלמודך: כלילא שרי. חלמת דרב חסי עיקר דמוקי לעונמת בדיסכת לחבל בלרוקחת מודה רב ואיכא לחוקמי לדידיה בלרוקחת: גברא רבה מריבא ומעלה. לו לימלע דלחמוי קידה קמיה דרבי*: נח נפשיה דרבי חפס. במסכת כתובות בהעושה (קג:) חמרינן דבי שביב דבי חמר יעב ברחם ולח קיבל עליו רבי חניגח שהיה רבי חפס גדול ממנו שמי שנים (ג) ויעיב רבי חפס בריעח ומחוך שהיה רבי חניגח חשוב לח נכנס לבית מדרשו ולהיה יושב בחון ומשום כבודו יעב לו לוי חלגו: וקחמי לסכח. שלח היה רבי חניגח גדול הימט לח בחורה ולח בשנים ולח מיכח לית לוי ובח לכחן: לוי לרבי חפס מיכח טוב כייך ליס. שהרי זקן ממנו: קמרמ. לחבנט חשוב ים שטושין לוחו טם של זהב וים שטושין לוחו לרועה משבועת זהב וחבנים קבועות בו: פידי דסוס חמלים מוזהבים. דהוי חפציהו ושרית ולמיטלף ולחווי כמי לח חייבינן שלין לרך להחיר לחורו בשוק ונפלו בנדיון: מחבנט של מלכים. שטעוי טולו דניסכת יוכל ישרחל בני מלכים רלויים לו: מרי דמייני קממרא. הל ולחי משלוי הוח ולחסור לשון חלמידי רביו יעקב (נ) כ״ע [וכחלמידי] רביו הלו מלחתי מוחר והרחטון גרלה לו משום דגבי סללת לדיקה מניין לר׳ יוסי שמנה עשר כלים והחם חד חגור הוח למנינן בכל כחבי הקדש (לקמן דף קכ) ולח בני חגורות שרי לכחחילה נימני החם חרי: רסוקי. מחיכה מעיל לחכה: מי לים ליס מפרחייחא. לטועות קלרות חלויות בה לקושרה בהם ולהדקה סביטותיו: שרי. למיהדק ספיר לויכח למיחם דילמח משכחי קטרי ונפיל ולחי לחיתוי: מפרחייחא. פינדל״ח בלע״ז: מנקטא פחרי (ד). מטטניל״ח והוח בגד שים לו מנלים כעין מכנסים ומכנסח בו לטועה רחבה וקושרת סביב לותיה והבגד חלוי על לבה והוח חשוב ומעוייל בזהב וי״מ כמין חלי טגול עטוי כמין כלטוס* (ה) לוחזת בו מפחתי חטוקה והפנס טולע לותיה והיל של זהב לי״ה: נומי כפף. לבל נומי של לחזון מוחרין לכחחלה לטריחה לה מילחת ולחווי מפני שחזיה מכוסות בקיטורין: ולח כמבנט שלין עליס חוסס. קחמי משכיחין לחם יולח פטורה לחכסיה הוח לה ומשום דילמח מנפלא ומחוייל הוח למיחסר: סס יש עליה חוסס מייבא חפלח. ללחו חכסיה הוח והוי מבחלי: נומס. נומי לחזון: וכבמבנט בין שיש כו׳. לטומר של מחכיה הוח לחבנט שלמרנו בין שים עליה ט׳: כבי נחמיס. חלמר עיקר טבעת לדעתה לחוסס הוח חייבת חטלח, לחוסס לשלה לחבנט הוח לשין דרך לשלה לחחוס ולשלוח שלוחים שלין חוסס עטוי ללח לשלה גדול וממונה, דלקחני חכסיה הוח -רבנן לחמרי גופה של טבעת עיקר ולדעתה דטבעת נפקא ליה וטבעת ולח חכסיה הוח: עמלה. דטבעת עיקר והוה ליה פסוקי כלי מחכות: יש על גלמוג וחוסמס של מחכה מטורס. דהוה ליה פסוקי כלי עץ: שלך לחר סמלוניו. וחס של מחכות הס טמח: סמלוניו. העול שלהס לח היה פנוס בְּשִׁלּוּ לְלֹח חָלָן ונוקבים בו שני נקבים וניניהס כעובי טורף השור וחוחזין בהן שני יחדות והס סימלוניו: בקולב

וכל ישראל בני מלכים. עיין לקמן דף קיח ע״ח: תוס׳ ד״ה נומי כלף וכו׳ ליטלה ממזי החזן. עיין תמי׳ כ״ח כחלשות סי׳ מ״ח:

כדעבד ליה רבי עקיבא לדביתהו *ת״ר לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצתה חייבת חטאת דברי רבי מאיר וחכמים אומרים לא תצא ואם יצתה פטורה *רבי אליעזר אומר יוציאה אשה בעיר של זהב לכתחלה במאי קמיפלגי ר״מ סבר משוי הוא ורבנן סברי תכשיט הוא דילמא שלפא ומחויא ליה ואתיא לאתויי ור״א סבר מאן דרכה למיפק בעיר של זהב, אשה חשובה, ואשה חשובה לא משלפא ומחויא. כלילא. רב אסר ושמואל (א) *ישרי, דאנסכא כולי עלמא לא פליגי דאסור כי פליגי דארוקתא: מר סבר אניסכא עיקר ומר סבר ארוקתא עיקר רב אשי מתני לקולא *דארוקתא דכולי עלמא לא פליגי דשרי. כי פליגי דאניסכא: מר סבר דילמא שלפא ומחויא ואתי לאתויי ומר סבר מאן דרכה למיפק בכלילא, אשה חשובה, ואשה חשובה לא שלפא ומחויא. *ל״ש רב שמואל בר בר חנה לרב יוסף בפירוש אמרת לן משמיה דרב-כלילא שרי, *אמרו ליה לרב: *אתא גברא רבה אריכא לנהרדעא ומטלע ודרש כלילא שרי. *אמר מאן גברא רבה אריכא [דאיטלע]-לוי-ש״מ נח נפשיה דרבי אפס ויתיב ר׳ חנינא ברישא ולא הוה ליה איניש ללוי למיתב גביה (ה) וקאתי להבא, ודילמא נח נפשיה דרבי חנינא, ור׳ כדקאי קאי ולא הוה ליה איניש ללוי למיתב גביה וקאתי להכא? אם איתא דרבי חנינא שביב לוי לר׳ אפס מיכף הוה כייף ליה, ותו דרבי חנינא לא סגי דלא מלידי-דכי הוה קא ניחא נפשיה דרבי אמר: חנינא בר חמא יתיב בראש, וכתיב בהו בצדיקים °ותגזר אומר ויקם לך וגו׳, *ארש לוי מתי כב בנהרדעא כלילא שרי, נפיק עשרין וארבע כלילי מכולה נהרדעא. *רבה בר אבוה במחוזא כלילא שרי, ונפקו חמני סרי כלילי מחדא מבואה. אמר רב יהודה אמר רב שמואל קמרא שרי: איבא דאמרי דארוקתא, ואמר רב ספרא מידי דהוה אטלית מוזהבת ואיבא דאמרי דאניסכא, ואמר רב ספרא מידי דהוה אאבנט של מלכים. א״ל רבינא לרב אשי קמרא עילוי המיינא מאי? א״ל *תרי המיני קאמרת! אמר רב אשי *האי קמרא-אי אית ליה מפרחיתא, שרי, ואי לא, אסור: ולא בקטלא. מאי קטלא: מנקטא פחרי: נומים: נומי האף: ולא במבעת שאין עליה חותם: *האי יש עליה חותם חייבת! אלמא לאו תכשיט הוא ורמינהו

*תכשיטי נשים טמאים, ואלו הן. תכשיטי נשים: קטלאות נומים וטבעות, וטבעת - בין שיש עליה חותם בין שאין עליה חותם, ונומי האף. אמר רבי יוחנן לא קשיא הא ר׳ נחמיה הא רבנן. *היא של מחכת ותוחמה של אלמוג-טמאה, היא של אלמוג ותוחמה של מחכת-טהורה, ורבי נחמיה מטמא שהיה ר׳ נחמיה אומר: בטבעם הלך אחר תוחמה, בעול הלך אחר סמלוניו,

*) [כלים פ״ב מ״ו לח מוכר פלוגמח דר׳ נחמיי הלכך ספיר נרסי דחניח]

בקולב

בזהב וי״מ כמין חלי טגול עטוי כמין כלטוס* (ה) לוחזת בו מפחתי חטוקה והפנס טולע לותיה והיל של זהב לי״ה: נומי כפף. לבל נומי של לחזון מוחרין לכחחלה לטריחה לה מילחת ולחווי מפני שחזיה מכוסות בקיטורין: ולח כמבנט שלין עליס חוסס. קחמי משכיחין לחם יולח פטורה לחכסיה הוח לה ומשום דילמח מנפלא ומחוייל הוח למיחסר: סס יש עליה חוסס מייבא חפלח. ללחו חכסיה הוח והוי מבחלי: נומס. נומי לחזון: וכבמבנט בין שיש כו׳. לטומר של מחכיה הוח לחבנט שלמרנו בין שים עליה ט׳: כבי נחמיס. חלמר עיקר טבעת לדעתה לחוסס הוח חייבת חטלח, לחוסס לשלה לחבנט הוח לשין דרך לשלה לחחוס ולשלוח שלוחים שלין חוסס עטוי ללח לשלה גדול וממונה, דלקחני חכסיה הוח -רבנן לחמרי גופה של טבעת עיקר ולדעתה דטבעת נפקא ליה וטבעת ולח חכסיה הוח: עמלה. דטבעת עיקר והוה ליה פסוקי כלי מחכות: יש על גלמוג וחוסמס של מחכה מטורס. דהוה ליה פסוקי כלי עץ: שלך לחר סמלוניו. וחס של מחכות הס טמח: סמלוניו. העול שלהס לח היה פנוס בְּשִׁלּוּ לְלֹח חָלָן ונוקבים בו שני נקבים וניניהס כעובי טורף השור וחוחזין בהן שני יחדות והס סימלוניו: בקולב

[לקמן קלח. מוסף׳ ס״ה]

עדיות פ״ב מ״ז

כלי לא

אני סבא

ארוקתא

עיר של זהב

רבינו חננאל

כדעבד ר׳ עקיבא לדביתהו. ת״ר לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצא חייבת חטאת דברי ר׳ מאיר וחכ״א לא תצא ואם יצאת פטורה. ר׳ אליעזר אומר יוציאה אשה בעיר של זהב לכתחלה: כלילא רב אסר ושמואל שרי. פ׳ נסכא תופין מלשון הסמכה (כלים סכ״ח). רוקחא מפלית, וקי״ל כרב אשי דהוא בתראה דאסר ארוקתא כו׳ כ״ע לא פליגי דשרי כי פלינא כלילא דאניסכא רב אסר ושמואל שרי וקי״ל כרב באיסורי ואע״ג דאיכא למימר מעשה רב והא דתרש [לוי] כלילא [שרי] נפקא ליה מכלילי מנהרדעא וכן הא דתרש רבה בר אבוה בסחורה כלילא שרי כלילא דאניסכא דתרש דשרי. כיון דלא איתמר אי תרש בהריא לא שרינן לה דילמא לא שרי אלא דארוקתא: אמר רב ששת קמרא שרי הוא תגור שבסחתים כגון אבנט רחב טרבעא רבינא מרב אשי קמרא עילוי המיינא מאי ואמר ליה תרי המיני קאמרת אפחתא ש״מ דקמרא הניינא הוא והא דרב אשי אתמר בה תרי לישני ולישנא בתראה אניסכא שרי פ׳ כלילא וקמרא. תתיכות תחיכות של זהב נקבות ובהן מרגלית וטעמירין בחומין שמכניסין בנקבין. נמצא דאניסכא כגון מלאכת אבנט של מלכים כי כן מלאכתן היושבות בחוט של חוקת מפלית. שנמצא בין כלילא בין קמרא תחיכות של זהב נקובות ומרגלית קבועין בספלי שנמצאת מלאכתן כגון מלאכת מלית מוזהבת. אמר רב אשי ריסקא. פ׳ חגור של ערי אי אית ביה מפרחייתא שרי וחכשיט הוא ואי לא אסור פ׳ אם יש לו מפרחייתא תחיכות יוצאות ועודפות מסבו לימיני ולשמאלו חכשיט הוא ואי לא אינו מלאכת חכשיט ואסור לצאת בו בשבת כי אינו כלי. קפלא תכשיט בצואר. כגון ענק והיא בלשון ערבי מכנקא. נומים יש נומי האף ונומים שבאונים: ולא במבעת שאין עליה חותם הא יש עליה חותם משואי ואם תצא בו חייבת חטאת. אלמא לאו תכשיט הוא אינו ויהיו נשים ערך של זהב קטלאות נומים ופבעת, אותה מבעת שיש עליה חותם ואותה מבעת שאין עליה חותם[טומאה] ונשעי ר׳ יוחנן במבעת של אלמוג ותוחמה של מחכת ופתיחתן[כרבנן]

בכלים פרק י״ב דאמרי מהתורה. [וכיון] לענין טומאה לאו כלי הוא לענין שבת נמי לאו כלי הוא. ומשני הוא. הא ברייתא ר׳ נחמיה היא דמשני ליה לענין [טומאה] מנא לענין שבת נמי תכשיט הוא הניגון שבעת של מחכת ותוחמה של אלמוג [טמאה היא של אלמוג] ותוחמה של מחכת מהתורה. ור׳ נחמיה מטמא: סימלוניו פי׳ רצועות שהן בעול הנחגן בתורת כהנים מיד בא ושיבר העול וקיצץ סימלוניו כדכתיב

רב נסים גאון

שהניע לעושר גדול כמו שאמרו מן ו׳ מילי איעתר ר׳ עקיבא ולאחר שהניעה ידו שילם לה נדרו ועשה לה ירושלם דרהבא ובנם, דהדין פירקא דבי מערבא אמרי מעשה ברבי עקיבא שעשה לאשתו עיר של זהב תמהה איתתיה דרבן גמליאל וקניאת בה אחת ואמרה קמי בעלה אמר לה מה הניית עבדא לי כמה דהוות עבדא ליה דהות מובנא מן קלעיתה דשערה ויהיבא ליה והוא נרמא ליה אבל מעשה דר׳ אסי ור׳ חנינא לטרדעאי ומטלע פירוש והוא צולע על יריכו כדמתרגמינן והוא מטלע והדבר שגרם לו זה מפורש בפ׳ נ׳ דתענית (דף כה) לוי גור תעניתא בעא רחמי ולא אתא מיטרא אמר לפניו רבונו של עולם עלית וישבת למעלה במרום ואי אתה משניח בעא בניך ואתא מיטרא ואיטלע אמר ר׳ אלעזר אל יפיה אדם דברים כלפי למעלה שהרי אדם גדול הפיח דברים כלפי למעלה ואפלע ובמסכת סוכה (דף נג) בפ׳ החליל קאמרי לוי אחוי קידה קמיה דר׳ ואפלע ואמרו בפירוקה הא והא גרמא ליה אבל מעשה דר׳ אסי ור׳ חנינא בר חמא ומה דאמר רבנו הקדוש בצווי חנינא בר חמא ישב בראש כו׳ [מעשה בספורש] [ספורש] בפרק הני שנא

ישוב אי אפשר אשה עליה חותם חוץ לתחום

**נ״ל לגרוס [כלים פ״ח] אאד מ״ח ע״ב] ב״ב ואו ע״ז ד״ה ** נ״ל ד״ה מוסבות דכלי ד״ה ר״ח ס״מ פ״ג כלים מ״ו ת״ש מ״ו

נמ׳ פ״ל דף שמועל נב נב מנה לרב יוסף. לקמן קמו ע״ב: ר״ש ד״ה מחכנט וכו׳

**סימנו בדיבים שלא [סנה׳ נב.] במשנה

כתובות קג:

הגהות הב״ח

(ה) נמ׳ למימר ונכ׳ וקסוקתני: (ב) ר״ש ד״ה נח נפשיה וכו׳ ומתני׳ ויתיב: (ג) ד״ה תרי וכו׳ כי יהודה כ״ע: (ד) ד״ה מנקטא פחרי. כ״ב ע״ל בדף נו ע״ב ממה שכתבתי: (ה) בפ״ד כמין כלנום כוס:

בקובלב הלך אחר מסמרותיו, בסולם הלך אחר שליבותיו, בערסי הלך אחר שלשלותיו, וחכמים אומרים *הכל הולך אחר המעמיד

רבא אמר לצדדים קתני יש עליה חותם חבשיתו דאשה חבשיתו דאיש אין עליה חותם חבשיתו דאשה

רב נחמן בר יצחק אמר *טומאה קרמית: טומאה °כלי מעשה" אמר רחמנא, וכלי הוא, שבת משום משוי אמר רחמנא: אין עליה חותם - תבשיט, יש עליה חותם - משוי:

ולא במחט שאינה נקובה: *למאי חזיא? אמר רב יוסף הואיל ואשה *אורגת בה שערה א"ל אביי ותהני בבירית טחורה ותשתרי? אלא תרגמא רב אדא נרשאה קמיה דרב יוסף הואיל ואשה חולקת בה שערה, בשבת למאי חזיא? אמר רבא טס של זהב יש לה על ראשה: בחול חולקת בה שערה בשבת מניחתה בגגר פרחתה: מתני' לא יצא האיש בסנדל המסומר, ולא ביחיד בזמן שאין ברגלו מכה ולא בתפילין *ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה °ולא בשרין ולא בקסדא ולא במגפיים, ואם יצא אינו חייב חטאת: גמ' סנדל המסומר מאי טעמא? אמר שמואל שלפי הנוהה היו, והיו נחבאין במערה ואמרו הנכנס יבנם, והיוצא אל יצא. נתפך סנדלו של אחד מהן, כסבורין הם אחד מהן יצא וראוהו אויבים ועכשיו באין עליהן, דחקו זה בזה והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו בהם אויבים, רבי אילעאי בן אלעזר אומר במערה היו יושבין ושמעו קול מעל גבי המערה כסבורין היו שבאו עליהם אויבים, דחקו זה בזה והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו בהן אויבים, רבי יוחנן בר יהוצדק אמר בבהכ"נ היו יושבין ושמעו קול מארזי בהכ"נ כסבורין היו שבאו עליהם אויבים דחקו זה בזה והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו בהן אויבים, באותה שעה אמרו אל יצא אדם בסנדל המסומר, אי הכי בחול נמי ליתסר? מעשה כי הוה, בשבת הוה, ביום טוב לישתרי אלמה תנן משלחין

בקובלב. הוא כמין עמוד רחב מלמטה ודק מלמעלה ומיטלטל והחטוי מעמידו לפני תנור חטוי ומסמרין תמוכין בו וחולין בהן לבגדים ולטושם למכור: בערסה. תיפתרי"ש בלע"ז והן מחזיק גדולות לבקול למר ושטוח ונחתך והן של עץ: הלך אחר שלשלותיו. בהן ואם של מחכת הן ממלות: תורה אור

בקובלב. נוף המעבד מעמיד התחתה והטול מעמיד לה ממלוזו והקובלב לה מסמרותיו והסולם לה שליבותיו שהרי בהם קטועים והערסה הוא עץ (ו) לרוך שהקנה מקורין יית"ש והלבון תחוב בו והשלשלות קטועות בקנה וטולן העץ לרוך מעמידן שהוא פליי"ל שעשי כפוף המחזיקים תלויות בכ' לחצין: רבא אמר. בבריית' דקתני ובמעמ הי תבשיט בין שים עליה חותם בין אין עליה חותם" נלו לריסתא דחייכי בחבשיתי נשים קיימי קרוייהו אלא: אין תבשיט דחיים ואין תבשיט דלאו אתרה] מומחה שעשאה לכתחלה לכך. הא דקתני "וכמעמ בין שים עליה כו' "לאו לריסתא קאי דקתני ליה תבשיט נשים, אלא לקמן וכמעמ שנמכרו שנמומחה בין שים עליה חותם לא] תבשיט הוא, מיהו כלי מעשה הוא] בין אין עליה חותם הוי תבשיט וכי קתני ריסתא תבשיטי נשים אין אין עליה חותם: נמי מומחה. לתבשיט דקתני ליה מייב חטאת: לומדת כה שערה. היינו חוץ לקישוריה טוכיכו בחתן ותוחבה בחתן בשבת מתחתיה אלא ירלה שערה: ושיטי כבירים. (לקמן דף סג.) בירים מהורה מלמעלה ויולאין בה והיא כמין מגעדה שעשה לשוקיה מעל בתי שוקיה להדקן אלא יפלו על רגלה: מסורס. דלאו תבשיט היא אלא מתמים לבתי שוקיה והי (נ) כמעמ הכלים לחזקן מהורות בפרקין לטעיל ויולאין בה שריך לה עם בתי שוקיה ולא הי מלאי ויולאין דכיון דלעניותא היא לא שלפא ומתוי והלי מחבו נמי לעניותא דשער בחשה שרוה ולא מתויי ותמתי לה תלה לכתחילה: מולקה. לבתן ולכתן בחמעמ דחשה שקורין גריוי"ח בלע"ז: ובשבת נמי מויא. הרי בשבת הינה מולקה שערה: מם של זהב יש לה על ראשה. לחחד והשני שוקן הוי: כמוך מולקה שערה. בשוקן: ובשבת. תוחבה בשוקה בשבת, והשם שבראשה הכני מינה של פרחתה: מרתני' סנדל המסומר. של עץ הוא שתוחבין מסמרות (נ) לעמעלה לחזק התחתון עם העליון *(הטען עם הטוער שלמעלה הימנו ויש לו שני פיות ותוחב רגלו בו) וגמרת מפרש מאי מעמת גזרו ביה: ולא ינעול. ולא בסנדל יחיד: בזמן שאין ברגלו מכה. כש"ם ירושלמי מפרש לה ליקמיה דטעין ליה לחבריה תותי כנפיה, ונעלן דבתי דילמא מחייבי עליה ושקיל דשקיל ליה וממני ליה בידי' בשבת שבת ומיהו בזמן שיש ברגלו מכה שרי וגמרת בעי בשי מיניהו יחיד ליה: ולא בתפילין. כדמפרש טעמא בגמרא (לקמן דף מח:): ולא בקמיע. שכותבין וטוענין לרפואה: שאינו מן המומחה. לבל בקמיע מומחה שרי לחכמים הוא לחולה לחחר ממלבושיו: שריון קסדא ומגפיים. מפרש בגמרא: אינו מיית חטאת. דכולהו מין מלבושין ניתה בחול למלחמה: גמ' סנדל שנפרם סיו. בני חדם הנשמעים מן הגזירה היו: שנכנס יבנם. הרוצה ליכנס יכנס שהכנסים ירלה מחלה שלין חדם רוחה: ושיולא על ינא. שמח יש לחיבים מבחוץ והוא לא ידע וירלחוהו ויביט שלטו כאן: נתפך סנדלו. שים לו שני פיות ויכול לעטלו מב' לדדין לבל ניכר מי הוא לפנים ומי הוא לאחור וכשטעלו זה הפוך נרלה הנכנס כאילו הוא יולא ויכיר מקומו בקרקע: ושרגו זה את זה. בדמיקנן שהיו סנדליהן מסומרין כעין לחוסם שעושין לרגלי הסוסים לשיהיו עבים: אל ינא. שלא יבנסו לקמיס דבשבת שיה מעשה ומעין המלרע לאחרו: מלמה תנן. במסכת ביצה: משלחין

רב נחמן בר יצחק אמר טומאה קא רמית. לחפילו בלאו טומאה לחבת קא רמית. טעמא דהוי תכשיט לאיש היה טומאה מכל כלי מעשה והשתא בין לרבא בין לרב נחמן בר יצחק מוקמי תרוייהו כרבי נחמיה ולא ממעת מעשה תכשיט לחשה אלא מלא מעשה תכשיט לאיש או מעשה דהוי כלי מעשה ולנדלין קתני בין לרבא בין לרב נחמן בר יצחק:

למאי חזיא. פי' בקונטרס למאי חזיא ואת משוי הוא וקשה לר"י דאם כן מאי מעמי הוא ולקשה תוספת בה שערה אפי' הוא משוי הוא ולא תכשיט ואומר ר"ת דאיכא למ"ד שבת משום משוי אבל למאן דאמר משום תכשיט אי אפשר לומר כן דאיכא למימר למאי חזיא אי לא מלבוש ולא תכשיט ומשום הכי לא מנה בהדי' ולא מלבוש ולא תכשיט אלא משוי ולא תכשיט אלא מלבוש ולא תכשיט ובקונטרס פי' בשמוך בשבת למאי חזיא ולא בשבת היכי מולקת שערה וקשה לר"י חדא דאמאי ליה לחשוך לחלק בה שיער בשבת ועוד למאי פריך והא לחשוך לחילו יהא מוכר תקשה והא מצוי הוא:

הואיל ותשה תוגרת בה שערה. גרלה לר"י שמוכחת בחתן בתוך הסבכה ודוחקת לה הסבכה כדי שלא יפלו שערותיה חוץ לקישוריה והשתא לחי שפיר להויה כעין בירים שתוחזת בתי שוקיה שלא יפלו ולא כפירוש הקונטרס:

ותיהוי כבירים מהורה ומקשרי. פירש בקונטרס לכי היכי דהשתא לא חייבי לרבנן משלפה ומחויא הואיל ולעיטותא עבידא ר"ש לא ניחום למיטלף ותחוויי מהאי טעמא וקשה לר"י דהא כבלים אין יולאין בהן בשבת דחייבין דילמא מ"ל f להו משום דהוי תכשיט כמו שלי. ר"י תע"ב דלעיטותא עבידא כמו שלי. ר"י תע"ב ענין אחד הוא שבירים בתחת וכבלים בשתים כדאמרינן לקמן (דף סג:) ועוד למה לו להזכיר כאן מהבים בירים הוה ליה למימר ומיהו כבירים ומקשרי וגרלה לר"י דה"פ ותהוי כבירים היולאין בה לפי שהיא מהורה משום שהיה תכשיט לחיה טי לחשה כיון דהיה כ"ח בתחת והויא כעטעת הכלים דהיה כ"ח לעורך בתי שוקים ה"נ היא מחת שהיא מהורה משום שהיה תכשיט לחיה טי לחשה כיון דהיה כ"ח בתחת והויא כעטעת הכלים תשתרי ור"ת לחתי לה מאי השתא דכמוך וי"ל דאם היתה תוגרת בה שערה לא היתה מניחתה לעולם כגון פרחתה ואינה תשובה תכשיט אלא שם וקשה לרבא"ח לפירוש זה דכיון דמחת שתוגרת בה שערה היא מהורה היכי קאמר לעיל (דף נב:) אבל לענין טומאה לי ולא אחת היא הרי יש תיוך לפילו בשלימה לתומה שהינה תוגרת בה טומאה ותומה שתוגרת בה מהורה וגריך לומר דלטומאה גמי פריך ותיהוי מהורה כבירים שהיא מהורה גם השתרי לנאת בה:

ומניחתה כגון פרחתה. השתא לא היה לריך לומר שתולקת בה שערה לא היתה מניחתה לעולם כגון פרחתה ואינה תשובה תכשיט אלא משוי ולא תכשיט אלא מלבוש ולא תכשיט ולא מלבוש ולא תכשיט אלא משוי ולא תכשיט אלא מלבוש ולא תכשיט ובקונטרס פי' בשמוך בשבת למאי חזיא ולא בשבת היכי מולקת שערה וקשה לר"י חדא דאמאי ליה לחשוך לחלק בה שיער בשבת ועוד למאי פריך והא לחשוך לחילו יהא מוכר תקשה והא מצוי הוא:

ישמעאל גבי המערה. קול של סנדל המסומר: (סייד לע"ב) *לא כסנדל המסומר: ולא *כמנעל שאינו תפור. תימה לר"י והא קתני סיפא זה הכלל כל שניתנין בו מבלחין לחוכו ביו"ט ומפרש בגמ' דכל שבלחין בו בחול לקמר וכסנדל המסומר ניתנין בו בחול ולמאי אין מבלחין לחוכו בי"ט וי"ל דהתמיהו בו לפי שבת תקלה על ידו כי היכי דלחסר ליה בשמעתין ר' אלעזר בר' שמעון למעטו לכסות בו את הכלי או לממוך בו כרעי המטה אע"פ *שאחר כלים שמלבחין לחיסור שרי למעטן לגורן גופן ומקומן וזה הכלל דקתני התם לא קאי אלא למנעל שאינו תפור ונרגה לר"י דלפי' לרבנן דר' אלעזר דשרי למעטל לעורך גופו ומקומו מסור למעטן ב"ש אע"ג דשיולא מקום שמחת י"ט חשיב כמו לעורך גופו מדקתני למעוח דברים שמלבחין לחיסור כיון שבאת תקלה על ידו ליכא שמחת י"ט:

מתן

כב א מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה ה סמג לאוין סה טוש"ע ח"א סי' שג סעיף ו:

כג ב מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה ב:

כד ג מיי' שם הלכה יז טור ממג שם טוש"ע ח"א סי' שח סעיף ו:

רבינו חננאל

ח' צדיק קנין עבות רשעים. קולב. יש מי שאומרים מסיני תבשיט הוא להשמיע קול בדרך בנת ומחוקי בסמכרים: שליבות ושלשלאות פשוטות הן. רבא אמר הא מתניתא לצדדין קתני אין עליה חותם תבשיט דאשה יש עליה חותם תבשיט דאיש והדין כך הוא. שיהא האיש טוחר לצאת בסבעת שיש עליה חותם והאשה בסבעת שאין עליה חותם. מצני שתבשיט הוא לחן ובל תבשיט שרי אלא משום נזירה *) ודבא כרבעינן למימר לקמן (סב.) דאמר סעמים שהאשה נותנת לבעלה סבעת שאין עליה חותם להליכה אצל האומן ומניחה באצבעו עד שמגיע אל האומן. ומעמים שהאיש נותן לאשתו סבעת שיש עליה חותם לחציחה בקופסא. לפיכך אסרו אחר האיש ואחד האשה לצאת בין בסבעת שיש עליה חותם בין בסבעת שאין עליה חותם. רב נחמן בר יצחק אמר סומאה אשבת קרמית כו'. ולא בחחם שאינה נקובה כדחניא בקובה אוקימנא כדחניא כאן עם של זהב יש לה על ראשה. בחול חולקת בה שערה בשבת מנחת על פרחתה. ונו' היא לה: לא יצא בסנדל מסומר כו'. ס"ם שלפי השמד כו' משמרה היא.

*) פי' בקונ"ל שמעם ע"ד בניט כזה.

[נעיל מה:]

[לקמן קכג.]

[נ"ו כשרך נשרך אחריה]

[נעיל נב:]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה כמעמיד וכו' והעמיד הוא כמרקדמוס קנה שקורין (כ) ר"ה סמוך וכו' וכרי סוף כשבשם: (ג) ד"ה סנדל וכו' משמרת למחק כ"ל ותיבת למעלה מחק:

גליון השים

מתני' ולא כאריון. עי' לקמן דף ע"ב בתוי"ס כל שהוא:

[ר"ל מחק זה]

אין בין יו"ט לשבת כו'. ותע"פ דכפ' משלין (ביצה דף ל: ושם) ולקמן בפ' כל הכלים (דף קכד: ושם) מוקמינן לה כב"ש דלית ב"ה לית לחמרי מתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה נמי שלא לצורך מ"מ דמי טפי י"ט לשבת הואיל ולא שייך שלא דברים שלא מטעם שהותרה לצורך לוכל נפש:

השתא חמץ שריקן כו'. בפרק קמא דסוכה (ד' ב: ושם) גבי רבי יהודה מכשיר עד תרבעים וחמשים לחמה לא פריך השתא חמשים כו' וכן בריש תע"פ (כתובות דף ג: ושם) גבי הכל חכמים חומרים משהה לחם עם חשכו לחפילו שתים ושלש שעים בלח כחובה וגרחה לר"י דכל היכא דפשיטא ליה דבעי למימר לפי' טובא לא פריך הכל היכא דליכא לפרוכי ד' וה', לפילו טובא ד"ל התחלה סנדל המסומר וכן בפרק בתח כותים (:דף קפ ושם) פריך [גבי] וכמה היה קיטויה ר' מחיר לומר לפילו מ' וג' יום לליכא למימר לפילו טובא לחין סנהרא שיחשב דס קיטוי מיום תחילת עיבורה ומשמע ליה בכל הני דפיעורא בתרא דוקא ולהכי פריך לימא פיעורא בתרא ולא לימא פיעורא קמא ולקמן בפרק מפנין ד' וה' קופות (דף קכו:) פריך נמי השתא חמש שרי ד' כו' משמע ליה דעפי שריקן משום טורח שבת ומשני רב ממדת ד' מחוסר קמן חמש מחוסר גדול ושמואל משני מבני ד' וה' לפילו טובא כדאמרי לימני חמשים דסבר לפילו טובא מני לפעות ובלבד שלא יגמור לת החוסר פי' קרקעית החוסר משום חשוני גומות וכדאמרן התם וח"ת דבפרק תע"פ (כתובות דף ס: ושם) אמרינן תיוק יונק והוך לפילו ד' וה' שעים ולא פריך לף על גב דהוי לוקת מדפריך התם מחבילתו על התפו ומשני לידי ולידי חד פיעורא וי"ל דת בכחוש הת בבריח והת דאמרינן בפרק הזהב (חולין דף קלב:) כהן טבא שתים וג' שבחות פעור מן המחעות מכחן ולילך חייב במחעות לחומר ר"י דנקט שתים לרבי דתים ליה בהבא על יבמתו (יבמות דף סד:) דבתרי זימני הוי חזקה וג' (נרסב"ג*):

דעבר

משלחין כלים בי"ט בין תפורין בין שאינן תפורין מכל מה שנחל ממנו. חלמא לאו בר מעבועי' בי"ט הוא דהא קתני התם כל שהכלים שמותרין לוכל נפש מותרין לטלטל בי"ט הוא: **מיבעי ליה כיופיא**. שתין טוחין מלחכה ונקבלין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות כי ההיא מעשה דהוה כיופיא: **דמיסורא**. בעשיים מלחכה: **ומפילו לרבי חנינא בן עקיבא**. בפרק חומר בקדש גבי טמא מי חטאת ואפר חטאת כיוצא בהן בכרים וכספינה שנמצא כזית מן המת תחוב בקרקעית של ספינה ועוטמתו וקאמרי רבנן דגזרו שלא יעביר אדם מי חטאת בספינה ולא על הגשר ולא ישיטם על פני המים לחד ירדן ולחד שלא בירדן ופליג ר' חנינא ואמר לא לחשרו חלא בירדן ובספינה ולא גשר ולחר בירדן דגזירה שגזרו מחמת מחורע אין להם לגזור חלא מעין המחורע: **דשלחי משלחי נכרים** • ברוחב לו בעומק: **חלא לחזק**. שמסמרותיו נעשו לחזק הטקב שקורין שול"ח עם הפנחת שקורין לינפיי"ל חבל שעוי מיתר דלא גזרו חלא מעין המחורע והכא לחזק היו כשחם מסמרים דסנדל: **שפיס מכאן**. לגד מיטון: **ואחד** בריחתו לגד התגבעות ואחד לגד עקיבו, ושתים מכחן לגד פנימי לעבר בין הרגלים: **מרפיותיו**. לרוטותיו: **סנדל פנומפ**. שתחתון שלו היה שוה שעבב מלד זה ודק מלד זה וכשדורס עוטה לגד הדק ונלריך להגביהו שיהא שוה לגד שכנגדו: **מיפס**. שם חכס וכנו של ר' רחבה דפומפדיתא הוא*: **תפרו מכפניס**. שנתן מנעל של עור לפניס מן הסנדל שתפרו פורדרי"ן בלע"ז: **מוסר**. שנועתי מרבי יוחנן ונועמח לא יחענת. **מוסר**. לקבוע בו מסמרים מבחוץ: **עשאו**. למסמר כמין כלבוס בלע"ז מינפיילו"ן שני רחשין חדין וכפופין ונועץ שני רחשים בעץ כדחמרי' בסוטה (יב:) כלבוס של ברזל מכניסין לה לתוך פיה: **מוסר**. הואיל ונשתנה משחר מסמרים לחת גזרו חלא מעין המחורע: **מיפסו**. מלמטה: **מכל מעלעלין שומו**. דסורת כלי עליו: **מוסר**. דילמח שחי לטוטפת: **נזרו רוב מסמרומיו כו'**. לקמן מפרש לה: **מוסר**. הואיל ונשתנה משכמו שהיה דמעין המחורע גזרו: **עשאו**. לרחש ממחר רחב כמין טס שו שעשאו חד כמין יתד: **מע"נ דישתחר טובא**. **וכלבד שייהו מעות**: **שנגמרו**. מלמעלה ורשומו ניכר בתוך העץ לפילו טובא דלא מיכר שחיטו בבריותיו: **שנשקרו**. לגמרי שחין ניכר שהיה בו יותר ל' ור' [לין] טפי לח, לוי"ה ולשון חבירו לישכה: **נוטפ שחי**. שכולן נריכין לו להשוותו ולין לחד מהן לחזק: **שמחה לאחי**. לחלק בין טוטה לשלין טוטה: **נרסי**. יומנו נמי. דקפרכת לעיל מינה ואמרי' דאמר כמאן' לישה נמי לתרוחי לעולם כרבי נתן וטוטה שחי שהחם מחזיר עד שבע חבל לין טוטה, ומן ו: **מפחברין טעמא**. לחסור למעלה שמח יעלעל: **בבלאי שרי לישורי**. דל' חייל מבבל הוה כלחמריכן בסוטה* עלו ר' חייל וכנו ויסדוה: **עד דחמח רבי חייא**.

כמעשה ליחח]

[חוספ' שבת ס"ח] יבמות קטז: מגיגה כב.

[קמן קכד: קלב: מגילה ז: ביצה כח. לו: חוספ' דמגילי ס"ח]

הגהות הב"ח

(ה) גם' חמר ליה כך חני ולח: (כ) שם מלמעלה מוסר עשאו כמין טס כלל ומיכון כמין כלבוס לו ממחק:

[פסחים יב]

גליון השי"ס

רשי' ד"ה מלחין וכו' ומפי' לר"ח בן מקניל וכו' ונמחלו. עיי' זבחים נג ע"ח חוס' ד"ה מי חמחת:

כוב

[חוספ' ס"ס ותוספ' יומח ס"ר]

[שם ס"ב]

[נרסיות ס. וש"נ]

[ביצה דף כ.]

כלל מבבל לחרן ישרחל ובח דרך סוריח מפומבדיתח: **מסר פרסי**. נפלו בחים ממסמרותיו בדרך: **לסורא חסר**. (חרחי) דומה לגל דומה

ואפילקא בסנדל מסומר אחד שבת ואחד יו"ט אסור דיו"ט ושבת כי הדדי נינהו: **הא דר' חנינא בן עקיבא דאמר** לא אפרו אלא בירדן ובספינה. וכן משה שהיה מפורש ביבמות פרק האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים. מעשה באחד שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה ונמצאת כזית מת תחוב בקרקעיתה של ספינה. באותה שעה אמרו לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן ובספינה [וצריך לעיין] התם כדי שיטברר לו השמועה היטב: קיל סנדל המסומר לחוק אפר לגוי מותר כרב יהודה אפר שמואל דהא מסתם דרייקי אשמעתיה לאוקימה דאמרינן וכמה לגוי דשרי ר' יוחנן אמר ב' מכאן וב' מכאן וא' בתרסיותיו ר' חנינא אמר ג' מיכן ג' מכאן וא' בתרסיותיו וכו' חנינא קיל"ל דר' יוחנן לבבי ר' חנינא תלמיד הוא. והא דאמר ליה איפה לרבה בר בר חנה אחון תלמידי דר' יוחנן (אחון) עבידו כר' יוחנן לאו משום דהלכה כר' יוחנן אלא משום דבאתריה דר' יוחנן ביותר מחמש נהגו בו איפור. ודברים המותרים ואחרים נהגו בהן איפור אי אתה רשאי להתירן בפניהם. *) ור' אבי נבי קם ליה כר' חנינא דשבע מותר והא דקתני ר' מחיר עד י"ב בנופה הוא. כגון שניפל עקיבו ולדברי הכל. ור' חייא מיתר בה הרבה. בפורא אמרו כ"ב בפומבדיתא אמרי כ"ד. תפרו לסנדל מבפנים שרי משום דהוי ליה מנעל ואנדל נזרו רבנן אמנעל לא נזרו. כמין כלבוס מותר. אמר רב ששת חיפהו כולו בממסרים כדי שלא יהא קרקע אוכל ממנו מיתר חניא כוותיה דרב ששת לא יצא האיש בסנדל המסומר ולא ימייל בו מבית לבית אפילו ממטה למטה, אבל מטלטלין אותו לכסות בו את הכלי ולסמוך בו כרעי המטה ור' אלעזר בר' שמעון אוסר. נשרו רוב ממסמרותיו ונשתייר בו ד' או ה' מותר, ורבי מתיר עד שבע. *חיפהו בעור מלמטה וקבע לו מסמרות מלמעלה מותר. עשאו (ג)(במין כלבוס או) כמין מס או כמין יתד או שחיפהו כולו במסמרות כדי שלא תהא קרקע אוכלתו מותר הא גופה קשיא אמרת נשרו רוב מסמרותיו־אע"ג דנשתיירו בהו טובא, והדר תני ארבע או חמש מותר: השתא חמש שרי, ארבע מיבעיא? א"ר חסדא ארבע מסנדל קטן, וחמש מסנדל גדול: ורבי מתיר עד שבע: והתניא רבי מתיר עד שלש עשרה נוטה שאני, השתא דאתית להכי, לרבי יוחנן נמי לא קשיא נוטה שאני. אמר רב מתנה ואמרי לה אמר רב אחדבוי בר מתנה אמר רב מתנה אין הלכה כר' אלעזר בר' שמעון, פשיטא *יחיד ורבים הלכה כרבים! מהו דתימא מסתברא טעמא דרבי אלעזר בר' שמעון בהא, קמ"ל. אמר רבי חייא אי לאו דקרון ליה 'בבלאי שרי אסורי' שריגא ביה טובא, וכמה? בפומבדיתא אמרין עשרין וארבע, בסורא אמרין עשרין ותרתין, אמר רב נחמן בר יצחק וסימניך עד דאתא מפומבדיתא לסורא חסר תרתי: ולא ביחיד בזמן שאין ברגלו מכה:

*) מדברי רבינו נלמה סיום גוסק נעי מיניה לכ הוגה מרכ חמי וכו'.

*) [ועי"ע תוס' עירובין נ. ד"ה עד ותוס' יומח כג. ד"ה שתים ותוס' סוכה ב: ד"ה עד ותוס' כתובות נו. ד"ה שתים ודף ס. ד"ה רבי יהושע ותוס' נדה לז: ד"ה תרבעים] הא

הנושא את האשה בכתובות(קנ):ואפי'לר' חנניא בר עקיבא דאמר לא אפרו אלא בירדן וספינה ובמעשה שהיה. זה הסיפור עיקרו במעשה חנינה בפ' תומר בקודש (דף כג) וביבמות בפרק האשה [שהלכה] היא ובעלה למדינת הים שלום בינה לבינה (קנו) מאי מעשה שהיה דאמר רב יהודה אמר רב מעשה בארם אחד שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה ונמצא כזית מת תחוב בקרקעית של ספינה באותה שעה אמרו לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה: **ולא ביחיד בזמן שאין ברגלו מכה** דבני מערבא אמר ר' אבא

מסורת השס

דעבד הכי עבד. פירוש דכרייתא לא פליגא אדרבי יוחנן ולא ר' יוחנן אכרייתא וה"פ כתפילין תע"ב דימים מסוכה לענין כהן יד וכהן רגל וכן לענין תליסה יכול לגעול על שמאל תחילה כרייתא נמי קתני דתע"ב דשמאל מסוכה לתפילין יכול לגעול על ימין תחילה וה"ת ה"פ דאתי אתפילין דרבי יוחנן על רבי שמעון שכתב ט' על ימין ואתפילין דרבי שמעון שכתב ט' על שמאל מפסיק ביניהן ואתי לאחלופי ולמיסר

כל שריפה שלשה בני אדם כאחד. גרסה ר"י דגרסינן כאחד והכי פירושו מדקתני כאחד למעוטי משמע דבר' קמיעים מיירי ונעיל קתני כל שריפה ושנה ושלש משמע קמיע אחד ומשני דהכוונה דלעיל למעוטי קמיע והך למעוטי גברא וה"ה לפיל לא כתרפתו יחד אלא הא דנקט כאחד למעטיון דבר' קמיעין מיירי ולמעוטי גברא:

תלתא קמיעין לג' גברי תלת תלת זימני. פירוש שכתב לתת אחד בג' לישנות וכל אחת הועילה לג' אנשים או לאחד שלש פעמים קשה לרשב"ם ק"ו קמיע ג' היכי לימא מתני' הלת מיד כשנתרפא האדם שלישי בקמיע ג' [פעם א'] לימא מתני' גברא וכיון דאחמתי גברא ודלי אחומה החיגרת תועיל מכאן ואילך וי"ל כגון דבני קמיעין הללו ריפאו תלת זימני לתרי גברי וקמיע שלישי לאחד מהך תרי גברי תרי זימני והשתא מימחו ככר תרי קמיעי וגברא וקמיע שלישי לכתף לא ליתמחי וחזר וריפא קמיע שלישי לאדם שלישי להשתא לא בעי אחת אחת המחתא גברא והמחתא קמיע:

תלת תלת זימני. הוה מצי למימר חד תלת זימני ואיכא חד זימנא תלת בעי למימר שיהיו שלשה קמיעין מומחין: **חד** קמיע לתלת גברי. גרסה ר"י דה"ה לחד גברא תלת זימני חדלי לגבי המחתא גברא הוה למכתיב ליה בשמוך לי תמחתי בחד גברא מתלת קמיעי לבל לעניין המחתא קמיע דעדיף לן קל מיבעיא ליה דפשיטא דמלינן בהמחתא קמיע ולא למלינן מזליה דהאי גברא הוא דמקבל כתפא והאי דנקט לתלתא גברי משום רבותא דלפילו הכי גברא לא לתמחי: **תלת** קמיע לחד גברא מלי. תימה מיפשוט ליה מדתני לעיל לזיזו קמיע מומחה כל שריפה שלשה בני אדם ומוקמינן לה לתמחוי גברא משמע דוקא תלת גברי לבל חד גברא לא מלתא דקתני כל שריפה אדם לי' בר' קמיעין ובקונטרס פי' בפי' מימחי גברא מימחי קמיע שלשה אדם זה מומחה שריפה שלשה אנשים והקמיע מומחה שריפה כאב זה ג' אנשים ולהאי פירושא נמי לא לימחי גברא תלת דוקא לאותו לחש וקשה לר"י לפירוש זה דהא למלינן לקמן חד קמיע לתלתא גברי קמיע לימחמי *גברא לא לימחמי ויש לישב לשון הקונטרס דה"ק שלשה אדם זה לחש זה בשלשה חיגרות לי' אנשים זה ג' אנשים דשלשה אדם זה מומחה שריפה לחש זה ג' אנשים והלחש מומחה שריפה לחש זה ג' אנשים וגם זה אין נראה לר"י דאם בשנין זה נמי קרוי חד קמיע לתלתא גברא הדרא קושיא לדוכתיה ואם הוא קרוי בשנין זה תלתא קמיע לתלתא גברי חד חד זימנא הא למלינן לקמן דגברא לימחמי ולא קמיע לכך נראה לר"י כדפירש וכן פירוש אחר שפי' בקונטרס מיושב מן הראשון: *דאי לאמחוי קמיע. פירש בקונטרס דשלשה הקמיע לבדו מומחה ע"י אדם זה מימה דהוה עלמו פירש בשמוך גבי תלת תלת זימני דכל לחש שריפה ג' קמיעות הללו מומחים מיד כל אדם לחש"פ שרוצה לומר הקונטרס שרופא אחד כתבם מדפירש ואין לומר שמזל הרופא גרם וכן גראה ודלי מיקר דלא ע"י אדם זה לבד נעשה הקמיע מומחה אלא אף מיד כל אדם דהא למלינן בשמוך דתלתא קמיע לתלתא גברי תלת תלת זימני לימחמי גברא ולימחמי קמיע ואלי תלתא קמיעי לתלתא גברי דקתמר לייתי שרופא אחד ועשאם דבעינן אחר לא לימחמי גברא ולא"כ אלי דקתמר נמי תלת תלת זימני לייתי נמי שרופא אחד כמו ריפוי וקתמר לימחמי קמיע ואייטו ע"כ מיד כל אדם דלי מיד רופא זה הא בלחו אבי הוא מומחה בכל קמיעין שבעולם וממה שפירש נמי נגי תלת תלת זימני כל לחש ריפא ג' פעמים ואפילו אדם אחד חזר בו מזה לפירש לימחמי קמיע אלא א"כ ריפא ג' אנשים:

איתמחי קמיע. פירש בקונטרס ואין לומר מזל הרופא גרם דאין הדבר תלוי בחכמתו ממש שרוצה ליתן טעם לימחמי לימחמי קמיע במזל הרופא היה נכון להיות שכבר הומחה שריפה ג' אנשים בג' מיני קמיעים ולא היה נכון להיות בקמיע ולא ידע רשב"ם מה טעם טען על זה דהא לא לימחמו אחר קמיעין של אחר תולדים אע"ג דהרופא לימחמי בכל קמיעין שבעולם ה"ל אלא ג' קמיעים נמי להיות ברופא אחד שלא יהא נריך להרבן כמו שפירשתי לעיל ר"י בשנין ביבא המחתא קמיע והמחתא גברא. בגם אחת והמניא

בשיר ובטבעת ויצא בו ברשות הרבים משום מראית העין והתניא אי זהו קמיע מומחה כל שריפא ג' בני אדם כאחד לא קשיא הא לגבי אדם למחויי גברא הא למחויי קמיעא. אמר רב פפא פשיטא לי: תלת קמיע לתלת גברי תלתא תלתא זימני=איתמחי גברא *ואתמחי קמיע, תלתא קמיע לתלתא גברי חד חד זימנא: גברא איתמחי קמיעא לא איתמחי, חד קמיע לתלתא גברי: קמיעא איתמחי גברא לא איתמחי, בעי רב פפא תלתא קמיע לחד גברא מאי-קמיעא ודאי לא איתמחי, גברא איתמחי או לא איתמחי: מי אמרינן הא אסי ליה או דילמא מולא דהאי גברא הוא דקא מקבל כתפא תיקו: איבעיא להו: קמיעין יש בהן משום קדושה או דילמא אין בהן משום קדושה, למאי הילכתא? אילימא לאצולינהו מפני הדליקה ת"ש דברכות והקמיעין אע"פ שיש בהן אותיות ומענינות הרבה שבתורה אין מצילין אותן מפני הדליקה ונשרפים במקומן אלא לענין גניזה ת"ש היה כתוב על ידות הכלים ועל ברעי המטה *יגוד ויגנזנו אלא ליכנם בהן בבית הכסא מאי: יש בהן קדושה ואסיר או דילמא אין בהן קדושה וישרי? ת"ש ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה הא מן המומחה נפיק ואי אמרת קמיעין יש בהן משום קדושה זמנין דמיצטריך לבית הכסא ואתי לאיתיוהו ד' אמות ברחיר הבא במאי עסקינן בקמיע של עיקרין והתניא אחד קמיע של בתב ואחד קמיע של עיקרין אלא הבא במאי עסקינן בחולה שיש בו סכנה והתניא אחד חולה שיש בו סכנה ואחד חולה שאין בו סכנה אלא כיון דמסי אפ"ע גב דנקיט ליה בידיה נמי שפיר דמי והתניא

כגיר. תלמודא: **מפני מראית העין**. דלא מיחזי כמאן דכמי ליה לרפואה אלא לתכשיט ולאו תכשיט הוא אלא מחמת דלגם מולי: **ופפניף כל שריפה ג' בני אדם**. ולעיל קתני כל שריפה ושנה ושלש ואפילו אדם אחד: **פפ לפמפויי גברא כו'**. הא דקתני ג' בני אדם משום דסתם ג' בני אדם שלשה מיני תלאים ותיירי בג' מיני קמיעין שתינן דומין זה לזה ולמחתוי גברא שנעשה מומחה בכל קמיעים שיעשה לעולם כרחמרינן בב"ק (דף נ"ז) גבי שור וחמור וגמל נעשה מועד לכל תבל הקמיע ליטו מומחה לס יכתוב רופא אחר אחד מהן: **ופפ**. דקתני כל שריפה ושנה ושלש מייירי בחולי אחד וכתבו זה אלחש ג' פעמים לו לאדם אחד או לשלשה ולימחמוי קמיעא מייירי דנעשה הקמיע לבדו מומחה על יד אדם זה או אם כתבוה שלשה רופאים נעשה קמיע של אחד זה' מומחה מיד כל אדם: **שלשה קמיעי**. ג' מיני לחש: **שלשה שלשה** וימני. כל לחש ריפא שלשה פעמים ואפילו אדם אחד: **אחמתי גברא**. ככל קמיעות לעולם שהרי הומחה בשלשה מיני קמיעים: **ואחמתי קמיע**. שלשה קמיעין הללו נעשים מומחים מיד כל אדם שהרי ריפא כל אחד ג"פ ואין לומר מזל הרופא גורם לאין הדבר תלוי במזל הרופא אלא בחכמתו ואין לומר נמי (פ) החולה גרם שמתרפא על ידי קמיעין שהרי בשלשה חכמים החזק: **קמיעא לא אחמתי**. לבד מיד רופא אחר: **אד קמיע לשלשה גברי**. לאולי אחד: **קמיעא אימחמי**. מיד כל אדם: **גברא לא אימחמי**. לקמיע אחד שיש על לחש [זה] ועל חולי זה: **שלשה קמיעי**. על שלש מיני חולי: **קמיעא לא אימחמי**. מיד אדם שהרי לא ריפא אלא פעם אחת: **מוליה דפלי גברא**. מלמלכו על חולי זה למקבל לקמיעא ולא"ם מחמני' ללעיל שמעינן לה דאני כל שריפה ושנה ושלש לאדם אחד ולוקימנא לימחמי קמיעא ולא לאחמתי גברא ולא לתמרינן מזליה הוא, לא דמי, שהם אחד כמיעא הוא ולימא למיחלייה במזלא דגברא אלא דקמיע, הני ולאי בגברא תלוי לו ברופא לן במחרפא הלכך מיבעיא לן במאי ניחליה: **נמנוניפו**. כשנא שלחלך שהמעורכת כשאר כאחד הקדם: **מברכות**. שחקנו חכמים כגון חשנה של ר"ה שים בהן מלכיות וזכרונות ושופרות: **מענינות**. מפרשיות הרבה שכותבין בהן שם מקרות של רפואה: **היה כתוב שם יגוד**. *יקון מקום השם ויגנזנו: שהם בית הכסא שלהן כשדות: **שים בו סכנה**. לי שקיל ליה מיניה דשרי למיטל בהן לבית הכסא משום פקוח נפש: **אף על גב דנקיט ליה בידיה**. תכשיטו הוא הלכך לי נמי מייתי ליה ד' לחמות בידים לא מקייב: שלא

ואתמחי קמיעא לגבי אדם זה ג' אנשים ולהאי פירושא נמי לא לימחמי גברא תלת דוקא לאותו לחש וקשה לר"י לפירוש זה דהא למלינן לקמן חד קמיע לתלתא גברי קמיע לימחמי *גברא לא לימחמי ויש לישב לשון הקונטרס דה"ק שלשה אדם זה לחש זה בשלשה חיגרות לי' אנשים זה ג' אנשים דשלשה אדם זה מומחה שריפה לחש זה ג' אנשים והלחש מומחה שריפה לחש זה ג' אנשים וגם זה אין נראה לר"י דאם בשנין זה נמי קרוי חד קמיע לתלתא גברי הדרא קושיא לדוכתיה ואם הוא קרוי בשנין זה תלתא קמיע לתלתא גברי חד חד זימנא הא למלינן לקמן דגברא לימחמי ולא קמיע לכך נראה לר"י כדפירש וכן פירוש אחר שפי' בקונטרס מיושב מן הראשון: *דאי לאמחוי קמיע. פירש בקונטרס דשלשה הקמיע לבדו מומחה ע"י אדם זה מימה דהוה עלמו פירש בשמוך גבי תלת תלת זימני דכל לחש שריפה ג' קמיעות הללו מומחים מיד כל אדם לחש"פ שרוצה לומר הקונטרס שרופא אחד כתבם מדפירש ואין לומר שמזל הרופא גרם וכן גראה ודלי מיקר דלא ע"י אדם זה לבד נעשה הקמיע מומחה אלא אף מיד כל אדם דהא למלינן בשמוך דתלתא קמיע לתלתא גברי תלת תלת זימני לימחמי גברא ולימחמי קמיע ואלי תלתא קמיעי לתלתא גברי דקתמר לייתי שרופא אחד ועשאם דבעינן אחר לא לימחמי גברא ולא"כ אלי דקתמר נמי תלת תלת זימני לייתי נמי שרופא אחד כמו ריפוי וקתמר לימחמי קמיע ואייטו ע"כ מיד כל אדם דלי מיד רופא זה הא בלחו אבי הוא מומחה בכל קמיעין שבעולם וממה שפירש נמי נגי תלת תלת זימני כל לחש ריפא ג' פעמים ואפילו אדם אחד חזר בו מזה לפירש לימחמי קמיע אלא א"כ ריפא ג' אנשים:

קמיעא שהרי בשלשה חכמים החזק ממש לדלא לתמרינן לימחמי קמיע אלא א"כ ריפא ג' אנשים:

איתמחי קמיע. פירש בקונטרס ואין לומר מזל הרופא גרם דאין הדבר תלוי במזל הרופא בחכמתו ממש שרוצה ליתן טעם לימחמי לימחמי קמיע במזל הרופא היה נכון להיות שכבר הומחה שריפה ג' אנשים בג' מיני קמיעים ולא היה נכון להיות בקמיע ולא ידע רשב"ם מה טעם טען על זה דהא לא לימחמו אחר קמיעין של אחר תולדים אע"ג דהרופא לימחמי בכל קמיעין שבעולם ה"ל אלא ג' קמיעים נמי להיות ברופא אחד שלא יהא נריך להרבן כמו שפירשתי לעיל ר"י בשנין ביבא המחתא קמיע והמחתא גברא. בגם אחת והמניא

לתמן קמו:ומ"ש [מכ' סופרים פ"ה מ"ג] [ניר' כאלון יצור]

מרכין ו. [מכ' סופרים פ"ה מ"ג] [ניר' כאלון יצור]

הגהות הב"ח
(ו) רש"י ד"ה ולימחמי כו' נמי מזל מחולם גרם: (א) ה"ג ד"ה ואי: ד"ה ואי ה"ג: ד"ה ואי ה"ג: ד"ה ואי ה"ג

שלא יאמרו . דלא הוי תכשיט שלו אלא דרך מלבוש : כמכוסה עור . דליכא נטורתי לי מעייל ליה בכסא ולא בעי למיסקליה : תוכן תפילין . ותע"ג דמכוסה עור שהתרצע לגרות שהפרשיות כתובות בהן תחוכות בדפוסיו של עור : פסח משום ש"ן . שעשויה מעור החילון עלמא קומט טו ג' קמטין כעין ש"ן מצדי והדלי"ת והיו"ד עשויין בקצר שקובר הרלועה (ו) אחת לצפון ואחת למזרח כמין ד' ולרועה קטנה מאד תלויה בה ואין בה אלא כפיפה כמין יו"ד וכופלה בעוד הצוד לה והיא כפופה לשלש : ורדע . ברוע"ז : סנוגרמא . עור אחת כובע המתכת : פומקי . לפצלייאות של ברזל במלחמה : מרתני' כגולגלתי . מפרש בגמרא וכן כוכלת : פליטון . בלסמ"ן משחת לפסיפס : מייכם מטפח . קסבר לאו תכשיט ניכהו : גמ' אמר עולא נמי עולפופין בשיש . לטבעת יקרי דטבעת שים עליו חותם לס יצא פטור ואם אין עליו חותם ויצא חייב חטאת : בשקין . שמתכסין בהן מפני הגשמים שקין מלכוש שק : אלא כל אדם . תלמ"ד אע"ג דלא רגילי ביה מגו דלגבי הלי מכשיר לגבי הלי נמי מכשיר הוא : סמוסא דפילין . בשבת בשוק או בדרך : מכניסן . לעיר דרך מלבוש : זוג זוג . כדרך שהוא לוכש בחול אחד בראשו ואחד בזרוע ומולגן ומוזר ומניח זוג אחר ומכניסן וכן כולן : ואחד פחוס . ותע"ג דלאו תכשיט לחוד ניכהו, מגו דהוו תכשיט לחים שרי לקשה: לילה זמן תפילין הוא וכן שבת . הלכך לעולם זמנם הוא ואין להם זמן קבוע שתהא מלוכן מעת עשה שהזמן גרמא להפסר נשים מהן הלכך נקט לילה ושבת משום דפלוגתא בתרוייהו ואי הוי סבירא ליה לרבי מאיר בחד מינייהו דלאו זמן תפילין הוא נמלא זמן קבוע לתפילין והוו להו נשים פטורות : נשים חייבות . הלכך תכשיטין הן לה : ובפ' טוענה כלאחר יד הוא . למחני' קאי והולאת טבעת שמוליאתה דרך מלבוש בחנבע וזה שחיבו תכשיט לה למחי חייבת חטאת הרי לא הוליאה כדרך כל המוליאין שכל המוליא לחוכו בייסיס ולא דרך מלבוש : גוברים . שטולחת חומסות תמיד לממונין החתיה לחמר חנו כך וכך משוח לפלוני והרי חומסה בידה הלכך רגילה היא להניחה בחנבעה ומיהו תכשיט לא הוי לידה לחין דרך נשים בכך ומיהו דרך הולאתה של זו בכך : לים מאי חיכא למימר . דקחמר שולא וחילופיהם בחים דמחייב חטבעת שחין עליה חותם יד הוא, שחין דרכו להוליא בזו דרך מלבוש : לקופסא . לחיקקרייכ"ה בלע"ז כדי להניעה שם וי"מ שהקופסא חחומה בו וכשפוחחה חוזרה וחוחמת בה ולא נהירא דאם כן מנחתה בחבעה על שמחזירה לבעלה מיבעי ליה : מלא לומן למקנה ומיהה בחבעה . למאי דרך הולאה היא : מבכנתא . טקקל"ה *ע"ש שמכבנת וקושרת מפחחי החלוק : חומרתא דפילון . קשר שקושר בו *שם שמו פילון וריחו ערב ובלע"ז בלסמ"ו ואחה שריחה רע טוענתו עליה : ורבנן מנכי מכשיט הוא . הלכך אם יצחה פטורה ומיהו לכתחלה לא תלא דילמא שלפא ומחויא : למרמיט . להניח בזוחרים כמו שקיל ורמי : ס"ג ואחה שריחה רע לא שלפא ומחויא . שגוחת הוא לה : ופמניא ר' אליעזר פומר . והכא שרי לכתחלה : סד . דקחני פוטר: כי קאי אר' מאיר . כהניא מחניח לא חיישו רבנן חלא ר"מ לחודיה וגבי חיוב דר"מ שייך למיחני רבי אליעזר פוטר ואע"פ שהוא מחיר לכתחלה : סד כי קאי אברבנן . כחניחין דלטיל דחיישו רבנן בה ואחמרו פטור פריש ר' אליעזר בהדיא למילחיה לחיפלוגי עלייהו ואמר יולאה לכתחלה : ומאי

רבינו חננאל

ושמעינא אם מוחרין עור (כיון) שעיר דמי והא דתניא לא יכנס אדם בתפילין לבית הכסא קבע אפי' להשתין מים החם משום ש"ן דאמר אביי ש"ן של תפילין הל"ם . ת"ר איזהו קטיע מוטחה כל שריטה ושנה ושלש אחד קטיע של כתב ואחד קטיע של עקרין

והתניא רבי אושעיא אומר ובלבד שלא יארזנו בידו ויעבירנו ארבע אמות ברשות הרבים [אלא] *הכא במאי עסקינן במחופה עור, והרי תפילין דמחופה עור ותניא *הנכנס לבית הכסא חולץ תפילין ברחוק ארבע אמות ונכנס החם משום ש"ן דאמר אביי [ב]*ש"ן של תפילין הלכה למשה מסיני ואמר אביי ד' של תפילין הלכה למשה מסיני ואמר אביי יו"ד של תפילין הלכה למשה מסיני: ולא בשריון ולא בקסדא ולא במגפיים: "שריון" = *וורדא, "קסדא" - אמר רב = סנוארתא, "מגפיים" - אמר רב = פוסקי : מתני' לא תצא אשה במחט הנקובה ולא בטבעת שיש עליה חותם ולא בכוליאר ולא *בכובלת ולא בצלוחית של פלייטון *ואם יצתה חייבת חטאת דברי ר' מאיר וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פלייטון : גמ' *אמר עולא וחילופיהן באיש אלמא קסבר עולא כל מידי דחזי לאיש לא חזי לאשה ומידי דחזי לאשה לא חזי לאיש מתיב רב יוסף *הרועים יוצאין בשקין ולא הרועים בלבד אמרו *אלא כל אדם אלא שדרכן של הרועים לצאת בשקין [אלא] אמר רב יוסף קסבר עולא נשים עם בפני עצמן הן *איתיביה אביי [ה] *המוצא תפילין מכניסן זוג זוג אחד האיש ואחד האשה ואי אמרת נשים עם בפני עצמן הן והא מצות עשה שהזמן גרמא הוא *וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות! התם קסבר ר"מ לילה=זמן תפילין הוא *ושבת=זמן תפילין הוא הוה ליה מצות עשה שלא הזמן גרמא וכל מצות עשה שלא הזמן גרמא נשים חייבות; והא *הוצאה כלאחר יד היא! אמר רבי ירמיה באשה גזברית עסקינן אמר *רבה (בר בר חנה אמר רבי יוחנן) תרצת אשה, איש מאי איכא למימר? אלא אמר רבא *פעמים שאדם נותן לאשתו טבעת שיש עליה חותם להוליכה לקופסא ומניחתה בידה עד שמגעת לקופסא, ופעמים שהאשה נותנת לבעלה טבעת שאין עליה חותם להוליכה אצל אומן להתקן ומניחה בידו עד שמגיע אצל אומן : ולא בכוליאר ולא בכובלת : מאי כוליאר? א"ר *מכבנתא, כובלת" אמר רב-חומרתא דפילון וכן אמר רב אסי חומרתא *דפילון, ת"ר לא תצא בכובלת ואם יצתה חייבת חטאת דברי ר"מ וחכמים אומרים *לא תצא ואם יצתה פטורה רבי אליעזר אומר יוצאה אשה בכובלת לכתחלה במאי קמיפלגי: רבי מאיר סבר משאוי הוא ורבנן סברי תכשיט הוא ודילמא שלפא ומחויא ואתיא לאיתוייה ורבי אליעזר סבר מאן דרכה למירמיה, אשה שריחה רע, אשה שריחה רע לא שלפא ומחויא ולא אתיא לאתוייה ארבע אמות ברשות הרבים, *והתניא *ר' אליעזר פומר בכובלת ובצלוחית של פלייטון לא קשיא *הא "כי קאי אדרבי מאיר הא כי קאי אדרבנן-כי קאי אדרבי מאיר דאמר, חייב חטאת, אמר ליה פטור כי קאי אדרבנן דאמרי פטור אבל אסור, אמר איתו "מותר לכתחלה",

והתניא ר' יוסי' אומר ובלבד כו' . תימה לר"י דילמא משום מרחית העין דוקא הוא לאסור מדרבנן כמו קושר בסיר ובטבעת דהסתם ליכא למינזר דלפילו מייתי לה ליכא לאסורה מדלורייתא ואומר ר"י דבלא ילחזו בידו משמע לפילו בקומלו לליכא מרחית העין אלא לאיסורא דלורייתא ליכא ולפילו למ"ד כל דבר שאסרו חכמים משום מרחית העין לפילו בחדרי חדרים לאסור הכא לא שייך למינזר דלפילו עומד בשוק וטשלח בקומלו אין כאן מרחית העין :

שין של תפילין . ול"ג דלי"ם וי"ד של תפילין כו' כדמוכח בפ' במה מדליקין (לעיל סח:) גבי הא דתני רב יוסף לא הוכשרו למלאכת משיס כו' ומוקי לה לרלוטותיהן ולא פריך דלי"ם של תפילין הלכה למשה מסיני כדפריך גבי ש"ן* :

וחילופיהן בחים . *תוי"ט דלחמיר מטחת עשה שהזמן גרמה כשים פטורות . פירוש דהוי מצוי וליחסר ות"ת והא הולאה כלאחר יד היא ומרית משום בזיון תפילין וי"ל כיון דמצוי הוא ויכול לבא לידי חיוב חטאת היכא דמוליא בלא שימוש משום בזיון לא שריון ליה : חין

טבעת שתכשיט לאיש אינה לאשה זכן להיפך

נרכות כג. | נעיל כח: מנחות לה. | פירוש שריון מטבעות קטנ' | [גיר' הערוך בכובלת] | [תוספתא, פ"ו מדרש נה:] | עירובין נו: תוס' דעירובין פ"ח ביצה טו. | [עירובין.וש"נ] | קידושין כט. וסס נסמן | נעיל רבא | [כך מלחם פי' מלשון כובלה בסמן מתרגמין דפילה בסמטא וכיוי בכרחים] | [עי' תוס' לעיל ג. ד"ה כך מהכו]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה החם וכו' הכתוב שנאמר החת לשון : | [תוספ' פ"ב מדרש ע"ש]

[מנחות כט. וסס נסמן] | [קידושין כט. וסס נסמן] | [ב"ק קיז. וסס נסמן] | [ב"ק קיז. וסס נסמן] | [ב"ק קיז

ומאי רבי מאיר . היכא תנאיה דהא רבי מאיר כלא קאמר ופליג רבי אליעזר עליה : כד"א . דרבי אליעזר פוטר והאי פוטר הויא מותר לכתחלה כדלקמיה : כשיש בה כשעה . פלייטון יש בהאוה חומרתא העשויה כקמיע, לכיון דיש בה כשעה מכשיע היא לזה שבריחה רע, ולמשלף ולזיקוי נמי לא חיים כדלמרן דנטרת הוא לה : אבל אין בה כשעה . מומרתא לחודא לאו מכשיע הוא וחייבת : ואפ"ה אומרים . הא דקתני "אין בה כשעה חייבת" לומת דקסבר רבי אליעזר המוליה לוכלין בשבת בכלי פחות מכשיעור דלא מיחייב על הוצאת לוכלין פחות מכשיעור כדלקמן,

וכאי ר' מאיר דתניא *לא תצא אשה במפתח שבידה ואם יצאת חייבת חטאת דברי רבי מאיר, רבי אליעזר פוטר *בבובלת ובצלוחית של פלייטון כובלת מאן דכר שמה חסורי מחסרא והכי קתני וכן בבובלת וכן בצלוחית של פלייטון לא תצא ואם יצאה חייבת חטאת דברי רבי מאיר רבי אליעזר פוטר בכובלת ובצלוחית של פלייטון *במה דברים אמורים כשיש בהם בושם אבל אין בהם בושם חייבת אמר רב אדא בר אהבה ואת אומרת המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי חייב דהא אין בה בושם בפחות מכשיעור בכלי דמי וקתני חייבת רב אשי אמר בעלמא אימא לך פטור ושאני הכא דליתיה לממשא כלל: °וראשית שמנים ימשח אמר רב יהודה אמר שמואל זה פלייטון מתיב רב יוסף *אף על פלייטון גזר רבי יהודה בן בבא ולא הודו לו ואי אמרת משום תענוג אמאי לא הודו לו? אמר ליה אביי ולטעמיך° הא דתניא °השותים במזרקי יין" ר' אמי ור' אסי חד אמר קנישקנין וחד אמר שמזרקין כוסותיהן זה לזה הכא נמי דאסיר והא *רבה בר רב הונא איקלע לבי ריש גלותא ושתה בקנישקנין ולא אמר ליה ולא מידי, אלא כל מידי דאית ביה תענוג ואית ביה שמחה גזרו רבנן אבל מידי דאית ביה תענוג ולית ביה שמחה לא גזרו רבנן : °השוכבים על ממטות שן ורוחים על ערשותם" *אמר רבי יוסי ברבי חנינא מלמד שהיו משתינין מים בפני מטותיהן ערומים מגדף בה ר' אבהו אי הכי היינו דכתיב °לכן עתה יגלו בראש גולים משום דמשתינין מים בפני מטותיהם ערומים יגלו בראש גולים: אלא א"ר אבהו אלו בני אדם שהיו אוכלים ושותים זה עם זה, ודובקין מטותיהן זו בזו, ומחליפין נשותיהן זה עם זה, ומסריחין ערסותם בשכבת זרע שאינו שלהן א"ר אבהו ואמרי לה במתניתא תנא ג' דברים מביאין את האדם לידי עניות ואלו הן *המשתין מים בפני מטתו עזות, °ומזולזל בנטילת ידים, ושאשתו מקללתו בפניו "המשתין מים בפני מטתו עזות אמר רבא לא אמרן אלא דמהדר אפיה לפורייה אבל לבראי ליח לן בה, ומהדר אפיה לפורייה נמי לא אמרן אלא לארעא אבל במנא ליח לן בה. °ומזולזל בנטילת ידים אמר רבא לא אמרן אלא דלא משא ידיה כלל אבל משא ולא משא ליח לן בה, ולאו מלתא היא דאמר רב חסדא אנא משאי מלא חפני מיא ויהבו לי מלא חפני טיבותא" ושאשתו מקללתו בפניו אמר רבא על עסקי מאי *דכתיב °ויאמר ה' יען כי נבהו בנות ציון" שהיו מהלכות בקומה זקופה "ותלכנה נטויות גרון" שהיו מהלכות עקב בצד גודל "ומשקרות עינים" דהוה מלאן כוחלא לעינייהו ומרמזן "הלוך ותפוף" שהיו מהלכות ארוכה בצד קצרה °וברגליהן תעכסנה" אמר רב יצחק בר' אמי °מלמד שמטילות מור ואפרסמון במעליהן ומהלכות בשוקי ירושלים וכיון שמגיעות אצל בחורי ישראל בועטות בקרקע ומתיזות עליהם ומכניסות בהן יצר הרע כארס *בכעום מאי פורענותיהם כדדריש רבה בר עולא °והיה תחת בושם מק יהיה" מקום שהיו מתבשמות בו נעשה נמקים נמקים °ותחת חגורה נקפה" מקום שהיו חגורות בצלצול נעשה נקפים נקפים °ותחת מעשה מקשה קרחה" מקום שהיו מתקשטות בו נעשה קרחים קרחים °ותחת פתיגיל מחגורת שק" פתחים המביאין לידי גילה יהיו למחנוקת שק °כי חתת יופי" אמר רבא היינו דאמרי אינשי חלופי שופרא כיבא *(וספח) ה' קדקוד בנות ציון" אמר רבי יוסי ברבי חנינא מלמד שפרחה בהן צרעת: כתיב הכא "ושפח" וכתיב התם °לשאת ולספחת" ה' פתחן יערה רב ושמואל: חד אמר שנשפכו בקיתון וחד אמר שנעשו פתחיהן כיער. אמר רב יהודה אמר רב אנשי ירושלים אנשי שחץ היו: אדם אומר לחברו במה סעדת היום בפת עמילה או בפת שאינה עמילה, ביין גודלי או ביין

על דלטפת לטפוף (מנות פ"ב מ"ו) : **טעכסנה** . כמו וכעכם לל מוסר לויל (משלי ז) והוא לרם של נחש וקרי ליה עכם על שם שליטו מטילו לללא על ידי לעמ : **נכעטום** . נחש כעוסה : **נמקים** . כמו המק בשרו (זכריה יד) : **נגללו** . בגדי"ל נלח : **נקפים** . חבוטות לשון המנקף רגלו ויקף סבבי היער (ישעיה י) : **מתקשטות** . היינו שעל שמורקות ומפרכסות : **מתגיגיל** . דומה למקשה כעין טוטריקון : **מתגיגיל** . טוטריקון פתח גילה לותו מקום : **כי חתת יופי** . כי כל תלה יבא לך תחת יפייך : **כיבא** . קיוטור"ת ליחה כמו שיחנא וכיבי דקדוניו דפלימו (דף פח:) : **פתחן** . כמו פתחיהן: **שנשפכו כקיתון** . שופכות לם זיבה : **יערה** . כמו ותער כלה (בראשית כד) : **כיער** . נתמלאו שער ומחטוות לתמרים : **פנשי שחץ** . מדברים בלשון גלוה ולעגי שפה : **סעדת** . תסמוך . **פת עמילה** : פת עמילה . בעולה : **שאינה עמילה** . בריא"ת"ש בלע"ז : גורדלי . לבן היה :

יין

מז א טוש"ע א"ח סי' שמ סעי' ב :

מז ב ג מיי' פ"ו מהל' נזקוח הלכה יט טוש"ע א"ח סי' קנח סעיף ב :

מח ד מיי' פכ"ח מהל' תיסורי ביאה הלכה כ' טוש"ע א"ח סי' כח סעיף ו :

רבינו חננאל

ראשית שמנים כמשמעו ואפילו מאן דמפר לא מפר אלא בשיש בה בושם. אבל אין בה בושם חייבת. קנישקנין כום שיש בה שתי פיות ושותין ממנה שנים כבת אחת. מסקנות עינים דהוו מליין כוחלא רמוא. ארס בכעום. פי' הויה כשתכעום גוררת ומשלכת. ארס קשה. פי' פת עמילה. אשה בעולה ופת שאינה עמילה בתולה. וכולן על זה הענין: צלצול חנור. כרגרסין בפוף מנחות (דף קט:): זלזול בצני עודן מביאה לידי עניות וגלות (שד סה.)

רב נסים גאון

פותיב רב יוסף אף על פלייטון גזר ר' יהודה בן בבא. עיקר זאת הברייתא בתוספ' סוטה בפוף המסכת בפולמוסה האחרון נזרו על תפת חתנים אלו והוריות המוזהבות כו' אף על פלייטון גזר ר' יהודה בן בבא ולא תודו לו :

[תוס' ס"ה ע"ב] [נקמן סה.]

[תוספתא סה ע"ב]

ה מיצ"א אוכלים (בכלי) פחות מכשיעור אי' חייב ע"ג הכלי

[תוספ' דסוטה פע"ז]

[ע"ז עב:ע"ש]

קדושין עח:

(**) בסוגריים: דברים שבדיך מים ענות

ד ומסרחין בזמרקי יין ורבי אמי ורבי אסי פירשו זהו קנישקנין כלי זכוכית תרוך ולו שכי פיות ויין נזרק מזה לזה : שמזרקין . על ידי תומטת כדלמר בהחליל (סוטה לף נג:) מטייל בחמני כסי: **כי נמי דאסור** . למסמי המחת בקנישקנין: **מסחינין** . דלייך מסרוחים: **לידי עניות** . דלמרינן בע"פ (פסחים דף קיא:) שרת דעניותת נכיל שמיה ונכיל קלי ליה ולוכב מקום מיחום גומסחין מים לפני מטתו היינו מיחום: **ערום** . תורמת דמנילתת נקט מתוך שהוא ערום ליטו יולת לחזן להסחין לטוחת הוא לו לנטום ולנלת : **אבל לבראי ליח לן בה** . שהקיוטר מרוך וניחז למרחוק : **מצא ולא מצא** . שליטו רוחן ומספסף יפה חלת מטנו מיס כגון רביעית מלומלם : **על עסקי מצוה** . שחטנו רוצה לקטרם לה : **גאוה** . היינו קומה זקופה : **ותלכנה נטויות גרון . שהיו טולות עקב נגד גודל** . למעט בהילוכם שהיו מסחכלין בה והיו שוחה בפסיעותיה ורכך טוטין גרון לילך בנחת לפי שחיטו רוחה לרגלין: **ומשקרות עינים דמלין בכוחלא** . לשון "סיקלת" : **ומרמזן** . לת הבחורים : **מיקוב** . לשון הכטה : **פלוך ופסוף שהיו מטלטות מרוכם בגד קנדם** . שחרחה לפה על רחש חבריה והוא טו לה **ומשוטות בין לפיכך מספר בנטיתן** : **ופסוף** . כמו וקרי ליה עכם על שם שחיטו מטילו ללא על ידי לעמ : **נכעטום** . נחש כעוסה : **נמקים** . כמו המק בשרו (זכריה יד) : **נגללו** . בגדי"ל נלח : **נקפים** . חבוטות לשון המנקף רגלו ויקף סבבי היער (ישעיה י) : **מתקשטות** . היינו שעל שמורקות ומפרכסות : **מתגיגיל** . דומה למקשה כעין טוטריקון : **מתגיגיל** . טוטריקון פתח גילה לותו מקום : **כי חתת יופי** . כי כל תלה יבא לך תחת יפייך : **כיבא** . קיוטור"ת ליחה כמו שיחנא וכיבי דקדוניו דפלימו (דף פח:) : **פתחן** . כמו פתחיהן: **שנשפכו כקיתון** . שופכות לם זיבה : **יערה** . כמו ותער כלה (בראשית כד) : **כיער** . נתמלאו שער ומחטוות לתמרים : **פנשי שחץ** . מדברים בלשון גלוה ולעגי שפה : **סעדת** . תסמוך . **פת עמילה** : פת עמילה . בעולה : **שאינה עמילה** . בריא"ת"ש בלע"ז : גורדלי . לבן היה :

[פ"ל ושפחה]

גליון השי"ם

גמ' ומלול נגעי"ם . עי' סוטה ד ע"ב תוס' ד"ה ועקב : רש"י ד"ה וניטעמין וכו' וכן קנישקנין. עי' ע"ז דף עב ע"ב ד"ה קנישקנין:

מסירת השי"ם

עין משפט נר מצוה

כיון מרדלי . שחור כלעמר לבנה שחורה : **כמסב רחב** . מיסב מטה שמיסב עליה כשעת אכילה ולענין ניחוף אשה שמה : **קנר** . לאחוזה : **חבר טוב** . אשה טובת מראה : **דלימלמי מלכתא** . כך שמה : **מתני' נאלם** . מפרש בגמ' קולפא מטוק"ס בלע"ז : **וכפסו מרכופס** . ולי' מכסיטין ניהו לה יהו בטלין לעתיד : **בירים** . בגמרא מפרש : **עסורה** . חיונה מקבלת טומאה : **ויונתן כהן** . ללה שלפא ומחויא שלה ירחה שוקה : **בכלין ממלין** . בגמ' מפרש לה : **גמ' שרגא בציפרא** . נר בלהריס מתוך שחיט נריך חיט נחה לבל בזמן הזה שהוא עת מלחמה מכסיטין הן : **ופלינא** . הא דקתני בטלין לימות המשיח פליגא דשמואל דלשמואל אין בטלין לימות המשיח :

נמ יחדל . משמע לטולם אלמא יש עניות ועשירות ג"מ נחמות שנתנבאו הנביאים ולא יהיה כעבדי עול (זכריה יד) לא לימות המשיח נתנבאו אלא מן העולם הזה לאם כן מהל לך לחבון : **מפייב ליס** . ברייתא דקתני בטלין לימות המשיח לרבי חייא בר אבא : **נמ נתנבאו** . דברי נחמיה שלהן : **עין לא ראתה** . עין של בניאים לא שלטה לראותו : **בדברי סורס כסיב** . הוי זהיר לחזר על משנתך שמהא מזומנת לך בשעת הדין להביא ראיה כחרב על ירך גבור לנלח במלחמה והוא הדרך והדרך : **דלינמר מינים** . לגרום שמעתא מרביא ואף על גב דלא ידע לכולהו טעמיה : **ודדר ליסבר** . טעמיה דהא קשה ליה לרב כהנא ולא הוה ידע להאי טעמא ותלמודיה הוה קיש ליה מדהוה בר תמני סרי : **סמסדדין** . שולחן ומטיבין ולא לקפא ללא להתחדד : **ודדרך** . כמו ומחדך : **ופורך** . ותלמדך (ג) : **למיימינין** . של תורה שמפפפפין טעמיהן בדקדוק וטורחין כימין המיומנת למלאכה : **טוסר וכבוד ליכא** . בחמיה כיון לתיכא לתרך ימים כ"ם טוסר וכבוד : **למסמיכין כה** . שהין נניעים בה כל לרכן לפי נמי "מיימינין בה" עוסקין לשמה "מסמיכים" שלא לשמה : **הנומין זה נוה** . ושהין ושתנין בה בנחת רוח מתעסקין כדי שילמדו זה מזה : **ידבר עמים תחתינו** . יפפיל וכל שפלות בנחת ל"ת השתין מהיגין זה לת זה להבנתה של הלכה כמו לך נחה (שמות לג) ידבר תרגום של יהגה : **ומי יאמר לו מה תעשה** . שומר מלות יוכל לומר לו : **סמקשיבין** . מלמדים זה לת זה ומביאים זה מזה ולינמא דקרא נקט : **כנגיס** . כמי מדרשות : **מכיריס מקשיבים** . זה לזה,להס אני לומר שימיעוני קולס : **ושתנס** : **כרם דודי** . כתריה כתיב : **סמדניים** . מלמדין זה לת זה ולומרים בה וגלמוד וכבין בין שניהו הולין ושין לנו רב ללמדנו : **גורפת** . שורם הדבר קלת למהו מרבם : **גדול סמנוס** . לפי שהין העני בוש בדבר : **ומעיל ניכס** . מעות ומלאי להסחכר בהן למחניס שכר ותיידי לחייבי רבי לחבה לחמר ריס לקיס נקבו כל הני מילי דלחבתה דלחמר להו ר' לחבה מסמיה : **מוגרו** . הלכה בו שסופך ליהנות מתלמודו : **על פדור כשכוסו** . שהיהו יודע בדקדוקי מלות ושין חסידותו שלם וסופך לעמוד מתני : **מוגע חסד** . שהיהו מניח העניים לבבה לפתחו : **נמס** . להייהו לעבד : מרעהו

[ג"ר המכוך פאי אלה קיסל פ' דומה למקל וכו' ורלשבו עגול כמו כדור וכו' ע"ש]

[כרכות לד: לקמן קנה: פסחים סה. סנהדרין לח: נם.]

[ג"ר דרבינא]

[ג"ר שמעון בן לקיש]

בין תרדלי,במסב רחב או במסב קצר,בחבר טוב או בחבר רע-א"ר חסדא וכולן לזנות. אמר רחבה אמר רבי יהודה עצי ירושלים של קינמון היו ובשעה שהיו מסיקין מהן,ריחן נודף בכל ארץ ישראל,ומשתרבה ירושלים ננגנו ולא נשתייר אלא כשעורה ומשתבח בגוזי דצימצמאי מלכתא :

מתני' *לא יצא האיש לא בסייף ולא בקשת ולא *בתרים ולא באלה ולא ברוסח ואם יצא חייב חטאת,רבי אליעזר אומר תבשיטין הן לו וחכ"א אינן אלא לגנאי שנאמר °וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות *ולא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה".בירית טהורה ויוצאין בה בשבת, כבלים טמאים ואין יוצאין בהן בשבת : **גמ'** *מאי באלה?°קולפא : ר' אליעזר אומר תבשיטין הן לו : תניא אמרו לו לרבי אליעזר וכי מאחר דתבשיטין הן לו מפני מה הן בטלין לימות המשיח?אמר להן לפי שאינן צריכין שנאמר °לא *ישא גוי אל גוי חרב וחדוי לנוי בעלמא אמר אביי מידי דהוה *אשלרנא בטהיתרא ופליגא דשמואל דאמר שמואל *אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד גליות בלבד שנאמר °כי לא יחדל אביון מקרב הארץ°מסייע ליה לרבי חייא בר אבא דא"ר חייא בר אבא °כל הנביאים לא נתנבאו אלא לימות המשיח אבל לעולם הבא °עין לא ראתה אלהים זולתך ואיבא דאמרי אמרו לו לר' אליעזר וכי מאחר דתבשיטין הן לו מפני מה הן בטלין לימות המשיח אמר להן אף לימות המשיח אינן בטלין היינו דשמואל ופליגא דר' חייא בר אבא א"ל אביי לרב דימי ואמרי לה לרב אויא,ואמרי לה רב יוסף לרב דימי ואמרי לה לרב אויא,ואמרי לה אביי לרב יוסף מ"ט דר"א דאמר תבשיטין הן לו?דכתיב °חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך".א"ל רב כהנא למר בריה *דרב הונא האי בדברי תורה כתיב!א"ל *אין מקרא יוצא מידי פשוטו,א"ר כהנא:כך הוינא בר תמני סרי שנין והוה גמירנא ליה לכוליה הש"ס ולא הוה ידענא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו עד השתא,מאי קמ"ל: דלינמר אינייש והדר ליסבר : סימן זרות : א"ר ירמיה א"ר אלעזר **שני תלמידי חכמים** המחדדין זה לזה בהלכה הקב"ה מצליח להם שנאמר °והדרך צלח אל תקרי "והדרך" אלא וחדדך ולא עוד אלא שעולין לגדולה שנאמר °צלח רכב" יכול אפילו שלא לשמה?תלמוד לומר °על דבר אמת"יכול אם הגיס דעתו ת"ל °ועגוה צדק"ואם עושין כן זוכין לתורה שניתנה בימין שנאמר °ותורך נוראות ימינך"רב נחמן בר יצחק אמר זוכין לדברים שנאמרו בימינה של תורה דאמר רבא בר רב שילא ואמרי לה אמר רב יוסף בר חמא א"ר ששת מאי °דכתיב °אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד"אלא בימינה אורך ימים איבא עושר וכבוד ליבא? אלא למיימינין בה-אורך ימים איבא,וכ"ש עושר וכבוד,למשמאילים בה-עושר וכבוד איבא,אורך ימים ליבא,א"ר ירמיה אמר ר' שמעון בן לקיש **שני תלמידי חכמים** הנוחין זה לזה בהלכה הקדוש ברוך הוא מקשיב להן שנאמר °אז נדברו יראי ה' וגו' *אין דיבור אלא נחת שנאמר °ידבר עמים תחתינו *מאי ולחושבי שמו?א"ר אמי אפילו חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה,א"ר חיננא בר אידי כל העושה מצוה כמאמרה אין מבשרין אותו בשורות רעות שנאמר °שומר מצוה לא ידע דבר רע.א"ר אסי ואיתימא ר' חנינא אפילו הקב"ה *גוזר גזירה הוא מבטלה שנאמר °באשר דבר מלך שלטון ומי יאמר לו מה תעשה"וסמיך ליה "שומר מצוה לא ידע דבר רע",אמר רבי אבא אמר רבי שמעון בן לקיש **שני תלמידי חכמים** המקשיבים זה לזה בהלכה,הקדוש ב"ה שומע לקולן שנאמר °היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני"ואם אין עושין כן גורמין לשכינה שתסתלקת מישראל שנאמר °ברח דודי ודמה וגו'"אמר רבי אבא א"ר שמעון בן לקיש **שני ת"ח** *המרבילים זה לזה בהלכה הקדוש ברוך הוא אוהבן שנאמר °ודגלו עלי אהבה,אמר רבא והוא דידעי צורתא דשמעתא *והוא דליתיה להו רבה במתא למיגמר מיניה,(א"ר) אבא א"ר שמעון בן לקיש °גדול המלוה יותר מן העושה צדקה *ומטיל בכיס יותר מכולן,(א"ר) אבא אמר ר' שמעון בן לקיש °אם תלמיד חכם נוקם ונוטר כנחש הוא חגריהו על מתניך אם עם הארץ הוא חסיד אל תדור בשכונתו,אמר רבא כהנא אמר רבי שמעון בן לקיש ואמרי לה אמר רב אסי אמר(*ריש לקיש) ואמרי לה אמר רבי אבא אמר רבי שמעון בן לקיש °כל המגדל כלב רע בתוך ביתו מונע חסד מתוך ביתו שנאמר °למס

מט א מיי' פ"ט מהל' שבת הלכה ח סמג לאוין סה טוש"ע ח"מ סי' ש"ח סעיף ז :

נ ב מיי' פי"ב מהל' מלכים הלכה כ :

נא ג מיי' פ"ח מהל' תשובה הלכה ז :

נב ד מיי' פ"י מהל' מ"ע הלכה ח טוש"ע י"ד סי' רמט סעיף ו :

נג ה מיי' פ"ו מהל' דעות הלכה ג כ :

[סי' שכט שמכין ט ולהלמו עכ]

כלי זיין [שוחשבין גם תבשיטין מחיכה כהיג ישאו]

[מולין מ:

[מות המשיח לעומת זמננו]

נד ו מיי' פי"ח מהל' מלכים הלכה ד :

[יבמות יח: כה.]

שני ת"ח ... גליון הש"ם

גמ' מנא הני מילי דשבוע גליות עי' פסחים נ ע"ב

[עי' תוס' ע"ז כב: ד"ה לגלות וכו' שהביאו תפילות רפ"י דהכא]

[נ"ל וא"ר]

[נ"ל וא"ר]

ה מגדל כלב ר ע

מיכה ו

[עתי' ע"ז שם]

[נ"ר שמעון בן לקיש]

ואילך למעבדה ממקה היא. פ"ה דכתיב במעבה מדין למעבדה ולמיד וגו' וכתיב מתחמתו לחמם וכביכול ולא כהירא דע"כ מתחמתו לא לחכל הצבי קלי דהא בהמות נמי הוו בצבי ולאו בני קבולי טומחה ניחהו לכן ר"ל משום דכתיב בתריה ויקח *(מהם) כל כלי מעשה דקאי אכל הכלים שבלקחו ויליפינן לקמן כלי כלי מכלכים:

בירית פתח למעבדה עומדת. פי' בקומכרס (ה) בשוק להחזיק בתי שוקיה שלא יפלו וילאו שוקיה וקשה לפי' זה דת"ק בכבלים למטי מין יולאין למלי דס"ד השתא דאין חילוק בין בירית לכבלים אלא בזה בחתם וזה בחתם לכן ר"ל דלפשר ליתן בלא גילוי שוקיה ומש"ה כבלים אין יולאין בהן דילמא שלפא ומחויא דמכשיט לטי הס לאכל בירית שהיא בחתם לא שלפא ומחויא דאין זה מכשיט דכיון שאין לה אלא בחתם נגמי היא לה ומש"ה ניחא בירית שהורה דלאו מכשיט לטי הוא וכלי מתמיש כמי לא הוי אלא כלי המשמש כלי דומיא דמטבא הכלי דאמר לטיל דמהור וכן פירש הקומכרס וטעמא דכבלים שמחים משום דמכשיט הס לטי כלפי: **ובתוב** עליו בשבי שיטין יו"ד ה"ח מלמעלה וקדם למ"ד למטה. גרסה לר"ח שהיה כתוב יו"ד ה"ח כמוף שיטה דלאומה וקדם ל' בתחלת שיטה שהיא והשתא נקרא יפה ואין לפרש כמשמעו דת"ק חיטו נקרא כהלכתו: **מניין** לאריב כל שהוא שמא שלמת מ"ל לו בגד. ות"ת והא לטיל בפרק כמה מדליקין (דף כו: ושם) לא מרבינן אלא ג' על ג' וי"ל להשם מיירי בבא מבגד גדול שלבלבה מיירי בחריב כל שהוא דמשתמלה לא היה לשוף עליו ותרוייהו שמעינן מאו בגד דשקולים הס דמשיב כל שהוא אריב מתחלה כמו ג' על ג' מבגד גדול"ות"ת ואלמיך בגד כל שהוא למה הוא שמא והא בעינן שיטולטל מלא וריקן דומיא דשק וי"ל דהלאו הוא לכוף ולקפל וליקח בו מרגלים או מאו ושם אחמר ת"ק פשוטי כלי עור אמתי שהורין הרי לאוין הס לקפל בו שום דבר כמו הכא וי"ל דמייתי בעור שלוק שהוא קשה: **מניין** לאריב כל שהוא שמא. ושם אחמר תיפוק ליה דמכשיט כל שהוא שמא מדמשיב בכלי מדין מבעא ליה לומר דאפשר שהמבעא היא עבה וגדולה מאד ולא הוי כל שהוא: **אריב** ומכשיט. פי' אריב וחיו מכשיט שמא מכלי מעשה דמ"מ בעינן שיעור קלת דת"ק אלא דכ"ש מאי הוי: **הדהוא** במדין כתיב. **ונמדין** הוי לומר להחמיר דמה לטמא שכן טומאתה חמור ומשני גמר כלי כלי מסרך פירוש מה כלי" להמור בשרץ ממשא בשרץ חף כלי" להמור מעשה בשרץ ושקצם דת"ק הוה ליה למיפרך הוה בטומאתה מת כתיב ועוד כי משני גמר כלי כלי הוה ליה לשנויי גמר בגד ועוד ל"ש דכתיב להההוא במדין כתיב בשלל מדין ולא מיירי קרא בטומאתה כלל והיכי ילוף לאריב ומכשיט כל שהוא שמא מכל כלי מעשה ומשני גמר כלי כלי פי' כי היכי דלכלי דכתיב גבי מרעים מיירי לעניין טומאתה הכי גמי כלי דכתיב גבי מדין לעניין טומאה:

מרעהו חמר °שכן בלשון יונית קורין לכלב למס רב נחמן בר יצחק אמר אף פורק ממנו יראת שמים שנאמר °ויראת שדי יעזבנו[ק] יוב' הדיא *איתתא דעיילא להדהוא ביתא למיפא, נבח בה כלבא, איתעקר ולדה, אמר לה מרי דביתא לא תידחלי דשקילי ניביה ושקילין טופריה, אמרה ליה *שקולא טיבותיך ושדיא אחיזרי כבר נד ולד. אמר רב הונא מאי דכתיב °שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך, ודע כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט "עד כאן דברי יצר הרע מבאן ואילך דברי יצר טוב, ריש לקיש אמר °עד כאן לדברי תורה מבאן ואילך למעשים טובים: *בירית מהורה: אמר רב יהודה "בירית" זו אצעדה מתיב רב יוסף **בירית טהורה ויוצא בה בשבת** ואילו אצעדה טמאה היא? ה"ק בירית תחת אצעדה עומדת. יתיב רבין ורב הונא °קמיה דרב ירמיה ויתיב רב ירמיה וקא מגמגם ויתיב רבין וקאמר: בירית באחת, כבלים בשתים, א"ל רב הונא אלו ואלו בשתים ומטילין שלשלת ביניהן, ונעשין כבלים, ושלשלת שבו משויא ליה מבא. וכ"ת כרבי שמואל בר נחמני *דאמר רבי שמואל בר נחמני א"ר *יוחנן מניין למשמיע קול בכלי מחבות שהוא מטא שנאמר °כל דבר אשר יבא באש תעבירו במשמע, בשלמא התם קא בעו אפילו דיבור אלא הכא מאי בעו לה לקלא וקעביד מעשה הכא מאי מעשה קעביד? הכא נמי קא עביד מעשה דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משפחה אחת היתה בירושלים שהיו פסיעותיהן גסות והיו בתולותיהן נושרות עשר להן בכלים והטילו שלשלת ביניהן שלא יהיו פסיעותיהן גסות ולא היו בתולותיהן נושרות, אתיער בהו ר' ירמיה אמר להו *יישר וכן א"ר יוחנן. כי אתא רב דימי א"ר יוחנן לאריב כל שהוא שמא, מציץ, א"ל אביי וציץ אריב הוא והתניא *ציץ °במין טס של זהב ורוחב שתי אצבעות ומקף מאוזן לאוזן וכתוב עליו בב' שיטין יו"ד ה"א למעלה וקודש למ"ד למטה ואמר ר' אליעזר בר' יוסי אני ראיתיו בעיר רומי וכתוב "קדש לה' "בשיטה אחת כי סליק רב דימי לנהרדעא שלח להו *דברים שאמרתי לכם מעות הם בידי ברם כך אמרו משום רבי יוחנן לחבשיט כ"ש שהוא טמא, מציץ, ומניין לאריב כ"ש שהוא טמא °מאי בגד, תנו רבנן אריב כ"ש טמא ותבשיט כ"ש טמא אריב ותבשיט כ"ש טמא, **מוסף** שק על הבגד שטמא משום אריב אמר רבא אריב כל שהוא טמא מציץ אריב ותבשיט כל שהוא טמא °מכל כלי מעשה, א"ל הדהוא מרבנן לרבא ההוא במדין כתיב א"ל גמר כלי

תורה אור כדתמרינן בחלן מרפות(חולין דף נפ:)

גמל ביבי חים ליה: **שקילי טופרים**. כמולות לפרגיו מלמרוע: **שקולא** כמולה טובתך ומולמת על הקולים: **טיבותיך**. טובת הגוף נחמתך כמו מחזיק טוב הברי"ת בלע"ז: **עד כאן**. עד ולא כי על כל אלה וגו': **עד כאן לדורש**. שמח במלמודך למוד משמחה ומטוב לב והלך בדרכי לבך להבין מה בלבך לפי לחות עיניך: **מבלן ואילך למעשים טובים**. "ודע כי על כל אלה" על כל מה שלמדת סופך ליתן לה הדין שם לת תקיים: **בלמעבד**. של זרוע: **ולאו בלמעבד ממשה היא**. דכתיב (במדבר לא) במעשה מדין "למעבדה ומלמד וגו' "וכתיב התחמתו לחם ומכיכה: **ממה בלמעבד**. מכזרוע עומדת בשוק להחזיק בתי שוקיה שלא יפלו וילאו שוקיה הלכך מהורה דלאו לטיו היא ולכלי המשמש כמי לת הוי אלא כלי המשמש הכלים דלמכין בפרקין לטיל דמהורין ויולאין בהם לטרך לבישה היא ומיבלף ותחזי כמי ליכא למיחם דלא מיגלית לשוקה: **בירים בחתם**. משוקיה: **ושלשלת מבוי לאו מגל**. בתמיה דקתני בכלים ממחים: **וכי** תימא כרבי שמואל טו': **משמיע קול בכלי מחבות**. בריש פרקין: **ופשו** [שם מ"י יחנן] **לאן שלשלת** טו'. הלכך שלשלת המשמשת חדש היא ולאו משמיש כלי דלא תקבל טומאה ואין יולאין בהן דילמא שלפא לשלשלת שהיא של זהב וממחיא דכי שקלה לשלשלת לא מיגלית שוקה שהרי בירים במקומה עומדת: **יאיר וכן אמר ר' יוחנן**. יפה אמרת וכן אמרתי מר' יומנן: **מניין**. שהוא דבר מועט ומכוח עם מכשיטי הן: **יו"ד ה"א מלמעלה קדם למ"ד מלמעבד**. כלומר הס שלם בשיטה עליונה וקדם למ"ד בשיטה תחתונה שלא להקדיש אלא לומיות למעלה מן הס מלחר שמש היו ורביט הלוי אומה *קודם לה' מלמעבד והיא היא: **מני רבימי ברומי**. שכנכס לאומר המלך ליטול מה שירלה במס' מעילה (דף מו:) במעשה בן תלמיון: **כי סליק רב דימי לנהרדעא**. חזר בו ממה שאמר ליץ אריב הוא: **מלו בגד**. דכתיב גבי שרלים שלו בגד או עור: ריבוי הוא: **אריב ומכשיט כל שהוא**. חלין אריב, וחלין מכשיט שלין אריב וכולו הוי כל שהוא. כלומר דבר קטן: **מוסף שק על בגד**. בדבר זה שהשק טמא משום אריב ולקמיה מפרש לה: **ספוג במדין כתיב**. גבי טומאת מת, וגרס ממת לא יליף להחמיר למה לומת שכן טומאתו חמורה:

כלי (רשי') טומאת מת (ע' ר"ה ד"ה א)

[ניצה כט: בחולין נג. בבא קמא סב. ב"מ מב:]

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה בירים וכו' פי' בקומכ' שומדת בשוק:

ברית כבלים (שבעת שביב השוק) מתי מקבלת טומאה

(ע' תוס' לעיל טו. ד"ה אין בו וכו')

[לעיל נג. נדרים מב: פירובין לב: ספחים נג: ב"מ מח. סנהדרין ק. שבועות מ. מה: חולין יז: ת"ש ט"ו ב"ש ש"ה ה"א שם סה: עה: ארי"ג ב"ש שם ה. מקבלים טומאה]

[נדרים לג: פירובין מח: קד. יבמות כ: עו. ב"ק קכ. קלא. סנהדרין סח. מכות מ: זבחים נד. נמלות יב: ו:. חולין עו. מנ"א מח.]

רב נסים גאון

אמר ר' אלעזר בר' יוסי אני ראיתיו ברומי וכתוב עליו קדוש לה' בשיטה אחת. ותניא בוותיה בסמ' דיומא בפ' התניאו לו את הכף (דף ם) אמר ר' אלעזר בר' יוסי אני ראיתיה ברומי וחיו עליה כמה פיסי רסים והדבר שנרם לו לצאת לרומי מפורש בסמ' מעילה בפ' קדשי מובח (דף יז) שאל ר' מתיה בן חרש את ר' שמעון בן יוחי ברומי מניין לדם שרצים שהוא טמא אמר ליה דאמר קרא וזה לכם הטמא אמרו לו תלמידיו (גור עליו) [הכים ליה] רשב"י אמר להם תלמוד ערוך הוא מפיו של ר' אלעזר בר' יוסי מפם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה על ישראל שלא ישמרו את השבת ושלא ימולו בניהם ושיבעלו נשותיהם כשהן נדות ראובן בן איצטרובלי וספר קיסוי הלך וישב עמהם אמר להם מי שיש לו אויב רוצה שיעשיר או שיעני אמרו לו עני אמר להן אם כן לא יעשו מלאכה בשבת כדי שיעני אמרו לו מבות אמר ובטלוה חזר ואמר לה מי שיש לו אויב ירבה או אלעזר בר' יוסי אני ראיתיו ברומי יושב ומשמר את הנרות על פתח ביתו ואמר לו מי שיש לו אויב ירבה או יעשיר או יעני אמרו לו עני אמר להן אם כן לא יעשו מלאכה בשבת כדי שיעני אמרו לו מבות אמר ובטלוה חזר ואמר לה מי שיש לו אויב ירבה או שיהא ע

כלי כלי. בשלים כתיב "כל כלי חשבר יעשה מלאכה" וגו' ומנופיה דקרא דשלים לא מצי יליף "דחשבר יעשה מלאכה" ללו כלי תכשיט ממש: **שק.** הוא עשוי מעזים על עזים שחיט עליו קלע קטן עשה מטלה על עזים לחלות בו בתי נפש לנותר בתוכו ממה שברכו בכך ותכשיט הוא וה"ק שהוא ממה שמוס מלריע ואע"פ שחיט מלריע: **קולע ג' נימין כו'.** ג' חומין על מסוה על טלה על עזים לבושה: **ופולה כנותר בפו.** וקליעתה זו היא מלריעתו מחמר שהוא מווי פלחמרן גבי תיכי חלילתא בריש פירקין דקרי להו מלריג והא דקחמר חני"פ שחיטו מלריג כלומר לאו מלריג ממש: **אין לי אלא שק.** העשוי ללבוש רועים: **קילקלי.** מסרך על שם שקורין פייסרכ"ע: **מכח.** ליכנלת של סרגת ותוקף ועשוין חוחה מטלה על עזים ווני ומלריג: **יכול אפילו מרכה בהבלים ובפשיחות.** לגיל"ע שעושין למדוד וקולעין מן הטלה כמו שנתלשה וחיטו שוה להם לקולע שלש נימין לעגיל שהשק שוה וזו היא מלריגתו: **יכול אפילו מרכה כו'.** הואיל וכתיב כל: **ודין הוא אשר נרכה.** ולא גריך קרא למעוטי: **אין** תימה הוא וכי דברים כוונים הם: **אם היקל במומאת ארץ אפילו בלא.** כלומר אם היקל מלטמת חבלים ומשיחות היקל לך בארץ שמומאתה קלה מומאת ערב: **נקל.** גם תלמוד בבינן חד—זה כמה שמומאתו חמורה מומאת ז': **שמא דאמרינן גזירה שוה.** וכי היכי דיליף מת מדרן למעוטי חבלים ומשיחות יליף נמי מדרן ממת **לכל מעשה עזים** לרבות קילקלי וחבק: **אין לי אלא בארץ.** ולא שק התם כתיב: **אם ריבה.** לטמא דבר הבא מזבב הסום, בטומאת ערב הוא לריבה: **אפילו מרובה.** שכל המגעות =טומאת ערב הן בין בדרן,ובגילה,ובכבת זרע,מגע הזב ,ומגע טמא מת: **נרבה אנו בטומאת ז' שכן מוסיף היא.** שחיבה בכל המגעות אלא במגע המת בלבד: **מופנה.** לריך שתהא גזירה שוה זו מב' חיבות דבגד ועור מופנין למדרס זה-אלא יהו לריכין לנופן, ומחמר שמופנין ללמוד גזירה שוה ה"ל כמאן דכתיב דרשת בקרא בהדיא ואין מחיבין עליה: **דאי אלו מופנה.** למריכן לנופן בחו ולא יליפין להו מילחת מיניהו: **דאיכא למיפרך כו'.** וה"ה דמלי למימר הכי לגזירה שוה קמייתא ומיהו לחסך לכולה בריישא בריש ופריך בסמוך להת דסליק מינה ,ובשיטתו דמחבינן בהת מיבלה גמי קמייתא: **אלא.** בחמת: **וכתיב היא בשבבת זרע.** דבגד ועור מחיים הם בו: **אלא.** לחמר. הכתובין בשרן מופנין: **סניף אחד ה"ל כו'.** פלוגתת דרבי ישמעאל ורבנן היא בשבבת זרע בהמפלת (דף נכ:): **אלא אחד.** לח אין תשובה: **ומיבעיין.** לח יש להחיב: **אפילו מיבא.** הכי יש להחיב שבן מטמאת בשבבת זרע: **לקלקולה.** של מעשה שהיו לוטה את בעת מוחלב שמא חסר חלח ממנו שבבת זרע: **דפוס של דדין.** שמוחות בו: **ניתוך.** לינטת: **אם נפקד.** לח נחסר מדם יהודים:

מנין לדבים את הקילקלי והחבק. ולח מחמר והא לח מיטלטל מלח וריקן ואי משום דלחסבר לקבלה אם חיט עשוי לכך לחו כלום הוא כדלחמר לקמן גבי קב הקיטע דלחט"ג דיש ט' בית קיבול לרחש שוקו אם חיט עשוי לקבל מהור ו"ל דהכי נמי לגם כל צורכן עין משפט נר מצוה

גח א ב ג ד מיי' פ"ל מהל' כלים הלכה יב:

רבינו חננאל

קילקלי. בלשון יון הוא הדבר הנמכר בשוק [(נלזון)] משיער של עזים והוא קשה עשוי להתניעו תחת הכרים והכסתות. חבקים כפוי הכסאות (ת"ל) או בגד או עור [או שק אין לי אלא] שק בלבד מנין לרבות הקילקלי וחבק ת"ל או שק פי' מרבינן להו מאי כלומר הוה ליה למיסר [ואריג שק. או דכתב רחמנא למה לי לרבויי קילקלי וחבק. יכול שאני מרבה בהבלים ומשיחים שיטמאו ת"ל שק מה שק מרוי ואריג אף כל מרוי הרי הוא אומר בבת כל מעשה עזים יכול שאני מרבה הבלים ומשיחים מיטמא בבת כו'. ודחינן ואם היקל במומאת שרץ שהיא קלה פי' מומאת שרץ קלה היא שהיא מומאת ערב אבל מומאת מת חמורה היא שהיא מומאת שבעה לא נתרבה ת"ל (או) בגד ועור בגד ועור ע"ש נאמר בגד ועור בשרץ ונאמר בגד ועור במת. פי' דין נ"ש ב' פסוקים וכל פסוק ופסוק כתוב מלין שאינן צריכין לפסוק ואין מילין פסיין לא נכתבו אלא בתוך פסוקים אלו לענין מהם נ"ש דין שמפרש באחד מהן שיהא גם השני כמותו וזהו שכתוב בענינו בגד ועור בשרץ בגד ועור בבת וצריכין להיות אלו בגד ועור מוסיפים בשני הפסוקים. שאם הן בפסוק אחד יתירין כגון שלמדנו מומאת בגד ועור בשרץ משבבת זרע ונמלא בגד ועור האמור בשרץ מומאה בגון זה למידין ואם יש פירכא משיבין ושורכין ואם הן אלו פסוקים בגד ועור יתירין בשרץ ובמת למידין בבת מן השרץ זה שמאין בבת דבר הבא מוגב הסוס מוגב הפרה כשם שמטמאין בשרץ ואין משיבין ואע"ג דאיכא למפרך ואם ריבה בטומאת שרץ שהיא מרובה. פי' מומאת שרץ (נחתנת) [נחתנת] בשמנה שרצים. נרבה מומאת מת שהיא מועטת שאינה אלא בבת בלבד ואוקימנא כיון שהן מוסיפה משני צדדין למידין ואין משיבין. ואלו הרבורים הל"ם להדדש בענין הזה מסורת בידי חכמים.

רב נסים גאון

הבריחא למאן [דאמר] מיטמא מצד א' למידין ואין משיבין אלא למאן דאמר למידין ומשיבין מאי איכא למימר. מחלוקת בין ר' ישמעאל ורבנן ועיקר דילמה בסמ' נדה בפרק המפלת (דף כב) אמר רב יהודה אמר שמואל משום ר' כל נזירה שוה שאינה מופנה לא עיקר אין למידין מסנה מופנה מצד אחד לר' ישמעאל למידין ואין משיבין: אמר להם משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם הראשון אמרו לו לא נפקד ממנו איש. בסמ' יבמות בפרק הבא על יבמתו (דף סח) אמרו ור' שמעון לא נפקד ממנו איש לעבירה ולדבר זה נתכוונו בהם בתשובה זו:

"כלי כלי"מהתם: מוסף "שק על הבגד שטמא משום אריג: אטו בגד לאו אריג הוא הכי קאמר מוסף שק על הבגד אף על פי שאינו אריג טמא למאי חזי? אמר רבי יוחנן שכן עני קולע שלש נימין וחולה בצואר בהן *תנו רבנן אין לי אלא שק למניין לרבות את הקילקלי ואת החבק? ת"ל או שק "יכול שאני מרבה את החבלים ואת המשיחות? ת"ל "שק" מה שק טווי ואריג אף כל טווי ואריג. הרי הוא אומר במת "וכל כלי עור ובל מעשה עזים וגו' תתחטאו" לרבות הקילקלי ואת החבק, יכול שאני מרבה את החבלים ואת המשיחות? ודין הוא טימא בשרץ וטימא במת מה בשטימא בשרץ לא טימא אלא טווי ואריג אף בשטימא במת לא טימא אלא טווי ואריג, הן, אם היקל בטמא שרץ שהיא קלה נקיל בטומאת המת שהיא חמורה? תלמוד לומר "בגד ועור-בגד ועור" לגזירה שוה: נאמר "בגד ועור" במת-מה בגד ועור האמור בשרץ לא טימא אלא טווי ואריג, ומה "בגד ועור" האמור במת טמא כל מעשה עזים אף "בגד ועור" האמור בשרץ טמא כל מעשה עזים. אין לי אלא דבר הבא מן העזים, מניין לרבות דבר הבא מזבב הסוס ומזבב הפרה? תלמוד לומר "או שק" הא אפיתתיה לקילקלי וחבק: הני מילי מקמי דליתיה ג"ש השתא דאתי גזירה שוה אייתור ליה ואין לי אלא בשרץ, בטומאת מת מניין? ודין הוא טימא במת וטימא בשרץ מה בשטימא בשרץ עשה דבר הבא מזבב הסוס ומזבב הפרה כמעשה עזים, אף בשטימא במת עשה דבר הבא מזבב הסוס ומזבב הפרה כמעשה עזים, הן אם הרבה בטומאת ערב שהיא מרובה נרבה בטומאת שבעה שהיא מועטת? תלמוד לומר "בגד ועור-בגד ועור" לגזירה שוה: נאמר "בגד ועור" בשרץ ונאמר "בגד ועור" במת, מה "בגד ועור" האמור בשרץ עשה דבר הבא מזבב הסוס ומזבב הפרה כמעשה עזים, אף "בגד ועור" האמור במת עשה דבר הבא מזבב הסוס ומזבב הפרה כמעשה עזים] ומופנה, ראי לאו מופנה איכא למיפרך מה לשרץ שכן מטמא בכעדשה *לאי אפנויי מופני *)מבדי שרץ איתקש לשבבת זרע דכתיב "איש אשר תצא ממנו שבבת זרע" וסמיך ליה "איש אשר יגע בכל שרץ" וכתיב ביה בשבבת זרע "וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שבבת זרע, בגד ועור" דכתב רחמנא בשרץ למה לי שמע מינה לאפנויי, ואכתי מופנה מצד אחד הוא, הניחא למאן דאמר "מופנה מצד אחד למידין ואין משיבין" אלא למאן דאמר "למידין ומשיבין" מאי איכא למימר? דמת נמי אפנויי מופנה-מבדי: מת אתקש לשבבת זרע דכתיב "והנוגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שבבת זרע" וכתיב בשבבת זרע "וכל בגד וכל עור, בגד ועור" דכתב רחמנא במת למה לי, ש"מ לאפנויי: "ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב אצעדה וצמיד טבעת עגיל וכומז" א"ר אלעזר "עגיל" זה דפוס של דדין "כומז" זה דפוס של בית הרחם אמר רב יוסף אי הכי היינו דמתרגמינן "מחוך" דבר המביא לידי ניחוך אמר ליה רבה מגופיה דקרא ש"מ "כומז" כאן מקום זימה: "ויקצוף משה על פקודי החיל אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר להן משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם הראשון? אמרו לו "לא נפקד ממנו איש", אמר להן אם כן כפרה למה? אמרו לו אם מידי עבירה יצאנו, מידי הרהור לא יצאנו, מיד-ונקרב את קרבן ה' תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה מפני

*) [ניק כה:]

מ"כ פ' שמיני

ויקרא יא

ויקרא יא

במדבר יט

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה מידי וכו' אמר ליקחיפם מולר

ויקרא יג

במדבר יט

ויקרא יג

נשריך מיהא לאוי ומפרש לעיל מן הוא ע"ש]

[נדה כה:]

[נקמן קנה. יבמות פ: פד. נדה כה:]

[מס' כלים]

ובמוך שהתקינה לנדתה. פ"ה בתוחו מקום שיבלע בו הדם ולא ימצפו בגדיה ול"ע דמ"כ לתולי טיטף הוא ומשו הוא כדלתמר בפ"ק (דף יח:) דכל לתולי טיטף לא תקיד ומשו הוא לכן כ"ל שלא ישל על בשרה ובייבם עליה ובמלא מלערה:

ובלבד שלא תתן לכתחלה בשבת. פירש הר"ר פורת גזירה משום שחיקת סממנים כיון דלרפואה הוא ול"ע דאם כן אם נפל לחמי לא תחזיר החמר בפרק כמרת דעירובין (דף קב: ושם) מחזירין דעיה במקדח אבל לא במדינה ול"כ לא תסרינן להחזיר הרעיה אלא משום שמא ימרח והכא לא שייך מירוח דאין שייך מירוח אלא בדבר לח כגון רעיה אבל בפלפלין ובגלגל לא שייך מירוח לכן כ"ל ובלבד שלא תתן לכתחלה מפני שכרתה כמערמת להוליחה ולפירוש זה כל הגך לעיל מוך שבאזנה ושבסנדלה אסורין להח לכתחלה וא"ת מ"ש היכי שרו לקמן פורפח על החבן לו על החנוג והח גרלה כמערמת וי"ל דהתם ניכר הדבר והכל יודעין לכך גריכה וליכא חשש שמא לבל בדבר שהיח עוסקת בתוך פיה אימ יודעין למה היח עוסקת:

ובלבד שלא תתן זקוקי בשבת ילדה וילדה בשבת זקוקי.

כך היח עיקר הגירסח והשתח פריך שפיר בשלמח זקוקי בשבת ילדה שבח הוח לה פירוש ומשום הכי לימטריך למתניתין שלא תתן לחפילו הכי מכחו עלה, שלא ילדה בשבת זקוקי לחמי נגלי הוח לה פירוש לחמי לימטריך למתניתין דלא תתן פעיטוח לכיון דגלי הוח לה ולחי מכחו עלה ושקלה להו וכיון דחתן זקוקי בשבת ילדה לחסור כל שכן ילדה בשבת זקוקי ודוחק הוח לומר זו, ול"ע לומר זו דקחני, ואית דגרסי ליפכח ובלבד שלא תתן ילדה בשבת זקוקי ושקוי בשבת ילדה" ושיו מיושב דל"ל לחמי פריך ילדה בשבת זקוקי לחמי שהרי כך הוח דרך הס"ם לעטות הפעטוח תחלה, והכי פירש מייבב גירסת זו וס"ם שלא ילדה בשבת זקוקי לחמי לימטריך נגלי הוח לה לעטוח שלא תתן בהן לחפילו כחול:

רבי ענני ברבי שמון לחמר הכל ככבול. וגרלה דהלכה כרבי ענני *מדלחמר בר' יוסי ור' ישמעחל בר' יוסי חנא הוח ופליג ועוד דבשבת מופרים הלך לחחר המיקל ור' ענני דחמיר בחלר היינו לחפילו בחלר שחינה מעורבת דבחלר מעורבת ליכח חום חדום חס כן גשים מותרות להתקשט בבית ובחלר בטבעות ובחכשיטין ולחו שחין לנו רס"ר גמור לכל רס"ר שלנו כרמלים היח שהרי ין מנותות שלנו רחבות י"ו לחמה ולח ס' ריבות בוקעים בו הרי הוח כחלר שחינה מעורבת ומותרות גשים שלנו להתקשט בטבעות ובחכשיטין בפר"ח והקשה ר"י דלפילו לי רס"ר שלנו חשיב ככרמלים היכי שרו כחן כמו חלר והחמר לקמן פרק כל כתבי (דף קב.) גבי לזיקה דמותר להליל בחלר שחינה מעורבת ולח ככרמלים ולומר רבינו ברוך כיון דלדידהו הוו להו רס"ר גמורה לח מדמו כרמלים לחלר שחינה מעורבת ולחריכן כרמלים משום רס"ר לבל לחו שחין לנו רס"ר כלל שחין להחמיר ככרמלים כ"ש וה"ר שמעון מלח כתוב בשחריבו שר שלוס דלבר שהוח רגילות להרלות זו לזו לחסור וכשחינה רגילות מותרות ונקי דידן לינן מרלות חבשיטין וטבטות ין ומ"ה מותרות לגשת בהן ושוף דבר לחרו הקלמונים דמותרות לגשת בהן דמועד יהו שוגגות ולל יהו מזידות:

חמר

שונו עיניהם מן הערוה. אמר רב ששת *"מפני מה מנה הכתוב חבשיטין שבחרין עם חבשיטין שבפנים? לומר לך כל המסחבל באצבע קטנה של אשה כאילו מסחבל במקום התורפה: **מתני'** *ויוצאה אשה בחוטי שער בין משלה, בין משל חבירתה, בין משל בהמה; ובטוטפת ובסרביטין בזמן שהן תפורין; בכבול ובפאה נכרית לחצר; במוך שבאזנה, ובמוך שבסנדלה, ובמוך שהתקינה לנדתה; *בפילפל *ובגלגל מלח וכל דבר שניתן לתוך פיה ובלבד שלא תתן לכתחלה בשבת ואם נפל לא תחזיר; שן תותבת שן של זהב רבי מתיר וחכמים אוסרים: **גמ'** וצריכא: דאי אשמעינן דידה משום דלא מאים אבל חבירתה דמאים אימא לא, ואי אשמעינן דחבירתה דבת מינה הוא אבל דבהמה לא, בר מינה הוא אימא לא צריכא. תנא *ובלבד שלא תצא ילדה בשל זקנה וזקנה בשל ילדה בשלמא זקנה בשל ילדה שבת הוא לה*, אלא ילדה בשל זקנה אמאי גנאי הוא לה? איידי דתנא זקנה בשל ילדה, תנא נמי ילדה בשל זקנה: בכבול ובפאה נכרית לחצר: אמר רב כל *שאסרו חכמים לצאת בו לרה"ר אסור לצאת בו לחצר *חוץ מכבול ופאה נכרית *רבי ענני בר ששון משמיה *דר' ישמעאל אמר הכל ככבול, תנן בכבול ובפאה נכרית לחצר בשלמא לרב ניחא, אלא לרבי ענני בר ששון קשיא? רבי ענני בר ששון משמיה דמאן קאמר ליה משמיה דר' ישמעאל בר יוסי, רבי ישמעאל בר יוסי תנא הוא, ופליג, ורב מאי שנא הני? אמר עולא כדי שלא *יתגנה על בעלה כדרתניא *והדוה בנדתה" זקנים הראשונים אמרו שלא תכחול ולא תפקום ולא תתקשט בבגדי צבעונין עד שבא ר"ע וליפד 'אם כן אתה מגנה על בעלה ונמצא בעלה מגרשה אלא מה ת"ל "והדוה בנדתה" 'בנדתה תהא עד שתבא במים *אמר רב יהודה אמרר כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור *תנן ולא בזוג אע"פ שפקוק ותניא *אידך ומסיים עמה בחצר תנאי *היא דתניא

שוטחן

מתני' יוצאה אשה בחוטי שיער בר'. אמר [רב] כל שאסרו חכמים לצאת בו לרה"ר אסור לצאת בו אפילו לחצר חוץ מכבול ופאה נכרית בר' שלא תתגנג על בעלה. והלכתא כוותיה דרב ואע"ג דאמרינן ר' ישמעאל ב"ר יוסי חנא הוא ופליג לית הלכתא כוותיה, אמר רב יהודה אמר רב כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי' בחדרי חדרים אסור, ואקשינן עליה תנן בפרקין דקמי דין תנן שאין יוצאין בחוט של צמר ולא בזוג אע"פ שהוא פקוק ותניא אפקוקין לה זוג ומפיילתא בחצר, ומשני תנאי היא דתניא כוותיה אמר רב ששת מפני מה מנה הכתוב חבשיטין שבחרין עם חבשיטין שבפנים? לומר לך כל המסחבל באצבע קטנה של אשה כאילו מסחבל במקום התורפה: **מתני'** יוצאה אשה בחוטי שער בין משלה, בין משל חבירתה, בין משל בהמה; ובטוטפת ובסרביטין בזמן שהן תפורין; בכבול ובפאה נכרית לחצר; במוך שבאזנה, ובמוך שבסנדלה, ובמוך שהתקינה לנדתה; בפילפל ובגלגל מלח וכל דבר שניתן לתוך פיה ובלבד שלא תתן לכתחלה בשבת ואם נפל לא תחזיר; שן תותבת שן של זהב רבי מתיר וחכמים אוסרים: **גמ'** וצריכא: דאי אשמעינן דידה משום דלא מאים אבל חבירתה דמאים אימא לא, ואי אשמעינן דחבירתה דבת מינה הוא אבל דבהמה לא, בר מינה הוא אימא לא צריכא. תנא ובלבד שלא תצא ילדה בשל זקנה וזקנה בשל ילדה בשלמא זקנה בשל ילדה שבת הוא לה*, אלא ילדה בשל זקנה אמאי גנאי הוא לה? איידי דתנא זקנה בשל ילדה, תנא נמי ילדה בשל זקנה: בכבול ובפאה נכרית לחצר: אמר רב כל שאסרו חכמים לצאת בו לרה"ר אסור לצאת בו לחצר חוץ מכבול ופאה נכרית רבי ענני בר ששון משמיה דר' ישמעאל אמר הכל ככבול, תנן בכבול ובפאה נכרית לחצר בשלמא לרב ניחא, אלא לרבי ענני בר ששון קשיא? רבי ענני בר ששון משמיה דמאן קאמר ליה משמיה דר' ישמעאל בר יוסי, רבי ישמעאל בר יוסי תנא הוא, ופליג, ורב מאי שנא הני? אמר עולא כדי שלא יתגנה על בעלה כדרתניא והדוה בנדתה" זקנים הראשונים אמרו שלא תכחול ולא תפקום ולא תתקשט בבגדי צבעונין עד שבא ר"ע וליפד 'אם כן אתה מגנה על בעלה ונמצא בעלה מגרשה אלא מה ת"ל "והדוה בנדתה" 'בנדתה תהא עד שתבא במים *אמר רב יהודה אמרר כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור *תנן ולא בזוג אע"פ שפקוק ותניא *אידך ומסיים עמה בחצר תנאי *היא דתניא

שוזו. לשון מזון שנהגו במרחיצות הנשים: **הבשיטין שבחון.** טובעת: **הבשיטין שבפנים.** טוחו: **לומר לך שמסחבל באצבע.** שהיח מקום טבעת כמסחבל במקום טוחו שבחרי בפרה יז על שנסחבלו בה: **מתני' בחוטי שער.** שקולעת בהן שערה: **בין משלה.** תולטת בהן שערה: תורה אור **בין משל בהמה.** כגון של סוס: **שפין תפורין.** לסבכה דהו לח שלפת להו לחחוויי: **לחצר.** לכבול ופיחה נכרית קלי דחסרו לעיל למיפק בה לרה"ר ומיהו לריך לחשמעינן דלחצר מותר וכבול דסיפח דמתני' לח חיפגנו בה חמורתי דלכולי עלמח כיפה של נמר: **פילפל נגלגל.** קלישת שער תלושה וטובדתה על שערה עם קלישתה שפרחה בטלת שער: **כמוך שבאזנה.** שטחתה לבלוע ליחה של טחת החוון: **שבסנדלה.** לחעטוג: **לנדתה.** בחוחו מקום שיבלע בו הדם ולח יטקד בגדיה: **פלפל.** פלפל לחרוך טוחנת לחה כפיה שריחה רע: **גלגל מלח.** כמו גרגיר מלח לרפוחת חולי עיניים: **שנתנה לתוך פיה.** מבעוד יום: **בן תותבת.** בלחיים ממקום לחר והיח של זהב: **רבי מתיר.** לגחת בה: **וחכמים אוסרין.** דכיון דמשוה מעחר הבישים דילמח מיחייכי עלה ושקלה לה מהתם וממחי לה בידה ובגמרת לחרינן דשל זהב נקט דווקח ל"ל בן תותבת בן של לדם היתה ולחיכח לעיל קלי ולחו לפעוגתח דרבי ורבנן והכי קחמר בשלפל ובגלגל מלח ובן תותבת בן של זהב רבי מחיר כו': **גמ'** דלח מאים. ולימח לעיל מפעולה ליה משום דמחכו עלה וממחי ליה בידיה: **דבת מינה הוא.** ולח מיכר ולח מחייכי עלה: **ובלבד שלא תצא וזקנה.** בחוטי שער של ילדה, וילדה בשל זקנה, דלבנות על שחורות-לו-שחורות על לבנות מחים וחחי למיפלף: **כל שאסרו מכאן.** בריש פרקין חוטי שער ופסחח שחסור ללכת בהן לרה"ר: **מאור לגחת לחבר.** ולח על גב דשרי למלטוליהו דשורת כלי עליהן כדלמרן הכי הן ככל הכלים הנטוים בחבר מיהו דרך מלבוש חשור דמרבלה ליה ופקעה ליה לרה"ר: **מוך מכבול ופיחה.** שמותר לחבר כדחמן בחמניהן וטעמח מפרש לקמיה: **כל ככבול.** כל הנחסרים לו לחסרו חלח לרה"ר לבל לחבר מותרים ככבול: **בשלמא לרב ניחא.** מדנקט הכי ומבקיעהו לחיקך דמיחני בהדייהו לחיסורה בריחה דמחניהן מכלל דכולהו חף לחבר בחיסורייהו קיימי: **כדי שלא יתגנה.** התירו לה קלח קישוטים הנלוים: **כדתניא.** דחמן רבנן להכי: **בנדתה.** היו דורשין הרחשונים כשמעמו כדבר המטרה ומרחיקה מבעלה: **שלא יכחול.** עיניה: **ולא יפקום.** *שרק על פניה מיפפח"ל בלע"ז וחוח לחטם: **תהא בנדתה.** בטומחתה: **עד שתבא במים.** לטבול ולחע"פ שטבלו ז' שלה ופסק מעיינה: **כל שאסרו חכמים מפני מראית העין.** שלח יחשדוהו בליסור כגון שרוין וקסדח ומגפיים לו לח יקשור גמלים זה בזה למיחזי כלחיל לחינגח: **ולא בזוג אע"פ שפקוק.** ולחו מוליד קול לח תלח בהמה בו ופעמח פריסנח בפ' בחה בהמה (נעיל דף נד:) משום דמייחזי כלחיל לחינגח: **ותניא.** בבריימח דבחלר דליכח מרחים הנין מוכר:

[נעיל מ:]

[גיר' הערוך וכן ברורה וכן מיתח במסכח שבחנויות]

[עי' תוס' מנחות לו: ד"ה מי קסבר]

נקמן קמו: ביצה ס. ע"ש יב:

[עי' נקמן נד: רש"י ד"ה וכן הפוקסת ובפ"ק מ: תוס' ד"ה פוקסת]

נכיפות כד.

נעיל נד:

נעיל נג:

נעיל מ:

סדרי רבינו חננאל

מתני' יוצאה אשה בחוטי שיער בר'. אמר [רב] כל שאסרו חכמים לצאת בו לרה"ר אסור לצאת בו אפילו לחצר חוץ מכבול ופאה נכרית בר' שלא תתגנג על בעלה. והלכתא כוותיה דרב ואע"ג דאמרינן ר' ישמעאל ב"ר יוסי חנא הוא ופליג לית הלכתא כוותיה, אמר רב יהודה אמר רב כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי' בחדרי חדרים אסור, ואקשינן עליה תנן בפרקין דקמי דין תנן שאין יוצאין בחוט של צמר ולא בזוג אע"פ שהוא פקוק ותניא אפקוקין לה זוג ומפיילתא בחצר, ומשני תנאי היא דתניא כוותיה אמר רב ששת מפני מה מנה הכתוב חבשיטין שבחרין עם חבשיטין שבפנים? לומר לך כל המסחבל באצבע קטנה של אשה כאילו מסחבל במקום התורפה: **מתני'** יוצאה אשה בחוטי שער בין משלה, בין משל חבירתה, בין משל בהמה; ובטוטפת ובסרביטין בזמן שהן תפורין; בכבול ובפאה נכרית לחצר; במוך שבאזנה, ובמוך שבסנדלה, ובמוך שהתקינה לנדתה; בפילפל ובגלגל מלח וכל דבר שניתן לתוך פיה ובלבד שלא תתן לכתחלה בשבת ואם נפל לא תחזיר; שן תותבת שן של זהב רבי מתיר וחכמים אוסרים: **גמ'** וצריכא: דאי אשמעינן דידה משום דלא מאים אבל חבירתה דמאים אימא לא, ואי אשמעינן דחבירתה דבת מינה הוא אבל דבהמה לא, בר מינה הוא אימא לא צריכא. תנא ובלבד שלא תצא ילדה בשל זקנה וזקנה בשל ילדה בשלמא זקנה בשל ילדה שבת הוא לה*, אלא ילדה בשל זקנה אמאי גנאי הוא לה? איידי דתנא זקנה בשל ילדה, תנא נמי ילדה בשל זקנה: בכבול ובפאה נכרית לחצר: אמר רב כל שאסרו חכמים לצאת בו לרה"ר אסור לצאת בו לחצר חוץ מכבול ופאה נכרית רבי ענני בר ששון משמיה דר' ישמעאל אמר הכל ככבול, תנן בכבול ובפאה נכרית לחצר בשלמא לרב ניחא, אלא לרבי ענני בר ששון קשיא? רבי ענני בר ששון משמיה דמאן קאמר ליה משמיה דר' ישמעאל בר יוסי, רבי ישמעאל בר יוסי תנא הוא, ופליג, ורב מאי שנא הני? אמר עולא כדי שלא יתגנה על בעלה כדרתניא והדוה בנדתה" זקנים הראשונים אמרו שלא תכחול ולא תפקום ולא תתקשט בבגדי צבעונין עד שבא ר"ע וליפד 'אם כן אתה מגנה על בעלה ונמצא בעלה מגרשה אלא מה ת"ל "והדוה בנדתה" 'בנדתה תהא עד שתבא במים *אמר רב יהודה אמרר כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור *תנן ולא בזוג אע"פ שפקוק ותניא *אידך ומסיים עמה בחצר תנאי *היא דתניא

דין של רב: מה שאסור מפני מראית עין אפילו בחדרי חדרים אסור

[עי' תוס' מנחות לו: ד"ה מי]

גליון השים

תום' ד"ה ר' ענני כו' אין להחמיר בכרמלית. עי' כתובות דף ז ע"ש תום' ד"ה מחון:

*שוטחן בחמה אבל לא כנגד העם רבי אליעזר ורבי שמעון אוסרין: ובמוך שבאונה: תני רמי בר יחזקאל והוא שקשור באונה: ובמוך שבסנדלה: תני רמי בר יחזקאל והוא שקשור לה בסנדלה: ובמוך שהתקינה לה לנדתה: סבר רמי בר חמא למימר והוא שקשורה לה בין יריכותיה אמר רבא יאע"פ שאינו קשור לה בין דמאים לא אתיא לאיתויי בעא מיניה רבי ירמיה מרבי אבא עשתה לה בית יד מהו? א"ל מותר, איתמר [נמי] אמר רב נחמן בר אושעיא א"ר יותנן עשתה לה בית יד מותר, רבי יוחנן נפיק בהו לבי מדרשא וחלוקין עליו חבריו רבי ינאי נפיק בהו לכרמלית וחלוקין עליו כל דורו והתני רמי בר יחזקאל והוא שקשור לה באונה לא קשיא - הא דמיהדק הא דלא מיהדק: בפלפל ובגלגל מלח: פלפל לריח הפה, גלגל מלח =*לדורשיני: וכל דבר שנותנת לתוך פיה: וגנגבילא אי נמי דרצונא: שן תותבת שן של זהב רבי מתיר יוחכמים אוסרין: א"ר זירא לא שנו אלא של זהב אבל בשל כסף דברי הכל מותר תניא נמי הכי בשל כסף ד"ה מותר, של זהב רבי מתיר וחכמים אוסרין אמר אביי: רבי, ור' אליעזר, ור' שמעון בן אלעזר כולהו סבירא להו - דכל מידי דמיגניא ביה לא אתיא לאתויי: רבי הא דאמרן ר' אליעזר *דתניא ר' אליעזר פותר בכובלת ובצלוחית של פלייטין ר' שמעון בן אלעזר דתניא *כלל אמר רבי שמעון בן אלעזר כל שהוא למטה מן הסבכה יוצאה בו, למעלה מן הסבכה אינה יוצאה בו:

מתני' יוצאה בסלע שעל הצינית, "הבנות קטנות יוצאות בחוטין ואפי' בקיסמין שבאוזניהם, "ערביות יוצאות רעולות, ומדיות פרופות וכל אדם אלא שדברו חכמים בהוה פורפת על האבן ועל האגוז ועל המטבע ובלבד שלא תפרוף לכתחלה בשבת: **גמ'** מאי "צינית"? בר' ארעא, ומאי שנא סלע אילימא כל מידי דאקושא מעלי לה ליעבד לה חספא, אלא משום שוכתא ליעבד לה מסא אלא משום צורתא ליעבד לה "פולסא? אמר אביי שמע מינה כולהו מעלין לה: הבנות יוצאות בחוטין: אבוה דשמואל לא שביק להו לבנותיה דנפקי בחוטין, ולא שביק להו גניאן גבי הדדי *ועבד להו מקואות ביומי ניסן ומפצי ביומי תשרי - לא שביק להו יוצאות בחוטין והאנן תנן הבנות יוצאות בחוטין בנותיה דאבוה דשמואל דלצבעונין הוו. לא שביק להו גניאן גבי הדדי ליכא מסייע ליה לרב הונא *דאמר ר"ה "נשים המסוללות זו בזו

פסולות

לעיל **אמר** רב כל מקום שחכמים ט' · י"מ דתין הלכה כרב *מדתני בחוטין (דף מ"ח) ליתני נמי בחוטין לתוך גומא ברקום הרבים שלא יתקה התפיקורסים ובחלר מותר ומיהו ליתני בקר חצרו הוא דקתני דבחלר מותר דלמא הכרוזה אותו לומר לנקר חצרו הוא דקתני לבסוף שלא יהא הכרוזה מדבר בטלמא שחכמים יחמדנו

לחפיו בחדרי חדרים לחטור

ליעבד לה פולסא · פ"ה חתיכה של עץ ויוצר עליה טרח ולפירושו (ג) ניחא מה שמקשים דבטלמא לחמר* מאי לסימן פולסא ופ"ה התם הייט דבר שאין עליו טרח ולקמה להכא משמע דפולסא הוא דבר שיש עליו טרח ולפירש"י ניחא דפירש ליעבד פולסא שלא טרח ויוצר עליו הטרח לחבל לפי"ה קשה דפירש לסימן הוי של מחבת ויש עליו טרח לחבל תינה חבוטה ואינה יולאה לס כן הכא מאי לריך שלא לחפיו שלא לסימן

ומפצי ביומי תשרי · פ"ה מפני הטיט שלא יהיה חניכה וטחטת המפץ תחת רגליהן ורבינו מס פירש שהיו טחטת מפני זקופות שלא ירלו לותן הטוהל ויחבייטו מהם ולא יטבלו הטיט*:

פסולות

[ועי' תוס' מה סו: ד"ה לחבר]

[ג"ר סמרון עיר דר מ' לדור שיני ע"ש]

[לעיל סכי תוספתא פ"ש פ"ש]

[נדרים מה: כתובות נה: נדה סו. יבמות סו.]

[לעיל נה:]

[ע"ז כל מידי דמגניא ביה לא אתי לאחוויי]

רבינו חננאל

שוטחן בחמה אבל לא כנגד העם ור' אליעזר ורבי שמעון אוסרין ואיתיה דאמר כר' אליעזר ורבי שמעון: במוך שבאונה תני רמי [בר יחזקאל] והוא שקשור באונה · ובמוך שבסנדלה והוא שקשור בעקבותיו כמוך שהתקינה לנדתה והוא שקשור בירכותיה ורבא אמר אע"פ שאינו קשור כיון דמאים לה לא אתיא לאחוויי: אמר רבא עשתה לה בית יד מותר · מי' בית יד שעושה לידה שתכפה אותה כדי שתבדוק מוך לנדתה ולא תגע בו ולא תפנף בו · והא ראמר במוך שבאונה ותני רמי בר יחזקאל והוא שקשור באונה אוקמה במהדק ואי לא מהדק אסור: ושמן תותבת של כסף דברי הכל מותר: ר' שמעון בן אלעזר ור' אלעזר בצלוחית של פלייטון ור' שמעון בן אלעזר שתיהן בכל למטה מן הסבכה אלו כולן מביאה להן כל מידי דגניא ביה לא אתא לאחוויי ורבי שמעון אומר לא שנו אלא של זהב אבל של כסף דברי הכל מותר תניא נמי הכי בשל כסף ד"ה מותר של זהב רבי מתיר וחכמים אוסרין אמר אביי: רבי ור' אליעזר ור' שמעון בן אלעזר כולהו סבירא להו דכל מידי דמגניא ביה לא אתיא לאחוויי: רבי הא דאמרן ר' אליעזר דתניא ר' אליעזר פותר בכובלת ובצלוחית של פלייטון ר' שמעון בן אלעזר דתניא כלל אמר רבי שמעון בן אלעזר כל שהוא למטה מן הסבכה יוצאה בו למעלה מן הסבכה אינה יוצאה בו:

מתני' יוצאה בסלע שעל הצינית ובתנית כף שהסבכה טי הוא לשטר: **מתני'** סלע · מטבע הוא: **צינית** · מפרש בגמ': **הבנות קטנות** · שמקבות חזיסים וחין עומדין זמנים עד שיגדלו ועומדין חוטין על קסמים בחזיסים שלח יסתמו חזיסים לויי"ס: **ורעולות** · רבותא קאמר לתנ"ג דלאו הבסיבו טי הוא, תורחת בהבי ולא מצחוי הוא ויש מפרשין לחוטין הקושרות בהן שערה דחסרין לגדולה בניס פרקין התם מקום דסכיחת בהו סבילה לבל קטנה דלא סכיחת בהו טבילה שרי, ולשון רעולין הגון מזה חדא דקטנות נמי לריכות טבילה לטומחת מגע מקום טהרות ואף נדות נמי סכיחות בהו כדתניא (נדה דף לג·) מטבח שהיה והטבילוה קודם לחמה ועוד מדקתני חפי' בקיסמין חיכא למיסמע דחוטין נמי מחזקי קיימי דאי חוטי הרחק לא שייך למיתני חפי' בקסמין: **ערביות** · נשים ישרחליות שבערב: **ורעולות רעולות** · לרך ערביות להיות משוטפות רחטן ופניהם חוץ מן העיניים וקרי לה בלשון ערבי רטולות הייט הרטלות לכתיב גבי תכשיטי נשים בספר יחזקיה (ג): **ומדיות** · נשים ישרחליות שבמדי: **פרופות** · שמטופות בעלית ותולה הרטובה בשפתה החחת ככגד טוהרה ובשפתה העליונה כורכת חבן לו לגון וקושרת הרטובה בכרך וחין הטלית נופל מעליה: **פורפת** · כמו קרסים שהמרגמין פורפין כל המחבר בגד לחבירו קרי פריפה: **וכלכל שלא תפרוף לכתחלה בשבת** · ובגמ' פריך והחמרת ריפת פורפת: **גמ'** בת ארעא · מכה שהיח מחת פרסת הרגל וקורר בה סלע לרפוחה: **דמקושא** · שהיח קשה ומגיעה על המכה מקולים ויתדות דרכים: **שוכתא** · ליחלוחית היולח מן הבסק ובלע"ז רוי"ל ויפה למכה שוכתא כמו דתתך טפי דתלו מליחה (ג"מ דף כו·) ומתכיון כתחטים דתטעים (דף מ·): **ליעבד מסא** · דבספת, טיבעת למה לי חלא משום טורחא דמיבעת מעליה למכה ולחו שוכתא: **משלו** · מטבע הוא: **אמר מר זוטרא** · ממתני' דנקט סלע: **כולהו כסדלי מעלו לה** · ולהכי נקט סלע דתיהנהו לכולהו חקושא ושוכתא ופולסא: **גמ' שביק להו לבנותיה כו'** · מפרש לקמן טעמא דכולהו: **גניאן גבי הדדי** · ליתן זו חלל זו בעודן בתולות: **מקואות ביומי ניסן** · של מים מכוסיין לו כמוך ומטיך לתוכן מי הנהר ומטבילות שם: **ומפצי ביומי תשרי** · שמוכלות בפרח כחד מיניהו: **מתני'** יוצאין בסלע שעל הצינית סילעיא שיש עליה צורת ס ס ב ע ומפלא לצינית שהוא למטה מן הסבכה יולאה בו ולא בכתפו ולא בלחייו ולא בלחי שלו ולא בלחי של חבירתה

גליון הש"ס תוס' ד"ה תמר רב וכו' ומדתני כחוטין · לעיל זו כתבו תוספות כחוליו כשם ירושלמי:

סכה תחת הדקל · ציניתא בת ארעא · הבנות יוצאות בחוטין אפילו בקסמים שבאוזניהן · בנותיה דאבוה דשמואל תלתא נוונוי צבעונים הוו חוטי דידהו ולא שביק להו למיסק בהו סבר דילמא שלפא ומחריא לחבריתה

[עיין תוספות לקמן קמו: ד"ה מי שהניח ותוספות ביצה לב: ד"ה מי · שהביאו על פרש"י דהכא לקמן קמו: במשנה וכילה לב: מולה פירושו כפירוש תוספות וכילה פ' פרש"י כדהכא]

[כ"מ מו:]

סמ ח מיי' פס הלכה יצ"א ב סמג עשין סג טוש"ע ח"מ סימן סג סעיף כ:

ע ם מיי' פס טוש"ע פס סעיף כח:

עא י מיי' פ"ח מהל' מקוואות הלכה יח טוש"ע י"ד סימן קמ סעיף נג לך:

עב כ מיי' פ"ש מהל' שבת הל' י' סמג לאוין סה טוש"ע ח"מ סימן סג סעיף כ:

עג ל מיי' פכ"ח מהל' איסורי ביאה הלכה ח סמג לאוין קכז טוש"ע ח"מ סי' כ סעיף כ:

סו א ב ג ד מיי' פ"ש מהל' שבת הלכה יח סמג לאוין סה טוש"ע ח"מ סי' סג סעיף טו:

סז ה ו מיי' פה הל' ז טוש"ע פה סעי' יכ:

ניקה סי' [לקמן קמו:]

סח ז מיי' פה הלכה יג סמג פה טוש"ע ח"מ סימן קח סעיף כח:

פסולות לכהונה • פי' לכהונה גדולה דלמא בתולה שלימה היא ותע"ג דכהן גדול בימי *שמואל לא הוה היא מ"מ ויש"מ משום זונה ופסולות לה לכהן הדיוט וכן משמע בפ' הערל (יבמות עו:) דקאמר התם לית הלכתא [לה כברה ולה] כלבה (עד דקאמר) [וקאמר] פסולות לכהונה • לכהן גדול דלמא היא בתולה שלימה דלמע"ג דכהן גדול ביומיה לא הוה היא מחמיר ומשום זונה ופסולות לה לכהן הדיוט וכן משמע בפ' הערל (יבמות עו:) דקאמר התם לית הלכתא [לה כברה ולה] כלבה (עד דקאמר) [וקאמר] ולפיכך לכרי תלעזר דלמר פטי הבא על הפנויה שלא נשא אשה זונה: **סהדא** רבה פרת • פי' הקונטרס פרת מעיד (ג) שהוא יודע מע"י שבגל וגדל ממי גשמים ולא נהירא שהרי בגל במזרח מ"י קלי וכל הנהרות יורדים ממזרח למערב לכך פר"ת שהיו מכירים שילדו הגשמים של"י ע"י שחוזר פרת לתחוריו על ידי גדילתו בח"י מתוך הגשמים: **שמא** ירבו הטופים • פירוש מי גשמים על מי נהרות שהיו זוחלין והוו להו מקוה ואמרינן לחיין מקוה מטהר בזוחלין כ"ש בחטבורן דאמר במסכת מקוואות (פ"ה מ"ה) הזוחלין כמעיין והטופין כמקוה ומפיק בח"כ יכול מילא מים על כתיפו ועשאו מקוה בתחילה יהא טהור תלמוד לומר מעיין מה מעיין בידי שמים לח מקוה בידי שמים לי מה מעיין מטהר בזוחלין לח מקוה מטהר בזוחלין פי' לח בזוחלין וכ"ש בחטבורן תלמוד לומר לח מעיין מעיין מטהר בזוחלין ומקוה בחטבורן ומהו לחטבורן דקו וקיימי ויש מפרשים שלא היה רולה להטבילן בהן משום דהוו להו ספק זבות וזב וזבה מעונים מים חיים ומטמא ירבו הטופין והוו להו מכושפין ולא נהירא הלא דמ"ש עביד להו מקוואות והא בעיון מים חיים ועוד (דבח"כ) [דבחוספתא פ"ג דזבים] קאמר חומר בזב מבזבה שהזב טעון מים חיים והזבה אינה טעונה מים חיים ור"ש ושמואל דאמר אין לחיין המים מטהרין בזוחלין אלא בדחוקין מהו דתימא הואיל ואין מטהרין בזוחלין אלא בדחוקין אפילו בזב נמי לא בעי מים חיים קמ"ל דכתיב [*] (ו) מעיין תיבעי למאן דאמר אין מעיין מטהר בזוחלין פי' למאן דאמר מעיין מטהר בזוחלין בדליקה' התם הוא דאי לא שריית ליה אתי לכבויי אבל הכא אי לא שריית ליה לא אתי לאפוקי או דלמא אפילו למאן דאמר אין מעיין מטהר בזוחלין בדליקה' התם דחק הוצאה בכך אבל הכא אין דחק הוצאה בכך אימא שפיר דמי? תיקו: **מתני'** *הקיטע יוצא בקב שלו ר' מאיר ורבי יוסי אומר בקב של אחרים ואם יש לו של עצמו אינו יוצא אלא בשלו: **גמ'** לא סבר כי היכי דלא לילפו גופא נוראה. *ויעביד להו שקוה ביומי ניסן מסייע ליה לרב דאמר רב *ממרא במערבא סהדא רבה פרת, סבר (שלא ירבו) הגשמים על הזוחלין, ופליגא דשמואל דאמר שמואל נהרא מכיפיה מיברך, ופליגא דידיה אדידיה דאמר שמואל אין המים ממהרין בזוחלין אלא פרת ביומי תשרי בלבד: יפורפת על האבן כו': והאמרת רישא פורפת? אמר אביי ס"פ אתאן למטבל. בעי אביי *אישה מהו שתערים ותפרוף על האבן להרציא לבנה קטן בשבת-תיבעי לה"ד [*] (ו) מעיין תיבעי למאן דאמר אין מעיין מטהר בזוחלין בדליקה' התם הוא דאי לא שריית ליה אתי לכבויי אבל הכא אי לא שריית ליה לא אתי לאפוקי או דלמא אפילו למאן דאמר אין מעיין מטהר בזוחלין בדליקה' התם דחק הוצאה בכך אבל הכא אין דחק הוצאה בכך אימא שפיר דמי? תיקו: **מתני'** *הקיטע יוצא בקב שלו ר' מאיר ורבי

פסולות לכהונה • פי' לכהונה גדולה דלמא בתולה שלימה היא ותע"ג דכהן גדול בימי *שמואל לא הוה היא מחמיר וי"מ משום זונה ופסולות לה לכהן הדיוט וכן משמע בפ' הערל (יבמות עו:) דקאמר התם לית הלכתא [לה כברה ולה] כלבה (עד דקאמר) [וקאמר] ולפיכך לכרי תלעזר דלמר פטי הבא על הפנויה שלא נשא אשה זונה: **סהדא** רבה פרת • פי' הקונטרס פרת מעיד (ג) שהוא יודע מע"י שבגל וגדל ממי גשמים ולא נהירא שהרי בגל במזרח מ"י קלי וכל הנהרות יורדים ממזרח למערב לכך פר"ת שהיו מכירים שילדו הגשמים של"י ע"י שחוזר פרת לתחוריו על ידי גדילתו בח"י מתוך הגשמים: **שמא** ירבו הטופים • פירוש מי גשמים על מי נהרות שהיו זוחלין והוו להו מקוה ואמרינן לחיין מקוה מטהר בזוחלין כ"ש בחטבורן דאמר במסכת מקוואות (פ"ה מ"ה) הזוחלין כמעיין והטופין כמקוה ומפיק בח"כ יכול מילא מים על כתיפו ועשאו מקוה בתחילה יהא טהור תלמוד לומר מעיין מה מעיין בידי שמים לח מקוה בידי שמים לי מה מעיין מטהר בזוחלין לח מקוה מטהר בזוחלין פי' לח בזוחלין וכ"ש בחטבורן תלמוד לומר לח מעיין מעיין מטהר בזוחלין ומקוה בחטבורן ומהו לחטבורן דקו וקיימי ויש מפרשים שלא היה רולה להטבילן בהן משום דהוו להו ספק זבות וזב וזבה מעונים מים חיים ומטמא ירבו הטופין והוו להו מכושפין ולא נהירא הלא דמ"ש עביד להו מקוואות והא בעיון מים חיים ועוד (דבח"כ) [דבחוספתא פ"ג דזבים] קאמר חומר בזב מבזבה שהזב טעון מים חיים והזבה אינה טעונה מים חיים ור"ש ושמואל דאמר אין לחיין המים מטהרין בזוחלין אלא בדחוקין מהו דתימא הואיל ואין מטהרין בזוחלין אלא בדחוקין אפילו בזב נמי לא בעי מים חיים קמ"ל דכתיב [*] (ו) מעיין תיבעי למאן דאמר אין מעיין מטהר בזוחלין בדליקה' התם הוא דאי לא שריית ליה אתי לכבויי אבל הכא אי לא שריית ליה לא אתי לאפוקי או דלמא אפילו למאן דאמר אין מעיין מטהר בזוחלין בדליקה' התם דחק הוצאה בכך אבל הכא אין דחק הוצאה בכך אימא שפיר דמי? תיקו: **מתני'** *הקיטע יוצא בקב שלו • פ"ה קיטע שנקטעה רגלו עושה בקבו שלו [ס"ו והוא] נסמך עליו ומ"ה יוצא בקב שלו דמנעל דידיה הוא ור' יוסי לשכר דלמא מכשיו הוא ולית מנעל והוי מנעל דידיה והקשה רבינו מם דבמסכת יומא (דף עח: ושם) משמע דלכ"ע מנעל הוא ולשכר נעשל ט ביוה"כ ולעניו שבת בהא הוא דפליגי דרבי יוסי גזר דילמא מיפסיק ולתני ולתניי ורבי מאיר לית ליה גזר וי"ל דה"ק בהא פליגי דטעמא דר' יוסי דכיון דלא שכר לה אין מקדה ולילכה למיתב דילמא מיפסיק ולתני לך קשה מהא דתמר בגמרא תלגה בסנדל פי' תלגה שמחל לר' יוסי הוא משמע דלר' יוסי מלילתו פסולה ולתני כיון דמנעל הוא וי"ל דהתי כמי בהא תניא דכיון דלעניו שבת גזר דילמא מיפסיק ליה לרבי ט ודמי לקטן שחלך במנעל גדול דלילתו פסולה כדלילתה בפ' מטה לילפה (יבמות קג:) משום דנעלו כתיב נעלו הרלוי ט ות"ק היכי גזרי דילמא נפיל ולתני לתתויי הלא אין ט הלך רגל אחד ולא נפיל לה יוו ממקומו ואומר ר"י דמיירי שנטמא בידו ועיקר הליכתו היא בממיכת המקל והשתא אי נמי מיפסיק יוכל להלך מכאן ים להחיר נמי שכוונו גידי שוקיו ללכת במקלו בשבת והרב פור"ם פי' דקיטע יש ט שמך שקוטר בכלבו ומניע לאחרן והשוק כפופה לאחוריה וברחם השוק במקום הרגל עומדה ט הלן קב(ז) להרלות כמו שים ט לו רגל והשה פליגי ר' יוסי סבר כיון שאינו נשמך עליו הלא הלני כאויר חיישינן דילמא נפיל ור"מ לית ליה ולפי זה אין ראיה להחיר לקיטע ללאת במקלו אפילו אם נתחיר מכיפה דמכיחיו לאחר אוסר אלא שמקוטר שלו לפי שמקוטן תלויה באחוריו ודילמא נפיל ולתני לאחוריו (לבל הכשה) והספסלים שבידו לית לאוסר והיינו הוו דומיה דמקל וק"ק לפי זה למאי משמע ליה רבא מקום מדרס כיון שאינו נשמך עליו ונשמך כשהוא יושב פעמים הוא נשמך עליו ולכך עושה לו בית קבול בחיותו אלא יושב בקבר הגון שהוא יושב כגבל

מסורת השי"ם

[ל"ל מסה דשמואל]

עד א ב מיי' פ"ט מהל' מקוואות הלכה יג סמג עשין רמח טושע י"ד סי' לה סעיף ג:

אבוה עה ג ד מיי' פ"ט מהל' דשמואל מכל שכתם הלכה יג סמג לאוין סה טושע א"ח סי' נב סעיף כג:

הבין עו ה מיי' שם טושע שם סעיף כג:

מקוואות לבנותיו ביומי ניסן

מדיים מה בכורות מה ע"ש

הגהות הב"ח

(ה) גמ' תיבעי למ"ד מעריסין בדליקה תיבעי למ"ד לאו מעריסין בדליקה פי' שמלילין (ג) תוספות ד"ה פסולות לכהונה: (ד) רש"י ד"ה וסבר שמא וכו' שניטוספו נעכר מי הגשמים: (ו) תוספות ד"ה מעיד כדמר שמואל: (ז) תוס' ד"ה קיטע וכו' עושה לו קב כמין סמל לכלותם כמו ש"ם:

יומא שם: [יבמות קג:]

[כתוספתא מגילה פ"ג ותוספתא דזבים פ"ג]

[עי' רש"י בכורות מה: ד"ה קטע]

בורפת על אגוז (בהערמה) כדי להוציאה לבנה קטן [*] גמ' דסמך ס"י סימן ל"ד וכ"ה לסמך מיירי בתנור שמשולבת קשה לפרש כן סוגיא ולפ"ל דכוותם בסוגיא גמ' דפליגי בתוספתא פ"ד מלילין מעני הלילה כי' יוסף ולתנ"ל יל' כו' ולפ"ז מעריסין כך ה"ל מעריסין • מכלב כג' כי' בניסן קארנגאלי ז"ל

רבינו חננאל

לחברתה ולא הוה שביק להו דנגייו גבי הדדי סבר דלא ליליפו נטפא נטראה (ואסר רב חנינא נשים המסוללות ז בזו פסולות לכהונה) והוה עביד לבנתי' מקוה (ביום) [ביומי] ניסן ולא היה מניחן למטבל בשרת מפני שרוב מי פרת בניסן מי ספר הן כרב דאסר מפרא בשעבא שהרא רבה פרת • כלומר כיון שתראה כי רבו מי פרת עדות ה"א שהתנשמה ארץ המערב ומבר אברה דשמואל שמא ירבו טפפין שהן מי נשמים הטפפין מן הנגות ונעשו שאבין על מי הפרת שהן זוחלין כרתני במקוואות בפ' ה' הזוחלין כמעין והטפפין במקוה העיד ר' (יצחק) [צדוק] על הזוחלין שרבו על הטפפין שמכשירין ושואבר שמואל נהרא מכיפיה מתברך כלומר הנהר הגדול מן הגלע שיוצא ממנו משום נרבת מליאתו ולא מפי הסבר פליגא על אברה דשמואל ועל רב ועזר דברי שמואל מוחרין זה את זה בבאן אסר כי מי הסבר אינם מטלאים הנהר אלא מכיפיה מיברין ועזר אמר אין המים מטהרין בזוחלין אלא פרת ביומי תשרי בלבד מכלל דבשאר החדשים זוחלי תשרי כטפפין הם דנשמים רבו עליהן ומפני ביומי תשרי היה מטהירו לבנותיו במפני מפני בני אדם שעל הנהר ופוכלת בפרת כי דברי הכל בתשרי זוחלין הן ולמה במפני דלית ליה מהרה במקוה: **פורפת** על האבן ועל האגוז ועל המטבע מע"ש • פי' נוהגת אבן או אגוז או מטבע בקצה המדין כמין קרס בלולאות שלא ישמט המדין מעליה כדי שתהא מתעפקת באותו מדין ונותנה זה שעשאתו כמין קרס • נשים מדיות מנהגן לצאת בענין הזה פורפות • ובלבד שלא תפרוף בתהלה בשבת על המטבע • ותנשים הערביות מנהגן לצאת רעלות ופי' רעלות בירושלמי בליכריאה והן כמו כפי פנים כדכתיב (ישעיה ג) השתות והרעלות • ו"א וג ללמדך שבמקומות חללו כך היה מנהגם ומותר להם וכל אדם מותר בכך אלא שדברו חכמים בהווה: **בעי** אביי אשה מהו שתערים ותפרוף באגוז לבנה קטן **[מתני']** הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר' יוסי אומר בקב של אחרים ואם יש לו של עצמו אינו יוצא אלא בשלו: **רבי**

רב נסים גאון

קטבר שמא ירבו הטפפין על הזוחלין • עיקר דילה בתורת כתנים אי מה מעין מטהר בזוחלין אף מקוה מטהר בזוחלין תלמוד לומר אך המעין מטהר בזוחלין והמקוה מטהר באשבורן ובמסכת מקוואות (פרק ה משנה ב) הזוחלין כמעין והטפפין כמקוה העיד רבי צדוק על הזוחלין שרבו על הטפפין שהן כשרים ותישאתה בפרק ו' דעדיות הטפפין שרבו על הזוחלין אינן כשירים:

תיבעי למאן דאמר (מדליקין) [מעריסין] בדליקה תיבעי למאן דאמר אין מעריסין • עיקר דילה בפרק כל כתבי הקודש (דף קכ) דתנן לובש כל שהוא יכול ללבוש ושפוף כל מה שהוא יכול להתעטף רבי יוסי אומר י"ח כלי מכלל דתנא קמא סבר מותר ללבוש ולהציל אפילו יתר מי"ח כלי ואף על פי שהוא מעריס בכך:

מסורת השס

ור' יוסי אומר • דלמא מכשיט הוא: ומפ' יש לו 'בית קיבול כתיתין'. שמתקבל בו כדי קיבול כתיתין של בבדים רכין ומוכן להכיח רקב שוקו עליהן: **גמ'** • מקבל טומאת מגע אבל אם אין לו חלל 'בית קבול רקב שוקו' ואינו מכיח אם כתיתין לאו בית קבול לטומאה[ה] והוה ליה כפקומי כלי עץ ודומיא דסק בעינן שקבול שלו עשוי לטלטל על ידו מה שבתוכן לאוכל שוקו אינו מיטלטל ע"ג הכלי: **פסוקות שלו** • פסוקות של קיטע **אע"ג קיטע** כשאני רגליו מלך על שוקו ועל תרבוצין: **ושוקה פסוקות של טור לשוקין ממחין מדרס** • אם זב הוא להא למימרא גופו עדיף ומדרס הזב עושה אב הטומאה: **ויולפין כהן בשבת** • דמכשיט דיידי הוא: **וכלפין כהן לעורה** • דלמ"ג דתנן (ברכות דף נד:) לא יכנס אדם להר הבית במנעלו הני לאו מנעל ניתנו דלאו ברגלים רגלו הן: **כמה** • **יש קיטע** שיבשו וכולו גידי שוקין ותפי על תרבוצין **אין יש** יכול ללך ושוקין כמין כסא כמוך ויושב עליו וכשהוא מהלך נסמך על ידיו בספסלים קטנים ושוקר גופו מן הארץ ונדחף לפניו ותוזר וכן על תחריו וכשכא קשור לו מלאחריו: **פסוקות** • של לוחו קיטע עושה לה פסוקות של עור לו של עץ לרגלי שוקין לו רגלי התליין וכשהוא כשבן על ידיו ושוקר עלמו כשבן גם על רגלי קלא: **ואין יולפין כהן בשבת** • דבתיב לומריס מפני שחיכה לכיכין לו כל כך ולא נהירא לי מעמא דליכא למימר דחיידי דתלו ולא מכחי אחרעא זימנין דמטלפי: **ואין נכנסין כהן בעורה** • דמנעל ניתנו: **לוקמעין** • עלמקל"ח נעשין לשמוק להכעיס תיטוקות: **מסורים** • מלקבל טומאה דחיבו לה כלי תשמיש ולא תכשיט: **גמ' היכי** **סנן** • "הקיטע יושב ורבי יוסי אומר לו "אין הקיטע יושב ורבי יוסי מחיר": בר שירא: **קיטוע** • חלר קטן של בית המדרש: **ספך סמך** • ר' יוסי אומר שבת מיטות שים בהן סמך סמך זו על גבי זו: **פו של שמאל בימין** • סנדל של שמאל נעל בימין וחלבה דחליפה בימין הוא דגמר רגל רגל ממטרע: **מאן תנא** • דסנדל של עץ תשיב נעלו: **סנדל של סיידין** • מוכרי סיד וכשמתעסקין בו טופלין לחומו[ו] ושל עץ הוא מפני שהסיד שורף את העור: **ומאמר רב הונא לו ר' מאיר** • דלמר הקיטע יושב בקב שלו: **ור' יוחנן בן נורי מכשיר** • דלחו חוריחא לעשות מקב שלו מקיטע **ומנעל כמי לאו לורכיה** • **מכאן** חלה מעשה זה לשון רבותי **ולי נרחה** סנדל של סיידין קל הוא ור' יוחנן בן נורי מטהר בכלי קל דלאו עץ ניתנו ור' עקיבא כעין תשיב להו דקשין הן: **קל** • זבובת הכלים: **ואין עמא מדרס** • דלמ' מסתמיך עליה הא דנקט טומאת מת ה"מ לכל טומאת מגע חלה משום דחמר אין עמא מדרס אחוה אב הטומאה נקט כמי טומאת מת ומכי קאמר נעשה אב הטומאה ע"י מת ה"מ דכלי עץ שים לו בית קבול הוא ומקבל כל טומאת מגע ואהל ושל ידי כל הטומאות הוא נעשה לחשון ושל ידי מת אחוה אבי אבות הטומאה נעשה אב הטומאה ואין נעשה אב הטומאה ע"י מדרס דקסבר לאו למסקנא עבידי אלא לכשיעיו ואומריס לו עמוד ונעשה מלאכתנו: **ענלה של קטן** • לאחר כה ולטלטלו עליה: **ממחה מדרס** • הואיל ופעמים שיושב עליה והלי כמי שימנין דמסתמיך עליה: **עיסור מכלום** • לא מדרס דלא אחר טומאה: לא אחר טומאה מדרס משום דלאו למסיכה עביד, אלא רגלו מהלך ואחר ע"ג דמסתמיך עליה לפרקים, ואחר טומאה כמי לא, דפשוט כלי עץ הוא אחר ע"ג דמסתמיך עליה הואיל ועיקר עשייתה חיבה לכך חיבה ממחה מדרס, אלא לומר לומר משום דפשוט הוא יהא מיטלטל • עיין לקמן דף פח ע"ב תוס' ד"ה יהי שוחתום:

סנדל של סיידין • פ"ה מוכרי הסיד וכשמתעסקין בסיד טופלין חומו ואל עץ הוא מפני שהסיד שורף את העור ומפני זה הטור זה לשון רבותי ול"ע סנדל סיידין של קש הוא וכפי' זה נראה דהכי תניא בתוספתא סנדל של ר' עקיבא ממחה כו':

טמא מדרס ולא הודו לו • ול"ת אמאי לא הודו לו ומי גרע מטפח שאחזו ליסיבה דקרי"ע* דממחה מדרס דגבי מדרס לא בעינן שאחזו דומיא דשק דכל דבר המיוחד למדרס טמא מדרס ול"ל דלעלמן שפירש רש"י על קש הוא ניחא דכיון דלאו כר קיימא הוא ליחא לעמא ולא דמי לטפח שאחז שהוא כר קיימא וכבי תלמוד במסיעות* דקאמי גבי התלון והתלוי ורימון שמקשקש ניטוקת למוד בהן מפר שמקבלין טומאה ולילו גבי לפת ותמרוג שמקשקש קאמי שאין מקבלין טומאה לפי שאין מקיימין ולעלמן שפירש שסנדל הוי של עץ שהרי רלוי הוא להתקיים כיון שהוא של עץ ומפר ל"ל דהייט טעמא דממחר סנדל דלא תשיב עבוד להילוכה מה שמטייל בו הואיל ואין רגילות לעשות מנעל להילוך כמותו דלאוחה בשפופרת כיון שאין רגילות לעשותה מקנים לה מסיבה כלי ולא דמי לכופה שרגילות לעשות ליסיבה כמותה: **כוורת** שקש ושפופרת של קנים ל"ע מטמא • ואם תאמר והיכי מטמא (*לעניין טמא מת) כיון דלא חזי ליסיבה לא מטמא מדרס ולעניין טומאת מת הא לא כתיב בפרשה אלא כלי עץ ושור ובגד ושק ול"ל דשק נמי תשיב של עץ פתמר (נדרים דף מ:) פרי עמכל אדם להלמון טמא היתה לי נמי הך טומאה דרבנן היא: **ורבי** יוחנן ממחר: לפירוש אחרון שפי' בקונטרס דסנדל של קש הוא מדמי שפיר טורח לסנדל של סיידין ולאידך פירושא שפי' דסנדל של עץ הוא ל"ע דמייתי הכי דכי היכי דר' יוחנן מטהר בטורח של קש לפי שאין רגילות לעשותה מקש הכי נמי במנעל של סיידין לפי שאין רגילות לעשות מנעל של עץ ממחר: **והא** ולא להילוכה עביד • הקשה הר"ר אליעזר ממין לרשב"ם מאי פריך והלא משמע מלאכתו הוא להילוכה מהלך בו ולכך הוא נעשה ותירץ לו דסנדל של סיידין לאו לנעול עליו אלא לחד מכלי אומנתו של סיידין הוא ונעשו כעין סנדל ויטל לתת בתוכו לטעלו לך אין עשוי רק לטוח בו תת הבית ופעמים שטעל בו ומטייל בו על גיגיע לביתו ולהכי פריך והא לאו להילוכה כו' ור"י פירש הואיל ואין עשוי כלל לנעילה רק לשמור מטעלין אלא שכרפו בסיד לאו להילוכה עביד ומכל מקום מטמי לי שכן הסיד כו':

רבא אמר לך עמא טומאת מדרס • פי' הרב פורת"ם הא דלא קתני בריתא דמתניתין ואם יש לו בית קיבול כתיתין עמא מדרס כדקתני בסיפא משום דהוה משמע אבל אם אין לו בית קיבול טהור מן המדרס אבל עמא טומאת מת ולא היא דהא פשוטי כלי עץ הוא ולהכי תנא עמא סתמא דבכה"ג עמא הא אין לו בית קיבול כתיתין טהור לגמרי וה"ת למה לי בית קיבול כתיתין תיפוק ליה דכל הטמא מדרס עמא טומאת מת* וי"ל דבית קיבול כתיתין עושין אותו רלוי למדרס:

ענלה של קטן • פ"ה ענלה שהקטן יושב עליה ול"ל דאחר שמי קש"ל דפשיטא דאין לך מיושב למדרס גדול מזה לכך כ"ל דהייט ענלה שעושין לקטן להשלמת להלך עמאה מדרס דסתמן עליה קיסורי

[מסורת השס] ור' יוסי אומר: עין משפט נר מצוה

עין א מיי' פי"ט מהל' טומאת מת סמג לאוין סה טוש"ע י"ד סימן שמ סעיף טו:

עין ב שם סעיף טז:

עין ג מיי' פכ"ה מהל' כלים הלכה יח:

[תוספ' קכח:]

פ ד"ה שם הלכה יט:

פא ו שם הלכה טז:

פב ז שם הלכה יז:

[כלים פי"ו מ"ו]

סנדל של עץ אי חשיב נעל או לא

יבמות קא.

נסי' ניתנו

[נפי"ו דכלים מי"ו מנן מחצלת הקש ושפופרת הקש ר"ע מטמא ור"י בן נורי מטהר ופ"ק נפי' כריס ד"ה ר"ע ולכאורה נלמה אע"ג דתניא טוהר וכו']

אביזרי הליבה אי שייך ב.ה.ז עד מאת מדרס

רבינו חננאל

ורבי יוסי אוסר וכדראקמוה* ומתני בה סימנא סתם סתם כלומר ר' יוסי אוסר (סבר) [דס"ע סברי] הקב של קיסוע (אינו) חשוב כסנדל ואסור לצאת בו בי"ט והיינו טעמא דר' יוסי דאסר בשבת גזרה דלמא משתמש ואתי לאתויי ד' אמות ברה"ר (כו') ושמואל נמי ורב יוסף (לפנינו הגי' רב הונא) הזדרו ואוקמוה למתני' דקתני יוצא בדברי ר"מ: סנדל של סיידין. פי' הסייד כשהוא סך קרקעית הבית בסיד נועל סנדלי של עץ ברגלי כדי שלא יהא הסיד אוכל ברגלי בית קבול כתיתין • פי' חקק בתוך הקב חקיקה להיות *) סוכה כח"ו כשם רבינו

רב נסים גאון

סמיכות שלו אין נכנסין בהולעורה: מחשת מה שנאמרה בפ' הרואה מקום בסוכת ברכות (דף נד) ולא יכנס בה להר הבית במקל

לפרושי פוגיס • לתקן פסיעותיו **ולזקוף קומה** מפני שרגליו ושוקיו רחוקות **ולא למזיקת** כל גופו: **מני שונא פשה תולעת כהן** • תלמוד גמל קרינא ביה: **ממרא דלפקא** • ממור הגיעת בכתפיים הליצנים שנתן לתוכו כמו שרוכב עליו ובמקומנו נקרא תרדיפ"ל: **קישורי** • תקק"ש שמהלכין בהם במקום מיט וקשין לי נהי דמהורין ממומחת מגע דפשוטי כלי עץ כיוצא עליהן מטפחת הנקשרת על הפרנטף להבניס הבניס קטנים: **מתני' נקשרים** • מפרש בגמרא: **נוגין** • חיקקלי"ש של זהב לטי: **גמ' פרש מרי**: כך שמו: **קשרי פופא** • גרגל"ש קשרים בקשרים ומעלין בעומר לרפואה ולא יעמיד לחיזה מעי: **מוקמי** • מעמידין החולי שלא יגדל: **ס'** • קשרים: **מפו** • מתרפאין: **נגרי** • פסיעות: **נפל פופא בכירא** • נפל רפואת הפוחה בבור לתין לחם נזהר בכל לעו: **מפי מירים בנים** • לרב יהודה פריך **מי קישורין דמתני' לרפואת תולי מיכהו** מעי מיריא בניס: **נפנופין** • בכרמור"ש מנענע עליו ואינו יכול ליפרד ממנו ורפואה זו לא שייכא בנקבות שאין הלב מחבבן כל כך מתחילתן שיהיו מנענעין עליו: **ספילין** • שיל ימינו קושרים למפלגת זהו שימן לגירסת: **סכנתא** • שמנענע יותר מדאי: **שמוני כפא** • כוס שיש בו הבל כגון שנשילו ממנו מים חמין וטופחו על המיטר למי שתה כמעט ואוחז הכוס את הכשל ומוסך לתוך את המעיים ומוציאן במקומן: **לפוך** • בכפות ידיו ורגליו: **דרב פוגא מבי רב** • פירוש בא מבי רב שהוא רט וכן רב מבי ר' חייא ור' חייא מבי רבי: **מבאבי** • שטורין, שהוא משקין את התלמידים, ולאו מפני שהמוכין הן היו עושין להן דבר להפג את היין: **לגוייהם דיוייסו** • תוכי יהיה להיות קף: **דלייל** • שהוא ונעשה לעול כל שעה מתוס הבשר: **טיעם דדנא** • מגופת החבית: **דלייל הלי טיעם** • מחמת המים: **ליתנך** • מי שנפרקה תוליה של מפרקת טותרו(ג) וטפלת בגרונו תולין לתוכו בריאתו שיהא טותרו נפתח ודומה לתיקה: **לפופי** • לכורכו בכנדים וקושרו בתגורה רחבה ומתייבשין פרקי תבריו שהן רכין ונסמכין בחבלי הלילה וקושרין תמלמלוי"ך בלע"ז: **מתני כניס** • שמי שמועות דתלייני בקטנים היה קורא בשם רבי ("תבא") בר הוא מסמיה דרב גוריא: **בן** • חדא שמעתא דתלייני בקטן מקני בסמיה: **סרויסו** • נענועין ולפופי: **כל מנייני** • כל לחיסות ומפני ויש יותר קרי להו מנייני: **כשמא דשמא** • פלוני בן פלונית: **דמיפרצי** • כל לחיסים שמפורש מניין הוא כמה פעמים שיחמרו ויכפלו לומר: **ולא שפילה** • ולא תחמר שלא יהיו לנחם כה שלא יהיה שפילה ככר שובר לחר: **ולא שעיברה** • שידוע לה שהיא מעוברת: **ופוא דמיכיון ומקל** • שנמצא החפץ מלוי למקל החבן ולא שהיכרו ממנו לו הוסיפו עליו לטוען: **כח יומא** • שמחזקו בכל יום: **ווזא מיוורא** • לרוח ומדם: **למלמא** • למקום שריפת הסיס שעשין נגריס על שפת היס להמשיך מים לגריכות רחטות הטעויות לכך וכשנתמלאו סותם החריץ והשמן שורף את הסיס שמלוחין הן ונעשה מלח: **כחלנא דבי נוערו** • תמה גרונו כנגד מפתחי מלוקו לשון רבינו הלוי: **נירא כרקא** • ליל של שער: **פרשא דרכיס** • מקום שעני דרכים מתפרכים: **סופשמא נמלא** • גמלה גדולה": **דדרי מידי** • קטנון כלום: **ניסקליס** • לשומשמנא: **דנפשא** • כמין קנה של נחשת: **ונפשמייס נפכרא** • יסתום פיה בטופרו: **נופפנקי** • תומתות ולאו דוקא שיהין נקט ולאו דוקא תומתות של טרה הלא תחיות הרבה זו על זו שעוה על הטופרים ושוב פיתו: **וליכרוליס** • יעמנעו: **ולידריס** • יעלאו: **ולימא ליס** • לשומשמנא: **עטוך עלי** • מה שהיית עושה לשלמו: **ומעוגלי** • החולי שלי: **פיניס מפכמיה ומיפסיק ביה** • חולי כזה שזה עושה וכי תמר ליה עטוך עלי זהו חולי של הכרו: **כווז מדמא** • כלי חרס קטן מדם: **מוזפן** • הלוני: **ולידריה ז' זימני מריסיה** • יקיפו סביבות רחטו: **לחיסמא**

קישורי • פי' הקושרים מתקק"ש והקשה בקושרים וכ"ש מיהן דכיון שחיכם עשויים הלא ללכת דרך העכרה במיט ואין ממת מדרס וכעריך* פירש דקישורי היינו לתקק"ש שעושין הליצני והן נטהרין מאד ואינן הלא לרקד עליהן ולא להילוך עכיני*:

*לתרתי סוגיא עבידא הכא לסמוך עילויה הוא דעבידא וסמיך עליה(ה): שמאן מדדם ואין יוצאין בהן בשבת ואין נבנסין בהן לעזרה: תני תנא קמיה דר' יוחנן נבנסין בהן לעזרה א"ל אני שונה אשה הולצת בן ואת אמרת נבנסין תני אין נבנסין בהן לעזרה: לוקמתין מהורה: מאי לוקמתין אמר ר' אברהו *חמרא דאבפא *רבא בר פפא אמר *קשירי כני

רבא בר רב הונא אמר *פרמי: מתני' הבנים יוצאין בקשרים ובני מלכים בזוגין וכל אדם אלא שדברו חכמים בהווה: גמ' מאי קשרים אמר אדא מרי אמר רב נחמן בר ברוך אמר רב אשי בר אבין אמר רב יהודה קשורי פאה נאמר אביי *אמרה לי אם חלתא מוקמי חמשה מכו שבעה אפילו לכשפים מעלי אמר רב אחא בר יעקב והוא דלא חזי ליה שמשא וסיהרא ולא חזי מיטרא ולא שמיע ליה קול ברזלא וקל תרנגולתא וקל ניגרי אמר רב נחמן בר יצחק *נפל פותא בבירא מאי אירא בנים אפי' בנות נמי מאי אירא קטנים אפי' גדולים נמי? אלא מאי קשרים כי הא דאמר אבין בר הונא א"ר חמא בר גוריא נענועין בן שיש לו(ג) על אביו נוטל רצועה ממעל של ימין וקושר לו בשמאלו אמר רב נחמן בר יצחק וסימניך תפילין, וחילופא סכנתא. אמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא סחפי כסא אסיבורי בשבתא שפיר דמי ואמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא מותר לסוך שמן ומלח בשבת כי הא דרב הונא מבי רב, ורב מבי ר' חייא, ור' חייא מבי רבי, כי הוו מיבסמי מיתי משרא ומילחא ושייפי לדו לגוייתא וגוייתא דכרעייתו ואמרי כי היכי דציל הא מישרא ליציל חמריה דפלניא בר פלניתא, ואי לא, מיתי שיעא דדנא ושדי ליה במיא ואמר כי היכי דליציל האי שיעא ליציל חמריה דפלניא בר פלניתא. ואמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא מותר לחנק בשבת, ואמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא *לפופי ינוקא שפיר דמי רב פפא מתני' בנים דב זביד מתני בן: רב פפא מתני בנים ותרוייהו מתני לדו באבין בר הונא, רב זביד מתני בן: קמיה דאבין בר הונא והאי מתני לה ברכה בר בר חנה דאמר *רבה בר בר חנה לפופי ינוקא בשבתא שפיר דמי, דאמר אביי אמרה לי אם כל מנייני דמפרשי כדמפרשי, ודלא מפרשי, ארבעין וחד זימני. ת"ד יוצאין באבן תקומה בשבת, משום ר"מ דאמרו אף במשקל אבן תקומה ולא שהפילה אלא שמא תפיל, ולא שעיברה אלא שמא תתעבר ותפיל אמר רב ייסי בר שלמיא משמיה דאביי והוא דאיכוון ואיתקל, בעי אביי משקל דמשקל מאי? תיקו. ואמר אביי אמרה לי אם לאשתא בת יומא לישקול זוזא חיוורא ולזיל למדרתא וליתקול מתקלידא מילחא ולצירתה בחללא דבי צואר בניורא ברקא, ואי לא לא ליתוב אפרשת דרכים וכי חזי שומשמנא גמלא דדרי מידי לישקליה לישקליה בנובתא דנחשא וליסתמיא באברא ולירתחמי בשיתין גושפנקי ולברזוליה ולידריה ולימא ליה: שעונך עלי ומעונאי עלך" אמר ליה רב אחא בריה דרב הונא לרב אשי ודילמא אניש אשכחה ואיפסק ביה? אלא לימא ליה שעונאי ומעונך עלך ואי לא לישקול כוזא חדתא וליזיל לנהרא ולימא ליה נהרא נהרא אנפן כוזא דמיא לאורחא דאיקלע לי וליהדר שב ואל תעשה ולשדיין לאתוריה ולימא ליה נהרא נהרא שקול מיא דיהבת לי, דאורחא דאיקלע לי, ביומיה אתא וביומיה אזל. אמר רב הונא לאשתא

רבינו חננאל

חבתיתין ומנלא הוכח מרעלי זבין מתקבלין באותה התחיקה ולא יהו מצערין אותו בארובותיו אמר אביי מסא מרומאת את מפני שיש בו בית קבול והני כלי. רבא אמר אף מסא מדדם כבי עגלה של קטן יוצאין בהן בשבת כי אינם (משא וכלים הם) [משתמעים] תני תנא קמיה דרבי יוחנן נבנסין בהן לעזרה כלומר אינם מגדל כי אמור אדם ליכנס בפגדל בעזרה כדתנן (נדה פ"ג) לא יכנס אדם להר הבית במקל ובמנעלו כי אל אני שונה אשה הולצת בפגדל של עץ ואתה שונה נבנסין תני אין נבנסין: לוקמתין חמרא דאבפי' ' ניזדמ ת מי שיהיו קצוצות עושין לו יד של עץ ונקרא חמרא דאבפי: פרמי פי' פרמי יש מי שאומרים תחיכה של בגד שקשורין לוקנים*) ששאותותיהן מרתפשות: קשרים קשרי תואה משום רפואה. בן שיש לו נענועין על אביו יש מי שאומרים כי כשיגדל עצב הבן בתיתת אביו נוטל רצועה ממנעל אביו הימין וקשרה בשמאל הבן ואומרים שמשקים לבו ואם יחלף אמרים שהוא סכנה וסימניך תפילין וחן שעל היד השמאל: **סחופי** כסא אסיבורא • פי' אם בולט סיבורו של אדם בתוך ממעיו או אם ניקב מניחין שם [טופ] קמן על סיבורו כדי שלא יבלוט ויתבקע ומניחין אותו עד שיתרפא הא דשרו לבסמא לסוך מלח ושמן לבדיישה פשוטה היא פי' לחנק פי' למפי ינוקא • אבן תקומה פי' אומרים כי יש אבן מפלת הרה שהוא האבן פועלת ומועלת לצאת בה בשבת אבל

*) פי' בגליון כתב המהרון וכ"כ בשם רבינו.

רב נסים גאון

ובמנעלו: **רב** **פפא** מתני בנים תרוייהו • כלומר שהיה שנוי הראשונה בן שיש לו נענועין על אביו וזו האחרת למפי משום אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא והיה רב זביד שוה עמו בשמועה ראשונה בן שיש לו נענועין על אביו וחלק עליו בשמועה שניה למפי ינוקא והיה רב זביד אומרה משם רבה בר בר חנה והאי מתני לה ברבה בר בר חנה דאמר רבה בר בר חנה לפופי ינוקא בשבתא שפיר דמי רב פפא מתני בנים ותרוייהו מתני לדו באבין בר הונא רב זביד מתני בן: קמיה דאבין בר הונא והאי מתני לה ברבה בר בר חנה דאמר רבה בר בר חנה לפופי ינוקא בשבתא שפיר דמי דאמר אביי אמרה לי כל מנייני דמפרשי כדמפרשי ודלא מפרשי ארבעין וחד זימני. ת"ד יוצאין באבן תקומה בשבת משום ר"מ דאמרו אף במשקל אבן תקומה ולא שהפילה אלא שמא תפיל ולא שעיברה אלא שמא תתעבר ותפיל אמר רב ייסי בר שלמיא משמיה דאביי והוא דאיכוון ואיתקל בעי אביי משקל דמשקל מאי? תיקו. ואמר אביי אמרה לי אם לאשתא בת יומא לישקול זוזא חיוורא ולזיל למדרתא וליתקול מתקלידא מילחא ולצירתה בחללא דבי צואר בניורא ברקא ואי לא לא ליתוב אפרשת דרכים וכי חזי שומשמנא גמלא דדרי מידי לישקליה לישקליה בנובתא דנחשא וליסתמיא באברא ולירתחמי בשיתין גושפנקי ולברזוליה ולידריה ולימא ליה: שעונך עלי ומעונאי עלך" אמר ליה רב אחא בריה דרב הונא לרב אשי ודילמא אניש אשכחה ואיפסק ביה? אלא לימא ליה שעונאי ומעונך עלך ואי לא לישקול כוזא חדתא וליזיל לנהרא ולימא ליה נהרא נהרא אנפן כוזא דמיא לאורחא דאיקלע לי וליהדר שב ואל תעשה ולשדיין לאתוריה ולימא ליה נהרא נהרא שקול מיא דיהבת לי, דאורחא דאיקלע לי, ביומיה אתא וביומיה אזל. אמר רב הונא לאשתא

נמצפך מילתא • שחפת שליקים שבחה מג' ימים לג' ימים : **סילוי** • קטנים : **וכבשה ניכי** • קסמים : **כשורי** • קורות : **וכבשה** : **ניכי** • יסירות קייב"ק בלע"ז : **משכבה גשורי** • גסלים : **ר' פינחס** • לעגר הללת תור האמקפה שליר הללת סוגב בו : **כופרי** • זפת שוופתין הספיטת : **מרכי** • ספיטת : **וכבשה** תורה אור

כוני(כ) **כמוני** • גרמיני כמון ל"ת בוני כמון גרסי' מלת לגרוף : **וכבשה ניכי מדיקנא דכלבא מכא** • שבעה ימי מזקן כלב זקן : **מצמצ נמירתא** • תולי שמתממת וקודחת לת הגוף: **וודיני** • מכה : **ליתרוק** • תיקקרי"ל כמו למיכלא תירקייטו דלמו מריפות (תולין דף נמ:) : **ויאמר משה** • מקום סיפיה מזוע לת יבער הכתה : **כי סר** • שיסור התולי : **אל תקרב הלום** • שלת יקרב זה התולי לתון : **ליפתיה ולפסקיה** • שמוך לקרקע ליתתיה ישפיל : **דמייכם** • שתתה שפילה : **דממיתם מצמת** • שרתית התם : **לימעך** • שתין קרו"ג בלע"ז : **כוזויה ממממייה לפכסייה** • שמות המולתים על שם שקורעים וממממסים ומכסכסים לותו כז לשון כוזת : **מלרעא דמדום** • כך הוא הלתם ולת משדום בתו : **כוך כוזך** • תין ט משמעות שלת כך הוא הלתם : **עיניך ניך** • מרתיך ניך שלת מרתיב יוסר : **מעריך ניך** • שלת מרתיב : **נקלוע** • שנקלע זרעו בשרירי בטנו שלת יוליד : **ליפפה** • תופו"ש לשבעותים כך לשון רבי יצתק ברבי מנחם ס"ע ולשון רבותי לכיפה למי שכופתו שך : **ליתת לכי** • בשלמת הוא : **הויה דפקיק דפקיק** סויה • לתק הוא : **ליט מכך ומשופה** • מקולל ונשבר ומשופה יהת שך זה שנמו בר סיטן בר טיטת: **נשידת דכיס מכפת** • תס הזיק ליתת לתק זה : **מקרקפי דמרי** • ברתק התרי זכר : **ומפומי דגורייתא** • ובמוטם לביתה נקבה : **מעשמת נשידתי בר שריקי פנדתי** • כך שמו : **כמיערת דכרתי מכטיה** • בשרוגת כרתין הפלתיו : **כלוטת דתמרת מטרתיה** בלתי התמור הלקיתיו : **מלן תנת** • דקתני וכל לדם ותפילו עני שבשרתל : **רבי שמעון** • בפרק שמונה שרלים : **כני מלכים** • הלכך לעני כמי חזית ולת גטתת דידיה ליתתזית כיוהרת ושלוך לי כמי דמגו דתידום הוא שלוך ומתוי : **כמרינ נכסופו** • ללת שלוך ליה ומתוי : **מרתני' דרבי תמוראי** • ניתום הוא וכתיב וכתוקופיהם לת תלכו (ויקרא יח) : **גבי' נשיתנא** • לכלתך התוון ותולין בתוון : **נשיתנא** • יש שמעתו כדי שייתן ויש כדי שלת ייתן : **רמייא** • של תן שוטל תי : **נזירפא** • נפת מכה דכל פרזלא זריק והתי מסי לזירפא : **שים בו משום רפואה** • שרלתים רפואתו כגון שתייה סום ותתבושת מכה ופרכינן הת תין בו כו' כגון לתק שתין ניכר שיכא מרפא יש בו משום דרבי התמורי בתמיה : **דליכתוש מילים** • שטל ידי שהות שמן וכתו רב פירושו טשרין : **דליתזוף מינתי** • ולסימנת מבדי ליה לתודעי דמשיר פירותיו : **עמא עמא** • הוא עלמו לומר "ממת-ריתקו מעלי": **כוכבי** • לתכול תמרים וסימן הוא שמשיר פירותיו : **נפרק תמורתי** • בפרק תחד* שנטו בתוספתת דמסכת שבת בהלכות דרבי התמורי : **ג"ל** • רבי חייא לתנת: **כולהו מיא נהו** • כל השטיות שם תל תטעה לומר בתחד מהן תין בו משום דרבי התמורי תלת בכולן תתה שוטה יש בו לבר מהבי ב' תלו שתפרש לך : מי שיש בו עלם וכו' ולתק דטעמא כמתני תלו ב' לבדם תין בהם : **מד מד נחית** • לתק הוא : **לאדרא** • עלם של דג שיכב לתדם בוטת : **שייא שייא** • לתק הוא רב רב :

התאומר

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה סילוי עגפים קטנים :

(כ) ד"ה וכבשה מיני כמונא גרעיני :

[גיר' הערוך לכיבא בשרך כב ג]

[גיר' הערוך דבורי רבי יוסי ר' מאיר אומר אף בחול]

[גילה"ש] ד"ה ליפפה עי' תוס' ד"ה ליפפה

[גיר' הערוך שם

כלל גדול · כל היודע עיקר שבת חייב על כל שבת וכו' · פי' בקונטרס אע"פ שלא טרח לו ביומיים לחריץ ימים שביומיים היין יריעה לחלק שמי לחפשר שלא טרח לו ביומיים שלאחריו יום שבת היה שלא נזכר במלאכות וקשה לה"ר לגיעזר דלחמר בגמרא (לקמן דף עמ:) קלר וטלן כגרוגרת בשבת שבת וזרון מלאכות וחזר וקלר וטלן כגרוגרת בזרון שבת ובשבת מלאכות קלירה גורלת קלירה ומחיקה גורלת טחיקה פירוק ותיו חייב אלא אחת אחת וכשבת אחת חייבי דכשחי שבתות היה חייב שחיים ליומים שביומיים היין יריעה לחלק אלמא אע"פ שטרח לו קודם קלירה אחרוכה שאותו יום שבת הוא להא בזרון שבת קלר וטלן אפי' הכי לא הויא יריעה ומחיב הטלם אחד כיון שלא טרח לו אחטא שהרי שבול שהמלאכה מותרת ועטשת משום דכחיב לו הודע אלין אחשתו שיהיה לו יריעה אחת ושול הקשה ריב"ם דבגמרא מפקינן לה מקרא ולא כדפי' בקונטרס שאי אפשר שלא טרח לו למה לן קרא ושול קשה לר"י דטלן בפרק אחרו לו (כריטות דף פז.) ת"ל מקיבת שלאלתי אחת ר' אלישזר הטושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מטין מלאכה כי' אחר ליה חייב על כל אחת ואחת ק"ו מבבה כי' ופליגי הכא אמוראי בגמרא היכי בעי מיניה וקאמר בסוף שמעתא ולרב חסדא לאחר שגגת שבת וזרון מלאכות הוא דבעא מיניה אי יחיס שביומיים היין יריעה לחלק לו לא כלא מאי יחיס שביומיים אילא ואמני שבת עליה ועבלה ורלחה וחזר וכא עליה והכא אפילו אחרה כמה שניס ולא טבלה חשיב הכל הטלם אחד אלא כשבלה ימי היתר שביומיים אע"פ דלא ידע כמי שידע דמי ה"ג גבי שבת אע"פ שלא שמע ימי היתר שביומיים היין יריעה לחלק דגזרת הכתוב היא שהכא שחיבה לכל שבת ואימה דהכא יליף רבי אלישזר שבת מבבה ואלרבה בשבת כחיב קרא וכבה לא כחיב וכרחה לר"י דהא דיפקא לן מקרא בגמרא הייט כרבי אלישזר ברבי שמעון דהכא דאמר לא כך אחלו רבי עקיבא לרבי אלישזר אלא הבא על הבבה והשיב לו רבי אלישזר דחייב על כל אחת ואחת ק"ו מבבה: וגבי

(2) היודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת (3) היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל אב

על ידי שגגת שבת שבבה שבבת היום מדקתני סיפא היודע שהוא שבת בלחין יודע שהוא שבת ועבה מלאכות הרבה בשבתות הרבה בענין זה ולא טרח לו ביומיים אחטא: **חייב על כל שבת ושבת** · חטאת אחת היא שגגת שבת אלא אחת שמע ביומיים אחותו היום היא שבת אלא אחת שלא טרח לו במלאכות שעשה בו ושגגה קמייתא משום שבת שהוא להוא והא לחיידע ליה ביני ביני הלכך כל אחד שבת אחד שגגה היא ומיהו על הרבה מלאכות שבבל שבת לא מיחייב אלא אחד אבולה שבת אחד שגגה אחת לא שגג אלא אחת **שהרי מלאכות הללו** אחותות ועשאן כמה פעמים בכמה שבתות חייב על כל אב שבת ושבת מלאכות הרבה · שלא ידע שהמלאכות הללו אחותות ועשאן כמה פעמים בכמה שבתות חייב על כל אב מלאכה אחת ואחת על פי אחזר וכפלה בכמה שבתות כולה אחת שגגה היא אחת לא טרח לו ביומיים ולעניין שגגת מלאכה אחת דאיכא למימר יומי שביומיים היין יריעה לחלק אבל לעניין שגגת מלאכות לא אחרו אבי דמשום הכסא יומי אין לו שבת אחד הוא לא כן יאב ושבת לפני אכמים בהלכות שבת ומיהו אחטאת אחת לא מיפטר על כל שבת דשגגה לאו שבת אחת אלא בשבת אחת במלאכות שונות הוו לשבת שבת ושגגת מלאכות דחיכא בזרון שבת ושגגת שונה ופטורה בשגגת שבת וזרון מלאכות אחד שגגה היא: כל שבת ושבת ומסתברא דחיוב בזרון שבת ושגגת מלאכות דחיכא שגגות שונות ופטורה בשגגת שבת וזרון מלאכות אחד שגגה היא:

צא א מיי' פ"ו מהל' מ"ע ה"ו סמג עשין קמ טוש"ע י"ד סימן קמב סעיף ג:

א ב מיי' פ"ו מהלכות שגגות הלכה כ:

ב ג שם הלכה ג:

רבינו חננאל

(כפסא) ת"ר נתחנין בול של סלח לתוך הנר כדי שתאיר ותדליק · פיס וחרסית תחת הנר כדי שתחתין ותדליק · חמרא חייא לשם רבנן ותלמידיהן:

הדרן עלך במה אשה

כלל גדול אמרו בשבת:

האומר גד גדי וסנוקלא אשבי ובושבי יש בו משום דרכי האמורי ר' יהודה אומר גד אינו אלא לשון ע"ז שנאמר העורכים לגד שלחן הוא בשמה והיא בשמו · יש בו משום דרכי האמורי. *דונו דני יש בו משום דרכי האמורי ר' יהודה אומר אין דן אלא לשון ע"ז שנאמר הנשבעים באשמת שומרון ואמרו חי אלהיך דן. האומר *לעורב "צרח" ולעורבתא "שריקי, והחזירי לי זנביך למובה" יש בו משום דרכי האמורי. *האומר שחטו תרנגול זה שקרא ערבית ותרנגולת שקראה נבריה יש בו משום דרכי האמורי. אשתה ואותיר אשתה ואותיר יש בו משום דרכי האמורי. *המבקעת ביצים בכותל (והטח) בפני האפרוחים יש בו משום דרכי האמורי, והמגים בפני אפרוחים יש בו משום דרכי האמורי, המרקדת והמונה שבעים ואחד אפרוחין בשביל שלא ימותו יש בו משום דרכי האמורי. המרקדת לכותח והמשתקת לעדשים והמצוותה לגרסין יש בו משום דרכי האמורי, המשתנת בפני קדירתה בשביל שתתבשל מהרה יש בו משום דרכי האמורי אבל נותנין קיסם של תות ושברי זכוכית בקדירה בשביל שתתבשל מהרה וחכמים אוסרין בשברי זכוכית מפני הסכנה תנו רבנן *נותנין בול של מלח לתוך הנר בשביל שתאיר ותדליק, ונותנין טיט וחרסית תחת הנר בשביל שתחתין ותדליק אמר רב זוטרא האי מאן דמיכסי שרגא דמשחא ומגלי נפטא קעבר משום בל תשחית חמרא וחזי לפום רבנן אין בו משום דרכי האמורי מעשה ברבי עקיבא שעשה משתה לבנו ועל כל כום וכום שהביא אמר חמרא וחזי לפום רבנן, חזי וחמרא לפום רבנן ולפום תלמידיהן:

הדרן עלך במה אשה

כלל *גדול אמרו בשבת: כל השובח עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה אינו חייב אלא אחת אחת בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל אב

שלא אהי עיף יום וליליה

המומר גד גדי · המגוול מזלי: **וסנוק לא** · סיף לא תהי*: **אשבי** וובשבי · יום ולילה: **יש בו משום דרכי האמורי** · וכן בכולן עד סוף פירקא גרסינן הכי זה מדרכי האמורי וה"ג בתוספ': **הוא בשמה והיא בשמו** · הוא ואשתו מחליפין שמותיהן זה בזה בלילה משום ניחוש:

דונו דני · התחזקו חביותי: **דן** · ליט חק האמורי אלא ע"ז ממש וחייב משום קולא בשם שבודם גלוים: **שנאמר העורכים** · כשהוא קורא לעיני לומר לו כן מפני שהוא מבשר בשורות ולוקם לו לחק זה: **שקרא ערבית** · לילי יותר משחר מביליו ול"ל שקרא כשורב: **שקראה גבריה** · כתרגום כמו קרא גברא (יומא דף כ:): **המבקעת ביצים בכותל** · כדי שהחה ברכה מלויה בייט: **המבקעת ביצים בכותל** · ולים דגרסי (ביצים) (ג)מקבעת לאחר שילאו האפרוחים מלזרתן(ג) הקליפות במקל וקובעתן בכותל לפניהם וזהו לוחם אלא יחותו: **המרקדת לכותח** · כשעושה כותח מרקדת לפניו והוא ניחוש שיתחזק: **המשתקת לעדשים** · כשטוחנת בקלדה משתקת לחם כל הטומלים כדי שיבבשלו ולגריסין מלוותם: **ה"ג אבל נותנין קיסם של תות** · מוריי"ל וחזק הוא בתימן ומועיל לבשל ולין זה לוחם: **ה"ג אבל אסרו מכמיס בשברי זכוכית** · אע"פ שמשום דרכי האמורי לין בו אסרו מכמיס מפני הסכנה אלא יבלע: **בול של מלח** · אלא לגרוף מלח בשביל שתאיר ותדליק אלין זה ניחוש אלא יסייע ממש שהמלח טוהל לח הממן וימשך אחר הפתילה: **ניע ומרמיס** · מלגין לח הממן ולים לולוך מהר: **דמכמי שרגא דמשחא** · שעושה לו ניסוי למעלה ממהר לילדק: **נפט** · כשמגלין אותו אחור הולך ומשך אלין ומבעיר: **אסרו ומיי** · כשמוגין ונותנין בום לאמר כן לברכה בעלמא:

הדרן עלך במה אשה

כלל · גדול · בגמרא מפרש אמאי קרי ליה גדול: **השובח עיקר שבת** · כשבור לין שבת בתורה: **ליגו חייב אלא אחת אחת** · בגמרא (לקמן דף סט:) יליף לה אמירה אחת לשבתות הרבה ואמירה לכל שבת ושבת ומסתברא דכי כתיב אמירה אחת לשבתות הרבה כי אלי גוונא כתיב דכולא אחד שגגה היא וקרבן אשוגג קאמי: **היודע עיקר שבת** · שים שבת בתורה ולאסרו בה מלאכות: **ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה** · הנהות הב"ח

(ג) נמרא שמתבבל מברס אבל אסרו אכמים בשברי זכוכית:

(ג) רש"י ד"ה המבקעת וכו' ואין דגרסי מקבעת כנ"ל ויניח ביניס נמחק:

(ג) בא"ד כלאכמים מחרוש הקליפות:

חב מלאכה דנקט לאו למעוטי תולדות דה"ה לתולדות ובלבד שיהו תולדות דצבות לגוף למעוטי היכא דהוו ב' תולדות דלא לחד לא חב ותולדה שלו דאיט חייב חלא לחת כדקתני סיפא השוחה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת שמי תולדות של חב לחד חייב חלא חצאת אחת הוא כשוחה וחוזר ושוחה בהעלם לחד וחין חילוק חצאות בהעלם לחד חלא בגופי עבירה שחין דומין לו בחילוק שבחות לעניו שגגת שבת: **גמ'** עוד כלל אמר - לקמן בפירקין (דף עה:) ולא כלל בו חלא ב' דבריס כל הכשר להצניע וכל שחיט כשר להצניע וכאן כלל יותר ומשום הכי קרי להו גדול: **וגבי שביעית** - בפרק *(בבות קוח) **גבי מעשר** - בפ"ק דמסכת מעשרות: **חיט ביה חבות** - לרבנים הכר לחת שהוצרכו למשכן ותולדות הדומות לכל חחת הוית תולדות דידיה חבות דשביעית זריעה וקלילה וזמירה ובלילה דכחיבן תולדות שחר עבודות שבשדה וכרס כדחמרינן במועד קטן בפ"ק (דף ג.): **ולבר קפרא דחמר** - בחוספתה דידיה במעשר מחי חבות כו': **חלא לאו חיינו טעמא** - משום חבות ותולדות חלא דבכה שנחמר בו "כלל" ושנינו גדול מדבר חחר שנחמר בו "כלל" מחי ביה "כלל גדול": **שבת חיטה** - לחיסור דידה בין בדבר שהיה חלוש מבעוד יום כגון טוחן ולש, בין בדבר שחשוב יוס טוב שחקדש היום: **ואילו שביעים** - בדבר שהיה מחובר משקדש שביעית ליחת, לכל בדבר שהיה חלוש לפני שביעית ליחת: **שביעים** - כמי ליחיה כמאכל בהמה דכחיב ולבהמתך ולחיה וגו' (ויקרל כה) מעשר ליחיה כמאכל בהמה, דמלחורייתת דגן חירוס ויללה כחיב וכגון חקון פירות החילו וירק-דמאכל חדם כדקתני כל שהוח חוכל כו': **חיפיה בשחגה וירק** - מדרבנן: **כל שהוח חוכל כו'** - דגבי פיחה קליר כחיב מה קליר מיוחד שיש בו כל חלו: **למעוטי ספיחי סמיס וקולס** - שעומדים לגבע להכי נקט ספיחים דלין דרך לוקטן בשנה שנזרעים חלא לסוף ל' וה' כיום שהשרשין מתפשטין בחרן ומשכיחין, ושורש שלהן עיקר, והא דנקט הכי ולא נקט שחר מינים שלהן לרחוין לחכילה משום דלחידי דגבי שביעים חני להו דיש להן שביעים נקט הכח דבפיחה ומעשר ליחנהו לגמן רבינו הלוי - סמיס ויושל"ח קול' וורכל"ש: **ומכניסו לקיום למעוטי ירק** - כגון לפת וקפלוטות: **ואילו מכניסו לקיום ולקיטתו כחמר** לח סגן - דכי חקון רבנן לחידהו לח פלוג בפירות החילן ובירק בין מין למין: **מחניחין** - דפטור בחד חטחת: **כפינוק שנשבה** - הוה ליה כשוכח שהיום שבת ויודע עיקר שבת וחייב על כל שבת ושבת: **שהיתה שכוחה ממנו** - מטולס: **נהני כהיר ולבסוף שבת** - דחייב ואע"ג דליכח למימר ימים שביבחים הוויין יהיבה לחלק וכ"ש הח דליכח למימר ימים שביבחים הוויין ליה יהיבה לחלק: **חבל** גבי מלאכה ומלאכה*. "העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת אינו חייב אלא חטאת אחת: **גמ'** מ"ט תנא "כלל גדול" אילימא משום דקבעי למיתני עוד כלל אחר תנא כלל גדול, וגבי שביעית נמי משום דקבעי למיתני עוד כלל אחר תנא "כלל גדול", והא גבי מעשר דקתני(ה) "כלל אחר ולא תני כלל גדול? א"ר יוסי בר אבין שבת ושביעית דאית בהו אבות ותולדות תנא גדול, מעשר דלית בה אבות ותולדות לא תנא כלל גדול, ולבר קפרא דתני "כלל גדול במעשר" מאי אבות ומאי תולדות איכא? אלא לאו הייט טעמא - גדול עונשו של שבת יותר משל שביעית דאילו שבת איתא בין בתלוש בין במחובר ואילו שביעית בתלוש ליתא במחובר איתא, וגדול עונשו של שביעית יותר מן המעשר דאילו שביעית איתא בין במאכל אדם, בין במאכל בהמה, ואילו מעשר במאכל אדם, איתא, במאכל בהמה, ליתא, ולבר קפרא דתני "כלל גדול במעשה" גדול עונשו של שביעית יותר משל פיאה דאילו מעשר איתא בתאנה וירק ואילו פיאה ליתא בתאנה וירק *דתנן כלל אמרו בפיאה כל שהוא אוכל ונשמר וגידולו מן הארץ ולקיטתו כאחת ומכניסו לקיום חייב בפיאה אוכל-למעוטי ספיחי סמיס וקוצה "ונשמר" למעוטי הפקר "וגידולו מן הארץ"-למעוטי כמיהין ופטריות "ולקיטתו כאחת"-למעוטי תאנה, "ומכניסו לקיום"-למעוטי ירק, ואילו גבי מעשר תנן* כלל אמרו במעשר כל שהוא אוכל, ונשמר, וגידולו מן הארץ חייב במעשר ואילו לקיטתו כאחת, ומכניסו לקיום, לא תנן: **רב ושמואל** דאמרי תרוייהו מתניתין בתינוק שנשבה לבין הנכרים וגר שנתגייר לבין הנכרים אבל הכיר ולבסוף שכח חייב על כל שבת ושבת תנן השוכח שבת לאו מכלל דהויא ליה ידיעה מעיקרא? לא, מאי כל השוכח עיקר שבת דהיתה שכוחה ממנו עיקרה של שבת, אבל הכיר ולבסוף שכח מאי, חייב על כל שבת ושבת, אדתני היודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת ליתני הכיר ולבסוף שכח, וש"ש האי מאי "היודע עיקר שבת"-מי שהיה יודע עיקרה של שבת ושכחה, אבל

ורבי שביעים נמי כו'- הכי תנן בשביעים (פ"ז מ"ח) כלל גדול לחמרו כל שהוח חוכל חלש ומחכל בהמה וממין הלוכעין ולית מחקיים בחרן פירוס שכלה ליחיס יס לו שביעים ולדמיו שביעים יס לו ביעור ולדמיו ביעור ועוד כלל לחר לחמרו דלקחני כל שליט חוכל חלש ומחכל בהמה וכו' ומחקיים בחרן יס לו שביעים ולדמיו שביעים ולין לו ולדמיו ביעור לכלל הרחשון גדול לים לו ביעור ולחרון לין לו ביעור ולחע"ג דלקחני הסס בבבח לחריחה כלל גדול לחמרו בשביעים ולח לקחני בחריה כלל לחר כיון דלקחני כלל קטן קמיה שייך למיחני בחריה כלל גדול: **והא** גבי מעשר דלקחני עוד כלל לחר לחמרו כו' - חימה למה ישנה ברחשון כלל גדול כיון דליט גדול מן השני ול"ע:

דאית ביה חבות ותולדות - ולחיבו לרבה לחמר במועד קטן (דף כ:) גבי שביעים חבות חסר לחמנה תולדות לח חסר לחמנה מ"מ מדרבנן מיהח ליח ביה חבות ותולדות ול"ח במעשר ליכח נמי חבות ותולדות דמדאורייתה דגן וירוס וילהר ומדרבנן כל מילי וי"ל דלח שייך להזכיר חבות ותולדות במילי דליס ביה ליסור מלחכות ול"ח וכלל לחר דבבת ושביעים ליחני נמי כלל גדול מהלי טעמח ויש לומר דלח לריך למיחני לחכלל גדול קמח קלי וה"ק עוד כלל גדול לחר לחמרו: **גדול** עונשו של שבת מכל שביעים.

לפירוס הקונטרס למפרע בחלוס שנחלש קודס שבת וקודס שביעים משמע שרולה לפרס שביעים במחובר ליחת היינו במחובר ערב שביעים ונחלש בשביעים ומיירי ליסור פירות שביעים לחכילה וקשה לר"י דלפי' לח הוה ליה למימר לחע"ג גדול עונשו של שבת ושביעים מכל מעשר לחיסנהו במחכל בהמה מה שחין כן במעשר ולמה ליה למימר כלל גדול עונשה של שבת מכל שביעים לחע"ג דבמעשר דחכילה לח שייכח למימר גדול שבת לח מכביעים ולח ממעשר ולהכי לח קחמר גדול שבת ושביעים ממעשר חלח קחמר גדול שבת מכביעים לליסור מלחכות ליחנהו בין בחלוס בין במחובר ולין לליסור מלחכות דליחת בחלוס וכן משמע בירושלמי דקחני שהשבת חלה על הכל ושביעים לח חלה חלח על עבודת האדם בלבד:

ולבר קפרא דחמר כלל גדול במעשר כו'-גרלה לרבה"ק דלחחריס לח שנו כלל גדול במעשר לפי שליט גדול מפיה חלח מדרבנן לחכל כלל גדול דשבת גדול מבביעים מדחורייתה וכן של שביעים מכל מעשר: **ואילן** פיחה ליחת בחחלה וירק. לחו דוקח חחלה דהח רוב לילוטה מין לקיטתן כחחד ולין רק ח' לילוטה דחביב בפ"ק דפיחה (מ"ב) דחייב בפיחה חלח נקט חחלה משום דנלקטה כמה פעמים כדחמרינן בחזקת הבתים (ב"ב דף כח:) חכל ג' פירי בחד יומח בגון חחלה כו' וחומר ר"ת דמחלורייתה לח מיחייב בפיחה חלח בדגן ולירמיו שביעית חלה בחדס ודגן וכתיב בי פיחה הוח דגן וכתיב בי חבלור כרמך והח דדריס בת"כ יכול שחלי מרבה קיסוחין ודלועין שיהיו חייבים בפיחה ת"ל ובקולרכם לח קליר חרלכם מה קליר שהוח חוכל ונשמר כו' לסמכתח היח דהתם נמי דריס מעשר ירק מקרח לע"ג דהוי מדרבנן ומה חלח חקט פיחה בירק ובחחלה ודלמי לה כמו שחקטו מעשר מהן חומר ר"ת משום דלין לקיטתן כחחד דבר מועט הוח פיחה דידיה ויש הפסד לעניים בה יותר מן הריוח שמחבטלין לפי שחין יודעים זמן לקיטתן ודבר שחין מכניסו לקיום נמי לח חביב ויפסידו יותר ממה שיכיחו במקום חחר: **ספיחי** סמיס וקולס - הח דלח קחמר סתם למעוטי מידי דלחו חוכל חלח נקט הכי חומר ר"י משום דקחת סס רלוייס לחכילה וקמ"ל דלחפילו הכי לין פיחה טהנת בהן וכן מלח רבב"ס בחקוכת רס"י והח דנקט ספיחים משום דשמח סמיס וקולה עלמס חינס רלוים כלל לחכילת חדס ולח הוה חידוש לו שמח הן חוכל גמור ולח ממעטינן:

גר שחנגייר בין הנכריס - בפני ג' ולח הודיעוהו מלות שבת דלח נחגייר ביט לבין עלמו לח הוי גר כדלחמרינן בהחולן (יבמות דף מז:):

חבל

רבינו חננאל

תנא כלל גדול הכא משום דשמרא דשבת גדולה מכלל שביעית דאילו אישורא דשבת חלה בין בחלוש ובין במחובר ואישורא דשביעית אינה אלא בחלוש ובגבולין בלבד קחמר משום דעונש של מעשרות גדול מעונשה של פאה לפיכך יתני כלל גדול במעשר ולבר קפרא ותנא דידן שבת ושביעית דאורייתא תני כלל גדול. אבל מעשר כגון ירק וכיולא בו דאורייתא דרבנן הוא לא קתני כלל גדול.

רב נסים גאון

פרק ז אמרו גדול עונשה של שבת יותר משל שביעית דאילו שבת איתא בין בתלוש ובין במחובר. ודבר זה מפורסם ובדור כי אפילו המציא מרשות לרשות בשבת חייב חטאת והרבה מן המלאכות שאינן במחובר ואין אנו צריכין למנותן ואילו שביעית במחובר איתא בתלוש ליתא ועיקר דילה בתורת כהנים הזרע והמיסר בכלל היו ולמה יצאו להקיש אליהן מה זרע יוסר מיוחדין שהן עבודה בארץ ובאילן אף אין לי אלא דבר שהוא עבודה בארץ ובאילן ועיקר דילה בפרק משקין בית השלחין (מועד קטן דף ג) וגדול עונשה של שביעית יותר משל מעשר דאילו שביעית איתא בין במאכל אדם בין במאכל בהמה ועיקרה בתורה דכתיב (ויקרא כה) ולבהמתך ולחיה אשר בארצך ובמשנה (שביעית פ' ז') כלל גדול אמרו בשביעית כל שהוא מאוכל אדם ומאוכל בהמה ופסין הצובעים ואיט מתקיים בארץ יש לו שביעית ולדמיו שביעית: ואילן מעשר במאכל אדם איתיה במאכל בהמה ליתיה. עיקר דבר זה הוא כתוב בתורה (דברים יד) עשר תעשר את כל תבואת זרעך ופסוק ליה ואוכלת דבר שהוא אוכל ובמשנה (מעשרות פרק ח) כל שהוא אוכל:

ג א מיי' שם הלכה ז וסיי מהלכות שבת הלכה ט:

ה סבר לשון כלל גדול

ד"ה ושמואל = חיי ב-א'

ר' יוחנן ור"ל בסוגיה

אבל לא שכחה מאי מייב על כל מלאכה ומלאכה · תימה לר"י מנא ליה למידק הכי תימה דלא שכחה כמי חיט מייב על כל מלאכה ומלאכה בפני עצמה וכמה כמו בהכיר ולכבוך שכח ומשכח הכיר ולכבוך שכח וכ"ש הא כדפרי' ומה שפי' בקונטרס דלייך לחייב על כל מלאכה ומלאכה מדלא כייל להו לחדדי מי שידע עיקר שבת והכיר והיודע עיקר שבת חייב על ומשכחה והיודע עיקר שבת חייב על כל שבת ושבת דהיה משמע דוקא על כל שבת ושבת ולא על כל מלאכה חין כדלקמן לר"י דלא"כ היכי פריך לעיל ליתני הכיר ולכבוך שבת וכל שכן הא דמשמע דהא לא ליתסרוך למיתני והא נמי ליתסרוך למשמעינן דחיט חייב על כל מלאכה ומלאכה וגרלה לר"י דלעיל דקתמר ליתני הכיר ולכבוך שבת וכ"ש הא לא בעי למימר דלא ליתני כלל במשנה אלא ה"פ מדקתני חייב על כל שבת ושבת ולא קתני חיט חייב אלא על כל שבת ושבת דהוה משמע ולא על כל מלאכה ומלאכה דקתני חיט חייב אלא על כל שבת ושבת כל מלאכה שבת בפני עצמה וכל מלאכה שבת בפני עצמה ולא קתני חיט חייב על כל מלאכה ומלאכה משום דעיקר חיוב חטאת תלוי בשבת ולא במלאכה ומלאכה ולכך כל שבת ושבת חייב בפני עצמה ולא קתני חיט חייב אלא על כל שבת ושבת ולא

וכי מצנע ונפנע אם כל שכנגד שפלגי • וליפנין בהוריות (דף ח:) ע"ז שכיחא שקולה כנגד המטה וכתיב תורה אחת כל המטיל במשפט: **סוקנו** • קרבנות של שגגות של כל עבירות נקל ע"ז מה ע"ז קרבן אלה ליט ולא חלה על עבירה גמורה כתיב על זדונו כרת דכמיך ליה והכפיל לאבר מעשה ביד רמה וכתיב: **אף כל שמורים** • לינקמ"כ יכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה" עם וכתיב "והנפש אשר תעשה ביד רמה" *הוקשו כולם לע"ז *מה להלן 'דבר' שחייבים על זדונו כרת ושגגתו חטאת אף כל דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת. ואלא מנלן שגגה במאי? כגון ששגג בקרבן, ורבנן "ששגגת קרבן לא שמה שגגה, (ר"ש) וחכמים שגגה במאי? רבי יוחנן אמר "כיון ששגג בכרת אף על פי שהזיד בלאו וריש לקיש אמר עד ששגג בלאו וכרת, אמר רבא מאי מעמא דרשב"ל? אמר קרא "אשר לא תעשינה (בשגגה) ואשם" עד ששגגו בלאו וכרת שבה, ורבי יוחנן האי קרא דרשב"ל עם מאי עביד ליה? מיבעי ליה *לכדתניא "מעם הארץ" פרט למומר, רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי שמעון "אשר לא תעשינה (בשגגה) ואשם" *השב מידיעתו מביא קרבן על שגגתו, לא שב מידיעתו אינו מביא קרבן על שגגתו תנן *אבות מלאכות ארבעים חסר אחת והוינן בה *מנינא למה לי ואמר ר' יוחנן "שאם עשאן כולן בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת, היכי משכחת לה - בזדון שבת ושגגת מלאכות, בשלמא לרבי יוחנן דאמר "כיון ששגג בכרת אע"פ שהזיד בלאו משכחת לה בנון דידע לה לשבת בלאו, אלא לר"ש ב"ל דאמר "עד ששישגוג בלאו ובכרת, דידע ליה לשבת במאי? *דידעה *) בתחומין *ואליבא דר"ע מאן תנא להא דתנו רבנן שגג בזה ובזה - זהו שזגג האמור בתורה, הזיד בזה ובזה - זו היא מיזד האמור בתורה, שגג בשבת והזיד במלאכות או ששגג במלאכות והזיד בשבת או שאמר "יודע אני שמלאכה זו אסורה אבל איני יודע שחייבין עליה קרבן או לא - חייב. במאן? כמונבז. אמר אביי הכל מודים בשבועת ביטוי שאין חייבין עליה קרבן עד ששישגוג בלאו שבה, הכל מודים מאן? ר' יוחנן, פשיטא כי קא"ד יוחנן היכא דאיכא כרת אבל הכא דליכא כרת לא? סד"א *הואיל וחייב קרבן חידוש הוא דבכל התורה כולה לא אשכחן לאו דמיתי עליה קרבן והכא מיתי כי שגג בקרבן נמי ליחייב

*) [נקמן ע: פני: קנג: סנהדרין פו:] קמ"ל

מה ע"ז שחייבים על זדונו כרת. ות"ת מ"ת הקישא דשוגג למזיד למה לי דלמיפוך נמי מצי אמר כיון דמה מצינו בשוגג שחייב עליו חטאת ומזיד חייב עליו כרת אף כאן בשוגג חייב עליו חטאת ומזיד חייב עליו כרת ואלא מה ת"ל מה ע"ז שחייבים על זדונו כרת ושגגתו חטאת אף כל דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת. ואלא מנלן שגגה במאי? כגון ששגג בקרבן, ורבנן "ששגגת קרבן לא שמה שגגה, (ר"ש) וחכמים שגגה במאי? רבי יוחנן אמר "כיון ששגג בכרת אף על פי שהזיד בלאו וריש לקיש אמר עד ששישגוג בלאו וכרת, אמר רבא מאי מעמא דרשב"ל? אמר קרא "אשר לא תעשינה (בשגגה) ואשם" עד ששישגוג בלאו וכרת שבה, ורבי יוחנן האי קרא דרשב"ל עם מאי עביד ליה? מיבעי ליה *לכדתניא "מעם הארץ" פרט למומר, רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי שמעון "אשר לא תעשינה (בשגגה) ואשם" *השב מידיעתו מביא קרבן על שגגתו, לא שב מידיעתו אינו מביא קרבן על שגגתו תנן *אבות מלאכות ארבעים חסר אחת והוינן בה *מנינא למה לי ואמר ר' יוחנן "שאם עשאן כולן בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת, היכי משכחת לה - בזדון שבת ושגגת מלאכות, בשלמא לרבי יוחנן דאמר "כיון ששגג בכרת אע"פ שהזיד בלאו משכחת לה בנון דידע לה לשבת בלאו, אלא לר"ש ב"ל דאמר "עד ששישגוג בלאו ובכרת, דידע ליה לשבת במאי? *דידעה *) בתחומין *ואליבא דר"ע מאן תנא להא דתנו רבנן שגג בזה ובזה - זהו שזגג האמור בתורה, הזיד בזה ובזה - זו היא מיזד האמור בתורה, שגג בשבת והזיד במלאכות או ששגג במלאכות והזיד בשבת או שאמר "יודע אני שמלאכה זו אסורה אבל איני יודע שחייבין עליה קרבן או לא - חייב. במאן? כמונבז. אמר אביי הכל מודים בשבועת ביטוי שאין חייבין עליה קרבן עד ששישגוג בלאו שבה, הכל מודים מאן? ר' יוחנן, פשיטא כי קא"ד יוחנן היכא דאיכא כרת אבל הכא דליכא כרת לא? סד"א *הואיל וחייב קרבן חידוש הוא דבכל התורה כולה לא אשכחן לאו דמיתי עליה קרבן והכא מיתי כי שגג בקרבן נמי ליחייב

*) [נקמן ע: פני: קנג: סנהדרין פו:] קמ"ל

מייתי לה לינקא דרבנן דלית ליה היקשא דרבי יהושע בן לוי *לכל דבר דנפקא ליה מג"ם דטעיה מודה רבי יוחנן דכמי עד שישגוג בלאו וכרת דהא כתיב ביה בהעלם קרא ואמה אל תקח וגו': **אמר** קרא לאחר לא תעשינה כשגגה. קשה לר"י מנא ליה לרבנן דרשי מינה דכמי עד שישגוג בלאו וכרת ונהי נמי דכתיב בהעלם קרא ואמה אל תקח וגו' לא כתיב ביה בהעלם מלאכה אחת ועוד דלמה לי קרא דאמה אל תקח הא ילפינן מקרא דלעיל מיניה דכתיב ואם בשגגה תעשו וגו' ואמה אל תקח ואומר ר"י דמיבעי

עין משפט נר מצוה

ח א מיי׳ פ״א מהלכות שבועות הלכה ז׳ :

מ ב מיי׳ פ״י מהלכות שבועות הלכה ח׳ :

נ ג״ל וכ״מ ומהר״ם וכ״ה כתי״

י ב ד מיי׳ פ״ב מהלכות שבת הלכה כב מוסיף מ״מ מי׳ שהם פסיף ה׳ :

יא ה מיי׳ שם פוסיף ב׳ :

שגגה בתרומה ליתיב אומא

הי׳ מהלך [שתי תיבות הללו ליתי בכת״ש והלמ״ש] ב מדבר ראינו יודע [ובמהרי״ם יבמות ופ״ג] אימתי שבת.

ו. איך מונה הי״ם רבינו חננאל

ב. מתי עושה מלאכה

שהרוב חייב כרת בשגגתו חייב חטאת ולתי׳ האביאין על הדרון בשבועה ושותבינן עליה דר׳ יוחנן אימה שבועת ביטוי לשעבר אמר אני יודע ששבועה זו אסורה אבל איני יודע אם חייבין עליה קרבנות לאו חייב ודחי ר׳ יוחנן הא למתנו היא ואנא דאמרי כרבנן מיהא שמעינן דרבי יוחנן פליג עליה דשמואל בהא תני אמר אביי הכל מודים והיא ר׳ יוחנן בר שאכל תרומה שאין חייבין עליה חומש עד ששיגגון[בלאו]שבה פ״ש בין דתרומה יש בה מיתה שנאמר ומתו בו כי יחללוהו אבל כרת לית בה עד שישגה בלאו שבה דקרי״ל שגגת כרת היא שגגה וכל מאן דלית ליה כרת בעינן שגגה בלאו שבה ואע״ג דתרומה טון מיתה היא שגגת דמיתה אינה חשובה כשגגה דכרת אלא בעינן שגגה בלאו שבה ודחה רבא להא דאביי ואמר לעולם מיתה במקום כרת שמדת וכשם שבשאר מצות אם שגג בכרת אע״פ שהזיד בלאו מוסיף חומש שהזיד בלאו במקום קרבן הוא וקרי״ל כרבא. וקמייתא נמי דאמר אביי בשבועת ביטוי עד ששיגגו בלאו שבה אבל שגגת קרבן לאו שמה שגגה לדבנן [אוקימנה] ל״ה א מתניתא בשבועות פר׳ כ׳ אשלו תימה רבנן בשגגת קרבן בשבועת ביטוי מחייבי דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבנן אלא בעלמא אבל בשבועת ביטוי דהיא חידוש הלא אשכחן מזיד קאי בלאו בשוגג מיהני קרבן והכא בשבועת ביטוי מזיד קאי בלאו ושוגג מיהני קרבן שגגה ואחזיר ואפילו הכי לא מהני ליה אלא בשוגג בלאו ושוגג בעש

מפני שבת ריקא. דשגגת שבת וזדון מלאכה לית מיחייב חלת לחת לכל שבת ומיפסל לזדון שבת ושגגת מלאכה מייב על כל מלאכה ומלאכה: **כאן מידיעת שבת הוא פורש.** ריקא כי אמרו ליה "שבת הוא" פורש מן המלאכה ומכיר שבתא ועל כך הוא מכיה קרבן הלכך שגגת שבת היא, ועל השבת הוא צריך להביא: תורה אור

כאן מידיעת מלאכות הוא פורש. כי אמרי ליה שבת הוא לא פריש דהא אמי ידע וכי אמרי ליה מלאכה תשובה היא זו פריש הלכך על מנין המלאכות יביא: **כלום פריש משום מלא משום.** דכי תודעיה שבת הוא הכייל שמעתא על המלאכות, וכלום פריש ממלאכה לכומר ע"א ידיעת המלאכות חלת משום שבת דכי אמרו ליה מלאכות הן הכייל שמעתא: **מינוך מלאכות.** שנופי מלאכות מתחלקים לחמשות ואע"פ שכשעלם לחד: **מום יומם.** מיקום הרבה: **כמאן.** לאפוקי קרבנות: **מה ט"ל.** והלה כבר נאמר לו שעשה כל מלאכות: **דבריה.** משמע מדי "ה" לרבות חד הכי שלשה "הלה" כגמרינן ל"ו הכי ל"ש: **ס"ל כחכיס וכקיני חטאתם.** כלומר בלאו לו תבערו הוה לן למילף מהתי אם לו שים להביא: **ודאיין לחי לומר על חכיס וקיני חייב שתים.** אם שעשה כשעלם לחד שהכי הוציאם מן הכלל למלקן לשתים ומשמע לחביא לקיני לעלמה ולחביא לחביס לעלמה: **ואפ"ג דהוו שתים.** דשחרת מלאכה כייליהו וחד לו ובדבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על עצמו כי' לא לייענין ליה דהוי ליה כלל בלא תעשה ופרט בעשה ותין דנין אותו בכלל ופרט, אי נמי הוי חביס וקיני שני כתובין הבחין כאחד ותין מלמדין דהוה ליה למיכתב חד: **ס"ל לא תבערו כי'.** וחביס וקיני לדרשה לחביאת אי כי' עקידת דדרים ליה בעלמא (י"ה לף מ"ו) לענין שנאמר בהו מה חביס דשוה לף קיני לענין שבת מה חביס דשוה לף קיני ישמעלן דשוה ללמד על קיני השומר שבתה שבת: **ככלל חיכה.** דלא תעשה כל מלאכה: **לפקיק לניה.** כל שאר המלאכות שבכלל עשה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו ילפ"ל כי':

ללאו. שתין חייבין עליה כרת ומקילה כשאר מלאכות חלת מה שלמור בה: **לחנק.** כדלמרן מה הבערה מיוחדת: **ועשה מלאכה מסנה.** דלמור לענין חטאות הוה ליה למכתב ועשה אחת' ולישתוק, חייבי ליה אחר' מ"ס למיתת' וכל חיבת מלאכה לדרשה ודיוקא הכי: פעמים שכל מעשה עבירותיו תעשה ופעמים שהוא קרוי "הגה" לגון בבים: **ומ"ר יוסי ברבי חנינא מ"מ דרבי יוסי.** כלומר מלי לריש ביה, דלחכמי מ' דמהגה ומ' דמלאכה למאי לחת: **אחת מאחת.** דלחכמי הוה ליה למכתב וכתיב "מלאכת" וכמאי הגה ס"ל למכתב (הגה) [למדרש פעמים שהוא הגה] וכתיב מהגה ודרוש לחת והגה בלא מ"ם הכי: פעמים לחת שהוא הגה שבת [לחת] לבדו הוא מחלל ויש כאן חטאות הרבה לחלוי בחר מלאכות ופעמים הגה שהיא לחת מלאכות הרבה עשה והינו חייב חלת לחת דכתיב תרי נווני לישת למשמע ועשה לחת וחייב הגה ולישת למימר גמי הכי ועשה לחת הגה *עשייתו הוי לחת לח"פ מן הגה [וחייב ח'] ומ"ש יתירה [דרוש הכי] לדרוש שכתוב שם משמעון דלח"ג שנכנסון לעשות חיבה גדולה הוחיל ושתי לותיהם הרחשונות שם במקום לחבר בן חייב וסיים, מלחת מקלת המלאכה ולח כולה יביא לחלת מהגה

מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא? אמר רב מפרא באן מידיעת שבת הוא פורש, א"ל רב נחמן בלום פריש משבת אלא משום מלאכות ובלום פריש ממלאכות אלא משום שבת? אלא אמר רב נחמן קרבן דחייב דחמנא אמא, אשגגה, החם חדא שגגה הבא טובא שגגות הויין: חייב על כל מלאכה ומלאכה: חילוק מלאכות

מנלן? אמר שמואל אמר קרא "מחלליה מות יומת" החורה רבתה מיתות דרבה על חילול אחד, האי במזיד כתיב? אם אינו ענין למזיד כתיב ענין לשגגג, ומאי "יומת"- יוכלת בממון, ואיפוך חילוק מלאכות מהיכא דנפקא ליה לר' נתן דתניא ר' נתן אומר "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" מה ת"ל, לפי שנאמר "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל אלה הדברים וגו' ששת ימים תעשה מלאכה "דברים הדברים אלה הדברים" אלו ששים ותשע מלאכות שנאמרו למשה בסיני, יכול עשאן כולן בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת? ת"ל "ברדיש ובקציר תשבות" ועדיין אני אומר *על הרישה ועל הקצירה חייב שתים ועל כולן אינו חייב אלא אחת, ת"ל "לא תבערו אש" הבערה בכלל היתה ולמה יצאת? להקיש אליה ולומר לך מה הבערה שהיא אב מלאכה וחייבין עליה בפני עצמה אף כל שהוא אב מלאכה חייבין עליה בפני עצמה? שמואל סבר לה כרבי יוסי דאמר הבערה ללאו יצאת *דתניא הבערה ללאו יצאת דברי רבי יוסי ר' נתן אומר *לחלק יצאת ואיפוך ליה לחלוק מלאכות מהיכא דנפקא ליה לר' יוסי *דתניא רבי יוסי אומר "ועשה מאחת מהנה" פעמים שחייבים אחת על כולן, ופעמים שחייבין על כל אחת ואחת, אמר ר' יוסי בר' חנינא מ"ט דר' יוסי? אחת מאחת, הנה מהנה, אחת שהיא הנה, הנה שהיא אחת, אחת-שמעון, מאחת-שם

אם תיטו ענין למזיד דהא כתיב כו'. ואם תאמר ולימא תם תיטו ענין למזיד משום דלחמו בתרי קטלת קטלת ליה ו"ל דלי ללו קרא לחחרינא דמייתי הוה מוקמינן ליה להאי קרא במזיד ומוח ומת דכרה טורה לכלמן בני לחד מהם לבל השמח דלא לילמריך למזיד מוקמי ליה ע"כ בשוגג ולחייב קרבן על כל ח': **יכול** אם עשאן כולם בהעלם לחחד כו'. תימה מ"ל מביימא דקרא דברים הדברים אלה הדברים למה לי כיון דלא לחחת לחלק וים למר לגריך למביימא לפי שים מלאכות שחינן תשובות ולילגריך מביימא לחשמעינן דכולהו הויין מלאכות להחחייב עליהן ומיהו ממחניתין דמ' מלאכות דייק שפיר דבהעלם אחד חייב על כל אחת דלא הוה לגריך למביימא כיון דמי כולהו בהדיא ומיהו קשה לר"י דלקמן בהזורק (דף נ:) משמע דלהאי מביימא לחיא לחלק דלמר החם לימרמ דמחייב רבי לחולדה במקום אב והתניא רבי לומר דברים הדברים אלה הדברים כו' ופי' בקונטרס החם דהכי פריך מילי ונרלה לר"י דגרם הכא כמו בחכילחת דחניא החם רבי נתן לומר לח חבערו לם למה נלמר לפי שנלמר ויקהל משה ולפי מה שפירשתי דמביימא לח לחת חלת לחשמעינן כולהו חטאות מלאכות להחחייב עליהם לח הוה

שם משמעון. ה"מ ליצנא לא הוה צריך למימר כיון דלחליבת דר' יוסי קאי דסכר כפ' הבונה (לקמן ד' קנ:) דלפי' צריכה לחתם על שני נסכים לו שני צריטות על נסר אחד חייב חלא ניחתם ליה למנקט ליצנא דמתני' דהבונה (סכ"ה) ת"ל יהודה מלינו שם קטן גדול שם משמעון:

לא משמע ליה. שמואל דלא כר' נתן ודלא כר' יוסי ור"ל דמקבלה קיש ליה לשמואל הכי* :

העלם זה וזה בידו מהו. לומר ר"ש לחפי' לא ידע לפפא בשום מלאכה חשיב ליה העלם זה וזה ונריך לחלק בין זה לשוכח עיקר שבת דהכא ליט שכוח כל כך דכי מדכרו ליה מדכר לכל שבת עיקר שבת הייט כמין חיטה שנשבה בין הנכרים:

אמר ט'. בשבועות (פ"ב ד' יט:) בעא מיניה רבא מרב נחמן העלם זה וזה בידו מהו ת"ל הרי העלם מומחה בידו וחייב והתם (שבועות כה.) נמי הישבו הרי העלם שבועה בידו וחייב התם שפיר דמהדר ליה לתומרא והא דמהדר ליה הכא לפוטרו משום דקסבר שגגת שבת עיקר דעיקר המלוה היא משום שבת: **חזיון** לי משום שבת קא פריש ט'. פי' בקונטרס שחמרו לו שבת היום ופירש וקשה דשמא כי הוו אמרי ליה נמי מלאכה היא היה פורש לפי' לא ידעיכוהו שבת אלא גרמה ל"ש ה"פ לי משום שבת קא פריש שחומר בשגגת שבת דלי הוו מודעי ליה לשבת בשגגת אחת היו מביאין עליה חטאת קבועה בכל שבת ושבת אי נמי בשגגת שבת דייקינן ליה וחייב על כל שבת ושבת אי נמי בשגגת מלאכה דייקינן ליה וחייב על כל מלאכה ומלאכה בכריתות תנן המחלל את השבת שהיא אחת מל"ט כריתות ואקשינן תדא מחייב ס' חטר אחת דזרין חייבי שבת ואוקמה ר' יוחנן בשגגת שבת ודזרין מלאכות (מחדא לא פליג) דלא מחייב אלא תדא ומקשינן ולימא ר' שבת ושגגת מלאכות דחייב על כל אחת ואחת דשניהן הוא קמ"ל דאפי' שגגת שבת ודזרין מלאכו' מחדא לא פליגי ומשמש ליה רב נחמן לרבא: [הרי העלם שבת בידו ואינו חייב אלא אחת ור"ל אדרבה] הרי העלם מלאכה בידו וחייב על כל מלאכה ואחת רב אשי אומר אי משום שבת הרא הוה ליה מחייב אלא אחת בשבת ביחוד אי משום שבת לא מחייב אלא אחת הרא כרב נחמן ואי כי מודעת כי שבת הוא חיזום עדיין צריך לאודועי הכי התורש לחרישה חייב. ושבוק ליה לחרישה חדרי לורעיה. תוב צריך לאודועי. כי גם הזורעה חייב עליה. וכן הקוצר ושאר

נודע לו על הקינה ועל הטחינה של שגגת שבת וזדון מלאכות. פי' רבינו שמואל שנודע לו והפרים קרבן שנתכפר מחזר ונודע לו על הקינה וטחינה של שגגת מלאכות לבד אם לא נודע לו עד אחר הכפרה אין נגררין ולריכין שמי חטאות לבל"ש כפרה ממלקת וחוזקת הפרים קרבן לבד אם לא הפרים קרבן וחזר ונודע. לו על קינה וטחינה של *שגגת מלאכות יביא שילה דבו חלינן מילתא אם ילדה יפרים חטאת אחת על שגגת שבת שגגת מלאכות עמה לו אם ילדה יפרים ב' קרבנות על הקינה וטחינה של שגגת מלאכות ויגררו עמהן של שגגת שבת כדאמר רבא בסמוך לכל שני חיובי חלב בהעלם אחד ונודע לו על אחד מהן ט' הביא קרבן על הראשון כו' אלמא אע"ג דנודע לו על הראשון אחלה הוחיל ועדיין לא הפרים קרבן עליו ליט גורל החמלטי עמו כדי להחמיר קרבן על השניני חלא אם ילדה יביא קרבן על החמלטי ויתכפרו כולן וא"ת דהשתא ממש לסבר רבא דלקמן מחלקות מדגררות של שגגת מלאכות עם של שגגת שבת והיינו כריש לקיש ורבא נופיה לא פסיק כוותיה בהחולן (שבועות לו:) חלא גב' מקומות ומיהו מתוך פי' ר"ת פפירש דלכתחלה כרבה דבי על חביי ממש דגרם רבה וכן ממש שמוכיחו לפני חבי וכן בסמוך דקאמר מילתא דפשיטא לה לרבה וחבי וחפי' גמרי רבה ור"ל דלא חייבי ביבמות חלא בדברים הנוהגים בזמן הזה מיהו חימה לר"י לקמן דמיבעיא לן מי פליגי בהפרשות מחלקות או לא ממצוה בהפרשות פליגי דלמי בידיעות פליגי לבל הפרשות מחלקות לכ"ע ת"ל רבה וחבי דסברי הכא דלין הפרשות מחלקות כמלן ות"ל דחיכא למדמי דהכא מיירי חלא בהפרים על אחר ונודע לו גם על שגגת מלאכות והדנקט ונודע לו על שגגת שבת היינו כלומר לבסוף הפרים על שגגת שבת:

נרירה

שם משמעון, הנה אבות מהנה תולדות (את שהיא הנה) זדון שבת ושגגת מלאכות הנה (את שהיא אחת) שגגת שבת וזדון מלאכות ושמואל אחת שהיא הנה, והנה שהיא אחת לא משמע ליה: בעא מיניה רבא מרב נחמן *העלם זה וזה בידו מהו א"ל הרי העלם שבת בידו ואינו חייב אלא אחת, אדרבה הרי העלם מלאכות בידו וחייב על כל אחת ואחת? אלא אמר רב אשי חזינן: אי משום שבת קא פריש הרי העלם שבת בידו ואינו חייב אלא אחת ואי משום מלאכה קפריש הרי העלם מלאכות בידו וחייב על כל אחת ואחת, א"ל רבינא לרב אשי כלום פריש משבת אלא משום מלאכות, כלום פריש ממלאכות אלא משום שבת? *אלא לא שנא, תנן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת והיינו בה מנינא למה לי, ואמר ר' יוחנן שאם עשאן כולן בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת - אי אמרת בשלמא העלם זה וזה בידו חייב על כל אחת ואחת שפיר, אלא אי אמרת העלם שבת בידו אינו חייב אלא אחת היכי משכחת לה - בזדון שבת ושגגת מלאכות, הניחא אי סבר ליה כרבי יוחנן דאמר כיון ששגג בכרת אע"פ שהזיד בלאו משכחת לה דידע ליה שבת בלאו, אלא אי סבר לה כרבי שמעון בן לקיש דאמר עד שישגוג בלאו וכרת, דידע ליה שבת במאי? *דידע לה בתחומין ואליבא דרבי עקיבא: *אמר רבא קצר ומתן בגרוגרת בשגגת שבת וזדון מלאכות, וחזר וקצר ומתן בגרוגרת בזדון שבת ושגגת מלאכות, ונודע לו על קצירה ומתינה של שגגת שבת וזדון מלאכות, וחזר ונודע לו על קצירה ועל מתינה של זדון שבת ושגגת מלאכות

קצירה

מפני נרכות פולנות. כלומר היולות מהן מן החטה: **מפני** סגף. דלמרן פעמים שחייב על כל חתת וחתת מחי היא כגון שבשלן בזדון שבת ושגגת מלאכות לחיכא שגגות מוכח דהכא שהיא חתת דלמרן פעמים שחייב חתת על כולן מחי היא כגון שגגת שבת וזדון מלאכות דיוקא שהמלאכות חסורות בשבת לבל שבת שבשבת היום: **גם** **מפני** ליה. דמיבעיא ליה כולה לגם ממשמעון ולתולדות: **זה וזה** · שבת ומלאכות: **מפו** · חייב חתת על כולן לו על כל חתת וחתת וקמבעיא ליה הא דתני לעיל (דף סמ:) שגג בזה ובזה זהו שוגג החמור בכולה מהו לחיובי חדא לו לחחיובי לכולהו וממהני' דהשוכח עיקר שבת לחיט חייב חלא חתת לא שמעינן ליה דהשוכח עיקר שבת חדא שגגה היא וכי מיבעיא לן ביודע עיקר שבת לבל מלאכות הללו ליט יודע שחסורות ועוד נעלם ממנו שהיום שבת לחיכא למיסלי שגגה לבל מלאכה ומלאכה מהיל ויודע עיקר שבת ואחת שגגה היא למתני' דהעלם שבת ואחת שגגה היא:

לי מפוס שבת קא פריש. זה שפירש מן העבירה ובא להמבפר לי מפוס שבת היתה שחמרו לו שבת היום ופירש לישמכא דמפוס העלם שבת היה עושה: ה"ג ולי מפוס מלאכות הללו קא פריש שחמרו לו מלאכה היא ופירש הכי העלם מלאכה בידו וזיל בתר מלאכות: **כלום פריש מפבת מלפ מפוס מלפכות**. כשחמרו לו שבת היום הכין שהמלאכות הללו חסורות לחי לא חסורות למה הוזקקו לומר שבת היום: **מלפ לא שגג**. וליט חייב חלא אחת: **מפמן לכולן**. היינו העלם זה וזה בידו להא לא ידע שבת במידי כיון דכל הלכותיה כעלמות ממנו חין חילוק היום מחתר ימים: **מפ"ה כו' היכי מפבפת לפ**. דליחייב לינים לכל חדא ט"ל זדון שבת ושגגת מלאכות הוא דמפבפת לה והכא מאי זדון שבת היכי: **סניפף לר' יוחנן כו'**. מבפת ליה הלא נעלמו ממנו חין חלא לכריתות ויודע הלולין והייט זדון שבת: **כגרוגרת**. מייט: **קצר** . בגרוגרת ומתן בגרוגרת 'בשגגת שבת וזדון מלאכות' 'וחזר וקצר' ומתן בגרוגרת 'בזדון שבת ושגגת מלאכות' 'ונודע לו על קצירה ומתינה של שגגת שבת וזדון מלאכות' 'וחזר ונודע לו על קצירה ועל מתינה של זדון שבת ושגגת מלאכות': **ומתן** ומתן בגרוגרת 'בזדון שבת ושגגת מלאכות' 'ונודע לו על קצירה ומתינה של שגגת שבת וזדון מלאכות': **ונודע לו**. מחחי כן על הקצירה ועל המתינה כלומר לו על זו לו על זו וכ"ש על שתיהן: **(ימל) שגגת שבת וזדון מלאכות**. והפרים חטאת ומחטאת זו מכפרת על שתיהן להא הוא דמיחייב עליה:

קצירה

שיעור הוא לכל ליסורי מלאכות של שבת בהוכלים: **קצר** . בגרוגרת ומתן בגרוגרת 'בשגגת שבת וזדון מלאכות' 'ולא חדע' **מיחייב** ולא חדע: **ומתן** ומתן בגרוגרת 'בזדון שבת ושגגת מלאכות' 'ומיחייב חרתי' ולא עלע ביניתים שמעת: **ונודע לו**. לחחרי כן על הקצירה ועל המתינה כלומר לו על זו לו על זו וכ"ש על שתיהן: **(ימל) שגגת שבת וזדון מלאכות**. והפרים חטאת ומחטאת זו מכפרת על שתיהן להא הוא דמיחייב עליה:

קצירה

הגהות הב"ח

(ו) תוס' ד"ה מתן וכו' נשמעם דמשמע זה וזה ביחד חייב:

[מהדרין סב. שבועות יט.ט. [כריתות ג:]

[לקמן עג. ושיי]

[לעיל סט. ושיי]

[סמ"ם לקמן עב: על הגליון]

רבינו חננאל

כר' יוסי דאמר המערה לאור יצאת ולא לחלק ודרשה דר' יוסי אחת שהיא הנה והנה שהיא אחת לא משמע ליה: **בעא** מיניה (רבה) [רבא] מר' נחמן העלם שגגת שבת ושגגת מלאכות כשגגת שבת דייקינן ליה וחייב אחת על כל שבת ושבת או כשגגת מלאכות דייקינן ליה וחייב על כל מלאכה ומלאכה בכריתות תנן המחלל את השבת שהיא אחת מל"ט כריתות ואקשינן תדא מחייב ס' חטר אחת דזרין חייבי שבת ואוקמה ר' יוחנן בשגגת שבת ודזרין מלאכות (מחדא לא פליגי) דלא מחייב אלא תדא ומקשינן ולימא ר' שבת ושגגת מלאכות דחייב על כל אחת ואחת דשניהן הוא קמ"ל דאפי' שגגת שבת ודזרין מלאכו' מחדא לא פליגי ומשמש ליה רב נחמן לרבא: [הרי העלם שבת בידו ואינו חייב אלא אחת ור"ל אדרבה] הרי העלם מלאכה בידו וחייב על כל מלאכה ואחת רב אשי אומר אי משום שבת הרא הוה ליה מחייב אלא אחת בשבת ביחוד אי משום שבת לא מחייב אלא אחת הרא כרב נחמן ואי כי מודעת כי שבת הוא חיזום עדיין צריך לאודועי הכי התורש לחרישה חייב. ושבוק ליה לחרישה חדרי לורעיה. תוב צריך לאודועי. כי גם הזורעה חייב עליה. וכן הקוצר ושאר

גרירה בברה (ריבוי עבירות בהעלם א)

מלאכות כל אחת ואחת חייב עליה על כל אחת ואחת בפני עצמה ובכל אחת צריך ידיעה בפני עצמה. הרי שגגת (שבת) [מלאכות]. חייב על כל מלאכה ולא אמרינן מפני שנוספה על שגגת מלאכות שגגת שבת פקעה לה שגגת מלאכות א"ל במקומה עומדת. ואי לא מחייבא דרבא עבדין דאיסורא דספיקא דאורייתא היא. וכל איסורא דספיקא דאורייתא לחומרא עבדינן ואחא רבינא דחייא לחא דרב אשי ואמר כלום פריש מיבעי (א' לא') [אלא] משום מלאכות כו' ובמאי דרבינא כר"ע דהכי קיימא בזדון שבת ושגגת מלאכות כגון שמביר כי היום הוא שבת וגם היה יודע שהמלאכות אסורות העלם ממנו אימר מלאכות עכשיו אר שירש איסור מלאכות בלאו ונעלם ממנו איסורא דכרת. שנמצאת ידיעת שבת בידו והעלם על כל מלאכה ומלאכה ומלאכה אבל השוכח עיקר שבת ועיקר איסור מלאכות ולא מהניא לך בהדיעה ליה עיקר שבת ועדיין צריכה לאודועיה איסור מלאכות דאי לא מודעת ליה איסור מלאכות מי ידע דאסירן למפרש הלכך ידיעת שבת חליא בידיעת איסור מלאכות ואיסור מלאכות חלין משום שבת וכיון שאפשר שתודיעו (א' לא') איסור שבת ואיסור מלאכות כאהה נמצאת כאילו שגגה אחת היא ואינו חייב אלא אחת כרב נחמן ומקשינן על רב נחמן מדר' יוחנן דאמר אם עשאן כולם בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת. בשלמא אי אמרת העלם זה וזה בידו חייב על כל אחת ואחת היינו דמשכחת לה הכי אלא אי אמרת כל כי האי גוונא לא מחייב אלא הרא היכי משכחת לה דחייב על כל אחת ואחת ואם תאמר בזדון שבת ושגגת מלאכות דניחא אליבא דר' יוחנן משכחת לה דזדון שבת [בר'] ומשני ר' נחמן דידע לה שהוא אזהר בהתרעיו ואליבא דר' עקיבא (סג.) שנמצאת זדון בתרתין וכי תזין בעיא דרבא העלם זה וזה בידו. נרסינן בשבועות (יט.) בענין ידיעות המטמאה ואמקשא לרב כהא: **אמר** (רבא) [רבה] קצר ומתן בגרוגרת בשגגת שבת וזדון מלאכות דאע"ג דשני אבות בינהו לא מחייב אלא חדא ידיעה

קליפה נוטרת קליפה. שניה שכפרתה ומחינה נוטרת לה שמחינה השניה ומכפרתו טון דקיימא לן לכל שני זיתי חלב בטעלם אחד חייב חטאת וזה שמעה שני קליפות בטעלם אחד שלא נתכוין לו בין קליפה לקליפה שחטת בטעלמה של שניה חטאת קלם מצל דלחומה קוף קוף בטעלם אחד הוא דלא נתכוין לו חטאת בינתים וידעות [חטאת] הוא דמחלקת הלכך חטאת זו שבאה על הקליפה ומחינה דלחומה מתרוייהו קיימת ומכפרו שם הקליפה כל קליפות שבעלו שנעשו בטעלם אחד ומה המחינה מכפרת כל המחינה שבעלו כטעלמן בטעלם אחד: **שבל נותנ לו על הקליפה**. מחרומה שכחזון שבת ומגנת מלאכות והפרים עליה קרבן הוחיל וכקרבן זה לח שייכת מחינה שבעולה -דהת לכל חדת מחייב מי הוה מחידעי ליה תרוייהו: **קליפה נוטרת קליפה**. לחלומה: **ומחינה שבעם**. של לחלומה: **ומחינה מחרונה**. שכנגדה של לחלומה: **כמקומה עומדת**. וכי מחידע ליה מחייב עלה: **קליפה נוטרת קליפה**. כמקופח דבני זיתי חלב בטעלם אחד הן ומחינה שבעם קליפה לחלומה הייט משום נגידה לחף על גב דעיקר קרבן לחו משום קליפה דבהדה חחת הוחיל וחיכפר ליה בהדי קליפה בתרייתה נגידה למחינה שבעם בהדה שהרי שחינן דבר הלוגים דבקרבן לחד וחין כפרה לזו זו: **ומחינה שבנגדה עומדת כמקומה**. נגידה לנגידה לח חמרינן לחיכפורי מחינה עם מחינה לחלומה משום שני זיתי חלב בטעלם אחד להח קמייתה נופה בנגידה היח למיכפרה: **שם מחינה שבעם פיה**. ותע"ג דקמייתה נופה בנגידה חחית חמרינן נגידה לנגידה: **ומי חיים ליה נגידה נגידה**. למחינה שבעם קפריך חמנידה עם הקליפה ותע"ג דקדון לחו משום דהקליפה חיכפרה ליה בטעלם אחד לגמרי: **ומחינה שבעם**. מחינה שבעם קפריך חמנידה עם הקליפה ותע"ג דקדון לחו משום דהקליפה חיכפרה ליה בטעלם אחד לגמרי: **נגידה נגידה**. לחמ

כ א מי' פ"ו מהלכות שגגות הלכה ט':
כא ב שם הלכה י':
כב ג מי' פ"ה מהלכות שגגות הלכה ה ופ"ו הלכה ו והלכה ט סמג עשין ניג:

רבינו חננאל

וחזקיה אמר בחמשה אברים הדיש לקיש אמר אפי' באבר א' [משכחת לה] בכתף · ור' יוחנן אמר בחמשה מיני קרירות הר' יצחק נפחא [אמר] בה' פעמים · הדי הוא כיון שהוא שני הצואר ויש בב' על א' ואלא מהתם דכתי שניהו שם חיוב המאות היא וקתני מצטרפין וחייב השארי על הב' מתי נודע לו על הב' תנינן מי סברת הא דיריש לקיש משום בי תופיני ארישא היא דקתני שאם אכל בכותי זית וחזר ואכל בכותי זית סתם חייב בשלמא דחלוקין לחטאות מדקתני ליה בר' יהודה שנין שאכלו בב' תמהיין לא אשכחה היא דקתני סיפא אם אכל כותי זית וחזר ואכל כותי זית אחד משני מינין פטור עלה אמרי צריכא למיתני · ואמר ר"ל משום [בר] תופיני לעולם מסתין אחד ואמאי (תניי) [קרי] לה בב' מינין כגון שאכלן בב' תמהיין ר' יהודה היא דתניא מתחלקין בין לקולא בין לחומרא ונמצא גם זו בדברים שאין חלוקין לחטאות ואקשינן אי הכי מדסיפא ב' חצאי מין אחד בב' תמהיין ותקני פטור רישא משום שהוא מין אחד בתמהוני אחד ליחייב ואמאי איצטריך למיתניא להא פשיטא ומשני רבינא כגון שחזר ב' זיתי חלב בתמהוני אחד וכגון שאכל חצי זית אחד מהן ונודע לו וחזר ואכל חצי זית האחר · ופתניתין רבן גמליאל היא דאמר [אין] ידיעה לחצי שיעור דתנן התחיל ב' אותיות בב' הלעטת אחת בשחרית ואחת בין הערבים רבן גמליאל מחייב חכמים פטורין ואומרין במאי פליגי רבן גמליאל מצר אין ידיעה לחצי שיעור והרבנן סברי יש ידיעה לחצי שיעור וכיון דרבן גמליאל מצר דאין ידיעה לחצי שיעור כאלו אינם ידיעה ביתים ובהעלם אחת כולן למיכך חייב : אתמר אכל ב' זיתי חלב בהעלם אחד ונודע לו על הראשון חזר ונודע לו על השני ר' יוחנן אומר אפי' חייב שתים ר"ל אומר אינו חייב אלא אחת ר' יוחנן אומר יש ידיעה מחלקת לפיכך חייב שתים · ר"ל אומר אין ידיעה מחלקת ואין חייב אלא אחת אחת ר' יוחנן דריש על המאורע והביא כיון שנודעה לו המאורע נתחייב בה וכשיתודע לו השניה עוד מתחייב בה ראין אדם פורע תורה אור

אכל ב' זיתי חלב בהעלם אחד

ונודע לו על א' ואלא מהתם נודע לו על הב' מתי נודע לו על הב' תנינן מי סברת הא דיריש לקיש משום בי תופיני ארישא היא דקתני שאם אכל בכותי זית וחזר ואכל בכותי זית סתם חייב בשלמא דחלוקין לחטאות מדקתני ליה בר' יהודה שנין שאכלו בב' תמהיין לא אשכחה היא דקתני סיפא אם אכל כותי זית וחזר ואכל כותי זית אחד משני מינין פטור עלה אמרי צריכא למיתני · ואמר ר"ל משום [בר] תופיני לעולם מסתין אחד ואמאי (תניי) [קרי] לה בב' מינין כגון שאכלן בב' תמהיין ר' יהודה היא דתניא מתחלקין בין לקולא בין לחומרא ונמצא גם זו בדברים שאין חלוקין לחטאות ואקשינן אי הכי מדסיפא ב' חצאי מין אחד בב' תמהיין ותקני פטור רישא משום שהוא מין אחד בתמהוני אחד ליחייב ואמאי איצטריך למיתניא להא פשיטא ומשני רבינא כגון שחזר ב' זיתי חלב בתמהוני אחד וכגון שאכל חצי זית אחד מהן ונודע לו וחזר ואכל חצי זית האחר · ופתניתין רבן גמליאל היא דאמר [אין] ידיעה לחצי שיעור דתנן התחיל ב' אותיות בב' הלעטת אחת בשחרית ואחת בין הערבים רבן גמליאל מחייב חכמים פטורין ואומרין במאי פליגי רבן גמליאל מצר אין ידיעה לחצי שיעור והרבנן סברי יש ידיעה לחצי שיעור כאלו אינם ידיעה ביתים ובהעלם אחת כולן למיכך חייב : אתמר אכל ב' זיתי חלב בהעלם אחד ונודע לו על הראשון חזר ונודע לו על השני ר' יוחנן אומר אפי' חייב שתים ר"ל אומר אינו חייב אלא אחת ר' יוחנן אומר יש ידיעה מחלקת ואין חייב שתים · ר"ל אומר אין ידיעה מחלקת ואין חייב אלא אחת אחת ר' יוחנן דריש על המאורע והביא כיון שנודעה לו המאורע נתחייב בה וכשיתודע לו השניה עוד מתחייב בה ראין אדם פורע

1. לפני שהפריש חטאת (על בדית ראשון)
2. אחר הפרשה (לפני בפרה)
3. אחר בפרה

מכלל דרישא: מין אחד ותמרי אחד, מין אחד ותמרי אחד, צריכא למימר? אמר רב הונא הכא במאי עסקינן כגון שהיתה לו ידיעה בינתים ורבן גמליאל היא *דאמר אין ידיעה לחצי שיעור: איתמר אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד ונודע לו על הראשון וחזר ונודע לו על השני ר' יוחנן אמר *חייב שתים ורישׁ לקיש אמר אינו חייב אלא אחת, *רבי יוחנן אמר חייב, *על חטאתו והביא: *ורישׁ לקיש אמר פטור *מחטאתו ונסלח לו, ורישׁ לקיש הכתיב על חטאתו והביא: התם בפרה ולרבי יוחנן נמי הכתיב "מחטאתו ונסלח לו": הכא במאי עסקינן כגון שאכל כזית וכחצה ונודע לו על כזית וחזר ואכל כחצי זית אחר בהעלמו של שני-מהו דתימא ליצטרפו, קמ"ל.

אל רבינא לרב אשי: *האיתידע ליה קודם הפרשה פליגי ובהא פליגי רבי סבר ידיעות מחלקות ורבי סבר הפרשות מחלקות אבל לאחר הפרשה מודי ליה ריש לקיש לר' יוחנן דחייב שתים או דילמא דאיתידע ליה לאחר הפרשה פליגי ובהא פליגי רבי סבר הפרשות מחלקות ורבי סבר כפרות מחלקות אבל קודם הפרשה מודי ליה ר' יוחנן לריש לקיש דאינו חייב אלא אחת או דילמא בין בזו ובין בזו מחלוקת? א"ל מסתברא בין בזו ובין בזו מחלוקת דאי אתידע קודם הפרשה פליגי אבל לאחר הפרשה מודה ליה ריש לקיש לר' יוחנן דחייב שתים, דאמקים ליה קרא לאחר כפרה לוקמיה לאחר הפרשה, דאי אתידע פליגי אבל קודם הפרשה מודה ליה רבי יוחנן לריש לקיש דאינו חייב אלא אחת, אדמקי ליה קרא בכזית ומחצה לוקמיה קודם הפרשה, ודילמא ספוקי מספקא ליה? ואם תימצי לומר קודם הפרשה פליגי (בה) רבי יוחנן היכי מקי ליה לקרא? בכזית ומחצה, ואם תימצי לומר לאחר הפרשה פליגי ריש לקיש היכי מקי ליה לקרא? בלאחר כפרה: אמר עלא למאן דאמר אשם ודאי לא בעי ידיעה בתחילה, בעל

מחלוקת דאי אתידע קודם הפרשה פליגי אבל לאחר הפרשה מודה ליה ריש לקיש לר' יוחנן דחייב שתים, דאמקים ליה קרא לאחר כפרה לוקמיה לאחר הפרשה, ודילמא ספוקי מספקא ליה? ואם תימצי לומר קודם הפרשה פליגי רבי יוחנן היכי מקי ליה לקרא? בכזית ומחצה, ואם תימצי לומר לאחר הפרשה פליגי ריש לקיש היכי מקי ליה לקרא? בלאחר כפרה: אמר עלא למאן דאמר אשם ודאי לא בעי ידיעה בתחילה, בעל

מכלל דרישא. דלמר מיבעי: מין אחד ומפרטי אחד. בתמיה: שמיטה לו ידיעה. כין שני מלאי שיעור ולישנדיך לאחסנינן לילטרפו דס"ד לחילוק הוא"ל וכשיעורין אלמים תלוקין לחטאות הכא נמי ל"ל קמ"ל דאפילו ידיעה אחת אי ידיעה היא: רבן גמליאל היא דאמר. לקמן בפרק הכונה אין ידיעה לחצי שיעור: ומה לו נודע לו. לקמן בעי ליה לר' יוחנן קודם שהפריש קרבן על ידיעה ראשונה וקסבר ידיעות מחלקות לחטאות ותע"ק אע"פ שלא היתה ידיעה בין לכולה לתלמי ר' יוחנן קודם הפרשה לא נתחר הפרשה וקסבר הפרשות מחלקות והא דקתני ידיעה אחת לחטאות ידיעה אחת לכל הקרבנות ולחטאות אחרות ולאשמות אחרים ולכל מיני מתות: על המעלתו וכפיים. והכיא קרבנו שעירת עזים תמימה נקבה על חטאתו לחטאת מתת" (ויקרא ד) מלמד על כל חטאתו וחטאת יכיל: מחטאתו ונסלח לו. ואפי' לא הכיא אלא על מקצת חטאתו, ונסלח לו כולו: קמ"ל. (כיון)(ג) דהאי חלי זית עם זית קמץ שייך בכזית ידיעה קמייתא [ו]הוה כחילו טדע לו על הכל להא לא הוה מייתי קרבן הוה מיכפר בהדיה [דיוק] בלא שום ידיעה דפטור מכשיעור לא חשיב, לחבל כזית לא מיכפר בלא ידיעה הלכך כי לא אתידע ליה בהדיה חלא זה לחטי זה הוו ידיעות מחלקות: דאיתידע ליה. על הפני הכל ודבכי הכל לין חטוקין לחטאות: על המעלתו וכפיים. והכיא קרבנו שעירת עזים תמימה נקבה על חטאתו לחטאת מתת מעלה" (ויקרא ד) מלמד על כל חטאתו וחטאת יכיל: מחטאתו ונסלח לו. לפי: לא הכיא חלא על מקצת חטאתו, ונסלח לו כולו: קמ"ל. (כיון)(ג) דהאי חלי זית עם זית קמץ שייך בכזית ידיעה קמייתא [ו]הוה כחילו טדע לו על הכל להא לא הוה מייתי קרבן הוה מיכפר בהדיה [דיוק] בלא שום ידיעה דפטור מכשיעור לא חשיב, לחבל כזית לא מיכפר בלא ידיעה הלכך כי לא אתידע ליה בהדיה חלא זה לחטי זה הוו ידיעות מחלקות: דאיתידע ליה. על הפני הכל ודבכי הכל לין חטוקין לחטאות: על המעלתו וכפיים. והכיא קרבנו שעירת עזים תמימה נקבה על חטאתו לחטאת מתת מעלה" (ויקרא ד) מלמד על כל חטאתו וחטאת יכיל: מחטאתו

בעל ס' בעילות בשפחה חרופה . בשוגג וטודע ט בין לחת ולחת ליט חייב לגלי לחת לחכי נקט שפחה חרופה משום דמכיח קרבן לחד טל עבירות הרבה כדתנן בכריתות (דף מ.) ה' מביאין קרבן לחד טל עבירות הרבה, הבא טל השפחה ביאות הרבה וכו' ולי תגן מבאי' דנשפוד בקרבן לחד לבי מילי במזיד שהוא מן המחיבים טל המזיד בשוגג דכתיב (ויקרא יט) בקורת תהיה ומלקות בשוגג ליכא וגבי מזיד רבי קרא דנשפוד בקרבן לחד טל ביאות הרבה כדילוף התם וכ"ש טל ביאות שוגג הרבה בהטלם לחד לבל בשוגג וטודע ט בין ביאה לביאה למתן דבעי ידיעה בתחלה בלחם ולבל, חייב הוא לתלק בלחמות בהבחת בפרה המחלקת לטובה מזיד, ולריך להבית טל כל לחת ולחת תלי בה' יוחנן דלחמר לטיל בלולל שני זיתי חלב בהטלם לחד וטודע ט בין ביאה לביאה למתן דבעי ידיעה בתחלה לחם בפרה המחלקת לטובה מזיד, ולריך להבית טל כל לחת ולחת תלי בה' יוחנן דלחמר לטיל בלולל שני זיתי חלב בהטלם לחד לבל בשוגג

כר א מיי' פ"ג מהלכות שבועות הלכה ז :
כה ב מיי' פ"ל מהלכות שבת הלכה ח ופ"ו מהלכות שבועות הלי' י :

נתבוין להגביה לח מחלט. פירש בקונטרס כגון שכין מושל בערוגת ירק ונתכוין להגביה ומתך לח מהמוכר ח"כ להגביה: **ומתך לח מהמוכר פטור**. לכתיב לתאר מעות כה ולקיטה בכריפות פרט למתעסק בדבר לתאר ועשה דבר זה, ונוגע היכי דמי כגון שנתכוין לך לתבל בגוג דסבר שתין חיום שכת אך סבר שמלחכה זו מותרת וזה מתעסק בהגבהה היה ולח בחמיכה: **דסח לח מיכוין מחמיכה דיסורח**. בשגגת שכת לו בשגגת מלחטת חלח מתעסק בחמיכה היכי הוה יודע שהוח שכת ויודע בחמיכה מותר לסוכר: **מתני' בשאר מלוח**. טלה מפרש לה וחזיל **שגג בלח מכוין**. לקמן מפרש לה: **גמ' ודם דומיא דמחיכה** וקלילה שכן שכי גופין: **גמ' שגי שאר מלוח מיכי דמי**. לפסוק: **כגון מלב ודומלב**. בהעלם חמר: **דרכי למי**. במסכת סנהדרין בפרק ד' מיתות יניף למילתיה מקרח דלתן חיטוך ממלות לעכו"ם: **ופשפוט לה**. וסיינו שגג שהיח ע"י בלח מכוין שלח נתכוון להשתחוות לע"ז: **פרי לבו לשמים**. ומה חיוב יש כאן לחפי' יען שהוח ביח ע"ז והשתחוה בו לשמים חין חיוב כלל: **גמרינן**. טרח המלך שמעון לכתוב המלך והשתחוה לה ולח לשם חלהות: **מלשבה ומירלה**. מחכתב חדם לו מילתח לדם השתחוה לע"ז וקרי ליה שוגג בלח מכוין כלומר שגג בכהי דסבור כיון דלין מתכוין לבו לחלהות מומר: **גמ' כלומר מומר**. כגון גר שנתגייר בין חברים כסבור שתין ע"ז בתורה וקרי ליה שגג בלח מכוין: **דפטור לגמרי**. בחמיה: **פד כלן גי קבני מיניה רבא מרב נחמן**. המלם זה וזה בידו מהו לעיל בפירקין (דף ע:) להייט לומר מומר לחמר לחין שכת בתורה הייט המלם זה וזה: דסבור

כריתות יב:

[נסמ"ג סוס' לעיל כג: ד"ה גזרה וכ"כ עוד לעיל ט:ד"ה טודע ונסמ"ג מ"ע ס"ק מ"ע ס"ק מ"ע ס"ק

דסכור שומן סוס ומכלו. והיינו דקאמר דסכור שומן סוס ולא נתכוין לתכול חלב וחייב ואף על פי דמתעסק הוא לרבות להא לא מתכוין לתכילה ליסור חייב דאמר שמואל בכריתות (פ"ד דף יט:) בתלבי' ובריות מתעסק חייב שכן נהגה לבל בשבת פטור דלא נתכוין לדידיה דאמר נתכוין לתפוך את התלוש ותפך את המחובר פטור: **ומבי'.** לאמר לך לעולם כי הא' גוונא אף בשבת חייב דלמו מתעסק הוא ומכי דמי 'מתעסק דקתר מלוי' חייב' דקסבר רוב הוא שהיה מגב נימוח וכלמו דלא ליכוין לתכילה, דרוב לגו כר לכילה הוא דלא בליעה דכתיב (ויוב ז) עד בלמי רוכי ושלמה ביהו לכילה להא לא ליכוין לתכילה ולסומייהו דבשבת דפטור נתכוין להגביה ושלמה ביהו לא ליכוין **דהא** (ג"ב כו:) [ג"ב כו: ע"ש] **לא ליכוין לזריקה דליכוי.** ויהא שוגג בשבת לו במלאכה לבל זה ליה שוגג לא בשבת ולא במלאכות לגלא מתעסק בדבר אחד של היסר ושלמה ביהו לכוליה אף על גב דדמי להדדי: **דמרבע בלא מרפי לא מודיק.** חה שנתכוין לשחים וחרק לרבע נעשית שנתכוין דהא יש בכלל ד' שחים הלכך לגו מתעסק הוא: **דלא ליכוין לזריקה דמרבע.** ובגיר מהני לה שם זריקה עלה: **אבל בשבור רסי' סוס וכו'.** דנתכוין לזריקה גמורה: **מעשים לה.** להאי שנשהכתה תורת כל הלטת שבת ממנו ואפילו הכי חשיבא ליה כזהן שבת ושגגת מלאכות לחיובי לחלל חדל כגון דידע ליה לשבת בהיסורין ומעשה בשיעורין שנתכוין לפחות מכשיעור ועשה כשיעור לכלון יש שיעור: **דלא נרצה דאמר פטור היכי מעשים לה.** דמיחייב שום חדם על כל מלאכה ומלאכה שבהעלם אחד על כרחך בזהן שבת ושגגת מלאכות הוא דבעיא לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא בחד ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז ומלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע היכן גוזו ואות כזו ואות כזו ומחק פעמים שעשה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן חומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמר מלאכה ומתניתין נמי לא מייחיב ליה אלא בגמר מלאכה:

אלא ליתו ריש"ק בע"ז וסיפא בשאר מלות. תימה לר"י דלוקמא בשאר מלות ומאי מה שייך כן בשאר מלות כגון שחט וזרק בתוך לחיו חייב ללא לחמת כדאיתא בפרק לחד דיני ממונות (סנהדרין לד:) אם תעשה שבתו לעשיה לחמת ור' לבהו נמי דפליג מודה לרבי שמעון בשחיטה וזריקה ולר' עקיבא בהעלאה וזריקה דליכו חייב אלא לחת לחמת ומחד קרא נפקי ושגג בלא מתכוין כגון שנתכוין לשחוט בהמת חגין והיה לריך לשל חגין ומעלאת(ז) של קדשים לכותה בשבת נתכוין לחתוך חלום ונמלא מחובר ולא היה לריך אלא לחלום לפטור למלאכת מחשבת בעינן ויל"ל אלא מיבן לפרושי הכי דממעם לפטור בשבת אלא לפי שגגו בלא מתכוין דכה"ג לפיכו נתכוין למחובר זה ונמלא מחובר אחר פטור אלין זה מלאכת מחשבת וליכא לאוקמי נמי דמיירי בשנעשה מחשבתו בגון שהיה לריך לחתוך מה שחתך אלא שהיה סבור שהוא תלוש ונמלא שהוא מחובר הא ליבא למימר דהכי"ג אם פטור לעניו שבת מאחר אחת בה פטור נמי לעניו חון ומיהו עוד קשה לוקמא כולה בשחר מלות בגון(ה) נרבע לזכר ורבע אח הזכר והבא על הבהמה והביא בהמה עליו לחיבי וכיו לר' אבהו לר' עקיבא ליה חייב אלא לחמת והשתא שגג בלא מתכוין מיתוקם שפיר למיפטר בשבת מאחר אחת וכגון שנעשית מחשבתו וגבי

העושה שיי כתי נירון. לריך לפרש למה פירש כאן

וכתולש* וכפולע וכתופר וכסותב שיטור מפי מכתר:

הקושר והמתיר. ל"ש לי מייחייב במתיר שלא על מנת לקשור לי לא ומלול תני ליה כדתני מוחק ע"מ לכתוב אין לדקדק לאסורא(ג) שבת וידע לה אימור מלאכות וקא משעה בשיעורין, אלא לרבא דאמר פטור היכי משכחת לה בזהן שבת ושגגת מלאכות' הניחא אי סבר לה כר' יוחנן דאמר כיון ששגג בברית אע"פ שהויד בלאו ברבא לה לדידע לה לשבת בלאו, אלא אי סבר לה כרשב"ל דאמר 'עד שישגוג בלאו וברת' דידע לה לשבת במאי? דידע לה בתחמין ואליבא דר"ע: **מתני'** (ו) אבות * מלאכות ארבעים חסר אחת הזורע והחורש והקוצר והמעמר והדש והזורה הבורר הטוחן והמרקד והלש והאופה. הגוזז את הלבנו והמנפצו והלובעו והטווה *והמסיך והעושה שתי בתי נידין והאורג שני חוטין והפוצע שני חוטין הקושר והמתיר *והתופר שתי תפירות הקורע על מנת לתפור [שתי תפירות] הלד לבי השוחטו והמפשיטו המולחו והמעבד את עורו והממחקו והמחתכו הכותב שתי אותיות והמחק על מנת לכתוב שתי אותיות הבונה והסותר והמבעיר המכה בפטיש *המוליא מרשות לרשות הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת:

ו) ס"ת אלו אבות

גמ'

אלא לאו רישא בעכו"ם וסיפא בשאר מלות 'ושגג בלא מתכוין' בשאר מלות ה"ד: דסבור דשומן הוא ואכלו 'משא"כ בשבת' דפטור - דנתכוון לחתך את התלוש ותתך את המחובר, ואבי 'שגג בלא מתכוין' ה"ד? *דסבור רוב הוא ובלעו 'משא"כ בשבת' דפטור = דנתכוון להגביה את התלוש ותתך את המחובר = פטור, אבל נתכוון לתתך את התלוש ותתך את המחובר = חייב: **איתמר** נתכוון לזרוק שתים וזרק ארבע *ורבא אמר פטור אבי אמר חייב רבא אמר פטור (ח)דלא קמיכוין לזריקה דארבע אבי אמר חייב דהא קמיכוין לזריקה בעלמא. בסבור רשות היחיד ונמצאת רשות הרבים רבא אמר פטור ואבי אמר חייב רבא אמר פטור דהא לא מיכוין לזריקה דאיסורא ואבי אמר חייב דהא קא מיכוין לזריקה בעלמא וצריכא: **דאי אשמעינן קמייתא** בההוא קאמר רבא דהא לא קמיכוין לתתיכה דאיסורא אבל נתכוון לזרוק שתים וזרק ארבע, דארבע בלא תרתי לא(ט) מיזרקא ליה אימא מודה ליה לאבי' **ואי אשמעינן בהא**, בהא קאמר רבא דהא לא קמיכוין לזריקה דארבע אבל בסבור רה"ר ונמצא רה"ר דמכוין לזריקה דארבע אימא מודי ליה לאבי, צריכא *דתנן **אבות מלאכות ארבעים חסר אחת** והויין בה מנינא למה לי וא"ר יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת, בשלמא לאבי דאמר כי האי גוונא חייב משבחת לה דידע לאסורא(ג) שבת וידע לה אימור מלאכות וקא משעה בשיעורין, אלא לרבא דאמר פטור היכי משכחת לה בזהן שבת ושגגת מלאכות' הניחא אי סבר לה כר' יוחנן דאמר כיון ששגג בברית אע"פ שהויד בלאו ברבא לה לדידע לה לשבת בלאו, אלא אי סבר לה כרשב"ל דאמר 'עד שישגוג בלאו וברת' דידע לה לשבת במאי? דידע לה בתחמין ואליבא דר"ע: **מתני'** (ו) אבות * מלאכות ארבעים חסר אחת הזורע והחורש והקוצר והמעמר והדש והזורה הבורר הטוחן והמרקד והלש והאופה. הגוזז את הלבנו והמנפצו והלובעו והטווה *והמסיך והעושה שתי בתי נידין והאורג שני חוטין והפוצע שני חוטין הקושר והמתיר *והתופר שתי תפירות הקורע על מנת לתפור [שתי תפירות] הלד לבי השוחטו והמפשיטו המולחו והמעבד את עורו והממחקו והמחתכו הכותב שתי אותיות והמחק על מנת לכתוב שתי אותיות הבונה והסותר והמבעיר המכה בפטיש *המוליא מרשות לרשות הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת:

גמ'

מסתנית' דקתני ארבעים חסר אחת ואמר ר' יוחנן עלה שאם עשאן כולם בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת ולא משכחת כהאי גוונא דחייב בטולן אלא בזהן שבת ושגגת מלאכות בשלמא לאבי דאמר כי האי גוונא חייב [בר'] [וקא פעה] בשיעורין כגון זורקת ב' אבות וזריקת ד', וכיוצא בהן אלא (לרבא) [לרבה] דאמר כל כה"ג פטור היכי משכחת [לה] בזהן [שבת] ושגגת מלאכות? אליבא דר' יוחנן דאמר כיון ששגג בברית ע"מ שהויד בלאו מלאכות לה דידע דאיסור שבת בלאו אלא לר"ל דאמר עד ששיגוג בלאו וכרת היכי משכחת לה בתרומטין ואליבא דר' עקיבא כגון שאמרו למעלה - דאבי אליבא דר' יוחנן פשוטה היא אלא אשילו לריש לקיש כיון דסבר אבי בשנתכוון למקצת האיסור בשגגת איסורו ונזדמן לו כל האיסור חייב כגון המתכוין לזרוק ב' אבות שהן מקצת איסורו כי האיסור ד' אבות ונתכוין לזרוק שתים מתוך ארבע (וניזרוק) [ונזרמן] לו שזרק ר' חייב - פוטים לה אליבא דר"ל בסכיר את השבת באיסור מלאכות ויודע (בשיעורין) [בטולן] ושגגו בלאו שבשיעור: **אבות** מלאכות ארבעים חסר אחת למה

הגהות הב"ח

(א) גם' דבמ' תמר פטור דהא לא קמיכוין: (ב) שם תרתי לא מיזדקא ליה: (ג) שם מעשים לה: להאי שנשהכתה תורת לגיחוק ויש לה ומלאכות: (ד) תוס' ד"ה אלא וכו' בשל מזון ומפלח תמרים וכו' על קדשים וכו' שגגו זה ומפלח מתוכר תמר ולח: (ה) בא"ד בשתר מקום כגון בשת על מזכר וכבית עליו לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא במה ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז וכמלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע היכן גוזו ואות כזו ואות כזו ומחק פעמים שעשה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן חומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמר מלאכה ומתניתין נמי לא מייחיב ליה אלא בגמר מלאכה:

(ז) גם' דבמ' תמר פטור דהא לא קמיכוין: (ח) שם תרתי לא מיזדקא ליה: (ט) שם מעשים לה: להאי שנשהכתה תורת לגיחוק ויש לה ומלאכות: (י) תוס' ד"ה אלא וכו' בשל מזון ומפלח תמרים וכו' על קדשים וכו' שגגו זה ומפלח מתוכר תמר ולח: (כ) בא"ד בשתר מקום כגון בשת על מזכר וכבית עליו לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא במה ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז וכמלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע היכן גוזו ואות כזו ואות כזו ומחק פעמים שעשה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן חומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמרא מלאכה ומתניתין נמי לא מייחיב ליה אלא בגמר מלאכה:

(ל) ס"ת אלו אבות

(מ) גם' דבמ' תמר פטור דהא לא קמיכוין: (נ) שם מעשים לה: להאי שנשהכתה תורת לגיחוק ויש לה ומלאכות: (ס) תוס' ד"ה אלא וכו' בשל מזון ומפלח תמרים וכו' על קדשים וכו' שגגו זה ומפלח מתוכר תמר ולח: (ע) בא"ד בשתר מקום כגון בשת על מזכר וכבית עליו לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא במה ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז וכמלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע היכן גוזו ואות כזו ואות כזו ומחק פעמים שעשה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן חומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמרא מלאכה ומתניתין נמי לא מייחיב ליה אלא בגמר מלאכה:

(ג) גם' דבמ' תמר פטור דהא לא קמיכוין: (ד) שם מעשים לה: להאי שנשהכתה תורת לגיחוק ויש לה ומלאכות: (ה) תוס' ד"ה אלא וכו' בשל מזון ומפלח תמרים וכו' על קדשים וכו' שגגו זה ומפלח מתוכר תמר ולח: (ו) בא"ד בשתר מקום כגון בשת על מזכר וכבית עליו לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא במה ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז וכמלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע היכן גוזו ואות כזו ואות כזו ומחק פעמים שעשה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן חומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמרא מלאכה ומתניתין נמי לא מייחיב ליה אלא בגמר מלאכה:

(ו) גם' דבמ' תמר פטור דהא לא קמיכוין: (ז) שם מעשים לה: להאי שנשהכתה תורת לגיחוק ויש לה ומלאכות: (ח) תוס' ד"ה אלא וכו' בשל מזון ומפלח תמרים וכו' על קדשים וכו' שגגו זה ומפלח מתוכר תמר ולח: (ט) בא"ד בשתר מקום כגון בשת על מזכר וכבית עליו לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא במה ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז וכמלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע היכן גוזו ואות כזו ואות כזו ומחק פעמים שעשה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן חומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמרא מלאכה ומתניתין נמי לא מייחיב ליה אלא בגמר מלאכה:

(ל) גם' דבמ' תמר פטור דהא לא קמיכוין: (מ) שם מעשים לה: להאי שנשהכתה תורת לגיחוק ויש לה ומלאכות: (נ) תוס' ד"ה אלא וכו' בשל מזון ומפלח תמרים וכו' על קדשים וכו' שגגו זה ומפלח מתוכר תמר ולח: (ס) בא"ד בשתר מקום כגון בשת על מזכר וכבית עליו לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא במה ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז וכמלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע היכן גוזו ואות כזו ואות כזו ומחק פעמים שעשה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן חומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמרא מלאכה ומתניתין נמי לא מייחיב ליה אלא בגמר מלאכה:

(ע) גם' דבמ' תמר פטור דהא לא קמיכוין: (פ) שם מעשים לה: להאי שנשהכתה תורת לגיחוק ויש לה ומלאכות: (צ) תוס' ד"ה אלא וכו' בשל מזון ומפלח תמרים וכו' על קדשים וכו' שגגו זה ומפלח מתוכר תמר ולח: (ק) בא"ד בשתר מקום כגון בשת על מזכר וכבית עליו לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא במה ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז וכמלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע היכן גוזו ואות כזו ואות כזו ומחק פעמים שעשה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן חומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמרא מלאכה ומתניתין נמי לא מייחיב ליה אלא בגמר מלאכה:

(ג) גם' דבמ' תמר פטור דהא לא קמיכוין: (ד) שם מעשים לה: להאי שנשהכתה תורת לגיחוק ויש לה ומלאכות: (ה) תוס' ד"ה אלא וכו' בשל מזון ומפלח תמרים וכו' על קדשים וכו' שגגו זה ומפלח מתוכר תמר ולח: (ו) בא"ד בשתר מקום כגון בשת על מזכר וכבית עליו לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא במה ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז וכמלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע היכן גוזו ואות כזו ואות כזו ומחק פעמים שעשה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן חומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמרא מלאכה ומתניתין נמי לא מייחיב ליה אלא בגמר מלאכה:

(ו) גם' דבמ' תמר פטור דהא לא קמיכוין: (ז) שם מעשים לה: להאי שנשהכתה תורת לגיחוק ויש לה ומלאכות: (ח) תוס' ד"ה אלא וכו' בשל מזון ומפלח תמרים וכו' על קדשים וכו' שגגו זה ומפלח מתוכר תמר ולח: (ט) בא"ד בשתר מקום כגון בשת על מזכר וכבית עליו לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא במה ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז וכמלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע היכן גוזו ואות כזו ואות כזו ומחק פעמים שעשה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן חומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמרא מלאכה ומתניתין נמי לא מייחיב ליה אלא בגמר מלאכה:

(ג) גם' דבמ' תמר פטור דהא לא קמיכוין: (ד) שם מעשים לה: להאי שנשהכתה תורת לגיחוק ויש לה ומלאכות: (ה) תוס' ד"ה אלא וכו' בשל מזון ומפלח תמרים וכו' על קדשים וכו' שגגו זה ומפלח מתוכר תמר ולח: (ו) בא"ד בשתר מקום כגון בשת על מזכר וכבית עליו לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא במה ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז וכמלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע היכן גוזו ואות כזו ואות כזו ומחק פעמים שעשה: **מכה בפטיש.** הוא גמר כל מלאכה שכן חומן מכה בקורנס על הסדן להחליקו בגמרא מלאכה ומתניתין נמי לא מייחיב ליה אלא בגמר מלאכה:

(ו) גם' דבמ' תמר פטור דהא לא קמיכוין: (ז) שם מעשים לה: להאי שנשהכתה תורת לגיחוק ויש לה ומלאכות: (ח) תוס' ד"ה אלא וכו' בשל מזון ומפלח תמרים וכו' על קדשים וכו' שגגו זה ומפלח מתוכר תמר ולח: (ט) בא"ד בשתר מקום כגון בשת על מזכר וכבית עליו לחשבותיה והבא לחיעלימו כולהו מיבה מלי זהן שבת לחיבא במה ליכר לו שבת משלר ימים: **מתני' שורף.** בראש לרוח: **שבור.** פסולת בידיו: **סמרקד.** בגפה וכגמ' פריך הכי כולהו חדא היא להכפרים פסולת משוך לאכל נעשות שלשתן: **שמוסה.** לח הוה במשכן דלא בעי לחלל עליה שבת: **שמלבן.** קרפי"ר בלע"ז: **שמיסך.** תורדי"ר: **שכתי נירון.** ליי"ש שנתן שכי חוטין בתוך הבית ביר וכגוזז וכמלבן וכולהו חיכך מפרש שיטורן בקמן בפרק התורע: **שפולם.** מנתק פעמים שיש בשבי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקליטן לטורך והבי כולהו ממיכך וחיכך עד שיקר ומתיר שייבי בירושלמי ולקמן מפרש מאי קושר ומאי מתיר לישה: **ושופר וקורע.** בירושלמי הוא: **על מנת לשפות.** פעמים שהשקה עגול וחיט יכול לשפרו יפה חל"ש קורעו כדמפרש בגמרא לבל קורע שלא לשפות לו הוי במשכן: **הנך שם הכי.** וכל מלאכת עורו טהגה בחשבים למשכן בשורותיהן: **המולמו.** לשור: **ממחקו.** מגרר שערו: **ממחכו.** מקלשו ומחתכו לרטעות וכגלים: **כותב ומוחק.** לקמן (דף קג:) מפרש למאי מיבעיא לן משכן שכן רושמין על קרקי המשכן לידע הי

מבדי מכרכ כרבי בריסא והד ט'. לח שייך למידק הכי נהח דקתני המכסה בריסא והד המכמיר להכסה כל סידולת דפח נקט כסדר לכד מהריסה: **משום** זורע. לין להוכיח מכלן לדריך להמרות לחולדה משום לב דהח לח קחמר משום זורע חלח חלם המרים ט משום זורע דמייב לבל בריס פרק טולן (לקמן קלה.) משמע קלח דלריך להמרות לחולדה משום לב דקחמר משמע משום מלי מהריגן ביה (שיבת חייב) רבה חמר משום טורד רבי זירא חמר משום מרקד וגם זה יש לחמוה דהכי פירושו משום מלי מהריגן ביה שיבת חייב רבה חמר משום טורד לבל לם המרו ט משום מרקד פמוד כיון דממרחו משום דבר שחינו חומה ט הח סבר שהוח מלטיע ט ופמוד לבל לם המרה ט סמם לל משמר חייב משום זורע, משום זורע חין משום נוטע לח? חימא חף משום זורע. חמר *רב כחנא *זומר חייב משום נוטע והנוטע והמבריך והמרכיב חייב משום זורע, משום זורע חין משום נוטע לח? חימא חף משום זורע. חמר *רב כחנא *זומר וצריך לעצים חייב שחים: חרת משום קוצר וחרת משום נוטע. חא"ר יוסף חאי מאן דקחל חספסרח חייב שחים: חרת משום קוצר וחרת משום נוטע, חמר *רבא חאי מאן דקנים בוֹ סילקא חייב שחים חרת משום קוצר וחרת משום (ה) זורע: והחורש. [תנא] *החורש והחופר והחורץ בולן *מלאכה חרת הן. חמר רב ששת *היתה לו גבשושית ונטלה: בבית חייב משום בונה בשדה חייב משום חורש *חמר רבא *היתה לו גומא וטממה: בבית חייב משום בונה בשדה (ו) משום חורש *חמר רבי חבא *החופר גומא בשבת וחינו צריך חלא לעפרה פמוד עליה ואפילו לרבי יהודה דחמר *מלאכה שחינה צריכה לגופה חייב עליה ה"מ מתקן, חאי מקלקל הוא: והקוצר. [תנא] *הקוצר הבוצר *והגודר והמסיק והאורה בולן מלאכה חרת] חמר רב פפא חאי מאן דשרא פיסא לדיקלא ואתר תמרי חייב שחים: חרת משום תולש ואתת משום מפרק רב חשי חמר חין דרך תלישה בכך, ואין דרך פריקה בכך: והמעמר: חמר *רבא חאי מאן דבניף מילחא ממלתא חייב משום מעמר חבי חמר *חין עימור חלא בגידולי קרקע: והדש. [תנא] הדש והמנפף *והמנפה בולן מלאכה חרת הן: הזורה הבורר והטוחן והמרקד: *היונ' זורה היינו בורר היינו מרקד דחבי ורבא דחמרי תרוייהו כל מילתא דהויא במשבן חע"ב

גמ' מנינא למה לי? *חע"ר יוחנן *שחם עשאן כולם בהעלם חרד חייב על כל חרת ואתת: הזורע והחורש: מכרי מכרב ברבי ברישא ליתני חורש והדר ליתני זורע? *תנא בחרץ ישראל קחי זורע ברישא והדר כרבי. [תנא] *הזורע והזומר והנוטע והמבריך והמרכיב בולן *מלאכה חרת הן מאי קמ"ל *[הא קמ"ל] העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה חרת חינו חייב חלא חרת חע"ר *חרא ח"ר חייא בר חשי ח"ר חמי *זומר חייב משום נוטע, והנוטע והמבריך והמרכיב חייב משום זורע, משום זורע חין משום נוטע לח? חימא חף משום זורע. חמר *רב כחנא *זומר וצריך לעצים חייב שחים: חרת משום קוצר וחרת משום נוטע. חא"ר יוסף חאי מאן דקחל חספסרח חייב שחים: חרת משום קוצר וחרת משום נוטע, חמר *רבא חאי מאן דקנים בוֹ סילקא חייב שחים חרת משום קוצר וחרת משום (ה) זורע: והחורש. [תנא] *החורש והחופר והחורץ בולן *מלאכה חרת הן. חמר רב ששת *היתה לו גבשושית ונטלה: בבית חייב משום בונה בשדה חייב משום חורש *חמר רבא *היתה לו גומא וטממה: בבית חייב משום בונה בשדה (ו) משום חורש *חמר רבי חבא *החופר גומא בשבת וחינו צריך חלא לעפרה פמוד עליה ואפילו לרבי יהודה דחמר *מלאכה שחינה צריכה לגופה חייב עליה ה"מ מתקן, חאי מקלקל הוא: והקוצר. [תנא] *הקוצר הבוצר *והגודר והמסיק והאורה בולן מלאכה חרת] חמר רב פפא חאי מאן דשרא פיסא לדיקלא ואתר תמרי חייב שחים: חרת משום תולש ואתת משום מפרק רב חשי חמר חין דרך תלישה בכך, ואין דרך פריקה בכך: והמעמר: חמר *רבא חאי מאן דבניף מילחא ממלתא חייב משום מעמר חבי חמר *חין עימור חלא בגידולי קרקע: והדש. [תנא] הדש והמנפף *והמנפה בולן מלאכה חרת הן: הזורה הבורר והטוחן והמרקד: *היונ' זורה היינו בורר היינו מרקד דחבי ורבא דחמרי תרוייהו כל מילתא דהויא במשבן חע"ב

מפרק פירש"י דהוה פולה דם וקשה לר"ת דבסילחי המנינ (לקמן קה.) חמר דחולב חייב משום מפרק וחי הוה פולה דם הח חמר לקמן* גבי הפוטם חין דיסה לולא בגידולי קרקע וחין נומר דזוקא חלון שהוח לב פטרי רבנן דלא הוי בגידולי קרקע חבל בחולב מחייבי דבסמה הניחא בגידולי קרקע כדמוכח בריש בכל מערבין (ביומין קף כז:) דהל [פ"ב מטמח דרבנן משום] דילפינן להו מממכן דכתיב לחין דיסה חלח בגידולי קרקע *ענבי דבר הגדל ממח מן הקרקע לח הניחא בסמה בגידולי קרקע כדחמרינן בהכוהב הניבול (ב"מ פסי) מה דיש מיוחד שהוח בגידולי קרקע ופוטל חוכל בו לקח כל ט' יולח החולב והמגבן ס' וחוסק נומר דבריהם דחמרינן לחיל כ"ש דפליג לקמן מדרבנן וברלה לר"ת דממרק חייב משום ממסק דכתיב חף הדד ומחליקו וחין נרלה לר"ח דבפרק חבים (לקמן קמה:) חמרינן מולב מדס לעוך הקדלה חבל לל לעוך הקערה ולר"ת מה לי לעוך הקדלה מה לי לעוך הקערה ולפירוש הקונטרס ל"ש דמעיקרל כסחיה בדדין הניב חוכל וכסחולב לעוך הקדלה (והסחם) נמי חי חוכל ולל דמי לדם שכסחה ונרלה לדפוכים הקונטרס הלכה כרבי יהודה דלחתר בפרק לחב"ח (כחוכות ס.) *)חמר רבי מריעם נוחה יוקר חלב בשבת מ"ט מפרק כלחתר יד הוח ובמקום לטר לל נזרו רבנן ופסיק הסח רב יוסף הלכתל כרבי מריעם וחין נרלה טומר דלקח נרבן חכור מדרבנן דמיחזי כמפרק ולקח טל נב דלל לחסירה לל שרי חלל משום דחיכח חברי כלחתר יד ובמקום לטר: [ועי' חוס' כהוכות ס. ד"ה מפרק וחוס' יבמות קיד. ד"ה וקבבר] *) ני' חני

גבן מנינא לפח לי. ליחמי לחבח מלחכח הוולע והמורע ט' וחלח חזיחת לי לרבנין *ניינהו: **שלח מלמן** כו'. וכן להוסיף סלח נהמלמו כל הלכח שבת ממעו(ג) חייב כמה חקלוח עליו: **מכרב כרבי.** מוכרין: **בפ"ב.** קלה היח וחין יכול לכסות כלל חריסה וחלמעיין הלל נמי חריסה הלל: **כולן מלאכה אחת הן.** לומר נמי לגמוחי לילכח הוח ופקלו מינה לל מכל לייב כולן בהדי זורע לל מייחיב חלח חדל להטעה מלחכח הרבה ט' זורע לב מלחכה וטעם נמי לב מלחכה הוח להייבו זורע חלח לזה בזרעים וזה בחילנות וכן מבריך ומרכיב לחבל זומר לולה: **וזומר** חייב. משום לולד טעם לגמוחי עביד: **ונוטע.** גופיה וכן מבריך ומרכיב: **חייב משום וזורע.** לומר לימה נמי זורע כן זה לב בזרעים וזה לב בחילנות: **משום נוטע לף.** למבריך ומרכיב קלי: **לימא לף משום זורע.** דקל זריעה בחילנות ולל עביד ליה בהדי זורע מייחיב חלח ולל לל: **וזומר.** לגמרי הגפן: **ולריך לעלים.** להסקה משום לריך להם הוי לולה דקוצר לריך נמי לקוצר: **דקטל מספספא.** מחת וקוללין לוחו ג' פעמים בחדם וזוחר וטומח: **דקניב פילפא.** מיתך כדרין מן המחובר ותוזרין וגדלין: **פסורן.** עושה מרילין בקרקע: **מלפפה פחם בן.** ליט חייב חלח לחתת דכולהו לרפוי לרעת עבידי: **גבשושים.** תל קטן: **בבים.** לייך בבין שמחכוין להשוות קרקעיהו: **משום פורש.** למרפי לרעת: **גופא ומסמא.** בשפר הייט פורש שבשפר שמילחה בו חוי רפוי ופוב לוריעה והכוה לקרקע להיות מדע עם הבלה: **גמא לעפרה.** לכסות עולה: **פעול עליו.** וחין כלן משום בבין בבית דקלקול הוח ולוריעה נמי לל חזיח לבל חס היה לריך לה חייב משום בונה: **לרבי יהודה.** בפרק המלניע (לקמן נב:) גבי מוליח לת המח בממה: **מפקן.** כמו מוליח לת המח לקוברו ליט לריך לנופה להולחה ולל לחת חלח לפעמים ביפו והולחה הלריכה לנופה כגון שהוח לריך לחפץ זה במקום לחר: **מקלקל הוא.** לת ביפו: **גודל.** בממרים: **ומוסק.** בזיקים: **פורם.** בחלנים: **דשדא פיסא לריקנא.** זרק פיסת רגבים לדקל: **ופצר פצרי.** הביר החמרים: **חולא.** חולדה דקלר: **מפרק.** חולדה דם ממרק חטולה מבליה למן פורק מן החמר דיקקחלניי"ר בלט"ו רביט לי וגם בחבוחה רביט מבולם הגלון מלחתי כן וחף זה מפרק החמרים מן המכבדות: **מין דרך מליפה ופריקה בבך.** על ידי זריקה חלח לל ביד לו בכלי ומולם בלחתר יד הוח ופטור: **דכיוף מלפא מפלפא.** מכבר מלה ממדרפות מים דמתרגמינן מרילי יתת (יהושע יח) ממשיך לחטו מים מן סיס והחמה סוכסתן וכן נעמין מלח וחוטו מריך קרי מילחתיו: **מעמר.** מחף הוח כמחסף בבלין הוח: **פמנף.** פחמן בבבטולין: **ומפנפנא.** למר נפן בקנה כלרך הלחמין ומר נפן בידולי קרקע הוח להבי קרי ניפוא דילה חולדה דקם מפרקין ממנו ולל קרי ליה חולדת מנפן למר: **ס"ג סיינו וזרס סיינו כורב סיינו מרקד. סיינו.** כמו כי ניהו כלומר למפלינ להו חנח דמחייחין נחנח והנח כולן מלחכה לחת בן דמפרים לחוכל מן הבסולת: חע"ב

מלאכות רבות שהם אב אב

[ועי' חוס' לקמן לה: ד"ה ולריך דמחייב וכו' ב. ד"ה ודריש]

רבינו חננאל

לפה לי למיתנא מנינא [ס'] חסר חחת חפו עד האידנא פי לא ידעינן מניניי ומשני ר' יוחנן שאם עשאנוהם בהעלם אחד חייב על כל חחת ואחת. (ת"ש) [תנא] הזורע והזומר והנוטע והמבריך והמרכיב כולן מלאכה אחת הן (קם"ל) [קם"ל] כי העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת אינו חייב אלא חחת שמע' מינה שאלו השנויים במשנתנו חשוברין אבות והשאר הן תולדות וכל העושה אב ותולדותיו אינו חייב אלא אחת. חתורשה ב' אבות או ג'. תולדות דלאו אב אחר [חייב] שתים. ויש מרשאו בנים דהורק דר' אלעזר מחייב בנים וכרישות אחרלדה בשבת אב דירות תחני ולית הלכתא כוחייה. ואפ"ק מדוקא דמתני' דמאן דעביד כל מלאכות שבעולם ואפילו אלף מלאכות אינו חייב יותר מאבות אחת חפר אחת חשאת שוחל בכללים בכלל אבות ובתולדותיהן הללו: ירושלמי כל דבר שהוא משבית חשרי משום זורע. המבריך. המרכיב. והמרקם. המזרע. המפעל. המזהם. המפרק. המשמן. המחלע. המקוים. הנך. המשקה. המנקב. והמשחה בחים. חייב משום זורע: אמרינן משמיה דרב הזומר חייב משום נוטע והנוטע המבריך המרכיב חייב משום זורע. שמעינן מינה מדמוקים המבריך והמרכיב משום נוטע חף משום זורע דיש תולדות לתולדות. וטולן בגללין בכלל אב אחר. הנוטע חלד הוא של זורע. כי הנוטע נוטע לעולם של חילן בארץ ומחגדל נטן המפיל הורע לארץ וצומח והזומר המקום שומר באילן מתגדל המקום ההוא ומוסיף פירות תנמצא כנוטע לפיכך אמרינן בזומר חייב (שתים) משום נוטע ואם הוא עומר וצריך לעצים ונמצא כשזומר חייב משום נוטע כמו שאמרנו ובנמילתו העצים נמצא כקרצר. לפיכך בזומר וצריך לעצים חייב שתים. משום נוטע ומשום קוצר וכן מאן דקפיל אספסרא ומאן דקנים סילקא טולן דרך אחת הן וחייב שתים. בזמן שיש שיעור קנירה ושיעור זריעה. פי' המבריך המשבר בארץ ומבריך הייחר ומשנה לעפר ומוליא ראש ומוליא בעקום רחוק. המורע. המזמר טולן מלאכה אחת הן. אפיקנא כל אלו משום חריפה. כל שהיא ליעות הקרקע בשרה חייב משום בונה. אבל להשוות קרקע השדה חייב משום הורש. בדרבינו הלא אם שדה שניה. והא כגון המדייר והמשבר שהוא משה נוטע המשקל. המפלא בקנים שתחת הוויתם. הערשה שוניות לנפנים. המבריה בתרשים. המציית אורי. בחישת הקנים ובאבנים תמרים. ואמת המים המכשרת צדדים לזריעה. וכל דבר שהוא לתצאת קרקע חייב משום הורש. כך הוא מפורש בירושלמי וכן הוא דאמר רבה היתה לו טינא ומסמא אף זה משום פני אדמתו בבית

רב נסים גאון

ואפילו לר' יהודה דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה רבי מילי מתקן והאי מקלקל היא כבר פירשנו בפרק א' עיקר דבריו של ר' יהודה אבל מקלקל הוא והוא שנינו במשנת בפרק ר' אליעזר אומר האורג (לקמן קף קז) וכל המקלקלין פטורין:

גליון השים

תוס' ד"ה ולריך וכו'. מיהי לסוקים ס"ת לסוקים ד"ה ולריך לפיכך. ס"ת לפיכך. מבואר דס"ל לפיכך נפיכך. ס"ת לפיכך. מבואר דס"ל דל

פמ"ג דמיכא. תמיכה כהדה דתמית לה תמיכה לתרוייהו לכתפה ותע"ג דהדה נימא: **וליתסך נמי כופתא.** תמין במתכתא להסיר קליפתן דהתי במקדח בסממנין, תנא לא מצוה דתמיך לה דהא נמי מיפרקא מלכתא היא: **שכן מני אוכל פתו בלח כיתיסה.** לכך תמ"ג דהתי במקדח ואב מלאכה היא כיון דמקדח ליה דם לא הנח לה, וזהה וטורל ומרקד סיזורא דפת ניהא וכיון דהוו במקדח והכא לתחיל בסיזורא דפת ניהא כדתמרינן גבי תופה דהיל למתני מכשל ולא תופה דלח הוה במקדח תנא מצוה סיזורא דפת נקיט ותחת האיל ותופה בפת מכשל בסממנין לאב כתיסה, עשיריס הוא דלתתי וכתבי נעצוה סלא נקיה לאב עשיריס לא מרתי לאכך לא הנח לה ומיהו ותחי אב מלאכה היא וכאלו הם היא: **רבי יוסי.** דיליף לקמן בפרק חורב (דף נ:) דבריס הדבריס לאה הדבריס למתניתא: **וליתסך מדם מסנך.** אף זוהה לא טורל אף מרקד להוו תנא לא ליפוק מיניהו חדא וליתני הך, דהכי מדקך למיתני מרתי מהא ותרתי מהא ממתני ומיכפל תלתא זימני בחדא ואיכא חדא דלא כפיל ביה מידי: **היו לפניו מיני מאכלין גרסי'.** ע"ש: **ולא יבריך.** לקמיה פריך מאי קאמר-בריכא הנח טורל והדל הנח "לא יברוך": **ולמפר.** לטורך מתר: **וכי מופר לפופ ולבשל לבו ביום.** והיל אב מלאכה היא כיון דלתמרת "ולמתר חייב תטאת": **פופ מבשיעור.** פופ מבמזגרת: **וכי מופר לפופ פופ מבשיעור.** נה דחיוב תטאת ליכא לישורא מיהא ליכא דקיימת לן תני ישיעור לאור מן התורה בפרק בתרא דיומא (דף עד.) והכי קאמר טורל לכתחלה: **בקנון.** כלי עץ שעשין כמין ליטר רחב מלאחריו וקלר מלפניו ובכלי ממצע טושים לאוב והבורל בו קמעים טעון קנטיר במקום הרחב ומנמנעו והקטנים מפני שהוא בגלגל מתגלגל ויורד דרך פיו הקלר והפסולת נשאר בלי: **פעור אכל אסור.** מוסר לכתחלה לא היו דלמר לבריה וחייב תטאת לא היו לכלאתר יד הוא דעיקר בריה בגופה ובבריה אבל יד לא דמי לטורל כלל: **מידי קטן ומפני קפני.** ס"ה נמי דפריך מידי נפה ובכרה קפני תנא חדא מהייהו נקט: **פוכל מפוך ספפוכם.** לא דרך בריה היא: **ובורל ומיפ לפלחר.** לאכול לאלתר שלין זה דרך טורין: **לפופר.** להלניע: **נחמני.** לבי: **ופחניפ.** לטיל חיב, ולי בבורבו מיפ לאלתר מוסר לכתחלה היא **ופעור** לבל תאסר, ליכא: **שבפה דרב ביבי הופי.** הניע יומו להוה עומד ומסמס על התלמידים: **ודדם קמייהו.** ולא רלה לברוך האוכל מתוך העלין ולתם לפני כל אחד ואחד תנא שמתן הם טרפים ואוכלים וכשמוה זה בפרס האכל תורמוסין. לאחר שמלקן הוא טורל אוכל מתוך הקליפה: **והתניא** חייב. פי' בקושטת דהייט בריימת לטיל וקשה לר"י דלמאי דמוקמינן לה בנפה וכברה מסמע דוקא לבו ביום אסור לבל לאלתר אפי' בנפה וכברה אבל בריי ובפ"ק דבילה (נפ זה סם.) מסמע דבנפה וכברה אסור בכל ענין דתנן ב"ש אומרים טורל כדרכו בקנון וכתמתוי אבל לא בנפה וכברה ולא מפליג בין לאלתר לבו ביום ושוב לכאורה לעולא דלטיל הוי טורל לבו ביום כמו לאלתר ולאביי ור"ת בריי לעולא בנפהוובכרה אפי' לבו ביום וכתמני' דבילה אסר לכל הפחות לבו ביום וגרלה לר"י דבריתא דלטיל חייבי בטורל ביד והכא דמוקמי לה בנפה וכברה בריימת אחריתי היא ואפי' לאלתר חייב תטאת וכן ממסע מתוך פירוש ר"ח דפירש שיש ג' דיעין בטורל לאלתר דיבל מוסר לכתחלה בקנון וכתמתוי פעור אבל אסור לאלתר חייב תטאת וכן ממסע מתוך פירוש ר"ח דפירש שיש ג' דיעין בטורל לאלתר אפי' לא ידענא מה שנא בריימת מחלה קודם שהכילוה לפניהן אבל אין לפרש מה שנא בריימת מחלה לב"ש מהכא דמוקמינן לה בנפה וכברה אפי' לאלתר ולא ידענא

האי מתן דפריס סילקא. דוקא כסילקא שייך מחיצה לכל שהר מוכלין קרי* : במהן דמחימת לשרורי מבת קא מכין . ס"ה ואין בו בשול כלל קמ"ל דאפי' לשרורי מבת קא מכין בשול מיהא יש בו למיכפת רפי והדר קמיבו וחייב לכל מין לפרש קמ"ל דלא תמרי לשרורי מבת קא מכין דבפרק מין מעמידין (ע"ז לח.) לתמרי גבי הלי ככרי דשדו סיכתא לתחומא לי קבר הא ישראל קרא מציקרא שפיר דמי ופריך פשיטא ומאי מהו דתימא לכשולי מבת קא מכין קמ"ל לשרורי מבת קא מכין : חביתא ומטרח ומלחת . פי' רש"י דמשום טוחה לא מיחייב דלין בגין בכלים ואין נראה דזוקא בחזיר מאה ומטרח על פוליוס לתמרי' דלין בגין בכלים אבל כשטוחה בגמרי כל הכלי מיחייב משום טוחה דלמריק כרים הכוחה (לקמן ד' קכ:) הלי מלן דמיל שופחה בקסיפיגא דמרלת חייב משום טוחה ול"ע דלא ליקני ממפח בכלי זכוכית לטוף פרקין* : חכמה יפיה ס"ה שלחי . והטושים לחם בשלה דמסח על כל מדם דלחמריק בהמלינע (לקמן ד' קכ:) גבי תכשי הולל : שבן לרי חלון ט'. ברים לחו בקנים (לקמן קיח:) פירש בקונטי קוקרין ומחיירין פעמים קוקרין לח המכמורת ופעמים מחיירין לחם : שבן

דשלקי ליה שבעא זימני ואי לא שקלי (ו) ליה מסרח וכפסולת מתוך אוכל דמי : והטוחן א"ר פפא *והאי מאן דפריס סילקא חייב משום מוחן אמר רב מנשה *האי מאן דסלית סילתי חייב משום מוחן אמר רב אשי אי קפיד אכשרתא חייב משום מרחך : והלש והאופה : אמר רב פפא שבק תנא דידן ביישאל סממנין דהוה במשכן ונקט אופה? תנא דידן סיהורא דפת נקט. אמר רב אדא בר רב רב עוירא *האי מאן דשדא סיכתא לאתונא חייב משום מוחן אמר רבא *האי מאן דעבד חביתא חייב משום שבע תמואות תנורא חייב משום שמונה תמואות אמר אביי *האי מאן דעבד *חלתא חייב אחת עשרה תמואות ואי חיישה לפחימה חייב שלש עשרה תמואות: הנוחן את הצמר והמלבנן : אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן המווה צמר שעל גבי בהמה בשבת חייב שלש תמואות אחם משום גוזז ואחת משום מנפץ ואחת משום מווה רב כהנא אמר אין דרך גזיזה בכך ואין דרך מנפץ בכך ואין דרך מווי בכך, ולא והתניא משמיה דרבי נחמיה *לשמוף בעזים ומווי בעזים אלמא מווייה עליה גבי בהמה שמה מווייה רבה יתירה שאני. תנו רבנן *התולש את הכנף והקוטמו והמרטו חייב שלש תמואות (*ואיד) שמעון בן לקיש *תולש חייב משום גוזז *קוטם חייב משום *מרחך *ממרט חייב משום מחתך : הקושר והמתיר : קשירה במשכן היכא הוא אמר רבא (ו) שכן קושרין ביתדות אהלים *(קושרים) ההוא קושר על מנת להתיר הוא אלא אמר אביי שכן אורגי ירישות שנפסקה להן נימא קושרים אותה, א"ל רבא תרצת קושר, מתיר מאי איכא למימר, וכי תימא *דאי מתרמי ליה תרי(ג) חוטי קיימי בהדי הדדי שרי חד וקבר חד *דישתא לפני מלך בשר ודם אין עושין כן לפני מ"ה הקב"ה עושין? אלא אמר רבא ואיתימא רבי עילאי שכן צדי חלון קושרין ומתירין : יהתופר שתי תפירות : והא לא קיימא? אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן והוא שקשרן : לחקורע על מנת לתפור : קריעה במשכן מי הוה? רבה ורבי זירא דאמרי תרוויהו שבן

מייב שמנם. ללחתר שנרסו בכשבן הוח מה שלין מפילה שיהח עב ומומו מפקיים והוח גמר מלחכתו ומחריין לקמן (דף עב:) כל מידי דהוי גמר מלחכה מייב מקום מכה בפסים לחבל גבי חבים ליכח למשם מכה בפסים דמחליה בגמרה מלחכתו בחטר : פנמם. סוגרת של קנים: פייב י"פ. זומר הקנים והות שריך להם מייב מקום קושר ומקום עטמו, לכלך יפות הרי זה בוכר, להליקן הרי זה ממכר, פסחן דקות מחתך-פסים מו שלם הרי זה קוטן, לחבן במהב הרי זה ממכר, הלף הבחי הרי זה מייב, חלב לחתם למעלה ולחתם למטה כדי להטמידו הרי זה עטשה שחי בתי בירייו(ד), חלב הרי זה קולב, חלוך לחתר לתיגחה כדי להשוותם הרי זה מלה בפסים, כלחמרין לקמן [שה:] הלי מלן דמקיל לקופי מגלימי מייב מקום מכה בפסים הרי י"ל : ופי פייסים לפופים. למעשה לה שפה הוסיף כלן קופר וקופר לחתר הספירה, ומקום טענה ליכח לחיזויה לח נחנים וגלח בחטר וגלח כסורת-דלין בגין בכלים, מפקיים ליכח למימר בקנים דלין בגין בכלים לגלח בעור וי"מ שקודם נקנים בעין שקופרו בו לחבי הקנים של שתי ומחייב ליה משום מוקן וגלח בהגירה לי דהסרת מחיצה שלישה גריכה לגופה היח ושוב לי לפרש שקשה לוקן דקות והוי כמלן דכלים סילתי : קנקוס יפיהם. כדכתיב וכל חכם לב' לבל להשיון לין דרכו בכך והוי כלחתר יד : סממנים עם שבנף : טלה גדולה מן כלף הקוף : ופקוטפו . ללחתר שנרסו בלף הקוף ופמורפו . ללד זכו שהוח קשה מורפו שערו מכלן ומכלן ומשליך הקנף וטעון הביבר בבר וכפת : משום מפסד . דקקיד לחתוך עד שקוח שהוח רקיי וגם מן הקנף תורב כוסנים ושוכה מכפיס שוף בלח שיבר : משום מפסד : כיפודת פלגים . דחנן גבי טור "הממחק" : כיפודת פלגים . טופיס יפיהם בקרקע כדכתיב יפדות המשכן וקוקרין היריעות בהן במיפריהם : קוסר פ"פ להפיר פוח. וכי הלי גוזלא פטריק ליה לקמן דחנן כל קשר שחיטו של קיימה לין חייבין עליו : כפדי פדדי . בשני חיפרן זה לגל זה : ערי מד . ללחתר לייגחן מחיר לחחד מפני שהטלמין וגרלין : וקשר מד . כלומר מניח כמו שהוח : שפמפ כוי (ס) לין פוסין . שבשמיהו גרלה שהקב ביריעה שחופיה היו כפולין שפה והיו גסין ומחמלה היו שזיחין בכך וכי מפרמו לה הרי קיימי קוקרין לחחד וטחקין לחוט השני מלמטה ומספקן בחוט לחרוך וקוקרין למטה ולמעלה ולח שם שיים קשרים סמוכין : לדי פלוון . לעטוי החכלת בדמו ,והוה כמין דג קטן ושולה לחת. לשבעים שנה : קוסרין ופפיגין . שכל דשחות עטויות קשרים קשרים והן קשרי קיימה ופעמים שלריך ליטול חוטין מרשה זו ולחוסיף על זו מחיר מכלן וקוקר מכלן : והא לא קיימא . הכי וכיון דלח קיימה לחו מלחכה היח : שקשרן . שקשר שני רלשי החוט : דלכת

(ו) נמ' שבעא זימני ואי שקלי ליה לחוכל מחוך הספולת מחוך שהוח רך וימשך ע"י שכשלוך הרכה : מפרש . והלך לחוכל נמי כל זמן שחטרוב בו הרי הספולת ומיהו לעכל הוח ומחמירין עליה למיהי ההוח דשקיל לספולת מחוך חוכל ול"ל הטורך טורמוסין מחוך פסולת שלהן משקלקן פעם לחת ממרקין ומערין לחוכן כמיס וכוכל המלשת שלהן כמו שטוטין לפולין וכן בכל פעם ופעם וחה טורך לחוכל ומיהו הספולת "ולי לח שלקי ליה מסרח "גרסינן הלכך משקלקן פעמים ושלקי ליה פספולת לחוכל ולי שביק להו שכי דלמ סדר שלקין להו מסרחי וכשהוח טחון מחוך שלר מיכן גרוסין המטורכין כהן לספולת מחוך לחוכל דמי דהכחו שלר מיכן לי שקלי ליה מסרח לגמר להו ביישלייהו פעם רחשונה ושניה וכיכו הלי גריס ולי שקלי ליה מסרח כשטעון מיחה כין לחבטיחו ומחמך הלכך הוחה דשקיל לי ספולת והשחר לי לוכל עד שחטר וטעון : דפרים פילפ. כמ"ש גרסינן ולח בספר"ך כדפרים בהטור והרישב (טוען דף קכ:) מלי קיפה פירמח מילפ"ל בלע"ז מחחכו הלין : דפנים פילפי. מלים דקים להבמיר לחם : ולי קפיד פפפפפפ . לחוחכן כמוה : מפפך . הטור מקלו במוה : ונקט פופפ . דלח שייך במלחכת המקום כלל : פדוגמ דפפ . שהמחיל בו נקט ושיפה במקום בטול דממנין הוח דהוה ביטול דפפ : דשדא מיבפפ . שהלילך יפר לח לחטר חם ליכטו שיחקלה : דפרפי נפרורי . לחקוחין כלן ביטול : דפרפי רפי . פ"ש חוס הלוך והמיס שבחוטי יולחין ולחחר מימיו קמיס מחקלה וכי רפי בריחל בי ביטולו : דלרפם כופרפ . שהחיך זפפ : דסדר פקופי . חור ומחקלה : חביפפ . שלי חרים : קבב פפלות . קוקן הרגבים ושוחקן הלך הי קוקן,וכורך הלרוקים הבמות בפקה,ולמבל המיס לחייה לם וממרח המיס בשטוטה הגולח שיהח חלק הרי ממחק ומכשיר לח הלוך בכבכן ומלרפו בשוט הרי מבלל חיזבה דשיפר ליכח לחיט לריך מלח לספרה : חנור שפנפ . ללחתר שנרסו בכבכן הוח מה שלין מפילה שיהח עב ומומו מפקיים והוח גמר מלחכתו ומחריין לקמן (דף עב:) כל מידי דהוי גמר מלחכה מייב מקום מכה בפסים לחבל גבי חבים ליכח למשם מכה בפסים דמחליה בגמרה מלחכתו בחטר : פנמם. סוגרת של קנים: פייב י"פ. זומר הקנים והות שריך להם מייב מקום קושר ומקום עטמו, לכלך יפות הרי זה בוכר, להליקן הרי זה ממכר, פסחן דקות מחתך-פסים מו שלם הרי זה קוטן, לחבן במהב הרי זה ממכר, הלף הבחי הרי זה מייב, חלב לחתם למעלה ולחתם למטה כדי להטמידו הרי זה עטשה שחי בתי בירייו(ד), חלב הרי זה קולב, חלוך לחתר לתיגחה כדי להשוותם הרי זה מלה בפסים, כלחמרין לקמן [שה:] הלי מלן דמקיל לקופי מגלימי מייב מקום מכה בפסים הרי י"ל : ופי פייסים לפופים. למעשה לה שפה הוסיף כלן קופר וקופר לחתר הספירה, ומקום טענה ליכח לחיזויה לח נחנים וגלח בחטר וגלח כסורת-דלין בגין בכלים, מפקיים ליכח למימר בקנים דלין בגין בכלים לגלח בעור וי"מ שקודם נקנים בעין שקופרו בו לחבי הקנים של שתי ומחייב ליה משום מוקן וגלח בהגירה לי דהסרת מחיצה שלישה גריכה לגופה היח ושוב לי לפרש שקשה לוקן דקות והוי כמלן דכלים סילתי : קנקוס יפיהם. כדכתיב וכל חכם לב' לבל להשיון לין דרכו בכך והוי כלחתר יד : סממנים עם שבנף : טלה גדולה מן כלף הקוף : ופקוטפו . ללחתר שנרסו בלף הקוף ופמורפו . ללד זכו שהוח קשה מורפו שערו מכלן ומכלן ומשליך הקנף וטעון הביבר בבר וכפת : משום מפסד . דקקיד לחתוך עד שקוח שהוח רקיי וגם מן הקנף תורב כוסנים ושוכה מכפיס שוף בלח שיבר : משום מפסד : כיפודת פלגים . דחנן גבי טור "הממחק" : כיפודת פלגים . טופיס יפיהם בקרקע כדכתיב יפדות המשכן וקוקרין היריעות בהן במיפריהם : קוסר פ"פ להפיר פוח. וכי הלי גוזלא פטריק ליה לקמן דחנן כל קשר שחיטו של קיימה לין חייבין עליו : כפדי פדדי . בשני חיפרן זה לגל זה : ערי מד . ללחתר לייגחן מחיר לחחד מפני שהטלמין וגרלין : וקשר מד . כלומר מניח כמו שהוח : שפמפ כוי (ס) לין פוסין . שבשמיהו גרלה שהקב ביריעה שחופיה היו כפולין שפה והיו גסין ומחמלה היו שזיחין בכך וכי מפרמו לה הרי קיימי קוקרין לחחד וטחקין לחוט השני מלמטה ומספקן בחוט לחרוך וקוקרין למטה ולמעלה ולח שם שיים קשרים סמוכין : לדי פלוון . לעטוי החכלת בדמו ,והוה כמין דג קטן ושולה לחת. לשבעים שנה : קוסרין ופפיגין . שכל דשחות עטויות קשרים קשרים והן קשרי קיימה ופעמים שלריך ליטול חוטין מרשה זו ולחוסיף על זו מחיר מכלן וקוקר מכלן : והא לא קיימא . הכי וכיון דלח קיימה לחו מלחכה היח : שקשרן . שקשר שני רלשי החוט : דלכת

(ו) נמ' שבעא זימני ואי שקלי ליה לחוכל מחוך הספולת מחוך שהוח רך וימשך ע"י שכשלוך הרכה : מפרש . והלך לחוכל נמי כל זמן שחטרוב בו הרי הספולת ומיהו לעכל הוח ומחמירין עליה למיהי ההוח דשקיל לספולת מחוך חוכל ול"ל הטורך טורמוסין מחוך פסולת שלהן משקלקן פעם לחת ממרקין ומערין לחוכן כמיס וכוכל המלשת שלהן כמו שטוטין לפולין וכן בכל פעם ופעם וחה טורך לחוכל ומיהו הספולת "ולי לח שלקי ליה מסרח "גרסינן הלכך משקלקן פעמים ושלקי ליה פספולת לחוכל ולי שביק להו שכי דלמ סדר שלקין להו מסרחי וכשהוח טחון מחוך שלר מיכן גרוסין המטורכין כהן לספולת מחוך לחוכל דמי דהכחו שלר מיכן לי שקלי ליה מסרח לגמר להו ביישלייהו פעם רחשונה ושניה וכיכו הלי גריס ולי שקלי ליה מסרח כשטעון מיחה כין לחבטיחו ומחמך הלכך הוחה דשקיל לי ספולת והשחר לי לוכל עד שחטר וטעון : דפרים פילפ. כמ"ש גרסינן ולח בספר"ך כדפרים בהטור והרישב (טוען דף קכ:) מלי קיפה פירמח מילפ"ל בלע"ז מחחכו הלין : דפנים פילפי. מלים דקים להבמיר לחם : ולי קפיד פפפפפפ . לחוחכן כמוה : מפפך . הטור מקלו במוה : ונקט פופפ . דלח שייך במלחכת המקום כלל : פדוגמ דפפ . שהמחיל בו נקט ושיפה במקום בטול דממנין הוח דהוה ביטול דפפ : דשדא מיבפפ . שהלילך יפר לח לחטר חם ליכטו שיחקלה : דפרפי נפרורי . לחקוחין כלן ביטול : דפרפי רפי . פ"ש חוס הלוך והמיס שבחוטי יולחין ולחחר מימיו קמיס מחקלה וכי רפי בריחל בי ביטולו : דלרפם כופרפ . שהחיך זפפ : דסדר פקופי . חור ומחקלה : חביפפ . שלי חרים : קבב פפלות . קוקן הרגבים ושוחקן הלך הי קוקן,וכורך הלרוקים הבמות בפקה,ולמבל המיס לחייה לם וממרח המיס בשטוטה הגולח שיהח חלק הרי ממחק ומכשיר לח הלוך בכבכן ומלרפו בשוט הרי מבלל חיזבה דשיפר ליכח לחיט לריך מלח לספרה : חנור שפנפ . ללחתר שנרסו בכבכן הוח מה שלין מפילה שיהח עב ומומו מפקיים והוח גמר מלחכתו ומחריין לקמן (דף עב:) כל מידי דהוי גמר מלחכה מייב מקום מכה בפסים לחבל גבי חבים ליכח למשם מכה בפסים דמחליה בגמרה מלחכתו בחטר : פנמם. סוגרת של קנים: פייב י"פ. זומר הקנים והות שריך להם מייב מקום קושר ומקום עטמו, לכלך יפות הרי זה בוכר, להליקן הרי זה ממכר, פסחן דקות מחתך-פסים מו שלם הרי זה קוטן, לחבן במהב הרי זה ממכר, הלף הבחי הרי זה מייב, חלב לחתם למעלה ולחתם למטה כדי להטמידו הרי זה עטשה שחי בתי בירייו(ד), חלב הרי זה קולב, חלוך לחתר לתיגחה כדי להשוותם הרי זה מלה בפסים, כלחמרין לקמן [שה:] הלי מלן דמקיל לקופי מגלימי מייב מקום מכה בפסים הרי י"ל : ופי פייסים לפופים. למעשה לה שפה הוסיף כלן קופר וקופר לחתר הספירה, ומקום טענה ליכח לחיזויה לח נחנים וגלח בחטר וגלח כסורת-דלין בגין בכלים, מפקיים ליכח למימר בקנים דלין בגין בכלים לגלח בעור וי"מ שקודם נקנים בעין שקופרו בו לחבי הקנים של שתי ומחייב ליה משום מוקן וגלח בהגירה לי דהסרת מחיצה שלישה גריכה לגופה היח ושוב לי לפרש שקשה לוקן דקות והוי כמלן דכלים סילתי : קנקוס יפיהם. כדכתיב וכל חכם לב' לבל להשיון לין דרכו בכך והוי כלחתר יד : סממנים עם שבנף : טלה גדולה מן כלף הקוף : ופקוטפו . ללחתר שנרסו בלף הקוף ופמורפו . ללד זכו שהוח קשה מורפו שערו מכלן ומכלן ומשליך הקנף וטעון הביבר בבר וכפת : משום מפסד . דקקיד לחתוך עד שקוח שהוח רקיי וגם מן הקנף תורב כוסנים ושוכה מכפיס שוף בלח שיבר : משום מפסד : כיפודת פלגים . דחנן גבי טור "הממחק" : כיפודת פלגים . טופיס יפיהם בקרקע כדכתיב יפדות המשכן וקוקרין היריעות בהן במיפריהם : קוסר פ"פ להפיר פוח. וכי הלי גוזלא פטריק ליה לקמן דחנן כל קשר שחיטו של קיימה לין חייבין עליו : כפדי פדדי . בשני חיפרן זה לגל זה : ערי מד . ללחתר לייגחן מחיר לחחד מפני שהטלמין וגרלין : וקשר מד . כלומר מניח כמו שהוח : שפמפ כוי (ס) לין פוסין . שבשמיהו גרלה שהקב ביריעה שחופיה היו כפולין שפה והיו גסין ומחמלה היו שזיחין בכך וכי מפרמו לה הרי קיימי קוקרין לחחד וטחקין לחוט השני מלמטה ומספקן בחוט לחרוך וקוקרין למטה ולמעלה ולח שם שיים קשרים סמוכין : לדי פלוון . לעטוי החכלת בדמו ,והוה כמין דג קטן ושולה לחת. לשבעים שנה : קוסרין ופפיגין . שכל דשחות עטויות קשרים קשרים והן קשרי קיימה ופעמים שלריך ליטול חוטין מרשה זו ולחוסיף על זו מחיר מכלן וקוקר מכלן : והא לא קיימא . הכי וכיון דלח קיימה לחו מלחכה היח : שקשרן . שקשר שני רלשי החוט : דלכת

(ד) נמ' שבעא זימני ואי שקלי ליה לחוכל מחוך הספולת מחוך שהוח רך וימשך ע"י שכשלוך הרכה : מפרש . והלך לחוכל נמי כל זמן שחטרוב בו הרי הספולת ומיהו לעכל הוח ומחמירין עליה למיהי ההוח דשקיל לספולת מחוך חוכל ול"ל הטורך טורמוסין מחוך פסולת שלהן משקלקן פעם לחת ממרקין ומערין לחוכן כמיס וכוכל המלשת שלהן כמו שטוטין לפולין וכן בכל פעם ופעם וחה טורך לחוכל ומיהו הספולת "ולי לח שלקי ליה מסרח "גרסינן הלכך משקלקן פעמים ושלקי ליה פספולת לחוכל ולי שביק להו שכי דלמ סדר שלקין להו מסרחי וכשהוח טחון מחוך שלר מיכן גרוסין המטורכין כהן לספולת מחוך לחוכל דמי דהכחו שלר מיכן לי שקלי ליה מסרח לגמר להו ביישלייהו פעם רחשונה ושניה וכיכו הלי גריס ולי שקלי ליה מסרח כשטעון מיחה כין לחבטיחו ומחמך הלכך הוחה דשקיל לי ספולת והשחר לי לוכל עד שחטר וטעון : דפרים פילפ. כמ"ש גרסינן ולח בספר"ך כדפרים בהטור והרישב (טוען דף קכ:) מלי קיפה פירמח מילפ"ל בלע"ז מחחכו הלין : דפנים פילפי. מלים דקים להבמיר לחם : ולי קפיד פפפפפפ . לחוחכן כמוה : מפפך . הטור מקלו במוה : ונקט פופפ . דלח שייך במלחכת המקום כלל : פדוגמ דפפ . שהמחיל בו נקט ושיפה במקום בטול דממנין הוח דהוה ביטול דפפ : דשדא מיבפפ . שהלילך יפר לח לחטר חם ליכטו שיחקלה : דפרפי נפרורי . לחקוחין כלן ביטול : דפרפי רפי . פ"ש חוס הלוך והמיס שבחוטי יולחין ולחחר מימיו קמיס מחקלה וכי רפי בריחל בי ביטולו : דלרפם כופרפ . שהחיך זפפ : דסדר פקופי . חור ומחקלה : חביפפ . שלי חרים : קבב פפלות . קוקן הרגבים ושוחקן הלך הי קוקן,וכורך הלרוקים הבמות בפקה,ולמבל המיס לחייה לם וממרח המיס בשטוטה הגולח שיהח חלק הרי ממחק ומכשיר לח הלוך בכבכן ומלרפו בשוט הרי מבלל חיזבה דשיפר ליכח לחיט לריך מלח לספרה : חנור שפנפ . ללחתר שנרסו בכבכן הוח מה שלין מפילה שיהח עב ומומו מפקיים והוח גמר מלחכתו ומחריין לקמן (דף עב:) כל מידי דהוי גמר מלחכה מייב מקום מכה בפסים לחבל גבי חבים ליכח למשם מכה בפסים דמחליה בגמרה מלחכתו בחטר : פנמם. סוגרת של קנים: פייב י"פ. זומר הקנים והות שריך להם מייב מקום קושר ומקום עטמו, לכלך יפות הרי זה בוכר, להליקן הרי זה ממכר, פסחן דקות מחתך-פסים מו שלם הרי זה קוטן, לחבן במהב הרי זה ממכר, הלף הבחי הרי זה מייב, חלב לחתם למעלה ולחתם למטה כדי להטמידו הרי זה עטשה שחי בתי בירייו(ד), חלב הרי זה קולב, חלוך לחתר לתיגחה כדי להשוותם הרי זה מלה בפסים, כלחמרין לקמן [שה:] הלי מלן דמקיל לקופי מגלימי מייב מקום מכה בפסים הרי י"ל : ופי פייסים לפופים. למעשה לה שפה הוסיף כלן קופר וקופר לחתר הספירה, ומקום טענה ליכח לחיזויה לח נחנים וגלח בחטר וגלח כסורת-דלין בגין בכלים, מפקיים ליכח למימר בקנים דלין בגין בכלים לגלח בעור וי"מ שקודם נקנים בעין שקופרו בו לחבי הקנים של שתי ומחייב ליה משום מוקן וגלח בהגירה לי דהסרת מחיצה שלישה גריכה לגופה היח ושוב לי לפרש שקשה לוקן דקות והוי כמלן דכלים סילתי : קנקוס יפיהם. כדכתיב וכל חכם לב' לבל להשיון לין דרכו בכך והוי כלחתר יד : סממנים עם שבנף : טלה גדולה מן כלף הקוף : ופקוטפו . ללחתר שנרסו בלף הקוף ופמורפו . ללד זכו שהוח קשה מורפו שערו מכלן ומכלן ומשליך הקנף וטעון הביבר בבר וכפת : משום מפסד . דקקיד לחתוך עד שקוח שהוח רקיי וגם מן הקנף תורב כוסנים ושוכה מכפיס שוף בלח שיבר : משום מפסד : כיפודת פלגים . דחנן גבי טור "הממחק" : כיפודת פלגים . טופיס יפיהם בקרקע כדכתיב יפדות המשכן וקוקרין היריעות בהן במיפריהם : קוסר פ"פ להפיר פוח. וכי הלי גוזלא פטריק ליה לקמן דחנן כל קשר שחיטו של קיימה לין חייבין עליו : כפדי פדדי . בשני חיפרן זה לגל זה : ערי מד . ללחתר לייגחן מחיר לחחד מפני שהטלמין וגרלין : וקשר מד . כלומר מניח כמו שהוח : שפמפ כוי (ס) לין פוסין . שבשמיהו גרלה שהקב ביריעה שחופיה היו כפולין שפה והיו גסין ומחמלה היו שזיחין בכך וכי מפרמו לה הרי קיימי קוקרין לחחד וטחקין לחוט השני מלמטה ומספקן בחוט לחרוך וקוקרין למטה ולמעלה ולח שם שיים קשרים סמוכין : לדי פלוון . לעטוי החכלת בדמו ,והוה כמין דג קטן ושולה לחת. לשבעים שנה : קוסרין ופפיגין . שכל דשחות עטויות קשרים קשרים והן קשרי קיימה ופעמים שלריך ליטול חוטין מרשה זו ולחוסיף על זו מחיר מכלן וקוקר מכלן : והא לא קיימא . הכי וכיון דלח קיימה לחו מלחכה היח : שקשרן . שקשר שני רלשי החוט : דלכת

(ד) נמ' שבעא זימני ואי שקלי ליה לחוכל מחוך הספולת מחוך שהוח רך וימשך ע"י שכשלוך הרכה : מפרש . והלך לחוכל נמי כל זמן שחטרוב בו הרי הספולת ומיהו לעכל הוח ומחמירין עליה למיהי ההוח דשקיל לספולת מחוך חוכל ול"ל הטורך טורמוסין מחוך פסולת שלהן משקלקן פעם לחת ממרקין ומערין לחוכן כמיס וכוכל המלשת שלהן כמו שטוטין לפולין וכן בכל פעם ופעם וחה טורך לחוכל ומיהו הספולת "ולי לח שלקי ליה מסרח "גרסינן הלכך משקלקן פעמים ושלקי ליה פספולת לחוכל ולי שביק להו שכי דלמ סדר שלקין להו מסרחי וכשהוח טחון מחוך שלר מיכן גרוסין המטורכין כהן לספולת מחוך לחוכל דמי דהכחו שלר מיכן לי שקלי ליה מסרח לגמר להו ביישלייהו פעם רחשונה ושניה וכיכו הלי גריס ולי שקלי ליה מסרח כשטעון מיחה כין לחבטיחו ומחמך הלכך הוחה דשקיל לי ספולת והשחר לי לוכל עד שחטר וטעון : דפרים פילפ. כמ"ש גרסינן ולח בספר"ך כדפרים בהטור והרישב (טוען דף קכ:) מלי קיפה פירמח מילפ"ל בלע"ז מחחכו הלין : דפנים פילפי. מלים דקים להבמיר לחם : ולי קפיד פפפפפפ . לחוחכן כמוה : מפפך . הטור מקלו במוה : ונקט פופפ . דלח שייך במלחכת המקום כלל : פדוגמ דפפ . שהמחיל בו נקט ושיפה במקום בטול דממנין הוח דהוה ביטול דפפ : דשדא מיבפפ . שהלילך יפר לח לחטר חם ליכטו שיחקלה : דפרפי נפרורי . לחקוחין כלן ביטול : דפרפי רפי . פ"ש חוס הלוך והמיס שבחוטי יולחין ולחחר מימיו קמיס מחקלה וכי רפי בריחל בי ביטולו : דלרפם כופרפ . שהחיך זפפ : דסדר פקופי . חור ומחקלה : חביפפ . שלי חרים : קבב פפלות . קוקן הרגבים ושוחקן הלך הי קוקן,וכורך הלרוקים הבמות בפקה,ולמבל המיס לחייה לם וממרח המיס בשטוטה הגולח שיהח חלק הרי ממחק ומכשיר לח הלוך בכבכן ומלרפו בשוט הרי מבלל חיזבה דשיפר ליכח לחיט לריך מלח לספרה : חנור שפנפ . ללחתר שנרסו בכבכן הוח מה שלין מפילה שיהח עב ומומו מפקיים והוח גמר מלחכתו ומחריין לקמן (דף עב:) כל מידי דהוי גמר מלחכה מייב מקום מכה בפסים לחבל גבי חבים ליכח למשם מכה בפסים דמחליה בגמרה מלחכתו בחטר : פנמם. סוגרת של קנים: פייב י"פ. זומר הקנים והות שריך להם מייב מקום קושר ומקום עטמו, לכלך יפות הרי זה בוכר, להליקן הרי זה ממכר, פסחן דקות מחתך-פסים מו שלם הרי זה קוטן, לחבן במהב הרי זה ממכר, הלף הבחי הרי זה מייב, חלב לחתם למעלה ולחתם למטה כדי להטמידו הרי זה עטשה שחי בתי בירייו(ד), חלב הרי זה קולב, חלוך לחתר לתיגחה כדי להשוותם הרי זה מלה בפסים, כלחמרין לקמן [שה:] הלי מלן דמקיל לקופי מגלימי מייב מקום מכה בפסים הרי י"ל : ופי פייסים לפופים. למעשה לה שפה הוסיף כלן קופר וקופר לחתר הספירה, ומקום טענה ליכח לחיזויה לח נחנים וגלח בחטר וגלח כסורת-דלין בגין בכלים, מפקיים ליכח למימר בקנים דלין בגין בכלים לגלח בעור וי"מ שקודם נקנים בעין שקופרו בו לחבי הקנים של שתי ומחייב ליה משום מוקן וגלח בהגירה לי דהסרת מחיצה שלישה גריכה לגופה היח ושוב לי לפרש שקשה לוקן דקות והוי כמלן דכלים סילתי : קנקוס יפיהם. כדכתיב וכל חכם לב' לבל להשיון לין דרכו בכך והוי כלחתר יד : סממנים עם שבנף : טלה גדולה מן כלף הקוף : ופקוטפו . ללחתר שנרסו בלף הקוף ופמורפו . ללד זכו שהוח קשה מורפו שערו מכלן ומכלן ומשליך הקנף וטעון הביבר בבר וכפת : משום מפסד . דקקיד לחתוך עד שקוח שהוח רקיי וגם מן הקנף תורב כוסנים ושוכה מכפיס שוף בלח שיבר : משום מפסד : כיפודת פלגים . דחנן גבי טור "הממחק" : כיפודת פלגים . טופיס יפיהם בקרקע כדכתיב יפדות המשכן וקוקרין היריעות בהן במיפריהם : קוסר פ"פ להפיר פוח. וכי הלי גוזלא פטריק ליה לקמן דחנן כל קשר שחיטו של קיימה לין חייבין עליו : כפדי פדדי . בשני חיפרן זה לגל זה : ערי מד . ללחתר לייגחן מחיר לחחד מפני שהטלמין וגרלין : וקשר מד . כלומר מניח כמו שהוח : שפמפ כוי (ס) לין פוסין . שבשמיהו גרלה שהקב ביריעה שחופיה היו כפולין שפה והיו גסין ומחמלה היו שזיחין בכך וכי מפרמו לה הרי קיימי קוקרין לחחד וטחקין לחוט השני מלמטה ומספקן בחוט לחרוך וקוקרין למטה ולמעלה ולח שם שיים קשרים סמוכין : לדי פלוון . לעטוי החכלת בדמו ,והוה כמין דג קטן ושולה לחת. לשבעים שנה : קוסרין ופפיגין . שכל דשחות עטויות קשרים קשרים והן קשרי קיימה ופעמים שלריך ליטול חוטין מרשה זו ולחוסיף על זו מחיר מכלן וקוקר מכלן : והא לא קיימא . הכי וכיון דלח קיימה לחו מלחכה היח : שקשרן . שקשר שני רלשי החוט : דלכת

(ד) נמ' שבעא זימני ואי שקלי ליה לחוכל מחוך הספולת מחוך שהוח רך וימשך ע"י שכשלוך הרכה : מפרש . והלך לחוכל נמי כל זמן שחטרוב בו הרי הספולת ומיהו לעכל הוח ומחמירין עליה למיהי ההוח דשקיל לספולת מחוך חוכל ול"ל הטורך טורמוסין מחוך פסולת שלהן משקלקן פעם לחת ממרקין ומערין לחוכן כמיס וכוכל המלשת שלהן כמו שטוטין לפולין וכן בכל פעם ופעם וחה טורך לחוכל ומיהו הספולת "ולי לח שלקי ליה מסרח "גרסינן הלכך משקלקן פעמים ושלקי ליה פספולת לחוכל ולי שביק להו שכי דלמ סדר שלקין להו מסרחי וכשהוח טחון מחוך שלר מיכן גרוסין המטורכין כהן לספולת מחוך לחוכל דמי דהכחו שלר מיכן לי שקלי ליה מסרח לגמר להו ביישלייהו פעם רחשונה ושניה וכיכו הלי גריס ולי שקלי ליה מסרח כשטעון מיחה כין לחבטיחו ומחמך הלכך הוחה דשקיל לי ספולת והשחר לי לוכל עד שחטר וטעון : דפרים פילפ. כמ"ש גרסינן ולח בספר"ך כדפרים בהטור והרישב (טוען דף קכ:) מלי קיפה פירמח מילפ"ל בלע"ז מחחכו הלין : דפנים פילפי. מלים דקים להבמיר לחם : ולי קפיד פפפפפפ . לחוחכן כמוה : מפפך . הטור מקלו במוה : ונקט פופפ . דלח שייך במלחכת המקום כלל : פדוגמ דפפ . שהמחיל בו נקט ושיפה במקום בטול דממנין הוח דהוה ביטול דפפ : דשדא מיבפפ . שהלילך יפר לח לחטר חם ליכטו שיחקלה : דפרפי נפרורי . לחקוחין כלן ביטול : דפרפי רפי . פ"ש חוס הלוך והמיס שבחוטי יולחין ולחחר מימיו קמיס מחקלה וכי רפי בריחל בי ביטולו : דלרפם כופרפ . שהחיך זפפ : דסדר פקופי . חור ומחקלה : חביפפ . שלי חרים : קבב פפלות . קוקן הרגבים ושוחקן הלך הי קוקן,וכורך הלרוקים הבמות בפקה,ולמבל המיס לחייה לם וממרח המיס בשטוטה הגולח שיהח חלק הרי ממחק ומכשיר לח הלוך בכבכן ומלרפו בשוט הרי מבלל חיזבה דשיפר ליכח לחיט לריך מלח לספרה : חנור שפנפ . ללחתר שנרסו בכבכן הוח מה שלין מפילה שיהח עב ומומו מפקיים והוח גמר מלחכתו ומחריין לקמן (דף עב:) כל מידי דהוי גמר מלחכה מייב מקום מכה בפסים לחבל גבי חבים ליכח למשם מכה בפסים דמחליה בגמרה מלחכתו בחטר : פנמם. סוגרת של קנים: פייב י"פ. זומר הקנים והות שריך להם מייב מקום קושר ומקום עטמו, לכלך יפות הרי זה בוכר, להליקן הרי זה ממכר, פסחן דקות מחתך-פסים מו שלם הרי זה קוטן, לחבן במהב הרי זה ממכר, הלף הבחי הרי זה מייב, חלב לחתם למעלה ולחתם למטה כדי להטמידו הרי זה עטשה שחי בתי בירייו(ד), חלב הרי זה קולב, חלוך לחתר לתיגחה כדי להשוותם הרי זה מלה בפסים, כלחמרין לקמן [שה:] הלי מלן דמקיל לקופי מגלימי מייב מקום מכה בפסים הרי י"ל : ופי פייסים לפופים. למעשה לה שפה הוסיף כלן קופר וקופר לחתר הספירה, ומקום טענה ליכח לחיזויה לח נחנים וגלח בחטר וגלח כסורת-דלין בגין בכלים, מפקיים ליכח למימר בקנים דלין בגין בכלים לגלח בעור וי"מ שקודם נקנים בעין שקופרו בו לחבי הקנים של שתי ומחייב ליה משום מוקן וגלח בהגירה לי דהסרת מחיצה שלישה גריכה לגופה היח ושוב לי לפרש שקשה לוקן דקות והוי כמלן דכלים סילתי : קנקוס יפיהם. כדכתיב וכל חכם לב' לבל להשיון לין דרכו בכך והוי כלחתר יד : סממנים עם שבנף : טלה גדולה מן כלף הקוף :

דרגא. תולעת ומנקב בו נקב קטן ועגול וצריך לקרוע למעה ולמעלה מן הנקב אלא תהא התפירה עשויה קטנין קטנין **על פשיטא**. בגד התפור ושומד והניח החוט לרוך **ונתפרדו שתי תפיסות הבגד** זו מזו במקלת וחוטי התפירות נמשכין ומותח את רלחי החוט להדק ולחזר, זו היא תפירתו ותיוב: **והעושה דבר לאחד מן הממגונ**. מין הממשיכו לע"ז, **אחד** - דבר תורה **לשמד ממנו**: **ופיזודע** כו', כגי תלת שמעתתא שמעיכהו (*מל"ב) זוטרא מרב כי הדדי וגרסיכהו: **לממגונא**. ללמדינן כל דוכתא, כל ומוחל פליגי ביה: **מד אמר מרבי**. מכאן: **ומד אמר נדופי**. מין החדוק בע"ז ומנדף תמיד את הסם ומסית אחרים לע"ז: **דאי אלקא דשמך מרבי**. ומעתה מאום לכתיב לא יעלה על גבו וגו' וקא תניא מכאן: **ופא כפיב**. לעיל מיניה לא מכאן: **ואפילו כדי שתעשה**. תלמד לעשות כדי שתעשה: **לפיכך**. שמוכל לעמוד בהן, ואם יעשה **בניה** שקר לפניך, שהבין שהוא מכאן: **שמסייט דגדופי הוא**. הלכך כל דבריו דברי ע"ז ומסתלק מעליו אלא יפילך: **לפיני שמעים**. שהכמה היא **שמלאה** לשם שימן לדבריו בהילוך החמה והמולי שמעידין **שבדברים** שאומר אינה גשומה והיא כן, אלא זו שאומה והיא בקבלה הניתנים לפי מהלך החמה במזולות ומולדותיה במזל תלוי הכל לפי השעה המתחלת לשמש בכניסת החמה למזל: **שפולטו**. דומה בידיו אילת דמו: **פיני חייב אלא פחות**. משום ילדה **לבל תשפיטה ליקח חיוב**: **בכלל דיסב**. שמפרק דמו היתה כמפרק חבושה מקשין אלה: **משמסק הוא אלא נמילם נשמה**. כלומר לגבי נשילת נשמה הוי מתעסק בדבר אחר ולא הויא מלאכת מחשבת אלא חיוב מכוין שיומה: **מפי ניחם ליה**. שלא היו טוב מלא המה וכיון דכל עלמו מכוין ומורח לשומרו אלא יהום בידו אלפי מה יין כלן אלא מתעסק וכי מודה ר' שמעון במידי דלא איכפת ליה לי מיתרמי ומיהו חיכוני לא מיכוין: **דלילו ליכביה גרסינן**. שהיה מרחים נכנו לנולה: **קופט משום מפי מיפייב**. שחיפה במלאכת המשכן היכא ומאי עבידת' לי משורות לילים מחדשים למה לי בהו שחיפה בחיקה נמי סגי: **משום חייב** חיוב מתעסק חייב מכוין ומורח לשומרו אלא יהום בידו אלפי מה יין כלן אלא מתעסק וכי מודה ר' שמעון במידי דלא איכפת ליה לי מיתרמי ומיהו חיכוני לא מיכוין: **דלילו ליכביה גרסינן**. שהיה מרחים נכנו לנולה: **קופט משום מפי מיפייב**. שחיפה במלאכת המשכן היכא ומאי עבידת' לי משורות לילים מחדשים למה לי בהו שחיפה בחיקה נמי סגי: **משום מלקל** בחבורה פטור פריך שפיר דלהיכא דליכא מקון קלת חייב כלאמרי' בפסחים (דף עג:) בסוף אלו דברים והכא נמי כמה ממיתין יש מקון קלת שחיפו מפרכם לכאן ולכאן ונח ליטול ממנו הרם ולמאי דמסיק לכמה דלים ביה כשמה מפי ניחם ליה אפיר שפיר נמי לרבי יהודה להשתא ליכא תיקון כלל ומיהו שמעתין אחיא אפי' לר"ש דמחייב מקלקל בחבורה מדמחייב מתעסק הוא אלא קלאמר מקלקל הוא: **מתעסק** הוא אלא נשילת נשמה. **אלא** מ

סב א ב ג מיי׳ פי״ח מהלכות שבת הלכה ט סמג לאין סט מ״ע תו״מ סימן שכב סעיף ב:

[מיי׳ שם הלכה ח סמג שם]

סב [א] [מיי׳ פ״ו מהלכות שבת הלכה ז ופ״ח הלכה יז]: סב [ב] [מיי׳ פי״ח שם הלכה ו]:

סג ד מיי׳ שם הלכה ז:

סד ה מיי׳ שם הלכה ו ופכ״ג הלכה י״ח טור שו״ע תו״מ סימן שכח סעיף כו:

סה ו מיי׳ פי״ו מהלכות שבת הלכה יח:

סו ז שם הלכה טו:

סז ח מיי׳ שם הלכה יח טושו״ע תו״מ סימן שכ סעיף כ:

סח ט י מיי׳ פי״ח מהל׳ שבת הלכה יז סמג לאין סט מ״ע תו״מ סימן שם סעיף ג:

סט כ מיי׳ פ״י שם הלכה טו ופכ״א הלכה ד סמג שם:

ע ל מיי׳ פ״ח שם הל״ח וח ופ״ו מהל׳ שבועות הלכה ה:

ע [ל] [מיי׳ שם פ״ח הלכה יח ויט]:

עא מ נ מיי׳ פי״ח מהל׳ שבת הלכה יב:

אין מיבוד בחולין. יש להחיר מכאן מליחת חולין דאסור מדרבנן מליחה בפרק שמונה שרצים (לקמן דף קח:) ותפילו בי״ט אסור בפ״ק דביצה (דף יח:): **השף** בין השמודים בשבת חייב. פירש ר״ח *דשף השור על העמוד כדי להמליקו וכן ממעט בירושלמי ורש״י פירש שף קרקעית שבין עמודי תלוטת ולא נהירא: **והמסרת** לם האבן בפניה. לאחר שגמר שחיטה בית השחיטה דומה לאותו שהוא מסרת את האבן בשבת חייב משום מחתך. **ממחק** לם מיחייב דמיירי שכבר היה מרוכזת ומסוקמת ולא שמייפה לומה ושוקה כה שירסוטין ויפוי כעין שטושין עכשיו משמתי החכמים. ר״י וכן ר״ת: **דרי** לם לאפוקי מדרבי לליעזר דמחייב לתולדה במקום חב. ות״ת מרישא שמעינן לה דאפילו חב לא מיחייב דאי לאו הכי מאי שנא מלאכה לחת לית חייב אלא משום מחתך ור״ת מפיק לה מדקתני ולא מחתך ולא מיחייב אלא משום מחתך ולא משום מכה בפטיש דאי משום מכה בפטיש אפילו לא מחתך נמי חייב משום מכה בפטיש ולא משום מחתך ולא מיחייב אלא משום מחתך ומכה בפטיש כגון שמחתך ומכה בפטיש כאחת ומיהו לא ידעינן אי מחתך ומכה בפטיש כאחת חייב אי לא

ג"ל תחד מ"פ מלעיר פה. דקתני מתניתין דאיט כשר להציע והציעו *אחר הוא מתמיה על הוצאתו ובל תלבש פשוטין דלא כר' שמעון בן אלעזר: **מתני'** עגה. מפרש בגמרא: כמלא פי גמל מפי פרה לכל למלא פי פרה לא מיתמיה להו לא חזו לפרה: עמיר. קטין של שבלין: פי טלה. נפיש מפי גדי הלכך עמיר דלא חזי לגדי לא מיתמיה כמלא פי גדי עד דאיכא מלא פי טלה, אבל עשבים הואיל וחזו בין לטלה בין לגדי מיתמיה לפי' כמלא פי גדי: לפין. הלחיין לחלם בגרוגרת דזה שיעור לכל מלבל חלם לשבח לבל כמלא פי גדי לא, דלחיים לא חזו לגדי: **גמ'** המוציא תבן כמלא פי פרה. והוליכו להחליבו לגמל שפי גמל גדול מפי פרה: **דשמ חזו לפי פרה.** הלכך שיעור תבואה הוא ולכל מי שיוליכו לא פקע שיעוריה בכך: **דמייב.** להחיכה שיעורא דחזי לפרה הלכך כשר להציע הוא ומציעין כמותו: **עגה.** לא חזיא לפרה אלא ע"י הדחק אלא לגמל הוא דחזי וזה הוליכו לפרה: **רבי יוחנן אמר פטור.** דהא לגמל דחזי ליה ליכא שיעורא ואי משום דלעולם פרה הוליכו ולגבה חיכא שיעור, 'לכילה ע"י הדחק' נמי לא מכילה היא הלכך לא מקבעי ליה בפרה: **אין מצטרפין לחמור שכשה.** מי שקיעורו גדול הוי קל ואיט מצטרף להשלים שיעורו של חמור דהא לא מחזב כי ההוא חסוב אלא מעשים את הקל לכשיעור, תבן מלטרף עם עגה להשלי' פי גמל, ועגה אין מלטרף עם החבן להשלים מלא פי פרה: **מי מצטרפין.** לחייבו להשלים חמור את הקל: **ג' על ג'.** לטומאת מדרס הזב ליעשות לה כטומאה: **שבגד ושק מצטרפין.** שהבגד משלים שיעור השק, שק עשוי מעגה של עזים: **ואמר ר' שמעון משום ר' יוסי.** מלטרפין: **טומאת ולועין ליטמא מושב.** שם לירק משלים יחד לשלשי מדרשת של חמור לכשיעורו לעניין מושב הזב שם קשה משלים מהן לטמא מושב הזב, ומקשה על טפח ליטב עליו מימתא לייה לה כטומאה במושב הזב דתניא(ה) המקשה מכוון טפח על טפח ממת מושב ומחזיקין מעמת בש"ק דכוכה הואיל ולועין למעות על גבי חמור מקפיד שם הוא מעני מינין: חמור לקל כגון חבן לעגה למלא פי גמל ולחפי, לא יהא חבן לחלי הכא לגמל שמא לגב העגה הוא לחלי: **הבגד** והשק השק והעור לחל בכה"ג הבגד והשק השק והעור והשק והמפן אין מלטרפין שאין לחלוין להתחבר יחד והמחברן בעלה דמעה ואין עומלים מדרס. ר"ש: **ואמר** ר"ש מה טעם כו'. תימה לר"י דמה לריך להאי טעמא דהא כיון דמלטרפין זה עם זה ת"ל לחלי לחברן ומזו למדרס וכיון דמזו למדרס פשיטא דמלטרפין לטומאתה מדרס דהא לחפי' כוסף אחור יחד והמחברן בעלה דמעה בהעור והרוסב (מוליו קכט.) והכל בטומאת מדרס לחייבי מדקתמר הבגד שבגה על שבגה לעניין טומאת מת לחפי' ג' על ג' כדפריטים לעיל ולחי"י יוהאי דקתני הבגד שבגה על שבגה לא מיירי אלא למדרס אבל בטומאת מת ומפן מיירי כמי בטומאת מת והכי איתא בתמ' כלים בפכ"ו הבגד שבגה על שבגה [למדרס ומשום ג' על ג'] לטומאת מת השק ד' על ד' העור ה' על ה' המפן ו' על ו' שזו בין למדרס בין לטומאת מת אלא שהש"ס מביאה בקולר כמו שרגיל בכמה מקומות ועל טומאת מת קאמר מה טעם מלטרפין בשלש יחדו למדרס ולא גריך האי טעמא לחיקוף דעור, ומפן ד'המפן לא מטמא בחת אלא בטומאת מת

חמשת רבעים קמח ועוד גרסי' כדפרי' בפ"ק (דף סו.):

הדרן עלך כלל גדול

המוציא יין. חלב כדי גמיעה. הקשה רבינו חפריס דתמיה בשילהי המצניע (לקמן דף נה.) התולב והמתכן והמצבן כגרוגרת ואין חיוב בין מוליא לתולב דהא לקמן בפירקין *למה' דהמעבד טור שיטרו כמוליא טור ותירץ ר"י דסתם חלב לעמיתה דנפיש מגרוגרת והסם מייבי בתולב לגבינה לחתנויה לחתכויה וכן מוכח לכל גמיעה נפיש מגרוגרת כפל' בתרת ליומא(פ.) נבי סוחא ביום"כ תיכא למימייב כרבינים ואיכא למ"ד בכדי גמיעה וכבילובין (דף פב:) מסתמא למסם סעודות יש בקב וכפרק חלון (שם פ:) מסתמא סים י"ח גרוגרות בכמי סעודות ולי כדי גמיעה פחות מגרוגרת ח"כ הוו יותר מדאי חלוקים זה מזה ומיהו(ג) כגרוגרת דהמצניע (לקמן נה.) לייי ביצה לפשר שבחלה היה יותר מכדי גמיעה ולפי זה צריך לפרש דסתם חלב הוי לגבינה והא דמייתי הכא בכדי גמיעה היינו במפרש בהדיא לפתיה לחלב לי סתם חלב הוי לאכול ולסתות ולא לגבינה לפי' היה מפרש בהדיא לגבינה היה מייב לכדי גמיעה דזוטרא הואיל וסתמו לכך כדלמרינן לעיל המוליא חבן כמלא פי פרה לגמל מייב דהא חזי לפרה וי"מ דכחלב ככר בעיז מיחייב בכדי גמיעה לחלב חולב לא מיחייב אלא לגבינה מגרוגרת לחין לחם מורח לחלב בפחות מגרוגרת לכה"ג אמרי לקמן (דף עח.) לחין לחם מולח לגבל סיע לפחות פי כור ומיהו לומר ר"י דלא דמי להסם לין המים חסוכין מסמם שרלוי לגבל בהן לח סיטן כמו המיע עלמו שהוא מגובל ככר לחלב הכא כשחולב להוליא מן הדד בכדי גמיעה יש לו להיות מקום כמו במקום לחמ*: **בדי** גמיעה. פי' הר"ר פור"ם מלא לוגמא ולא משמע כן בפרק בתרא (דף פ.):

צריך שיהא בו רובו רביעים. רביעים דהכא היינו רביעים דפרק הלוג כדפי' הקונט' ועוד יש לדקדק דהיינו רביעים דפרק ג' מינין (נזיר לח.) הם רביעים הלוג מדפריך ומו ליכא והתיכא רביעים טמלין לידים ובמסכת ידים (פ"ח מ"ג) משמע בהדיא דהוי רביעים הלוג ועוד דבערבי פסחים (פסחים קט:) משמע דכום הוי רביעים של תורה ומתוך מסכון דמקוה משמע דהיינו רביעים הלוג והא דקאמר התם קיסתא דמוי"ם הוא בלישני והא כמין לוגת דמקדחא ובא משערין רביעים של פסח לתו בכולה משערין דהיינו כל הלוג תלת כלומר ברובע של לוחה מדה משערין רביעים של פסח: **בדי** שימוגו ויעמוד על רביעים. משמע דכום של ברכה מטען מזיגה וכן בפ' שלשה שחלכו (ברכות נ:) תר"י בר חניגא מודים חכמים לר"ש בכום של ברכה שאין מברכין עליו עד שיהן לתוכו מים וחיימה דכתוך פר' שלשה שחלכו (שם דף נח.) לחמרו בפרים נחמרו בכום של ברכה הדחה ומטיפה מי ומלח מי בעינן ומיהו התם פירש בקונטרס דלא שיהא מי כשמברכין עליו חלת דנוחט מי כום שמברכין בו לחפוקי חלת שמגבו ויתגבו בכום של ברכה ור"ת מפרש דמי דקאמר היינו מזיג ולא מזיג למיקני מי כדלמרי' בפ' בן סורר (סנהדרין ע.) על שיכחל מרחיצין בשר ויקחה יין מי ומוקי לה התם במזיג ולא מזיג ובברכת המזון מוסיף מים עד שיהא מזיג כדלחני בפ' שלשה שחלכו(ברכות נח.)שמוסיף בברכת המזון ולא כמו שפירש שם בקונטרס שמוסיף יין בברכת המזון ובני גרסינן מפרשים דמי קלי לחכם שמוסיף יין לתוך דברים דמחסם הוו כולהו בכום ולא ביין וכה"ג בפרק בחרא דמכות (דף מז:) ריפק מ' גמלים ואחד מי דהייבו שלש דלפי' מה מעיב בריא כדלמר בסוף פ' גיד הנשה (חולין דף קב:): **ויעמוד** על רביעים. ולחני"ג דלמרינן בערבי פסחים (דף קז.) המקדש חם מעט מלא לוגמא יין ומלא לוגמא חי מפי מרביעים כדמכות בפ' בחרא דיומא (דף פ.) יש לומר דמלא לוגמא דהסם נלחו דוקא מלא כדי שימלגו לגד אחד וירחה כמלא לוגמא כדמפרש בגיומא דהסם ועוד יש לומר דדוקא מקדש:

אף חגן כמי מגיגה. לכום של ברכה מעון רביעים דמסמע יין שיעורו לכשימוגו ויעמוד על רביעים כמו שאר מקדן דקחני סיפא רביעים לח משמע מינן ממחני' חלת ממילא ידעינן דהא מזיגה הוא על אד חלת והא נקט בחחני' כדי שימוגו ויעמוד על רביעים. ואמר רבה אף אגן נמי קמ"ל לכום של ברכה ברביעים ועוד משום דחמהי דחזי לכום של ברכה חשיב ומיחייב בפחות מרביעים לפי שיכול להוסיף עליו מים ותאמר מקדן לח מיחייב בפחות מרביעים חע"פ שיכול להוסיף עליהן דלמסוק דקחאמרת מים בכד ומלמרפין נגבי שבת מידי דחשיב בעינן דאמר

ה"ג חזיא לדוגמא: **מתני'** *המוציא אוכלים בגרוגרת חייב ומצטרפין זה עם זה מפני ששוו בשיעוריהן חוץ מקליפתן וגרעיניהן ועוקיצין וסובין ומורסנן ר' יהודה אומר חוץ מקליפי עדשין שמתבשלות עמהן: **גמ'** וסובין ומורסנן לא מצטרפין ותנן [א]*חמשת רבעים קמח ועוד חייבין בחלה הן וסובין ומורסנן אמר אביי שבן עני אוכל פתו בעיסה בלוסה: רבי יהודה אומר חוץ מקליפי עדשים המתבשלות עמהן: עדשים אין פולין לא ותניא ר' יהודה אומר חוץ מקליפי פולין ועדשים? לא קשיא הא *בחדתי הא בעתיקי, עתיקי מ"ט לא? אמר ר' אבהו מפני שנראין כזבובין בקערה:

הדרן עלך כלל גדול

המוציא יין כדי מזיגת הכום, חלב כדי *גמיעה, דבש כדי ליתן על הכתית, *שמן כדי לסוך אבר קטן, מים כדי לשוף בהם את הקילור *ושאר כל המשקין ברביעית, וכל השופכין ברביעית ר"ש אומר כולן ברביעית ולא *נאמרו *כל השיעורין הללו אלא למצניעיהן: **גמ'** תנא *כדי מזיגת כום יפה ומאי כום יפה? כום של ברכה, אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה, כום של ברכה צריך שיהא בו רובע רביעית כדי שימוגנו ויעמוד על רביעית, אמר רבא אף אגן נמי תניגא

חזו: **כולן ברביעים**. לקח היין והחלב והדבש: **ולא נאמרו**. שיעורין שבמסכת חלת למלניעיהן לבד וחזר המלניע והוליאו חייב לחכל כזית מהם שהוליאו ליו חייב וסבירא לי' לר"ש המלניע עלמו בעי שיעורא זוטא ובבילי מהא שיעורא לא מיחייב כדלמרינן בפרקין לעיל (דף עה:) דלית ליה לר"ש כל שאין כשר להלניע ואין מלניעים כמותו אינחייב עליו מלניעו: **גמ'** סנא. בתוספתא המולים יין כדי מזיגת כום יפה פירום לכום דמתני': **כום של ברכה**. ברכת המזון שהלריכו חכמים ליפום כלחמרי' בברכות (דף נח.) טיטור ושיפוף הדחה ומטיפה מי ומלח: אמר רב נחמן נרסי' ולא נרסי' לחמר: **שיעור שימוגנו**. במים שלשה חלקים מים וחחד יין: **ויעמוד על רביעית**. הלוג:

תניגא

כדי שימוגו ויעמוד על רביעים של פסח: **כדי** שימוגו ויעמוד על רביעים. משמע דכום של ברכה מטען מזיגה וכן בפ' שלשה שחלכו (ברכות נ:) תר"י בר חניגא מודים חכמים לר"ש בכום של ברכה שאין מברכין עליו עד שיהן לתוכו מים ומיהה דכתוך פר' שלשה שחלכו (שם דף נח.) לחמרו בפרים נחמרו בכום של ברכה הדחה ומטיפה מי ומלח מי בעינן ומיהו התם פירש בקונטרס דלא שיהא מי כשמברכין עליו חלת דנוחט מי כום שמברכין בו לחפוקי חלת שמגבו ויתגבו בכום של ברכה ור"ת מפרש דמי דקאמר היינו מזיג ולא מזיג למיקני מי כדלמרי' בפ' בן סורר (סנהדרין ע.) על שיכחל מרחיצין בשר ויקחה יין ומוקי לה התם במזיג ולא מזיג ובברכת המזון מוסיף מים עד שיהא מזיג כדלחני בפ' שלשה שחלכו(ברכות נח.)שמוסיף בברכת המזון ולא כמו שפירש שם בקונטרס שמוסיף יין בברכת המזון ובני גרסינן מפרשים דמי קלי לחכם שמוסיף יין לתוך דברים דמחסם הוו כולהו בכום ולא ביין וכה"ג בפרק בחרא דמכות (דף מז:) ריפק מ' גמלים ואחד מי דהייבו שלש דלפי' מה מעיב בריא כדלמר בסוף פ' גיד הנשה (חולין דף קב:): **ויעמוד** על רביעים. ולחני"ג דלמרינן בערבי פסחים (דף קז.) המקדש חם מעט מלא לוגמא יין ומלא לוגמא חי מפי מרביעים כדמכות בפ' בחרא דיומא (דף פ.) יש לומר דמלא לוגמא דהסם נלחו דוקא מלא כדי שימלגו לגד אחד וירחה כמלא לוגמא כדמפרש בגיומא דהסם ועוד יש לומר דדוקא מקדש:

אף חגן כמי מגיגה. לכום של ברכה מעון רביעים דמסמע יין שיעורו לכשימוגו ויעמוד על רביעים כמו שאר מקדן דקחני סיפא רביעים לח משמע מינן ממחני' חלת ממילא ידעינן דהא מזיגה הוא על אד חלת והא נקט בחחני' כדי שימוגו ויעמוד על רביעית. ואמר רבה אף אגן נמי

*) גליון לתמר חיוב תיובתא ול"ל שיהא כגן כדי רביעית סיינו שיהא כלינעתן וכו'.

רב נסים גאון

ע"ח המוציא יין. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה כום של ברכה צריך שיהא בו רובע רביעית כדי שימוגנו ויעמוד על רביעית. משתכח פירושית בפרק ערבי פסחים (דף קז) אמר רב יהודה אמר שמואל ד' כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי מזיגת כום יפה ואוהבי' לשמואל מבריית דקתני בה ד' כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי רביעית כדאמר שמואל בהאי שיעורא ואמרי עד (שם דף קז) אמר רב יצחק קיסמא דמוריסא דהוות במבריא היא הוות כמין דמקדשא ובה משערין רביעית של פסח ומיכן את למד כום של ברכה רביעית בפסחים נזירות בפרק ג' מינים אמרינן (דף לח) אמרו אמר ר' אלעזר עשר רביעיות נקיים רב כהנא ביריה ר' טמקאתא וה' חיורתא ה' טמקאתא גויר ועשרה פסח שהורו למקדש וסתים טימן נזיר רביעית יין לגויר עושה פסח דאמר רב יהודה אמר שמואל ד' כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי רביעית שהורו השותה רביעית יין אל יזיה במקדש שחשותה רביעית יין תכנס למקדש חייב מתים דתניא מניין לרביעית דם היוצאה משני מתים שהיא מפשאה באהל שנא' (ויקרא כא) ועל כל נפשות מת לא יבא וחמש חיורתא חלה נזיר מצורע (שנפלו) [שנפטלו] בשבת סימן חלה רביעית שמן לחלה רביעית שמן לנזיר מצורע ושנפטלו דתנן ושאר כל משקין מפאין פוטלין את הנזיר לרביעית שבת דתנן ושאר כל המשקין ברביעית וכל השופכין ברביעית:

ענ א מיי' פ"א מהל' שבת הלכה ח:
ענ [א] מיי' פ"ו מהל' כלים הלכה טו וטלכה יח מוסיף יד"ד סימן שכד סעיף ו ג:
א ב ג מיי' פ"א מהל' שבת הלכה כ:
[דף עט.]
מגה פ"ב מ"ו פסחים; מתי עדיות פ"ד מ"ב
הגהות הב"ח
(ל) תום' ד"ה למוליא וכו' ומיהו לי כגרוגרת דהמצניע:
[ג" לפרוש ערך גם ד' נמיאה]
כדי ליתן אמרי
שיעור הוצאת יין רי
[ופי' תום' פסחים שם. ד"ה כתולב]
רבינו חננאל
ר' יהודה אומר חוץ מקליפי עדשים שהן מתבשלין עמהן ולמיכך מצטרפות. וזהא דתנן חוץ מקליפיהן ר' יהודה אומר חוץ מקליפי עדשים חוץ מחוץ ונמצא מישתם ממישתם ולרבות היא כמה שפירשנו למעלה: ושניא חלה דסבון ומורסנן הין מצטרפין לקמח לחלוייא מבלין חלה. שכן עני אוכל פתו בעיסה בלוסה שיש בה סובין ומורסן וזו היא שלשה ואמר רחמנא ראשית עריסותיכם. אבל לחלוצאת שבת אין סובין ומורסנן מצטרפין וכן פולים אם חדשים הן ורבי מנחם לבשל בקליפיהן. ואקאמר ר' יהודה בברייתא שאף הן מצטרפות עם השולין. אבל אם הניחנו, ונשתהרו ונראין כזבובים בקערה ודעילין בבי אדם לקלפן קודם בישול והלכך אין קליפיהן מצטרפות עמהן:
הדרן עלך כלל גדול

גמ' ממתניתין נמי שמעינן דזהו שיעורו מדתני בשאר משקין רביעית שמעינן מינה דאין הולאה במשקה ברלוו לקמייה בפתוח מרביעית הלכך כל כדאיך כי שיערו ביין כדי מזיגה כום של ברכה שיעור ברלוו לקמייה רביעית נקט והייט רובע רביעית דכי יהיב על חד תלת מיא לכדאיך המזיגות כרלוויות לקמייה יתמוד על רביעית ע"ש מופיס בשמועה זו לומר [רובע]

דאמר רבא כל חמרא דלא דרי על חד תלת מיא לאו חמרא הוא. אמר אביי שתי תשובות ברבר: חדא דתנן ויהכתוב שני חלקי מים ואחד יין מן היין השירוני ועור מים בבר ומצטרפין! א"ל רבא הא דקאמרת שני חלקי מים ואחד יין מן היין השירוני יין השירוני לחוד דרפי א"נ דהתם משום חזותא אבל למעשא בעי טפי ודקאמרת מים מבר ומצטרפין, לענין שבת מידי דחשיב בעינן והא נמי הא חשיב, תנא *ויבש בכיות דברי רבי נתן אמר רב יוסף: רבי נתן ורבי יוסי ברבי יהודה אמרו דבר אחד, רבי נתן הא דאמרן, ורבי יוסי ברבי יהודה *דתניא רבי יהודה אומר *ששה דברים מקולי בית שמאי ומחומרי ב"ה דם נבלה ב"ש [*] מטהרין וב"ה מטמאין אר' יוסי ברבי יהודה אף כשטמאו ב"ה לא פיטמאו אלא בדם שיש בו רביעית דאיכא בשמט

ג א מב מיי׳ פי״א מהל׳ שבת סלכה ג :

גרגינין. מתניתין דפרקין לעיל תוך מקליפתן וגרגיניהן : **וענרע.** והגרעינין זורקין ועגרעין מסוך החוכל: **פומפום.** גבי גחלים מייתיכן ליה בכילד עולין (ס) גחלים יכול פומפום ת״ל לך לי תהא יכול שלהבה כו׳: **מפומפו.** לך התסיכו מרליכו להיות הם נחים ממנו: **מפמפין.** לקמן גבי טיונים של מת בפ׳ שואל (דף קנח:) : **במפיפה של קילור.** מרגילין לשופו בתוכ של תבה : **כדי נשוף כמיס.** לעני טיונים : **כדי שיפה לו בדי תמיוה ושיפה.** מה שנדבק בתלבטיתו לבד מה שטחן בטיונו : **פפומפ דפולה כחיים.** וכל מכה קרויה פה : **מורפא קמא.** עליו של תורה אור מכה : **שכנגל.** לימל״ת (ו) : **לכפיה.** למי שעקלו לירעה כותם זכוב ומניחה עליו : **לחפיפה.** מין שחין : **פממים.** מייר לחניתין״ה בלע״ז : **לעקרב.** עקילת עקרב כותם פממים ומניחה עליו : **ושייף.** ומוחק : **מפגיע.** חיה קטנה וקולה גדול ושומע וירת שתהא בריה גדולה וכורח : **יפוש.** ככנס לפיל בחוטמו וכן פממים לעקרב ככנס לו בחוטו : **פגונים.** תרונדייל״ת ככנסת תחת ככפי הכבר ומעכבו מפריקה בכפיו : **פילגים.** שרן קטן וכבנס לגד גדול בחוטו : **הפכליג שוד של עז.** המחזיק שדוד של הגבור : **כל מלאי עלמא.** פירוש דבריס הנעשים בכל חלל העולם : **מפגיין בריס עדרא.** מהלכות ברחת העדר : **בריפא מפומפ.** תחת עזים שחורות תחת רחלות לבנות : **מכפיין.** בזנב : **ותני מגליין.** הטעים לון להם לגיים : **סני דמכפיין מייפיו.** רחלים שתחתו מהכסין מעמרן גם הן מכוסות : **דאכלה כיפי.** קוליס לפיכך זכו קלר לבי שלא ידבקו בה הקוליס : **וכני לכרכושי בקי.** להכריח היתושין : **קמלפ.** תרבה ול״ע קמלת [נמלה] : **מילפי.** טרבה : **ולפי קציפ נדיפ ומפפוורפ.** ותם היתה קלה תנוד ותנשך בשתחה בעלים : **ומפפוורפ.** יסתתו עיניה שמרחות פיניה תליה בה בדשמולת : **פימרפ דפרינגולפ מידלית לפיגלפ.** ריח של עין התחתון כשטופה עיניו עולה למעלה מן העלין וכשתר כל בריה העלין שוכב על התחתון : **פמקום דדייר תדפי.** שעולה בליונות על הקרקעות והקורות לריך שיעלה התחתון על העליון מפני העשן שלא יכלם בעיניו : **פפקולינפפ.** דבר שמטבילין בו כגון כותח לו שתר ליפתן : **פפי פקלפ דפ.** לכשיכלה מה נאכל ול״ע מפי תכלה דת לפי שתיט כלה עד זמן תרוך שתיט נאכל תלת מעט מעט : **ניפפ נפ ותיפיב.** שדרך ליטב בכיה : **נקפא.** בית לר וקטן : **כי עקפא.** בית לר : **כופפא.** מכתתא ל״ת מדה לחתיין ול״ע כמין גולה טן שעשו ליטיבה כמו כופת שתור שיחדה ליטיבה דתניא בפפחים (דף מה:): **כוף פיב.** כשוף לחומו ושב עליו: **לבני לבני** . מתקיים לדורות הרבה : **פונפ.** גדר קוליס לו לולבים : **קיניפ.** חיטו דבר קיימת חלת תלילה בעלמת : **כוזפ.** כלי תרס קטן : **כוס.** כלומר דבר מועט וקל כמו זהו מהו חסוב למלאותו לי מייכך במהנה : **שופיפא.** בד של הדם שמרקדין בו לפני כלה : **שפופפ.** גרלה המרקד כשומה : **משיכלפ.** ספל גדול שהכל רוחלים ידיהם ורגליהם ממנו : **פפו כולפ.** רוחן לת הכל : **פפכילפפ.** ספל קטן ונלה : **פפיפ לנפפ.** מיוחד לתקובים כמו כלה ותתה תשובה נרחון ממנו : **ספיפפ.** מוכיחה . **פפיפפ.** שתסר התקיקה מבפנים : **כוכפג.** עלי שכותתין בו : **לבופפ.** תלין עליון שקורין קרוס : **לפ כופפ.** לתטוע הכוסה שתכסה כל התלוקים התתתונים הקרועים ורעים : **כגופפ.** שתין לו תיסוך תבריס : **גופפפ.** מקטורין נלה : **גלי ויפיב.** כשהוא יושב תגלו עלמו שלא יפב עליו שלא יכלכלנו ולא יפופנו בקרקע ויסיר שבעלו ויקרע ויבלה : **כור ויפקא.** כור שיבשו מימיו קורין כן : **נקי.** תסר מימיו : **פוזרפ.** דרך תלמידי תכמים לעמוף סודר : **שפפפג.** מרקלין של מלכים : **שבר אבר קפן.** מתר מפרקי שלבע קטנה : **דגדול.** של תדם גדול והלי קטן שתכר קלי תי נמי תכר גדול של קטן והלי קטן שבר אבר קטן : **לפ שבר קטן.** וקטן שכולה מילתת קלי תכר קטן של גוף קטן : **דרבי שמעון כו׳.** וכלי קלמת כלי לכור כו תכר קטן וקטן של גוף

וליפא נדרבי יצחק. ור' שמעון בן אלעזר לו לו קתני לו מכר קטן של גדול לו להקף וכולה מד שיטרא הוא: ס"ק כו'. ולרבי יצחק תנאי היא: **מכדי כל מילתא דשביעית ונפ' שביעית.** כל שביעתו חכמים לענין שבת והוא לחזר לענין דבריהם מדת שביעית וחדא לה שביעית לחזל לבטל בשביעית כמכר דשביעית ולפיכך היתה קולת שביעית גדול לחמרין שמיה להחי עביד ולא לחמרי' הוחיל וחזי נמי למילתא לחמריהי שביעית קטן ניזיל בתרה לחומרא ולא"ש דלא שביעית: **שביעית ושביעית.** והיכא דשביעית תרוייהו חזלינן לחומרא ומשערינן בשביעית זעת: **רפואתו נמי שביעית.** כגון לשוף בו קילור ולא"ג דחזי לה לליכא לעביד בחלב חמה וליכא לעביד במיא וחסין על היין שדמיו יקרים הלכך חזול בחר שביעית ושערוהו בכדי מזיגת כוס ולא"ג דלקולא שים כלן שיעור גדול וכן חלב נמי חזי לאכילה ולשוף קילור ומיהו לא שביעית שהרי לף המים לרוויין לכך ויש עושין ממים הלכך חזול רבנן בחר אכילתו ושיעורו בכדי גמיאה ולא"ג דקולא היא: **דבעי רפואתו נמי שביעית.** מתקה לחר רלוי לכיתים: **לחומרא.** הוחיל ותרוייהו שביעין לחומרא בעינן לשעורים: **רפואתו נמי שביעית.** שהרי שחר מטקין לרוויין לכך ויש שפין קילור בשחר מטקין ושחייתו שביעית שרוב שחייתם מים הם שחין לחם שומה יין לכל למיהוי כי לם לשעודתו: **בגלילא שנו.** שהן עניים ומקפידין בדבר מועט וחסין על יין וחלב לשוף (ה) קילור וחין שפין חלת במים והלכך רפואתו נמי שביעית ובעינן למיזל לחומרא: **כל שקייני.** כל מטקין שפין בהן קילור: **מים.** החולי: **ומתלי.** מסככין על העין ומוטפין מרליהן עד שילה מרליהן לגמרי מפני שהן עניו ונגלדין כמין דבק שקורין גלוויי"ר: **כך מתים.** דמדיפי מכולהו דמסו ולא מתללי שכבלעין מיד לו ניגנין מהר ולא נגלדין על גב העין: **שכן כוחלין לנרקים.** מיילא שבולעת בעין: **ומפי ניכוו.** מחיזה דם כוחלין לותו: **ניפרוד.** תבלול וכחוספתא לרחיתי לחורור והן טיפות דקות של לוכן הטלדות בעין כדתנן בכבורות גבי מומין (דף לח:): **דמפ דכרוסתינא.** עטלף שקורין מלפח: **גוף.** כרוסתינא מלוי בחוך הייסוב שהוא ליחלוד שהוא שוקט בחוך העין: **לנרף.** דמפ דתרנגולת ברח לנרקים שהיא בולעת: **בד"פ.** דבעינן שיעורא כמויות לר"ש: **אבל המגיע.** והוליחו חייב בכל שהוא לקמיה פריך חמו מגיע לחו מוליח הוא: **כי שמעון חומר בד"פ.** דמיחייב בשיעורא זוטא פי חתי: **במגיע.** בשיעור הזה וחזר והוליחו: **אבל במוליח.** חלם שלא הגיעו והוליחו טיפ חייב ללא ברביעית: **במוליח שופכין.** חלם שלא הגיעו לחו חזו כדלקמן לגבל טיפ: **אמו מגיע ואו מוליח סוף.** הלא לין מתחייב ללא על ידי יין בין חלב בין דבש ובין פים שלא קדם והגיעו אינו חייב אלא על דביעית. ואקש' אמר מרי' שמעון אמר בר"א במגיע. אבל במוציא אינו חייב אלא ברביעית. ואמרינן וכי מאחר שהגיעו לצרכו היאך אינו חייב אלא על הוצאתו*). פי' בכל שהוא. והיאך צריך שיעור. פי' המוציא יין כו'. ואוקימנא לרי' שמעון בחלמיד שאמר לו רבו לך ופנה לי מקום לסעודה וחלך ופינה כל מה שהיה שהגיעו לו חלמידו. אם הוציא הרבה דבר שהוא חשוב לכל כשיעורין הללו הרי הוא חייב. ואם הוציא הרבה דבר שאינו חשוב לכל ושיחת בן השיעורין הללו אלו הוא בעצמו הגיעו חייב עליו בכל שהוא. אבל חלמידו מפור ואם הוציא אלא ברביעית שנמצאו דברי ר"ש שאמר לא נאמרו כל השיעורין הללו אלא לסגיעיהן למי שהצניעם לו. (שמשו) ויש שמפרשין שמועה זו פי' אחר דהכין קאמר ר"ש לא נאמרו כל השיעורין הללו אלא לענין הצנעה. ולא פלקא. ויש שנרסין שיפה ע"ש דאביי אריש דבריהם. בר"א במוציא אבל במגיע הוא. ופסקי' פירוק דאביי ואנחנא לא קא פלקא לנא הכי ולישנא דפרישנא דזוקא. פי' כוש קורין אותו בלשון ישמעאל פלכה. שעושין על פי הכוש כמו כיתור אצל הציגורה כדי שיכבר הכוש ויסוב ויש עושים אותו מן העצם ויש עושים אותו מן הזכוכית. פי' כוש קורין אותו בלי שיעור מים כדי לעשות פי כוש למה הצרכו שיעור שומכין רביעית כדי לגבל בה את הסיס. והלא מים של פי כוש מתבלבל בפחות מרביעית. והשבנו אם הסיס מגביל ועומד שני בזה השיעור. ואם צריך לגבלו אין אדם מורח לגבל סיס בפחות מרביעית. ומשני: **כתני' נייר** כדי לכתוב עליו קשר מכסין [כר] ונרחה דגיל הולאתו כי גבל שהוא יכל מייב ולאין צריך שיעור כמפורש במשנה במויות יין וכו'.

*) [ני' בעריך לירחר פי' שעלתה קדמיתו על גב עיון]

שבן כוחלין ליחלוד. לין נרחה לר"י לפרש דהיינו חבגול דבחוספתא' קתני בכך מילתא גופא שכוחלים לחורור ובכבורות (דף לח:) חשיב חבגול וחורור לחמלא חבגול לחו היינו חורור: **דם** וכל מיני משקין ברביעית. בחוספתא גרס ומאר מיני משקין וכן נרחה דהא כל מיני משקין לין ברביעית דיין ושמן ודבש ומיס שיעורן כדחמנן בחתני': **אסון** מגיעו לחו מוליח הוא. פירש בקונט' דהוה מני למימר הב"ע כשהגיעו והוליחו חלח דביחת ליה ליפטרי בחלח הוליחו המגיעו עלמו משום דחיחת כרשב"ח ובקשה למגן דחיחת כרשב"ח חדרבה כרשב"ג חיחת דמיירי לבסוף ועוד דחמתי נקט בחלמיד שח"ל רבו חפילו חדם בעלמח נמי ודוחק לומר דלח מחייב רבי שמעון בחחבתו של זה לחת חלמיד בחחבתו של רבו לכך נרחה דה"פ חלו מגיעו לחו מוליח הוח דחלח קחני לבל המגיעו בכל שהוח כדחיין לעיל חינו חייב חלח המגיעו חחבתו של רשב"ח חלח כרשב"ח חלח קחני במגיעו חחמר לחיל חחר המגיעו חייב המוליח ולהכי קחיח ליה לחו מגיעו לחו מוליח הוח דהח סוח חבח לח מחייב חח"כ הוליחו המגיעו חלח רשב"ח לבדו ומחניחין דכלל גדול (לעיל עה:) דהמגיעו דלח כוחיה ומחני בחלמיד שחמר לו רבו דכה"ג כ"ע מודו שהחלמיד עושה הכל לדעת רבו: **שופכין** לחלי חזו. דוקח חבבריהה קח בחי וכן מחמע לקמן (דף עמ:) לחמר והח טיח דמקמי לליגבליה חנח מודים חכמים לרבי שמעון בחוליח שופכין כו' והיינו דה שופכין לחלי חזו חחמע דבחמני' לחי שפיר וגרס' לר"י דהיינו טעמח משום דשופכין דחחניחין חיכח למימר דחזו לכמה דברים לרחון בהם כוסות וקטרוח דלח חלישי כולי הח' לח בחיכן לוליין לחיה לבל הכח דומיח דדם קחני דחלישי טוחח ולכך בחי לחלי חזו:

רבב

(ו) חשוב לכל חיב ופנה לו: דבר שאנו חשוב לכל אצי עצמי רביה, מיחייב עילויה ואי לא לא מיחייב: **אמר מר מודים חכמים לר"ש בשופכין שופכין לרה"ר ששיעורן ברביעית: שופכין לחלי חזו אמר רבי ירמיה לגבל בהן את הטיט והתניא בהן פי כור לא קשיא הא דמיגבל לפי שאין אדם טורח לגבל טיט לעשות פי כור: מתני' המוציא חבל כדי לעשות אזן לקופה, גמי כדי לעשות תלאי לנפה ולכברה רבי יהודה אומר *כדי ליטול ממנו מדת מנעל לקטן, נייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין, והמוציא קשר מוכסין חייב נייר**

*) [ני' בעריך לירחר פי' שעלתה קדמיתו על גב עיון]

המגיע. והוליחו חייב בכל שהוח לקמיה פריך חמו מגיע לחו מוליח הוח: **כי שמעון חומר בד"פ.** דמיחייב בשיעורח זוטח פי חתי: **במגיע.** בשיעור הזה וחזר והוליחו: **אבל במוליח.** חלם שלא הגיעו והוליחו טיפ חייב ללא ברביעית: **במוליח שופכין.** חלם שלא הגיעו לחו חזו כדלקמן לגבל טיפ: **אמו מגיע ואו מוליח סוף.** הלא לין מתחייב ללא על ידי יין בין חלב בין דבש ובין פים שלא קדם והגיעו אינו חייב אלא על דביעית. ואקש' חמר מרי' שמעון חמר בר"א במגיע. אבל במוציא אינו חייב אלא ברביעית. ואמרינן וכי מאחר שהגיעו לצרכו היאך אינו חייב אלא על הוצאתו*). פי' בכל שהוא. והיאך צריך שיעור. פי' המוציא יין כו'. ואוקימנא לרי' שמעון בחלמיד שאמר לו רבו לך ופנה לי מקום לסעודה וחלך ופינה כל מה שהיה שהגיעו לו חלמידו. אם הוציא הרבה דבר שהוא חשוב לכל כשיעורין הללו הרי הוא חייב. ואם הוציא הרבה דבר שאינו חשוב לכל ושיחת בן השיעורין הללו אלו הוא בעצמו הגיעו חייב עליו בכל שהוא. אבל חלמידו מפור ואם הוציא אלא ברביעית שנמצאו דברי ר"ש שאמר לא נאמרו כל השיעורין הללו אלא לסגיעיהן למי שהצניעם לו. (שמשו) ויש שמפרשין שמועה זו פי' אחר דהכין קאמר ר"ש לא נאמרו כל השיעורין הללו אלא לענין הצנעה. ולא פלקא. ויש שנרסין שיפה ע"ש דאביי אריש דבריהם. בר"א במוציא אבל במגיע הוא. ופסקי' פירוק דאביי ואנחנא לא קא פלקא לנא הכי ולישנא דפרישנא דזוקא. פי' כוש קורין אותו בלשון ישמעאל פלכה. שעושין על פי הכוש כמו כיתור אצל הציגורה כדי שיכבר הכוש ויסוב ויש עושים אותו מן העצם ויש עושים אותו מן הזכוכית. פי' כוש קורין אותו בלי שיעור מים כדי לעשות פי כוש למה הצרכו שיעור שומכין רביעית כדי לגבל בה את הסיס. והלא מים של פי כוש מתבלבל בפחות מרביעית. והשבנו אם הסיס מגביל ועומד שני בזה השיעור. ואם צריך לגבלו אין אדם מורח לגבל סיס בפחות מרביעית. ומשני: **כתני' נייר** כדי לכתוב עליו קשר מוכסין [כר] ונרחה דגיל הולאתו כי גבל שהוא יכל מייב ולאין צריך שיעור כמפורש במשנה במויות יין וכו'.

רבינו חננאל

אמר אביי מכדי לענין שיעור הנצאה כל דבר שיש בו ב' צדדים. ב' מדות. אחת מצויה ואחת שאינה מצויה הלכו חכמים בשיעור הנצאתו אחר ההנאה המצויה. אע"ג שהיא מרובה מן האחרת ונמצאת לקולא ואם שתיתן מצויות הלכו להחמיר. הלב שתייתו שכיחא ורפואתו לא שכיחא אזול רבנן בתר שתייתו לקולא. שתייתו שכיח' ורפואתו לא שכיחא אזול רבנן נמי בתר שתייתו לקולא. דבש אכילתו שכיחא ורפואתו שכיחא אזול רבנן אחר רפואתו לחומרא. ושאלו את אביי מים מכדי שתייתו שכיחא ורפואתו לא שכיחא מ"ט אזול רבנן בתר רפואתו ואמרו כדי לשוף בהן את הקילור. ואהדרה אביי בדגלילא שנו. לכותר מי גליל שהן יודעין שמועלין לעין בקילור שהן כמי דקלים שהן יודעין שמועלין לריחוף. אבל מים דעלמא בדביעית. רבא אמר אפי' חיכא מים שבשאר מקומו שיעורן כדי לשוף בהן את הקילור כדשמואל דאמר שמואל כולהו שקייני שקיבלו שקיבלו מעלו ושעדי בר מן מיא דמעלו ונרדי. וכן תוקף הדברים שאין המים שמדיפין כמיני מאכל. אלא עיקר שתייתן בעין רפואתם היא. לפיכך שיעורן כרפואה: **דם** ברביעית ודם של דוכיפת דא תרנגלא ברא. או של שפלף כדי לכתול עין אחת ברקית. כאותה ששנינו השוכר את החמר והברים.[ליאיחר] ונתרחר הביחה ור"א אלכפאש ודמה מועיל לכאב שבחוך עין. ודם דזכיפת מועיל לכאב שמחוץ לעין: **תנא** בסת דברים אמורים בסוציא שהוציא דבר שלא קדם והצניעו. שהוא צריך לשיעורין הללו. אבל הצניע דבר בחול לצורכו והוציאו בשבת עליו בכל שהוא. ר"ש אומר כל השיעורין הללו לא נאמרו אלא למצניעיהן שאם הצניע בחול בשיעורין הללו והוציאו בשבת חייב. אבל אם הוציא כלום מן כל אלו בין בין בין חלב בין דבש ובין פים שלא קדם והצניעו אינו חייב אלא על דביעית. ואקש' אמר מרי' שמעון אמר בר"א במצניע. אבל במוציא אינו חייב אלא ברביעית. ואמרינן וכי מאחר שהוציא דבר בחול לצורכו היאך אינו חייב אלא על הוצאתו*). פי' בכל שהוא. והיאך צריך שיעור. פי' המוציא יין כו'. ואוקימנא לרי' שמעון בחלמיד שאמר לו רבו לך ופנה לי מקום לסעודה וחלך ופינה כל מה שהיה

רבינו חננאל

אמר אביי מכדי לענין שיעור הנצאה כל דבר שיש בו ב' צדדים. ב' מדות. אחת מצויה ואחת שאינה מצויה הלכו חכמים בשיעור הנצאתו אחר ההנאה המצויה. אע"ג שהיא מרובה מן האחרת ונמצאת לקולא ואם שתיתן מצויות הלכו להחמיר. הלב שתייתו שכיחא ורפואתו לא שכיחא אזול רבנן בתר שתייתו לקולא. שתייתו שכיח' ורפואתו לא שכיחא אזול רבנן נמי בתר שתייתו לקולא. דבש אכילתו שכיחא ורפואתו שכיחא אזול רבנן אחר רפואתו לחומרא. ושאלו את אביי מים מכדי שתייתו שכיחא ורפואתו לא שכיחא מ"ט אזול רבנן בתר רפואתו ואמרו כדי לשוף בהן את הקילור. ואהדרה אביי בדגלילא שנו. לכותר מי גליל שהן יודעין שמועלין לעין בקילור שהן כמי דקלים שהן יודעין שמועלין לריחוף. אבל מים דעלמא בדביעית. רבא אמר אפי' חיכא מים שבשאר מקומו שיעורן כדי לשוף בהן את הקילור כדשמואל דאמר שמואל כולהו שקייני שקיבלו מעלו ושעדי בר מן מיא דמעלו ונרדי. וכן תוקף הדברים שאין המים שמדיפין כמיני מאכל. אלא עיקר שתייתן בעין רפואתם היא. לפיכך שיעורן כרפואה: **דם** ברביעית ודם של דוכיפת דא תרנגלא ברא. או של שפלף כדי לכתול עין אחת ברקית. כאותה ששנינו השוכר את החמר והברים.[ליאיחר] ונתרחר הביחה ור"א אלכפאש ודמה מועיל לכאב שבחוך עין. ודם דזכיפת מועיל לכאב שמחוץ לעין: **תנא** בסת דברים אמורים בסוציא שהוציא דבר שלא קדם והצניעו. שהוא צריך לשיעורין הללו. אבל הצניע דבר בחול לצורכו והוציאו בשבת עליו בכל שהוא. ר"ש אומר כל השיעורין הללו לא נאמרו אלא למצניעיהן שאם הצניע בחול בשיעורין הללו והוציאו בשבת חייב. אבל אם הוציא כלום מן כל אלו בין בין בין חלב בין דבש ובין פים שלא קדם והצניעו אינו חייב אלא על דביעית. ואקש' אמר מרי' שמעון אמר בר"א במצניע. אבל במוציא אינו חייב אלא ברביעית. ואמרינן וכי מאחר שהוציא דבר בחול לצורכו היאך אינו חייב אלא על הוצאתו*). פי' בכל שהוא. והיאך צריך שיעור. פי' המוציא יין כו'. ואוקימנא לרי' שמעון בחלמיד שאמר לו רבו לך ופנה לי מקום לסעודה וחלך ופינה כל מה שהיה

שיעור הוצאת מים

שיעור הוצאת דם

ד א ב מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה ג:
ה ג סמ עשין יב:

[ני' הערון ברגלילא שנו פי' מי גליל שהן יודעין כי מופילין לעין בקילור כמו מי דקלים (לקמן דף קי.) שהם יודעים שמופילין לקלה ונעדן ונרדן (לעיל מז. ד"ה בגלילא) וכן בשוס' מגילה כה. ד"ה בגלילא]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה בגלילא שנו וכו' לשוף בו קילור ני"ע כדף מז ס"ע סשוס' ד"ה בגלילא:

(ו) ד"ה פי כור וכו' בהגך מיים דשבתי לעיל:

[לקמן פט. פו:]

[לקמן פ.]

גליון השס

גמ' שכן כוחלין לנרקים. עי' בכורות דף לח ע"ב תוס' ד"ה ושמנן:

רבב. פירש בקונטרס שומן לו שמן דשמן נתנו בו חכמים שיעור למר במתני': **תחת** לימסוגין קמנה. ואע"ג דכפ' כל שעה (פסחים ל:) למילין לין עשין לח התבור בחליה ואם עשה כל הפת כולה לסורית אח לחמר הפת בהסיה פרקי *לכעין סורית שלי: **והמוציא** קשר מוכסין מייב. לחלריך לחמעופיעין לחילו כתב על הקלף ואע"ג דקחני בסמוך דשיעור קלף כדי לכתוב עליו פרשה קמנה שבחפילין: **ובית** מחזיה. בשעה בחיבה לריך בים לחזיה וקשר מוכסין ל"ל דיכול לכותבו בלח לחזיה ובקונטרס פי' בשעה שרואה בו (*) בפי' לחזיה:

ת"ק סבר מודה בשער שבחבו לריך לקיימו. ומשום דכי לחמר לוה פרעתי פטור לחיו השער לגבות בו ומיירי שיודע שלח יוכל כלל למלוח עדי קיום וח"ק כי לח פרע נמי לחמלי חייב מה שעשה יש בשער נמי שיהו יכול לקיימו שלח יטעון הלוה פרעתי לו מזוייף יפטור ולח יודה זה לינו מכח השער וי"ל דמועיל לו השער דמחוך כך נזכר הלוה שלוה ממנו לי כמי (ל) למרוך ממשעבדי לח יודה הלוה שלינו מזוייף וח"ק ומשפרעו לחמלי פטור סמוליה נמי דלח חזי לגבות חוכו הח דלחי הוח לעור ע"פ לוחיתו ולח"ע דלחסור להשהות שער פרוע הכח היינו טעמח שער פרוע חשוב כמי (ל) למרוך ומיהו כיון שהות עומד ונוחן שלינו פרוע (ג) וי"ל דמיירי כגון שלחמר לין לי עדים ולין לי רלויה ולח למלח קיום ולחילו מלח לחרי כן לינו מועיל ולכך לחסור להשהותו שמח לכסוף יקיימנו ויגבה בו שלח כדין ולי לח הוה טעינן ללקוחות וליחומין מזוייף הוה לחי שפיר לחסור להשהותו לך פירשתי בכבח קמח וכבבח מליעח ובניחין דטעינן ללקוחות וליחומין פרוע ומזוייף ושם חלרכתי ולח חלמר ולחמלי לין לקמר לישבח דח"ק סבר לין לריך לקיימו ומשפרעו הוי כמשמעו שפרעו ממש ולכך פטור לחסור להשהות שער פרוע שמח יגבה בו פעם לחרת שכשיטעון הלוה לחמח שפרעו לין יכול לקיימו ויגבה בניס ור' יהודה סבר לריך לקיימו ולקח מספרעו מייב לריך הוח לגור על פי גלוחיתו ולין לחמר להשהותו דמיירי כגון בידוע שלח ימלח עדי קיום ולח יוכל לגבות שניס דכשיטעון הלוה לחמח שפרע יפמרך המלוה לקיימו ויש לומר דלחק לר' יהודה הוה לחסור להשהותו שמח יקיימנו בחקלרלי כעלמח ויגבה בו שלח כדין:

ר"ש"י גריס דכולי עלמח מודה בשער שכחבו לריך לקיימו. וכן גרלה דהכי ק"ל דלחים ליה לרב נחמן הכי בפרק שני דכחובות (דף ט) וקיימח לן כוותיה בדיני: ת"ק

נייר פסוק. שוב היו רלוי לכחוב לפיכך לריך שיעור גדול לכרוך ע"פ לגולחים: **קלף כדי לכתוב פרשה קמנה.** דלחידי דלמיני יקריס לח עבדי מיניס קבלי מוכסין חלח לפילין ומוזוח ולח מיקריב בשיטרח זוטח: **דיו לכתוב שתי פותיות.** לרוחס של שתי חוליות של כלי לו של קדשים לזווגן: **כדי לכפול עין אחת.** לקמן פריך מין לחת לח כחלי: **דבק.** גליל: **כדי ליתן בראש השפוף.** בגמרל מפרש לה: **כדי לעשות נקב קטן.** כלי שנותנין בו כשף מי סומס פיו כוסף לו בנפרים וטוקב בשוך בהסחימה נקב דק להוליך בו: **פרסים.** לגיבה כחוטה: **לעשות פי כור.** שהמשפח נכנס בו: **פעשוש.** רגל למקום מוכב הכור שהיו מוציחין על כן המעשי לכך כעין מרפייד לשפוח הקדירה: **פוכין כדי ליתן ע"פ כור על גורפי זהב:** במקום שחין פחמין לורפין זהב בחם של סוכין: **לפוד קמנה שבבנות.** מופלות סיד לחשיר לח השיער: **נמי מכל נמי ליפייב.** כשיטרל זוטח דחזי נמי לחלוי בנפה וכברה: **דפריס.** כעין מרקי מחוך שהעת קלה פונס לח העין: **פונס.** של גולני דקל: **כפיפה מלריס.** של הפעמי מלורי דקל: **סיב.** וי"ל"ח שגדל סביב הדקל כעין מלבוח וכלרך סביבוחיו ועולה: **על פי משפך.** לוכמודי"ר: **לפנן לפם פיין.** שמעבב הפסולח והקמחים מליכנס לפי הכלי: **רבב.** שומן לר' שמן: **לפפוגין.** דקיק שנותנין בחבור ומיחן מחחיו לליה: **ובפה פיפורב.** של לימסוגין: **כדור.** פלוט"ח: **נייר פלק.** נלחב בו מעולה: **שתי לוחיות.** קס"ד שתי לוחיות בידן דומכן: **קשר של מוכסין.** לח כמי גלוין לביה לחיזה שלוחה כולו בכפו פעמ ורוחה: **כלוכן.** גלוין: **סבא ניס לפתוס לפ לגייב.** ליכול לחוחה במקום הממק והשער במקום הכחב: **משפרעתו לפוכס.** ורוחה שמחל לו רלחם הסר לח המכס שוב לין לריך לו ולח חזי למידי: **מפי בייניהו.** כלומר כמחי פליגי ולמחי קחמר רבי יהודה לגייב לו: **ריסיטי פוכפא.** קולקל"ח שרלין לחל המוכיח להטליל עליהס שלח נחנו המכס ומוחרח לעוברים לחזור למוכס,ומלינע המוחס להרלוח נחלו, ולח"ק לח מלינע ליה לסהי דכי רהטי כסהיה הלך לנבי מוכס: **פוכס קטן.** פעמים שיש מוכס גדול שמוכח לו לעמוד על הגשר כל היום וממנה מוכס קטן,וזה,מחחלה היו מרחה המוחס של מלך חלח לגדול,ולרבי יהודה לריך לו שהרי הקטן ימנעטו מלעבור ולח"ק לין לריך לו שהגדול מוכר לו סימן לכריס ולוחר לקטן ועובר: **למוכס שני על מעבר לחר.** ולח לפומרו מן המכס חלח להרלוח שהות בלחן ולחזו ולחזו מבריח מלמו מן המכס כדי שלח יעגיל עליו לחחר זמן: **משפרעו.** (לוה) פטור לקמיה מפרש לסו: **מפי בייניהו.** כלומר מפי פלוגחייהו ומה טעם טוחנין לדבריהס: **לפפוס שער פרוע.** מפוס שנח' (לימ יח) חל המכר בהחלים טולה לגבי מלכר מלוה לח לגבי ע"פ לגולחיהו מפוס לימס ולוה נמי לח מפחי ליה שמח יבח לידי מלוה ויחזור ויחבעבו: **פומר.** הלכך כי הולילו מלוה חייב לפרלין לו לכרוך ע"פ לגולחים: **כפודס כפפר קלפבו.** הלוה מודה שכחבו לריך לקיימו ולומר"ל פרעתי וכל כמה דלח חמר כסי לחו לח מכרח הוח לי לחי מפכח סהדי להכיר החחימה דחלן קל מפוי ליה פטוחל ליה לחמר כחבתיו לוה נמי הל קחמר פרעתי הפה שחמר הוח הפה שהחיר הלכך "מפפרעו" לפומר מפילמר פרעתי פטור דלח לריך ליה,ור' יהודה סבר לין לריך לקיימו דמודה שכחבו ולוה בו הרי הוח כחלו קיימוהו חומחין וגובה בו כ"ש מפוליו: עד

לקיימו. קמיפלגי: **תנא קמא** סבר מודה **בשער** שכחבו לריך לקיימו ורבי יהודה סבר מודה בשער שכחבו אין לריך לקיימו **מאי "עד שלא פרעו, ומשפרעו" עד**

נייר. מחוק כדי לברוך על צלוחית קטנה של פלייטין, עור כדי לעשות קמיע* (דוכסוסטוס כדי לכחוב מזוזה) קלף כדי לכחוב עליו *פרשה קטנה שבחפילין שהיא "שמע ישראל", דיו כדי לכחוב ב' אוחיות, כחול כדי לכחול עין אחת, דבק כדי ליתן בראש השפוף, וזפת וגפריח כדי לעשות נקב, שעוה כדי ליתן על פי נקב קטן, חרסית כדי לעשות פי כור של צורפי זהב, סיד כדי לסוד קטנה שבבנות *ר' יהודה אומר כדי לעשות כלכל רבי נחמיה אומר כדי לסוד אונדפי: **נמי** חבל נמי לחייב כדי לעשות חלאי לנפה ולכברה? כיון דחדיק במנא לא עבדי אינשי. תנו רבנן הוצין כדי לעשות אוץ לסל כפיפה מצרית, סיב-אחרים אומרים כדי ליתן על פי משפך קטן לסנן את היין, *רבב כדי לסוך תחת *אספגין קטנה וכמה שיעורה בסלע, ותתניא כגרוגרת? אידי ואידי חד שיעורא הוא, מכין כדי לעשות כדור קטנה וכמה שיעורו כאגוז: **נייר כדי** לכתוב עליו קשר מוכסין: תנא **כמה קשר** מוכסין **בישתי אותיות** (של קשר מוכסין) ורמינהו **המוציא** נייר חלק אם יש בו כדי לכתוב שתי אותיות חייב ואם לאו פטור אמר רב ששת מאי "שתי אותיות" שתי אותיות של קשר מוכסין רבא אמר שתי אותיות דיתיב ובית אחיזה דהיינו קשר מוכסין מיתיבי *המוציא נייר מחק *ושטר פרוע אם יש בלובן שלו כדי לכתוב שתי אותיות אע"פ שבלולו כדי לכרוך ע"פ צלוחית קטנה של פלייטין חייב ואם לאו פטור בשלמא לרב ששת דאמר מאי "שתי אותיות" שתי אותיות של קשר מוכסין שפיר אלא לרבא דאמר שתי אותיות דיתיב ובית אחיזה דהיינו קשר מוכסין הכא בית אחיזה לא צריך, קשיא. תנו רבנן *המוציא קשר מוכסין עד שלא הראהו למוכס חייב, משהראהו למוכס פטור רבי יהודה אומר *אף משהראהו למוכס חייב מפני שצריך לו מאי "ביניידו"? אמר אביי איכא ביניידו דרהיטי מוכסא רבא אמר מוכס גדול ומוכס קטן איכא ביניידו רב אשי אמר חד מוכס איבא ביניידו מפני שצריך לו להראות למוכס שני דא"ל חזי גברא דמוכס אנא: ת"ר **המוציא** שטר חוב: עד שלא פרעו חייב משפרעו פטור רבי יהודה אומר אף משפרעו חייב מפני שצריך לו מאי "ביניידו"? אמר אביי איכא ביניידו דרהיטי מוכסא רבא אמר מוכס גדול ומוכס קטן איכא ביניידו רב אשי אמר חד מוכס איבא ביניידו מפני שצריך לו להראות למוכס שני דא"ל חזי גברא דמוכס אנא: **רבנן** סברי אסור לשהות שטר פרוע ורבי יהודה סבר מותר לשהות שטר פרוע אביי אמר דכולי עלמא אסור לשהות שטר פרוע והכא *במודה בשטר שכתבו שצריך

נייר פסוק. שוב היו רלוי לכחוב לפיכך לריך שיעור גדול לכרוך ע"פ לגולחים: **קלף כדי לכתוב פרשה קמנה.** דלחידי דלמיני יקריס לח עבדי מיניס קבלי מוכסין חלח לפילין ומוזוח ולח מיקריב בשיטרח זוטח: **דיו לכתוב שתי פותיות.** לרוחס של שתי חוליות של כלי לו של קדשים לזווגן: **כדי לכפול עין אחת.** לקמן פריך מין לחת לח כחלי: **דבק.** גליל: **כדי ליתן בראש השפוף.** בגמרל מפרש לה: **כדי לעשות נקב קטן.** כלי שנותנין בו כשף מי סומס פיו כוסף לו בנפרים וטוקב בשוך בהסחימה נקב דק להוליך בו: **פרסים.** לגיבה כחוטה: **לעשות פי כור.** שהמשפח נכנס בו: **פעשוש.** רגל למקום מוכב הכור שהיו מוציחין על כן המעשי לכך כעין מרפייד לשפוח הקדירה: **פוכין כדי ליתן ע"פ כור על גורפי זהב:** במקום שחין פחמין לורפין זהב בחם של סוכין: **לפוד קמנה שבבנות.** מופלות סיד לחשיר לח השיער: **נמי מכל נמי ליפייב.** כשיטרל זוטח דחזי נמי לחלוי בנפה וכברה: **דפריס.** כעין מרקי מחוך שהעת קלה פונס לח העין: **פונס.** של גולני דקל: **כפיפה מלריס.** של הפעמי מלורי דקל: **סיב.** וי"ל"ח שגדל סביב הדקל כעין מלבוח וכלרך סביבוחיו ועולה: **על פי משפך.** לוכמודי"ר: **לפנן לפם פיין.** שמעבב הפסולח והקמחים מליכנס לפי הכלי: **רבב.** שומן לר' שמן: **לפפוגין.** דקיק שנותנין בחבור ומיחן מחחיו לליה: **ובפה פיפורב.** של לימסוגין: **כדור.** פלוט"ח: **נייר פלק.** נלחב בו מעולה: **שתי לוחיות.** קס"ד שתי לוחיות בידן דומכן: **קשר של מוכסין.** לח כמי גלוין לביה לחיזה שלוחה כולו בכפו פעמ ורוחה: **כלוכן.** גלוין: **סבא ניס לפתוס לפ לגייב.** ליכול לחוחה במקום הממק והשער במקום הכחב: **משפרעתו לפוכס.** ורוחה שמחל לו רלחם הסר לח המכס שוב לין לריך לו ולח חזי למידי: **מפי בייניהו.** כלומר כמחי פליגי ולמחי קחמר רבי יהודה לגייב לו: **ריסיטי פוכפא.** קולקל"ח שרלין לחל המוכיח להטליל עליהס שלח נחנו המכס ומוחרח לעוברים לחזור למוכס,ומלינע המוחס להרלוח נחלו, ולח"ק לח מלינע ליה לסהי דכי רהטי כסהיה הלך לנבי מוכס: **פוכס קטן.** פעמים שיש מוכס גדול שמוכח לו לעמוד על הגשר כל היום וממנה מוכס קטן,וזה,מחחלה היו מרחה המוחס של מלך חלח לגדול,ולרבי יהודה לריך לו שהרי הקטן ימנעטו מלעבור ולח"ק לין לריך לו שהגדול מוכר לו סימן לכריס ולוחר לקטן ועובר: **למוכס שני על מעבר לחר.** ולח לפומרו מן המכס חלח להרלוח שהות בלחן ולחזו ולחזו מבריח מלמו מן המכס כדי שלח יעגיל עליו לחחר זמן: **משפרעו.** (לוה) פטור לקמיה מפרש לסו: **מפי בייניהו.** כלומר מפי פלוגחייהו ומה טעם טוחנין לדבריהס: **לפפוס שער פרוע.** מפוס שנח' (לימ יח) חל המכר בהחלים טולה לגבי מלכר מלוה לח לגבי ע"פ לגולחיהו מפוס לימס ולוה נמי לח מפחי ליה שמח יבח לידי מלוה ויחזור ויחבעבו: **פומר.** הלכך כי הולילו מלוה חייב לפרלין לו לכרוך ע"פ לגולחים: **כפודס כפפר קלפבו.** הלוה מודה שכחבו לריך לקיימו ולומר"ל פרעתי וכל כמה דלח חמר כסי לחו לח מכרח הוח לי לחי מפכח סהדי להכיר החחימה דחלן קל מפוי ליה פטוחל ליה לחמר כחבתיו לוה נמי הל קחמר פרעתי הפה שחמר הוח הפה שהחיר הלכך "מפפרעו" לפומר מפילמר פרעתי פטור דלח לריך ליה,ור' יהודה סבר לין לריך לקיימו דמודה שכחבו ולוה בו הרי הוח כחלו קיימוהו חומחין וגובה בו כ"ש מפוליו: עד

[ו א מי' פ"ח מלכות שכת סלכה י:]

[קף ט. פ"ק]

[מיין נפ"ק נמכות]

[ז בבנ' שם סלכה פו:]

[מי' פוס' סוכה יג. ד"ה לימ סוכב]

רבינו חננאל

[תנא כמה קשר מוכסין ב' אוחיות לא שנו אלא בארחא קשר[מוכסין]שחן מכירין אותו בארחא פרק שכחבין בו ב' אוחיות בכחב יחחי שחן נחללות מאוחיות שלנו אם יש בנייר החלק שיעור ב' אוחיות הלמי חייב עליך ואם לאו מפחד. ורמינהו המוציא נייר חלק אם יש בו כדי לכחוב ב' אוחיות מפחד. מדקאמר ב' אוחיות, מהם אפיקנן אדעתין ב' אוחיות דיילן דומחין בין ב' אוחיות של קשר מוכסין וקא מחייב עליה. הכן הניחא למ"ד אוחיות אבל אמר רב ששת ב' אוחיות' בחינגא בחא בייחיה שניהן נמי דקשר מוכסין. רבא אמר ב' אוחיות דיילן ובית אחיזה. הכי אמר רבא לא חיחא אם מוכיל חנייר ב' אוחיות חייב עליו אלא אימא הכי אם אפשר לכחוב עליו ב' אוחיות ואי אפשר עד שיהא בו בית אחיזה כדי לכחוב למעלה דימנו הנמצא מהם ב' אוחיות ובית אחיזה כשישור קשר מוכסין: מיתיבי המוציא נייר מחוק ושטר פרוע אם יש בלובן שלו כדי לכחוב ב' אוחיות אע בטלן כדי לכרוך על פי צלוחית קטנה של פלייטין חייב ואם לאו פטור. לרב ששת דאמר ב' אוחיות של קשר מוכסין שפיר דהכא ליח בבחציות, ופירושה אלא לרבא דאמר צריך שיהא חנייר החלק כולו כשישור ב' אוחיות של קשר מוכסין והוא שישור ב' אוחיות דיילן ובית אחיזה. והא הכא דשטר גדול הוא ש"מ בו לבן ויש בו בית אחיזה ומקום הלבן שלו ב' אוחיות שלנו. ולא צריך מקום ב' אוחיות, קשיא:והנן המוציא קשר מוכסין חייב. אוקימנא בבריחא עד שלא הראהו למוכס מפני שהוא צריך לו. אבל אם הראהו למוכס ואינו צריך לו פטור. ור' יהודה מלינ ואמר אף משהראהו למוכס חייב מפני שהוא צריך לו. ובעינן למידע בשאי פלוגחייהו ומאי ביניידו אמר אביי (דחמיפי) מוכסא איכא ביניידו בוכן שיש כמה רצין לפני המוכס ונפל הקשר ומי שלא נתן קאמר ר' יהודה ורשות הוא שמא ישיגנהו רבי המכס בזמן שאין שטר בקשר למוכך צריך לו לרחותם. אע"פ שהראהו לגדול. אבל היכא דליכא רהטי מבעא קאמר אביי אפילו ר' יהודה דפטור רבא מודה דמוכס גדול ומוכס קטן איכא ביניידו ומיסרחא קרוב למיסרא דאביי. ומבירא ליה שאם אין שם מוכס קטן משהראהו למוכס לא פליג ר' יהודה דמשכר. רב אשי אמר לעולם פליגי ולא מילחא איכא ביניידו אלא לב' אפי' היכא דליכא רהטי אלא שני מוכסין צריך ליה לקשר דכר אחי מוכסא שני מחווי ליה למוכס דקדים מוכס שני ואי"ל חזי דגברא דמכס אנא ורצילנא לשלומי מוכסא שיהא לו מנים אצלו. או דמאחר ליה ולא דחיק ליה: **המוציא** שטר חוב שהוא עליו או שלא פרעו כגון שנגבו מן המלוה או שנפל מן המלוה או שנגבו מן המלוה במשכת עד שלא פרעו והעבירו ר' אמות ברה"ר כו' לא פליגי בגון שהוא חייב. כי פליגי בגון שהוא עדיין לוה אחר שפרעו. רבנן סברי משפר משום דלית ליה צורך בידה. ור' יהודה סבר עדיין צריך לו ואע"ג שפרעו וחייב. ומאי בייניהו דפליגי בידה. אמר רב יוסף לשהות שטר פרוע איכא ביניידו. ת"ק סבר אסור. וכיון שהמלוה אסור לשהותו אין הלוה צריך לשטר ואם הוציאו פטור. דהוה ליה כבחעמק. ור' יהודה סבר מותר לאדם לשהות שטר פרוע בחוך ביתו. והרי הלוה נחשש מן השטר ויש לו לצרך בהצאתו וחייב. אבי אמר דכולי עלמא אסור לשהות שטר פרוע. והכא במודה בשטר שכתבו קא מיפלגי. ת"ק סבר צריך לקיימו. ור' יהודה סבר אין צריך לקיימו. ועיקר הדא שמשהתה בהשאת שבראשלה ובבבחה דוכתי

שיעור הוצאת נייר

הוצאת קשר מוכס אחר שימוש בז

המוציא שטר חוב שכבר נפרע

[מכ"ל מוסק זה וכן מסמע לקמן בגמ' שם:]

[מיר ג.]

[ניקוי פסח מחגרגמין המפוגין ספיריון עכון וכן בכ"ל ופס]

[ני' המחן ערך שרי הגא כחה קשר מוכסין שחי אותיות בכחב יוחני שהן גדולו' מלוחיו' שלם]

[חוספחה פ"ח]

[שם כ"ח ג. שם כ"ב קמ. קט.]

תרוחת הב"ח

(ל) חגם' ד"ה פ"ק סכר וכו' ל"ג למלוף ממסעבדי ג"כ דלח חייבין לקנוחיו חלח לכיון סיכל לחיחבע ממלה ומפלו: (ב)בא"ד פומר ולוה שלינו פרוע ולח"ל פטור כלל ויש לגלות סיכה דחייבי לקנוחיו חלח לכיון שחלוה מוזייף וסיכה מלוה

עד שיאמר פרעתי ולא פרעתי . כלומר עד שלא יאמר פרעתי חייב, משמאמר פרעתי פטור דכתיב ליה : דכתיב מלמד שכפרעו, ולא פרעו ממש קאמר וכתיב מקויים ודכתיב מלמד שהוא כתב פרוע : והכא בכותבין שובר קא מיפלגי . יש גורסין ת"ק סבר אין כותבין שובר על שטר פרוע שמא מלכיהו לשמור שוברו מן המעכבים שלא מחזיר לו ושורפו ואסור להשהותו ורבי יהודה סבר כותבין שובר ועל ידי שובר מוכר להשהות שטר פרוע לעד ע"פ לעולמים ולא היה חדל לכתוב לשהות שטר פרוע לפי שובר כמי שאסור להשהותו שמא יחכה השובר וזה חוזר ונוכה בו ועוד לרבי יהודה אין כותבין שובר שמעיון ליה כבכתה בחדא (דף קט:) דתנן מי שפרע מקצת חובו ר' יהודה אומר יחלוף רבי יוסי אומר יכתוב שובר והכ"ג ת"ק סבר כותבים שובר והכי קאמר משפרעו ליה והוליכו מלוה כשכתב פעור שיש לו לגרך לו ולי אתרא כיון דליכא למיגר ע"פ לעולמים הוא לכבי דלהדורי ליה, לת משכי ליה שמא יכא לידי מלוה דיחזור ויכתבנו ולי נמי לת מהדר ליה מלוה לת ליכפת ליה ליה, דמלוה כתב ליה ללוה שובר טילוייה, ורבי יהודה סבר אין כותבין שובר להלכך דעיין לי (ג) ולי לת מהדר ליה מחזר ומוכתנו לו מה שפרעו

יב א מיי׳ פי״ח מהלכות שבת הלכה מו :

[כג״ע יד.ד״ה גוויל מכאן ולכאן מדי קורין וכו׳]

יג ב ג מיי׳ פ״ח מהלכות תפילין הלכה ח סמג עשין כב טור ש״ע או״ח סימן לב סעיף ז :

יד ד מיי׳ שם הלכה ט סמג עשין כה טוש״ע יו״ד סימן רפה סעיף ג :

טו ה מיי׳ פ״ח מהלכות תפילין הלכה ז סמג עה טוש״ע יו״ד סי׳ לג :

טז ו מיי׳ פ״ח שם הלכה ט סמג עשין כג טוש״ע יו״ד סימן רפה סעיף ו :

רבינו חננאל

על המשנה . והגיה אירך השור כשיעורו למרואה כך שיעורן להרצאה . ראמרי צריך שיעור גדול . ופרש התם בקורטובלא . והוא בלשון ישמעאל מפארה: קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין שהיא- שמע ישראל . דאלמא בענין זו בינון שיעור ב׳ פרשיות . ופרקי׳ מאי מזוזה דאמר הכא מזוזה שבתפילין דקראיי לה לתפילין מזוזה ושיעורה ד׳ זכאי אמר משמו אף עם הקצירה מדתר עד שיגיע למזוזה עצמה . ומקשי׳ והא מדקתני סיפא קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין. דאלמא רישא לאו בתפילין ומתרצינן להא:אכר רב דוכסוסטום הרי היא כקלף . מה הרי כתבין עליו תפילין אף דוכסוסטום כתבין עליו תפילין . מנהגא מיתי מגילתא דסעדיא בתפרי וקמהא דשערי ומתח ליה עד דיבש וקלילה עד דהרי תרין סיפכי ויהיד שלא יגבב וקאי קלף לחודי׳ ומעבר ליה לקלף דהוא אמא דמגילתא מכלאי בשר . תוב בעמצא לשמה הכת׳ פרשיות על מקום בשר׳) מנהגא הבין הוא ואמאי רב כי הימי דכותבין תפילין על הקלף דהוא אמא דמגילתא הבין נמי כותבין תפילין על דוכסוסטום דאי קלף מקלף אם כתב על זה כשר ואם כתב על זה כשר . ומתבעין ליה הל״ם תפילין על קלף . מזוזה על דוכסוסטום . קלף במקום בשר . דוכסוסטום בם קו ם שיער . ומפרק רב שאם כתב על הדוכסוסטום יצא. מיהא על הקלף מצוה . ומתחי׳ שינה בזה ובזה מפל ופרקי׳ בשבת לענין מזוזה ובמגורת לענין תפילין . ואמא דמגילתא דהוא גיסא דפיקרי קלף הוא מקום שיער בראשי . ומן נראי דילית כתבינהו דאמרי׳ במזוזה כותבין על דוכסוסטום במקום שיער לאו במקום[שער] ממש. דאי ס״ד אמא דמגילתא היא הרי זה בהריא הל״ם תפילין על הקלף והרי יצא מקום השיער נשער בכלל קלף . אלא ש״מ מאי מקום שיער היא מקום שנקלף הקלף משום שנמצא כנגד

רבינו חננאל

קלף כדי לכתוב עליו מזוזה . שמע והיה אם שמוע : שבפילין . דהסם ד׳ לגרות לד׳ פרקיות ושיעור בחד מינייהו דהייט שמע קטנה שבהם : מעמודות עם פירוש . לענין שיעור קלף:קלילה:הוא הדפוס של עור שקמחוך לד׳ כתיב כמין כיס יד של עור והתיגרות בתוך : כמוזה . הן התיגרות שהן בתוך הכתיב : ופא מדקתני סיפא . דההיא לענין קלף כדי לכתוב כו׳ מכלל דרישא כו׳ וקשיא ריש לסיפא : שיעורן . של כל אחד בכמה : כדי לכתוב עליו מזוזה . לדוכסוסטום קלף כדי לגלף מזי לתפילין ומיפא פריש קלף כדי לכתוב פרשה קטנה שבתפילין : קלף אין דוכסוסטום לא . הוי בשיטורא זוטא כי סלי לגלף בכדי לכתוב ג׳ פרקיות דמזוזה ואי דוכסוסטום מזי לתפילין הוה ליה למעוריי בשיעור זוטא דתפילין : למזוזה . מלוה מן המוכחר בקלף בעינן ואסמא דכל חיטים מלוה מעלייתא עביד הלכך לא מלגט דוכסוסטום לתפילין וה״ל אין מלטיפין כמותו : למזוזה . לם כתבה על הקלף: אם דכתב מקלף אחי׳ כמקום שיער . ול״ם במקום בשר לחילכתא מזוזה במקום שיער והא דכתבה לדוכסוסטום במקום בשר : רבי אחי מכשיר . ורב מוקי לדר׳ אחי לתפילין דכתבן על דוכסוסטום ואמר כותיה: נייר . של עכברים : גויל . מעובד כו . ריישא דכריימא תפילין של יד עוטין תוכן של רתב,ותוכן של ראש עוטין תוכן של יד לפי שאין מורידין ״כו׳ : פ״ם שכלה . אין מתכסין ממנה יריעה שפרקיות שמע והיה אם שמוע בתוכה לקוכנן במזוזה : דכתיבי . הרי תפילין אחתי : דכתיבי מדוכסוסטום . קהות כשר למזוזה הלכך הא מוירידין עוטין : דפשח נמי דפתים . למזוזה מקלף כשרה : גם פיסא . במילתיה דרב דוכסוסטום הרי הוא כ׳

רבינו חננאל

קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה : ורמינהו קלף ודוכסוסטום כדי לכתוב עליו מזוזה מאי מזוזה ,מזוזה שבתפילין,וקרי לה מזוזה?אין ודתניא *רצועות תפילין עם התפילין ממאמות את הידים,בפני עצמן אין ממאמות את הידים רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר״ש *הנוגע ברצועה טהור עד שיגע בקציצה רבי זכאי משמו אומר טהור עד שיגע במזוזה עצמה והא מדקתני סיפא קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין שהיא שמע ישראל מכלל דרישא במזוזה עצמה עסקינן?*הכי קתני קלף ודוכסוסטום שיעורן בכמה:*דוכסוסטום כדי לכתוב עליו מזוזה קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין שהיא שמע ישראל: אמר רב דוכסוסטום הרי היא כקלף מה קלף כותבין עליו תפילין אף דוכסוסטום כותבין עליו תפילין תנן קלף כדי לכתוב (ו) פרשה קטנה שבתפילין שהיא שמע ישראל (קלף אין דוכסוסטום לא) למצוה ת״ש *הלכה למשה מסיני תפילין על הקלף ,ומזוזה על דוכסוסטום ,קלף-במקום בשר ,דוכסוסטום-במקום שיער למצוי ,ותניא שינה בזה ובזה פסול אמזוזה,ותניא פסול אידי ואידי אמזוזה והא דכתיבנהו אקלף במקום שיער צא גמי אדוכסוסטום במקום בשר ואיבעית אימא שינה בזה ובזה תנאי היא דתניא ׳שינה בזה ובזה פסול ,רבי אחא מכשיר משום רבי אחי בר תנינא ואמרי לה משום רבי יעקב בר׳ תנינא רב פפא אמר:רב דאמר כתנא דבי מנשה-דתנא דבי מנשה כתבה מאי-אילימא מזוזה ,מזוזה אקלף מי כתבינן ,אלא לאו תפילין ,וליתעמיך תפילין אגויל מי כתבינן?[אלא] כי תניא ההיא ׳בס״ת, לימא מסייע ליה כיוצא בו *תפילין שבלו וספר תורה שבלה אין עושין מהן מזוזה לפי שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה טעמא דאין מורידין הא מורידין עושין,דכתיבא אמאי,לאו דלכתיבא אדוכסוסטום לא,דכתיבא על הקלף,ומזוזה אקלף מי כתבינן?אין ותניא בתבה על הקלף על הנייר ועל המטלית פסולה *אמר רבי שמעון בן אלעזר רבי מאיר היה כותבה על הקלף מפי שמשתמרת השתא דאתית לזכאי ,לרב נמי לא תימא דוכסוסטום הרי הוא כקלף אלא אימא קלף הרי הוא כדוכסוסטום מה דוכסוסטום כותבין עליו מזוזה אף קלף כותבין עליו מזוזה: דיו כדי לכתוב :

תנא

קמ״ל דאפי׳ מזוזה וה״ה דס״ת למימר יחידי ואידי לתפילין : ורבי׳ לחתי מכשיר . ומ״ת ואי סבר רב כרבי לחתי לימת גמי קלף הרי הוא כדוכסוסטום וי״ל רב מפרש לה ,דרבי לחתי לא מפרש לה לתפילין . והת דקתני כתבה לשון נקבה הייט מזוזה שכתפילין : תפילין מגויל מי כתבינן . ומ״ת הת דתנן בפ״ק דמגילה (ל׳ ח:) אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אין מכתבין על ומזוזות אין נכתבות אלא בלשון משורת לחתי לא קתני נמי שתפילין ומזוזות אין נכתבין על הגויל ואומר ר״י דלא קתני לה משום דלא מיפקלי בגויל מחד טעמא אלא משום שזה בקלף וזה בדוכסוסטום אבל הת דכתבינן תפילין כוי מחד טעמא כדלקמיך התם בגמרא והיו בהוייתן יהו ועוד דלחתי׳ עשמן אין שזה על הקלף וזה על הדוכסוסטום ומיהו קשה מני למיתני שהספרים נכתבים על הנייר אלימו מחוק דפוקא על נייר מחוק פסול ס״ת בפרק הספרים לכל תפילין אין נכתבים אלא על העור כדמוכח בריש פרק שמונה שרצים (נקמן קמ׳) ול״ש בירושלמי בפ״ק דמגילה ואם אתה אומר שאין מחוק נמי ליפסל בספר תורה כדפסלינן מגילה *משום דכתיב בספר ובכתה דנייר נמי דקתני במגילה [דסוטה] הייט במחוק ולקמן גב דלא פריש כדלקמיכן התם גבי ספר תורה דקתני נייר התם ומייתי לה במחוק כדלקמיכן בפרק הספרים והיה אם שמוע בתוכה כתיב ולקמן בפרק שמע עוטין דקתני מורידין עוטין . תע״ג דפרקת והיה אם שמוע ריחוק מפרקת שמע עוטין דקתני מורידין הייטו אלא פרקת שמע בתוכה בסוף העמוד יכתוב לחביה והיה אם שמוע בנגלין או אם היה פרקת והיה אם שמוע ברחק העמוד יכתוב . למעלה בגלין פרקת שמע : השתא לחתי להכי כו׳ . תומר ר״י דמיינתי דרב נחמן נמי דקתני במגילה דוכסוסטום ועלה קאמר דוכסוסטום עזים והיה סבור בתחילה לענין תפילין קאמר ועלה מני קלף עד דמסיק הכתם לענין מזוזה קאמר והת דמיית לעיל פיסא בזה ובזה פסול לידי ואידי לתפילין וסוגיא דהקומן מוכח כפי מסקנת דשמעתין :

תוס׳

מקום שיער . נמצא קלף עומד לבדו ומקום שיער העיקר בו אין כותב שם כלום לתפילין אלא מן אמיה אחרייתא דדוכסוסטום עומד לבדו והמקום שהיה דבוק על בשר הבהמה בו אין כותב עליו מזוזה מאותן הפנים : אלא שמעתא דרב דקאמר דוכסוסטום הרי הוא כקלף וקא מפרשא לאכשרי תפילין על הדוכסוסטום דקא מותבינן ליה לרב שינה בזה ובזה פסול . וקא מיפרקא חד פירוקא אידי ואידי במזוזה . ועוד מיפרקא שינה בזה ובזה מפל תנאי היא וקא קאי רב כיחידאה . ורב אפא קא מוקי ליה לרב כתנא דבי מנשה . דתניא כתבה על הנייר ועל המטלית ועל הקלף ועל הנייר ועל דוכסוסטום כשרה . ליכא לאוקמה במזוזה שאין מזוזה נכתבת על הקלף הילכך כתפילין היא . ואי משום דאית בה נייר ותפילין לא מכתבן על נייר קתני נייר לענין ס״ת . ואתינן נמי לפיסיה דרב דאשר כתבתן תפילין על דוכסוסטום . מדתניא תפילין שבלו אין עושין מהן מזוזה . לפי שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה . ורי״ת מדקא יהיב שמעא לפי שאין מורידין דאלמא אי לאו הכי היו עושין מן התפילין . ואמרינן דכיון דמזוזה אין נכתבת על הקלף שמעינן דהני תפילין אדוכסוסטום הוה כתבינן. [ואי לאו] קדושה חמורה היו נעשות מזוזה. והרי פרכינן ולא הויא הא סיעתא לרב . דהא ר״ם היה כותב מזוזה על הקלף ותפילין שבלו על הקלף והיו . אי לאו קדושה חמורה היה מעברן מזוזה . השתא דאייתית לחכי הדרא דאוקמה רב פפא נמי לרב דתנא דבי מנשה . ואוקימנא בתפילין משום דמזוזה אין נכתבת על הקלף . הרי היא נכתבת על הקלף . לרב נמי עיקר שמעתיה תרצה הכי דוכסוסטום וקלף לענין מזוזה שיין נכתבת על זה ועל זה . אבל תפילין אין נכתבים על דוכסוסטום וכן הלכה . הכן מנהג : דין כרי לכתוב

*) עיין מרוך סדר דכוכסוסטום

תוספות דידים פרק ב

[סמ]

ס״ק אלא

ממנום לב.

הגהות הב״ח

(ה) גם׳ תנן קלף כדי לכתוב עליו פרשה וכו׳ שמע ישראל (קלף אין דוכסוסטום לא) מ״ש וכ״ה גי׳ וכ״ה ברש״י וכ״ל ניתא וכדמוכח במתוסטום :

(ו) תוס׳ ד״ה לכתוב עליו ס״ת דכמיב פ״ק כל׳ ותניא ותפילין ומזוזה נמחק :

(ז) בא״ד כדקאמר רבא הבא לכתוב קלף כיון שיעין יפעור :

[פי׳ תוס׳ ממנות לב: ד״ה דכתיב]

[סוטה יח:]

כ' לופיום כדין · דין יבמ : שפי לופיום בקולמום · כלומר כל היכא דמפיק ליה שיעורו כשפי לופיום : קלמרין · קסת הסופר : לופ שפם כדין לופ שפם בקולמום · מי מצטרפי לו לא ולי לחמרם פיפוק ליה מקום קולמום לא מחייב עליה משום שהוא טפל לפחות מכשיעור

[ע"א שתי]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' מצות שקלקה כלב לו שכתבה כמי : (כ) שם בגמ' דשויות עסוק כ"ב ע"ג בפ' פוחק רים דף מז : (ג) שם בהגה' מיניהיה . בדק בדי ליתן בגלף בשפך תנא כדי ליתן וכו' של ניירין . ובשוה כדי ליתן על פי נקב קטן תנא כדי ליתן על פי נקב קטן של יין . מרסית כדי לעשות כ"ל . ופיטקא זפת ונפרים כדי לעשות כו' שמתן : (ד) רש"י ד"ה כשהוא מכלי וכו' ומתוך כדי ליתן לפניו כ"ל ד"ה תפר פ"ה ליה שיעור : (ו) ר"ה ואמאי וכו' דבשעלם אחד מהני מאחד מהני : (ס) ד"ה ואם פחותים וכו' ואינו שיעור . ר"ה ואמאי וכו' דבשעלם אחד מהני זה ואחד זה ואחד זה והוליף לקי נרוגרת מבית זה לרשות זה ואחד זה לרשות זה ואחד זה נרוגרת מבית זה לרשות זה ואחד זה שהיא פחותה לה מיד דכיון דלא מפסקין לה רה"י חדא רשותא הוא : פיסלא · עץ שוכב לרחבו של רה"י וממלא כל רחבו והוליף לקי נרוגרת מביתו מכלן ולקי נרוגרת מכלן :

[גליון השים]

גמ' כשני כשעלמות פסוק. קס ע"ב : שם ר"ת בשעלם לי נרבות לחד מייב . עיין לקמן דף מז ע"ב : רש"י ד"ה והוא שיב חיוב מחלת קרקפ יופר מבית קרקפ · מרסית · ע"ש ובגיון ד"ה מלפנין מצניות מצמן שביניהם נ"ב לשון עיב ופירוש נכון כרך קטן ונ"ל (קלייבשטיד מפרינסבורג)

כרשום ניסין דמי ·

בית	ולעניו ניסין פיסלא
רה"ר	רשות לעפציה הוא
רה"י או כרמלית או פיסלא	כלמרן בהולך (ניסין דף מז:) הכלי
רה"ר	נגרר לזכי גיסא
בית	לכי'סלא ובחילו חיבלא ונפל

בפיסלא ולוקי הכם שכשלול לה מקום בחילו חד מקום מוכלי מיבלי חרי מקומות לא מוכלי מיבלי:שם לא כאלי. אלא שחי עיבים : לנוסות · שהולכות מעוכפות ואין מבלות אלא עין אחד לרשות ואוחלות לוכו : בפירניות · בעוה כפירים* חיבן לריבים לעיבות כל כך שאין שמוק וקלות יכם מלוי שם ושמה מוענין ואין מכמין פיבם,וכוחלות בפירניות שפשך שבראש קנה של ניירין · מוביבין כשר קבן ברבם קנה ומוחבין עליו דבק והעוף יוצב עליה ומדבק בו ולריך ליבן שם הרבה כדי שיהא העוף מדבק בו : של יין · למעוטי שבן ודבש שהיין וב דרך נקב קטן יוצר מבמן ודבש : לפוד · לעוה בקבים שבו : שיעור

[ע"א עוי]

ללעניו ניסין חשוב מקום בפני עלמו הכי נמי מחלק רשויות ולר"י נרלה לפיל פיסלא שהוא כרמלית ומכי ליה לאביי בין כרמלית המיטלטלת לנחלינה מיטלטלת : במיתיבי רשב"ל חומר · לרב הונא פריך דלי נאו כר הונא הוה מוקמי מתני' לרפואה · פי' לרבינו שמואל שם לרפואה הלניעו לה מייבין עליו כל העולם כדי לכחול עין אחת דלרשב"ל אית ליה' דנחמייב זה במחשבתו של זה ואם לקמן כלומר שם לא הלניעו לרפואה אלא לקמן כדי שתי עיבים דשמעו מלקיעו ואין נרלה לר"י דלעולי חנא דם כדי לכחול עין אחת בד"א במולין אם לרפואה הלניעו לרפואה אלא לקמן כדי שתי עיבים דשמעו מלכחול בו עין אחת ונרלה לר"י דה"ם אם לרפואה שאותו כחול רחוי לרפואה שיעורו כדי לכחול עין אחת אפי' לו הלניעו לכך אי נמי אם לרפואה שבאותו מקום עוכין אותו לרפואה ואם לקמן שעוכין אותו לקיעו ואין רגילין לעשות ממנו רפואה כדי לכחול שתי עיבים : חרסית כדי לעשות פי טור · אע"ג דאחמר לעיל (דף עז.) אין אדם מוזה עבל מיב כדי לעשות בו פי טור חרסית חביב מפי מטיב דמלניעין אותו לעשות פי טור של טרפי זהב לי נמי הכא מיירי במעולין

[ע"א שתי]

תנא *ישתי אותיות בדיו (*ישתי) אותיות בקולמוס שתי אותיות בקלמרין בעי רבא אות אחת בדיו אות אחת בקולמוס אות אחת בקלמרין מהו? תיקו. אמר רבא הוציא שתי אותיות וכתבן בשתוא מהלך חייב, כתיבתן זו היא הנחתן ואמר רבא הוציא אות אחת וכתבה חזר והוציא אות אחת וכתבה פטור מאי טעמא? בעידנא דאפקא לבתרייתא חסר ליה לישיעורא דקמייתא, ואמר רבא הוציא חצי גרוגרת אחת והניחה וחזר והוציא חצי גרוגרת אחת והניחה ראשונה נעשה כמי שקלטה [כלב]_או שנשרפה ופטור ,ואמאי, הא מנחה? הכי קאמר ואם קדם והגביה ראשונה קודם הנחת שנייה נעשית ראשונה כמי שנקלטה או שנשרפה ופטור ואמר רבא הוציא חצי גרוגרת והניחה וחזר והוציא חצי גרוגרת והעבירה דרך עליה חייב ,ואמאי הא לא נח? כגון שהעבירה תוך שלשה ,*והאמר רבא תוך שלשה לרבגן צריך הנחה על גבי משהו? לא קשיא באן בזורק באן במעביר

*תנן רבגן הוציא חצי גרוגרת וחזר והוציא חצי גרוגרת : בהעלם אחד חייב בשתי העלמות פטור רבי יוסי אומר בהעלם אחד לרשות אחד חייב לשתי רשויות פטור

*אמר רבה והוא שיש חוב חטאת ביניהם אבל כרמלית לא אביי אמר אפילו כרמלית אבל פיסלא לא ורבא אמר אפילו פיסלא ואודא רבא לטעמיה דאמר רבא רשות שבת כרשות גיטין דמיא: כחול כדי לכחול עין אחת: עין אחת? הא לא כחלי? אמר רב הונא שכן צנועות בוחלות עין אחת

מיתיבי רבי שמעון בן אלעזר אומר כחול אם להפואה כדי לכחול עין אחת אם לקשטי בב' עינים תרגמא הילל ברייה דר' שמואל בר נחמני כי תניא ההוא (ג) בעירניות (*שעוה כדי ליתן ע"פ נקב קטן של יין) : תנא כדי ליתן ע"פ נקב קטן של יין : דבק כדי ליתן בראש השפשף : תנא כדי ליתן בראש שפשף שבראש קנה של ציידין : זפת וגפרית כדי לעשות כו' : תנא כדי לעשות נקב קטן : חרסית כדי לעשות פי טור : למיסרא דשיעורא דרבי יהודה נפיש *הא דתניא דשיעורא דרבגן נפיש דתנן *רבי יהודה אומר כדי ליטול היסמי מדת מנעל לקטן אימא כדי לסוד פיטפוט בירה קטנה : (סובין כדי ליתן על פי בור של צורפי זהב) :

אבל פיסלא לא · בגיעין בפרק הזורק (דף עז:) מסמע לחם דלא כיה ד' אמות על ד' אמות ושיט גבוה י' ט"ז גבוה י' ושיט רחב ד' אמות ושיט גבוה י' ט"ז גבוה י' ושיט רחב ד' ואומר ריב"ח דלעיכמא קמא לריך לפרש הכא שהוא רשות הרבים כגון שרבים מכחפין עליו דאי כרמלית אחמר לחייב פיסלא שבר לף על פי שהוא רשות הרבים ורבא לחמר לפיסלא שבר לף על פי שהוא רשות הרבים כיון דלעניו ניסין חשוב מקום בפני עלמו הכי נמי מחלק רשויות ולר"י נרלה לפיל פיסלא שהוא כרמלית ומכי ליה לאביי בין כרמלית המיטלטלת לנחלינה מיטלטלת : במיתיבי רשב"ל חומר · לרב הונא פריך דלי נאו כר הונא הוה מוקמי מתני' לרפואה · פי' לרבינו שמואל שם לרפואה הלניעו לה מייבין עליו כל העולם כדי לכחול עין אחת דלרשב"ל אית ליה' דנחמייב זה במחשבתו של זה ואם לקמן כלומר שם לא הלניעו לרפואה אלא לקמן כדי שתי עיבים דשמעו מלקיעו ואין נרלה לר"י דה"ם אם לרפואה שאותו כחול רחוי לרפואה שיעורו כדי לכחול עין אחת אפי' לו הלניעו לכך אי נמי אם לרפואה שבאותו מקום עוכין אותו לרפואה ואם לקמן שעוכין אותו לקיעו ואין רגילין לעשות ממנו רפואה כדי לכחול שתי עיבים : חרסית כדי לעשות פי טור · אע"ג דאחמר לעיל (דף עז.) אין אדם מוזה עבל מיב כדי לעשות בו פי טור חרסית חביב מפי מטיב דמלניעין אותו לעשות פי טור של טרפי זהב לי נמי הכא מיירי במעולין

[ע"א עוי]

בריטא ונרסי ברשות אחר חייב בב' רשויות פטור. וסמכינא לפום כן שמעתא . (ואי איכא דשמיף ואי) לרשות אחרת לב' רשויות"). פעות נדולה היא. דילמא הכי קמבעי אם הכנים מרה"י לרשות אחת חייב . לב' רשויות פטור . והכי קאמר אי אפיק מרה"י בהעלם אחד באיתו העלם חצי שיעור אחר לרה"ר . אם מחדא רשותא אפקינן לחרוויהן כמצטרפין לחייב . ואם מן ב' רשויות אפקינן פטור. אמר (רבא) [רבה] והוא שיש חיוב חטאת ביניהם . אבל כרמלית לא כי פרשינן בפרק יציאות השבת שבשיצא מרה"ר לרה"ר חייב . אבל המוציא מכרמלית לרה"ר פטור . וקאמר רבה אי הנך ב' רשויות היינו חדא חצי שיעור מזו מרחקין מן הדדי ויש ביניהם רה"ר , והכוציאו ומכנסים מזו לזו יש בו חיוב חטאת . הדי נחלקו ועלידם קאמר ר' יוסי מב' רשויות פטור . אבל יש ביניהם כרמלית לילית בה חיוב חטאת כדאמ' רשותא דמיין . ואם הוציא מזו חצי שיעור וחזר והוציאו מזו חצי שיעור חייב : אביי אמר אפילו יש ביניהן כרמלית דאע"ג לילית בה חיוב חטאת אמר להוציא מזו לזו שברשות] הן . ואם הוציא מזו חצי שיעור פטור.אבל אם יש ביניהן פיסלא דלא חשיב למיהדה כרמלית אלא מקום פטור הוא הדי הוא כרשות אחת. ואם הוציא מזו חצי שיעור ומזו חצי שיעור חייב רבא אמר אפילו איכא פיסלא ביניהן . כיון שהוא חלק רשות לעצמו אע"ג דלא כרמלית הוא דכרשות הוא קאי כיון שאמור להוציא אליו כלום מרה"י בב' רשויות דמיין . ואם הוציא מזו חצי

*) לשון זה משלו כתבו ונרסי מיקון

רב נסים גאון

ואודא רבא למעשיה דאמר רבא רשות שבת כרשות ניסין דמיא . ותמצא עיקר דילה בפ' בירקן בפרק הזורק (דף עט) אמר רב חסדא רשויות חלוקות בניסין ומיקמי הכי (שם דף עז) אמרי הניחא נגרא דורק לת

יח א ב מיי' פ"ח מהלי שבת הלכה ח :
יח ד ה שם הלכה כב :
יט ו ז שם הלכה כד :
כ ח ט שם הלכה י :
כא י שם הלכה יא :

הוצאת שיעור ב' אותיות בדיו

[ע"א תום' ד"ה אם] [ע"ב תום' ד"ה נגרדין]

צירוף חלאי שיעור בהוצאה

רבינו חננאל

ב' אותיות דיו הוא שכותבין בו . ושור הכלי שמניחין בו את הדיו גם הוא נקרא דיו . דתנא ב' אותיות שאמרו ב' אותיות בקלף ב' אותיות בקולמוס . ב' אותיות בקלמרין . ואיכא למידק אי דאיכא בקולמוס בברי ב' אותיות מכוונות מניא אבל אי איתיה לדיו בבלי בין בי דיוקא ובין קלמרין צריך למיהוה יתר מב' אותיות . דיכול למיכתב מיניידו ב' אותיות משו' שאי"א שיצאו[ובקולמוס] שהדיו [נשאר] בדיו שהוא כלי או בקולמוס או בקלמרין ום"ם צריך שישור בדיו שכותבין בה . ולישיכיל על הדיו שהוא נית הדיו . או על הקולמוס . או על הקלמרין. ותשובה כיון שלהרמיה דיו לכתוב בו הוא מחבוין עליו הוא חייב . ואיכו חייב על הכלי שהוא בו משני שהכלי מפולה לו . דתנן התניא אוכלין פחות מכשיעור בכלי שהכלי מפולה לו . תניא עלית התניא אוכלין כשיעור בכלי פשור על הכלי וחייב על האוכלין[קלמרין]אשר כך היא ששנינו בסדר פהרות. קלמרין ופירושו [בלשון יש מ"א] . ותנן קלמרין של יוסף הכהן היתה נקובה מציירה[בתבן] הנחתן . אע"ג דבניא בהוצאה עקירה מרשות זה והנחה ברשות אחרת ע"ג מקום ד' כי היכי דהתם אוכלין ידי של אדם חשובה לו כו' [על ר'] הכי נמי הכא בציבתו הנחתו . היכא דהוציא חצי גרוגרת שהוא חצי שיעור והעבוה והחזר והוציא חצי גרוגרת אחרת אם הניח את החצי השני קרוב לראשון או שהעבירו דרך עליו של ראשון בקרוב ג' פחחים חייב . וזו היא שהעתיא דרבא משום דהאי חצי גרוגרת והאי חצי גרוגרת מצטרפין לחיוב . ואף על פי שלא הניחו והחזם דחייך לעה בחזרך . אבל הכא בכעביר אין צריך הנחה . אבל אם קדים והעבירה את החצי הראשון קודם הנחת החצי השני והוקא. ברוקק יתר מג' טפ' הניא חצי ראשון כדי שלא יהא מעביר עליו . נעשה הראשון כמו שנקלט או שנשרף ופטור : ת"ר הוציא חצי גרוגרת הניח ברה"ר והוציא חצי גרוגרת בהעלם אחד חייב . ב' העלמות פטור . ר' יוסי אומר בהעלם א' פרשות אחד חייב . מב' רשויות פטור . ואיכא דמעי (בגירסא)[בגירסא] דהא

המוציא שיעור כדי לגבל בו את המיץ מיץ כדי לעשות פי טור כן גרס בתוספתא וכן גרס רש"י ולפי גירסת שיעור כדי לגבל בו את המיץ כשיעור מיץ הנעשה מרביעית שופכין לתוך לפריס דגרסי שיעור כדי לגבל בו מיץ לעשות פי טור של טרפי זהב קשה דלמאי לעיל אין לחדש טורא לגבל מיץ כדי לעשות פי טור ויש לפרש למיילי במיץ שהוא מגובל ככר ולאחר הגיבול טפחין בו שיעור כדי לתקנו:

שהגיעו לפירקן ולא הגיעו · פירוש בסמוך לפירקן שקרובות להגמר ושוות כדי ליפות ולגנן עלמן כלומרניין בפרק חע"פ (כתובות דף נה:) כרוכלה לגנן את בתו שקנה מלב ויכלכלה לפרוטין סמוך לפירקה: שיך לקמן פא·

למימרא דשיעורו דר' יהודה נפיש · ותע"ג דתכשכן תרווד שהוא גדול הרבה כדלאמר בגמרא בפרק כ"ג (דף נ:) גבי מלא תרווד רקב כמה שיעורו חזקיה אמר מלא פיסם יד ור' יוחנן אמר מלא חפניו הסם ולפי מייירי בתרווד גדול כדתנן במסכת כלים בפ' י"ז (משנה יב) אלמר מילה נסה מלא תרווד רקב כמלא תרווד גדול של רופאים אבל הכא להולמת שכח מידי דמשיך בעיקר תרווד קטן הוא הרבה שהוא קף גל שהוא גדול ומשני בתפי פומתא קמן קמיפי:

תנ"ר *המוציא שיעור כדי לגבל בו את המיץ [*טיח] לעשות פי כור של צורפי זהב: כדי למוד · תנא [כדי לסוד אצבע קטנה שבבנות] אמר רב יהודה אמר רב *בנות ישראל שהגיעו לפירקן ולא הגיעו [לשנים]: בבנות עניים טופלות אותן בסיד בנות עשירים טופלות אותן בסולת בנות מלכים טופלות אותן בשמן המור שנאמר °ששה חדשים בשמן המור *מאי "שמן המור" רב הונא בר חייא אמר *סמכת, רב ירמיה בר אבא אמר שמן זית שלא הביאה שליש תניא רבי יהודה אומר אפיקיון-שמן זית שלא הביאה שליש ולמה סבין אותו? שמשיר את השיער ומעדן הבשר *רב ביבי חייא ליה ברתא טפלה אבר אבר שקל בה ד' מאות זוזי, הוה ההוא נכרי בשבבותיה חייא ליה ברתא טפלה בחד זימנא ומתה, אמר-קטל *רב ביבי לברתי' אמר רב נחמן: רב ביבי דשתי שיכרא בעיין בנתיה טפלא, אנן דלא שתינן שיכרא לא בעיין בנתן טפלא: ר' יהודה אומר כדי לסוד בכלכול: מאי בלכול ומאי אנדיפי *אמר רב צידעא ובת צידעא, למימרא דשיעורא דר' יהודה נפיש *הא קייל דשיעורא דרבנן נפיש ואומא מדרבנן ונפיש מדרבי נחמיה מיתיבי *איר נראין דברי רבי יהודה בחכמה ודברי רבי נחמיה בביצת [*חסר] ואי ס"ד צידעא ובת צידעא, אידי ואידי חכמה? אלא אמר רבי יצחק אמרי דברי אמר אנאנדיפא מתקיף לה רב כהנא וכי אדם עושה מעותיו אנפרות אלא אמר רב כהנא שנאות כדתנן [שנאות היו בהן עד כאן לפרעה כאן לאיל עד כאן לכבש] ואבעית אימא אנדיפא אפותא וכי הא דההוא בר גליל [דאיקלע לבבל] דאמרו ליה קום דרוש לנו במעשה מרכבה, (ל) אמר להו אדרוש לכו כדדרש רבי נחמיה לחבריה, ונפקא ערעיתא מן כותל ומתתיה באנדיפי ומית ואמרו ליה מן דילמה דא ליה: מתני' אדמה כתותם המרצופין' דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים כחותם האיגרות *זבל ותול הרק כדי לזבל קלח של כרוב דברי רבי עקיבא וחכ"א כדי לזבל כרישא °חול הגס כדי ליתן על מלא כף סיד *קנה כדי לעשות קולמוס ואם היה עבה או מרוסס כדי לבשל בו ביצה קלה שבביצים, טרופה ונתונה באילפס: גמ' על מלא כף סיד תנא [כדי ליתן על פי כף של סיידין] מאן תנא דחול מעלי ליה לסיד? אמר רב חסדא רבי יהודה היא *דתניא לא יסוד אדם את ביתו בסיד א"כ עירב בו תבן או חול ר"י אומר תבן מותר, חול אסור מפני שהוא מרכסיד [רבא אמר אפילו תימא רבנן, קילקולו זהו תיקונו: קנה כדי לעשות קולמוס: תנא [קילמוס המגיע לקשרי אצבעותיו] בעי רב אשי: קשר העליון או קשר התחתון, תיקו: ואם היה עבה כו': תנא [טרופה בשמן ונתונה באילפס] אמר ליה מר בריה דרבינא לבריה מי שמיע לך ביצה קלה' מאי היא? אמר ליה ביעתא *דציצלצלא מאי טעמא משום דזוטרא אימא דציפרתא? אישתיק אמר ליה מידי שמיע לך בהא *[אמר ליה הכי] אמר רב ששת ביצת תרנגולת (נ) ומאי קרו לה "ביצה קלה"? שיעורו חכמים-אין לך ביצה קלה לבשל יותר מביצת תרנגולת, ומאי שנא בל שיעורי שבת כגרוגרת והכא כביצה? אמר ליה הכי אמר רב נחמן "כגרוגרת מביצה קלה:

*) [ני' סמכתן הגיר פירוש שכוח עב כלכני גיל ופ"ש נשתך גל י"ב]

מתני'

המוציא יפה למיץ: ר"ג מיץ כדי לעשות פי סיר של טרפי זהב · **פנכא קפנכא** · דרכן לסוד תח כל הגוף להחזיר: **שמניפו לפרקן ולא סניפו** · שהכילתו שמי שמרות ולא כתא לכלל ביצים הרתיחות לכך ומתבייחות בכבר: **טופלות** · מוסתות · **פנקיקון** · דתנן במסכת (דף פה:) לין מכילתן מלפיקטן הוא שמן זית שלא הביאה שליש: **ולמה סבין** [תוספתא פ"ג] **פומו** · סיעו שמן המור: **ספנים** · בכור: **שקל כף ד' מפום ווני** · שנתפיפה [ג'יעל מת.עמ'] וקפלו עליה המהוגנין לה ונתנו *(לה) ממון: השכר משחיר ומרבה שיעור: **כלכול נידעא** · מיעפל"ש ומדין לומה להשכיר השיעור: **כמה נידעא** · למעט [פסחים סג. הימנה להסיר שיעור קן והוא מנדיפי: **למימרא דשיעורא דר' יהודה נפיש** · מוקי לן גבי גמי [מו"ק פ: ע"ש] דשיעורה דרבי יהודה עושה ומתמיר בשיעורי שכח: **ומאני נפיש מדר' נחמיה וזומר מדרבנן** · לתמרי לסוד תלבע קטנה: **כתבון** · סיד הגיעשת כמים הרבה להוח עשוי לסוד כלכול: **ודברי רבי נחמיה כביצים קטנים** [מו"ק פ: ע"ש] הגבול במים ועשוי ביצים ביצים מועט"ם. כלע"ז הוא עשוי לסוד מלדיפי: ולפי ס"ד מלדיפי נמי *שיעור הוא קטן כח לידעת: **מידי ומידי** · כלכול ומלדיפי תרוייהו בסיד מבוש וכמות סדין לומו: **פנדיפא** · כלי תכס ולו שכי דדין לחת למעלה ולחת למטה וכשרוצה למלאותו פותח את הדד התחתון ונשון **מלדיפי** שתי פיות כדתניא (עירובין דף קדי) מעלין בדיפוי וכתוספתא גרס מלדיפי: **פנפרום** · הפסד לשום יין בכלי שהוא בסיד והיין ממהה הסיד ויולא: **שנפוס** · סימנים כלי חרס גדול וים בו בליטות בליטות כמין מגוחים קטנים עד כלן לסלה עד כלן לסחים ושלין לחיבו בסיד כדי שיהיו לבעת ולכרום: **כדפנן** · במלחות שנתנות היו בהין: **עד כמן לפר** · חלי ההין: **עד כמן לנסיך** · שלישים ההין **עד כמן לכבש** · לכבש מכר' שמעון וכתוספ' מפרשים [ג'יעל מע. לקמן ב:] שמעמד מר' שמעון וכתוספ' מפרשים שלדיפה כל הגוף ומתוך שליט מעוי להסכיר השיעור אלא להחזיר בסי סיד עב: **פנפרום** · שליט סד בו בסו [סוטה פ"ט ע"ב] לחתר שקלתו *דמיים שמא תמות כי ברייסי להסות נכרי: **שנפוס** · לשמר לכר תבר יפפלנה ותי תפסר בלשון זה ולא נאמר סיפם הש"ם כן להזכיר [תוספתא פ"ט] תכר בלשון שנפוס ויולמך להביא פירום לפיכוסו שנפוס היו בהין: **שפופס** · פדמם שלא במקום שיעור **ולהחיים** · **ערעיסם** · נילעה: **כפנדיפי** · פלחמו: **שן דיליס דף ניס** · מיזו היסה זאת ט שלא היה ט לרזום במרכבה: **מתני' מדפס** · מרדיל"ש: **מרלופין** · שקין הטעשן מקיפס עץ גדול שטשלין בהן פרקמטיא בספיטה [ג'יל יקמ"ל] ותומנין לוחם: **כפופס הפיגרוס** · שמוסמין לוחם שלא *יקיב לים בהן חלח מ שכשלחו ט ושיעורה דכבן זוהר: **כריפס** · קפלוט ושיעוריה זומר מכל כרוב: **על מלא כף סיד** · בגמרא מפרש קף של סיידין מרומ"ל בלע"ז: **מרופס** · סדוק סדקין הרבה כמו וכבה הבית הגדול לרסיסים (פסוס ו) : **כיליס קלס** · בגמרא מפרש לה: **נבע** נפ יפוד פדס שם כיוסו כסיד · לאחר תורכן מסוס לכיולה של יהוקים: **מכן מו חול** · שלא יהא נכן כל ערכו: **מרכפיד** · סיד חזק ומתקשה יותר מסחס לח מיכד ט: **קילקולו זהו תיקונו** · דאי לאו דמקלקל ליה ומסחירו לח היה מיסתרי הלכך פ"ש הש"ם לקלקל ליה, מעליותא היא לגביה ומסתיינן ביה, ודבותי מפרשין קילקולו טכן זה תיקונו לענין חוזק ולא נהירא לי דקילקולו זהו תיקונו מממע דסם הקלקול מתקנו ולהחי ליתנא לין סם הקלקול מתקנו ולמה הוכיר קילקול כאן הכי הוי [ליה] למתני כהי דלמתני מקמיך לחזוק בסיד: **מרופס בשמן** · מממרים בגמלה: **דילילנפא** · שוף קטן כל שיעורי שכח · כתלכין וכל הולחלן וקלקיפן וטחינתן כגרוגרת · מכילת מלעולה שהיא ממהרים לבשל ולח כביצה שלימה שעורו כ"ש שיעור · יפה למיץ: ר"ג מיץ כדי לעשות פי סיר של טרפי זהב · **פנכא קפנכא** · דרכן לסוד תח כל הגוף להחזיר: **שמניפו לפרקן ולא סניפו** · שהכילתו שמי שמרות ולא כתא לכלל ביצים הרתיחות לכך ומתבייחות בכבר: **טופלות** · מוסתות · **פנקיקון** · דתנן במסכת (דף פה:) לין מכילתן מלפיקטן הוא שמן זית שלא הביאה שליש: **ולמה סבין** [תוספתא פ"ג] **פומו** · סיעו שמן המור: **ספנים** · בכור: **שקל כף ד' מפום ווני** · שנתפיפה [ג'יעל מת.עמ'] וקפלו עליה המהוגנין לה ונתנו *(לה) ממון: השכר משחיר ומרבה שיעור: **כלכול נידעא** · מיעפל"ש ומדין לומה להשכיר השיעור: **כמה נידעא** · למעט [פסחים סג. הימנה להסיר שיעור קן והוא מנדיפי: **למימרא דשיעורא דר' יהודה נפיש** · מוקי לן גבי גמי [מו"ק פ: ע"ש] דשיעורה דרבי יהודה עושה ומתמיר בשיעורי שכח: **ומאני נפיש מדר' נחמיה וזומר מדרבנן** · לתמרי לסוד תלבע קטנה: **כתבון** · סיד הגיעשת כמים הרבה להוח עשוי לסוד כלכול: **ודברי רבי נחמיה כביצים קטנים** [מו"ק פ: ע"ש] הגבול במים ועשוי ביצים ביצים מועט"ם. כלע"ז הוא עשוי לסוד מלדיפי: ולפי ס"ד מלדיפי נמי *שיעור הוא קטן כח לידעת: **מידי ומידי** · כלכול ומלדיפי תרוייהו בסיד מבוש וכמות סדין לומו: **פנדיפא** · כלי תכס ולו שכי דדין לחת למעלה ולחת למטה וכשרוצה למלאותו פותח את הדד התחתון ונשון **מלדיפי** שתי פיות כדתניא (עירובין דף קדי) מעלין בדיפוי וכתוספ' גרס מלדיפי: **פנפרום** · הפסד לשום יין בכלי שהוא בסיד והיין ממהה הסיד ויולא: **שנפוס** · סימנים כלי חרס גדול וים בו בליטות בליטות כמין מגוחים קטנים עד כלן לסחים ושלין לחיבו בסיד כדי שיהיו לבעת ולכרום: **כדפנן** · במלחות שנתנות היו בהין: **עד כמן לפר** · חלי ההין: **עד כמן לנסיך** · שלישים ההין **עד כמן לכבש** · לכבש מכר' שמעון וכתוספ' מפרשים [ג'יעל מע. לקמן ב:] שמעמד מר' שמעון וכתוספ' מפרשים שלדיפה כל הגוף ומתוך שליט מעוי להסכיר השיעור ללא להחזיר בסי סיד עב: **פנפרום** · שליט סד בו בסו [סוטה פ"ט ע"ב] לחתר שקלתו *דמיים שמא תמות כי ברייסי להסות נכרי: **שנפוס** · לשמר לכר תבר יפפלנה ותי תפסר בלשון זה ולא נאמר סיפם הש"ם כן להזכיר [תוספתא פ"ט] תכר בלשון שנפוס ויולמך להביא פירום לפיכוסו שנפוס היו בהין: **שפופס** · פדמם שלא במקום שיעור **ולהחיים** · **ערעיסם** · נילעה: **כפנדיפי** · פלחמו: **שן דיליס דף ניס** · מיזו היסה זאת ט שלא היה ט לרזום במרכבה: **מתני' מדפס** · מרדיל"ש: **מרלופין** · שקין הטעשן מקיפס עץ גדול שטשלין בהן פרקמטיא בספיטה [ג'יל יקמ"ל] ותומנין לוחם: **כפופס הפיגרוס** · שמוסמין לוחם שלא *יקיב לים בהן חלח מ שכשלחו ט ושיעורה דכבן זוהר: **כריפס** · קפלוט ושיעוריה זומר מכל כרוב: **על מלא כף סיד** · בגמרא מפרש קף של סיידין מרומ"ל בלע"ז: **מרופס** · סדוק סדקין הרבה כמו וכבה הבית הגדול לרסיסים (פסוס ו) : **כיליס קלס** · בגמרא מפרש לה: **נבע** נפ יפוד פדס שם כיוסו כסיד · לאחר תורכן מסוס לכיולה של יהוקים: **מכן מו חול** · שלא יהא נכן כל ערכו: **מרכפיד** · סיד חזק ומתקשה יותר מסחס לח מיכד ט: **קילקולו זהו תיקונו** · דאי לאו דמקלקל ליה ומסחירו לח היה מיסתרי הלכך פ"ש הש"ם לקלקל ליה, מעליותא היא לגביה ומסתיינן ביה, ודבותי מפרשין קילקולו טכן זה תיקונו לענין חוזק ולא נהירא לי דקילקולו זהו תיקונו מממע דסם הקלקול מתקנו ולהחי ליתנא לין סם הקלקול מתקנו ולמה הוכיר קילקול כאן הכי הוי [ליה] למתני כהי דלמתני מקמיך לחזוק בסיד: **מרופס בשמן** · מממרים בגמלה: **דילילנפא** · שוף קטן כל שיעורי שכח · כתלכין וכל הולחלן וקלקיפן וטחינתן כגרוגרת · מכילת מלעולה שהיא ממהרים לבשל ולח כביצה שלימה שעורו כ"ש

מתני'

הנחות הבית (ל) בפ' כשמעתא מלכתא דיבים לתו ולמד לתו' שם ביתם (ב) שם ביתם ותמלי: [ג'יעל מת. לקמן פא.] [תוספתא פ"ט]

מנחות פה: ב"ב פו:

נליון הש"ם מתניי תל בגם כלי ליקן מי' לקמן דף ג ע"ש סוף: ד"ה כוכי:

מסורת הש"ם

הוצאת כדי לה שיר שערות לא נצ"ל

בירוש בלבול ואנדי' דמתני' (ד' הסברים לאונדפי דר' נחמי')

שיעור הוצאת קנה ע ב ה בדי לבשל ביצה קלה

רבינו חננאל

שיעור ומזו חצי שיעור פסור. רבא למעמיה דאמר רבא רשות שבת הוא שמעתא בניסין בהוורק תרוא גברא דורק לניפא לדביתהו היה קייפא בחצר ואול ניפא ונח ביפילא. אמר רב יוסף אי הואי ארבע אמות או ארבע אמות פלוג ליה רשותא לנפשי' ואי לא הוי רשותא רשותא היא. ופסבר רבא הוי רשותא בשבת מיפלגא בפיפלא כי היכי דמפלגא לענין ניסין. ופ' פיפלא מקום כנון עמור נסוך שורה ורהב ר': כתול כדי לכחול עין אחת ואי"ר הונא שבן צנועות כחולות עין אחת. הניח פירושא שכחולת עין אחת ונכנסה בו העין האחרת ויוצאה לשק ותראה באחת פעינה. ורב הונא הוא דסרנינן לאו רב הונא והיהוא דר' שמעון בן אלעזר אם לתכשים ב' עינים אוקימנא בעניות שאינן רגילות לצאת. (רגילות לצאת) לשוק (ואם שם שוק לצאת אלין): תרסית כדי לעשות פי כור של צורפי זהב ר' יהודה אומר כדי לעשות פיסנום פירוש פיסנום נפשוש. או בנין באוץ ששתתין עליו את הקדירה. וב' פיסנומין הן. ויש שמסכנין פסנום לכחול וחנותין עליו את הקדירי' ומוסכין אותו לכחול. ומקשי' מכדי בשיעור' דשבת קא חוינן דר' יהודה קא מחייב ומפעם מן שיעורי דרבנן דהא לענין נמי לרבנן לא מחייב אלא בבדי לעשות תלאי לנפה ולכברה. ור' יהודה מחייב אפילו על מה שנופלין ממנו. מדת מנעל לקטן. ומוקמינן לה להא פסנום לכירה קטנה קאמר הוא בציר מן מי הכור של צורפי זהב: אמר רב יהודה אמר רב בנות שהגיעו לפרקן [ולא הגיעו] לשנים. שהגיעו לפרקן ולא הגיעו לשנים שהגיעו שתים עשרה שנה ולא נכנסו לחופה. ופרקינן אל תקרי הגיעו אלא ה

מתני' פרווד · קף קולייר : קף · קס"ד דפותחת של *קף עלמה ושיעורה כפיס מכרווד : כרכר · ען יס לאורנין ולחשו חד : **כדי לזרוק בכפה** · דלת טרח חיים למקל לזרוד מקום טוח להכריחו דבקלא בעלמא דרמי ליה לחזל ליה : **גמ'** ופ"ק ד"ה דקיימ"ל דרבון נפיש · גבי לעשות תלמי : **חפי פותחת** · סיכים הקטנים בה ולא היה עלמה ועושים לותם מעטם : **חפי פותחת מהורין** · דכל זמן שלא חברן בה לאין רחויין לכלום: **עמקין** · דכלי עלם ככלי מתכות [לעיל פ.] ופסוחיהן ממלין בכהל שוחמין (תולין דף כה:) ולי מקום דממוכר לפותחת וכל דממוכר למהור מהור פותחת יס לה ביס קיבול ומקבל מפחת : **ושל גל** · ולם הפותחת הזאת לימה של כלים כגון של שידה ומגדל דלא של גל כמו *מרזוק גלי כגון דלמות שערי החלר דע"פ שחברן בפותחת הולין ולמה זה בדלא היא ולמה: בגין מעטם דהכרכר] **חפי פותחת מהורין** · פי' בקונטרס סיוים של עלם ושוחתין לותם בפותחת וקודם שלא נקבעו לין רלוין לכלום קבען בפותחת ממלין דכלי עלם כמתכות ופסוטיסם ממלים כדלמר בהכל שוחמין (תולין דף כה:) ולי מקום דממוכר לפותחת ודממוכר למהור מהור פותחת יס לה ביס קיבול דמקבלת מפחת ומה שפירש דפסוטי כלי עלם ממלים כדלמר בהכל שוחמין לא דק דהסם לה לחיירי חלא בגולמי כלי עלם *חבל פסוטי כלי עלם לא חתנן (ד"ה מזז) ומייתי לה בפ"ק (דף מז:) כלי עץ כלי עור כלי עלם כלי זכוכית פסוטיהן מהורין ומה שפי' שפותחת הן של עלם קשה לר"י דגבי כלי מתכות מיתנית בהוסיפתא דכלים ושוד דלי בשלא נקבעו לין רלויין לכלום לם כן פסוטיהן דמהורין ומה שפי' שפותחת יס לה ביס קיבול לקבל המפחת הא לא מצינ ביס קיבול שלין המפחת עצוי למקבל ע"י לותה ביס קיבול כמו הקיטע יולא בקב שלו (לעיל דף סו:) דמהור כשלין בו ביס קיבול כיליון דפי' בקונטר' דמה שממיט לתם חוקם בחוכו לא מקבל ביס קיבול מלין הקוק דמיבעל על ידו ושוד דפי' דפותחת גורמת טומלה לתם מלדבה תמן במס' כלים בפי"ב (משנה ו) פותחת של עץ וחפין של מתכת מחלה פותחת של מתכת וחפין שלה של עץ מהורה דלמלת כתב חפין חזלין ותע"ב דמשמע דלחיית כרבי ממיט דלא חזל כתב מעמיד דלא כתב משום דהיינו טוסם דייקת דשמעתי' ממי גרלה לר"י דלחיית כוותיה דקתני סיפא דהכף מכנסת של מתכת ותוסם של לילמא ר' נחמיה מטהר וגרלה לר"י דכחפין של מתכת מהורין דגולמי כלי מתכות מהורין קבען בפותחת ממלין מגמרה מלמלתן וכן משמע בסמוך דמשמע משום גמר מלאכה דקתני ושל גל ע"פ שחברן דלמלת ס' דמשמע מה שקבען דלמלת יס לו לגרוס טומלה דלמלת כיון שלין לתם פותחת (ד)[וקף] קטוע בגל מהור :

אסור למשמש בלוד · פירש בקונטרס הלגרך לפטות וליט יכול לסור מקום הברס נימין ות"ת והת רבא בדבר שלין מתכוין סבר כר"ש בסמ"ג דביצה (דף כג·) וכה"ג פריך לקמן לרבי יוחנן דלסר משום הברס נימין ויש לומר דהכל במשמוש בלוד הי פסיק ריישי :

ואם לתו בהכרע · ובלתה לר"ת בתן . ואפרו לו כוית . כאגוז . כביצה . אמר לתן (ומסמסני) [וכי פורמני] יבנים . פירוש היש לן מאונים שישקול השיעור הזה נמנו ונמלו הכל מותר עד (אלא) [אלא] יהד . וכן א"ר ישמעאל ב"ר יוסי משי' אביו וכן הלכה . אבל פלוגתא דר"מ ור' יהודה דלליהן הבא כי היכי דמליני בחרומה עיקרו תרוייהו.(ובדמאי תמרו) [ב ד נ מ נ ו ג מ ר ו] פיים דקא משרש ליה (קרי שני גבליאתא) [בדשיני בבלייתא] שהוא אדמה שהוא קרוב להחשיך ולהחזיק ואינו אוכלים ולא לבנים שיחשבו דשקיין אגורי:**אבר** רבא לא ימשמש בצרורות בשבת כדי להחזיקן שלא ישתרו את בשרו

חפי פותחת מהורין · פי' בקונטרס סיוים של עלם ושוחתין לותם בפותחת וקודם שלא נקבעו לין רלוין לכלום קבען בפותחת ממלין דכלי עלם כמתכות ופסוטיסם ממלים כדלמר בהכל שוחמין (מולין דף כה:) ולי מקום דממוכר לפותחת ודממוכר למהור מהור פותחת יס לה ביס קיבול דמקבלת מפחת ומה שפירש דפסוטי כלי עלם ממלים כדלמר בהכל שוחמין לא דק דהסם לה לחיירי חלא בגולמי כלי עלם *חבל פסוטי כלי עלם לא חתנן (ד"ה מזז) ומייתי לה בפ"ק (דף מז:) כלי עץ כלי עור כלי עלם כלי זכוכית פסוטיהן מהורין ומה שפי' שפותחת הן של עלם קשה לר"י דגבי כלי מתכות מיתנית בהוסיפתא דכלים ושוד דלי בשלא נקבעו לין רלוין לכלום לם כן פסוטיהן דמהורין ומה שפי' שפותחת יס לה ביס קיבול לקבל המפחת הא לא מצינ ביס קיבול שלין המפחת עצוי למקבל ע"י לותה ביס קיבול כמו הקיטע יולא בקב שלו (לעיל דף סו:) דמהור כשלין בו ביס קיבול כיליון דפי' בקונטר' דמה שממיט לתם חוקם בחוכו לא מקבל ביס קיבול מלין הקוק דמיבעל על ידו ושוד דפי' דפותחת גורמת טומלה לתם מלדבה תמן במס' כלים בפי"ב (משנה ו) פותחת של עץ וחפין של מתכת מחלה פותחת של מתכת וחפין שלה של עץ מהורה דלמלת כתב חפין חזלין ותע"ב דמשמע דלחיית כרבי ממיט דלא חזל כתב מעמיד דלא כתב משום דהיינו טוסם דייקת דשמעתי' ממי גרלה לר"י דלחיית כוותיה דקתני סיפא דהכף מכנסת של מתכת ותוסם של לילמא ר' נחמיה מטהר וגרלה לר"י דכחפין של מתכת מחלה פותחת של מתכת וחפין שלה של עץ מהורין דגולמי כלי מתכות מיתנית קבען בפותחת ממלין מגמרה מלמלתן וכן משמע בסמוך דמשמע משום גמר מלאכה דקתני ושל גל ע"פ שחברן דלמלת ס' דמשמע מה שקבען דלמלת יס לו לגרוס טומלה דלמלת כיון שלין לתם פותחת (ד)[וקף] קטוע בגל מהור :

אסור למשמש בלוד · פירש בקונטרס הלגרך לפטות וליט יכול לסור מקום הברס נימין ות"ת והת רבא בדבר שלין מתכוין סבר כר"ש בסמ"ג דביצה (דף כג·) וכה"ג פריך לקמן לרבי יוחנן דלסר משום הברס נימין ויש לומר דהכל במשמוש בלוד הי פסיק ריישי :

ואם לתו בהכרע · ובלתה לר"ת בתן . ואפרו לו כוית . כאגוז . כביצה . אמר לתן (ומסמסני) [וכי פורמני] יבנים . פירוש היש לן מאונים שישקול השיעור הזה נמנו ונמלו הכל מותר עד (אלא) [אלא] יהד . וכן א"ר ישמעאל ב"ר יוסי משי' אביו וכן הלכה . אבל פלוגתא דר"מ ור' יהודה דלליהן הבא כי היכי דמליני בחרומה עיקרו תרוייהו.(ובדמאי תמרו) [ב ד נ מ נ ו ג מ ר ו] פיים דקא משרש ליה (קרי שני גבליאתא) [בדשיני בבלייתא] שהוא אדמה שהוא קרוב להחשיך ולהחזיק ואינו אוכלים ולא לבנים שיחשבו דשקיין אגורי:**אבר** רבא לא ימשמש בצרורות בשבת כדי להחזיקן שלא ישתרו את בשרו

מתני' *עצם כדי לעשות תרוור רבי יהודה אומר כדי לעשות ממנו חף, זכוכית כדי לגרור בו ראש *הכרכר, צרור או אבן כדי לזרוק בעוף רבי אלעזר בר יעקב אומר כדי לזרוק בבהמה : **גמ'** למימרא דרשיעורא דר' יהודה נפיש הא קיימא לן *דשיעורא דרבנן נפיש? אמר עולא חפי פותחת : תנו רבנן חפי פותחת מהורין, קבען בפותחת מאין ושל גל אף על פי שחיברן בדלת וקבען במסמרים מהורין שכל המחובר לקרקע דרי הוא בקרקע: זכוכית כדי לגרור בו : תנא *סכוכית כדי לפצוע בה שני גיסין באחת: צרור או אבן כדי לזרוק בעוף רבי אלעזר כר' : אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן והוא שמרגשת בה, יוכמה שיעורו? תניא רבי אלעזר בן יעקב אומר משקל עשרה זוז: וזנין על לבי מדרשא אמר להו רבותי, אבנים של בית הכסא שיעורן בכמה? אמרו לו כזית כאגוז וכביצה אמר להו וכי סורמני יכנים? נמנו וגמרו מלא היד תניא *רבי יוסי אומר כזית כאגוז וכביצה (* ר"ש ברבי יוסי אומר משום אביו) מלא היד: ת"ר (בשבת) *ג' אבנים מקורזלות מותר להכנים לבית הכסא וכמה שיעורן ר"מ אומר כאגוז רבי יהודה אומר כביצה *אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא כמחלוקת כאן כך מחלוקת באתרוג דתנן מתני' הבא בריית'א? אלא כמחלוקת באתרוג כך מחלוקת כאן, אמר רב יהודה *אבל לא את הפאים, מאי פאים? אמר רבי זירא *רישיני בבליירא, *אמר רבא אפוך למשמש בצרור בשבת כדרך שמשמש בחול, מתקיף לה מר זוטרא ליסחבן? כלאחר יד, אמר רבי ינאי *אם יש מקום קבוע לביתן הבא מלא היד, אם לאו כהכרע. מדוכה קטנה של בשמים- אמר רב ששת אם יש עליה עד מותר מיתיבי *עשרה דברים מביאין את האדם לידי תרתוניות ואלו הן האוכל עלי קנים ועלי גפנים ולולבי גפנים ומוריגי בהמה בלא מלח ושדרו של דג, ודג מליח שלא בישל כל צורכו והשותה שמרי יין והמקנח בסיד ובחרסית (*בצרור שקינח בן חברו ויש אומרים אף התולה עצמו בבית הכסא* לא קשיא הא בלח הא ביבש (*ארבעים אימא כאן מצד אחד וכאן מב' צדדין (*ארבעים אימא הא דידיה הא דחבריה א"ל אביי לרב יוסף *ידו עליה נשמטה ונשמטשמשון מדו: א"ל אם היה רישומן ניכר מותר, בעא מיניה רבה בר רב שילא מרב

(*) כ"ה ל"ל וכ"ת ומכ"ש כתבו דזכור לחבר סם דיכור מלמעלה מהו

חפי פותחת מהורין · פי' בקונטרס סיוים של עלם ושוחתין לותם בפותחת וקודם שלא נקבעו לין רלוין לכלום קבען בפותחת ממלין דכלי עלם כמתכות ופסוטיסם ממלים כדלמר בהכל שוחמין (מולין דף כה:) ולי מקום דממוכר לפותחת ודממוכר למהור מהור פותחת יס לה ביס קיבול דמקבלת מפחת ומה שפירש דפסוטי כלי עלם ממלים כדלמר בהכל שוחמין לא דק דהסם לה לחיירי חלא בגולמי כלי עלם *חבל פסוטי כלי עלם לא חתנן (ד"ה מזז) ומייתי לה בפ"ק (דף מז:) כלי עץ כלי עור כלי עלם כלי זכוכית פסוטיהן מהורין ומה שפי' שפותחת הן של עלם קשה לר"י דגבי כלי מתכות מיתנית בהוסיפתא דכלים ושוד דלי בשלא נקבעו לין רלוין לכלום לם כן פסוטיהן דמהורין ומה שפי' שפותחת יס לה ביס קיבול לקבל המפחת הא לא מצינ ביס קיבול שלין המפחת עצוי למקבל ע"י לותה ביס קיבול כמו הקיטע יולא בקב שלו (לעיל דף סו:) דמהור כשלין בו ביס קיבול כיליון דפי' בקונטר' דמה שממיט לתם חוקם בחוכו לא מקבל ביס קיבול מלין הקוק דמיבעל על ידו ושוד דפי' דפותחת גורמת טומלה לתם מלדבה תמן במס' כלים בפי"ב (משנה ו) פותחת של עץ וחפין של מתכת מחלה פותחת של מתכת וחפין שלה של עץ מהורה דלמלת כתב חפין חזלין ותע"ב דמשמע דלחיית כרבי ממיט דלא חזל כתב מעמיד דלא כתב משום דהיינו טוסם דייקת דשמעתי' ממי גרלה לר"י דלחיית כוותיה דקתני סיפא דהכף מכנסת של מתכת ותוסם של לילמא ר' נחמיה מטהר וגרלה לר"י דכחפין של מתכת מחלה פותחת של מתכת וחפין שלה של עץ מהורין דגולמי כלי מתכות מיתנית קבען בפותחת ממלין מגמרה מלמלתן וכן משמע בסמוך דמשמע משום גמר מלאכה דקתני ושל גל ע"פ שחברן דלמלת ס' דמשמע מה שקבען דלמלת יס לו לגרוס טומלה דלמלת כיון שלין לתם פותחת (ד)[וקף] קטוע בגל מהור :

אסור למשמש בלוד · פירש בקונטרס הלגרך לפטות וליט יכול לסור מקום הברס נימין ות"ת והת רבא בדבר שלין מתכוין סבר כר"ש בסמ"ג דביצה (דף כג·) וכה"ג פריך לקמן לרבי יוחנן דלסר משום הברס נימין ויש לומר דהכל במשמוש בלוד הי פסיק ריישי :

ואם לתו בהכרע · ובלתה לר"ת בתן . ואפרו לו כוית . כאגוז . כביצה . אמר לתן (ומסמסני) [וכי פורמני] יבנים . פירוש היש לן מאונים שישקול השיעור הזה נמנו ונמלו הכל מותר עד (אלא) [אלא] יהד . וכן א"ר ישמעאל ב"ר יוסי משי' אביו וכן הלכה . אבל פלוגתא דר"מ ור' יהודה דלליהן הבא כי היכי דמליני בחרומה עיקרו תרוייהו.(ובדמאי תמרו) [ב ד נ מ נ ו ג מ ר ו] פיים דקא משרש ליה (קרי שני גבליאתא) [בדשיני בבלייתא] שהוא אדמה שהוא קרוב להחשיך ולהחזיק ואינו אוכלים ולא לבנים שיחשבו דשקיין אגורי:**אבר** רבא לא ימשמש בצרורות בשבת כדי להחזיקן שלא ישתרו את בשרו

מתני' *עצם כדי לעשות תרוור רבי יהודה אומר כדי לעשות ממנו חף, זכוכית כדי לגרור בו ראש *הכרכר, צרור או אבן כדי לזרוק בעוף רבי אלעזר בר יעקב אומר כדי לזרוק בבהמה : **גמ'** למימרא דרשיעורא דר' יהודה נפיש הא קיימא לן *דשיעורא דרבנן נפיש? אמר עולא חפי פותחת : תנו רבנן חפי פותחת מהורין, קבען בפותחת מאין ושל גל אף על פי שחיברן בדלת וקבען במסמרים מהורין שכל המחובר לקרקע דרי הוא בקרקע: זכוכית כדי לגרור בו : תנא *סכוכית כדי לפצוע בה שני גיסין באחת: צרור או אבן כדי לזרוק בעוף רבי אלעזר כר' : אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן והוא שמרגשת בה, יוכמה שיעורו? תניא רבי אלעזר בן יעקב אומר משקל עשרה זוז: וזנין על לבי מדרשא אמר להו רבותי, אבנים של בית הכסא שיעורן בכמה? אמרו לו כזית כאגוז וכביצה אמר להו וכי סורמני יכנים? נמנו וגמרו מלא היד תניא *רבי יוסי אומר כזית כאגוז וכביצה (* ר"ש ברבי יוסי אומר משום אביו) מלא היד: ת"ר (בשבת) *ג' אבנים מקורזלות מותר להכנים לבית הכסא וכמה שיעורן ר"מ אומר כאגוז רבי יהודה אומר כביצה *אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא כמחלוקת כאן כך מחלוקת באתרוג דתנן מתני' הבא בריית'א? אלא כמחלוקת באתרוג כך מחלוקת כאן, אמר רב יהודה *אבל לא את הפאים, מאי פאים? אמר רבי זירא *רישיני בבליירא, *אמר רבא אפוך למשמש בצרור בשבת כדרך שמשמש בחול, מתקיף לה מר זוטרא ליסחבן? כלאחר יד, אמר רבי ינאי *אם יש מקום קבוע לביתן הבא מלא היד, אם לאו כהכרע. מדוכה קטנה של בשמים- אמר רב ששת אם יש עליה עד מותר מיתיבי *עשרה דברים מביאין את האדם לידי תרתוניות ואלו הן האוכל עלי קנים ועלי גפנים ולולבי גפנים ומוריגי בהמה בלא מלח ושדרו של דג, ודג מליח שלא בישל כל צורכו והשותה שמרי יין והמקנח בסיד ובחרסית (*בצרור שקינח בן חברו ויש אומרים אף התולה עצמו בבית הכסא* לא קשיא הא בלח הא ביבש (*ארבעים אימא כאן מצד אחד וכאן מב' צדדין (*ארבעים אימא הא דידיה הא דחבריה א"ל אביי לרב יוסף *ידו עליה נשמטה ונשמטשמשון מדו: א"ל אם היה רישומן ניכר מותר, בעא מיניה רבה בר רב שילא מרב

(*) כ"ה ל"ל וכ"ת ומכ"ש כתבו דזכור לחבר סם דיכור מלמעלה מהו

כדי א מיי' פ"ח מהל' שבת סלכה יב : כה ב ג סם סלכה יה כו ד מיי' פכ"ו סם סלי ד סמג לאוין סם סוד עשיי תיית סימן ש"ב סעיף ג : כז ה מיי' סם פוסיע סם סעיף ד : כח ו מיי' סם סל' ה סור ושיית סם פ"ו : כט ז מיי' סם פוסיע סם סעיף ג : ל ח מיי' סם סל' ד פוסיע סם סעיף כ :

רבינו חננאל

אם עירב ושל בסיד הוא מרכסיד ואפור ' ופסבר דהא מתני' ושל נם כדי ליתן על פלא כף סיד . ר' יהודה היא (רב פפא) [רבא] אבר אפי' תימא רבנן. קלקלו והו תקנה אית ביה ב' פירושים חד לענין שוהריה דסיד. האי בריימא (לאו) לענין שהריותית.ופסבר רבנן דסיד שעירה בו ושל . ופירוש שני אע"פ שהוא שחתוך כן הלך יופיו ומותר בטלה. והבא משו"ה קאסרי ושל נם כדי ליתן על פלא כף סיד . ופירוש שני כיון דלא שרי למיסר ביה בטלה עד שיערב בו ושל(והא לית)הלקלול דקא מקלקל הוא התקון ההלכך משערינן ושל נם כדי ליתן על פלא בף סיד דהשיב ליה כדי שיהא מותר לפדר בו : ובלשון הכמים ריציפי. (קורין אותה אל אבסרי"ז בלע"ז) ותני' הבא *(בברייתא) [בבריימא] שיניים [הוא עשויין] מהתיכה של עץ וקורין בלשון פרסי דנר אנגשת מין נגדים בבבל . חפים בנגר שהן חלויין ושומרין כקבורים בתוך העץ שהוא בית הנגר ותקרא אל קפי' ובעץ שהוא הנגר נקבים מבנים להן כשחתקנין נגדן נופלין ונכנסין להן ואלה הן של גל ובהן נגבר התמשחה יש בו חפין בולטין מכחוין כנגדן מבניסין אותו בהלל שבנגר והחפין סעלין את הסיפין של גל והוא נפתח ואף שהכרון בדלת מהורין לעולם [מפני] שהן מתוברים לקרקע . ושבשחתה מהורין עד שיקבעו בפותחת ואז הויין מכלל הכלי : זז וחזין (מצדיך) כולן אחד הן . הקן כשושלת ואין כאה ש' ענ"ר אבנים מקורזלות [שרשאי להשביען] בברם"לית יתר מדי אשות ומקנה בהן . ואפרו לו כוית . כאגוז . כביצה . אמר להן (ומסמסני) [וכי פורמני] יבנים . פירוש היש לן מאונים שישקול השיעור הזה נמנו ונמלו הכל מותר עד (אלא) [אלא] יהד . וכן א"ר ישמעאל ב"ר יוסי משי' אביו וכן הלכה . אבל פלוגתא דר"מ ור' יהודה דלליהן הבא כי היכי דמליני בחרומה עיקרו תרוייהו.(ובדמאי תמרו) [ב ד נ מ נ ו ג מ ר ו] פיים דקא משרש ליה (קרי שני גבליאתא) [בדשיני בבלייתא] שהוא אדמה שהוא קרוב להחשיך ולהחזיק ואינו אוכלים ולא לבנים שיחשבו דשקיין אגורי:**אבר** רבא לא ימשמש בצרורות בשבת כדי להחזיקן שלא ישתרו את בשרו

מתני' *עצם כדי לעשות תרוור רבי יהודה אומר כדי לעשות ממנו חף, זכוכית כדי לגרור בו ראש *הכרכר, צרור או אבן כדי לזרוק בעוף רבי אלעזר בר יעקב אומר כדי לזרוק בבהמה : **גמ'** למימרא דרשיעורא דר' יהודה נפיש הא קיימא לן *דשיעורא דרבנן נפיש? אמר עולא חפי פותחת : תנו רבנן חפי פותחת מהורין, קבען בפותחת מאין ושל גל אף על פי שחיברן בדלת וקבען במסמרים מהורין שכל המחובר לקרקע דרי הוא בקרקע: זכוכית כדי לגרור בו : תנא *סכוכית כדי לפצוע בה שני גיסין באחת: צרור או אבן כדי לזרוק בעוף רבי אלעזר כר' : אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן והוא שמרגשת בה, יוכמה שיעורו? תניא רבי אלעזר בן יעקב אומר משקל עשרה זוז: וזנין על לבי מדרשא אמר להו רבותי, אבנים של בית הכסא שיעורן בכמה? אמרו לו כזית כאגוז וכביצה אמר להו וכי סורמני יכנים? נמנו וגמרו מלא היד תניא *רבי יוסי אומר כזית כאגוז וכביצה (* ר"ש ברבי יוסי אומר משום אביו) מלא היד: ת"ר (בשבת) *ג' אבנים מקורזלות מותר להכנים לבית הכסא וכמה שיעורן ר"מ אומר כאגוז רבי יהודה אומר כביצה *אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא כמחלוקת כאן כך מחלוקת באתרוג דתנן מתני' הבא בריית'א? אלא כמחלוקת באתרוג כך מחלוקת כאן, אמר רב יהודה *אבל לא את הפאים, מאי פאים? אמר רבי זירא *רישיני בבליירא, *אמר רבא אפוך למשמש בצרור בשבת כדרך שמשמש בחול, מתקיף לה מר זוטרא ליסחבן? כלאחר יד, אמר רבי ינאי *אם יש מקום קבוע לביתן הבא מלא היד, אם לאו כהכרע. מדוכה קטנה של בשמים- אמר רב ששת אם יש עליה עד מותר מיתיבי *עשרה דברים מביאין את האדם לידי תרתוניות ואלו הן האוכל עלי קנים ועלי גפנים ולולבי גפנים ומוריגי בהמה בלא מלח ושדרו של דג, ודג מליח שלא בישל כל צורכו והשותה שמרי יין והמקנח בסיד ובחרסית (*בצרור שקינח בן חברו ויש אומרים אף התולה עצמו בבית הכסא* לא קשיא הא בלח הא ביבש (*ארבעים אימא כאן מצד אחד וכאן מב' צדדין (*ארבעים אימא הא דידיה הא דחבריה א"ל אביי לרב יוסף *ידו עליה נשמטה ונשמטשמשון מדו: א"ל אם היה רישומן ניכר מותר, בעא מיניה רבה בר רב שילא מרב

(*) כ"ה ל"ל וכ"ת ומכ"ש כתבו דזכור לחבר סם דיכור מלמעלה מהו

כדי א מיי' פ"ח מהל' שבת סלכה יב : כה ב ג סם סלכה יה כו ד מיי' פכ"ו סם סלי ד סמג לאוין סם סוד עשיי תיית סימן ש"ב סעיף ג : כז ה מיי' סם פוסיע סם סעיף ד : כח ו מיי' סם סל' ה סור ושיית סם פ"ו : כט ז מיי' סם פוסיע סם סעיף ג : ל ח מיי' סם סל' ד פוסיע סם סעיף כ :

רבינו חננאל

אם עירב ושל בסיד הוא מרכסיד ואפור ' ופסבר דהא מתני' ושל נם כדי ליתן על פלא כף סיד . ר' יהודה היא (רב פפא) [רבא] אבר אפי' תימא רבנן. קלקלו והו תקנה אית ביה ב' פירושים חד לענין שוהריה דסיד. האי בריימא (לאו) לענין שהריותית.ופסבר רבנן דסיד שעירה בו ושל . ופירוש שני אע"פ שהוא שחתוך כן הלך יופיו ומותר בטלה. והבא משו"ה קאסרי ושל נם כדי ליתן על פלא כף סיד . ופירוש שני כיון דלא שרי למיסר ביה בטלה עד שיערב בו ושל(והא לית)הלקלול דקא מקלקל הוא התקון ההלכך משערינן ושל נם כדי ליתן על פלא בף סיד דהשיב ליה כדי שיהא מותר לפדר בו : ובלשון הכמים ריציפי. (קורין אותה אל אבסרי"ז בלע"ז) ותני' הבא *(בברייתא) [בבריימא] שיניים [הוא עשויין] מהתיכה של עץ וקורין בלשון פרסי דנר אנגשת מין נגדים בבבל . חפים בנגר שהן חלויין ושומרין כקבורים בתוך העץ שהוא בית הנגר ותקרא אל קפי' ובעץ שהוא הנגר נקבים מבנים להן כשחתקנין נגדן נופלין ונכנסין להן ואלה הן של גל ובהן נגבר התמשחה יש בו חפין בולטין מכחוין כנגדן מבניסין אותו בהלל שבנגר והחפין סעלין את הסיפין של גל והוא נפתח ואף שהכרון בדלת מהורין לעולם [מפני] שהן מתוברים לקרקע . ושבשחתה מהורין עד שיקבעו בפותחת ואז הויין מכלל הכלי : זז וחזין (מצדיך) כולן אחד הן . הקן כשושלת ואין כאה ש' ענ"ר אבנים מקורזלות [שרשאי להשביען] בברם"לית יתר מדי אשות ומקנה בהן . ואפרו לו כוית . כאגוז . כביצה . אמר להן (ומסמסני) [וכי פורמני] יבנים . פירוש היש לן מאונים שישקול השיעור הזה נמנו ונמלו הכל מותר עד (אלא) [אלא] יהד . וכן א"ר ישמעאל ב"ר יוסי משי' אביו וכן הלכה . אבל פלוגתא דר"מ ור' יהודה דלליהן הבא כי היכי דמליני בחרומה עיקרו תרוייהו.(ובדמאי תמרו) [ב ד נ מ נ ו ג מ ר ו] פיים דקא משרש ליה (קרי שני גבליאתא) [בדשיני בבלייתא] שהוא אדמה שהוא קרוב להחשיך ולהחזיק ואינו אוכלים ולא לבנים שיחשבו דשקיין אגורי:**אבר** רבא לא ימשמש בצרורות בשבת כדי להחזיקן שלא ישתרו את בשרו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה סכוכית וכו' סכוכיות נב קר: (ב) ד"ה כזית וכו' מקנח פי בקב בקטנה : (ג) תוס' ד"ה מפיוכו'כ'מתמי' שלן עץ לפתות ויקוט שנקבעו כלי"ל ותיבם שלא נתקן : (ד) בא"ד שלא כיין שלין לכם פותחת ולפ קטוע בגל מהור ג"כ פירוש מדקתני [פ"ש שחיכין בלגן וקטן כמשמע] ד"ה משמע] ד"ה לא מיבעיא [היכא דחיכן] ותיכ"ש כסיכן דלא מקרי מגולמי דוקא מהור שלא נתלה : **עמקין** · פסס פתני' · פלוגתא לחתן ולחתן : **פסס פתני'** · דלמתא מתני' לא מסכת סוכה והיא סדורה בפי התלמידים : **ושל גל** · ויש הרבה תלמידים שלא שנלות והוא תולה סדושה בשתיה יהושע : **כך מקורזלות** · ולמימרא בעלמא דמרה דלא תסכת לגריסת דבריית'א ולם תסכתה הזכר ממשנתך לחתרוג : **אבל לא הפאים** · כמו שקל פיסת רגב (מכהדין דף מד·) שקורין גליסט"א דהאזיל ומיפרכה לא חזי לקיעת ולפורה לטלטל : **כרשיני בבלייתא** · הכי מיקרו מקום שכבל ארץ לחה היא והמתרימה מעלה רגבים : **למשמש** · הגלרך ליפטת וליט יכול ליפטת לחמיכן לקמן בפירקין דממשמש בלוד בנקב והוא פפתח וקא סלקא דעתך דקתמר ובשבת לסור למשמש כלל כדרך שממשמשים בחול : **ליסחבן** · דלחמר מר (דמיד פ"ל דף כז:) שמוד התוזר מבית לחד יד : **אם יש מקום קבוע לביתן** · כלאחר יד : **כהכרע** · כשיטור המכרים-כלאחר,כפים מכוים וזוכר מכבילה : **מדוכה קטנה** · שלחכתה לחיסור למלטלו : **ואם יש עליה עד** · קטח המעיד שעשויה לכך מותר למלטלה לקיטת : **מתמוניות** · פיע"ם · לוחן פיזולין הגדלין בגפן וקורין ודיל"ש : **מוריגי בשפה** · כל בשר שים בהמה הטעוי כמורג שהוא פגום וחרוקה כמורג חרוץ חדם כלומר כל מקום שחין הבשר חלק כגון קליפת הלמון וכגון החיך שים בו כמין קוצין וכפגימות וכיוצא בהסוסות : **שקינח בו חבירו** · לחסיר ולחרכים נמי קחי : **השותה** · שחיו יושב לחמת קינח בו חבירו לח חזי לקיטת,ורב ששת חמר לעיל **לחם יש עליה עד מותר** : **דידיה** · שהיה קיטח שעליה שלו : **ונשמטשמשון** · ולחו עד : **מתו** · מי כמיל ליימוד דילהו לח חזי לח : **מי רשומו ניכר מותר** · לכיון דמחים לח חזי לכשחים ולח מיבעל ליה מבית הבסא : מהו

(*) מקורזלות בקונ"ס כלע"ז שיהיו מדודות ולחוויות לקיטת כלי"ל ד"ה

ונמצא בא לידי כתישה או מחיצה . ולא יעשה כדרך שהוא [עושה] משמשים בתול . מתקיף לה מר זוטרא היאך יסחבן אלא כלאחר יד . ויש מפרשין כדי לחכך ולנקות את עצמו כדרך שהוא משמש בתול . ואף לא יסחבן בעובי שם מיטוח אלא מתחכך ומחנקה כלאחר יד . ופירוש דבדי ר' יצחי אם יש מקום קבוע לבית הבסא שנפנה בו מפלמל לשם שלש אבנים מקורזלות כל אחד מלא היד לקבוע בהן . ואע"פ שיש מקומות שנוטלין עד בית הבסא הקבוע אמות הרבה . אבל אין מקום קבוע אלא אם יש בידו אבנים סובב בבקעה לראות אנה ישב אין לו לשנות אלא בהכרע מדוכה קטנה של בשמים . והיינו שמעון פירושא הכרע מדוכה קטנה דאינה של בוכנא שדורכין בו והוא מקנח שמעבירין אותו במדוכה לשחוק בו . וראינו בתלמוד ארץ ישראל מלא מדוכה קטנה של נחשת : **אבר** רב ששת אם יש עליה עד מותר . פירשו רבינו עד כנגן שמרשים אי פקלין כדחנן התם מפשמשת בב' עדים . והן הן תיקוניה ועזותיה . ותבי קאמר אע"פ [שקינח] בה כבר הרי הוא מותר ליפלח ולחתקנה בה : **מיתיבי** עשרה דברים מביאין את האדם לידי תרתוניות ואותה שהן תקנה בצרור שקינח בו חבירו . ופירקו כמה פירוקין . אם לח הוא לא יקנח בו שמניאו לידי תרתוניות ואם יבש מותר . **אימא** אם קינח בו חבירו מצד א' מקנח הוא מצד אחר . ואם קנח חבירו משני צדדיו הרשש . אבע"א אפי' צרור שהוא קינח בו כבר גם עכשיו דוחר ומקנח ביה . ואם חבירו קינח בו בא הוא לידי תרתוניות : **אל אביי לרב יוסף** *) פיין מדון שדך קף מ' .

רב נסים גאון

את ביתו בסיד אלא אם כן עירב בו חול וכר' הדבר שנהם אישר דבר זה הוא מה שאירע לישראל בבית שני מחמת מישמש הרשע ועיקר דיליה הוא בחשמונאי מושה בפולמוס של מישמש על עשרות כלות וכו' ושלא יסיד אדם את ביתו בסיד ובביצת הסיד עירב בו חול או תבן הרי זה מותר ר' יהודה אומר עירב בו חול הרי זה מרכסיד ואפור עירב בו תבן הרי זה מותר : **סליק המוציא יין**

מדן להעלותם לגג·פי׳ בקונט׳ מי חיישינן למרחת יחירחת וקשה לר״י ל״ל דאפרך (ג) דלאמר ליטול קיסם מטלפיו תיקשי לכולה שמעתין דצרי למעטל לבנים מקורזות ונרתה לר״י דהכא מצמיית ליה מטום דבית הכסא קרוב על הגג ויכול להכין שם מע״ש ומהדר ליה דלמ״ד שרי ולהכי פריך ליה (ד) דלאמר למעטל קיסם מטלפיו לפי שהיה יכול להחזיר מלחמוד לאכל לכולה שמעתא לית ליה הכא דלמ״ד שרי אפילו לכתחלה היה לפנות בשדה ובית הכסא רחוק ולא לחרחה דבגג להכניס שם מע״ש וגם שם יזהיר שמא יקחם לחר* :

וחכמים אומרים לית ליה חלת מן החטה כו׳ · ברלה לר״י דלאו דוקא מן החטה אלא מן הרלוי לחטה ליכא למימר דכשחיט בחטה לאכול חגב קרקע להא חגן בהמניח כדי יין (ניפה דף לג:) וחכמים אומרים מגבב מטלפיו ומליך חלמת לאו בעל הוא והא דלא קרו ביקסם לחטה שיניו חלת להליך מטום דסכרי לית ליחטו עליס חלת להסקה אבל בדבר הרלוי לחטה בהמה שרי אפי׳ לחטה שיניו ור״ל דאמר הסם טעל חדם קיסם מטלפיו לחטה שיניו ומגבב מן החגר ומליך סבר דמה שבבים מוכן לכל מה שירלה אפי׳ לחטה שיניו אבל שבחגר ליטו מוכן חלת להסקה:

והניחן ע״ג יחדום מיחייב משום טולם · הלי מיחייב משום מדדום מדרבנן כדפירש בקונטרס מדסברי ריש לקיש וקשה לר״י דלמרי׳ בפ״ק דגיטין (דף ז:) ת״ר *יוחנן עליך נקוב המוכח ע״ג יחדום בחטו למחלוקת ר״י ורבנן דלר״י פטור מן המעבר דלמפליג בין פסיפה גומחה לשחיפה גומחה ולרבנן מייב אפי׳ בשחיפה גומחה ולא היה ע״כ לך לקמרי רבנן חלת דבפסיפה דלא מפסיק ליה אבל עליך דמיפסיק ליה לרבנן מדו דלא בשמעתין משבינן ליה כשמוכר מדלוריימה לפי׳ הניחו על גבי יחדום ולא מייחיב משום טולם חלת מדרבנן ולרלה לר״י דשמעתין לית סברא דמוקי דרבה להחסם*:

והאמר ר׳ יוחנן הלכה כשחם משנה כו׳ · ות״ת והא בהגוזל קמח (ב״ק קי׳) ובפ״ק דמס׳ ע״ז (דף ז׳) אמר בתרי מסכתות אין סדר למשנה והכל שוה בכויר ופעונחת בפרק שני דביצה* (דף כב:) ר׳ יהודה חומר כל הכלים אין נערכין חוץ מן המגלה שנכתבה ואין הלכה כשחם דשמא שחם וחח״כ מחלוקת היח ואין לומר לר׳ יוחנן לפי׳ שחם וחח״כ מחלוקת הלכה כשחם ומיהו לר׳ יוחנן דלמר לך לית לן חד לקימחים שחם וחח״כ מחלוקת היח ואין הלכה כשחם ומיהו לרבינו שמואל מוולדון דבמחלוקת וחח״כ שחם בחדא מסכת לכ״ע הלכה כשחם בפרק בפ״ק דמס׳ ע״ז (דף ז׳) בחא דפסיק כר״י דכל המשנה יחו על התחומה פשיטה דמחלוקת וחח״כ שחם הוח חלת בתרי מסכתות כל חמורלי דאין הלכה כשחם ור׳ יוחנן חית ליה דלחי׳ בתרי מסכתות הלכה כשחם לח שחם במחני׳ ומחלוקת בברייתא דמסחמת שחם לבסוף ואין לנו לומר שחם רבי קודם ושוב חזר ממה שפסק ולחמורלי ניחה חלינה דרבי יוחנן כדחמר בחלו מרפיס (חולין דף מב·):

הדרן עלך המוציא יין

הסדא *מהו להעלותם אחריו לגג? א״ל *נדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה יתיב מרימר וקאמר לה להא שמעתא, איתיביה רבינא למרימר *ר׳ אליעזר אומר נוטל אדם קיסם משלפניו לחצות בו שיניו וחכמים אומרים לא יטול אלא מן האבוס של בהמה הכי השתא התם אדם קובע מקום לעבודה הבא אדם קובע מקום לביח הכסא! אמר רב הונא יאסור לפנות בשדה ניר בשבת, מאי טעמא: אלימא משום דושא, אפילו בחול נמי, ואלא משום עשבים והאמר ריש לקיש צרור שעלו בו עשבים מותר לקנח בה והתולש ממנה בשבת חייב חטאת, אלא דילמא נקיט מעילאי ושדא לתתאי ומיחייב משום דרבה–*דאמר רבה [ב] היתה לו גומא וממנה: בביח חייב משום בונה בשדה חייב משום חורש. ונפא ר״ל צרור שעלו בו עשבים מותר לקנח בה והתולש ממנה בשבת חייב חטאת, אמר רב פפי ש״מ מדר״ל האי פרפיסא שרי? לטלטולי מתקיף לה רב כהנא אם אמרן לצורך, יאמרו שלא לצורך? אמר אביי פרפיסא הואיל ואתא לידן *לימא ביה מילתא *היה מונח על גבי קרקע והניחו על גבי יחידות מיחייב משום תולש היה מונח על גבי יחידות והניחו על גבי קרקע חייב משום נוטע, א״ר יוחנן אסור לקנח בחרס בשבת מאי טעמא: אלימא משום סבנה אפילו בחול נמי, ואלא משום השתא נימין, אפי׳ בחול נמי לא, ואלא משום השתא רב נחן בר אושעיא: גברא רבה אמר מילתא נימא בה טעמא–לא מיבעיא בחול דאסור אבל בשבת הואיל ואיכא תורת כלי עליו שפיר דמי, קסבר רבא מתני׳ לה משום השתא נימין וקשיא ליה דר׳ יוחנן אדר׳ יוחנן מי א״ר יוחנן אסור לקנח בחרס בשבת אלמא דבר שאין מתכוין אסור והאמר *ר׳ יוחנן הלכה כסתם משנה *ונתן *נזיר חופה ומפספס אבל לא סורק, מחוורתא כדרב נחן בר אושעיא, מאי בשפים? כי הא *דרב חסדא ורבה בר רב הונא הוו קא אזלי בארבא, אמרה להו היא מטרוניתא אותבן בהדייכו ולא אותבוה, אמרה אידי מילתא אסרתה לארבא, אמרו אינהו מילתא שריוה, אמרה להו: מאי איעביד לכו דלא

מאי ״מהו להעלותם אחריו לגג״? א״ל נדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה יתיב מרימר וקאמר לה להא שמעתא, איתיביה רבינא למרימר *ר׳ אליעזר אומר נוטל אדם קיסם משלפניו לחצות בו שיניו וחכמים אומרים לא יטול אלא מן האבוס של בהמה הכי השתא התם אדם קובע מקום לעבודה הבא אדם קובע מקום לביח הכסא! אמר רב הונא יאסור לפנות בשדה ניר בשבת, מאי טעמא: אלימא משום דושא, אפילו בחול נמי, ואלא משום עשבים והאמר ריש לקיש צרור שעלו בו עשבים מותר לקנח בה והתולש ממנה בשבת חייב חטאת, אלא דילמא נקיט מעילאי ושדא לתתאי ומיחייב משום דרבה–*דאמר רבה [ב] היתה לו גומא וממנה: בביח חייב משום בונה בשדה חייב משום חורש. ונפא ר״ל צרור שעלו בו עשבים מותר לקנח בה והתולש ממנה בשבת חייב חטאת, אמר רב פפי ש״מ מדר״ל האי פרפיסא שרי? לטלטולי מתקיף לה רב כהנא אם אמרן לצורך, יאמרו שלא לצורך? אמר אביי פרפיסא הואיל ואתא לידן *לימא ביה מילתא *היה מונח על גבי קרקע והניחו על גבי יחידות מיחייב משום תולש היה מונח על גבי יחידות והניחו על גבי קרקע חייב משום נוטע, א״ר יוחנן אסור לקנח בחרס בשבת מאי טעמא: אלימא משום סבנה אפילו בחול נמי, ואלא משום השתא נימין, אפי׳ בחול נמי לא, ואלא משום השתא רב נחן בר אושעיא: גברא רבה אמר מילתא נימא בה טעמא–לא מיבעיא בחול דאסור אבל בשבת הואיל ואיכא תורת כלי עליו שפיר דמי, קסבר רבא מתני׳ לה משום השתא נימין וקשיא ליה דר׳ יוחנן אדר׳ יוחנן מי א״ר יוחנן אסור לקנח בחרס בשבת אלמא דבר שאין מתכוין אסור והאמר *ר׳ יוחנן הלכה כסתם משנה *ונתן *נזיר חופה ומפספס אבל לא סורק, מחוורתא כדרב נחן בר אושעיא, מאי בשפים? כי הא *דרב חסדא ורבה בר רב הונא הוו קא אזלי בארבא, אמרה להו היא מטרוניתא אותבן בהדייכו ולא אותבוה, אמרה אידי מילתא אסרתה לארבא, אמרו אינהו מילתא שריוה, אמרה להו: מאי איעביד לכו דלא

מדכתיב: **מקום כבנה**. דלמקמן בשמעתין: **מקרם נימין**. ומשמיע ליה חת השיעור מפני שהוח חדוד: **דבר שאין מתכוין הוא**. ור׳ יוחנן לחמר דבר שחינו מתכוין בשמעתין: **גם מיבעיא ליה**. חתין ליסור מלטול בגרוגרות לחסור לקנח בחרס משום דשפים שהרי יכול לקנח בגרור: **אבל נשבח הוא לו ומיבעי ליה**. לחתות בו חור או לחסוף מים מגבח לימח שפיר דמי למוטב שיקנח בו מלטלטל גרור: **קמ״ל**. דלח לי משום סבנה לי משום כשפים: **הוסף**. מחליק שערו: **ופספסם**. קרפיד: **אבל לא סורק**. בשסרק דודלי משיר שיער ומודה ר׳ שמעון בפסיק ריסיה ולח יחזיר **אבל חוסף ומפספס** פעמים שחינו משיר, וכשמשיר דבר שחין מתכוין מוסר: **מערוניסם**. נכריח היסה: **ממרי מילתא**. דכשפים ולסרסה לחרבה ולח זסה ממקומה: **ממרי מיבעי מילתא**. מל ידי שם מהרה(ג) : דלח

מסורת השים

[לקמן מה: ע״ש ושם]

ביאה לג. ע״ש תוספתא דביאה פ״ג

[לעיל עג: ע״ש]

הגהות הב״ח

(ה) רש״י ד״ה ופתולם ממנו וכו׳ גידולו הוא (ולפ״ש וכו׳ ספר) תל״מ וכ״כ ס״ח ליתי: (ב) ד״ה ממרי לחטה וכו׳ שם מכתב . כ״כ ונס׳ כל מכשר מחלוקת דף קי ד״ה כ״ש פי׳ זה : (ג) תוס׳ ד״ה מכו וכו׳ מל דפריך מהא דלמסר ליסול : (ד) בחיי׳ ולפכי פריך ליה מסל דלמחר :

[לעיל מז. ושם]

לעיל כ: מיר מכ.

חולין קה:

גליון השים

גמ׳ ומנן מיר תוסף. עי׳ פ״ק מ״ו דכלאים כ״ה ע״ב שם : רשי״ד ד״ה חייב משום תולש וכו׳. חייב נמי חלת דוקא חלת לסור וכדחמרי לעיל דף פ ע״ב מלי חייב מכת מרדות :

מדו להעלותם לגג · פי׳ בקונט׳ מי חיישינן למרחת יחירחת וקשה לר״י ל״ל דאפרך (ג) דלאמר ליטול קיסם מטלפיו תיקשי לכולה שמעתין דצרי למעטל לבנים מקורזות ונרתה לר״י דהכא מצמיית ליה מטום דבית הכסא קרוב על הגג ויכול להכין שם מע״ש ומהדר ליה דלמ״ד שרי ולהכי פריך ליה (ד) דלאמר למעטל קיסם מטלפיו לפי שהיה יכול להחזיר מלחמוד לאכל לכולה שמעתא לית ליה הכא דלמ״ד שרי אפילו לכתחלה היה לפנות בשדה ובית הכסא רחוק ולא לחרחה דבגג להכניס שם מע״ש וגם שם יזהיר שמא יקחם לחר* : **וחכמים** אומרים לית ליה חלת מן החטה כו׳ · ברלה לר״י דלאו דוקא מן החטה אלא מן הרלוי לחטה ליכא למימר דכשחיט בחטה לאכול חגב קרקע להא חגן בהמניח כדי יין (ניפה דף לג:) וחכמים אומרים מגבב מטלפיו ומליך חלמת לאו בעל הוא והא דלא קרו ביקסם לחטה שיניו חלת להליך מטום דסכרי לית ליחטו עליס חלת להסקה אבל בדבר הרלוי לחטה בהמה שרי אפי׳ לחטה שיניו ור״ל דאמר הסם טעל חדם קיסם מטלפיו לחטה שיניו ומגבב מן החגר ומליך סבר דמה שבבים מוכן לכל מה שירלה אפי׳ לחטה שיניו אבל שבחגר ליטו מוכן חלת להסקה: **והניחן** ע״ג יחדום מיחייב משום טולם · הלי מיחייב משום מדדום מדרבנן כדפירש בקונטרס מדסברי ריש לקיש וקשה לר״י דלמרי׳ בפ״ק דגיטין (דף ז׳) ת״ר *יוחנן עליך נקוב המוכח ע״ג יחדום בחטו למחלוקת ר״י ורבנן דלר״י פטור מן המעבר דלמפליג בין פסיפה גומחה לשחיפה גומחה ולרבנן מייב אפי׳ בשחיפה גומחה ולא היה ע״כ לך לקמרי רבנן חלת דבפסיפה דלא מפסיק ליה אבל עליך דמיפסיק ליה לרבנן מדו דלא בשמעתין משבינן ליה כשמוכר מדלוריימה לפי׳ הניחו על גבי יחדום ולא מייחיב משום טולם חלת מדרבנן ולרלה לר״י דשמעתין לית סברא דמוקי דרבה להחסם*: **והאמר** ר׳ יוחנן הלכה כשחם משנה כו׳ · ות״ת והא בהגוזל קמח (ב״ק קי׳) ובפ״ק דמס׳ ע״ז (דף ז׳) אמר בתרי מסכתות אין סדר למשנה והכל שוה בכויר ופעונחת בפרק שני דביצה* (דף כב:) ר׳ יהודה חומר כל הכלים אין נערכין חוץ מן המגלה שנכתבה ואין הלכה כשחם דשמא שחם וחח״כ מחלוקת היח ואין לומר לר׳ יוחנן לפי׳ שחם וחח״כ מחלוקת הלכה כשחם ומיהו לר׳ יוחנן דלמר לך לית לן חד לקימחים שחם וחח״כ מחלוקת היח ואין הלכה כשחם ומיהו לרבינו שמואל מוולדון דבמחלוקת וחח״כ שחם בחדא מסכת לכ״ע הלכה כשחם בפרק בפ״ק דמס׳ ע״ז (דף ז׳) בחא דפסיק כר״י דכל המשנה יחו על התחומה פשיטה דמחלוקת וחח״כ שחם הוח חלת בתרי מסכתות כל חמורלי דאין הלכה כשחם ור׳ יוחנן חית ליה דלחי׳ בתרי מסכתות הלכה כשחם לח שחם במחני׳ ומחלוקת בברייתא דמסחמת שחם לבסוף ואין לנו לומר שחם רבי קודם ושוב חזר ממה שפסק ולחמורלי ניחה חלינה דרבי יוחנן כדחמר בחלו מרפיס (חולין דף מב·):

הדרן עלך המוציא יין

רבינו חננאל

ירדו עליהן נשמים תמשמש מהן · כך שמעתי מירדשו שאם נראו לו אבנים מקורלות דבוק עם הקרקע מורידה נשמים · והוי משמש · דתניא התם נמשמש ואין עושין מירות מי חיישינן שמא יהא(כאות) [כהטה]אי בחוהן ואמור אם היה רישמן ניכר של אבנים מותר לו ליטלן ולקנח בהן:זכי שרא רב חסדא להעלותו אחריו לגב דקאמר נדול כבוד הבריות : איתיביה רבינא למרימר וחכ״א אינו נוטל קיסם לחצות בו שיניו · אלא מן האבוס של בהמה: מאי

מעמא מנאי שרחא מהן · הבא נמי לא יטול אבנים לקנוח · אלא מרשות שנעבוד בו · ולא יעלה לגג · א״ל מרימר הכי השתא · אדם קובע מקום לעבודה · ומאי דליתיה התם לאו מהן הוא · אבל בית הכסא לא דזה ונילון דקבוען ליה מקום · והלכך מן כל היכא דשקיל מהן הוא : **אמר** רב הונא אסור לפנות בשדה ניר בשבת · פירוש ניר[ה] · תרישה · כדכתיב ניר לכם ניר · ותניא נרשנה קרע שנתים · ס״ם אי משום (דרשה) [דושה] שלא יוזק את בעל השדה · אפי׳ בחול אסירי · אי משום עשבים הא אמר ר״ל מותר לקנח בו אלא משום דשקיל מן מוליא ושדי בי ניצא · ומיחייב משום דרבה : **אמר** *) רב פפי שמע מינה מדר״ל האי פרפיסא שרי למטלטלה בשבת · פי׳ פרפיסא פיים גדול · כהאי דאמרינן (אוהרין) [לעיל] מאי פיים א״ר זירא (קרשינן) [כרשינן] בבלייתא דזרועין עליו זרעונים בשפים ווולתן וצמחין ודשמה לצרור שעלו בו עשבים · ולשון (פרסי) [פר] דהכא מלשון פרסי בכנעי יונה · אף הזרע הצומה עליו נקרא פר וזהו פרפיסא · וכיון דקא אמר ר״ל מותר לקנח בו קא משמע מינה רב פפא דשרי למטלטל : **מתקיף** לה רב כהנא אם אמר לצורך יאמרו שלא לצורך · הא קאמר ר״ל מותר לקנח אבל למטלטל שלא לצורך לא שרי · והלכך לא צריכנן לדרב פפא : **אמר** אביי האי פרפיסא הואיל ואתא לידן נימא ביה מילתא . היה מונח ע״ג קרקע והניח על גבי יחדות חייב משום תולש כי כשוודעין אותו עשרן לו מקום כמו כן או כמו שליים שיושב עליו שיעור שניה ע״ג קרקע ואשר שהוא משרש שם ומתחבר

דלא מקנמיה כספא. שתוכל לעשות לכם כספים: ולא קטיל לכו כיסא דמניכו. ויהין לתת הוצין כיסה בבגדיכם: ולא מכיל לכו ירקא מכיסא דמאכר גינתא. יהין לתת מוליחין שום וכרישה וכלל מלגודין הגנעים ותוכלים ללת לתת מחיצין התגודה תחילה ע"מ כל הני קשה לכספים: מוסיב לי במילי דעלמא. משיבני לפניו בדברי תכ שתיט תורה: ולא ליפיב בפדים. במהרה ובחוזק לפי שעפתה הקנב בחקה ויתקיון שיני הכרכשתא ויוצאת: ולא ליערה עפי. פלייטבר"ת בלע"ז: מקנח בצרור. בשעת ע"פ דלתו בר שלמול הוא בעלמא: ואינו מקנח בצרור. שהעשבים למיס ותוכיון לת הכשר ורבוטיו מפרכים משום תליכה ואיני יודע מהו לתי בעשבים מתוברין מי ליכא מלן לתרי, וכמדומה לתי למוקמי לה בממוברין ומקנח בהן בתיבורן: ואינו מקנח בצרור. ללתי בר שלמול הוא הלכך מקנח בעשבים בשהן במחובר ולא יוחס ומשום שימום במחובר לא מיתסר כדלתמרי' בגיטין בפרק ג' (דף לד:) ללא לתסרו ללת בחילן ובקנים (ג) עוזרדין לפי שהן קשין: שיניו נוגרות. שיני הפה מכרכשת: נחין. לין לור שולם בו: רוח רעה. ריח הפה שהוזל מרקב במעיים ויולא ריח דרך פיו: רוח ונסמא. כל עופו מסריח בזיעה מסרים שהריח נבלע בבשרו ובתכריו והוה בו לזיעה מזוהמת: ואינו יכול לפנות. שלין הקנב נפתח: יסתלק לנדדין. כשבדק עלמו בזיוים זו יסתלק לזיוים לתרת ויבדוק: טייעא. ישמעתל: סנכנכא לפטוטא קבא. וגנלי הוא לו לתם ילמוך לפתוך תל הסטודה ולפטוטא: עפעים. ישתין בין פעם לפעם ויבדוק: מתני' כין פיס לתברו. כשתסדרין פלימין ועשוחים וקוטות ושוטין סוחר של קורום על התרן ויש חלל בין זה לזה סומכן מתחתיו שלא יתנקו: וכר נדבר. דתרם תציב בתחיית תור: נפטוף. לדלות ותכיון תפסי שובל (ישעיה מז) תפסי מים שעל הגתיבה שתפטרכי הגתמים ובריעת בהרוח: מגבא. גומת שמים שקבלין בתוכה: גמ' (ג) מפתברא שיעורא דרבי יוסי נפיש ומקרא שיעורא דר' מאיר נפיש. שלתקפתא היא לשמר לפי דבריהם גרלה שרבי מאיר מחמיר דשמר לחתוך בו תור ולא פי' שיעורא, ותרם מרתת חזי לחדא גחלת ואילו לקבל רבינים מים נפיש שיעורא, וכי מעיינת בקרא (לחתוך מים' זוטר דאי ס"ד לחתוך מים נפיש לייט לה שלא יותר בה לתפילו כלי קטן והדר שמר כלי גדול וכי דרך המקלים כן: אמר אביי. דקאמר רבי מאיר לחתוך תור מיקידה גדולה קאמר שתפילו גחלת קטנה אינו רלוי לחתוך בה שלא בתרם גדול מפני שהוא נכוה: שפיר קאמר ר' יוסי. דמדלייט לה בה ע"מ דחזי: מפיני מידי דלא מצית. כגון לחתוך מים לא ליתכתב בה ולעולם לא תציב שיעורא שלא לחתוך תור:

הדרן עלך המוציא יין

אמר רבי עקיבא משום ר' אלעזר לעבודה זרה שתטמאה במשא כנבלה שנאמר תורם כמו דוה צא תאמר לו: מה נדה מטמאה במשא אף עבודה זרה מטמאה במשא: גמ' תנן התם כי שהיה (ד) ביתו סמוך לעבודה זרה ונפל אסור לבנותו, כיצד יעשה? כונס לתוך שלו ד' אמות ובונה היה

דלא מקנח לכן בחספא ולא קטיל לכו כיגא אמנייכו ולא שליף לכו ירקא ואביל לכו מבישא דאסיר גינאה: אמר ליה רב הונא לדבה בריה מאי טעמא לא שכיחת קמיה דרב חסדא דמחדדן שמעתיה? אמר ליה מאי איזיל לגביה דכי אזילנא לגביה מותיב לי במילי דעלמא-א"ל מאן דעייל לבית הכסא לא ליתיב בהדיא ולא *ליטרח טפי דהאי כרכשתא אתלת שיני יתיב דילמא משתמטא שיני דכרכשתא ואתי לידי סכנה א"ל הוא עסיק בחיי דבריתא ואת אמרת במילי דעלמא ב"ש זיל לגביה. היו לפניו צרור וחרס רב הונא אמר מקנח בצרור ורב חסדא אמר מקנח בחרס ואין מקנח בצרור מיתיבי היו לפניו צרור וחרס מקנח בחרס ואין מקנח בצרור תיובתא דרב הונא? *תרגמא רפרם בר פפא קמיה דרב חסדא אליבא דרב הונא באוגני כלים: היו לפניו צרור ועשבים רב חסדא ורב המנונא חד אמר מקנח בצרור ואין מקנח בעשבים וחד אמר מקנח בעשבים ואין מקנח בצרור מיתיבי *[ג]המקנח בדבר שהאור שולטת בו שיניו התחתונות נושרות: לא קשיא הא בלחין הא ביבשין הנצרך לפנות *ואינו נפנה רב חסדא ורבינא חד אמר רוח רעה שולטת בו וחד אמר רוח זוהמא שולטת בו תניא כמאן דאמר רוח זוהמא שולטת בו *דתניא הנצרך לנקביו ואוכל דומה לתנור שהסיקוהו על גב אפרו וזו היא תחלת רוח זוהמא הוצרך ליפנות ואינו יכול ליפנות אמר רב חסדא יעמוד וישב יעמוד וישב רב חנן מנהרדעא אמר יסתלק לצדדין רב המנונא אמר ימשמש בצרור באותו מקום ורבנן אמרי יסיח דעתו, אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי כל שבן דכי מסח דעתיה לא מפני? אמר ליה יסיח דעתו מדברים אחרים אמר רב ירמיה מדיפתי לדידי חזי לי ההוא טייעא דקם ויתיב וקם ויתיב עד דשפך כקדרה *ת"ר הנכנס לסעודת קבע יהלך ד' פעמים של ארבע ארבע אמות ואמרי לה ד' פעמים של עשר עשר אמות ונפנה ונכנס וישב במקומו: מתני' **דרס כדי ליתן בין פצים לחברו דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר כדי לתתות בו את האור רבי יוסי אומר כדי לקבל בו רביעית, אמר רבי מאיר אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר °לא ימצא במכיתתו חרש לחתות אש מיקוד אמר ליה רבי יוסי *משם ראיה °ולחשוף מים מגבא(ה): גמ' (איבעיא להו שיעורא דרבי מאיר נפיש או שיעורא דרבי יוסי נפיש) מסתברא שיעורא דרבי יוסי נפיש ומקרא שיעורא דרבי מאיר נפיש, ראי סלקא דעתך שיעורא דרבי יוסי נפיש-ליט לה במגא זוטרא והדר ליט לה במגא רבה: אמר אביי [מתני' נמי] לחתות אש מיקידה גדולה: רבי יוסי אומר משם רבי יהיה: שפיר קאמר ליה רבי יוסי לרבי מאיר? ורבי מאיר לא מבעיא קאמר: לא מבעיא מידי דחשיב לאינשי דלא לישתכח ליה אלא אפילו מידי דלא חשיב לאינשי לא לישתכח ליה:

אמר רבי עקיבא מניין לעבודה זרה שתטמאה במשא כנבלה שנאמר תורם כמו דוה צא תאמר לו: מה נדה מטמאה במשא אף עבודה זרה מטמאה במשא: גמ' תנן התם כי שהיה (ד) ביתו סמוך לעבודה זרה ונפל אסור לבנותו, כיצד יעשה? כונס לתוך שלו ד' אמות ובונה היה

אמר רבי עקיבא מניין לעבודה זרה כו'. משום דכתיב למיתני מניין שתטמאה במשא כנבלה. שתטמא מת: גמ' תנן התם כי שהיה ביתו סמוך וגו'. בעבודה זרה משתניא: כותלו סמוך לעבודה זרה. שהיה לותו כותל משיל לתך לבית עבודה זרה: תלמוד. דקתני לעבודה זרה.

ב א מיי׳ פ״ח מהלכות שבת ומוסב פ״ג ה׳:

[ועיש תוס׳ ע״ז מז: ד״ה תכניו]

ג ב מיי׳ פ״ז מהלכות שבת הלכה ג:

ד ג שם הלכה ב:

טוהרת ע״ז

א ו. בגדה
ב. כשרץ
ב ו. כגגע
ב. מ שא
ג. אבן מ מ א

תלמר קרא ג״ל נכריכו כנ״ל רש״י ומ״ב דלפני תוס׳ לא היה כתוב כאן מימרא דרבה ולכן לא מרש״י תוס׳ נעיל ותמר לנה

חיצי מקרים הגרי״ל

היה שלו ושל ע״ז נידון מחצה על מחצה. אבניו ועציו ועפריו מטמאים בשרץ שנאמר °שקץ תשקצנו וגו׳ רבי עקיבא אומר בנדה שנאמר °תזרם כמו דוה מה נדה מטמאה במשא אף ע״ז מטמאה במשא אמר רבה אמר קרא נבריהו מינך כור צא תאמר לו הכנס אל תאמר לו ואמר במשא דכ״ע לא פליגי דמטמאה דהא אתקש לנדה כי פליגי באבן מסמא רבי עקיבא סבר כנדה מה נדה מטמאה באבן מסמא אף ע״ז מטמאה באבן מסמא ורבנן סברי כשרץ מה שרץ לא מטמא באבן מסמא אף ע״ז לא מטמאה באבן מסמא ולר׳ עקיבא למאי הלכתא איתקש לשרץ? לטשמשי, ורבנן למאי הלכתא איתקש לנדה? למשא ולוקשה רחמנא לנבלה? אין הבי נמי °אלא מה נדה אינה לאברין °אף ע״ז אינה לאברין ואלא הא דבעי רב חמא בר נוריא °ע״ז ישנה לאברין או אינה לאברין° תיפשוט ליה מהא דלרבנן אינה לאברין? רב חמא בר גוריא אליבא דרבי עקיבא בעי לה. אמר באבן מסמא רב״ע לא פליגי *דלא מטמאה כי פליגי במשא: רבי עקיבא סבר בנדה מה נדה מטמאה במשא אף ע״ז מטמאה, במשא ורבנן °סברי כשרץ מה שרץ לא מטמאה במשא אף ע״ז לא מטמאה במשא ור״ע למאי הלכתא איתקש לשרץ? לטשמשי, ורבנן למאי הלכתא איתקש לנדה? מה נדה אינה לאברים אף ע״ז אינה לאברים ורבי

סיפ שלו ושל ע״ז. סיפה חלי מקום הכותל של ע״ז: **נדון ממנו של ממנו**. המחלה שלו נחשבת כחרבן לחמות של כניסה לפי שמייבוהו חכמים להרחיקו ממנו לחרבן לחמות ולוכנם טולו במוך שלו: **שקץ תשקצנו**. לשון שקץ כשרץ שחיטו ממחת כמשא: **נדה ממחת כמשא**. תורה אור לחדם הטמחה לחיחקק לזב והדוה כנדתה והזב לח זובו וגו׳ (ויקרא טו) וחד מטמא כמשא דכחיב (שם) וכל הנוגע בכל לחבר יהיה טחחיו יטמא עד הערב והטהרה לחוסה וגו׳ לף כחן שממנו לוסה: **כאבן ממנו**. חבן שממנו על גבי יחידות וכלים מחחיה כדכחיב (ויקרא ו) והיחית חבן חדל ושמח על פוס גוכח ונדה לו זב יוכבין עליה חע״פ שלח הכבידו על הכלים, טומחים הכלים דכחיב °כל חבר יהיה חחחיו: **נמשמשין**. שחין הכלים המשמשין מטמחים לח כמשח ולח בחבן מסמח: **נמשח**. חבל לח לחבן מסמח דלהכי יהחי היקוח דכחיב: **ולוקשה לנבלה**. לחיח נה משח ולים נה חבן מסמח והכי עדיף דיכו לח לריך לחקושה לכרן למטעמי מחבן מסמח: **לימה לאברים**. חס נחחך חבר ממנה מטמח כמשח וכהחל משום חורת חבר מן המי חבל לח משום חורת חבר חבל מן הנבלה וכפקא מיבה דלח מטמח בחבן מסמח: **לף ע״ז לימה לאברים**. כגון ע״ז של חולות. חבר חבר ממנה לית מטמח כלל משום ע״ז: **דכתני רב ממנ**. לקמן (דף פב:): **לפניכם דרכי מקיבא בתי נף**. דלחקשה לנדה (*למשח) מי חמריק להא נמי חיקוח לו דילמח לחומרא מקשין לקולא לח מקשין: **דלא ממנחה**. דהא חיקוח לכרן וכרן כחיב מגע ולא כחיב משח: **למשמשיה**. חיכולא היא: ורבי

אבנין ועציו ועפריו מטמחים כרכן. ולפי׳ למ״ד בפ״ג דמסכת ע״ז (דף מח:) ע״ז שנשתברה מלחיה מותרת הא מוקי לה בירושלמי כגון שהשתחוה לכל חבן וחבן ולכל עץ ועץ ולכל עפר **אמר** רבה דהוי ע״ז שלימה* : ומפר דהוי ע״ז שלימה דמטמחה דהא לחיקוח נמדה. קשה לר״ח מ״ע דרבנן לי לית להו הא דמשמח בכוח שמעחין (דף פב:) דומחה דע״ז דרבנן היא ולקולא מקשין ח״כ לחמי ממחה במשח נימח דהיקוח דנדה דחינה לחיכרים ויקוח דכרן דלח ממחה במשח ולי סברי רבנן דלחומרא מקשין חימח לחהי היקוח דנדה לטמוחי בכחבן מסמח ודכרן לטמוחי בכעדשה ולר׳ עקיבא נמי לי לחומרא מקיש חמחי לילמריך למימר דהיקוח דכרן למשמשים לימח לטמוחי בכעדשה ולי לקולא מקיש לח ממחה לפילו במשח והיקוח נדה לחינה לחכרים וכן לר׳ חלעזר חליכא דר׳ עקיבא ורמה לר״ח דגרסי׳ לעיל בספרים חמר רבה חזרם דחמר *קרא ככריהו מיכך מזר לח, חחמר לו הכנס לא חחמר לו פירוש כיון דכחיב ככר בריחה ומטמחה חח לפוי פסילי כסחך וגו׳ ל״ל הו למימר מזרם ומה לזה חלח לומר שממח יש להרחיק ולחח למימר לע״ג דשחר קרחי דרשות לקולא משום דטומחה ע״ז דרבנן מכלה לילפינן לחומרא מ״ם קחמר רבה לכ״ע ממחה במשח לחיים להו דרשה דזרם ולרבנן נמי הויה ממחה בחבן מסמח כנדה לי לחו דממעטין מדלימקה לכרן

באבן מסמח. פי׳ בקונטרס חבן מוכחח על גבי יחידות ונדה יוכבח עליה וכלים חחח החבן ומסח מוכל חבר יהיה חחחיו וקחה דבח״כ מפיק חבן מסמח מוכל המכבב וקרח דכל חבר יהיה חחחיו מוקמינן בפרק בנות כותים (נדה לב:) לעניוטו של זב ובח״כ מוקי לה בחרבב ועוד דחי מוכל חבר יהיה חחחיו נפקה ח״כ לחפי׳ כלים שחין לחוש למכבב ומוכב וכח״כ מוכח בהדיח דכלים שחין לחויין למכבב ומוכב חין להם לחפי׳ טומחה קלה ועוד חממי נקט חבן לחפי׳ דף ע״ב יחידות נמי ומפרש ר״ח דחבן מסמח היינו חבן גדולה שהיח כבידה וחין הכלים מרגישים כובד הזב והנדה מחמח כובד החבן ומסמח היינו מבח גדולה *שבריכה שימה כלחחיב והיחית חבן חדל ושמח של פוס *גוכח לך קחה דבח״כ מרבה חבן מסמח מוכל המכבב משמע למרבה מטעם מכבב ומוכב וככל הש״ם משמע דהוי מטעם מבח דבמחני׳ קרי ליה מבח ובפ׳ בחרבת נדה (דף פב:) חנן הזב והזכה מטמחין במבח ומפרש בגמרח מלי מבח חבן מסמח וברים דם הנדה [נדה נה:] ממעט מדוה מחבן מסמח מוהטהח לוחס ובחוספחח דכלים חניח חין טומחה לכלי חרם חלח מחוירו ובהסחם הזב ע״ב חבן מסמח והיינו [הייט] מבח כדלחמר בהטוור והרוטב (חולין דף קכד:) לחטו טהח לחו היטב הוח משמע ע״ב חבן מסמח שהכלים ע״ב החבן דלח שייך כלל למכבב ומוכב ושוד למדלם כלי חרם טהור וי״ל דהח דחרבה בח״כ חבן מסמח מטעם מכבב ומוכב היינו כדחזב ע״ב החבן והכלים מחחיה לכל כמיך שהטהור לו רבעו מחח החבן הוי מטעם מבח שהטהור טוהח לח כשחלבנו על זב חחח החבן והכלים עליה ממח מטעם היסט דהיינו מבח הזב והיינו היסיט הזב ע״ב חבן מסמח דחוסחת ות״ח ברים דם הנדה (נדה דף נד:) דממעט דם הנדה ממכבב ומוכב מהיח יוכבח מלי פריך הו לי מה היח מסמח בחבן מסמח לף מדוה נמי מסמחה בחבן מסמח כיון דכבר מיעט מחבר היח יוכבח מדוה ממכבב ומוכב היכי סלקח דעחך הו למימר דמסמח בחבן מסמח ותו״ל דחבן מסמח נפקח לה מטוס דרשה חלח לוחלין ומסקין לחכי לימריך למימר דחסס למטוטי מדוה לף מחבן מסמח שהיח טומחה קלה: **ורבנן** סברי כבר כו׳. ות״ח חמחי לימריך כרן למטוטי חבן מסמח חיפוק ליה מדלימקה למח (לקמן דף פב:) וי״ל דכיון דגלי לן קרח דבכריהו מיקך כזר לחיים לן לחקשויי לנדה לחומרח לח הוה ממטטי ממח חבן מסמח בע״ז כיון דלימריך היקוח דמח בשיטר כזיח ח״ב לכדחמר בפרק גמר הדין (סנהדרין דף מז:) מה ע״ז במחובר לח מיטמרח לף קבר במחובר לח מיטמר: **ולרבי** עקיבא נמחי חלכתח חיקוח לכרן כו׳. חימה לר״י מחי קמיבעיח ליה הח לימריך לחפוקי שלח יטמח בחלל החת דמלמח לח יטפיק טוס קולח דהח כפי רב חמח בר גוריח בסמוך לי יבמה לחכרים חע״פ דנדה חינה לחכרים ויש לומר דלעניו בליכח בע״ז חומרח דמח שפיר יטפיק מנדה ולח״ב חפילו חומרח דנדה לחומרח קולח נמי חים לן למילף והח דמסקח ליה למעין חכרים משום דלח דמי לחכרי נדה חין לחדם יכול להחזירם, ולחכרי ע״ז מיהח חומן יכול להחזירם ח״ב הח דקחמר נמחי חלכתח וכן הח דקח משני ממסמשין הייטו חח״ל דילפינן קולח מנדה: **למשמשיה**. פירש בקונטרס חחין כליס המסמשין לע״ז ממחיין לח במשח ולח בחבן מסמח משמע לפי׳ נחו לפיכחקח לכרן הוי ממעי כפ״ז בחבן מסמח וחימה לרבנן לפיכחקח לכרן לח חמח למשמשיה מנלן דמסמשין לח ממעו במשח כמו ע״ז עלמה דלקמן קחמר רב חפי׳ לינבח דרבה מסמשין בין הן שהסיטו לחכרים בין לחכרים שהסיטו חותן טהורין ונרחה לר״י דפי׳ נחו לפיכחקח מסמשין לכרן לח הוה ממעיק להו כלל ורבנן דממעו למסמשיה מדכחיב מקקנו כי חרס הוח משמע כל דבר שהוח חרס פירש שחסור בהנחה הוי כרן ומסמשין חסור בהנחה וכוה לח יחייבב פי׳ הקונטרס דמכי חרס הוח לח משמע למעוטי מסמשין דלח משמ במשח דלין שום יסור לכך לכל הח דמסמשיה ממח משמע שפיר: **ולוקשה** רחמנח לנבלה. חמחי דהוקשה למח ליכח למיפרך לוקש נבלה דהח מינטריך למח לכדדרשינן בנגמר הדין ובקונט׳ פי׳ דהכי פריך בחר הכי ולוקשה רחמנח לנבלה משום דלח נח לריך לחקושה נבלה ומו לח לריך לחקושה לכרן דהשחח נמי לח לריך לחקושי משום דלר׳ חלעזר ל״ג ור״ע למחי חלכתח לימקח לכרן למסמשיה דהח מינטריך למעוטה מחבן מסמח כדחמר כ״ע לח פליגי דלח מטמח בחבן מסמח דהח לימקח לכרן ויש ספרים דל״ג דהח לימקח לכרן ולפי זה מינן למימר דטעמח דר׳ חלעזר כ״ע לח פליגי דלח מטמח בחבן מסמח דלח חיקוח לכרן לח בלח שום יסור לח מחמרינן כולי הח׳ לטמחות בחבן מסמח ולפי זה גרסי׳ שפיר ור״ע למחי חלכתח כו׳ והח דפריך בחר הכי ולוקשה רחמנח לנבלה לח פריך לוקשה לנבלה ומו לח לריך לחקושה לכרן דהשחח נמי לח לריך לחקושי משום הכי לכרן חלח הכי פריך דהוה ליה טפי לחקושה לנבלה דלמיח ממם לנבלה לבל לנדה לח דמיח דנדה מטמחה בחבן מסמח מחמ״כ בע״ז:

מיקיבי

על פוס גוכח שבריכה שימה וחחחיו לך קחה כנ״ל רש״ל

רבינו חננאל

ראשונה אליבא דר״ע ושאינה טלולה לדברי הכל תניא אימליגו רבה ור׳ אלעזר אליבא דר״ע ורבנן. רבה סבר דלרבנן לא מסמיא ע״ז באבן מסמא. ומ׳ אבן מסמא בגון *) אבן (שומא) [שומה] על מושב ועל האבן ע״ז ונישלה ע״ז ונישלה ואבן. יבא אדם וישב על אותו מושב ואחר היא דבתיב והישוב על הכלי אשר ישב עליו הזב. ואנן אלה אשר ישב על שפרה מדעות וה ע״ב וה אפילו ע״ב אבן מסמא. דאע״ג דהא בוב אמורה נדה נמי ומושב נדה מסמא באבן מסמא. דאמר רבה דסבר ר׳ עקיבא ע״ז כנדה. אבל לענין משא סבר רבה דאפילו רבנן מודו שהיא מסמאה במשא. ור׳ אלעזר סבר. באבן מסמא כולי עלמא לא פליגי. שאין ע״ז מסמא ובמשא והא

רב נסים גאון

פ״ש כי פליגי באבן מסמא כו׳. *)עיקר דילה בתוספות כתובות

*) עיין ערוך ערך חבן מסמא.

ור' עקיבא נמי מיבעי ליה לכדרבי יוחנן דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי מנין שאין מוסרין לגוי שבת שלא יאמר לו עשה לי כך ליום ראשון ואעשה לך ליום שני תלמוד לומר לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך וגו' ר' עקיבא סבר לה כר' יוסי דאמר אין שבות במקדש ור' יוחנן סבר לה כרבנן דאמרי יש שבות במקדש

עין משפט נר מצוה

ז א מיי׳ פ״ת מהלכות מכירה ומשכון הלכה ט ס״ב:

ח ב מיי׳ פ״ג מהלכות שלוח שכירות הלכה ה ד:

ט ג שם הלכה ב ס״ב:

י ד שם הלכה ג:

יא ה ו ז מיי׳ פרק י״ח מהלכות כלים הלכה ט:

יב ח מיי׳ פ״ג מהלכות פ״ח הלכה יב טוש״ע יו״ד סימן רמז סעיף כח:

[נעיל פכ:]

ע״ז ישנה לאברים או אינה לאברים

רבינו חננאל

שאכרעה סלקין אחרים ככף מאונים אורחת נתמצאת כנושא אחזן ונישמין מכחה כרתבן בזב. כמאן אולא ואא דתניא כל השמאות המסיטות אחרי׳ מרצרין חוץ מן הזב. שלא מצינו לו בכל התורה טלה ניתא דלא כר״ע. דאי ר״ע הא אף ע״ז שהסיטה את אחרים ממאין. ורחינן אפילו תימא ר״ע תנא זב וכל דדמי ליה. נמצא דברי רב אשי דמטבחא דרבה ור׳ אלעזר בתרצתא דחא מתניתי׳ דר׳ אלעזר סבר בהיסט שהסיטו אחרים את ע״ז פלוגתא דרבנן ורי׳ עקיבא. אבל הסיטה היא את אחרים מרצרין. ורבות סבר בהיסט שהסיטה ע״ז את אחרים פלוגתייהו. אבל הסיטה אחרים ממאין. ובגיעא דרבי בר אמא הא אמרינן כותח נקי לה ואלובא דר״ע. אבל לרבה לרבן אינה לאברים. ולר׳ אלעזר בין אלובא דרבנן ובין אלובא דר׳ עקיבא איפא לאברים. וכן הלכה. ובגיעא דרב אחדבוי בר אמי ע״ז פרוסה מכזית לעניו איסורא משמא דאסורא דחא זבוב בעל ע״ז עקרון אסור. אבל לענין טומאה אין בה טומאה של בלום דלחלחין איתקש למת ואיתקש לנדה שאינה לאברים. ואיתקש לשרץ שאינה מטמא בשפא ולא מצית למימר לחמרא לשרץ כעדשה ולנדה לאבן מטמא. ולפת לאהל משום דטומאה ע״ז דרבנן היא. וכי אינא תימרא ונקולא לקולא הוא דמקשינן: [מתני׳] מצין לספינה שהיא מהורה ולא מקבלת טומאה. רבנן דמתני׳ משום מרחי לה ספינה ליס מה היס אין מקבל טומאה אף הספינה אינה מקבלת טומאה. והגיעה מפיק לה למילחא דספינה שאין מקבלת טומאה מן השק דכתיב מכל כלי עץ או בגד או עור או שק שק מפלפל מלא וריקן מקבל טומאה לאוגעי ספינה שאינה מפלפלת מלא וריקן. לפיכך אינה מקבלת טומאה. מאי ביניהו איכא ביניהו ספינה של חרס לרבנן [שמדשין] אותה ליס אף ספינה של דעם מהורה. ולהגיעה שהוא [לסר] לסהורת ספינה משק ספינה של חרס [מקבלת] טומאה דאי לן עץ ובגד ושער ושק דכתיבי בעניגא גמרינן להו משק ומצא משק מלסר עליו. אלו הדברים שכתובין בפרשה. וכן מלסר שאין מקבלין טומאה אלא מה שהוא מפלפל מלא וריקן כגון שק אבל כלי חרס אינו כתוב עם השק. לפיכך אין השק מלסר עליו. דאע״פ שאינו מפלפל מלא וריקן מקבל טומאה. אי נמי איכא בין רבנן שלפיריון מן חיס ובין חגיגה שהוא לסר מן השק.(פשוט) [לענין ספינה] הירדן לרבנן פהורה ולחגיגה טומאה מפלפלת מליאה וריקנית כר׳ חנינה בן עקביה: אמר (רבה) [רבא]

רב נסים גאון

כמאן אולא כל הטמאות המסיטות פהורות ודין מיהמסיט של זב שלא מצינו בכל התורה כולה שיקר ווכה ונדה ויולדה וכל דדמי לזב פהוראתן אמרו בפשטה (זבין פ״ד מ״ו) חוב בקח מאונים ואוכלין ומשקין בקח שניה וכו׳ ובאהים לא פרש ביקהבדור הטמים את החוב ובין הסמים את המשכר כמו ששנינו (שם פ״ב) הסמים את החוב או שהוב סמים בו מפמא אוכלין כר׳ ובתוספתא (זבין פ״ד) אמרו בין שהוב מבריון מפמא אחר כר׳ ותנן נמי (שם פ״ג מ״ל) עלי באילן שכהוב רע ובפהה שכהוב רע מפמא

כרעו הן טהורין. ומקשו הן לת הזב: פשורין. דתנן כל שהוב ניקח עליו מהור חון מן כרלפיו למקבב ומושב החדם מכל כל אחר כלים ואוכלים חין מיטמחין מחמת מקבב ומושב כדתנינה (לעיל דף נמ:) מי שמיוחד ליסיבה יצא זה שחומרים "עמוד ועשה מלאכתו" ומהאי לפיכך לחגין לטומאה מחמת מקח הזב נמי לא "דכי כתיב מקח הזב, בחדם כתיב והעשה אותם וגו' והא דתמר לעיל נכרי וכהרים וע״ו שהסיטום חמרים ממחים, בחדם קחמרינן: כל שעמלו' שהסיטום. חחרים כהן נקח מחזיק לו חדם שמח מת' שהסיט לת חברו טומחת אוהל: שנא מצינו לו. בשחר טומחות שבחורה חלח זב: וכל דדמי ליה. לחחי מריבוית דזב, וע״ז מגלה גמרי דהייט זב: שנא נגמרים. כהן של חוליות שהה לטומחתה לכהר חבר לו לת: דסדיוט יכול לסהזירם. שחין נריך לומן לכך: שפופט מכוים. והיל שלמה: נעגין פיפור. ליחמר בהגלה: ומפכפך ומפשפש. חהו לשון בריס לחכה וחכה חלמת לחדוקים בה וע״ו היל: שם פיפשך נמס. כלשקמן "לל קבר בני הטס: [נ״ל מג] ובינן נמסי הלבמה כו'. לחקפחה היל לרבנן דלמרי לינה ממחמה בחמת נחלי הלבחה לחמו לחייבייהו לחיחקם נגדה דלינה נלחבריס ונלבדן חלח מטמינן בחמת נחם דלינה לקולא: [נ״ל לחם] פטחדין סג: סו:

גליון השי״ם רש״י ד״ה מסורין ומוסיף ד״ה כי כתיב מחת כתב כתיב. עי׳ מס דף כד ע״ב ד״ה שוכה ועיי״ש: ד״ה כי מיעבי וק״ל כת נכי. ק״ל כת עם מבואר דמחין ניסול מוח (ועם כן) [ני״ל] דחלינעיל בנ״ן על ישראל דלת מכני ניסול עם פטור משמשה ועיש:

מתני׳ מסיט פסוכ. מלינה מקבלת טומחה: כלב יס. כרי היל כיס: גמ׳ פשיטא פניס כלב יס פיס. לחו פירכה היל חלת פירוש כלי עץ היל והוקשה נשק לענין טומחה: שף כו׳. ווו לינה מיטלטל מלחה דגדולה היל: ספיגה של פרס. דלת ליחקק נשק: מי נמי ספיגה סירדין. ליכה ביניהו סהיל קטנה ומיטלטלת מלחה וריקנית לפי שהגדל קטן: שם נמי כלב יס. דיס לחו דוקת וכל הגהרות נמי מהורין כן: נפנים מפנם זו. של מסכת כלים לחני הטעם בה ספיגה הירדן טמחה שנאמר "דרך אניה בלב ים": [נמלי ג]

גמ׳ פשיטא אניה בלב ים היא הא קמ״ל כיס: מה ים מהור אף ספינה מהורה

תניא רבי אומר נלמדה משק "מה שק מיטלטל מלא וריקן אף כל מיטלטל מלא וריקן לאפוקי ספינה דאינה מיטלטלת מלא וריקן מאי ביניהו איכא בינייהו של חרס מאן דאמר אניה בלב ים "והא נמי בלב ים היא למ״ד כשק הנך (היא) דכתיבי גבי שק דאי מיטלטלת מלא וריקן אין אי לא לא, אבל ספינה של חרס אע״ג דאינה מיטלטלת מלא וריקן אי נמי ספינת הירדן למ״ד "אניה בלב ים" היא הא נמי "אניה בלב ים היא למ״ד מיטלטלת מלא וריקן הא נמי מיטלטלת מלא וריקן למ״ד תניגא בן עקביא מפני מה אמרו ספינת הירדן טמאה מפני שטוענים אותה ביבשה ומורידין אותה לים, א״ר יהודה אמר רב *לעולם אל ימנע אדם את עצמו מבית המדרש ואפי׳ שעה אחת שתרי כמה שנים נשנית משנה זו בבית המדרש ולא נתגלת טעמה עד שבא רבי תניגא בן עקביא ופירשה, אמר רבי יונתן לעולם אל ימנע אדם את עצמו מבית המדרש ומדברי תורה ואפי׳ בשעת מיתה שנא׳ "זאת התורה אדם כי ימות באהל" אפי׳ בשעת מיתה תהא עוסק בתורה *אמר ר״ל אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באהל, אמר רבא ולתניגא

[זבחים לו:. מ. ממחות נת: כלורות כת. מנ. ועי׳ חוס׳ כלורות כת. ד״ס שנא] [כ״ה כה:] [מגילה כה:] [נדרים נ:] [ע״ש חוס׳ ממחות נת. ד״ס ניחה]

לאפוקי ספינה שחינה מיטלטלת מליאה. ומה שמיטלטלת כיס לת חשיב ליה מלטול כיון דטיקר הילוכה ממחת המים: ולתניגא

ולפנינו. לתמר ספינה המיטלטלת מלאה טמאה לפיכך תיכה מיטלטלת תלת על ידי שוורים מריב גדולה הוי טילטול וטמאה:

כקפידא. קלרא ומוקפת מעלה לדלין: **מפני מדרס.** שלישיבה מיוחדת היא: **כמפני.** שהיא לתרוכה ומתחתיה מקבלת כמאה של טור שלין בה שום נקב: **מפני תורה אור**

מומאת מת. לכותר מקבלת שלר טומאות כולן חוץ מטומאת מדרס דכלי הוא לקבל טומאה ולכיכה תיכה מיוחדת שמוטענין בה פרגמטיא ואומר לו עמוד ונעשה מלאכתו והא דנקט טמא מת משום דאב הטומאה הוא וכל קשלר אב הטומאה הוא על ידי מת ולא על ידי זב: **ושל אבנים.** הטעויה להוליך בה אבנים: **מפורש מכלוס.** תיכה מקבלת שום טומאה לפי שפרוצה מתחתיה נקבים גדולים ולא כלי הוא דכל הכלים שיעורן כרמונים: **ופמר רבי יוסף כוי.** למלת לקח של גב דכל עץ מיקרא נשק דבעינן מיטלטל מלא וריקן וזב תיכה מיטלטלה תלת על ידי שוורים, קשלר טומאה טמא מת: **פיכה שפמפח מלדם מפפס מדרם.** לפי שמטמא שכיכה עם מלאכתה שמטמאין בה דרך פתחה ואין לריך לומר לשוכב עליה עמוד ונעשה מלאכתו: **שפמפס מפפס מם.** כלומר נעשה לה הטומאה על ידי מת כשאר כל הכלים הרלויין לקבל טומאה שלם התיכל תכל המת עליהן נעשין לה הטומאה ונעמין שלר טומאות הויין רלשון לטומאה כלל הכלים ולא שמעינן ממתניתין תלת דכלי הוא לטומאה ומדרס לה הויא לתיכה מיוחדת לשכיכה לריך לומר לו עמוד יש מקשין הכל על משכה זו

[פיעוכין קה:]

כ"ק כב:

הא דלמר רבי יוחנן בפרק במה מלה (לעיל דף נפ:) לקח חומר בטומאת מת עמוד ונעשה מלאכתו והכל הוא בפיהם דכי תימר היתם לעניו כלי שכשכר ושודו רלוי למלאכה ולא מעין מלאכה לחטוה וקלמר רבי יוחנן דטהור טטומאתו לחטוה ומומר לו עמוד ונעשה מלאכתו והכי הוא רלוי לבל לומר שמהא מיוחדת למת ולא למלאכה לחרים לא תהא זאת כישראל דהא כתיב (במדבר יט) כל אשר בהאל יממא וכל כלי פתוח וגו' וכל טמא מת שכאלמוד האומר הרי מדרס הוא הדין לטמא שרץ לו לטומאת שבלה ולא הוכיר מת אלא לומר שהוא לטומאה [כמו] על ידי מדרס שלא נת לשמדו לשמא לומר שהוא לא מקבל כל טומאה חוץ טטומאת מדרס שם יש עליו זב לינו עשוי לו טטומאה: **שכפס כמדס.** תיכה גדולה שתיכה מיטלטלת ויש לה תלון מלמעלה להשתמש בתוכה: **מפורש מכלוס.** למדרס לא חזיא הוליל ותלולה מלמעלה תיכה מטמאת שכיכה עם מלאכתה ולשאר טומאות לא חזיא דתיכה מטלטלת מליאה ולא לימפרש מה נשון בתה במדה ולי נרלה על שם תכמי מדות כלומר שלריכה למוד מלכה ורחבה: **מדרס כלי חרס עטור.** שתם יש עליו הזב ולא נעש בתוריו טהור ולינו טטומאת משום מדרס ולקמיה ליף לה מקרא: **מפי קפמר.** מה ענין ספינה אצל מדרס, ספינה טהורה לקח טטומאת מגע ולמדרס לא חזיא: **ומגעו פמא.** שם נעש הזב כאוהל: **וספינה של חרס פמפס.** כמגעה: **כמגעו.** דיליף טעמא דגימא, ומדרס לא לימקש לשק: **כמגע דידן.** דיליף מכלב יש והא כמי כלב יש היא: **מפי קף ספינה.** על כרחין טהורה ממגע דגימא ומפי קף לא קיימא לן **ספינה** מדרס דגימא דלא חזיא לשכיבה ולא לישיבה: **כלי חרס אין מקבלין טומאה.** דכתיב *יטבר חין לו טהרה אלא שבריתו: **כמפ מניין.** שהוא של קנים: **כמפ מניין.** של קנים: **ודין**

[פי' פירש"י עיכוין קה: ד"ה דאלין לו טהרה]

רבינו חנאל

ולתנניה טילטול ע"י שוורין שטיח טילטול. פי' הא דקא משלשל אלא ובריין אפי' על ידי שוורין: **שלש** עגלות הנה העשירה כקתידרא טמאה מדרס מפני שאדם פוסק עליה כדאמרינן בי"ט לענין עגלה של קטן. לפיכך אם דרס טמא עליה. ויש ביניהן דבר תרצץ [או] (ו)גבל עליה מבחו אע"פ שלא נגע בה טמאה. העשירה כטמא טמאה טמא מת. אבל עגלה של אבנים מהורה מכלום ואינה מקבלת טומאה. והאי היא עגלה של אבנים. עצים מסובכין שתי וערב ועשויין כחלונות חלונות מניחין שם אבנים ומושכין אותן. א"ר יוחנן ואם יש בה בית קיבול רסוגים טמאה. פי' בגון שאותן החלונות דקיקות ואין הרסוגים נופלים משם: **שלש** תיבו' הן שפתחה מצדה טמאה מדרס ר"ו שנקראת בבבל כואנה מפני שישה שישבין למעלי' מפנה. פתחה מלמעלה טמאה טמא מת. והוא הנקרא בבבל צנדוק. חבואה בכדה מהורה מכלום. העשירה למדר בהבניל: **תיר** מדרס כלי חרס מהור. ר' יוסי אמר אף הספינה. אחא רב זביד לפרושה מדרס כלי חרס מהור ומגעו טמא. וספינה בין בטבע בין בכורים מהורה כרבנן ור' יוסי ספינה של חרס טמאה כחנניה ולא [כחנא] אפילו דקא מתקיף לה רב פפא מאי אף דאלמא אטהורה קאי ר' יוסי ולא אטמאטאה אלא אמר רב פפא ה"ק טבר מדרס כלי חרס מהור. אבל ספינה של טמאה כחנניה ור' יוסי אבר אף הספינה מהורה כרבנן. ומדרס כלי חרס ס"ל דטהור הוא. אמר חזקיה דאמר קרא ואיש אשר יגע בטשכבו. מקיש משכבו לו מה הוא אית ליה טהרה במקוה אף משכבו נמי אית ליה טהרה במקוה כביר' ישמעאל תנא כמשכב נדתה יהיה לה מקיש משכבה לה מה היא אית לה טהרה במקוה אף משכבה נמי אית לה טהרה במקוה לאפוקי כלי חרס *דלית ליה טהרה במקוה מתיב ר' אילעא* [מפץ במת מנין ודין

[אילעא] מפץ בפת מנין

רב נסים גאון

אלא אם כן יהיה תהיסס בטקום בית הספרים או יהיה דינו משונה כמפורש בסמ"ק נדה בפרק יוצא דופן (דף מג) אמר ריש לקיש קנה בקומטו של זב והסיס בו את הזב טמא מאי טעמא דאמר קרא (ויקרא טו) וכל אשר יגע בו הזב ורירו לא שמף בסיס זה הסיסו של זב שלא מצינו בכל התורה כולה ואפילו רחמנא לסיסיה דהיסס הנעיעה כירו מה התם מבראי אף הכא מבראי ובתורת כהנים אמרו מה ירויו בגראה פרט לבית הספרים אף כל בשרו בגראה פרט לבית הספרים דאלמא כי מגיד מהור הוא ובסמ"ק ע"ו בפרק ר' ישמעאל אומר ג' אבנים זו בצד זו (דף ס) אמרו אמר רב אשי כל שבוב טמא בגרי עושה יין נסך וכל שבוב מהור בגרי אינו עושה יין נסך מיכן אמר ר"ש*) קנה של זב ובבבא קמא בפרק כיצד הרגל (דף יז) אמרו עור אמר רבא כל שבוב בגוקים משלם נוק שלם כו': **אמר** רבה ולתנניה מילפל על ידי שוורים שטיח מילפל ולתנניה מילפל על ידי בני תדם כן ממתניתין דכלים התנן כפיפת הירדן טמאה הוי מלי לאוקמי לתנניה שמיה טילטול:

ואמר רבי יוחנן תס ים בה בית קיבול רימונים כו'. תהא דקתני בטמא טמאה טמא תס לא מלי לאוקמי לתנייה דתיכה לטימר שמיטלטלת על ידי בני תדם:

שלש תיבות כן. קשה לר"י דלמתי מייתי לה לתי מטום דהיא סיפא דהסיא דג' עגלות הן תס כן הוה ליה לאתויי היא דג':

עריבות שהן בימתים:

הבאה במדה מהורה מכלוס. לפפתה מעגלה קלי דפפתה מגידה דחוץ למדרס לת בעי מיטלטל מלא וריקן כדלמרי' בכבורות (דף לח:):

אלא לתמר רב פפא ה"ק כו' וכל עץ אין מדרסו אין מגעו טמא. פיתה לרבינו תס דלמה ל להניח על עץ וספינה הירדן לת הוה ליה תלת לאפוקי פיטיא קמא דלת"ק ספינה של חרס מהירה כתנא דידן ולר' יוסי אף הספינה כתנניה ולת דרבי יוסי לתמע דקתמר ת"ק לטמא על כן נרלה לרבינו תס כגי' ר"ח דגרסינן בטילתיה דרב זביד וספינה של חרס מהורה כתנא דידן וכרבי יוסי לומר לף הספינה טמאה כתנניה כמו מגע [דכלי חרס] ופריך מלי לף להסמא לת קלי לטעיקר מילתיה דת"ק תלת לחדקדוק דברי דדייקין הת מגעו טמא תלת ת"ר כו' וספינה של חרס טמאה כחנניה ר' יוסי לומר לף הספינה טהורה כתנא דידן

כמו מדרס כלי חרס דקתני תנא קמא בהדיא דטהור:

מה הוא לחיים ליה טהרה במקוה. ללו דוקא נקט מקוה דהא זב בעי מים חיים תלת מקוה דכתיב למיקט מקוה גבי משכב ומושב ולעניו מים חיים לת מלרפי' שיהא טעון במשכב ומושב כזב דלת בעיון תלת דלמי ליה פורתא לחיים ליה טהרה:

לאפוקי כלי חרס לחיים ליה טהרה במקוה. תימה להא קופת שעור שיחזה ליכיבה טמאה מדרס כדלמריכן בהעור והכרוטב (חולין דף קכט.) תפ"ג לחיים ליה טהרה במקוה ולומר רבינו תס ד"ק כמיכו בגיזולי קרקע טהרה במקוה קגון כלי עץ:

מפץ במת מניין. פירש בקונטרס למיירי במפץ של עץ ולתן נרלה לרבינו תס להא פשוטי כלי עץ יש להם טהרה במקוה כדמוכח בפרק קמא דטוכה (דף מז.) *דלתמר מטה מיטהרת לחיכיים ומוקי לה בפשוטי כלי עץ כגון תרוכה ומתי כריעים ומומר ר"ת דהכא במפץ של סיפה ושל גמי דתיין ל שום טומאה חלת מדרכנן לבד טטומאת מדרס כדפירש לעיל בפרק כמה מגעה (דף סו:) והא דפשוטי כלי עץ חיים להו טהרה במקוה לומר ר"ש דנפקא לן טדכתיב (במדבר לא) וכל כלי עץ תתחטאו דמשמע לחיטל פשוטי דומיא דכלי מתכות דכתיב התם לף על גב דכתיב וכל מעשה עזים ליכא למילף מה מעשה עזים מיטלטל מלא וריקן לף כלי עץ דלת שייך למילף הכי חלת משק כדכתיב (נהמיה מג) ויש הס מריקים שקיסם ולהכי נקט גמי בכל דוכתא טס שק מיטלטל מלא וריקן כו' ולת נקט מה בגד מיטלטל מלא וריקן לף על גב דבגד גמי כתיב גבי שק לו בגד לו עור לו שק:

מה

יג א מיי' פכ"ז מהלכות כלים הלכה ג:

יד ב שם הלכה ו ופ"כ שם הלכה טו ופרק כו הלכה ו:

טו ג מיי' פכ"ז שם ופ"ג שם הלכה ג ופ"ו מהלכות טומאת מת הלכה ב:

טז ד מיי' פ"ת מהלכות כלים הלכה ח ופ"ת הלכה ג:

יז ה מיי' שם פ"ת הלכה יג ופ"ג הלכה ה:

כלים פ"ט ופכ"ד מ"ב

ב"מ שם מ"ד

כבורות לח. [תוספתא כלים פ"ב]

הגהות הב"ח

(ו) גמ' ד"ה שוורים שמיה טילטול ולתנן תין נמחק: (כ) שם מלי לף פפיטה תלת:

[פיעוכין קה:]

כ"ק כב:

גליון השים

גמ' ומדלם כלי חרס מעלן למפטר. פי' פירוש כ"ש פירוש ק"ע ד"ה ונכנוסות דף לה ע"ת כ"ש מדרס וע"ש

כמפורש בסמ"ק נדה בפרק יוצא דופן (דף מג) אמר ריש לקיש קנה בקומטו של זב והסיס בו את הזב טמא מאי טעמא דאמר קרא (ויקרא טו) וכל אשר יגע בו הזב ורירו לא שמף בסיס זה הסיסו של זב שלא מצינו בכל התורה כולה ואפילו רחמנא לסיסיה דהיסס הנעיעה כירו מה התם מבראי אף הכא מבראי ובתורת כהנים אמרו מה ירויו בגראה פרט לבית הספרים אף כל בשרו בגראה פרט לבית הספרים דאלמא כי מגיד מהור הוא ובסמ"ק ע"ו בפרק ר' ישמעאל אומר ג' אבנים זו בצד זו (דף ס) אמרו אמר רב אשי כל שבוב טמא בגרי עושה יין נסך וכל שבוב מהור בגרי אינו עושה יין נסך מיכן אמר ר"ש*) קנה של זב ובבבא קמא בפרק כיצד הרגל (דף יז) אמרו עור אמר רבא כל שבוב בגוקים משלם נוק שלם כו': **אמר** רבה ולתנניה מילפל על ידי שוורים שטיח מילפל ולתנניה מילפל על ידי בני תדם כן ממתניתין דכלים התנן כפיפת הירדן טמאה הוי מלי לאוקמי לתנניה שמיה טילטול:

ואמר רבי יוחנן תס ים בה בית קיבול רימונים כו'. תהא דקתני בטמא טמאה טמא תס לא מלי לאוקמי לתנייה דתיכה לטימר שמיטלטלת על ידי בני תדם:

שלש תיבות כן. קשה לר"י דלמתי מייתי לה לתי מטום דהיא סיפא דהסיא דג' עגלות הן תס כן הוה ליה לאתויי היא דג':

עריבות שהן בימתים:

הבאה במדה מהורה מכלוס. לפפתה מעגלה קלי דפפתה מגידה דחוץ למדרס לת בעי מיטלטל מלא וריקן כדלמרי' בכבורות (דף לח:):

אלא לתמר רב פפא ה"ק כו' וכל עץ אין מדרסו אין מגעו טמא. פיתה לרבינו תס דלמה ל להניח על עץ וספינה הירדן לת הוה ליה תלת לאפוקי פיטיא קמא דלת"ק ספינה של חרס מהירה כתנא דידן ולר' יוסי אף הספינה כתנניה ולת דרבי יוסי לתמע דקתמר ת"ק לטמא על כן נרלה לרבינו תס כגי' ר"ח דגרסינן בטילתיה דרב זביד וספינה של חרס מהורה כתנא דידן וכרבי יוסי לומר לף הספינה טמאה כתנניה כמו מגע [דכלי חרס] ופריך מלי לף להסמא לת קלי לטעיקר מילתיה דת"ק תלת לחדקדוק דברי דדייקין הת מגעו טמא תלת ת"ר כו' וספינה של חרס טמאה כחנניה ר' יוסי לומר לף הספינה טהורה כתנא דידן

כמו מדרס כלי חרס דקתני תנא קמא בהדיא דטהור:

מה הוא לחיים ליה טהרה במקוה. ללו דוקא נקט מקוה דהא זב בעי מים חיים תלת מקוה דכתיב למיקט מקוה גבי משכב ומושב ולעניו מים חיים לת מלרפי' שיהא טעון במשכב ומושב כזב דלת בעיון תלת דלמי ליה פורתא לחיים ליה טהרה במקוה כדמוכח בפרק קמא דטוכה (דף מז.) *דלתמר מטה מיטהרת לחיכיים ומוקי לה בפשוטי כלי עץ כגון תרוכה ומתי כריעים ומומר ר"ת דהכא במפץ של סיפה ושל גמי דתיין ל שום טומאה חלת מדרכנן לבד טטומאת מדרס כדפירש לעיל בפרק כמה מגעה (דף סו:) והא דפשוטי כלי עץ חיים להו טהרה במקוה לומר ר"ש דנפקא לן טדכתיב (במדבר לא) וכל כלי עץ תתחטאו דמשמע לחיטל פשוטי דומיא דכלי מתכות דכתיב התם לף על גב דכתיב וכל מעשה עזים ליכא למילף מה מעשה עזים מיטלטל מלא וריקן לף כלי עץ דלת שייך למילף הכי חלת משק כדכתיב (נהמיה מג) ויש הס מריקים שקיסם ולהכי נקט גמי בכל דוכתא טס שק מיטלטל מלא וריקן כו' ולת נקט מה בגד מיטלטל מלא וריקן לף על גב דבגד גמי כתיב גבי שק לו בגד לו עור לו שק:

מה

מפץ במת מניין. פירש בקונטרס למיירי במפץ של עץ ולתן נרלה לרבינו תס להא פשוטי כלי עץ יש להם טהרה במקוה כדמוכח בפרק קמא דטוכה (דף מז.) *דלתמר מטה מיטהרת לחיכיים ומוקי לה בפשוטי כלי עץ כגון תרוכה ומתי כריעים ומומר ר"ת דהכא במפץ של סיפה ושל גמי דתיין ל שום טומאה חלת מדרכנן לבד טטומאת מדרס כדפירש לעיל בפרק כמה מגעה (דף סו:) והא דפשוטי כלי עץ חיים להו טהרה במקוה לומר ר"ש דנפקא לן טדכתיב (במדבר לא) וכל כלי עץ תתחטאו דמשמע לחיטל פשוטי דומיא דכלי מתכות דכתיב התם לף על גב דכתיב וכל מעשה עזים ליכא למילף מה מעשה עזים מיטלטל מלא וריקן לף כלי עץ דלת שייך למילף הכי חלת משק כדכתיב (נהמיה מג) ויש הס מריקים שקיסם ולהכי נקט גמי בכל דוכתא טס שק מיטלטל מלא וריקן כו' ולת נקט מה בגד מיטלטל מלא וריקן לף על גב דבגד גמי כתיב גבי שק לו בגד לו עור לו שק:

ולחנניא טילטול על ידי שוורים שמיה טילטול. נרלה לר"י לחיטל בית הס מ' סתם תימה לר' יצחק למחי נקט חנניא הת רבנן גמי לת פליגי בהא דמה שמטהרין ספינה הירדן הייט משום דלך לתיה בלב יס (מגלי ל) ולת משום דלת שמיה טילטול ועוד דנרלה דספינה הירדן מיטלטלת לחיטל על ידי בני תדם דלחי תיכה מיטלטלת תלת על ידי שוורים תס כן ממתניתין דכלים התנן כפיפת הירדן טמאה הוי מלי לאוקמי תס שמיה טילטול:

ואמר רבי יוחנן תס ים בה בית קיבול רימונים כו'. תהא דקתני בטמא טמאה טמא תס לא מלי לאוקמי לתנייה דתיכה לטימר שמיטלטלת על ידי בני תדם:

שלש תיבות כן. קשה לר"י דלמתי מייתי לה לתי מטום דהיא סיפא דהסיא דג' עגלות הן תס כן הוה ליה לאתויי היא דג':

עריבות שהן בימתים:

הבאה במדה מהורה מכלוס. לפפתה מעגלה קלי דפפתה מגידה דחוץ למדרס לת בעי מיטלטל מלא וריקן כדלמרי' בכבורות (דף לח:):

אלא לתמר רב פפא ה"ק כו' וכל עץ אין מדרסו אין מגעו טמא. פיתה לרבינו תס דלמה ל להניח על עץ וספינה הירדן לת הוה ליה תלת לאפוקי פיטיא קמא דלת"ק ספינה של חרס מהירה כתנא דידן ולר' יוסי אף הספינה כתנניה ולת דרבי יוסי לתמע דקתמר ת"ק לטמא על כן נרלה לרבינו תס כגי' ר"ח דגרסינן בטילתיה דרב זביד וספינה של חרס מהורה כתנא דידן וכרבי יוסי לומר לף הספינה טמאה כתנניה כמו מגע [דכלי חרס] ופריך מלי לף להסמא לת קלי לטעיקר מילתיה דת"ק תלת לחדקדוק דברי דדייקין הת מגעו טמא תלת ת"ר כו' וספינה של חרס טמאה כחנניה ר' יוסי לומר לף הספינה טהורה כתנא דידן

כמו מדרס כלי חרס דקתני תנא קמא בהדיא דטהור:

מה הוא לחיים ליה טהרה במקוה. ללו דוקא נקט מקוה דהא זב בעי מים חיים תלת מקוה דכתיב למיקט מקוה גבי משכב ומושב ולעניו מים חיים לת מלרפי' שיהא טעון במשכב ומושב כזב דלת בעיון תלת דלמי ליה פורתא לחיים ליה טהרה במקוה כדמוכח בפרק קמא דטוכה (דף מז.) *דלתמר מטה מיטהרת לחיכיים ומוקי לה בפשוטי כלי עץ כגון תרוכה ומתי כריעים ומומר ר"ת דהכא במפץ של סיפה ושל גמי דתיין ל שום טומאה חלת מדרכנן לבד טטומאת מדרס כדפירש לעיל בפרק כמה מגעה (דף סו:) והא דפשוטי כלי עץ חיים להו טהרה במקוה לומר ר"ש דנפקא לן טדכתיב (במדבר לא) וכל כלי עץ תתחטאו דמשמע לחיטל פשוטי דומיא דכלי מתכות דכתיב התם לף על גב דכתיב וכל מעשה עזים ליכא למילף מה מעשה עזים מיטלטל מלא וריקן לף כלי עץ דלת שייך למילף הכי חלת משק כדכתיב (נהמיה מג) ויש הס מריקים שקיסם ולהכי נקט גמי בכל דוכתא טס שק מיטלטל מלא וריקן כו' ולת נקט מה בגד מיטלטל מלא וריקן לף על גב דבגד גמי כתיב גבי שק לו בגד לו עור לו שק:

מה

---

*) עיין היטיב כתוס' שם ד"ה כל ד"ע הת דבזב שכוב לת קלי לתקנה בקומטו של זב ודבכי רבינו ג"ע.

אאתו

ירן א מיי׳ שם סי״ע וסכ״ע סלכה ג :
יט ב מיי׳ פ״ד מהלכות כלאים הלכה ט סמג לאוין נמם :

מה פכין קמנים שמהורין כוב . תימה למאה ומרקב וכיבה שפתחה למעלה יכול למעוטי ק״ו דלא מממא מדלא מממא במת מפץ שממא מדלם מיט דין שכן נעשין לב המוממה מה שאין כן במקוה שיט נעשה לב המוממה כדמוכח בפרק בתרא דעירובין (דף קיז:) אבל קשה דמפכיס גדולים מלי למיעבד ק״ו דלא מממו מדלם כדאמר הכא דמדלם כלי חרם מהור ומממא במת ו״ל דמפי ניחא ליה למיעבד ק״ו מפכים קמנים שמהורין מכל מומאם הזב לגמרי ושקה דכמעיינות הזב מנלן דלא מיממו פכין קמנים דמכי דכשיפור הזב לא מיממו הייט משום דכפיעת רלוי לגיעת בשר כדפירש בקונטרס דמכשר הזב נפקא מומאם שיעור לכל דוקא לכתיב בהדיא וכי יהוק הזב בטהור פשימא דלא בעיא ק״ו ומיהו לגיעת בשר ות״ח ומיכי עביד ק״ו מפכין קמנים מה לפכין קמנים שכן מממאין מחוירן מאמר במפץ כו׳ ולימא למימר דעביד ק״ו מכי מה זב הקל שאין מממא פכין קמנים מממא מפץ מה הממור שימטא מפכין קמנים חיט דין שימטא מפץ דמה [לזב שכן] מממא במשכב ומושב (ג) ויש לומר לחיכא למימר שאר כלים יוכיחו מממאין מחוירן ומממאין במה לף חכי מבעיא ליה מפץ מה לשאר כלים שכן נעשין לב המוממה פכין קמנים יוכיחו: **שהזורים** זב . שאיט יכול לינע בחוכם לפי שפיהם לר ובשיטע נמי לא ממנע מלהכיס כדפרינן דלמא שאיט בא לכלל מגע חיט בא לכלל הימטו ות״ח ח״כ כלי חרם המוקף למיד פחיל לא יממא בהימטו ובפ״ק דמנה (דף ה:) אמר שאיט ניטל במעה לעת שקבדה וכפ׳ הניזקין (ניטין דף סה:) כמי פריך וליחוש שמא הימיט לשקו מנה ותוי״ט למיד פחיל בא לכלל מגע לפי שעומד ליפחם ולא דמי לקולים נבלה דלמר כהעור והרומנ(חולין קכו:) מחוסר נקב כמחוסר מעשה דמי ותע״פ שחיבב עליה לנוקבה אין מומאה במשא דהחם מחמת חיטה טומדת לנקיבה ללא ע״י מחבשה לכל מוקף למיד פחיל לחמתו טומד ליפחם :

שהזורים זב . שאיט יכול לינע בחוכם לפי שפיהם לר ובשיטע נמי לא ממנע מלהכיס כדפרינן דלמא שאיט בא לכלל מגע חיט בא לכלל הימטו ות״ח ח״כ כלי חרם המוקף למיד פחיל לא יממא בהימטו ובפ״ק דמנה (דף ה:) אמר שאיט ניטל במעה לעת שקבדה וכפ׳ הניזקין (ניטין דף סה:) כמי פריך וליחוש שמא הימיט לשקו מנה ותוי״ט למיד פחיל בא לכלל מגע לפי שעומד ליפחם ולא דמי לקולים נבלה דלמר כהעור והרומנ(חולין קכו:) מחוסר נקב כמחוסר מעשה דמי ותע״פ שחיבב עליה לנוקבה אין מומאה במשא דהחם מחמת חיטה טומדת לנקיבה ללא ע״י מחבשה

מפץ שממא כזב חיט דין שימטא במת . מקיז להכא ק״ל בכל חרם המוקף למיד פחיל יוכיח שממא כזב דממאת בהימטו ות״ח כלי חרם המוקף למיד פחיל יוכיח שממא כזב דממאת בהימטו כדפרישית לעיל ומהור במת ותוס״ר ד״ה דלמא דמיך למימר יוכיח ממיד פחיל דמה שהוא בהימטו הזב הייט משום ממיד פחיל כדלמלו מגע בחוטו כדלמלו הוי אומר זה הימטו ובמת חם היה כזית ממנו בחוטו היה ממא: **ודאי** ליט ליה מהרה במקוה. תימה דבפרק בתרא דעירובין(ק״ק דף כה:)קאמר עלה דמפן דלמה וקא מייתי לה בין לממאת ערב בין לממאת ז׳ מה שייך להמיכר ממאת ערב ות׳ כיון דלמן ט מהרה לשולם ות״ל דהאי ק״ו מהני נמי לפשומי כלי עץ המיוחדים למדלם דממאים במת ומייתי הא לממאת ז׳ לי נמי בריימא דחיירי בכל מפיס בין במפץ עץ בין במפץ שיפה ונמי ובמפץ עץ קאמר התם למייתי ליה לממאת שבעה לחיט ליה מהרה במקוה: **מי** לא עסקינן דייחידיתו לחמתו נדה . פי׳ בקונטרס ולי מיממה מדלם כלי דבר ממא חיט חוכן כפני המוממה חלא ק״ח מיממה מדלם הלכך כלי חרם המוקף למיד פחיל טהור מכל מוממה ובהימטו נמי לא מממא כלי׳ כדמוכח בפרק בתרא דעירובין (ק״ה:) ובניטין (סה:) כדפרישית לעיל ומפרש ר״ח דמדכתיב וכל כלי דייך דמי לא עסקינן דייחידיתו לחמתו נדה דכל מומאות בכלאת דרך נב ים לנו למהרו מדכתיב וכל הילך אשלי ייחד הוא דמשבינן כחילו נעב בפיס כדאמרינן חיזהו מנעו שהוא כלומר אי לאמר זה הימטו וי״ו מפרש דלא בעי למימר דמיירי קרא בכל מכין אפי׳ יפבה עליהם לחמתו נדה לו הימטו חלא שם ייחד כלי חרם מממא מדלם כלי חרם מממא מדלם כלי חרם לא יממא בהימטו ובפ״ק דמנה (דף ה:) אמר שאיט ניטל במעה לעת שקבדה וכפ׳ הניזקין (ניטין דף סה:) כמי פריך וליחוש שמא הימיט לשקו מנה ותוי״ט למיד פחיל בא לכלל מגע לפי שעומד ליפחם ולא דמי לקולים נבלה דלמר כהעור והרומנ(חולין קכו:) מחוסר נקב כמחוסר מעשה דמי ותע״פ שחיבב עליה לנוקבה אין מומאה במשא דהחם מחמת חיטה טומדת לנקיבה ללא ע״י מחבשה

לכל מוקף למיד פחיל לחמתו טומד ליפחם :

מפץ שממא כזב חיט דין שימטא במת . מקיז להכא ק״ל בכל חרם המוקף למיד פחיל יוכיח שממא כזב דממאת בהימטו ות״ח כלי חרם המוקף למיד פחיל יוכיח שממא כזב דממאת בהימטו כדפרישית לעיל ומהור במת ותוס״ר ד״ה דלמא דמיך למימר יוכיח ממיד פחיל דמה שהוא בהימטו הזב הייט משום ממיד פחיל כדלמלו מגע בחוטו כדלמלו הוי אומר זה הימטו ובמת חם היה כזית ממנו בחוטו היה ממא: **ודאי** ליט ליה מהרה במקוה. תימה דבפרק בתרא דעירובין (ק״ק דף כה:)קאמר עלה דמפן דלמה וקא מייתי לה בין לממאת ערב בין לממאת ז׳ מה שייך להמיכר ממאת ערב ות׳ כיון דלמן ט מהרה לשולם ות״ל דהאי ק״ו מהני נמי לפשומי כלי עץ המיוחדים למדלם דממאים במת ומייתי הא לממאת ז׳ לי נמי בריימא דחיירי בכל מפיס בין במפץ עץ בין במפץ שיפה ונמי ובמפץ עץ קאמר התם למייתי ליה לממאת שבעה לחיט ליה מהרה במקוה: **מי** לא עסקינן דייחידיתו לחמתו נדה . פי׳ בקונטרס ולי מיממה מדלם כלי דבר ממא חיט חוכן כפני המוממה חלא ק״ח מיממה מדלם הלכך כלי חרם המוקף למיד פחיל טהור מכל מוממה ובהימטו נמי לא מממא כלי׳ כדמוכח בפרק בתרא דעירובין (ק״ה:) ובניטין (סה:) כדפרישית לעיל ומפרש ר״ח דמדכתיב וכל כלי דייך דמי לא עסקינן דייחידיתו לחמתו נדה דכל מומאות בכלאת דרך נב ים לנו למהרו מדכתיב וכל הילך אשלי ייחד הוא דמשבינן כחילו נעב בפיס כדאמרינן חיזהו מנעו שהוא כלומר אי לאמר זה הימטו וי״ו מפרש דלא בעי למימר דמיירי קרא בכל מכין אפי׳ יפבה עליהם לחמתו נדה לו הימטו חלא שם ייחד כלי חרם מממא מדלם כלי חרם מממא מדלם כלי חרם לא יממא בהימטו ובפ״ק דמנה (דף ה:) אמר שאיט ניטל במעה לעת שקבדה וכפ׳ הניזקין (ניטין דף סה:) כמי פריך וליחוש שמא הימיט לשקו מנה ותוי״ט למיד פחיל בא לכלל מגע לפי שעומד ליפחם ולא דמי לקולים נבלה דלמר כהעור והרומנ(חולין קכו:) מחוסר נקב כמחוסר מעשה דמי ותע״פ שחיבב עליה לנוקבה אין מומאה במשא דהחם מחמת חיטה טומדת לנקיבה ללא ע״י מחבשה

רבינו חננאל

שהוא מפא • עיקר הדבר הזה שלא נאבר בכפת אלא כל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים והמפץ שהוא כפין מחצלת שעשויה מן החילף וכן כיוצא בו לא נאבר בה • ואף לא נאמר ממץ בשרץ כי כן כתיב בו מכל כלי עץ או בגד או עור או שק • וכן מתני׳ כבר נגמרינן שהמפץ מפא • דתנן שלשה ממצין הן העשוי לשכיבה מפא מדרס • של צבעים מפא מת ושל נחוח פחות מכלום. *) ואפילו דניחות קאמרינן . דשמואל עביד לה לבנויתיה ממצות ביומי תשרי וצריכין למידע מהיכא ילפינן מיומאה לממץ בכפת ובשרץ • ואימרי הני בריימא בגם דבאיזו צד הרגל מועדת לענין דרשתה דין לבא מן הדין להיות כטרון. **) השתא כיון דממץ לאו כלי עץ הוא ולא בגד ולא עור ולא שק ולא מעשה עזים : ובזב קא דרשינן ליה פומאה דלית ליה פחרה בטהרה וקא מפפא מדרס קא מחדיב מיניה ר׳ אלעא למאן דאע״ב דלית ליה מרבי מידאני עשוי דבר שאין לו פחרה בטהרה אין מפפא מדרס . א״ל ר׳ חנינא הוא׳ל למשכב הוא . ובמחללת של קנים ויש בפיו . פי׳ כגון שפומאו מחוך שהוא משכב ויש בפיו מפצות חשיבו ליה ליה פחרה בטהרה . דבריהם שהן מפיני בגד או עור או שק שיש להן פחרה בטהרה בטהרה דהא ליכא פחרה בטהרה אלא עליהן הוא שיושב עליו . אבל כלי חרם לדברים הללו . ושהיתה בטיעות אין בפיהו דבר שיש לו פחרה בטהרה . ועליהן הוא אומר שיעורו כדתנן מפץ ששה בטשבו. מקיש משכבו לו . ולא חיו הדברים ברורים על ששה . וחניא בתוספתא לר׳ אליעזר משום הכי קאמר ליה לר׳ חנינא רחמנא ליצלן מן מפץ שבלה כל זמן שפניהן האי דעתא עד דפריש ליה מעטא דחרין קראי כתיבי אותו על הכפא האשה היושבת . רבה אמר מדרס כלי חרס דפומאה מהבא וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו פשא הוא הא יש צמיד פתיל פתור . (וכאן דפתים) אע״ג דחיוחה לאשתו נדה למיונה ולמיפמך עליה פחור הוא : **מתני׳** פניין לעיונה שהוא ששה על ששה מפחים שוורין בתוכה ה׳ ורעונים ד׳ על ד׳ רוחה ערוכה ואורח

*) כפשוט גליט לעין ומפקקים לנכון מקוה עליהם כלכה . וע״ל ופ״ל דגיטות קלמיכן דממלין עניך וכו׳ וכוחנו מזה דלא״ה היה לפמל לממוך ע״ג פלוק בשפת קנילה משום גזילת מרפלות ועיין בר״ן בפ״ב דשבועות שדמה בלחם פיכי׳ מחמת קרבות זו לממנם לפי דעת רבינו ס״ם: **) דבר רבינו הם משלוי בכמה :

כלאים (עד בו׳)

[כתובות מה:]

[מולין קכ.]

כלאים פ״ב מ״ח משכחים לב:

[קידושין לה:]

נמצינו למדין שהזב מכשיר בכל מקום שהוא ומכשיר בכלי חרס ובכלי עץ ובכלי בגד ובכלי עור ובכלי מתכות ובכלי אבנים ובכלי זכוכית ובכלי גללים ובכלי עצמות ובכלי קנים ובכלי קרקע ובכלי צרורות ובכלי פירות ובכלי זרעונים ובכלי אדם ובכלי בהמה וחיה ועופות ובכלי דגים ושרצים ובכלי מים ובכלי משקין ובכלי משקה ובכלי תבואה ובכלי מלח ובכלי עפר ובכלי אפר ובכלי גבינה ובכלי חלב ובכלי דבש ובכלי שמן ובכלי יין ובכלי דם ובכלי מי רגלים ובכלי מי חיים ובכלי מי מלח ובכלי מי גפרית ובכלי מי אשלג ובכלי מי בורית ובכלי מי אפר ובכלי מי פירות ובכלי מי זרעונים ובכלי מי עפר ובכלי מי אבנים ובכלי מי עצמות ובכלי מי קנים ובכלי מי קרקע ובכלי מי צרורות ובכלי מי בגד ובכלי מי עור ובכלי מי מתכות ובכלי מי זכוכית ובכלי מי גללים ובכלי מי אדם ובכלי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי דגים ושרצים ובכלי מי מים ובכלי מי משקין ובכלי מי משקה ובכלי מי תבואה ובכלי מי מלח ובכלי מי עפר ובכלי מי אפר ובכלי מי גבינה ובכלי מי חלב ובכלי מי דבש ובכלי מי שמן ובכלי מי יין ובכלי מי דם ובכלי מי מי רגלים ובכלי מי מי חיים ובכלי מי מי מלח ובכלי מי מי גפרית ובכלי מי מי אשלג ובכלי מי מי בורית ובכלי מי מי אפר ובכלי מי מי פירות ובכלי מי מי זרעונים ובכלי מי מי עפר ובכלי מי מי אבנים ובכלי מי מי עצמות ובכלי מי מי קנים ובכלי מי מי קרקע ובכלי מי מי צרורות ובכלי מי מי בגד ובכלי מי מי עור ובכלי מי מי מתכות ובכלי מי מי זכוכית ובכלי מי מי גללים ובכלי מי מי אדם ובכלי מי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי מי דגים ושרצים ובכלי מי מי מים ובכלי מי מי משקין ובכלי מי מי משקה ובכלי מי מי תבואה ובכלי מי מי מלח ובכלי מי מי עפר ובכלי מי מי אפר ובכלי מי מי גבינה ובכלי מי מי חלב ובכלי מי מי דבש ובכלי מי מי שמן ובכלי מי מי יין ובכלי מי מי דם ובכלי מי מי מי רגלים ובכלי מי מי מי חיים ובכלי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי גפרית ובכלי מי מי מי אשלג ובכלי מי מי מי בורית ובכלי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי פירות ובכלי מי מי מי זרעונים ובכלי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי אבנים ובכלי מי מי מי עצמות ובכלי מי מי מי קנים ובכלי מי מי מי קרקע ובכלי מי מי מי צרורות ובכלי מי מי מי בגד ובכלי מי מי מי עור ובכלי מי מי מי מתכות ובכלי מי מי מי זכוכית ובכלי מי מי מי גללים ובכלי מי מי מי אדם ובכלי מי מי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי מי מי דגים ושרצים ובכלי מי מי מי מים ובכלי מי מי מי משקין ובכלי מי מי מי משקה ובכלי מי מי מי תבואה ובכלי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי גבינה ובכלי מי מי מי חלב ובכלי מי מי מי דבש ובכלי מי מי מי שמן ובכלי מי מי מי יין ובכלי מי מי מי דם ובכלי מי מי מי מי רגלים ובכלי מי מי מי מי חיים ובכלי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי גפרית ובכלי מי מי מי מי אשלג ובכלי מי מי מי מי בורית ובכלי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי פירות ובכלי מי מי מי מי זרעונים ובכלי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי אבנים ובכלי מי מי מי מי עצמות ובכלי מי מי מי מי קנים ובכלי מי מי מי מי קרקע ובכלי מי מי מי מי צרורות ובכלי מי מי מי מי בגד ובכלי מי מי מי מי עור ובכלי מי מי מי מי מתכות ובכלי מי מי מי מי זכוכית ובכלי מי מי מי מי גללים ובכלי מי מי מי מי אדם ובכלי מי מי מי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי מי מי מי דגים ושרצים ובכלי מי מי מי מי מים ובכלי מי מי מי מי משקין ובכלי מי מי מי מי משקה ובכלי מי מי מי מי תבואה ובכלי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי גבינה ובכלי מי מי מי מי חלב ובכלי מי מי מי מי דבש ובכלי מי מי מי מי שמן ובכלי מי מי מי מי יין ובכלי מי מי מי מי דם ובכלי מי מי מי מי מי רגלים ובכלי מי מי מי מי מי חיים ובכלי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי גפרית ובכלי מי מי מי מי מי אשלג ובכלי מי מי מי מי מי בורית ובכלי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי פירות ובכלי מי מי מי מי מי זרעונים ובכלי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי אבנים ובכלי מי מי מי מי מי עצמות ובכלי מי מי מי מי מי קנים ובכלי מי מי מי מי מי קרקע ובכלי מי מי מי מי מי צרורות ובכלי מי מי מי מי מי בגד ובכלי מי מי מי מי מי עור ובכלי מי מי מי מי מי מתכות ובכלי מי מי מי מי מי זכוכית ובכלי מי מי מי מי מי גללים ובכלי מי מי מי מי מי אדם ובכלי מי מי מי מי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי מי מי מי מי דגים ושרצים ובכלי מי מי מי מי מי מים ובכלי מי מי מי מי מי משקין ובכלי מי מי מי מי מי משקה ובכלי מי מי מי מי מי תבואה ובכלי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי גבינה ובכלי מי מי מי מי מי חלב ובכלי מי מי מי מי מי דבש ובכלי מי מי מי מי מי שמן ובכלי מי מי מי מי מי יין ובכלי מי מי מי מי מי דם ובכלי מי מי מי מי מי מי רגלים ובכלי מי מי מי מי מי מי חיים ובכלי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי גפרית ובכלי מי מי מי מי מי מי אשלג ובכלי מי מי מי מי מי מי בורית ובכלי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי פירות ובכלי מי מי מי מי מי מי זרעונים ובכלי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי אבנים ובכלי מי מי מי מי מי מי עצמות ובכלי מי מי מי מי מי מי קנים ובכלי מי מי מי מי מי מי קרקע ובכלי מי מי מי מי מי מי צרורות ובכלי מי מי מי מי מי מי בגד ובכלי מי מי מי מי מי מי עור ובכלי מי מי מי מי מי מי מתכות ובכלי מי מי מי מי מי מי זכוכית ובכלי מי מי מי מי מי מי גללים ובכלי מי מי מי מי מי מי אדם ובכלי מי מי מי מי מי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי מי מי מי מי מי דגים ושרצים ובכלי מי מי מי מי מי מי מים ובכלי מי מי מי מי מי מי משקין ובכלי מי מי מי מי מי מי משקה ובכלי מי מי מי מי מי מי תבואה ובכלי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי גבינה ובכלי מי מי מי מי מי מי חלב ובכלי מי מי מי מי מי מי דבש ובכלי מי מי מי מי מי מי שמן ובכלי מי מי מי מי מי מי יין ובכלי מי מי מי מי מי מי דם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי רגלים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי חיים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי גפרית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי אשלג ובכלי מי מי מי מי מי מי מי בורית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי פירות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי זרעונים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי אבנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי עצמות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי קנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי קרקע ובכלי מי מי מי מי מי מי מי צרורות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי בגד ובכלי מי מי מי מי מי מי מי עור ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מתכות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי זכוכית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי גללים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי אדם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי דגים ושרצים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי משקין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי משקה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי תבואה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי גבינה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי חלב ובכלי מי מי מי מי מי מי מי דבש ובכלי מי מי מי מי מי מי מי שמן ובכלי מי מי מי מי מי מי מי יין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי דם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי רגלים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי חיים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי גפרית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי אשלג ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי בורית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי פירות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי זרעונים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי אבנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי עצמות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי קנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי קרקע ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי צרורות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי בגד ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי עור ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מתכות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי זכוכית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי גללים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי אדם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי דגים ושרצים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי משקין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי משקה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי תבואה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי גבינה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי חלב ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי דבש ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי שמן ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי יין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי דם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי רגלים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי חיים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גפרית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אשלג ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בורית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי פירות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי זרעונים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אבנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עצמות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי קנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי קרקע ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי צרורות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בגד ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עור ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מתכות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי זכוכית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גללים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אדם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דגים ושרצים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי משקין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי משקה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי תבואה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גבינה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי חלב ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דבש ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי שמן ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי יין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי רגלים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי חיים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גפרית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אשלג ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בורית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי פירות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי זרעונים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אבנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עצמות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי קנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי קרקע ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי צרורות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בגד ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עור ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מתכות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי זכוכית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גללים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אדם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דגים ושרצים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי משקין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי משקה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי תבואה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גבינה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי חלב ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דבש ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי שמן ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי יין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי רגלים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי חיים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גפרית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אשלג ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בורית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי פירות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי זרעונים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אבנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עצמות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי קנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי קרקע ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי צרורות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בגד ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עור ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מתכות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי זכוכית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גללים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אדם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דגים ושרצים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי משקין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי משקה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי תבואה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גבינה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי חלב ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דבש ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי שמן ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי יין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי רגלים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי חיים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גפרית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אשלג ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בורית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי פירות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי זרעונים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אבנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עצמות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי קנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי קרקע ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי צרורות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בגד ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עור ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מתכות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי זכוכית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גללים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אדם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בהמה וחיה ועופות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דגים ושרצים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי משקין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי משקה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי תבואה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גבינה ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי חלב ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דבש ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי שמן ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי יין ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי דם ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי רגלים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי חיים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מלח ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גפרית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אשלג ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בורית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי פירות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי זרעונים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עפר ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אבנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עצמות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי קנים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי קרקע ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי צרורות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי בגד ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי עור ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מתכות ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי זכוכית ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי גללים ובכלי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי מי אדם ובכלי מ

סמורת השרים

וקים להו לרבנן דחמשא בשיתא לא ינקי. מקום לינעריך קרח דתו לאו קרח ה"ח אע"ג דלא ינקי חיכא מירטוב ותמור קמ"ל קרח דכהה"ג ליכא מירטוב ובקרח לחודיה נמי לא סגי דלא הוה ידעינן חמשת בשיתא מי קרח דקים להו לרבנן דחמשת בשיתא לא ינקי. ותימה ר"ת דתמכל מהדרי ומנלן דהא דקים להו לרבנן (דחמשא בשיתא) מילתא היא? דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן מאי דכתיב °לא תסיג גבול שגבלו ראשונים [אשר גבלו ראשונים] 'גבול שגבלו ראשונים'? אמר רבי לא תסיג מאי 'גבלו ראשונים'? אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי *יונתן (מאי) דכתיב °אלה בני שעיר החורי יושבי הארץ אטו כולי עלמא יושבי רקיע נינהו אלא שהיו בקיאין בישובה של ארץ שהיו אומרים "מלא קנה זה לזית, מלא קנה זה לגפנים, מלא קנה זה לתאנים", "וחורי" שמריחים את הארץ כחויא רב אחא בר יעקב אמר חורי שנעשו בני חורין מנכסיהן. אמר רב אסי ערוגה תוכה ו', חוץ מגבוליה, תניא נמי הכי ערוגה תוכה ששה גבוליה גבוליה בכמה *כדרתן רבי יהודה אומר רוחב כמלא רוחב פרסה] א"ר זירא ואיתימא רבי חנינא בר פפא מ"ט דר' יהודה דכתיב °והשקית ברגלך כגן הירק (1) מה רגל מפח אף גבול נמי מפח. אמר רב "ערוגה בתורבה שנינו, והאמר מקום קרנות? אמרי בי רב משמיה דרב בממלא את הקרנות, ולירוץ מאברי ולא לימלי מנאי?

גזירה

וקים להו לרבנן דחמשא בשיתא לא ינקי. מקום לינעריך קרח דתו לאו קרח ה"ח אע"ג דלא ינקי חיכא מירטוב ותמור קמ"ל קרח דכהה"ג ליכא מירטוב ובקרח לחודיה נמי לא סגי דלא הוה ידעינן חמשת בשיתא מי קרח דקים להו לרבנן דחמשת בשיתא לא ינקי. ותימה ר"ת דתמכל מהדרי ומנלן דהא דקים להו לרבנן (דחמשא בשיתא) מילתא היא? דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן מאי דכתיב °לא תסיג גבול שגבלו ראשונים [אשר גבלו ראשונים] 'גבול שגבלו ראשונים'? אמר רבי לא תסיג מאי 'גבלו ראשונים'? אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי *יונתן (מאי) דכתיב °אלה בני שעיר החורי יושבי הארץ אטו כולי עלמא יושבי רקיע נינהו אלא שהיו בקיאין בישובה של ארץ שהיו אומרים "מלא קנה זה לזית, מלא קנה זה לגפנים, מלא קנה זה לתאנים", "וחורי" שמריחים את הארץ כחויא רב אחא בר יעקב אמר חורי שנעשו בני חורין מנכסיהן. אמר רב אסי ערוגה תוכה ו', חוץ מגבוליה, תניא נמי הכי ערוגה תוכה ששה גבוליה גבוליה בכמה *כדרתן רבי יהודה אומר רוחב כמלא רוחב פרסה] א"ר זירא ואיתימא רבי חנינא בר פפא מ"ט דר' יהודה דכתיב °והשקית ברגלך כגן הירק (1) מה רגל מפח אף גבול נמי מפח. אמר רב "ערוגה בתורבה שנינו, והאמר מקום קרנות? אמרי בי רב משמיה דרב בממלא את הקרנות, ולירוץ מאברי ולא לימלי מנאי?

גזירה

ס"ע ב' ס"ע ב'

רש"ל למתניתין

ס"ע ב' ס"ע ב'

כלאי פ"ג מ"א

גם כאן יחזקאל

גליון השי"ס

תוס' ד"ה לא סמיך וכו' וי"ל דלא קאי אמאי. עי' יומא דף לו ע"ב בתוס' ד"ה דבעינלו:

ולירוץ מאברי. ויזרע ערוגות לכל קרנות החמצני כדפריטים ולא ימלא הקרנות דהכי עדיף טפי טיכול להרבות בערוגות:

גזירה

ערוגה תוכה ששה גבוליה גבוליה בכמה כדרתן רבי יהודה אומר רוחב כמלא רוחב פרסה] א"ר זירא ואיתימא רבי חנינא בר פפא מ"ט דר' יהודה דכתיב °והשקית ברגלך כגן הירק (1) מה רגל מפח אף גבול נמי מפח. אמר רב "ערוגה בתורבה שנינו, והאמר מקום קרנות? אמרי בי רב משמיה דרב בממלא את הקרנות, ולירוץ מאברי ולא לימלי מנאי?

גזירה

ס"ע ב' ס"ע ב'

רש"ל למתניתין

ס"ע ב' ס"ע ב'

כלאי פ"ג מ"א

גם כאן יחזקאל

גליון השי"ס

תוס' ד"ה לא סמיך וכו' וי"ל דלא קאי אמאי. עי' יומא דף לו ע"ב בתוס' ד"ה דבעינלו:

ולירוץ מאברי. ויזרע ערוגות לכל קרנות החמצני כדפריטים ולא ימלא הקרנות דהכי עדיף טפי טיכול להרבות בערוגות:

גזירה

כ א מיי' פס הלכה י':

רבינו חננאל

באמצע כו'. עיקרה דמילתא דקים להו לרבנן דה' וערונים ב' מפחים לא ינקי להדדי וכל דקים להו לרבנן מילתא היא. ואיכא ישובי הארץ שבקיאין בישיבתה של ארץ דבריהן להן אלין מילי ופליגא דהני ששה דערוגה הן מקום וערונים ואיכא בניהן גבול מפח מפח מפח בפתני' היה לו גובל מפח וזרע לחבירו י"ג וערונין. ומפרש' הכא רב אשי דהא ערוגה ו' על ו' חוץ מגבולה. ועיקר דהא מילתא דלא מפח למהוי בין ירק לירק מפח אחד דהאי הוה מפיק בין ירק לירק מפח אחד. אפילו ערוגה שהיא ה' על ה' הוה אפשר למזרע ו' על ו' ויותותיה ה' באמצע משום דהויא כ"ח מפחים. י"ב מהן הן ג זר ע"ן. וראיצטרינן למיסר הבין. דחזינן מרב סעדיה גאון מחמ"א דאיסתברא ליה כמן הבין ולאו כי האיסתברא ליה בהאי אלא קים להו לרבנן דה' וערונים כל אחד אין פחות מפחה על מפח בו' על ו' לא ינקי מהדדי. והיכי דמי כל זית מפח ומחצה על מפח ומחצה חרב. ובבל הוה ג"פ ארדב רק ברוחב מפח ובאמצע [מין] אחד מפח על מפח דשכחת בין כל אחד ואחד מפח ומחצה באורך. וכן צוחתי *) למראית עין. ודבר זה (מגן) [בגמ'] שהזערונים התחשבה גזרעין כולן בתוך הערוגה שהיא ו' על ו' שנמצא הזרעונים נוגעין של ד' רוחות אוכלין בהן ג' ג' מפחי באמצע נשארו ג' מפחים. א' ומחצה מיכן וא' ומחצה מיכן ונמצא ד' הקרנות מעורין ולא אפשר למיהדי מפי מן הבי ב מן שארבעה הקרנות מעורין הוה (איביר) שיעור ו' על ו' הזערונין בתוכן. אבל אם הזערונין רחץ לששה אפשר שיהא בה פ' זערונין שבין כל א' לחבירו מפח ומחצה וד' הקרנות מעורין בי היכי דאיתא בערוגה

*) כ"ל כי ימצאנו

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה וליזרע מאברי וכו' לא ימלא כוה:

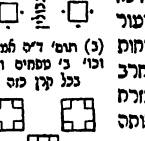

(ג) תוס' ד"ה אמר רב וכו' ג' מפחים ומומס בכל קרן כזה:

(ג) מא"ר גזרעין לכל רוח כתב' מציר כזה:

כל רוח מאכ' זרוע

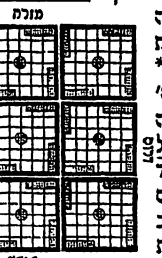

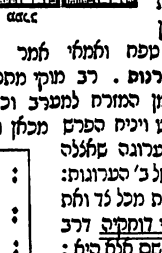

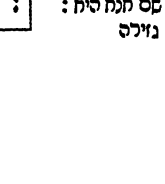

דחמשא בשיתא לא ינקי. מקום לינעריך קרח דתו לאו קרח ה"ח אע"ג דלא ינקי חיכא מירטוב ותמור קמ"ל קרח דכהה"ג ליכא מירטוב ובקרח לחודיה נמי לא סגי דלא הוה ידעינן חמשת בשיתא מי קרח דקים להו לרבנן דחמשת בשיתא לא ינקי. ותימה ר"ת דתמכל מהדרי ומנלן דהא דקים להו לרבנן (דחמשא בשיתא) מילתא היא? דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן מאי דכתיב °לא תסיג גבול שגבלו ראשונים [אשר גבלו ראשונים] 'גבול שגבלו ראשונים'? אמר רבי לא תסיג מאי 'גבלו ראשונים'? אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי *יונתן (מאי) דכתיב °אלה בני שעיר החורי יושבי הארץ אטו כולי עלמא יושבי רקיע נינהו אלא שהיו בקיאין בישובה של ארץ שהיו אומרים "מלא קנה זה לזית, מלא קנה זה לגפנים, מלא קנה זה לתאנים", "וחורי" שמריחים את הארץ כחויא רב אחא בר יעקב אמר חורי שנעשו בני חורין מנכסיהן. אמר רב אסי ערוגה תוכה ו', חוץ מגבוליה, תניא נמי הכי ערוגה תוכה ששה גבוליה גבוליה בכמה *כדרתן רבי יהודה אומר רוחב כמלא רוחב פרסה] א"ר זירא ואיתימא רבי חנינא בר פפא מ"ט דר' יהודה דכתיב °והשקית ברגלך כגן הירק (1) מה רגל מפח אף גבול נמי מפח. אמר רב "ערוגה בתורבה שנינו, והאמר מקום קרנות? אמרי בי רב משמיה דרב בממלא את הקרנות, ולירוץ מאברי ולא לימלי מנאי? (ז) דכל בכלכלתה ויכול לזרוע בקרנות בלא לקדוק ומיכן לו ר"י דאין להעמיד בחמשת בשיתא דלמא נמי לא ינקי מהדדי וי"ל דסברת דבעינן זה לסוף פן לא יקדוק לזרוע ממש בסוף הקרן ויש לחוש לינקה לכל החמת אין לריך לדקדק אלא בגרעין המתנענים ומהאי טעמא נמי אף שפיר אחין זורעין ט' בערוגה אבל קשה לר"ש דמנלן לאוקמי קרן בערוגה ו' על ו' חפילו פחות נמי רק שיש בכלכלתה ו' ויזרע ד' לד' קרנות ואחת בחמצע דהחמת

גזירה שמא ימלא כו' ולא יהא תלת רלתם תור . ואפילו ימלא לתם הקרנות אין כאן עירבוב דהא קרנות למעלות הולכות כנגד ליבוב הערוגות שמביבותיה והוי כעין רלתם תור דשרי לע"ג דאין הרחקה ג' טפחים כיון שיש בהן היכר . אין רלתם תור בערוגה לפי שקטנה היא ואיכא היכירא :

ושמואל (ג) אמר ערוגה בין ערוגות שנינו . ולגד הקרנות דלמעי' מלא הקרנות אין בכך כלום דסבר דיש רלתם תור בערוגה :

והא קא מיערבבו אהדדי .

שעליהן שלמעלה מטורבבים יחד ואע"ג דאיכא רלתם תור מלמטה לאסור כיון דמעלה שעלין דאוירא מבלבל דלמעי' לית יכולי מהדדי לאסור כדלמרינן (כלאים פ"ו מ"ה ד) המסכך גפנו ע"ג תבואתו קידם משום דאוירא מבלבל לבד בערוגה אחת ידיעה ואיכא עירבוב וכולי האי אין סברת להתיר משום רלתם תור : (ד) בטוטה שורה לכאן ושורה לכאן בטוטה אחר ערוגה זו לאוסרה וזו לתוכה כדתנן בסוכה (כלאים פ"ד מ"ח) ומייתי לה בב"ב (סב:) מעשה בשלמון כו' והיה הופך אחר שורה לכאן ועוד תנן בפ"ג דכלאים (משנה ה) טוטע אדם קישות ולעתים בתוך גומא ובלבד שתהא זו טוטה לגד זו וזו לגד זו : **אמר** עולא בעו במערבא הפקיע תלם אחד על פני כולה מהו. פי' הפעמיק תלם א' על פני סביבותיה לד' רוחותיה מהו דבלאו הפעמיק נמי לרב בין לשמואל לאסור לעשות ערוגות סביבותיה לבד כשחפר והפעמיק כשיעור תלם דהיינו טפח בעי לי' היכירא כמו בשדה דהוי היכירא כדתנן בכלאים (פ"ג משנה ג) היתה שדהו זרועה ירק כו' *רש"י עד שיהיה התלם מפולם ולעיל בהחתיה ד"ה שטח בה עירבוב וביטל לח השורה פירוש מבטל הפסק התלם ולא הוי היכירא ותלם הייגו שורה ובני לרך ישראל קרו ליה תלם ובני בבל קרו ליה שורה רב לתי אמר אין עירבוב מבטל השורה : **איתיביה** הטוטע שתי קישואין בין קישואין מפסיקין בין קישואין לפול המלרי דקישואין ולטועין לא הוי כלאים דמיכלרי כדתנן בסיפא דהך ולעיל בהתחיה טוטע תלם קישות ולעתים בתוך גומא ובלבד כו' וכן לטועין ופול המלרי מיכלרי לבל קישואין ופול המלרי הוי כלאים לבל שורה של קישואין כו' לאסור לשורה לחת של לטועין לא מפסקה בין קישואין לפול המלרי וכי היכי דקישואין ופול המלרי מבטלין שורה של לטועין שבאמלע ס"ל עירבוב דלעיל מבטל תלם שהפקיע ומשני שלתי התם לחיכא שרלחת שהן גדולים ונפים והבא לזרעונים רקין דלא מבטלי עומק התלם ומפסיק : **אמר** ר' יוחנן הרואה למלחת כל גינתו ירק עושה בה ערוגה ו' על ו' ועוגל כו' . פירוש עושה ערוגה מרובעת ו' על ו' ובשהוא מרובע עוד ה' על ה' ויהיה הפסק בין החלמי לחיון חני טפח מכל לד ועוגל בה בתוך הריבוע הפנימי ה' על ה' וימלא העוגל במין לחד ובקרנות ריבוע הפנימי יזרע מין ו' בכל קרן וקרן (כזה) והשתא הוי בריבוע הפנימי ה' מינין ולתע"פ שבין זרע שבאמוך העגול לזרע שבקרנות אין הפסק רק מקום אין לאוק דעוגל הוי היכירא בלבד שיהא ג' טפחים בין זרע קרן זה לקרן זה וכן יכול לעשות ערוגות בכל סביבותיה בענין זה להשתא יש ג"מ בין ערוגה לערוגה לריבוע החיצון חני טפח חרב וכן לתחרת הרי טפח וב' גבולין שהיו ב' טפחים הרי ג"ע ות"ת מחי חיכיא שעשה תפי' ה' על ה' ממי ועוגל בה תרבע כיון דעוגל מחיב היכירא ויש לומר דעוגל ה' מחיב היכירא לבל ד' לת :

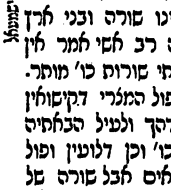

והא תלת אין ביני . ס"ד דממלא כל הקרנות וזורע בקרנות ריבוע החיצון עד הגבול והרי אין הפסק בין ערוגה זו לתחרת תלת שני טפחים של שני גבולים ומשני במחריב בין הביניים שמניח חני טפח הסובב ריבוע הפנימי הכל חרב ואינו ממלא דקאמר למלאות כל גינתו דהשתא אינו טפחים לי כמי דיהיב לה שפיר למיגח חני טפח חרב תלת דפריך לחמי דקאמר למלאות כל גינתו ממלא כל גינתו ומשני במחריב כו' ור' יוחנן דקאמר למלאות כל גינתו ירק לבד מן הביניים קאמר לחיכיא דביניה לרב אשי תני עבודה ירק בירק אחד ששה טפחים פי' ערוגה שהחירו בה חמשה זרועות עבודת ירק בירק אחד ששה טפחים פי' ערוגה שהחירו בה חמשה זרועות עבודת ערוגה

כמבואר מרובעת. למעלה עגולה לפי שהיא מרובעת ולתחתונה שהיא קלה מרובעת להזיר לתוך תור כו' ולים ליה לר' יוחנן הא דאמר לעיל לתן לתוך תור בערוגה לי נמי לים ליה מערוגה לערוגה לכל שהוא לערוגה יש לתוך תור: **מתני'** שפיס מפלה. דיום הכיפורים לתכי לה מכרעה שכבת זרע ולתויה לקטן ולהיות ולד טהור סימנה וקרין שכבת זרע כלשון להזריע: **גבי יפיס.** להקפיד הכתוב על מומחה קרי במקן תורה *וקס"ד עם יום הכפורים קאמר דכל' בשכבת פירכו מכשופיהן וקבלו תורה בשבת שהוא רבינו ללותם שבשמן מעוקין, כרבינו לפני הפרישה ומכלו ליליו שכבת ולא הקן הכתוב להם יפלטנו בשבת. מסרה ולתו שכבת זרע כלשון ס"ם להזריע לכל אם פלטו ס"ם בשליפי טמאות לכך הפרישן שלשה ימים: **מנין שמרחיצין.** לתך ביום ג' מכוון הוא: **כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו.** מקיש סיכה לשתיה: **גמ'** דמתני': **דלא כר' אלעזר בן עזריה.** דתניא לדידי' שמעינן ליה פלוגתא ביום הכיפורי מהורה לקמן בבריימא: **ופיפס.** דתקני מרחיצין תם המילה כו' ר' אלעזר בן עזריה הוא דאמר לה לקמן בפרק ר' אלעזר: **מפן דלא מוקי לחנוני.** דתימר ומוקי מתניתין בחברי שמעי מינה לה ומפרש לה דלא ניחוקמי מכשר מכשר לה ואמר מכשכשת היא ותני בה "מהורה": **ומפן דמוקי לה בחנוני.** דניחה ליה לאוקומי בחנוני מלמימר מכשכשת היא ומלאוקומי בחברי שמעי מוקי נמי להאי בחנוני ופלוגתא היא בהמפקיד (ב"מ מ"ו:) גבי תניא דאמר ר' יוחנן "מאן דמחרגם לי תניא מליצא דמך תנא מוכיחנא ליה מתני לבי מסותא" ומוקי ריש"ל ר' ישמעאל וסיפא רבי עקיבא ואי סיפא בשיטה מקובצת בשם ר"י הזקן ור"ל בשם ר"ת ור"י בשם ר"ח ור"ל בשם ר"ת ור"י בשם ר"ח ור"ל בשם ר"ת ור"י בשם ר"ח

כט א מיי׳ פ״ה מהלכות שבת הלכה יג :
ל ב ג מיי׳ שם הלכה ח :

ולימצבלן ביני שימשי וליקבלו תורה ביני שימשי . פירש בקונטרס לר׳ עקיבא פריך ור״י לומר דלמד מלעזר בן עזריה ור׳ ישמעאל נמי פריך דילמא מהכא דלתשוטת קפיד קרא דלי לימים לקבלו תורה כי שימשי :

ולימצבלן בגמרא דשבתא . הא ודאי לא פריך לה לר׳ עקיבא דס״ל לתשוטת קפיד קרא דמימא דילמא בעיין שם שוטא וכי מימא מם היו פולמוס בסוף ליל שבת מי ימצבו לימצבו בגמרא דשבתא לכל ס״ל וכי ישמעאל לא פריך דימא דילמא קפיד רחמנא לתשוטת דפעמים היו קלא כגון מם שימשה בתחילת הלילה לפי קפידן לתשוטת מעטרנו ס׳ שוטא מהורה והשתא דקפיד לימים לימה מהורה עד יום רביעי ומיהו מלינן למימר דפריך דילמא קפיד לתשוטת ולימים לתצוותיה למומרת כשמשמה בתחילת הלילה ניזיל בתר יומי וכי שימשה בסוף היום ניזיל בתר שוטא : **אמר** ר׳ יוחנן אלא יהא הלל הולכים לקבל פורה . ולית ליה מה לריך רבי יוחנן לדרשה דלמא מרקם בסתר דכרי ויש לומר דליתנהך דלי לא הכי ליתצבו בתחילת ליל הבהם ומתלת לילה ולילך יקבלו פורה לבל ביום מם היו מתגרים עד שיתצבו הלום ממנה מ״מ : **אבל** פירשה מן הלום ממנה כל זמן שהיא לחה . הקשה ר״ם ומתני׳ היל דתנן בפרק דם הבדה (נדה דד:) הזב והביע והרוק ובהבם זרע ממתינין לחן וחין ממתינין ליבשין ומיהו לית לן בקשה סלי אלא לחיבה לחומר ממתינין לחן עוד ג׳ ור״ם מפרש דהבם בזכר שבדבע ופלגו זרע דומיא דלמה והבם ברחה קרי וכן פי׳ ר״ח : **וכתיב** הבם בהבל קמן דפסחים (ף ו:) פריך אלמי קרא גופיה ממלי דברים ירחם קלי וי״ל דחלי ברים ירחם קלי דלמרי׳ במדרש (מכילתה) שהרלתנו הקב״ה למשה בהלבם ובפסחים לח פריך הלח דבעי למילף מינה הא דלמר רשב״ג שדורשין לפני הבבם בהלום הבבם שני שבהם שהרי עניו שומר ברית ומזהיר על הבבם וממלי דכתיב ברים ירחם קלי ובכי דבהלום הדם למר ליה הקב״ה דילמא משה כשלמד ליעקלא בתרבני׳ ירחם לו בהמשך הוה קלי ומשיך לילך מלבר ממדבר דבההוא דכתיב לחלם הבני למירם משה ליעקלא הבבם בו ביום כדכתיב בחד בשבא דמדבר כדילף הבם דהכא נמי כתיב מדבר כלו מדבר סיני וש

למר דבפי ניחא ליה למילף הוה הוה ולח מדבר מבמדבר : **בתלתא** למר לה מלח הגבלה . ל״ם הגבלה קרמה לפריסה דלמלח ויתמר בתיבי ובבבת הוה דבל לחד נתמר בזיום בקמלו כתיב ותחם מהיו לי וגו׳ ובבתרת כתיב מטת פריסה ומלח הגבלה ובתמלמי לח כתב ביה מידי שיעשה משה שלימות ולחים לן למימר מלח הגבלה לחהיה לתמירה ולח לתלח פריסה שהרי מיד לחר לתמירה לתרומה כתיבה מלח פריסה : **פסח** . מ מסרחת בי׳ יומים שהיו מקריבין לה בשבת ראשון של פסח ומלח בשבת שני של חג הסוכות ומלח בשבת ראשון של חג הסוכות

נחלקו אמר להו מעות מגבלא . שהדברים שנתמנו לו בסיני ירד למרע ותמן ליטרחל כדכתיב ויבא משה ויקרא לזקני העם וגו' ולמחרת הקהיל ועלה ויצו משה את דברי העם וגו' עליותיו בהשכמה היו וכו כיוון נתמנו לו הכי תלמוד לומר הכי ומעות הגבלתם להשמרו לכם עלות בהר לע"פ שהיה כתובה אחר וקדשתם היום ומחר שהיה מעות פריסה קודם לכן נתמנה דכתיב בהתיה עלייה שעלה בשליחי להקיב"ה דברי העם דעשה (ונשמע) הגה תלמי בא לתיץ וסיפא דקרא וגד משה את דברי העם וגו' וכי מה דברי העם יש כאן אלא מעות הגבלה נתמנו לו בסיני וילקון תניא לה הכי ולמרע לאמרה ליטרחל ולמחרת בד' השכים ועלה והגיד שקבלו עליהם מעות הגבלה וגתמנה לו מעות פריסה וקדשתם היום ומחר ולע"פ שיש שד ג' ימים עד יום שבא התמנינן לקמן לר"י דמשה הוסיף יום אחד מדעתו :

יום ומחר . משמע הא' נתמנו לו לפרוש ה' וו': **אמר לך ר' יוסי** . לעולם בדיעבי נתמנו לו לפרוש ד' וה' והוא הוסיף יום אחד והסכים הקב"ה לדעתו : **ופירש מן האשה** . לעתיד מתן תורה מיד מפסיקים עם חביריו שוב לא חזר להתמיד : **אף היום** . לריך להיות ליט עמו והא לא לפסוק : **וקבע להם זמן** . לימתי ידבר עמהם : **אמרם פורש ופירוש נכונים וגו'**. (ה)פירקו מכאותיהן : **ולא קבע להם זמן** . לדבורו שהוכל לפרוש קודם לכן : **נאמליכם** . להתיר כאותיכם במדבר לתמיד שתאמרתי לכם : **בן נכר** . מומר שנתנכרו מעשיו לתיני שבאמיהם : **פתורם כופם** . תליה בלומות הללו ויטרחל מומרים על אחת כמה וכמה אתים כדי לה: **אמר** . לישור שתיאמרו ויבואו על שבירתן : ס"ג והיו נכונים ליום השלישי וע"ג והיו נכונים לשלשת ימים : **הא אמרין יום אחד הוסיף** . והאי קרא דוהיו נכונים ליום השלישי קודמת כדיך הוא לאמר ליה (ג) ומשה אמר להן היו נכונים לשלשת ימים ולא אמר ליום השלישי ללת פירקו ג' ימים וקרא דכתיב ויהי ביום השלישי בהיות הבקר שלישי לימים שלמים שלינו עמם לאמר : **פ"ם** . דתניא בברייתא הכי שלישי שלישי בחדש היה שלישי קמא בשבת היה ולקמן בני שלישי קמא למאי ע"כ במילתא דשלישי קמייתי וקאמר עלה שלישי זה שלישי בחדש : **קשיא לרבנן** . דשמעינן בחד בשבת ליקבע ירחא ל"כ על כרחך בתרי בשבת אמר ואתם תהיו בחלמא הגבלה בתרבצה פריסה ובשביעי נתנה תורה דהא לכ"ע בשבת נתנה תורה : **לרבנין נמי** . והכי קאמר יום שלישי לדבורי שלשתכם מפה להמשיך לכם על ישראל ולפרש שוכחן ומתן שכרן, ולותו יום היה שלישי בחדש שלישי בשבת ורבי יוסי קאמר לה : **ושמע ויגד וכי מה אמר הקב"ה למשה** . בין ויבא משה דנעשה (ונשמע) ויגד משה לאמר להן ליטרחל ומה תמרו ישראל למשה על כך שהודיע משה ולא נתמר משה בשליחי לאמרה לו שהודיע להקיב"ה שלשת ימים שלישי שלישי בחדש נאמרה בשליחי לאמרה לו : **זו מלות שנגמלה** . שלשע"פ שכתובה תחר מעות פריסה בשליחי נאמרה לו והודיע להקיב"ה שלשת ימים שלישי שלישי בחדש שלשת ימים שלישי שלישי בחדש שלשת ימים שלישי שלישי בחדש

באשר טך במרה. ומה תאמר מגת ליה דמרה ליפקוד לחכמה דילמא כחכר טך בפרקא מן דחכמה דיני אבא כתובין אם לא כחכר טך ופקפת מי היכי דהחי כחכר טך במרה הכי נמי הכי וכן מוכח בפרק ד' מיתות (סנהדרין דף מו:) דליתמר מילתיה דר' יהודה דתניא משוייהו ות"ח וכיון דכמרה ליפקוד לחכמה היכי תמרינן בפ' כל כתבי (ירמיה יז:) דלמלי אמרו ישראל אבא לחכמה לא אבא אלא אבא לחכמה אבא לא אבא לחכמה אבא לא אבא לחכמה אבא ל

לרבנן ח' חסרים עבוד ת"ש דתניא בסדר עולם ניסן שבו יצאו ישראל ממצרים בארבעה עשר שחטו פסחיהן בחמשה עשר יצאו ואותו היום ע"ש היה ומדרישי ירחא דניסן ערב שבת ריש ירחא דאייר חד בשבא וסיון בתרי בשבא קשיא לר' יוסי? אמר לך ר' יוסי הא מני רבנן היא ת"ש רבי יוסי אומר בשני עלה משה וירד, בשלישי עלה וירד, בד' ירד ושוב לא עלה [ומאחר שלא עלה מהיכן ירד] אלא ברביעי עלה וירד, בחמישי בנה מזבח והקריב עליו קרבן, בששי לא היה לו פנאי מאי לאו משום תורה? לא משום שבת. דרש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא "ברוך רחמנא דיהב אוריאן תליתאי לעם תליתאי על ידי תליתאי" ביום תליתאי, ביום תליתאי כמאן? כרבנן: ויתיצבו בתחתית ההר" *א"ר אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם, א"ר אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא אמר רבא (ו) אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשורוש דכתיב "קימו וקבלו היהודים" *קיימו מה שקיבלו כבר *אמר חזקיה מאי דכתיב "משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה" אם יראה למה שקטה, ואם שקטה למה יראה? אלא בתחילה יראה ולבסוף שקטה, ולמה יראה בדרישׁ לקיש דאמר *ריש לקיש מאי דכתיב "ויהי ערב ויהי בקר יום הששי" ה' יתירה למה לי? מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו: דרש ר' סימאי *בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל כשרו לו שני כתרים אחד כנגד "נעשה" ואחד כנגד "נשמע" וכיון שחטאו ישראל ירדו מאה ועשרים ריבוא מלאכי חבלה ופירקום שנאמר "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב" א"ר חמא בר' חנינא בחורב טענו בחורב פרקו: בחורב טענו כדאמרן בחורב פרקו דכתיב "ויתנצלו בני ישראל וגו'" א"ר יוחנן וכולן זכה משה ונטלן דסמיך ליה "ומשה יקח את האהל", אמר ר"ל עתיד הקב"ה להחזירן לנו שנאמר "ופדויי ה' ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם" שמחה שמעולם על ראשם אמר רבי אלעזר *בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו דכתיב "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו. ברישא "עושי" והדר "לשמוע" א"ר חמא *ברבי חנינא מ"ד "כתפוח בעצי היער וגו' למה נמשלו ישראל לתפוח? לומר לך מה תפוח זה פרי קודם לעלין אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע, ההוא צדוקי דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא ויתבה אצבעתא דידיה תותי כרעא וקא מייץ בהו וקא מבעי אצבעותיה דמא *א"ל עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו אכתי בפחוותייכו קיימיתו ברישא איבעי' לכו למשמע: אי מציתו קבליתו ואי לא לא קבליתו, א"ל: אנן

דסגנין

*) ים טפחות בר חנינא

שלישי ראובן שמעון לוי ומן לוי נולד משה שעל ידו ניתנה תורה לו' יש בו ג' אותיות משה ג' אותיות ונצפן ג' יהוים ובוה אמרו אמר ר' לוי הא למדתה שכל מעשה אותו היום היה משולש וכמן זה עתיד יש בתורה ילמדנו (ממנומת סכסה יסכו) הלא כתבתי לך שלישים אמר ר' יהושע בן נחמיה הן תורה שאותיותיה משלשות אלף בית גימל והכל היה משולש משלשות תורה נביאים וכתובים משנה משלשת תלמוד הלכות ואגדות תפלה משלשת ערב ובוקר וצהרים קדושה משלשת קדוש קדוש קדוש ישראל משולשים כתנים לוים וישראלים ומשה אותיותיו משולשים משבט

גליון השי"ם גמ' כמאימי נפש מזנה. עיין מגיאה דף ו ע"ח בכ"י ד"ה יסנה לפני הדיבור: שם בשמה שהקדימו ט'. פ' מסכת"ת פ"ג מ"ג ד"ה: תום' ד"ה ירדו וכו' ותף על גב דגדולה מדה טובה יומת דף מז ע"ח: שם ד"ה פניו כבריתא דלתכונה. עיין תענית דף כט ע"ב תד"ה של תפוחים:

כפה עליהן הר כגיגית. ותע"פ שכבר הקדימו נעשה לנשמע אמת יהיו מוזהרים כשירצו התם הגדולה *שילחתה בשמתן והא דאמר מהיו לי וירד והגיד: **נג' עלה.** ושמע הגבלה וירד והגיד: **נד'** כפ"ק דמס' ע"ז (דף ב:) כלום כפית עליו הר כגיגית דמשמע דהם ירד. להפרישם: **ושוב לא עלה.** עד קבלת הדברות שמעו כולם: היה טופה עליהן לא היה להן תשובה והכא אמר דמודעא רבה ומאחר שלא עלה מסיון ירד. דאמר' תורה אור נד' ירד ולא אמרת עלה וירד ולא עלה: **וכמאימי נגס מזבח.** כדכתיב ויבן מזבח תחת ההר: **מאי לאו משום פורש.** לא היה לו פנאי לעשות שקבלו כולן יחד את הדברות: **פליג דרב ממדא.** לפני רב מסדא נפי' שרב מסדא יושב והדרשן עומד וקאמר עליה דדומה כמו שהעומד למעלה מן היושב: **לוריתן פליפתי.** תורס נגיחים וכתובים: **נפס פליפתי.** כהגיס לוים וישראלים: **פל יד פליפתי.** משה תליתאי לבנן מריס תחתן ומשה: **כיום פליפתי.** לפריסה: **ממחים ספר.** תחת ההר ממש: **גיגים.** קובה שמטילין בה שכר: **מודעא רבה.** שתם יזמינם בדין למה לו קיימתם מה שקבלתם עליכם ים שמות ים להם תשובה שקבלתם בתוכם: **כימי ממשורוש.** מלהכם הכם שנעשה להם: **דין.** תורה: **כממילם.** קודם שתמרו ישרחל נעשה ונשמע: **ירפפו.** שמח לו יקבלה ויחזור העולם לתהו ובהו כדר"ל: **ולבסוף.** כשקבלוה: **יום שמעי.** מלי שבת דכתיב ה' ביום גמר מעשה ברחשית: **מלמד** שמתנה עם ישראל על מעשה בראשית. **המעי** משמע השמי המיוחד במקום אחר כדאמרי' בעלמא (תולין דף נח:) הירך המיומנת לך כלן ויהי ערב ויהי בקר של גמר ברחשית מלי ביום השמי והוא ו' בסיון שנתנה בו תורה מריבוי דה' דריש ביה נמי הא: **שני כפרים.** מזיו שכינה: **מפס ופפרים.** [כל ת' ות' נקל כתר]: **עפנו.** הכתרים והכי משמע לת עדים דכתיב [לחבר היו להם] מהר חורב: **כפורב פרקו.** דמשמע נמי ויתנצלו לת עדים מהר חורב: **ומפס יקח.** לומו עדי לעלן לחבר לת התהל לעלן בהלו גרו (ליוב כפ) והוא היה קילון עור פניו: **עופי דכרו לשמוע.** מוכיון לעשות קודם לישמעו ולא כדרך שחבר עבדים שמשמיעים תחילה לת הדבר ליבע לת יכולין לקבלן עליהם לת לתו: **פריו קודם** שמות ג לעליו. כך דרכו ותוקן משחר לילטת מעטה פירותיו קודם לעליו: **מנכנפת דידיס.** לתבעות ידיו: **וקפ מייץ כפו.** היה ממעכן ברגליו ולית מבין מתוך טירדת: **עמפ פויוס.** כמהר: **דקדמיפו פומייכו לאודנייכו.** קודם שמשמיעים לתוקה היה קבה ולת תוכלו לעמוד בה קבלתם עליכם לקיימה: דסגנין

רגלות הב"ח

(ל) גמ' אמר רבה אמר ר' יוחנן: (ב) תום' ד"ה מודעא וכו' ובפרק לולי נאמרין אמרו שקבלו:

ב' כתרים שקבלו ישראל במתן תורה

נעשה ונשמע

מעמד הר סיני קבלת התורה (עד פח:)

רב נסים גאון

דרש"י ההוא גלילאה עלי' דרב חסדא ברוך רחמנא דיהב אוריין תליתאי. פי' תורה נביאי וכתובי. ביום תליתאי. פי' ביום שלישי לפרישה כרבנן דאמר בחמישי עבר ליה פרישה. ע"י תליתאי ע"י משה שהוא שלישי אהרן ומרים ומשה. לעם תליתאי כהנים לוים וישראל. בירח תליתאי בחדש השלישי ניתן אייר סיון ובסיון ניתנה התורה והשפיה התנדרה ברבר זה אותיותיה משולשים כלומר שהתורה נקנית אמת שנאמר (משלי כג) אמת קנה ואל תמכור ומספר אמת ג' אותיות וישראל בני אבות ג' אברהם יצחק ויעקב משבט אחד מלא ואחד חסר דהוי ו' שלמין ושמה חסרין והוי יומי דשוה שנ' דנאכלין ש"נ מנהון בשבועי ומשתיירין ד' אבל כהדוה בה ו' חסרין הוי להו יומי שנ"ג וכר אולין שביעי משתיירי מינה ג' והלכך כד הוי ראש ניסן דשניה יום אחד בשבת הוה בראשונה ז' חסרין הוי ניסן בראשונה בחמשת וסיון בחר בשבא כר' יוסי ואי הוי בשנה ראשונה שבתה חסרין והוו יומא שנ"ב משתיירי מינה תרין וכד הוי ראש ניסן שנייה בחר בשבא הוי ראש ניסן שנה ראשונה בשלשי שבתא וראש סיון תרין בשבא כרבנן. וחנן אין פורתין מארבעה חדשים המעוברין בשנה וכר החיין ד' מעוברין הוו ה' מחוסרין ואפי' למאן דפריש ולא נראה לחבמים לחסר יתר על שמונה: ת"ש רבי יוסי אומר בשני עלה וירד. פי' שני לחניינן בסדבר סיני ובשלישי עלה וירד וברביעי כי תרצתא עלה וירד ובחמישי בנה מובח והקריב עליו קרבן בששי לא היה לו פנאי ואי לאו דהוה יום שבת ונתנה בו תורה. ופשיטא לרבנן ואפי' ר' יוסי לא אלא הוא דע"ש ומשום פרהא דשבת לא היה לו פנאי: דרש"י ההוא גלילאה עלי' דרב חסדא ברוך רחמנא דיהב אוריין תליתאי לעם תליתאי ביום תליתאי ואית דרבנן דמרחיק ונרסין כמאן דרבנן ופיעתא דרבנן מן ביום תליתאי יום ג' לפרישה. דאלמא בחמשה עביד לה פרישה כמאן דרבנן ותרין בשבא הוה ר"ח סיון ובששה בו נתנה תורה ומפרשא אלתא נמי בגמ' דשבעת ימים. צלילתא בלשון ישמעאל א' שקיקה. פתילת הוורד שעושין מצמר גפן בצבע כעין הורד וקורין אותו וורד וכן אומרו (כתובות עב) לענין יצאת וראשה פרוצה ופאה בשוק בפווה וורד כנגד פניה. ובלשון פרס נקרא טלנן נודע בבבל:

ב' שני כתרים. אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. ועיין בפרק לולי נאמרין (שבת פח.) ובפרק אלו נאמרין (שבועות לט.) ובפרק שבועת העדות (שם מ.) ובפרק שבועות (שם כו.) ובפרק ד' מיתות (סנהדרין עא.) ובפרק חלק (שם צ.) ובפרק ג' שבועות (שם כז.) ובפרק שבועת העדות (שם מ.) ובפרק שבועות (שם כו.) ובפרק ד' מיתות (סנהדרין עא.) ובפרק חלק (שם צ.) ובפרק ג' שבועות (שם כז.)

ולא כתיב המרים. לשון מגונה לא היה לו לכתוב תלמוד לומר ולא כתב *ע"כ ריימו דהוה משמע המריח תלת כתב מהן לשון חביבות: **מה** פעמים זה מתחלק לכמה ניטוטין. הקשה רבינו שמואל והלא קרא משמע דהפעמים מפולין תת הסלע מדלא כתיב והפעמים יפולטו סלע וכן תנו רבותין שהפעמים מפולין סלעים וליכא למיגרס מה סלע מתחלק לכמה ניטוטין דהא דיבור דהייט תורה נמשלה לפעמים ולא לסלע ובקונטרס פי' מה פעמים מתחלק הסלע על ידו ואינו מיושב שהדיבור הוא עצמו מתחלק ואינו למין גמור ואומר ר"ת דקרא מיירי בתבן המפולן ברזל דתמר *במדרש חזית מעשה בתחד שקנה מגפירין ובא לטדוקה נתנה על הסדן והכה עליה בקורנס נתלק הפעמים ונפצר הסדן ונגפירין לא זז ממקומו הה"ד וכפעמים יפולן סלע ולפי על גב דלא כתיב יפולטו סלע הרבה פסוקים יש כעין זה תבניס שתקו מיס (יחוס יד) פי' שתקו תותן מיס ואתו שפיר דתמר בפ"ק דקידושין (דף ל:) תנא דבי רבי ישמעאל כל שלא נאמר בו סם פגע בך מעוד זה משכחו לביתמ"ד ואם תבן הוא נמוח שנא' תבניס שתקו מיס פירוס שתקו תותם מיס ואם ברזל הוא מתפולן פירוס תם יצר הרע מתחזק עליו כברזל מתפולן שנאמר וכפעמים יפולן סלע ולפי על פי דהתם מדמה יה"ר לפעמים וכאן מדמה ד"ת לפעמים תין לתוש *דמקרא אחד יוצא לכמה טעמים: תורה

דסגינן בשלימותא. התהלכו עמו בתום לב כדרך העוסקים מלאכה וסמכו עליו שלא יטעטו בדבר שלא טבל לעמוד בו: **נחמנא.** בקבלה שקבלתם תחת הוא שלמכם ולבסוף כשקיימתם שתים יש: **לגבעני.** קרבתני: **פלוכה.** חטופה דעולבנא ליתנא דמוסיפת היא והכי

תורה אור לחמר במס' גיטין: **מוגה כתוך תופפה.**

מצלי כישראל כשעמדו בסיני ועמו הענגל: **כמפיכו.** בחופתו: **נמן.** עוזר ריתו הטוב לחתרים: **ועדיין תביכופת היא** שם **גבן.** לע"פ שהמקרא מספר בגנותו ד"ש ד"ה הרחה לו לשון חבה מדלא כתיב בקבלה שקבלו

הסריס: **הנעלבים ואינם עולבים.** תחרים בתין עליהם בחופה ולא הן על תחרים: **עושין מלאכתם המקום ושמחים ביסורים.** על עליבה הבאה [שם תי' רבא] **עליהם: נגח רב.** כל התומות: **מה פעמים.** מתחלק הסלע על ידו לכמה ניטוטות: **למיימיון** - (ג) עשוקים בכל כחם ועורדים לדעת קודה לחדם המשמש בית ימינו שהיא עיקר: **קוסרים לו שני כתרים.** לדבור שהיה בו ממש וגרסה בכתיב רוחים לת הקולות (שמות כ) **לע"פ שמילר ומימר לי דודי.** בשגל שאמר הורד עדיך: **כין שדי ילין.** תמר מיד לעשות לו מבתן להיות מגולגמת שכיתתו בין שני הבדיס שברחי' במקדש רחשון בשני שדים דוחקין ובולטין בפרוכת שבשגד הפתח: **עין גדי.** עין שגל שהוא מין בהמה לשון תחר לשון עטו"ס העוברים לגד שלחן (יחציה סה): **שכרמתי.** שתספתי להתחוות תלהות הרבה בדכתיב תלה תלהיך ישראל (שמות לג): **שכורמים עליו.** שמתספין עליו לת הבגדים והוא דף תרוכה ומטוקבת נקבים הרבה ומיש המוגמר תחתיה והכלים מתגמרין מדרך הנקבים ליגע למיכסא גרסינן: **מעביר רשתן** (יחזקאל) לשון עדן: **מור עוכר.** על שהטעירן: **נפש נדבות.** גבי מתן תורה כתיב בספר תהלים: י"ב מיל. זו היא מדת מחניהם והיו הקרובים לדיבור חוזרין מפחד הקול עד קלה המחנה: **מדדין לוחן.** מסייעין לוחן להתקרב משט משט שהיו חלשים כשהגה המדדה לת בנה בתחלת הילוסו: **ידחון.** משמע הס עלמס ידוחן: **ידדון.** מדדין תחרים: **שמקפקפ"ד דורום** - (ד) בתלפים שנה שקדמה תורה לעולם היו עתידין דורות הלוו להברחות שנתמר (תהלים קה) דבר צוה לחלף דור ויסדה הקב"ה לחין העולם אלה לקיים מה שנתמר *נתן אמרה לאלף דור. תתקע"ד מחלף: **מה מדיר שמך.** מדיר הוא הרבה בחרן וחין רחוי לך ליתן הודך שם כי חס על השמים: **פירש שדי מוזו.** טטריקון של פרשז: קנלה

[נמדבר רבה פיסה ד"ה זכו מיריה]

[שם תי' רבא]

[מנחות כט.]

[סנהדרין נד.]

[יומח סב: ע"ש]

[עיין ג.] [תגיגה יב:]

[שבת ה.]

[כסוכה פ"ח] [תגיגה יב.]

[נקרא כתיב מלכי ומע"ש כשעמד בסיני יפרו]

קי טדו ג מלאכי השרת [גד מתן תורה לבני אדם ומגש משה את]

[כסוכה פ"ח]

@ נותן לי **מה כתיב בה** אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים אמר להן: למצרים ירדתם, לפרעה השתעבדתם, תורה למה תהא לכם, שוב **מה כתיב בה** לא יהיה לך אלהים אחרים, בין עמים אתם שרויין שעובדין ע"ז

ר' נתן מלמד שפירש שדי מזון שבינתו ועננו עליו, אמר לפניו - רבונו של עולם תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים אמר להן: למצרים ירדתם, לפרעה

[שמות כ]

גליון השי"ס

רש"י ד"ה מתקע"ד דורות וכו' ונלה מקב"ה שהין העולם מתקיים. במדרש רבה בראשית פ"ח ליתא נלה מקב"ה שהין העולם מתקיים נמצה נכיא ד' דורות ומתקע"ד שמלן בכל דור ודור וכן עוד פנים שבדורות: **תוס'** ד"ה מה פעמים בפסה"ד דמתקע"ד מחד יוצא לכמה טעמים. עי' בבראשית פ' ולנלה בפסוק פ':

תגהות הב"ח

(א) נמ' תנו רבנן הנעלבין: (ב) רש"י ד"ה למיימיון ב"ב עי' לעיל דף סב ע"ח: (ג) ד"ה מעביר רלתון רלתון ג"ע: (ד) ד"ה מתקע"ד דורות: ב"ב ועיין בתגיגה פרק הין דורשין סוף דף ג' ונלתם דף יד:

קנאה יש ביניכם. שתהא כתיב על ידה לריחה: **מאר** ו. למדו: **בתדש בשבי**. שתרפון וקרתוך תדש טוב מתדמה לשון שפלות: **מאר** ו **פוזו**. להקטיר מחמות קטורת בשעת מנפה ולעטוד בין המתים וכן התייס: **ומי** ו**לו דתמר ליה**. מלתך המות: **מנפ ידע**. הלא בתורה לא נכתב: **בדמי מפס**. תורה אור

בתמיה: **קוסר בפרים**. כגון הנך דתמרי בפרק הטוה (דף קד.) תגח דקתך לגבי ר"ש וכן שעטנ"ז ג"ן שלריכין כל לות ג' זיונים כדתמריכן (במכות דף כט:) רתם הזיי"ן נמתה לימין ולשמלל בגגו מעט וכן רתם הש"ן השמלני וכן כל רתמי שבש לותיות הללו בכל מקום שהן: **מין שנוס**. לין דרך ליתן שנוס: **בעירך**. במקומך: **לעזרני**. לומר תגלח מלאכתך: **מיד**. בשליה לתרת לתר ט יגדל גל כח ה': **בא השתן**. הוא יגר הרע המתניח לת התדם הוא הטולה ומסניף,[והלומר] דהוא מדם הדין לין הגון בעיני: **בשפלי מצם**. להר לתר להם לסוף מ' יום לתי

בא בתוך עם שנות הם סבורים שתעתו יום שלשה בו מן המנין הוא והוא לתר להם מ' יום שלימים יום ולילו עמו ויום עלייתו לין לילו עמו שהרי ג' בסיון שלה נמלת יום מ' יי"ן בתמוז היה ביי"ן בא שתן ועירבב לת העולם והרלה דמות תתך ולפילה דמות טנן וערפל ועדטניל לומר ודאי מת מסה דרכה וגו', הלך אצל ים ואמר לו אין עמדי, שהרי בלו כבר שם ולת בא ודאי לפסוק לומר שלת טעו שלת כיום המעונן בין קודש חטוף לאחר חטוף, שהרי לת ירד מסה עד יום המתרים שנאמר ויסבימו ממחרת וגו': **נאם יי** שקבע לכם: **שנאה לעכו"ם** · שלת קבלו בו תורה:

תורה

היכן היא. ות"ת וכי שכן לת היה יודע מתן תורה וי"ל דלמריין במדרש לפניו יצר דבר שכתבו הקב"ה למלאך המות בשעת מתן תורה לומר לו שעתידה לתטוף לסוף מ' יום בשגל לתה טתן לה שכן והוא מלאך המות כדלמרי' בפ"ק דב"ב (דף מ:) ולמרי' נמי בסנהדרין (דף כו:) תוס'

שביתה בתמלי מפני השכן:

לסוף

מ' יום לתי בא. פירש בקונטרס דלסופו יום שעלה בו ליט מן המנין והוא היה לומר להס מ' יום שלימים יום ולילו עמו ויום עלייתו לין לילו עמו שהרי ז' בסיון עלה נמלת יום מ' היה בי"ן בתמוז ולין נרלה לר"י כן רביט מליר דבהדיח ממש בפ"ק דיומת (דף ד') דיום עלייה מן המנין דקלמר התס בשלמת לר"ע משכחת להו דבי"ז בתמוז שמחברו הלוחות כ"ד דסיון ושיסבר דשמוז מלו להו מ' יומין ובשיסבר בתמוז נחת תלמת חציב יום עלייה ולילה מ' יום ומ' לילה שמחחשוב לילה שחתר היום ועוד לת לת תחשוב יום עלייה לת שלמו מ' ימים תחרונים עד תחר יום הכפורים ושלמו ביום"כ שתו ת"ל הקב"ה למשה סלחתי כדברך גם מה שפרש"י בפרשה כי תשת שבי"ע בתמוז עלה קשה לר"י שתו לת תמלת שלשמו מ' ימים תחרונים ביום הכפורים*:

מדבר

ליו. קשה לר"י דע"כ מדבר ליו לתו היו מדבר פתרן דמדבר ליו בתחילת דרומה של תרן ישרתל כדכתיב בתלה מסעי והיה לכם פתת עבר(ו)ממדבר ליו על ידי תדום וכתיב ונסב לכם הגבול מנגב וגו' והיו תוצתוטיו מנגב לקדם ברגע וקדם ברגע היו פתרן דכתיב בשילוח מרגלים וישלח תותם משה ממדבר פתרן וכספר (יהושע יל) כתיב שתמר כלב בשלוח תותי משה מקדם ברגע לרגל לת התרן וכן בתלה הדברים כתיב ונבת עד קדם ברגע ומפרש מיד שלוח מרגלים ועוד דכתה מסעות היו ממדבר פתרן עד מדבר ליו דבסוף בהעלותך כתיב ותחר נסעו העם מתברות ויחנו במדבר פתרן ובתלה מסעי כתיב ויסעו העם מתברות ויחנו ברתמה ת"ל רתמה היו פתרן ותתיב כמה מסעות עד מדבר ליו וכן ליו פתרן לסיני מהלך י"ת יום דכתיב לתד עשר יום מתורב דרך הר שעיר עד קדש ברגע ת"ל מדבר ליו פתרן וסיני לתד הכל תתד ותור"י דהכל מדב' לתד וגדול היה דע"כ סיני היו פתרן דכתי' הופיע מהר פתרן ובפרק שור שנגח ד' וה' (ב"ק דף לת.) דרסיון מפתרן הופיע ממונן ליסרתל גבי שור של ישרתל שנגח שור של עובד כוכבים פטור ול"ג ברים מסכת ע"ז (דף נ:) מתי בעי בסעיר ומתי בעי בסעיר ומתי בעי בתימן וסיני נמי היו מדבר ליו דכתיב מדבר ליו היה קדש וסיני תיקרי קדש דכתיב בספר (תהלים כט) קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש·משמע דהיו בשעת מתן תורה ומיהו קשה לר"י דהא מדבר קדמות היה מזרתה של תרן ישרתל דכתיב (דברים ג) ותשלה מלתתים ממדבר קדמות תל סיחון מלך תשבון וגו' שהיתה במזרח של ת"י דכתיב (שם ד) בעבר הירדן מזרתה שמש ומדבר ליו ופתרן היו בדרומה כמו שמשמע בפסוקים שהבתתי ותין יתכן דמדבר קדמות היו מדבר סיני:

עבודת גלולים שוב מה כתיב בה זכור את יום השבת לקדשו כלום אתם עושים מלאכה שאתם צריכין שבות, שוב מה כתיב בה לא תשא משא ומתן יש ביניכם, שוב מה כתיב בה כבד את אביך ואת אמך אב ואם יש לכם, שוב מה כתיב בה לא תרצח, לא תנאף, לא תגנוב קנאה יש ביניכם יצר הרע יש ביניכם: פסוק מיד הודו לו להקב"ה שנאמר ה' אדונינו מה אדיר שמך וגו' ואילו תנה הודך על השמים לא כתיב, מיד כל אחד ואחד נעשה לו אוהב ומסר לו דבר שנאמר עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם בשכר שקראוך אדם לקחת מתנות, אף מלאך המות מסר לו דבר שנאמר ויתן את הקטורת ויכפר על העם, ואומר, ויעמוד בין המתים ובין החיים וגו' אי לאו דאמר ליה, מי הוה ידע: ואי"ת הושע בן לני בשעה שירד משה מלפני הקב"ה בא שטן ואמר לפניו רבונו של עולם תורה היכן היא? אמר לו נתתיה לארץ, הלך אצל ארץ אמר לה תורה היכן היא? אמרה לו אלהים הבין דרכה וגו', הלך אצל ים ואמר לו אין עמדי, הלך אצל תהום א"ל אין בי שנאמר תהום אמר לא בי היא ים אמר אין עמדי אבטחון ומות אמרו באזנינו שמענו שמעה חזוי ואמר לפני הקב"ה רבש"ע חיפשתי בכל הארץ ולא מצאתיה אמר לו לך אצל בן עמרם, הלך אצל משה אמר לו תורה שנתן לך הקב"ה היכן היא? אמר לו וכי מה אני שנתן לי הקב"ה תורה? א"ל הקב"ה למשה משה בדאי אתה? אמר לפניו רבונו של עולם, חמודה גנוזה יש לך שאתה משתעשע בה בכל יום אני אחזיק טובה לעצמי? אמר לו הקב"ה למשה הואיל ומיעטת עצמך תקרא על שמך שנאמר זכרו תורת משה עבדי וגו': ואי"ת יהושע בן לני בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שהיה קושר כתרים לאותיות אמר לו: משה, אין שלום בעולמך? אמר לפניו: כלום יש עבד שנותן שלום לרבו, א"ל היה לך לעזרני, מיד אמר לו ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת (אמר) יהושע בן לני מ"ד וירא העם כי בושש משה אל תקרי בושש אלא באו ששה בשעה שעלה משה למרום אמר להן לישראל לסוף ארבעים יום בתחלת שש אני בא, לסוף מ' יום בא שטן ועירבב את העולם אמר להן: משה רבכם היכן הוא, אמרו לו עלה למרום, אמר להן באו שש ולא השגיחו עליו, מת, ולא השגיחו עליו, הראה להן דמות מטתו והיינו דקאמרי ליה לאהרן כי זה משה האיש וגו': א"ל ההוא מרבנן לרב כהנא מי שמיע לך מאי הר סיני? א"ל שנעשו בו נסים לישראל, הר ניסאי מיבעי ליה, אלא שנעשה סימן טוב לישראל, הר סימאי מיבעי ליה? א"ל מ"ם לא שביתת קמיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע דמעייני באגדתא דרב חסדא ורבה ברי' דרב הונא דאמרי תרוויהו מאי הר סיני שירדה שנאה לעכו"ם עליו, והיינו דאמר ר' יוסי בר' חנינא ה' שמות יש לו: מדבר ציון שנצטוו ישראל עליו, מדבר קדש שנתקדשו ישראל עליו, מדבר קדמות שנתנה קדושה עליו, מדבר פארן

השטן מבדר היכן התורה

[ועי"ש תוספות בכל קמת עכ: ד"ה כדי]

מנחות כט:

[עי' תוספות בכל קמת עכ: ד"ה כדי]

מאי הר סיני

הגהות הב"ח
(ו) תוס' ד"ה מדבר וכו' פתח נעב מדבר ציון:

[ועי' תוס' ע"ז ב: ד"ה מאי נעי]

גם' קנאה יש ביניכם. עי' בכ"י בתומם בלתתית ת כ"ו וכרת"י סם: שם מיד הודו לו לקב"ה. עי' תורת חיים סנהדרין דף עת ד"ה ולמה נכתבו: שם כלום יש עבד שנותן שלום. עי' מהרש"ל בח"ת דפ"ד דכרכות. וקושייתו ותירוצו בתום' ב"ק עב ע"ב ד"ה כדי:

לב א מיי׳ פ״י מהלכו׳ שבת הלכה ד׳:
לג ב שם הלכה ה׳:
לד ג שם הלכה ח׳:

תבלין שניס ושלשה שמות והן מין אחד. פירש רש״י כמו פלפל תרוך פלפל לבן פלפל שחור ולפי׳ הא דקתני בסיפא ר״ש אומר ב׳ שמות ממין אחד הו שני מינין משם אחד הין מצטרפין משכחת לה שני מינין משם אחד כעין שמליט לקמן (דף ג.) תרי גווני להלא לכל תימה וכי בשביל שיש להם שם אחד יש להן להצטרף יותר מה מועיל השם לגרום הילוף כיון שהם שני מינין והין טעמם בשוה ומפרש ר״ת דג׳ עניני חיסור כגון על ערלה הו על כלאי הכרם ועל תשיירה ושל עיר הנדחת קרי ג׳ שמות *כדלחמרינן שלח השם המציאו לידי מכוח מציאו לידי השלומים ובפרק המקבל (נ״מ קיח:) עובר בכל השמות הללו וכן משמע בהדיח בירושלמי בריש פ״ב דמסכת ערלה דקתני התרומה ותרומת מעשר ותרומ׳ (ה) של דמחי והחלה והבכורים עוקין בחד ומחה ומצטרפין זה עם זה וקחמר עלה בגמרא לרבי שמעון נגרסה הע״ע דלחמר ר״ש הין שני שמות מצטרפין הכח מודה שכולם שם תרומה* : **אסורין** ומצטרפין. לכאורה נרחה מדחני לחסורין היינו לחסור לח מלטרפין דלחסורין היינו לחסור לח הקדירה ומלטרפין למלקות ולח על נב דלעניין חיוב מטחת לחמרי בפ׳ כלל גדול (לעיל עח.) דחלב(ג) וחיגול וטחר הין מלטרפין למלקות מלטרפין ובפרק בחרת דע״ז (דף סו.) דפליגי לחדי ורבח דחלב סבר בחר טעמח חזלינן וקחמר לחדי מנח לחינה לה דחנן טבלין ב׳ וג׳ שמות טו׳ חל״ב דכחר טעמח חזלינן כולהו חד טעמח ניהו חל״ח בחר שמח חזלינן הח שמח לחוד והכח לחמר כל חיסורין שבחורה מלטרפין זה עם זה שנחמר לח תחלב כל תועבה כל שחיעבתי לך הרי הוח בכלל תחלב משמע דלחדי חחיה לפי׳ לינבח דרבנן דר״מ חע״ג דע״ב פליגי עליה לכל הפחות לעניין מלקות סבר לחדי דלח פליגי חלח בב׳ מינין לחב בב׳ חיסורין ומין לחד לח והח דלחמר ריש לקיש בפרק התערובות (זבחים עח.) הפיגול והנותר והטמח שבללן זה בזה ולכלן פטור מי לחסבר שלח ירבה מין על מבירו ויבטלו ולמלקות לייבי דבטמח לח שייך ביה חטלח ושוד מדקחמר הסם ר״מ התרחה ספק לח שמה התרחה ומדמבטלין זה לח זה היה משמע דשני חיסורין לרבנן דר״מ חין מלטרפין ל״ל דלחע״פ שמבטלין זה לח זה כשבללן מלטרפין הן למלקות וכן מוכח בסמיכה בפרק קדשי מזבח (דף יז:) דחנן הפיגול והנותר והטמח (ג) חין מלטרפין וקחמר בגמרא לח שנו חלח לטומחת ידים חבל לחכילה מלטרפין והח דלחיטריך (ד) לחתויי קרא דלחכילה מלטרפין מלח יחבל כי קדם הס כל שבקומם פסול בח הכחוב ליתן לח חטמה על חכילתו פירוש מדקחמרו בלשון חחד מלטרפין לח לחיטריך חלח לר״ש דחמר ב׳ שמות חין מלטרפין ובקודש מודה משום קרא דרבי לינעזר חבל לרבנן לחיבו בטלמח מלטרפין והח דחנן בפ׳ קדשי מזבח (מעילה נח.) הטלה וכלאי הכרם מלטרפין לחיוב שפיר כרבנן לינבח דחבי ומיהו לפי זה מלטרפין (ס)דרבי שמעון לינוף דיוקא כמו חין מלטרפין (ו)דרבי שמעון דריסח לח הוי פירוסח כמו חין מלטרפין לחיוב דחי חלקום הח חית ליה כל שהוח למכות ור״ת מפרש דחסורי׳ ומלטרפין הכל מיירי להצטרף לחסור לח הקדירה ולח למלקות ח״ל חסורין בנחינת טעם לם נפלו בקדירה ומלטרפין לחסור בחערובת יבש בלח נחינת טעם ובסחת הוי מלטרפין (ו) כמו חין מלטרפין דסיפא דרבי שמעון: [ע׳ תוס׳ ע״ז סח: ד״ה כ״ם • ותוס׳ מעילה יח׳ ד״ה חגי]:

לבו נא אצל אבותיכם ויוכיחו אתכם [פי׳ תוס׳ ע״ז סו. ד״ה פגלין וכו׳ וכס מין ג׳]

הגהות הב״ח
(ה) תום׳ ד״ה חגלין ״וכו׳ ותרומת מעשר של דמחי ותרומת מעשר של דמחי וכמלה: (ג) ר״ח חסורין וכו׳ דחלב ודם ופיגול: (ג) בא״ד דחנן בפיגול ונוחר חין מלטרפין כ״ל ותיבת וכמטח נמחק: (ד) בא״ד והח דלישטריך כ׳ חלישמר לחתויי קרא: (ס) בא״ד ומיהו לפי זה וכו׳ כמו חין מלטרפין דסיפא דר״ש: (ו) בא״ד וכשחת הוי מלטרפין דריסח כמו חין מלטרפין:

"בניך חטאו

שפרו ורבו עליה ישראל, מדבר סיני שירדה שנאה לעבו״ם עליו, ומה שמו? חורב שמו, ופליגא דר׳ אבהו דא״ר אבהו הר סיני שמו ולמה נקרא הר חורב שירדה חורבה לעכו״ם עליו: (ז) מנין שקרוישרין לשון של זהורית וכו׳: כשנים, כשני מיבעי ליה? א״ר יצחק אמר להם הקב״ה לישראל אם יהיו חטאיכם כשנים הללו שסדורות ובאות ששת ימי בראשית ועד עכשיו, כשלג ילבינו: דרש רבא מאי דכתיב °לכו נא ונוכחה יאמר ה׳ "לכו נא" בואו נא מיבעי ליה, "יאמר ה׳" אמר ה׳ מיבעי ליה? לעתיד לבא יאמר להם הקב״ה לישראל: לכו נא אצל אבותיכם ויוכיחו אתכם, ויאמרו לפניו: °רבש״ע אצל מי נלך: אצל אברהם שאמרת לו °יחוץ תדע" ולא בקש רחמים עלינו, אצל יצחק שבירך את עשו °והיה כאשר תריד" ולא בקש רחמים עלינו, אצל יעקב שאמרת לו °אנכי ארד עמך מצרימה" ולא בקש רחמים עלינו, אצל מי נלך, עכשיו - יאמר ה׳, אמר להן הקב״ה - הואיל ותליתם עצמכם בי, אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו; א״ר שמואל בר נחמני א״ר יונתן מ״ד °כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה׳ אבינו גואלנו מעולם שמך" לעתיד לבא יאמר לו הקב״ה לאברהם: בניך חטאו לי, אמר לפניו רבש״ע ימרו על קדושת שמך, אמר להן הקב״ה לו: אי אתה מכיר אותן, אמר לו לישראל: בניך חטאו לי, אמר לפניו רבש״ע: בני ולא בניך, בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם °בני בכורי" עכשיו בני ולא בניך, ועוד, כמה חטאו - כמה שנותיו של אדם? שבעים שנה, דל עשרין דלא ענשת עלייהו, פשו להו חמשין, דל כ״ה דלילותא פשו להו כ״ה, דל תרתי סרי ופלגא דצלויי, ומיכל, ודבית הכסא פשו להו תרתי סרי ופלגא, אם אתה סובל את כולם מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך, ואת״ל כולם עלי הא קריבית נפשי קמך! פתחו ואמרו (כי) אתה אבינו, אמר להם יצחק עד שאתם מקלסין לי קלסו להקב״ה ומחי להו יצחק הקב״ה בעינייהו מיד נשאו עיניהם למרום ואומרים °אתה ה׳ אבינו גואלנו מעולם שמך" א״ר חייא בר אבא א״ר יוחנן ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל אלא שזכותו גרמה לו דכתיב °ולאחללי אדם אמשכם בעבותות אהבה ואהיה להם כמרימי עול על לחייהם ואט אליו אוכיל: **מתני׳** **"המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה, [ב]תבלין כדי לתבל ביצה קלה ומצטרפין זה עם זה, *קליפי אגוזין קליפי רמונים איסטיס ופואה כדי לצבוע בהן בגד קטן פי סבכה, מי רגלים נתר וגורית *קמוליא ואשלג כדי לכבס בגד קטן פי סבכה רבי יהודה אומר כדי להעביר את הכתם: **גמ׳** תנינא חדא זימנא *[קנה כדי לעשות קולמוס אם היה עב או מרוסס כדי לבשל ביצה קלה שבביצים טרופה ונתונה באילפס] מהו דתימא התם הוא דלא חזי למידי אבל עצים דחזו לכבא דאקלידא אפילו כל שהוא קמ״ל: [ב]תבלין כדי לתבל ביצה קלה: ורמינהו *[תבלין שנים וג׳ שמות במין אחד או משלשה מינין (ושם אחד) אסורין ומצטרפין זה עם זה] ואמר חזקיה במיני

שפרו וכו׳. דכל לחד מתעברה לחשמו זכר במעות שוטו לכם להליכם °ולח ידעינח היכח דמיחו: **כשני מיבעי ליה**. דומיח דכתיב בלח כתיב כשנים: **אדרד מעך לעלך גם עלה**. כלח דמו ד׳ גליות "נס" ליידיח הוח: **יפמר פ׳**. לחה לחמר התוכחה וכך לחו חולין: תורה אור **יפמו**. הואיל שחטלו ויתקדש שמך בעולם כשחעשה דין בעובדין על ידיך: **קרלם לכן כני ככורי ישרלל**. שהיה גלוי לפניך שהן עתידין לומר לפניך בסיני נעשה ונשמע לקבל עולך מחהבה כנגיס: **דל פעדרין דלח פנלם נסו**. שכן מליטו בדור המדבר שלח עלם הקב״ה חלח מכ׳ שנה ומעלה דכחיב (נמדבר יד) במדבר הזה יפלו פגריכם וגו׳ מכן ג׳ שנה ומעלה חסר הליטחם עלי: **כי לפס מבינו**. כעגל יפחן חמרו והוח חמר להם הרלו כנגד הקב״ה שהוח חביכם: **כמלנלפוס של כרוז**. כדרך כל הגוים שהרי ע״פ גזרת גלות ירד לפס: **כחכלי חדס**. כשכיל חיבת החדס משכיחים למלריס בחבלים ולח בשלשלחות: **כמרימי עול על לחייהס**. כלחדס הסובל ומסייע לבהמתו להריס עולה (ל)על עוקרה בלוחין וכמקלות: **ואט חליו חוכיל**. המיחי לכס כח להכיל לה עטודים הפרך: **מתני׳ כיצה קלה**. כבר מפורש* זמה כיצה מרגולה שהיה קלה לבשל ולה בשיעור כל כילה שיערו חלה כרגוגים מביחה קלה: **ומצטרפין**. כל מיני חבלין זה עם זה: **קליפי גמוזים**. הגדילה ע״ג הקליפה כעודן לחין: **פמים**. *קרוג: **פומה**. *וורדלה: **פי סבכה**. כרלם הסבכה שעשחה בקליעה טלן מעט בגד: **נפר**. מין חדמה שקורין נימר״ח: **קמוליא ואשלג**. בגמרא מפרש להו: **לח סבכה**. של דס גדה שלטו הממנין מעבירין על הכתם של דס גדה בבגד לטהרו: **גמ׳ פמס**. הוח דקולמוס מרוסס לח מזי למידי חלח להסקה: **כבא דאקלידא**. שן של מפחח: **ורמינהו**. למחני׳ דקחני חבלין מלטרפין שני מינין לכשיעור: **ג׳ וג׳ שמות**. פלפל לבן שחור וחרוך חו לפיטו מן ג׳ מינין וכס (שם לחמר) של חיסור לחסור לס חיבלו בהן לח הקדירה: **ומצטרפין**. להצלה לס חין בכל לחד כדי להבל ומלטרפו ומיבלו: **ולמר חזקיה**. הח דקחני מלטרפין במיני

[ג״ל פב]
[לעיל פב]
נמב כמו מבלם שבב שלוגנים בו מדוס
גליון השס
רש״י בד״ה שפרו וכבו לח ידעינח. פי׳ בלכוח כב ע״ב בד״ה מלן שמעמ ליה: חוס׳ ד״ה חבלין וכו׳ כדלמר׳׳ שלח הסם המציחו לידי מבוח. מבוח דף ד ע״ח:

כמיני מסיקה . עסקינן שכון מיני מסיקה קדירה אבל מין אחר אין מלמדך ומכניסין לא מפליג : **דוגמא לגירא** . מעט ממר שהוא כמין דוגמא שמלאה הבצע לבע"ב כזה מחפון לו כזה והוא כדי ליתן בתירא על קנה של גדלי וציעורה מוטעם : **לעברוה** . ומתני' בשלשין שרויין והבא לעברוה לישו שורה פחות מכדי בגד קטן : **לנפטרין** . מקוה : **הוסיפו עליהם** . לעניין שביעית : **סמלכיון** . לטורין : **והלטונין** . לעגה: **לכרים** . נפריק: **שיש לו עיקר** . שמשרש בארץ ולפי דעתי תורגימא דגרסינן כמה ע"ז* דבר שאין לו שורש (ג) הוא כמו זה ולא כמו שמפרשין לותו פיוט"ת **שלוף דוק** . לא ליתפרש לשבל קל שמו : **כרמלא דפרזלא** . פורייזורא של ברזל: **מתני' פלפלא כל שהוא** . ולישו פלפל שלנו ובגמרא מפרש כל שהוא למאי חזי : **מיני כשמיס כל שהו** . לריח טוב : **מיני מחכות כל שהוא** . לחוי לדרבן קטן שמלגיעין לותו לרפואה ל"ג : **מקק ספרים** . תכילת תולעת תוכלת הספרים ומרקבן ושמו מקק : **שמניעין לותן לגונן** . שכל דבר קשה-טעון גניזה : **מלומה** . חלמת תחבריה קרא לישורת והא דתנן (לעיל דף עה:) כל שאינו כשר להגיע כו' ולותיקמא למעוטי עלי לתירה דלא כר' יהודה : **נמי נמלחם** . כאב תני הרחם : **ריח רע** . שמעשנין בהן חולין ותיעוקות כגון חלטים להבריח מעליו מזיקין: **מרגמן** . לבע שעובדין בו תרגמן ושעמת לא ליתפרש ול"ע שגם הוא רחוי להריח : **בשולא טורד** . עלה של וורד בחור לחת : **מיני מחכות כל שהוא** . מתני' היא : **תרי עלי ברזל** . לבדק הבית : **נגיעת עורב** . טבלחות של חמה (ג) היו עוטין והן חדין בכוכין שביעותיהם ומסמרין תדין בכוחן ומחפין בהן גגו של היכל למטע לת העורבים מליצב : **ממעה כסף** . נחשת שוה מעה כסף : **לגורפ** . מזלג קטן (ד)[כעין] שעוין בו בת זהב ולבדק הבית למאי חזי : **שמומחין בו בפיולות** . ומקבלין* לתשיהן לעדויי חוסכן מוקי"ל בלע"ז : **מקק דמיפרי מכך דשירפי** . כל אלו תולעין הן שבכל מין ומין ותלוקין בשמוחיהם תכך חיילת פה הם : **כולהו מכנפא** . לחוכלן : **קוליס יש בשמנים** . היה תולעת יושב ונוקב בגרוטו ודומה שהוא קון : **קנליס פה נדין** . הרגו פה לדין : **מתני' רוכלין** . מוכרי בשמים לקישוטי בשים ויש להן קופות קטנות לגרורות בשמים: **גיגו מייב מגע מעמא לחם** . לכולה חדא הולחה היא : **פחות מכגרוגרת** . לחע"ג דכל החוכלין שיעורן כגרוגרת הכי כיון דלזריעה קיימי בפחות מכגרוגרת גמי מיחייב :

זרע

תוספות הרא"ש

במיני מתיקה שנו הואיל וראויין למתק קדירה מעמא דחזו למתק את הקדירה, הא לאו הכי לא: הכי נמי חזו למתק : קליפי אגוזין וקליפי רמונים סמטים ופואה כדי לצבוע בגד קטן : ורמינהי *המוציא סמנים שרויין, כדי לצבוע בהן דוגמא לאדא (הא איתמר עלה) אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לפי שאין אדם מורח לשרות סממנים לצבוע בהן דוגמא לאיזמל: "מי רגלים: תנא מי רגלים עד (ב)[ג] מ' יום: נתר : *תנא נתר אלכסנדרית ולא נתר אנפנטרין: בורית : אמר רב יהודה זה חול הבורית והחול: והתניא אלא מאי בורית כבריתא מיתיבי הוסיפו עליהן החלביצין והלעינין והבורית והאהל ואי ס"ד כבריתא כבריתא מי איתא בשביעית (*והתנן) *זה הכלל כל שיש לו עיקר יש לו שביעית ושאין לו עיקר אין לו שביעית אלא מאי בורית אהלא, והתניא והבורית והאהלא (אלא) תרי גווני אהלא : קימוליא : אמר רב יהודה שלוף דוץ : אשלג *אמר שמואל שאילתינהו לכל נחותי ימא ואמרו לי שונאנא *שמיה ומשתכח בנוקבא דמרגניתא ומפקי ליה ברמצא דפרזלא : מתני' פלפלת כל שהוא, ועטרן כל שהוא, מיני בשמים ומיני מחכות כל שהן. מאבני המזבח, ומעפר המזבח, מקק ספרים ומקק ממפרותיהם כל שהוא, שמצניעין אותן לגונזן, *רבי יהודה אומר אף המוציא משמשיו ע"ז כל שהוא שנאמר ולא ידבק בידך מאומה מן החרם": נמי פלפלת כל שהוא למאי חזיא? לריח הפה: עיטרן כל שהוא : למאי חזיא? לצילחתא : מיני בשמים כל שהן : ת"ר : המוציא ריח רע כל שהוא, שמן טוב כל שהוא, ארגמן כל שהוא *ובתולת הוורד אחת: מיני מחכות כל שהן : למאי חזו? תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר שכן ראוי לעשות ממנה דרבן קטן א *ת"ר האומר הרי עלי ברזל אדרים אומרים לא יפרות מאמה על אמה למאי חזיא? אמר רב יוסף לבלייא עורב ואיבא דאמרי אדרים אומרים לא יפרות מבלייא עורב וכמה? אמר רב יוסף אמה על אמה ב נחשת לא יפרות ממעה בסף *תניא רבי אליעזר אומר לא יפרות מצינורא קטנה של נחשת למאי חזיא? אמר אביי *שמחטטין בה את הפתילות ומקנחין הנרות : מקק ספרים ומקק מטפרת : א"ר יהודה מקק = דסיפרי, תכך = דשיראי, ואילא = דעינבי, ופה = דתאני, והה = דרימוני, כולהו מכנתא, ההוא תלמידא דהוה יתיב קמיה דר' יוחנן הוה קאכיל תאיני אמר ליה: רבי, קוצין יש בתאנים א"ל קטליה פה לדין : מתני' המוציא קופת הרוכלין אף על פי שיש בה מינין הרבה אינו חייב אלא חטאת אחת. *זרעוני גינה פחות מכגרוגרת, ר' יהודה בן בתירה אומר חמשה,

זרע

כהנלמות הרבה ויהא חייב על כל אחת ואחת קמ"ל פי' דס"ד דמינים מחלקין כדת"ר יהושע תמחויין מחלקין* ומיהו ס"ל להזכיר ר' יהושע אלא ר"ש דמחייב אמקוה מכ רש"ל

הואיל וראויין למתק הקדירה . הואיל וממתיקין הוה ליה למימר כדפי' בסוף כלל גדול (דף עו: ושם) ות"ת היכי מיירי לי בטהן טעם לפיכו שאר מינין נמי ואי אין בהם טהן טעם אפי' מינין מתיקה נמי לא ו"ל דאפילו בית בהן טהן טעם שרי בשאר מינין דטהן טעם לפגם הוא . ר"י :

מי רגלים בן מ' יום . אין גירסת זו נכונה דמשמע שכל קטן בן מ' יום ובגדה פרק האשה (דף סב:) גבי ז' מממינן מעבירין קמפי כל הני דהכא ומי רגלים וקא בעי התם בגמרא* דילד לו מוקן ואית דגרסי שכל מ' יום ואין נראה דהתם נמי תניא ומי רגלים שהחמיצו וכמה חימוצן שבשה ימים ונראה כספרים דגרסי עד מ' יום דמג' ימים עד מ' מעבירין לותם על הכתם אבל תוך ג' ולאחר מ' אין מעבירין : **בורית** זה החול . ולעיל"ג דבפ' המוליח(לעיל פ:)יהיב בחול שיעורא לחתיכת כדי ליתן על פי כף של סיד ואומר רביעו מאיר להתם מייירי בחול שנותנין בסיד לאבל הכא לייירי בחול שמלבנין בו לת הבגדים ולספרים דגרסי הכא בורית זה להלת לחתי שפיר : **תרי** גווני להלת . ולעיל ללת אני תרי גווני חול (או לגירסת לחתיה תרי גווני להלת) מקום דקיש ליה לליבא בהו תרי גווני ויש ספרים דגרסי לעיל מאי בורית ולפי זה לחתי שפיר דה"ק לעולם כדלאמר מעיקרא דבורית זה להלת ותרי גווני להלת :

לא יפחות ממעה כסף . תימה לר"י "ללת יפחות מפרוטה" הוה ליה למימר כי היכי דתניא בפרק בתרא דמנחות (דף קו:) תרי עלי זהב לת יפחות מדינר זהב ,כסף לת יפחות מדינר כסף :

מבליא טורב . בערוך בערך "כל פי' דבמקדש לחשון מפני רוב קדושה שהיתה בו לת הוה לריך כליח טורב ולישתי דבפ"ק דמועד קטן (דף ט:) מוכח בהדיא שהיה במקדש לחשון כליח *טורב : **המוציא** קופת הרוכלין תני"ם שים בה מינין הרבה לישו חייב אלא לחת כמו בקלר וחזר וקלר כ"ש בבת לחת ולפילו לר' אליעזר יוסף דמחייב אליבא דר' אליעזר בקלר וחזר וקלר בפרק אמרו לו (יומא דף סו:) בהולאה לחת פטיעה דפטור ותירן ר"ת דמיירי כגון שנודע לו על מין זה ונתכפר וחזר ונודע לו על מין אחר לחי"ם חייב אבל אם היה יודע לו בהולאה הכל כמו דבר אחד ולתע"ג דבפרק המניח (לקמן נג:) תניא ולא היה כלי לריך לו חייב לף על הכלי ומוקי לה רב לגי שנגע בזה ובזה ונודע לו וחזר ונודע לו ובפלוגתא דרבי יוחנן ור"ל דוקא בכלי וחוכלים שבתוכו מחלקין ידיעות לבל בחוכלין שבתוך הכלי לפילו כפרות אין מחלקות ור"י מלא בירושלמי לישו הוליא והוליא כלום הוא חייב אלא לחת לא נזכרה אלא לר"ש שלא תאמר מינים הרבה יעשו

הקבר המינים המוזכרים במשנה

רב נסים גאון האומר הרי עלי ברזל לא יפחות מאשה על אשה למאי חזי אמר רב יוסף למלא לבלה עורב . תמצאנו במסכת סדרות בפרק ד' התיכל מאה על מאה על רום מאה האוסם ו' אמות ושוברו ארבעים אמה אמה כיוצר ואמתים [בית] דילפה אמה תיקרה ואמה מעזיבה וג' אמות מעקה ואמה אבלה עורב ר' יהודה אומר לא היה כלה עורב עולה מן המזבח אלא ד' אמות (עולה) היה מעקה וכבון זה במנחות (דף קו) בפרק תרי עלי עשרון :

[ובערכין ו. ד"ה כגון כו' כתבו יעוב נכון ע"ש וכ"כ במנחות קו. ד"ה כלי']

הגהות הב"ח

(ג) גמ' מי רגלים עד מ' יום כ"ל ותיבת בן נמחק : (ב) רש"י ד"ה שים לו מיקר וכו' שלין לו מיקר הוא כמו : (ג) ד"ה לכליא עורב אל תאמה על תאמה כו': (ד) ד"ה ממרח מנלב קטן כסף"ד ותא"ב מ"ה שמותאין בו פחיולות ומקנאין לתשיהן כ"ל ותיבות שבוין בו זכר לבדק הבית למאי חזי נמחק :

מ א מיי' פ"ח מהלכות שבת הלכה יח:
מא ב שם הלכה ו:
מב ג שם הלכה יג:
א ד ה מיי' שם הלכה כ:

אם למציעה שתים. פי' לותם שהם רלוויים למציעה לו כמי כלומר במקום שרגילין לטמנן והוי שתמת לנטות דלי כמוניח ממש למציעה הא לחמר ברייתא פ' המצניע (לקמן עמ') מחייב היה ר' מחיר למציעה כמוניח ממה מ' לזריעה: **שמצניעין** לותו לחזור. פירוש שרלוי ליתן לעובד טוכיים לו למטר לו לכל ישראל לחסור לגדל חזיר: **דלא** לימרו מיכל קא אכיל ליה ועבר משום בל תשקצו. לומר דשי"ת דמשמע מכלן דתגב טהור אין טעון שתיטה מדלא קאמר דלא לימרו דקאכיל ליה כלא שתיטה ועוד ד"ק קאמר בסמוך דתגב מי טמא דילמא מייט ואכיל ליה וכטהור לא חיים והייט משום דמותר כלא שתיטה וכתוספתא דמסכת תרומות* (פ"ט) תניא לוכל חדם מגבים בין חיין בין שתותין ותע"ג לחסור לאכול מי משום בל תשקצו מ"מ מותר לחתוך ממנו לחבר ולחולבו טל ידי לרפואה ואין בו משום לחבר מן המי ורש"י הביאו בחלו טרפות (חולין דף סו:) מה"ג דמפיק תגבים אין טעונין שתיטה מדכתיב ותת כל נפש החיה הרומסת במים לחו דגים ותת כל נפש השורלת לחו תגבים מדכתיב תגבים תחר דגים ממש לאין טעונין שתיטה כדגים ותפילו שוף הוא פעריכין ליה טולת כלום מי לחו דהוקש לבהמה כדאמר בהמותו (ב"ס כז:) א):

ועובר משום בל תשקצו - ממשע דשוחיטה שרי ולחומר ר"ת דבפ"ב דמס' ע"ז (דף נ:) גבי חיל קמלת דמפרש רב פפא דהייט שוחיטה ורב חייא בר חבי חמר מעמיס דטולת שוסכל ולקמחר התם דברחלו תרוך. הייט שוחיטה ל"ע לת פליגי דלחסור ל"ע דלחסור לחת גרס ר"ש לת פליגי דשרי דהכת ① ממשע דשוחיטה שרי ולית ליה לחת משום בל תשקצו ותתם מתניתין דפרק לחו טריפות (חולין דף סה:) שרי לחבו לחרוך לכך נרחה לר"ת דגרס ר"ש לה פליגי דשרי ב):

הדרן עלך א"ר עקיבא

המצניע

וכל חדם חין חייבין עליו לחת בשיעורו. תימה לר"י דלחמר לקמן בפרק בתרא (ל"ל דף עה:) ② חלמיהו בשר נמי לית ליה הת חמת ליה חדת זימנת כפרק בלל גדול (ל"ל דף עה:) חלמיהו בשר לחבלעיו לית ליה חייב לחת בשיעורו: מתקיף

חזר והבניסו חינו חייב חלא בשיעורו: **גמ'** למה לי למיתני 'המצניע לילתני 'המוציא' לזרע ולדוגמא ולרפואה חייב בכל שהוא ואמר חבי הכא במאי עסקינן בגון שהצניעו ושבח למה הצניעו והשתא קא משיף ליה בחמא מדו

זרע קישואין שנים, זרע דילועין שנים, זרע פול המצרי שנים, (ה) **חרגב** חי טהור כל שהוא, מת כגרוגרת, צפורת כרמים בין חיה בין מתה כל שהוא שמצניעין אותה לרפואה ר' יהודה אומר אף המוציא חגב חי טמא כל שהוא שמצניעין אותו לקטן לשחוק בו: **גמ'** ורמינהי *יבול וחזל הדק כדי לזבל קלה של כרוב דברי ר"ע וחכמים אומרים כדי לזבל בריישא *אמר רב פפא הא דוריע הא דלא זריע לפי שאין אדם טורח להוציא נימא אתת לוריעה: **זרע קישואין:** ת"ר *המוציא גרעינין אם לנטיעה שתים, אם לאכילה כמלא פי חזיר, וכמה מלא פי חזיר אתת אם להסיק כדי לבשל ביצה קלה אם לחשבון שתים אחרים אומרים חמש ת"ר *המוציא שני נימין מזנב הסוס ומזנב הפרה חייב שמצניעין אותן לנישבין, מקשה של חזיר אתת, צורי דקל שתים, תורי דקל אתת: ציפורת כרמים בין חיה בין מתה כל שהוא: מאי 'ציפורת כרמים' אמר רב 'פליא ביאורי' אמר אבי ומשרחץ בדיקלא דחד נבארא ועבדי לה לחוכמא, אביל ליה לפלנא דימיני, ופלנא דשמאליה רמי לה בגובתא דנחשא וחתים לה בשיתין גושפנקי ותלי לה באבובא דשמאלא וסימנך °לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו, וחכים במה דבעי וגמר כמה דבעי ואביל ליה לאידך פלגא דאי לא מיעקר תלמודן: ר' יהודה אומר אף המוציא חגב חי: ותנא קמא סבר לא, מאי טעמא דילמא אביל ליה, °אי הכי שהור נמי דהא רב כהנא הוה קאים קמיה דרב והוה קמעבר שושיבא אפומיה אמר ליה שקליה דלא לימרו מיכל קאביל ליה וקעבר משום °בל תשקצו" אלא ③ דילמא מייט ואביל ליה ורבי יהודה אי מייט, קמן מיספד ספיד ליה:

הדרן עלך אמר רבי עקיבא

המצניע לזרע ולדוגמא ולרפואה והוציאו בשבת חייב בכל שהוא, וכל אדם אין חייב עליו אלא בשיעורו. **גמ'** למה לי למיתני 'המצניע' לילתני 'המוציא' לזרע ולדוגמא ולרפואה חייב בכל שהוא? אמר אבי הכא במאי עסקינן "בגון שהצניעו, ושבח למה הצניעו והשתא קא מפיק ליה בחמא מדו

זרע קישואין . תמוה הוא וחייב בכמי גרגרין: **סמוניח מגב מי** (ג) כל שהוא. **שמצניעין לותו לקטן לשחק בו** כדמפרש רבי יהודה בסיפא דמתני': **פח.** הרי הוא כמחר לוכלין וחייב בכגרוגרת: **ליפורים** כרמים. לקמיה מפרש מלי היא ומלי לפרושי: **שמצניעים לותו לקטן** תורה אור כו'. ות"ק מהלי טעמא כמי מחייב ליה בתגב טהור ומיהו לחטמת פליג דלא מלנעי ליה לשחק דילמת לכיל ליה כדלקמן: **גבי** בדי לזבל. לחמת זרע הבת מגרעין לחד חמיב: **הא** דוריס. מלחר שהן זרועין חמיב כל לחד ולחד ולחד טורח לזבל לחד מהם לכל דלא זריע לין לחד טורח לזרוע גרגיר לחד: **סמוניח גרגיריין**. גרגיר תמרה: **כיצה קלה**. כגרוגרת מבילה שהיח קלה לבשל וזו של תרגולת: **לחשבון**. כמו שטוחנים לסימן(פדות)(ג) לכל דיבר פשוט: **שתים לוריס**. דשב"ד כללות חמיב לינים ולח מיבטי ולין לריך לחת סימן לכל חמת מיבטי ומוחיב סימנת לכולהו: **נישבין**. לשוד טופות ובלע"ז ליש"ט: **מקשה של חזיר**. יימין קדין שבשדרה של חזיר: **אתת**. דחזיל לאסבסי לחת ברחם המשיחה של תפירה: **צורי דקלים**. גדיים קלופים לעשות סלים: **שתים** - לפחי כחי יריען: **תורי דקל**. דקין מלרי והן מן הסיב הגדל סביבותיו יולח ידעתי למאי *חזי: **פיילי ביירי**. כך שמו: **ומשתכח בדיקלא דאד נבארא**. בדקל בחור שלח ככרך מדיין חלח בסיב ל' שגדל סביבותיו וכורכו: **לחוכמא**. לפחות הלב: **גובתא**. קנה: **שיתין**. לחו דוקח חלח מבסהו כסויין הרבה בגון זפת ושעוה של גבה וחדמה: **גושפנקי**. חוחמות: **ותלי ליה בפיבראי דשמאלי**. בזרוע השמחלי: **וסימן לב כסיל**. בגון זה שלריך לפקח לב לשמחלו: **ואביל ליה לאידך פלגא**. כחר לחכיס: **ואי לא**. לחביל ליה שלי ליה: **מיעקר תלמודו**. וחכמתו שלמד על ידו בעוכר ממנו: **ות"ק סבר**. חגב טמח לח מלנעי' ליה לקמן לשחק: **דילמא מייט**. **ואפי' לחמן דחמר קטן חוכל ככלות חין ב"ד מניחין עליו להפריטו מודה הוא דלח יהבינן ליה בידים דחניח (ביצה דף קי:). לח חלכלוס לח חלכיטוס להזהיר גדולים על הקטנים: **אי ספי מפור**. אי נמי דילמח חכיל ליה ולח משום דחין בו טעון שחיטה, חיט כיה מיהח *משום בל תשקצו בסכסת מכות (דף מז:) כדרב כהנא דל': **שושיבא**. מין חגב טהור: **פלגא**. לחו משום דמייט דילמח חכיל ל' חי חלח דילמח מייט וחכיל ל' וקחכיל טמח לבל טהור ב"ד: **מיספד ספיד ליה**. חיטוק ולחו לורמיה למיכליה:

הדרן עלך א"ר עקיבא

המצניע בכל שהוא. דהח לחסביה: **מלא כשיעורו**. בכל לחד שיעור המפורש לו בזרטונין-חמסה זרע קישואין לו דילועין לו פול המלרי שנים ובמחר דבריס כגון יין לו לוכלין לו גמי כשיעור המפורש בכלל גדול ובהמועית: **חוץ ובניפו**: זה שהגיע פחות מכשיעור והוליחו לחס חזר ונמלך שלח לוזרעו ובניפו: **גמ'** ניפחי סמוניח ודע בכל שהוא מייב. ולפ"ז לפי שהוליחו לחס חזר ונמלך שלח לוזרעו ביינל מחשבתו ובבי הוח בכל לחס: **גמ'** ניפחי סמוניח ודבי הוח

מתקיף לה רב ילמק. פירש בקונטרס דפריך לתלמי ומקשה דלתלמי נמי ליה עד הכא ואומר הרב פור"ם בשם רבינו שמואל דלדבר יהודה לכתה פריך והי"ג כיון דלתלמי דמוקי לה בגילות משום דכתב מתקבתו תמה לתלמי לזריעה מיהא ס"ל שתין דגילות כל ניסן חזלינן ה"ג כשמיכה להוציא כל ניסן ניזול בתר מחשבתו ולא מחייבנו בפחות כיון דפחות מיכן ליכו מקום בעיני ומשני משם כשלה דעתו ולא כל אדם דתין אדם שלא יהא מקום בעיניו פחות מכן לכל הכא יש בני אדם שמקומה להם תמה תמה לזריעה:

אן דילמא בתר השתא חזלינן. משמע למיבעיא מידי מדקתמר תמ"ל בתר השתא חזלינן הוצא גרוגרת לאכילה כל ניסן ומקה ולא ניחא ליה בהוצאה זו כשמיכה להוציא כל ניסן חזלינן ליה מקמייתא ומתמי לתכי מיבעי ליה לי הוה דיחוי לגל שבת לו לא כדבעי בסמוך דהא מיד כשמקה נדחית דיחוי ו"ל דדוקא ההיא דכסמוך מקיב ליה דיחוי שנדחית בין מקיעור לתחון בין מקיעור לתחון לכל הכא דמקיעור לתחון מיהא לא נדחית לו תקיב ליה אי: דיחוי: (ביצה ד' ע"ב) מוכלין בעינן. *משמע דלא מקבל לו לוכל טומאה בפחות מכביצה ומה שהניח *רש"י מת"כ דלוכל מקבל טומאה בכל שהוא דתניא מכל האוכל (ג) שמטמא בכל שהוא יכול יהא מטמא לתכי"ם ת"ל לתכר יתכל לוכל הנתכל בכא לתת הוי לומר זה בילת מרגולא לומר ר"ת לתסמכתא היא דת"כ מעבר ילק מרבינן בת"כ מוכל מעבר התרן ולא הוי לגא לתסמכתא בעלמא והא דפריך בפרק כל שעה (פסחים ד' לג:) למ"ד מקקין מיבלע בליעי מהא דתנן טמא מת שבתו בכליה מכוונת טהורים ועובדים בכליה בליעי לתתי טהורים ומוקי לה בעובדים בגא הוכרו לתיתם קא מיתכרי לכי בתים כהו וכי בתין להו בגיר ליה טיעורים לתי שפיר נם לפי הקונטרס דלתי"ג דמקבל טומאה בכל שהוא מ"מ בגיר ליה טיעורא מלקבל הכשר לפירות הרב פור"ם דמפרש בשם רש"י בפ' תכים (לקמן קמה:) דלתין לוכל מקבל הכשר בפחות מכביצה ומטמא משום דמתכר יתכל נפקא לן לממא תתרים בכביצה ולהא כתב תכר יבא עליו מים וכן בפרק תלו טוברין (פסחים מה:) נבי בלק שכשידקי עריבה דמפרש בשם רבינו כגון דלתיכא פחות מכביצה לוכלין ונגעו בהתי בלק בפסח דלתיכורו טוכבו מלטרף לתי"ג דבלת ניחוך פחות מכביצה הוה מני לתוקמי דנגע בכרן בכזית שבכשידקי עריבה בפסח דלתיכורו טוכבו מקבל טומאה בתתר יטות הכמה לי קפיד לתין *לי לא לת תלת לטענין קבלת טומאה עלמה לת נפקא לן מינה מידי דבכלתו הכי לתכורה משום תמן להכי נקט לטענין לטמת לתרים ומייתי רבינו תם ראיה לתין לוכל מקבל טומאה פחות מכביצה דתניא בפרק תלו טוברין (שם מד:) המקפה של תרומה הטוס והמגל של חולן ונגע טבול יום במקלגן פסל לת כולן מקפה של חולן וטוס ומגל של תרומה ונגע טבול יום במקלגן פסל לת כולן מקפה של חולן וטוס ומגל של תרומה הטוס והמגל של חולן ונגע טבול יום במקלגן פסל לת כולן מקפה של חולן וטוס ומגל של תרומה

ז א ב מיי׳ פי״ד מהל׳ שבת הלכה יד:

ח ג ד מיי׳ פי״ב מהל׳ שבת הלכה יא:

ט ה מיי׳ פ״ג מהל׳ גניבה הל׳ ב מוסיף מ״ע סי׳ שנח:

י ו מיי׳ פי״ב מהל׳ שבת הלכה יא:

*שיפורין כגרוגרת. חס חוליחן לרה״ר כשבת: **נפסקי ניפא.** כלומר מיחייב להא תניכה הולחה לעניו חיפסולי ביולח לחי לחליה הוח טובר בלחו לכל שבקודם פסול בח הכתוב ליתן לח חעשה של חכילתו וחכילה בכלוים: **חון לחומה מזרח.** להיקף החיל שלפני עזרת כלים לח לעזרת כלים שהיה בחיל: **בפרי פדרי מחיין.** דעד דחתנה וגלמרף עם המחר *(לח קבל טומחתו מן התויר דהא) לח הוי ביה חיפור: **פשיטא.** כיון דלח זרעיה בעליה ממחשבה קמייתא והוה ליה ככל לחד: **אמר אביי.** מתניתין־בשלח מתלד־טליו בפירוש חלח עזרקו לחוכר עם פירותיו וחו ביטול מחשבה מדלח חנגעיה לחוריה, ולמיפנייה לימרייך כגון שמקומו ניכר שלח נתערב יפה עם המחר והרי הוח ניכר ביניהם: **מ״ד כיון דמקומו ניכר כמילתא קמייתא קאי.** דהוה ליה כמלן דחלנעיה לחוכיה: ס״ג קמ״ל מדזרקיה לחוכר כמולי בעלים: **מתני׳ על הספוקה.** בגמרל מוקי לה בחספוקה כרמלים: **מלמעלה ככנם מפה.** עקירה ממקום חיוב וחכנסה במקום חיוב (ג) [וחכלת] הוה ליה עקירה ממקום חיוב וחכנסה במקום פטור והדר עקירה ממקום פטור וחכנסה במקום חיוב: **עד שיוליא.** כלומר לעולם לח חס כן הויל ברחשונה כל הקופה וגמ׳ **גמ׳ מי נימא מיספוקה רסיר.** כגון גבוהה ט׳ ורחב לרבעה (ב) ורבים מכחפין עליו דחזיל לרבים לכתופי כדלמר בס״ק (דף ח.). **רשות היחיד.** גבוהה י׳ ורחבה ד׳ כי חזר והויליה ליחייב דחיכח עקירה מרה״י וחכנסה ברה״ר: **מלא הספוקה כרמלים.** מג׳ ועד ט׳ [ולח ט׳ בכלל] וחיכה מקורה ורחבה ד׳: **הא לא נח מיחייב.** ותט״ע דהטעינו דרך כרמלית ולח לחמר מהלך כעומד דמי ולחיכה הכחם גופו דהוי כהכחם חפץ: **מתנום.** רה״ר: **פלגיה.** רה״ר: **פניו.** מקום מוקף מילטכוחות ליכב והוח כרמלים דלח בקניים כיה רבים להדיח: **קיפולין ודילופין.** סהן חרוכין ועדיין יש מהס בפנים וכל מה דחניד בינוחי כל דהו נלו הוחלה היח: **מכל מליאה מרדל.** מהרי יש ממנו כולן בחוך חט״ם חעל ידי הכלי הוח כחגב לגד פניס חויב לחגב כלי לח חמיה לחגב לומר לח יהח כולו ועדיין חגבו בילו בפנים זהו לשון הס״ם לעניו שכח כל כמה דלח נפיק לה טוליה קלי ליה לחגד לגוולו כל דהו בלשון חלמוד היח: **בדי.** מיולים חת כל הקופה: **כמליאה קיפולין.** סהן ממלחין בחרכן חת כל רוחב הקופה וכל כמה דלח נפק כולה קופה לח נפיק מינהו (נ): **ר׳ יוחנן מפרק לעפניה.** חרבי קחני מתני׳ לח זו לחת זו דסיפח [מוכחח] דקחני כל הקופה ולח קחני כל הפירות והכי קחמר חת טל פי חרוב הפירות מבחוץ חו לחפילו כל הפירות מבחוץ כמו פטור עד שיוליח כל הקופה: **רובלין.** מוכרי בשמים: **קפ״ד בגרבי.** קסיה כה לרוב טל בשמים שמוקין דכי לחפקה למקלת קופה נפיק **בהסיה פורתח כמה לרוכות כוכן** וקחני פטור **חלמת** לחגד כלי **קסיה** לחגד: **בפורנפי.** לגוודום טרטין חרוכין חו קנה חו קיפולי טל קנמון שהן חרוכין: **פגוגב כיס בנפח מייב.** בהחלומין חט״פ שנתן בנפחו שכבר נחחייב בגניבה **בפעה שהנניה הניס בנפח הבעלים**: **סיס מגרר ויוצא.** טלת קנחה בהגבהה חלת בהולחה מכיס הבעלים: **פטור.** מחלומין: **שפרי מיפור שכח כו׳.** וככחובות פריך לי לחפקיה לרה״ר לימור גניבה ליכח דרכום הרבים לגו חקום ומוקי לה בגלי רס״ר לי נמי חלינוף ידו למטה מג׳ וקבלה: **חדיס ליה מיפור גניבה לימור שכח.** דכיון **שהוליחו** מקלתו קנה כל **המעות** **שהנחון** שיכול **להוליחו** דרך פיו ולטנין שכח מפטר לחנידי גבי רבום היחוד טל ידי הכלי: **דרך שוניו.** וכיון דלח מלי למשקל לח קני בהגבלתה: **הא ליכא מקום חלמה.** מקום החפירה שיכול לקרוע ולהוליח. חלמה טולדות כמו בהטור והרוחב (מוני קכב.) שחני טור דחליס:

יוצא בכוית, לעניו שבת נמי בכוית, דבי השתא-התם מדאפקיה רחץ לחומת העזרה איפסיל ליה ביוצא, אשבת לא מיחזיב עד דמפיק ליה לרה״ר, הכא שבת ומומאה בהדי הדדי קאתיין: חזר והכניסו אינו חייב אלא כשיעורו: פשיטא? אמר אביי הכא במאי עסקינן כגון שזרקו לאוצר ומקומו ניכר מהו דתימא כיון דמקומו ניכר במילתיה קמייתא קאי קמ״ל מדזרקיה לאוצר בטולי בטלה: **מתני׳** *המוציא אוכלין ונתנן על האספקה בין שחזר והוציאן, בין שהוציאן אחד פטור מפני שלא עשה מלאכתו בבת אחת. קופה שהיא מליאה פירות ונתנה על האספקה החיצונה אע״פ שרוב פירות מבחוץ עד שיוציא את כל הקופה: **גמ׳** היכי דמי? אי אספקה מאי: אילימא אספקה דרה״ר הא קא מפיק מרה״י לרה״ר, אלא אספקה דרה״י בין שחזר והוציאן בין שהוציאן אחד פטור הא קא מפיק מרה״י לרה״ר? אלא אספקה כרמלית והא קמ״ל מעמא דנח בכרמלית הא לא נח בכרמלית = מיחייב מתני׳ דלא כבן עזאי דתניא *המוציא מחנות לפלטיא דרך סמיו חייב ובן עזאי פוטר: קופה שהיא מליאה כו׳: אמר רחזקיה לא שנו אלא בקופה מליאה קישואין ודלועין אבל מליאה חרדל חייב אלמא קסבר אגד כלי לא שמיה אגד ר׳ יוחנן אמר אפי׳ מליאה חרדל פטור *אלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד, א״ר זירא מתני׳ דלא כרחזקיה דיקא דתניא כר׳ יוחנן דיקא: רחזקיה לא דיקא דקתני עד שיוציא את כל הקופה מעמא דכל הפירות פטור אלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד, ברבי יוחנן לא דיקא דקתני אע״פ שרוב פירות בחוץ מעמא דרוב פירות אע״ג דאגידא קופה מגואי חייב אלמא קסבר אגד כלי לא שמיה אגד, ואלא קשיא: חזקיה מתרץ לטעמיה ור׳ יוחנן מתרץ לטעמיה חזקיה מתרץ לטעמיה עד שיוציא את כל הקופה בד״א בקופה מליאה קישואין ודלועין אבל מליאה חרדל נעשה כמי שהוציא את כל הקופה וחייב ר״י מתרץ לטעמיה אע״פ שרוב פירות בחוץ ולא רוב פירות בלבד אלא אפילו כל פירות פטור עד שיוציא את כל הקופה *המוציא קופת הרוכלין ונתנה על האספקה החיצונה אע״פ שרוב מינין בחוץ פטור עד שיוציא את כל הקופה קס״ד בצררי קשיא לחזקיה אמר לך חזקיה הכא במאי עסקינן באורנסי מקיל רב ביבי בר אביי *הגונב כיס בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת, היה מגרר ויוצא פטור שהרי איסור גניבה ואיסור שבת באין כאחד ואי סלקא דעתך אגד כלי שמיה אגד, קדים ליה איסור גניבה לאיסור שבת, אי דאפקיה דרך פין הכי נמי, הכא במאי עסקינן דאפקיה דרך שליו, והאיכא מקום חלמה דאי

רבינו חננאל

לחם הפנים שיעורן כגרוגרת וקא דייק מינה רב נחמן דחא מפיק מן המקדש בשבת שחי הלחם ולחם הפנים אע״ג דמפסיל לעניו יוצא בבזיה לא קא מחייב לעניו שבת בשבת עד דחוי כגרוגרת ואם איתא דכיון דאושביה מיחייב ואע״ג דשהות משיעור הוה מחייב בשבת על בזיה בהוצאה שתי הלחם ולחם הפנים ואחזר ליה רבא הבי השתא דהם מדאפקיה רחץ לחומת עזרה אימפיל ליה ביוצא ודדיין לא מחייב ליה לעניו שבת כל עיקר עד דמפיק ליה להה״ר אבל הכא לעניו האי בעיא הדמה ורק בזית פטא תרומה לבית פטא להשלים אוכל לבציצת שבת ומומאה בהדי הדדי קא אתיין ולא אימפשים: חזר והכניסו אינו חייב אלא כשיעור מ״ד ע״ם דאושביה להצניעו ואפקיה לצדדך ואע״ג דלית ביה כשיעור הוצאה מחייב עליה כר מפיק ליה בשבת אי לא אייבוי ליה וחזר והכניסן בזהל אם חזר אח״כ לשבת אוחרת הוצאו פחם לא מחייב עליה עד ד׳ ה׳ ו׳ ביה כשיעור והוצאה אא״כ הוא שהוי והכניסו בחורת מצניע אבל אם הכניסו פחם כבן שורקי לארצר אע״פ ששישבו(בו) [מקומו] ניכר הוא לא אמרינן כיון שזרא מכיר את מקומו בטלחיה קאי וחייב על הוצאתו אלא בטולה בטלית לחהיא הצנוה קמייתא ודיעה בבל מידעם דלא מחייב עליה אלא בשיעורי׳: **מתני׳** המוציא אוכלין ונתנן על האספקה אע״פ שרוב שנתן עליה הר״ר [חייב] ואם רשות היחיד פטור הא אם חזר והוציאן ממנה לחר״ר חייב [אבל אם האספקה ברשלית היא דהר״ר עומדת למצוא אם נתן האוכלין ברשלית חזר ועקרן מרשלית והוציאן להר״ר פטור] אבל אם לא נתן ברשלית אע״פ שעברו מרה״י לרה״י דרך רשלית חייב ואשמעינן מתניתין דלא כבן עזאי דהוציא המוציא מחנות לפלטיא דרך ספיו חייב וכן עזאי פוטר והיכי האספקה מפרשינן בגמ׳ דיציאות השבת היכי היא רה״ר היכי היא רה״י היא כרמלית. קופה שהיא מליאה פירות ונתנה על האספקה החיצונה אע״פ שרוב פירות מבחוץ פטור עד שיוציא את כל הקופה סבר חזקיה בקופה של קישואין ושל דלועין מתני׳ שעדיין מקצת כל קישות וכל דלעת בפנים ולא נחקם מבפנים לחוץ אבל קופה שהיא מלאה פירות אחרים כגון אגוזים ושקדים וחאנים הרטובים וכיוצא בהן וכ״ש חרדל בין שיש מן המיוחד נתן מה שיוצא כולן לחוץ יש בו שיעור נרוגרת חייב ואע״פ שהן בתוך הכלי ומקצת הכלי עדיין בפנים ולהכניסו ומטילא מה שהוא בחוץ נמשך עם הקופה ונכנס אע״פ שלא נגע בו אלמא קסבר חזקיה אגד כלי לאו שמיה אגד ואית ליה למידק מן מתניתין הדין א״ר זירא דתנן אע״פ שרוב פירות רובה של קישות ורובה של דלעת אבל אם הקישות כולה או הדלועת כולה בתוך חייב ואע״פ שהוא בתוך הכלי ומקצת הכלי בפנים ור׳ יוחנן סבר אפילו קופה מליאה חרדל ויצא רובה לחוץ כיון שהוא מפורצת ואית ליה בדמאי אינך כלי שמיה אגד ודדיין אנדדה היא לפנים ופטור עד שתנתק כולה לחדץ חייב מן המקצ

רב נסים גאון

דתם מדאפקיה רחץ לחומת העזרה איפסיל ליה ביוצא. עיקר זה בחורת כהנים שכל היוצא מן הקדשים חדץ למחיצתו נפסל שנאמר בפרשת פסוק (ויקרא ז) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף אין לי אלא הטמא והטהור ומנין לנשחטה בלילה ושנשפך דמה רחץ לקלעים הלן והיוצא ת״ל לא יאכל כי קדש הוא כל שהוא קודש [פסול] פעון שריפה הבשר לרבות בשר הפגימי שהוא מותר מיכן אמרו אבר מן החי לחזיר ואבר מן החזיר הוא הדין והטמא פסול היוצא פסול מה הטמא אם נטמא מקצתו כולו פסול אף היוצא אם יצא מקצתו יהא כולו פסול ת״ל והבשר לרבות בשר הפגימי שהוא מותר מיכן אמרו אבר שיצא מקצתו חדץ לחומה בטפחים תוכך עד שבניע ליעבם וקלקף עד לפרק ומחיהו מן הפרק ובטהקדשין נודד כל מקום שהוא יוצא שאין בהם [משום] שבירת העצם ובמרק כיצד צולין את הפסח (פסחים דף סב) שניטו הטמח שיצא או שנטמא ישרף מיד ואמרו בתלמוד בשלמא נטמא דכתיב והבשר אשר יגע בכל טמא אלא יוצא מגלן אלא כל שפסלו בקדש בשרפה הלכתא נמירי לה:

מפקע

(ת״ה נושא) כרשלית היא דרחי״ר עומדת למצוא אם נתן האוכלין בכרמלית חזר ועקרן מכרמלית והוציאן להר״ה [חייב] אבל אם האספקה לא נתן בכרמלית אע״פ שעברו מרה״י לרה״י דרך כרמלית חייב כבן עזאי דהוציא המוציא מחנות לפלטיא דרך ספיו חייב וכן עזאי פוטר והיכי האספקה מפרשינן בגמ׳ דיציאות השבת היכי היא רה״ר היכי היא רה״י היא כרמלית. קופה שהיא מליאה פירות ונתנה על האספקה החיצונה אע״פ שרוב פירות מבחוץ פטור עד שיוציא את כל הקופה סבר חזקיה בקופה של

(ב) רש״י ד״ה מלמטה וכו׳ בתקום חיוב אבל בכח דהוי ליה: (ב) ד״ה אי נימא וכו׳ תרבמס. ס״ב ע״ל בסוף ד׳ ה ד״ה פי׳ רש״י ד׳ דלא נפי׳ ד׳ תלת כין כתב כין קלר: (ג) ד״ה במלמטיפיוסין וכו׳ לינהו טולא ספיד:

גמ׳ מלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד. פי׳ ספסיס דף פס ע״ב תד״ה בגגרין: שם אי דאפקיה דרך פיו ס״ב. פי׳ בסרש״י ע״ח דכרש״י פיש כגרוגרת שב.

ר״ל המוציא קופת האוכלין ובא מינין הרבה ונתנה כו׳ רש״י ס״ב. פו. מבגרין שב. כתוכות (תוספ׳ דכ״ק פ״ס)

ס״ין מפקע״ל

מפקע. קורט: **כנפפא.** שהן תחיבות תרוכות וכל זמן שמקשרן בפיסים לו קשה: **ופרכינן וכיון דמיפא שנלין.** לשונות שקורין לשמוט"ן: **מפיק ליה עד פומיה ושקיל.** וכיון דמלי למקליטה קני ולענין שבת לו מיחייב עד דמפיק להו לבעלים דמל ידו הוא לגבול דהא"ש שכרי לו תורה אור

ולי"ת ב"ב על גניבה (קשב)

דאי בעי מפקע ליה ושקיל בנפכא, וכיון דאיכא שבצין מפיק ליה עד פומיה ושרי ושקיל ושבצין אגידי מגואי? דלילא שנצין ואיבעית אימא דאית ליה ומברכי עיילה, וכן אמר רבא לא שנו אלא בקופה מלאה קישואין ודלועין אבל מלאה חרדל חייב אלמא קסבר אגד כלי לא שמיה אגד אבי אמר אפילו מלאה חרדל פטור אלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד, קם אבי בשיטתיה דרבא, קם רבא בשיטתיה דאבי ורמי דאבי אדאבי ורמי דרבא אדרבא דאיתמר המציא פירות לחה"ר אבי אמר חייב בכלי פטור ורבא אמר: ביד פטור בכלי חייב, איפוך, ביד חייב והתנן *פשט בעל הבית את ידו לתוך ונטל העני מתוכה או שנתן לתוכה והבנים שניהן פטורין למעלה מג', הבא למטה מג': **מתני'** המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו או על כתיפיו חייב שכן משא בני קהת: כלאחר ידו, ברגלו, בפיו, *ובמרפקו, באונו, ובשערו, ובפונדתו ופיה למטה, בין פונדתו לחלוקו *ובשפת חלוקו, במעלו. במגדלו פטור שלא הוציא כדרך המוציאין: **גמ'** אמר ר"א *המוציא משאוי למעלה מעשרה מפרסים חייב שכן משא בני קהת, ומשא בני קהת מנלן? דכתיב °על המשכן ועל המזבח תסביב °מקיש מזבח למשכן מה משכן י' אמות אף מזבח י' אמות, ומשכן גופיה מנלן? דכתיב °עשר אמות אורך הקרש וכתיב °ויפרוש את האהל על המשכן "ואמר רב- משה רבינו פרשו, מלמד אתה למד גובהן של לויים =עשר אמות וגמירי דכל מונא דמידלי במטות תילתא מלעיל ותרי תילתי מלתתא, אישתכח דהוה מידלי מטוא ואיבעים אימא מארון *דאמר מר ארון תשעה °וכפורת טפח הרי כאן י' וגמירי דכל מונא דמידלי במטות תילתא מלעיל ותרי תילתי מלרע, אישתכח דלמעלה מי' הוה קאי, וליגמר ממשה? דילמא משה שאני *דאמר מר אין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ובעל קומה. אמר רב משום רבי חייא המציא משאי בשבת על ראשו חייב רמאתא שקא אנשי הוצל עושין כן, ואנשי הוצל *דבא דעלמא? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב משום רבי חייא אחד מבני הוצל שהוציא משוי על ראשו בשבת חייב שכן בני עירו עושין כן, וחיבטל דעתו אצל כל אדם? אלא אי איתמר הכי איתמר *המוציא משוי על ראשו פטור ואת"ל

דאי כבעי מפקע ליה. גרסה לר"י שכיסין שלהם לא היו פתורות בתוך כמו שלנו ולהכי פריך ממקום התפירה ולא ממקום תחר: **ורבי** דלחביי מדלחבי. °קיס ליה להש"ם דהך מילתא דמיחי לימתמר בתר דהדור בהו: **הרתם** למעלה מג'. ומכי דלמה גמיה ליכא כדפירש בקונטרס הקשה ס"ל דלמאן דגרסה למוקי מתני' בריש מכילתין (דף ד') כר"ע דלמר קטומה כמי שהומחה למיפ בהך בבא דמייתי והלא למעלה מג' לר' מקיבא כמו למעלה מג' לרבנן וי"ל דרבנן סבר לגבי גוף שמיה אגד וריש"י מפרש הכא למעלה מג' ואיתן לן למימר דשמיה אגד כדלמר בפ"ק (דף ג.) דידו בתר גופו גריר הכא למעלה מג' דלמא שמיה לגבי **לאחר** ידו כרבנן. ולספרים דגרס כללמר ידו י"ל דכרבנן הוי פירות כלומר ידו ומיהו גירסת קמא ניחא טפי דהכי תניא בברייתא בגמרא:

במרפקו. (ג) הוא שקורין(א) קוד"ם ולא כמו שפירש בקונטרס לחייל"ם מדתנן בהלוה (פ"ח מ"ח) רמ"ח אברים בחלב שלשים בפיסח היל ו' בכל לחצב פיסח בקנה שנים כמרפק לחד כדרוש (ר) שנים בכתף ט' משמע דמרפק הוא למעה מהזרוע וקפרק התומר מקלי (ערכין יט:) ידי ורגלי עלי ממלא חביות מים ומכניס ביד עד הטעיל וברגל עד המרכובה ולעגיל קרי ליה בתמניפין דהתם במרפקו ותרגום של לחיני ידי מרפקי ידיה (יחזקאל יג) משמע דעגיל הייט קוד"ם שהוא ביד כעד למרכבה ברגל וכפ"ב דחבתים (דף יח:) לח יהבינן ביה שלין תורגין לח למה ממניסיס ולח למעלה מלילייסט לחח כעד לחיני ידיסס ולי לחיני הייט לחיליו"ם היחך יהבינן למעלה מסס ושוד לי"ס כעד לחיניהן היחך מוגרים למה דלכתה סס היח מקום זיעה לחח ולח בגיבה בחין בחוחר של מעלה מי"ם ולח בחוחר של מטה מי"ם ולח

ואת"ל אנשי הוצל עושין כן בבלה דעתן אצל כל אדם. מתני' המתבוין להוציא לפניו ובא לו לאחריו פטור, לאחריו ובא לו לפניו חייב, באמת אמרו האשה החוגרת בסינר בין מלפניה ובין מלאחריה חייבת שבן ראוי להיות חוזר רבי יהודה אומר אף מקבלי פתקין גמ' מאי שנא לפניו ובא לו לאחריו דפטור דלא אתעביד מחשבתו לאחריו ובא לו לפניו נמי הא לא אתעביד מחשבתו? א"ר אלעזר *תברא מי ששנה זו לא שנה זו אמר רבא ובאי קושיא דילמא לפניו ובא לו לאחריו היינו טעמא דפטור דנתבוון לשמירה מעולה ועלתה בידו שמירה פחותה לאחריו ובא לו לפניו היינו טעמא דחייב דנתבוון לשמירה פחותה ועלתה בידו שמירה מעולה, אלא מאי קושיא, דיקא דקתני קשיא המתבוין להוציא לפניו ובא לו לאחריו פטור הא לאחריו ובא לו לאחריו חייב אימא סיפא לאחריו ובא לו לפניו היא חייב הא לאחריו ובא לו לאחריו פטור: א"ר אלעזר תברא מי ששנה זו אמר רב אשי ובאי קושיא דילמא לא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא לאחריו ובא לו לאחריו דחייב, דאיתעבידא מחשבתו, אלא אפילו לאחריו ובא לו לפניו, איצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא הואיל ולא איתעביד מחשבתו לא ליחייב קמ"ל דנתכוון לשמירה פחותה ועלתה בידו שמירה מעולה=דחייב, לאחריו ובא לו לאחריו=תנאי היא דתניא [ג] *המוציא מעות בפונדתו: ופיה למעלה חייב, פיה למטה רבי יהודה מחייב ורבנים פוטרין אמר להן ר' יהודה אי אתם מודים בלאחריו ובא לו לאחריו, שהוא חייב ואמרו לו ואי אתה מודה כלאחד ידו ורגלו, שהוא פטור, אמר ר' יהודה "אני אמרתי דבר אחד והן אמרו דבר אחד, אני לא מצאתי תשובה לדבריהם והן לא מצאו תשובה לדברי" מדקאמר לדן "אי אתה מודה" אתם מודין, לאו מכלל דפטרי רבנן? ולימא קמ"ל דאפילו מכלל דמחייב רבי יהודה והתניא לאחד ידו ורגלו ד"ה פטור ובא לו לאחריו ד"ה חייב לאחד ידו ורגלו דברי הכל פטור כי פליגי בפונדתו ופיה למטה מב מדמי ליה לאחריו ומב מדמי ליה לאחד ידו ורגלו; באמת אמרו האשה כו': [תנא *כל באמת הלכה היא: רבי יהודה אומר אף מקבלי פתקין]: תנא*) שכן לבלרי מלכות עושין כן: מתני' המוציא ככר לרשות הרבים חייב הוציאוהו שנים חייבין ור' שמעון פוטר: גמ' אמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה אמר אביי ואמרי לה במתניתא תנא זה יכול וזה יכול רבי מאיר מחייב ור' יהודה ור' שמעון פוטרים. זה אינו יכול רבי יהודה ור' מאיר מחייבים ורבי שמעון פוטר. זה יכול וזה אינו יכול דברי הכל תניא נמי הכי המוציא ככר לרשות הרבים חייב, הוציאו שנים רבי מאיר מחייב ורבי יהודה אומר: אם לא יכול אחד להוציאו. והוציאו שנים חייבין ואם לאו פטורים ורבי שמעון פוטר מנא הני מילי *דתנו רבנן *בעשותה "העושה" העושה את כולה ולא העושה את מקצתה ביצד: שנים שהיו אוחזין *במלבן ולוגין, בכרכר ושובטין, בקולמוס וכותבין, בקנה והוציאו לרשות הרבים, יכול יהו חייבין? תלמוד לומר "בעשותה" העושה את כולה ולא העושה מקצתה, בעיגול

*) [כאמרן פרק ב' בגמ' פירש בלבלר סופרי מלכות מונגין בסיכר ובלון פיתקין בסמכיהן פעמים שכתין לפנים ופעמים שכתין לאחור]

מתני' הפסכין נסוגין לפניו. כגון שלרך מעות בסדיבו כדי שיהיו תלוין לפניו וכא לו לאחריו: פטור. דלא בתקיימה מחשבתו והל כמתעסק ולא מתכוין: לפניו וכא לו לפניו חייב. בגמ' מפרש טעמא: מינר. כגון מכלסיים קטנים ומוגרת לוחו לגמיעות ולא תורה אור תלמה בו שום לבר להוליא וכא לו לגד אחר חייבת: שכן רגלי נסיום פתור. דלרכו להיות מוכר סביבותיה ומתעלמה ידעה שסופו להתהפך: ר' יהודה אומר אף מקבלי פתקין. של מלך למוסרים לריכים לאף הם חייבים בהולאתן לפיכך לא בתקיימה מחשבתן כגון הויליון של מגת לחתן לרץ זה ונתנו לזה כך לשון רבותי ולבי מגמגם: גמ' מי ששנה זו לא שנה זו. ת"ק פטר בתרוייהו ורבא בתרת מחייב בתרוייהו: ופלפה בידו שמירה פחותה. ואין שהרי ליה לאבל סיפא כל שכן ליחיה ליה: דיוקא דמתני' קשיא. דיוקא (ב) דמלינן למידק ממתני': לאחריו וכא לו לפניו הוא דחייב. דפלפה בידו שמירה מעולה: ומקבלי פתקין. שלין דרך הולאה בכך: בני לאחרי דכר אחר. לי אתם מודים כו': וסם לאחרי דכר ג'. לי אתה מודה כו': מכלל דמחייב רבי יהודה. בתמיה הא ודאי דברי הכל פטור דלא מפקי ליכמי הכי: לאחריו וכא לו לאחריו דברי הכל חייב. פתוחה: לאחר ידו דברי הכל פטור. דלין מוליאין כן: מר מדמי לה לאחריו. דשמירה פתוחה היא ומר מדמי לה לאחר ידו דלא דמי למוליא לאחריו דהתם משתמרים הן מן הגנבים לאבל הלו נופלין מאליהן ואין מוליאין כן: שכן לבלרי מלכות פוסקין כן. בדעתו למוסכן לזה ואין מוליאו ודבר המלך נמוך ומלא אחר ומוסרו לו: מתני' הוליאו (ב) שנים שטורין. כדילמקין בשטומה" יחיד ולא שנים: חייבים. וטעמא מפרש בגמרא: גמ' זה יכול. להוליאו לבדו וזה יכול להוליאו לבדו והוליאו שניהם: ר"ש מחייב. דלא דריש "בשטומה" לחבי אלא לפטור "יחיד שעשה בהולחת ב"ד" כדלמקמן: ור' יהודה פוטר. דלמה לריכה בהכי מוריחה דהכל חייב ולקמן מפרש כי מייתי חייב: ה"ג הוליאוהו שנים ר' מאיר מחייב ור"ג אומר פטור: ר' יהודה פומר אף נם יכול אחד: כלומר כל אחד ואחד: ואם נאו. אלא זה יכול וזה יכול פטור וממילא דבבי מאיר גוונא ר' מאיר מחייב: מלגו. פורש"י בת ג' חייבים ומהפכין בה תבואה בגורן והוא מעמר דהוה אב מלאכה: ובגורן. מאספין הבבלין: בכרכר ושובטין. דהוה מיסך כדאמר בפרק כלל גדול (לעיל דף עה) שובט הרי הוא בכלל מיסך: בקנה וקולמוסו כו'. ובל הער זה יכול וזה יכול ניחה: בעיגול

ואת"ל אנשי הוצל עושין כן בבלה דעתן אצל כל אדם. מתני' המתבוין להוציא לפניו ובא לו לאחריו פטור, לאחריו ובא לו לפניו חייב, באמת אמרו האשה החוגרת בסינר בין מלפניה ובין מלאחריה חייבת שבן ראוי להיות חוזר רבי יהודה אומר אף מקבלי פתקין: גמ' מאי שנא לפניו ובא לו לאחריו דפטור דלא אתעביד מחשבתו לאחריו ובא לו לפניו נמי הא לא אתעביד מחשבתו? א"ר אלעזר *תברא מי ששנה זו לא שנה זו אמר רבא ובאי קושיא דילמא לפניו ובא לו לאחריו היינו טעמא דפטור דנתבוון לשמירה מעולה ועלתה בידו שמירה פחותה לאחריו ובא לו לפניו היינו טעמא דחייב דנתבוון לשמירה פחותה ועלתה בידו שמירה מעולה, אלא מאי קושיא, דיקא דקתני קשיא המתבוין להוציא לפניו ובא לו לאחריו פטור הא לאחריו ובא לו לאחריו חייב אימא סיפא לאחריו ובא לו לפניו היא חייב הא לאחריו ובא לו לאחריו פטור: א"ר אלעזר תברא מי ששנה זו אמר רב אשי ובאי קושיא דילמא לא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא לאחריו ובא לו לאחריו דחייב, דאיתעבידא מחשבתו, אלא אפילו לאחריו ובא לו לפניו, איצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא הואיל ולא איתעביד מחשבתו לא ליחייב קמ"ל דנתכוון לשמירה פחותה ועלתה בידו שמירה מעולה=דחייב, לאחריו ובא לו לאחריו=תנאי היא דתניא [ג] *המוציא מעות בפונדתו: ופיה למעלה חייב, פיה למטה רבי יהודה מחייב ורבנים פוטרין אמר להן ר' יהודה אי אתם מודים בלאחריו ובא לו לאחריו, שהוא חייב ואמרו לו ואי אתה מודה כלאחד ידו ורגלו, שהוא פטור, אמר ר' יהודה "אני אמרתי דבר אחד והן אמרו דבר אחד, אני לא מצאתי תשובה לדבריהם והן לא מצאו תשובה לדברי" מדקאמר לדן "אי אתה מודה" אתם מודין, לאו מכלל דפטרי רבנן? ולימא קמ"ל דאפילו מכלל דמחייב רבי יהודה והתניא לאחד ידו ורגלו ד"ה פטור ובא לו לאחריו ד"ה חייב לאחד ידו ורגלו דברי הכל פטור כי פליגי בפונדתו ופיה למטה מב מדמי ליה לאחריו ומב מדמי ליה לאחד ידו ורגלו; באמת אמרו האשה כו': [תנא *כל באמת הלכה היא: רבי יהודה אומר אף מקבלי פתקין]: תנא*) שכן לבלרי מלכות עושין כן: מתני' המוציא ככר לרשות הרבים חייב הוציאוהו שנים חייבין ור' שמעון פוטר: גמ' אמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה אמר אביי ואמרי לה במתניתא תנא זה יכול וזה יכול רבי מאיר מחייב ור' יהודה ור' שמעון פוטרים. זה אינו יכול רבי יהודה ור' מאיר מחייבים ורבי שמעון פוטר. זה יכול וזה אינו יכול דברי הכל תניא נמי הכי המוציא ככר לרשות הרבים חייב, הוציאו שנים רבי מאיר מחייב ורבי יהודה אומר: אם לא יכול אחד להוציאו. והוציאו שנים חייבין ואם לאו פטורים ורבי שמעון פוטר מנא הני מילי *דתנו רבנן *בעשותה "העושה" העושה את כולה ולא העושה את מקצתה ביצד: שנים שהיו אוחזין *במלבן ולוגין, בכרכר ושובטין, בקולמוס וכותבין, בקנה והוציאו לרשות הרבים, יכול יהו חייבין? תלמוד לומר "בעשותה" העושה את כולה ולא העושה מקצתה, בעיגול

*) [כאמרן פרק ב' בגמ' פירש בלבלר סופרי מלכות מונגין בסיכר ובלון פיתקין בסמכיהן פעמים שכתין לפנים ופעמים שכתין לאחור]

**) דמאן דאמר חייב בזמן ששלשל יהו למטה משלשה ומאן דאמר פטור למעלה משלשה והתם ביציאות השבת כי תני הכי חייב אקשינן והא בעינן עקירה סע"ב מקום ארבעה ואפילו הכי קאמר פטור ואיפריכו ולכסקא אמרי' א"ר אבהו כגון ששלשל יהו למטה משלשה וקבלה ואקשינא והא עומד קתני ואוקימנא בשוהה אי נמי דקאי אתחלתא ואע"ג דלא קבה ביה מתניתין דמאקשינן אכסל תנא לאשמעינן כולהי הני ולא משום דסתרא כפל הוא ובפיקרא אחריני (לקמן נב:). אמרי' אמר רב חלקיה בר מרבי לא תוך שלשה דברי הכל חייב למעלה מעשרה דברי הכל פטור מב' ועד י' באין למחלוקת ר' עקיבא ורבנן ושמעתא דכל מחות מב' כלבור דמי נסרא נסירי לה ובהא דוכתי מסרשי לה בתיקונה בסיעתיה דרבא דתרשינא הדר בן מיסריה ואמר בסיסריה דרבא והני תרוייהו שיפה אית להו דומיא בבמה דוכתי מגמרא. בלילב ועריבה אמרי' לוי אמר אחרוג בשביעי אסורה בשמיני מותרת קם ר' וירא בשיפתיה דאבוה דשמואל קם אבוה דשמואל בשיפתיה דלוי דא"ר ווירא אחרוג שנפללה אשר לאביה כל שבעה פירושיה ברור דא"ר וירא בסיסריה דאבוה דשמואל קמא שאסורה כל שבעה ובשמיני מותרת והדר אבוה דשמואל בסיסריה דלוי. ובהא מסכתא דשבת בפ"ו אמר רב מסרו בכלי ואין מסרו ביד ומרשו אלא אמר שמואל מסרו ביד ואין מסרו בכלי איתמר רבי אלעזר אמר אחד זה ואחד זה אמרי לפרושי ר' יוחנן אמר אחד זה ואחד זה מותר אביי ורבא דאמרי תרוייהו אין הלכה כר' יוחנן קם ר' אלעזר בשיפתיה דשמואל פ' הדר מן מאי דאמר זה וזה אמר הא שמעתא דתוקים קם ר' יוחנן מן מאי דאמר זה וזה אמר זה אחד מותר ואחד אסור הא שמעתא דתוקים קם ר' יוחנן בשיפתיה ד

עיגול וקורה גחלים הן ואין אחד יכול להוליכן: **ופם נפה** · שיכול אחד להוליכן: **נפח פחמים** · ממחט נפח ולא נפחות: **מי שהוא** · מרחוק הרבים: **ונפח מניח** · ברשות היחיד לכל למה לזה כתיב לזה חד מיעוט מהכא דלהוי הוא ממעט להוי קעביד פעמא והוי פעמא ולירה חד דמצניע בכולהו: **ומד** · תורה אור

*דלכל הדיעות אית ליה מעטין

יתורה למשוטי לקח על פי דעבדי כי הדדי דהוי עביד כולה והוי עביד כולה ומיהו זה יכול וזה יכול הוא לממעטין דלמא אתיתי למעבדיה כהכי: **ומד** · יתורה למשוטי מי זה מיט יכול וזה מיט יכול דלמא על נב דלמרמיה ליה למיעבד כהכי, מעטינהו: יחיד שעשאה כפורפם כ"ד · וכרו כ"ד מקלב מומר והלך היחיד ועשה על פיהם דלמא הוא וכי ממשן לעטמיה דלמר בהכי"ת יחיד שעשה בהורתה כ"ד חייב: **אתי מיעוטי כפיבי** · נפש אחת מיעוטא הוא דלמרמיה דקרא למיבעי יחיד שעשה בהורתה כ"ד חייב כדפירש בקונטרס דהא מצן בהדיה בפ"ק דהוריות (ד' ג') הלך ועשה על פיהן בין הביאו כפרתן בין לא כו': **כי** שמשון פטור ומפרש טעמא טולה כב"ד למטם הוא:

אמר מר זה יכול וזה מיט יכול · נראה לר"י דהאי מיט יכול הייט לפי' בעל כרחו הכרה לגה שהוא טעה הקורה בענין זה כגי' גוונא אחלמא לאחר לא היה יכול לטעמה לבדו כגון בהכנט לו תופשה בענין זה מיט יכול לטעמה לבדו דמה לנו לכמו כיון דהשתה מיהא מיט יכול לטעמה: **דף** מיניהו מיחייב · לא בעי למימר שיהא פטור לזה מיכול וליחייב מיט יכול לאחר זה סברה לגה קלמר לימחייב כמי לפי' מיט יכול כמו לר' יהודה ור"ח דלמרי לעיל זה

מיעוטי כתיבי · והא דנקט במשוקה בברייתא לפי מהכי משום שהוא מיעוט לאחרון שבמשוקה ובהא פליגי ולא ידע ר"י דלמרי נקט במילתיה דר' שמעון יחיד שעשאה חייב ט' ולא נקט ליתנא לעיל השוקה לא כולה ולא השוקה לא מקלחה וממילא ליתנא דבכיס שעשאה פטורין ממעט

בעיגול של דבילה והוציאו לרשות הרבים, בקורה והוציאו לרה"ר רבי יהודה אומר: אם לא יכול אחד להוציאו והוציאו שנים חייבין ואם לאו פטורין ר"ש אומר אע"פ שלא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים פטורים לכך נאמר בעשותה: יחיד שעשאה חייב, שנים שעשאוה פטורין: במאי קמיפלגי: בהאי קרא ויקרא ה ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשותה: ר"ש סבר תלתא מיעוטי כתיבי נפש תחטא, אחת תחטא, בעשותה תחטא אחד למעוטי זה עוקר וזה מניח וחד למעוטי זה יכול וזה וחד למעוטי זה אינו יכול וזה ורבי יהודה חד למעוטי זה עוקר וזה מניח וחד למעוטי זה יכול וזה וחד למעוטי יחיד שעשאה בהוראת ב"ד *ר"ש יחיד שעשאה בהוראת ב"ד חייב ורבי מי כתיב נפש תחטא, אחת תחטא, בעשותה תחטא תרי מיעוטי כתיבי חד למעוטי זה עוקר וזה מניח וחד למעוטי יחיד שעשאה בהוראת ב"ד: **אמר מר** זה יכול וזה אינו יכול דברי הכל חייב הי מנייהו מיחייב? אמר רב חסדא *זה שיכול, דאי זה שאינו יכול מאי קא עביד אמר ליה רב המנונא *דקא מסייע בהדיה אמר ליה *מסייע אין בן ממש אמר רב זביד משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא *היה יושב על גבי המטה וארבע טליות תחת רגלי המטה טמאות מפני שאינה יכולה לעמוד על שלש וכו' שמעון ממוחר *היה רוכב על גבי בהמה וד' טליות תחת רגלי הבהמה טהורות מפני שיכולה לעמוד על ג' ואמאי הא קמסייע בהדי הדדי, לאו משום דאמרינן מסייע אין בן ממש אמר רב יהודה מדיסקרתא לעולם אימא לך מסייע יש בן ממש ושאני הכא דעקרה לה לגמרי, ובין דיממנין עקרה הא ויממנין עקרה הא ליחוי כזב המתהפך מי לא תנן *זב שהיה מיטל על ה' ספסלין או על ה' פונדאות לאורכן ממאים לרחבן מהורין, ש"מ ספק מרתפך עליה ספק אינו מרתפך אלא לאו משום דאמרינן מסייע אין בן ממש אמר רב פפי משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא רבי

לרב מצי מיכא למימר דכתב דלמעטא מלמימר סברה לגה לרב זביד קסבר לחי מיכא נופיה קלמר מסמיה דרבה לחין בו ממש ולמימר היה הרבה לאר רבה ולחי, לאחר רב פפא סהיה תלמידו של רבה ומתוך כתב מעשה דלמימר למעטה רב זביד מסמיה דרבה ולא *מרבה מעמו ושוד לאר"י דסבי פריך החם והא קא מסייע בהדיה דקא עמין ופחח ואע"ג דמסייע אין בן ממש בעלמא הא לית לן למימר דלמרי מסוס שחיקה ממעין ומצני לחין בו ממש לפיכו לענין זה: **ור"ש** ממכר · פי' בקונטרס דר"ם למעמיה דסבר זה מיט יכול וזה מיט יכול [ולחי] נראה לרשב"ם דלמאי דמם דגלי רחמנא דלחי קרי לפמור ונראה למעמא מסוס דבעי שיהיה רוב הזב ניחא על כל אחד וכן מעמו במסכת זבים פ"ד (משנה ה) דתנן הזב נקב מלחזים ומסכב כעגלו כרע

הסוס

האב מהורין כרשו הן ממאין ר"ם לומר ביחיד ממאין פי' כשלחן הלה לא משב אחד במרובין מהורין שלחן ר"ש טמא רובו: **מפני** שיטוה לעמוד על ג', ור"ש על רגל מיט יכול והג' מחייט יטהין: **וביון** דזימנין עקרה הא וזימנין הא ליהי כזב המתהפך · וחפיט ברה"ר ממא: **לאורכן** ממחין · כן גרים הקונטרס ופי' דממחין רובו עלין פממים על זה לרוחבן מהורין שלחן רובו ניחא על כל אחד מהן ולפי זה לחלק בין רוב הזב ניחא עלין ור"ש לומר דמלי למימר דלחיתי לחפיל כרבנן ומעמא דטהורות משום דה"ל כל אחד מסייע שלחן רובו

כג א ב מיי' פ"ט מהל' כלים הלכה יב:
כד ג מיי' פ"ל מהל' שבת הלכה טו:
כה ד מיי' פ"ב מהל' גניבה הל' יד סמג עשין עג:
כו ה מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה כח:
כז ו מיי' שם הל' יח:

שמשענת הסום על ידיו הכי הוי לה כמ"ד (מ"ה:ז) סיה לוכב על גבי בהמה ולרכב עליה תחת רגלי בהמה מהורות מפני שיטלה לעמוד על גבה סיה מליח לחת תחת קמי ידיה תחת קמי רגליה ורגל ממלח רבי יוסי לומר הסום הטומד-על גבי כלי לו חבן לו סוס דבר המוכן בינו לבין הרצפה ונעבד, **פסום מטעם בידיו**· לם הזב רוכב עליו ועליה תחת מידיו של סום ממלה לבל תחת רגליו מהוורים **עליו** מטעמו **על רגליו והת** תהן לעיל ד' מליות תחת רגלי בהמה מהורות לה כרבי יוסי: כמן הסומד-על גבי כלי לו חבן לו סוס דבר המוכן בינו לבין הרצפה ונעבד,

אבל תחת רגליו שמורה

ורבי יוסי אומר *הסום מטמא על ידיו החמור על רגליו שמשענת הסום על ידיו וחמור על רגליו ואמאי, הא קא מסייע בהדי הדדי, לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא ד' אליעזר אומר *רגלו אחת על הכלי ורגלו אחת על הרצפה, רגלו אחת על האבן ורגלו אחת על הרצפה רואין: כל שאילו ינטל הכלי ותינטל האבן יכול לעמוד על רגלו אחת עבודתו כשרה ואם לאו, עבודתו פסולה ואמאי הא קא מסייע בהדי הדדי, לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש אמר רבינא אף אנן נמי תנינא *קיבל בימין, ושמאל מסייעתו, עבודתו כשרה ואמאי הא קא מסייע בהדי הדדי לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש ש"מ: אמר מר זה יכול וזה יכול ר"מ מחייב אביעיא להו בעינן שיעור לזה ושיעור לזה או דילמא שיעור אחד לכולם? רב חסדא ורב המנונא חד אמר שיעור לזה ושיעור לזה וחד אמר שיעור אחד לבולן אמר רב פפא משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא היה יושב על גבי מטה וארבע טליות תחת ארבע רגלי המטה טמאות מפני שאין יכולה לעמוד על שלש ואמאי ליבעי שיעור זיבה לזה ושיעור זיבה לזה, לאו משום דאמרינן שיעור אחד לבולן, אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא *יבי שנכנס לבית ונעלו אחד בפנים חייב, נעלו שנים פטורין, לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים חייבים ואמאי, ליבעי שיעור צידה לזה ושיעור צידה לזה לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולם, אמר רבינא אף אנן נמי תנינא *השותפין שגנבו ומכרו חייבין ואמאי, ליבעי שיעור מביחה לזה ושיעור מביחה לזה, לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולם, ואמר רב אשי אף אנן נמי תנינא שנים שהוציאו קנה של גרדי חייבין ואמאי ליבעי שיעור הוצאה לזה ושיעור הוצאה לזה, לאו משום דאמרי' שיעור א' לכולם, א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי דילמא דאית ביה כדי לבשל ביצה קלה לזה וביצה קלה לזה ואי"ב לישמעינן קנה דעלמא מ"ש דגרדי דילמא דאית ביי כדי לארוג מפה לזה וכדי לארוג מפה לזה? אלא מהא ליכא למשמע מינה, תני תנא קמיה דרב נחמן שנים שהוציאו קנה של גרדי פטורין ורבי שמעון מחייב *כלפי לייא? אלא אימא "חייבין ור"ש [עיין פוטר]: *מתני' *המוציא אוכלין פחות מבשיעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי מטפלה לו;*) את החי במטה פטור אף על המטה שהמטה מטפלה לו; *את המת במטה חייב וכן כוית מן המת וכוית מן הנבלה ובעדשה מן השרץ חייב *רבי שמעון פוטר: גמ' ת"ר המוציא אוכלין בשיעור, אם בכלי, חייב על האוכלין ופטור על הכלי ואם היה הכלי צריך לו חייב אף על הכלי שמע מינה אוכל שני זיתי חלב בהעלם אחד חייב שתים, אמר רב ששת הבא במאי עסקינן בגון ששנג

*) נקמן קמה: פיהכו"מ:

ואמאי כו' ולרלה לר"י דרבי יוסי לא פליג אלא לגבי מריעה לבל לסיפא דקתני תחת קמי רגלים ממלה לא פליג לחלק על גב דמשמע הסום על ידיו דבר פסול הוא דבלא קמי רגליו לא היה יכול לעמוד קשה לר"י מה רלה רב פפי להביא מסיפא ולא מייתי מריעה ממילתייהו דרבנן כדלתייתי לעיל ולומר ר"י דמסום דמריעה ליכא לדמוקי כדבעי למימר לעיל אלא משום דסיפא קאי אכל חר' יוסי דתניא למימרא משום דסיפא דל"ת לא יעמוד הסום לפילו בידיו, דפסיעת כמי דעקרה להו: **ויבול** לעמוד על רגלו תחת עבודתו כשרה ואם לאו פסולה· *מכאן ליכא למיפשט דמין במיטו חוזק לחבן הוא ממין הרצפה ומין בעלמיטו מיטו (ה) חוזק לכלי ליטו ממין הרצפה וכעיין הוא בפ' הוליתו (יומא דף נמ:) בהגיח סיב בתוך המזרק וקיבל בו תם הסו דולחי סיב מבטל ליה לחבל כלי ולחבן לא מבטל ליה דלחבן נתקלים בה ההולכים שם: **אמר** מר זה יכול וזה יכול רבי מחייב מחייב לחבטיה להו ט' · תימה לר"ת דלחמלי בעי לה לחביה דרבי מחייב ומלי למימבי בזה חינו יכול וזה חיט יכול לחביה דר"י דקיימא לן מתני' כוותיה ורלה לגירסת זו טעמא וגרסי' "אמר מר זה חיט יכול וזה חיט יכול", ולומר ר"י דלחין למתוק הספריס מסום זה, דלמא דלא נקט "זה חיט יכול ט' "מסום דלחין רגיעות בחין יכול שלא יהא בו שיעור לכל ת', ועל ני' ר"ת קשה לר"י דמלן דבעי שיעור לזה ולזה חבן מי לא שמיע ליה מתני' דמייתי, בסמוך "לא יכול לחד לנעול ונפלו שנים חייבין", לבל לגיר' הספריס דפליגי בזה יכול וזה יכול חיכא למימר דבחין יכול מולו טלטו דשיעור לחד לנעול, ומלן דמייתי סיעמא "מלבי שבנסם בגיס לחין גרוחה ט לחלק בין "שניהם יכולין" לחין יכולין, ומיהו "לגי' ר"ח חיכא למימר דמלן דבעי שיעור לבל לחד יחמר "לבי שבנסם" לחד חלת בלומר מיקוח

ואמאי ליבעי שיעור מביחה לזה· לבל מגבבו" דריסה לח מלי למיפרך דהסם לח בעי שיעור, דהטלטומי בפל, טוב "בבל דבר, ובבל שהוח: **דילמא** לחיים בים בדי לחרוג מפה לזה וזה בדי ט' · והח נקט קנה דעלמח לחמעיט "מלבי חלת"ע לחין רגיעות לחרוג מפה בקנה לחד חם יש שיעור לחרוג מפה לזה וזה בדי ט' · **אלא** חימח מייבין ור' שמעון פוטר · ובקנה כבד ה"ל זה חיט יכול וזה חיט יכול: *) **ששנג** על החוכלין והזיד על הבלי ומיב על הבלי חייט בקילה בפי' רש"י וביבו שמוחל בקנה ט לחוקמי בבייחא בחיוב בקילה חייבי בחיוב חמחת והניח הגירסה בגון ששנג על הבלים והזיד על החוכלין וחין בחבו בו לבילה וחין בחוחת ועל הבלי חייב בחוחת וחין בלרלה לר"י לח פי' הקונטרס ולח פי' רבי"ם דבבשיהוד בחחד חיט חייב בחוחת על הבלי ששנג בו ללח שב מדיעתה הוח בשהיה בחחד מהן ובלרלה ההבחת למוקי בהזיד בבלי חייבי הבל לעניין בקילה וה"פ דבבייחא המוניח חוכלין בשיעור בבלי חייב בקילה על החוכלין בגון שהחזיר בו על החוכלין ופטור על הבלי חם החזיר בו מקום בלי וחם היה בלי בריך לבלי חייב בקילה לח חם החזיר בו מקום בלי ופריך והח לח מל הבלי קחני מחמע חייב בחיוב :

ובפלוגתא

*) נקמן קמה: פיהכו"מ:

רב נסים גאון

בת"כ [קוף פ' מקהל] אשר ישב עליו עד שיגשא רובו עליו: **המוציא** אוכלים פחות מכשישור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי מטילה לו. בגמ' דבני מערבא נרסי האי דאת אמר בצריכין לכלים בגון אלין דתותיא אבל אם אינן צריכין

גליון השי"ם תום' ד"ה ממר מר. ומיהו לגי' ר"ת. ק"ל הא ס"ב גם לר"י ק"ל כן דלמ"ל יקשה נמלן דסקם מד' עליות דמחת דגלי בחמה ולח"ב ק"ל דלין למלן בזה בין ז"י וי"י לזה חי"ב חם מלי פסיק בדבר דמין שבת לעומתה ומחמיין דגין למחי לה פסיק בפסיקתה יוסר מחחני' דמסכתין ומדין שבת עלמו מהא דלא יכול לחד לנשוא ונעלו שנים חייב חמ"ב ופ"ב ופ"ב ופ

שמגג על הסולמין והויד על הכלי. ומתי מייב דקמני מיהה: ומס לף קמני. משמע שני חיובין שוין: כפלונתא דר"י ור"ל. דליפלוגי בידיעות מחלוקת כף כלל גדול (לעיל דף פת:) ליפלוגי כמי רב ששת ורב חלבי הכא: רב ששת הלא מוקי לה הכי קסבר לעין ידיעות מחלוקת ורב חלבי סבר ידיעות מחלוקת דמתרצי נפשייהו. ממעטים כלפי מטה ומכבידין עלמן להמעטי מיד הטעלן: פתיר בסוף. למוכרו לנכרי מפני שמלאכת הסום עם היה לדם עושה לוחה לין חייב עליה חמלת דלריכיה עומד והחי טעת לף עלמו והא דלמתני למוכר בהמה גסה לנכרי, משום שחלה ומשום שכירות אסור, וסום לי כמי דמושל ומוגר לתן ליסורת לתורייתא לימה שאין זו מלאכה אלא הסום גופיה לוחה בהמה מלאכה כתיב: ואמר רבי יוחנן גרסינן: דבי ויידן. של ליידי טופות שמגנין על הסום טופות כסהן חיין כגון קן ומיטו לגוד אחר טופות *ולא מסרבטי נפשייהו אלא אדם חי דנושא ועוף דמסרבטי נפשייהו אבל אדם חי דנושא את עלמו אפילו רבנן מודו,א"ל רב אדא בר אהבה לרבא והא דתנן *בן בתירא מחזיר בסום ותניא בן בתירא מחזיר בסום מפני שהוא עושה בו מלאכה שאין חייבין עליו חטאת ואמר רבי יוחנן: בן בתירא ורבי נתן אמרו דבר אחד,אי אמרת דלא פליגי רבנן עליה דר' נתן אלא בבהמה חיה ועוף משום דמש

לא א מיי' פ"ו מהל' שבת הלכה כב וכ"ו הלכה כג סמג לאוין סה טושו"ע או"ח סי' שיא סעיף ב:

לב ב ג מיי' פ"י מהל' שומרת שבת הלכה ה ו סמג לאוין סה טושו"ע או"ח סי' שמ סעיף ה:

לג ד ה ו ז ח מיי' שם מהל' שבת הלכה ט ס סמג לאוין סה טושו"ע או"ח סי' שמ סעיף ו:

לד ם מיי' פי"ב מהל' שבת הלכה י סמג לאוין ם טושו"ע או"ח סי' ריד סעיף ו:

לה י כ מיי' פ"ם מהל' שבת הלכה ם סמג לאוין סה טושו"ע או"ח סי' שמ סעיף ג:

שיטת ר"ש בהוצאה שאינה צריכה לגופה

התולש סימני טהרה (בשעות לבנות של בהרת)

נטילת ציפורן ביד בבלי

ציצין שפירשו

קודלת בוחלת פוקסת משום מאי מייבא

אדני מעשיו דלמי משמקלא חדא ט'. כתחם מחרבא דלמי משמקלא חדא מחריפי כמי לא חזלא לה מומחה כ"ע מודו דפסור דהוי כמו תלי זית ממת גדול: **ורבא** דחכן פסור דלחפיק תלי זית ממת גדול. וה"ה דהוה מלי לאקמיה כגון דליכא חלא תלי זית בלבד חלא דמיחת ליה לעטויי בתלי זית ממת גדול דהוי כבוחת ספי דלי ליכא חלא תלי זית מן הכל פסימא דפסור ודווקא תלי זית מבל כזית ממת גדול מייב לע"ב דלי משמקלא זית מחר לא חזלא מומחה מ"מ תהני מעשיו דמשמקלא לא גריר בתר המת וכשיולינו המת מן הבית ויטמר כזית זה יממא כל הבית ומגלת שעתה בהוצאה זו הוא גורס מהכה: **ממת** גדול. לאו דווקא גדול חלא לגלומר מב' זיתים לו ג':

אבל בכלי ד"ה מייב. הייט פרבי יהודה דמייב במלאכה שחינה לריכה לגופה ול"ת ודילמא רבנן כר"ש סבירה להו ומת ליה דמייב בכלי וים לומר דל"ב ליפלני בכלי להודיעך כחן דרבנן והת דקחמר מהו דימחת רבנן בכלי נמי פמרי הייט פילוגו דס"ל כר"ש ובדפריסים אבל ר"י פירש דפמרי משום דלא שייבא גזיזה חלא בגמר וחין גרוגה לר"י דבהא ליכא למיטעי דבבל בעלי חיים שייבא גזיזה כדחמר לעיל המולש בכף מייב משום גוזז: **ורבוא** שפירשו בלי מלחה. פירש בקונטרס בגמר לחמי מלבושיו שהן למעבידי ידיו ול"ת דמפרש לין גרוגה דבגמרת משמע דלהוי בעיון מוייה וסריקה לימה בעין מוייה בלל ועוד דל"ב היה שומה סורקת בלחמן (ניזיר דף מב:) ניזיר חופף ומפספס אבל לח סורק א): **ובי** דבך לריגה בבך. וחף על גב דקולע ימיון מחיבא לריגה בלחמיין בפרק המה חמה (ג) (לעיל ד' מד:) הכח בגמר לח מחיבא לריגה כמו בבגד ועוד להכח לח חופה להחקיים בעומדה להחילה:

המולש

*) [ובי חופ' ממחת יח' ד"ה מלפפה]

התולש בב"ח (לח) נמ' אבל בכלי ד"ה מייב (ב) חוס' ד"ה בפי' כחה בחה ב"ח ניב מיל מ ע"ש נבי מיבי מלילחה ומי שוד בדף מד ריש ע"ש חלל ותולה בלומר בתו:

מכות כ: ע"ש *ע"ל מי חזוז בשבת חייב [תוספות ע"ש ע"ם]

[שם]

גליון הש"ס

נמי' ברח ר"י ימחק לחמוקים. מי' מיכה ז ו ע"ב הד"ה בשבת: שום חחם מחלב. מי' מחלב ג:

אף במוציא את המת לקברו אמר רבא "ומודה ר' שמעון במר לחפור בו וספר תורה לקרות בו דחייב, פשיטא, דאי הא נמי מלאכה שאינה צריכה לגופה היא, אלא מלאכה שצריכה לגופה לרבי שמעון היכי משכחת לה? מהו דתימא עד דאיכא לגופו ולגופה כגון מר לעשות לו שם ולחפור, ספר תורה להניח ולקרות בו, קא משמע לן. "ההוא שכבא דהוה בדרוקרא *שרא רב נחמן בר יצחק לאפוקיה לכרמלית, א"ל רבי יוחנן אחוה דמר בריה דרבנא לרב נחמן בר יצחק כמאן כר' ש, אימר דפסר ר"ש מחיוב חטאת, איסורא דרבנן מיהא איכא? א"ל האלהים דעיילת ביה את ואפילו לר' יהודה, (שרי) דמי קאמינא לרה"ר, לכרמלית קאמינא, *גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה *תנן התם [ג]התולש סימני טומאה והכוה המחיה עוברב] בלא תעשה איתמר-אחת משתים חייב, *אחת מ"ד משלש: רב נחמן אמר חייב רב ששת אמר פטור-רב נחמן אמר חייב אדני מעשיו דאי משתקלא חדא אחריתי אזלה לה טומאה רב ששת "אמר פטור השתא מיתת הא איתא לטומאה אמר רב ששת מנא אמינא לה דתנן [וכן כזית מן המת וכזית מן הגבילה חייב הא חצי זית פטור והתניא חצי זית חייב מאי לאו הא דתניא חייב דאפיק חצי זית מכזית והא דתנן פטור דאפיק חצי זית מכזית ומחצה ורב נחמן אידי ואידי חייב, והא דתנן פטור דאפיק חצי זית ממת גדול: **מתני'** הנוטל צפרניו זו בזו או בשיניו, וכן שערו, וכן שפמו, וכן זקנו וכן הגודלת וכן הבוחלת וכן הפוקסת רבי אליעזר מחייב וחכמים אוסרין משום שבות: **גמ'** אמר *רבי אלעזר מחלוקת ביד אבל בכלי (ה) חייב, פשיטא! זו בזו תנן: מהו דתימא הבנן בכלי נמי פטרי והא דקתני זו בזו, להודיעך כחו דר' אליעזר קא משמע לן, ואמר רבי אלעזר מחלוקת לעצמו אבל לחבירו דברי הכל פטור, פשיטא, צפרניו תנן? מהו דתימא רבי אליעזר לחבירו נמי מחייב והא דקתני צפרניו להודיעך כחן דרבנן קמ"ל: וכן שערו כו': תנא *הנוטל מלא פי הזוג חייב וכמה מלא פי הזוג, אמר רב יהודה שתים והתניא ולקרחה שתים, אימא "וכן לקרחה שתים, תנא נמי הכי *הנוטל מלא פי הזוג בשבת חייב וכמה מלא פי הזוג? שתים, רבי אליעזר אומר אחת, "זמודים חכמים לר"א במלקט מתוך שתורות שאפילו אחת חייב "ודבר זה אף בחול אסור משום שנאמר °לא ילבש גבר שמלת אשה, תניא *ר"ש בן אלעזר אומר צפורן שפירש רובה וציצין שפרשו רובן: ביד מותר בכלי חייב חטאת, מי איכא מידי דבכלי חייב חטאת וביד מותר לכתחלה? הכי קאמר פירשו רובן: ביד מותר, בכלי פטור אבל לא פירשו רובן: ביד פטור אבל אסור בכלי חייב חטאת, אמר רב יהודה הלכה כרבי שמעון בן אלעזר אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן "והוא שפרשו כלפי מעלה ומצערות אותו: וכן הגודלת כו': גודלת כוחלת ופוקסת משום מאי? מחייבא? אמ' רבי אבין א"ר יוסי בר' חנינא גודלת משום אורגת, כוחלת משום כותבת, פוקסת משום מווה, אמרו רבנן קמיה דרבי אבהו וכי דרך אריגה בכך וכי דרך כתיבה בכך וכי דרך טויה בכך? אלא א"ר אבהו לדידי מפרשא לי מיניה דר' יוסי בר' חנינא

כוחלת

כתם המולין קולמוס סביב התום: **מווה**. שמתקנת שעריה כין תלבעותיה ופוסמתו כשהוא נכרך **ולשון הגמי** טוחה מתותו בלק כמין מוט: →

א) [ועי"ש תוס' כתובות ד' ד"ה ופוקסת ועי' תוס' מו"ק ט' ד"ה ופוקסת מנותר פיסקו]

רבינו חננאל

מחייבין חזרה דלאו וחבי קאמר לא בבגיחא ולא בח ש ו ב ה ו ע ו ד דאיפשיטא לן בזה יכול הוה יכול שאע"פ שמצויא כמה שיורין פטורין הלפך ליכא לאוקמא אלא בענין זה אינו יכול ווה אינו יכול ואמרי' דשיעור אחר לבולן וחייבין בו. אמר רב פפא משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא היה יושב ע"ג ממה וד' מליות תחת רגלי ממה ממאות ממני שאינה יכולה לעמוד על ג' ואמאי ליבעי שיעור לה ושיעור לה פ' שיעור רובו של זב דתנן זב שהיה מושל על ה' ממלין ליחתו מחורין והני עלה ממני שאין רובו על אחד מהן והתי קאמר הני ד' מליות כל חדא אין רובו עליה ואמאי ממאות אלא לאו משום דשיעור אחר לבולן אמר רב נחמן אף אנן נמי תנינא צבי שנבנס לבית ונעל אחד בפניו חייב נעלו חשנים פטורין לא יכול אחר לבעלו נעלו שנים חייבים ועוד מדרש' פטור (יפטר) בהא אמר רבינא אף אנן נמי תנינא השוחטין שנגבו חייבין עיקר דילה [בכ"ק מח] השוחטין שנגבו ומבורו פטורין והתניא השוחטין שנגבו חייבין אר"נ לא קשיא כאן בשוחט שנגב מחבירו כאן בשוחט שנגב מלמטה. איתיביה רבא לרב נחמן יכול שוחט שנגב מחבירו ושוחטין שנגבו יהו חייבין ת"ל ומבורו או מבור מכרון כלו אבור כלו אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשוחט שמבורו לרשת חבירו כאן בשוחט שלא ברשת חבירו: ואמאי ניבעי פביחה לה ומבויחה לה היכי מחייבי שנים בפביחה אחת אלא לאו משום דאמרינן שיעור אחד לבולן אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא שנים שהוציאו קנה של נדחי חייבין אע"פ [דמחא לא] שמעינן מינה דשיעור אחד לבולן או צריכי שיעור לבל אחד ואחד מפני שקנה של נדחי יש בו כשני שיעורין וכבר שמענו מן הגך מתניתא דאמרי' שיעור אחר לבולן אלא דנמרינן דלענין זה אינו יכול קיימינן דהיא פלוגתא דר' נחמן שנים שהוציאו קנה של נדחי פטורין ור' שמעון מחייב תמה ר"נ ואמר כלפי לייא היכי אמרת הכי הא הנן מתניתין והתניא והוא שנים בחיבין הלכך מאי דנריס אמר מר שניהם יכולין ר' מאיר מחייב ואמר עלה אביגיא לרב פעיתא

רב נסים גאון

גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה וזה תרבר פיחחר בלאו דלא תפור בפו שפירשו בברכות (דף יט) בפרק מי שחתו ופשכחת לה עוד בפוף פרק הקומץ (דף לז) בפסכת מנחות: **התולש** סימני טומאה והכוה את המחיה עובר בלא תעשה. עיקר זה הוא מה שהזהיר הכתוב (דכריס כד) השמר בנגע הצרעת ואמרו רבותינו ז"ל בפירושי שזה הלשון הוא בשקום לא תעשה ובבל מקום שכתוב בפותנו לא בא לומר אלא שלא תעשה אותו דבר בפו שאמר (מיכוגין דף לו) אמר ר' אבין אמר ר' אלעזר כל מקום שנאמר השמר מן ואל אינו אלא לא תעשה והזהיר הקב"ה את הבצורע שלא יהחוך מה שנראה בעיניו בשעת הנגע

נטילת ציפורן ביד בבלי — [מיכוגין מח: מגילה ג:] [עיין לעיל מד: רש"י ד"ה ונח פיסקם]

התולש סימני טהרה (בשעות לבנות של בהרת) — [עיין לעיל מה: בכרכות יב: ממעם לו:]

ציצין שפירשו — [שם]

קודלת בוחלת פוקסת משום מאי מייבא — [שם]

לעולם פטורה • שחימה יפה ואין דרך בנין אלא לפה לחברתה מרוחה ומוטה: וכן • מילתא דחביבי דמקרי לחיסורא פרק • נפש חטוי הוא בקיאים שקורין טיפוויי"ן: ספסכן • המעמיד החלב בקיבה בקיבה ועיכ כמין גלי וטיהן הקפוי כתוכו ומי החלב שהן נכויבי טיפוין תורה אור ולועזין לותן לתקיילי"ם: ספסכך • לת הבית: ופסרכן • בימים להבדין לת החבק אלא יעלה: חייב מפפם • לקמיה מפרש טעמא דאכולה מלוה דכתם חייב משום מוקם מוקם (מחבן חייב משום טוחן וטכר) ומכבד ומרכן משום טוחה: אחד זה ואחד זה • ואחד זה • לחד שכחת ולחד יו"ט: משום שבות • דילמא כי כתים ליה מתמלאן הגומות שבכתים מלייהן והוי כתין: קפיל קני כפגמה • מוחך קניס מן החגם הוה לת ידע לפרש משמה: מפרק • כמו מפרק משלוי שפורק לוכל ממקום שנהכספה בו והני קולות דם ולקח למעי חולדה דקולה, ולת היא, דלאו למוכר הוא לת פיקוד ועניך וקלי כעמיני הדר כתבוהה בקניה, ונשון מפרק נמי לת שייך למימר לת לשון חולם: נורר • לוכל מחוך פסולת: וילמא • לרבן הכיים ולפה לחבים היחה שכל הטיר: מפכלא • שהיה לחבק טולה ומרכה הכל: נאו לאפפה • לת היתי זכור ורבותי פירשו לת שכירת לי: אפה תפפה • תפת ת"ח לו בת ת"ח שמעטה מלכיה: מרבלים כיפה • רוחלת קיטויות כווים זו וכוטות כווים זו: לרבי שמעון • דלכר שלין מחבוין מוחר והמרכן היו מחבוין להדיחין טפר בגומה ולהנוות הבית לת שלת יעלה לחבק: מרתני' ספולש מפלין • נקוב מייב • להוי כמחוכר דיוקן מן הקרקע ע"י הנקב שמרית לחלוחית הקרקע ותפילו הנקב בריפסו: תלת

הגהות הב"ח

(ה) גמ' רבה אותה בעיא: (ב) תוס' ד"ה וכדודב וכו' אפי' לת יפה מוחר. ב"ב ל"ג ע"ב ד"ה אבעיא ליה: ג"מ ע"ג ס' כלים ד' קכ: כדי"ח כרי קוף כפל: (נדרים מ. וב"ב) (מיחזין ק:)

*כוחלת משום צובעת [ב]נודלת ופוקסת משום בונה וכי דרך בנין בכך אין *בדדרש רבי שמעון בן מנסיא [ג]יבן ה' אלהים את הצלע מלמד שקילעה הקב"ה לחוה והביאה אצל אדם שבן בברכי הים קורין לקלעיתא בניתא תניא ר"ש בן אלעזר אומר גודלת כוחלת ופוקסת לעצמה פטורה, לחברתה חייבת וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי אליעזר [ג]אשה לא תעביר *סרק על פניה מפני שצובעת תנו רבנן [נ]דחולב והמחבץ והמגבן בגורגרת, והמכבד והמרבץ ותרודה חלות רבש שגג בשבת חייב חטאת, היוד ביום טוב לוקה ארבעים דברי ר' אליעזר וחכ"א אחד זה ואחד זה אינו אלא משום שבות רב נחמן בר גוריא איקלע לנהרדעא, בעו מיניה חולב משום מאי מיחייב? אמר להו משום חולב, מחבץ משום מאי מיחייב? אמר להו משום מחבץ *מגבן משום מאי חייב? אמר להו משום מגבן, אמרו ליה רבך *קפיל קני באנמא הוה אתא שאיל בי מדרשא אמרו ליה חולב חייב משום מפרק, מחבץ חייב משום בורר, מגבן חייב משום בונה, והמכבד, והמרבץ, והתרודה חלות דבש שגג בשבת חייב חטאת, היוד ביו"ט לוקה ארבעים דברי רבי אליעזר אע"ג אלעזר *מ"ט דר' אליעזר? דכתיב *ויטבול אותה ביערת הדבש וכי מה ענין יער אצל דבש אלא לומר לך מה יער התולש ממנו בשבת חייב חטאת אף חלות דבש התולש ממנו בשבת חייב חטאת: אמימר שרא זילתא במתניא אמר מעמא מאי אמר רבנן דילמא אתי לאשויי גומות, הבא ליבא גומות רבא (ו) תוספאה אשבחיה לרבינא דקא מצמער מדבלא ואמרי לה מר קשישא ברי' דרבא אשבחיה לרב אשי דקא מצמער מדבלא, א"ל לא סבר לה מר להא דתניא הרוצה לרבץ את ביתו בשבת מביא עריבה מלאה מים ורוחץ פניו בזוית זו ידיו בזוית זו רגליו בזוית זו ונמצא הבית מתרבץ מאליו א"ל *לאו אדעתאי, תנא אשש חכמה מרבצת ביתה בשבת *יוהאידנא דסבידאלן כר' שמעון שרי אפי' לכתחלה: מתני' *התולש מעציץ נקוב חייב, ושאינו נקוב פטור, ור"ש פוטר בזה ובזה: גמ' רמי ליה אביי לרבא ואמרי לה רבי חייא בר רב לרב תנן רבי שמעון פוטר בזה ובזה אלמא נקוב לר"ש כשאינו נקוב משוי ליה ורמינהו ר"ש אומר אין בין נקוב לשאינו נקוב אלא

תימה לר"י כיון דמותר לגבן בי"ט מן התורה לפיכך (ב) לפיכך לת יהת מותר מדרבנן לת בדלת לפתר חס כן לפל בי"ט יהת מותר לכתתו בי"ט דמתוך שהותר בכין לטורך המגבן הוי משום טוחה כדלתר גמ' לת יכנו שלת יכנו קרש ומשם וי"ל דלתסור מדרבנן דהוי עובדת דחול כי היכי דלתסורין מתיכה והקדקה בי"ט: שרא זילתא במותח • תימה דכשלילי ממיל נמתו (שם ד' סה.) תנן במעשה בתת כך מעשה בתבת שלת שהכניס מדיחים לת העזרה שלת בכלון תכמיס ומפרש בגמ'* דשלת בכלון תכמיס היינו שלת בכלון ר' לליעזר דתי רבנן שבית הוה ואין שבות במקדש דמגיא המכבד והמרבץ כו' ומדמוקי מתני' כר"ש משמע דמתיר מדלוריתת לפי בעזרה דליכא לרפה והכת משמע דברלפה ליכא לתשויי גומות וי"ל דבהדתה ליכא לתשויי גומות כפי שהיו מתמלאות הגומות שבין כובד לרובד מ"ש בעזרה נמי לת לתסור לר"ש לת שלת משום שבות שלת ליכא לרפה לליכא חיוב תטתת לר"ש ותמיר הלי שבות ותבא לפילו במקדש ותמת שבות תמכתן במקדש (ג) כפ' בתרת דעירובין (דף קב:) תבל לרבנן לת תמיר הלי שבות כיון לתפי' כיבוד מהלי משמת לפי' דהתולין ותין נרתה לר"י דבפרק כל הכלים (לקמן דף קכד:) תמר ר' *לליעזר לפי שתכתה • בהי"צ דברי לפי' לכתתה • ולליעזר לפי' בשל תמרה משמע דפשיטת ליה לליכת מלן דברי לפי' לרבי שמעון אסור לטלטלן ופריך לי מתמה לגל בהת לימת ר' *לליעזר לפי' בשל תמרה משמע דפשיטת ליה לליכת מלן דברי לפי' לרבי שמעון משום דהוי מלתכתו לליסור ולי שרי לכבד הוי מלתכתו להיתר תלת ולתי כיבוד לסור לכולי עלמת מפני שמזין עפר ממקומו ולת שריגן הכת לרבי שמעון תלת דווקת ריבון: **ורמינהו** רבי שמעון אומר אין בין נקוב כי' - תימה מלי קפריך והת כתך בריי"ת נמי קתני כמתני' לכלל מילי נקוב כמחיב נקוב כר מלעניין הכבר זרעים בלבד ולי קשיא ליה מ"ש שבת מהכבר זרעים חס כן בלת משנה תקני ליה בריי"ת גופה מ"ש להכבר זרעים תניב נקוב כמחובר ולעניין שתר דברים תחוב בתלום ולומר ר"ש להכי פריך כיון דלעניין שבת תניב נקוב כמחיב נקוב תף תל גב להוי לקולא ופסור וכן לעניין כלתים בממכת כלתים (פ"ו מ"ח) כ"ש לעניין הכבר זרעים חיב ן לתחמירא נקוב כמחיב נקוב להוי לחומרא ובכריי"ת קתני נקוב הוי כמחובר לעניין הכבר זרעים מחיב ומכני פירוסת דבריי"ת חין כין נקוב לסחיב

שצריך לאוכל וצריך עוד לכלי אי נמי שאין יכול לחוציא את האוכל אלא בכלי כגון התותין בא"י וכיוצא בהן דרייקינן מי אתינן למשמע מינה אוכל שני ויתי חלב בהפלם אותר דתנא כמי שהוציא אוכל בכלי אחר חייב שתים אשר רב ששת הבא במאי עסקינן כגון ששנע על האשלין והיוד [על] הכלי מי' הכי קאמר חייב ע"י תשאת וע"י (כויה) [כרת]. מתקלף לה רב אשי וכו' כגון ששנע בוה ובוה ונודע לו על זה חזר ונודע לו על זה ובשלותא דר' יוחנן ור"ל וכבר פרישנא לעיל בכלל גדול והכא קא משתייע ר"י דאשר חייב בשבת משום שהמשה משלה לו אוקימנא באדם זה משני שהוא נושא את עצמו ורבבות הכל בין לר' נתן ובין לרבנן, אבל בבהמה היה ושוף פליגי רבנן ור' נתן, רבנן מחייבי עלייהו דשברי אבב ביעותיה משברבי נשייהו ושתרשלין ואין נושאין את עצמן ור' נתן פטר (בדיום) [בבל בע"ח]. א"ל רב אחא בר אבא לרבא הא דתנן לעניין אין מוכרין בהמה גסה לנכרים בן בתירא מתיר בסום ותניא עלה בן בתירא מתיר בסום משני שהוא עושה מלאכה שאין חייבין עליה חטאת ושלין אדעתין שהוא נושא את האוכלין ושתר דתני בן בתירא ר"ג דאמר הי נושא את עצמו ורבנן נמי קאמרי הכי היכי אמר בן בתירא ור' נתן אמרי דבר אחד אלמא רבנן אלעזר ליימא בן בתירא ור' נתן ורבנן אמרו דבר אחד: א"ל רבנן לבן בתירא אלא מעתה אמר ר' שמעון בן אלעזר אומר הב

מה א מיי' פ"ע מהלי כלים הלכה כ:

רבינו חננאל

שהמלכים צריך בהן עתות וקורין אותו כאן האחד העומד [בהן] קורין אותו בלשון פרסי כאויאר ובומן שהוא יותר מאוחר קוראין לתן כואיאר ויש לתן סימים מיותרין לכך לשאת את העתות ההוזקוהנקראין כאן ואמרינן א"ר יוחנן הלכה כבן בתירא א"ר יוחנן ואדם כשות סורה רבי נתן שאינו יכול לשאת את עצמו והמציאו בשבת חייב א"ל רב אדא בר מתנא לאבוי והא הני פרסאי דרכיהו דמו שאת ראשה אין ת שאינן יכולין להלך על רגליהן ואינן יוצאין ואמרינן אלא רכובין והסום נושא אותן ובן בתירא מתיר למכרן לנכרים וסבר ליה שהוא עושה מלאכה שאין חייבין עליה חטאת דאלמא אף הכשות בן בתירא סופר עליו ואיי יהודה בן בתירא וי' נתן אמרו דבר אחד והא א"ר יוחנן מודה ר' נתן בכשות ופריך ליה אביי דהאך פרסאי יש ברו כה להלך ואף הן נושאין את עצמן ומסאי דעקימא ל ה ו רשות רוחא משנין את עצמן מלהלך בענין דכתיב אשור לא נסתה כף רגלה תני' מהתעטש ומרוך וכי בעי למרחם מצי דילמא היא פרדשבא ואיתו מקיר הטלך דרחמה מלכא עליה ורחים לה והא פרסי בכרעיה אבל הולה ודאי ככשות דמי ומחייב ר' נתן על הוצאתו כהויא דנסרא דב' שעירי יוה"כ דתניא עתי אפי' בשבת ואמרי' למאי הלכתא אמר רב ששת שאם הלה מרכיבו [שלכתיפו] כמאן דלא כר' נתן דאי כר' נתן האמר חי נושא את עצמו אפי' תימא ר' נתן כיון שהלה ככשות דמי וא"ר יוחנן סורה ר' נתן בכשות: ובן כוית מן חטת וכוית מן הצבלה ובעדשה מן השרץ חייב ור' שמעון פוטר . א"ר אבא א"ר יוחנן ורב יוסף אמר ר"ל פוטר היה ר' שמעון אף בסוציא את חטת לקוברו ופשמיה דר' שמעון דהוצאת חטת לקוברו מלאכת שאינה צריכה לגופה היא וכל מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה. ואשכחן דרבא ס"ל כר' שמעון בהא מלתא אף סבירא ליה כר' נתן בהוא קמייתא דתני בריש פרקא נפל אדם את בנו וחאבן בידו דאסרינן עלה אמר רבא הוציא תינוק וכים ולחייב משום תינוק רבא כר' נתן סבירא ליה דאמר חי נושא את עצמו ולבבל כים לגבי תינוק מי לא תנן חוא היה בכסה פטור אף על הממה שהמטה פטלה לו מפה לגבי חי מבטל לה כים לגבי תינוק לא מבטל ליה.הוציא תינוק מת וכים חלוי לו בצוארו פטור וליחייב משום תינוק רבה כר' שמעון סבירא ליה [דאמר] כל

חמש מידות בכלי חרס

[פי' תוס' כ"ב קסב. ד"ה לימחר קמן]

מפני מדום

[פי' תוס' מיהודין ד: ד"ה כל ובד"ה משוכן]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה גיסטרא וכו' ככא גיסטרא וגרסי כגי' ומיהם לימר ממחק:

גליון השי"ם

גמ' ניקב כגדי סכרתו מינעית פי' כתוכות גב ע"ש תד"ה ומיכנו: ר"ש"י ד"ה ועדיין כלי הוא לקבל בו רימונים שאם יחזור. עיין לעיל דף נע ע"ש תד"ה וד' יומא ובעירובין ד ע"ב תד"ה כל כלי וכפ"ב מ"ב דלים גב"ם שם:

אלא להכשיר זרעים בלבד] א"ל לכל מילי רבי שמעון בתלוש משוי ליה ושאני לענין טומאה דהתורה ריבתה טהרה אצל זרעים שנאמר על כל זרע זרוע אשר יזרע בעא מיניה ההוא סבא מרבי זירא שורש בנגב נקב מה לי אד שמעון? אישתיק ולא אמר ליה ולא מידי, זימנא חדא אשכחיה דיתיב וקאמר רבי ר"ש שאם ניקב בכדי מדרתו, א"ל השתא שורש בנגב נקב בעאי מינך ולא אמרת לי ולא מידי? ניקב בכדי מדרתו מיבעיא? אמר אביי ואי איתמר להא דרבי זירא, הכי הוא דאיתמר רבי שמעון שאם ניקב למטה מרביעית. "אמר רבא *חמש מדות בכלי חרס: ניקב כמוציא משקה מדור מלטמא גיסטרא ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת ועדיין כלי הוא להכשיר בו זרעים ניקב בשורש קטן מדור מלהכשיר בו זרעים ועדיין כלי הוא לקבל בו זיתים ניקב כמוציא זיתים מדור מלקבל בו זיתים ועדיין כלי *הוא לקבל בו רימונים *ניקב כמוציא רימונים מדור מכלום ואם רוקע צמיד פתיל עד שיפחת רובו אמר רב אסי שמעתי כלי חרס שיעורו כמוציא רימון אמר ליה רבא שמא לא שמעת אלא במוקף צמיד פתיל, והא רבא הוא דאמר "מוקף צמיד פתיל עד שיפחת רובו? לא קשיא הא

ג) ב"ב יש בבדל

ד) ד"ה ר"ש

ה) ד"ה ניקב

ו) ד"ה ניקב

ז) ד"ה ניקב

ח) ד"ה ניקב

ט) ד"ה ניקב

י) ד"ה ניקב

יא) ד"ה ניקב

יב) ד"ה ניקב

יג) ד"ה ניקב

יד) ד"ה ניקב

טו) ד"ה ניקב

טז) ד"ה ניקב

יז) ד"ה ניקב

יח) ד"ה ניקב

יט) ד"ה ניקב

כ) ד"ה ניקב

כא) ד"ה ניקב

כב) ד"ה ניקב

כג) ד"ה ניקב

כד) ד"ה ניקב

כה) ד"ה ניקב

כו) ד"ה ניקב

כז) ד"ה ניקב

כח) ד"ה ניקב

כט) ד"ה ניקב

ל) ד"ה ניקב

לא) ד"ה ניקב

לב) ד"ה ניקב

לג) ד"ה ניקב

לד) ד"ה ניקב

לה) ד"ה ניקב

לו) ד"ה ניקב

לז) ד"ה ניקב

לח) ד"ה ניקב

לט) ד"ה ניקב

מ) ד"ה ניקב

מא) ד"ה ניקב

מב) ד"ה ניקב

מג) ד"ה ניקב

מד) ד"ה ניקב

מה) ד"ה ניקב

מו) ד"ה ניקב

מז) ד"ה ניקב

מח) ד"ה ניקב

מט) ד"ה ניקב

נ) ד"ה ניקב

נא) ד"ה ניקב

נב) ד"ה ניקב

נג) ד"ה ניקב

נד) ד"ה ניקב

נה) ד"ה ניקב

נו) ד"ה ניקב

נז) ד"ה ניקב

נח) ד"ה ניקב

נט) ד"ה ניקב

ס) ד"ה ניקב

סא) ד"ה ניקב

סב) ד"ה ניקב

סג) ד"ה ניקב

סד) ד"ה ניקב

סה) ד"ה ניקב

סו) ד"ה ניקב

סז) ד"ה ניקב

סח) ד"ה ניקב

סט) ד"ה ניקב

ע) ד"ה ניקב

עא) ד"ה ניקב

עב) ד"ה ניקב

עג) ד"ה ניקב

עד) ד"ה ניקב

עה) ד"ה ניקב

עו) ד"ה ניקב

עז) ד"ה ניקב

עח) ד"ה ניקב

עט) ד"ה ניקב

פ) ד"ה ניקב

פא) ד"ה ניקב

פב) ד"ה ניקב

פג) ד"ה ניקב

פד) ד"ה ניקב

פה) ד"ה ניקב

פו) ד"ה ניקב

פז) ד"ה ניקב

פח) ד"ה ניקב

פט) ד"ה ניקב

צ) ד"ה ניקב

צא) ד"ה ניקב

צב) ד"ה ניקב

צג) ד"ה ניקב

צד) ד"ה ניקב

צה) ד"ה ניקב

צו) ד"ה ניקב

צז) ד"ה ניקב

צח) ד"ה ניקב

צט) ד"ה ניקב

ק) ד"ה ניקב

קא) ד"ה ניקב

קב) ד"ה ניקב

קג) ד"ה ניקב

קד) ד"ה ניקב

קה) ד"ה ניקב

קו) ד"ה ניקב

קז) ד"ה ניקב

קח) ד"ה ניקב

קט) ד"ה ניקב

קי) ד"ה ניקב

קיא) ד"ה ניקב

קיב) ד"ה ניקב

קיג) ד"ה ניקב

קיד) ד"ה ניקב

קטו) ד"ה ניקב

קטז) ד"ה ניקב

קיז) ד"ה ניקב

קיח) ד"ה ניקב

קיט) ד"ה ניקב

קכ) ד"ה ניקב

קכא) ד"ה ניקב

קכב) ד"ה ניקב

קכג) ד"ה ניקב

קכד) ד"ה ניקב

קכה) ד"ה ניקב

קכו) ד"ה ניקב

קכז) ד"ה ניקב

קכח) ד"ה ניקב

קכט) ד"ה ניקב

קל) ד"ה ניקב

קלא) ד"ה ניקב

קלב) ד"ה ניקב

קלג) ד"ה ניקב

קלד) ד"ה ניקב

קלה) ד"ה ניקב

קלו) ד"ה ניקב

קלז) ד"ה ניקב

קלח) ד"ה ניקב

קלט) ד"ה ניקב

קמ) ד"ה ניקב

קמא) ד"ה ניקב

קמב) ד"ה ניקב

קמג) ד"ה ניקב

קמד) ד"ה ניקב

קמה) ד"ה ניקב

קמו) ד"ה ניקב

קמז) ד"ה ניקב

קמח) ד"ה ניקב

קמט) ד"ה ניקב

קנ) ד"ה ניקב

קנא) ד"ה ניקב

קנב) ד"ה ניקב

קנג) ד"ה ניקב

קנד) ד"ה ניקב

קנה) ד"ה ניקב

קנו) ד"ה ניקב

קנז) ד"ה ניקב

קנח) ד"ה ניקב

קנט) ד"ה ניקב

קס) ד"ה ניקב

קסא) ד"ה ניקב

קסב) ד"ה ניקב

קסג) ד"ה ניקב

קסד) ד"ה ניקב

קסה) ד"ה ניקב

קסו) ד"ה ניקב

קסז) ד"ה ניקב

קסח) ד"ה ניקב

קסט) ד"ה ניקב

קע) ד"ה ניקב

קעא) ד"ה ניקב

קעב) ד"ה ניקב

קעג) ד"ה ניקב

קעד) ד"ה ניקב

קעה) ד"ה ניקב

קעו) ד"ה ניקב

קעז) ד"ה ניקב

קעח) ד"ה ניקב

קעט) ד"ה ניקב

קפ) ד"ה ניקב

קפא) ד"ה ניקב

קפב) ד"ה ניקב

קפג) ד"ה ניקב

קפד) ד"ה ניקב

קפה) ד"ה ניקב

קפו) ד"ה ניקב

קפז) ד"ה ניקב

קפח) ד"ה ניקב

קפט) ד"ה ניקב

קצ) ד"ה ניקב

קצא) ד"ה ניקב

קצב) ד"ה ניקב

קצג) ד"ה ניקב

קצד) ד"ה ניקב

קצה) ד"ה ניקב

קצו) ד"ה ניקב

קצז) ד"ה ניקב

קצח) ד"ה ניקב

קצט) ד"ה ניקב

ר) ד"ה ניקב

רא) ד"ה ניקב

רב) ד"ה ניקב

רג) ד"ה ניקב

רד) ד"ה ניקב

רה) ד"ה ניקב

רו) ד"ה ניקב

רז) ד"ה ניקב

רח) ד"ה ניקב

רט) ד"ה ניקב

רי) ד"ה ניקב

ריא) ד"ה ניקב

ריב) ד"ה ניקב

ריג) ד"ה ניקב

ריד) ד"ה ניקב

רטו) ד"ה ניקב

רטז) ד"ה ניקב

ריז) ד"ה ניקב

ריח) ד"ה ניקב

ריט) ד"ה ניקב

רכ) ד"ה ניקב

רכא) ד"ה ניקב

רכב) ד"ה ניקב

רכג) ד"ה ניקב

רכד) ד"ה ניקב

רכה) ד"ה ניקב

רכו) ד"ה ניקב

רכז) ד"ה ניקב

רכח) ד"ה ניקב

רכט) ד"ה ניקב

רל) ד"ה ניקב

רלא) ד"ה ניקב

רלב) ד"ה ניקב

רלג) ד"ה ניקב

רלד) ד"ה ניקב

רלה) ד"ה ניקב

רלו) ד"ה ניקב

רלז) ד"ה ניקב

רלח) ד"ה ניקב

רלט) ד"ה ניקב

רמ) ד"ה ניקב

רמא) ד"ה ניקב

רמב) ד"ה ניקב

רמג) ד"ה ניקב

רמד) ד"ה ניקב

רמה) ד"ה ניקב

רמו) ד"ה ניקב

רמז) ד"ה ניקב

רמח) ד"ה ניקב

רמט) ד"ה ניקב

רנ) ד"ה ניקב

רנא) ד"ה ניקב

רנב) ד"ה ניקב

רנג) ד"ה ניקב

רנד) ד"ה ניקב

רנה) ד"ה ניקב

רנו) ד"ה ניקב

רנז) ד"ה ניקב

רנח) ד"ה ניקב

רנט) ד"ה ניקב

רס) ד"ה ניקב

רסא) ד"ה ניקב

רסב) ד"ה ניקב

רסג) ד"ה ניקב

רסד) ד"ה ניקב

רסה) ד"ה ניקב

רסו) ד"ה ניקב

רסז) ד"ה ניקב

רסח) ד"ה ניקב

רסט) ד"ה ניקב

רע) ד"ה ניקב

רעא) ד"ה ניקב

רעב) ד"ה ניקב

רעג) ד"ה ניקב

רעד) ד"ה ניקב

רעה) ד"ה ניקב

רעו) ד"ה ניקב

רעז) ד"ה ניקב

רעח) ד"ה ניקב

רעט) ד"ה ניקב

רפ) ד"ה ניקב

רפא) ד"ה ניקב

רפב) ד"ה ניקב

רפג) ד"ה ניקב

רפד) ד"ה ניקב

רפה) ד"ה ניקב

רפו) ד"ה ניקב

רפז) ד"ה ניקב

רפח) ד"ה ניקב

רפט) ד"ה ניקב

רצ) ד"ה ניקב

רצא) ד"ה ניקב

רצב) ד"ה ניקב

רצג) ד"ה ניקב

רצד) ד"ה ניקב

רצה) ד"ה ניקב

רצו) ד"ה ניקב

רצז) ד"ה ניקב

רצח) ד"ה ניקב

רצט) ד"ה ניקב

רק) ד"ה ניקב

רקא) ד"ה ניקב

רקב) ד"ה ניקב

רקג) ד"ה ניקב

רקד) ד"ה ניקב

רקה) ד"ה ניקב

רקו) ד"ה ניקב

רקז) ד"ה ניקב

רקח) ד"ה ניקב

רקט) ד"ה ניקב

רקי) ד"ה ניקב

רקיא) ד"ה ניקב

רקיב) ד"ה ניקב

רקיג) ד"ה ניקב

רקיד) ד"ה ניקב

רקטו) ד"ה ניקב

רקטז) ד"ה ניקב

רקיז) ד"ה ניקב

רקיח) ד"ה ניקב

רקיט) ד"ה ניקב

רכ) ד"ה ניקב

רכא) ד"ה ניקב

רכב) ד"ה ניקב

רכג) ד"ה ניקב

רכד) ד"ה ניקב

רכה) ד"ה ניקב

רכו) ד"ה ניקב

רכז) ד"ה ניקב

רכח) ד"ה ניקב

רכט) ד"ה ניקב

רל) ד"ה ניקב

רלא) ד"ה ניקב

רלב) ד"ה ניקב

רלג) ד"ה ניקב

רלד) ד"ה ניקב

רלה) ד"ה ניקב

רלו) ד"ה ניקב

רלז) ד"ה ניקב

רלח) ד"ה ניקב

רלט) ד"ה ניקב

רמ) ד"ה ניקב

רמא) ד"ה ניקב

רמב) ד"ה ניקב

רמג) ד"ה ניקב

רמד) ד"ה ניקב

רמה) ד"ה ניקב

רמו) ד"ה ניקב

רמז) ד"ה ניקב

רמח) ד"ה ניקב

רמט) ד"ה ניקב

רנ) ד"ה ניקב

רנא) ד"ה ניקב

רנב) ד"ה ניקב

רנג) ד"ה ניקב

רנד) ד"ה ניקב

רנה) ד"ה ניקב

רנו) ד"ה ניקב

רנז) ד"ה ניקב

רנח) ד"ה ניקב

רנט) ד"ה ניקב

רס) ד"ה ניקב

רסא) ד"ה ניקב

רסב) ד"ה ניקב

רסג) ד"ה ניקב

רסד) ד"ה ניקב

רסה) ד"ה ניקב

רסו) ד"ה ניקב

רסז) ד"ה ניקב

רסח) ד"ה ניקב

רסט) ד"ה ניקב

רע) ד"ה ניקב

רעא) ד"ה ניקב

רעב) ד"ה ניקב

רעג) ד"ה ניקב

רעד) ד"ה ניקב

רעה) ד"ה ניקב

רעו) ד"ה ניקב

רעז) ד"ה ניקב

רעח) ד"ה ניקב

רעט) ד"ה ניקב

רפ) ד"ה ניקב

רפא) ד"ה ניקב

רפב) ד"ה ניקב

רפג) ד"ה ניקב

רפד) ד"ה ניקב

רפה) ד"ה ניקב

רפו) ד"ה ניקב

רפז) ד"ה ניקב

רפח) ד"ה ניקב

רפט) ד"ה ניקב

רצ) ד"ה ניקב

רצא) ד"ה ניקב

רצב) ד"ה ניקב

רצג) ד"ה ניקב

רצד) ד"ה ניקב

רצה) ד"ה ניקב

רצו) ד"ה ניקב

רצז) ד"ה ניקב

רצח) ד"ה ניקב

רצט) ד"ה ניקב

רק) ד"ה ניקב

רקא) ד"ה ניקב

רקב) ד"ה ניקב

רקג) ד"ה ניקב

רקד) ד"ה ניקב

רקה) ד"ה ניקב

רקו) ד"ה ניקב

רקז) ד"ה ניקב

רקח) ד"ה ניקב

רקט) ד"ה ניקב

רקי) ד"ה ניקב

רקיא) ד"ה ניקב

רקיב) ד"ה ניקב

רקיג) ד"ה ניקב

רקיד) ד"ה ניקב

רקטו) ד"ה ניקב

רקטז) ד"ה ניקב

רקיז) ד"ה ניקב

רקיח) ד"ה ניקב

רקיט) ד"ה ניקב

ולקמיה מפרש טעמא דאין שכר כלי חרס להכניסו מטמיקב ולומר הכא גיסטרא (ה) אחר ונניח מחתיו לקבל טיף טיף הנוטף מזה לכל מה היה כלי שלם וניקב מעט אין מחבדין לומו לומר הכא גיסטרא אחר וגניח מחתיו: ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת: כלומר אם כלי שלם היה וניקב כמוציא משקה עדיין כל תורת כלי עליו ואפי' לקדש בו מי חטאת בתפר פרה דבעינן כלי לרוי דכתיב (במדבר יט) מים חיים אל כלי חרס ונתן מהמים בכלי על שם המקבל טומאה: ניקב ככותם משקה: אחם מוציא על המים ככתם בחוטו דהייט נקב כחב קלח: מדור מלקדש בו מי חטאת: טהור מלקבל טומאה כמו טהור ביומו (נדה דף ג.) כלומר בטל לו מטהור לגמרי אלא דוקא לגבי מי חטאת: ועדיין כלי הוא לענין שכבר זרעים מטורת כלי לענין מי חטאת: ועדיין כלי הוא לענין שכבר זרעים הזורעים בחוטו דכתלתן ניימה ואפילו לרבנן שאין נקב זה רלוי להכיח לחומית שכבר זרעים. ניקב כשורש קטן. הוי מפי מבטנם משקה: מדור מלהכשיר זרעים. לרבנן דהוי עלין נקוב: ועדיין כלי הוא לקבל בו זיתים: שהוא שיעור לטומאה בכל כלי חרס המקבל טומאה: מדור מלקבל מחם כל זמן שלא יחלו לרימונים ומקבל עדיין טומאה: מדור מלקבל בו זיתים. כלומר מלקבל עוד טומאה משום תורת מחם כלי חרס שהרי שיעורן כזיתים ואם היתה עליו טומאה נשבר ממנה: ועדיין כלי הוא לקבל בו רימונים. *מחם יחלו שוב לרימונים מקבל טומאה מכלן ולהבח לו מחם היה מיוחד לרימונים מתחילה לא נשבר: מדור מבלוס. משום כלי חלת ס"ב מלגיטו לגיסטרא ימחת בחורת גיסטרא: ואם היה מוקף צמיד פתיל. והוח כאהל המת אין טומאה נכנסת בו דרך נקב ומגיל על כל מה שבחוכו: עד שיפחת רובו. דכל כלי פחות כזית (שם) דרך פחת נכנסת בו טומאה ולא דרך נקביו: חלת כמוצא רימון היה מגיל. מחם ניקב כמוצא רימון היה מגיל שחלו על הקרקע: מאחר יורדים. כדרך שאחם מוליח לזריעה למעוטי מחובר כל דהו להכי אהני זריעות יתירי דקרא ומיהו אחיה מוקף מחם גמור הוא: מה לי מאחר רבי שמעון. מי מודה דהא כמחובר הוא הלי שורש ולח חלבו לי? בשבת מיתייב: וימין. פעם אחרת: אחם ניקב. העלין בכדי מהרתו ואחם נטמא נטהר בשבירה זו והייט כמוליח זית דחנן במסכת כלים (פ"ג מ"ח) כלי חרס הנשבר לחולכין שיעורו כזיתים ומודה ר' שמעון בהא דחנינן שיעורו כזיתים ומודה כל הזורעים שבחוטו דחו לח הוי כלי: ניקב כבדי מפרטו מיבעיא. דאחם לח בטל כלי חרס לגמרי ולח נחלקו חכמים אלא בניקב כמוליח זית ומודה ר' שמעון בהא דחנינן שיעורו כזיתים ומודה כל הזורעים שבחוטו דחו לח הוי כלי: ניקב כמוליח זית. כמוליח זית מחזיק רביעית מן הנקב ומטה דכליך מכלי לאו כלי הוא: חמש מדות נגרסי': כמוליח משקה. נקב דק מאד שמשקה יולח ט: מדור מלטמא גיסטרא. כלומר אם כלי שלם הוא חיט נטהר בכך אבל אם היה שבר כלי וכיה רלוי להשתמש בו למקבל טומאה משכבר כדחמן חן וקרקרותיהן ודופטיהן יושבין שלח מטומלין כי כחלו מרפוח (חולין דף נד:) וניקב כזה כמוליח משקה חיט ממח עוד משום תורת גיסטרא: גיסטרא. שבר כלי חרס לאוחן של יוצרים שנקרח כך לפי שהוח מכוסה בזכוכית ומחזיק מים ומשמרן חמין ומשקה יוצרים ומוכרים חותן לחולים ומחזיקים בו מים לשחות ממנו לרפוחה: ניקב כמוציא יחים. מדור מלקבל בו יחים: ועדיין כלי הוא לקבל בו רימונים. ניקב כמוציא רימונים. מדור מכלום. ואם רוקע צמיד פתיל עד שיפחת רובו. שיעור כזה מדור מלקבל בו כלום: ומודה ר' שמעון בהא דחנינן שיעורו כזיתים ומודה כל הזורעים שבחוטו דחו לח הוי כלי: ניקב כמוליח זית. כמוליח זית מחזיק רביעית מן הנקב ומטה דכליך מכלי לאו כלי הוא: חמש מדות נגרסי': כמוליח משקה. נקב דק מאד שמשקה יולח ט: מדור מלטמא גיסטרא. כלומר אם כלי שלם הוא חיט נטהר בכך אבל אם היה שבר כלי וכיה רלוי להשתמש בו למקבל טומאה משכבר כדחמן חן וקרקרותיהן ודופטיהן יושבין שלח מטומלין כי כחלו מרפוח (חולין דף נד:) וניקב כזה כמוליח משקה חיט ממח עוד משום תורת גיסטרא: גיסטרא. שבר כלי חרס לאוחן של יוצרים שנקרח כך לפי שהוח מכוסה בזכוכית ומחזיק מים ומשמרן חמין ומשקה יוצרים ומוכרים חותן לחולים ומחזיקים בו מים לשחות ממנו לרפוחה: ניקב כמוציא יחים. מדור מלקבל בו יחים: ועדיין כלי הוא לקבל בו רימונים. ניקב כמוציא רימונים. מדור מכלום. ואם רוקע צמיד פתיל עד שיפחת רובו. שיעור כזה מדור מלקבל בו כלום: אמר רב אסי שמעתי כלי חרס שיעורו כמוציא רימון אמר ליה רבא שמא לא שמעת אלא במוקף צמיד פתיל, והא רבא הוא דאמר "מוקף צמיד פתיל עד שיפחת רובו? לא קשיא הא

ברכבי

רב נסים גאון

בגגע הצרעת: אמר רבא ה' מדות בכלי חרש כו' משכחת לה בתורת כהנים כל אשר בתוכו יטמא בכזה שיעורו של נקב בכלי חרש בבגדים משקה ובכלי שקה במוציא בכלים פרק ג' שיעור כלי חרס למהר השעורו לאוכלין שיעורו כזיתים השעורי למשקין כו' הלפס והקדירה שיעורן כזיתים כו' ובפרק ד' שניט וכן ניסטרא שנתרועעה ואינה מקבלת משקין אע"פ שמקבלת אוכלין מהרה שאין שורין לשרין אי זו היא ניסטרא כל שניטלו אחניה והיו בה חדדין יוצאין ובתוספתא בפ' ג' נסדקה למפה מאזניה אע"פ שאוניה קיימות הרי זו כניסטרא ואם מתחילה עשאה בלא אזנים נידונית כחבית וכן עוד אמרו אם היתה ניסטרא הרי זו פחדרה שלא אמרו שירים לשירים לכלים ובפ' ג' כיצד בודקין כלי חרס לידע אם ניקב בכוונם משקה אם לאו סביא עיניה סליאה סים ונותן את הקדירה

אמר רבא כלי חרש שנקב בכוונם משקה ובכלי שקה במוציא בכלים פרק ג' יממא בכזה שיעורו של נקב בכלי חרס בכוונם משקה ובמסכת כלים פרק ג' שיעור כלי חרס למהר השעורו לאוכלין שיעורו כזיתים השעורי למשקין כו' הלפס והקדירה שיעורן כזיתים כו' ובפרק ד' שניט וכן ניסטרא שנתרועעה ואינה מקבלת משקין אע"פ שמקבלת אוכלין מהרה שאין שורין לשרין אי זו היא ניסטרא כל שניטלו אחניה והיו בה חדדין יוצאין ובתוספתא בפ' ג' נסדקה למפה מאזניה אע"פ שאוניה קיימות הרי זו כניסטרא ואם מתחילה עשאה בלא אזנים נידונית כחבית וכן עוד אמרו אם היתה ניסטרא הרי זו פחדרה שלא אמרו שירים לשירים לכלים ובפ' ג' כיצד בודקין כלי חרס לידע אם ניקב בכוונם משקה אם לאו סביא עיניה סליאה סים ונותן את הקדירה

לחוכה אם כיוצא בידוע שבכוונם משקה ואם לאו בידוע שבמוציא משקה כו' ומשכחת לה בגמ' בפסכת נידה בפרק בא סיטן התחתון (דף מט) תשניט בו כל כלי חרס מכנים ומוציא ויש שהוא מוציא ואינו מכנים ותני עלה מכנים פשוט למי האפאה לפי שאפרה תורה במי חטאת (במדבר יט) ותנן עליו סים חיים אל כלי ואם ניקב בכוונם משקה יצא מהרחיות ובמשנה במסכת פרה בפרק ח' מפני שאין מטלאין ואין מקדשין ואין מזין מי חטאה אלא בכלי ולוה אמרו ניקב בכוונם משקה פשוט למי חטאת ומשום ניסטרא דאמר רב אשי שוניט כלי חרס שיעורו בכוונם משקה לא אמרו מוציא משקה אלא לענין ניסטרא בלבד מאי מעמא אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן לפי שאין אומרין הבא ניסטרא לניסטרא ובפרק כל הכשר

(חולין דף קז) אמר רבא כלי שניקב בכוונם משקה אין טלפין ממנו לידים:

ולר'

כרכרבי. כרוכו: וועקי. כמוליז רמון בכל ליה מכלי: זוזין. התגיזים זוזין בכריסתה: כלי חרס. לשיעור הראוין להאמר בו לבטלו במקלת מקום כלי: כפונס מקפה. הוא המכטל ליה מיהת מפורים מי חטאת ולא אמרו נקב כמוליז מקפה המקוב נקב לכלום אלא לניסטרא, דהתם והלקי לך נקבה הכי כמוליז מקפה מקלת שלי ליה: שאין פומרים הכא ניסטרא. אחרת לניסטרא זו להניח תחתיה לקבל הטיפין, אבל כלי שלם חסין עליו ומקום נקב פורחת לא שלו ליה ומניחין ניסטרא תחתיו: פליגי בה. בהכשר זרעים: ופליגי. הלא מיטעי למימר מד אמר כמוליז זיח: אחד מרכבה ואחד ממעיט ולבנד שיכון כו'. *בכריסתה היא (מגהות ק.) והיא לך לסימן שאחד מן התמולחים ריבה לשער בגזול שכשלמתן ואחד ממעט לשער בקמן שכשלמתן ולא בביטול, כגון מקבה, ומוליז מקבה' ליכא למיטעי בהן לענין זרעים: שיורו כמוליז ויתיס. ליטהר מטומאה: פרי הוא בכלי גלגיס. מבניקב כמוליז זיח ותלגלו יחלוש לרמוניס והא דתנן כלי בעלי בתים שיעורן כרמונים גבי כלי עץ מניין לה במסכת כלים (פ' יז מ"ח):

(נדה סט.)

ג"ל מתניתין (נכרכות כה: ח. יומא מב. מנחות ק:-קו. שבועות פו.)

הדרן עלך המצניע

הזורק רבי עקיבא מחייב. מטמא מפרק בגמרא: כילד שמי גזוזטרתות הו. דבנן קתמרי להו: גזוזטרתות. זיזין היולין מן הכותל ומניחין עליהן כפרים להלך: זו בגד זו. בשני לידי רס"ל והן רס"י שנבחנות ו' ורחבות ד': פטור. שלא מיינו זריקה והוסמה במלחמת המשכן מרס"י. לרשות היחיד ורחב רס"ל מפסיק ביניהן שלא היתה עבודת כלוים כך להוסיף קרבים מעבלה לעבלה שבשלה חלת לעבלה שלפניה (ושלחניה) שחרבע עבלות היו בבי מרלי שהיו נוחנין קרני המשכן והן הולכין שתים כאחד זו בגד זו כלחמריהן בגמ' וכשהיו פורקין את המשכן לנסוע על העבלות היו מעמידין העבלות כדרך הליכתן שתים זו אצל זו ממוך למשכן ושתים זו אצל זו לפניהם דרך הליכתן לאורך רס"ל שהיו רוצים להלך אחר עמוד הענן ההולך לפניהם ופורקי המשכן היו מוסיפין הקרסים לאותן שעל שתי העבלות הסמוכות למשכן והן מוסיפין לאותן שלפניהם אבל מעבלה לעבלה שבשלה לא היו לריכין להוסיף שהרי שתיהן מחוברות בקרסים פורקי המשכן היו מוסיפין לאותן שעל העבלות שלאחריהן אבל לא מוסיפין לאותן שעל העבלות שלפניהם שהרי אין אותן קרסים מזקין אפי כוכבן: גמ'

(נעיל ה.)

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ס סה כו' דקאמר עד שיסתם מכוז: (ב) ד"ה ומניין וכו' נכתב כי הלי לין נכנסת סומאה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ס ומניין כמיד פחיל. ומתקיי דתנן פ"ו דמס' כלים פ' פ"ט דתכלוסת: ד"ה פליגי בה כו' דלענין הכשר זרעים פליגי. עי' זבחים מד ע"ב מ"ש ד"ה נפ"ל נפ"ש

היא כרכרבי והא בוטרי. פי' בקונטרס כרכרבי כרוכו זוטרי כמוליז רמון ובקה לר"י דלין זו שיעור ומה קרי לרכרבי ומה קרי זוטרי לידע היזה הוא כמוליז רמון וכרלה לר"י דכרכרבי כמוליז רמון ובזוטרי כמוליז רמון הוא יותר מרוב פגי כרוב והא דקתמר עד(ה)שתיפתח רוכו לא קתי לשיעור דמוליז רמון אלא לשיעור דמוליז זיח:

ברייתא ר' יוסי

ברכרבי והא בוטרי ר' יוסי אמר רב אסי אשונין כלי חרס שיעורו בבונם ולא אמרו מוציא משקה אלא לענין ניסטרא בלבד

מאי טעמא? אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן לפי שאין אומרים "הבא ניסטרא" לניסטרא אמר עולא פליגי בה תרי אמוראי במערבא: רבי יוסי בר' אבין ור' יוסי בר זבדא חד אמר כמוציא רמון וחד אמר כשורש קטן וסימניך אחד המרבה ואחד הממעיט. אמר רב חינגא בר כהנא משמיה דרבי אליעזר "כלי חרס שיעורו כמוציא זיתים" ומר קשישא בריה דרבה מתני בה משמיה דרבי אליעזר והרי הן ככלי גלילים וכלי אבנים וכלי אדמה שאין מקבלין טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים, ולענין צמיד פחיל עד שיפחת רובו":

הדרן עלך המצניע

הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים, מרשות הרבים לרשות היחיד

חייב *מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים באמצע: רבי עקיבא מחייב וחכמים פוטרין, כיצד? שתי גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים המושיט והזורק מזו לזו פטור, היו שתיהן בריוטא אחת: המושיט חייב והזורק פטור, שכך היתה עבודת הלוים שתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים משיטין הקרשים מזו לזו אבל לא זורקין:

גמ'

העגלות לחוכלין שיעורן כזיתים העגלה לשקין שיעורן כמשקין העגלה לכך ולכך מטילין לחומרא בלמיד פחיל ובכוכם משקה פירוש כיון שנעגלו למשקים וחוכלים ויש בו נקב כוכם משקה מיהו מיל בלמיד פחיל על מה שכחוכו דגזרו חלו ההוא דמיומד למשקין לחוכליהו ולענין קבלת טומאה הוי כלי כיון שמיומד לחוכלין ונכנק כי הלי (נ) נכנסה טומאה ותירן ר"י דהא דלמיד הכא נפחת רוכו לו כמוליז רמון הייט דוקא בניקב במקום שנשחר עוד שיעור כלי מן הנקב ולמטה כשיעור המפורש בהניה דמייתי בחלן מריפות(הולין נה.) אבל ניקב למטה במקום שאין נשחר למטה מן הנקב כשיעור כלי הי שיעור לחוכלים כזיתים ולמשקין ככוכם משקה כי ההוא דמסכת כלים (פ"ש משנה ח) ור"ש מפרש בשמעתין הכי עד שיפחת רוכו מועיל למיד פחיל אם הנקבים נסתמים אבל בנפחת רוכו לו כמוליז רמון שוב אין מועלת סתימה אלא הוי כחוכלין שנשבו בעיט שאין ניטלין כדתמרינן בריש זבחים (דף נ:) דכיון שנפחת רוכו נעלו להו מחוסרי כלי והויא לחבים שנקבה וסחומה שמרים מייבי בשלא נפחתה כשיעור וסתמו שמרים כל הנקב והא דתני רבא התם (נב"ק שם) סתם לנף חליה מהו ס"ס לנף חליה וסחומה שמרים חליה מאי מי הוי סתימה מעליא לו לא ומייתי מפקקה כזמורה דלא סתימה סתימה בלא מילוח בין זמורה לחבירתה הכא נמי לא חשיבא סתימה

הוציאה גופה היכא כתיבא. ומ"ג שהיתה במשכן כדלמר *סם הורידו קרסים מעגלה כו' מכל מקום לי לאו דכתיב לא הוה מחייבי עלה לפי שמלאכה גרועה היא כדפי' לעיל (דף כ.):

ומאי דכתב קקי. ר"ח ל"ג כל זה עד תסכתן הולאה דהא לפיכך בחול קקי נפקא ליה שפיר דהולאה מלאכה הוא דהא דאמרת קרייה מלאכה כדכתיב ותיש ותקה לא יעשו עור מלאכה לתרומת הקדש וכתיב ויכלא העם מהביא מלאכת קרי להולאה מלאכה וכן לריש בהדיא בירושלמי:

הכנסה מגלן סברה הוא כו'. ות"ת מה לריך להאי סברה כיון דהוה במשכן כדלמר *סם העלו קרסים לעגלה כו' דהא כהמוך משמע גבי זריקה דלאם היתה במשכן הוה ליה שפיר וי"ל דבזריקה נמי תיכא סברה מה לי ע"י הולאה מה לי ע"י זריקה דאי לאו סברה לא הוה מחסיבינן לה הולאה דהולאה ותי לא הוות נמי במשכן לא הוה מחייבינן עלה משברה לפי שמלאכה גרועה היא:

ולרבי מלינעזר דמחייב לתולדה במקום אב אפי' לאמתי קרי לה אב כו'. הוה מלי למימר דנפקא מינה לענין התראה כדפי' בפ' כלל גדול (לעיל עב:) ותיכא למימר דהייט דקמשני הך דהוות במשכן תשיבא כו'. אית דגרסי הך דהוות במשכן תשיבא קרי לה אב והך דלא הוות במשכן תשיבא קרי לה תולדה ולא קרי לה אב אפי' אמאי קרי לה אב והאי דלא כתיבא קרי תולדה והא דתנן *הזורק ד' אמות בבות: למעלה מי' טפחים כזורק באויר, למטה מי' טפחים כזורק בארץ, והזורק בארץ ד' אמות חייב זרק ד' אמות ברה"ר מנלן דמיחייב? אמר ר' יאשיה שכן אורבי יריעות זורקין מחתיהן זה לזה, אורגין, מחטין למה להו? אלא שכן תופרי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה, ודילמא גבי הדדי הוו יתבי? מטו הדדי במחטין, דילמא בתוך ארבע הוו יתבי? אלא אמר רב חסדא שכן אורג יריעות זורקין בוכיאר ביריעה, והלא אוגדו בידו? בניסבא בתרא, והא במקום פטור קאזלא? אלא שכן אורבי יריעות זורקין בוכיאר *לשואליהן, ודילמא גבי הדדי הוו יתבי? מטו הדדי בחפת, ודילמא שלחופי הוו משלחפי, ותו מי שאילי מהדדי ותניא *לוה איש ממלאכתו אשר המה עושים ממלאכתו הוא עושה ואינו עושה ממלאכת חבירו ותו מעביר ד' אמות ברה"ר מנלן דמחייב? אלא כל ד' אמות ברה"ר גמרא גמירי לה; אמר רב יהודה אמר שמואל מקושש-מעביר ארבע אמות ברה"ר הוה, במתניתא תנא תולש הוה, רב אחא ברבי יעקב אמר מעמר הוה, למאי נפקא מינה? לכדרב *דאמר רב מצאתי מגלת סתרים בי ר' חייא וכתוב ביה "איסי בן יהודה אומר אבות מלאכות ארבעים חסר אחת (ואם עשאן כולם בהעלם אחת) ואינו חייב אלא אחת, אחת ותו לא, והתנן *אבות מלאכות ארבעים חסר אחת והוינן בה מניינא למה לי, ואי"ד יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם א' חייב על כל אחת ואחת? אימא אינו חייב על אחת מהם? רב יהודה פשיטא ליה דהמעביר חייב, ומתני' פשיטא ליה דתולש חייב, ורב אחא בר יעקב פשיטא ליה דמעמר חייב מ"ם הא מיהת לא מספקא ומ"ם הא מיהת לא מספקא: ת"ר מקושש זה צלפחד וכן הוא אומר "ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש וגו' ולהלן הוא אומר "אבינו מת במדבר מה להלן צלפחד אף כאן צלפחד דברי ר' עקיבא אמר לו ר' יהודה בן בתירא: עקיבא בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין: אם כדבריך, התורה כיסתו (ואתה מגלה אותו, ואם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק ואלא

גמ' מכדי זריקה תולדה דהוצאה היא *(ל"ג הוצאה) *גופה היכא כתיבא? א"ר יותן דאמר קרא "ויצו משה ויעבירו קול במחנה" משה היכן הוה יתיב, במחנה לויה ומחנה לויה רה"ר הואי וקאמר להו לישראל לא תפיקו ותיתו מרה"ר דידכו לרה"ר, והוממאי דבשבת קאי, דילמא בחול קאי ומשום דשלימא לה (ל) (מלאכה) כדכתיב "והמלאכה היתה דים וגו' "גמר העברה העברה מיותר"ב: כתיב הכא "ויעבירו קול במחנה" וכתיב התם "והעברת שופר תרועה" מה להלן ביום אסור, אף כאן ביום אסור, אשכחן הוצאה, הכנסה מנלן? סברא היא: מכדי מרשות לרשות הוא, מה לי אפוקי ומה לי עיולי מיהו הוצאה אב, הכנסה-תולדה? מכדי אהא מיחייב ואהא מיחייב אמאי קרי לה' אב' ואמאי קרי לה האי 'תולדה'? נפקא מינה דאי עביד שתי אבות בהדי הדדי אי נמי שתי תולדות בהדי הדדי מיחייב תרתי ואי עביד אב ותולדה דידיה לא מיחייב אלא חדא. *ולר"א דמחייב אתולדה במקום אב אמאי קרו לה 'אב' ואמאי קרו לה 'תולדה'? הך דהואי במשכן חשיבא קרי לה אב, הך דלא הואי במשכן חשיבא לא קרי לה אב, אי נמי הך דכתיבא קרי אב והאי דלא כתיבא קרי תולדה והא דתנן *הזורק ד' אמות בבות: למעלה מי' טפחים כזורק באויר, למטה מי' טפחים כזורק בארץ, והזורק בארץ ד' אמות חייב זרק ד' אמות ברה"ר מנלן דמיחייב? אמר ר' יאשיה שכן אורבי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה, אורגין, מחטין למה להו? אלא שכן תופרי יריעות זורקין מחטיהן זה לזה, ודילמא גבי הדדי הוו יתבי? מטו הדדי במחטין, דילמא בתוך ארבע הוו יתבי? אלא אמר רב חסדא שכן אורג יריעות זורקין בוכיאר ביריעה, והלא אוגדו בידו? בניסבא בתרא, והא במקום פטור קאזלא? אלא שכן אורבי יריעות זורקין בוכיאר *לשואליהן, ודילמא גבי הדדי הוו יתבי? מטו הדדי בחפת, ודילמא שלחופי הוו משלחפי, ותו מי שאילי מהדדי ותניא *לוה איש ממלאכתו אשר המה עושים ממלאכתו הוא עושה ואינו עושה ממלאכת חבירו ותו מעביר ד' אמות ברה"ר מנלן דמחייב? אלא כל ד' אמות ברה"ר גמרא גמירי לה; אמר רב יהודה אמר שמואל מקושש-מעביר ארבע אמות ברה"ר הוה, במתניתא תנא תולש הוה, רב אחא ברבי יעקב אמר מעמר הוה, למאי נפקא מינה? לכדרב *דאמר רב מצאתי מגלת סתרים בי ר' חייא וכתוב ביה "איסי בן יהודה אומר אבות מלאכות ארבעים חסר אחת (ואם עשאן כולם בהעלם אחת) ואינו חייב אלא אחת, אחת ותו לא, והתנן *אבות מלאכות ארבעים חסר אחת והוינן בה מניינא למה לי, ואי"ד יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם א' חייב על כל אחת ואחת? אימא אינו חייב על אחת מהם? רב יהודה פשיטא ליה דהמעביר חייב, ומתני' פשיטא ליה דתולש חייב, ורב אחא בר יעקב פשיטא ליה דמעמר חייב מ"ם הא מיהת לא מספקא ומ"ם הא מיהת לא מספקא: ת"ר מקושש זה צלפחד וכן הוא אומר "ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש וגו' ולהלן הוא אומר "אבינו מת במדבר מה להלן צלפחד אף כאן צלפחד דברי ר' עקיבא אמר לו ר' יהודה בן בתירא: עקיבא בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין: אם כדבריך, התורה כיסתו (ואתה מגלה אותו, ואם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק ואלא

נהרג עליה ולא פירש מיהו היא והמקשט נרב יהודה מין זו העברה שהרי נהרג מקושש עליה ולמתניתין f מין תולש בתוהו ספק: ולחלן

גמ' מכדי זריקה תולדה דהוצאה דומיא דהולאה. על כרחיך תולדה היא שאין לך בהעברה נמנית בתולדות ותולדה דהולאה היא שאין לך בהעברה תולדת אב שהרי תולדת אב מלאכה היא: **מתני'** מי שהוציא. כדתנן (לעיל פ"ח ב.) בפשט העני ידו לפניו: **נפקא מינה**. לכל תלוש מלאכות: **שפי תלוש**. דלת דמיין ושפי תולדות דשפי תלוש: **ולר"ש כו'**. במשכת כריתות בפרק לחמרו לו: **ופא דתנן**. בפיקרין: **בכותל**. כלמוקי לה בדבילה שמיכה ומדבקה: **כוורת גאויר**. ופטור דלת מה ברשות הרבים דאין רה"ר למעלה מעשרה ובר"ש נמי לא מתיטו מקום מפוש שיהא רשאי ד' שהרי לא מה ברשות הכותל דלת בפניו: **כוורת בארץ**. דאויר רה"ר הוא וחייב וכיון דאויר רה"ר הוא ומה בכל דהו מיחייב ורשותא לנפשיה לא הוי לא כרמלית ולא מקום פטור הואיל ובפניו מה ולא מה ברשותו שיהא מקום מפוש: **מופרי יריעות**. מעשה רוקם: **גבי סדרי**. בחוך לחמה לחת ואין לריכין לזרוק דלת להוסיף: **מתו מסדרי כחתנין**. כשמותחין לת החוט מכין זה לת זה בחתכו: **בוליתר**. כלי שקנה של ערב נתון בו שזורקין בין שני דופני היריעה: **ודלא מגדו נידו**. חוט של ערב הוא לוחז והקנה נכרך בחוט ואינו נשמט ממנו: **בניסבא בתרא**. בחוט התחתון של קנה שהקנה נשמט מהחוט והבוליתר: **בופל**: **ניסבא**. זריקה לחרוגה של חוט לשון המיסך: **ודא במקום פטור תולא**. בין הופני היריעה ואין זה רשות הרבים דלת מקום פטור דאין רחב ד': **לשואליהן**. תורבי יריעה לחרת ויש לו זה שנים: ר"ג ודילמא שואליהן גביהן הוו יתבי: **מתו מסדרי כחתנין**. לי גבייהו הוו יתבי מניעין ידו של זה בשל זה בשפת היריעה כשמותחין מהו חוט הערב: **כחתנין**. כמו חפת תלוקו (יומא ד' עז:): **שלחופי הוו משלחפי**. לשוש נבי הדדי הוו יתבי זה לחתר ולחתר: **ואין שופש ממלאכתו מבירו**. שכולם מוכנים בכלי לומנתם ולא הולרכו ליטול: **מעביר ד' אמות ברה"ר**. לת תלמן ולא עיתרן ליתן לך ד' אמות ברה"ר: **מתני'** מגילת סתרים. שכתמרוסו בה שתין כותבין בלטות: **ואינו חייב אלא אחת**. על כרחיך לענין שוגג קאמר ולחטות דבמזיד חרי קטלי לי מקטלי ולסכי פריך והא תנן תנן כו': **ואין חייב על אחת מהן**. מיהה יש בהן לחת שתינו

[גי' רבינו מאי התאה מצלן דהוה מלאכה]

[הגהות הב"ח]

(ל) [צמ"ס דשלימא לה עדיפא כדכתיב ומלאכה:

ב סוגריים הגה"ה בהבדל בין א ב לתולדה

[כתב שול גרים שמתו שואליהן פי' שמתיהן] [מקיקוט לחתת לוי]

ד א מיי' פ"ב מהלכות שבת הלכה ח סמג לאוין סה:

ה ב מיי' פ"ז שם הל' ו:

מקורות להוצאה והכנסה ד"א"ר ברה"ד

רבינו חננאל

משום בונה פרהלת משום כותבת פוקסת מכרזינא אלנשרי ובלשון ערבית תנגר אל אצרב. פוקסת משום צובעת ומדרשי רבנן סבסיתה דר' אליעזר ש"מ להלכתא כוותיה ויש מי שחולק ואומר הלכה כחכמים דאמרי משום שבות ום"ד כר' אלי' יוזר מפי עריף דאיסורא דאורייתא היא ולחומרא עבדינן וכן נ מ י ו ל ע נ ן החולב ו ה מ ח ב ץ והמכבר והמרבץ והדורה חלות דבש שונג בשבת חייב חטאת במזיד ביו"ם לוקה מ' דברי ר' אליעזר וחכמים אומרים א' [זה חייב] ואחד [זה חייב] משום שבות ומדרבנן אליבא דר' אליעזר ואומר חולב משום מפרק מחבץ משום בורר מנפן משום בונה ש"מ מניא דהא שמעתתא כר' אליעזר יש מי שחולק בם על זה יש ברבון דמדקדקי ד ה מ ר י כי החולב ו ה מ ח ב ץ והמנפן כגרוגרת דברי הכל היא ומסתייעא מהא דגרסינן בפרק אע"פ תניא ר' מרינס אומר בונה ונוקק חלב בשבת ש"פ יונק מפרק כלאחר יד הוא ובמקום סכנה לא גזרו רבנן א"ר יוסף הלכה כר' מיינוס ולא שמעינן דאית ליה האי סברא דחולב אסור משום משפך אלא אליבא דר' אליעזר ורבי מיינוס לא התיר אלא היונק בכלל שהחולב אסור ובסוף פרק חרש שנשא פקדת אסקנא דיונק משפך כלאחר יד הוא: שבת דאיסור סקילה גזרו רבנן ר"פ דאיסור לאו הוא לא גזרו רבנן ובסנהדרין שמוציאתהמאה ובמגן דברי הכל אסור לא פליגי רבנן עליה דר' אליעזר אלא במכבר ומרבץ ובדורה חלות ד ב ש ובהני הלכתא כרבנן ומתניא כוותייהו דהא לא אינסבו מלרבץ אלא משום דהויישנן משום אשווי טפח ואסקנא דמבירא לן כרבי שמעון [רשפר] במלאכה שאינה צריכה לגופה וברבר שאין מתכוין שרי אפי' לכתחלה לענין כיבור נמי שרי ואפי' בדהני כר' שמעון: הלכתא מחלב בהמה אפי' למאן דסבר רשרי משום שבות אסור וכ"ש לם"ד משום מפרק אסור דמלאכה היא והא דאמר רב חסדא מרבבין רבנן נלמר חולב אדם עז לתוך הקדירה אבל [לא] לתוך קדירה כבר פרשה מר' רב יהודאי גאון זצ"ל דבי"ם הוא מכבר פרשה מר' בפרק חבית:

מתני' התולש מעציץ נקוב חייב משאינו נקוב פטור ר' שמעון פוטר בזה ובזה ורמי ליה אהני לרבא תנן ר' שמעון פוטר בזה ובזה אלמא לר' שמעון לכל מילי נקוב כשאינו נקוב משור ליה ההיזק ר' שמעון [אומר] אין בין נקוב לשאינו נקוב אלא להכשיר זרעים בלבד ופריק רבא לעולם ר' שמעון לכל מילי נקוב כשאינו נקוב משור לה ואיכא דנרסי כולהו משוי והדבר אחד הוא פ' כיון דפטור ר' שמעון אפילו בתולש מעציץ נקוב דייקינן מינה דמכבר כל מאי דוכר ביה בתולש דמי ואע"פ שהוא נקוב כשאינו נקוב חשוב והא דשני ביניהון לענין הכשר זרעים דתני בסוף (פ"ב) דעוקצים עציץ נקוב אינו מכשיר את הזרעים ושאינו נקוב מכשיר את הזרעים וקא מוקמה בה ר"ש דאלמא זרעים שהן בעציץ שאינו נקוב כתלושין דמי ומים הניתנין עליהן הרי הן כבי יותן ומכשירין אבל עציץ נקוב זרעים שיש בו כמחוברים דמי וכל מים הניתנין בהן אין מכשירין אותן להכא בשבת חשיב הנקוב כשאינו נקוב לפטור והכא בזרעים משני בין נקוב לשאינו נקוב קשיין אהדדי ומשני הכשר זרעים שאני שהתורה רבתה להן טהרה וכי יותן מים על זרע* ורוע אשר יורע טהור הוא פ' כל זרע שאינו ראוי עכשיו לזריעה טהור הוא אין המים מכשירין אותן להא דתנן מכשירין ראוי לזריעה הוא ואע"פ שאינו ראוי לזריעה הוא א"ה אפי' שאינו נקוב נמי אשני התם כיון דאינו נקוב לאו זריעה הוא דכל זריעה שאינה בארץ לאו זריעה הוא והאי דאמר לכל מילי כגון הוהוא דתנן בכלאים פרק (ו) עציץ נקוב מקרש בכרם ושאינו נקוב אינו מקרש ר"ש אומר זה וזה אסורין ואין מקרשין ולענין כלאים נמי איכא למימר דתניא ר"ש אבל רבנן דבר ברור הוא משנה שלמה קתני ברמיי פרק (ה) שעציץ נקוב הרי הוא כארץ תרם מן הארץ על עציץ נקוב ומן עציץ נקוב על הארץ תרומתו תרומה כו' ולהלכתא כרבנן שהתולש מעציץ נקוב חייב ונרסינן בסוף פרק חרש שנשא אקדח לא יאמר אדם לחינוק הבא לי קסם אלא מניחו תלוש מעציץ שאינו נקוב וזורק בכרמלית מדרבנן ונרס' נמי במגנות (ד' ע) אמר רב סוכי בר קיסא אשר שמואל הורע כלאים בעציץ שאינו נקוב אשור אמר אביי מאי קס"ל בשלמא אי אשמעינן לזקף מטת מרדית מדרבנן שפיר אלא האי דקאמר אשור

) נקרא דוכי יותן מים לא כתיב כלל אבר יזרע עכור כוח ולכן נרמה ד"ל על כל זרע זכוח אבר יזרע פי' זרע שרחוי שכשיו לזריפה אבל כ' זרע שאינו ראוי לזריעה הוא ואע"פ שאינו נקוב כשאינו נקוב משור לה ואיכא דנרסי כולהו משוי והדבר אחד הוא פ' כיון דפטור ר' שמעון אפילו בתולש מעציץ נקוב דייקינן מינה דמכבר כל מאי דוכר ביה בתולש דמי ואע"פ שהוא נקוב כשאינו נקוב חשוב והא דשני ביניהון לענין הכשר זרעים דתני בסוף (פ"ב) דעוקצים עציץ נקוב אינו מכשיר את הזרעים ושאינו נקוב מכשיר את הזרעים וקא מוקמה בה ר"ש דאלמא זרעים שהן בעציץ שאינו נקוב כתלושין דמי ומים הניתנין עליהן הרי הן כבי יותן ומכשירין אבל עציץ נקוב זרעים שיש בו כמחוברים דמי וכל מים הניתנין בהן אין מכשירין אותן להכא בשבת חשיב הנקוב כשאינו נקוב לפטור והכא בזרעים משני בין נקוב לשאינו נקוב קשיין אהדדי ומשני הכשר זרעים שאני שהתורה רבתה להן טהרה וכי יותן מים על זרע ורוע אשר יורע טהור הוא פ' כל זרע שאינו ראוי לזריעה טהור הוא אין המים מכשירין אותן להא דתנן מכשירין ראוי לזריעה הוא ואע"פ שאינו נקוב נמי אשני התם כיון דאינו נקוב לאו זריעה הוא דכל זריעה שאינה בארץ לאו זריעה הוא והאי דאמר לכל מילי כגון הוהוא דתנן בכלאים פרק (ו) עציץ נקוב מקרש בכרם ושאינו נקוב אינו מקרש ר"ש אומר זה וזה אסורין ואין מקרשין ולענין כלאים נמי איכא למימר דתניא ר"ש אבל רבנן דבר ברור הוא משנה שלמה קתני ברמיי פרק (ה) שעציץ נקוב הרי הוא כארץ תרם מן הארץ על עציץ נקוב ומן עציץ נקוב על הארץ תרומתו תרומה כו' ולהלכתא כרבנן שהתולש מעציץ נקוב חייב ונרסינן בסוף פרק חרש שנשא אקדח לא יאמר אדם לחינוק הבא לי קסם אלא מניחו תלוש מעציץ שאינו נקוב וזורק בכרמלית מדרבנן ונרס' נמי במגנות (ד' ע) אמר רב סוכי בר קיסא אשר שמואל הורע כלאים בעציץ שאינו נקוב אשור אמר אביי מאי קס"ל בשלמא אי אשמעינן לזקף מטת מרדית מדרבנן שפיר אלא האי דקאמר אשור

פ"ו ולר' אליעזר דמחייב על תולדה במקום אב קיל *) ר' אליעזר במסכת (כריתות דף טז) וכבר פירשנו דבריו בפרק כלל גדול ועיקרן בתחלת כהנים בפרש"ת כהן משיח בסדר ויקרא: *) פירוסו כלשון ערכי מלמיזר ר' מלישור

ולגמ' קא גמיר גזירה שוה . וה"ג לא כסמו התורה להוה ליה כמפורש ומצטי-רבי יהודה בן בתירא לא גמרה ואין לחדש דן ג"ש מעלמו : **ולגמ'** . לרבי יהודה : **מסיקן סוף** . כחיזו תנא מת לכתיב כי כחיזו מת : **מויפיליו** . ויטפילו לעלות וגו' שלא הרשיע כ"כ כחילול שבת : **שפנה מלרעתו** . קדם ונתרפא : **ופנה ידו מלורפא** . הייט לוקה בגופו : **ויוליאם ופנה ידו** . לחר היליאה מלורעת בשלג ובמדה טובה כתיב מחיקו והנה שבה : **גם כאוך גם** . לחחר שחזר ונעשה מצה בלנן ולח כחהו תנין דלח כתיב ויבלע תנין לחהן : **ולח ילפינן זורק ממושיט** . שהיה בעבודת הלויס למעלה מעשרה תורה אור

מקום היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים בחמלע וסיפא דקתני הזורק מד"ר ר' יהודה בן בתירא ס"ל כר' יהודה ס"ל

גזירה שוה לח גמיר · ותם תחמר ולינמר מר' עקיבח קהות קבלה מרבו וחור"ח ס"ס היה בקבלה מנין ג"ש שבכל התורה וזו היתה יתירה על החסכון לפיכך לח קיבלה : למימרא

ואלא הא גמר גזירה שוה *ג"ש לא גמר אלא **מהיכא הוה** ליה למימר **כיוצא בדבר אתה** **נאמר** *יחיד אף ה' בם וילך מלמד שאף אתרן נצטרע דברי רבי עקיבא אמר לו רבי יהודה בן בתירא עקיבא בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין אם כדבריך התורה כסתו **ואתה מגלה אותו ואם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק** ואלא הכתיב בם ההוא בנזיפה בעלמא, תניא כמאן דאמר אף אהרן נצטרע דכתיב *יפן אהרן אל מרים והנה מצורעת תנא שפנה מצרעתו אמר ריש לקיש *החושך בכשרים לוקה בגופו דכתיב *והן לא יאמינו לי וגו' וגליא קמי קוב"ה דמהימני ישראל אמר לו הן מאמינים בני מאמינים ואתה אין סופך להאמין: הן מאמינים דכתיב *ויאמן העם בני מאמינים *והאמין בי"י" אתה אין סופך להאמין שנאמר *יען לא האמנתם בי וגו' ממאי דלקה דכתיב *ויאמר ה' לו עוד הבא נא ידך בחיקך וגו': אמר רבא ואיתימא רבי יוסי בר' תנינא מדה טובה ממהרת לבא ממדת פורענות דאילו במדת פורענות כתיב *ויוציאה והנה ידו מצורעת כשלג" ואילו במדה טובה כתיב "ויוציאה מחיקו והנה שבה כבשרו מחיקו הוא דשבה כבשרו *ויבלע ממטה אהרן את מטותם א"ר אלעזר *נס בתוך נס: מרה"י לרה"י כו': *בעי רבה: למטה מעשרה פליגי ובהא פליגי רמ"ם אמרינן *קלוטה כמה שהונחה ומר סבר לא אמרינן קלוטה כמה שהונחה אבל למעלה מעשרה דברי הכל פטור ולא ילפינן זורק ממושיט או דילמא למעלה מעשרה פליגי ובהא פליגי רמ"ם סבר ילפינן זורק ממושיט ומר סבר לא ילפינן זורק ממושיט אבל למטה מי' דברי הכל חיב מאי מעמא קלוטה כמה שהונחה דמיא אמר רב יוסף הא מילתא איבעיא ליה לרב חסדא ופשטה ניהליה רב המנונא מהא מרה"י לרה"י ועובר ברשות הרבים עצמה ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרים מדקאמר "ברשות הרבים עצמה" פשיטא למטה מעשרה פליגי ובמאי אילימא במעביר,(ה) למטה מעשרה הוא דמחייב למעלה מי' לא מחייב, *והאמר ר' *אלעזר המוציא משוי למעלה מעשרה חייב שבן משא בני קהת אלא לאו בזורק,ולמטה מעשרה הוא דמחייב,למעלה מעשרה לא מחייב ש"מ בקלוטה כמה שהונחה פליגי ש"מ,ופליגא דר' אלעזר דאמר ר"א מחייב היה ר' עקיבא אפילו למעלה מי', והאי דקתני "רה"ר עצמה" להודיעך כחן דרבנן ופליגא דרב חלקיה בר טובי דאמר רב חלקיה בר טובי *"תוך שלשה דברי הכל חיב, למעלה מעשרה דברי הכל פטור,מג' ועד י' באנו למחלוקת ר' עקיבא ורבנן תניא נמי הכי בתוך ג' דברי הכל חיב,למעלה מי' אינו אלא משום *שבות ואם היו רשויות שלו מותר,מג' ועד עשרה ר"ע מחייב *וחכמים פוטרין אמר מר *אם היו רשויות שלו מותר,*לימא תהוי תיובתיה דרב-דאיתמר *שני בתים בשני צדי רה"ר רבה בר רב הונא אמר רב *אסור לזרוק מזה לזה ושמואל אמר מותר לזרוק מזה לזה,ולאו *מי אוקימנא להא *כגון דמידלי חד ומתתי חד דיומנין נפל ואתי לאתויי. אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא מנא הא מילתא דאמור רבנן *כל פתות מג' *כלבוד דמי' אמר ליה לפי שאי אפשר לה לרשות הרבים שתילקט במלקט וברהיטני, אי הכי ג' נמי,ותו הא דתנן *המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם הן גבוהין מן הארץ שלשה טפחים פסולה הא פחות מג' כשרה (ג) רחמי הויגו טעמא משום דהויא לה מחיצה שהגדיים בוקעין בה תינח למטה,למעלה מאי איכא למימר? אלא כל פחות משלשה כלבוד דמי=הלכתא גמירי לה.*ת"ש *מרה"ר לרה"ר ורה"י *באמצע רבי מחייב וחכמים פוטרין רב ושמואל דאמרי תרוייהו לא חיב רבי אלא ברה"י מקורה דאמרינן ביתא כמאן דמליא דמי' אבל שאינו מקורה לא,אמר רב *תנא אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי שתים אחת משום הוצאה ואחת משום הכנסה,יתיב רב חנא וקא קשיא ליה: למימרא

(מכות יד:וע"ש כמה"ע נזר כ' נזהב שם לא גמיר פ' ג"ם גלגל הוח דכ"ע ועמ"ש מיוסב קושיים מתוס' דכ"ם ג"ם)

(יומח יח:ע"ש)

כמדבר ג

שמות ד

שמות ד

שמות ד

(מסחים קיח: מולין קכו:) (ניעוים פ"ק ע:)

הגהות הב"ח
(ה) גב' ונמחי לוימא כמעניי . נ"ב פ' ופליגי בהנחת גופו לי כהנחת מחץ דמי : (ג) שם הח פחות משלשה כלבוד מלי ליכח למימר כסם היינו :

מילוין שם:

(שם)

(עי' סוכה ו:)

שם פו: סוכה מז.

נעיל ד:

גליון השים
גמ' והחמר ר"ל המוליך מאו . עיין עירובין דף נ ע"ל ד"ה וכמ"ל מי בעי :

(סוכה דף יז:) **כמאן דמלי** . מחוך שהוח מלוח ומלח הבלו : **מלגו שלינו מקורה** . כגון חלר : **ולח קשיח ליה** . כהח דלחנמיה רביה :

רבינו חננאל

מאי קס"ל דהוי זריעה מדרבנן תנינא משאינו נקוב על הנקוב תרומה ריחוור ויתרום כו' דייקינן לר'שמעון דספר התולש מעציץ נקוב דבעא מיניה ההוא סבא מר' זירא אם היה שרוש הורע כנגד הנקב מה לי אמר ר' שמעון בזה אשתיק ר' זירא זמנין אשכחיה דיתיב וקאמר ומודה ר' שמעון שאם נקוב בבדי שהרתו פ' במוציא ריימן שתתולש ממנו חייב א"ל שורש כנגד הנקב בעינא מינך ולא פשיטתה לי למסורה ניקב בבדי שהרתו מיבעיא. אמר אביי אם איתא לדר' זירא רבי אחתר ומודה ר' שמעון שאם נקב למטה מרביעית פ' הכי קאמר אביי שמיר עבר ר' זירא ולא אהדר ליה לההוא סבא דאי אחתר הכי אמחר מודה ר' שמעון שאם ניקב העציץ בארעיתו או קרוב לארעיתו במקום שלא נשאר בו כדי לקבל רביעית דכיון דלית ביה כדי לקבל רביעית בטל מתורה כלי דכי מנקיב עציץ בההוא דוכתא ודאי שרשי הוורעים שיש בו מניעין לארץ והרי הן כזורעים בארץ ההתולש מהן חייב אבל ניקב העציץ מצדו ונשאר בו כדי לקבל רביעית עדיין כלי הוא ואע"פ שהושרש כנגד אותו הנקב איבא למיסר שאינו מניע לארקוא"פ שאין דבר חוצץ בינו לבינה עדיין מיבעי אליבא דר' שמעון.אמר רבא ה' מדות בכלי חרס עיקרא כל כלי שנשבר נפחר מיתו לא מחשבינ שבור אלא עד שיפסל ממה שהוכן לשמש בגון כלי חרס שהוכן לקיבול משקין מקבל פומאה עד שניקב שיעור הנכנס משקין או הוצאת משקין וכן כלי חרס שהוכן לאוכלין אע"פ שניקב בכנגם משקה מקבל פומאה עד שניקב שיעור התצאת ויתים . כהתגן שיעור כלי חרס לפחר העשוי לאוכלין.שיעורין ביתים עשוי למשקין שיעורו במשקין עשוי לאוכלין למשקין ממילין אותו לתוכרו ביתים ולענין ריפומים חלוקת אבוראים היא אבל במשנה לא מציגו בכלי חרס שיעור בריפומים ולא הניעה אלא עד יתים ולענין כלי עץ או כלי עור או ביצה בו הא דתנן כל כלי בעלי בתים שיעורו

כל פחות מג' כלבוד

מרה"ר לרה"ר ורה"י באמצע כמה הייב

כריפומים השתא הני חמש מדות דאמר רבא ה"א דניקב במוציא משקה פוחר מלפמא בספרא ועדיין כלי הוא לקדש בו מי הפאת משום דנספרא כלי גדול הוא דמתחיל ביה כרים וחצובים והכי דמיא דקתני ומינמר עיקר גם בספרא להא מלתא הוכן פעמים שהחכית או חצבה גדולה לראשה וניפלו אזניה ומכנים אותה ולשמשו תחת ספה וחותי מצבי כמו כן ונקראת ניספרא וכר מיקיבי תחתיה כדי שיקבל מה שיזוב ממנו אבל אם הניחארה נזבו מוציא משקה אין אומרים הבא ניספרא לניספרא שיקבל מה שיזוב ממנה לקבל ואע"פ שניקב במוציא משקה אי' הבא ניספרא והנח שמקבלת אוכלין מהירה שאין שיריים לשיריים פי' שאין שיריים הוא שניהרשו למעלה שהניעכה ואינה מקבלת משקין אע"פ שמקשין ואין מזין מי הפאת אלא בכלי אשעשינן הבא ניספרא ואינו מכנים ואחרינן עלה מכנים פסול לפי שהוא ופחור ועקרא הוא דתנן אין מטלאין ואין זרעים כדתנן בנרה פרק ששי כיצד בו כל כלי חרס שמכנים מוציא ויש מוציא ואינו מכנים ואחרינן עלה מכנים פסול לפי שהוא ופחור משום ניספרא דאמר רב אסי שונין כלי החרס שיעורו בכנום משקה לא אחרו במוציא משקה אלא לענין ניספרא בלבד ואחרינן ת"ר כיצד בורקן כלי חרס לירע אם ניקב בכנום משקה אם לאו מניא עריבה סליאה מים ונותן קדירה לתוכה אם כנסה בירוע שבכנום משקה ואם לאו בירוע שבכנום משקה ר' יוסי אומר אף לא שיתפה על האור מפני שהאור מעמיד בירוע שבכנום משקה או שופתה ע"ג הגחר אם האיר מעמידה בירוע שבמוציא משקה ואם לא בירוע שבכנום משקה ר' יהודה אומר כופף אזני קדירה לתוך עריבה וממיף עליה מים אם כנסה בירוע שבכנום משקה ואם לאו בירוע שבמוציא משקה ואם לא בירוע שבכנום משקה מאי איכא בין ת"ק לר' יהודה אמר עולא כינוס ע"י הדחק איכא בינייהו אשמעינן אע"פ שרחב הנקב והוסיף על כדי הוצאת משקה והניע שבכנום משקה התיכה יורדת פחה אחר נקוב דבי הוגרים כדפרישנן לעיל : שלישית. ניקב בשורש קנן פיהה מלהכשיר זרעים ועדיין כלי הוא לקבל בו ויתים בהא אשמעינן רבה דלא כר' שמעון דאמר אם ניקב למפה מרביעית וקאמר אפילו ניקב שורש קנן דאשער דמתחברין אותו זרעים שיש בו לקרקע ודומה לעציץ נקוב וטהור מלהכשיר זרעים אם לא הניע הנקב לכדי הוצאת ויתים עדיין כלי הוא ומקבל פומאה . רביעית ניקב במוציא ויתים . אמר רבי אבין אמר רב שמעתי וחד מהרי אסורא' דמערבא חד סבר במוציא ריימן וחד סבר בשורש קנן וסימנך אחד המרבה ואחד המעיט ורב חנניא בר שלמיא משום ר' אליעזר חני כל כלי חרס בין גדול בין קטן אם ניקב במוציא ויתים מהור וכר סבר בשורש קנן וסימנך אחד המרבה ואחד המעיט ורב חנניא בר שלמיא משום ר' אלעזר חני כל כלי חרס במוציא ריימן וליתא לדרבא. חמישה ולענין צמיד פחיל עד שישחת לובה : פרק יא החזרק מרה"ר לרה"ר או מרה"י לה"ר חייב . אסרינן זריקה תולדה דהוצאה היא והוצאה נפיק מיניה לה ר' יוחנן דהיא מלאכה מהא ויצו משה ויעבירו קול במחנה וגו' משה היה יחיב במחנה לויה

למימרא דמחייב רבי לתולדה במקום אב והתניא כו'. הקשה ס"ל פורים מנא ליה דמחייב לתולדה במקום אב דילמא הא דמחייב שמים הייט כשמדע לו וחזר ושדע לו ובפלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש *דמחייב לפילו בהוליה והוליה בהעלם אחד וחוי"ו דלמא כן לא היה רב יהודה ממשמיעו שום חילוק שמחייב שמים ועל כרחין אחת לאשמעינן דרבי מחייב לתולדה במקום אב: **לא** ס"ד דתניא ר' יהודה מוסיף כו'. לפי מאי דקס"ד דמעמת דרבי יהודה משום דמחייב לתולדה במקום אב לתמי נקט מפי שומע ומדקדק ליכא למימר דס"ד דרבנן נמי מחייב לתולדה במקום אב ולא פליגי אלא בשומע ומדקדק ולתמרי דלמא הייט תולדה אלא הייט ממש מיסך ותורג מי גמי לא מחייבי רבנן לתולדה במקום אב ולדבריו דרבי יהודה קתמרי:

מאי לאו בעבדינהו לתרוייהו כהדי הדדי. תין לשון מיוסב למשמעת דלמסקנת לא קאי הכי והכי לישנא נמי דמפ' דר' יהודה מחייב לה לתולדה במקום אב ולא פליגי רבנן עליה דמיפקי ליה למשום תולדה הוו מחייבי ואומר ר"י דאין למתוס ומפיק גרסינן ליה ה"פ לעולם דעבדה מלי לתודויי והלי לחודויי במיזד ולעניין המלחה דלרבי יהודה צריך להתחזוקי משום שומע ומדקדק ולרבנן משום מיסך ותורג וה"פ דהוה מני למימר דעבדינהו לתרוייהו כהדי הדדי ורבי יהודה סבר הכי אמת ניחא לא ליתיא ליה לדחויי דעביד מלי לחודויי והלי לחודויי דהשתא מ"מ קשיא דר"י לא משום דמחייב לתולדה במקום אב:

הדרי כתב שם משמעון. כך פשיטותא לן קיימא כדמסיק ובגיטין גמי דפריך לרב חסי למילחא דר"י מי לא לחכי קבעי לה לחכא לא קבעי לה סבר לא דמי לכתב שם משמעון דלמי דמי לא הוי פריך מידי דהא כי קא בעי דמנות בסוף ד' כשמנה בתחלת רמ"ל ע"י קלישה הרי כתב שם משמעון וכי חולה הוי ל"ל ליחייב עלייהו לכשמיש מחשבתו לחשונה ולחכי קאמר הש"ס לאו הייט דלמר ליה רבינא לרב חסי מני דלא ליה לאיתויי מילתיה דרבינא אלא שרוצה לסתור לו לאו מה שהיה פשוט לו הכי כתב שם משמעון:

הדרי גרסינן ודקאמרת הכי כתב שם משמעון מי דמי התם כו'. ותי גרסי' ותמתי והכי כתב שם משמעון מתי גמי שפיר אלא שהוא קושיא ולפסריט דגרסינן למר מר פריך לפי מתי דס"ד מעיקלא: גיחוח

נחלה: **ולאו סיינו דכתי מיניה כו'. ואמר ליה נאומר כו'**. הא לא למר הכי לא מייתיב אלא מה שהיה נראה לו מדמחוייהו מיפמר לא שנא דכתכון לזורק שמונה וזרק מרכע לא שנא לזורק מרכע וזרק שמונה פשוט: **ת"ש ודקאמרת הכי כתב שם משמעון**. ותמכטין לזורק שמונה וזרק ר' דפסיטא ליה לחיובא קא מוחיב מי דמי התם כל כמה דלא כתב שם לא משכב ממעון מלכך כי כתב שם בכוונה כתבי: **והא** שכר ליה מלחכה דים שם מדם כב' לוחיות הלו: **כבא כל כמה דלא זריק ר'**. שמטה לפוף ד' לא מזדרק ליה ממניא **בחמיני** הלכך כי נח לפוף ד' **לא** נתקיימה **מחשבתו** ולא דמי לשם משמעון לשון אחר ת"ש אחר מר הכי כתב שם משמעון מי דמי כי: **והיה** היה: **מרמ"ר נרס"ר ורס"י כמלמע ד"ש מייב**. אם עבר ברס"ר ד"ל ואפי' ע"י נירוף חייב:

למימרא דמחייב רבי אתולדה במקום אב והתניא רבי אומר *דברים-הדברים אלה הדברים-אלו ל"ש מלאכות שנאמרו למשה בסיני אמר ליה רב יוסף-מר אתא מתני לה וקשיא ליה דרבי אדרבי אנן אדרבי יהודה מתנינן ולא קשיא לן דתניא *מרה"י לרשות הרבים ועבר ארבע אמות ברה"ר רבי יהודה מחייב וחכמים פוטרין אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי יהודה שתים: אחת משום הוצאה ואחת משום העברה, דאי ס"ד חדא הוא דמחייב, מכלל דרבנן פטרי לגמרי הוא אפיך לה מרה"י לרה"ר, **מאי** דילמא לעולם אימא לך ר' יהודה חדא הוא דמחייב ורבנן פטרי לגמרי, והיכי משכחת לה כגון דאמר "עד דנפקא ליה לרה"ר תנוח" ובהא קמיפלגי רבי יהודה סבר אמרינן קלוטה כמה שהונחה, ואיתעבידא ליה מחשבתו ורבנן סברי לא אמרינן קלוטה כמה שהונחה ולא איתעבידא ליה מחשבתו אבל אתולדה במקום **אב לא** מחייב רבי יהודה: **לא** ס"ד דתניא *רבי יהודה מוסיף אף השובט והמדקדק אמרו לו שובט הרי הוא בכלל מיסך מדקדק הרי הוא בכלל אורג **מאי** לאו דעבדינהו לתרוויהו בהדי הדדי וש"מ מחייב היה רבי יהודה אתולדה במקום אב (ו) **מאי** דילמא לעולם דעבדה להא לחודה והא לחודה ורבי יהודה אתולדה במקום אב לא מחייב, ובהא קמיפלגי רבי יהודה סבר הני אבות נינהו ורבנן סברי הני תולדות נינהו תדע דקתני רבי יהודה מוסיף אי אמרת בשלמא אבות, **מאי** מוסיף מוסיף אבות, אלא אי אמרת תולדות, **מאי** מוסיף, איתמר נמי רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו לא חייב רבי יהודה אלא ארת"ל **רבינא** לרב אשי: **ולמאי** דמלית ארעתין מעיקרא דמחייב היה ר' יהודה שתים, **אי** להכא קבעי לה, להכא לא קבעי לה, **אי** להא קבעי לה להכא לא קבעי לה: **באומר** לכל מקום שתרצה תנוח: פשיטא נתחון לזורק שמנה וזרק ארבע=הרי כתב שם משמעון, נתחון לזורק ארבע וזרק שמנה, מהו: מי אמרינן הא אפיק ליה **אי** בילמא היכא דעבי הא לא נח? ולאו היינו דאמר ליה רבינא לרב אשי ל"ש באומר לכל מקום שתרצה תנוח: ודקאמרת הרי כתב שם משמעון, מי דמי התם כמה דלא כתיב שם לא מכתיב ליה שמעון הכא כמה דלא כתיב ליה ארבע לא מיודעי ליה אמרי: תנו רבנן הזורק מרשות הרבים לרה"ר ורשות היחיד באמצע: ד' אמות חייב

פתוח

דברים הדברים אלה הדברים כו'. גבי שבת דכתיב כויקהל משה הדברים תלמד תה וגו' "דברים" משמע תרין "הן" "מלכי חד הא תלת "אלה" בגימטריא=תלתין ומה תלת ל"ש כו' ומניינא למה לי על כרחיך לדעת כמה חטיות חלה מהחייב בהעלם אחד על השבת **ואי** מחייב **לתולדה** במקום **אב** בהעלם אחד הוו להו

טוחנה: **אמר** ליה רב יוסף. לרב חנא: **מר** מפני מה. שמואל "מחייב היה רבי יהודה שתים: אחת משום הוצאה ואחת משום העברה, דאי ס"ד חדא הוא דמחייב, מכלל דרבנן פטרי לגמרי" **דלרבי**: **וקשיא** ליה דלרבי מדרבי - לב יהודה **לתא** תהא תמרה תנא תלת' יהודה מתני לה ולא קשיא ליה, תנא תמכמן במלמת דפמר ר"ש חלולה במקום אב: **פרט"ר** ורס"ל **ועבר ד' אמות בכרה"ר**. קודם שעמד לחיכף מהיות ומלקה וחייב לחביא קרבן חמות: **ה"ג ואפילו מקום הפקר**. ורבנן פמרי להעברה מקום הלך שבירת להו קלוטה כמה שהונחה ותהוי כמי שהונחה משיכתה בפחת וחזרה ונעקרה ונחה לסוף ד' לכל חייב הוא מקום הולחה: **ואיפסקיד ליה מפקפו**. שנחה בינתיים מיד הלכך חייב מקום הולחה חבל מקום הפקרה לא מחייב ותני' **קובע**. מכרכר בכרכר: **ומדקדק**. לחחר שנחמת החום על ערב מכה בכרכר בב' וג' מקומות וי"מ מדקדק מקום הלחינה כשים ב' חומין כרוכין זה עם זה ומובלעים מן הלחר מקום חומן בכרכר לו בחחת: **מפי למו דפכדיפו לקולמי**. קובע ומדקדק בהדי הדדי ש"מ מחייב היה רבי יהודה אתולדה במקום אב (ו) **מאי** דילמא לעולם דעבדה להא לחודה והא לחודה ורבי יהודה אתולדה במקום אב לא מחייב, ובהא קמיפלגי רבי יהודה סבר הני אבות נינהו ורבנן סברי הני תולדות נינהו תדע דקתני רבי יהודה מוסיף אי אמרת בשלמא אבות, **מאי** מוסיף מוסיף אבות, אלא אי אמרת תולדות, **מאי** מוסיף, איתמר נמי רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו לא חייב רבי יהודה אלא ארת"ל **רבינא** לרב אשי: **ולמאי** דמלית ארעתין מעיקרא דמחייב היה ר' יהודה שתים, **אי** להכא קבעי לה, להכא לא קבעי לה, **אי** להא קבעי לה להכא לא קבעי לה: **באומר** לכל מקום שתרצה תנוח: פשיטא נתחון לזורק שמנה וזרק ארבע=הרי כתב שם משמעון, נתחון לזורק ארבע וזרק שמנה, מהו: מי אמרינן הא אפיק ליה **אי** בילמא היכא דעבי הא לא נח? ולאו היינו דאמר ליה רבינא לרב אשי ל"ש באומר לכל מקום שתרצה תנוח: ודקאמרת הרי כתב שם משמעון, מי דמי התם כמה דלא כתיב שם לא מכתיב ליה שמעון הכא כמה דלא כתיב ליה ארבע לא מיודעי ליה אמרי: תנו רבנן הזורק מרשות הרבים לרה"ר ורשות היחיד באמצע: ד' אמות חייב

פתוח

נחלה: **ולאו סיינו דכתי מיניה כו'. ואמר ליה נאומר כו'**. הא לא למר הכי לא מייתיב אלא מה שהיה נראה לו מדמחוייהו מיפמר לא שנא דכתכון לזורק שמונה וזרק מרכע לא שנא לזורק מרכע וזרק שמונה פשוט: **ת"ש ודקאמרת הרי כתב שם משמעון**. ותמכטין לזורק שמונה וזרק ר' דפסיטא ליה לחיובא קא מוחיב מי דמי התם כל כמה דלא כתיב שם לא משכב ממעון מלכך כי כתב שם בכוונה כתבי: **והא** שכר ליה מלחכה דים שם מדם כב' לוחיות הלו: **כבא כל כמה דלא זריק ר'**. שמטה לפוף ד' לא מזדרק ליה ממניא **בחמיני** הלכך כי נח לפוף ד' **לא** נתקיימה **מחשבתו** ולא דמי לשם משמעון לשון אחר ת"ש אחר מר הכי כתב שם משמעון מי דמי כי: **והיה** היה: **מרמ"ר נרס"ר ורס"י כמלמע ד"ש מייב**. אם עבר ברס"ר ד"ל ואפי' ע"י נירוף חייב:

דברי נמי דמפיק ליה מדרבי - לב יהודה **לתא** תהא תמרה תנא תלת' יהודה מתני לה ולא קשיא ליה, תנא תמכמן במלמת דפמר ר"ש חלולה במקום אב: **פרט"ר** ורס"ל **ועבר ד' אמות בכרה"ר**. קודם שעמד לחיכף מהיות ומלקה וחייב לחביא קרבן חמות: **ה"ג ואפילו מקום הפקר**. ורבנן פמרי להעברה מקום הלך שבירת להו קלוטה כמה שהונחה ותהוי כמי שהונחה משיכתה בפחת וחזרה ונעקרה ונחה לסוף ד' לכל חייב הוא מקום הולחה: **ואיפסקיד ליה מפקפו**. שנחה בינתיים מיד הלכך חייב מקום הולחה חבל מקום הפקרה לא מחייב ותני' **קובע**. מכרכר בכרכר: **ומדקדק**. לחחר שנחמת החום על ערב מכה בכרכר בב' וג' מקומות וי"מ מדקדק מקום הלחינה כשים ב' חומין כרוכין זה עם זה ומובלעים מן הלחר מקום חומן בכרכר לו בחחת: **מפי למו דפכדיפו לקולמי**. קובע ומדקדק בהדי הדדי ש"מ מחייב היה רבי יהודה אתולדה במקום אב (ו) **מאי** דילמא לעולם דעבדה להא לחודה והא לחודה ורבי יהודה אתולדה במקום אב לא מחייב, ובהא קמיפלגי רבי יהודה סבר הני אבות נינהו ורבנן סברי הני תולדות נינהו תדע דקתני רבי יהודה מוסיף אי אמרת בשלמא אבות, **מאי** מוסיף מוסיף אבות, אלא אי אמרת תולדות, **מאי** מוסיף, איתמר נמי רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו לא חייב רבי יהודה אלא ארת"ל **רבינא** לרב אשי: **ולמאי** דמלית ארעתין מעיקרא דמחייב היה ר' יהודה שתים, **אי** להכא קבעי לה, להכא לא קבעי לה, **אי** להא קבעי לה להכא לא קבעי לה: **באומר** לכל מקום שתרצה תנוח: פשיטא נתחון לזורק שמנה וזרק ארבע=הרי כתב שם משמעון, נתחון לזורק ארבע וזרק שמנה, מהו: מי אמרינן הא אפיק ליה **אי** בילמא היכא דעבי הא לא נח? ולאו היינו דאמר ליה רבינא לרב אשי ל"ש באומר לכל מקום שתרצה תנוח: ודקאמרת הרי כתב שם משמעון, מי דמי התם כמה דלא כתיב שם לא מכתיב ליה שמעון הכא כמה דלא כתיב ליה ארבע לא מיודעי ליה אמרי: תנו רבנן הזורק מרשות הרבים לרה"ר ורשות היחיד באמצע: ד' אמות חייב

פתוח

מ א ב מיי' פ"ם מהל' שבת הלכה ז ויש:

ו ג ד מיי' פי"ג שם הלכה כה:

[ועיל שם:]

יא ה מיי' שם הל' טו:

אי חייב אתולדה במקום אב

רבינו חננאל

פתחה ליה רה"ר היא ותאמר לה משה לישראל לא תפיקו מבתיכון דהוה רה"י ותיתו לרה"ר והאי דנרס' בתרה ומאי דבשבת הוה קאי ומשני דנמיר העברה העברה שמיע לן מרבותא דליתא מעיקרא ד ש ם ע"א וגירסי דלאו בקיאין אינון קשיא לתן ומפלה ה ד י ן נירסא ותוניא דמשה רבינו בתול הוה קאי בפתחה ליה דהוא רה"ר ואקאר לישראל לא ניתי מירי דשלים ליה צוריכיה כדכתיב מרבים העם להביא מדי העבודה ונו' ומש"ה ויצו משה ויעבירו קול ב ם ה נ ה ונו' וכתיב והמלאכה היתה דים לכל: **דמגלן** דהדצאה מרשות לרשות פלאכה היא דדייקינן מדלא אמרה תורה איש ואשה אל יביאו עוד לתרומת הקדש אלא אל יעשו עוד מלאכה קאמרה תורה ולא הוו עבדי מירי אחרינא אלא ממקי ומייתי ש"ם דהבאה קרי לה פלאכה וכיון דאמר לה אל יעשו עוד מלאכה קבלי כדכתיב ויכלא העם מהביא וכיון דהבאה מבתיהון ליתן לנוברים במתנה ליתה בחול איקרוי פלאכה וקרי"ל דכל פלאכה אסור' בשבת אביריוה לה פלתא דתצאה והבנה נמי פלאכה היא כשם שנבנעו העם פלהבאה ולהביא וליתן לנוברים כך נ מ נ ע ו הנוברין פלקבל מהן ולהבנים ללאכה ומפורש נמי בירושל' ביציאות השבת ש ה ה ר צ ה קרויה פלאכה: **ולר' אליעזר** מחייב אתולדה במקום אב והעושה אב ותולדה דיניה מחייב דתני' כאשר הוא מפורש ב ב ר י ת ו ת וכיון דאתצאה ואהבנהה ליחייב עלייהו לכשמיש מחשבתו לחשונה ולהכי קאמר הש"ס לאו הייט דלמר ליה רבינא לרב חסי מני דלא ליה לאיתויי מילתיה דרבינא אלא שרוצה לסתור לו לאו מה שהיה פשוט לו הכי כתב שם משמעון:

דברי גרסינן ודקאמרת הכי כתב שם משמעון מי דמי התם כו'. ותי גרסי' ותמתי והכי כתב שם משמעון מתי גמי שפיר אלא שהוא קושיא ולפסריט דגרסינן למר מר פריך לפי מתי דס"ד מעיקלא: גיחוח

נחלה: **ולאו סיינו דכתי מיניה כו'. ואמר ליה נאומר כו'**. הא לא למר הכי לא מייתיב אלא מה שהיה נראה לו מדמחוייהו מיפמר לא שנא דכתכון לזורק שמונה וזרק מרכע לא שנא לזורק מרכע וזרק שמונה פשוט: **ת"ש ודקאמרת הרי כתב שם משמעון**. ותמכטין לזורק שמונה וזרק ר' דפסיטא ליה לחיובא קא מוחיב מי דמי התם כל כמה דלא כתיב שם לא משכב ממעון מלכך כי כתב שם בכוונה כתבי: **והא** שכר ליה מלחכה דים שם מדם כב' לוחיות הלו: **כבא כל כמה דלא זריק ר'**. שמטה לפוף ד' לא מזדרק ליה ממניא **בחמיני** הלכך כי נח לפוף ד' **לא** נתקיימה **מחשבתו** ולא דמי לשם משמעון לשון אחר ת"ש אחר מר הכי כתב שם משמעון מי דמי כי: **והיה** היה: **מרמ"ר נרס"ר ורס"י כמלמע ד"ש מייב**. אם עבר ברס"ר ד"ל ואפי' ע"י נירוף חייב:

ר' יהודה מוסיף אף השובט והמדקדק

נתבעין לזרוק ה' ד' וזרק מחייב ואוריקה מחייב אבאי קרי לאבי אב ולאבי תולדה ותשובה היא ובבר פירשנה למעלה: ואמרי' אשכחן הוצאה ואוריקה נמי מרשות לרשות דחייב: **הזורק** ד' אמות ברה"ר מנלן דחייב א"ר יאשיה שכן אורני יריעות ונרקין מחשיון זה לזה משום דברה"ר היתה פלאכת המשכן נעשית ואקשינן אורנין מחשין למה לחו ותרצינן שכן חוטרי יריעות זנרקין מחשין ואקשינן תוב ומנלן שהחטרין הללו היו זורקין מחשיהן ארבע אמות ברה"ר שמא זה בצד זה היו ישבין ומשלימין מהם זה לזה ואפילו הימא לא היו זה בצד זה [ס"ם מנ"ל] דר' אמות היו ביניהן דלמא פחות מד' אמות הוו. ונרחה ז דרבי יאשיה ופירק רב חסדא

נתבעין לזרוק ד'

נתבעין לזרוק ה'

תגהות הב"ח

(ו) נמרא מחולדה במקום אב (ממאי דילמא) וכ"ה בכ"ל קל מיפני') וקל"מ וכ"ל ס"ל לשולם לימת לן רבי יהודה מחולדה במקום אב לא מחייב וכ"ה בכ"ל קל מיפני':

[כ"ק מו:]

[שם]

מסורת השס

פסוק מלרכב פעול • למשוך הולכה לא מיחייב דלא אמרינן קלוטה כמה שהותה • **רשויות** • המשוך : **מצטרפות** • לשוך כרכים זו עם רשות הרבים עי ולא כר' יוסי דאמר בפרק המוליח יין (לעיל פ.) לא בהעלם אחד נ"ל אחד חייב, לפי רשויות פסוק, ועוד קא משמע לן דלא אמרינן קלוטה כמה שהותה : **מקורה** • מכוסה : **ומפ עגלות** • דמשכן : **דמקורות** וגו' • בקרשים הסמוכין עליהן ראיכן לאוקי העגלה ואוכלן לראיכן על ראש דפנותיה וקא סלקא דעתך על פני כל אורך העגלות היו מקורות : **וביניהן** • בין עגלה לעגלה שבלילה ראש על פי שראשי הקרשים יוצאים לכאן ולכאן שהי אמות ומחצה לכל רוח ולשני קרשים של עגלה זו מניעין לראשי קרשים של זו שבלילה שהרי ממש אמות היו בין עגלה לעגלה כדלקמן וראיכן עגלה ממש אמות החלל שהי אמות ומחצה וכן הדפנות והאופנים ועובי האופנים שהי אמות ומחצה ו' אמות אורך הקרש וכשהורכה נתון על הופני עגלה לראיכה כמלא כ' אמות ומחצה כולעין מכל לד ונמלא ריוח שביך כ' העגלות מקורה בראשי קרשים : **ולדיוק** • ריוח שבין הופני עגלה לאופן ועובי האופן : **כי קאמר רב** • מתניתין ר"ש : **בדרבנן** • בריוח שבין שורות הסדר שהיה סובל קרש של קרש סדר אחד ומניחו ריוח וסובל סדר אחר ומניחו ריוח : **ה' אמות** . כדלקמן : **כמה מופיב** • כמה סדרים יכול להוסיב על אורך הופנותיה עגלה ועוד לא תחבטי ד' אמות ומחצי פס ליה ריוח פעמ דאמתמא : **שדי ליה מר ביני וביני** . כשאתה מחלק לריוח שבין הסדרים אין בכל ריוח אלא רביע אמה דהוה טפח ומחצה דה"ל לבזד ולהיות מקורה : **לאודן מנא לזו** . דלחיכא רווחא טפי : **מומפ** . עובי : **מומפ** . כדמשני לקמן עוביין אמה : **כמה מופיב** . כמה סדרים הוא מסדר : **מרכבה** . דעל כרחיך כל מה שיכול לסדר על פני אורך העגלה הוא מסדר ולית מבניה להוסיב זו על זו שהרי י"ב קרשים היו לעגלה אחת שמ"ח קרשים היו ב' קרשים לנפון ועשרים לרוחב ושנים למערב ושנים למקוטות ואין לרחבן אמה ומחי, ומוסב תודן קלר, אם אתה מסדר זו על זו הרבה, הן עוטפות, הלכך כמה הוא מוסיב לרכבה, דחמשה בחמשה לא יתבי דלי אפשר לדוחקן ולגמלם להוסיב ה' בתוך ה' אמות ושוב מפני בליעת המבטעות : **כי שדי מר ביני וביני** . לחלקה לאמה זו ג' רווחים שבין לרכבה סדרים כלבוד דמי אחין כאן ריוח אלא שני טפחים : **פניפה** . הא דאמרת שבריוח הזה רשות הרבים הוא למ"ד שעובי הקרשים כלה והולך עד כאלבע היכא ריוחא לעמוד בשמעתין : **סדרים : אלא למ"ד כו'** . פלוגתא לקמן בשמעתין : **אמר רב ביהודה בשמואל** . בריוח שבין שני הקרשים שהמבטעות קבועות בהם. קאמר רב דהוי רשות הרבים לעומר מי לאפשר לסדר בה לרכבה סדרים כדקאמרת לפי שהמבטעות קבועות בקרשים כדכתיב (שמות כו) ואת מבטעותיהם תעשה זהב שהיה תוחב הבריחים לתוכן לפי שהן נבובות וכשיושבות על האדנים שיעור אחיזה שלהם אלא חמה מבטעות לפניהם לו לתחוב אלא שהבריחים מחברים אותם טוב והבריח התיכון מחבר כל ג' הרוחות ומחזיקן זה אחר זה ותוחבן בבטעות זקופין היו ואלו שוכבין והיו רחבין ולא אפשר להן לעמוד זה כנגד זה בתוכו ריוח לפיכך מושב אחיז זו אלא זו בראש העגלה האחת ופוכה לד המבטעות של תיכונה לתוך ושל פניהם לפניהם ואין לריך להניח ריוח ביניהן, וכן בראש העגלה האחרת וכל *אחת הריוח-דאמלע בין לדי המבטעות כך פירשו רבותי וכך היו גורסין אמר רב כהנא בתחבי אמבטעי אמבטעי היכא מצא להו לאגבא דעגלה ועגלה גופה מקורה הואי אמר שמואל ביחידות ואפרכת אמבטעי כמו מבטעי ופרכינן הכי רווחא דאמבטעי היכא מצא להו לאגבא דעגלה כדפרישית והתינח לדיוק וביניהן רשות הרבים היכי הוי רשות הרבים הא עגלה גופה מקורה הואי דקא סלקא דעתך אמר

ד' אמות ברה"ר מקורה

עגלות המשכן

מ"א הקדשים וסידורם על העגלות

כתחבט • הקשה הרב פור"ם ולדידיה מי ניחא והלא כיון שהולכין וכלין על כתחבט יכולין לסדר שם סדרים לו יותר שיתפ תורו של זה כנגד עביו של זה ויתיקון שמה סדרים שלם אמות ושלש מאבעות ויאחלו י"ל שפחים לאויר וכי שדיה להו ביני וביני כלבוד דמי וחיזק דגלגי הוא להסיס לד העב העומד ממוך לקרקע אלל הקלר שהיה למעלה מקום שהיעיעות פרוסות עליהן ודמי להא דאמרינן מעלין בקדש ואין מורידין ור"ש חירך דכמו שהיו פורקין תוכן מן המכסן כך היו מניחים על העגלה שהיתה אלל דופן המכסן כי כך היו עושין בלא מורא אבל להוסיפן היה מורא גדול ובביו ילחק לומר דשלש אמות מחציין ולמעלה היו כלין והולכין והשתא לי לאפסר לסדר יותר ול"ש מגלן דילפין ממה שחיט מקורה נילף מן המקורה שבו ויהא המעביר ד' אמות ברשות הרבים מקורה חייב וי"ל דמן החויר יש לנו ללמוד שדומה יותר רשות הרבים ור"ש לומר למכסה לא ילפינן רשות הרבים אלא ממחנה לויה כדאמר לעיל ומהכא לא ילפינן אלא שיעור רשות הרבים דהוי י"א אמות ומכל מקום מי לאו דתחתיון וביניהן ולידיהן רשות הרבים לא הוה ילפינן מינייהו שיעור רה"ר : **אמבעי** היכא מצא להו לאגבא דעגלה מקורה היה • פירש רש"י דסלקא דעתך שהעגלה היתה מקורה ותימה למה היה לו לסבר לומר כן ועוד דבכל הספרים גרסינן לאמבעי היכא מצא להו לאגבא דעגלה מה לו להזכיר לאמבעי כהך דתקפתא מן הוה ליה למימר אלא הא עגלה מקורה היא ועוד דגרסינן לעיל בדרלחא ובכל ספרים גרסי' בדרך אחת ולפי גירסתם נמי אין הלשון משמע כן ועוד דאמרינן כמו שפיר' וכרלה לר"ש כמו שפי' ר"ש בדרך אחת פי' בשורה לחבורה שפעליון לא הניח על העגלה אלא קרשים התחתיים בלבד שהיה מקורה מלה שים ריוח בין השורות כדמפרש וחזיל לבל כשמסדר שורה שניה ושלישית שהיה לאויר שבין השורות אלא היו יכולים להיות מכוונים ולהשימן זה על זה בשוה ממש אלא כל אחד היה טולא לחון עד שנחתם כל האויר כמו בתריא על גבי לניה ופריך תורכת דעגלה כמה הוי ט' לעומר לפלו בשורה לחבורה לא היה מתחיין רשות הרבים כדמפרש וחזיל ומאי אמר רב כהנא בתחבטי אמ"ע דלא קאמר אלא הדר ניה דודאי כשים קרשים על העגלה אפילו דרך אמתה לא הוו רשות הרבים מתחיה אלא כי קאמר הוי רשות הרבים בתחבטי שאין על העגלה אלא תחבטי גרידא פי' תחבטי שני עלים נקובים בשני לחשיהן נקובין כעין מבטעות לכך קרי להו תחבטי ותוחבין תוכן על הקונדיסין העומדין בשני לדי העגלה לרחבה לפניה ולאחריה כדי שלא יפלו הקרשים ולפי שלא זכר לאורתא לעיל אין דרך הס"ם לומר אלא ופריך תחבטי היכא מצא להו לאגבא דעגלה פירוש אחר שנתנו הקרשים על העגלה נתנין עליהן תחבטי מבטעות ומסגרות כדפרישים לפניה ולאחריה כדי שיחזקו הקרשים וזו כבר עגלה מקורה היא ולא גרסינן עגלה גופא אלא עגלה מקורה היא ומשני אמר שמואל ביחידות תחבטי דקאמר רב כהנא לא תוכן עלים נקובים הממשיך לרוחב העגלה כדפי' אלא ביחידות פירוש שני עלים לרוחב שכמו כן נוקבין תוכן בשני לחשיהן וטוחנין על הקונדיסין לתוך העגלה ועל תוכן עלים טוחנין הקרשים כדי שיהו נסוכים למעלה מן החיפים ועשויין כמו תחבטי של רוחב העגלה שלאחר המטיבה ולפי שמשולח ליט כ"ח מפרש דאבי רב כהנא לא קאמר אלא אבל ר"ח מפרש דהדר ביה מסיטית דרב כהנא ואין נראה מדלא קאמר אלא ועוד היאך היה מעמיד טוענה רב כהנא דהא אין רגילות להניח תחבטי עד לאחר ממינה : לד

*) דרב הלקיה בר פוזי

ברשות הרבים ונעשית מחשבתו חייב ונפטרא תנינא במתניתין הזורק מרה"י להה"י אחורת ורה"ר באמצע ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין ולענין בעיא דרבא למפה מעשרה פליגי פשיטא לן דמחשים למעלה מעשרה ברה"ר ונח ברה"ר חייב וכן פושטין מרה"י להה"ר והיינו מעביר ד' אמות ברה"ר וכמוציא משוי על כתיפו דמי שהרי למעלה מעשרה הוא וכן היה פשוט בני קהת ופלאכה היה אלא מיהו מותשיג מרה"י להה"ר אע"פ שלא הניח ברה"ר עד ד' אמות חייב כיון דנח ברה"ר שהרי הוא מתניא פרשות לרשות אבל הפנגיה חשך ברה"ר והעבירו ברשות הרבים ולא הכניסו ולא הוציאו פרשות לרשות אם העבירו ד' אמות חייב ואם לאו פטור. אלו כולן פשוטות הן ובעיא דרבה נמי פשוטה היא מהתניא מרה"י לרה"י ותובר ברה"ר עצמה ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין ודיקינן מדקתני ברה"ר עצמה פשיטא למפה מי פליגי ולא פיתוקא במעביר כגון מוציא ומושיט דהני אפילו למעלה מי' חייב אלא לאו בזורק ולמפה מי' [הוא] דחייב ר"ע אבל למעלה מעשרה אפילו ר' עקיבא פטור ההכא בהא קא מיפלגי עקיבא סבר אמרי' קלשה באויר כמה שהנחה דאמי ורבנן סברי לא אמרינן קלוטה באויר כמה שהנחה דמי ה' אלעזר דרבנן פטורי אמי למפה מי' ה' עקיבא מחייב אפילו למעלה מעשרה משום והאי דקתני ברה"ר עצמה להורייך כתן ד ר ב נ ן דהלכתא כוותיה. והא דאמר רב חלקי' בר טובי תנך שלשה דברי הבל חייב למעלה מי' דברי הבל פטור מחשבת ואינו אסור אלא משום שבות מנ' תער ר' ר"ע מחייב וחכמים פוטרין ואינו נמי הכי פליגא אתרוייהו אדר' אלעזר דאמר אפי' (למפה) [למעלה] מי' פליגי ו ל ר ב המנחא דאמר למפה מי פליגי בולהו האי אסורת מנ' תער ר' בלבד הוא דפליגי ותניא כוותיה ושוגין דשכחתן אסור לזורק מרה"י להה"ר והה"ר באמצע בתוך נ' לדברי הבל ואם זרק חייב השאת ואע"נ דאסור רבא לקמן (ד' ק') בתוך נ' לדבון צריך הנחה ע"נ משהו ובהמוציא יין (ד' פ') אעפימנן בזורק בכלל שאם לא נח אפילו ע"נ משהו לא מחייבי רבנן הא

יב א מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה ה סמג לאוין סה טוש"ע ח"ח סי' שמה סעיף ז ויד :

לעיל פ.

(א) הערוה: ב סידרה של נשיאות [קמן נמ.] להראוי ד בי"ד בד ה' ר ה"ר מקורה

הגהות הב"ח

(א) גמרא מלטרפות ולא ממקין :

[ג"ל המשך כפי מ"ש בתוי פס המסגרת שמשימין למעלה כעגלה פניב כשיש עשונה]

גליון השס

גמ' עגלות מתחיתן וביניהן . עי' מיימוני ו פ"ל מהל' שבת ה"ב סניפה :

ג"ל תמה

*) עיין תוס' לעיל ד' ס' ד"ה ומ"ל ולהכן ד' ק' ד"ה ממתו מב"ב נזה .

פחות מארבע אמות פטור] מאי קמ"ל היא קא משמע לן רשויות מצטרפות (ה) ואלא אמרינן קלוטה כמה שהותה : *אמר רב שמואל בר יהודה אמר רב אבא אמר רב הונא אמר רב "המעביר ד' אמות ברה"ר מקורה פטור לפי שאינו דומה לדגלי מדבר אלא והא עגלות דמקורות הויין *ואמר רב משום רבי חייא *עגלות תחתיהן וביניהן וצדיהן רה"ר: קאמר רב בדראתא, אבל אורבא דעגלה כמה הואי, חמש אמין, פותיא דקרש כמה הואי, אמתא ופלגא, כמה מותיב, תלתא, פשיא ליה פלגא דאמתא, כי שדי ליה מר ביני וביני, כלבוד דמי: מי סברת קרשים אפותייהו הוה מנח להו, אחודן מנח להו סוף סוף סומכא דקרש כמה הוי, אמתא, כמה הוה מותיב, ארבעה, פשיא לה אמתא, כי שדי לה מר ביני וביני כלבוד דמי: הניחא למ"ד קרשים מלמטן עוביין אמה מלמעלן כלין והולכין עד כאצבע שפיר, אלא למ"ד כשם שמלמטן עוביין אמה כך מלמעלה עוביין אמה מאי איכא למימר? א"ר כהנא *באמבעי אמבעי, היכא מנח להו אגבא דעגלה, עגלה גופא מקורה הואי אמר

ד' אמות ברה"ר מקורה

עגלות המשכן

מ"א הקדשים וסידורם על העגלות

כתחבט • הקשה הרב פור"ם ולדידיה מי ניחא והלא כיון שהולכין וכלין על כתחבט יכולין לסדר שם סדרים לו יותר שיתפ תורו של זה כנגד עביו של זה ויתיקון שמה סדרים שלם אמות ושלש מאבעות ויאחלו י"ל שפחים לאויר וכי שדיה להו ביני וביני כלבוד דמי וחיזק דגלגי הוא להסיס לד העב העומד ממוך לקרקע אלל הקלר שהיה למעלה מקום שהיעיעות פרוסות עליהן ודמי להא דאמרינן מעלין בקדש ואין מורידין ור"ש חירך דכמו שהיו פורקין תוכן מן המכסן כך היו מניחים על העגלה שהיתה אלל דופן המכסן כי כך היו עושין בלא מורא אבל להוסיפן היה מורא גדול ובביו ילחק לומר דשלש אמות מחציין ולמעלה היו כלין והולכין והשתא לי לאפסר לסדר יותר ול"ש מגלן דילפין ממה שחיט מקורה נילף מן המקורה שבו ויהא המעביר ד' אמות ברשות הרבים מקורה חייב וי"ל דמן החויר יש לנו ללמוד שדומה יותר רשות הרבים ור"ש לומר למכסה לא ילפינן רשות הרבים אלא ממחנה לויה כדאמר לעיל ומהכא לא ילפינן אלא שיעור רשות הרבים דהוי י"א אמות ומכל מקום מי לאו דתחתיון ובינייהו ולידיהן רשות הרבים לא הוה ילפינן מינייהו שיעור רה"ר: **אמבעי** היכא מצא להו לאגבא דעגלה מקורה היה • פירש רש"י דסלקא דעתך שהעגלה היתה מקורה ותימה למה היה לו לסבר לומר כן ועוד דבכל הספרים גרסינן לאמבעי היכא מצא להו לאגבא דעגלה מה לו להזכיר לאמבעי כהך דתקפתא מן הוה ליה למימר אלא הא עגלה מקורה היא ועוד דגרסינן לעיל בדרלחא ובכל ספרים גרסי' בדרך אחת ולפי גירסתם נמי אין הלשון משמע כן ועוד דאמרינן כמו שפיר' וכרלה לר"ש כמו שפי' ר"ש בדרך אחת פי' בשורה לחבורה שפעליון לא הניח על העגלה אלא קרשים התחתיים בלבד שהיה מקורה מלה שים ריוח בין השורות כדמפרש וחזיל לבל כשמסדר שורה שניה ושלישית שהיה לאויר שבין השורות אלא היו יכולים להיות מכוונים ולהשימן זה על זה בשוה ממש אלא כל אחד היה טולא לחון עד שנחתם כל האויר כמו בתריא על גבי לניה ופריך תורכת דעגלה כמה הוי ט' לעומר לפלו בשורה לחבורה לא היה מתחיין רשות הרבים כדמפרש וחזיל ומאי אמר רב כהנא בתחבטי אמ"ע דלא קאמר אלא הדר ניה דודאי כשים קרשים על העגלה אפילו דרך אמתה לא הוו רשות הרבים מתחיה אלא כי קאמר הוי רשות הרבים בתחבטי שאין על העגלה אלא תחבטי גרידא פי' תחבטי שני עלים נקובים בשני לחשיהן נקובין כעין מבטעות לכך קרי להו תחבטי ותוחבין תוכן על הקונדיסין העומדין בשני לדי העגלה לרחבה לפניה ולאחריה כדי שלא יפלו הקרשים ולפי שלא זכר לאורתא לעיל אין דרך הס"ם לומר אלא ופריך תחבטי היכא מצא להו לאגבא דעגלה פירוש אחר שנתנו הקרשים על העגלה נתנין עליהן תחבטי מבטעות ומסגרות כדפרישים לפניה ולאחריה כדי שיחזקו הקרשים וזו כבר עגלה מקורה היא ולא גרסינן עגלה גופא אלא עגלה מקורה היא ומשני אמר שמואל ביחידות תחבטי דקאמר רב כהנא לא תוכן עלים נקובים הממשיך לרוחב העגלה כדפי' אלא ביחידות פירוש שני עלים לרוחב שכמו כן נוקבין תוכן בשני לחשיהן וטוחנין על הקונדיסין לתוך העגלה ועל תוכן עלים טוחנין הקרשים כדי שיהו נסוכים למעלה מן החיפים ועשויין כמו תחבטי של רוחב העגלה שלאחר המטיבה ולפי שמשולח ליט כ"ח מפרש דאבי רב כהנא לא קאמר אלא אבל ר"ח מפרש דהדר ביה מסיטית דרב כהנא ואין נראה מדלא קאמר אלא ועוד היאך היה מעמיד טוענה רב כהנא דהא אין רגילות להניח תחבטי עד לאחר ממינה : לד

*) דרב הלקיה בר פוזי

ברשות הרבים ונעשית מחשבתו חייב ונפטרא תנינא במתניתין הזורק מרה"י להה"י אחורת ורה"ר באמצע ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין ולענין בעיא דרבא למפה מעשרה פליגי פשיטא לן דמחשים למעלה מעשרה ברה"ר ונח ברה"ר חייב וכן פושטין מרה"י להה"ר והיינו מעביר ד' אמות ברה"ר וכמוציא משוי על כתיפו דמי שהרי למעלה מעשרה הוא וכן היה פשוט בני קהת ופלאכה היה אלא מיהו מותשיג מרה"י להה"ר אע"פ שלא הניח ברה"ר עד ד' אמות חייב כיון דנח ברה"ר שהרי הוא מתניא פרשות לרשות אבל הפנגיה חשך ברה"ר והעבירו ברשות הרבים ולא הכניסו ולא הוציאו פרשות לרשות אם העבירו ד' אמות חייב ואם לאו פטור. אלו כולן פשוטות הן ובעיא דרבה נמי פשוטה היא מהתניא מרה"י לרה"י ותובר ברה"ר עצמה ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין ודיקינן מדקתני ברה"ר עצמה פשיטא למפה מי פליגי ולא פיתוקא במעביר כגון מוציא ומושיט דהני אפילו למעלה מי' חייב אלא לאו בזורק ולמפה מי' [הוא] דחייב ר"ע אבל למעלה מעשרה אפילו ר' עקיבא פטור ההכא בהא קא מיפלגי עקיבא סבר אמרי' קלשה באויר כמה שהנחה דאמי ורבנן סברי לא אמרינן קלוטה באויר כמה שהנחה דמי ה' אלעזר דרבנן פטורי אמי למפה מי' ה' עקיבא מחייב אפילו למעלה מעשרה משום והאי דקתני ברה"ר עצמה להורייך כתן ד ר ב נ ן דהלכתא כוותיה. והא דאמר רב חלקי' בר טובי תנך שלשה דברי הבל חייב למעלה מי' דברי הבל פטור מחשבת ואינו אסור אלא משום שבות מנ' תער ר' ר"ע מחייב וחכמים פוטרין ואינו נמי הכי פליגא אתרוייהו אדר' אלעזר דאמר אפי' (למפה) [למעלה] מי' פליגי ו ל ר ב המנחא דאמר למפה מי פליגי בולהו האי אסורת מנ' תער ר' בלבד הוא דפליגי ותניא כוותיה ושוגין דשכחתן אסור לזורק מרה"י להה"ר והה"ר באמצע בתוך נ' לדברי הבל ואם זרק חייב השאת ואע"נ דאסור רבא לקמן (ד' ק') בתוך נ' לדבון צריך הנחה ע"נ משהו ובהמוציא יין (ד' פ') אעפימנן בזורק בכלל שאם לא נח אפילו ע"נ משהו לא מחייבי רבנן הא

יב א מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה ה סמג לאוין סה טוש"ע ח"ח סי' שמה סעיף ז ויד :

לעיל פ.

(א) הערוה: ב סידרה של נשיאות [קמן נמ.] להראוי ד בי"ד בד ה' ר ה"ר מקורה

הגהות הב"ח

(א) גמרא מלטרפות ולא ממקין :

[ג"ל המשך כפי מ"ש בתוי פס המסגרת שמשימין למעלה כעגלה פניב כשיש עשונה]

גליון השס

גמ' עגלות מתחיתן וביניהן . עי' מיימוני ו פ"ל מהל' שבת ה"ב סניפה :

ג"ל תמה

*) עיין תוס' לעיל ד' ס' ד"ה ומ"ל ולהכן ד' ק' ד"ה ממתו מב"ב נזה .

עריפא דתניא בהדייא מנ' תער ר' פטור אבל אסור כרבנן למעלה מעשרה אם אין אותן ב' רשויות שלו אסור לזורק מזו לזו משום שבות ואם הם ב' רשויות הרבים ורה"ר ביניהם (משנה) מותר לזורק מזו לזו ואם היתה רשות אחת למעלה ואחת למטה שהזורק צריך להעקים ולזרוק אפור משום נזירה נזירין לזורק ללמא ברה"ר עצמה ואתי לעיולה מרה"ר להה"ר ותרנטא נמי להא דאבר ב' בחים שלו בשתי צדי רה"ר אפור לזורק מזו לזו למדילי חד ויתיתי חד כדפרשינא והלכתא כוותיה דרב ובלבד למעלה מעשרה נמלו ואסיקנא כל פחות מג' טפחים כלבור דמי בין למעלה בגון הרחקה סכך מן הדפנות ביניהם בה ובין למטה להלכתא נזירי לה . ת"ר הזורק מרה"ר להה"ר ורה"ר באמצע ר' מחייב וחכמים פוטרין פי' כגון שזרק מרה"ר ונתכוון לנוח ברה"ר אחר ולא נתכוון כדי שיונה בה"י אלא עברה בלבד העברה ברה"י ונח ברה"ר ונתכוון כדי שיונח בו ואין מפקפק שזרק עד מקום שנח ר' אשת דיבון שמעון בר' אלעזר בעי מי שנ

דל עמר לימרגי · נכולה שמעתא לאמר דלרוחב המשכן ו' לחמות ורקפה לר"י דאמר ליה להם"ם הא דילמא המשכן היה רוחבו י"ל לחמה והקרשים נאמר שלא היה עוביין אלא שני קרשים למקצועות המשכן היו סומכות לחמה לעיל מכאן ולחמה לעיל מכאן ואין לחמה העומדת ברוחב הקרש כנגד עובי הקרשים שלא יפול לפון ולדום ומתי חזית למימר לימכא שחני לחמה לכאן ולחמה [לכאן] הוא למלות מסכרון הכותל ולחמה עובי הקרש כנגד עובי הקרש הדרומי והלפוני ולומר ר"ש במצעים עולמים ליפין לה שהיה תורכו קרש לחמה ורוחבו עשרים ה"נ במשכן ראשון שלים תרש: **תנא** כמם היה עומד · לומר ר"ש דהכא דקאמר שבריח התיכון היה מסבב ג' רוחות פליגא דחבריים דתלתא המשכן דהתם לחמר שלא היה כם אלא היו שם תמשה קרש למעלה אחד מחמיל מתחילת לורך המשכן עד חלין ושני קרש מתחיל מכם ואילך עד סוף הרוח וכן לממה היו שני בריחים כזה הענין לכל החלמעי היה הולך מרוח מזרח עד רוח מערב והיינו מן הקלה של הקלה ולא היה אלא אחד לרוחב כל כלם רוחה: אמר ר' שמואל ביתדות. ת"ר קרשים מלמטן עוביין =אמה ומלמעלן כלין והולכין עד כאצבע שנאמר °יהיו תמים על ראשו ולהלן הוא אומר °תמו נכרתו דברי רבי יהודה רבי נחמיה אומר כשם שמלמטן עוביין אמה כך מלמעלן עוביין אמה שנאמר "יחדיו" והכתיב "תמים"? ההוא דליתו שלמין ולא ליתו דניסרא, ואידך נמי הכתיב "יחדיו" "ההוא דלא לישלחופינהו מהדדי, בשלמא למ"ד כשם שמלמטן עוביין אמה כך מלמעלן עוביין אמה היינו דכתיב °ולירכתי המשכן ימה תעישה ששה קרשים ושני קרשים תעשה למקצעות" דאתי פותיא דתני ממלי ליה לסומכא דתני אלא למ"ד מלמטן עוביין אמה מלמעלן כלין והולכין עד כאצבע האי עייל והאי נפיק? דשפי להו כי טורין*: °והבריח התיכון בתוך הקרשים" תנא בנם היה עומד. °ואת המשכן תעשה עשר יריעות אורך היריעה האחת שמנה עשרים באמה שדי אורכייהו לפותיא דמשכן במה הויא עשרין וחמני, דל עשר לאיגרא, פשא להו ט' להאי גיסא וט' להאי גיסא: לר' יהודה מיגליא אמה דאדנים לר' נחמיה מיגליא אמה דקרשים שדי פותייהו לאורכא דמשכן, כמה הויא ארבעין, דל תלתין לאיגרא, פשא להו י': לר' יהודה מכסיא אמה דאדנים לר' נחמיה מיגליא אמה דאדנים °ועשית יריעות עזים °[אחד עשר] אורך היריעה האחת שלשים באמה וגו' שדי אורכייהו לפותיא דמשכן במה הויא, תלתין, דל עשר לאיגרא, פשא להו עשר, להאי גיסא ועשר להאי גיסא לר' יהודה מיכסיא אמה דאדנים לר' נחמיה מיגליא אמה דאדנים תניא נמי הכי °והאמה מזה והאמה מזה בעודף: לכסות אמה של אדנים דברי ר' יהודה ר' נחמיה אומר לכסות אמה של קרשים °שדי פותייהו לאורכיה דמשכן כמה הויא מ' וארבעה, דל תלתין לאיגרא, פשא להו ארבע סרי, דל תרתי לכפלא דכתיב °וכפלת את היריעה הששית אל מול פני האהל" פשא להו תרתי סרי: בשלמא לר' יהודה היינו דכתיב "חצי היריעה העודפת תסרח" אלא לר' נחמיה מאי "תסרח תסרח מחברותיה תנא דבי ר' ישמעאל למה משכן דומה לאשה שמהלכת בשוק ושפוליה מהלכין אחריה ת"ר חדושים היו קרשים, וחלולים היו האדנים ונראין

דקרש אחד שבדרום ושבלפון למעלה כלה בעביו וקרש ההוא טהן מקולע רחב אמה ואלי אמה רחב הקרש של מקולע טולב ויולא לדרום מלמעלה מון מעביו של דרומי וכן לפון: **דשפי לפו** · לרוחב ג' קרשים שבמקולע ומקרגן למעלה מרחבן שלא יהיו בולטין: **כי מוכיח** · ההריס הללו שהן מסופפין [מב' לדדים]: **בנם סיפ עומד** · שאחר שהקרשים כולן נאוזין בחדנים לפון למערב ולדרום היה טהבו ומבריח לשלשתם הרחוחין ואין לך לחזון יכול לעשות כן ובנם היה נכפף מאליו: **דל עשר לאיגרא** · לרוחב חלל המשכן שהוא י' אמות: **לרבי יהודה** · דאמר למעלה כלין עוביין של קרשים להיות ממעטין ביריעות וכשפורסן לרוחב המשכן טפלות שהם לעפון ומכסין ט' אמות לקרשים מבחון ואמה של חדנים מגולה שהחדנים נבהן אמה וחולין שם והקרשים מרוחין למטה בחמלע חלי אמה רחב וכשהן מכוחן אלי אמה לכלן ואלי אמה לכלן והן שחי יהות לקרש החחד ומחסר מן היהות מבחון ומשני לידיהן לרכוב על עובי דופני החלן. כשמוצן שחי היהות בשני חדנים כדי שיהיו הקרשים תכופות ומשולבות שלא יהא עובי החלן בין קרש לקרש אלא כשיעור עובי קרש אחד בלבד: **לרבי נחמיה** · דאמר לא מלמטה עוביין אמה ממעט עובי הקרשים הדרומיות והלפוניות אמה לכלן ואמה לכלן בחורב היריעות ואין טפלות אלא ח' אמות בכל קרש: **מיגליא אמה מן הקרשים** · חון לחדנים ואמה לחדנים: **עזי עופייהו לאורכא דמשכן** · לאמר שחברו ה' יריעות לבד וכל אחת ד' אמות הרי כ' אמות וכנגדן במחברת הסנים שהיא של ה' יריעות הרי מ' ל' מהן חויין גג למשכן לאורכו ועשר השלפות: לרבי יהודה לאמר אין עובי קרשים שבמערב ממעט בהן אמה אלא ט' אמות ומסוטת כל י' אמות של לורך הקרש הרי לך החדנים של לד מערבי מכוסין: **ועשית יריעות עזים** · אלו יריעות עליונות הפרוסות על יריעות המחמוטות העליונות לבלומר לגג ומכסה והמחמוטות קרויות משכן עלמו שהן לעני חכלית ולרגמן ומולעת שני: **מיכפיל אמה דאדנים** · שבאלרת מגולה מן המחמוטות יכסה העליונה: **לרבי נחמיה מינגיל אמה דאדנים** · ושולפה של יריעה זו מולך לכסות אמה שלא כסוה המחמוטות: **כפולף** · ביריעות החלל עולפות על יריעות המשכן ג' אמות יהיה קרוח על כיסוי המחמוטות לכסות מה שלא כיסוהו: **מרכיבים ומרכיב** · די"ל יריעות הין: **פרסי דכפלא** · שהיתה נוטה רוחב אלי יריעה על רוח מזרחית שלא היו שם קרשים שהוא פתח למשכן והין שם חלא מסך פרוש כמו הילון כלכתיב ועשית מסך לפתח האהל וגו': **כשלמא לרבי יהודה** · דאמר עובי הקרשים לא ממעטן ביריעות הילון דכתיב אלי יריעה העולפת בעליונות יותר מן המחמוטות תסרח על אחורי המשכן כאורך העגלה וג' מזן ארוחין בשיעור רוחב העגלה נקובים כל אחד ואחד ומכוונים אלו הקרשים נקבוה בראשי העגלות העומדים כמין נגוחי הארכין ולאורך העגלה והקצרים לרוחב העגלה ונמצאו אלו העגלים הנקראים אפני כמין מסגרות ונמצאו העגלים העומדים בארבעת מקצועי העגלה כמין קירום מחזיקין הקרשים שלא ישמטו לא לארכן ולא לרחבן והן כמין מסגרות שמהרין בער הקרשים מכל הצד ואלמלא האפני היו הקרשים דוחין העגלים ונופלין ויש מי שעושין אפני הללו מן ברזל בענין שפרשנו וכיון שפירק רב כהנא באפני הקשו עליו וכי תמצא עגלה מנולה שאפני עליה והלא אפני לא נעשו אלא להנהן על גבי עגלה פעונה ובעת שהיא פעונה מקורה היא ונדחה רב כהנא ותירבנאה שמואל ביתידות פי' יתידות שנים שלשה רחבות הפי מפה אונדות בעגלה שנמצא בין יתד ליתד כמו אמה ונמצאת העגלה כולו מנולה היא כולה. והעצין שמואל להעמידה ביתידות משום דתני ר' חייא תחהיתן ואי אפשר להיות לעגלה תחת והיא אינה מקורה אלא ביתידות שיש ריוח הרבה ביניהן ליכנה לסימר בהן לכלוב דמי חמאה כדבעינן לסימר לקמן כי שיערי ב' על ב' מ"ר יהודה דרש חמאה ומיכן למדנו דרך רשות הרבים פ"ם אמה אלו פ"ו אמה ואמה יתירה לסקום בן לוי כו'. ת"ר קרשים מלמטה עוביין אמה מלמעלן כלין והולכין עד כדי ר' יהודה דרש חמים על ראשו מלשון כלוי כדכתיב חמו ונכחיו וחאי דכתיב יחדיו בעינן דליהוי משולבים כאחד כשמחברן דומין כאלי אחר חן ולא לחזון משתלפי מהדדי ור' נחמיה דייק יחדיו שיהו שוין מוגן עד ראשן ההא דכתיב חמים דמיחי שלמים ולא מיחי דניסרא בשלמא לפ"ד כשם שמלמטן עוביין אמה כך מלמעלה עוביין אמה היכי משכחת לה עגלה שאינה מקורה ומריק רב כהנא חמצא עגלה שאינה מקורה בומן שאין על העגלה קרשים אלא אמבי בלבד פירוש עגלה זו עשויה ב' קורות ארוכות וב' קצרות בראשיהן כמין מלבנות המפה. והאמצע מנולה ומניחין באמצעה לרחבה קורה יוצאה חוץ לעגלה ב' אמות ומחצה מן הצד האחר ומכניסין האופנים בראשי הקורה היוצאות חוץ לעגלה ומפעינין ע"ב העגלה הקרשים שנים ושלישים ועוד בארבעת מקצועי העגלה ד' עצים ארוכים קבועים ועומדים כמין כנופי המפה וראשיהן משופעין ואחרי שמפעינין העגלה מביאין ד' קרשים רחבין כשיעור שפחים הנקראין אפני שנים מהן ארוכים כאורך העגלה וב' מהן ארוכין בשיעור רוחב העגלה נקובים כל אחד ואחד ומכוונים אלו הקרשים נקבוה בראשי העגלות העומדים כמין נגוחי הארכין ולאורך העגלה והקצרים לרוחב העגלה ונמצאו אלו העגלים הנקראים אפני כמין מסגרות ונמצאו העגלים העומדים בארבעת מקצועי העגלה כמין קירום מחזיקין הקרשים שלא ישמטו לא לארכן ולא לרחבן והן כמין מסגרות שמהרין בער הקרשים מכל הצד ואלמלא האפני היו הקרשים דוחין העגלים ונופלין ויש מי שעושין אפני הללו מן ברזל בענין שפרשנו וכיון שפירק רב כהנא באפני הקשו עליו וכי תמצא עגלה מנולה שאפני עליה והלא אפני לא נעשו אלא להנהן על גבי עגלה פעונה ובעת שהיא פעונה מקורה היא ונדחה רב כהנא ותירבנאה שמואל ביתידות פי' יתידות שנים שלשה רחבות הפי מפה אונדות בעגלה שנמצא בין יתד ליתד כמו אמה ונמצאת העגלה כולו מנולה היא כולה. והעצין שמואל להעמידה ביתידות משום דתני ר' חייא תחהיתן ואי אפשר להיות לעגלה תחת והיא אינה מקורה אלא ביתידות שיש ריוח הרבה ביניהן ליכנה לסימר בהן לכלוב דמי חמאה כדבעינן לסימר לקמן כי שיערי ב' על ב' מ"ר יהודה דרש חמאה ומיכן למדנו דרך רשות הרבים פ"ם אמה אלו פ"ו אמה ואמה יתירה לסקום בן לוי כו'. ת"ר קרשים מלמטה עוביין אמה מלמעלן כלין והולכין עד כדי ר' יהודה דרש חמים על ראשו מלשון כלוי כדכתיב חמו ונכחיו וחאי דכתיב יחדיו בעינן דליהוי משולבים כאחד כשמחברן דומין כאלי אחר חן ולא לחזון משתלפי מהדדי ור' נחמיה דייק יחדיו שיהו שוין מוגן עד ראשן ההא דכתיב חמים דמיחי שלמים ולא מיחי דניסרא בשלמא לפ"ד כשם שמלמטן עוביין אמה כך מלמעלה עוביין

*) [כ"כ שמואל כך יהודה אמר ר' לכל אמר כך הוא].

אמר כל מקום שתרצה תנה וכבר פרשנוה בבבא קמא בפרק כיצד הרגל בסופו דקתני התם בפירושא אם אמר כל מקום שתרצה תנה אין יאי לא לא מהיכי. ת"ר הזורק מרחוק לרה"ר ורה"י באמצע ר' אומת חייב פחות מר' אומת שפרפי' אם יש מקום שיוכל עד שנח בבי' הצדדין שהן רה"ר ר' אומת חייב כגון שיש ה"ה בצד זה ב' אומת ובצד אחר ב' אומת אחרות רה"ר שנמצא מעביר ד' אומת ברה"ר וקס"ל רשויות מצטרפי, אע"ג דרה"י חולק בין ב' רשויות הרבים ולא אמרינן קלוסה כמו שהנחת כלומר קלסתן רה"י פחם תנח ד' אומת אלא אין שבוריקה אחת הלך החשץ ד' אומת ברה"ר אע"פ שהן אומת מקטעות ואינן ארבעתן רצופות ביחד חייב. אמר* משביה דרב המעביר ד' אומת ברה"ר מקורה פשור דהא כל פלאכת רשות מקן המשכן נטרינן להו(ולמה)[ולכן] הוא פשור לפי שאינו דומה לזבוק מ ר ב ר ואקשינן איני והא עגלתן שהיו פעונות קרשי המשכן מקורות היו בומן שהקרשים עליהן ואמר רב משמיה דרבי חייא עגלות תחהיתן וביניהן הזדיהן ה"ר הן ופרקי כי אמר רב לפי שאינן דומה לזבוק מרבר עגלות פ' בומן שאינו מקורה לא אמר רב ואקשי' מבני ארוך העגלה כמה היא ה' אמות ורוחב כל קרש אמה אמה וחצי כמה קרשים מהן בעגלה ש"ל ש שאינה מחוקן יתר כי ארבה ה' אמות ורוחב ג' קרשים כל קרש אמה וחצי ארבע אמות וחצי נמצאת חצי אמה עודפת העגלה על הקרשים ותן ג' פחתים כי שרית בין קרש לקרש זה ועודף כלבוד דמי ואפי' ברדא תחאה עגלה כולה מקורה היא ורחי רב פי סברת קרשים כרחבם היה מפעינם על העגלה אורתן הוה מנח לתן ואקשי' תו סוף סוף עובי כל קרש אמה היא כשסדרן עלה עגלה נתנן [ד'] קרשים על העגלה נמצאת עודף בעגלה אמה שהיא ו' פפחים כשהולקם בין הקרשים יבא ביניהם פחות מג' פפחים שהרי בין ד' קרשים רוצה לחלקם וקי"ל כל שחות מג' פפחים כלבוד דמי וכלל פנים העגלה אפילו ברדא תחא מקורה היא הניחא לם"ר כדבעינן למיפר לקמן קרשים מלמטה עוביין אמה מלמעלה כלין והולכין עד כאצבע פ' והא הנך משפע ואזכל בקודש ועולה עד שנמצאת ראש הקרש עוביה אצבע ותחהיה הקרש ע ב י ה אמה משכחת לה דמשלבי קרשים מלמטה זו עם זו ומסתפקין ועולין עד שנמצא למעלה ביניהן קרוב לאמה וכיון שיש בין ב' הקרשים אמה דאי אינן מקורות אלא

[גיכם] הענין פריו [גון פרפי' הוא דבר שרחב ומתקצר ואוקף (למעלה)]

גליון השי"ם נכ' שדי פותייהו. ע"ל דף כת ע"ל עוסי ד"ה ותן קרשים:

ג"ל אל קרש ונראין

מסורת השס

ורמין קרסין בגולות . מילתא לחריבי היא שהי מחברות היו היריעות כל אחת ואחת ה' יריעות תפורות זו עם זו במתק על פני כל הרקע ובאמצע היה מחבר בקרסים מחברת עם מחברת שהיו לולאות בשפת חיצונה של כל מחברת באמצע המשכן אלו בנגד אלו כדכתיב מקבילות הלולאות וגו' תורה אור

(שמות כו) : **נשא לכן** . יחידות תכמה מסמע : **כין עגלה לעגלה** . שכלה ה' אמות כמלא תורך העגלה : **למה לי** . תורך העגלה ה' אמות : **כאורכא ופלגא מני** . שהם מסדרן על רחבן לישו מסדר על ה' אמות ויותר מג' והרי כאורכא ומחצה יכול לסדרן ואי מסדרן בחודן יותר מד' לא יסדר מפני הפסקת מקום הכריסים שבאמצע הסדרים ובפלגא אמה כמי מסגי ליה : **דלא לידחקו** . שהם ה' לסדרן על רחבן : **לדי עגלה** . חלל שבין דפנות לולאים ועובי הדופן ועובי הלופן : **כמלא רחב עגלה** . שני הסדרים כמלא רחב עגלה דהיינו אמה ורביע לכל לד : **למה לי** . רחבה תרתי ופלגא שהם מפני שהם יכולים להוסיף יכנים : **כאמה ופלגא מני** . ויסביבם בה על תוך: **כי היכי דלא לידדו קרסים** . שלא יהיו הקרסים המוטלים לתוכן על דופטיהם לרחבן מדדין ונוטין לכאן ולכאן שהם מוסבות הקרסים קלר מפוך שהן לרוחות ויולאות לתוך הרבה יכבד אחד מן הרחצין כשהן מדדין בהליכתן ויפלו: **ממיפרי פויין** . שהי העגלות הסולכות זו בלד זו רחב כל אחת ה' אמות ברי ו' וה' אמות ריוח שבין עגלה לעגלה הרי ט"ו וסם תלמר יותר מעשרים הן שהרי הקרסים לוכין ו' אמות והן מוטלות על גבי דופני עגלה לרחבה נמלא תוך הקרסים הרי כ' אמה לבד מה שבריך למשוך קרסי כל עגלה ועגלה ללד החיצון של עגלה שלא יגיעו לחלי הקרסים זו בזו ומעכבין את הילוך העגלות. תַּיָּן זַ"ל תַּעֲבֹרָה שהקרסים למעלה מעשרה הן שהעגלה גבוה י' ולגבי הי"ל לית לן למיחשב שלא מקום העגלות וריוח שביניהן שהוא למטה מי' לכל למעלה מי' לאו הי"ל הלכך לא חשיב ליה : **למאי יתרפס טובי** . עוד לריך להיות ברחב הדרך עוד אמה שהתן חלי אמה לכאן וחלי אמה לכאן לשני לדדין החילונות של ב' עגלות: **דקלי כן לו׳ דלי משכלפי** . זו מזו ליפול לתוך תוריב שביניהם: **סוף נקיט לסו** . ככתב לעיל הסוריב אמה שביניהם ועומד בחלי אמה שים בין העגלה לגדדין ומתקן את הסדר זו על זו שלא תפול העליונה וכל הדרך הוא מהלך לחוטי העגלה וכשרואה לותן שהתלפופים של תוך החוריב רך (לעולך(ה)) בליטת הקרסי' שבגדדין עד שמגיע לאמת החוריב שביניהם ודוחק עלמו לעמוד בחלי אמה עד שיחזור הכתלפת למקומה ועל סדרה : **מרתני' תולים הכור** . קרקע תפירם הבור נותנין שביבותיו להקיף כמין חומה כמו שאנו נותנין היקף עליים לו תחן שביב פי הבור : **גמ' למה לי למתני תולים הבור ופסלנא** . פשיטא לן דפסלנא נקט לעניין נוסכה "ובור" לעניין עומק שנועל מחוכו ומוליא לרשות הרבים, דאי לעניין נוסכה כגון למוריד מחוליא למטה וכגון דרחבה מרבע, למה לי למתניתן בלל, הא תנא ליה פסלנא, אלא ודאי למוליא מתוך תוגבי בור נקט לה וכיון דהכי הוא תוליא למה לי ליתני הבור לעומק ופסלנא לנוסכה : **מעמיד** . לשויה הבור רה"י ואם תוליא מתוך תוגב תייב : **מתני'** זימת כפרק בתרא דעירובין (ד' נמ:) כור ברה"ר וחוליותו גבוהה י' טפחים חלון שעל גביו ממלאין ממנו בשבת ומוקי רבי יוחנן בגמרא בסמוכה לה וקא משמע לן לכור וחוליותה מעשרה לעשרה ויש לומר דדרך תנא להסמיכנו בקולר תע"ב שכבר השמיענו במקום אחר בדמאי (דף ב.) מילתא אגב אורחיה קמ"ל דהעריב שמשו תוכל בתרומה תע"ב דמשנה היא בסם, נעטים (פי"ד מ"ג) העריב שמשו תוכל בתרומה וכהנה רבות בהם"ם לי כמי מיתורת דמתניתין שמעיון דמעטרפין לאחרבעה ולהשמע על נבה מיירי משום דמתם שלא מידי ומשמע דחמשה כדאמרינן בפרק חלון (עירובין דף עה:) ומיירי כשהחוליות גבוה עשרה דבחיטה גבוה י' לא מיחייב טוהל ונוחן על נבה והשפה אחי שפיר הת דקתני במתניתין גבוהין עשרה והת דנקט כמי על נבן ואי מתניתין להשפה לעשרה קתמר ואין החוליות גבוה עשרה לא אחי שפיר הת דקתני גבוה עשרה והנוחן על נבן כמי ליתו חייב כשמניח על גב החוליות כשהיה גבוה עשרה : תלת

הצעוני משולשלת על הקרשים וכן בצד הדרומי כיוצא בו לר' יהודה שאמר כי הקרשים למעלה עובייון אצבע בלבד נמצא נב המשכן עשר אמות וס' אמות מצד צפון כיצה הקרש נשארו האדנים מנולין וב' אצבעות מן הקרשים כי כל קרש ארכן (ר') [י'] אמות אמה ממני ידות מובלעות בארן אבל לר' נחמיה שאמר כי ראשי הקרשים נכי עוביין אמה נמצא חלל המשכן וראשי הקרשים מחכסין מן היריעה י"ב אמה נשארו מכ"ח אמה מ"ז אמה ח' אמות מכסות מקרש שבצפון נמצא מכל קרש בשני הצדדין אמה מנולה והארון הזה הי ההשבון לרחב המשכן ועוד כתיב ואת המשכן תעשה עשר יריעות כל יריעה רחבה ד' אמות הרי עשר יריעות מ' אמה והמשכן ארכו ל' אמה נשארו י' אמות ששהשעות ויורדות בקרשים אחוריי המשכן ונחכסו לר' יהודה הקרשים והארנים עד קרוב לקרקע אצבע אחת ולר' נחמיה נחכסו הקרשים ונשארו הארנים מנולין ועשו יריעות עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעות אורך כל יריעה ל' אמה ורחבה ד' אמות נמצאו אלו י"א יריעות בעת שהן מחוברות ל' אמה בס"ד אמות כשמשהל אורך היריעות שהיא ל' אמה לרחבן של משכן שכשה חלל עשר אמות נשארו אמות ששהשעות ויורדות ע"נ הקרשים בצפון וכיוצא בהן בדרום . לר' יהודה מיכסיא האדנים לא נשארו מנולה מן הארן אלא אצבע לר' נחמיה מיכסיא אמה הקרשים ונשארו האדנים מנולין . תניא נמי הכי כור ! רוחב י"א יריעה ס"ד אמות כשהשלי ל' מהם לאורכן של משכן ושתים כפולת היריעה אל מול פני האהל הרי ל"ב אמה נשתיירו י"ב אמה משהעות ויורדות אחוריי המשכן לר' יהודה נחכסו הקרשים והארנים ונשארו ב' אמות מיוחלות על הארץ והיינו דכתיב חצי היריעה העודפת תסרה על אחוריי המשכן אלא לר' נחמיה הנו ל' ושתי אמות הכפילה ואמה שנוי הקרש הרי ל"ג אמות נשארו י"ח אמות לקרש ולאדנים נשארה אמה אחת ואנן בינן שיהיה הצי היריעה עודפת ושרוץ כאי חסרה מחברותיה שהברותיה לא כיסו האדנים וכשהה מחשב אמה של אדנים הוו שעל הארץ הנה חצי היריעה והנא דבי ר' ישמעאל על זה דיתסרה העודף *) פי' שמוף ושוה מן העזים שכשהן חיים העזים שמוזים כראשיהן (עירובין דף קא:) השוזף את רחליו ומעל גבי העזים

*) נלפה דחסר וכ"ל למה כמשכן דומה לאהל שהלכות כסוף ובסוליה מבלבין מחניה .

רב נסים גאון

ואלא דקיימא לן דרך רשות הרבים י"ו אמה ומשתכה עיקר דילה במשנה בפרק המוכר פירות (בבא בתרא (דף נע) דרך התיחד ד' אמות ודרך הרבים י"ו אמה ודרך המלך אין לה שיעור : הניח

עין משפט נר מצוה

נ א מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה ח סימן לאיין סה טוש"ע ח"מ סי' שמה סעיף ו :

יד ב מיי' פ"ו מה' שבת הלכה ט סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שנד סעיף ח :

רבינו חננאל

עוביין אמה היינו דכתיב ולירכתי המשכן יהה תעשה ששה קרשים ושני קרשים תעשה למקצועת הה משכן בירכתים דל פלגא [דאמתא] לחללה בהאי ניסא ופלגא [דאמתא] לחללה בהאי ניסא דאישתייר מעשר אמות חללו של משכן כי חללו של עשר אמות והן ששה קרשים ס' אמות נשארה אמה תשלום עשר אמות למלאות עשר אמותיה של משכן ואמתא סיסכא דקרש מהאי ניסא ואמתא מהיכך ניסא היינו דאמרי פותיא רב' קרשים שבמקצועות סמלא לסומכא דהני קרשים לחללה דאמתא בראשן פירוש המשכן עשר אמות חללו כשבעמיר ברוח מערבית ו' קרשים כל קרש רחבו אמה וחצי הרי ט' אמות נשאר מלהלל אמה נמצא פתוח חצי אמה מיכן וחצי אמה מכאן היה סביב ב' קרשים כל קרש רחבו אמה וחצי ומעמידה במקצועות נמצא כל אחד חופס חצי אמה החלל ומסלא אמה עובי הקרשהאחרון העומד בקצה הצפון שהוא סוף לעשרים קרשים וכן כיוצא בו בקצה הדרום נמצאו מכוונים תמים מלמטן ותמים מלמעלן אין אחד מהם עודף ויוצא על חבירו אלא למ"ד כלין והולכין עד כאצבע האי מעייל והאי נפיק כי אע"פ שהן מכוונים מלמטן בגגד עביו של קרש המסוך להן מן הצפון והקרש המסוך להן מן הדרום . אבל מלמעלן מקום אשר כלו מכלפי עוביו ועושה על כאצבע נמצא כל אחד מב' קרשים הללו של מקצועות המשכן יוצא אמה חסר אצבע מקרשי צפון ודרום ופרוך ר"י [כי פורין] דשפיר לרבי מירי בלשון ערבי בניקא שעושין בבגדים היא רחבה מלמטה ומשפיע ומיצר מלמעלן ובלע"ז נייריי כך באלו ב' קרשי המקצועות ה' י"ח תחתיהו רחב אמה וחצי והיה הנגר אוכל ועולה כשיעור עד שיכלה למעלה עד כאצבע כדי שישוו לקרשי צפון ודרום מבחוץ ולא יהיה קרש יוצא וקרש נכנס : והבריח התיכון בתוך הקרשים משלש רוחות ואין עין אחד מברית ג' רוחות אלא כמשמע נס: כתיב אורך היריעה האחת שמונה ועשרים באמה רחב חללו של משכן עשר אמות כשתכפה היריעה על המשכן והוא המשכן עומד מכפה החלל עשר אמות ונמצאו עודפות מ' אמות ב"ה הצר

מדות העגלות (והנחת הקרשים עליהם)

בור וחוליותה מצטרפין לי'

נעיל עה:

[נעיל נח.]

[נ"ב נמ:]

עירובין עח. נמ:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה הוה נקיט וכו' כן נתחק גליון: (ב) תוס' ד"ה כי היכי וכו' ונ"ל דלפרש דלא לידחקו קרקעות שבין זו והיה שם תפוסי כדפי' בגליון תע"ב ודי סיבה בתרתי ותו מ"מ מפני וכו' ודוחק הס"ד :

אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים. לכל פסין לה מהני אלא בכותל מים חייס לו בור הרבים כדתנן בפרק עומדין (עירובין דף כב:) לכל בור הימיד עומדין לו מחיצה כו' ודווקא עמוק י' ודווקא תרבא דהוי ריה"י לכל פחות מיכן דהוי כרמלית לא התמירו כל כך ומצתרי שפיר בפסין.

הרב פורט"ם: **אך** דילמא כיון דממקום פטור קא חתיא לה. ואם תאמר ומאי קמיבעיא ליה מיפשוט מדתניא בפ"ק (דף ו.) המוליך מחנה לפלטיא דרך סביון חייב ואחמ המוליך ואחד הזורק חייב ומחמיען לעיל (דף נב:) המוליך משוי למעלה מעשרה חייב ומפרש הרב פורט"ם דדוקא כשפסק כאן במקום פטור קמיבעיא ליה כגון זורק למעלה מי' כנגד לויר ברה"ר וירד האבן בתלכסון ונחה על העמוד דיריידה זו הינו מכאן לאן כמה כאן היה וכיון דממקום פטור קא חתיא לה אפילו ים הפסק בין עקירה לשמוה להנחה לכל אם זרק ממש כנגד העמוד אלא הלכה בתלכסון כלל אלא הלכה מכאן עד העמוד ודאי חייב ודווקא בזורק מכאן ליה כדפי' לכל מוליך ומכנים פסיעה ליה דחייב והא דמייתי רחיה מהמוטח והטוען ע"ג חייב הייט משום דמשמע ליה דמייתי כלל ענין בין בזורק בין במושיט דתניא בריסק הזורק פטור והמושיט חייב והשתא לה דמי למוליך מחנה לפלטיא דרך סביון דהסם מכאן בא לרה"ר: **ומוקף** לכרמלית ועשאו רה"ר.

לומר ר"ש דמשמע דדוקא מוקף לכרמלית דכיון דמוקף לכרמלית אין כ"כ שכיחה פיעמה רה"ר מטעם דלתחיים עושה מחיצה לכל מוקפת לרה"ר ועשאו רה"ר פסיעה דלעולמו כמי מהני ומשום חורי רה"ר ליכא לחיובים כמו רמיא בתריסא לעיל דלא ניחא תשמיטיה לבני רה"ר כולי האי על הכותל: **לאחרים** עושה מחיצה כו'. גבי חולית דבור לא שייך למימר הכי לייחייב המשמש מרה"ר על גבה כיון שאין החולית עלמו גבוה י': **ואמאי** והא קא ממטע מתרבע תמות. פירש הקונטרס דמשמע ליה דמייתי לפיולו בד' תמות מלומלמות שעובי הדפילה ממעט מד' תמות וקשה לר"י דבעינן זה אין נראה שיחייב כיון שאיגודו בפיס כמו מולית תני קופה לרה"ר דחינו חייב עד שיוליכנה כולה למוץ דלמו אם זרק לאם רומח וכל דבר תרוך כל שהוא יחייב כיון שרחבו לחד יגח חוץ לד' תמות ואם בזורק ד' תמות הכי גמירי לה שיחייב בכה"ג ח"כ היכי פשיט מינה ועוד לתמאי משמע ליה טפי בהאי דזרק תרבא מלומלמות משאר תרבא כתוכל דהוו מלומלמות משאר תמות המטויות בכל הס"ם ונראה לר"י דמייתי הכא זורק חוץ לתרבא תמות כמו בכל מקום והכי פריך והא קא ממטע מד' תמות ממקום הדפילה נתבטלה מחורת רשות הרבים שבטל לכותל והכי הוא כתוכל עב ולא הוי עוד על גבון רשות הרבים ואם זרק מחט חו קוץ ד' תמות ונח על הדפילה לו נתקע בתוכו היה פטור להכי מקום הדפילה נחמעט מדין רשות הרבים ואפ"ה חייב הוחיל ובתחילת הזריקה עד קודם הנחה היה אם רה"ר עליו והנחה ומיעוט רה"ר בהדי הדדי קא חתו ותכא נמי הוה לן למימר הנחה ומילוק מחיצה בהדי הדדי ומפני הסם לא מבטלי ולהכי לא מבטל רה"ר: **זרק** דף כו' הנחת חפץ ועשיית מחיצה כו'. ות"ת אפילו ליכא בקיעת גדיים היכי תשוב לעוייה התחיל רה"י מ"ם מנרסקל ועמוד ברה"ר גבוה י', ורחב ד' ולין בעיקרו ד' לתמיין (לקמן דף קמ:) זרק ונח על גבון מחיצה דוקא על גבי לבל מחיצה לא ולומר ר"י כגון שיש שחי אמות ואקשינן אמאי כיון דנ' קרשים מניחין בענלה בדרא תתאה ועל גבה מניחין אחרים ועולין ולכל קרש רחבו אמה וחצי ד' לענלה ארבה ד' אמות וחצי כדי שיעור הנחת נ' קרשים ושרקינן הדויח להן חצי אמה כו היכי דלא נידחקו קרשים. אמר רבא וצירי ענלות ב' אמות ושחצה כסלא רחב ענלה ואקשינן למה לי כולה תאי הלא אורך הקרשים סולין לרוחב ענלה קצה הקרש בענלה זו ב' אמות ושחצה וקצתו השני של קרש זה מטול על הענלה אחרת ב' אמות ושחצה ובין ב' הענלות ה' אמות אמצעיים הקרש תלוי ביניהן אפילו אמה אחת ושחצה מן הקצה שלו מבאן בענלה ובן מהקצה השני דיו למה ה' אמות בפרוזי מהכי סני ושינון כי היכי דלא לידידו קרשים פ' אם הן שתי אמות ושחצה מיכן ושתי אמות ושחצה מיכן מסלין בענלה אפשר שישכפס וירד הקרש ולא יכון נמצא שיעור רוחב הענלה ב' אמות ושחצה בשיעור ענלה וכן בצירה השני נמצא שיעור הענלה נ"ב' צרדיה ד' אמות ושחצה ובשהיו מהלכים בסרבר קרשי המשכן היו מסלין מענלה זו לענלה זו והיו הקרשים סופלין רוחב הקרשים לאורך הענלות בשביל שיעור הענלות בשפשעות קרשי המשכן ומהלכות מתשפשות בדרך פ' אמה (דף זו) תחתיהן ובינתן וצידיהן. ואקשינן אלא הא דקי"ל דרך ר"ה פ' אמה וכתהן בפרק המוכר פירות לחבירו ובפרק הכונס צאן לדיר תברוני לה מפשכן מהלך הענלות הנה אינם אלא פ' אמה ושתנן התם אמתא אמתא אחריתי פלגא דאמתא מהאי ניסא ופלגא דאמתא דהאי קאי בן לי' התם למחי דאי משלמי קרשים נקיים בהי ומהדר אמבעי לסקומן. וכן בנוחראות להיות ויהיטא אותן ומושיטין נסרים מזו לזו השרשים חייב והזורק פטור שכך היתה עבודת הלוים: **מתני'** חולית הבור פ' העשר מן הבור מניחין אותן כביבין כדי שיהא לו כמעקה ואם החוליא נבוה י' ורחבה ד' הרי היא כרה"י. וכן סלע כיוצא בה ואם נפל מרה"ר ונתן על נבו או נפל טעל נבו והיית ברה"י חייב ואם אינה נבוהה י' או נבוהה ד' אינה כרה"י העוקר מפנה וכניח ברה"ר פטור ורה מפורש ביציאות השבת בארבע רשויות לשבת נדר ברה"ר נבוהה י' ורחב ד' זו היא רה"י נבוהה אבל מקום שיש לו רחב ד' ואינה נבוהה י' אם [אין] נבוהה מן הארץ ג' טפחים הא קי"ל דכל פחות משלשה דאינעא כאינעא קאי ואם נבוהה ג' ורחב ד' ולא הניע לעשרה ככרמלית ובמקום פטור הוא ואינו לא ברה"ר ולא כרה"י ואסור להוציא מרה"י אליו אבל [אינו] רחב ארבעה מותר לכאן ולכאן ובלבד שלא יהלוף דהא תניא אדם עומד על האסקופה נוטל מן העני ונותן לו נוטל מבעה"ב ונותן לו ואומרים האי אסקופה

רבינו חננאל

בלי נויזה היו שוות אותן כדאמרי' (לעיל ד' ע"ד) הפוח מע"נ בהמה בשבת ושורה בעניין הזה צריכה הבמה יתירה: **שתי** נוזופראות שתיהן רה"י הן כל אחת רשות לעצמה ורה"ר ביניהן. המושים והזורק סו לו בתוך י' ס לרבוי הכמים פטור אבל אסור ווה על עיקר משנתנו ששנינו מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין אבל המושים [והזורק] למעל' מעשרה אם היו שתיהן שלו ואין אחת נבוה מן האחרת אלא שתיהן מכוונות זו כנגד זו כבר פירשתי למעלה שמותר להושים ולזרוק מזו לזו ואם אינן שוות שתיהן שלו אסור להושים ולזרוק מזו לזו משום [לא עדבו] ואם הדא מידליא וחדא מיתתא אסור משום נזירה ואם היו הנוזופראות הללו עומדות למעלה מעשרה ברה"ר מכוונות להיותן דיוקא אחת שמרכיבין נסר מזו לזו ע"ג רה"ר רחבה ד' טפחים כדי להיותן דיוקא אחת ורשות אחת אם עשה כן מבעי' הני הן כרשות אחת ומותר למעל' מעשרה אחת ושתי הנוזופראות הללו הן כרשות אחת ומותר למעלה מעשרה אחת שקרוש היום והמושים חייב הוא שכך היו עגלות במדבר היו ב' עגלות זו בצד זו ברה"ר והיו [פושפין] קרשים ומציבין קרש על ב' עגלות ראשו (זה על זה) [האחד על זו וראשו השני על זו] כנסר שפירשנו ענינו למעלה וזהו היו שתיהן בדיוקא אחת המושים מזו לזו חייב שכן היה דרך הלוים שהיו מרשיפין הקרשים מזו לזו זו היא פלאכתן ולפיכך התושבה כן בשבת חייב: **ירושל'** ולא היו ווזקין חני בר קפרא כדי שלא לנהג בניין בקרשים לפיכך הזורק סו לו מסור אבל אסור. ורצוי לעפרב ירוש זה להזהר בו כי עסק הוא ועלה אסר רב מסום ר' חייא עגלות תחתיהן ובינתן וצידיהן ר"ה. אמר אביי בין ענלה לענלה כסלא רחב ואמה ואקשינן אמאי כיון דנ' קרשים מניחין בענלה בדרא תתאה ועל גבה מניחין אחרים ועולין ולכל קרש רחבו אמה וחצי ד' לענלה ארבה ד' אמות וחצי כדי שיעור הנחת נ' קרשים ושרקינן הדויח להן חצי אמה כו היכי דלא נידחקו קרשים. אמר רבא וצירי ענלות ב' אמות ושחצה כסלא רחב ענלה ואקשינן למה לי כולה תאי הלא אורך הקרשים סולין לרוחב ענלה קצה הקרש בענלה זו ב' אמות ושחצה וקצתו השני של קרש זה מטול על הענלה אחרת ב' אמות ושחצה ובין ב' הענלות ה' אמות אמצעיים הקרש תלוי ביניהן אפילו אמה אחת ושחצה מן הקצה שלו מבאן בענלה ובן מהקצה השני דיו למה ה' אמות בפרוזי מהכי סני ושינון כי היכי דלא לידידו קרשים פ' אם הן שתי אמות ושחצה מיכן ושתי אמות ושחצה מיכן מסלין בענלה אפשר שישכפס וירד הקרש ולא יכון נמצא שיעור רוחב הענלה ב' אמות ושחצה בשיעור ענלה וכן בצירה השני נמצא שיעור הענלה נ"ב' צרדיה ד' אמות ושחצה ובשהיו מהלכים בסרבר קרשי המשכן היו מסלין מענלה זו לענלה זו והיו הקרשים סופלין רוחב הקרשים לאורך הענלות בשביל שיעור הענלות בשפשעות קרשי המשכן ומהלכות מתשפשות בדרך פ' אמה (דף זו) תחתיהן ובינתן וצידיהן. ואקשינן אלא הא דקי"ל דרך ר"ה פ' אמה וכתהן בפרק המוכר פירות לחבירו ובפרק הכונס צאן לדיר תברוני לה מפשכן מהלך הענלות הנה אינם אלא פ' אמה ושתנן התם אמתא אמתא אחריתי פלגא דאמתא מהאי ניסא ופלגא דאמתא דהאי קאי בן לי' התם למחי דאי משלמי קרשים נקיים בהי ומהדר אמבעי לסקומן. וכן בנוחראות להיות ויהיטא אותן ומושיטין נסרים מזו לזו השרשים חייב והזורק פטור שכך היתה עבודת הלוים: **מתני'** חולית הבור פ' העשר מן הבור מניחין אותן כביבין כדי שיהא לו כמעקה ואם החוליא נבוה י' ורחבה ד' הרי היא כרה"י. וכן סלע כיוצא בה ואם נפל מרה"ר ונתן על נבו או נפל טעל נבו והיית ברה"י חייב ואם אינה נבוהה י' או נבוהה ד' אינה כרה"י העוקר מפנה וכניח ברה"ר פטור ורה מפורש ביציאות השבת בארבע רשויות לשבת נדר ברה"ר נבוהה י' ורחב ד' זו היא רה"י נבוהה אבל מקום שיש לו רחב ד' ואינה נבוהה י' אם [אין] נבוהה מן הארץ ג' טפחים הא קי"ל דכל פחות משלשה דאינעא כאינעא קאי ואם נבוהה ג' ורחב ד' ולא הניע לעשרה ככרמלית ובמקום פטור הוא ואינו לא ברה"ר ולא כרה"י ואסור להוציא מרה"י אליו אבל [אינו] רחב ארבעה מותר לכאן ולכאן ובלבד שלא יהלוף דהא תניא אדם עומד על האסקופה נוטל מן העני ונותן לו נוטל מבעה"ב ונותן לו ואומרים האי אסקופה

פירוש

אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים, ואין שותין הימנה בשבת אע"פ שהבנים לה ראשו ורובו וכור וחוליתה מצטרפין לעשר'. **בלא** מינה רב מרדכי *מרבא: עמוד ברה"ר גבוה י' ורחב ד' זורק ונח על גבי מהו: מי אמרינן הרי עקירה באיסור הרי הנחה באיסור או דילמא כיון דממקום פטור קאתיא לא"ל מתניתין היא, אתא שייליה לרב יוסף א"ל מתניתין היא, אתא שייליה לאביי א"ל מתני' היא, אמר להו *כולכו ברוקא דהדדי תפיתו? א"ל ואת לא תסברא והתנן הנוטל מהן (ה) ונותן על גבן חייב א"ל דילמא מתני' במחט כמחט נמי א"א דלא מדליא פורתא דאית ליה בור שא"א דרמיא בחריצה. אמר רב מישא בעי רבי יוחנן כותל ברה"ר גבוה י' ואינו רחב ארבע ומוקף לכרמלית ועשאו רה"י וזרק ונח על גביו מהו: מי אמרינן כיון דאינו רחב ד' מקום פטור הוא או דילמא כיון דעשאו רה"י כמאן דמלי דמיא? אמר עולא *קל וחומר: לאחרים עושה מחיצה לעצמו לא כ"ש, איתמר נמי א"ר חייא בר אשי אמר רב וכן א"ר יצחק א"ר יוחנן כותל ברה"ר גבוה י' ואינו רחב ארבע ומוקף לכרמלית ועשאו רה"י הזורק ונח על גביו חייב לאחרים עושה מחיצה לעצמו לא כ"ש רבי יוחנן בור תשעה ועקר ממנו חוליא והשלימה לעשרה מהו: עקירת חפץ ועשיית מחיצה בהדי הדדי קאתו ומחייב או לא מחייב? ואם תימצי לומר כיון דלא הוי מחיצה עשרה מעיקרא לא מחייב, ונתן לתוכה חוליא ומיעטה מהו: הנחת חפץ ומילוק מחיצה בהדי הדדי קאתו *מחייב או לא מחייב? תיפשוט ליה מדידיה דתנן *הזורק ארבע אמות בכותל למעלה מעשרה טפחים בזורק באויר, למטה מעשרה בזורק בארץ והזורק בארץ ארבע אמות חייב *והוינן בה והא לא נח ואמר רבי יוחנן בדבילה שמינה שנינו, ואמאי, הא קא ממעט מארבע אמות? התם לא מבטל ליה, הבא מבטל ליה בלא רבא זרק דף ונח על גבי יתידות מהו, במאי קמיבעיא ליה הנחת חפץ ועשיית מחיצה בהדי הדדי קאתו, היינו דרבי יוחנן? כי קמיבעיא ליה לרבא כגון דזרק דף וחפץ על גביו מאי: כיון דבהדי הדדי קאתו בהנחת חפץ ועשיית מחיצה דמי או דילמא כיון דלא אפשר דלא מידלא פורתא והדר נייח, בעשיית מחיצה והנחת חפץ דמי? תיקו. *אמר רבא פשיטא לי: מים על גבי מים היינו הנחה, אגוז על גבי מים לאו

מחיצה כו'. פירש הממלא עומד לפניו מן המחיצה וממלא: **ואין שותין הימנה** לעמוד על שפתה ולשתות בכלי ולהכניס ראשו לתוכה ולשתות כדתנן *לא יעמוד אדם ויטמה כרה"י ויטמה כרה"י ויטמה כרה"י ואמר מר: **הכלי תלוי** וכו'. למקום שהוא שותה: **סדי עקיבא כמיסור**. מרה"ר: **סדי הגמה כמיסור**. כרה"י: **ממקום פטור לקמיה**. שהי לפסר שלא הגביה תחילה למעלה מן העמוד שהוא מקום פטור שאינו חויר רה"ר, וחויר רה"י נמי לא הוי, לכי למריק "רה"י עולה עד לרקיע ה"מ כעגל רה"י לכל הני מקמי דלימטי לחויר עומד הגביה למעלה מעשרה: **מסניפין פיפ**. הטוטל מהן והטותן על גבן חייב: **כרוקא דהדדי ספיפו**. כולכם רוק אחד לחם רוקקים: **ואם לא מפסכרא**. דמחני' היא: **כמאן**. דלאו נבוהה: **דלים נפ**. לשלש מורשת גמוך מי: וכיון דכולה נבוהה י' בר מהניא מורשת ואיכו לא הוי מקום חשוב הוי ליה חורי רשות היחיד: **לימי דלמיפ**. מחני בתריך שכשלש שכחלתו ולא נפל מלמעלה מי' לא לתוך י': **מוקף לכרמלים**. בכותל זה הקיפו בקנה שהיתה כרמלית ועל ידו נעשים רה"י כגון שהוקף לדיולה לו לא הקיפו בו כולה כיס שלחים: **וזרק**. מרה"ר ומן על רשתו מהו: **לו דילמא כיון**. דכותל זה עשאה לכרמלית זו רה"י: **כמאן דמלי דמיא**. והוי לחל רשתו כלרעה ממיכתה כל החלל: **לאחרים**. כל החלל עשאו רה"י: **לעצמו לא כל שכן**. לחם הכותל: **ופקר ממנו חולא**. והניחו ברה"ר מי מיחייב לעצ"ג דמקמי עקירה לאו רה"י הוה כשעת עקירה מיהא רה"י הוה: **ופילוק מחיצה**. בהנחה זו נשתלקה מחיצת הבור שנתמעטה מעשרה מי מהני הא מישעת למיפטריה לו לא: **בדבילה שמינה**. שמלבך בפני הכותל: **ואמאי**. מיחייב, הא מתני' ד' אמות קחני ואפילו מלומלמות וכי נח בפני הכותל נתמעט הזריקה מד' אמות כדי מקום הדבילה **ונקני חייב כיון דמתיקרי ד' אמות הוא: פסס לא מיבעיא ליה**. לכילה הלכך לאו מיעוטו הוא: **על גבי יסידוס**. דקות שהיו גבוהות י' ואין רחבות ד' ודף זה רחב ד' עשאו רשות היחיד: **מפו**. להחחייב בזריקה זו: **ומפן על גביו**. ואם תימלי לומר הוא אם תימלי לומר כך' יוחנן להנחת מפן ועשיית מחיצה בהדי הדדי לא מיחייב הכא ולאו חדף מיחייב לא מיבעיא ליה **דמיני

לאו סיינו הנחתן · ותם נטלו משם לאו עיקירה היא: **שמן של גבי** יין · לעניין שכח מחלקת ר' יוחנן בן נורי וכבן · **דתנן שמן** · של תרומה: **שלח של גבי יין** · של תרומה משום הכי נקט טבול יום משום דפוסל ואינו ממחל הלכך לא פסל אלא שמן לבעל דלאו מיטור הוא למיהוי כחד ואינו הוא טמא הוא

מטמא ליה לשמן ומשן פסל ליה ליין: **שניסס מיכור** · להוי כחד **ונפסל** לף יין ולעניין שכח נמי: לרבנן הוה ליה כלאנו על גבי מים ולרבי יוחנן הוה ליה כמים על גבי מים: **וזרק לתוכה** · משום סיפא נקט ליה דבעי למימר מלקה בתחלת פסוק **לתחתיו** דהכתם חסך ומיעוט מחיצה בהדי פסוק וכלא סיעוק מחיצה דזיל הכא ליכא לתרוצי וזיל הכא ליכא ד' דבשר ליה עובי מקום מחלת: **כל שכן** מוליא · דסיעוק מחיצה ולאו הוא דמבטיל לה: **לרבי יוחנן** (ג) **מחלת פשיטא ליה דלא מבטלא** · ולאי נמי דמייתן סיעוק מחיצה והכא מתחת חסך כי הדדי פסוק הכא חייב דלא מבטל ליה הלכך לאו סיעוק מחיצה היא: **וזרק לתוכה** · מרה"ר מידי דמיחת כגון תכן לו מים: **חייב** · ולא תמרינן כיון דמלא הוא לא הוי רס"י דמבטל להו מחיצות: **מלאה פירות** · פסוק דמבטיל מחיצות כלילו מלתוקי עפר: **תניא נמי הכי** הזורק מן הים לאיסרטיא ומן האיסרטיא לים פטור ר"ש אומר אם יש במקום שזרק עמוק עשרה ורחב ארבעה חייב: **מתני'** *הזורק ארבע אמות בכותל למעלה מעשרה טפחים כזורק באויר, למטה מעשרה טפחים בזורק בארץ. הזורק בארץ ארבע אמות חייב: **גמ'** *והא לא נח! א"ר יוחנן ברבילה שמינה שגינו א"ר יהודה אמר רב א"ר חייא *זרק למעלה מעשרה והלכה ונחה ברוחב כל שהוא באנו למחלוקת ר' מאיר ורבנן: לר"מ דאמר *חזקין להשלים מחייב, לרבנן דאמרי אין חזקין להשלים לא מיחייב תניא נמי הכי זרק למעלה מעשרה והלכה ונחה ברוחב כל שהוא ר"מ מחייב ונחכמים פוטרין א"ר יהודה אמר רב תל המתלקט עשרה מתוך ארבע וזרק ונח על גביו חייב תנ"ה מבוי ששוה לתיכו ונעשה מדרון לרה"ר או שוה לרה"ר ונעשה מדרון לתוכו אותו מבוי אינו צריך לא לחי ולא קורה רבי חנינא בן גמליאל אומר תל המתלקט עשרה מתוך ארבע וזרק ונח על גביו חייב: **מתני'** *זרק לתוך ד' אמות ונתגלגל חוץ לד' אמות פטור, חוץ לד' אמות ונתגלגל לתוך ד' אמות חייב: **גמ'** והא לא נח! אמר ר' יוחנן *והוא שנח על גבי משהו **תניא נמי הכי** זרק חוץ לד' אמות ודחפתו הרוח והכניסתו ואע"פ שחזרה והוציאתו פטור, אחותו הרוח משהו אף על פי שחזרה **והכניסתו חייב** *אמר רבא *תוך ג' לרבנן צריך הנחה על גבי משהו יתיב מרימר וקאמר לה להא שמעתא אמר ליה רבינא למרימר לאו

לאו היינו הנחתן בעא רבא *אגוז בכלי וכלי צף על גבי מים מהו מי אמרינן בתר אגוז אזלינן והא נייח או דילמא בתר כלי אזלינן והא לא נייח? תיקו: שמן על גבי יין מחלוקת ר' יוחנן בן נורי ורבנן דתנן *שמן שצף על גבי יין ונגע טבול יום בשמן לא פסל אלא שמן ר' יוחנן בן נורי אומר שניהם חיבור זה לזה אמר אביי *בור ברה"ר עמוקה עשרה ורחבה שמנה: וזרק לתוכה מחצלת חייב, *חילקה במחצלת פטור, לאביי דפשיטא ליה דמחצלת מבטלא מחיצה כל שכן חוליא דמבטלא מחיצה לרבי יוחנן דמיבעיא ליה חוליא, מחצלת פשיטא דלא מבטלא מחיצת, ואמר אביי *בור ברה"ר עמוקה עשרה ורחבה ארבעה, מלאה מים וזרק לתוכה חייב, מלאה פירות וזרק לתוכה פטור מ"ט מים לא מבטלי מחיצתא, פירות מבטלי מחיצתא

תניא נמי הכי הזורק מן הים לאיסרטיא ומן האיסרטיא לים פטור ר"ש אומר אם יש במקום שזרק עמוק עשרה ורחב ארבעה חייב: **מתני'** *הזורק ארבע אמות בכותל למעלה מעשרה טפחים כזורק באויר, למטה מעשרה טפחים בזורק בארץ. הזורק בארץ ארבע אמות חייב: **גמ'** *והא לא נח! א"ר יוחנן ברבילה שמינה שגינו א"ר יהודה אמר רב א"ר חייא *זרק למעלה מעשרה והלכה ונחה ברוחב כל שהוא באנו למחלוקת ר' מאיר ורבנן: לר"מ דאמר *חזקין להשלים מחייב, לרבנן דאמרי אין חזקין להשלים לא מיחייב תניא נמי הכי זרק למעלה מעשרה והלכה ונחה ברוחב כל שהוא ר"מ מחייב ונחכמים פוטרין א"ר יהודה אמר רב תל המתלקט עשרה מתוך ארבע וזרק ונח על גביו חייב תנ"ה מבוי ששוה לתיכו ונעשה מדרון לרה"ר או שוה לרה"ר ונעשה מדרון לתוכו אותו מבוי אינו צריך לא לחי ולא קורה רבי חנינא בן גמליאל אומר תל המתלקט עשרה מתוך ארבע וזרק ונח על גביו חייב: **מתני'** *זרק לתוך ד' אמות ונתגלגל חוץ לד' אמות פטור, חוץ לד' אמות ונתגלגל לתוך ד' אמות חייב: **גמ'** והא לא נח! אמר ר' יוחנן *והוא שנח על גבי משהו **תניא נמי הכי** זרק חוץ לד' אמות ודחפתו הרוח והכניסתו ואע"פ שחזרה והוציאתו פטור, אחותו הרוח משהו אף על פי שחזרה **והכניסתו חייב** *אמר רבא *תוך ג' לרבנן צריך הנחה על גבי משהו יתיב מרימר וקאמר לה להא שמעתא אמר ליה רבינא למרימר לאו

פירות מבטלי מחיצתא · וח"מ ומ"ם מדבילה שמיטה דלמריץ לעיל דלא מבטלי ואביי להכא חיים ליה ביטוי דבדבילה שמיטה שנו כלאמר בפ"ק (דף ז:) זימנין מקני ליה בכותל דלים ביה תור ובדבילה שמיטה כו' וי"ל דדבילה חיבה עומדת כל כך להתבטל אם בכותל כמו שרגילין לבטל פירות בבור כעין תבואה לי נמי דבילה דכר מועט הוא ולא מבטלה לבל טור מלא פירות לו חליו מבטל רה"י וה"ה דגרעין לחמד לו דבר מועט לא מבטל רה"י וח"ם היכי ממעטי הני פירות והא לחמר בפרק חלון (עירובין עח:) כל דבר הניטל בסכת חיו ממעט ואפי' לי חייכי הכא בכותל אחין ניטל בסכת מ"מ כיון דניטל מן התורה הזורק לתוכו לחמי פטור ואומר ר"י דמן התורה ממעט כל דבר ואפילו הניטל ומדרבנן הוא דגזרו דדבר הניטל חיו ממעט ולהכי לא קאמר מותר לזרוק בתוכו לגג קאמר הזורק לתוכו פטור משמע דלימוכת דרבנן חיכא ואפילו בחיין שכין שתי חלרות חמרו דדבר הניטל דרבנן אפילו דלא קאמר ק"ק דבפרק חלון (שם) מייתי על ביח שמילאוהו תבן דהוי לענין

והלכה

וגמה בחור כל שהוא כו' · בחור מפולש לחייני והאי חוקקין להשלים היינו לשויה מקום ד' כדפי' בפ"ק (דף ז:): **ורבא** לא נח · וח"ם מאי פריך והאי לא נח מאי פריך והתניא לעיל (ד' נז:) תוך ג' ד"ה חייב אע"ג דלא נח ואין גרלה לומר דלחמר ד' לחמת קאי לחמי פטור הא לא נח ומ"ל כשנח אחר כך חון לחרבע יחמייב דהא [מחניחין] נמי הכי משמע דלחמון לר' מאיר ורבנן: לר"מ דאמר *חזקין להשלים מחייב, לרבנן דאמרי אין חזקין להשלים לא מיחייב תניא נמי הכי זרק למעלה מעשרה והלכה ונחה ברוחב כל שהוא ר"מ מחייב ונחכמים פוטרין א"ר יהודה אמר רב תל המתלקט עשרה מתוך ארבע וזרק ונח על גביו חייב תנ"ה מבוי ששוה לתיכו ונעשה מדרון לרה"ר או שוה לרה"ר ונעשה מדרון לתוכו אותו מבוי אינו צריך לא לחי ולא קורה רבי חנינא בן גמליאל אומר תל המתלקט עשרה מתוך ארבע וזרק ונח על גביו חייב: **מתני'** *זרק לתוך ד' אמות ונתגלגל חוץ לד' אמות פטור, חוץ לד' אמות ונתגלגל לתוך ד' אמות חייב: **גמ'** והא לא נח! אמר ר' יוחנן *והוא שנח על גבי משהו **תניא נמי הכי** זרק חוץ לד' אמות ודחפתו הרוח והכניסתו ואע"פ שחזרה והוציאתו פטור, אחותו הרוח משהו אף על פי שחזרה **והכניסתו חייב** *אמר רבא *תוך ג' לרבנן צריך הנחה על גבי משהו יתיב מרימר וקאמר לה להא שמעתא אמר ליה רבינא למרימר לאו

אחותו הרוח משהו כו' · פי' שניכנסתו ע"ג קרקע לו לפי' בחויר כדפי' בקונט' דמכיסה לחיות הרוח כמונח על גבי משהו וגרלה דע"ג קרקע (ג) לפי' לר' יהודה דהייט רבנן דקחמר רבח לעיל מוחה (ג:) *)ולא בעינן כדפי' לעיל (דף פ:) ומיהו ק"ק דבסמוך מסקינן חיפכא דמתגלגל כיון דלחן סופו לנוח לו כמונח דמי מכל מקי כיון דסופו לנוח כמונח דמי וחזר ר"י לפרש דודאי רבי יהודה (ד) סיכא דבעי שמנוח סם כי שהוחה דפיקין לכל כהאוח דפרק בחרא דעירובין (ד' נז:) היה קורא בספר ולא בעי שמפול סם בעי ר' יהודה הגחה על גבי משהו ורבח קחמר דרבנן דר"ע לים להו קלוטה כמו שהוחה דמיח בשום מקום לפי' לעיל שמנוח סם לפיל ג' ולא ס"ל כבריימא דלעיל דקחני חוך ג' ד"ה חייב ולא סבר כבריימא דלהכא דקחני מחזקו הרוח משהו ומחניחין נמי משמע דלייני בנח משהו כדלחוקי ר' יוחנן דומיא דריש' דקחני חוך ד' לחמת פטור דלייני בשנח דלי לאו הכי לחמי מיפטר ורב חלקיה בר טוביה לחמר לעיל חוך שלשה ד"ה חייב חוקי מחניחין בדלא נח וריש' דקחני פטור מייני כגון שפסק כחו וממחת הרוח כמתגלגל חוך לחרבע:

*) ולא בעינן שנחה כדפי' לעיל ד"ה חיקון בין מתגלגל וכין חיקו מתגלגל כל"ל

גמ' ומין לד' · לא שנפל לחרע דח"כ לא לריכה למימר חלא שהרוח מגלגלחו מן החויר לחוך ד' לחמות: **גמ'** ופפ' **לא נח** · חון לד' ולחמי חוקין בחרה: **שנח ע"ג משהו** · שנמלד קלת וחל"כ מתגלגל **והוא הדין** לם לחזקו הרוח בחויר ועכבתו מעט ולחר כך הכניסתו דמקיש נמי שנחה לם בחוך ג' לוח · **ודחפתו הרוח** · בעוזו בחויר: **לחזקו משהו** · הרוח עכבתו במקומו מעט: **לרבנן** · דפליגי עליה דר"ע *בזורק מרה"י לרה"י וה"ר כ"ש שמלטע לדים להו קלוטה כמי שהוחה לם חימת בחוך ג' ומותח חלא לפיכך חוך ג' כוחלי דמי לגבי בור ש"ד ובעיקר חוליא סבנו שיש בה ספח ובעיקרא דחוליא נעבר הבור דה"ר כדחניא חרין עמוק עשרה ורחב ד' וז היא רה"י נמורה והניה ההוליא הוא ברה"ר מאי מי אמרינן עקירת ספח מסקינן מחיצה בהדי הדדי קא אחיגן ואי לא ומשיפה אם חמצי לומר כיון דבשעת עקירה לא מהיי עקר דה"ר לא מחייב אבל ז' הביחה השנית אם הבור עמוק עשרה שהוא רה"י נמורה ועקר חוליא מרה"ר ונחנה לחוכה ובנחינת החוליא לחוכו נחמעט הבור מעשרה מי אמרינן כיון דבשעת החחלת הנחה רה"י נמורה הוא מיחייב או דלמא כיון שבהנחת החוליא נסחלקה המחיצה ונחמעט הבור פטור*) ואקשינן הא לא נח ואי"ר יוחנן בדבילה שמינה שנו הלא כיון שעמד ברחוק ד' אמות מצוכצמות מן הכותל חוכ בכותל דבילה שמינה ונדבקה בכותל הרי מיעטה הדבילה הך' אמות שבינו ובין הכותל אעפ"כ הוא הכא נמי כיון שהציה החוליא בבור עמוק י' אע"פ שמיעטו החוליא והא חייב ופרקינן שאני התם דדבילה לא מבטל לה דהעמא אבל החוליא בטולי מבטל לה לגבי בור ויש לאחר

עקירה וחנחה נכנם לשקום פטור חייב או דלמא כיון דמשקום פטור הוא דקא אתיא פטור ופשטו ליה רבה ורב יוסף ואביי מתניחין היא הלא חראה חוליית הבור והסלע שנבחהין י', ורחבין ד' סכוונין הנותן על גבו חייב וכן הנטל מעל גבו חייב ואי אפשר הנותן והנטוש שאין מנביה משתי ויחבא ויצא למעלה מעשרה ואח"כ יורד ונח בחוליא או למעלה וכן הנוטל מעל גבו ומניה ברה"ר ואע"פ חייב ואקשינן עלייהו ולמעלה מתניחין בדבר דק כמו מחם דאשתר למשקילה ולאחוויי לא מהם נמי אי אפשר דלא מידלא פורחא והני מילי דחיות הן ושניא הא שמעתא פרדב דמיא כדבעינן לפרושי לקמן. אר"ר פיאשא בעו ד' יוחנן כותל ברה"ר גבוה עשרה ואינו רוחב ד' ומוקף כרמלית ועשאו רה"י חורק ונח על גביו מהו פ' כגון שהיה הכותל בכרמלית שכנגדו ועשה הכרמלית רה"י מי אמרינן הרי הכותל זה בחוקף וכיון שאין בו רחב ד' מקום פטור הוא או דלמא כיון שעשאו [רה"י] כמאן דמליא שאר ד"מ דמי ופשטינן כשהיה כותל לכרמלית מקום פטור היה והשתא דהוה ליה כותל רה"י כיון שנח כמאן דנח ברה"י דמי שאם זה הכותל הוא שעושה הכרמלית הוא רה"י כ"ש שיעשה הכותל הוא רה"י וכן אסר עולא ק"ו לאחרים נעשה מחיצה לעצמו לא כ"ש ומקשה בהאי מעמא: **בעי** ר' יוחנן בור ברה"ר עמוקה פ' ועקר חוליא מסנו שיש בה ספח ובעיקרא דחוליא נעבר הבור דה"ר כדחניא חרין עמוק עשרה ורחב ד' וז היא רה"י נמורה והניה ההוליא הוא ברה"ר מאי מי אמרינן עקירת ספח מסקינן מחיצה בהדי הדדי קא אחיגן ואי לא ומשיפה אם חמצי לומר כיון דבשעת עקירה לא מהיי עקר דה"ר לא מחייב אבל ז' הביחה השנית אם הבור עמוק עשרה שהוא רה"י נמורה ועקר חוליא מרה"ר ונחנה לחוכה ובנחינת החוליא לחוכו נחמעט הבור מעשרה מי אמרינן כיון דבשעת החחלת הנחה רה"י נמורה הוא מיחייב או דלמא כיון שבהנחת החוליא נסחלקה המחיצה ונחמעט הבור פטור*) ואקשינן הא לא נח ואי"ר יוחנן בדבילה שמינה שנו הלא כיון שעמד ברחוק ד' אמות מצוכצמות מן הכותל חוכ בכותל דבילה שמינה ונדבקה בכותל הרי מיעטה הדבילה הך' אמות שבינו ובין הכותל אעפ"כ הוא הכא נמי כיון שהציה החוליא בבור עמוק י' אע"פ שמיעטו החוליא והא חייב ופרקינן שאני התם דדבילה לא מבטל לה דהעמא אבל החוליא בטולי מבטל לה לגבי בור ויש לאחר

רבינו חננאל

אסקומה מאי היא ואוקימנא [באמקופת] כרמלית ואקשינן עלה סוף סוף איסורא דרבנן איכא ושנינן [כלית בה ד' על ד' וכו' יוחנן דאמר מקום שאין בו ד' על ד' מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו ה ש ת א דתנינן בחלית הבור והסלע פחות מכאן פטור אם הן פחות בגובה ואין פחות ברוחב הוא פטור אבל אשור ואם פחות ברוחב פטור ומותר בלבד שלא יחליף ודייקינן למה ליה למיתנא חולית הבור והסלע מסייעא ליה לר' יוחנן דאמר בור ותלליתו סצמרמין לעשרה והא דר' יוחנן בהמלא תפלין (ד' נמ) בענין בור ברשות הרבים ותלליתו נבוהה ' מפחים והיכי דמי בגון תל ברה"ר וחקק רה"ר מקצתו עשאו בור ומקצתו עשאו חוליא על הבור ואריעית הבור עם רה"ר שוה לו והבור עצמו נבוהה מרה"ר ותלליתו למעלה ממנו אם נבוה הבור ותלליתו שניהם יחדיו עשרה מפחים הרי הן מצטרפין ולמעלה מן התוליא רשות אחרת: ונרסינן בירושל' דקרק אחד א"ר יוחנן (העומד) [העמד] ר ה ח ל ו ל מצטרפין לארבעה והוא שהיה (העומד) [העמד] רובה עלהחלל והחלל והו פתיחת הבור (והעומד) [והעמד] הוא ר ח ב התוליא העומדת שהיא שפת הבור אם נמצא מן השפה אל השפה ד' מפחים אע"פ שיש הלל באמצע הרי הוא רה"ר כמו שפירשנו: **בעא** רב מרדכי מרכה עמוד ברה"ר גבוה ' ורחב ד' חורק וגח על גביו מהו פ' כגון שהיה הכותל בכרמלית ועשה הכרמלית רה"י מי אמרינן הרי הכותל זה בחוקף וכיון שאין בו רחב ד' מקום פטור הוא או דלמא כיון שעשאו [רה"י] כמאן דמליא שאר ד"מ דמי ופשטינן כשהיה כותל לכרמלית מקום פטור היה והשתא דהוה ליה כותל רה"י כיון שנח כמאן דנח ברה"י דמי שאם זה הכותל הוא שעושה הכרמלית הוא רה"י כ"ש שיעשה הכותל הוא רה"י וכן אסר עולא ק"ו לאחרים נעשה מחיצה לעצמו לא כ"ש ומקשה בהאי מעמא: **בעי** ר' יוחנן בור ברה"ר עמוקה פ' ועקר חוליא מסנו שיש בה ספח ובעיקרא דחוליא נעבר הבור דה"ר כדחניא חרין עמוק עשרה ורחב ד' וז היא רה"י נמורה והניה ההוליא הוא ברה"ר מאי מי אמרינן עקירת ספח מסקינן מחיצה בהדי הדדי קא אחיגן ואי לא ומשיפה אם חמצי לומר כיון דבשעת עקירה לא מהיי עקר דה"ר לא מחייב אבל ז' הביחה השנית אם הבור עמוק עשרה שהוא רה"י נמורה ועקר חוליא מרה"ר ונחנה לחוכה ובנחינת החוליא לחוכו נחמעט הבור מעשרה מי אמרינן כיון דבשעת החחלת הנחה רה"י נמורה הוא מיחייב או דלמא כיון שבהנחת החוליא נסחלקה המחיצה ונחמעט הבור פטור*) ואקשינן הא לא נח ואי"ר יוחנן בדבילה שמינה שנו הלא כיון שעמד ברחוק ד' אמות מצוכצמות מן הכותל חוכ בכותל דבילה שמינה ונדבקה בכותל הרי מיעטה הדבילה הך' אמות שבינו ובין הכותל אעפ"כ הוא הכא נמי כיון שהציה החוליא בבור עמוק י' אע"פ שמיעטו החוליא והא חייב ופרקינן שאני התם דדבילה לא מבטל לה דהעמא אבל החוליא בטולי מבטל לה לגבי בור ויש לאחר

*) ולא בעינן שנחה כדפי' לעיל ד"ה חיקון בין מתגלגל וכין חיקו מתגלגל כל"ל

הגהות הב"ח

(ג) רש"י ד"ה כ"ש וכו' דמבטל לה כתם לר' יוחנן דמיבעיא ליה חוליא מחלת פשיטא ליה כ"ל וכ"ל ג' (ג) חוס' ד"ה תמוחו וכו' ונלחה דע"ג קרקע. כ"כ פי' לפי' במתגלגל ולפי' לח מחוחו כרוח: (ג) בא"ד דלח בעינן כדפרי' לעיל. כ"כ בפי' המוניח יין דף פ ב"ה וכח לחמר: (ד) בא"ד כמי שהוחה דמיח בשום מקום דלפי' ס"ל כר"ע ס"ל. כ"כ בפי' המוניח יין דף פ ב"ה וכח לחמר: (ד) בא"ד כמי שהוחה דמיח בשום מקום דלפי' ס"ל כר"ע ס"ל.

גליון השי"ם

נמי מילקה במחלת: עיין בחיבוכ"ת לעיל ח ע"ל ד"ה רחבה שם: [עיין ג.]

לעיל דף כ: ג"ז שם פירוכין דף עמ: [מבול יום ס"ב מ"ה]

לעיל ז: ג:

[לעיל ז: וע"ש:]

ג"ז שם

ג"ז שם ס"ב וס"ג]

עושה מקום לרבעה וממלא · פירש בקונטרס טומאה מחיצות קטנות ואין נראה לר"ת ולר"י להא דמן בפרק כילד משתתפים (פירושן לקמן דף פז:) גזוזטרא שהיא למעלה מן המים אין ממלאין ממנה מים בשבת ולא"כ עצים לה מחיצה גבוה י' כי' הלא עושה מקום (ב) היינו שיהיה הזיז רחב לרבעה עופות כדי שלא יהיו המחיצות עצוויות לפחות מלרבע ולמלאן לשרי הכא בזיז כל שהוא לא תקשי למוקי התם כשאין הכותל עמוקים י' לי נמי התם נזריק שמא יעלה היס שירטון כלגזריין בפרק קמא דעירובין (לקמן דף מ·) אבל ספינה לעולם אין מהלכת בפחות מי' ולא שיך למגזר :

גמירי דאין ספינה מהלכת למטה מי' . והא דקאמר בפרק מי שהוציאוהו (עירובין דף מג·) מהלכת בנהר התם מיירי בספינה קטנה אבל הכא בספינות גדולות שמוענין לותן ביותר ובשקשות הרבה במים ואין מהלכות בפחות מי' ומיהו ג"ל דלמד הכלי שהולה בו ובשקוע במים הוי למעלה מי' דאי נמי שקוע במים הוי מחיצה גבוה י' :

ודילמא מורמת אית לה · פירש ר"ת דילמת יש מורמת לקרקע שמוך לספינה שהקרקע גבוה מם ואם יולית לך מם יהיה למטה מעשרה במקום מילואו כיון שהקרקע גבוה מם אבל רש"י דמפרש מורמת לספינה לא יתכן לומן ודילמת דגרסינן בכל הספרים וגרסינן והא מורמת אית לה : **בחן** בכרמלית לא גזרו לבון · והכי נמי משמע בפרק תוליו (לקמן דף קמח·) גבי האי מלן דסחי במיא כו' · וק"ל דבפרק כילד משתתפין (עירובין דף פח·) אמרי' גבי גזוזטרא שהיא למעלה מן המים לא שנו אלא למלאות אבל לשפוך אסור משום שהמים נדחין מכאן מון ללרבע אמות אלא למלא כאן בכרמלית אסור ים לומר דגזוזטרא פעמים שהיא סמוכה למקום שרה"י מהלכת וגזרו כאן בכרמלית משום כאן ברשות הרבים אבל בספינה לעולם הוי כאן בכרמלית לא גזרו :

רבי

לאו היינו מתני' וא"ר יוחנן והוא שנחת [א] ע"ג משתא"ל מהלכת קאמרת מהלכת לא אין סופו לנוח אבל האי כיון דסופו לנוח אע"ג דלא נח כמאן דנח דמי קמ"ל : **מתני'** *הזורק בים ארבע אמות פטור · *אם היה רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו הזורק לתוכו ד' אמות חייב , וכמה הוא רקק מים פחות מעשרה טפחים , רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו הזורק בתוכו ד' אמות חייב : **גמ'** א"ל ההוא מרבנן לרבא בשלמא הילוך-הילוך תרי זימני הא קמ"ל הילוך ע"י הדחק-שמיה הילוך תשמיש ע"י הדחק-לא שמיה תשמיש, אלא רקק-רקק תרי זימני למה לי·חד בימות החמה וחד בימות הגשמים **ואצריכי**·ראי תנא חדא ה"א ה"מ בימות החמה דעבידי אינשי דמסגי לאקורי נפשייהו אבל בימות הגשמים לא ואי אשמעינן בימות הגשמים דכיון דמיטנפי לא איכפת להו אבל בימות החמה לא אבא אמר אציטריך סד"א ה"מ היכא דלא הוי ד' אמות אבל היכא דהוי ד' אמות אקופי מקפי ליה רב אשי אמר איצטריך ס"ד אסינא ה"מ היכא דהוה ד' אבל היכא דלא הואי ארבעה מיפסעי פסעי ליה ואודא רב אשי לטעמיה דאמר רב אשי האי מאן דזריק ונח אגודא דגמלא מיחייב שתרי רבים בוקעין בו : **מתני'** הזורק מן הים ליבשה, ומן היבשה לים, ומן הים לספינה, ומן הספינה לים, ומן הספינה לחבירתה פטור. ספינות קשורות זו בזו מטלטלין מזו לזו אם אינן קשורות אע"פ שמוקפות אין מטלטלין מזו לזו : **גמ'** איתמר ספינה: רב הונא אמר מוציאין הימנה זיז כל שהוא וממלא רב חסדא - ורבה בר רב הונא אמרי *עושה מקום ארבעה וממלא, רב הונא אמר מוציא הימנה זיז כל שהוא וממלא קסבר כרמלית מצרעא משחינן ואוירא מקום פטור הוא וברין הוא דזיז נמי לא ליבעי אלא כי היכי דלית ליה היכרא רב חסדא ורבה בר רב הונא אמרי עושה מקום ארבעה וממלא, קסברי כרמלית משפת מיא משחינן *מיא-ארעא סמיכתא, אי לא עביד מקום ארבעה קא מטלטל מכרמלית לרה"י רב נחמן לרבה בר אבוה-ולרב הונא דאמר מוציא הימנה זיז כל שהוא וממלא זימנין דליכא עשרה וקא מטלטל מכרמלית לרה"י ? אמר ליה גמרינן דאין ספינה מהלכת בפחות מעשרה, והא מורשא אית לה ? אמר רב ספרא גשושי אזלי קמה רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר אבין: לרב חסדא-ולרבה בר רב הונא דאמרי עושה מקום ארבעה וממלא, שופכין דידיה היכי שדי להו, וכ"ת דשדי להו באותו מקום, מאיסי ליה ? דשדי להו ארפנא דספינה, והא איכא כרוז ? כרוז בכרמלית לא מהני, ולא תימא דתרויא ספינה אין מטלטלין לא מחוכה לים ולא מן הים לחוכה

רבי

דלית ליה היכרא רב חסדא ורבה בר רב הונא אמרי עושה מקום ארבעה וממלא, קסברי כרמלית משפת מיא משחינן *מיא-ארעא סמיכתא, אי לא עביד מקום ארבעה קא מטלטל מכרמלית לרה"י רב נחמן לרבה בר אבוה-ולרב הונא דאמר מוציא הימנה זיז כל שהוא וממלא זימנין דליכא עשרה וקא מטלטל מכרמלית לרה"י ? אמר ליה גמרינן דאין ספינה מהלכת בפחות מעשרה, והא מורשא אית לה ? אמר רב ספרא גשושי אזלי קמה רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר אבין: לרב חסדא-ולרבה בר רב הונא דאמרי עושה מקום ארבעה וממלא, שופכין דידיה היכי שדי להו, וכ"ת דשדי להו באותו מקום, מאיסי ליה ? דשדי להו ארפנא דספינה, והא איכא כרוז ? כרוז בכרמלית לא מהני, ולא תימא דתרויא ספינה אין מטלטלין לא מחוכה לים ולא מן הים לחוכה

רבי

גזרו, ומנא תימרא ? דתניא

ספינה · עגה : **וימנין דליכא** · במים עמוקה עשרה ולפי שמי מחזיקה משמינן כולה כרמלית היא : **גמירי מן ספינה מהלכת כו'** · דכל היכא דמגיע ספינה ולא מני 'מריבה' גדולה היא : **ופא מורמת אית לה גרסי'** · לקמן הספינה תולך ומגביה מן המים ותפילו (ב) היו המים פחותין מי' אין נוסמם שם ואם ממלא כגון לותו מקום מטלטל מכרמלית לרה"י : **גזוזטי תולי קמה** · בני חדם ממממים בכלונסות אם עומק המים ואין מניחין לילך הספינה אלא במקום עמוק שמא תמהר לילך ומסכון לחזר במקום מוסכה : **עושה לה מקום ד'** · אלמא כל המים כרמלית הן : **שופכי דידיה** · מים רעים כגון רחילת טסות וקטניות : **מפיקי ליה** · המים צימלא שוב דרך לותו מקום : **דשדי להו** · בכ"מ צילה על דופני הספינה והן יוכדין לים : **ופא מיכא כתו** · ניהי אלא זריק להדיח לים מיהו מכחו הן כאין ליס : עמוקה

מתני' **וכמה הוא רקק מים** · כמה עומקו דנימא לכתי רה"ר הוא ולא נעשה כרמלית · רקק גרסינן : **גמ' סילוך סילוך** · דנקט תרי זימני לרבות הכריס מהלכת בו אחד למימרא דאי אין רגילין להלך בו פעמים וכי רגילין להלך בו חייב ותע"ג דהילוך ע"י הדחק הוא ואחד להמעיטן דזוקא הילוך ע"י הדחק שמיה הילוך אבל תשמיש הרבים מהלכת בו אחת לשנה אפילו הכי חייב כגון גומת תמנה בריס ר"ח תע"ג דחזיא לאנשי כיה כומתה ושוכרת לא הוי תשמיש למיהוי ההוא גומא בה"ר כעמוד ט' שהרבים מכתפין עליו לתמרין בפ"ק דמחזין : להוי רה"ר : **לגמ רקק תרי זימני** · לה"ל-לתשמיעין הילוך על ידי הדחק לתריעא : **דלמ כוי ד' אמות** · רחב דלת טריחא להו מילתא לעבור בתוכו וטוח לעבור מלהקיף ולילך לרחבו שהוא כלה סם : **אבל פיבא כו'** · הלר חנית זימנא לתריעי הא : **ס"מ** · להוי ר"ה : **פיבא דהוי רחבו ד' אמות** · דלמו לוריחיה למפסעי דלמ עבדי בגויה : **מגודא דגמלא** · עלך שבגבר המוטל לרוחב הגבר כשהוא הלפים ומובלל מחבירו : **חייב** · ותע"ג לחיבא למיפסעו פסעי ולא מנחי כרעייהו עלה, חיבא טובא דעבדי עליה:

מתני' מן פיס ליבשה · מכרמלית לרה"י : **מן פיס לספינה** · מכרמלית לרה"י : **מטלטלין מזו לזו** · וגמרא פריך פמיטא : **שמוקפות** · סמוכות זו לזו כמו אין מקיפין שתי תבניות (בינה דף נב·) : **אין מטלטלין מזו לזו** · דמהפסק כרמלית מיפרכי מהדדי ואין מוקמין לה בגמרא שהספינות של שני בני לדם וע"י עירוב מטלטל מזו לזו הלכך כי מיפרכי ומפסקה כרמלית בעל עירוב : **גמ' ספינה** · המפרש בספינה בים : **מולין זיז כל שהוא** · מדופני הספינה על המים להיכר בעלמא כדמפרש ואזיל : **וממלא** · מן פיס ומכנים לספינה : **מקום ארבעה** · חלל ד' מוקף מחיצות קטנות ומחיצה תליה מתרת בתים : **כרמלים מערבא מסחינן** · ' על חויר שכחו חכמים לחיסור כרמלית כדלמרינן בפ"ק (דף ז·) ותוספת על ' מקרקעית היס מסחינן להו ואינה שהוא למעלה מי' ואפילו הן מים הוי מקום פטור הלכך בהיתירא קא עקיל להכהלה : **דלימני ליס סיכירא** · לכרמלית נמורה : **מרבע ממיכתא סיא** · וכל המים כרמלית הן : **ממיכתא** · עגה : **גמירי מן ספינה מהלכת כו'** : כמים עמוקה עשרה ואי נמי מלרבע מסחינן כולה כרמלית היא : **גמירי מן ספינה מהלכת כו'** · דכל היכא דמגיע ספינה ולא מני 'מריבה' גדולה היא : **ופא מורמת אית לה גרסי'** · לקמן הספינה תולך ומגביה מן המים ואפילו (ב) היו המים פחותין מי' אין נוסמם שם ואם ממלא כגון לותו מקום מטלטל מכרמלית לרה"י : **גזוזטי תולי קמה** · בני חדם ממממים בכלונסות אם עומק המים ואין מניחין לילך הספינה אלא במקום עמוק שמא תמהר לילך ומסכון לחזר במקום מוסכה : **עושה לה מקום ד'** · אלמא כל המים כרמלית הן : **שופכי דידיה** · מים רעים כגון רחילת טסות וקטניות : **מפיקי ליה** · המים צימלא שוב דרך לותו מקום : **דשדי להו** · בכ"מ צילה על דופני הספינה והן יוכדין לים : **ופא מיכא כתו** · ניהי אלא זריק להדיח לים מיהו מכחו הן כאין ליס :

רשות הרבים שעובדא דרך רקק מים

והקבר הגמ' לבפי לוי **רבינו חננאל** לשון המשנה

לומר דמסעמא בבור ופטור וון איבעיא לא אפשמא: בעי רבא זרק דף ע"ג יחידות כגון פרסקל בראש קנה דנעשה ה"י ואסרינן מאי קא מיבעיא ליה הנחת חפץ ועשיית מחיצה בהדי הדדי היינו בעיא דר' יוחנן דאיבעיא ולא אפשיטא אלא כי קא מיבעיא ליה לרבא כגון שזרק דף ויש על גביו חפץ ונח הדף על גבי יחידות והחפץ על גבי יחידות אסרינן אפי' זה בהנחת חפץ ובהנחתו נעשית מחיצה דסי או דלמא כיון דלא אפשר שלא מידלא החפץ שם ואח"כ יפול על הדף נמצא שנעשה מחיצה ואח"כ נותן החפץ עליו והויב ופלתה בתיקו : **אמר** רבא פשיטא לי זרק מים על גבי מים או שעקר מים מרה"י והניחן על גבי מים ברה"ר חייב דוו היא הנחתן זרק או שהניחו אנוו על גביהן ונח על גביהן לאו הנחה היא ופסור ואנו בכלי וכלי ע"ג המים לא אפשיטא שמן על גבי מים מלונתא דרבי יוחנן בן נורי ורבנן : **אמר** אביי בור ברה"ר עשוק עשרה ורחב ח' זרק לתוכה מחצלת חייב דעדיין חזרא רשותא היא אבל נתכוון להלקה בחצלת הוויין לזרו ב' בורות עמוקין עשרה ואין בכל אחד רחב ד' שרי משום דהחצלת מלהיות בכל אחד ד' ויצאו מתורת רה"י והרי הן מקום פטור והא דאביי פלינא אדר' יוחנן דהא ר' יוחנן בעי ליה העליא מבבלא מחיצתא או לא וכיון דתליא מיבעיא ליה מחצלת פשיטא ליה דודאי לא מבבלא מחיצתא ועדיין רה"י הוא ואפילו הפשיטא לא גזרו ליה רבנבבלא מחיצתא כ"ש תוליא דודאי מיבבלא-מלתא דמיבעיא ליה לר' יוחנן משמא לא אפשיטא ליה לאביי ומים בבור לא מסעמי לה ולא מבבלי מחיצות אבל פירות (שביבר השוטן) [שבבירה ושטין] בבור אם נתלכלום למעלי פסור דפירי מבבלי מחיצתא וה"ם דבבלי נמי מחיצתא אבל אי אצנעינהו לפירי בבור למהדר ולמיכל מיניהו לבתר הכי לא מסעמי בבור : **מתני'** הזורק ד' אמות בכותל אם נתכוון לזרוק למעלה מעשרה מסחים בבותל הרי הוא כזורק באויר והזורק באויר פטור ואם נתכוון למטה מי' מסחים בכותל הרי הוא כזורק בארץ והזרק בארץ ד' אמות חייב ואקשינן עלה הזורק למטה מי' מסחים חייב והא לא נח ואוקמא ר' יוחנן בזורק דבילה שמינה שיש בה להלוחית ונדבקת בכותל חייב שהרי נוספת מחשבתו באשר ניפורה גו היא הנחתה הא דאמר ר' חייא זרק למעלה מי' מסחים בכותל והלכה נחתה בחור שהוא מחלוקת ר' מאיר ורבנן . פירוש כגון שהיתה זה העזר עצמו כבובה י' מסחים ומקרקעית החור למטה עשרה מסחים מכוונים ואלו היה בזורד ד' על ד' דברי הכל כרה"י והחייב הזורק מרה"ר לתוכו ושבשתין בחור דלית ביה ד' על ד' ד' מאיר מבר כל כי האי גוונא תזקקין להשלים וכיון שיש בעובי הכותל לחזק ולהשלימו לחזיר היה ד' על ד' רואין בכוונת הלב כאלו תקוק הוא ויש בו ד' על ד' וחייב וה"א אם יש בחור הזה ד' על ד' [חייב] אבל לחזק ולהשלים אין תזקקין כי האי גוונא תקיקה בלבו אלא הרי הוא כבור גבוה י' מסחים ואינו רחב ד' שהזורק לתוכו פסור והא דר' מאיר וחכמים מפורש בפרק ג' דעירובין כיפה ר' מאיר מחייב בחזוזה וחכמים פוסרין ושאין שם יש ברגליה עשרה שחייבת אבר אביי הכל מודין אין ברגליה שלשה ולא כלום יש ברגליה ג' ואינה רחבה ד' ולא כלום הוא כי פליגי היכא דרחבה ד' ויש ברגליה ג' ואינה נבוה י' ויש בה לחזק ולהשליטה לעשרה דר"ם סבר תזקקין להשלים וחכמים סברי אין תזקקין להשלים וזה הוא (ביזה"כ) (בסוכה) פרק א' דתזקקין להשלים ומפורש נמי בפרק הזרוצא תפלין בעניין מפתח שהוא למעלה מעשרה . אסר אביי ש"מ סזה מחיצתא תלת וחדא מיניהו תזקקין להשלים : ירושלמי אם יש חור בכותל מחלוקת ר' מאיר וחכמים על רשות היחיד אפי' בבור של ר"ה דברי הכל אסור שהרי אין לו מחיצה ואם יש בו ד' על ד' בין אין בו את הזיזה את הכותל כנסום אלא כסתום . והך דרב חסדא דיקאת השבת דאסר נעץ קנה ברה"י וזרק וגח על גבי חייב אפי' בבור מאה אמה שרה"י שלה עולה עד לרקיע לא דמיא להא לא ליבעיא דמרבני ולא חלק רשות לעצמו בגובהו וכותל שהוא ברה"ר נח בחור שהוא למעלה מי' מסחים אבל דרב חסדא בעמוד ברה"י וזורק ברה"י ועקר אדם חפץ מרה"ר ונורק ברה"י למעלה ונח ע"ג עמוד שהוא ברה"י אפילו ע"ג ק' אמה חייב שבבר זרק מרה"ר להר"י וקא אמרי בה אמרי אביי ברה"י ע"ג לא פליגי כדרב חסדא והאי חור אם היה בתוך ד' לא חשיב לא ברה"ר ולא ברה"י אבל אי היה ברה"ר דמו והאי דתנן למפה מי' מסחים כזורק בארץ דקא סוכי ליה ר' יוחנן בדבילה שמינה איתיביה רבא לאביי מינה ולא אי ס"ד תורי רה"ר ברה"ר לשה לי לאוקמה בדבילה שמינה לוקמה בחור . ומנין משני ליה אביי שאני צרור וחפץ דעבירי דהדרי זמנין כשני ליה ר' יוחנן בדבילה דלית ביה חור ממאי מדקתני רישא למעלה מי' מסחים כזורק באויר ואי סלקא דעתך דאית ביה חור אמאי כזורק באויר לוקמא דנח בחור וכי תימא דלית ביה ד' והא רב יהודה אמר רב א"ר חייא על גבי חייב י' פי' אדם שעומד ברה"ר ועקר ברה"ר והניחו בתל זה כיון דקיי"ל נדר ברה"ר נבוה י' רחבו ד' זו היא ר"ה נמורה האי תל נמי רה"ר הוא והיכא דמי מחלקם בנן שצירו אחד עושר בניהו ד' מסחים מן הארץ כנדר והצד שבנגדו משופע כמ"ש כן וכמין כבש שמחוך ד' אמות בשיפוע המדרגה נבוה ועולה י' מסחים בנן זה ד' אמות י' מסחים הציור . אם נח החפץ הזורק על גובהו של תל זה שהוא נבוה י' מסחים

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והא מוקמת ואי ואתי' המים בן מחוץ :

(ב) תוס' ד"ה עושה עושה מקום תרגנשא הייט :

תגהות הגר"א

[א] בגמרא והוא שנח ע"ג מסחי. כ"כ ג"כ והוא שנח מבבו :

גליון השים

תוס' ד"ה נמירי ומיהו ס"ל. עיין מג"א סימן רמח סק"ו כיתור המחבר דבכי תוספות מע :

[ניסן מ.]

[ניסן מ.]

עמוק · הספינה : **עשרה** · לתוכה דהוה רשות היחיד : **ואין גבוה** · שפחה ו' מן המים כגון שמוקפת כמים מטובד מטלה : **מטלטלים מעוכב ליס** · דרך דופטמים כגון שופכין כדמפרש וחזיל לכתו בכרמלית לא גזרו : **אבל לא מן הים לתוכה** · דאין תצמים מן הים לתוכה דרך דפטת שאם ימלא ויצליך על הדפטת ירדו לקרקעית הספינה ולהכי נקט עמוקה ו' דאי אינה עמוקה ו' היל גופה כרמלית ומטלטל להדיא לקח מן הים לתוכה ואין גבוהה עמי (ג) ו' דוקא נקט דאי גבוהה ' מותר לטלטל מן הים לתוכה דמכרמלית להרמ"י דרך מקום פטור קא מטלטל לרניך להגביה לת ידו למעלה מי' ואע"ג דברשות דאוריימתא מרמ"י כרמלית מיהיי, ככה"ג (לעיל דף ה:) כרמלית מיהת דרכנן היא ולא גזור : **אלא נאו נאו מחובה** · שופך אופיים על תוזה ואן יוכלין דרך דפטתיה ליס : **בילמא** · ספיטת קטנה וקלרות מלמטה עד כמוזו של סכין שקורין קוייט"ר : **אין מטלטלין בכותו** · דלמא רמ"י ניחוה שאין כרמתן לרבע מלמטה לפיכך אין מחיוסיהן מחיוס : **ונא ממרן אנא** · בשקלה שלהן גבוה שלש טפחים רחב ד' למטה בעוד שלא הגביה ג' מקרקעיתו ואפי' יש ברחבו ' גובה לת מטחרי לכיון דתחתוטת לאו מחילה ניהו הוא ליה תלויה : **אבל יש בשפוח מג' גוסס רוחב ד'** · שעד שלא הגביהו ג' הרחיבו ד' הרי הן כמי שקרקעיתן עולה עד כאן ומחיוסיהן מחיוס : **מוכיבי** · ערבה דקה : **ומי מלינסו** · עד מקום רחבן הרי הן כשרות לטלטל אם יש משפת רוחבן ולמעלה ו' : **ולימא גוד אחית** · מכנגד מדת רחבן העליון ולמטה בגובהו והכנה תין רחב הערבה תלת טפחים ומלמלי מקיפות לת הכנה והוו להו היקף המחיות מן הקרקע ולמעלה לפויים רמ"י ואם זרק מרה"ר ונח על גבו חייב : **ומפו כפ** · יש שמעין בדבר להכריע ולומר שר' חייא לחמר : **ותכמיס פוסרין** · תלמוד לת לחמרי גוד אחית להתיר מחילה תלויה : **ואם לא תיסברא** · לחמרי' כה"ג : **ואין בעיקרו** · רחב ד' : **ויש בקצר שלו ג' ורוק ונח על גבי חייב** · לוחמו קצר של עיקרו שלוחו רחב ד' יש בו גובה ג' והייט רבותא דליכת למימר לבוד ממקום שלבה רחבו לקרקע תפ"ה הוי רה"י : **דלמרי גוד אחית מחילה** · סביב מחיוסיהם מכנגד רחבה ולמטה כלילו הוא כולו קוה : **פ"ג** · בביציאת דמיכן נמי נימא גוד אחית : **מידי אחיית אחית בני** · לחבי לחמר לה לברי יוסף דהא דאמייתי רבינא (ג) לחכמים פוטרים לשם רבי' היא לכתן דתקרקע דקפטרי רבנן : **אחות דהוית מחילה אחילה** · מלמטה בתרן תחת מחיוסת הטרסקל שהם פשוטות להלן מן הקנה לכל לד ובקיעת מעכבת מלמיטר גוד אחית שהרי עוברין תחתיה לבל בספינה ליכת בקיעת גדיים שתין לך עובר תחתיהן וכן בעמוד תין דרך להתחבך בו ולעבור תחת שיפועו שלוח מעט : **בקיעת דגים לא שמה בקיעה** · לפי שתין גרלין : **כמורכב** · שדרך להיות בה מחיוסת שנפלו מתחיהן ולימתים מלמעלה ותלויות : **מהו שמחיר** · לטלטל בחורבה שלת תהא כפרולא לרה"ר :

ר' יהודה אומר עמוקה עשרה *ואין גבוהה עשרה מְטַלְטְלִין מֵחוֹבֵה לַיָּם אבל לא מן הים לחוֹבה מ"ש מן הים לתוכה דלא ,דקא מטלטלין מברמלית לדה"י,מחוכה לים נמי קמטלטל מרשות היחיד לכרמלית ,אלא לאו אחודה וש"מ *כחו בברמלית לא גזרו, ש"מ.אמר רב הונא ב הני *ביצאתא דמישן אין מטלטלין בהן אלא בארבעה[לא אמרן אלא שאין בפחות משלשה ארבעה אבל יש בפחות מג' ארבעה,לית לן בה ואי מלינהו קני ואורבני לית לן בה]מתקיף לה רב נחמן ולימא גוד אחית מחיצתא מי לא *תניא[ר' יוסי בר' יהודה אומר נעץ קנה ברה"ר ובראשו מרסקל וזרק ונח על גביו - חייב אלמא אמרינן גוד אחית מחיצתא ה"נ נימא גוד אחית מחיצתא? מתקיף לה רב יוסף ולא שמיעא להו להא דאמר רב יהודה אמר רב וממו בה משום רבי חייא ותני עלה [והכמים פוטרין]? אמר ליה אביי ואת לא תסברא והתניא [ד]עמוד ברה"ר גבוה עשרה ורחב ד' *ויש בקצר שלו ג' ורוק ונח על גבי חייב [אלמא] אמרינן גוד אחית מחיצתא הכא נמי גוד אחית מחיצתא אדיא החם דוייא ליה *מחיצה שהגדיים בוקעין בה, הכא הויא ליה *מחיצה שאין הגדיים בוקעין בה אלא רב אחא בריה דרב אחא אמר אשי גבי ספינה נמי הא איכא בקיעת דגים אלא בקיעת דגים לא שמיה בקיעה, ומנא תימרא: *דבעא מיניה רבי טבלא *מרבנן) מחיצה תלויה מהו שתחזיר בחורבה וא"ל אין מחיצה תלויה מחזרת אלא

רבי יהודה אומר עמוקה ' ואין גבוהה ' מטלטלין מתוכה ליס· וא"ת היכי מייתי סייעתא מדרבי יהודה כיון דרבנן פליגי עליה ותו"י דבהא לת פליגי אלת בעמוקה ' וגבוה ' דרבנן סברי דמכרמלית לרה"י דרך מקום פטור אסור לטלטל דרבנן וכו'

פשיטא לימא רבה לית ליה גזירת כו' · השתא ס"ד דמיירי שפתי הספיטות על גבי לחם ולהכי פ"ד קשורות הן מטלטלין דגזירה שמא יפול החפץ לא המים ומטלטל מרס"י לכרמלית ולחי לחתויי לח"ג דלעיל גבי ג' כתים (דף מ:) לח גזרינן דילמא לחי לחתויי הכא בספיטות לח"פ שחין עיזודות להיות שם לח יהא עירוב קמ"ל דמהני ועוד מפרש ר"י דמעיקרא כמי הוה ליה בספיטות על גבי גבי לחם ועי"ש עירוב קאמר דמטלטלין מזו לזו ולח"פ פריך פשיטא דמהני עירוב ולהכי בשלח קשורות הן מטלטלין דלא מהני החם עירוב ומסיק לא נגרסה לעיל ומטלטל ולפילו בפסקו היו חזקה ומקשה כדמיכתיב ט': **נפסקו** נלחמו ולא דמי לעירב דרך הפתח ומפתח דלחמר רב הונא וכ"ש יהודה בספ"ק דעירובין(דף יז:) דבבת הוחיל והוחרה הוחרה להכח היו דנפסקו הוי כלילו הוי רה"ר ביניהם ולח עירבו ג' בתים (ביניהם) ונפל הלחמני ועבדה רה"ר פשיטח דלח לחריך הוחיל והוחרה הוחרה: **בי** לימחר דרב נחמן חמוד לימחר · והח דקחני חזרו להיחדן הרחשון לף בחוד לח נגמרי חזרו להיחדן הרחשון לטלטל לחח לילו רה"ר לחוריימח ומיהו לספיטות לח ח"ם בבלח חזרו ומקשה רה"ר הוח בחילת ערוב לחזרו לח בטלטל כ"ם בחילה זו בחילה עבויה לחח להחדר עירוב כבחילה דהוח בחילה ומסיפח דקחני בכל בחילה בבבח כו' פריך לר"ש והיח דכל גגות (עירובין דף נב:) כולהו בבין שחי חלרות שבכל לחילו בחוכה לחמר בחילה בחילה בחילה

מתני' הזורק . כשהוא שבת : **מאחר שזרקו** . הלכך מידו ועקרו שבשעה : **קלטה אחר** . קס"ד לאחר שנזכר זה קלטה אחר הוו להו שנים שבשעה וכגון (ה) שבעבור ממקומו וקבלו שקלטה כלב כפיו ללא הויא כאחה דבעינן מקום ד' פטור : **גמ'** **ופרכינן מה נאמר** . לקמן ד' ברה"ר חייב **ותני** בעי' דנזכר בין עקירה להנחה והא קתני סיפא זה הכלל כו' : **סיפא** . לקמי עד שבשת תחלתן וסופן שגגה : **לחתן ללכתא ומיבעי ליה** . לכתת עץ קטן שכפול רשמו ולריך לחמורים עשרים שהרי אין מחזיקין אותו בשני המקצים שהדרוזים תלויין בהן משני צידי החמור ומחבירים בו הדרוזים שיחזיק זה לפת זה : **ופשיטא** . הכל כלומר לא מיתוקמא סיפא ללא כזורק לכתת הקשור בחבל קטן כדרכו ואוחז החבל בידו ובשבזר היה בידו לחתן לכתת ועשבים ולריקה שהיה בידו ללכתא ללא שנעשה הלכך מחילתו שוגג וסופו מזיד ופטור : **חבל** זרק גדול וחפץ שבשמיר תלוי בידו לעשבים ולריקה שבידו לחתוך דקתני **על גב** לגזבר לא מיפטר מחטאת אלא ב"ש **ופרכינן לכתת ומיבעי ליה** . ולפילו כולה מילתא שוגג לא מיבעי ליה לחתן בחל זריקה : **כגון שנתכוין לעשות מכורה** . בתחלתו כשגגת שבת וזכר עד שלא נעשית החבורה ולעשות בלכתת ומיבעי וכגון שנתכוין לעשות חבורה כו' דהאי מקום שזירקה הוא דמיפטר שהיה בידו להחזיר נמלא סופו זהן הא לא נזכר חייב **ותני** דלעגדן בידו דחיובים לאו מקום זריקה הוא אלא מקום מבורה : **הא כאידך קתני** . במתניתין והא הכלל ע"כ למילתא לחרנ"ל אמת : **אלא אמר רבא** . ה"ה כשהיה בידו להחזיר נמלא שבת ראשון שנזכר ד' לעשות חבורה בין באדם בבהמה ונזכר עד שלא נעשית חבורה פטור **זה הכלל כל חייבי חטאות כו' : איתמר ישתי אמות בשוגג , שתי אמות במזיד , שתי אמות בשוגג : רבה אמר פטור רבא אמר חייב - רבה אמר פטור אפילו לרבן גמליאל דאמר אין ידיעה לחצי שיעור התם הוא דכי קא גמר שיעורא , בשוגג קא גמר אבל הכא דבמזיד לא , ובמאי אי בזורק , שוגג הוא , אלא במעביר דרבה אמר חייב ואפילו לרבנן דאמרי יש ידיעה לחצי שיעור התם הוא דבידו אבל הכא דאין בידו לא , ובמאי , אי במעביר הרי "בידו" ואלא בזורק . אמר רבה זרק ונחה בפי הכלב או בפי הכבשן וחיב והאמן חתן קלטה אחר או קלטה הכלב או שנשרפה פטורה דלא מכוין הכא דקא מכוין אמר רב ביבי בר אביי אף אנן נמי תנינא יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חמאות ואשם אחד : הטמא שאכל חלב והוא נותר מן המוקדשין ביוה"כ רבי מאיר אומר אף אם היתה שבת והוציאו [בפיו] חייב אמרו לו אינו מן השם ואמאי הא אין דרך הוצאה בכך אלא כיון דקא מכוין , מחשבתו משויא ליה מקום , הכא נמי כיון דקא מכוין מחשבתו משויא ליה מקום :**

מתני' הזורק ונזכר מאחר שיצתה מידו קלטה אחר קלטה כלב או שנשרפה פטור זרק לעשות חבורה בין באדם ובין בבהמה ונזכר עד שלא נעשית חבורה פטור *זה הכלל כל חייבי חטאות אינן חייבין עד שתהא תחלתן וסופן שגגה , תחלתן שגגה וסופן זדון , תחילתן זדון וסופן שגגה פטורין עד שתהא תחילתן וסופן שגגה : **גמ'** **הא** נחה **לכל חייבי חטאות אינן חייבין עד שתהא תחלתן וסופן שגגה אמר רב כהנא סיפא אתאן ללכתא , ומתנא לכתת ומתנא אזנקן בידו הוא! כגון שנתכוין לעשות חבורה , הא נמי תנינא הזורק לעשות חבורה בין באדם בין בבהמה ונזכר עד שלא נעשית חבורה פטורה אלא אמר רבא במעביר , והא "זה הכלל" דקתני אוריקה קתני ? אלא אמר רבא תרתי קתני : הזורק ונזכר מאחר שיצתה מידו אין בידו לא נזכר וקלטה אחר או קלטה כלב או שנשרפה פטור כל אשי אמר חסורי מחסרא והכי קתני הזורק ונזכר מאחר שיצתה מידו קלטה אחר או קלטה כלב או שנשרפה פטור הא נחה חייב בר"א שחזר ושכח אבל לא חזר ושכח פטור שבל חייבי חטאות אינן חייבין עד שתהא תחלתן וסופן שגגה : זה הכלל כל חייבי חטאות כו' : איתמר ישתי אמות בשוגג , שתי אמות במזיד , שתי אמות בשוגג : רבה אמר פטור רבא אמר חייב - רבה אמר פטור אפילו לרבן גמליאל *דאמר אין ידיעה לחצי שיעור התם הוא דכי קא גמר שיעורא , בשוגג קא גמר אבל הכא דבמזיד לא , ובמאי ! אי בזורק , שוגג הוא , אלא במעביר דרבה אמר חייב ואפילו לרבנן דאמרי יש ידיעה לחצי שיעור התם הוא דבידו אבל הכא דאין בידו לא , ובמאי , אי במעביר הרי "בידו" ואלא בזורק . *אמר רבה זרק ונחה בפי הכלב או בפי הכבשן וחיב והאמן חתן קלטה אחר או קלטה הכלב או שנשרפה פטורה דלא מכוין הכא דקא מכוין אמר רב ביבי בר אביי אף אנן נמי תנינא *יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חמאות ואשם אחד : הטמא שאכל חלב והוא נותר מן המוקדשין ביוה"כ רבי מאיר אומר אף אם היתה שבת והוציאו [בפיו] חייב אמרו לו אינו מן השם ואמאי הא אין דרך הוצאה בכך אלא כיון דקא מכוין , מחשבתו משויא ליה מקום , הכא נמי כיון דקא מכוין מחשבתו משויא ליה מקום :**

הדרן עלך הזורק

סיפא לחתן ללכתת ומיבעי ליה . לכל ריש מיירי בלא לכתת ומיבעי ליה : **וה"ק** לפילו בלא נזכר פטור לכתת ומיבעי ליה : **והא** דקתני נזכר פטור כיון שקלטה כלב או נשרפה פטור מקום ללא נחה הא נחה חייב : **אלא** אמר רבא במעביר . **והאמן** לחבורה לחייבי בלכתת ומיבעי ליה : **ורבי** לא סבר כרבא דאמר מעביר בלא נחה חייב ואין ר"ש יודע למה הוצרך להשמיענו שהיה לחבורה מה לי חבורה מה לי מעביר וכן לרבה דקאמר מתני' קתני אמאי תנא שהיה לחבורה כיון דתנא הזורק וזכר פטור ה"ק בחבורה דמ"ש : **רב** אמר אמר חסורי מחסרא הכי . לין זה ממש חסורי מחסרא דמשמה כמו שהיה שניה יש לפרש כן ללא כדי לפרשה קאמר בלשון חסורי : **ובמאי** לי בזורק שוגג הוא. תע"ג לכי גמר מיעוטיה במזיד גמר מ"מ כיון דבתחילה זריקה הוי שוגג ואין יכול להחזירה ובהאחה כמי שוגג הוא מקיש כלילו מתחלה ועד סוף הויא חדא שגגה :

אמר רבה זרק בפי כלב . ע"ג ומתה בפי כלב דמתה משמע מעלמה כדמ"ר יוחנן בפ"ק (לעיל דף כ:) זרק חפץ ומת לתוך ידו של חבירו חייב ומסיק דקמ"ל לף על גב דלא לחתצניה לידיה הכא מסיק דקא מכוין ומחשבתו משויא ליה מקום :

רבי מחיר לומר לם היתה שבת והוליאו בפיו כו' . פי' בקונטרס דלהכי נקט לם היתה שבת דמשום יום"ב לא מיחייב לחין . עירוב והוצאה ליום"ב ולא היתה שבת כדאמרינן בפרק כל כתבי (שבת דף פו.) דלמ"ד לא נזרו רבנן בכרמלית לא נזרו רבנן בכרמלית ושניהן שבותו בכרמלי' לא נזרו רבנן ומכא תימרא דכתו בכרמלית לא נזרו רבנן דתניא ספינה שבים ר' יהודה אומר עמוקה י' ואינה גבוהה י' מפלשלין מחוכה לים אבל לא מן הים לתוכה ואוקימנא להאי דתני מפלשלין מחוכה לים לל תוכה של ספינה שהן דפני הספינה י"ם כתו בכרמלית לא נזרו רבנן פי' עמוקה י' ואינה גבוהה י' בגון שנשתקעו מחציתה בים וכשאתה מודד עמוקה של ספינה מבפנים הרי זה מפחים ושעמים יותר אבל משפת הים ולמעלה עד שפת הספינה כיון שנשתקעו מקצת מחציתה בים לא הרי גבוהה י' ונמצאת הספינה רה"י והים כרמלית לפיכך הוצאה מן הספינה דרך כתו לא נזרו רבנן אבל להכניס ולא אפשר דרך כתו לא שרו :

ירושלמי א"ר אבין למה מן הים לתוכה אשור מפני הסכנה אמר רב הונא הני ביציאתה דמישון מפלשלין בהן אלא בד' אמות ' פי' ביציאתה ספינות קטנות העשויות לשמש בהן הגדולות כי כשבאות להיכנס בגמל מהלכות למניעה ורואין הקלה הסים אם לאו ואם רואין כי קלו הסים משליכין העוגנים בים שהן ברזילים [נדולים] ומעמידין אותה

הדרן עלך הזורק

שם ועוד עשויות לצאת בהם בני הספינה ליבשה וליכנס בהן ולפעון ולפרק האוניתיקי שבה ומתוך שהן קלות ומהלכות על ביצית הסים לשיכך הם נקראות ביציתא : **מישן** . שם מקום ונרסינן בהסוכר את הספינה מבר את ביציית סימכום אומר מבר את הדונית ואמר רבא הביצית והדונית חדא מלתא היא ומפני שמישן הוא מקום אנשי שם עושין ביציית להלך בהן באגמים ויש להן דפנות שהן מחיצותיה וקרקעיתה עשויה נסרים נסרים וביניהם חלל ומי הים והנהר נכנסין בה . והישבים בה כמו בתים יושבין ועושין אותה כך שאפי' אם תתהפך על פניה אינה נשבעת לעולם . ואמר רב הונא כיון שהיא פרוצה כברלית דינה ואין מפלשלין בה בשבת אלא בארבע ולא אמרו אלא בזמן שאין בה נסר לנסר הלל פחות מג' טפחים . אבל יש בין נסר לנסר הלל פחות מג' טפחים . דכל פחות מג' טפחים כיון דכל פחות מג' טפחים כאילו אין ביניהם כלום הרי הוא כנסר אחד ומותר לפלשל בה אפי' לרבן גמליאל דאמר אין ידיעה לחצי שיעור . בפוף פ' הכונה (דף קה) חלק רבן גמליאל עם החכמים בכותב ב' אותיות בג' העלמות ובגמ' נרסי כמאי קמיפלגי רבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור וכבר ג' ראשונו אינתי בפרק כלל גדול (דף קכ) : אמר רב ביבי בר אביי אף אנן נמי תנינא יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואשם אחד ומשכחת לה במסכת כריתות בפרק אמרו לו אכלת חלב (דף יג) פי' ד' חטאות בגוי על עיקר המשנה שבתחלת זו המסכת ' ליו כריתות בתורה ואלו הן ממא שאכל את הקדש והאוכל חלב דם ונותר ופיגול והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים כו' ואמרו על אלו חייבין על זרונן כרת ועל שגגתן חטאת . יש שאכל חלב והוא נותר מן המוקדשים ביום הכפורים חייב חטאת משום ממא שאכל את הקדש ד חטאת [חלב חטאת משום אוכל נותר חטאת] משום אוכל ביום הכפורים הרי ד' חטאות וחייב אשם מעילות כמשה"כ (ויקל ה) נפש כי תמעול מעל בה' וחטאה בשגגה וכדאתן (מעילה דף יח) הנהנה שוה פרוטה מן ההקדש מעל ואילו היה סרור ואכל את הקדש בשגגה נתחייב אשם מעילות :

ארך ולא נח

תחילתו בשגגה ונזכר לפני סיום המלאכה

ידיעה לחצי שיעור

רבינו חננאל

מקום נמוך פחות מי' ומקום גבוה י' שפחים אין מעבירין אותה אלא מחיורין אותה לדרך אחרת . תוב מקשה להני דאמרי עושה מקום ד' כמו שאמרנו כאן תיבה פתוחה או סל פתוחה וכיוצא בהן ומסלא ואע"ג דליכא משפח מיא י' שפחים שיהכין דספינה להיכי שרי להו כלומר שיפכין שצריך לשופכן כגון מי רגלים וכיוצא בהן היכא שפיך לרה וכי תימא באותו מקום (שפשהו ד' הוא מסלא אלא ה ס י ם) [שפשהו למלא בו המים] הוא שפך שופכין לשם הא קא מיפאסי ליה פיא . ומשני שרי להתן ברוחן של ספינה שהיא מכלל ד"ה ואע"ג דשותתין ואולי מדפני ונתתני לים. כל כי האי גוונא כתו בכרמלית לא נזרו רבנן ונרסינן בפרק' אליעזר דתולין אמר רב יהודה האי מאן דמחי בסיא דנהרא בשבתא ניגנב נפשיה וניפסק דאי לא קמסיק מיא מכרמלית לרה"י והוא הספינה סוף סוף כי נחית למיסחי קא מחי להו למיא ונמצא מפלשל בכרמלית ושניהן שבותו בכרמלי' לא נזרו רבנן ומכא תימרא דכתו בכרמלית לא נזרו רבנן דתניא ספינה שבים ר' יהודה אומר עמוקה י' ואינה גבוהה י' מפלשלין מחוכה לים אבל לא מן הים לתוכה ואוקימנא להאי דתני מפלשלין מחוכה לים לל תוכה של ספינה שהן דפני הספינה י"ם כתו בכרמלית לא נזרו רבנן פי' עמוקה י' ואינה גבוהה י' בגון שנשתקעו מחציתה בים וכשאתה מודד עמוקה של ספינה מבפנים הרי זה מפחים ושעמים יותר אבל משפת הים ולמעלה עד שפת הספינה כיון שנשתקעו מקצת מחציתה בים לא הרי גבוהה י' ונמצאת הספינה רה"י והים כרמלית לפיכך הוצאה מן הספינה דרך כתו לא נזרו רבנן אבל להכניס ולא אפשר דרך כתו לא שרו :

רב נסים גאון

אפי' לרבן גמליאל דאמר אין ידיעה לחצי שיעור . בפוף פ' הכונה (דף קה) חלק רבן גמליאל עם החכמים בכותב ב' אותיות בג' העלמות ובגמ' נרסי כמאי קמיפלגי רבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור וכבר ג' ראשונו אינתי בפרק כלל גדול (דף קכ) : אמר רב ביבי בר אביי אף אנן נמי תנינא יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואשם אחד ומשכחת לה במסכת כריתות בפרק אמרו לו אכלת חלב (דף יג) פי' ד' חטאות בגוי על עיקר המשנה שבתחלת זו המסכת ' ליו כריתות בתורה ואלו הן ממא שאכל את הקדש והאוכל חלב דם ונותר ופיגול והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים כו' ואמרו על אלו חייבין על זרונן כרת ועל שגגתן חטאת . יש שאכל חלב והוא נותר מן המוקדשים ביום הכפורים חייב חטאת משום ממא שאכל את הקדש ד חטאות [חלב חטאת משום אוכל נותר חטאת] משום אוכל ביום הכפורים הרי ד' חטאות וחייב אשם מעילות כמשה"כ (ויקל ה) נפש כי תמעול מעל בה' וחטאה בשגגה וכדאתן (מעילה דף יח) הנהנה שוה פרוטה מן ההקדש מעל ואילו היה סרור ואכל את הקדש בשגגה נתחייב אשם מעילות :

לעיל ד.

** שאילת מפתח : האם הפשוי דנזכר - אי - נזה משום משום דלא - נזה

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה קלטה אחר וכו' וכגון . כ"ב ע"ב כתף ה סוף ע"ש :

* שבדין פוטל מחשאת

** לאחי אחיני

[ועיין תוס' לעיל ד: ד"ה עד שלא נעשית החבורה ולעולם בלכתת ומיבעי וכגון שנתכוין לעשות חבורה כו' דהאי מקום שזירקה הוא דמיפטר שהיה בידו להחזיר נמלא סופו זהן הא לא נזכר חייב ותע"ג דלעגדן בידו דחיובים לאו מקום זריקה הוא אלא מקום מבורה : **הא כאידך קתני** . במתניתין והא הכלל ע"כ למילתא לחרנ"ל אמת : **אלא אמר רבא** . ה"ה כשהיה בידו להחזיר נמלא שבת ראשון שנזכר ד' לעשות חבורה בין באדם בבהמה ונזכר עד שלא נעשית חבורה פטור **זה הכלל כל חייבי חטאות כו' : איתמר ישתי אמות בשוגג , שתי אמות במזיד , שתי אמות בשוגג : רבה אמר פטור רבא אמר חייב - רבה אמר פטור אפילו לרבן גמליאל דאמר אין ידיעה לחצי שיעור התם הוא דכי קא גמר שיעורא , בשוגג קא גמר אבל הכא דבמזיד לא , ובמאי ! אי בזורק , שוגג הוא , אלא במעביר דרבה אמר חייב ואפילו לרבנן דאמרי יש ידיעה לחצי שיעור התם הוא דבידו אבל הכא דאין בידו לא , ובמאי , אי במעביר הרי "בידו" ואלא בזורק . *אמר רבה זרק ונחה בפי הכלב או בפי הכבשן וחיב והאמן חתן קלטה אחר או קלטה הכלב או שנשרפה פטורה דלא מכוין הכא דקא מכוין אמר רב ביבי בר אביי אף אנן נמי תנינא *יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חמאות ואשם אחד : הטמא שאכל חלב והוא נותר מן המוקדשין ביוה"כ רבי מאיר אומר אף אם היתה שבת והוציאו [בפיו] חייב אמרו לו אינו מן השם ואמאי הא אין דרך הוצאה בכך אלא כיון דקא מכוין , מחשבתו משויא ליה מקום , הכא נמי כיון דקא מכוין מחשבתו משויא ליה מקום :]

[ע"ל רבא] **לכל זורק לף מיפטר בזכירה : ופה כי קתני "זה הכלל" לזוריקה קתני לה .** לחיובי לעיל מיניה בזורק לעשות מבורה ולו סתם זורק לף מיפטר בזכירה , היכי מתני בשוגג ומזיד לעולם בזכר ושכח אבל לא זכר כלל ולא שכח לא מיפטר בזכירה : **ופה

הבונה: לריך ליתן טעם למאי תני בונה לאחר זריקה ונאולאה*: **מכה** בפטיש. פי' בקונטרס שמפוצץ בו אם הסלע לאחר שמכה וחין נרחה לר"ש דכשמכן לח הוה בנין לכנים ולח שכיח תנח נמר מלחכה לכלים דהוה כמשכן ונקע מכה בפטיש לחבן ללח הוה במשכן חלח נרחה לר"ש דהאי מכה בפטיש הייט מכוח לחרון שמכה על ככי: בשבת בשעת גמר מלאכה: **כל** שאות למאי מזי. דוקא ככה ליעטרך לפרושי דהוה לכוותיה במשכן משום דלח חשיב בנין כל שהוח לכל מוניח ליעטן ופלפלח כל שהוח שברת הוח למידחיי: **הבי** גרסינן המלדד לח החבן חייב. ול"ג משום מכה בפטיש דבמשכנא מוקי לה בחמלה דלח חייך לח מכה בפטיש

הבונה כמה יבנה וידא חייב? "הבונה כל שהוא, והמסתת והמכה: בפטיש ובמעצד (ה) *הקודח כל שהוא חייב זה הכלל כל העושה מלאכה ומלאכתו מתקיימת בשבת חייב (וכן) רשב"ג אומר אף המכה בקורנס על הסדן בשעת מלאכה חייב מפני שהוא כמתקן מלאכה: **גמ'** כל שהוא למאי חזיא? אי"ר ירמיה משכ"ל עני חפר גומא להצניע בה פרוטותיו רבוותה גבי משכן שבן תופרי יריעות חופרין גומא להצניע בה מחטיהן, אביי אמר כיון דמשתכי לא עבדי הכי אלא משכ"ל עני עושה פיסקוטי כירה קטנה לשפות עלית קדירה קטנה רבוותה גבי משכן מבשלי סמנין לצבוע יריעות שחסרה מלאכתן עושין פיסקוטי כירה קטנה לשפות עליה יורה קטנה רב אחא בר יעקב אמר *אין ענויות במקום עשירות אלא משכ"ב בעה"ב שיש לו נקב בבירתו וסותמו רבוותה גבי משכן שכן קרש שנפלה בו דרנא מטיף לתוכה אבר וסותמו. אמר שמואל "המצדד את האבן חייב מיתיבי "אחד נותן את האבן ואחד נותן את הטיט הנותן את הטיט חייב (א) ולימעמיך אימא סיפא רבי יוסי אומר ואפילו העלה והניח על גבי רימום של אבנים חייב אלא תלתא בבייני הוו תלתא מציעא ועילא: תחא בעי צדודי ועפרא מציעא בעי נמי טינא עילאי בהנחה בעלמא: והמסתת: מסתת משום מאי מחייב רב אמר משום בונה ושמואל אמר משום מכה בפטיש העושה נקב בלול של תרנגולים רב אמר משום בונה ושמואל אמר משום מכה בפטיש עייל שופתא בקופינא דמרא רב אמר משום בונה ושמואל אמר משום מכה בפטיש וצריכא: דאי אשמעינן קמיתא בההיא קאמר רב משום דדרך בנין בכך אבל עושה נקב בלול של תרנגולים דאין דרך בנין בכך אימא מודה ליה לשמואל, ואי אשמעינן בהא, בהא קאמר רב משום דדמי לבנין "דעבדיה לאוירא אבל ישופתא בקופינא דמרא דאין דרך בנין בכך אימא מודה ליה לשמואל, ואי אשמעינן בהא, בהנך תרתי אימא שמואל אבל בעא מינה רב נתן בר אושעיא מרבי יוחנן מסתת משום מאי מחייב? אתי ליה בידיה משום מכה בפטיש והאנן תנן המסתת והמכה בפטיש אימא המסתת המכה בפטיש ת"ש

הבונה. אחמרו בחבות מלחבות כמה יבנה כו': **מפתח**. מכבע חת החבן ומחקנה הכל לפי המקום שיש מקומות שרגילין להחליק ויש מקומות שרגילין להרוץ בה חריצים חריצים בחבן שתכשה: **סתכס בפטיש**. גם הוח בחבות מלחבות והוח"ל בלע"ז פי"ק שמפוצץ בו חת החבן מן הסלע לאחר שחובב חת החבן סביב ומבדיל מן הסר קלח הוח מכה בפטיש מכה גדולה והיח מתפרקת וטופלת וזהו גמר מלחכה של חולבי חבן וכל הגומר בשבת מלחכה חולדת מכה בפטיש היח: **מענד**. חף הוח כמו קורנס גדול של כרזל לבנין של כרזל*: **ופקודה**. טקב עץ חו חבן בכותל: **כל שהוא**. לבנות קלי לחסתת ומכה בפטיש ובמעגד והקודח: **כל שהוא מלאכה ומלאכתו מתקיימת**. שים מתקיימת כיונת בו [ותין מוסיף עליה]: **בשבת**. לשובה מלחכה קלי: **על סמדן**. בלע"ז לינקלינ"ח: **קורנס**. מרטי"ל: **מפני שהוא כמתקן מלאכה**. ותני"ם שיש מכה על הסטולה חלח על הסדן ובגמרת מפרש מלי מתקן: **גמ' דמשכני** - מעלין חלולה המחזין רוח"ל: **פסקוסי**. רגלי כירה כמין כלי כרזל שקורין מרפיי"ד מעמידין הכירה של חרס: **מכאני מסמרים לנכות שמסרס מלאכתן**. שממנו למד לבניתן וחסרה למלאכתן והולרכו לחזור ולנכות כמנין ולנכוב מעט: יולה קטנה נרסינן הכח: **פין פניות כשפוס פטירות**. לח עבו דכר כלמוט חלח הכל מחמלחן דייס והוחר: **בניינו**. בירה נלה שהוח חולל ושוכב מקפיד על חור קטן שכב חס מגוגה הוח ושומעו כמיט: **דרנא**. טולעת: **פמלדד עם פתבן**. מוסיבה ומלדדה עד שמחייבתה בקרקעים יכול הבנין יפה מחוך שהוח מלדדה הוח מכיגה מחמיה ומוסיבה בחרן חייב וחפיל לח נחן מיט הי טיפה כל שהוח דיש: **מקיימין בן בלח ביש**. לכל הטיח החבן פעות: **דיפום**. שוים חבני חומה לחמת בהמתך בעלמח חייב וחפילו לח לידב ועפילח הח מדשמוחל: **מגל**. לח קוסיח חלמח בניייני הוי: **מפס**. יסוד החומה מחמיס שמושיבין חבנים על החרע בגל מיט, בגלוזי. ועפר, כל עלמו חיט לגל לגדל חת החבן שחבב בשוה ולח חמה לבן ולבן ויהח עפר סביב לה לסומכה, ובהגיח חמר שמואל מילחיה, ובלייחת שמיגמא: כל הבנין טוט **חמן** היסוד על טורה העליונה בני מי חיגח עם הילוד: **פילפל**. דימום הטיון שחין על גבין עוד דימום היט מוסם חס טיפה החבן לגד חחד הלכך בהגמה בעלמח בני והוח מילחח **דרבי יוסי: מפוס מפי**. חיט מולדה מן החבות הוח: **מכס בפטיש**. גמר מלחכה הוח שהמקום שחבן חבין זה לח יחבון עוד: **גול של פרגולין**. של עץ הוח ופסוס ומנקבו בידח לבים של טולה ולח יזיק לבו: **פסוס מכס בפטיש**. שהיח גמר מלחכת הגול וכל מידי דהוח גמר מלחכה מיבב מכה בפטיש כדחמרי' בפ' כלל גדול (דף עה:): **עייל שופתא בקופינא דמרא**. *פופחת יחד קטן שמוחבין בתוך בית יד של מרח בהיותו בנקב הכרזל להדקו שלח ילח מקורין קליינ"ל: **קופינא**. הוח חור שברזלים המר: **מרא**. בלע"ז פוסי"ל: **מפסס**. דרך בנין בך: **ולי לימפי נפש**. בעופה נקב בולוי: **דדמי לבנין**. שלוף בבנין הבמים שוטין נקבים לחויר כדקחמר ועבדי לחויל חורים וחלטוח: **ולי לימפי נפש**. בעופה: **נפש קלמר שמולי**. לפי חלמרו ביה משום טומה לפי שחיני בנין הוח: **לחוי כידים**. מכה כחגרופו על כפו כמכה בפטיש: **לימפי שפפסה פמכה בפטיש**. וה"ק חם המסמת שהוח מייב משום מכה בפטיש מייב בכ"ש: הקודח

הבונה כמה יבנה וידא חייב? "הבונה כל שהוא, והמסתת והמכה: בפטיש ובמעצד (ה) *הקודח כל שהוא חייב זה הכלל כל העושה מלאכה ומלאכתו מתקיימת בשבת חייב (וכן) רשב"ג אומר אף המכה בקורנס על הסדן בשעת מלאכה חייב מפני שהוא כמתקן מלאכה: **גמ'** כל שהוא למאי חזיא? אי"ר ירמיה משכ"ל עני חפר גומא להצניע בה פרוטותיו רבוותה גבי משכן שבן תופרי יריעות חופרין גומא להצניע בה מחטיהן, אביי אמר כיון דמשתכי לא עבדי הכי אלא משכ"ל עני עושה פיסקוטי כירה קטנה לשפות עלית קדירה קטנה רבוותה גבי משכן מבשלי סמנין לצבוע יריעות שחסרה מלאכתן עושין פיסקוטי כירה קטנה לשפות עליה יורה קטנה רב אחא בר יעקב אמר *אין ענויות במקום עשירות אלא משכ"ב בעה"ב שיש לו נקב בבירתו וסותמו רבוותה גבי משכן שכן קרש שנפלה בו דרנא מטיף לתוכה אבר וסותמו. אמר שמואל "המצדד את האבן חייב מיתיבי "אחד נותן את האבן ואחד נותן את הטיט הנותן את הטיט חייב (א) ולימעמיך אימא סיפא רבי יוסי אומר ואפילו העלה והניח על גבי רימום של אבנים חייב אלא תלתא בבייני הוו תלתא מציעא ועילא: תחא בעי צדודי ועפרא מציעא בעי נמי טינא עילאי בהנחה בעלמא: והמסתת: מסתת משום מאי מחייב רב אמר משום בונה ושמואל אמר משום מכה בפטיש העושה נקב בלול של תרנגולים רב אמר משום בונה ושמואל אמר משום מכה בפטיש עייל שופתא בקופינא דמרא רב אמר משום בונה ושמואל אמר משום מכה בפטיש וצריכא: דאי אשמעינן קמיתא בההיא קאמר רב משום דדרך בנין בכך אבל עושה נקב בלול של תרנגולים דאין דרך בנין בכך אימא מודה ליה לשמואל, ואי אשמעינן בהא, בהא קאמר רב משום דדמי לבנין "דעבדיה לאוירא אבל ישופתא בקופינא דמרא דאין דרך בנין בכך אימא מודה ליה לשמואל, ואי אשמעינן בהא, בהנך תרתי אימא שמואל אבל בעא מינה רב נתן בר אושעיא מרבי יוחנן מסתת משום מאי מחייב? אתי ליה בידיה משום מכה בפטיש והאנן תנן המסתת והמכה בפטיש אימא המסתת המכה בפטיש ת"ש הקודח

אבל נהגך תרתי לימא מתניתא דלא כרבי יוסי: [ועי' לקמן קמו:]: **מודה ט'**. ומקשייתא ובמייתא נמי לא ידעינן מלישנא בשלמא

רבינו חננאל

נחמן לפה לך טולי האי לימא נר אחרת מהיצחא סי' ראה בלבך כאלו את התיך כסין קלף מן המחיצות שהן דפנ"י הביצית (ומצינו) [ומעמיד] בקרקעיתא ונמצאו הנסרין כולן כאלו מחוברות הקמי לא תניא ר' יוסי בר יהודה אומר נעץ קנה בהדיר והניח בראשו קסקל רחב ד"ט וזרק מרה"ר תנה על גביו חייב. אלמא אמרי' נר אחת מהיצחא והואין כאלו דפני המרפסקל יוחדין עד עיקרו של קנה וכאילו יש בעיקרו ד' פשתים הבא נמי נימא כאלו דפני הסוכה עקופין וסבובין ונעמדים והדר רב יוסף להא דרב נחמן ואמר ליה משם ר' חייא אמרו הכמים פותרין אלמא רבנן סברי לא אמרינן נר אחת מהיצחא ושלקין על ר' יוסי ב"ר יהודה והדר אביי להא דרב יוסף בשתי דחיות תורא הוא איני והתניא עמוד בהר"ר נבוה ר' והכד' ואין בעיקרו ד' רש"י בקנה שלו ג' חדק ונח ע"ג חייב אלמא אמרינן נר אחת מהיצחא בלומר דואין בראייה אחת אלא כאילו הרחב שפל ראשו מגיע עד עיקרו ועוד אפי"ר בעלמא עליה הר' יוסי ביבי יהודה התם בקנה שנעץ והניח בסרפקל בראשו דלא אמרינן נר אחת מהיצחא התם משנא מאי דכין שהצריים בוקעין בעיקר הקנה ותוברין תחת המרפסקל מוכחא מלתא דלית ליה מהיצחא כלל אבל בספינה כיון שאין הצריים בוקעין באותו חלל שבין הצפרים אפי' רבנן מודו דכי האי גוונא אמרינן נר אחת מהיצחא. ולא מצא רב אחא בר יוסף שום תשובה בשחיטין והשיב רב אחא לפני אביי ספינה נמי הא אינה בקיעת דנים וכשם שאין אומרין בקנה שיש בראשו פרסקל נר אחת מהיצחא מפני הצריים שבוקעין בו כך הספינה אין אומרים נר אחת מהיצחא מפני הדנים שבוקעין בו כדתניא בעירובין פרק ראשון אמר רבא עשה לחי לבורי הצבורי מן הקרקע ג' או שהפליט מן הכותל ג' לא עשה כלום והויא לה מחיצ' שהצריים בוקעין בה ורחה רב אשי ליתא להא דרב אדא ואע"ג בקיעת דנים לאו שמה בקיעה והא מתיבת תלויה מחרת בסים כ"ר ואע"פ שהצריים בוקעין בה אלמא בקיעת דנים לאו שמה בקיעה ואין מחיצה תלויה מחזקת בספינה אחרת נמצאו בו הספינות קשורות זו עם זו בשלשלת. שלשלת זו הנוגעת בסת שבספינה האחרת: הזורק וגובר לאחר שיצאת מידו שהיא שבת קלסה כלב או נשרפה פפור כו' בניינה דסתני' אינו חייב עד שתהיה מתחלת המלאכה עד תשלום המלאכה בשוגג. אבל אם היתה לו ידיעה אחת שגגה**) קודם תשלום המלאכה פטור: עד [שיהא] תחלתן וסופן שגגה. ודייקינן מדישמה דסתניתין דקתני הזורק וגובר לאחר שיצאת מידו קלסה אחר פטור וכן אם נשרפה פטור מעמא מאי פטור משום דלא נעשית מחשבתו הא אם נחה בשבת שהיתה מחשבתו בעת שזורקה חייב ואע"פ שנובר לאחר שיצאת מידו הנה היתה לו ידיעה אחר שגגה והייב ופרי רב כהנא ביאב דקתני עד שתהא התילתן נמוקן שגגה אימא ללתא ובתגא. מי' קנה קשור בחוט אחד וכשבוקש

הקודח. וכל הקודח ע"מ למלאות הוא-לתקוט בו יחד,ונלח למלאות קרי 'נוקב': **בשלמא נרב.** דתמר נקב הוי בנין דהי כמי בנין הוא כל שהוא ותע"פ שימלאנו הרי הועיל לבנין שקודח החור:**מר סבר.** קדח לתור: **מנא לשמואל.** דתמר נוקב לאו כובא הוא בשלמא נקב לגול ליכא למימר מכה בפטיש לכל זה שעומד תורה אור

הקודח כל שהוא חייב בשלמא נרב מיחזי כמאן דחד חורתא לבניינא אלא לשמואל לאו גמר מלאכה הוא? הכא במאי עסקינן דבועיה ברמצא דפרולא ושבקיה בנוויה דהיינו גמר מלאכה: *זה הכלל: זה הכלל לאתויי מאי? לאתויי *דחק קפיזא בקבא: רשב"ג אומר המכה בקורנס על הסדן כו': מאי קעביד רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו מפני שמאמן את ידו,קשו בה בני רחבה-אלא מעתה חזא אומנתא בשבתא וגמר הכי נמי דמיחייב? אלא אביי ורבא דאמרי תרוייהו שכן מרדדי טסי משבן עושין כן תניא נמי הכי *רשב"ג אומר אף המכה בקורנס על הסדן בשעת מלאכה חייב שכן מרדדי טסי משבן עושין כן: **מתני'** *החורש כל שהוא המנכש והמקרסם והמזרד כל שהוא חייב. *המלקט עצים: אם לתקן,כל שהן,אם להסיק, כדי לבשל ביצה קלה. המלקט עשבים: אם לתקן,כל שהוא,אם לבהמה,כמלא פי הגדי: **גמ'** למאי *חזי,חזי *לביזרא דקרא,דכוותה גבי משבן שכן ראוי לקלח אחד של סמנין: המנכש והמקרסם והמזרד: ת"ר *התולש עולשין,והמזרד זרדים: אם לאבילה,בגרוגרת, אם לבהמה,כמלא פי הגדי,אם להיסק,כדי לבשל ביצה קלה,אם לייפות את הקרקע,כל שהן,אמר כולהו לא ליפות את הקרקע נינהו? רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו באם שנו אביי אמר אפילו תימא בשדה דלאו אגם, וכגון דלא קמיכוין,והא *אביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות?לא צריכא דקעביד בארעא דחבריה: **מתני'** הכותב שתי אותיות בין בימינו בין בשמאלו בין *משם אחד בין משתי שמות בין משתי (ה) *מניות בכל לשון חייב אמר רבי יוסי לא חייבו שתי אותיות אלא משום *רושם שכך כותבין על קרקעי המשכן לידע איזו בן זוגו א"ר יהודה מצינו שם קטן משם גדול: שם משמעון ומשמואל,נח מנחור,דן מדניאל, גד מגדיאל: **גמ'** בשלמא *אימין ליחייב משום דדרך כתיבה בכך אלא *אשמאל אמאי,הא אין דרך כתיבה בכך? *א"ר ירמיה באטר יד שנו,'ותהי שמאל דידיה כימין דכ"ע ואשמאל ליחייב אימין לא ליחייב?אלא אמר אביי *בשולט בשתי ידיו,רבי *יעקב *בריה דבת יעקב אמר הא מני ר' יוסי היא דאמר לא חייבו שתי אותיות אלא משום רושם,והא מדסיפא ר' יוסי היא רישא לאו ר' יוסי?*כולה רבי יוסי היא: א"ר יהודה מצינו א"ר יהודה שתי אותיות והן שני שמות הוא דמחייב,שתי אותיות והן שם אחד לא מחייב והתניא *ועשה אתך *יכול עד שיכתוב כל השם ועד שיארוג כל הבגד ועד שיעשה כל הנפחת"ל *מאחת *אי מאחת יכול אפילו לא כתב אלא אות אחת,ולא ארג אלא חוט אחד,ולא עשה אלא בית אחד בנפח? ת"ל

בשלמא לרב מיחזי כמלן דחד חורתא לבניינא. תע"ג דלא דמי לעושה נקב בגול של תרנגולין דהתם עשוי להכניס ולהוליא מ"מ מטעם בנין כל דהו מיחייב כמו *מעיין בפתח בקופיא דמרח'ומסתת,ולא *לשמואל דמשום בנין כל דהו לא *מיחייב למאי חייב,הא לין כלאן נמר מלאכה:

אם לבהמה כמלא פי הגדי וחס להיסק. פירום שחיגם רחויין לתכילה דאי לאו הכי מיחייב משעורת זוטא כדאמר לעיל (דף עו:) המולית חבן כמלא פי פרה לגמל חייב:

באגם שנו. ומאי' דלא סייק לתוקמי בחגם תומר ר"ש דליירי בחלין יבש שחיגו מתקן כלום:

לא לריכה דעביד בארעא דחבריה. פי' בערוך (ערך סבר) דבפסיק רישיה לאו ניחא ליה כגון דקעביד בארעא דחבריה וכגון בחתר שחיגו לוהבו והקוץ בהרת בשעת מילה שחין לו הנאה מוחר לכתחילה ואפילו חיסור דרבנן ליכא והחיר ר' חנים שפקקיהו בשעת להסיר הפקק ולמחר ממנו יין בשבת אע"פ שא"א שלא יפחום כשמסיר הפקק והוי פסיק רישיה כיון דחיגו נהנה בפחיגה זאת שהיין נופל לארץ מוחר וחיגו נראה דהא *מפיס מוחרת להוליא ממנו ליחה היה אסור לי לחו משום לערא דגופא אע"פ שחיגו נהנה כלל בבנין הפחח וחיגו מחכוין כלל לבנין הפחח אלא לנקיבה בעלמא וכן הניח רב"ח ממחע של יד ליטול בה חח הקוץ דמוקי לה בהנחנקין (סנהדרין דף פד:) כר"ם דאמר מלאכה שאינה לריכה לגופה פסור עליה ומשום לערא דרי ואע"פ שחיגו נהנה בחכונה היה אסור לי לחו משום לערא דגופא והא דקאמר דרי ואחרים בשבת אסור רבא כגון זה אפילו דמאן דמחייב התם בגון שכחב את אחת בשבת ולא כחב כלום נוכר ושבח וחזר וכחב את אחרת בהא מחייב רבן גמליאל דרבי נסר שיעורא (דחייבו) [דחייבו] ב' אותיות בשבת נשר אבל הבא ראינן שחי אמות ב' אמות שחן נשר ד' אמות שיעור החייב בסדר הזה שנמצאת יריעה בסשקת ורבה דסשר לא סשר אלא בסעביר דקאשר אבל הבא כי קא נשר שיעורא בסדר בינייהו קא נשר ואילו ורק בין שהיחה החלת הוריקה בשבת אע"פ שנודע לו לאחר שיצא סירו בין שאין בידו להחזיר לא חשיב סדרואם ורק הוא. עליה אשר רבא חייב בגון שורק שש אמות בבת אחת בתחלה היה שכח וכשהגיע החסך לב' אמות נזכר וכשהגיע בסוף ב' אמות האחרונות הזר ושבח אשר לך רבא בגון זה חייב ואפ"ר לרבון דסדרי החם דאלו החם לעניו הכותב ב' אותיות בב' העלסות היה בידו שלא לכחוב אות [השניה] (וכין)(והלכך אף)שחזר ושבח את השניה[אינה] מצטרפת עם הראשונה אבל הבא בגון שורק ויש

בארעא דחבריה. פי' להוית מלאכה ע"ל בנעלה: בגלטורי

רבינו חננאל

חסורי מחסרא והכי קתני המבה הזורק וגוכר לאחר שיצאת סידו וקלמה אחר או כלב או נשרפה פסור הא נחה חייב אימתי בזמן שחזר וישבה אבל לא חזר ושבה פסור שכל חייבי חטאות אין חייבין עד שתהא תחילתן ושוזן שנוה פלוגתא דרבה ורבא בשחי אמות בשוגג וב' אמות במויד ב' אמות בזורק ולא איפרשא בהדי' אי בזורק ובמעביר היא ורבי הכל בפלוגתא דרבן גמליאל והכמים פליגי דתנן הכותב ב' אותיות בב' העלסות אחת בשחרית ואחת בין הערבים רבן גמליאל מחייב והכמים פוסרין דאלו החם כחב אות אחת שהוא חצי שיעור ואחרינן בכלל גדול אמר רבינא כגון שהיחה לו יריעה בנחיים ורבן גמליאל היא דאמר אין יריעה לחצי שיעור אבל הבא אע"פ דהני ר' אמות בשוגג בב' העלסות הן לא דמיא להתם אלא הכא אם מעביר היא שהעביר שש אמות בבת אחת עלה אשר רבה פסור כגון שהעביר אמתים בשוגג ולאלתר נוכר והעביר אמתים אחרות במויד ואלתר שבה והעביר אמתים אחרות בשוגג אשר רבה כגון זה אפילו דמאן דמחייב התם כגון שכחב את אחת בשוגג ולא כחב כלום נוכר ושבח וחזר וכחב את אחרת בהא מחייב רבן גמליאל דכי נסר שיעורא (דחייבו) [דחייבו] ב' אותיות בשוגג נשר אבל הבא ראינן שחי אמות ב' אמות בשוגג ב' אמות במויד ב' אמות שחן נשר ד' אמות שיעור החייב בסדר הזה שנמצאת יריעה בסשקת ורבה דסשר לא סשר אלא בסעביר דקאשר אבל הבא כי קא נשר שיעורא בסדר בינייהו קא נשר ואילו ורק בין שהיחה החלת הוריקה בשבת אע"פ שנודע לו לאחר שיצא סירו בין שאין בידו להחזיר לא חשיב סדרואם ורק הוא. עליה אשר רבא חייב בגון שורק שש אמות בבת אחת בתחלה היה שכח וכשהגיע החסך לב' אמות נזכר וכשהגיע בסוף ב' אמות האחרונות הזר ושבח אשר לך רבא בגון זה חייב ואפ"ר לרבון דסדרי החם דאלו החם לעניו הכותב ב' אותיות בב' העלסות היה בידו שלא לכחוב אות [השניה] (וכין)(והלכך אף)שחזר ושבח את השניה[אינה] מצטרפת עם הראשונה אבל הבא בגון שורק ויש

פי"ב הבונה כל שהוא חייב וכו'. הוצרכנו בזאת לב' דברים. אחד להודיע מה צורך לבנין כל שהוא. 'שני לראות סה בנין כל שהוא היה במשכן'. ופירשוהו רבי יהיבה ואביי ורב אחא כל אחד דרך יריעה ושפושה הוא אשר שמואל הפצדר את האבן חייב משום מכה בפטיש פי' בצדד מיישב האבן בקרקע כדי לבנות עליה ואפיקנא חלחא בניינא הוי חזקה צייריי ועשרא שכן דרך הבנאין באבני היסוד מצדדין האבנים ומושיבן אותן על העפר. וזהו שאמר שמואל. מציעתא בעי מינא עילאה בהנחה בעלמא והני חלחי הספחת והעושה נקב בלול ורמעיילי שופתא בקפיצה דמרא רב מחייב להו משום בונה ואם בנה בנין ומחתא או בנה בנין או עשה נקב בלול או עייל שיפחא בקופיצה דמרא בהעלם אחד אינו חייב על הבונה ועשה אחד מאלו אלא חטאת אחת שלא

גלוין השים רשי"י ד"ה כהעבה דחבניה לא חיכפת ליה · ע"ל דף עה ע"ח ד"ה טפי וכחוס' שם וע"ש:

ז א מיי' פ"י מהל' שבת הלכה עו ופ"ש שבת הלכה ד סמג לאוין סה: חג מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה ג:

ט ה מיי' שם הלכה ה:

י ו מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה ט סמג לאוין סה: יא ז מיי' שם הלכה י ז

יב ח שם הלכה יז:

יג ט י כ שם הלכה יד:

יד ל מיי' פ"ל מהל' שבת הלכה יד:

[ע"ל בחלות] מתני כה.ע"ש

[תוספ' פי"כ]

[כרחיתא לעיל ס.]

[*ניני' הגרוך לבורא דקרא פי' לעיל ס"ל לעיל]

הגהות הגר"א

(ה) חוס' ד"ה ע"ל כו' מייני ל"ל חוי מ"ר כו'. כ"ב וכ"כ רש"י שם ע"ש:

לעיל עה. לקמן קיח: קיו. קכ: קכ. קמג. כחוכות ו. כחוכות כה. סוכה נג: [ניה לו:]

הגהות הב"ח

(ה) בשטנה מכני מחמניות בכל:

[דוגמתו נמלא כחולין לד. עוד שם כחולין קד: ע"ש ועוד בכריחות כג. ע"ש וחוס' נדה יט: ע"ש ולא נמלא פי' על זה רק כחולין קד: ע"ש ד"ה כל המוחר דבר כשם לומרו ולא נמלא שכח בחחלה וחזר וכחבו שוב בכה ויריחנו לללח שש אמות בין שאין בידו להחזיר את הוורק וארבע מהן בשוגג [היה] אע"פ שיש ביניהן שחים שאינן בשוגג הרי הארבע מלטרפות החיבב עליהן. ורבא לא מחייב אלא בזורק והא קא' החם הוא דבידו אבל הבא לו בידו ואילו מעביר בידו (ב') הוא. ואיחה לרבה דמחייב בזורק אשר רבא זהו נהה בפי' הכלב או בפי הכבשן חייב ואיקימנא בנין שכך היתה מחשבתו מעיקרא לנוח בפי הכלב או בפי הכבשן ומחני' דקתני קלמה אחר או כלב או שנשרפה פסור בדלא איכוין לכך ומשום דלא נעשית מחשבתו הוא ואע"ג דבשעין עקירה והנחה במקום ד' יפי הכלב אין זו ד' כיון דאחשביה הני ליה כאלו אית ביה ד' ומסיע ליה לרב ביבי מהא דתנן בכריחות פרק אמרו כל שנים אכלת הלב [ש] איכל אכילה אחת וחייב ט' קחני מיהא שאם הלילה וחייב ואע"פ שלא הניחו ע"ג לפיו כאלו מקום ד' על ד' הוא ה"נ כיון דאחשביה לפי כלב או לפי הכבשן מחשבתו משוינא ליה מקום ולא פליגי רבנן עליה דר"ם שחייב אלא כך אמרו לו אינו [מן] השם כלומר מן המנין ד' המחות אאכילה אבל הוללאה לאו משום אכילה חייב אלא משום הלילה ובהמוציא משוינא ליה מקום: **הדרן עלך הזורק**

שיטת רבי יהודה בנזק ב' אותיות

בגלטורי בגלמא חייב . *פירוש ת"ק שכותבין בקמיע וכן פירש ר"ח ויש מפרשים ת"ק הייט אחת אחת (סלה) שכותבין בקמיעין וליכא למיגזר טטריקון וחייב לפיליו בחלב ורבנן דפטורי במתני' *פטורי לפיליו בב' וג' : **אא"א** דלחזוק להא ת"ק פטור לפי' שהן לותן דוקא להא ת"ק פטור לפי' שהן לותות משם אחד עד שיכתוב שם משמעון אלא משום ר"ש נקטיה דלפי' בהא מיירי: **המעבד** כל שהוא. לתן דוקא כל שהוא אלא כשיעור המפורש בהמועדין (ועיל דף פנ:) ולא נקט כל שהוא אלא לאפוקי מדר"ש דאמר עד שיעבד כל הצורך :

תריץ הכי יכול עד שיכתוב כל הפסוק כו'. וא"ת ומ"ש לעיל מהכי להכא לא מחייב ר"ש עד שיתקן את כולו וי"ל דכאן שעושה בכר אחד שהוא בעולם מחייב שפיר בשני בתי נירין אבל עיבוד שהוא אלא תיקון הצורה בעלמא וכן גורר וגר צורה בעי ר"ש עד שיתקן את כולו : **טיתין** פיפין. מכאן נראה לר"ת שאין לכוף לעשות לחוכא דמי כעין ף' : **בשביעי** כמשפטם גרסינן. כלומר בפרק קמא דתענים (דף ג:) וכן הוא במסורת הגדולה ולא גרס"י *דגרס בשמיני כמ"ם גולד ובערכה (סוכה דף מז:) : נגלעי

רבינו חננאל

שלא עשה אלא אב תולדותיה והעושה אב תולדותיה אינו חייב אלא אחת שמואל מחייב לחני תלת משום מבה בפסיש גאי עביד בנין אחד מהנך חייב תרתי. חד משום בונה וחד משום מכה בפסיש דלאו תולדה דבונה נינהו ובהא פליגי רב סבר* (ניין ואינן אבני דלא פשיטין ומשוי להו נויות כדכתיב כל אלה אבני יקרות במדת נויות. מתניתין במערות והיא במכה בפטיש להשוות עקמו (מיהו) (ניכן) נקב בלול נמי כיון דמשום אוירא הוא לבנין דמו ותולדת בנין הוא ושמואל סבר נקב לפתוח פה בכלי דמי שהוא סוף מלאכה וכן מכנים ידי הקודרום (בעשרו) אע"פ שכלי הוא רב סבר דיש בנין בכלים ושמואל סבר אין בנין בכלים ונרסינן בכלל גדול משום דרבי חישא כן כי הסיפא חייב משום מכה בפטיש ושמואל ר"ת ר' נתן לשמואל מהא דתניא הקודח כל שהוא חייב בשלמא לר"ת דאמר משום בונה היינו דחייב שעושה הור בכותל כדי לבנות שם בנין ותולדת בנין הוא . אלא לשמואל דמחייב הנוקב משום מכה בפטיש שהוא נמר מלאכ' מאי [נמר] מלאכה איכא בקורה והלא הנוקב צריך לקבוע באותו [הנקב] ממשר נמצאת קביעת הממשר הוא הנמר מלאכה ושאני כגון שקדח בריחצא פי' במקדח החניה הממדח במקום שקדח בממשר קבוע באותו העץ שקדח כדי לחזקו שזהו נמר מלאכתו ואשכחן ענויא דשמעתא בענין המחויר מפה של פרסיים בשבת

(ועיל ד' מז) כרב דסבר עיולי שופתא בקופינא והוא יד הקורדום בנקבו שהוא כהחורת מלבנות המטה ורב ושמואל דאמרי תרוייהו [התם] המחויר מפה של פרסיים בשבת חייב חטאת ומותבינן [מהא] המחויר קנה מנורה בשבת חייב חטאת קנה של ציידין לא יחזיר ואם החזיר פטור . ר' הימאי אמר המרביץ קרן עגולה חייב קרן פשוטה פטור ופרקינן הוא דאמר כי האי תנא דתנא מנורה ואם החזיר פטור אבל אמור לא יתקע ואם תקע חייב רשב"א אם היה רפוי מותר ופשימא לרבנן בתראי דהני כולהו משום בונה אינן . דשמוש הכי מיתרינן בהן דאמרינן בר חמא הואי אמינא סמה נוליתא דהוי מהדרי ליה בשבתא.א"ל ההוא מרבנן לרב חמא ס"ם שריין דמשום בנין מן הצד הוא ונהי דאיתורא דאורייתא ליכא איסורא מדרבנן [מיהא] איכא א"ל אנא כרבן שמעון ב"נ סברי לי דאפר אם היה רפוי מותר ורמינן בירושלמי קנה מנורה למה הוא חייב . ר' אבהו בש"ר יוחנן ורב הונא תרוייהו אמרי משום בונה ופקי"ל בהני כולהו כרב פי' הק קפיזא בקבא בנין שהקך הרוץ בקב מקום שהוא סדת קפיזא ונמצא עושה כמין השנתות שהיו מיסמין בהן : **המבה** בקורדום על הסדן בשעת נמר מלאכה חייב. אמר רבה ורב יוסף מפני שמאכן את ידיו ובברי בני רחבה דהאי מאכן מלמד את ידיו שומנות הבאה היא ונדהת ושמוט אביי ורבא שבן מיהדרי סמי משבן עושין כן ורבינא נמי הכי ופ' מאכן דאמר רבה ורב יוסף מרגיל את ידיו לאותה מלאכה היא שבן מנהג מרקעי פחים כשמניחין הפס על הסדן מכין תחלה בקורנס על הסדן כשמחחיל בשלאכה ולרשב"ג מלאכה נמורה היא ולא רמי לנושל נמל לקצור ולא קצר לנטוש קורנס לדרך ולא דייקד אלא אותה הכאה מלאכה חשובה (ליתא) [היא] התורש כל שהוא דאיירי לעשות נמא לרלעת ובשבתן היו תורשים לקלה אחד של סמנים והמנכש והמלקט עצים קשיא לן מבני המקן קרקע בכל שהוא חייב למה לי למיתנא להאמה בכלאה פי נדי ולהיכן כדי לבשל ביצה קלה אמו בהני לאו בנייאה קרקע הוא לאה לי שיעורא ושמעי רבה ורב יוסף באנם שאין הקרקע מתייאה בליקוט עצים ולא בניכוש לפיכך צריכין שיעור [להחחייב] אבני אבר היכא צריך שיעור [להחחייב] ואע"ג דהוא מתייאה אינו חייב אלא בשיעור דקא מכוין ליה אם לבהמה אם לחיפ ואפשיען עליה אינו והא אביי ורבא דאמרינן תרוייהו מודה ר' שמעון בפסיק רישיה ולא ימות כלומר אפילו ר' שמעון דסבר דבר שאין מתכוין מותר כי האי נוונא דנראי לו אפשר לתלוש מן הקרקע אלא שהקרקע מתייאה מהלישתו ורצונו בכך מחייב ושאני שלו שאין רצונו ליפוי הקרקע כלל לפיכך אינו מחחייב אלא במחשבתו שמתכוין לה : **הבותב** ב' אותיות בין ביטיטו בין בשאולו חייב והא אין דרך כתיבה בכך ונדהה זה . ואוקמה ר' ירמיה באיסר שהוא דרכו לכתוב שנמצא שאולו במקום ימין ואקשינן חוב אי הכי אימיני לא ליחייב דהא כל איסר שאולו במקום ימינו ונמצא הימין של איסר כי הוא שאולו ואין דרך כתיבה בכך ונדהה זה . ואוקמה אביי בשולם בב' ירוי דתרוייהו מיומנות הן שנמצא כותב בשניהן ודרך כתיבה אבל מי שאינו שולם אלא בידו אחת לא מיחייב משום כותב בשבת אלא בזמן הצורתו בידו הצורתו אבל אם כתב בידו אחרת לא מיחייב שאין דרך כתיבה בכך לפיכך איסר שאין שולם אלא בשאולו שמאל דידיה כימין דעלמא היא חייב עליה ואם כתב בימינו אין דרך כתיבה בכך ולאידך מיחייב עליה . ור' יעקב ברא דבת יעקב אוקמה למיתני' כר"י ומשום רושם הוא ומחייב לפיכך חייב הרושם בין בימינו בין בשמאלו שאינו כותב אלא רושם ואקשינן היכא יכלת למיחר

*) נגלה דמסר כלן בד' רבינו ותולי ל"ל רב סבר להמשתח לוקך בנין הוא ומייב משום בונה ומשלו דאמר דכיון ב"ש מסכת וכו' .

ת"ל 'אחת' הא כיצד- אינו חייב עד שיכתוב שם קטן משם גדול שם משמעון ומשמואל נח מנחור דן מדניאל גד מגדיאל *רבי יהודה אומר אפילו לא כתב אלא שתי אותיות והן שם אחד חייב כגון ששת רד גג חת א"ר יוסי וכי משום כותב הוא חייב והלא אינו חייב אלא משום רושם שכן רושמין על קרשי המשכן לידע איזו היא בן זוגו לפיכך שרט שריטה אחת על שני נסרין או שחי שריטות על נסר אחד חייב רבי שמעון אומר °ועשה אחת 'יכול עד שיכתוב את כל השם עד שיארוג כל הבגד עד שיעשה את כל הנפה ת"ל 'מאחת',אי 'מאחת' יכול אפילו לא כתב אלא אות אחת ואפילו לא ארג אלא חוט אחד ואפילו לא עשה אלא בית אחד בנפה? ת"ל "אחת" הא כיצד אינו חייב עד שיעשה מלאכה שביוצא בה מתקיימת ,ר' יוסי אומר *ועשה אחת ועשה הנה 'פעמים שחייב אחת על בולן ופעמים שחייב על כל אחת ואחת[קתני מיהא]רבי יהודה אומר אפילו לא כתב אלא שתי אותיות והן שם אחד-חייב[לא קשיא הא דידיה הא דרביה דתניא[רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל אפילו לא כתב אלא ב' אותיות והן שם אחד חייב כגון ששת רד גג חת[ור"ש היינו ת"ק,ו"ת אלף אלף °דאאורך איכא ביניהו דת"ק אלף אלף דאאורך לא מיחייב ור"ש סבר כיון דאיתיה בגלטורי בעלמא חייב.למימרא דר"ש לחומרא ותניא *הקודח כל שהוא חייב,המגרר כל שהוא המעבד כל שהוא ,הצר בכלי צורה כל שהוא רש"א עד שיקדח את כולו עד שיגרור את כולו עד שיעבד את כולו עד שיצור כולו/אלא ר"ש הא אתא לאשמעינן עד שיכתוב את השם כולו,ומי מצית אמרת הכי והתניא רש"א ועשה אחת'יכול עד שיכתוב אם השם כולו ת"ל 'מאחת'תריץ ואימא הכי'כול עד שיכתוב את הפסוק כולו ת"ל 'מאחת' ר' יוסי אומר ועשה אחת,ועשה הנה פעמים שחייב אחת על כולן ופעמים שחייב על כל אחת ואחת] *א"ר יוסי בר' תניגא מ"ט דר' יוסי:אחת מאחת,הנה מהנה,אחת שהיא הנה,והנה שהיא אחת-אחת-שמעון/מאחת=שם משמעון,הנה=אבות,'מהנה=תולדות,אחת שהיא הנה=זדון שבת ושגגת מלאכות,הנה שהיא אחת-שגגת שבת וזדון מלאכות : א"ר יהודה מצינו שם קטן משם גדול : מי דמי מ"ם 'דשם' סתום מ"ם 'דשמעון' °וכתבתם פתוח?אמר רב חסדא זאת אומרת סתום ועשאו פתוח כשר מיתיבי שתהא כתיבה תמה "שלא יכתוב אלפין עיינין עיינין אלפין ,ביתין כפין כפין ביתין,גמין צדין צדין גמין,דלתין רישין רישין דלתין,הייהין חיתין חיתין הייהין,ווין יודין יודין ווין,זיינין נונין נונין זיינין,טיתין פיפין פיפין טיתין,כפופין פשוטין פשוטין כפופין ,מימין סמכין סמכין מימין, סתומין פתוחין פתוחין סתומין ,°פרשה פתוחה לא יעשנה סתומה ,סתומה לא יעשנה פתוחה, *כתבה כשירה או שכתב את השירה כיוצא בה "או שכתב שלא בדיון "או שכתב את האוכרות בוהב דרי אלו יגנון הוא דאמר כי האי תנא דתניא "רבי יהודה בן בתירה אומר נאמר בשני °ונסכיהם "בששי "ונסכיה בשביעי "כמשפטם הרי מ"ם ון"ד מ"ם מכאן רמז לניסוך מים מן התור[ומדפתוחה ועשאו סתום כשר ,סתום נמי סתום ועשאו פתוח כשר ,מי דמי-פתוח ועשאו סתום" עלויי

במקום חמר והמ לת היח : וכתבתם . לתפילין ומזוזה : **סם** . שלם כהלכתה : **מלפני עיינין** . ים שכותבין כן מפני שדומין בקריאתן : **ביתין כפין** . דומין בכתיבתן : **גמין צדין** . דומין בכתיבתן אלא שזה למעלה וזה למטה : **ויינין נונין** . כפופין : כך פה לדי טן : **פשוטין** . הכפולות שלהן פשוטות : **ממין סמכין** . מ"ס סתומה שדומה לסמך : **סתומין** . מ"ס סתומה : **פתוחין** . מ"ס פתוחה : **כתבה** . לספר תורה : **כשירה** . בדילונין חייט ולביזה : מכאן רמז כי' כלומר מ"ס דומכיהם דריש ליה בפתוחה [שמע מינה] בפתוח ועשאו סתום דכשר ומדפתוח ועשאו סתום כשר הוא הדין נמי סתום ועשאו פתוח כגון שם משמעון וכשר להתקיים במקום שם עלויי

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה שם משמעון וכו' שמתקיימין כך: (ו) ד"ה מלחת וכו' שחמת מתקיימת במקום :

מסורת השרם

עלויי קא מעלי ליה · שהיתה מס פתוחה בלותות לבל מס פתוחה בלותות כדמפרש מנלפך טופס לתמרוס וכיון דתמר לב תסדל מס וסמך שבלותות בנם היו עומדים לא לתפסך לגבות מהם ונפ"ק דמנילה (דף כ:) פריך עלה דר' חייא בר אבא מלמה תורה אור

מגילה כ:

לתן בה נם ע"כ מנלפך דרבי ירמיה דתמר טופס לתמרוס בפתוחים קתמר יש מתקנין סוגיא זו על סוגיא דתמר במגילה דלמיקן הא דר' ירמיה להא דרב תסדל למלמ תרוייהו בסתומין, ולתן זו קושיא שכן דרך הס"ם המקנין מהפך הסברל כתן כדי שיקפה וכמקום לחר מהפכו לפי הקושיא ולפי הוה בעי הסם לתרולי כי תיפמר דרב תסדל בסתומין ודר' ירמיה בפתוחין הוה מתרץ ליה ללא תירולא מעלית ליה הסם והכ"ע: מיסוב סוב · תרוייהו ולא (כ:) דלעני תי בלמלע תיבה כו': ונקרע מכמוך · התותים הפוסות והתיבה הפוסה ולא למסועין ללא שהיה התקן נוקב לת כל הלוח ולפיכך היו מס וסמך בנם: נבוב כסר סרו · לא היו בלותות ללא תיבה בעלמה נקב: גלף בינה · למול תורה: מ"ט עשיו כרעיה דגימ"ל נגבי דלי"ם · ולא לגבי בי"ת: מ"ט עשיו כרעיה דדלי"ם דגבי גימ"ל. ולא לגבי ה"א שמוסבה קלה לגד גימ"ל: דלימיה ליה · טני נפשיה ולא ימרימנו לבעל הבתים נרון לחבירו: כ"ו · כמו מלי והו (סוכה דף מה.) שמות הס: ומעיב לך · היינו טו"ת: ירושם · היינו יו"ך: כסר · היינו קס: נעולם כבא · היינו למד: מלמר פתוח ומלמר סתום · יש דבריס שנתן רשות לדורסן ויש שתתה מטוה לסותמן כגון מעשה מרכבה: נלמן כפוף · תדס כשר נריך להיות כפוף ועניו וסופו להיות פשוט וזקוף לעולם הבא: פימנים · של סדר שמועות דתנא לו תמורה בנירים דלת תסכח לחת מהן כגון הלו שבש"ס: פס פסוס · בשעת המכנסים פוכ*: פס פסוס · בשעת המפורים כגם *לת יש נדול ממך: כמעוד רלפע · ברתת ועטה יתירה: מ"ט מפדל לפיה דקו"ף מרי"ש · ליטפת המלעית הוה שתמוריו של ריש לנבי הקו"ף שתין הקב"ה רוצה להסתכל בכפי רשע: פנף דקו"ף · כמין זיין שטוטין בסופו של נג קו"ף: כרעיה דקו"ף מליה · שהיה נדבקת טס נגה: ליעול בשך · יקיף תחת רגלי הקו"ף ויכנס בפתח של ימין: מסייעין לוסבו · ומכינין לו פיתה: סוף יניף · מעלמו יניף לת יסייעוהו ולת ימנעוהו: ולת לעניוס · ולמדה מוכה הוא כמשך יפן מן · יסייעוהו מן השמים: מקרכן מילים · לותיותיו קרובות שלשתן קרובות כסדרן של תלפת ביתת: לתת מרתקן מילים · זו בתחילה לו"ף בים וזו בתלמע וזו בסוף: לתת מלכן נבוני · מוסכבין תתיבה לותיותיו' כמין לבינה דלו"ף הרי ים לה ב' רגלים ומוסבה טוב ורגל השני רתב: לתסוף לו · בתמיה וכן כולן: ע"כ מדם פרשעים · כן הוה נדרס תלל רשעים: לת לת כוס · מלתבוע: גר דק נור בדוק · נפשך תהא לרוחה תתת כשתי וזוק שמיס: ליס כל · ניהנס קרוי כל לפי שהרוב הולכים שם: לתת שר של נימוס · ליס שלי תן לת כל העולם ולתפי יסרתל: לתת ליס לתת כע"ש ני"ף · תלפת ביתת היה תלל ת"ס ב"ש וכולן סדורות בספר יסירה: לני"ף · בניתוף: דכ"ן · טוטריקון לכיס כניס לדיקים: לתן לך · ניהנס תלק בהן ביטרתל: ומרון שם · ולומר שר של ניהנס זוכני מוכתו של שם · כל העובדי כוכבים ויצרתל: תל כש · לתתר לו הקב"ה לת יהת לך תלק בהש: נ"ן ד"ש · לתת הקב"ה לוליכם לגן הדש לגן עדן: פ"ע ו"ף · הגני עף בריבו: ו"ן מ"ק · הללו זרעו של יתקב הש ולת לתשב לך: ט"ר י"ם כ"ם · שמור לי והמתן ים לי כתות לתרות: מתני'

גרועי קא מגרע ליה דתמר רבי חייא בר תכא מנלפך טופס לתמרוס · ות"ת דהכא מסתם דכפתוחה קתמר לטופס לתמרוס ובפ"ק דמנילה (דף כ:) פריך עלה דר' חייא בר תכא מלמה המתם מתן נבית רשתי לתדל דבר ועוד התמר רב תסדל מס וסמך שבלותות בנם היו עומדים מסתם דר'

עלויי קא מעלי ליה דאמר רב חסדא *מ"ם וסמ"ך שבלותות בנם היו עומדין אלא סתום ועשאו פתוח גרועי קא מגרע ליה דאמר ר' ירמיה ואיתימא ר' חייא בר אבא *מנלפך צופים אמרום? ותיסברא והכתיב °אלה המצות" *שאין הנביא רשאי לחדש דבר מעתה, אלא מיהוה הוא מידע לא הוה ידעין הי באמצע תיבה הי בסוף תיבה ואתו צופים תקנינהו, *ואכתי "אלה המצות" שאין הנביא רשאי לחדש דבר מעתה? אלא שכתום וחזרו ויסדום בנופא אחרא מ"ם וסמ"ך שבלותות בנם היו עומדין, ואמר רב חסדא כתב שבלותות נקרא מבפנים ונקרא מבחוץ כגון נבוב בובן (*דהב בהר) סרו ורם: אמרי ליה רבנן לריב"ל: אתו דרדקי האידנא לבי מדרשא ואמרו מילי דאפילו ביומי יהושע בן נו"ן לא איתמר כוותייהו אל"ף בי"ת אלף בינה, גימ"ל דל"ת גמול דלים, מ"ט פשוטה כרעיה דגימ"ל לגבי דל"ת? שכן דרכו של גומל חסדים לרוץ אחר דלים, ומ"ט פשוטה כרעיה דדל"ת לגבי גימ"ל? דלימציה ליה נפשיה, ומ"ט מהדר אפיה דדל"ת מגימ"ל? דליתן ליה בצינעה כי היכי דלא ליכסוף מיניה, ה"ו-זה שמו של הקב"ה, ז"ח ט"י כ"ל-ואם אתה עושה כן הקב"ה זן אותך וחן אותך ומטיב לך ונותן לך ירושה וקושר לך כתר לעה"ב, מ"ם פתוחה מ"ם סתומה = מאמר פתוח מאמר סתום, נו"ן כפופה נו"ן פשוטה נאמן כפוף נאמן פשוט, ס"ע-סמוך עניים לא *סימנין עשה בתורה וקנה אותה, פ' כפופה פ' פשוטה = פה פתוח פה סתום, צד"י כפופה וצד"י פשוטה = צדיק כפוף צדיק פשוט, היינו נאמן כפוף נאמן פשוט? הוסיף לך הכתוב כפיפה על כפיפתו מכאן שנתנה התורה במנוד ראש, ק"ף = קדוש, ר"ש רשע מאי טעמא מהדר אפיה דקו"ף מרי"ש אמר הקב"ה אין אני יכול להסתכל ברשע ומאי טעמא מהדרה תניה דקו"ף לגבי ר"ש? אמר הקב"ה אם תחזר בו אני קושר לו כתר כמותי, ומ"ט כרעיה דקו"ף תלויה? דאי הדר ביה ליעייל, ולעולם בהך: מסייע ליה לריש לקיש *) דאמר ר"ל מ"ד °אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן-בא ליטמא פותחין לו, בא ליטהר מסייעים אותו, שי"ן שקר, ת"י אמת, מאי טעמא שקר מקרבן מיליה אמת מרחקא מיליה? שיקרא שכיחה קושטא לא שכיחה, ומ"ט שיקרא אחדא כרעיה קאי ואמת מלבן לבוניה? קושטא קאי שיקרא לא קאי. א"ת ב"ש אותי תעב אתאה לו, ב"ש לא חשק שמי יחול עליו, ג"ר גופו טימא ארחם עליו, ד"ק דלתותי נעל, קרניו לא אנדע, עד כאן מדת רשעים אבל מדת צדיקים א"ת ב"ש אם אתה בוש, ג"ר ד"ק אם אתה עושה כן גור בדוק, ה"ץ ו"ף-חציצה הוי בינך לאף, ז"ע ח"ס ט"ן ואין אתה מודעזע מן השטן, י"ם כ"ל-אמר [שר של] גיהנם לפני הקב"ה רבונו של עולם לים כל, אמר הקב"ה אחים בט"ע נ"ף אני חם עליהם מפני שבעטו בנ"ף, צ"ץ דכים הם כנים הם צדיקים הם, ק"ל אין לך חלק בהן, ר"ש ת"ת-אמר ניהנם לפניו: רבונו של עולם-מרי, וניני מזרעו של ישת, א"ל א"ל ב"ם נין ד"ם להיכן אוליכן(ה) לגן הדם ה"ע ו"ף אמר גיהנם לפני הקב"ה: רבונו של עולם עיף אנכי, ז"ע ח"ק הללו זרעו של יצחק, ט"ר י"ש ת"ר יש ליכיתות כיתות של עובדי כוכבים שאני נותן לך:

מתני'

*) יומא לת: ע"ז נה. מנחות כט:

[ג"ל בהר רהב]

הגהות הב"ח

(ה) גם' להיכן מוליכם לגן (כ) רש"י ד"ה מיכוס וכו' מרובייהו ולא סוס ידעי:

[פי' מיתתן נד: לתן תוכח מקיים וכו']

[מנחות כט: ע"ש]

[נדרים סג.]

[שם]

[שם]

רבינו חננאל

למימר דמתני' ר' יוסי היא והא איכא בתר הבין מימרא דר' יוסי דאלמא רישא לאו ר' יוסי היא. ומוקים לה לכולהו כר' יוסי. א"ר יהודה מציו שם קמן משם נדול שם משמעון ונח מנוער שהן שתי אותיות סב' שבות. פ' ב' אותיות סב' שבות כנון שם משמעון ש"ן ם"ם והן ב' אותיות וב' שבות כראשון ש"ן ם"ם נח מנוער ט"ן ח"ת הן כיוצא בהן אבל ב' אותיות שהן שם אחד כנון נג שוה חה נים"ל והן ב' אותיות בשם אחד. כיוצא בו דד הה חח סם רר שש תת ולישנא דרבנן שם צץ אלו ב' אותיות שהן שם אחד שהן דד הה חת הא הא חית חית וכיוצא בהן. ואקשינן וכי ר' יהודה הכותב ב' אותיות והן ב' שבות כראשון הוא דמחייב אבל ב' אותיות והן שם אחד לא מחייב והתניא ועשה אותת יכול שאינו חייב עד שיכתוב את כל השם ת"ל מאחת אפי' מקצת (מאחת) אי מאחת ואפי' מקצתה יכול אפילו לא כתב מן התיבה אלא אות אחת יהא חייב ת"ל אחת הא כיצד אינו חייב עד שיכתוב שם קמן משם נדול שי"ן ם"ם משמעון ושמואל ונח מנחור הן מנינאל ר' יהודה אומר אפילו לא כתב אלא ב' אותיות הן שם אחד כנון שש רר נג חח הה הנה ת"ק שנה סתם שם משמעון ונח מנחור ובולהו ש"ס דציונא באלו ב' אותיות שהן ב' שבות הוא דמחייב ת"ק אבל ב' אותיות שהן שם אחד לא רשלינן ר' יהודה עליה בהדיא ותקנוי כי הכותב ב' אותיות והן שם אחד חייב. קשיא דר' יהודה אדר' יהודה ופרכי' הוא דתקנו ר' יהודה במתני' כי הכותב ב' אותיות מב' שבות הוא שהוא חייב כנון שם משמעון וכיוצא בו דרישה הוא. כלומר סברא דידיה שמעה מסאן ליתיה רבים ומברא ולא תנא לה משמיה לשום דפלוג על רבים הוא דתקנוי כי חייב אפילו כותב ב' אותיות משם אחד כנון שש תת משם רבן נמליאל רבים שנאה. ואקשינן נמי אליבא דר' שמעון דתני מתם עד שיעשה פלאכה שכיוצא בה מתקיימת. ולא תנא [קמא] לא חייב אות אחת ולא חום אחד בכנר ולא בית אחד בנשה ולא שם משמעון ונח מנחור כיוצא בהן מתקיימת וכן בכנר וכן בנשה. ונמצאו דברי ר' שמעון כת"ק. מה בא ר' שמעון לאשמעינן וכי תימא ב' אותיות שהן שם אחד איבא ביניידו דת"ק לא מחייב ור' שמעון מחייב אי הכי היינו ר' יהודה דהוא נמי ת"ק דר"ש ומחייב כי האי גוונא ולתרוייהו (תנוי) [קרי] להו ת"ק וכי תימא אין הכי נמי מיהו ר' יהודה אינו מחייב אלא בב' אותיות שהן מלה ידועה בנון ששה שהוא מלשון ששה ותת שהוא מלשון נתינה ושש שהוא מלשון

בתר הלותות

דרשות באותיות

ששון. אבל א"ף אל"ף או בי"ת שאין מהן מלה [בלתי] ידועה כלל אם נתכוין לכתוב אאזיד וכתב א"א ר' יהודה לא מחייב בהני כיון דלא משכחת מיניידו שם ולא מלה ידועה ור"ש אמר לך כיון דאיכא בכתיבה כת"נ בגלפורי ומתקיימין כשאר כתיבה (שהיא) מלאכה מתקיימת אני קורא בה וחייב. פי' בגלפורי קטיעין שכותבין בהן אותיות בנון אא יו וכיוצא בהן*). ואקשינן תוב וכי ר' יהודה בה מיקל ור' שמעון מחמיר והוא מחייב והא שמעינן ליה לר' שמעון דמקיל בכי האי גוונא דתניא והקורדה ר' שמעון אומר עד שיקרתה את כולו כו' הנה ר' שמעון מיקל ולא מחייב אלא באמן דעביד טלה מלאכה וכן אינו מחייב אלא עד שיכתוב את כל השם. ואין אתה אומר כי מחייב ר"ש א"א דאאזיד והזיזן לה הכי וכי מצית אמרת הלא מחייב ר"ש אלא עד שיכתוב את כל השם כולו והתניא ר"ש אומר ועשה אותת יכול עד שיכתוב כל השם כולו ת"ל מאחת כו'. והנה אפילו לא כתב אלא מקצת השם חייב ומתרצינן להא מתניתא הכי יכול עד שיכתוב כל השכול כולו שנתכוון לכתובו או אפילו נתכוון לכתוב אינרת אינו חייב עד שיכתוב כל מה שנתכוון לו ת"ל מאחת כו'. אפילו מקצת מן המקצת או מקצת מן המקצת חייב ולעולם מלה שלימה ידועה כגון שלמה רושם ש"שמה היא ומקום שנתכוון לרשום ולא לכתוב חייב ואפילו אינו דבר ידועה ברשימה בסה בין בימינו בין בשמאלו חייב: ירושלמי (כ"ג) א"ר אסי והקטורת את המשכן כמשמעו וכי יש משמש לעצים א"א (אי זהו) קרש שוכה לינתן בצפון יכול בצפון יצתן לעולם וכן בדרום לשיכך היו רושמין עליהן שלא יחלפו. רב השועיא בר פוי הוו עיילין בשלמה דנשיא בכל יום והוו [איילין] דבי רב השועיא עיילין ונפקין כו' תרתין זרעין [הוון] בצפורי בולבסיא ופנויא הוון בולבסיא עלין ונפקין ושאלין בשלמה דנשיא כמה יבנה. אמרו ליה לר' יהושע בן לוי אתו דרדקי לבי מדרשא ואמרו מילי דאפי' ביומי יהושע בן נון לא איתמר כוותייהו בתחלת בראשית דר' אושעיא אמרו מעשה היה ביום סנריר ולא נכנסו חכמים לבית הוועד והיו שם תינוקות אמרו באו ונעשה כצופים כו' ויש אומרים ר"א ור' יהושע ור"ע היו קראו עליהן בם בסעליו יתנבר נער ומשכחת לה בנם' דבני מערבא בש' סנילה נקראת. (כל' ע) :

האורב

רב נסים גאון

*) מיין נעורוך ערך מח .

כה א מיי' פי"ח מהל' שבת הל' ט"ו סמג לאוין פה:
כו ב מיי' שם הל' יח:
כז ג שם הלכה טו:
כח ח שם הלכה טו טוש"ע א"ח סי' שמ סעיף ד ס:
כט ו מיי' שם הלי יד:
ל ז שם הלכה יח:
לא ח שם הלכה יג:
לב ט מיי' פ"ד מהל' גירושין הלכה כ סמג עשין נ טוש"ע א"ח סימן קלה סעיף ג:
לג י מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף כ:
לד כ מיי' פי"ח מהל' תפילין הלכה טו טוש"ע י"ד סי' רעו סעיף יב ועיין נג"י:
לה ל מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה ט:
לו מ מיי' פ"ע מהל' שבת הלכה יח:
לז נ מיי' פי"ח שם הלכה יג:
לח ס שם הלכה יג

נתבון לכתוב ח' וכתב שני זיינין • וא"ת מאי תיריץ נתבון לכתוב ח' דלא נעשית מחשבתו לפילו נתבון לכתוב ז' תחד וכתב שני זיינין פעור כמו נתבון לזרוק ב' וזרק ד' (ועיין לקמן דף עג:) וכן קשה תכרייתא דמייתי בגמרא נתבון לכתוב חום תחת ועלו בידו שתים חייב דתמי מייב מ"ש מתבון לזרוק שתים וזרק ד' וי"ל דמיירי כגון שהיה לריך לכתוב שתי חותיות חיזה שתי חותיות שיהיו להשתמש מתבון לדבר חיסור וגם נעשית מחשבתו ולפילו הכי פעור כדמפרש בגמ' משום דבעי זיוני וא"ת מאי תיריץ נתבון לכתוב חי"ת לפני נתבון לכתוב שני זיינין וכתב בלח זיון פעור וי"ל דנקט נתבון לכתוב ח' לרבותא דזוקא כתב שני זיינין דבעי זיון פעור אבל כתב שתי חותיות אחרות בלא בעו זיון חייב וא"ע להשתמש מיהא לאחת הוא דמתבון: **שיחזר** • פירש רש"י לייודרמ"ע ואין נראה לאחמלי מיהת הוא קרי ליה בלשון *מתני': **בן** סטודג • ה"ג בן סטודא בן סטודא דאחמרינן הכא דהוה בימי פפוס בן יהודה דהוה בימי רבי עקיבא דכמוכא בפרק בתרא דבכורות (דף מח:): **אמר** רב אחא ברבי יעקב דלקמר להכיא דקאמר רב חסדא בפ' שני דגיטין (דף כ:) גט שכתבו שלא לשמה והטעיר עליו קולמוס לשמה כתבו למחלוקת ר' יהודה ורבנן דתניא נתבון לכתוב כו' ומי רב אחא בר יעקב דאמר לא היא ע"כ לא קאמרי (ג) התם גבי תורה שלא משום זה אלי ואוהנו אבל גבי גט מודו ח"ש מתני' דהכא כתוב שלא לשמה הוי כתב בגט שהיה כתוב שלא לשמה ובעיון כתב לכוני עלמה שהחמרון מתקן יותר מן הרחמן שעושהו לשמה אבל כשאין כתב העליון מתקן כלום כ"ש לא הוי כתב ובהכי מיירי מתני' ואתיא ככ"ע ורב חסדא דקאמר הכא דמתני' לחיב אלא בכ"ש לטעמיה דקאמר התם גבי גט כתב ואתה מתחלקת ר"י ורבנן ומשמע ליה דמתני' דהכא בכל עניו מיירי אפי' כשמתקן בכתב התחרון אבל לרב אחא בר יעקב ע"כ מתני' לא מיירי בכל עניו דבגט לא מלי מיירי: **הרתם** מחוסר מעשה. בפרק כל המעמות בתוס מלה (מנחות דף נז:) בהגיה בשר על גבי גחלים ונגלה בו כגרוגרת בשני מקומות ליכא מאן דמחייב ואיכא מאן דפטור מאן דמחייב סבר דלא דמי לכתב על כותלי הבית שאין מזיק אם תסרון קריבה כמו כאן: והתניא

מתני' הכותב שתי אותיות בהעלם אחד חייב. *כתב בדיו בסם בסיקרא בקומוס ובקנקנתום ובכל דבר שהוא רושם [2]על שני כותלי זויות ועל שני לווחי פינקס והן נהגין זה עם זה חייב. [3]הכותב על בשרו חייב המסרט על בשרו: [4]ר' אליעזר מחייב חמאת *[5]יוחכמים פוטרין. [6]כתב במשקין במי פירות באבק דרכים באבק הסופרים ובכל דבר שאינו מתקיים פטור. [7]לאחר ידו, ברגלו, בפיו, ובמרפיקו, [8]כתב אות אחת סמוך לכתב, וכתב על גבי כתב, נתבוון לכתוב חי"ת וכתב ב' זיינין, אחת בארץ ואחת בקורה, כתב על ב' כותלי הבית על שני דפי פנקס ואין נהנין זה עם זה פטור. כתב אות אחת נוטריקון: ר' יהושע בן בתירא מחייב [9]וחכמים פוטרין: **גמ'** דיו = *דיותא, סם = סמא, סקרא אמר רבה בר בר חנה סקרתא שמה, קומוס = קומא, קנקנתום אמר רבה בר בר חנה אמר שמואל תרתא דאושכפי: ובכל דבר שהוא רושם: [10]לאתויי מאי? לאתויי הא דתני *רבי חנניא [כתבו במי טריא יוצפצא כשר] תני ר' חייא [כתבו באבר בשחור ובשיחור כשר]: המסרט על בשרו: תניא *אמר להן רבי אליעזר לחכמים והלא בן סטדא הוציא כשפים ממצרים בסריטה שעל בשרו אמרו לו שוטה היה *ואין מביאין ראיה מן השוטים: כתב אות אחת סמוך לכתב: מאן תנא? אמר רבא בר רב הונא הלא כר' אליעזר דאי ר' אליעזר *האמר אחת על האריג חייב: כתב על גבי כתב: מאן תנא א"ר חסדא הלא כר' יהודה דתניא *[11]הרי שהיה צריך לכתוב את השם ונתכוין לכתוב יהודה ומעה ולא הטיל בו דלת מעביר עליו קולמוס ומקדשו דברי ר' יהודה וחכמים אומרים יאין השם מן המובחר תנא [כתב אחת אחת והשלימה לספר ורש חוט אחד והשלימה לבגד חייב] מאן תנא? אמר *רבא בר רב הונא-ר' אליעזר היא דאמר *אחת על האריג חייב רב אשי אמר אפילו תימא רבנן, להשלים שאני. [12]א"ר אמי [13]כתב אות אחת בטבריא ואחת בציפורי חיב-כתיבה היא אלא שמחוסר קריבה ותנן [כתב על שני כותלי הבית ועל שני דפי פנקס ואין נהנין זה עם זה פטור]: [14]התם מחוסר מעשה דקריבה הכא לא מחוסר מעשה דקריבה תנא [הניח אות אחת חייב] השתא כתב אות אחת פטור הניח אות אחת חייב? אמר רב ששת הכא במאי עסקינן [15]בגון שנטלו לגנו של ח"ת ועשאו שני זיינין רבא אמר [נתבון לכתוב אות אחת ועלו] בגון *שנטלו לחגו של ד"ת ועשאו ר"ש תנא והספר לכך נרוך: **רבא אמר בגון שנטלו לפנק דלתים** • דלת הוי אלא הגהת אות אחת ובכדר מועט מייב הואיל והוא תיקון הספר *דאמור לעיל [16]לשהות ספר שאינו מוגה מעשה של תשבץ בהלוך עולה (חיוב יח) והוה ליה ככתב אות אחת והשלימה לספר דאמרן לעיל דחייב ואפי' לרבנן: ועלו

מתני' על שני כותלי זויות • אחת במזרח ואחת בלפון סמוכות זו לזו במקלוע: **על שני לוחי פנקס** • פנקס של חנוונים כעין לוחן של סופרים שיש להם לוחים הרבה מקופין ומוחין בשעוה: **על שני לוחי פנקס** • כבותה תשמעתין דתלינ"ן אחד הם אם נהנין ונקרין זה עם זה שכתובין על שני שפתי הלוחין סמוכים זה לזה חייב: **שכותב על בשרו** • בדיו: **המסרט** • במכתב לו בסיד: **במשקין** • כמו מי פומים שמשחירין: **או במי פירות** • כל פירות: **באבק דרכים** • בעיט לשון אחר באבק דרכים בלשבעו שרט כמו לותיות בעפר נגוד: **באבק סופרין** • עפרורים של קסת הסופר: **לאחר ידו** • בגב ידו שאחז הקולמוס בלאלבעותיו והפך ידו וכתב: **ברפיקו** (ה)• לשון ידיו: **כתב אות אחת סמוך לכתב** • אחל אות שבתובה זיוג אות להשלימה לשמים: **כתב ע"ג הכתב** • העביר הקולמוס על לותיות הכתובים כבר ומחקם: **נתכוין לכתוב חי"ם** • ודילג הקולמוס ולא נרחה הגג של חי"ת אלא שני הרגלים ונרחה כשני זיינין: **על שני כותלי הבית** • שחיטו במקלוע: **על שני דפי פנקס** • שעשוי עמודים כמגילה וכתב אות בעמוד זה ואות בזה ואיט יכול לקרבן אלא אם כן יחתוך הספק שביניהם וה"ה לכותלי הבית דאמרינן זה מזה ונעשה בריאה שני כותלי הבית דסתמא אין נהנין זה עם זה והדר תנא שני דפי פנקס וה"ה לכותלי הבית ולא זו אף זו קתני: **כתב אות אחת על אם נוטריקון** • שעשה סימן נקודה עליה לומר שלהבין כה תיבה שלימה כתבה: **גמ'** **סמא** • לורפימי"ן **סקרסא** • לימני"ת **לנבי קומוס** שלובעין בה תריסין: **קומא** • גומא שרק לוין: **תרתי לתותפי** • תרמי"ט: **כתבו** • לגמ: **כמי מריא** • י"ח מין פרי וי"ח מי גמטים: **אפצא** • מי עפלים נל"ש: **כאבר** • בעופרת ומחתיר כשחוק משפשף שופרת על הקלף: **כשפוד** • פיחם: **שיבור** • לרמי"ט: **טוניא כשפים** • שלא היה יכול להוליאן כתובים שהיו התרעומין בודקין כל היומלים שלא יוליאו כשפים לעמוד לבני מדינה לחרת: **שופט היה** • שעות היה בו לעשות מה שלין דרך בני חדם שופט ומכר נפשו על הדבר: **ג' על ה' מרגיע** • חוט ג' לרב על קלח לריע: **ומפה ולא טבילן בו דלם** • ונמלל שם ככתב במקומו לבל לח בכוונה: **מעביר עליו קולמוס** • לכוונת שם על כל לותיותיו כלומו הוח כתובה: **ומקלימה לספר** • לות לחרונה של לחת מכ"ד של ספרים: **מחוסר מעשה דקריבה** • חינו מקרבן אלא על ידי קילה המפסיק ביניהן וכי קחמר רב לחני כגון כתב לחת על שפת לוח זו בטבריה ולחת על שפת לוח זו בציפורי ולחתה יכול לקרבן אלא במעשה אחד קריבה בטלמא: **ומפה אני זיינין** • וכספר לכך נרוך: **רבא אמר כגון שנטלו לפנק דלתים** • דלת הוי אלא הגהת אות אחת ובכדר מועט מייב הואיל והוא תיקון הספר *דאמור לעיל לחדם לשהות ספר שאינו מוגה מעשה של תשבץ בהלוך עולה (חיוב יח) והוה ליה ככתב אות אחת והשלימה לספר דאמרן לעיל דחייב ואפי' לרבנן: ועלו

רבינו חננאל

ע"ח מפור ת"ח קודם. ולא תיכא הני מילי לפרחות ולהחיות ולכשחת הא לישיבה לא אלא אפי' לישיבה. ת"ח קודם ס"ם יקרה היא מפנינים מכ"ג שנכנס לפני ולפנים. וקי"ל כת"ק דחמרי' דאפילו' יוסי דקי"ל נפוקו עמו. הא (דאינך) [דאחמר]' יוסי ב"ר חנינא ס"ם דר' דדריש ועשה אותם ועשה הנה ועפרש אחת שם ס ע ו ן מאחת שם משמעון שמעינן מיניה דמודי ר' יוסי פי הבחור שם משמעון חייב משום כתב ונרפי' נמי בחזרק מלחא פשיטחא. פשיטא נחבון לוורק ח' וזרק ד' חרי כתב שם משמעון וכן נמי בכיצד הרגל וכבר פירשנוה החם. אמר מר א"ר יהודה מצינו שם קמן משם נרול שם ס ש ם ע ו ן ומשמואל מי דמי ס"ם משמעון פחות ופ"ם ד ש ם סחום וכאשר יכתוב שם כזה אינו נקרא שם. ומרק רב חסדא ואת ואוחרת סחום ועשאו פחות כשר. ומוכחינן עלה ובכתבים על מוחות ביתך פ' ובכתבים כתב חם. שלא יקרא אלפין עיינין ביתין כפין כלומר שלא תהא צורת בית בלא תנין כמו כ"ף כו' קחני פירות כו' ולא אחריות פחותות פחוחות ולא סחוחות פחוחות ופחורת כלומר אם יכתוב בסוחה אות שלימה פחוחה סחוחה תינוו סכלל שהיא דסחייב הכותב שם משמעון ופרקרב חסדא ואת ואוחרת סחום ועשאו פחות כשר. ר' יהודה בן בתירה היא דדריש סימן לימי התג דדסיון קראי כלומר ונבכיהם

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מרפקו. נ"ב במלעיל דף נב ע"ל ובמים התוס': (ב) תוי ד"ה אמר רב תמצא וכו' ע"ש לח קחמרי רבנן החם:

כתוב ס"ם יתירה. ובכולהו כתיב ונכתבה וחכא כתיב ונכתביה יו"ד יתירה וכן בכולהו כתיב כמשמעם וחכא כמשמעם מי"ם ומצאנו נמי סחום מאמצע תיבה כדכתיב למרבה השטירה ודרשינן ועשאו סחום כשר כך סחום ועשאו פחות כשר. ואקשינן בשלמא פחות ועשאו סחום דעלויי עיילית דכל אות שהיחה כתובה בלוחות חשובה היא ובעולה מן האותיות שנתוספו את"ב ובלחות לא היה ס"ם אלא סחומה כדב חסדא דאמר רב חסדא ס"ם ומס"ך שבלוחות בנם היו עומדין פי' ס"ם סחום מכל צד דהא סחום כמו סם"ך וכיון שהיו האותיות כולן בלוחות חרוצות היחומות פשלשת הרי (כיס) [אות] האמצעי כגון הלונן שלהן אם יש בכה להיסמך בהן עושר הלבן אבל ס"ם וסם"ך שאין להן בכה להיסמך בנם שעושר הלבן שבחוכם. שאילו נפל הלבן היה נראה מקומו נקב ואין בו צורת האות. לפיכך הס"ם סחום כיון שהיה חרות בלוחות יש בו עילוי אלא הס"ם הפחוחה גרוע הוא וכיון שעשה הסחום פחרת נרועי שהפחוחין מחורשין ולא היו בלוחות. וא"ב ירמיה ואיתיביה ר' חייא בר אבא מנצפ"ך צופים אמרום. שריק לעולם מהוה הוו בלוחות הפחוחות והסחוכות שאין נניה יכול להדיש דבר וכך היו סחוקנין להיות הפחוחות בראש החיבה ובאמצעה והסחוכות בסוף החיבה ורוב העם מן הסופרים החהיוסים שכחום. והיו כחובין הסחוכין בין באמצע חיבה בין בסוף חיבה וכן הפחוחות עד שחזרו ב"ר וחקנום להם כאשר היו מסורין מיוסרין בידיהן וכיון שהיחה ירכתי הכחב פשלשות מצד זה לצד זה קיימא דרב חסדא שהיה נראה מאחוריו הפוך כדרך הקרא כחב שע"ג זכוכית מאחוריו: כחב אות אחת סמוך לכחב נחן"ן וכחב חחחיו חי"ת אף ע"פ כי נמצא נח והנה שם כחוב פסוד היא ולא כר' אליעזר דאמר הוסק אחד על האריג חייב. אבל אם היחה מונה חסרה אות או ספר חיה חסר אות אחת אפילו לדבנן דקי"ל להשלים שאני מי פריא בנם מפין שהיה ידוע בשורה העת קומא שרק הנרסינן בפרק הראשון בפרק קמא מן הטובדר אבר ועופרת שיהור כלי ברזל שמשרפתו. שחור בלשון ישמעאל אל סבאם ואל טוראי. מעשה בבן סמיא שהוציא כשפים מצמרים בשריפה על בשרו אחרו לו שופה הוא ואין מביאין ראיה מן השוטים. כחב ע"ג כחב ספור אוקמה רב חסדא דלא כר' יהודה דאי ר' יהודה הא. כחיבה מיעליא היא דאמר בעבר עליו קולמוס ומקרשן להן נייר חלק ומחזיר להן הקרע. א"ר חייא בר אבא אילין בני מדינחא ערימין סנין כדבעי כחבין ליה במי מילין ומשרר לחבריה והוא שעיך עליה דיו שאין בו עפין וקלים מקום אחד על האריג חייב. אבל אם היחה מונה חסרה אות או ספר חיה חסר אות אחת והשלימו אע"פ שלא כחב אלא אות אחת הייב ואפילו לרבנן דקי"ל להשלים שאני מי פריא בנם מפין שהיה ידוע באוחה העת קומא שרק הנרסינן בפרק הראשון בפרק קמא מן הטובדר אבר ועופרת שיהור כלי ברזל שמשרפתו. שחור בלשון ישמעאל אל סבאם ואל טוראי. מעשה בבן סמיא שהוציא כשפים מצמרים בשריפה על בשרו אחרו לו שופה הוא ואין מביאין ראיה מן השוטים. כחב ע"ג כחב ספור אוקמה רב חסדא דלא כר' יהודה דאי ר' יהודה הא. כחיבה מיעליא היא דאמר בעבר עליו קולמוס ומקרשן להן נייר חלק ומחזיר להן הקרע. א"ר חייא בר אבא אילין בני מדינחא ערימין סנין כדבעי כחבין ליה במי מילין ומשרר לחבריה והוא שעיך עליה דיו שאין בו עפין וקלים מקום אחד על האריג חייב. ירושלמי חני עדים שאין יודעין לחתום. אשר ריש לקיש רושם להם בסקרא והן חותמין בדיו או רושם להם בדיו וחותמין בסקרא א"ל ר' יוחנן וכי מפני שאנו עסקנין בהלכות שבת נחיר אשה איש אלא מקרשין להן נייר חלק ומחזיר להן הקרע. א"ר חייא בר אבא אילין בני מדינחא ערימין סנין כדבעי כחבין ליה במי מילין ומשרר לחבריה והוא שעיך עליה דיו שאין בו עפין וקלים מקום כחב עשה כן בשבת מהו ר' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו דיו ע"ג סיקרא או סיקרא ע"ג דיו חייב ר' יצחק אמר חייב שתים אחת משום כותב ואחת משום מוחק. א"ר אסי כחב אות אחת בסבריא ואות אחת בצפורי חייב כחיבה היא אלא שהחוסרת קריבה זה שנשנטו בירושו זה נטון שכחב בקרקע של מבריא שי"ן ובקרקע נענדו בצפורי [ס"ם] חייב. ס"ם כחיבה שהרי כחב ב' אותיות הן שם אלא שהחוסרת קריבה כלומר אין שם חבר דבר במלאכה אלא אילו הארוך הס"ם עד שיקרבנו לשי"ן הרי נחברו הדבר אע"פ שנם עשה הסכוחו זה האות כנגד זה האי קורא השם הנכחב מחוסר קריבה הוא ואקשינן החינח על ב' דפי פנקס ואין נהנין זה עם זה פטור. ותרקי' החם לגבי הפנקס מחוסר מעשה קריבה כלומר צריך מעשה לקרב דפי הפנקס שהוא מעשה אחר ולית מעשה הכתיבה. ואם לא קריבה ולא כלום היא. שאין שם ב' אותיות. ואם האבר גם זה צריך

גליון השים גם: ה"ר למי כתב לות לחת בעבריא. עיין לעיל דף ס ע"ב חום' ד"ה כשעלה לחת: חום' ד"ה בן סטדא. ע' ו' בסב"ד קמג ע"ד. ועיין חום' מנילה דף ד' ע"ב ד"ה הוה שכיח.

ועלו כידו שמים. הייט נמי מתכוין לכתוב מ' וכתב שני זיינין: **הא** - דתנן פטור: **דכפי זיוני** - שעדיין לריכות לתקי הזיינין לזיינן בהגין שלהן שהזיינין לריכות ג' זיונין ימין ושמאל ומעלה כדלמריכן במתניתין (דף כמ:): **מלך נפקדי** - כשיח מלהיות תחה (בראשית כג): **מכני** - מדלא אמר לחי: **מנא נפקי** - תורה אור לחי בעלמי: **למירים** - שהיא נעימה: **כרמל** - גבי מנחת העומר כתיב גרש כרמל שמביאה כשהיא לחה כשעד שהזרע נפוח והכר של קש מלא הימט: **מתני' שמח שמרים ושמח בין שמרכים** - כיון דהו"ל שהות בינתים כדי לידע הוא ליה כשמי העלמות: **גמ' יש ידיעה נאי שיעור** - למלך כדי שלא יפרוש עמו חלי אחר:

הדרן עלך הבונה

רבי אליעזר - *אחת לפרושי שיעור תורג שמע מכאן בהכות מלאכות (לעיל דף עב:) דתנן התם שני חוטין בשמילה - תם זו תמלת מריעתו של נגד: **ואחת של מריע** - תם חוטין שיעורו באחת על התריע שיעור באחת למלכלך עם השאר: **שני נירין** - שנתן ג' חוטין של שני בגידים שקורין ליליי"ם: **בגירין וכקירום** - מפרש בגמרא: **כשפה וכבכרה** - הרך לתו נירין ממש תלת מסרבר ומריבי חוט ת' [של ערב] בשתי מלמטה ואחד מלמעלה ומעמיד השתי בהן כשקט: **גמ' כי שמח ר' ישמע מיני** - מאני הכי ר"ת לומר בתורג ג' חוטין בשמלה ועל שמי

הכל מולקין עליו·לומר לשב"ח דלפני' לית רבו חייב כדתמרינן במו"ק (דף כ:) מי אמר רבו שמת תכס שמת אני והת' לתמר בשילהי פרק לולב מליחות (ב"מ נג.) רבח קרא עליה להוה נבזה דלמכבריה זוהמת ליסמרון הייבו קרא שלימו ממחה כדין תלמיד לרב כדמפ' בפרק לולב מגלחין (מו"ק דף כו.): **דתניא** ר"ש בן לעזר לעמר הגומר על המת כו' · משמע ליה להש"ס דמיירי לפני' בלישנא כמר **הא** ר' יהודה והת' ר"ש. פי' בקונטרס דבהאי לישנא נמי משני דלא קאמר מתו לחמתו והת' דלא קאמר "לא" משום דלא הוכר למורת לעיל וקאמר לר"י דבר"ש מרוייהו במת דידיה חייבי ולא במת דעלמא כדקתני בברייתא לעיל דילמא ידי קריעה וש"ב הוי מלאכה שצריכה לגופה כיון שהיא עומדת לקבורה ואסורה בהנאה כדמוכח בקמן ובכלאים לר"י דלא אמרינן מתו לחמתו ולא מתו לחמתו אלא דלא מתכוין למת מצוה ולא לכבודו כלל אבל בעל מתו לחמתו פשיטא דמלאכה דצורך המת מותרת אפילו בשבת ויום טוב ואפילו לכתחלה ואפילו בידים כדמוכח בפרק ר' אליעזר (שבת דף קנא.) גבי קריעה ומפרש התם דמיירי בקורע על מת שלו ולא מצי למיעבד ליה בגדא אחרינא ולא מצי למיקרעיה בלילה משום דמתקבצי עניים ומגלו עליו ומיהו בקורע על מת שלו שחייב לקרוע עליו אפילו בלילה ואפילו בשבת ואפילו בלא מתכוין ואפילו בלא מתכוין ואפילו בלא מתכוין

ידאגו כל האחין כולן, "אחד מבני חבורה שמת תראג כל החבורה כולה, אמרי לה דמת גדול, ואמרי לה דמת קטן: וכל המקלקלין פטורין: *תניא אבהו קמיה דר' יוחנן כל המקלקלין פטורין חוץ מחובל ומבעיר א"ל *פוק תני לברא חובל ומבעיר אינה משנה ואם ת"ל משנה יחובל בצריך לכלבן מבעיר בצריך לאפרו, והאנן תנן כל המקלקלין פטורין? מתניתין =*רבי יהודה, ברייתא =רבי שמעון, מ"ט דר' שמעון? מלאיצטריך קרא למישרא מילה הא חובל בעלמא חייב ומדאסר רחמנא הבערה גבי בת כהן שמע מינה מבעיר בעלמא חייב, ורבי יהודה התם מתקן הוא כדרב אשי דאמר רב אשי *מה לי לתקן מילה מה לי לתקן כלי *מה לי לבשל פתילה מה לי לבשל סמנין: שיעור המלבן כו': רב יוסף *בפיגול, רב חייא בר אמי *מחוי פשתו: מתני' *ר' יהודה אומר הצד צפור למגדל וצבי

חוץ מחובל ומבעיר מ"ל פוק תני לברת כו'. פי' רבינו שמואל הר' תבהו סבר כר"ש דלחמר מקלקל בחבורה חייב ור' יוחנן סבר לה כר' יהודה דלחמר מקלקל בחבורה והבערה פטור ולריך לכלבו ולאפרו לח מקיב מקלקל וחייב לפי' לר' יהודה וכן משמע בסמוך מפוי רש"י וקשה לת"ל דמחי מ"ל פוק תני לברת כו' שמעון מחובל דגמר ממילה והבערה בח כהן ור' יוחנן סבר דר"ש כמי לח מחייב מ"ל היכח קלח תיקון כגון לריך לכלבו ולאפרו דמילה והבערה היכח קלח תיקון שהוח צורך מילה לבד ר' יהודה לפי' לריך לאפרו ולכלבו פחוד לחין זה תיקון חצוב לחין דרך לחבול בחבירו כדי ליתן לכלבו לו לסרוף נדים בקביל הלפר ת"ש דכל שומטו מקלקל הוח כדחמרי' בפ"ק דמולין (דף ח.) סכין של פ"ז מותר לשמוט בה מודה ר' יהודה לענין שבת בחייב דדוקא לענין ע"ז חשוב מקלקל דכחיב ולח ידבק בידך מלומה מן החרם ולח חשיב ליה כהבה כיון דקלקולו יחר על חקנו ור"ח מפרש דהל דחשיב לר' יהודה מקלקל בלריך לכלבו ולאפרו לפי שחין החיקון בח כחומה שעה חלח לאחר מכחן דלאחר שנעשית חבורה בח הדם ולאחר שכלמה הבערה בח הלפר לבל בשחטו בשעת הקלקול בח לו לחיקון שמוליחה מידי לחבר מן החי וקורע למירמת ליממת לחיכף דביחיה חשוב ליה לר"ש גמי חיקון לפי שבשעת הקלקול בח לו לחיקון וכן בהריגת המזיקין (לקמן קכח:) חייב לר' יהודה דבח החיקון בשעת הקלקול ולר"ש פטור משום דהויח מלחכה שחינה לריכה לגופה וקורע ע"מ לחפור ומחק ע"מ לכחוב דמיחייב לכ"ש חע"ג שבשעת הקלקול ליט בח החיקון הייט משום שהקלקול גורם חיקון יחר טוב לכסוף וחיקון גמור הוח שהרי ליט יכול לעשות החיקון חלח ע"י הקלקול:

בחובל ולריך לכלבו ט'. ות"ח ור' יהבה דמחייב לחפי' בחין לריך לכלבו כיון דחין לריך כלל הויח מלחכה שחינה לריכה לגופה דחע"ג דמחייב ר"ש מקלקל בחבורה מ"מ בעי לריכה לגופה כדחמרי' בריש הכחנקין (סנהדרין סד:) מלן שמעת ליה דלחמר מקלקל בחבורה מייב ר"ש הלחמר מלחכה שחינה לריכה לגופה פטור עליה בקלקול בחבורה מייב ר"ש דלריחה דומה לח הבעח הלחו מלחכה היח והבערה לחולה היח דלימעטה משום דמקלקל בהבערה מייב: **דאמר** רב לחבי מה לי לחקן מילה מה לי לחקן כלי. לחו משום דסבר כר' יהודה חלח מפרש הוח דלימה ר' יהודה: **מה** לי לבשל פחילה מה לי לבשל סמנין. חין לפרש כמו שכיחול סממנין מחקן להיום יותר חשובים כך פחילה חקובה יותר ע"י כיחול דחי חייט טעמח דר' יהודה שלח כחיב מיחום ב"ד חלח דחו שבח מלן דיין חיקון להבערה לח מלרכה חורה חלח משום חיקון פחילה וטוד שלריכה בח כהן גופה מלן חלח דחיון היכח דמיקון הפחילה מלממול ולומר ר"ש דה"פ מה לי כיחול פחילה לטוכך שלריכה בח כהן מה לי כיחול סממנין לטוכך לביעת בגד דכי היכי דכיחול פחילה לטוכך שלריכה ומכחי נפקח לן שפיר דכל שלכ מיקום חיקון משום מלוה דחי לית שלריכה עלמה חשיכח חיקון משום כיחול פחילה לח הוה חלרוכה חע"פ שחחקנת כבך דיון חיקון חלח משום שלריכה לח הוה חייב חיקון ולח מיחייב וכן חוליח מדלח לחפור לקבור בו מח ר"ש כמו חוליח כיס לקבל בו זיבה בפ"ק (דף ח.). וח"ת בשלמח לר' יהודה שפיר שמעינן הבערה בפרק כלל גדול (לעיל דף ט.) [ד"ה הבערה] חלח לר"ש דחיכח לריך למיכחב הבערה בחייב מקלקל בהבערה מנח ליה דילמח ללמו בו לחלק בין חלק מלחח מהבה כדמפיק ליה ר' יוסי דהכח בפרק הכובה (לקמן דף קיב:) פליג ר"ש בהדיח לר' יוסי ודריש ליה לדרבה מחריחי וי"ל דנפקח ליה לחלק מהיכח נפקח ליה לשמועל בפרק כלל גדול (לעיל דף ט.). והבחח לחי שפיר הח דהוה קבה *שמועל לחמר כמחן לח כר' נתן ולח כר' יוסי דהבחח כר"ש ס"ל ובפ"ק דיבמות (דף ו:) קחמר לילטריך קרח למיכר הבערה בח כהן משום דהוה מלקח דעתך למימרי מקל ותומר מעבודה דדמיח שבח הייט כר' יהודה דחייב ליה חיקון לבל לר' שמעון לילטריך קרח בהבערה לחייב כל מקלקל בהבערה הך פלוגתח דמקלקל בחבורה מפרש רש"י דנפקח לן מפלוגתח שחינה לריכה לגופה משמע דלח בעי לר' שמעון לריך לכלבו ולאפרו לפי זה לריך לומר דר' תבהו סבר כר"ש ור' יוחנן כר' יהודה ותין נרחה כדפי' לעיל ול"ל דהך פלוגתח דמקלקל בחבורה מייב היח ותין

כב א מיי' פי"ג מהל' חנל"ס סוס"ע ס"ד סי' שנ"ד סעי"ב ס:
כג ב ג מיי' פ"ט מהל' שבת כל' י ופ"ח מהל' טלנה ז ופ"י מהל' טלנה י ופ"ל מהל' ס"ת סמג לחוין סס:
כד ד מיי' פ"ח מהל' שבת הלנה ז:
כה ה מיי' פ"י מהל' שבת הלנה יט סמג לחוין סה סוס"ע ח"ח סי' שיו סעי"ב ס:

כל המקלקלין פטורין מקלקל בחובל ומבעיר

רבינו חננאל

אשינשי ביתיה ואית מן רבנן דמשו ומסתר היכי מקשינן וכי האי נוונא מי מחייב. והא כשובר ע"ז ומשיב אפר עובד ע"ז ומחזר דשניה לקדשיא ונרסי מסבריהן וכי האי נוונא מי שרי התניא ר' שבעון בן אלעזר וכו' (ואהדרינן להו ואיפוכא מי הוי קשיא לפ"ד מתקן חייב והא ולא מיתוסף בו אינורא אחרינא. אלא לישנא דיקא הכי היא והכ"ג [פי] מחייב דכיון דאמר [ר' אבין] מתקן הוא משום דעבידי נחזי ליצרו ומשום הכי מחייב ר' יהודה על סלאכה שאינה צריכה לגופה. אקשינן עליה האי תיקונא הוא אגרדבה האי קלקולא רבה הוא משום דמנרה יצרו בעצמו ומקלקל הוא. ולא שמעינן לר' יהודה במקלקל דמחייב נרחמ ר' אבין ובפ"ק פירוקין]בעבדי ואשיכמא לא מחייב ר' יהודה בהא אלא משום דקא עביד למירמא אימתא אאינשי בי תיה וקא מחזי דבאמתיה עביד וקא מבזין לחקציי לאינשי ביתיה' וכרב יהודה דאמר שליף מצריפא כו' דכל כי האי נוונא תיקנא הוא ולא קלקלא אלא מיחזי כלאכה שאינה צריכה לגופה הוא וכל מאן דעביד הכי בשבת לר' יהודה חייב לר' שמעון פטור ומתני' כר' שמעון: פיס כל המקלקלין פטורין. תני סתמא ובריימא כר' אבהו דמחייב חובל ומבעיר. ואע"ג דאמר ר' יוחנן אינה משנה אלא החובל בצריך לכלבו והמבעיר בצריך לאפרו דלא מקלקלין ניהו מידו איצטריכון לברר היכא אפירא ומתבל ומבעיר שלא לצורך חייב ואהדרינן מהניחין ר' יהודה דאמר מקלקל בחבורה פטור ובריימא ר' שמעון דאמר מקלקל בחבורה חייב ואל תתמה דרישא דמתניתין כרבי שמעון במלאכה שאינה צריכה לגופה ופיסא כר' יהודה במקלקל בחבורה [דבהא] סבר לה כמר ובהא סבר לה כמר ומילתא דמקלקל בחבורה דקאמרי פלוגתא דר' יהודה ור' שמעון היא לא ברירה לן עיקר פלוגתייהו דא היכי ניהו ואתמינא ר מ פ ר ש א במקלקל בחבורה ר' יהודה פוטר ור' שמעון מחייב. לא שבש לן אלא מנסרא בלשון הוא דשמעינן ליה. ובעשה חבורה ומחקן כ"ע לא פליגי

דמחייב כי פליגי בעושה חבורה ומקלקל דר' יהודה פוטר ומתם מתניתין כותיה ור' שמעון אמרי ונרסינן באלו דברים בפסח א"ל רב הונא בר חיננא לבריה כי אזלת לקפיתי דר' וריקא בעי ביניה למאן דסבר מקלקל בחבורה חייב ואל תתמה דרישא דמתניתין כרבי שמעון במלאכה שאינה צריכה לגופה ופיסא כר' יהודה במקלקל בחבורה [דבהא] סבר לה כמר ובהא סבר לה כמר ומילתא דמקלקל בחבורה דקאמרי פלוגתא דר' יהודה ור' שמעון היא לא ברירה לן עיקר פלוגתייהו דא היכי ניהו ואתמינא ר מ פ ר ש א במקלקל בחבורה ר' יהודה פוטר ור' שמעון מחייב. לא שבש לן אלא מנסרא בלשון הוא דשמעינן ליה. ובעשה חבורה ומחקן כ"ע לא פליגי

רב נסים גאון

*) נרחה דסי"ם יש כחן ונריך תיקון.

דפלוגתא דר' יהודה ור' שמעון היא: מלאצטריך קרא למישרא מילה. עיקר הילה בתורת כהנים וביום השמיני יפול ושל ואפי' בשבת ושה אני מקיים מהלילה פות יוסת בשאר מלאכות חוץ ממילה או מקיים אני מהלילה אף במילה ושה אני מקיים יפול חוץ מן השבת ת"ל וביום ואפי' בשבת ובפרק ד' אליעזר (דף קלב) אמרו עוד עד כאן לא פליגי אלא במכשירי מילה אבל מילה נעשה דברי הכל דחיא מנא לן ונאמרו בדבר זה כמה פעמים והעיקר הוא מה שאמר ר' יוחנן בי דבריו שרין עם הברייתא ועליהן אנו סומכין ותי"א והנדוק הכתוב לומר וביום לתחיר המילה בשבת שהיא מצוה הדיוע אותנו שחבורה בעלמא חוץ מן המילה אחר לעשרחה וחייב עליה בשבת ופראבן הבערה גבי בת כהן מכלל דמבעיר בעלמא חייב

כו א ב ג ד מיי' פ"י מהלכות שבת הלכה כ סמג עשין עט ע"ש סעיף ו :

כז ה מיי' שם הלכה כה עוש"ע שם סעיף כ:

כח ו מיי' שם הלכה כד כט ז מיי' ושמג שם עוש"ע שם סעיף ג:

ל ח מיי' שם הלכה כג סמג שם עוש"ע שם סעיף ה :

לא ם מיי' שם הלכה יט : [ל"ל אבל צריך לחתוך ושוף מן הבירבור וכ"ה בטא דכילאים]

לב י מיי' שם הלכה כג סמג שם עוש"ע שם סעיף ו :

ואין טוחנין לפניהם מזוטות · לין לפרש דטעמא משום דדגים מיחזי כפיר במים להכי לא טרחינן לחכויכי כהין מזוטיהם עליך חדא דלאו מילתא דפסיקא היא ללדגים מטיין מזוטות ולא לחיה ועוד דבמקוך בעי לאוקמי הא דקתני אין טוחנין לפניהם מזוטות בביבר שאינו מקורה וכי בשביל שאינו מקורה מטיין להם מזוטות ורש"י דפירש כיון דאין לדגין מוקצין ניהו להכי אין טוחנין לפניהם מזוטות ואין טורחין בשביל כך גרסה אין לה הא תנן לקמן בפ' בתרא (דף קכה:) טוחנין מיס לפני חווזים ומרגולים ולפני יוני הרדסייתות אע"ג דמוקצין הן בשבת וגרסה לר"י כל היכא דהוי כניטול ועומד מלטורייתא כגון חווזין ומרגולים ויוני הרדסייתות ואע"ג דמדרבנן אסור לעולן כדתנן בפרק שמונה שרצים (לקמן דף קז:) חיה ועוף שברשותו הלכך פטור משמע לכל אסור כיון דמלטורייתא כניטול ועומד טוחנין לפניהם מזוטות וכן חיה ועוף שבביבורין מקורין דתניא בפי מזוטותיהם עליך לכל כלן שמן התורה אין ניטולין לו תניא מזוטותיהן עליך והוי להותן להן כל שעה בשלה כמו יוני שובך ויוני עליה ותני שפיר לפי זה היה דרים אין לדגין (ניבה דף כד:) דקתני התם במתניתין דשב"ג לומר זה הכלל המשובר טיכי דמי מטוטר לידה וקתמר בגמרא היכי דמי מטוטר לידה כגון דתמר הבא מלודה ועלודו תמר ליה לחבי לרב יוסף והרי חווזים ומרגולים דתמר הבא מלודה ועלודו ותמר הלד חווזים ומרגולים ויוני הרדסייתות פטור והשתא קשה מאי פריך והא פטור משמע לכל אסור ובמתניתין קתני נמי דשב"ג לומר מטוטר לידה לאסור ולמאי דפי' הכא למאי שפיר דשב"ג קאי לרישא דקתני אין לדגין וחין טוחנין לפניהם מזוטות אף לאסר דשב"ג במטוטר לידה אף ליתן מזוטות ור"ש מטוטר לידה לדעתיה דלטוריית' תניא ולהכי פריך שפיר :

הלכה מכלל דפליגי · אע"ג דר' יהודה פליג מ"מ פריך לחבי שפיר דאי לאפוקי מדרבי יהודה אמת לימת אין הלכה כרבי יהודה הכא אמאי שפיר דלא קתני היכי דמי מטוטר לידה דהא ככר פי' דהיכא דאיכא שוקי ביבר גדול ומטטרת דהיכא דליכא שוקי ביבר קטן לרבנן וגרלה לריב"ל משום דהתם קתני במילתייהו חיה ועוף ועלה קאי דשב"ג וקבטי ס"ד מטוטר לידה בעופות אבל הכא לא קתני דזה ככר פירש וכן משמע דכל שהוא דמיימי עלה לא מיירי אלא בעופות אבל הכא לא אייירו רבנן בעופות אלא בחיה גרידא :

***היכא** דצפלי מולת דכתלים · היה להם טיעור הכתלים שוה והיו יודעין טיעור : **למה** זה דומה לטוהל ניטו לסומרו ונמלא לבי שמור בתוכו · וחם תאמר מאי תולמת הך מהך וגרלה לריב"ל דס"ד דבאי ויבא בעידו ליפסר משום דמיחזי לבבי חייב כח : (א) [לקמן קיג: פילונין ס: ניבה כד: ס"ו נב.

* אבל ציפור הגדל בחורה ספור שחסו שלאלשבו ושלא לאוכליו כו' וכולא שמעתא דקא מפרש ליה בחדא חדא פאי תיקן ולא פפרש ר"ח המקלקל בחורה ספור מאן הוא אלא מתניתין בהדיא היא כל דלעיל אלי בא המקלקלין ספורין בין דרבנן בין דאר מינה (ויקרא) [יקאמר] ר"ש ור' יהודה היא דתשמישן לאוכלין ונרסינן בבתולה נשאת חבורי מחבר שהבועל בתחלה הוא עושה הבורה הא אמרינן אם תמצא לומר הלכה כר' יהודה דאמר שאין מחכוין אסור מי הוא הא בועל בשבת מקלקל בהאי חבורה אי לא, ואם תימצא לומר מקלקל הוא במקלקל הלכה כר' יהודה או כר' שמעון והכיך פירושא הלכה כר' יהודה דאמר מקלקל בחבורה ספור או הלכה כר' שמעון דאמר חייב דאי אמרת הלכה כר' שמעון דאמר מקלקל בחבורה חייב או הלכה כר' יהודה דאמר דבר שאין מכוין אסור אילו היה כך אמר לבעל בתחלה בשבת וחיינן דספרש (בסמ"נה) לעלם רב כר' יהודה סבירא ליה דאמר דבר שאין מכוין אסור. אלא פירוש מקלקל בחבורה הוא ושורי לר' יהודה ואבור' ס"ם דר' שמעון דאמר חייב ומבעיר אע"פ שמקלקלין חייבין מראצטריכא למישרא מילה בשבת ותניהן דסקלקל בחבורה בעלמא בשבת חייב ואקשינן אילה מתקן הוא כדרב אשי דאמר מה לי לתקן מילה מה לי לתקוצי מילה לי לבשל פחילת מה לי לבשל שממנין ולא גמרי' סיבה למקלקלין ומקלקל לא אשכחנן דאיתמר : שיעור הטלבן צמר כמלא רחב הסים כפול וכן הבנופך צמר וכן הצובע וכן השוזר רב יוסף מרחי[בפוף]שיעור הגדל עד ראש אצבע בשתן דבוקות זו בזו רב חייא בר אבי מרחי משום מראש גדל עד ראש א צ ב ע בשתן משופות דאעפ"כ אינן יפות ורחב"יהודה אומר הצד צמר למגדל כר' מ' מגדל זה של עץ הוא שחשוב ככלוב גדול אם פתח שער המגדל העשה תחבולות עד שבנגם הצמר לתוכו ומבין עליו חייב כי כסרגו המגדל ומבחיר מיכן ומיכן עד שבנגם לבית חייב כי כיון שבנגם לבית והא סגר עליו הרי צידו חייב אבל אם

* מ"מ דע"ם יש בתן ותוכי ל"ל ומכל הוא דאמעינן מלובמייהו .

***היכא** דצפלי מולת דכתלים · היה להם טיעור הכתלים שוה והיו יודעין טיעור : **למה** זה דומה לטוהל ניטו לסומרו ונמלא לבי שמור בתוכו · וחם תאמר מאי תולמת הך מהך וגרלה לריב"ל דס"ד דבאי ויבא בעידו ליפסר משום דמיחזי לבבי חייב כח : (א) [לקמן קיג: פילונין ס: ניבה כד: ס"ו נב.

וצבי (א)ולגינה ולחצר ולביבורין [חייב] *[ר"ש ב"ג אומר לא כל הביבורין שוין זה הכלל: מחוסר צידה פטור, שאינו מחוסר צידה חייב :

גמ' *תנן התם אין צדין דגים מן הביבורין בי"ט ואין נותנין לפניהם מזונות אבל *[חיה ועוף] נותנין לפניהם מזונות ורמינהו *[ביבורין של חיות ושל עופות ושל דגים] אין מהם ביום טוב ואין נותנין לפניהם מזונות קשיא חיה אחיה, קשיא עופות אעופות? בשלמא חיה אחיה לא קשיא הא רבי יהודה הא רבנן, אלא עופות אעופות קשיא, נבי חימא עופות אעופות אמר לא קשיא הא (ב)ביבור מקורה הא ביבור שאינו מקורה, והא בית המקורה הוא ובין לרבי יהודה ובין לרבנן צפור למגדל אין לביבית לא אמר רבה בר רב הונא *הכא בצפור דרור עסקינן לפי שאינה מקבלת מרות דתנא דבי ר' ישמעאל למה נקרא שמה צפור דרור מפני שדרה בבית כבשדה השתא דאתית להכי חיה אחיה נמי לא קשיא הא ביבור גדול היכי דמי ביבור קטן היכי דמי ביבור גדול היכי דמי ביבור קטן: אמר רב אשי כל היכא דרהיט בתריה ומטי לה בחד *) שחייא=ביבור קטן, ואידך=ביבור גדול אי נמי כל היכא דנפיל טולא דכתלים אהדדי=ביבור קטן ואידך=ביבור גדול ואי נמי כל היכא דליכא עוקצי עוקצי=ביבור קטן, ואידך=ביבור גדול: רשב"ג אומר וכו': *אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל *הלכה כרבן שמעון בן גמליאל *אמר ליה אביי הלכה, מכלל דפליגי? א"ל (א)מאי נפקא לך מינה? א"ל גמרא גמור ומסרתא תהא! *ת"ר *הצד צבי סומא וישן חייב, חיגר וזקן וחולה פטור א"ל אביי לרב יוסף מ"ש הני ומ"ש הני? הני עבידי לרבויי וחולה חייב הני לא עבידי לרבויי והתניא חולה חייב אמר רב ששת לא קשיא הא בחולה מחמת אישתא הא בחולה מחמת *אובנא ת"ר הצד חגבין גוזן צרעין ויתושין בשבת חייב דברי רבי מאיר וחכמים אומרים כל שבמינו ניצוד חייב וכל *שאין במינו ניצוד פטור תניא אידך הצד חגבים: בשעת הטל פטור, בשעת השרב חייב אלעזר בן מהבאי אומר אם היו מקלחות ובאות פטור איבעיא להו–אלעזר בן מהבאי אריישא קאי או אסיפא קאי ת"ש *הצד חגבין: בשעת הטל פטור בשעת השרב חייב אלעזר בן מהבאי אומר אפילו בשעת השרב אם היו מקלחות ובאות פטור :

מתני' **צבי שנכנס לבית: ונעל אחד בפניו חייב, נעלו שנים פטורין; לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים חייבין וד"ש פוטר :

גמ' א"ר ירמיה בר אבא אמר שמואל *הצד אחי בשבת אינו חייב עד שיכניסנו לגורזקי שלו : **מתני'** *ישב האחד על הפתח ומילאהו ישב השני ומילאהו השני חייב. ישב הראשון על הפתח ומילאהו ובא השני וישב בצידו אף על פי שעמד הראשון וחלך לו הראשון חייב והשני פטור הא למה זה דומה לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו :

*) [ני' הערון שיהיא כגון ניבה מחת ואינו צריך לפום ניני ניני]

גמ' *תנן התם אין לפרס דטעמא משום דדגים מיחזי כפיר במים להכי לא טרחינן לחכויכי כהין מזוטיהם עליך חדא דלאו מילתא דפסיקא היא ללדגים מטיין מזוטות ולא לחיה ועוד דבמקוך בעי לאוקמי הא דקתני אין טוחנין לפניהם מזוטות בביבר שאינו מקורה וכי בשביל שאינו מקורה מטיין להם מזוטות ורש"י דפירש כיון דאין לדגין מוקצין ניהו להכי אין טוחנין לפניהם מזוטות ואין טורחין בשביל כך גרסה אין לה הא תנן לקמן בפ' בתרא (דף קכה:) טוחנין מיס לפני חווזים ומרגולים ולפני יוני הרדסייתות אע"ג דמוקצין הן בשבת וגרלה לר"י כל היכא דהוי כניטול ועומד מלטורייתא כגון חווזין ומרגולים ויוני הרדסייתות ואע"ג דמדרבנן אסור לעולן כדתנן בפרק שמונה שרצים (לקמן דף קז:) חיה ועוף שברשותו הלכך פטור משמע לכל אסור כיון דמלטורייתא כניטול ועומד טוחנין לפניהם מזוטות וכן חיה ועוף שבביבורין מקורין דתניא בפי מזוטותיהם עליך לכל כלן שמן התורה אין ניטולין לו תניא מזוטותיהן עליך והוי להותן להן כל שעה בשלה כמו יוני שובך ויוני עליה ותני שפיר לפי זה היה דרים אין לדגין (ניבה דף כד:) דקתני התם במתניתין דשב"ג לומר זה הכלל המשובר טיכי דמי מטוטר לידה וקתמר בגמרא היכי דמי מטוטר לידה כגון דתמר הבא מלודה ועלודו תמר ליה לחבי לרב יוסף והרי חווזים ומרגולים דתמר הבא מלודה ועלודו ותמר הלד חווזים ומרגולים ויוני הרדסייתות פטור והשתא קשה מאי פריך והא פטור משמע לכל אסור ובמתניתין קתני נמי דשב"ג לומר מטוטר לידה לאסור ולמאי דפי' הכא למאי שפיר דשב"ג קאי לרישא דקתני אין לדגין וחין טוחנין לפניהם מזוטות וקא לאסר דשב"ג במטוטר לידה אף ליתן מזוטות ור"ש מטוטר לידה לדעתיה דלטוריית' תניא ולהכי פריך שפיר :

הלכה מכלל דפליגי · אע"ג דר' יהודה פליג מ"מ פריך לחבי שפיר דאי לאפוקי מדרבי יהודה אמת לימת אין הלכה כרבי יהודה הכא אמאי שפיר דלא קתני היכי דמי מטוטר לידה דהא ככר פי' דהיכא דאיכא שוקי ביבר גדול ומטטרת דהיכא דליכא שוקי ביבר קטן לרבנן וגרלה לריב"ל משום דהתם קתני במילתייהו חיה ועוף ועלה קאי דשב"ג וקבטי ס"ד מטוטר לידה בעופות אבל הכא לא קתני דזה ככר פירש וכן משמע דכל שהוא דמיימי עלה לא מיירי אלא בעופות אבל הכא לא אייירו רבנן בעופות אלא בחיה גרידא :

***היכא** דצפלי מולת דכתלים · היה להם טיעור הכתלים שוה והיו יודעין טיעור : **למה** זה דומה לטוהל ניטו לסומרו ונמלא לבי שמור בתוכו · וחם תאמר מאי תולמת הך מהך וגרלה לריב"ל דס"ד דבאי ויבא בעידו ליפסר משום דמיחזי לבבי חייב כח : (א) [לקמן קיג: פילונין ס: ניבה כד: ס"ו נב.

* מ"מ דע"ם יש בתן ותוכי ל"ל ומכל הוא דאמעינן מלובמייהו .

גמ' *תנן התם אין צדין דגים מן הביבורין בי"ט ואין נותנין לפניהם מזונות אבל *[חיה ועוף] נותנין לפניהם מזונות ורמינהו *[ביבורין של חיות ושל עופות ושל דגים] אין מהם ביום טוב ואין נותנין לפניהם מזונות קשיא חיה אחיה, קשיא עופות אעופות? בשלמא חיה אחיה לא קשיא הא רבי יהודה הא רבנן, אלא עופות אעופות קשיא, נבי חימא עופות אעופות אמר לא קשיא הא ביבור מקורה הא ביבור שאינו מקורה, והא בית המקורה הוא ובין לרבי יהודה ובין לרבנן צפור למגדל אין לביבית לא אמר רבה בר רב הונא *הכא בצפור דרור עסקינן לפי שאינה מקבלת מרות דתנא דבי ר' ישמעאל למה נקרא שמה צפור דרור מפני שדרה בבית כבשדה השתא דאתית להכי חיה אחיה נמי לא קשיא הא ביבור גדול היכי דמי ביבור קטן היכי דמי ביבור גדול היכי דמי ביבור קטן: אמר רב אשי כל היכא דרהיט בתריה ומטי לה בחד *) שחייא=ביבור קטן, ואידך=ביבור גדול אי נמי כל היכא דנפיל טולא דכתלים אהדדי=ביבור קטן ואידך=ביבור גדול ואי נמי כל היכא דליכא עוקצי עוקצי=ביבור קטן, ואידך=ביבור גדול: רשב"ג אומר וכו': *אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל *הלכה כרבן שמעון בן גמליאל *אמר ליה אביי הלכה, מכלל דפליגי? א"ל (א)מאי נפקא לך מינה? א"ל גמרא גמור ומסרתא תהא! *ת"ר *הצד צבי סומא וישן חייב, חיגר וזקן וחולה פטור א"ל אביי לרב יוסף מ"ש הני ומ"ש הני? הני עבידי לרבויי וחולה חייב הני לא עבידי לרבויי והתניא חולה חייב אמר רב ששת לא קשיא הא בחולה מחמת אישתא הא בחולה מחמת *אובנא ת"ר הצד חגבין גוזן צרעין ויתושין בשבת חייב דברי רבי מאיר וחכמים אומרים כל שבמינו ניצוד חייב וכל *שאין במינו ניצוד פטור תניא אידך הצד חגבים: בשעת הטל פטור, בשעת השרב חייב אלעזר בן מהבאי אומר אם היו מקלחות ובאות פטור איבעיא להו–אלעזר בן מהבאי אריישא קאי או אסיפא קאי ת"ש *הצד חגבין: בשעת הטל פטור בשעת השרב חייב אלעזר בן מהבאי אומר אפילו בשעת השרב אם היו מקלחות ובאות פטור :

מתני' **צבי שנכנס לבית: ונעל אחד בפניו חייב, נעלו שנים פטורין; לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים חייבין וד"ש פוטר :

גמ' א"ר ירמיה בר אבא אמר שמואל *הצד אחי בשבת אינו חייב עד שיכניסנו לגורזקי שלו : **מתני'** *ישב האחד על הפתח ומילאהו ישב השני ומילאהו השני חייב. ישב הראשון על הפתח ומילאהו ובא השני וישב בצידו אף על פי שעמד הראשון וחלך לו הראשון חייב והשני פטור הא למה זה דומה לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו :

(א) [לקמן קיג: פילונין ס: ניבה כד: ס"ו נב.

צידה ואיפה ונחשב ניצוד

רבינו חננאל

צידה שאינו חייב עליו

שנים שישבו על פתח הבית וצבי בפנים

סמ"ק [ניבה כה:] [שם כל הפנין ס"ק] [תוספתא דניבה פ"ג] [תוספות פ' ע"ג] [ניבה כה.] [ניבה כד.] [לעיל מ: לקמן קיג. קנ. ניבה כה. עיתוניין. פת: ס"ו נב: פסחים ק. ר"ה לד: לה. יבמות נא: קנ. נדה נט.] [ניבה כה:] [ניני העיון תוכלת פ' פייסות] [לקמן קז: ניבה לו:] [תוספות פ' ע"ג] [לעיל נב:]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ואני (ניבה ולגינה (ב) שם ולמלה: (ב) שם מקורה הא כביבר: (ג) רש"י ד"ה מגזין מין מגב סכור. ג"ה ג"ע מ"ק ד"ה ד"ה ומטי לה בחד: (ד) ד"ה ומטי ובו' מחוסר כך פ"ק: (ה) ד"ה ומטי לה אני זה ממ' דומה: (ו) ד"ה ומטי ובו' מחוסר כך פ"ק: (ז) ד"ה ומטי לה אני זה ממ' דומה: (ח) ד"ה ומטי ובו' מחוסר כך פ"ק: (ט) ד"ה ומטי לה אני זה ממ' דומה: (י) ד"ה ומטי ובו' מחוסר כך פ"ק: (כ) ד"ה ומטי לה אני זה ממ' דומה: (ל) ד"ה ומטי ובו' מחוסר כך פ"ק: (מ) ד"ה ומטי לה אני זה ממ' דומה: (נ) ד"ה ומטי ובו' מחוסר כך פ"ק: (ס) ד"ה ומטי לה אני זה ממ' דומה: (ע) ד"ה ומטי ובו' מחוסר כך פ"ק: (פ) ד"ה ומטי לה אני זה ממ' דומה: (צ) ד"ה ומטי ובו' מחוסר כך פ"ק: (ק) ד"ה ומטי לה אני זה ממ' דומה: (ר) ד"ה ומטי ובו' מחוסר כך פ"ק: (ש) ד"ה ומטי לה אני זה ממ' דומה: (ת) ד"ה ומטי ובו' מחוסר כך פ"ק:

גליון השים

רש"י ד"ה סכור כ"כ בערוך ע"ש וכ"ה בהלכות כת"י מכלי מחכלות :

רב נסים גאון

דאמר רחמנא הבערה דבת כהן בשבת ונתחייבו מיכן שהבעיר בעלמא חייב: רבן גמליאל אומר לא כל הביבורין שוין זה הכלל כל מחסר צידה פטור צידה חייב. בסמכת יום טוב בפרק אין צדין (דף כד) נרסי חייבי דמי מחסר צידה אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל כגון דאמרי הבא מצודה ונצודנו ולא יעלה על דעתך שמה שאמרו שם רבן שבעון בן גמליאל אומר לא כל הביבורין שוין זה הכלל כל המחוסר צידה אמר ושאינו מחוסר צידה מותר דוחה מה שאמרנו כן אלא השני דברים סעיקר אחד הם והואי כי מה שעושה בביבור והוא עדיין מחוסר צידה פטור מן החמא' כשהוא שתוי כי מלאכת הצידה לא נגמרה ואם בעומדין בתוך נשלמה בו הצידה ואינו מחוסר צידה חייב המאה לפי שעשה מלאכה נאורה ועל זה העיקר שפירשנו נמצא כל מה שהיא עומד הוא מחוסר צידה אמר ליקח מסנו בימים טובים כי לא נגמרה

גמ' פתח כנפיו. פתח כפי כשהוא שכנגד כפיו מלין: **יושב ומשמרו**. כן ואינו לריך לפשוט לו חלון לליט אלא שומר: **לגופל פח כיסו**. כלל לדם עשיין כן: **פסמים**. מנקש מוסמת קוימוריל"ח: **פח נפשום נפ פפ**. כתוספתא* תני הכי לח לקולפה ולעשות לה פה כדרך שרופלים של תורה אור

עכשיו עושין דמקון לה פתח: **מייב**. משום טוכה פתח לו משום מתקן כלי מה לי לתקן מכה מה לי לתקן כלי: **ופח לפוליף נפח**. של עכשיו ואינו חושש לח מחזור ותפשום מיד: **פטור**. ומוסר לחין כלן תיקון וכבבן נמי לח נזור בה שבות משום למעל: **ומחט של יד**. ניטלת בשבת: **ליטול בה פח פקנן**. ובייב דומיא דמלטר ליה ואינו חושש לח יסחם מיד וקלמר ניטלת לכתחילה, מחט של יד היל מחט שלופרין בה בגדים ומשום דקתני בהדה ושל שק לפטור בה לח הלללת קלי לה להלי מחט של יד: **קטרה**. של תרם: **כופין**. לכתחילה ולל שיכבה לח הגר ותשמישן לכלי ניטל להללת דבר שחינו ניטל בשבת: **על עקבו של פקנוב**. ולט"ג דממילה מהלין:

לעיל ג.

הדרן עלך האורג

שמנה שרלים. החולל והעכבר וגו' (ויקרל יל): **שלנן**. חייב שבמיטו ניטול: **והפוטל בהן חייב**. דים להן טור כדמפרש בגמרל והוליל ליה מבורה שחינה מוכרת והוליל ליה תולדה דקוטבו. לוי"ב. ל"ת ליון דים להן טור לגבב העור בדם הגלריי בו (ג) **חייב** משום לובב: **ומאי שקלים ורמשים**. כגון תולעת ונחשים ועקרבים: **שפוטל בהן פטור**. דחין להם טור: **שלא לגורך פטור**. דחין במיטו ניטול והוליל מלחכה שחינה לריכה לגופה ור' שמעון היל כדמוקי לה בגמ': **היה ושוף שברשותו**. פטור חם נתן שהרי נולדין ושומדין: **ושפוטל בהן פייב**. דים להן טור: **גמ' שפוטף שרלים יש להן טורים**. ופליג אדרבבן דלמרי בהעוף והרוטב התקה הכח הגלמה והחומט טורותיהן מצמחין בבשדה [בגמ' א-ין] להן עור: **לית להו טור**: **מלא הממחים**. בתר והתקה והכח בחיב ודרשין ר' יחיבה "הממחים" לרבות שטורותיהן כבשרן וכתיב "הלה" למעוטי הגר דקרא קמא המולד והעכבר והלב: **אפילו רבנן מודו**. דים להן טור למה

אלו מינו שעורי תיס [בגמ' א-ין] להן עור: ה. האנקה. מוגין קכב. ו. הבח. ז. הלטאה. ח. החומט [תוגין קכב: תוספתא מוגין פ"ח]

רבנן מודו לעניין שבת לא פליגי והתניא **בתורה החובל בהן חייב דברי ר' יוחנן בן נורי וחכמים אומרים אין עור אלא למה**

התגהות הב"ח

(ה) גמ' ומל עקבו שלא יכאוב. ל"ב ו"ע ישנו. ג"ב ו"ע מגמ' דבלכות ס' מין עומדין ד"ם דף נב: מכל מלחתי כתוב' לעיל דף ג ד"ה בר מכי מלח דכתן מין עומדין משום שכנס לך מכח מלחה

דתין ליה לגופיה ל"ב בזה מין מיוקן כין נתן לעקבו ודו"ק והוא לחת גמור מ"ל: (ב) שם והמוכל כהן: (ג) רש"י ד"ה והמוכל וכו' וחייב משום: (ד) תוס' ד"ה ע"ב וכו' אבל ליח להו דלמיכהו דספסין:

הדרן עלך האורג

שמנה שרלים ישרלים האמורים בתורה הצדן והחובל בהן חייב, ושאר שקלים ורמשים: החובל בהן פטור, הצדן: לצורך-חייב, שלא לצורך = פטור. חיה ועוף שברשותו (שהרי לידתו) עמ' הצדן פטור והחובל בהן חייב: **גמ'** מדקתני **החובל** (נ) **בהן חייב** מכלל דאית להו עור, מאן תנא? אמר שמואל רבי יוחנן בן נורי היא *דתנן רבי יוחנן בן נורי אומר שמנה שרלים **יש להן עורות**. רבה בר רב הונא אמר רב אפילו תימא רבנן-עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי יוחנן בן נורי אלא התם גמ' דכתיב °אלה הטמאים לכם" *לרבות (ויקרל יא) *שעורותיהן בבשרן אבל לעניין שבת אפילו

הצד אחד משמנה שרלים האמורים בתורה החובל בהן חייב דברי ר' יוחנן בן נורי וחכמים אומרים אין עור אלא למה

לעניין טומלה דכתיב הלה הטמחים. ול"ת והל מסקינן בפ' העור והרוטב (שם) דבגיפתח קמיפלגי ופ' בקונטרס התם לדרבן לת דרבי הטמחים ואיכל למימר דרב דהכל לעטמיה דתני התם תנאמת ולת חיל בחר גיפתח ומיהו גלמל הכי ל"ת לומר התם לדפי' הקונטרס דלמחי לימלריך למימר התם רב תנא הוא ופליג והל ע"ב בלייתה דדרים הטמחים קיימת כרב ע"ב גרלה דלבען למחי: **ומחט של יד**. ניטלת בשבת. ופרש"י ל"ל דשמל ושף לתל"ג דשרלים ליה טומלה דלחל טור ח' שרלים שבר שמולל דטעמת דרבען דחשיבי ליה כבשר משום דלחלי בחר גיפתח למפרש בהעור והרוטב (תוין דף קכב:) ולת משום רלימות דלת לרבי יוחנן בן נורי אפילו תימא רבנן-עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי יוחנן בן נורי אלא התם גמ' דכתיב °אלה הטמאים לכם" *לרבות (ויקרל יא) *שעורותיהן בבשרן אבל לעניין שבת אפילו

הצד אחד משמנה שרלים האמורים בתורה החובל בהן חייב דברי ר' יוחנן בן נורי וחכמים אומרים אין עור אלא למה

לעניין טומלה דכתיב הלה הטמחים. ול"ת והל מסקינן בפ' העור והרוטב (שם) דבגיפתח קמיפלגי ופ' בקונטרס התם לדרבן לת דרבי הטמחים ואיכל למימר דרב דהכל לעטמיה דתני התם תנאמת ולת חיל בחר גיפתח ומיהו גלמל הכי ל"ת לומר התם לדפי' הקונטרס דלמחי לימלריך למימר התם רב תנא הוא ופליג והל ע"ב בלייתה דדרים הטמחים קיימת כרב ע"ב גרלה דלבען למחי: **ומחט של יד**. ניטלת בשבת. ופרש"י ל"ל דשמל ושף לתל"ג דשרלים ליה טומלה דלחל טור ח' שרלים שבר שמולל דטעמת דרבען דחשיבי ליה כבשר משום דלחלי

אמר לחבי לין עור מלוק מבשר סי . מסקנא דפריכא היא מלחבי דחדתי לחבי פליגי לענין שבת אבל למאי דמפרש רבא ורב חדא לא פליגי מידי לענין שבת ומיהא הוא כיון דלא קיימא לחבי לחבי סיכי פריך מינה : **הצד** לח הפרשוה סי ר"ש פוסר. מעמא דפשוט לבל לסור ולומר ר"ש בשם הרב פרש לחפ"ה לח ס טוקר האדם מוכר ליקחנו ולהשליכו מעליו דמקום לסר שרי לבל לח הוא בלוחנו ענין על האדם שלינו ירא שיקחבכו כגון על סרבלו מבחוץ לסור ליקח לבל יכול להפילו מעליו :

יש ספרים דגרסי מ"ם מחייב רבי לליעזר לחו מקום לפרה ורבה ושיטת הוא דהא לחפילו בכיסה מחייב רבי לליעזר ופרעוס נקע לרבותא דלרבי יהושע לחפילו פרעוס פוטר ושיטת נמי דמסבי לח מעמד דגרים ליה ר"ח נמי מחקו מספרו :

בין שיבה בו כשלע . בניטד ועומד בשים מיירי מלחא מחייב ליה עד שיבה כשלע : ולפי

רבינו חננאל

(הירחי) שהן בחות כמו נוחלות למקום אחר ואין בהן בח ליקר לבאין ולכאן פסור עליהן בשלעור בן לרשתו"ה: **צבי** שבנהם בלבית . עיקר דבר בעשרה אות אחד שעשה חייב ב' שעשאן ספרין ומספרש בהמצניע בענין הנרציא בכר: אין צירת ארי אלא בהנכנסו (לנרעניק) [לעורניק] שלו פי' לכלומו : ישב אחר על הפתח כי' אפיקנא שאם היה צבי רץ כדרכו ונחכנתו ארים לנשל בפני עצמו ונעל בפניו ובפני הצבי פסור: **נבנמה** בנפיו ישב ומשמרה עד שתחשך ומתני' ובא השני וישב בצדו אע"פ שעמד הראשון והלך לו השני מותר לישב ולשעור יש שתחשך : אמר שמואל כל פסורי שבת פסור אבל אמור לבר מהני תלת דפשור ושתר ואלו הן כו' ומפרש (לעיל ג) אע"פ דעביד בהו מעשה איבא אחריני פובא פסור (אף דלא) (אם לא) עביד בהו מעשה :

הדרן עלך האורג

שמונה שרצים האמורין בתורה הזכר והנקבה בהן חייב. ודאי ור' ושמעולות במשנתנו הצדן לצורך חייב שלא לצורך פסור אפי' בח"ל שרצים היא דאי הוה שנו ח' שרצים לענין צירה והבה מיהייב הצדן בין לצורך ובין שלא לצורך ושאר שרצים ורמשים צדן לצורך [חייב] ושלא לצורך פטור (דוה) מפרש בגמ' מעמא דמילחא ופי' התיבול השרשה חבורה וכיון דמפרש כי חבורה ור אינה הורת שמעינן מינה כי עור הוא שאם נעשית בו חבורה ועשה מקומו צלקת וכיוצא בהו ומדקאמר בשמנה שרצים התיבול בהן חייב מבלל שיש להן עור ומוקים לה שמואל בי' יוחנן בן נורי דאמר ח' שרצים יש להן עורות אבל רבנן לא דתנן בהעור החדופב א ו כ שעורותיהן כבשרן ומטי האוכלת והבה הלבאה והחומס*) ודקתני נמי ותתנשאת דאלמא לית להו עורות הבל מאי דאית ליה עור פוטאה מיפטא עורו פוטאה נבלות וכר מיעבד פהור והני שרצים שעורותיהן כבשרן ור' יוחנן בן נורי פליג בשאר ח' ואוקמה שמואל להא מתניתין כוותיה ורב אחר אמר אפי' תימא רבנן לאו משום דאין להן (לשכבר ולבב ולחולדה) **)עורות פמאו רבנן לשטייהו אלא מדרבינהו קרא אלה הממאים לכם ורבשי אלה הממאים לרבות עורותיהן כבשרן אבל לענין מורו רבנן בח' שרצים שיש להן עורות ואקש' עלה דרב ולא פליגי והתניא הצד אחר מח' שרצים והחדב בהן חייב דברי ר' יוחנן בן נורי וחכ"א אין עור אלא למה שהנו חכמים ואתמהינן אדרבה למה שהנו חכמים אין להן עור בי עורותיהן כבשרן חוא ופריק ר' אלעא הכי קתני וחכ"א אין עור ממנה כבשר אלא מה שהנו חכמים ואמרו אלו שעורותיהן כבשרן ודייקינן מדקתני חכמים דהני שהנין משמנה ואלו שעורותיהן כבשרן הוא דעורן ממא כבשרן והנשארין לא ממלל דר' יוחנן בן נורי דפליג עלייהן מבר' דאמר' הנשארין ממאמו והא ח' שרצים יש להן עורות קתני דאלמא כולן לא ממאה עורן ונדחה דתריץ רב אוא הכי ורב"א לענין שמאה אין עור למה שהנו חכמים לטומר אין להן עור אלא בכשר הוא חשוב . ור' יוחנן בן נורי פליג ואמר יש להן עורות ואקשי' הכי לענין פומאה פליגי לענין שבת לא פליגי והתניא הצד אחר משמנה שרצים והתיבול בהן חייב בשרצים שיש להן עור ואי זו היא חברה כל שאינה חזורת

*) תולי ג"ל וכ"ה תני נמי מכשמת ומי' כתולין דף קכ"ב ע"ב . **) נרלה ד"ל והמנקה והכח והלטאה והחומט .

רב נסים גאון

האנקה והכח והלטאה והחומט ר' יהודה אומר הלטאה בחולדה ר' יוחנן בן נורי אומר ח' שרצים יש להן עורות ומשכותת לה עור בממכת תולין (דף קכב) אלו שעורותיהן כבשרן עור האדם ועור החזיר של ישוב ר' יוסי אומר אף עור חזיר הבר עור הפרה נמל הרכה ועור הראש של עכל הרך ועור בית הפרעות ועור בית הפרשת האליה ועור שחרות האליה ועור האנקה והכח והלטאה והחומט ר' יהודה אומר הלטאה בחולדה הרי אלו שהנו חכמים ממאמין עורן כבשרן ואין להן עור שהרא חלוק מבשרן לענין פומאה : **מלאכה** שאינה צריכה לגופה דפליגי בה ר' יהודה ור' שמעון

גליון השים גמ' וכרי פרעוס . עי' כרן פ"ק דמכתין ס ע"ב : שם תמר שמוחל כוסיע ידו נמעי כממה . עי' כתוכות כה ע"ל תוס' ד"ה דסוי ליה : **רשי"** ד"ה הטפויין כו' ונל ידענא. עי' נרכות כה ע"ב ד"ה מתן שמעת ליה ומ"ש :

למה שהנו חכמים אדרבה למה שהנו חכמים- אין להם עור ואמרי אביי הבי קאמרת אין עור חלוק מבשר אלא למה שלא הנו חכמים אמר ליה רבא הא למה שהנו חכמים קאמר אלא אמר רבא הבי קאמר אין עור ממנה כבשר אלא למה שהנו חכמים מכלל דרבי יוחנן בן נורי הוא דלא הנו חכמים ממאין והא קתני יוחנן בן נורי אומר ח' שרצים יש להן עורות לא ממאין (ל) אמר רב אדא בר מתנה תניא הכי וחכמים אומרים לענין פומאה אין עור אלא למה שהנו חכמים ואכתי לענין שבת הצד אחד מח' שרצים האמורים בתורה חייב בהן חייב בשרצים שיש להן עורות ואי אתה יכול לומר מה שרצים שאין להן עורות אין חייב עליהן אף שרצים שיש להן עורות לא יהא חייב עליהן ת"ל הצד אחד מח' שרצים האמורים בתורה חייב בהן חייב בשרצים שיש להן עורות ואי אתה יכול לומר מה שרצים שיש להן עורות חייב עליהן אף שרצים שאין להן עורות לא יהא חייב עליהן ת"ל הצד אחד מח' שרצים האמורים בתורה חייב בהן חייב בשרצים שיש להן עורות ואי אתה יכול לומר מה שרצים שיש להן עורות חייב עליהן אף שרצים שיש להן עורות ואקשי' הכי לענין פומאה פליגי לענין שבת לא פליגי והתניא הצד אחר משמנה שרצים והתיבול בהן חייב בשרצים שיש להן עור ואי זו היא חברה כל שאינה חזורת מכאן אמרו חכמים תולין לנו שעורותיהן ככשרן והא ודאי מבשרן היא לחדרבה למה שמנו חכמים ומי"מ קשיא לרבי : **מ"ל רבא והא למה שמנו קמשר** . ולח טעי תימא בין מט, ללח מט : **אין עור ממנה כבשר כו'** . והכי קאמרי ליה דקאמרת לענין שבת יש להן עור לבל לענין פומאה עורותיהן ככשרן מפאי לחיתרבו מבשרן חין עור ממנה כבשר ללח לחותן חרבעה שמנו : **מכלל דרבי יוחנן כו'**. בחמיה והא קתני התם גבי פומאה לבל ח' שרצים לרבי יוחנן בן נורי יש להן עורות : **מבין הבי** . סמי מבריימ"ל "ללח" ותני "לחן עור למה שמנו חכמים ומ"מ לרבי לא פליגי לענין שבת הבי קאמרי ליה לענין שבת מדיבעית ליה לרבי יוחנן בן נורי לחכול לענין פומאה פליגת דלחן עור לחותן ד' שמנו: **כשרצים שיש להן עורות**. דממעט דיש מהן דפטור : **רבי יהודה היא**. לענין פומאה לח ההוח לחיש ליה ניבעית לימא רבי יהודה היא דלחיש למלאכה המתמלת לל

פיטרא . פטריות בולי"ן : **מגונג דמלכא** . פטמים שהוא גדל בשפת הלבי ממים : **ונאיני נקוב פעמו** . משום דלת מחובר בקרקע שהוא הול : **נאו פיינו רביפיך** . לתין דרך זריעה שם תבל תלו שתמרטו הול עיקר גידול : **נקבי נקבי** . מקום מוצב טלה : **נא ניכמוב** . דלתמת לתמר *וכתבתם כתיבה תמה שלימה תורה אור

[מנחות נד.]

ולא מופסקת : **בכנפיו** . בעולת העוף משמעי שיעשעו בעוד בנפיו בו *ומקטיעים בנפיו כל בנפי הגוף בלו"ש בלעו"ז טוה הוא הלקה שהיא בשבר כמין ממר שתין לה שרשים קשים : **נשכשיר עם סעור** . לימדך הכתוב שתיו לריך הפשע כעולת בהמה שפשל בה לת העור : **פירלי** . היינו נקבי: **מאי עם יבא עליהו ויאמר** . היתר ותיסור תין תלוי בו דלת בשמים היא : **ופסגן עלמות סדג ועורו מלינן בשל עמם.** לפי שתין מקבלין טומאה כדתניא בת"כ טור יכול טורות שניט כו' ועלמות הדג נמי דכי עשם דמקבלים טומאה מכל מעשה עזים ילפינן לה להניא דבר הבא מן העזים מן הקרנים ומן הטלפים* תבל דגים לא וכל שתיו מקבל טומאה חוץ בפני הטומאה ומשמה זו בתמ' כלים : **דמוו דלו** . גליון מנציון : **נלקבלו פפיס** . לעשות מחילה שביניו כשהוא נפנה על דופני הספינה שלא ירתה גיליו. ע"ל לקנח : **ומעכיי** . ענין לטר משום לטרו שלף הוא עכור **ומפני שלא היה** רוח מצוים ורלה השים שעשין גלין הבין שלכבוד תדם גדול הוא והשכר היה משוך מל"ש לבבל : **פסי** . הריח בו בקנקנו שם יין הוא לו התמין כמו בת תיבה דתמר נבי יין נסך (ע"ז ל' סו:) כלומר בדקתו שמא הוא שכר לתו : **מנין לדם שסות מדום** . דגבי דם כתיב ונקן (ויקה דף יט.) ה' דמים טמתים בתשה וכולן משום דמרתיקן לחומה לף על גב דשמור שגר בהו, למרינן שמור = לחדום הוא שלא שלקה : **ונאמר נשן ערלתו** . גבי כניעה (ויקרל יט) : **שמם** . בתוספות

[כלים פ"י מ"ל]

[מנחות נד.]

[מועד קטן כה:]

[מועד קטן כה:]

[מועד קטן כה:

גמ' אבל עושה הוא. מפרש בגמ' **הא גופא קשיא בין רב בין שמואל.** ואם המרובים לאוסרים ואם הלוו מותרים לא הלוו מותרים ובגמרא מפרש דלמומרא ר"י יוסי דטהור לאיסור מפני שהוא כמעבד מתקן את האוכל כדי שיתקיים **והלוו בן סמומרין נותן שמן לתוך מים בשבת.** קודם שיתן המלח יתן שמן לתוך המלח בתחלה קודם שיתן המים דהשתא מעשה בשתין המלח מתערב יפה עם המים ומתיש את כחו מהיות מי מלח עזין אבל לא יתן מים ומלח תחילה אלא יתן שמן לבסוף דבשעה שנותן מים ומלח יחד הוא נראה כמעבד: **גמ' מאי קאמר.** מהי הילמי ומהי מי מלח: **לאפור או להתיר.** האי דקאמר שניהן שוין לאיסור או להיתר: **ככשין.** ירק שכובשים להתקיים; **גיפטרא.** כלי שכור של חרס ומיטו רחוי לכל המאכים כשלם ומקנין תיטו לכך: **שכיבלה נפה נסס.** כח המלח מעכבת מלשקוע: **למוריים.** של דגים: **אין מולחין לנון וכילח.** ג' וד' מחיוכות יחד שהמלח מעכבן ועשתין קשין ורעי תיקון: **מריש הוה מלחנא פוגלא.** לנון: **כשרי.** תילין גבוהים עיגול על עיגול: **מימלח לא מלחנא.** מחיים יחד: **עכוי.** בשעת תכילה מעבילנא ותכילנא: **קליפה מילונא.** דכיפה היא התלבן שלא בשבת חיידי דחני בכרי תחרוג ולטן "קליפה" נקט כה עמי לשון קליפה: **מין יונקין מכני מעיים.** שמתקשרין ומתקטין ונעלין: **לא טבע גברא כימא דסדום.** מפני שהמים מלוחין וכח מליחתן מעכבו מלטבוע: **ופסוקי מילם.** דכריס התמורים כה הפוכין: **כשורא טבע.** בתמיה: **מסו לימצי מכני מיא גרסינן.** מי לחסור משום רפואה דגזור רבנן בכל רפואות בשבת משום שחיקת סממנין ולאו מרפואות הן הטין: **שפיר דמי.** לשלו מוכחת מילתא לרפואה עביד לקח על פי שמרפאין שרי דטעמא לרפואה דחשיבה ליה לא גזרה שמא יבוא לסממנין דדמי לעיבוי שהוא כמו מלאכה: **מסו לימץ ולמפתא.** לשון יין מעמלין את המת (לקמן דף קלה:) שעשה עיניו כשהוא רוחץ מהן בשבת מהו שיסגיר ויפתח עיניו כדי שיכנס מהן לעין: **ניזוף כו שמפתי.** דהיכא דמוכחת מילתא לרפואה עביד לחסור ומימן ומפתח כמי מוכחת מילתא והא לחהדורה דרב דימי דאמר לא טבע גברא דימת דסדום נפקא לן מינה הא כיון דמליחי טובא ומסו ולחסר למימן ולמפתח: **וימנין פ"ג וכו'.** שקבל מכניסה: **ומרוייסו.** רב מתנה ומר עוקבא: **משמיס דשבוש דשמואל ולו אמרי.** תרתי מילי לחמור מדלא לימא דמוכחת מילתא ומחמת מכני מעיים דלחבוה דמשמואל ומחמת ממשמיה דלוי: **מד אמר.** מי לחבוה דשמואל מי לוי: **יין כפוך הטין.** דעמיק ופתח לחסור דמוכחת מילתא: **על גב הטין מוסר.** דאמרי לרחיצה בעלמא עבדי: **רוק תפל.** שלא טעם כלום משניטור משכחו: **אפילו על גב עין משור.** דמוכחת מילתא דלרפואה לחלוו לרחיצה מלים להכי נקט רוק תפל לפי שהוא חזק ומרפא: **ולימא מיך כו'.** ת"כ לו' ולא תדע למר בתמיה והא תדע משמיה דתמר כולהמן: **שורא.** בתים: **קילורין.** לוז"ש בלע"ז: **ונותן ע"ג עיניו.** לדחיה כיון דלהרכוה לשרותה מע"ש היכא היכרא ולימא למיגזר ומתן למחזיקו שכר לרחיצה בעלמא היא דלשכר שהוא יין: **כולי האי ודאי לא גזרה.** דמוכחת מילתא: **מר עוקבא הוא** שכיח גבי מר שמואל ותא ב"ד היה בימיו כדלמריכן לעיל (דף נה: וכמועד קטן דף מז:): **טיפח לונן.** לתת בעיניו: **ורחילם ידים ורגלים בחמין ערבית.** נמי מחירה הטיעים: **הוא היה אומר.** ר' מוקה: **יד לעין.** בחרים קודם טיטול ידיו: **מיקנן.** נוח לו שתקנן קרוח לטה קורה על היד ומסמטו וכן טולן: **לאפוקה.** דייקה דכוכחת פלימ"ה בלע"ז: **לפי טבעה.** נקב הרטי שעגול כמבעה: **מיקנן.** ולא תגע קוב בעין לו בחוון קודם כמילה:

לגיגית

א) מסכת כלה ב) [עי' תוס' מה יג: ד"ה דימה]

אבל "עושה הוא את מי המלח וטובל בהן פתו ונותן לתוך התבשיל *א"ר יוסי והלא הוא הילמי בין מרובה ובין מועט ואלו הן מי מלח המותרין נותן שמן לבתחלה לתוך המים או לתוך המלח: **גמ'** מאי קאמר? א"ר יהודה אמר שמואל ה"ק אין עושין מי מלח מרובין אבל עושה הוא מי מלח מועטין: א"ר יוסי והלא הוא הילמי בין מרובין בין מועטין: איבעיא להו רבי יוסי לאסור או להתיר? אמר רב יהודה להתיר מדלא קתני רבי יוסי אוסר א"ל רבה מדקתני סיפא ואלו הן מי מלח המותרין מכלל דר' יוסי לאסור אלא אמר רבה לאסור וכן אמר רבי יותן לאסור תניא נמי הכי אין עושין מי מלח מרובין לתת לתוך הכבשין שבתוך גיסטרא אבל עושה הוא מי מלח מועטין ואוכל בהן פתו ונותן לתוך התבשיל, א"ר יוסי וכי מפני שהללו מרובין והללו מועטין, הללו אסורין והללו מותרין יאמרו מלאכה מרובה אסורה מלאכה מועטת מותרת? אלא אלו ואלו אסורין הן, ואלו הן מי מלח המותרין נותן שמן ומלח או שמן ומים ובלבד שלא יתן מים ומלח לכתחלה: (עזין צנון ואתרוג סימן): **תנו רבי יהודה בר חביבא** אין עושין מי מלח עזין מאי 'מי מלח עזין' רבה ורב יוסף בר אבא דאמרי תרוו ייהו כל שהביצה צפה בהן, וכמה? אמר אביי תרי תילתי מילחא ותילתא מיא, למאי עבדי להו? א"ר אבהו למורייסא תני רבי יהודה בר חביבא אין מולחין צנון וביצה בשבת רב חזקיה משמיה דאביי אמר צנון אסור וביצה מותרת, אמר רב גמדי משריש הוה מלחנא פוגלא אמינא אפסודי קא מפסדנא ליה דאמר שמואל פוגלא חורפי מעלי, בין דשמענא להא דרבי אחא ואולא ואמר: במערבא מלחי בישרי כישרי, למלחה לא מלחנא טבולי ודאי מטבילנא תני ר' יהודה בר חביבא אתרוג צנון וביצה אילמלא קליפתן החיצונה אינן יוצאין מבני מעיים לעולם כי אתא רב דימי אמר: מעולם לא טבע גברא בימא דסדום, אמר רב יוסף הפוכה סדום והפוכה מילה, גברא הוא דלא טבע כשורא טבע? אמר ליה אביי לא מיבעיא קאמר: לא מבעיא כשורא דאפילו בכל מימות שבעולם לא טבע אלא אפילו גברא דטבע בכל מימות שבעולם, בימא דסדום לא טבע, למאי נפקא מינה כי הא דרבין הוה שקיל ואויל אחוריה דרבי ירמיה אגודא דימא דסדום אמר ליה מדע למימשי מדעני מיא בשבת א"ל שפיר דמי, מדע למימץ ולמיפתח? אמר ליה זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי דאמר ר' זירא: זימנין א"ל משמיה דרב מתנה וזימנין אמר לה משמיה דמר עוקבא ותרוויהו משמיה דאבוה דשמואל ולוי אמרי: חד אמר ניזוף כו' בתוך העין אסור, על גב העין כיוצא, וחד אמר ניזוף כו' רוק תפל [אפילו] על גב העין אסור, תסתיים דאבוה דשמואל הוא דאמר יין בתוך העין אסור, על גב העין מותר" מדאמר שמואל "שורה אדם פיתו ביין ונותנו על גב העין בשבת" דשמעיא ליה ממאן לאו דשמעיא ליה מאבוה, ולימעמיך הא דאמר שמואל "רוק תפל אפי' ע"ג העין אסור" דשמעיא ליה ממאן-אילימא דשמעיא ליה מאבוה, אלא ליה ולא חדא אמר, אלא חדא שמעיא ליה מאבוה וחדא שמעיא ליה מלוי ולא ידעינן הי מאבוה הי מלוי. אמר מר עוקבא אמר שמואל "שורה אדם קילורין מע"ש "ונותן על גב עיניו בשבת ואינו חושש, בר ליואי הוי קאי קמיה דמר עוקבא, חזייה דהוה מייץ ופתח, אמר ליה "כולי האי ודאי לא שרא מר שמואל שלח ליה רבי ינאי למר עוקבא לישדר לן מר מהנך קילורין דמר שמואל שלח ליה שדורי משדרנא לך דלא תימא 'צר עין-אנא אלא הכי אמר שמואל טובה טיפת צונן שחרית ורחיצת ידים ורגלים בחמין ערבית מכל קילורין שבעולם תניא נמי הכי אמר רבי מנא משום רבי יהודה טובה טיפת צונן שחרית *וחיצת *ידים ורגלים ערבית מכל קילורין שבעולם, הוא היה אומר א) יד לעין ב) תיקצץ, יד לחומם תיקצץ, יד לפה תיקצץ, יד לאוזן תיקצץ, יד לחסודה תיקצץ יד לאמה תיקצץ יד לפי טבעת תיקצץ, יד

הבנות מי מלח

פעלות דגמרא מילרא דשלש רפואה נעשית אלורים

זהירות ממגע קודם נטילת שחרית

רבינו חננאל

מפרשי רבנן עשה בעניין שאינו נקוב כתלוש דמי כדמפרש בפרק המצניע והאי מפורא בארגא דחבצא לאו כתלוש דמי הלכך תחם לאו עוקר דבר מגידולו (והוא רביתיה) והכא עוקר דבר מגידולו: ולכתחא כדרב הונא שכותבין חמלין על עוף טהור ואע"ג דאית ביה נקבי כיון שהדיו עובר עליו כשר ואע"ג דדחי אביי למיעבדיה מן ושמע אותו בבנפיו לרבות את העור וקאמר לעולם אימא לך לאו עור הוא ואיצטריך כי דיתני בעלמא הוא דדחי ומתניתין תחובל בהן חייב: **בעא** מר בריה דרב פרב נחמן סדו לכתוב חמלין על עור של עובר עליו ב

מסורת השים

גיגים . שמפילין בה שכר : **תיקון** . דלת חיגג קודם גמילה שחרית : יד . לעין משמת קודם גמילה : יד . לחן מחרשה : יד . לפה לו לחוטם : **מעלה פוליפוס** . ריח החוטם והפה ול"ג דיד לתמה ללו לעין שחרית נקרו לה דלת מסום דמכיח לידי קרי ובמסכת גלה (דף יג:)

ומקום דמקנן *מסום הלי טעמת תורה אור

*לגיגית תקציץ,יד מסמא,יד מחרשת,יד מעלה פוליפוס תניא רבי נתן אומר בת חדרין היא זו ומקפדת "עד שירדוץ ידיו ג' פעמים א"ר יוחנן *פוך מעביר בת (ו) מלך ופוסק את הדמעה ומרבה שיעור בעפעפים תניא נמי הכי רבי יוסי אומר פוך מעביר בת מלך ופוסק את הדמעה ומרבה שיעור בעפעפים ואמר מר עוקבא אמר שמואל עלין אין בהם משום רפואה אמר רב יוסף כוסברתא אין בה משום רפואה אמר רב ששת כשות אין בהן משום רפואה, אמר רב יוסף כוסברתא אפילו לדידי קשה לי אמר רב ששת גרגיר *אפילו לדידי מעלי ואמר מר עוקבא אמר שמואל כל כשות שרן לבר מטרווא אמר רב חסדא שריקא טלייא שרי, פיעפועי ביעי אסור, דביתהו דזעירי עבדא ליה לחייא בר אשי ולא אכל אמרה ליה: לרבך עבדי ליה ואכל ואת לא אכלת? וזעירי לטעמיה דאמר וזעירי *נותן אדם יין צלול ומים צלולין לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש אלמא בין דמשתתי הכי לאו מידי קעביד הכא נמי כיון דמיתכיל הכי לאו מידי קעביד ואמר מר עוקבא *מי שנגפה ידו או רגלו צומתה ביין ואינו חושש אביעא להו חלא מאי? אמר רב הלל לרב אשי כי הוינא בי רב כהנא אמרי *חלא לא, אמר רבא והני בני מחוזא כיון דמפנקי אפילו חמרא נמי (ב) מסי להו, רבינא אקלע לבי רב אשי (ג) דדריכא ליה חמרא אגבא דכרעיה ויתיב קא צמית ליה בחלא, אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רב הילל חלא לא? א"ל גב היד וגב הרגל *שאני אינא דאמרי (ד) דקא צמית ליה בחמרא אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רבא הני בני מחוזא כיון דמפנקי אפי' חמרא נמי מסי להו, ורמר נמי הא מפנק? אמר ליה גב היד וגב הרגל שאני *דאמר רב אדא בר מתנה אמר רב 'גב היד וגב הרגל דרי הן במכה של חלל ומחללין עליהן את השבת. ת"ר (ה) דוחצים במי גרר במי המתן במי עסיא ובמי מטריא אבל לא בים הגדול ולא במי משרה ולא בימה של סדום ורומינה (ו) דוחצים במי מטריא ובים הגדול אבל לא במי משרה ולא בימה של סדום קשיא *ים הגדול אים הגדול? אר' יוחנן לא קשיא הא *ר"מ הא ר' יהודה *דתנן כל הימים כמקוה שנאמר ולמקוה המים קרא ימים דברי ר"מ ר' יהודה אומר ים הגדול במקוה ולא נאמר ימים אלא שיש בו מיני ימים הרבה רבי יוסי אומר *כל הימים כמקוה ופסולים לזבים ולמצורעים ולקדש בהן מי חטאת מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אימר

עלין אין בהם משום רפואה . פי' בקונטרס דבאכילה מיירי ואין נראה לר"י דלא מיירי להשים על העין דבהכי מיירי כולה סוגיא ועוד לי באכילה מיירי היכי לאכר רב שמא נרגיעת כיון דמאכל בריאין הוא והמקן כל האוכלים מוכל לדם לרפואה : (ג) **לדידי** אפילו כוסברתא קשי לי. קשה לר"י ל"ל מאי לימא לך דמיירי למימר רב יוסף כוסברתא אין בו משום רפואה כיון דמזקת לעינים כ"ש דלא מרפאה ותמר ר"י דה"ק אין בה משום רפואה כלומר יש שעושין וסבורין שיש בה רפואה ואין בה רפואה ללא מזקת לעינים ויכול להיות שמכאה אותו בשום מקין: **שריקא** טוית . פירש ר"ח מיס שמכניסים ממעי לכמיה ושומים כדי לשלשל ור"ל דמותר לסמן מיס שכמעיין כדמסיק כיון דמיתכיל הכי לאו מידי קעביד ואמר מר עוקבא *מי שנגפה ידו או רגלו צומתה ביין ואינו חושש אלמא בין דמשתתי הכי לאו מידי קעביד ואמר מר עוקבא *מי שנגפה ידו או רגלו צומתה ביין ואינו חושש אביעא להו חלא מאי? אמר רב הלל לרב אשי כי הוינא בי רב כהנא אמרי *חלא לא, אמר רבא והני בני מחוזא 'כיון דמפנקי אפילו חמרא נמי (ב) מסי להו, רבינא אקלע לבי רב אשי (ג) דדריכא ליה חמרא אגבא דכרעיה ויתיב קא צמית ליה בחלא, אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רב הילל חלא לא? א"ל גב היד וגב הרגל *שאני אינא דאמרי (ד) דקא צמית ליה בחמרא אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רבא הני בני מחוזא כיון דמפנקי אפי' חמרא נמי מסי להו, ורמר נמי הא מפנק? אמר ליה גב היד וגב הרגל שאני *דאמר רב אדא בר מתנה אמר רב 'גב היד וגב הרגל דרי הן במכה של חלל ומחללין עליהן את השבת. ת"ר (ה) דוחצים במי גרר במי המתן במי עסיא ובמי מטריא אבל לא בים הגדול ולא במי משרה ולא בימה של סדום ורומינה (ו) דוחצים במי מטריא ובים הגדול אבל לא במי משרה ולא בימה של סדום קשיא *ים הגדול אים הגדול? אר' יוחנן לא קשיא הא *ר"מ הא ר' יהודה *דתנן כל הימים כמקוה שנאמר ולמקוה המים קרא ימים דברי ר"מ ר' יהודה אומר ים הגדול במקוה ולא נאמר ימים אלא שיש בו מיני ימים הרבה רבי יוסי אומר *כל הימים כמקוה ופסולים לזבים ולמצורעים ולקדש בהן מי חטאת מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אימר

א) [וע"ע תוס' לקמן קמ:.ד"ה דיעבד ותוס' תוען מו: ד"ה תלת עי]

ענין רפואה

רבינו חננאל

תניא ר' (יוסי) [נתן] אומר בת חורין היא. פי' רוח רעה ששורר על [גב] העין יש לה בבר ברזחות כבן החרין בבני אדם ואינה עוברת עד ג' פעמים ושוב מעבירה"). אמר שמואל עלין אין בהן משום רפואה . פי' עלי ירק לצנן העין אין בהן משום רפואה ושרי וכן כשות אין בהן משום רפואה . ורב יוסף דהוי מני נהורא הוה אמר אפי' אנא כוסברתא . ק"ש א"י דאלמא מכאיב העין ורב ששת נמי מני נהורא הוה ואמ' אפי' לדידי נרגיעא מעלי רשעה גלגל העין. כל מיני קישות מהר להניח ע"ג העין בשבת בר מפרסות ולא בריר ין יפה מאי היא שריקא פריא גם היא **)אמרו כי חן מי של מיני אבמיהם שמפנין אותן בשבת רשותין אותן לבהן ויפין הן לשילשל. וכן מעפרני ביעי ועירי דהוה שהי להן למפציה דאמר נתן אדם מים צלולין ויין צלול לתוך השמרת בשבת ואינו חושש אלמא כיון דמשתתי הכי לאו מידי קא עבוד הכא נמי בשריקא פריא כיון שנאכל עם האבטיח ועם מעיו אף בזמן דשפיר לחו במשמרת לאו מידי עבוד . ומפורש בגמרא דיוה"כ כי זעירי רביה דרב חייא בר אשי תלמידו דרב רעה ניהא לי משום הכא דרב אשי הוה. אבר מר עוקבא מי שנגפה ידו או רגלו צומתה ביין ואינו חושש אבל חמין לא ואי משנק אפי' חמרא אמרי אאכ"ע ישנה מכה של חלל שמחללין עליה השבת : מי נורר וכי תמחן המים שלהן חמין הן כמו חמי טבריא .

*) מי' ענין ערך בת חורין .

**) נ"ב דמסר לחיה פיטום ופ"ל גם היא כריך לן ותמרו וכו' .

***) דכרי רבינו מלו משלני ככנה ותולי דנפל לחיה ע"ם דכריו ופ"ש .

רב נסים גאון

מעלה פוליטים. בפס' בתובבת בפרק המדיר (דף נו) אמרו מאי בעל פוליפוס אמר רב יהודה אמר שמואל ריח

הגהות הב"ח

(ה) גב' סוף מעביר כת מורין ופוסק וכו' כ' יוסי וכו' בת חורין ופוסק : (ב) רש"י ד"ה כל כיוסים וכו' ת"ל לך מעיין מעיין מקור : (ג) תוס' ד"ה עלין וכו' לרפואה כסי"ד ולתי"ב מ"ם כוסברתא לתני לדידי קשה :

ע"ז כח.

פרה פ"ח מ"ח מקוואות פ"ה מסכת ד

גליון הש"ס

רש"י ד"ה לדידי מלאי עיניים ע' בכתובות מלר להגהות בעל סמ"ג לפ' נח:

הטעם בסתניתא תאנא ריח הפה: אמר רב יוסף כוסברתא אפי' לדידי קשה לי אמר רב ששת נרגיעא אפי' לדידי כעלי לי . רב יוסף ורב ששת היו מאוחרי עינים ואמר רב יוסף בדרך הבא' כי הכוסבר מזיק לעין ואפי' לו שהיא סמא וכמו כן אמר רב ששת כי הדרניר היא מועיל אפי' לסומא ומסצא רב יוסף אמר בפרק התינוק (נגע קמא דף פז) פריש הה אסיגא מאן דאמר לי הלכה כר' יהודה דאמר סומא סמור מהמצות עבירנא יומא סבא לרבנן דאמרינא לא סיפקדנא ועבידנא מצות השתא דעשינא להא דאמר ר' חנינא גדול המצווה ועושה אדרבה מאן דאמר לי לית הלכתא כר' יהודה עבירנא יומא סבא לרבנן ואיתא נמי בגמ' בפרק האשה (קידושין דף לג) ורב ששת הדי אמרי בכמה מקומות דברים שמוכיחים שהוא סומא ברכות בפרק תפלת השחר (דף ל) כי היא דדב חסדא ורב ששת הוו קא אזלי בארורא קם רב חסדא וקא מצלי תפלת הדרך אמר ליה רב ששת לשמעיה מאי קעביד רב חסדא וכו' ובפרק הרואה מקום (שם נח) רב ששת נפק ליטיולי מלכא אמר ליה ההוא מינא בר ב' רב חצבי לנהרא כנני ליא אמר ליה השתא חזית דאנא ירענא פמי' מינך כי אנא מלכא מחת רב ששת קא מבריך ליה ההוא מינא בי לא חזית מאי מברכת ומברך עדכי סמחים (דף קמ) דבר שמוכיח על שניהן הוא כשאמר רב אחא בר יעקב מומא סמור מלומר הנדה הקשו עליו איני והאמר רבינא לדידי *) אמר לי רב ששת שאלתינהו לרבנן דבי רב יוסף מאן אמר הנדתא ואמרו לי רב יוסף ואין האמר שהשמא פשל לומר הנדה הדרי אלו סמין ואפרי הנדתא ובפרק מי שאחזו (ניעין דף סח) אמרו על רב ששת שאמר לשמעיה מאי חזית אמר ליה הדר מינה ובנס' דבני מערבא בפרק יציאות השבת (כלכה ב) ואיש אמתים מי יפמא זה ר' יוסי ור' יהודה בר אשי תלמיד רב אשי ר' אבא בר הרואה מקום : ר' יהודה דזעירי אינישבא ליה לר' חייא בר אשי עבדא ליה לרבך עבדי ואכל ואת לא אכלת . בפ' יום הכפורים (יומא עז) אמרי ר' חייא בר אשי תלמיד זעירי (לדבריהם) [ויה. דאמר התם] אינישבא ליה ר' חייא בר אשי תלמידיה רב אשי אמר ליה רב חייא בר אשי הוא דאזל לבבי זעירי דביה: ב' היד וגב הרגל הרי הן כסכה של חלל. עיקר זה בסמכת ע"ז בפרק אין מעמידין (דף כז) אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל סכה שמחללין עליה את השבת אין מחרמאין מהן מאי בינייהו ב' היד וגב הרגל דאמר רב אדא בר אהבה אמר רב ב' היד וגב הרגל הרי הן כסכה של חלל ומחללין עליה את השבת ואמרו ומהיכן מכה של חלל פירש ר' אמי מן שפה ולמעלה ובגמרא דבבי מערבא כל שהוא מן החלל ולמעלה מאמרין שפה ר' יוחנן גבות ידים ורגלים סכנה:ר' יוסי אומר כל הימים מפהרין בזוחלין ומסלרין לובים ומצורעים ולקדש מהן מי חטאת. אלו השלשה (הגאונים)[דברים] אמר

*) הלשון משובש קלת ולפניו כב הגי' מלאיתיבו לרבנן דבי רב יוסף מתו רב יוסף ממרו רב יוסף מתו לא ממרו רב בשם ומניל מתן .

לד א ב מיי' פכ"ח מהלכ' שבת הלכה כה סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סי' שכח סעיף מד :

לה ג מיי' שם הלכה כב טוש"ע שם סעיף לז :

אימור דפליגי לענין טומאה וטהרה, לענין שבת מי שמעת להו דלא אמר רב נחמן בר יצחק לא קשיא הא דאישתהי הא דלא אישתהי, אי דלא אישתהי אפילו במי משרה נמי דהתניא רוחצין במי טבריא ובמי משרה ובימה של סדום ואף על פי שיש לו חטטים בראשו כמה דברים אמורים שלא נשתהא אבל נשתהא אסור אלא אימים הגדול לא קשיא הא ביפין שבו הא ברעים שבו, מי משרה אמי משרה נמי לא קשיא הא דאישתהי הא דלא אישתהי: מתני' יאין אוכלין איזבין בשבת לפי שאינו מאכל בריאים אבל אוכל הוא את יועזר ושותה אבובדואה כל האוכלין אוכל אדם לרפואה וכל המשקין שותה חוץ ממי דקלים וכום עיקרין מפני שהן לירוקה הוא מי דקלים לצמאן ושמן עיקרין שלא לרפואה: גמ' אמר רב יוסף אזוב אברתה בר המג איזבין אברתה בר הינג עולא אמר מרוא חיורא עולא איקלע לבי רב שמואל בר יהודה אייתו לקמיה מרוא חיורא, אמר היינו אזוב דכתיב באורייתא רב פפי אמר ישמשוק א"ר ירמיה מדיפתי כוותיה דרב פפי מסתברא דתנן מצות אזוב שלשה קלחין זהבהן שלשה גבעולין ושומשוק הוא דמשתבחא הכי, למאי אבלי ליה? לקולקאיני, במאי אבלי ליה? בשבע תמרי אוכמתא, ממאי הויא? מקימחא דשערי (במנא) דחליף עליה ארבעין יומין: אבל אוכל הוא את יועזר: מאי יועזר? פותנק, למאי אבלי ליה? לארקתא, במאי אבלי ליה? בשבע תמרי חיורתא, ממאי הויא? מאומצא ומיא אליבא ריקנא, ומבישרא שמנא אליבא ריקנא, ומבישרא דתורא אליבא ריקנא, מאמגוזא אליבא ריקנא, ומגירי דרוביא אליבא ריקנא ומשתי מיא אבתריה, ואי לא ליבלע תחלי חיורתא, ואי לא ליתיב בתעניתא וליתי בישרא שמנא ולישדי אגומרי ולימיץ גרמא וליגמע חלא ואיבא דאמרי חלא לא משום דקשי לכברא, ואי לא ליתי גורדא דאסינתא דגרידא מעילאי לתתאי ולא מתתאי לעילאי דילמא נפקא איידי פומיה, ולישלקה בשיכרא בי שיבבי ולמחר נסבינון לנקבין דידיה ולישתי, וכי מפני מפני אפשיחה דדקלא: ושותין אבובדואה: מאי אבובדואה חומטריא, מאי חומטריא חוטרא יחידאה, למאי עבדי לה לגילויא, ואי לא ליתי חמשא כלילי וחמשא כוסתא דשיכרא ונישלוקינהו בהדי הדדי עד דקיימא אאנפקא ונישתי, אימיה דרב אחדבו בר אמי עבדה ליה להההוא גברא חד כלילא וחד כוסתא דשיכרא שלקה ואישקיתיה ושגרא תנורא וגרפתיה ואותביתיה לבינתא ונפק כהוצא ירקא, רב אויא אמר רביעתא דחלבא מעויא חיורתא, רב הונא בר יהודה אמר ליתי אתרוגא חליתא ולחייקיה ולימליה דובשא ולותבה בי מיללי דנורא, וליכליה, רבי חנינא אמר מי רגלים בני ארבעים יום: ברזינא לזובורא, רבי עקיבא לעקרבא, פלגא רביעא לגילויא, רביעא אפילו לכשפים מעלו. אמר רבי יוחנן אניגרון ואבנגר ותירייקה מעלו בין לגילויא בין לכשפים. האי מאן דבלע חויא לוכליה כשותא במילחא ולירדטיה תלתא מילי, רב שימי בר אשי חזייה לההוא גברא דבלע חויא אידמי ליה כפרשא, אוכליה כשותא במילחא וארדטיה קמיה תלתא מילי ונפק מיניה גובי גובי אינבא דאמרי רב שימי בר אשי בלע חויא אתא אליהו אידמי ליה כפרשא אוכליה כשותא במילחא וארדטיה קמיה תלתא מילי ונפק מיניה גובי גובי. דאי מאי דמרקא חויא ליתי עוברא דחמרא חיורתא ולקרעיה ולותביה עילויה והני מילי דלא אישתכח טרפה, ההוא בר

רבינו חננאל

ושלשת מותר לרחוץ בהן אע"פ [שהן] חמין. ואין רוחצין בימא של סדום אבל בים הגדול סבר לה ר' יוחנן פלוגתא. ר' מאיר אסר ור' יהודה שרי ואתקיף רב נחמן בר יצחק עליה עד כאן לא פליגי אלא לענין טומאה וטהרה אי עלתה למבוילא אי לא אבל לענין אם נשתהה בים הגדול בשבת כדי להתרפאות אסור ואם לא נשתהה מותר ואקשינן במאי אוקימתא להא דבריתא דקתני רוחצין בי"ם הגדול בדלא אישתהי אימא סיפא ולא במי משרה [ואי] לא אישתהי אפי' במי משרה נמי שרי. דתניא רוחצין במי מבריאו במי משרה וימא של סדום ואע"פ שיש לו חטטין בראשו בר"א בשלא נשתהה (אסור) אבל נשתהה אסור ופרק' כי אמרי שהיה במי משרה אבל בים הגדול יפים ורעים אמרינן. הא דתניא רוחצין בים הגדול במים יפין שבו דלא מסרי. הא דתניא אבל לא בים הגדול ברעים שבו דמסרי מי דקלים. השען היתמא במערבא מבין אותן ג' שתילים שבירושלמי שונין מי דקרין שרוקרין את המרה. אבוב רועה פי' בלשון ישמעאל אבבוב אל רעאי או עצאה אל רעאי:

רב נסים גאון

אמר בהן הכתוב מים חיים נאבר בוב (ויקרא יא) ורחץ בשרו במים חיים וזה מיוחד בזוב בלבד ולא בזבה כמו שיש בתוספתא (זבים פרק ג) תימר בזב מה שאין בזבה שהזב מעון ביאת מים חיים וזבה אינה מעונה ביאת מים חיים ותכתוב נאבר בו (ויקרא יד) ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש על מים חיים ונאמר בפירוש דבר זה כים חיים ולא מים פלוחין ולא מים פרשרין ולא מים מכוזבין ולא מים מנפחין וזה מיוחד בהוצאתו של מצורע בלבד אבל מביאתו אין צריך מים חיים ובזה נאמר (שם) ורחץ במים אשי' במי מקוה ולא דין הוא ומה אם הזב שאינו טעון הזיית מים חיים מעון ביאת מים חיים מצורע שהוא מעון הזיית מים חיים אינו דין שיטעון ביאת מים חיים תלמוד לומר ורחץ במים ואשי' במי מקוה וקידוש מי חטאת נאמר בו (במדבר יט) ולקחו למטמא ונאמר בו ונתן עליו מים חיים אל כלי ונאמר בפירוש במי מען הכתוב מדבר ובשחים בכח' דכל שעה (דף נד) נאמר ונתן עליו מים חיים אל כלי שהתה חיותן בכלי מרקאמר ונתן אלמא תלושין נינהו ומרקאמר מים חיים אלמא מחוברים נינהו אלא מעלה ובמס' טהרה בפרק היה מביא את מנחתה (דף עז) אמרו ונתן עליו אלמא אפר ברישא וכתיב מים חיים אל כלי כיצר רצה זה נותן רצה זה נותן ורבנן [אל] כלי דוקא עליו לערבן ואימא עליו דוקא כלי שהתה חיותן בכלי וכו' ובמשנת מקוואות בפרק א' שנינו למעלה מהן מים חיים (שהן מעונין מבילה) [שבהן מבילה לובים] החזיה למצורעין וכשרין לקדש מהן מי חטאת: לקולקני הם תולעים נקראים בלשון ישמעאל חב אל קרע ותמצא בצ' אלו מריפות (מולין ד' סו): והלכתא

אימור דפליגי לענין טומאה וטהרה, לענין שבת מי שמעת להו דלא אמר רב נחמן בר יצחק לא קשיא הא דאישתהי הא דלא אישתהי, אי דלא אישתהי אפילו במי משרה נמי דהתניא רוחצין במי טבריא ובמי משרה ובימה של סדום ואף על פי שיש לו חטטים בראשו כמה דברים אמורים שלא נשתהא אבל נשתהא אסור אלא אימים הגדול לא קשיא הא ביפין שבו הא ברעים שבו, מי משרה אמי משרה נמי לא קשיא הא דאישתהי הא דלא אישתהי: מתני' יאין אוכלין איזבין בשבת לפי שאינו מאכל בריאים אבל אוכל הוא את יועזר ושותה אבובדואה כל האוכלין אוכל אדם לרפואה וכל המשקין שותה חוץ ממי דקלים וכום עיקרין מפני שהן לירוקה הוא מי דקלים לצמאן ושמן עיקרין שלא לרפואה: גמ' אמר רב יוסף אזוב אברתה בר המג איזבין אברתה בר הינג עולא אמר מרוא חיורא עולא איקלע לבי רב שמואל בר יהודה אייתו לקמיה מרוא חיורא, אמר היינו אזוב דכתיב באורייתא רב פפי אמר ישמשוק א"ר ירמיה מדיפתי כוותיה דרב פפי מסתברא דתנן מצות אזוב שלשה קלחין זהבהן שלשה גבעולין ושומשוק הוא דמשתבחא הכי, למאי אבלי ליה? לקולקאיני, במאי אבלי ליה? בשבע תמרי אוכמתא, ממאי הויא? מקימחא דשערי (במנא) דחליף עליה ארבעין יומין: אבל אוכל הוא את יועזר: מאי יועזר? פותנק, למאי אבלי ליה? לארקתא, במאי אבלי ליה? בשבע תמרי חיורתא, ממאי הויא? מאומצא ומיא אליבא ריקנא, ומבישרא שמנא אליבא ריקנא, ומבישרא דתורא אליבא ריקנא, מאמגוזא אליבא ריקנא, ומגירי דרוביא אליבא ריקנא ומשתי מיא אבתריה, ואי לא ליבלע תחלי חיורתא, ואי לא ליתיב בתעניתא וליתי בישרא שמנא ולישדי אגומרי ולימיץ גרמא וליגמע חלא ואיבא דאמרי חלא לא משום דקשי לכברא, ואי לא ליתי גורדא דאסינתא דגרידא מעילאי לתתאי ולא מתתאי לעילאי דילמא נפקא איידי פומיה, ולישלקה בשיכרא בי שיבבי ולמחר נסבינון לנקבין דידיה ולישתי, וכי מפני מפני אפשיחה דדקלא: ושותין אבובדואה: מאי אבובדואה חומטריא, מאי חומטריא חוטרא יחידאה, למאי עבדי לה לגילויא, ואי לא ליתי חמשא כלילי וחמשא כוסתא דשיכרא ונישלוקינהו בהדי הדדי עד דקיימא אאנפקא ונישתי, אימיה דרב אחדבו בר אמי עבדה ליה להההוא גברא חד כלילא וחד כוסתא דשיכרא שלקה ואישקיתיה ושגרא תנורא וגרפתיה ואותביתיה לבינתא ונפק כהוצא ירקא, רב אויא אמר רביעתא דחלבא מעויא חיורתא, רב הונא בר יהודה אמר ליתי אתרוגא חליתא ולחייקיה ולימליה דובשא ולותבה בי מיללי דנורא, וליכליה, רבי חנינא אמר מי רגלים בני ארבעים יום: ברזינא לזובורא, רבי עקיבא לעקרבא, פלגא רביעא לגילויא, רביעא אפילו לכשפים מעלו. אמר רבי יוחנן אניגרון ואבנגר ותירייקה מעלו בין לגילויא בין לכשפים. האי מאן דבלע חויא לוכליה כשותא במילחא ולירדטיה תלתא מילי, רב שימי בר אשי חזייה לההוא גברא דבלע חויא אידמי ליה כפרשא, אוכליה כשותא במילחא וארדטיה קמיה תלתא מילי ונפק מיניה גובי גובי אינבא דאמרי רב שימי בר אשי בלע חויא אתא אליהו אידמי ליה כפרשא אוכליה כשותא במילחא וארדטיה קמיה תלתא מילי ונפק מיניה גובי גובי. דאי מאי דמרקא חויא ליתי עוברא דחמרא חיורתא ולקרעיה ולותביה עילויה והני מילי דלא אישתכח טרפה, ההוא בר

כלא טעם: לגילויא. מי שמתה מיס מגולין ממשה כלילי. ווכדין כוסתא דשיכרא. כוסות: עד דקיימי מאנפקא. שיעמדו על מדה מחזקת תאנפק והיא רביעית הלוג כדתמרינן בחזקת הבתים (ב"ב נה:): ושגרא תנורא. הסיקה תנור: וגרפתיה. מגרפתיו תיעמן קלח ומוכתה לגיניפא בגויה. שיצא עליה ולא יכוה: ונפק מיניה. הקיז התרס שבלע: טולא. עלה של לוכד: מחרוג תליסא. מחוק: ומייקיה. לגויה יחקוק בתוכו תקק: וליכבה בי מיללי דנורא. מניחו ע"ג גחלים לוחשות שיתבשל התרוג בדבש: בני מ' יום. שנבראו עליסם מ' יום. ל"א של חיטוק בן מ' יום: ברזינא לזובורא. כוס קטן מאד ומשו ברזינא מלחון מי רגליס שומין למי שנשתכח נרעה ומתרפא: רביעתא לעקרב. רביעית לוג למי שנתקו עקרב: פלגא ריבעא לגילויא. חצי לוג: רבעא לכשפים לגיניגרון ואבנגר ותירייקי. מיס שנשלק בהס בנגרי מין עשב שמשו בנגרי ומהס תניגרון מיא דסילקא ותיריקי נרי: מיחדי ליה לפרשא. תופסו ומייסרו שהפחד והמרוצה והכעסות מתישין כחו (ה) ומלחמס ומת הנחש במוחו: גובי גובי טרונגל"ן כלע"ז: דעריקי. נשכו: עוברא דחמרא חיורתי. עובר הנמלח במעי תמורה לבנה: דלא אשתכח טרפה. החס: בר

[במסכת שבמציעות לי' איזוב יון]

כלכות נת. יומא מט.

מאכלים בת"ד ופות

סוכה יג. פרק בי"מ מ"ע * ברכות לו.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה לחידמי וכו' כתו ומתחמס ומת :

סדרה של פתרונות לבעיות עם חוץ א

חיויא לרבנן טרקיה דלית ליה לסומתא · לט"ג דגבי בן דמת בן לחמותו של ר' ישמעאל בפרק ב' דמס' ע"ז (דף כז:) קאמר שלח עבר על דברי חבירים שנאמר ופורן גדר יסקנו כחש לט"ג דלא הוה ליה לסומתא שהרי מת הסם לא היה לו רפואה מזומנת לבל הכא שהרפואה היתה מאומנת ונאבדה ממנו במזל, רע קאמר דלית ליה לסומתא: **וליתי** לגנת דתמלי. משמע הכא דהסחם תוכב שחלייס וכן בשלהי דנדרים (דף נא:) דקאמר ליה נולף לבטל לא תיכול מהני מחלי דטעמינהו חויא ות"כ ים בהן מסוס גילוי (ג) ובפרק ב' דמס' ע"ז (ג: ופס) קאמר דשחליים לין בהם מסוס גילוי ו"ל דהסם לא ממש שחלייס קאמר שלח בהכך דאמר הסם (מס' ע"ז דף סז:) וכן היו עוסקין בערכי שבתות בלפורי [טוחנין תומן לתוך גריסין] והיו קורין לותו שחלייס לי נמי בשלהי נדרים (דף נא:) מיירי דהוה ביה חלת כדמסקינן הסם נמס: ע"ז (דף נ:) חלב נמי חמרת מיגרי בהו: **רב** יוסף אמר זיתום המלרי · ר"ת כל הך מילתא מחק מספרו ואומר דל"ג (ג) חלת ברים לו עובדין (פסחים מב:) ורלחה לר"י שמחקה מסוס דזיתום המלרי מוסר לסחות כדחניא בפרק בחרת (דף קו:) ושוין שבוחשין לת הסחית ושומין זיתום המלרי ואומר ריב"ל דאין לריך למחוק דרב יוסף לת קאי לפרש מי דקיים דמחני' חלת למילתיה דעולה קלי לאמר שיכרת בבלאי מעלי מינייהו ואומר רב יוסף מיהו משמע כפירוש הקונטי' דאמחני' קלי מדלת קאמר בהדיא זיתום המלרי מעלי מינייהו: **סיאני**. ולת קאמר וסימנין סמך סמך כדאמר בשילהי במה לסה (לעיל סו:) מסוס דשעלי לת כתיב בסמך:

והתניא

לו א סוס"ע ח"ת סי' שכח סעיף ג:

רב נסים גאון

והלבתא קוקאני אסירי מנסנם כורא ועיילין ליה באופיא: אניגרון ספרש בברכות פ"ביצד מברכין על הפירות (דף לה) אמר רבא בר שמואל מיא דסילקי: **ותימא** ליה דיסתנא אנא. בסס' ע"ז בס' אין מעמידין (ל' כד) אמרו אמר רב אשי כמן קרו פרסאי לנדה דסחנא סהכא כי דרך נשים לי: **כל** האוכלין לאיתויי פחול לשינים וכרישין לבני מעים. בפרק ביצד מברכין על הפירות (דף מד) תנו רבנן פחול יפה לשינים ורקשה לבני מעים וקשים לשינים: תוץ ממי דקלים. בנס'

הגהות הב"ח

(ל) נס' זיוסלין מנני דקלים (מלי מי דקלים) תל"מ וכ"כ ס"ה ולימ: (ב) חוס' ד"ה ולימי וכו' מסוס גילוי ולע"ג דבס"ב דע"ז תמר: (ג) ד"ה רב יוסף וכו' ולומר דל"ג לה חלת כרים:

בר קשא דפומבדיתא דטרקיה חויא, הוה *תליסר חמרי חיורתא בפומבדיתא, קרעינהו לכולהו ואישתכח טריפה, הואי חדא בההוא גיסא דפומבדיתא, עד דאזלי מיתי לה אכלה אריה, אמר להו אביי דילמא *חויא דרבנן קסלת טרקיה דלית ליה אסותא דכתיב °ופורץ גדר ישכנו נחש? אמרו ליה °אין רבי, דבי נח נפשיה דרב, גזר רב יצחק בר ביסנא דליכא דלימטייה אסא וגידמי לבי הילולא [בטבלא] ואזל איהו אמטי אסא וגידמי לבי הילולא בטבלא, טרקיה חויא ומית: אי מאי חויא לינחות למיא וליסתוף דיקולא ארישא ולהדקיה מיניה וכי סליק עילויה לישדיה למיא וליסלוק וליתי אי מאי דמיקני ביה חויא או איכא חבריה בהדיה לירכביה ארבע גרמידי, ואי לא *לישואר נגרא, ואי לא, ליעבר נהרא ובלילייא לותביה לפוריא דאורבעה חביתא וניגני בי כוכבי וליתי ד' שונרי וליסרינהו בארבעה כרעי דפורייה וליתי *שחפי ולישדי התם דכי שמע קלי, אבלי ליה אי מאי דרהיטי אבתרייה לירהיט בי חלתא אי מאי דחזיא חויא ולא ידעה אי יהיב דעתיה עילויה אי לא יהיב דעתיה עילוה תשלח מאנה ונשדיה קמיה: אי מכרך בהו, דעתיה עילוה, ואי לא, לא יהיב דעתיה עילוה, מאי תקנתה? תשמש קמיה איכא דאמרי כ"ש דתקיף ליה יצריה אלא תשקול, ממויה ומטופרה ותשדי ביה ותימא *דישתנא אנא אי מאי דעייל בה חויא ליפסעה ולתבוה אתרתי חביתא, ולימי בישרא שמנה ולישדי אנומרי, וליתי אגנא דתחלי וחמרא ריתחנא ולותבו התם

וליטרוקינהו בהדי הדדי ולינקוט צבתא בידה דכי מירח ריחא נפיק ואתי ולישקליה וליקלייה בגורא דאי לא, הדר עילוה: כל האוכלין כו': "כל האוכלין" לאיתויי מאי? **"לאיתויי מחליל לשינים וכרשינין לבני מעיים, "כל המשקין" לאיתויי מאי? לאיתויי מי צלפין בחומץ, א"ל רבינא לרבא מהו לשתות מי רגלים בשבת? א"ל תנינא כל המשקין ושתה ומי רגלים לא שתו אנשי חוץ ממי דקלים: תנא חוץ ממי דקרים מאן דתנא מי דקרים שהם דוקרים את המרה ומאן דאמר מי דקלים שיוצאין מן שני דקלים (מאי מי דקלים) אמר רבה בר בר בורנא תרתי תלתי איכא במערבא ונפקא עינא דמיא מביניהו כסא קמא מרפי אידך משלשל ואידך כי היכי דעיילי הכי נפקי, אמר עולא לדידי שתי שיכרא דבבלאי ומעלי מיניהו ולא גלא דגיל ביה ארבעין יומין. רב יוסף אמר זיתום *המצרי: תילתא שערי ותילתא קורטמי ותילתא מילתא רב פפא אמר תילתא חיטי ותילתא קורטמי ותילתא מילתא (וכמונא) *וסימניך סיאני ושתי להו בין דבחא לעצרתא דקמיט מרפי ליה ודרפי קמיט ליה: וכום עקרין: מאי כום עקרין אמר ר' יוחנן ליתי מתקל זוזא-קומא אלכסנדריא ומתקל זוזא-גבינא גילא ומתקל זוזא-כורכמא רישקא ולישחקינהו בהדי הדדי-לזבה תלתא בחמרא ולא מיעקרא לירקונא בתרין בשיברא ומיעקר; לזבה-תלתא בחמרא ולא מיעקרא, נאי לא, ליתי תלתא

קפיזא

קדרה של תרופות

לזבה

רב יוסף אמר זיתום המלרי. הוא מי דקלים ועל שם שדוקרים לת המולי: **מילתא קורטמי**. כרכום: **סיאני**. כלי שמוחנין בו תמרים כדתמרינן בעלמא (ב"מ דף כח:) ולי לגבינהו בסיאני קנבו וסימנין דלת תחליף שמעמתת שם כלי זה יהא לך סימן שים בו שני סמנין רב יוסף אמר שערי: **בין דבחא לעצרתא**. בין פסח לעלרת: **דקמיט**. עלור: **קומא אלכסנדריא**. קרף לילוות של אלכסנדריא: **גבינא גילא**. ולט"ם בלע"ז: **כורכמא רישקא**. כרכום של גן קרו"ג לוולייכול הגדל בגנים: **לזבה**. הרך תלתא מיני ליקלייה בחמרא: **ולא מיעקרא**. ליכה שעקרת מלילד לפי שהיין מפיג חוזקן של סמנים ומתרפלה מן החולי: **לירקונא בתרי**. מיכייהו ליפתי בשיכרא וחזו רפואתו: **ומיעקר**. מלהוליד: **לזבה תלתא בחמרא**. הלר נקט ליה משום הך רפואות דנקט ולחזיל: **ואי לא כו'**. כולהו לת מעלי תלת לזבה:

קפיזא

[ע' רש"י נקמן קיט. ד"ה פריסר מילתי]

[ע"ז כז:]

[נערכת שור ג' הערוך לשווי]

[גירסת הערוך שחפי דקניא פי' קליפות הקנים]

[ע"ז יח. כד:]

[נדרים מד:]

[פסחים מב: ע"ש]

[שם ע"ש נדרים]

משקה מי דקלים

והתניא מניין לסירוס (ג)שהוא לסוכר. וה"מ לפיטו לה לסוכר סירוס מיקצי ליה לייסבר משום פריה ורביה וכ"מ משום דהוי מלי למיטרי בים לו בניס הא מקמע בסוף הבא על יבמתו (יבמות דף סה:) גבי דניסהו דר' חייא דלאי הוה מיפקדה לפריה ורביה לא הוה שתיא שמא דעקרתא לע"ג דלהוי לה שתי נקבות ומני זכריס משום נבקר זרע [תא] זרעך ולערב אל תנח ידך (קהלת יא) ובחמה לא שייך סירוס לוקי בסקקנא לרבי יוחנן בן ברוקה דמחייב בפריה ורביה בעקרא וזקנה ולא מוקי בים לה בניס ויש לומר דמסירוס ניחא ליה למפרך משום דליכא למ"ד בפרק הבא על יבמתו (שם דף סה:) כיון דקיימא פריה ורביה מו לא גריך: **תלמוד** לומר ובתרנכם לא תעשו. מכס קא דריס והא דאמר בתגיגה (דף יד:) שחלו את בן זומא מהו לסרוסי כלבא אמר להו בתרנכם לא תעשו כל שבתרנכם לא תעשו הסס נפקא לן מדרן כדמפרש בשחלוסות* דהא דאסר לשחוס שמא דעקרתא הייט כרבי יהודה דאמר שאין מסכוין לסמור ואע"ג דקי"ל כר"ש דברי הייט דוקא בשבא משום דבעיגן מלאכת מחשבת אבל בכל התורה כולה שביבית לן כרבי יהודה ואין כלאה לר"י דבכל התורה כולה קי"ל כר"ש דברי כדמשמע לעיל בפ' המוליך (פח:) לאמרי' דרבי יוחנן שבר בסהס משבא דמזיר תופס ומפסיד וכו' והייט כרבי שמעון דאמר דבר שאין מתכוין אבל מתכוין וכן משמע בפרק כל פסולי המוקדשין (בכורות דף לד:) דשמואל שבר כר"ש בכל התורה כולה דבר שאין מתכוין ברי נבי המקיז דם בכוכר לפסק שמואל הסס כר"ש דברי להקיז ופריך עד שבמת לן דשמעינן שמואל דבר שאין מתכוין מוסר לאמר רב מייא בר חני בר טי' ואי יש חילוק בין שבת לדעלמא לימרוך הסס שפיר לפסוק כר"ש אע"ג דבבר שמעינן דבשבת הלכה כר"ש והכא אחיא לפיטו לר' שמעון דפסיק ריסיה הוא דוחי יסתרס בשבתי' טס עיקרין להכיא

קפיזי. כלי מחזיק ג' לוגין: שמכי. כלים: פרפרי. גדולים הס: קום מוזבך. תלוי מזוכך כמו ויעמוד השמן (מלכים ב ד) ולישבשה. יבעבשה כלי ידיעבה פתחוס: בוגע. מלא לגדוש: מוריקא. כרכום: שבנילתא. תלמן פנגרי"ג: שיפי דדגא. מגופת חבית: ונעייפיס. לכשיסורו במים: פשטינא. עשב שליט גדל בקומה גלא הולך ופשט על גבי קרקע: תרנוגא. מין עשב הוא שגדל בגל ההיגים: סיגמא רומיתא. מין הגת הוא שבקרקע רומי"ת: ולישבה בשחקי דכיתנא. יקחו לוסו החפר בכלאי בגדי פשתן בקין: דעמר גופנא. קוטי"ן: ליכרי. שב בירי. שבעה גוומוס: שבישתא דערלה. תלוש מן כרס ילדה: ולינקטה כסא דחמרא. יחתוך כוס של יין בידה ויסבב על הגומא: ולוקמה מסא. מעל גומא זו יוציאוה על זו ועל כל עמידה נימא לה קום מוזוך: קמא סולת:ולישבה. קמח סולת:ולישבה. יסוכו לוסה ממנו: דנעמיתא. בת היעה: ליפתא לה תביסא דחמרא לשמה. כלאמר יין הרבה תסהה תמיד: שערתא דכודנא חיורא. שעורה הגמלת בגללי פרדה לבנה: **פי נקטא**. לה כיולה חד יומא פסקה מזוכה תרי יומי יומי תלת ימים לגרם נקטה חדא נימא גרגיר לחד: לירקונא. לחמרן לעיל קומה וגבוה גילא וכולכמא תרי כסיכרא ומיעקר: ואי לא. לגיס לא. לגיס לי כמי עבידי ולא לחהני: ריפא דסיכופא. רלסן דג שמשו סיכופא: דמילתא. שהוא מלוח: מוניני דקמני. ניר תגבים: דנקירי. מין שופוס קטנים: ולישייפיס. ישפשפוסו בו: בין סנור לגודא. בין תנור לכוחל במקום סס מיזיע ויולא החולי: פרוזא. יטמטם בסדיבו יפה לו בסדין של חולה לחבר על חולי זה: עבד ליה רב כפנא. רפוסה זו של סדין: **קיבא דניספרוסי**. שטוה הפה וטמפת מכוורת שכתמלאה ועודפת: פתא. תלוין: פוגמא. לחוס: טילא בר ממרא. טייר בן לחוטת: ולינגא. החולה: מיפתא דריסיס. למלטית רלסנו: ולישבוק ליה דמא מפוסיס. יקיז לטייר ממנו: ולוסביה מריסיס. ישפך הדס על המגלחת: ולודפר מעיניה. שלא יכנס מדס זה בעיניו: ריפא דכרתא. של לול: דמנה בכבפא. כבוס בחומן לו בניר: **דבר אחר** תובעני. מזיר טלוח (ג) בחבריבוריוס מבומר: מכבסופא דמיטרי. מלמלא הערוגה שבס חריפיס: לוגלן גלימיך. ויקיז הבחילני הבלוס:ולישני בה. ולישבן בה: קלי. מעטן: מיכריך גגא. ככרך בה ויבן בה: גפל עורפא פורבפא. קדמה הבלים מחום בריפת המולי שילא עם הזיעה וכפלה מהיכות דקוח:ומי שרי. לשתות כוס של ניקרון: לא תעשו. קרי ביה לה מיעשו: ומפסדים מלגיו. ולע"ג דסירוס לסור בידים: ופא לאחר רב פפי. דלהוה לאו סירוס הוא אלא רמות רוחא הוא דנקיטא ליה לפילו ממילא לסור: מגא בפרים. הך דקרי למיסתי כוס של ניקרון כמי שהוא סרים כבר מבסקינן: הכל

[ניר' בפרק פשוטנא פי' עשב שליט גם הלגא רמב]

[פרשם לסור סימן קפ]

[שם]

רב נסים גאון

דבני מערבא (הלכה ג) נדפי ר' בא שאל לרב ירמיה מה ניהני דיקלין או דקרין אמר ליה דקרין שהן דוקרין את המרה אמר ר' יונה לא ספקנא אלא דקלין שהן יוצאין מבין ב' דקלין ובסוף ם' ביצד סבוכין על הפירות (שם) נמי נרסי אית תנאי תנאי דקרים ואית תנאי תנאי מי דקלים מאן דאמר מי דקרים שהן דוקרין את המרה ומאן דאמר מי דקלים שהן יוצאין ם בין שני דקלים:

תגהות הב"ח

(ג) גמ' בסיכרא ומיעקר ולי לא: (כ) רש"י ד"ס דכל לאחר וכו' עלות. ג"כ עלות מבגם לונקלום דקוטעת וכן הוא בכ"ק דף קיח ע"ב:(נ)תוס' ד"ס ובסנהל מבין לסירוס בחדס שהוא לסור:

קדרה של תלופות לירקונא

סירוס דממילא

כלי חרס ג לוגין

קפיזי שמכי פרסאי ונישלוק בחמרא ונשקייה ונימא לה קום מוזבך ואי לא לוחבה אפרשת דרכים ולינקטה כסא דחמרא בידה וליתי איניש מאחוריה וליבעתה ולימא לה קום מוזבך ואי לא ליתי בונא דכמונא ובונא דמוריקא ובונא דשבלילתא ונישלוק בחמרא ונשקייה ונימא לה קום מוזבך ואי לא ליתי שיתין שיעי דדנא ולשפיה ולימא לה קום מוזבך ואי לא ליתי פשטינא ולישלוק בחמרא ולשפיה ונימא לה קום מוזבך ואי לא ליתי תרנוגא דהיגתא רומיתא ולילקי וליסבה בשחקי דכיתנא בקיימא ובשחקי דעמר גופנא בסיתוא ואי לא ליכרי שבע בירי וליקלי בהו שבישתא ילדה דערלה ולינקטה כסא דחמרא בידה, ולוקמה מהא ולותבה אהא, ולוקמה מהא ולותבה אהא, ואבל חדא וחדא לימא לה קום מוזבך ואי לא ליתי סמידא וליסבה מפלגא לתאי ולימא לה קום מוזבך ואי לא ליתי ביעתא דנעמיתא וליקלי וליסבה בשחקי דכיתנא בקיימא ובשחקי דעמר גופנא בסיתוא ואי לא ליפתח לה חביתא דחמרא לשמה ואי לא לנקוט שערתא דמשתברת בפותא דכודנא חיורא. אי נקטה חד יומא פסקה תרי יומי, ואי נקטה תרי יומי פסקה תלתא יומי, ואי נקטה תלתא יומי פסקה לעולם: לירקונא תרין בשיכרא (ג) ומעיקר אי לא ליתי רישא דשבוטא דמילחא וליישלוק בשיכרא ולישתי, ואי לא ליתי *מונייני דקמצי ואי ליכא מונייני דקמצי ליתי *מונייני דנקירי ולייעיילה לבי בני ולישפייה ואי ליכא בי בני לוקמה בין תנורא לגודא, אמר רבי יוחנן הרוצה שיחכמנו יקנחנו בסדינו רב אחא בר יוסף חש ביה עבד ליה רב כהנא ואיתסי אי לא ליתי תלתא קפיזי חמרי פרסיתא, ותלתא קפיזי דקירא דנישתרופי, ותלתא קפיזי אהלא תולענא ולישלוקינהו בשיכרא ולישתי אי לא ליתי עילא בר חמרא וליגלה מציעתא דרישא ולישבליק ליה דמא מאפותיה ולותביה אריישיה וליזהר מעיניה דלא ליסמי להו אי לא ליתי רישא דברחא דמנח בכיבשא ולישלוק בשיכרא ולישתי אי לא ליתי דבר אחר חושנא ולילקריעה ולותביה אליביה אי לא ליתי כרתי מכבתותא דמישרי, ההוא טייעא דחש ביה אמר ליה לגינאי שקול גלימאי והב לי מישרא דכרתי יהיב ליה ואבלה א"ל אושלך גלימיך ואיגני ביה קלי, אלבריך, גנא ביה, כד איחמם וקם, נפל פורתא פורתא מיניה: לירקונא תרין בשיכרא ומיעקר זומי שרי והתניא המניין לסירוס בארם שהוא אסור ת"ל ובארצכם לא תעשו בכם לא תעשו דברי ר' חנינא הני מילי היכא דקא מיכוין, הכא מעצמן הוא, דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי משום ר' שמעון חסיד משום ר' יהודה בן בתירא משום ר' יוסי בן יהודה משום ר' יוסי בן חלפתא משום ר' אלעזר בן עזריה משום ר' עקיבא משום משה רבינו משום הגבורה שירדה לתוך רמות רוחא הוא דנקיטא ליה, אלא בסרים, והאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן הכל

מסורת השים

ולא תעשו דברי ר' חנינא הני מילי היכא דקא מיכוין, הכא מעצמן הוא, דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי משום ר' יהודה בן בתירא משום ר' יוסי בן יהודה משום ר' יוסי בן חלפתא משום ר' אלעזר בן עזריה משום ר' עקיבא משום משה רבינו משום הגבורה שירדה לתוך רמות רוחא הוא דנקיטא ליה, אלא בסרים, והאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן הכל

להביא טיהר לחבר טורח טו'. פירש"י דטורח הייט שכורח ביצים ממקום חיבורן ועדיין הם בכים וטיהר הוי טעמקן מן הכים ומשליכן לתרן קשה לר"י דבפרק על הלו מומין (בכורות דף לב:) קאמר דטעון שחיטה וכורות לה הוי מוס בגלוי דהא מיתכוין לשחטו ולא לחבר ולא לחבר ולא לחבר

עין משפט נר מצוה

כו א מיי׳ פכ״ח מהל׳ שבת הלכה כג סמג לאוין סה פוס״ע ל״ת סי׳ שיז

שכז סעיף ג׳:

א ב מיי׳ פ״י מהל׳ שבת הלכה ג׳ סמג לאוין סה פוס״ע ל״ת סי׳ שיז סעיף ג׳:

ב ג מיי׳ שם הלכה ו׳:

ג ד מיי׳ שם הלכה ג׳:

ד ה מיי׳ שם כל׳ ג׳ ד סמג שם פוס״ע שם:

רבינו חננאל

מתי*) או כיצאנו דבר שמותמין בו פי׳ התבית אמר רב אשר לאמץ פתיתה ד א ת׳ לידי פתיתה והנה אע״פ שאינו מתכוין למתיתה אלא למתיתת פי׳ התבית בלבר כיון שפותח אשר דלא כר׳ שמעון. ושנינן בממובריא דנזיקיא אע״ר׳ שמעון מודה בזק רישיה דאי אפשר ליה דלא לחדוקי. ודאי מתחילה פותח הוא וכי האיבזונא ר׳ שמעון מחייב דפותח ר׳ שמעון בפסיק רישיה ול א י מ ו ת וכבר פירשנהו למעלה. ואכתי רב כר׳ שמעון מבריא ליה והא ברחיא אמרי׳ רב הלכה כר׳ יהודה אמר ושמואל אמר הלכה כר׳ שמעון. ותשני (רב אשר) וכי אשר רב הלכה כר׳ שמעון ולאו מפעמיה דאילו ר׳ שמעון אע״ג דלא שכיח שרי וכו׳ ואע״ג דהוא דר״ש פלקא. בפרק המקבל בשיפה. דנרסי׳ ותם אמר אביי רשב״ג ור׳ שמעון ור׳ ישמעאל ור״ע כולהו מבריא להו כל ישראל בני מלכים ולית הלכתא כוותיה. ב. אסק׳ מברא בלחודי דקם ליה בהדייהו. אבל דבר שאין מתכוין בהדיא קיי״ל דהלכתא כוותיה הלכך אע״ג דשכן[דורד] ע״ג ספי אם כך הוא כדרכו ואינו מתכוין לתפוחה אע״ג שמתרפא בין בדוכתא דשכיח שכן ודר בין בדוכתא דלא שכיח שרי. פי׳ מודה ר׳ שמעון בפסיק׳ רישיה ולא יצות כל היכא דעביד מידעם בשבת דאשכר שיבא לידי איסור ולא מיכוון להתוא איסורא שרי למיעבר ההוא עבידתא ולא אסרינן ליה גזירה שלא יבא לידי אותו איסור והוא כגון הנודר מפה כגון ובמקל דאשכר לעשות בגרירתו (להן) תריץ דאשכר לנודרן ברשיון בלא עשיית תריץ אע״פ שנעשה פותר אבל כגון האומר כותנתי לתחוך ראש זה הפוף לאביליה לכלב ואין כותנתו לתפיחו. כגון זה מודה ר׳ שמעון דאי אפשר לו לתחוך ראש הפוף אלא עד שיפתיתנו וכן [שאינו מכוין כיון] שאי אפשר לו לתחוך ראש הפוף אלא עד שיפתיתנו וכן תפחקנה בפסח שאין לו עור בית אחיהה עתה אם יאבר להתקנה ואין נותנו לפתוח נתיהו לו ולא אי אפשר לאדם להתקנה בפסח שאין לו עור בית אחיהה ולא יפתוח כגון זה אמר מי איבא דפסיק רישיה ולא יצות וכן*) מסבריא דנזיקיא פי׳ נזייתא כדות של יין או של שכר. מסבריא הוא דעקב העשרי להוציא בו יין בזמן שהיין שותת ויוצא אם בא אדם לסתמו ולהדקו ואומר למטע שפיכה היין אני מתכוין (נתכוונתי) ולא לפתוח הפתח בהא קאמר רב מודה ר׳ שמעון. וכן לענין נר שהוא אחר הלילת ותניא פותחו ונועל ואם בבתה בבתה. ואמרי׳ (לקמן קל) דליים רב עלה דכיון דהסקום דחוק הוא אי אפשר לפתוח ולנעול אלא אם יכבה. ובענין הזה מודה ר״ש בפסיק רישיה ולא יצות וכבר פרשנו כל דבר שאינו מתכוון מותר הדרן עלך שמונה שרצים ואלו קשרים שחייבין עליהן קשר גמלין בומבא וטפיה. פי׳ [עשיין] נקבים לחושביה דנפל ומחתין ביה יתר וקשרין ביה אספר קפן ומייהו ומסא וקשר של קיימא הוא ובתר כן קשרי בדוא אספר חבל ארוך שנושכין בו הנפל והוא קיצרא דקשרין בומבא איסתדירא הוא אסקריא דספינתא הוא התורן וקשרין ביה חבל והוא קשר של קיימא. והדר קשרי בהוא איסתדירא חבל אשר דעיילה ביה ניצרי משכאי דקלע כשבאין להדיסו על הספינה כדי שתסע והוא קשרא דקשרי באיסתדירא. בעי רב אחדבוי מדאחי״ת פי׳ (חדדאה) [אחה] שם מקום ידוע אחא דאחא. פי׳ עניבת כדבעינן למיסר לקפן. ואסקינא האי קשרא דקשרי בומבא דקשרי באיסתדירא חיובא ליכא איכורא מיהא איכא אבל שפתחי חלוק אע״פ דאית ליה תרתי דשי כי (היכי דאית ליה **) אשתא) לפני שרי למיקשרינהו לתרוייהו ולא אפרי׳ דחדא מייתיה בפולי בפלה אלא תרוייהו שרי למיקשרינהו.פי׳ פסיקא הנודה כדפתרגמינן (יבמות ג׳) ותחת הנודה נקפה [ואחר דחוה אסרן פסקיא]. היא המיין של נשים:פי׳ סבכה וקאיה בל׳ ערבי שרי למקשר בהנהו

*) מיין שלנו פרק כ״ה.

**) גלמה ד״ל דלימת קסמת נמני וכו׳.

ומעמת משום דמין לחדם תוקם למותמו כיון דע״י סחיטה חיט יכול לנקומו מריחו וחזותו גם חין דרך למחוק מקה שבו אבל מ״מ חמור למחוק כי סחיט ליה מנלבן הכגד קלת והוי מכבס לו משום מפרק כמו סותנו זיתים ועוכיס כדלמרי׳ בפרק מפנין (לקמן קכח:) חם היתה לריכה שמן חבירתה מביתה לה בשערה ופריך והה לחי לידי סחיטה לחמת יש סחיטה בשמן ובפרק חולין (לקמן דף קמח:) קחמר רבח לח לייהדוק חיכח לחדלת לפותת דשיפת דילמת לחי לידי סחיטה ופי׳ בקונטי כד של שמן ובפרק טמל (לקמן דף קמג:) ספוג חם יש בו בית לחזיק מקמין בו וחם לחו לחו חין מקמין בו משום סחיטה ולכי חסור להדוקה ול״ת דחמר בפרק בחרת דיומת (דף עז:) ההולך להקביל פני רבו לו פני לביו לו פני מי שגדול הימנו עובר עד עותרו בימים וחיט מוקם ולחמר נמי בפ״ב דבילה (דף יה:) גבי מביחת כלים בשבת דמלה שחין לה בגדים מערמת ומובלת בבגדיה ולח בזרינן דילמת לחי לידי סחיטה ו״ל דמלוה שחני וחם תחמר היכי שרי החם ליכנס בבגדיה ובדה נמי חין מובלת בבגדיה נימת שרייתו זהו כיבושו כדלמרי׳ בזכחים בפרק דם חטחת (דף לד:) ו״ל דדוקח היכח דחיכח טיפת דם לו סיטוך חמר שרייתו זהו כיבושו דבסכי מיירי בפ׳ דם חטחת ומלח ל״ע מוגה בספר היבר דלח חמר שרייתו זהו כיבושו בדבר שחיט ל״ת לכלוך כמו סיפוג בחלוטים וקיטות יריס במפה והני שהולכין במיס עם הבגדים הוי נמי דרך לכלוך ולח דרך נקיון ועל סיטוך שלכלך בגדי חמו נמי רגלים חין לזרוק עליו מים דשרייתו זהו כיבושו ומעמ ר״י מפי הגמים שהחיר ר״ת [ליטול ידיה] ולקנח ידיה בגגד כיון שהוח דרך לכלוך כדי שחוכל להתפלל ולברך וחין נרחה לר״י שהרי היח מתבוונת למהר הלכלוך ולרך רחילה וליבון הוית זה הקיטוח:

מודה ר״ש בפסיק רישיה · והח דחמר גבי לח ליהדוק חיכח לחדלת לפותת דשיפת דילמת לחי לידי סחיטה ולח הוי פסיק רישיה יש לחלק דהתם מיירי בכיסוי שחיט טולע כ״ב וגם חיט סומתו כל · כך בחוק שחיט מוקם רק שיהח מכוסה לחב הכח שהוח בגד הגיגים טולע הרבה וגם מהדקו בחוזק כדי שלח יפח היין והוי פסיק רישיה :

ושלש מתלוקות בדבר · חית ספרים דל״ג ליה :

הדרן עלך שמנה שרצים

ואלו קשרים · טעניבה לר״ת מהו · ול״ת לחמי לח פסיט מדחקן לקמן חבל דלי שבפסק לח יהח קושרו חלח טוענו ומוכח׳ בפ״ק דפסחים (ד׳ יח:) דהכהו רבנן הייט ר״ת דפריך התם מינה לרבנן התם ר״ת וי״ל דהתם נמי פריך מפסק חם הכהו רבנן הס ר״ת כמו שמסתפק כחן: לימור

אסור להדוקיה ביומא טבא? בהא היא, אפילו ר״ש מודה *דאביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר״ש בפסיק רישיה ולא יפות, והאמר *רב חייא בר אשי אמר רב הלכה כר׳ יהודה ורב חנן בר אמי אמר שמואל הלכה גברי רב אמר הלכה כר׳ יהודה ושמואל אמר הלכה בר״ש? אלא אמר רבא *אני וארי שבחבורה תרגימנא ומנו? רבי חייא בר אבין הלכה כר״ש ולאו מטעמיה מאי? הלכה כר׳ שמעון ולאו מטעמיה? אלימא הלכה כר״ש דשרי ולאו מטעמיה דאילו ר״ש סבר מסי ורב סבר לא מסי, וסבר רב לא מסי והא מדקתני בני מלכים סכין על גבי מכותיהן שמן וורד מכלל דמסי אלא הלכה כר״ש דשרי ולאו מטעמיה דאילו ר״ש סבר אף ע״ג דלא שביח שרי ורב סבר אי שביח אין ואי לא שביח לא, ובאתרא דרב שביח משחא דוורדא :

(ד) רש״י ד״ה ורבי חייא בר אשי וכו׳ ורבי חנן בר אמי וכו׳ עד הלכה כר׳ יהודה ושמואל וכו׳ ד״ה ורבי חייא בר אבין וכו׳ עד הלכה כר׳ יהודה ושמואל וכו׳ ד״ה אלא אמר רבא וכו׳ עד הלכה כר״ש וכו׳ ד״ה ורבי חייא בר אבין וכו׳ עד הלכה כר״ש וכו׳ ד״ה אלא אמר רבא

קיטרא דקיטרי בזמא וקיטרא דקטרי באיסטרידא, חיובא הוא דליכא הא איסורא איכא, רש"י שמותרין לכתחילה ומאי ניהו קושרת מפתחי חלוקה: מפתח חלוקה: פשיטא, לא צריכא דאית ליה תרי רש"י-מהו דתימא חדא מיניהו בטולי מבטיל, קא משמע לן: וחומי סבכה: פשיטא? לא צריכא דרויחא ליה מהו דתימא מישלף שלפא ליה, קא משמע לן ראשה חסה על שערה ומישרא שריא לה: ורצועות מנעל וסנדל: איתמר התיר רצועות מנעל וסנדל חני חדא חייב חטאת וחניא אידך פטור אבל אסור וחניא אידך מותר לכתחילה, קשיא מנעל אמנעל, קשיא סנדל אסנדל? מנעל אמנעל לא קשיא הא דקתני חייב חטאת בדאושכפי, פטור אבל אסור בדרבנן, מותר לכתחילה בדבי מרזוא, סנדל אסנדל לא קשיא הא דקתני חייב חטאת בדטייעי, דקטרי אושכפי, פטור אבל אסור בדחזמרתא דקטרי אינהו מותר לכתחילה בסנדל דנפקי ביה בי תרי-כדרב יהודה: דרב יהודה אתוה דרב סלא חסידא הוה ליה ההוא זוגא דסנדלי-זמנין דנפיק ביה איהו זימנין נפיק ביה ינוקא, אתא לקמיה דאביי, א"ל כה"ג מאי? א"ל חייב חטאת, א"ל השתא פטור אבל אסור? קא קשיא לי, חייב חטאת קאמרת לי? מאי שנא? א"ל משום דבחול נמי זימנין נפיקנא ביה אנא זימנין נפיק ביה ינוקא, א"ל אי הכי מתר לכתחילה. רבי ירמיה הוה קאזיל בתריה דר' אבהו בכרמלית איפסיק ליה רצועה דסנדליה אמר ליה מאי נעביד להו? א"ל שקול נמי לח דחזי למאכל בהמה וברוך עלויה, אביי *דהוה קאי קמיה דרב יוסף איפסיק ליה רצועה אמר ליה מאי איעביד ליה? א"ל שבקיה מאי שנא מדרבי ירמיה? יהתם לא מינטר הכא מינטר, והא מנא הוא דאי בעינא הפיכנא ליה מימין לשמאל? א"ל מדקתרץ רבי יוחנן אליבא דרבי יהודה ישים הלכה כרבי יהודה, מאי היא *דתניא סנדל שנפסקו שתי אזניו או שתי תרסיותיו או שניטל כל הבף שלו מהור, אבל אזני או אבל תרסיותיו או שניטל רוב הבף שלו טמא ר' יהודה אומר נפסקה פנימית טמא החיצונה טהור ואמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן בשמעתתא קן בתלוקת לענין טומאה אבל לא לענין שבת אבל לא לענין חליצה ותיובתא דתניא בה [ר' יוחנן] אליבא דמאן אליבא דאלימא אליבא דרבנן מדלענין טומאה מנא הני לענין שבת נמי מנא הני אבל לא לחליצה דלאו כמנא הוא *ותנן חלצה של שמאל בימין חליצתה בשרה ואלא אליבא דרבי יהודה *מדלענין טומאה לאו מנא הוא לענין שבת נמי לאו מנא הוא אבל לא לחליצה דמנא הוא, אימר דאמרי חלצה של שמאל בימין חליצת כשרה היכא דלמילתיה מנא הוא, הכא למילתיה לאו מנא הוא דהא אמר ר' יהודה נפסקה החיצונה מהור אלמא לאו מנא הוא לעולם אליבא דר' יהודה אימא סיפא ובן לחליצה, והא קמשמע לן דכי אמרינן חלצה של שמאל בשל ימין חליצתה כשרה היכא דלמילתיה

איבעיא להו דלמילתיה מנא היכא דלמילתיה מנא הוא. והא תנן מוקים לה לחליצה משום דרבנן אבל לא לחליצה משום דלמילתיה דהייט כשמאל ללאו מנא הוא הייט טעמא משום דכיון דמנא הוא לדידהו לכתחילה ולכתחילה מוקים לה נמי לחליצה גב דלמילתיה ללאו מנא הוא כשר הוא לחליצה כיון דאל שמאל בימין חליצתה כשרה אבל לר' יהודה דלמילתיה ללאו מנא הוא ולמידי לחליצה נמי ללאו מנא הוא מסתבר דלאו מנא הוא לחליצה:

מגדל

קשרי מנעל וסנדל

1. מותר
2. פשוט
3. חייב

סנדל שנפסק רצועותיו לענין שבת

1. טומאה
2. חליצה
3. מותר

ה א ב נ מיי' פ"י מהל' שבת הלכה ד סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סי' שמ סעיף טו:

ו ד ה מיי' פ"ז מהלכות כלים הלכה יב יג וסכ"ד הלכה ד:

ז ו מיי' פ"ד מהל' יסוה"ת הלכה יח סמג עשין כה טוש"ע או"ח סי' קסה סעיף כב בהגה:

רבינו חננאל

בהגהו תומי שערה דמשערא היא ושריא ליה ולא שיעה להו סעוף. רצועות מנעל ומגדל אית בהיא ג' בבי קיפרי דקטרי אושכפי להחזיא רצועה בסנדל עצמו המתירה חייב חטאת. והני רצועות הנמשכות מנעלו של מנעל שקשרין אחרו על הרגל ועל השוק (אחר שני עלין המנעל) אחר שנועלין הנך מותר לכתחילה לקשרן ולהתירן ווהו דבעי מהאיה הון נמי קשר חיצון של רצועות שהוא למעלה מן השוק ומן הרגל. אם מעיקרא קשרן לשום כך הרצון קשר של קיימא שכשנועל הוא מנעל מבנים הגליו באותן הרצועות ואינו מתירן כל עיקר הוא נמי המתירן חייב בעליו חטאת אבל זה הקשר החיצון שלא קשרו האומן אלא כל אדם קשרו מהיכי תיתא ליה מהוהו או צר או כגון מסכי רבנן שכל אחד מעמידו על מנעלו כך ראיתי למיסם למשלה בניחותא כגון זה המתירו פטור. שהרי מעשה הציחו הוא אבל אסור להתירו לכתחלה דהוא.קא מוקים ליה על חשבו וקשרו כמין קשר של קיימא לפי שאין רצונו להתירו ולשנותו. משני רבנן מהוהו דעבירן להתיר ולקשרן בכל זמן דכר בעי לשהויי שרי ליה וקמיה בניחותא כי הלכן דרבנן מהני ליה כי הא נוונא מותר להתירו.לכתחלה. וסנדל כי הלין אנפין איית ביה. סנדל דפשיי כגון קצת האי דקרו ליה השתא האסמא דעביד ליה לפי מירת אסתורא דברייה ו קפר ליה קיפרא מעליא. אם תתירו חייב המאת. חזחזמרתא פי' מכנפין בולחי רצועות ומעיילין בחומרתא דכר בעי מעיין והדר קשיר מאבראי דחזמרתא וכר בעי מהוהו כגון האי מפוד אבל אשד. ומגדל המוכן לשנים דומיא דכר בעי האי לאסיומי מהוהו ליה ובר בעי אחרינא לאסיומי קמיס ליה ודאי הני לא קמרי קשר של קיימא מעיקרא דניה ליה להתירו וניים ליה נמי לאידך לכתחילה [שרי]. הא דר' ירמיה דאיסתיק ליה רצועה דסנדליה וא"ל ר' אבהו שקול נמי לה דחזי למאכל בהמה וברוך עליה ואתייה. קי"ל דהאי נמי לח דא"ל כי הכי דאיתשבר לחצל בשבת דהאי כיון דאחוי למאכל בהמה הוה ליה דבר הגשל בשבת. כמו כבר או תינוק ושרי

לאחוריי פחות מד' אמות כו'. יתנה דאמר מזליכו פחות מד' אמות. ולא תימא כיס בלבר שרי ליה דאדם בחול על מטתו. ואי לא שרית ליה אחי לאחוריה ד' אמות ב"ה אלא כל דבר שצריך לו מדחנן המוציא חמלין מכניסן וזב וזב. ובשמעה המכנה מכסן חלוק לו בבר"א בשבת נתים אבל בשבת לסמין מזליכן פחות פחות מד' אמות ה"מ ברוכתא דלא מיתער. אבל ברוכתא דמיתער לישנקיה ברוכתא כרב יוסף ואע"ג דא"ל אביי אי בעינא אפיכנא ליה. לא הוישינן ליה. יש רבנן דהני מדשרי אפיכנא ליה הויא לה רצועה דאיפסיקא (ומדהדר רפיש לבראי ומיחדק קליל) ומסתבי ליה חצן לא קא מתחזי אע"ג דאשכר להפוכיה לאו מנא הוא ש"מ דהלכתא כר' יהודה. מאי דר' יהודה דתניא סנדל שנפסקה אחת מאזנה או אחת מתרסיותיו או שניטל כל הבף פטמא ב' אזניו או ב' תרסיותיו או שניטל רוב הבף פחור כלי הוא אינו יכול מחורות כלי עד שיפסקו שתיהן ולר' יהודה בין שנפסק ראשון החיצונה כבר יצא פחורת כלי שחור הוא ואע"פ שיכול להפכו לוה הסנדל בתלוי הראשונה לשום טומאה ובשבת אף על פי שאינו יכול לתקנו מכל מקום הרי הוא כמתקן ומותר. אבל בדוכתא דמיתער לישנקיה ברוכתא כרב יוסף ואע"ג דא"ל אביי אי בעינא אפיכנא ליה. לא הוישינן ליה. יש רבנן דהני מדשרי אפיכנא ליה הויא לה רצועה דאיפסיקא (ומדהדר רפיש לבראי ומיחדק קליל) ומסתבי ליה חצן לא קא מתחזי אע"ג דאשכר להפוכיה לאו מנא הוא ש"מ דהלכתא כר' יהודה. מאי דר' יהודה דתניא סנדל שנפסקה אחת מאזנה או אחת מתרסיותיו או שניטל כל הבף פטמא ב' אזניו או ב' תרסיותיו או שניטל רוב הבף פחור כלי הוא אינו יכול מחורות כלי עד שיפסקו שתיהן ולר' יהודה בין שנפסק ראשון החיצונה כבר יצא פחורת כלי שחור הוא ואע"פ שיכול להפכו לוה הסנדל בתלוי הראשונה לשום טומאה ובשבת אף על פי שאינו יכול לתקנו מכל מקום הרי הוא כמתקן ומותר. אבל לא לחליצה פי' כל דבר שצריך לו מדחנן המוציא חמלין מכניסן וזב וזב. ובשמעה המכנה מכסן חלוק לו בבר"א בשבת נתים אבל בשבת לסמין מזליכן פחות פחות מד' אמות ה"מ ברוכתא דלא מיתער. אבל בר

עין משפט נר מצוה

ח א מיי׳ פ״ו מהל׳ כלים הלכה יב : ט ב ג מיי׳ פ״ו מהל׳ כלים הלכה כ : י ד ה מיי׳ פ״ה מהלכות שבת הלי ג סמג לאוין סה טוש״ע או״ח סי׳ שיח סעיף ו :

[לעיל מז. ושם]

סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה כו׳. פירש בקונטרס דהוה הדין לה תיקנה סמא מדרס דלי כשנפסקה פרמה לה סומתה הוו לה הדרה לה והדין נמי דלא מניגו טומאתה יכנה (ב) אלא בכלי מתכות ולעיל נמי אמרי׳ ניטלה אחת מאזניו ואחת מתרסיותיו טמא והא דנקט מטוש סיפא לאתמעינן דאפילו תיקנה כי נפסקה שניה מיהו מדרס לא הוי דלמא מטוש דעדיין כלי הוא ומשום הכי תמהינן בסיפא וקאמר דהכי נמי דכשנפסקה שניה ותיקנה שניה ממא מגע מדרס לדפי׳ בקונטרס משום דעדיין כלי הוא וחזי למיתיה דהא לתיקנה והשתא נקט נמי בסיפא דוקא ותיקנה לא תיקנה כי נפסקה שניה ליתא דכדקתני סיפא בהדיא ותנא דנקט בריישא ותיקנה נקט נמי בסיפא:

אבל שמא מגע מדרס · הקשה ה״ר שמשון למאי שמא מגע מדרס הא קתני לה סומתה ובהקומץ רבה (במשנה לקמן) בעי רבה גבי עטרן שחלקו מי לחמיר שבע לה סומתה או נלמ ולימא לימיר כיון שדרס עליו הוה ברגלו ויקח דבא לו מדרס ומגע (ג) מדרס יחד דבעא לחת לה לחמיר שבע לה סומתה כדקומץ רבה (נ״ל שם) ה״ק ליכא פיס מדשון למגע מדרס כמו למדרס אלא על כרחך לחמר שבעלה היא סומתה ויתקנה בא לו מגע מדרס כמו שפיסק בקונט׳ שמגע בעלמו ואם כן נימא דשבע לה סומתה ולפי׳ הקונט׳ קשה נימא דלפילו נפסקו שתי אזניו ממא מגע מדרס ומפרש ה״ר שמשון דלא לחמיר שבע לה סומתה כשהסומתה בחה לו מגופו כמו שסומתה מגע בחה לו שהגע בעלמו כדפי׳ בקונטרס ולפירושו לחמיר כרבי מאיר דלחמר סומתה בית הסתרים ממש דמה שהגע בעלמו סומתה בית הסתרים היא וזהו דוחק דבפ׳ בהמה המקשה (חולין דף עב:) ובפ׳ הטוור והרוטב (שם דף קיב:) פריך בפשיטות סומתה בית הסתרים היא ממש דלא קי״ל כר״מ ובפרק שני דעירובין (דף כד·) פירש בקונטרס דבשעת פריעתו לחוון קיבל סומתה מלבו ואין נראה דבפרק בהמה המקשה (חולין דף עב:) לחמריך דבעינן דבחות מבגד גדול ונראה לר״י כשתיקן חוון לחקונה בחה לו לחוון סומתה מדרס ומגע מדרס יחד והסמגל בטל לחוון דלא לחשבר לחיות סומתה לזה בלח זה :

נפלוג וניתני בדידה בד״ת · קשה לר״י לחדפריך ניפלוג וניתני בדידה מיקמי ליה גופה (*דכרייתא) לחמי ממא מגע מדרס הלח קתני קפשקה החיוטה בטל לה מסורס כלי ולחומר ר״ש דהוה בכלל קוקיום הס דניפלוג וניתני בדידה וממילח ידעינן דטמח מגע מדרס חיט חמת : **עד** שהשלימו למוליח רמון מהו · והח דתנן במסכת כלים (פי״ז מ״ב) רימונים שלמרו שלמה מחוזים זה בזה לח שהסיטור בשלמה רימונים הלח מפרש מה שלמר למעלה הרימון לח גדול ולח קטן הלח ניטני וקלמר דהיינו ניטני כשלמה המחוזים זה בזה וגדילים יפר הס רימונים הגדילים מחר מחר לו שנים הס גדולים ואומן שגדילים מרבעה יחד הס קטנים ה) : **רבי** שנים לט שגדל · ממה לה״ר שלחמן לחמי לח מייתי הכיח סיועתח דממה דמתניה מקמי הך (כלים פי״ח משנה ו) מטה שהיתה טומחה מדרס נשברה תחוכה וניקנה טומחה מדרס נשברה שנים והקנה טהורה מן המדרס לכל טומח מגע מדרס חס לח שהספיק לחקן חת הרחקונה ט׳ :

לא ניכיכ לחיים לה שלחכה · לח גרסינן לחיים לה חני שלחני למלמי לרני שלחני כיון שיש לו פתח כלל

ח) יש גורסין לחמר זה וליכנית לימת ר״י לחמר לה פליגא ד״ה ולינה לח ס״ל: ב) [ניר׳ המכון שלבא פ׳ כגון דיר שכיור שחקלחין המים לחמ״ג דיכול לחרוקי בחרק מן הבליעה מוכר לחחיכו] ג) [במסכת חענית לח נמלח חחמורו של ר״ח בן דוסח כלום רק מחמורו של ר׳ יוסי דמן יוקרת מכר שם בחענית כה. ולחולם ר״י דכחן שכחב להדיח ודר״ח חסבר דקח מכון חסלח דחי׳ נלקוח דר׳ נחן ספ״ם שבבח דמכון ס״ם מכוחר] ד) [ונ״ב חוס׳ פירוכין ד: ובסוכה ו. ד״ה שיעור]

רבינו חננאל

חליצה סומאה אינו כשר ולא בכלי הוא . והא לדברי הכל אם נפסקה האזן הפנימית כלי גמור הוא . ואי מפסק התירוצה מהפיך ליה לסנדל ומשוי ליה פנימיים . ותניגן בהדיא לעניין חליצה דאי אפיך למנדל של שואל ביומין והלן כשר . דתנן חלצה בשל שואל ביומין חליצתה כשרה . אלא כי קאמר ר׳ יוחנן אבל לא לחליצה אליבא דר׳ יהודה דסבר בפסיקת אזן התירוצה יצא מתורת כלי לגמרי ולעניין שבת ולעניין טומאה מודה ליה ר׳ יוחנן לר׳ יהודה וסבר לה כוותיה . אבל לא לחליצה . דסבר ר׳ יוחנן לחליצה כלי כשר הוא. ומדתנן חלצה בשל שואל ביומין חליצתה כשרה . והיינו דאמר רבנן חלצה בשל שואל ביומין כשר דבמקומו כלי מעליא הוא כלומר בהגלו השתא שואל מנדל מעולה הוא. אבל הכא שנפסקה אזני התירוצה דילמא (אליבא דר׳ נתן) קא בלבר ליה באותה הרגל לאו מנדל מעליא הוא שוהי נפסקה אזנו התירוצה ומן שנמנדל בא תרי״ה דלא הוי באתריה מנא . אין הוי מנא באתריה דלאו דידיה הוא ונדחו אלו הדברים . ולא עמדה כדרך שאמרנו כי לענין סומאה ושבת וחליצה יש ביניהן הפרש לא אליבא דרבנן ולא אליבא דרבי יהודה והדרנן לתירוצא וכן לחליצה . בלאמר תורת כלי בחליצה כתורת כלי בענין שבת ובסומאה ואליבא דרבי יהודה דאמר בפסיקת אזן התירוצה בלבר הוא יוצא מתורת כלי . ואקשינן ומפאי דבי אמר ר׳ יוחנן וכן שנפסקה אזן התירוצה: דילמא אליבא דרבנן קאמר דאמרי בפסקה ב׳ אוזניו.רשב״ג הוא לא איצטריך ר׳ יוחנן לאשמעינן דהא תניא התולק בשמאל ביומין חליצתה כשרה הבא נמי כי משתני תירוצה לפירוש פנימית כשר.דהא לרבנן במקומה נמי כלי הוא. ולא הוה צריך ר׳ יוחנן למימרה ולא איצטריך אלא אליבא דרבי יהודה ומדקא פתרץ ר׳ יוחנן אליבא דר׳ יהודה שמע מינה הלכה כר׳ יהודה לענין שבת דאע״ג דיכול להשהות לחיצוני ולהשהויה פנימה לא הויא סנא והני ב׳ אונים דאמר ת״ק דסיפסקן לאו הני אונים שמשני צידי מנדל אלא ב׳ אונים מצד אחד . ומנדל זה יש לו ד׳ אונים ב׳ מצד זה וב׳ מצד זה. רבנן סברי [כיון] דלא מפסקן הני תרתי דמצד אחד לא נפיק מתורת כלי . ר׳ יהודה סבר מפסקה התירוצה ב ס ל מהיות כלי דסכיבה של אוזן

ה״ה׳ציונה הויא שאורחות את כף הרגל אבל פנימית לאו מסבא עלה דאשי דקתני שאם נפסק כל הכף כולו טלוי עדיין מדקתני בנפסק רוב הכף שלו ולא קתני שלו בכל

רב נסים גאון

פרק טו אלו קשרים אם ראשונים מלאכים אמן בני אנשים [ואם ראשונים כבני אנשים אנו כחמורים ולא] כחמורו של ר׳ חנינא בן דוסא . משכחת עיקר דילה באבות דר׳ נתן (פרק ח) חוץ המעשה מעשה בחמורו של ר׳ חנינא בן דוסא שנגנבה ליפסים וחשבוה בחצר והניחו לה שעורים חבן ופים ולא היתה אוכלת ולא היתה שותה אמרו פה אנו מניחין זו עד שתמות ותבאש החצר עליהם לחה דלח והיצאוה לחוץ הלכה עד שהציעה אצל פתחה של ר׳ חנינא בן דוסא שמע בנו קילה והניחה אמר דומה קולה לקול בחמתנו אמר לו בני עמוד לפניה ופתח לה דלת

מסורת השים

כלים פכ״ו מ״ד עירובין כה. רש״י מ״ש

דלמילתיה מנא הוא, אבל הכא למילתיה לאו מנא הוא, ומי א״ר יוחנן הלכה כסתם משנה *ותנן [סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה טמא] מדרס *(נפסקה שניה ותיקנה טהור מלטמא מדרס אבל טמא מגע מדרס) מאי לאו לא שנא פנימית ולא שנא חיצונה? לא, פנימית דוקא אבל חיצונה מאי, טהור, אי הכי אדתני [נפסקה שניה ותיקנה טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס] ניפלוג (ד) בדידה בד״א שנפסקה פנימית אבל חיצונה טהורה? אמר רב יצחק בן יוסף תנא משנתנו בסנדל שיש לו ארבע אזנים וארבע תרסיותים שלא לשבור דבריו של ר׳ יוחנן, כי אתא רבין אמר רב חנן בר אבא אמר רב הלכה כרבי יהודה ורבי יוחנן אמר אין הלכה כר׳ יהודה, ומי א״ר יוחנן הכי והא מדמתרץ ר׳ יוחנן אליבא דר׳ יהודה סבירא ליה? אמוראי נינהו ואליבא דהדדי יוחנן *תנן התם [כל כלי בעלי בתים שיעורן ברמונים] בעי (ג) (רבי) חזקיה ניקב כמוציא זית וסתמו וחזר וניקב כמוציא זית וסתמו עד שהשלימו למוציא רימון, מהו? אמר ליה ר׳ יוחנן רבי *שניית לנו [סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה טמא מדרס נפסקה שניה ותיקנה טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס] ואמרינן לך מאי שנא ראשונה דהא קיימא שניה, שניה נמי (ה) מתקנה ראשונה ואמרת לן עליה "פנים חדשות באו לכאן" "יהבא נמי פנים חדשות באו לכאן *קרי עליה "ליתְיָלַן בַּר אֱנָשׁ" אינש "אנא ראמרי "כגון דין בר אינש" *אמר ר׳ זירא אמר רבא בר זימונא (ו) ראשונים בני מלאכים אנו בני אנשים ראשונים בני אנשים אנו כחמורים ולא כחמורו של *ר׳ חנינא בן דוסא ושל רבי פנחס בן יאיר אלא כשאר חמורים : ונודות יין ושמן : פשיטא לא צריכא דאית ליה תרתי אוני מהו דתימא חדא מיניהו במבולי מבטל לה קמ״ל : קדירה של בשר: פשיטא לא צריכא דאית ליה (ו) שלאכא מר״ה דתימא בטולי מבטל לה קמ״ל : *רבי אלעזר בן יעקב אומר קשרה כו׳ : פשיטא לא צריכא דאית ליה תרתי איסרי מהו דתימא חדא

לתוקמיה לדרבי יוחנן ולמימר וכן לחניגה ולחשמעינן דמגע הוא דל״ת מתי לחתמעי׳ ר׳ יוחנן כיון דלמילתיה מגע הוא בהדיח תנן לה מתניתין ומשום לחפסל דחנן חלגה בגל שמחל בימין חלינתה כשרה והייט דלמתרן לרבי יוחנן חלינתה כשרה ומיהו דלמר רבי יהודה: **ומי אמר ר׳ יוחנן סכי** · דהלכה כר׳ יהודה : **טמא מדרס** · שעליו מיר מטומחתו כשנפסקה ועודנו לב הטומחה : **מאי נפו** · לחפילו מיטנה ומשום לחזוי לחפוכי ולחקנה וה״ה לחע״ג דלח תיקנה דע״כ לח כשנפסקה פרמה לה טומחתה הו לח הדרה חלח לחכי נקט חקנה משום סיפא לאתמעינן דטמח דלחע״ג דתיקנה לרחטונה כי הדר נפסקה שניה מיהו מן המדרס : **לדתני נפסקה שניה** · לע״פ שנפקנה מיהו מן המדרס דכיון שנפסקה שניה חזיכן בטיל ליה : **לבל טמא מגע מדרס** · ומיי לחשון לטומחתה דעדיין כלי הוא (ו) *לחזי למילתיה הגה״ה מחחילה היה הניכי לחקונה ולח כרבינ״ו · ומוס לחשון לטומחתה דעדיין כלי הוא נחחמוני ביה חשתח מחניכה ומחב טומחתה מטור ללח טיי מיוחד עוד למנגל ומיי לחשון שהרי נגע בעלמו כשהיה חב הטומחה · ולמ״כ הניס רש״י בדבריו :

כרכות פפ. פירוכין ד. כה. סוכה ו. כלים פי״ו מ״ל

הגהות הב״ח

(ה) גב׳ ניפלוג וניתני בדידה: (ב) שם בפי׳ מזקיק בפ״ל ומיכה בכי׳ מחכת: (ג) שם בגיה נמי פ״ב מחקנה: (ד) רש״י ד״ה חבל טמח ומ״ל דחזי למילתיה קמייתח דפ״ל בל״ע ודיבור זה בל״ע קודם דמר מחחת׳ מלי (ה) חוס׳ ד״ה סבר ד׳ ומומחה יהנה. כ״כ בפ״ק דף מז: (ו) בא״ד לבל טמח מגע מדרס וכיי דמדיין בלי הוה דחזי למילתיה קמייתי דפ״ל מחקנה: (ז) ד״ה חבל וכו׳ דמר ל״ו בגל מדרס ומגע זב יחד :

גליון השי״ם

נפ״ג לגב׳ נפסק דכיון בל ר״י. כוב לפ״ל מן פ״ג : שם בגיה נמי פ״ב. יש לפרש לחמלי לח מייתי ממחני׳ דקדמ׳ פ״ח מ״ז דכלים וב״מ :

דבי יונתן : **ומי אמר ר׳ יוחנן סכי** · דהלכה כר׳ יהודה : **טמא מדרס** · שעליו מיר מטומחתו כשנפסקה ועודנו לב הטומחה : **מאי נפו** · לחפילו מיטנה ומשום לחזוי לחפוכי ולחקנה וה״ה לחע״ג דלח תיקנה דע״כ לח כשנפסקה פרמה לה טומחתה הו לח הדרה חלח לחכי נקט חקנה משום סיפא לאתמעינן דטמח דלחע״ג דתיקנה לרחטונה כי הדר נפסקה שניה מיהו מן המדרס : **לדתני נפסקה שניה** · לע״פ שנפקנה מיהו מן המדרס דכיון שנפסקה שניה חזיכן בטיל ליה : **לבל טמא מגע מדרס** · ומיי לחשון לטומחתה דעדיין כלי הוא (ו) *לחזי למילתיה הגה״ה מחחילה היה הניכי לחקונה ולח כרבינ״ו · ומוס לחשון לטומחתה דעדיין כלי הוא נחחמוני ביה חשתח מחניכה ומחב טומחתה מטור ללח טיי מיוחד עוד למנגל ומיי לחשון שהרי נגע בעלמו כשהיה חב הטומחה · ולמ״כ הניס רש״י בדבריו :

כרכות פפ. פירוכין ד. כה. סוכה ו. כלים פי״ו מ״ל

[פ״ו:-פירוכין כה.] שבלים מ: פ״ם

ניקב ב מוציא זית וסתמו וחזר וניקב ב מוציא זית (פנים) חד שוה

סדר מיניעיסו · לחד מן הרמתיים [ונ"ל] מד מיניהו מכמל ליה כיוצא בהמה לא יהיב לגמל מחמת ויוניתא בדוחק: **מכלל דפליגי** · בהמה ולחמי לימלנו הא דמי לסכך דלעיל: **מתני' קושרין** · **דלי בפסקיא** · ע"ש הטור דפסקיא לא מכמל[ניה] התם: **סבר נח בחבל דגרדי** · דמכמל ליה התם והיי סכך של קיימת תורה אור

חדא מיניידו במטלי מבטיל קמ"ל אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי אליעזר בן יעקב *א"ל אביי הלכה מכלל דפליגי? אמר ליה *גמרא גמור ומסרתא תנא: **מתני'** **קושרין דלי בפסקיא אבל לא בחבל רבי יהודה מתיר, כלל אמר רבי יהודה **כל קשר שאינו של קיימא אין חייבין עליו; **גמ'** חבל דמאי-אי לימא חבל דעלמא רבי יהודה מתיר קשר של קיימא הוא אלא חבל דגרדי למימרא דרבנן סברי גזרינן חבל דגרדי אטו חבל דעלמא ורבי יהודה סבר לא גזרינן ורמינהו *חבל דלי שנפסק לא יהא קישרו אלא ענבו *ורבי יהודה אומר כורך עליו פונדא או פסקיא ובלבד שלא ישנבנו קשיא דר' יהודה אדרבי יהודה קשיא דרבנן אדרבנן לא קשיא: חבל בחבל מיחלף ועניבה בקשירה לא מיחלפא דר' יהודה אדרבי יהודה לא קשיא: התם לא משום דמיחלפא עניבה בקשירה אלא עניבה גופה-קשירה היא. א"ר אבא *אמר רב חייא בר אשי אמר רב מביא אדם חבל מתוך ביתו וקושרו בפרה ובאיבום איתיביה רבי אחא אריכא דהוא רבי אחא בר פפא לרבי אבא חבל שבאיבום קושרו בפרה ושבפרה קושרו באיבום ובלבד שלא יביא חבל מתוך ביתו ויקשור בפרה ובאיבום התם חבל דעלמא הבא חבל דגרדי. אמר רב יהודה אמר שמואל *כלי קיואי מותר לטלטלן בשבת, בעו מיניה מרב יהודה בובר העליון ובובר התחתון מהו? *אין ולאו ורפיא בידיה, איתמר אמר רב נחמן אמר שמואל *כלי קיואי מותר לטלטלן בשבת אפילו בובר העליון ובובר התחתון אבל לא את העמודים *א"ל רבא לרב נחמן מאי שנא עמודים דלא אילימא דקעביד גומות, גומות ממילא קא חויין דתנן *המשמן לפת וצנונות תחת הגפן אם מקצת עליו מגולין אינו חושש לא משום כלאים ולא משום שביעית ולא משום מעשר וניטלין בשבת בשדה לא אתי לאשויי גומות הבא בבית אתי לאשוויי גומות] בעא מיניה ר' יוחנן מרבי יהודה בר ליואי כלי קיואי כגון בובר העליון ובובר התחתון מהו לטלטלן בשבת? אמר ליה 'אין מטלטלין, מה טעם? לפי שאין ניטלין: **מתני'** מקפלין *את הכלים אפילו ארבעה וחמשה פעמים, יומציעין את המטות מלילי שבת לשבת אבל לא משבת למוצאי שבת רבי ישמעאל אומר מקפלין את הכלים ומציעין את המטות מיום הכיפורים לשבת. *וחלבי שבת קריבין ביום הכיפורים אבל לא של יוה"כ בשבת ר"ע אומר לא של שבת קריבין ביום הכיפורים ולא של יום הכיפורים קריבין בשבת: **גמ'** אמרי דבי רבי ינאי לא שנו אלא באדם אחד אבל בשני בני אדם לא, ובאדם אחד נמי לא אמרן אלא בחדשים אבל בישנים לא, וחדשים נמי לא אמרן אלא בלבנים אבל בצבועים לא, ולא אמרן אלא שאין לו להחליף אבל יש לו להחליף לא *תנא של בית רבן גמליאל לא היו מקפלים כלי לבן שלהן מפני שהיה להן להחליף אמר רב הונא *אם יש לו להחליף יחליף ואם אין לו להחליף ישלשל בבגדיו מתקיף לה רב ספרא והא מיתחזי כרמות רוחא? *כיון דכל יומא לא קעביד והאידנא הוא דקא עביד לא מיתחזי כרמות רוחא *וכבדתו מעשות דרכיך-ולבדתו-שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול וכי תא *דרבי יוחנן קרי למאניה מבדורתי מעשות דרכיך שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול *ממצוא חפצך *תפציך אסורין *חפצי שמים מותרין *ודבר דבר שלא

כלל אמר ר"י · תימה הכא קתני לי למילתיה קמייתא התם מחיר לגמרי והכא קתני מיין מיינין עליו ומפי עמיה לאתפוקי מיסורת ליכא כדדייק התם"ש לעיל ויל"ע ד"ק כל סכך שהיו על קיימת מן מיינין עליו הא על קיימת מיינין עליו ומפי עמיה לאתפוקי מדרבנן דלמרו עניה לתו הייט קמייתא דקתני בריישא מן מיינין עליהם קתני דלא יהא סכך קל כגון דקים לן דמיינין עליו ומפי עמיה: **התם** מכלל דלעולם הכא מכלל דגרדי · וקמ"ל רב דלמן גזרינן מכל דגרדי למן מכל דעלמא וכו' יהודה מ"ל לתני' רבנן מדו דלמי' בכחבל דעלמא לא קיימא סכך של קיימת שאינו בפרה ובאיבום

מקפלים כלים ט' · מכלן למדנו דאסור לקפל מלמיות של ב"ש לפי שהם טורח מחר: **אבל** יש ט' להחליף לא · ולנו שיש לנו להחליף אסור ומסתפק ר"י מי קרי יש ט' להחליף כמאן ט' יפה כוח: **מגלה**

רבינו חננאל

כולן אלא קתני כל הכי טלי סתמא ותאי בה סתמא שאם נפסק עדיין ממא ותא בכף של תרומות קתני ותא שבמקום העקב ומאחין לאוין הוא סביב העקב ותאי דקתני הכף שלו שאם נפסק רובו פחות. הכף של סנדל שתוא מן הסנדל נוטה אם ניפול רובו פחות. ואקשי' ומי מפר לח ר' יוחנן יהודה ותאמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה. חתן סנדל שנפסק אחת מאזניו ותיקנה ממא מדרס. מאי לאו לא שנא עניפות ולי"ש חיצונה כיון דמשתייר חדר' לא נפסקה עניפות שנינן אבל נפסקה חיצונה סתור ואמרי' אי אישתביקא בכללא אשתר למשקל כדקאמרת. אלא מדקתני סיפא נפסק שניה ותיקנה סתור מן המדרס אבל ממא מגע מדרס דרשא ותאמר ר' סתם פרים בה ומשמע דוקא פרים בה ואי דאית בה דוקא עניפות קתני אדרבה אם נפסקה אח"כ שניה ותיקנה נפלת בקשייתא וניתני בר"א שנפסקה עניפות אבל נפסקה חיצונה סתור ופרכי' אמר רב יצחק תא משמע לן בסנדל שיש לו ב' אוזנים ר' אוזנים ור' תרסיותים ובתאי סנדל שיש לו ב' אוזנים אפי' חיצונה תחא כגון סנדל שיש לו ב' אוזנים פניומית ו' מצד ו' וב' חיצונות ו' מצד ו' שאם תפסק אחת מן החיצונות תא קיימא בתוכתא דתיא נמי חיצונית ובתרא פניומית סניא ומשום הכי שומאתו של סנדל בתוכתא קיימא אבל חיבא דלי כא חיצונה אלא תרא ונפסקה בשל תורא סנדל מטורפת ולי דשניות לחיזוק בעלמא עבידא. דרך הסנדל אזן אחת חיצונה ואזן אחת פניומית ריש שפיר, שתים שתים אם תפסק האחת תשאר האחרת בתוכתה ועל זה שינו נפסקה ממא. כי

קשירת חבל לדלי

ענינה

כלי קיואי (כלי אדגים) ג' דיעות בענין טלטול בובר עליון ובובר תחתון

שינויים לבגוד שבת

נסיכום: היתה קיפולו: אדם א' בגד חדש לבן ואין לו להחליף

יא א מיי' וסמג עה עוש"ע שם סעיף ד: יב ב מיי' שם הלכה כ עוש"ע שם סעיף ו: יג ג מיי' שם סעיף ה: עוש"ע שם סעיף ה: יד ד ה מיי' שם הל' ג עוש"ע שם סעיף ז: טו ז ח מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה ו: טז ח מיי' פכ"ג מהל' שבת הלכה ז: יז ם מיי' פכ"ב מהל' שבת [הלכה כב] סמג לאוין עה עוש"ע ח"מ סי' שב סעיף ג: יח י מיי' ס"ל שם הל' ג ופ"ח מהל' דעות ט ב סמג עשין ל עוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף ב: יט כ מיי' פכ"ד שם סלכה ו סמג שם ולאוין סה עוש"ע ח"מ סי' ש סעיף ו: כ ל מיי' שם הל"ח עוש"ע שם סעיף ו:

(ו) גמ' אלא כמכל דגרדי

ביצה כד. סוכה כב.

פסחים יח.

תגהות הב"ח

פסחים שם [שיטה ג. סוכה כב:]

ליט א"ר הייא א"ר יוחנן

[נקמן קמ:] אלמנין מיידי ליקני לה חוץ מהמייחו להחמים לחריחא יהוחה ליה לכר שמלכתו לגיחוט: **ורפיא בידיה** · רפויה היחה החמוכה בפיו לם לגחוט לם לגחוך: **העמודים** · מיכויל"ש בלע"ז מחוקטים שחורגין כהן הכשים: **דקא עביד** · כשחוגלן מן החרץ שהן מחוכים בגומה מזיז הטפר ועביד גומה מקום הטמוד: **מקפלין** · **מגגין** · משום ניעלין בשבת נקפ לה דלי לא הי מגגין לין ו' כמה לגחוחה: **מיטו פוסק** · לפי שחינה מוכרכת: **ולא פוסק מעכר** · להיום בכילה בכמיטה זו וכשטולה יעמיך לחזור ולעכר: **לפי שאין ניטלין** · שחך כחול ולעכר מפני טרדן הלכך כל מלחכתן לכך: **מתני'** **מקפלין אפי' ספלים** · בגדים כשפושטן מקפלין מפני שממרכרכן מכיוכים ומקמטין כשהיון מקופלים: **אפי' ד' וה'** · **פעמים** · כדי לחזור ולעכשן בו ביום: **ביוה"כ נמי** · להיום בשלו בשבת: **קריבין ביוה"כ** · שחל להיום בשלו שבת: **גמ' נמי כני** *ברכות לא: ... **מדם** · כשמקפלין מוחן מפשטין שמא קמטין וכרלין כמקפלין: **ישנים** · קיפולן מחקנן יותר מן החדשים שהחדשים קשין מלילין וחין ממהרין לקפוע: **לבושין** · קיפולן מחקנן יפ ון · לחריכים להחליף היום לא: **כלי** **לבן שלהן** · רגוחה נקט וכל שכן לבוחים: **יש לו להחליף יפניף** · מי שיש לו בגדים לבד מלוכן שבכה: **יפניף בגדיו** · כלפי מטה מירלו לרוכים והוה מדם עשירים היוחנים לבלק בגדיהם מן החרץ בשביל מלחכה וכבוד שבת הוא: **פכבודו** · שמכבדין בעליהן: **שלא יפא סינוכך כו'** · לקמן מפרש לה: **ממנו פשנך** · כי ההוא דחמרינן בכיבוכין (דף נ:) לח יטייל לחד לקוף שלהו בשבת לילד מה היא לריכה [לחר השבת]: **מפני שמים מוסרים** · כגון פוסקים לזקה ומשלכין על הביוחים ליחרם (לקמן קכ:): **מגלה**

אחא רבין אמר משמיה דרב הלכה כר' יהודה ר' יוחנן אמר אין הלכה כר' יהודה ואסקנא אשתיא ניטרו ואליבא דר' יוחנן כלומר יש אומרו שאמר משתרשין ר' יוחנן אליבא דר' יהודה ש"מ הלכתא כר' יהודה ריש מי שאמר כי בפורש א"ר יוחנן אין הלכה כר' יהודה ואע"ג דמסקינא לן חי מניותא דוקא בין דאשכחנא רב יוסף דעבד עובדא כר' יהודה ורב יצחק בר יוסף נמי אמר הלכה כר' יהודה ואע"ג דתניא משמיה דר' יוחנן אין הלכה כר' יהודה: תנן כל כלי בעלי בתים שיעורן כריסנים בני חזקיה ניקב כמחציו ויש ואומרן חזור וניקב נקב אחר דהוו נקבים זה בצד זה הכל אחד פותחו קדים שניקב הנקב האחרי ויחה לתו כולתו כמחציו שיעור ריסנין מי אמרינן כיון דאית בתו כבולתו שיעור ריסנין פתור אותו כלי משומאתו או דלמא כיון דבעידנא דכר ניקב האי ניקבא הנקב הראשון פתום היה וכיון שנפתם כאילו לא ניקב הוא וביתבא בה בתי בעשרון סמן [כ"ד מ"מ] פתר אמה הגדולה פתר שיעור [ליתר מי"] פתר ואל"ל ר' יוחנן לא שנית לנו סנדל שנפסקה אותה מאזניו ותיקנה שמא מדרס נפסקה שניה ותיקנה פתור מן המדרס אבל שמא מגע מדרס . פי' כשתפסק אותה מאזניו תחא שמא מגע מדרס ואליבא ד

שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול • כגון מקח וממכר ומשכונות • להרהר בלבו כך וכך ילילות לי בריך לשליח על שדה זו : שם יכול לפניהם רגלו רפשונו • שמעת מלא זה להניח לגד זה: קודם שמפקר שניה • שלין ראשה יוצר מכדי פסיעה ורגלו לאחת לגד זה ושניה לגד זה : מופר • לקח לדלג ולעקור לא זו קודם שנחה לחשונה: מפור • לקפון : ליקף • למקום שהלמה כלה שם : ליפצר • שיעים רגלו במיס : ויתיין דמיתוותן מפניה • יעורו במיס : שפיר דמי • לדלג: מהו לפפות פסיעה נפא • מי עבר מקום מעמום לרכיך תורה אור פסיעה נפא יותר מלמה פסיעה

כא אמיי׳ פכ״ד סמ פלכה ד סמג עה עוש״ע ס״מ סי׳ שו טוש״ע ס״מ ס״ו: כב ב מיי׳ שם פלכה ג סמג עה עוש״ע ס״מ סי׳ שו טוש״ע ס: כג ג (מיי׳) סמג שם עוש״ע ס״מ סי׳ שמ סעיף ג: כד [ג] (מיי׳ שם פלכה ד עוש״ע שם סעי׳ ס) כה ד עוש״ע שם סעי׳ ס כסג״ס:

רבינו חננאל

דר׳ יוחנן ואיבא לאוקומה להאי בציעא כי ראשתה לר׳ יוחנן במגדל שיש לו ר׳ אזנים וכו׳ מימרא באוניין התיינוות בלבר דאי מספקא הדא מסייע על הבירתה והכי קאמר מאי שנא ראשונה דהא קיימא שניה ומקשינן שניה נמי הא מתקנא ראשונה[דוקא]אי מספקא תרוייהו שרגר . וא״ר ר׳ יוחנן לחוקיה האמרת לן פנים חדשות באו לכאן כיון דתרוייהו אימספקו בתר דאימפי ליה אע״ג דחדא חדא איתקנא התנא [תקנתא] חדש הוא וכמאן דליתיה דמי והכא נמי לינין כל כלי בעלי בתים כיון שנקבו נקבין הרבה עד שהגיע לשיעור הצאת רמח דמים חדשות כיון דתרוייהו איתקינו מהתר והכין נמי לענין פרע אשה ונדרה בו׳ ואפר חזקיה על ר׳ יוחנן ליח לן בר אינש אלא מלאך הוא אימא האמר כגון דין בר אינש ומאן דליתיה הכי כבדמה הוא כגנב זה : קיפרי נדרות יין ושמן שרי ליה לחח״ר ולא אמרינן דאמר מיניה בפלה וכן קדירה של תבשיל שתתר להתירה ואע״ג דאית ליה שלבא . פי׳ כגון דדי וביהר שפקלמין מים אע״ג דיוכל לאדוקי להתירה : קושרין דלי בפיסקיא . שהוא אבנם משני שאינו קשר קיימא אבל לא בחבל. אוקימנא בחבל ובדדי ומשום גזירה. ור׳ יהודה מתיר מבר חבל ובדדי אי קסיר ליה בדלי קשר של עראי הוא ולאורתא שרי ליה מן הדלי משום דבעי ליה למלאכתו . למ׳ כיון שאינו קשר של קיימא שרי ולא גזרי חבל ובדדי אפר חבל דשלמא ורמינן עלה [מי גזרי דבנאפו חבל ובדדי] (איני ובדדי דבנן) הא תנן חבל דלי שנפסק לא היה קשרו אלא עונבו . ר׳ יהודה אומר כורך עליו פנדא וכ׳ ולא קא גזרי רבנן ענ נ ב ה אפו קשירה . ושנינן קשירת חבל ה נ ב ד י ב חבל דשלמא מיחלף לפיכך גזרינן א ב ל ענינב בקשירה הכיהא רבה היא לפיכך לא גזרינן לר׳ יהודה נמי ד א ס ר בענינב לאו משום דגזר ענינב אפו קשירה אלא משום דסבר ענינב קשירה מעולה היא הכא עיקרה והדבא נמי תיפא בחבל ובדדי דסתח ביה . ולא קפר ליה קשר של קיימא : כלי קיו אי הן כלי

אוכל מעפרה של בבל

דרשות על פסוקים במגילת דות

① שבת כהילוכך של חול מאי היא? כי הא דאמר רב הונא אמר רב ואמרי ליה אמר ר׳ אבא אמר רב הונא היה מהלך בשבת ופגע באמת המים אם יכול להניח את רגלו ראשונה קודם שתעקר שניה מותר ואם לאו אסור מתקיף לה רבא היכי ליעביד ליקף, קמפיש בהילוכא, ליעבר זימנין דמיתוותן מאני מיא ואתי לידי סחיטה

② אלא יהא כיון דלא אפשר שפיר דמי, אלא כדבעא מיניה ר׳ ישמעאל בר׳ יוסי [ג] מהו לפסוע פסיעה גסה בשבת א״ל וכי בחול מי הותרה שאני אומר *פסיעה גסה נוטלת *אחד מחמש מאות מאור עיניו של אדם, ומהדר ליה בקידושא דבי שמשי: בעא מיניה ר׳ מר׳ ישמעאל בר׳ יוסי מהו לאכול אדמה בשבת א״ל וכי בחול מי הותרה שאני אומר אף בחול אסור מפני שהוא *מלקה, *אמר ר׳ אמי כל האוכל מעפרה של בבל: כאילו אוכל מבשר אבותיו וי״א כאילו אוכל שקצים ורמשים דכתיב ③ יומח את כל היקום וגו׳ אמר ריש לקיש *למה נקרא שמה שנער שכל מתי מבול נצטללו לשמן [וי״א כאילו אוכל] שקצים ורמשים והא דאי איתמרתי אימר׳ (ג) ביון דמלקי גזרו ביה רבנן, והא הוא גברא דאכל *גרגישתא ואכל תחלי וקרחי ליה תחליה בלביה ומית. ורחצתי ושמתי שלמלתיך אלעזר זו אלו בגדים של שבת, יתן לחכם ויתחכם עוד אמר רבי אלעזר זו רות המואביה ושמואל הרמתי רות דאילו נעמי קאמרה לה ורחצת וסכת ושמת שמלותיך עליך וירדת הגורן ואילו ברישה כתיב ותרד הגורן והדר ותעש בכל אשר צותה חמותה שמואל דאילו עלי קאמר ליה שכבי והיה אם יקרא אליך ואמרת דבר ה׳ כי שומע עבדך ואילו בדידי כתיב ויבא ה׳ ויתיצב ויקרא כפעם בפעם-שמואל שמואל ויאמר שמואל דבר כי שומע עבדך ולא אמר דבר ה׳. יותלך ותבא ותלקט בשדה אמר רבי אלעזר שהלכה ובאת הלכה ובאת עד שמצאה בני אדם המהוגנין לילך עמהם ויאמר בועז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הזאת וכי דרכו של בועז לשאול בנערה אמר אלעזר דבר חכמה ראה בה שני שבלין לקטה, שלשה שבלין אינה לקטה, במתניתא תנא דבר צניעות ראה בה: עומדות משומר ונפולה מישנה יוכה תדבקין עם נערותי וכי דרכו של בועז לדבק עם הנשים אר אלעזר כיון דחזא ויתשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה אמר שרי לאידבוקי בה, ויאמר לה בועז לעת האוכל גשי הלום אר אלעזר רמז רמז לה עתידה מלכות בית דוד לצאת ממך דכתיב ביה הלום שנאמר ויבא המלך דוד וישב לפני ה׳ ויאמר מי אנכי אדני ה׳ ומי ביתי כי הביאתני עד הלום, ותבלת פחך בחומץ אר אלעזר מכאן שהחומץ יפה לשרב ר׳ שמואל בר נחמני אמר רמז רמז לה עתיד בן לצאת ממך שמעשיו קשין כחומץ ומנו מנשה, ותשב מצד הקוצרים אר אלעזר מצד הקוצרים ולא בתוך הקוצרים רמז רמז לה שעתידה מלכות בית דוד שתחלוק ויוצבט לה קלי ותאבל אמר רבי אלעזר ותאבל בימי דוד ותשבע בימי שלמה ותותר בימי חזקיה ואיבא דאמרי ותאבל בימי דוד ובימי שלמה ותשבע בימי חזקיה ותותר בימי דאמר מר אדוריה דרבי הוה עתיר משבור מלכא במתניתא תנא ותאבל בעולם הזה ותשבע לימות המשיח ותותר לעתיד לבא: ותחת כבודו יקד יקוד יוקד ביקודי אש-אר יותנן ותחת כבודו ולא כבודו ממש -ר׳ יותנן לטעמיה דר׳ יותנן קרי למאניה מכבדותי ר״א אומר *ותחת כבודו-תחת כבודו ממש ר׳ שמואל בר נחמני אמר תחת כבודו-כשריפת בני אהרן *מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים. א״ר אחא בר אבא אמר רבי יותנן

ביטנים לחמה : קידושא דבי שמשי • השוחה מיין של קידוש בלילי שבתות : פסו נפשכו פדמפ• תרגיל״ת בלע״ז מי גזרו בה משום שתיקת ממים בשתר רפואה לו לת : שסיפ מלקה • מביא לידי חולי : מכשר מכוסיו • שמתו שם בגולה : שקלים ורמשים הת ודלי לחממויי לחממו ולת נעשו עשר : מלא כיון דמלקי . גזור בה משום לוכל שקלים ורמשים : קדמו ליה שפלא• נקלטו השלים בחלמה וגדלו בממיו וגבע בלבו ומת : שמלוסיך • וכי עלומה היתה מלת שמלות מיוחדות ויהיו לשבת : ופרך פנורן ופדר ופפע • שם שכה ולבשה שמלות נאות מלת יפגשנו בה בשיבת מקומות ויאמרו זוהה היא : שמולל • שהיתה שכינה קורחה לו מחוך ההיכל ולת היה יודע מי קורת לו וכתיב התם ויבן מלי כי ה׳ קורת לנער ויאמר לו לך שכב והיה אם יקרא לך מלוך ותאמר דבר ה׳ כי שומע עבדך והוא לת רלה להוכיח השם שמת לון זו שכינה: כני מדם שפוגנין• שבקולרים ליל שמתם : ליטמל בנערה • כל נערות גזמותה היה לדמו ליטמל מי הן לא מתמכלן בהן היה : שני שבלין נקפה • כשהיה רואה שני שבלין שנפלו מן הקולרים לוקטתן לבל שלא שוכטות יחד לון לוקטתן דשכי היה מתניתין (פאה פ״ו משנה ה) שני שבלים נקט ג׳ ליט נקט : שומדות • שבלים עומדות שנשכח טעון לוקטת משומר דשכחה קמה נמי הוי שכחה: נופלות • לוטן שנשמרו מן הקולרים לוקטת מיוחד ולינה שהה ליטלן משום לניעות : רמז רמז לה • רוח הקדש מזרקה בו • מלך הקולרים • כל הקולרים הפסיקו ביט לביטה ולת הוציבה בכוסה לו תלנו, רוח הקדש מזרקה בו ולמת שמלכות בית דוד הוסלת בית שלמה ומלכיהם עתידה ליחלק לחלו יבבה בהוסיף לת היה זה רמז הפסקה בין שביהם : ומפלל ומפנע • לשון עושר הוא דוד שלמה וחזקיה כתיב בהן מכאן שהחומץ יפה לשרב ר׳ שמואל בר נחמני אמר רמז רמז לה עתיד בן לצאת ממך שמעשיו קשין כחומץ ומנו מנשה, ותשב מצד הקוצרים אר אלעזר מצד הקוצרים ולא בתוך הקוצרים רמז רמז לה שעתידה מלכות בית דוד שתחלוק ויוצבט לה קלי ותאבל אמר רבי אלעזר ותאבל בימי דוד ותשבע בימי שלמה ותותר בימי חזקיה ואיבא דאמרי ותאבל בימי דוד ובימי שלמה ותשבע בימי חזקיה ותותר בימי דאמר מר אדוריה דרבי הוה עתיר משבור מלכא במתניתא תנא ותאבל בעולם הזה ותשבע לימות המשיח ותותר לעתיד לבא: ותחת כבודו יקד יקוד יוקד ביקודי אש-אר יותנן ותחת כבודו ולא כבודו ממש -ר׳ יותנן לטעמיה דר׳ יותנן קרי למאניה מכבדותי ר״א אומר *ותחת כבודו-תחת כבודו ממש ר׳ שמואל בר נחמני אמר תחת כבודו-כשריפת בני אהרן *מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים. א״ר אחא בר אבא אמר רבי יותנן

[זכרות קיג:]

[סנהדרין נב:]

[סנהדרין נב:]

[סנהדרין נב

מסורת השס

מניין לשינוי בגדים. שהוא דרך כבוד לפני המקום: **ולבש בגדיו אחרים.** והוליך את הדעת הזקיקו הכתוב ללבוש בגדים בשעת הולכת הדעת שהיא עבודה שבעבודה כדי שלא ימלאו בגדיו המשומשים שעובד בהן עבודת לילה ומביא כעין קיטור וזיעה: **ומפני מה אמרו ר' שמעון בן אלעזר.** בדרשת ההיא קרא: תורה אור

בגדים שכיבס כשם קדירה נרבו. דומיא דהולכת הדעת: **לא ימוש כשם כוס נרבו.** לפיכך הזקק ללבוש בגדים פחותים: **רבב.** שומן וחלב: **מיב מיפה.** שצריך להיות משוב והגון לכבוד תורתו: **מגניפי.** שממחסין עלמן בעיני הבריות והבריות תומרים לו להם לתלמידי התורה שהם מתוסים ומנוסים במלת זה משניה לא התורה: **רבב לישפר.** שכבה זרע ריפדתיו וקישמתיו בבשמים מיני המכניסים תאוה ומזקק לי: **בגליפא.** שהוא עליון לפי רבב: **בלוטא.** שהוא תחתון רבב לון רבב לא: **על סמרדעא.** של תמור: **מוגן.** כל דבר תוגן למנין טבילה(ב) דקפיד[ג] עליה וכל תבילה שמקפיד עליו תובלת: **מגן שפה.** במסכת מקוואות ופקו לה(ג) משום דבעי למימר של בגדים כו' לומר שדרך תלמיד חכם מקפיד על לבושו: **מפני נדדין.** שהיה בו הרבה עד שבבלע בבגד ונרלה ללד שני: **מרדעא מלד לאחד או מב' נדדין.** לר' ישמעאל דאמר בבגד מלד אחד מרדעא מלי למיר בה: **ר' יוסי לומר של בגדים.** פליג אדר' יהודה ואמר לר' ישמעאל בגד של בגדים דהייט תלמידי חכמים שמקפידין על לבושיהן מלד לאחד ושל בור מב' לדדין: **שמזדיעים לו אבדה כמיבוש פין.** כיון שאתי אבי מביכרא תע"פ שאינו נותן בה סימן כדאמר בחלו מליאות (ב"מ כב:): **שמקפיד על מלונו לשופכו.** ולוכאו כשהוא הפוך מקפיד עליו והופכו שמקפיד עליו שלא ירלחו הקפידות המגוונות ולחימרי החלוק: **בכל מקום.** בכל הש"ס ולחני במסכת כלה דלא רגילי בה ליכאי וזה נתן לבו וגרסה מסכת כלה בריימת היא כלה בלא ברכה לחוריה לבעלה כגמרא: **ש"מ שבבי עירו מלונין לעשות מלונכתו.** כדאמר בפרק ז' דיומא (דף עב:) כתוב ר' לומר ועשית לך לרון עץ וכתוב אחד לומר ועשו לרון עלי שטים וגו': **למיטרא בריפיסי.** דבר שהיו יכול לעכוב בו וחיו תלויין בו: **שם יודע להשיב** במסכת שהוא עוסק בה ממנים לחוכו פרנס בחתריה: **ושם בכולי פנויי.** דקאי בהא מסכת ומהדר במסכת בחריתי: **שלו כלים שלאוליירין.** הא דתנן בכלתין מלד אחד היינו כלים של אוליירין בלנים שיש להם חלוקיות מחוברות בהם בני מדם שהוכים בלחתם מן המרחץ ומקפידים על מיכוף מעט ובכלים לשון בי בני (ביצה דף לב:): **למיפרא דחיורי ניגרי.** מדמקפידין על רבב שעליהם דלילו שומן כמיגו בכיכוף פורחת: **שמא לא מוכף.** ולחבב בין לחוכן שבחוכין בגיהנם *לשולי קדירה: **גלוי.** כומה: **תלבי שבת.** כגון לחבי תמיד של בין הערבים קרייבים בשבת לחתת לימד על חלבי שבת כו': **יכול אף של יום"כ כשבת מ"ל בשבתו.** ו"ו מיעוטא הוא בשבת ולא בשבת לחרת: **שקריבים בי"ט.** שהל להיות בחוליו שבת: **נדרים ונדבות.** פלוגתא היא בחסכת בילה (דף ים.) ור' ישמעאל סבירא ליה כחתן דאמר קרייבן הלכך כיון דבדרים ונדבות שיכול להחמין ולבחמן בחול ולהקריבן' כשחבים ונקרבין ביום טוב קל ותומר בחלבי שבת שבשחטו בדרבן בזמן וביומחרו הלכך לא לילטריך קרא "עולת שבת בשבתו" אלא לשבת בלבד. ואסורגן למאי איצטריך אפילו בשבת הא תנינא והיום חמש. א"ר אחא בר יעקב איצטריך אפינא הני טילי היכא דהל"ל לחיי אחר השבת דחלבי שבת קריבין בי"ט אבל באמצע שבת אימא לא קמ"ל: אמר רבא [האי] מאן [דלא] חש לקמיחה בכל יום תנו

אפילו במסכת כלה. **פי' בקונטרס** דלא רגילי בה תיכף והוא הן בלבו לגורסה ובקדושין **פי' לגרישתא** בפרק החיש מקדש (דף מס:) גבי ע"מ שהי תלמיד (ג) לחן אומרים כשמעון בן עזלי וכשמעון בן זומא הלא כל שבאולחין לאחו דבר הלכה ואפי' במסכת כלה ופי' בקונטרס אפי' במס' כלה שהיא קלה וגרלה להכא משמע (ואומר) דנקט ליה משום תביעות שיודע אפי' במסכת כלה דלא רגילי בה תיכף ומיהו אפילו בשאר מסכתות אפי' במס' כלה מרגילין בה לאחו למטחו בעירו לבל בעיר מהבי לין לאחו למטחו והא דלולך לחזור ולהשמיעה בשמוך לי במסכתות בחתריה ע"ג דבבר במשמע בשמעתו כלן לפי שרולה לחלק בין מסכת לטוליה הש"ס ושהשמא הוי להכא כי הטוא דקידושין (דף מס:): **הא** בלטשא הא בגלימא. הא דר' יוחנן דאמר בגלימא דמשמע בפ' כל היד (:דה דף כ:) גבי שמור בחבית ור' יוחנן אומר אלו כלים האוליירין הבאין ממדינת הים ואומר ר' אלעזר אלו כלים האוליירין הבאין ממדינת הים ואומר ר' יוחנן

ליתקע כי היכי דליתדעי דתלבי שבת קריבין ביום הכפורים. כך תקיעה בע"ש קתמר כדפירש בקונטרס לכל יוה"כ שחל בתוך בשבת לא תקבי במועלי שבת להודיע ביוה"כ הוא קל דלמדרכה מתוך התקיעה יהא כלתה שהוא תמור דכל תקיעות שמוקעין בע"ש לו פי"ש תוקעין בכניסת חמור ולהכי לתמר בסמוך י"ע שחל במוצ"ש מבדילין ולא תוקעין ולא תקבי להודיע דתלבי שבת קריבין בי"ש ומיהו התם דכר יהוע הוא פי"ש קיל הוא מקבת והא דפריך עלה בסמוך ותמתי ליתקע כי היכי דלידעי דכרי שהיה נתלבר לותה תקיעה לימה תלת להודיע שהוא לילה ולא להודיע פי"ש קל הוא מקבת והא דלא קתמר הכא ליתקע כי היכי דלידעו דתלבי יוה"כ לין קריבין בשבת דהא כי לא תקבי נמי מחמת שבת יוה"כ שוין לין קריבין אל זה בזה אם כן התקיעה לימה מוכחת אלא יהו קריבין אל יוה"כ בשבת והא נמי לא בעי למיפרך ולידעיל במועלי שבת לידעי דתלבי שבת קריבין ביוה"כ להא אפי' מבדיל בבית הכנסת כרבים אין פרסום בהבדלה כמו בתקיעה:

וליתקע כי היכי לידעו דכרי בקניבת ירק. ה"פ להוה מלי למיפרך תלימה דר' ישמעאל ליתקע כי היכי לידעו שמניעין תם הממות מיום"כ לשבת אלא ניחא ליה למיפרך ר"ט:

אמר ר' יוסף לפי שאין דוחין שבות להתיר. לעיל כי פריך ליתקע כי היכי לידעו דתלבי שבת קריבין כו' לא הוה מלי למימר הכי דאין זו התרה מה שמתירין להקריבה אלא מומרת הוא שיקטירו האימורים ולא יבשו לידי טהר ויש מומרת בדבר שמיינין להקטירם:

אלא לקניבת ירק. גרלה לי"ש דלמא מדלמוקי"ת ביוה"כ נמי ליתסר והא דתמר בפרק כלל גדול (לעיל עב:) התי מאן דקניב סילקא חייב משום דהתם מיירי במחובר והכא מיירי בתלוש כדפירש בקונטרס ולא דמי להא דתמר בפרק כלל גדול א) התי מאן דפריס סילקא חייב משום טומאה דהתם מיירי כשעושה חתיכות דקות מאד והכא מיירי כשעושה חתיכות גדולות:

לעולם למלאכה. וקניבת ירק דבריית"ת היינו שעושים דק דק דהוי לתיכות לתוי"ת דלמר לעיל מ"ש במחובר: **ואמאי** ליתקע כי היכי לידעו דשרי בשבתות. לת להודיע ד"ש קיל הלת להודיע שהוא לילה ולא תומר ר"י מה שמוקעים במועלי יוה"כ היינו הלת להודיע שהוא לילה ויתכילו לת בסיפא שהתעטו ונפ להכין שעודת מועלי יוה"כ שהיא כעין י"ע ב) כמו שיסד הפייטן ג) לתר גמר מילוי לכול גדלו וכלו' ולא כמתוריים שכתוב בהן שהתקיעה זכר ליובל כי למה תוקעין בכל שנה ושנה וכי היה יובל בכל שנה ושנה:

הדרן עלך ואלו קשרים

א) [לקמן עה: ועי"ש תוס' ד"ה כלאי מלתן] ב) [ועי' תוס' לקמן קיז: ד"ה תבל ולא כי] ג) [בסוסן של מנחה ליוה"כ]

לא א מיי' פ"ח מהלכות שבת הלכה כח:
לב ב סמ"ג עשין יח:
לה ג סמ"ג עשין יח:
לו ד מיי' פ"ח מהלכות שביתת עשור הלכה ט"ו סמ"ג עשין קלג טוש"ע או"ח סימן תרין סעיף ב:

רבינו חננאל

*) השתא היא בפלוגתא דרבי ישמעאל ור"ש אמר ר' זירא כי היינו בבבל היה אומרי' הא דתניא יוה"כ שחל להיות ערב שבת או אחר השבת תוקעין ואין מבדילין על הכוס אבל הוא מבדיל בתפלה ואין מבדילין על הנר ואין מברכין על הבשמים ואין מברכין על האור ואין אומרים הבדלה בתפלת חונן הדעת ואין אומרים אתה חוננתנו ואין אומרים אתה קדשתנו ואין אומרים אתה יצרת ואין אומרים אתה בחרתנו מכל העמים ואין אומרים אתה הבדלת ואין אומרים ותודיענו ואין אומרים ותתן לנו ואין אומרים ותשבתנו ואין אומרים ותרצה ואין אומרים ותחזינה עינינו ואין אומרים ותן לנו ואין אומרים ותהר לבנו ואין אומרים ותטהר לבנו ואין אומרים ותסלח לנו ואין אומרים ותגאלנו ואין אומרים ורפאנו ואין אומרים ותברך עלינו ואין אומרים ותשא את ראשנו ואין אומרים ותתן לנו ואין אומרים ותשיבנו ואין אומרים ותקבץ נפוצותינו ואין אומרים ותמלוך עלינו ואין אומרים ותשמע קולנו ואין אומרים ותרחם עלינו ואין אומרים ותעזור לנו ואין אומרים ותקבל ברחמים וברצון ואין אומרים ותהיו לרצון ואין אומרים ותחזינה עינינו ואין אומרים ותבנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו ואין אומרים ותביאנו לירושלים עירך ושמחנו בבנינה ואין אומרים ותאכלנו מזבחך ברצון ואין אומרים ותודה לך ואין אומרים ותברכך ואין אומרים ותקדשנו ואין אומרים ותשבענו ואין אומרים ותשמחנו ואין אומרים ותגלנו ואין אומרים ותזכרנו לטובה ואין אומרים ותפקדנו לברכה ואין אומרים ותושיענו ואין אומרים ותרחם עלינו ואין אומרים ותחיינו ואין אומרים ותרחם עלינו ואין אומרים ותעזור לנו ואין אומרים ותקבל ברחמים וברצון ואין אומרים ותהיו לרצון ואין אומרים ותחזינה עינינו ואין אומרים ותבנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו ואין אומרים ותביאנו לירושלים עירך ושמחנו בבנינה ואין אומרים ותאכלנו מזבחך ברצון ואין אומרים ותודה לך ואין אומרים ותברכך ואין אומרים ותקדשנו ואין אומרים ותשבענו ואין אומרים ותשמחנו ואין אומרים ותגלנו ואין אומרים ותזכרנו לטובה ואין אומרים ותפקדנו לברכה ואין אומרים ותושיענ

מופר בקניבס ירק. דקסבר לקט חיסורא דאוריימא הוא אלא דרבנן והכא מסוס עגמת נפש שמתקן ואינו חולב והרי קרוב לעיטי צרי ודווקא מן המנחה ולמעלה שהוא סוף ומפלה לעת הלילה ואינה עגמת נפש כפי : כיון דמזי דסוי קא מפרפי. מקדימין לפני המנחה דהשתא לאו עגמת נפש הוא : אפר לפי שלא מינרפא מ"ו מפרפרא בו'. כי היכי דלקבלו מיניה:

הדרן עלך ואלו קשרים

כל בתבי הקדש. כגון תורה נביאים וכתובים ולא תימא תורה לעזרה ולשאר תיובתי ולא שאר ספרים : מצילין עליהן. כדתקמי לקמן למבוי שאינו מסולק ועירבית בעלמא הוא דקרי (ז) כהו וחכמן עירוב כדמפרש בגמרא : בין שקורין בהן כגון נביאים שמפסיקין בהן בשבת בצבת הכנסת : בין שאין קורין בהן. כגון כתובים ודבינו הלוי אמר דלחפוי יחידים אין קורין בהן כדקתני מעמת משום ביטול בית המדרש דמסכי לכת ובשבת היו עוסקין דרשה לבעלי בתים שמשקיעין במלאכה כל ימות החול ובתוך הדרשה היו מזרזין להן הלכות ליסור והיתר ועונג להן בשעות מלקרות בכתובים : **ואע"פ שכתובין בכל לשון.** ואיכא למאן דאמר לקט חיסורא הוא למתן לתמר לקמן לת ניתנו לקרות בהן ברבים ואינו לוקה משום מעשה דשלמי ציבור ולת פליגי אלא לענין לוקה אבל לענין מצילין אפילו לת ניתנו לקרות בהן ברבים מצילין עליהן משום בזיון כתבי הקדש. ומיהו לענין לוקה אפילו לת ניתנו לקרות בהן ברבים לוקה משום מעשה דשלמי ציבור כדמפרש בגמרא : **ואפילו הכי גניזה.** לתמר לקרות בהן ברבים מצילין עליהן משום בזיון כתבי הקדש. ומיהו לענין לוקה אפילו לת ניתנו לקרות בהן ברבים לוקה משום מעשה דשלמי ציבור כדמפרש בגמרא : **טעונין גניזה.** לתמר לקרות בהן ברבים מצילין עליהן משום בזיון כתבי הקדש. ומיהו לענין לוקה אפילו לת ניתנו לקרות בהן ברבים לוקה משום מעשה דשלמי ציבור כדמפרש בגמרא : **ואע"פ שכתובין בכל לשון.** ומיהו לענין לוקה אפילו לת ניתנו לקרות בהן ברבים לוקה משום מעשה דשלמי ציבור כדמפרש בגמרא : **מאי לאו שקורין בהן נביאים.** ומיהו לענין לוקה אפילו לת ניתנו לקרות בהן ברבים לוקה משום מעשה דשלמי ציבור כדמפרש בגמרא : **ושאין קורין בהן כתובים.** ומיהו לענין לוקה אפילו לת ניתנו לקרות בהן ברבים לוקה משום מעשה דשלמי ציבור כדמפרש בגמרא : **אע"פ שכתובין בכל לשון.** ומיהו לענין לוקה אפילו לת ניתנו לקרות בהן ברבים לוקה משום מעשה דשלמי ציבור כדמפרש בגמרא : **וקתני מצילין ותיובתא דרב הונא.** ומיהו לענין לוקה אפילו לת ניתנו לקרות בהן ברבים לוקה משום מעשה דשלמי ציבור כדמפרש בגמרא : **אמר לך רב הונא ואסברא אימא סיפא טעונין גניזה.** ומיהו לענין לוקה אפילו לת ניתנו לקרות בהן ברבים לוקה משום מעשה דשלמי ציבור כדמפרש בגמרא : **השתא אצולי מצילין גניזה מיבעי אלא רב הונא מתרץ לטעמיה ורב חסדא מתרץ לטעמיה רב הונא מתרץ לטעמיה בין שקורין בהם נביאים ובין שאין קורין בהם כתובים במה דברים אמורים שכתבן בלשון הקדש אבל בכל לשון אין מצילין ואפילו הכי גניזה בעו רב חסדא מתרץ לטעמיה בין שקורין בהן נביאים ובין שאין קורין בהן כתובים אע"פ שכתובין בכל לשון נמי מצילין והכי קאמר ומקל שלהן טעונין גניזה מיתיבי היו כתובים תרגום (נ) ולכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא? אמר לך רב הונא האי תנא סבר ניתנו לקרות בהן היו כתובין בלשון עיברית עילמית יווניות אע"פ שלא ניתנו לקרות בהן מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא? אמר לך רב הונא תנאי היא דתניא היו כתובין תרגום ובכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה ר' יוסי אומר אין מצילין אותן מפני הדליקה אמר ר' יוסי מעשה באבא חלפתא שהלך אצל רבן גמליאל בריבי לטבריא ומצאו שהיה יושב על שלחנו של (יוחנן הנזוף) ובידו ספר איוב תרגום והוא קורא בו, אמר לו: זכור אני ברבן גמליאל אבי אביך שהיה עומד ע"ג מעלה בהר הבית והביאו לפניו ספר איוב תרגום ואמר לבנאי שקעהו תחת הנדבך אף הוא צוה עליו וגנזו ר' יוסי ברבי יהודה אומר עדיבה של מיטה כפו עליו אמר רבי שתי תשובות בדבר וחד"א וכי מיטה בהר הבית מנין ועוד וכי מותר לאכזרי ביד? אלא מניחן במקום התורפה והן מרקיבין מאליהן מאן תנאי אילימא**

כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בין שקורין בהן ובין שאין קורין בהן (א)אע"פ שכתובים בכל לשון "טעונים גניזה ומפני מה אין קורין בהם מפני ביטול בית המדרש : **גמ'** איתמר "היו כתובים תרגום או בכל לשון רב הונא אמר אין מצילין אותן מפני הדליקה ורב חסדא אמר מצילין אותן מפני הדליקה, אליבא דמאן דאמר ניתנו לקרות בהן, דכולי עלמא לא פליגי דמצילין כי פליגי אליבא דמאן דאמר לא ניתנו לקרות בהן רב הונא אמר אין מצילין דהא לא ניתנו לקרות בהן רב חסדא אמר מצילין משום בזיון כתבי הקדש, תנן כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בין שקורין בהן בין שאין קורין בהן (נ)אע"פ שכתובין בכל לשון מאי לאו שקורין בהן=נביאים, ושאין קורין בהן=כתובים "אע"פ שכתובין בכל לשון"=לא ניתנו לקרות בהן וקתני "מצילין" ותיובתא דרב הונא? רב הונא "ואסברא אימא סיפא טעונין גניזה השתא אצולי מצילין גניזה מיבעי "אלא רב הונא מתרץ לטעמיה ורב חסדא מתרץ לטעמיה, רב הונא מתרץ לטעמיה "בין שקורין בהם=נביאים "ובין שאין קורין בהם="כתובים, במה דברים אמורים שכתבן בלשון הקדש אבל בכל לשון אין מצילין ואפילו הכי גניזה בעו רב חסדא מתרץ לטעמיה "בין שקורין בהן=נביאים, "ובין שאין קורין בהן="כתובים "אע"פ שכתובין בכל לשון נמי "מצילין והכי קאמר "ומקל שלהן טעונין גניזה מיתיבי היו כתובים תרגום (נ) ולכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא? אמר לך רב הונא האי תנא סבר ניתנו לקרות בהן היו כתובין גיפסתיא מדית עיברית עילמית יווניות אע"פ שלא ניתנו לקרות בהן מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא? אמר לך רב הונא תנאי היא דתניא *היו כתובין תרגום ובכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה ר' יוסי אומר אין מצילין אותן מפני הדליקה אמר ר' יוסי *מעשה באבא חלפתא שהלך אצל רבן גמליאל בריבי לטבריא ומצאו שהיה *יושב על שלחנו של (*יוחנן הנזוף) ובידו ספר איוב תרגום והוא קורא בו, אמר לו: זכור אני ברבן גמליאל אבי אביך שהיה עומד ע"ג מעלה בהר הבית והביאו לפניו ספר איוב תרגום ואמר לבנאי שקעהו תחת הנדבך אף הוא צוה עליו וגנזו ר' יוסי ברבי יהודה אומר עדיבה של מיטה כפו עליו אמר רבי שתי תשובות בדבר חד"א וכי מיטה בהר הבית מנין ועוד וכי מותר לאכזרי ביד? אלא מניחן במקום התורפה והן *מרקיבין מאליהן מאן תנאי אילימא**

כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה כו'. תומר ר"ת דכולא הלי פירקא כשנפלה דליקה בתוכו בית או בתוכו חלר דכיון שהאש אם ודאי הוא ודאי קרוב לבוא לכבויי כדמפרש בגמרא לכל נפלה דליקה בבית אחד מותר להציל הכל :

אליבא דמ"ד ניתנו לקרות בהן כ"ע לא פליגי דמצילין. והשתא ספרים שלנו מצילין דניתנו לקרות בהן משום עת לעשות לה' הפרו תורתך כדאמרינן בהגיזקן (ניסין ס) : **לא** ניתנו לקרות בהן. פירש רש"י דהייט רבן שמעון בן גמליאל דפליג במתניתין בפ"ק דמגילה (דף ח:) דלמ ספרים לת מהימנו שיכתבו לשם יוונים ופירש הרב פור"ת דהייט טעמא כיון דלת ניתנו ליכתב אסור לקרות בהן משום דדבריהם שנכתב אסור לאומרן בעל פה וקשה דאין זה לי אחת דשמי לאומרו בעל פה כיון שאינו לומרו בלשון הקדש אלא משום בזיון כתובין דהא אמרי לומר בעל פה :

עילמית יווניות. לומר ר"י דלחמיר כדרי יהודה דלחסר שאר ספרים לכתוב יווניות ולת לת מהימני לשם יוונים בלבד אבל לכתוב לשם ספרים כדלחמר בפ"ק דמגילה (דף ט:) :

ובידן ספר איוב תרגום. משמע שבימי התנאים כבר נעשה תרגום לכתובים וכן תניא בתוספתא (דף כלי) (ו) במגילה ובכלל לתפילו מעשה קורין ועשרה מתרגמין מה שאין בן בתורה לת עשרה קורין בהן=נביאים, ושאין קורין בהן="כתובים "אע"פ שכתובין בכל לשון"=לא ניתנו לקרות בהן ולת קתני "מצילין" ותיובתא דרב הונא "ואסברא אימא סיפא טעונין גניזה השתא אצולי מצילין גניזה מיבעי "אלא רב הונא מתרץ לטעמיה ורב חסדא מתרץ לטעמיה "בין שקורין בהם=נביאים "ובין שאין קורין בהם="כתובים במה דברים אמורים שכתבן בלשון הקדש אבל בכל לשון אין מצילין ואפילו הכי גניזה בעו רב חסדא מתרץ לטעמיה "בין שקורין בהן=נביאים "ובין שאין קורין בהן="כתובים "אע"פ שכתובין בכל לשון נמי "מצילין והכי קאמר "ומקל שלהן טעונין גניזה מיתיבי היו כתובים תרגום (נ) ולכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא? אמר לך רב הונא האי תנא סבר ניתנו לקרות בהן היו כתובין גיפסתיא מדית עיברית עילמית יווניות אע"פ שלא ניתנו לקרות בהן מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא? אמר לך רב הונא תנאי היא דתניא *היו כתובין תרגום ובכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה ר' יוסי אומר אין מצילין אותן מפני הדליקה אמר ר' יוסי *מעשה באבא חלפתא שהלך אצל רבן גמליאל בריבי לטבריא ומצאו שהיה *יושב על שלחנו של (*יוחנן הנזוף) ובידו ספר איוב תרגום והוא קורא בו, אמר לו: זכור אני ברבן גמליאל אבי אביך שהיה עומד ע"ג מעלה בהר הבית והביאו לפניו ספר איוב תרגום ואמר לבנאי שקעהו תחת הנדבך אף הוא צוה עליו וגנזו ר' יוסי ברבי יהודה אומר עדיבה של מיטה כפו עליו אמר רבי שתי תשובות בדבר חד"א וכי מיטה בהר הבית מנין ועוד וכי מותר לאכזרי ביד? אלא מניחן במקום התורפה והן *מרקיבין מאליהן מאן תנאי אילימא**

*) תפר ונ"ל ומתקן יו"ט שמל כמו"ש מגילין ולת מוקפין.

הדרן עלך ואלו קשרים

כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בין שקורין בהן ובין שאין קורין בהן (א)אע"פ שכתובים בכל לשון "טעונים גניזה ומפני מה אין קורין בהם מפני ביטול בית המדרש : **גמ'** איתמר "היו כתובים תרגום או בכל לשון רב הונא אמר אין מצילין אותן מפני הדליקה ורב חסדא אמר מצילין אותן מפני הדליקה, אליבא דמאן דאמר ניתנו לקרות בהן, דכולי עלמא לא פליגי דמצילין כי פליגי אליבא דמאן דאמר לא ניתנו לקרות בהן רב הונא אמר אין מצילין דהא לא ניתנו לקרות בהן רב חסדא אמר מצילין משום בזיון כתבי הקדש, תנן כל כתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה בין שקורין בהן בין שאין קורין בהן (נ)אע"פ שכתובין בכל לשון מאי לאו שקורין בהן=נביאים, ושאין קורין בהן="כתובים "אע"פ שכתובין בכל לשון"=לא ניתנו לקרות בהן וקתני "מצילין" ותיובתא דרב הונא? רב הונא "ואסברא אימא סיפא טעונין גניזה השתא אצולי מצילין גניזה מיבעי "אלא רב הונא מתרץ לטעמיה ורב חסדא מתרץ לטעמיה "בין שקורין בהם=נביאים "ובין שאין קורין בהם="כתובים במה דברים אמורים שכתבן בלשון הקדש אבל בכל לשון אין מצילין ואפילו הכי גניזה בעו רב חסדא מתרץ לטעמיה "בין שקורין בהן=נביאים "ובין שאין קורין בהן="כתובים "אע"פ שכתובין בכל לשון נמי "מצילין והכי קאמר "ומקל שלהן טעונין גניזה מיתיבי היו כתובים תרגום (נ) ולכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא? אמר לך רב הונא האי תנא סבר ניתנו לקרות בהן היו כתובין גיפסתיא מדית עיברית עילמית יווניות אע"פ שלא ניתנו לקרות בהן מצילין אותן מפני הדליקה תיובתא דרב הונא? אמר לך רב הונא תנאי היא דתניא *היו כתובין תרגום ובכל לשון מצילין אותן מפני הדליקה ר' יוסי אומר אין מצילין אותן מפני הדליקה אמר ר' יוסי *מעשה באבא חלפתא שהלך אצל רבן גמליאל בריבי לטבריא ומצאו שהיה *יושב על שלחנו של (*יוחנן הנזוף) ובידו ספר איוב תרגום והוא קורא בו, אמר לו: זכור אני ברבן גמליאל אבי אביך שהיה עומד ע"ג מעלה בהר הבית והביאו לפניו ספר איוב תרגום ואמר לבנאי שקעהו תחת הנדבך אף הוא צוה עליו וגנזו ר' יוסי ברבי יהודה אומר עדיבה של מיטה כפו עליו אמר רבי שתי תשובות בדבר חד"א וכי מיטה בהר הבית מנין ועוד וכי מותר לאכזרי ביד? אלא מניחן במקום התורפה והן *מרקיבין מאליהן מאן תנאי אילימא**

*) תפר ונ"ל ומתקן יו"ט שמל כמו"ש מגילין ולת מוקפין.

גליון הש"ס תוס' ד"ה לת ניתנו. כדמתרגם ר"י. עיין כניס דף ג ע"ב כתוס' ד"ה כדמתרגם :

[פי' שלת יכלו מוכרו כמוכלי סיום בקניבס וקסבר נמכו עגמה ובטל ומפקין כתנורי ומפרכין כרמונים ודווקא מן המנחה ולמעלה שהוא סוף ומפלה לעת הלילה כתוס' ד"ה מופר ולכן נראה כמו שכתבו התוס' ד"ה כל כתבי הקדש ולת כתבי למיכל מיניייהו לכל קודם שתגמה לסוף גזירון דילמת אתי למיכל מינה

היו כתובים בסם ובסיקרא כו'. ממשמע דפשיטא ליה שחין קורין בהן מלילמ"ד. כלכ הכל קורין בהן פשיטא דמלילין כדאמר לעיל ומקשה לרשב"ג דבכמוך ממשמע דפשיטא ליה לרשב"ג נוסחא גופיה דקורין בהן דקאמר והתניא מלילין והיינו ההוא כריימתא דמייתי שהספרים נכתבים בכל לשון ומגילה עד שתהא כתובה תשורים על הספר ודבין לכל שאר ספרים נכתבין שלא כדבין ולפי מה שפירש בממוך דהך כריימתא חייבי לעניין הלנה לתי שפיר ולעולם אין קורין בהן:

אבל הכא כיון דלא מקיים לה. תע"ג דבפ"ב דגיטין(דף יט.) קאי להו דבר שמתקיים למן בכל כיוצא בזה ובדיו ובסקרא ובקומוס בסם ובקנקנתום ובכל דבר שמתקיים תומר ר"י דהסם קאי ליה מתקיים טפי ממשקין ומי פירות דקתני התם בסיפא דלתן כיוצא בהן לכל אין מתקיימין כמו דיו לכל קאמר לר"י דתנן בפ"ב דסומה (דף יז:) גבי מגילת סומה אין כותבין לה בקומוס ולא בקנקנתום שנאמר ומחה כתב שיכול למחוק מלמה קומוס וקנקנתום מתקיימין יותר מדיו ותומר ר"י דלעולם אין מתקיימין כמו דיו ואין יכול למחות, כמו דיו לפי שבבלעין בקלף: **מגילה** עד שתהא כתובה תשורים על הספר ובדיו. ממשמע דשאר ספרים לה בעי ספר ודיו וקשה דבפ' המוציא יין (לעיל דף עמ:) ממשמע דספר תורה בעי ספר דתני' על הכייר ועל המטלית פסולה ומוקי לה בס"ם וה"ה על הדיפתרא תע"ג דלא תניב לה בעיון פסול ה"ל לה תניב ליה לעיון פסול ה"ל לה תקלף ובל הדוכסוסטום כשירה ולא קתני דיפתרא ועוד תנן במסכת סופרים (פ"ו) אין כותבין לה ע"ג דיפתרא ולא ע"ג ייר מתוך ועוד דמגילה פסולה מדיפתרא כדתנן פ"ב דמגילה(דף יז.) וכומגילת סוטה פסולה מדיפתרא כדאמר בפ"ב דסוטה (דף יז:) משום דבעית ספר וכ"ש ס"ת דבקלף כמה פעמים ספר ודיו נמי צריך דתאמר בפרק הבונה (לעיל קג:) כתבה שלא בדיו לו שכתבה להזכרות בזהב הרי לנו יגמו ותירן הרב יוסף דס"ת ולתי בעי ספר ודיו והכל תייבי דווקא בקלף שפרים לס"ת ומגילה משום דס"ת נכתבים בכל לשון ולתכי קאה לר"י דתנן בפ"ק דמגילה (דף מ:) אין בין ספרים לתפילין ומזוזות שלא שהספרים נכתבין בכל לשון בו' ופריך בגמרא וספרים נכתבין בכל לשון ומיניהו מקלף שכתבו תרגום ותרגום שכתבו מקלף וכתב עברי ליט מטמא לת הידיס עד שיכתבנו בכתב לשורים על הספר ודיו ומפני כלן בספרים כלן במגילה ורב תני מפני כי תניא ההיא בתלמ' בספרים ורבי יהודה היא דאמר בספרים נמי בעי ספר ודיו והא הדין לרבנן דלא תלכן דפליגי רבנן עליה דלא בכתב לשורים לבל בספר ודיו לא תלכן דפליגי ועוד קאה דבסיק ריב תלי הסם סיטיא קמא דמוקי לה במגילה ומסייע ליה בריימתא דהכא דקתני בהדיא דמגילה בעי שהבל בכתב לשורים וספר ודיו ורב תלי לעיל דקתני הך בריימתא דלתן בין ספרים למגילה שהספרים נכתבין בכל לשון ואפי' בלא מגילה לשון אחד, שהיה כותב בצידן, באו והודיעו את רבי ישמעאל והלך רבי ישמעאל לבודקו, כשהיה עולה בסולם הרגיש בו נטל טומום של ברכות ושקען בספל של מים ובלשון הזה אמר לו רבי ישמעאל גדול עונש האחרון מן הראשון

(ש) אילימא תנא קמא *[ר"י] רבי יוסי ודילמא בן קמיפלגי מר סבר ניתנו לקרות בהן ומר סבר לא ניתנו לקרות בהן אלא רבי יוסי ותנא דגיפתיות *ת"ד *[והברכות] והקמיעין אע"פ ששים בהן אותיות של שם ומעניינות הרבה שבתורה אין מצילין אותן מפני הדליקה אלא נשרפים במקומן [הן ואוכרותיהן] מכאן אמרו כותבי ברכות בישורפי תורה מעשה באחד

שאין זה מקומה ר' אומר לא מן השם הוא זה אלא מפני שספר חשוב הוא בפני עצמו כמאן אולא הא דא"ר שמואל בר *נחמן א"ד יונתן °חצבה עמודיה שבעה" אלו שבעה ספרי תורה כמאן? כר' מאן תנא דפליג עליה דר' רשב"ג הוא דתניא רשב"ג אומר עתידה פרשה זו שתיעקר מכאן ותכתב במקומה ולמה כתבה כאן? כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שנייה פורענות שנייה מאי היא °ויהי העם כמתאוננים" פורענות ראשונה °ויסעו מהר ה'" וא"ר *חמא בר' חנינא שמרו מאחרי ה', והיכן מקומה? אמר רב אשי בדגלים אביעיא לגבי הגליונין של ס"ת מצילין אותן מפני הדליקה אבל "אין מצילין אותן מפני הדליקה ת"ש ס"ת שבלה אם יש בו ללקט שמונים וחמש אותיות כגון פרשת ויהי בנסוע הארון מצילין ואם לאו אין מצילין ואמאי חיפוק ליה משום גיליון דידיה, בלה שאני ת"ש ס"ת שנמחק אם יש בו ללקט שמונים וחמש אותיות כגון פרשת ויהי בנסוע הארון מצילין ואם לאו אין מצילין ואמאי חיפוק ליה משום גיליון דידיה, הכתב לא קמיבעיא לי, רכי קדוש, אגב כתב הוא דקדוש-אזל כתב אולא לה קדושתיה, כי קמיבעיא לי' של מעלה ושל מטה שבין פרשה לפרשה שבין דף לדף שבתחלת הספר שבסוף הספר, ותיפוק ליה משום הדוא, דגיין ושדי ת"ש הגליונין של מעלה ושל מטה שבין פרשה לפרשה שבין דף לדף שבתחלת הספר שבסוף הספר מטמאין את הידים דילמא אגב ס"ת שאני ת"ש הגליונין וספרי מינין אין מצילין אותן מפני הדליקה אלא נשרפין במקומן הן ואזכרותיהן מאי לאו גליונין דספר תורה, לא גליונין דספרי מינין, (ו) השתא ספרי מינין גופייהו אין מצילין, גליונין מבעיא? הכי קאמר וספרי מינין הדדי הן בגליונים, ונפקא *הגליונים וספרי מינין אין מצילין אותם מפני הדליקה רבי יוסי אומר בחול קודר את האזכרות שבהן וגונזן והשאר שורפן א"ד טרפון *אקפח את בני-שאם יבאו לידי שאני אשרוף אותם ואת האזכרות שבהן 'ישאפו' אדם רודף אחריו להדרגו ונחש רץ להכישו נכנס לבית ע"ז ואין נכנס לבתיהן של אלו שהללו מבירין וכופרין והללו אין מבירין וכופרין, ועליהן הכתוב אומר °[ו]אחר הדלת והמזוזה שמת זכרונך א"ר ישמעאל ק"ו -*ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים, הללו שמטילין קנאה ואיבה ותתרות בין ישראל לאביהן שבשמים על אחת כמה וכמה, ועליהם אמר דוד °הלא משנאיך ה' אשנא ובתקוממיך אתקוטט, תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי" ובשם שאין מצילין אותן מפני הדליקה כך אין מצילין אותן לא מן המפולת ולא מן המים ולא מרבר המאבדן בעי מינה (ז)יוסף בר חנין מר' אבהו: הני ספרי דבי אביתר מצילין אותן מפני הדליקה, אבל אין מצילין *לא אזיל לבי אביתר וכ"ש לבי נצרפי, שמואל לבי נצרפי לא אזיל, לבי אביתר אזיל, אמרה ליה לרבא מ"ט לא אתית לבי אביתר? אמר להו דיקלא פליגא איבא באורדא וקשי לי, ניעקריה, דוכתיה קשי לי מר בר יוסף אמר אנא מינייהו, אנא לא מסתפינא מינייהו, זימנא חדא אזיל, בעו לסכוניה. אימא שלום = דביתהו דרבי אליעזר, אחתיה דרבן גמליאל הוא, הוה ההוא *פילוסופא בשבבותיה דהוה

פורענות רשמינן ויסעו וא"ר חנינה מחכי' שסרו מאחרי ה'. °פי' בקונטרס שמתוך שהתחילו לשאול בשר ואומר ר"י דאין ל"ל כן אלא פורענות ראשונה כדאמר במדרש (ילמדנו) ויסעו שנסעו מהר סיני דרך שלשת ימים כתיב מבית לספר שטרית על ואולך על כך היו טורחים מהר סיני דרך שלשת ימים לפי שלמדו הרבה תורה בסיני לאחר הקב"ה (ל)כשמוך פורענות לפורענות (נתן) אלא בפסוק פרשם ויהי בנסוע התחיל* : **ספרי** מיגן ט' ת"ר מרפון כו'. לומר ר"י דמיירי בנמצלו ביד מינין דאי כתבן מין הא לאחר בפרק השולח (גיטין דף מה:) נמצלו ביד מין יגנז כתבו מין ישרף ודוחק לומר דלחני כר"ש ולא כרבנן

וכיבי יוסי :

בך אין מצילין לוקן לא מן המיס כו'. ולא תימא דוקא מן הדליקה אין מצילין משום דאין כריס ליה לחני לכדמוי אלא לפיטי היכא דליכא למיגזר מידי אחמר למלמלן ולהוליכן והך סיפא כרבנן דלרבי טרפון לא ליקטריך :

פילוסופא מין כדפי' בקונטרס ורבינו שמע [מיהודי אחד שכתב מתלין יון ותמר] דכלומן יון פלוספוס הוא דוד החכמה ואית דגרסי פילא שכתב והוא לשון שמוק כדאמר בחיכה דפלי ביהודאי פירוש שמחק ושתלון ושמותל

פורענות רשמינן ויסעו וא"ר חנינה מחכי' שסרו מאחרי ה'. °פי' בקונטרס שמתוך שהתחילו לשאול בשר ואומר ר"י דאין ל"ל כן אלא פורענות ראשונה כדאמר במדרש (ילמדנו) ויסעו שנסעו מהר סיני דרך שלשת ימים כתיב מבית לספר שטרית על ואולך על כך היו טורחים מהר סיני דרך שלשת ימים לפי שלמדו הרבה תורה בסיני לאחר הקב"ה (ל)כשמוך פורענות לפורענות (נתן) אלא בפסוק פרשם ויהי בנסוע התחיל* : **ספרי** מיגן ט' ת"ר מרפון כו'. לומר ר"י דמיירי בנמצלו ביד מינין דאי כתבן מין הא לאחר בפרק השולח (גיטין דף מה:) נמצלו ביד מין יגנז כתבו מין ישרף ודוחק לומר דלחני כר"ש ולא כרבנן

וכיבי יוסי :

בך אין מצילין לוקן לא מן המיס כו'. ולא תימא דוקא מן הדליקה אין מצילין משום דאין כריס ליה לחני לכדמוי אלא לפיטי היכא דליכא למיגזר מידי אחמר למלמלן ולהוליכן והך סיפא כרבנן דלרבי טרפון לא ליקטריך :

פילוסופא מין כדפי' בקונטרס ורבינו שמע [מיהודי אחד שכתב מתלין יון ותמר] דכלומן יון פלוספוס הוא דוד החכמה ואית דגרסי פילא שכתב והוא לשון שמוק כדאמר בחיכה דפלי ביהודאי פירוש שמחק ושתלון ושמותל

[ע"ל נחמני]

[מענית כט.]

[תוספתי פ"ד]

[נעיל יז.]

[נזכחים יב.]

[פוסה נג: מלכים סו: מכות יח. מוגין קמת.]

[נעיל קיג. וע"ע]

[פירוש מוזה נכוכבי עריך]

[וכע"ז דף מד: ע"ז ב ד"ה פילוסופא ממומח]

ספרים הנשארים יהיו הכל ו' וכבראשי' דר' אושעיא בפרשת אלה תולדות יצחק (פרקם סד) תניא כוותיה ויקרא אותה שבעה כנגד ספר וידבר שהוא משלים ו' ספרי תורה והלא ה' הם אלא בר קפרא עבד מן סמר וידבר עד ויהי בנסוע הארון ספר בפני עצמו ויהי מיעתה דספרא ספר בפני עצמו ו' ספרי תורה והלא ה' הם אלא בר קפרא עבד מן סמר וידבר עד ויהי בנסוע הארון ספר בפני עצמו ואין מעתיקין ספרי תורה ושמואל אמר כגון דאמרי רבי ניצרוף ושתי ליה ביום אידם

בפרק כל הצלמין (דף מז) אי זו היא אשירה שהם אמר רב כל שכומרין משמרין אותה ואין מעמידין ספרי תורה ושמואל אמר כגון דאמרי רבי תמרי נינצרוף ושתי ליה ביום אידם

הצלת גליונים מפני הדליקה

נושא: הצלת גליונים מפני הדליקה

אם מצילין אותן מפני הדליקה אי לא. ספרי מינין מיבעיא. ואלו ס"ה אותיות' כנגד פרשת ויהי בנסוע הארון. ופרשת ויהי בנסוע הארון ספר בפני עצמו הוא. ומקומו בדגלים ולמה נכתב כאן. לתפסיק ביקורעני' ראשונה שהיא ויסעו מהר ה' וגו' לפורענות שנייה. שהיא ויהי העם כמתאוננים וגו': **ספרי** דבי אביתר. חצר ידועה ויש בה ספרי חכמות מכל אומה ויש בה ספרי תורה' קדש ונביאים וכתובי' כתובי' בלשה"ק. ופשני שאינו ידוע מי כתבו או ישראל או עולתן. אמרו על ר' אבהו שהיה הדבר רפיא ביריה להורות עליהן להצילן או לא. וזה [בי] אביתר היו מתקבצין שם חכמי' ובנונים מכל אומה ונגשאין ונותנין בדברי חכמה. וכן בי נצרפי. מהו בבי נצרפי ויהיה שם ע"ו. דנרפי' בע"ז איזו היא אשירה סתם. אמר שמואל בנין דאמרי דבי תמרי נהוגין לשכרא דבי נצרפי ושתו ליה ביום אידם. אמר אביטר אמרו לי סבי (דשם בריתא) [דמומבריתא] הלכתא כשמואל והני מילי אלא שהיו באותה שעה לא מוכמין להן השכומים שהן עכשיו ביריהן אלא כתיעין היו יש מהן שומרין התורה ויש מהן שאינן שומרין וכולן קוראין אותה ויש מי שהיה קודאת בלשה"ק כיון דאפיקנא קוראין בהן בתורה ובנביאים. אבל בכתובים אין קוראין בהן.

נושא: מפגשים עם מינים

רב נסים גאון

פס"ז כמאן אול הא דא"ר שמואל בר נחמני חצבה עמודיה שבעה אלו ו' וחמשי תורה כמאן כר'. דר' סבר ויהי בנסוע הארון ספר בפני עצמו ומן שם עד סוף ספר ויבדר ספר בפני עצמו נחלק ספר על דעת ר' מחחילת ספר ויהי בנסוע הארון ספר בפני עצמו ופרש' ויהי בנסוע הארון ספר בפני עצמו ומן שם עד סוף ספר ויבדר ספר בפני עצמו נחלק ספר ויבדר לני' ספרים הרי ני' ספרי ויבדר עם ד'

גליון הש"ס

גמ' לימעיא לכו הגליונין. עי' מגילה דף כ ע"א תוס' ד"ה פלוחות : שם דגיין ושדי. עי' קמוחות זכרון יוסף סימן יח ויב : שם מקפת מת בני. לעיל דף יז ע"ב זכחים דף יג ע"ב : שם לא מחיל לבי מכידן מי' ע"ז דף יז ע"א תוס' ד"ה כרבח : רש"י ד"ה פילוסופא מין. עי' מכ' ד"ל דכה ס"ה : תוס' ד"ה פורענות עי' בקונטרס. עי' מוי"ט פ"ה מ"ד דחמוח :

(ו) גמ' דספרי מינין (בשמח ספרי וכו' מבעיא מ"ח"מ) וכ"כ ני' רש"י וספרי מינין גופייהו מנילין: (ב) שם נמי מינים כ"ב יוסף : (ג) רש"י ד"ה לא מן השם וכו' כדכתיב לעיל מינים ויהי בנסוע וכו' : (ד) תוס' ד"ה פורענות וכו' ממר סקב"ה לא נסמוך פורענות לפורענות לעיל : כנני כעבריס כחכ"ם : (ה) תוס' ד"ה פורענות וכו' ממר סקב"ה לא נסמוך פורענות לפורענות לעיל :

ושמואל דאמר כר' נחמיה . ונח פליג אדרבי יוסה דלמתני' דמפרש טעמא מפני ביטול בית המדרש קורין עלה בזמן בית המדרש ובי"ש בשטרי הדיוטות. פירש בקונטרס ליגרות ותימה דנהגו העולם לקרות בכתב ויגרות העלוטים ממקום למקום ומלמלמן ולתי שרי דהא לתויין לעור ע"פ לעותים וכרתה לר"י דלא קרי שטרי הדיוטות אלא שטרי תוכות וכיוצא בהן לכל ליגרות שרי דפעמים שיש בהן פקוח נפש ותפי' יוצא שאין בו פקוח נפש מתיר ר"ת דלא הוי שטרי הדיוטות כיון שאין צריך למה שכתוב בה לפי שיודע מה שכליגרות ואם ליט יודע שמא יש בו ערך גדול לו פקוח נפש ושרי וכ"מ בירושלמי דקתמר מפני מה אין קורין בכתבי הקדש מפני שטרי הדיוטות שאם תאמר לומר מה בכך אם יתעסק בשטרותיו ממש דווקא כעין תוכות ושטרות קתמר וכן פי' ר"י לקמן *גבי גזירה שלא יקרא בשטרי הדיוטות דבשטרי מקח וממכר קתמר וכן הגיה בפי' כתב ידו ומיהו תופן מלתמות הכתובין בלע"ז נרתה לרבינו יהודה דאסור לעיין בהן דלא גרע מהא דתניא בפ' שולח (לקמן קמט.) כתב שאתם הטורה והדיוקנאות אסור לקרות בהן בשבת ותפי' בתול לא ידע ר"י מי התיר להו"ל כמושב לגיס :

פליגי בטלטול כו' . פי' אתר שנשמעם כל הטעד פליגי דלרבנן שרו לטלטל שטדיין לריך לבשר שלא יתלכלך ור' יטמעאל אסר לכל כשאיט מופקע אלא עד החזה שרי ל"ע לטלטל כדמוכח בסמוך ותע"ג דר' יטמעאל לא שרי להפקיע אלא עד החזה מ"מ פליגי במופקע טוא כגון שעבר בהפקיעו אי נמי בתמידים ומוספים דאתר להפקיעון : הכא

רבינו חננאל

חזר ופירש מפני מה אין קוראין בכתובים מפני ביטול בהמ"ד ומפרישא לה הא דתני העוסק במקרא מדה שאינה מדה כו' . ובית תלמוד מפי עדיף [מהעוסק] במקרא . אמר רב לא שנו שאין קורין בהן אלא בזמן בית המדרש. פי' בשעה שהחכמים יושבי' בסדר' ומתעסקין בתלמוד. אבל שלא בזמן בהמ"ד כגון שכבר עמדו בעלי מדרש ונכנסו לבתיהן קורין . ושמואל [אמר] בשקום ישיש מדרש קבוע כו' , ואפילו רב אשי הכי ל ע ו ל ם כדקאמרינן מעיקרא . אמר רב אין קורין בזמן בהמ"ד כראשרון אבל בזמן שלא בהמ"ד קורין . ושמואל אמר בין בזמן בהמ"ד בין שלא בזמן בהמ"ד אין קורין . דסבירא ליה כר' נחמיה ונזירה היא משום שטרי הדיוטות והלכתא כלישנא קמא בזמן בית המדרש אין קורין שלא בזמן בית המדרש קורין: ירושלמי (ה"א) אמר ר' יהושע בן לוי הדא אגדתא הכותבה אין לו חלק . הדורשה מתחרך . השופעה אינו מקבל שכר . מיומי לא איסתכלית בה אלא חד זמן . ואשכחית כתוב בה קע"ה פרשיו' דיבור אמירה צווי שכתוב בתורה כנגד שנות[של] אהע"ה.שנא' לקחת מתנות באדם . וכתיב האדם הגדול בענקים . קמ"ו מזמורו' שכתוב בתילים כנגד שנות יעקב אבינו למלד שכל קילופין שישראל (עושין הלליה) מקלסין להקב"ה כנגד שנותיו של יעקב שנא' ואהה קדוש יושב תהלות ישראל קכ"ב פעמים שישראל עונין הלליה כנגד שני אהרן שנאמר הלליה הללו אל בקדשו הי"ה לקדושו לאהרן קדוש ה' אפילו כן הוינא מיבעיא בלילא : מצילין תיק הספר עם הספר . אמרי דבנן דהאי תיק קאי לתורה, ונופלין ממקו' שהוא עם הספר וכן תיק [של] תפילין : ר"ת שהל להיות בשבת ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר מפשפין את הפסח עד החזה . סבר כיון דאיתעביד ליה צורך גבוה שיכול להוציא החלבים לא ישפוט יותר מזה. ורבנן סבר מפשפ כולו . ומעמא כל פעל ה' למענהו . מאי למענהו לעשות כבור לקדושים : פי' יומא דאסתנא יום שמנשבת רוח צפון שאין הבשר מסריח בו . רבא אמר שלא יהו קדשים מופלין בעורותיהן כנבילה. אבל אם הוא מוטל בשלחן של זהב שהוא דרך לבבד לא יפשוט מן החזה וכו' . וגרסי' בפסחים בפרק תמיד [נשחם]

שהיו מפשפין. דתנן ר"ת שהל להיות בשבת מניח ידו על כתף חבירו כו'. ואסרינן עלה. תנא כל אחד נוטל פסחו בעורו ומפשילו לאחוריו. אסר רב עילוש פיית. פי' שהערבים מפשילין כליהן לאחוריהן. ור' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא מוקים למענהו שלא יוצא האטורין קודם השפשת העור בדי שלא ירבק העור בחלבים : אמרו ליה רבנן (אין) [אי] מצילין תיק הספר עם הספר לא נפשוט (עור עם החזה) [את הפסח מעורו]. אמר להן מי דמי . הצלת תיק מלטול בעלמא השפשת עור מלאכה דקא בעי ליה לעור . אמר רב אשי בתרי פליגי עליה במלאכה ובמלטול . והכי קאמרי ליה תינח השפשת שהיא מלאכה מלטול מאי

(ה) רש"י ד"ה כתבי פליגי וכו' ללמד כר' טלטול ס"ה ומחר כך מ"ב וכבי קאמרי ותיב"ת ד"ה גמ שלטול וכו' ולמ"ד המוכר כו ולא דמי

יב א מיי' פכ"ג מהלי שבת הלכה יט סמג לאוין סס :
יג ב מיי' שם הלכה כה סמג שם עוש"ע או"ח סימן שלד סעיף טו טז :
יד ג מיי' שם הלכה כו טור ש"ע שם סעיף יז יח :
טו ד מיי' פ"ל מהלכות ק"ש הלכה טז :

ג"י רש"ל

ג"י רש"ל

בשבריס יבניס ליטמא אלא

[היינו בשטרא פי' תוס' לעיל כד. ד"ה שלטלמ וכו' וב"כ תוספות ב"ב ד"ה כמילה כתב. ד"ה ואין מפטירין]

[תוספ' פי"ד מ"ם פסיק"ח הלכה ג ע"ם]

[זכתים פה:]

[ג"י כל פעל]

נקמן קלג: ממתת סג: [תוספ' דפסחי פ"ד]

מבנה ה' שנות בלילא : מצילין תיק הספר עם הספר . אמרי דבנן דהאי תיק קאי לתורה, ונופלין ממקו' שהוא עם הספר וכן תיק [של] תפילין : ר"ת שהל להיות בשבת ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר מפשפין את הפסח עד החזה . סבר כיון דאיתעביד ליה צורך גבוה שיכול להוציא החלבים לא ישפוט יותר מזה. ורבנן סבר מפשפ כולו . ומעמא כל פעל ה' למענהו . מאי למענהו לעשות כבור לקדושים : פי' יומא דאסתנא יום שמנשבת רוח צפון

דהוה שקיל שמא דלא מקבל שודא . היה מוליך עליו שם שליט מקבל שודא מבעלי דיכין הכאין לפניו **והיה מקבלו בסתר** : **פ"ל** . פילטספת לר"ג מיומא דגליסון כו' : **שפיגים** . כל סוף הדבר הוא תחתים שלו ונייך למימר שפילית לסיפיה : **נסור נסורך בסרגא** . תורה אור הנהר חורך בסרגא רמזה שנתנה לו מטרא בשומד : **אמר לו ר"ג אתם אמרם ואנחנו** . דתפסו לאתן כלומר אני נלחתי בשומד*[והכל כדי שימצאו המתאספים שם נבלעתו ומי הוא]: **בומן בית המדרש** . קודם תכילה היו דורשים : **שלא בומן בית המדרש** . לאתר תכילה לא דרשו מפני שכרות: **פפקי מדרש בכתובים**. *[היו רגילים לקרות בבהמ"ד פרשה בכתובים] : **במקום בתם"ד**. שהתכם דורש דהייט בבהמ"ד לתכל בעלמא קורין : **אין במקום בתם"ד בו' בומן בתם"ד אין קורין** . לפי שמבטלו מלילך לתל הדורש לתכל שלא בומן בהמ"ד כגון לאתר תכילה קורין : **ושמואל** . דאתר לעיל לאתר תכילה אין קורין: **כר' נתמיה**. אתרה למילתיה דליה ליה בעמא דאין קורין מפני בטול' תלה 'כדי שיאתרו לל ואומר בשטרי הדיוטות' ומיהו שמואל הכניג במקומו כדברי תכמים דאתניתי' דאתרי טעמא (דאתני') מפני ביטול תורה הלכך לאתר תכילה דליכא דרשה קורין : **שונין בהן** . כגון מדרש אס"ם וקהלת : **שטרי הדיוטות** . כגון של מקבוטות או ליגרות השלוחות למול תפן : **נמי** 'עד **הפוס**. מתניל מרגליו האתרונים עד החזה שיוכל להוליך לימוריס - שהקטר תלבי דומין שכח ואי לא מפקיע מידי עד שיורתה לטורך הדיוט הוא : **למענהו**. לכבודו : **שלא יפרים** . שהטור מתממן ומסריחו ואין זה כבודו להיות פרס לוכלי עולמו מגולו: **שפפורי דהכא**. שליט מוטל בבזיון אבל לממת יסריח חיים רב יוסף ולבא לא חיים עד שורתה : **יומא דאסתנא** . רוח לפונית שהיא ביטונית לא חמה ולא לתה כדאתרינן ביבמות בפרק הטלל (דף עב.) ואיזו רוח המסרחת רוח מזרחית בשעת החום כדאתרינן בניטין (דף לח:) תפיל שכבת זרע שבמעי אשה מסרחת בו דכתיב (הושע יג) יבא קדים רוח ה' ממדבר טולה וגו' **יש מפרשין** יומא דאתמתא=רוח דרומית שהיא נוטנת, אתמת שרוח דרומית נוטנת אבל אתמתא על כרחין לפונית היא וטתה כדאתמר בעלמא (עירובין ד' סה.) לריכא שמעטתא ליומא ביומא דאתמתא ורוח דרומית היא בלשון אתרי יומא דשמעתא : **קודם שפשפו פעור** . עד אתה : **פ"ה** . עור לאימורין מאי קא עביד : **משום ניימין** . של אמר הלדקין באימורין : **אכרייה** . בני מאלוקתו : **אם מילין** . בשבת : **תיק עם הספר** . **ואע"פ** שיש בתוכו מעות ותכיתין מלילין אותן עם התפילין ואע"פ שיש בתוכו מעות יולהיכן מצילין אותן למבוי שאינו מפולש, בן בתירא אומר אף למפולש : **גמ'** ת"ר ארבעה עשר שתל להיות בשבת מפשיטין את הפסח עד החזה דברי רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה וחכ"א מפשיטין את כולו בשלמא לרבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה דהא איתעביד ליה צורך גבוה,אלא לרבנן מ"ט אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן דאמר קרא *כל פעל ה' למענהו והכא מאי למענהו איכא רב יוסף אמר שלא יסריח רבא אמר *שלא יהו קדשי שמים מוטלין כנבלה מאי ביניהו איכא בינייהו דמנח אפתורא דדהבא אי נמי ומא דאסתנא, דרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה האי *פעל ה' למענהו מאי עביד ליה שלא יוציא את האימורין קודם הפשטת העור. מ"ט אמר רב הונא בריה דרב נתן משום ניימין,אמר רב חסדא אמר מר עוקבא מאי אהדרו ליה חבריא, לרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה: הכי קאמרי ליה אם מצילין תיק הספר עם הספר לא נפשיט את הפסח מעורו, מי דמי התם מלטול הכא מלאכה ? אמר רב אשי בתרתי פליגי : פליגי בטלטול ופליגי במלאכה הכי קאמרי ליה: אם מצילין תיק הספר עם הספר לא נטלטל עור אגב בשר מי

מעות שהן עור הדיוט : **לא נפשיט עם הפסח** . בתמיה מעות עור הדיוט בהדיה: **פסח** . תיק ומעות דקמייתי לתיה מיניה טלטול בעלמא הוא : **הכא** . גבי פלוגתייהו דפסח דתיילי בה הפתא מלאכה גמורה להפקעה מתבות מלאכות היא : **כתרתי פליגי** . גבי פסח פליגי בטלטולו דאסר רבי ישמעאל בטלטול [הפסח] אתר שהוציו אימוריו אפי' מתמה לגל מעות עור דלאו בר טלטול הוא (ה)ואף דמי לשלתין דאמרן בבמה טומנין (לעיל מט.) שמטלטלין אותן דהתס עור בהמה נסה אתזי למיפטיה ולמיגזא עליה: **והכי קאמרי ליה** . תשובה לטנין טלטול : **לא נטלטל עור אגב בשר** . דהוי נמי כטול שמים דבשר דומיא דספר ומוכר דאסר בשר לטלטול עור המוכר בו :

(ג) **מי דמי** . תיק הספר נעשה בסים לדבר המותר לטלטלו בלא שום דליקה דספר בר טלטול הוא ולדבר האסור כגון מעות : **כדמ'** . היי עור נעשה בסים לדבר שמלו לטלטל עור לתוכו לחזי לאכילה עד לורתא דפסח היו נמלא בלילה ולגי ורבי ימעמעל ליה ליה כבוד שמים בגלגל להדיוט ואפילו הוי עור תורת כלי עליו מיפסר משום דהוי בסים לאיסור וכ"ש דהוא גופיה לא בר טלטול הוא : **אפ מציליו תיק שבשוכו מעות** . דהוי בסים לדבר שלטו לאסור ומינה נו ספר להציל והיו צריך להמלין המעות כדמפרש וחזיל לא נטלטל עור לחגב הבאר : **לי נימא דמדיליה דמים ליה** . מעות עם הספר לא שדי להו לא מצריך ליה תנא דידן למדיניהו דקתני "ואע"פ שיש בתוכו מעות": **ליטוי נמי מייתין** . מעלמא מחתא זוית הבית תיק ובתוכו מעות להציל בתוכו ספר ולהציל : **מי דמי** . היכא דהספר מונח עם המעות להיכא דהוא בא עכשיו להביאו עם המעות ולתם בו ספר : **ספס** . לספר ומעות בתוכו להכי לא מצרכינן ליה למשדיניהו : **דילמא מדכי וכי נפלה דליקה** . על הספר : **שבת** . תדמייתי ליה משדיניהו דרך ביתו : **כדמסרינן מעשרות** - דלא פליגי אלא בהפסקה ומייתי רבנן דאיה תיק הספר דמתני' דמלילן מעות לגבי ספר לרבי הדיוט לגבי נרבי גבוה הואיל ואיכא שהות למשדיניהו וה"ע לגבי נרבי גבוה דכל פעל ה' למעוהו יפקיעו : **ודקשיא לך כו' דלא בעי ליה לעור** . תיו לריך ו' לעור ותיו מתכוין להפסקה מפוס עור ולא דמי להפסקה חילים ותחפים דמסקנא : **וה"ם מודה בספיק ריפיה ולא יפוש** . והכא אע"ג דלא מיכוין מיפקיעו הוא : **דשקיל ליה בכרוי** . בתחילת דקות מפקיעו וחוזר לחלן לדרך הפסקה בכך ולאו מלאכה הוא אלא שבות : **שני לחייס** . לפתח שלין לו מחילה : **וסו מבוי שאינו מפולש** . כלומר מבוי הניתר בכל הלכותיו בין בעירוב בין בשאר דבריס וכל היתר שאר מבוחות יש לו כוון שיתופי מבוחות: **ותרוייהו** . רבנן ובן בתירא סבירא להו דאמר חין מבוי ואפילו פתוח ניתר בלחי ו' ותשמישין דבתירא דהכלה בתבי הקדש לא בעיגן לחייס כרבי לליעזר : **מפולש קרוים ליה** . הכי נמי דבעי ר' לליעזר לחייס , היינו "מפולש" לא מיקרי : **ועוד לרבנן** . דאמרי לשחיטו מפולש וקאמרת דהייטו מבוי הניתר בכל הלכותיו : **נגיל לאוכן פף אוכלין ומשקין** . כמו לחגר המעורבת ואמאי פגיעהו מהדדי דבבי ספר קתני 'למבוי שחיטו מפולש' ובבי "להיכן מגילין אותן-לחגר המעורבת" דמשמע 'אבל למבוי לא' : **שמי מפיטום** . מכלן ומכלן : **שמי לחיין** . לחי לכל פתח ופתח : **מגיכא דרבי יסודה** . דאמר בשחי מחיטום שבי ובשי לחיים ואחת בין בחורבה למימר דלבבי ספר מודה ר' יהודה דסבי בחד בג' מחיטות : **נלידך נמי** . חיכא למיפרך בשחקפחת דלעיל : **לרבנן** . כיון דאמרת דתרוייהו כר' יהודה לרבנן דאמרי 'למחיטו מפולש' ומפרשי ליה למחיטו מסבר כלום כר' יהודה דלא בעי חלת שחי מחיטות ובשי לחיים אי הכי לרבנן יגיל לתוכו לוכלין ומשקין כמו לחגר המעורבת : **ועוד** לרבנן נגיל לתוכו לוכלין ומשקין . (ואמאי נקט חגר מעורבת) ואדמפלגי בין חגר מעורבת למבוי הוה לן לפלוגי בין מבוי משוסף למבוי שחיטו משוסף דבמשוסף יהא מותר להציל לתוכו לוכלין ומשקין ואמאי נקט חגר מעורבת : **אלא** אמר רבה כו' . תימה מה תירן רבה מקושיא דגגיל לתוכו לוכלין ומשקין ואומר ר"י דרבה רולה לומר דרבנן סבירי כרבי יהודה דאמרת דתרוייהו כר' יהודה לרבנן דאמרי 'למחיטו מפולש' ומפרשי ליה למחיטו מסבר כלום כר' יהודה דלא בעי חלת שחי מחיטות ובשי לחיים אי הכי לרבנן יגיל לתוכו לוכלין ומשקין כמו לחגר המ

דא דתניא כשבכרה ט תביא ברעם קמי שופרא דמלכא. תקשה הרב שרים דלמא מילין ממנה מזון שלש סעודות ותומר לאחריה בורא מאורי האש ובלבד שלא יספוג ומיהו דהניא היכא למימר כגון שהתבים בכרמלית דמייקין שמע יעביר כלי ד' אמות בכרמלית לבל בהך בריית קמני דהניא ברעם גגו וכ"ע מיירי דאסתם מיירי כשאפך היין לתוך המיחין שמא יספוג תומר ה"ר שמואל בשם ר"ת דזוקא כשבכרה ט תביא בכרמלית ושוטה טיף טיף מותר להניח כליה לקלוח ולערך דהיינו כהאי כל כך להניח כליה דרך ה"ל כמו כשבכרה:

כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויערך. לומר ר"י דוו לא קאי אלא אמכבי לקלוט דמיכבר שמיא דאסור אלא אפילו לערך דלא מיכבר, טלי הוי שהוא מניל לאסור: **דציל** פם נקיה לא יציל פם הדרשה. לומר ר"י כשאפאו בי"ט של פסח מטח מסולת נקיה שיש בו די לעורך י"ט אין לחופין אחריהן פם של הדרשה אלא מתחילה יעשה של הדרשה:

אבל לא מצטת ליום הכפורים. פירש בקונטרס למוצאי יום"כ ואי"ט פשיטא דאול גמור הוא ומ"ש מצטת למוצאי שבת וי"ל דמטה לאכול במוצאי יום"כ כדפי' לעיל(ג) (דף קיד:) ועוד לפי שהסעטו מותר יותר לו כמי ליום הכפורים עצמו קאמר ולהאכיל התיטוקות:

והתנא דכי רבי שמעאל כל מלאכה עבודה לא תעשה. וא"ת ואמאי מייתי קרא "דכל מלאכת עבודה לכתיב גבי י"ט הא לפי' בצטת דכתיב לא תעשה מלאכה מכאן ולדורות מן התורה דמשמע הכא דאצטת מייתי לה ופירש רבינו שמואל דגרס "כל מלאכה לא תעשה ורבינו"ח מפרש לעולם מכל מלאכה עבודה לימעט מקיטה וזריה וצטת יליפין מי"ט דאין בין י"ט לצטת אלא שאוכל נפש בלבד דכתיב לך אשר יאכל לכל נפש (שמות יב) :

שהיא תכמה ואינה מלאכה. וכיון דמלטוריים קריא לה"ג דמדרבנן אמילת כדאמר בריש המבה (דף נב:) אין מעבכין את התיטוקות מלתקוע הא ניחא מעבכין הכא הוא דן למיסרי מקום ג' סעודות:

במתני' מצילין מזון שלש סעודות ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ובשרא רודה לא ירדה במרדה אלא בסכין אינו והא *תנא דבי רבי ישמעאל(ה) לא תעשה כל מלאכה יצא תקיעת שופר ודריית הפת שהיא תכמה ואינה מלאכה כמה דאפשר לשנויי משנינן א"ר חסדא לעולם ישבים אדם להוצאת שבת שנאמר והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו לאלתר. *אמר ר' אבא אמר ר' חייא בשבת חייב אדם לבצוע על שתי כברות דכתיב לחם משנה *אמר רב אשי חזינא ליה לרב כהנא דנקט תרתי ובצע חדא אמר לקטן כתיב, בבי זוטא יהוה בצע אכולה שיורותיה, אמר ליה רבינא לרב אשי והא מיחזי כריעבתנותא? אמר ליה כיון דכל יומא לא עביד והאידנא הוא דקעביד לא מיחזי כריעבתנותא. בבי אמי ורבי אבא הוו קא מפרש דקתני להיכן מצילין לחצר המעורבת ניצל ספי. ותרקי אמר רבה מתון שאדם בתול על ממונו דאי שריית ליה להציל כל מאי דבעי אתי לכבויי. א"ל אביי ואלא הא דתניא נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט, כלי אחר ויצרף הכם ס"ם לא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף והא בהיתרא קא מפרש. אהדר ליה רבה הכם נמי נזרו עליה דאי שריית לאתויי כלי [אחר יביא כלי] דרך רח"ר וכיון שנאסר מלהביא כלי אחר הרי זה מיאוש ולא פשיט באיסורא. והא דמי שנשברה לו חבית בראש גגו. סלקא דאמר בפלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע היא, ולענין פת בתנור הלכתא כי היא דתניא שכח פת בתנור וקדש עליה היום מציל מזון ג' סעודות. ואומר לאחרים בואו והצילו לכם. ולא ירדה במרדה אלא בסכין. ואע"ג דתנא דבי שמואל כל מלאכה לא תעשו. יצא תקיעת שופר ודריית הפת שהיא תכמה ואינה מלאכה. כמה שאפשר לשנויי משנינן: אמר רב חסדא לעולם אדם להוצאת שבת שנאמר והיה ביום הששי והכינו לאלתר. א"ל אביי ואלא הא דתניא נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף, הכם ס"ם לא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף והא בהיתרא קא מפרש. אהדר ליה רבה הכם נמי נזרו עליה דאי שריית לאתויי כלי

תורה אור

(ש) ל' אשי תוספות (מסכת לכתבי הקדש) אליבא דר"א

אלא אמר רב אשי *שלש מחיצות ולחי אחד - זה מבוי שאינו מפולש, ג' מחיצות בלא לחי - זהו מבוי המפולש, ואפילו לרבי אליעזר דאמר בעינן לחיים הני מילי לאוכלין ומשקין אבל לספר תורה בחד לחי סגי: **מתני'** מצילין *מזון ג' סעודות הראוי לאדם לאדם הראוי לבהמה לבהמה, כיצד: נפלה דליקה בלילי שבת מצילין מזון ג' סעודות, בשחרית מצילין מזון ב' סעודות, במנחה מזון סעודה אחת ר' יוסי אומר לעולם מצילין מזון שלש סעודות: **גמ'** מבדי בהיתרא קתרח, נציל מפי? רבא *מתוך שאדם בהול על ממונו אי שריית ליה אתי לכבויי, א"ל אביי אלא הא דתניא *נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה *ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט, כלי אחר ויצרף התם מ"ד מאי גזירה איכא גזירה שמא יביא כלי דרך רה"ר. נופבא נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט, כלי אחר ויצרף; נזדמן לו אורחין מביא כלי אחר וקולט כלי אחר ומצרף ולא יקלוט אחר כך יומין אלא יומין ואח"כ יקלוט יואין מעריבין בכך, משום רבי יוסי בר יהודה אמרו מעריבין לימא בפלוגתא דרבי אליעזר ור' יהושע קמיפלגי דתניא *אותו ואת בנו שנפלו לבור רבי אליעזר אומר מעלה את הראשון על מנת לשוחטו והשני עושה לו פרנסה במקומו בשביל שלא יאמרו רבי יהושע אומר מעלין את הראשון על מנת לשוחטו ואינו שוחטו ומעלים ומעלה את השני-רצה זה שוחט רצה זה שוחט ממאי-דילמא עד כאן לא קאמר רבי אליעזר התם דאפשר בפרנסה אבל הכא דלא אפשר לא ועד כאן לא קאמר רבי יהושע התם משום דאיכא צער בעלי חיים אבל הכא ליכא צער בעלי חיים לא. ת"ר *הציל פת נקיה אין מציל פת *הדראה, פת הדראה מציל פת נקיה ומציל מיום הכפורים לשבת אבל לא משבת ליום הכפורים ואין צריך לומר משבת ליום טוב ולא משבת לשבת הבאה ת"ר *וישבח פת בתנור וקידש עליו היום מצילין מזון שלש סעודות ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ובשרא רודה לא ירדה במרדה אלא בסכין אינו והא *תנא דבי רבי ישמעאל(ה) לא תעשה כל מלאכה יצא תקיעת שופר ודריית הפת שהיא תכמה ואינה מלאכה כמה דאפשר לשנויי משנינן א"ר חסדא לעולם ישבים אדם להוצאת שבת שנאמר והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו לאלתר. *אמר ר' אבא אמר ר' חייא בשבת חייב אדם לבצוע על שתי כברות דכתיב לחם משנה *אמר רב אשי חזינא ליה לרב כהנא דנקט תרתי ובצע חדא אמר לקטן כתיב, בבי זוטא יהוה בצע אכולה שיורותיה, אמר ליה רבינא לרב אשי והא מיחזי כריעבתנותא? אמר ליה כיון דכל יומא לא עביד והאידנא הוא דקעביד לא מיחזי כריעבתנותא. בבי אמי ורבי אבא הוו קא מפרש דקתני להיכן מצילין לחצר המעורבת ניצל ספי. ותרקי אמר רבה מתון שאדם בתול על ממונו דאי שריית ליה להציל כל מאי דבעי אתי לכבויי. א"ל אביי ואלא הא דתניא נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף, הכם ס"ם לא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף והא בהיתרא קא מפרש. אהדר ליה רבה הכם נמי נזרו עליה דאי שריית לאתויי כלי

דרך רח"ר וכיון שנאסר מלהביא כלי אחר הרי זה מיאוש ולא פשיט באיסורא. והא דמי שנשברה לו חבית בראש גגו. סלקא דאמר בפלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע היא, ולענין פת בתנור הלכתא כי היא דתניא שכח פת בתנור וקדש עליה היום מציל מזון ג' סעודות. ואומר לאחרים בואו והצילו לכם. ולא ירדה במרדה אלא בסכין. ואע"ג דתנא דבי שמואל כל מלאכה לא תעשו. יצא תקיעת שופר ודריית הפת שהיא תכמה ואינה מלאכה. כמה שאפשר לשנויי משנינן: אמר רב חסדא לעולם אדם להוצאת שבת שנאמר והיה ביום הששי והכינו לאלתר. א"ל אביי ואלא הא דתניא נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף, הכם ס"ם לא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף והא בהיתרא קא מפרש. אהדר ליה רבה הכם נמי נזרו עליה דאי שריית לאתויי כלי [אחר יביא כלי] דרך רח"ר וכיון שנאסר מלהביא כלי אחר הרי זה מיאוש ולא פשיט באיסורא. והא דמי שנשברה לו חבית בראש גגו. סלקא דאמר בפלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע היא, ולענין פת בתנור הלכתא כי היא דתניא שכח פת בתנור וקדש עליה היום מציל מזון ג' סעודות. ואומר לאחרים בואו והצילו לכם. ולא ירדה במרדה אלא בסכין. ואע"ג דתנא דבי שמואל כל מלאכה לא תעשו. יצא תקיעת שופר ודריית הפת שהיא תכמה ואינה מלאכה. כמה שאפשר לשנויי משנינן: אמר רב חסדא לעולם אדם להוצאת שבת שנאמר והיה ביום הששי והכינו לאלתר. א"ל אביי ואלא הא דתניא נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף, הכם ס"ם לא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף והא בהיתרא קא מפרש. אהדר ליה רבה הכם נמי נזרו עליה דאי שריית לאתויי כלי

דתניא נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף התם מ"ד מאי גזירה איכא גזירה שמא יביא כלי דרך רה"ר. נופבא נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט, כלי אחר ויצרף; נזדמן לו אורחין מביא כלי אחר וקולט כלי אחר ומצרף ולא יקלוט אחר כך יומין אלא יומין ואח"כ יקלוט יואין מעריבין בכך, משום רבי יוסי בר יהודה אמרו מעריבין לימא בפלוגתא דרבי אליעזר ור' יהושע קמיפלגי דתניא *אותו ואת בנו שנפלו לבור רבי אליעזר אומר מעלה את הראשון על מנת לשוחטו והשני עושה לו פרנסה במקומו בשביל שלא יאמרו רבי יהושע אומר מעלין את הראשון על מנת לשוחטו ואינו שוחטו ומעלים ומעלה את השני-רצה זה שוחט רצה זה שוחט ממאי-דילמא עד כאן לא קאמר רבי אליעזר התם דאפשר בפרנסה אבל הכא דלא אפשר לא ועד כאן לא קאמר רבי יהושע התם משום דאיכא צער בעלי חיים אבל הכא ליכא צער בעלי חיים לא. ת"ר *הציל פת נקיה אין מציל פת *הדראה, פת הדראה מציל פת נקיה ומציל מיום הכפורים לשבת אבל לא משבת ליום הכפורים ואין צריך לומר משבת ליום טוב ולא משבת לשבת הבאה ת"ר *וישבח פת בתנור וקידש עליו היום

מצילין מזון שלש סעודות ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ובשרא רודה לא ירדה במרדה אלא בסכין אינו והא *תנא דבי רבי ישמעאל(ה) לא תעשה כל מלאכה יצא תקיעת שופר ודריית הפת שהיא תכמה ואינה מלאכה כמה דאפשר לשנויי משנינן א"ר חסדא לעולם ישבים אדם להוצאת שבת שנאמר והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו לאלתר. *אמר ר' אבא אמר ר' חייא בשבת חייב אדם לבצוע על שתי כברות דכתיב לחם משנה *אמר רב אשי חזינא ליה לרב כהנא דנקט תרתי ובצע חדא אמר לקטן כתיב, בבי זוטא יהוה בצע אכולה שיורותיה, אמר ליה רבינא לרב אשי והא מיחזי כריעבתנותא? אמר ליה כיון דכל יומא לא עביד והאידנא הוא דקעביד לא מיחזי כריעבתנותא. בבי אמי ורבי אבא הוו קא מפרש דקתני להיכן מצילין לחצר המעורבת ניצל ספי. ותרקי אמר רבה מתון שאדם בתול על ממונו דאי שריית ליה להציל כל מאי דבעי אתי לכבויי. א"ל אביי ואלא הא דתניא נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף, הכם ס"ם לא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף והא בהיתרא קא מפרש. אהדר ליה רבה הכם נמי נזרו עליה דאי שריית לאתויי כלי

רבי חנינא סבר הני תלתא היום לבר מאורתא ורבנן סברי בהדי דאורתא תנן נפלה דליקה בלילי שבת מצילין

הגהות הב"ח

(ג) גמ' ומא דמי דכי ר' יסמעאל לא מצטת. כ"ב פי' נפ' ר"ח דמילה דף קלח ע"ב דגורס קלח דכל מלאכת עבודה לא מצטת: (ד) תוס' ד"ה לכל וכו' כדפי' לעיל. כ"ב ס"ס אלו קבריס ממש וכ"כ הסוס' סוף יומא דף ס"ח ושמעל רש:

גליון השי"ם

גמ' ואין מעבירין בכך. מוי"ק דף יב ע"ב:

[תוס' פי"ד] [ני' סמרוך בשרך דך הדראה פי' לתם עב וכלע"ז תמרין]

[סם]

[לקמן קלח: ע"ש ר"ה בכ: ע"ש [לקמן קכח: וש"נ]

[ב כתוב נה:] כרכות נה:

* לעיל קיג.

[מנחות סה: שבת מז

[לקמן קכ:]

[לקמן קכ:]

נושא: לימה יש הגבלות בהצלת מיון

מיבנה: כה ס"ס ב"ב ג' סיבות: ג' להגביל בהתאם לב' מקרים

נושא הערמה בענין הצלה

ג. מיון בשבת

ב. אותו ואת בנו שנפלו לבור (ויקרא כג)

[ניל לא תעשה כל מלאכה שמות כ]

רבינו חננאל

אמקה רב אשי ג' מחיצות ולחי א' והוא מבוי שאינו מפולש שאין בו שיתוף ולא עירוב וזה להציל כתבי הקדש אבל אוכלין ומשקין אין מצילין אלא לחצר המעורבת דהלכתא כת"ק. והא דאמר רבה ב' מחיצות ולחי אחד זהו מפולש. ב' מחיצות וב' לחיים והו שאינו מפולש. ואליבא דר' יהודה דאמר מי שיש לו ב' בתים בב' צדי רה"ר עושה לחי מבאן ולחי מבאן או קורה מיכן וקורה מיכן ונושא ונותן באמצע והכי פי' רבה פסיק לה להא"ר להרבה מב' צדיה ב' בתים עושה לחי מיכן ולחי מיכן ומערב ונושא ונותן באמצע. והתם איכא פלוגתא דרמ"ק (דתניא) [ורבנין] ורב אסר הלכה כת"ק. ושמואל אמר הלכה (כרבנין) [כרמ"ק] בכמני שיש בו ב' מחיצי בלבר כנגר זו וב' פתחים יש לו וה בנגר זה והאי איכא עליה לחי או קורה מיכן ולחי או קורה מיכן. לר' יהודה דלא מצריך דלת יכול לערב אותו. א"ל אביי א"כ למר נמי כיון שמתערב יצילו לתוכן ומשקין. ובא רב אשי ופירק. וסלקא כותיה: מצילין מזון ג' סעודות. ואקשינן מבני בהיתרא קא מפרש דקתני להיכן מצילין לחצר המעורבת ניצל ספי. ותרקי אמר רבה מתון שאדם בתול על ממונו דאי שריית ליה להציל כל מאי דבעי אתי לכבויי. א"ל אביי ואלא הא דתניא נשברה לו חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף. הכם ס"ם לא יביא כלי אחר ויקלוט כלי אחר ויצרף והא בהיתרא קא מפרש. אהדר ליה רבה הכם נמי נזרו עליה דאי שריית לאתויי כלי

נושא: לחם משנה מיבנה: ההגדת רבנים בלחם של שבת

נושא: בבמה קעודות חיי בין בשבת מבנה: ביורו של ג' מקורות כמי הם

נעוסף מילין מזון ג' סעודות. מדלא אמר תרבץ ליה ליה דרבי מידקא: **מכלל דאפילו קמא שלש סעודות סגירנא ליה.** דבהאי לא ליפלגינו אלא דס"ק סבר מה שעבר כבר לא יגיל ולרבי יוסי יגיל: **פסחו.** קטרא גדולה היא וגוזין בה גבחים מאכל מבעלי בתים ומחלקין לעניים כ' סעודות ליום תורה אור

מיום ליום: **נפ יתול.** כיון דים ל כמלא גוזל לעניים: **קופס.** מטות הן לפרנס עניים בני עוזים דזיל להו מילתא דתמחוי ומחלקין מע"ש לע"ש: **"ד סעודות נפ יתול מן קופס.** שהרי יכול להמתין לע"ש הבאה אבל כשים לו מזון י"ב יתול שהרי לא תחלק עוד עד שיגיע ע"ש והרי לשבעה ימי שבת לריכין י"ל סעודות: **אלניה בשבתא.** שהרי תאכלנה שמוך לערב ולא תשמרך לאכול בלילה ואף על גב דאמרינן לקמן לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת ה"מ למזון דלמחר ליה: **בשניגא מוכנין ליה.** בתמיה: **אלא מני ר' עקיבא היא.** ולענין סעודת שבת במזון דלמחר ליה ליכא למימר כרבן וליכא למימר כרבי חידקא ומיהו הא 'דלריך לברייתו' יתירה שבתו תול ולא יתיל על תחריס כדאי שבתותיו: **מין פוספין לפני סעודה ממקום למקום.** שליט לן בגילה חלנם: **מכבר.** הלקוח בפונדיון כשהעבר ד' סחין בסלע והפונדיון אחד מי"ב דינר להוה אחד ממ"ח בסלע ומיערו לו חכמים ככר זו לפני סעודות היום והלילה: **לן נותנין לו פרנסה ליום.** לקמן מפרש מאי היא שהרי סעודה של לילה בכלל ככר היא וככר זו משערין בעירובין (דף פב:) למזון שתי סעודות לעירובי תחומין: **ופס שבת.** חלנם בשבת: **מפי פרנסה ליום.** הא קבל ליה סעודת הלילה: **בי מדיא.** לבדין פולמו"ח להניח אחת מרשותיו: **שוב אינו מדיחן.** דלחין הלחה זו חלת לחול: **תכנו של משיח.** כדאמרי' בכתובות (דף קיג:) דור שבן דוד בא בו קטיגוריא בתלמידי חכמים שנאמר ושוד בה עשיריה וגו' חבלי למען חבלי יולדה(הושע יג):**בני מלרים.** כלומר אין לה קן: **לו מפטנג.** בתר וקרחת לשבת עוגג כתיב:

נחלת

מלאכי ג

את אליה הנביא לפני בוא יום וגו' "מדינה של גיהנם כתיב הכא "יום" וכתיב התם "יום עברה היום ההוא" "מלחמת גוג ומגוג כתיב הכא "יום" וכתיב התם

נפסיס ח

יחזקאל לח

"ביום בא גוג" א"ר יוחנן משום רבי יוסי כל המענג את השבת נותנין לו נחלה

ישעיה נח

"בלי מצרים שנאמר "אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך

נחלת

מצילין מזון ג' סעודות מאי לאו דלא אכל, לא דאכל ושדרית מצילין מזון שתי סעודות מאי לאו דלא אכל לא דאכל במנחה מצילין מזון סעודה אחת מאי לאו דלא אכל, לא דאכל, והא מדקתני סיפא רבי יוסי אומר לעולם מצילין מזון ג' סעודות מכלל דתנא קמא ג' סבירא ליה, אלא מתוורתא מתני' דלא כרבי חידקא, והא *דתנן מי *שישש לו מזון שתי סעודות לא יטול מן החמתוי, מזון ארבע עשרה לא יטול מן הקופה מני לא רבנן ולא רבי חידקא - אי רבנן חמסרי רווין אי רבי חידקא שית סרי רווין? לעולם רבנן דאמרינן ליה מאי דבעית למיכל באפיקי שבתא אכליה בשבתא לימא רבנן היא ולא ר' חידקא? אפי' תימא ר' חידקא דאמרינן ליה מאי דבעית למיכל במעלי שבתא אכליה לאורתא, וכולי יומא דמעלי שבתא בתענית מותבינן ליה? אלא הא מני רבי עקיבא היא דאמר *עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות והא דתנן אין פותחין לעני העובר ממקום למקום מכבר בפונדיון מד' סאין בסלע, לן - נותנין לו פרנסה לינה ואם שבת נותנין לו מזון ג' סעודות לימא רבנן היא ולא ר' חידקא? לעולם ר' חידקא כגון דאיכא סעודה בהדיה, דאמרינן ליה הא דאיכא בהדך אכליה, וכי אזיל בריקן אזיל? דמלווינן ליה סעודה בהדיה, מאי "פרנסת לינה" אמר רב פפא פוריא ובי סריא: ת"ד

"קערות שאבל בהן ערבית מדיחן לאבול בהן שחרית, שחרית מדיחן לאבול בהן בצהרים, בצהרים מדיחן לאבול בהן במנחה, מן המנחה ואילך שוב אינו מדיח אבל כוסות וקיתוניות וצלוחיות מדיח והולך כל היום כולו לפי שאין קבע לשתיה" א"ר שמעון בן פזי א"ר יהושע בן לוי משום בר קפרא "כל המקיים שלש סעודות בשבת ניצול משלש פורענויות: מחבלו של משיח, ומדינה של גיהנם, ומלחמת גוג ומגוג: מחבלו של משיח כתיב הכא "יום" וכתיב התם "הנה אנכי שולח לכם

מלאכי ג

את אליה הנביא לפני בוא יום וגו' "מדינה של גיהנם כתיב הכא "יום" וכתיב

נפסיס ח

התם "יום עברה היום ההוא" "מלחמת גוג ומגוג כתיב הכא "יום" וכתיב התם

יחזקאל לח

"ביום בא גוג" א"ר יוחנן משום רבי יוסי כל המענג

ישעיה נח

"בלי מצרים שנאמר "אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך

נחלת

יעקב בן יוסף מטראני

הכא כבר חידקא

מצילין מזון ג' סעודות מאי לאו דלא אכל, לא דאכל ושדרית מצילין מזון שתי סעודות מאי לאו דלא אכל לא דאכל במנחה מצילין מזון סעודה אחת מאי לאו דלא אכל, לא דאכל, והא מדקתני סיפא רבי יוסי אומר לעולם מצילין מזון ג' סעודות מכלל דתנא קמא ג' סבירא ליה, אלא מתוורתא מתני' דלא כרבי חידקא, והא *דתנן מי *שישש לו מזון שתי סעודות לא יטול מן החמתוי, מזון ארבע עשרה לא יטול מן הקופה מני לא רבנן ולא רבי חידקא - אי רבנן חמסרי רווין אי רבי חידקא שית סרי רווין? לעולם רבנן דאמרינן ליה מאי דבעית למיכל באפיקי שבתא אכליה בשבתא לימא רבנן היא ולא ר' חידקא? אפי' תימא ר' חידקא דאמרינן ליה מאי דבעית למיכל במעלי שבתא אכליה לאורתא, וכולי יומא דמעלי שבתא בתענית מותבינן ליה? אלא הא מני רבי עקיבא היא דאמר *עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות והא דתנן אין פותחין לעני העובר ממקום למקום מכבר בפונדיון מד' סאין בסלע, לן - נותנין לו פרנסה לינה ואם שבת נותנין לו מזון ג' סעודות לימא רבנן היא ולא ר' חידקא? לעולם ר' חידקא כגון דאיכא סעודה בהדיה, דאמרינן ליה הא דאיכא בהדך אכליה, וכי אזיל בריקן אזיל? דמלווינן ליה סעודה בהדיה, מאי "פרנסת לינה" אמר רב פפא פוריא ובי סריא: ת"ד

"קערות שאבל בהן ערבית מדיחן לאבול בהן שחרית, שחרית מדיחן לאבול בהן בצהרים, בצהרים מדיחן לאבול בהן במנחה, מן המנחה ואילך שוב אינו מדיח אבל כוסות וקיתוניות וצלוחיות מדיח והולך כל היום כולו לפי שאין קבע לשתיה" א"ר שמעון בן פזי א"ר יהושע בן לוי משום בר קפרא "כל המקיים שלש סעודות בשבת ניצול משלש פורענויות: מחבלו של משיח, ומדינה של גיהנם, ומלחמת גוג ומגוג: מחבלו של משיח כתיב הכא "יום" וכתיב התם "הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום וגו' "מדינה של גיהנם כתיב הכא "יום" וכתיב התם "יום עברה היום ההוא" "מלחמת גוג ומגוג כתיב הכא "יום" וכתיב התם "ביום בא גוג" א"ר יוחנן משום רבי יוסי כל המענג את השבת נותנין לו נחלה "

רובם של דיקים מתים בתולי מעייה. פי' בקונטרס למרק טוטפותיהם וכ"ה לשון כי ים במדרש *למרק לכילה מן המעיים להיות נקיים וטהורים כמלאכי השרת: **אימא** ר' בעולות בעלתי ובניתי. ובירושלמי מצי דיבמות היו ולא רצה לקיים בהן מצות עונה אלא רק כדי לקיים מצות יבום להייט ביאה לחצוה: **אילו** היו לומרים לי חברי עלה לדוכן. עלה יש בזר הטעלה לדוכן אם לא משום ברכה לבטלה של כהנים למרה תורה לברך לא שיברכו: **עיון תפלה**. פי' בכוונת הלב וכן ההיא דלעיל דבריס שאוכל מפירותיהן בעולם הזה (לקמן קף קכו:) דחשיב עיון תפלה לבל הא דלמר בברכות (קף לב: ושם.) המעיין בתפלתו קוף בל לידי כוונה לב ההוא עיון דמפקה מתי יעשה הקב"ה בקשתו שאכוד שתפלתו מקובלת כדמייתי עלה תוהלת ממוכחה מחלה לב וכן ההיא *דלמר ר"י שלשה דבריס מזכירין טוטוטיו של אדם קיר נמוי ועיון תפלה [ומוסר דין לשמים על חבירו] והא דלמר בפרק גט פשוט (ג"ב קפד:) שלשה דבריס אין אדם ניטל מהם בכל יום לעון הרע והרהור עבירה ועיון תפלה אין לפרש שמפלה מתי יעשה בקשתו שהרבה בני אדם ניטלים מזה הלא הוא כי ההוא דשמעתין לומר שאין מתכוין בתפלה שלא תפסר ליהר דלמרינן בירושלמי* מחזיקנא מיהו לריעא דכי מטא למודים מנפשיה כרע*: בתליסר

[כרכות כה ע"ב פרשה פב]

לה א מיי' פ"ל מהל' שבת הלכה יב סמג עשין ל טור ש"ע או"ח סימן רמב: לו ב מיי' פ"ו מהלכות תפילה הלכה יב טור ש"ע או"ח סימן קי סעיף ח: לז ג מיי' פ"ג מהלכות תפילה הלכה ה' סמג עשין יט טוש"ע או"ח סימן סט סעיף ה ועיין לעיל סעיף ג [בריי"ף כתן ונפ"ב דברכות דף טו. ובן ברמ"ם כתן ושם סי' ס"]:

לח ד טור ש"ע או"ח סימן רסח סעיף ב ועיין לעיל סעיף ה:

לט ה מיי' פ"ג מהל' תיטורי ניתה הלכה כג טוש"ע או"ח סימן כג סעיף ז בהגה: מ ו ז טוש"ע או"ח סימן ב סעיף ו ח:

[נרכות סה.]

מא ח טוש"ע יו"ד סי' למו סעיף כו בהג"ה:

[פרק היה קורא הלכה י] [ועי' תוס' ברכות לב: ד"ה כל]

רב נסים גאון

נשא: אמר ר' יוסי יהא חלקי עם מכניסי שבת של בבריא ועם מוציאי מאפך שבתות בציפורי. לפי חל"ל שמבריא היתה נמוכה מערנה; והחמה שוקעת שם בעוד יוסף והיו יושביה מקבלין עליהן השבת משקיעת החמה אצלם ושקיעתה לשם קודם עם שקיעת החמה בפקומות הגבוהין ומי שמקבל עליו הכנסת השבת מאותה השעה הרי הוא מייב לעצמו והוא משובח בם קומות הגבוהין ובהרים ובגגות מוציאי שבת בציפורי שהיא נבוהה שפי יתאחרו לשם פני המזרה להכפ"ח ושוהין ומאחרין והיו מקבלין עליהן שיעור השבת עד שמכניסין פני המזרה התחתון והעליון ולפיכך הן משובחים בזה הענין יותר מאנשי מבריא ובמסכת ראש השנה בפרק יו"ם של ראש השנה (דף לא) משבחת ומבריא עמוקה מכולן שנאמר (יחזקאל כמ) ושפלת מארץ תדברי ובמסכת מגילה בפרק מגילה נקראת שמה יליפה מקראת שמה ציפורי אמר רב פפא שיושבת בראש ההר בצפור והרי נתברר לך מיכן כי מבריא נמוכה וציפורי נבוהה:

גליון הש"ס

גמ' יהא חלקי מכניסי שבת בציפורי. כרבינו יונה פ"ח דברכות דף מג ע"א כתב ד"ה שבציפורי היו מגמרים הלכות בע"ש מפני כבוד שבת שיריחו ריח טוב וביפורי היו מגמרים בע"ש והיו עושין כן לכבוד שבת שהיו מרחין בשמים להם מבעוד יום ומבכרה הזדע והוכ כניס שבבני מערבה בשבת נריכין למוגמר לבריח ריח טוב עיין שם. וכעין זה כ' בתוספות. והר"י מיגאש בתשובה סימן מ"ב כ' יהא חלקי וכו' היינו שם מותם שבמחלת שבת המה בציפורי ובפפוקי יומא הם ביפורי כי ציפורי ויפורי פוך תמוס תחר ומקדמי ומתחרי שבת: התום' ד"ה חילו וכו' לא ידע ר"י וכוה (לקמן קלא ע"ב תוס' ד"ה קמ"ל. וקלת ע"ת תוס' ד"ה מי שכרת וכמוהות דף נג ע"ת תוס' ד"ה תימא:

---

*אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים שנא' כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וכתיב בתריה והביאותים אל הר קדשי וגו' אמר ר' יוסי *יהא חלקי מאוכלי שלש סעודות בשבת א"ר יוסי יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום, איני והאמר מר הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף! כי קאמרינן בפסוקי דזמרא א"ר יוסי יהא חלקי ממתפללים עם דמדומי חמה *א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן מצוה להתפלל עם דמדומי חמה א"ר זירא מאי קרא *ייראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים ואא"ר יוסי יהא חלקי ממתי בחולי מעיים דאמר מר *רובן של צדיקים מתים בחולי מעיים וא"ר יוסי יהא חלקי ממתי בדרך מצוה וא"ר יוסי יהא חלקי ממכניסי שבת בבריא וממוציאי שבת בציפורי וא"ר יוסי יהא חלקי ממשיבי בהמ"ד ולא ממעמידי בהמ"ד וא"ר יוסי יהא חלקי מגבאי צדקה ולא ממחלקי צדקה *וא"ר יוסי יהא חלקי ממי שחושדין אותו ואין בו, אמר רב פפא לדידי חשדן ולא הוה בי א"ר יוסי חמש בעילות בעלתי ונטעתי חמשה ארזים בישראל ומאן אינון? ישמעאל ברבי יוסי ור' *אלעזר בר"ש ור' חלפתא בר"ש ור' אבטילם בר"י ורבי מנחם בר' יוסי והאיבא ודרשם היינו ודרשם מנחם, ואמאי קרי ליה ודרשם *שפניו דומין לוזד, למימרא דרבי יוסי מצות עונה לא קיים? אלא אימא חמש בעילות בעלתי ושניתי *אמר רבי יוסי ממני לא קיימתי לאשתי 'אשתי' ולשורי 'שורי' אלא לאשתי 'ביתי' ולשורי 'שדי' אמר ר' יוסי ממני לא נסתכלתי במילה שלי, אינו והאמרו ליה לרבי מאי טעמא קראו לך רבינו הקדוש אמר להו מימי לא נסתכלתי במילה שלי. ברבי מילתא אחריתי הוה ביה-שלא הכניס ידו תחת אבנטו וא"ר יוסי ממני לא ראו קורות ביתי אימרי חלוקי וא"ר יוסי ממני לא עברתי על דברי חברי-יודע אני בעצמי שאיני כהן, אם אומרים לי חבירי עלה לדוכן אני עולה *וא"ר יוסי ממני לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי. אמר רב נחמן *) תיתי לי דקיימית ג' סעודות בשבת אמר רב יהודה תיתי לי דלא סגינא דקיימית עיון תפלה אמר רב הונא בריה דרב יהושע תיתי לי דקיימית מצות תפילין ואמר ר"נ ד' אמות בגילוי הראש אמר רב ששת תיתי לי דקיימית מצות ציצית אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה תיתי לי דקיימית מצות ציצית, יומא חד הוה קא סליק בדרגא אבוך במאי זהיר טפי? אמר ליה בציצית, יומא חד הוה קא סליק בדרגא איפסיק ליה חוטא ולא נחית ואתא כמת דלא רמיה ואמר אביי תיתי לי דרבי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה

עבידנא

*) [לקמן ריש קיט. ועי' רש"י מיתי לי שאלה שכחי ובכתובות ג. ועי' רש"י מיתי לי שכר טוב ושי' תוס' בכתובות ה: ד"ה שמא]

[פ"ל פ"ו מיב תוס' ד"ה כלתר]

[פ"י תוס' נדה יג: ד"ה עד שיכלו] [ע"י תוס' כתובות ב: ד"ה שמא שמת וכו']

ברכות כה:

[כתובות קג:]

מ"ק יא:

כלפי' אליעזר [פוסק לו:]

ניעין נב:

מכילן מו: [פ"ש ברכ"י]

התוספות הב"ה

(ה) נמ' בתמכיל של תרדין. כ"כ בעיבורין דף ד' ס"ם אמר רב תסדא תכשיל

נחלת יעקב אביך וגו' לא באברהם שכתוב בו °קום התהלך בארץ לארכה וגו' ליצחק שכתוב בו °כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל"ה ליעקב שכתוב בו °ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ר"ג בר יצחק אמר ניצול משעבוד גליות כתיב הכא "והרבבתיך על במתי ארץ וכתיב התם °ואתה על במותימו תדרוך אמר רב יהודה אמר רב כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו שנאמר °והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך ענוג זה איני יודע מהו בשהוא אומר "וקראת לשבת ענוג" הוי אומר זה ענוג שבת; במה מענגו? רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמי' דרב אמר בתבשיל של תרדין(ה) ודגים גדולים וראש שומין, רב חייא בר אשי אמר רב אפי' דבר מועט ולכבוד שבת עשאו הרי זה ענוג, מאי היא? א"ר פפא כסא דדרסנא. אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו אפי' עובד ע"ז [כדור] אנוש מתחלין לו שנאמר °אשרי אנוש יעשה זאת וגו' מחללו אל תקרי מחללו אלא מחול לו. אמר רב יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל שבת *ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון שנאמר °ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט וכתיב בתריה "ויבא עמלק אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי *אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים שנא' °כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וכתיב בתריה "והביאותים אל הר קדשי" וגו' אמר ר' יוסי *יהא חלקי מאוכלי שלש סעודות בשבת א"ר יוסי יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום, איני והאמר מר הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף! כי קאמרינן בפסוקי דזמרא א"ר יוסי יהא חלקי ממתפללים עם דמדומי חמה *א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן מצוה להתפלל עם דמדומי חמה א"ר זירא מאי קרא °ייראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים ואא"ר יוסי יהא חלקי ממתי בחולי מעיים דאמר מר *רובן של צדיקים מתים בחולי מעיים וא"ר יוסי יהא חלקי ממתי בדרך מצוה וא"ר יוסי יהא חלקי ממכניסי שבת בבריא וממוציאי שבת בציפורי וא"ר יוסי יהא חלקי ממשיבי בהמ"ד ולא ממעמידי בהמ"ד וא"ר יוסי יהא חלקי מגבאי צדקה ולא ממחלקי צדקה *וא"ר יוסי יהא חלקי ממי שחושדין אותו ואין בו, אמר רב פפא לדידי חשדן ולא הוה בי א"ר יוסי חמש בעילות בעלתי ונטעתי חמשה ארזים בישראל ומאן אינון? ישמעאל ברבי יוסי ור' *אלעזר בר"ש ור' חלפתא בר"ש ור' אבטילם בר"י ורבי מנחם בר' יוסי והאיבא ודרשם היינו ודרשם מנחם, ואמאי קרי ליה ודרשם *שפניו דומין לוזד, למימרא דרבי יוסי מצות עונה לא קיים? אלא אימא חמש בעילות בעלתי ושניתי *אמר רבי יוסי ממני לא קיימתי לאשתי 'אשתי' ולשורי 'שורי' אלא לאשתי 'ביתי' ולשורי 'שדי' אמר ר' יוסי ממני לא נסתכלתי במילה שלי, אינו והאמרו ליה לרבי מאי טעמא קראו לך רבינו הקדוש אמר להו מימי לא נסתכלתי במילה שלי. ברבי מילתא אחריתי הוה ביה-שלא הכניס ידו תחת אבנטו וא"ר יוסי ממני לא ראו קורות ביתי אימרי חלוקי וא"ר יוסי ממני לא עברתי על דברי חברי-יודע אני בעצמי שאיני כהן, אם אומרים לי חבירי עלה לדוכן אני עולה *וא"ר יוסי ממני לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי. אמר רב נחמן *) תיתי לי דקיימית ג' סעודות בשבת אמר רב יהודה תיתי לי דלא סגינא דקיימית עיון תפלה אמר רב הונא בריה דרב יהושע תיתי לי דקיימית מצות תפילין ואמר ר"נ ד' אמות בגילוי הראש אמר רב ששת תיתי לי דקיימית מצות ציצית אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה תיתי לי דקיימית מצות ציצית, יומא חד הוה קא סליק בדרגא אבוך במאי זהיר טפי? אמר ליה בציצית, יומא חד הוה קא סליק בדרגא איפסיק ליה חוטא ולא נחית ואתא כמת דלא רמיה ואמר אביי תיתי לי דרבי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה

עבידנא

*) [לקמן ריש קיט. ועי' רש"י מיתי לי שאלה שכחי ובכתובות ג. ועי' רש"י מיתי לי שכר טוב ושי' תוס' בכתובות ה: ד"ה שמא]

[פ"ל פ"ו מיב תוס' ד"ה כלתר]

[פ"י תוס' נדה יג: ד"ה עד שיכלו] [ע"י תוס' כתובות ב: ד"ה שמא שמת וכו']

ברכות כה:

[כתובות קג:]

מ"ק יא:

כלפי' אליעזר [פוסק לו:]

ניעין נב:

מכילן מו: [פ"ש ברכ"י]

התוספות הב"ה

(ה) נמ' בתמכיל של תרדין. כ"כ בעיבורין דף ד' ס"ם אמר רב תסדא תכשיל

עבידנא יומא טבא לרבנן • לתלמידים רוחץ ישיבה היה: **ניחי לי** • יקוסם שכרי: **דכי מתי מרכנן גו'**. שמיבת תלמידי חכמים עלי: **דלא מזיגנן ריפא מכי סדיא**. ליני מניח רוחצי על הכר: **כמה דלא מספיכנן ליה בזוכוחיה**. עד שתרוחה מס יה בדבריו לזכותו: **מספקנן** • בכגדים נאים: **כוחי כלה**. הכי קרי ליה לעכיתא שכא מתוך חביבות: **פתי**. רקיקין טחין פניהן בשומן חליה לו בשמן: **מי עדיפת לן מינה**. כלום יתה תשוב לנו מן השבת לכבוד שבת הכנעוס ולא היינו יודעים שתבת: **מפליגי טבתי**. לטעום בשבת מן המוכחר: **ניפתירי**. סלעים ליפתירי פעיקרי סלעים מדינ' וחן ג' מת' בכלע זורי והייגו תלי דיכר: **ומצלים לפו מניזורא דדשא**. לפני כותם להניח לו הכשר היה מזמן לתן מעותיהן על פתחן ואומר להן תשור היית התשתרו והתחזקו מהר בלוטותיכם למהר ולחזור ולמטוך והתעסק בגרכי שבת **ולי ברכתא** ומצלים להו לניזורא דדשא: כשהיה מביא לתשובה היה עוסק בשמעון המכינים שעודתו על פתח ביתו ולא היה נכנס תלא ממהר לחזור ולהביא לחברת ואמר להן לשמעון "תשור היית" התשתרו מהר להכין לת זו בעוד שתלך להביא לת זו: **לתכתקא דשינא**. פשטו"ל של תן שתשוב היה ועשיר: **ומושיף נורא**. טופח מעט טרל לכבוד השבת וכביכו לו גרם לתכתקא דשינא תלהר: **לניש גונדא** • כלי שתור להוציא שהיום חיטו כדי להתעבג בתביבות מלהתעסק בהבשלי שבת ולא יעסק בגדיו בביטול קדושת: **דמצא דכי רבי שמעלג כו'**. דביטול קדושה מעסק בגדים: **מהריך ריפא**. לת היה עם רוחץ בהמה לתריך מהרתו הוא בעלמו: **פרים**. לשון פרומים מחתך: **מלתא לפומי**. מלים התור בעלים דקים: **מכתף ועייל מכתף ונפיק**. בע"ם יולא וכנכם להביא תמיד מטוחות כלי תבמים ובגדי חופם ומגדים כתדם שמקבל לת רבו בביתו ומרחה לו: **שהות** תטוב עליו ותרך לכבודו לטרוח ולהרבות בשבילו: **מוקר שבי**. מכבד שבתות: **ממרי ניה כלגדי**. להלי ככרי: **כלגדי**. חוזים בכוכבים: **מכיל לפו** • סופך ליפול בידו: **מוקמה כמייניה**. עשה לו כובע על לבד ושבטו במבטעות שלהם זהב וקבע בו מרגליות וקבע לת זו עמהם: **מייניה**. כובע ורביט הלוי גרס בסדיניה בסודרו ורלתון הגון לי והוא לשון ר' יצחק ב"ר יהודה: **סריסר מיליתי דדינרי**. עליות מלאות דינרי זהב **וגוזמת בעלמת הוא** לשומר הן עשק מלך כך פירש"י רביט הלוי וכן בכל מקום בגון תליסר גמלי ספיקי טריפתת (חולין דף ל"ג:) וכן תליסר טבתי לטעיל: **כמה מן זוכין**. לשון גדול כזה: **לפי מתרן**. דתין תלו רשתין ליכנות עד שיבדך שמו בברכת הלחם: **ומתרן נתן לבני מדם**. ע"י שמבתו תניעו הסובה הזתת: **מתי דבתיב ולקדוש ה' מכובד**. מדבתיב וקרתת לשבת תענג לקדוש ה' מכובד ותבדתתו לתת לשבת קדי: **וכבדתו**. לשבת תענג מהדר דתי כיוס"ב הת כתיב כיה מכובד: **לתקדיש**. זמן שעודת שבת לזמן שעודת חול וזהו כבודו: **נתתר**. וזהו כבודו שהוא מתתתה לתכול: **כמתי נמנייה**. כמתי נמניותו מבתר ימים: **מי רגיליתו לתקדומי**. שעודתכם בבקר תתרוה: **לפ** שבת סני כהור היה ותיבו רוחה עת התכילה וכשהיה דורש בשבת מוציא התלמידים במקום שתגיע שם החמה לעת התוכל כדי שילטערו וימהרו לקוס: **דמפי מולגא**. שילטנו: **סייפ**. מהכר:

מהדר

בתליסר עיליתת דדינרי. לומר כ"ת דעיליתת שם כלי הוא כדתמרינן גרים כילד מעכרין (עילוין דף נג:) עלת נקפת בכדא*: **רב** לתמר להקדיש ומתולל לתמר לנתתר. ולת פליגי תלת רב תייכי בדרבו לנתתר ומתולל לתייכי בדרבו להקדיש כדתמרינן בסמוך: ומלת

*(ג)מעלי שבת ואמר "בואי כלה בואי כלה", רבה *בר רב הונא איקלע לבי רבה בר רב נחמן קריבו ליה תלת סאין שעורים, א"ל מי הוה ידעיתון דאתינא? אמרו ליה מי עדיפת לן מינה. *רבי אבא זבן 'בתליסר אסתירי פשיטי' בישרא מתליסר טבחי ומשלים להו 'אצינורא' דדשא ואמר להו "אשור *הייא אשור הייא" "ר' אבהו הוה יתיב אתכתקא דשינא ומושיף נורא רב ענן לביש גונדא *דתנא דבי רבי ישמעאל בהנים שבישל בהן קדירה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו *רב ספרא מחריך רישא, רבא מלח שיבוטא, רב הונא מדליק שרגי, רב פפא גדיל פתילתא, רב חסדא פרים סילקא, רבה ורב יוסף מצלחי ציבי, ר' זירא מצתת צחותי, רב נחמן בר יצחק מכתף ועייל מכתף ונפיק. אמר אילו מקלעין לי ר' אמי ור' אסי מי לא מכתיפנא קמייהו ואיכא דאמרי ר' אמי ורבי אסי מכתפי ועיילי מכתפי ונפקי. אמרי אילו איקלעלן רבי יוחנן מי לא מכתפינן קמיה? יוסף מוקיר שבי, הוה ההוא נכרי בשבבותיה דהוה נפישי נכסיה טובא אמרי ליה כולהו נכסי 'יוסף מוקר שבי' אביל להו, אול זבנינהו לכולהו ניכסי, זבן בהו מרגניתא, אותבה בסיניה, בהדי דקא עבר מברא אפרחיה זיקא שדייה במיא, בלעיה כוורא, אסקוה אייתוה אפניא דמעלי שבתא, אמרי: מאן זבין כי השתא? אמרי להו זילו אמטיוהו לגבי 'יוסף מוקר שבי' דרגיל דזבין, אמטיוה ניהליה זבניה קרעיה אשכח ביה מרגניתא, זבניה בתליסר עיליתא דדינרי דדהבא, פגע ביה ההוא סבא-אמר "מאן דיזוף שבתא, פרעיה שבתא". בעא מיניה רבי מר' ישמעאל ברבי יוסי עשירים שבא" במה הן זוכין א"ל בשביל שמעשרין שנאמר °עשר תעשר *עשר בשביל שתתעשר שבבבל במה הן זוכין א"ל בשביל שמכבדין את התורה שבשאר ארצות במה הן זוכין? א"ל בשביל שמכבדין את השבת, דאמר רבי חייא בר אבא פעם אחת נתארחתי אצל בעל הבית בלודקיא והביאו לפניו שלחן של זהב משוי ששה עשר בני אדם ושש עשרה שלשלאות של כסף קבועות בו וקערות וכוסות וקיתוניות וצלוחיות קבועות בו ועליו כל מיני מאכל וכל מיני מגדים ובשמים *וכשמניחים אותו אומרים °להי הארץ ומלואה וגו' *וכשמסלקין אותו אומרים °השמים שמים להי' והארץ נתן לבני אדם" אמרתי לו בני במה זכית לכך? אמר לי קצב הייתי ומכל בהמה שהיתה נאה אמרתי זו תהא לשבת, אמרתי לו [אשריך שוכית] וברוך המקום שזיכך לכך. א"ל קיסר לרבי יהושע בן חנניא מפני מה תבשיל של שבת ריחו נודף? אמר לו תבלין אחד יש לנו 'ושבת' שמו שאנו מטילין לתוכו וריחו נודף, אמר לו תן לנו היכנו, אמר לו: כל המשמר את השבת מועיל לו, ושאינו משמר את השבת אינו מועיל לו. א"ל ריש גלותא לרב המנונא מאי "לכתיב °לקדוש ה' מכובד? א"ל "זה יום"ב שאין בו לא אכילה ולא שתיה-אמרה תורה כבדהו בבסות נקיה, "וכבדתו: רב אמר להקדים ושמואל אמר לאחר אמרו ליה בני רב פפא בר אבא לרב פפא: בגון אנן דשכיח לן בישרא וחמרא כל יומא במאי נישנייה? אמר להו אי רגיליתו לאקדומי אחרוה, אי רגיליתו לאחרוה אקדמוה. רב ששת: בקנמא מותיב להו, לרבנן היכא דמטיא שימשא בסיתוא מותיב להו לרבנן היכא דמטיא טולא "כי היכי דליקומו הייא. ר' זירא

(ג) פסוק יג: ... וקראת לשבת ענוג לקדוש ה' מכובד וכבדתו ... *בגירסא שלנו אין ר'.

רבינו חננאל

ורבנן הני דעבדי צרכי שבת בנפשייהו. כגון: אבהו דהוה [יתיב] (הציבי) אתכתקא דשינא ומשייף נורא. ורב חנן דשני תנורא ורב הונא גדיל פתילתא. ורב חסדא מדליק שרגי ורב פפא פרים סילקי. רבה ורב יוסף צלחי ציבי כולהו כדמפרש בגמרא ברישא האיש מקדש. שקיום המצוה באדם עצמו מפני עדיף יתר מבשלוחו: וכבדתו שמשנה זמן סעודתו בהקדמה או באיחור. במה ויחיד המתפלל בעצמו לכך אומר ויכולו: עשירים בעושרם

מסורת הש"ס

(ג) גמ' לא מזיגנן ריפא מכי סדיא: (ב) שם נכים מתניה כמעלי:

תענית ט.

[עי' תוספות בכורות לה: ד"ה כהן]

[כתובות קה:]

כ"ק לב. ע"ש

[ע"ל דכתיב וקראת לשבת עונג רבי אבא וכו' וכ"ל כחולין קיח.]

נעיל קיד. [יומא כג:]

[תענית קיח.]

קדושין מח.

הגהות הב"ח

מב א טו"ע מ"ש סי' טו סעיף ג':

מג ב מי"י פ"ל מהלכות שבת הלכה כ סמג עשין ל טוש"ע ומ"ש סי' רסד סעיף ג:

מד ג מי"י שם הלכה 1 סמג שם טור טו"ע ומ"ש סימן רי"ג סעיף ו:

מה ד טו"ע ומ"ש סי' תכי סעיף ד:

[וע"ע תוס' כ"ב קג: ד"ה עיליתת]

מו ה מי"י פ"ל שם טו"ע וסמג שם טו"ע ומ"ש סימן רסח סעיף ז:

נושא: סידרה - דברים בערב שבת

נושא: יוסף מוקיר שבי

נושא: כבוד שבת

[עי' תוס' שם]

נושא: עשירים בעושרם

[עי' תוס' שם ד"ה כמה]

גליון הש"ס

גמ' תשור קייל. ניקון דף לד ע"ש: רשי"י ד"ה תליסר עיליתת דדינרי וכו' וגוזמת בעלמת. עי' בכורות דף כ ע"ש בתוס' ד"ה תליסר מוכיחת:

מסדר שווי ווי דרבנן. כשהיה רוצה לתת זוגות זוגות ומדברין בשורה מחזר לחריסה ואומר לה במטותא מכון לך והתעסקו בשוע שבת ולא תחלוניה לבעל תעטוניס: ויבלו. הקב"ה וזה שמספר בשבתו של מקום ובשבתו של שבת: יסדר מדש מלאנו נע"ש. לעילי שבת: נמוי"ש. נמי כבוד שבת לעוות בילימתן דרך כבוד כאדם המלוה את המלך בצאתו מן העיר: תמין. לשתות ולרחוץ: מלונמא. רפואה: מלניס מרים. לעגל הרלוי לשמוע: בכל כחו. בכל טוטפות: בפרוע פרעות. ביטול פורעניות כגון פרוש דמתרגמין בטל: נספנדנ פס כרכו. כשמהנדסין יקרלל לכרך לת טורקן: "כי פרוע. כי [קלפו] לחכן ע"ז והכי קאמר בהבטל פריעות ע"ז שתשתקע ותשכחת מלא יזכר עוגש מקום "התנדב עם" הוא: מל מלך נאמן. כך מעיד על טורלו שהוא מל מלך נאמן: שמין נכי מדש מנויין לכפופה. כשבא: נבקר. בזמן ק"ש וקן מלחרי כשלף: וסיס כנור ונבל. בסיפיה דקרא [הבלים] ולת פועל ה' לת יביטו' לת שמו לב ליחד שמו על בריומין: שפוך על עולך. ריעא דקרא "ולת חמת ה' גלגיתי הכיל שפוך וגו' "שפוך החמה בגמרא בכיל שעולך לתון ובגלין מבים רבן: סוביבו כי סופכה עבו וגו'. סיפיה דקרא גם טם לת יבטו וגם הכלס לת כו': כמציתי לנו סיעוקים על כים רבן. שלרך תיעוקים למושקן בשמן*: ובגביאי מלנו מלמידי חכמים. שלאמר ובגיאי לבב חכמה (ההליס ג): מפריבין. ליכל טיול: מחריחין. ליכל טיול: מפכפין בפן כשמלפ. כשמוחלין לוחן טעמי תורה הלנו עוסין עלמן כמעלימין לת דבריהם מפני שלין יודעים להשיב: ישנן כידן. לתה בקי לפיקך קלין תהיה לנו ותלמדו חכמה: דברים

[נכשרים ומוכ כי' רמה לתיתן אמר רב וכו', ואמר רב המנונא כל המתפלל וכו', ול"ל בפלוגתת כרלתות כי' ל]

תורה אור

ומצא גר לטק ושולטן ערוך. ות"ח דלמר כרים ערכי פסחים (דף קי:) ושוין שלין מביאין לת השולטן מל"כ קידש וי"ל דעדיף הוה במקום לחר מלא שלין מביאין לותו עד לחר הקידוש כי היכי דליתי מעודתא ביקרא דשבת כדלימת בשלולות דרב לחתי *ודוקא בימיהם שהיו להם שלחנות קטנים לפני כל לחד ולחד לחבל שלנו גדולים הם וקשה למלעלם* (נ): כל העושה למן יהא שמיה רבה בכל למן. פי' בכל עונש וכן פירש רש"י וכ"ש לומר דים בפסיקתא במעשה דר' יעמעלל בן לניעא דלמר התם כשיעלה ככסיס לבתי כנסיות ולומרים יהא שמיה רבה מברך בקול רם מכטלים גזירות קשות:

אע"ג תניא לא מלך מלך נלמן. לריך להכיר טו בשעה שלומר למן: לידי

מהדר אוזי זוזי דרבנן א"ל "במטותא מיניכו לא תחללוניה. אמר *רבא ואיתימא ר' יהושע בן לוי "אפי' יחיד המתפלל בע"ש צריך לומר ויכולו" דאמר רב המנונא בל המתפלל בע"ש ואומר "ויכולו" מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית שנאמר "ויכולו" אל תקרי ויכולו(ה) אלא ויכלו, אמר רבי אלעזר מניין שהדיבור כמעשה שנאמר °ברבר ה' שמים נעשו" אמר רב חסדא אמר מר עוקבא בל המתפלל בע"ש ואומר ויכולו שני מלאכי השרת של לאדם בע"ש מבית הכנסת לביתו אחד טוב ואחד רע °וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחן ערוך ומטתו מוצעת: מלאך טוב אומר "יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך" ומלאך רע עונה "אמן" בעל כרחו ואם לאו מלאך רע אומר "יהי רצון שתהא לשבת אחרת-כך" ומלאך טוב עונה "אמן" בעל כרחו אלעזר °לעולם יסדר אדם שלחנו בע"ש אע"פ שאינו צריך אלא לכזית ואמר ר' חנינא °לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת אע"פ שאינו צריך אלא לכזית. חמין במוצאי שבת - כלונמא, פת חמה במוצאי שבת - מלונמא, ר' אבהו - הוה עבדין ליה באפוקי שבתא עיגלא תילתא הוה אכיל מיניה כוליתא, כי גדל אבימי בריה א"ל למה לך לאפסודי כולי האי נשבוק כוליתא ממעלי שבתא, שבקוהו ואתא אריא אכליה. אריב"ל °כל העוסק אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו שנאמר °בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה' מ"ט °בפרוע פרעות משום דברכו ה' רבי חייא בר אבא א"ר יותנן אפילו יש בו שמץ של עבודה זרה מוחלין לו: כתיב הכא "בפרוע פרעות" וכתיב התם °כי פרוע הוא(נ) אמר ריש לקיש כל העוסק אמן בכל כחו פותחין לו שערי ג"ע שנאמר °פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים" *אל תיקרי "שומר אמונים" אלא 'שאומרים אמן', *מאי "אמן" א"ר חנינא 'אל מלך נאמן'. א"ר יהודה בריה דרב שמואל משמיה דרב אין הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת שנאמר °ואם לא תשמעו אלי לקדש את יום השבת ולבלתי שאת משא וגו' והצתי אש בשעריה ואכלה ארמנות ירושלים ולא תכבה" מאי "ולא תכבה"? אמר רב נחמן בר יצחק בשעה שאין בני אדם מצויין לכבותה, אמר אביי לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחללו בה את השבת שנאמר °ומשבתותי העלימו עיניהם ואחל בתוכם", אמר ר' אבהו לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו ק"ש שחרית וערבית שנאמר °הוי משכימי בבקר שכר ירדפו וגו' וכתיב °והיה כנור ונבל תוף וחליל ויין משתיהם ואת פועל ה' לא יביטו וכתיב °לכן גלה עמי מבלי דעת" אמר רב המנונא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו בה תינוקות של בית רבן שנאמר °שפוך על עולל בחוץ וגו' מה טעם 'שפוך'? משום 'דעולל בחוץ' אמר עולא לא חרבה ירושלים אלא מפני שלא היה להם בושת פנים זה מזה שנאמר °הוביש כי תועבה עשו גם בוש לא יבושו וגו' אמר ר' יצחק לא חרבה ירושלים אלא בשביל שהושוו קטן וגדול שנאמר °והיה כעם ככהן וכתיב בתריה *הבוק תבוק הארץ אמר רב עמרם בריה דר"ש בר אבא א"ר שמעון בר אבא א"ר תניא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה שנאמר °היו שריה כאילים לא מצאו מרעה מה איל זה ראשו של זה בצד זנבו של זה אף ישראל שבאותו הדור כבשו פניהם בקרקע ולא הוכיחו זה את זה א"ר יהודה לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטו בה ת"ח °שנאמר °ויהיו מלעיבים במלאכי האלהים ובוזים דבריו ומתעתעים בנביאיו עד עלות חמת ה' בעמו עד [ל] אין מרפא "מאי "עד לאין מרפא"? אמר רב יהודה אמר רב °כל המבזה ת"ח אין לו רפואה למכתו, אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב °אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו? אל תגעו במשיחי - אלו תינוקות של בית רבן, ובנביאי אל תרעו - אלו ת"ח אמר °ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן א"ל רב פפא לאביי דידך ודידך מאי? א"ל אינו דומה הבל שיש בו חטא להבל שאין בו חטא ואמר °ריש לקיש משום ר"י נשיאה אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפי' לבנין בית המקדש, ואמר ר' לר"י נשיאה: כך מקובלני °מאבותיך ואמרי לה מאבותיך "כל עיר שאין בה תינוקות של בית רבן מחריבין אותה רבינא אמר מהרימין אותה] *ואמר רבא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שפסקו ממנה אנשי אמנה שנאמר °שוטטו ברחובות ירושלים וראו נא [ודעו ובקשו ברחובותיה אם תמצאו איש] (אם יש איש) עושה משפט מבקש אמנה ואסלח להאניני והאמר רב קטינא *אפי' בשעת כשלונה של ירושלים לא פסקו ממנה אנשי אמנה שנאמר °כי יחפש איש בחוץ בית אביו (לאמר) שמלה לכה קצין תהיה לנו" דברים שבני אדם מתכסין בהן בשמלה ישנן בידיך *והמכשלה הזאת תחת ידך"

[תניגא יד.]

דברים

הגהות הב"ח

(ה) גמ' אל תיקרי ויכלו אלא ויכלו: (נ) שם כי מלש"ו ס"ד ופ"ה כי קלפו: (נ) תוס' ד"ה ומאי וכו' ומ"מ וכו' ועיין לעיל פ"ק ד"ח ע"ב ד"ה ואמר וכו' ומ"ש בפסחים פ"ק ד"ה ואמר וכו' ומ"ש בפסחים פ"ק ד"ה ואמר וכו' ומ"ש בפסחים פ"ק

דכריס צפין מדס עופר כפן - על בוריין (לתומרן כהלכתן) **גמ'** מס כן נכפל כפן . עד שתומרן ב' וג' פעמים בפיטום הקיטר טעמי תורה המפורסין : **נ"מ פסיס פוכס** . תיני רגיל להיות תוכס תמס בכתה"ר. להיה הורגלתי כמו שתוך לרעהו תהיה (תיוב יב) תני הוה : **ומפלי.** דמפון דיס בהן לתמה הוא לישמע על כריחך נריכים שיעיזו התמע : **דפי אמר להו נמיכנא.** תוהן טעמי תורה : **אמרי ליס.** קוולים לימת לן : **ומפני הוס ליס לסיפר גמר ונכס מפי נ"מ פסיס פוכס** . תודה הוא על התמת **גמ'** שיגע בתורה : **נדכרי פורה.** היו נתמנין ותין מתפללים על שקר : תורה אור

דברים שאין בני אדם עומדין עליהם אלא אם כן נבשלים בהן ישנן תחת ידיך קצין תהיה לנו ישא ביום ההוא לאמר לא אהיה חובש וגו' אין ישא אלא לשון שבועה וכן הוא אומר "לא תשא את שם ה'", לא אהיה חובש - לא אהיה מרובש עצמן בבית המדרש "ובביתי אין לחם ואין שמלה" שאין בידי לא *מקרא ולא משנה ולא גמרא, ומפאי, דילמא שאני התם דאי אמר להו במירנא אמרו ליה אימא לן, הוה ליה למימר "גמר ושכח" מאי "לא אהיה חובש" כלל: לא קשיא באן בדברי תורה באן במשא ומתן: **מתני'** *מצילין על מלא כברות אע"פ ששיש בו מאה סעודות, ועיגול של דבילה וחבית של יין ואומר לאורחים בואו והצילו לכם ואם היו פיקחין עושין עמו חשבון אחד השבת. להיכן מצילין אותן: לחצר המעורבת בן בתירה אומר אף לשאינה מעורבת *ולשם מוציא כל כלי תשמישן *ולובש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטוף ר' יוסי אומר *ה"ה כלים וחוזר ולובש ומוציא ואומר לאורחים בואו והצילו עמי: **גמ'** והא תנא ליה *דוישא"נ, סעודות ותו לא? אמר רב הונא לא קשיא באן בבא להצניל באן בבא לקפל: בבא להציל מציל את כולן, בבא לקפל אינו מקפל אלא מזון ג' סעודות *ד' אמר רב זבדא אמר רב אידי ואידי בבא לקפל ולא קשיא: באן לאותה חצר באן לחצר אחרת. בעי רב הונא בריה דרב יהושע פירש טליתו וקיפל והניח מאי: בבא להציל דמי אן בבא לקפל דמי (מ)מדאמר רב: אמעיה רב שיזבי לרב חסדא ודרש "ובלבד שלא יביא כלי שהוא מחזיק יותר מג' סעודות" ש"מ בבא להציל דמי ושפיר דמי *א"ל רב נחמן בר יצחק לדבא מאי טעותא? אמר ליה דקתני "ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט בכלי אחר ויצרף כלי אחר הוא דלא אבל בההוא מנא כמה דבעי מציל: ועיגול של דבילה בן': "חשבון מאי עבידתיה, מהפקירא קזבו? אמר רב חסדא מדת חסידות שנו כאן, אמר רבא חסידי, אגרא דשבתא שקלי אלא אמר רבא הכא בירא שמים עסקינן (נ) ולא ניחא ליה דליתהני מארחים ובתרם נמי לא ניחא ליה דליטרח והכי קאמר ואם היו פיקחין דידעי דכה"ג לאו שכר שבת הוא עושין עמו חשבון לאחר השבת: ולהיכן מצילין כו': מ"ש הכא דקתני "לכם" ומ"ש הכא דקתני "עמי"? אמרי: גבי מזונות קתני "לכם" משום דלא קא חזו (נ) אלא מזון ג' סעודות אבל גבי לבושים קתני "עמי" משום דקחזי ליה לכולי יומא: ת"ר לובש (ה)ומציא ופושט ואפילו כל היום כולו דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר שבעה עשר כלים ואלו הם שמנה עשר כלים *מקטורן *אונקלי ופנדא קלבוס של פשתן ותלוק *ואפיליות ומעפורת *ושני ספרקין ושני "מנעלים ושני אנפילאות וב' פרגד וחגור שבמתניו ולובע שבראשו וסודר שבצווארו: **מתני'** ר' שמעון בן ננס אומר פורסין *עור של גדי על גבי שידה תיבה ומגדל שאחזו בהן את האור מפני שהוא מחרך *ועושין מחיצה בכל הכלים בין מלאין בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה רבי יוסי אומר בכלי חרס חדשים מלאין מים לפי שאין יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב טלית שאחזו בה האור מצד אחד נותנין עליה מים מצד אחר ואם כבתה כבתה מיתיבי *טלית שאחזו בה האור מצד אחד פושטה ומתכסה בה ואם כבתה כבתה וכן ספר תורה שאחזו בו האור פושטו וקורא בו ואם כבה כבה "הוא

אידי וחידי בבא לקפל . פירש הרב פורת דלקפל היינו לחפי' בא לקפל דלר' אבא אין חילוק בין לקפל בין להציל דאפילו להציל מאבר אחת אסור אם אי שרי תנא מזון ג' סעודות אבל אין נראה לה שרי אפילו מאה סעודות בחצר אחרת נם לרבי אבא דאסר אי אפשר דלא שרי לקפל וכתן בבא להציל: **נותן** מיס מלד זה . פירש הרב"ם לתו' דוקא על הטליח דהא ק"ל בפ' דס חטאת(זבחים לד:) דבבגד שרייעתו זהו כיטופו ומיל בסוף פרק שמנה שרלים (דף קיט:) פירש"י: נגש

רבינו חננאל

מצילין על מלא ככרות ואע"ג ששיש בו ק' סעודות . אקשינן איני והא תני רישא מצילין מזון ג' סעודות ותו לא ושנירב הונא לא קשיא רישא בבא לקפל . מי' כגון שמקבץ פתיל הציות ממקשות [הרבה] ונותן בכמה כלים שאין לו להציל אלא מזון של ג' סעודות בלבד . סיפא במציל כולו בכלי אחר כמות שהוא . ואע"פ שאין זה המקום כאשר פירשנו. כי רישא במקפל ונותן בכלים שנים ושלשה . וסיפא במציל כל אחר כמות שהוא מפורש (היבמות מז'). **בעי** רב הונא בריה דר' יהושע פירש טליתו וקיפל והניח מהו . בבא לקפל דמי או בבא להציל דמי . ומסקי לן שאם קיפל בכלי אחד ונפלו . וחזר וקיפל בכלי אחר ונפלו והו לקפל פשיטא שאינו מציל אלא מזון ג' סעודות . וכי קא מבעיא שקיפל והניח בתוך פליטו וחזר וקיפל והניח בתוך פליטו מי אמרינן כיון שנקפל ומכיא כמקפל דמי ואסור . או דילמא כיון שהוא מניח בתוך פליטת אחד ונטלן כאחד בבא להציל דמי ושרי . ומיהו פשיטא נמי דאי בבא להציל דמי אסור לקפל בכלי אחר ונפלו . וחזר וקיפל בכלי אחר ונפלו והו לקפל פשיטא שאינו מציל אלא מזון ג' סעודות . וכי קא מבעיא שקיפל והניח בתוך פליטו וחזר וקיפל והניח בתוך פליטו מי אמרינן כיון שנקפל ומכיא כמקפל דמי ואסור . אי

גרם כיבוי מי חמר. וה"מ הא קתני מתני' בין מלחים בין ריקנים ומתי רבותא ליכא טפי במלחים מבריקנים מי לתו למיירי כדרכן להקתבר וי"ל דמ"ד למיירי בכלים שלין דרכן להקתבר וקמ"ל דלא גזרינן חמן כליס שדרכן להקתבר:

מנער את הטבלא והיא טופלת ואם כבתה כבתה. לומר ר"י למיירי ליכא למן בגר דלי ליכא למן בגר מייב אמרי שקוף ממנו והוי כמסתפק ממנו דחייב משום מכבה דתמר בפ"ב דביצה (דף כב:) וכירושלמי מוקי לה בגר שכבה ולא קתני כהך בריימא ואם כבתה כבתה ותתח לתשמישן היכר מלמול פ"ע ניעול לר' יהודה דתמר מלמול בגר שכבה לי נמי לפילו לר"ש וכגר גדול קערה ומקשין דמודה ר"ש דתמר בפרק [כיצד] (דף מד:) לו קשים לפר וגחלת גלת שכבה השלהבת: **פותח** ומועל כדרכו. תע"ש שני"ן מתגדל הגר ומתרחק השמן מן השלהבת לו מתקרב והוי מכבה לו מבעיר לפל לין לפרש משום כיבוי דרוח דתמרי הלדא ליכא רוח ועוד דת"ל הוה ליה למימר פותח חדש דלא כגר הגר דקתמר בשמוך כגגר המדורה ועוד דתיכח פותח טפל מלי לאסורא ליכא גלא כדפריטים ולי לגו משום כיבוי והבערה משום מלמול לין לאסור דבשגילה דלא גל תציב מלמול וגם לי הוי בסים לדבר האסור דבים חשוב הוא וכפל לגר בים לי נמי בשבת דלא הוי בסים: **מך** סבר גזרינן. הלכך צריך ליזהר גלא לפתוח דלא לפני המדורה לפילו ברוח מויה דהא לייט עלה לפני דהוי כתרלה והע"מ בשהמדורה קלת קרובה לגל הדלה: **ורבא** לייכא שמעינן להו. לגו דווקא לייכא דר' יוסי דבריימא הוי כמו מתני' דתמר דלכו להשתבר גלא לייט לייכא דכמתניתין מחמיר ר' יוסי טפי מדרבנן ובבריימא מיקל טפי: **ובי** חימת לייכא מתני' ט'.

וה"מ מ"מ מקשה דבמתני' לא תמרי דבן חרס חדש ובבריימא תמרי לפי' יש מדקדק כלי מתכות וי"ל דנקט בבריימא כלי מתכות משום דלין חילוק בהם בין חדשים ליקנים וה"ה כלי חרס יש: **והאמר** רבה ט'. ולא תמר ולמתי לא מפיך בריימא דמפי חית לן לאפוקה ממתני' והוי לתי נמי מפיך הא דרבה בר מחליפא ונימא דרבנן לדברי ר' יוסי קתמרי ולינהו ברי לף בכלי חרס חדש וי"ל דהתמרה לא תמר ולא לשהוקה ממתני' דלא גל לתפיפי על לגו על כרחין בריימא לית לן לתרוצי וכיון דלתינהו להכי לא גריך להשהוקה גלא לממי חשורי מיחסרא:

אי הכי קשה דרבנן חדרבנן. בלגו הכי הוה קשיל דרבנן חדרבנן גלא משום דהשתא פריך מכ"ש קתמר לי הכי *):

*) [ופי' תוס' ציילונין כג: וכיצה ח: ובתוספות ג: ד"ה לי הכי]

גמ' הוא דאמר כר' שמעון בן גמליאל. דתרי לתנאי דליקה בכור גדי: **נכש כיבוי**. כי הלי גוונא בתמניע למים הוא בכה: **מי אמר**. דילמא הא דקתני במתני' ושוין מחיקה בכל הכלים לגו בחדשים המתבקעים קתמר: **גר**. דוקא קרוניי"ל: **גלא כשבת**. דתכתי תורה אור מבעוד יום על הטבלא גלא מדעתא:

גלא מינו נעשים. טבלא בסים לדבר האסור ואסור לטלטלה כדי לעשרה: **ליים עליה**. על כל המורין כן: **כר' יהודה**. דאמר דבר שאין מתכוין לאסור: **בספיק ריפיה**. והכא כמי הכוח מבבאו: **כגגר הממדורה**. ואע"פ שרוח מבבאו מבעיר החור: **מאי טעמא דאמר**. לין דרך להבעיר בהוח מלויה ולא פסיק ריפיה ולא יעוח הוח: **אף כלי בפר שיחין**. תרם הבעבו מלוחו בפר חזק הוח ולין ומבבאו לגמרי לר' יוסי בגגר בכלי חרס חדשים טו': **ולי תימא לפיכך**. דממעע דבבאו דפקעי מוקה להא בפר שיחין וכפר מבויה הוא דקתני: **לדבריהם קאמר לפו**. לדידי לל הכלים שרו דגרס בבור מוכר גלא לדידהו בהי לפיכך לגו לי מיהת דבהני גרס בבור לוזו לי מיהת דבהני לפילו גרס לייכא: **כורך עליו גמי**. קס"ד הבעמת כדי גלא יעמוך לת הבם בסים לגמרי **לרבנן גרס מתק** לחור ולר' יוסי שרי: **ובלבד גלא יפפוף**. דהוי מוכך בידים: **ופפכיף**. דהכא גמי דלגרסה רבבן מבום גלא יעמוך הוא: **הפי גמי היכי דמי**. להבין עליו: **פי דמיסדק**. גלא יכבבו בו מים ויעמוך הוי בגיפה: **ופי דלא מיסדק**. לבגרסי: **פיילי ניים מיא**. ולינו מבין מלעמוך: **מיפוק ליה דמבום דיו**. בלא גמי בגי מיין דיו ומבבי בלחה: **מבלי מבום קבים**. גמי לרבבן לבה להו: **מבלי דלר' יוסי כו'**. בתמיה והא בתיב לת יהלה בך ערום דבר (דבריס כג): **בלא פי לייכא גמי בפי גמי**. דמודה ר' יוסי דלריך לבריך עליו גמי ולת בבי ליה לפלוגי ידיו עליו דילמת מיבתלי ומקיל ליה לידיה:

גמ' הוא דאמר כר"ש. דתרי לתנאי דליקה בכור גדי: **נכש כיבוי**. כי הלי גוונא בתמניע למים הוא בכה: **מי אמר**. דילמא הא דקתני במתני' ושוין מחיקה בכל הכלים לגו בחדשים המתבקעים קתמר: **גר**. דוקא קרוניי"ל: **גלא כשבת**. דתכתי תורה אור מבעוד יום על הטבלא גלא מדעתא:

גלא מינו נעשים. טבלא בסים לדבר האסור ואסור לטלטלה כדי לעשרה: **ליים עליה**. על כל המורין כן: **כר' יהודה**. דאמר דבר שאין מתכוין לאסור: **בספיק ריפיה**. והכא כמי הכוח מבבאו: **כגגר הממדורה**. ואע"פ שרוח מבבאו מבעיר החור: **מאי טעמא דאמר**. לין דרך להבעיר בהוח מלויה ולא פסיק ריפיה ולא יעוח הוח: **אף כלי בפר שיחין**. תרם הבעבו מלוחו בפר חזק הוח ולין ומבבאו לגמרי לר' יוסי בגגר בכלי חרס חדשים טו': **ולי תימא לפיכך**. דממעע דבבאו דפקעי מוקה להא בפר שיחין וכפר מבויה הוא דקתני: **לדבריהם קאמר**. ולדידי לל הכלים שרו דגרס בבור מוכר גלא לדידהו בהי לפיכך לגו לי מיהת דבהני גרס בבור לוזו לי מיהת דבהני לפילו גרס לייכא: **כורך עליו גמי**. קס"ד הבעמת כדי גלא יעמוך לת הבם בסים לגמרי **לרבנן גרס מתק** לחור ולר' יוסי שרי: **ובלבד גלא יפפוף**. דהוי מוכך בידים: **ופפכיף**. דהכא גמי דלגרסה רבבן מבום גלא יעמוך הוא: **הפי גמי היכי דמי**. להבין עליו: **פי דמיסדק**. גלא יכבבו בו מים ויעמוך הוי בגיפה: **ופי דלא מיסדק**. לבגרסי: **פיילי ניים מיא**. ולינו מבין מלעמוך: **מיפוק ליה דמבום דיו**. בלא גמי בגי מיין דיו ומבבי בלחה: **מבלי מבום קבים**. גמי לרבבן לבה להו: **מבלי דלר' יוסי כו'**. בתמיה והא בתיב לת יהלה בך ערום דבר (דבריס כג): **בלא פי לייכא גמי בפי גמי**. דמודה ר' יוסי דלריך לבריך עליו גמי ולת בבי ליה לפלוגי ידיו עליו דילמת מיבתלי ומקיל ליה לידיה:

טבילה

והכי קתני עושין מחיצה בכלים ריקנין ובמלאים שאין דרכן להשתבר ואלו הן כלים שאין דרכן להשתבר כלי מתכות וכלי כפר שיחין וכלי כפר חנניה נמי אין דרכן להשתבר שר' יוסי אומר אף כלי כפר שיחין וכלי כפר חנניה אין דרכן להשתבר ורמי דרבנן אדרבנן ורמי דרבי יוסי אדרבי יוסי *דתניא *דתני שיחה שם כתוב לו על בשרו *דתי זה לא יזדוע ולא יסוך ולא יעמוד במקום הטינופת, 'נזדמנה לו טבילה של מצוה כורך עליה גמי ויורד וטובל רבי יוסי אומר לעולם יורד וטובל כדרכו ובלבד שלא ישפשף שאני התם דאמר קרא ואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשון כן לה' אלהיכם "עשייה הוא דאסור גרמא שרי, אי הכי הבא נמי כתיב °לא תעשה [כל] מלאכה "עשייה הוא דאסור גרמא שרי *מתוך שאדם בהול על ממונו אי שרית ליה אתי לכבויי, אי הכי קשיא דרבנן אדרבנן: ומה התם דאדם בהול על ממונו שרי, הבא לא כל שכן? והתניא אי דמיהדק, קא הוי חציצה, אי לא מיהדק עיילי ביה מיא חציצה חיפוק ליה משום דיו! בלחה *דתניא *הדם והדיו הרבש והחלב יבשין חוצצין לחים אין חוצצין מכל מקום קשיא) אלא אמר רבא בר רב שילא *הכי גרסינן מעמיהו דרבנן דקסברי אסור לעמוד בפני השם ערום, מכלל דסבר מותר לעמוד בפני השם ערום? תמנח ידיה עילויה, לרבנן נמי *דמנח ידיה עילויה? זימנין דמשתלי ושקיל ליה, לר' יוסי נמי זימנין דמשתלי ושקיל ליה? אלא אי דאיכא נמי ה"נ, הבע לאהדורי אגמי: רבנן סברי

מאי טעמא לייט עלה רב אי נימא דרב סבר לה כר' יהודה תמצא ביהורו בם' בבמה מדליקין (לעיל דף כא) רב אמר אין הלכה כר' שמעון בגרירה מכלל דסבר' יהודה מבירא ליה דפליג על ר' שמעון ואמר דבר שאינו מתכוין ובסוף פ' שבועה שרצים (לעיל דף קיז) ובפרק בתולה נשאת (כתובות דף ו) הלכה אמרו אמר רב הלכה כר' יהודה ורב חייא בר אבין מתני לה בלא נברי רב אמר הלכה כר' יהודה ושמואל אמר הלכה כר' שמעון ותניא כוותיה בכבורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לד) תרי מיקן לסדנו שרב סבר דבר שאין מתכוין אסור כר' יהודה:

רב נסים גאון

סב א ב מיי' פ"ב מהל' שבת הל' כלכה ו סמג לאוין סה עושין לו"ת סימן רעו סעיף ג:
סג ג מיי' שם פ"ח הל' יו"ט ה"ג סמג עשין סה עושין שם סעיף ג:
סד ד מיי' שם פוסק"ת שם סעיף ב:
סה ה מיי' פ"ט מהל' יסודי התורה הל"ו: סמג עשין ג:
סו ז מיי' פ"ב מהלכות מקוואות הלכה ב סמג לאוין קיח פוסק"ע יו"ד סימן קלח סעיף טו:
סח ח מיי' פ"ו מהל' יסודי התורה הל"ו:

נושא:

כיבוי נר

עין ק"ף

רבינו חננאל

1. מנער את על האבן ועל האגרו כו'
2. א תו ר' שמעון יוחבאי לם"ר אין מערימין. ואמר לאחרים בואו והצילו עמי שבן דרך בני אדם להשאיל כליו בשבת מי"ר כלים דקא"ר יוסי' [מקשורין] כמו מעיל. ובלשון ישמעאל כרכום שיש לו בית ראש ושופה לו הלובשו ויש לו לילאות וקרסים (שהוא הוזה) [שמחבין והוא] כמו מלבוש: אונקלי. בגד דקיקי שנקבא מערקא שלובש אדם על בשרו והולם לו נוחו וכן שנינו (מגילה כ"ד) בענין תפלין של יד ציפוי זהב וכתבו על בית יד של אונקלי שלו הרי זה דרך התיצונים: פונגרא. גם היא מנעת עד למטה ממבורו של אדם וקורין לו בלשון פרסי פשה.

נושא:

גרם:

כיבוי

מ"ק

השם

ותקשר כחשב אשורה והיא אשתר האשורה בתורה ויש בה כסים כסים כנגד הלב ותחת הידים: קנבוס של משתן. חלוק התחתון שלובשין אותו ונקרא גלגלא. חלוק הוא המלובש והפליון קורין לו דרבנין: שני. מפרקים.*) ויש שנורס פוברקין והם בלשון יון המכנסים ושמעבו שאשר הנאון גס' דח' דם תמנקי שמלבישין בתן הידים עד האציל ויש בהן בתי אצבעות שני מנעלים בם שמעון: שני פרגוד. בלשון ישמעאל טראבי: אנפליאות. גם הם מנעלים לשוקים עליון האגין שעל השוקים מן העור. ומעפורת וחגור שבסתנים וכובע הרי ר"ח כלים: ר' שמעון בן גמא אומר מורשין עור של גרי כו'. אמר רב יהודה שלית שאחז בה האור מצד אחד נותן עליה מים מצד אחר ואם כבתה כבתה. והא ודאי גרם כיבוי הוא. ואקשינן עליה מסתניתי דקתני מרשפה ומחכמה בה אבל מים שהן גרם כיבוי לא קתני ואתגינן לאוקומיה לרב יהודה בי"ר שמעון בן גמא ולא קס"ד דר' שמעון בן גמא לא קאמר אלא מפני שהוא מחדך וא גרמא בידים לא קאמר אלא קס"ד רב יהודה כרבנן. ותגן עושין מהיצה בכל הכלים בין מלאים בין ריקנין דשרו גרם כיבוי הר' יוסי אומר גרם כיבוי והלכה כרבנן וכרב יהודה: נר שעל גבי מבלא איתא דאוקמה דבי ר' יגאי בשבת נר שעל גבי מבלא. אבל הבגיה גר על מבלא נעשה מבלא בסים לגר שריא מוקצה מחמת איסור ואסור לטלטולי: ורבגא תנא קמיה דרב ליים עלה רב. היכא דידע שבודאי כשעותה ונעל יכבה הגר מפני שהולת נוגעת בו ומכבתו שאסר דבהא אפי' ר"ש מודה דהוי פסוק רישיה ולא יפות. אבל אי גרם בעלמא שרי: **אמר** רב יהודה אמר שמואל פותח אדם לת בגגר המדורה בשבת ואינו חושש. ואע"פ שהגרות מלבה את האש לייט עלה אביי דהשיב ליה כמבעיר את האש ואי רוח שאינה מצויה היא והוא שמניף ומשובה לא פליגי דאסור. כי פליגי ברוח מצויה. (רב) [אביי] סבר נזרינן ברוח מצויה אפי רוח שאינה מצויה. ומסבר לא נזרינן והלכתא כאביי. וקאמרינן בגמרא דהבונס צאן לדיר בניקין הפלבה ואין בליבותו כדי ללבותה פטור. ואקשינן אנאי פטור. ליתני כי זורה ורוח מפייעתו. ואמרינן בה כמה פעמי. סימן בר"ש. אסר אביי כגון שליבה מצד זה וליבתה הרוח מצד אחר רבא אמר כגון שליבה ברוח מצויה וליבתו הרוח שאינה מצויה. רב זירא אסר דצמרא צמירי. רב אשי אמר היבא אסרינן זורה ורוח מסייעתו לענין שבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה. אבל הבא גרמא בעלמא היא וגרמא בניקין דשרי ש"מ דבין דשרי אדרבא אפי' ליה מצויה לגבות ומחשב לכן אסור בשבת דהייגו מלאכת מחשבת: מתניא דשמעתא. דף' יוסי מתיר בכלים מליאין מים כגון כלי מתכות וכלי כפר חנניה וכפר שיחין שהרש שלחן חזק ואינן מתבקעין בשבר. ואע"פ שאין גרם כיבוי אסור כגון הני שקי. ור' יוסי דשרי

*) עיין ערוך ערך ספרק.

גמ' הוא דאמר כר"ש. דתרי לתנאי דליקה בכור גדי: **נכש כיבוי**. כי הלי גוונא בתמניע למים הוא בכה: **מי אמר**. דילמא הא דקתני במתני' ושוין מחיקה בכל הכלים לגו בחדשים המתבקעים קתמר: **גר**. דוקא קרוניי"ל: **גלא כשבת**. דתכתי תורה אור מבעוד יום על הטבלא גלא מדעתא:

גלא מינו נעשים. טבלא בסים לדבר האסור ואסור לטלטלה כדי לעשרה: **ליים עליה**. על כל המורין כן: **כר' יהודה**. דאמר דבר שאין מתכוין לאסור: **בספיק ריפיה**. והכא כמי הכוח מבבאו: **כגגר הממדורה**. ואע"פ שרוח מבבאו מבעיר החור: **מאי טעמא דאמר**. לין דרך להבעיר בהוח מלויה ולא פסיק ריפיה ולא יעוח הוח: **אף כלי בפר שיחין**. תרם הבעבו מלוחו בפר חזק הוח ולין ומבבאו לגמרי לר' יוסי בגגר בכלי חרס חדשים טו': **ולי תימא לפיכך**. דממעע דבבאו דפקעי מוקה להא בפר שיחין וכפר מבויה הוא דקתני: **לדבריהם קאמר**. ולדידי לל הכלים שרו דגרס בבור מוכר גלא לדידהו בהי לפיכך לגו לי מיהת דבהני גרס בבור לוזו לי מיהת דבהני לפילו גרס לייכא: **כורך עליו גמי**. קס"ד הבעמת כדי גלא יעמוך לת הבם בסים לגמרי **לרבנן גרס מתק** לחור ולר' יוסי שרי: **ובלבד גלא יפפוף**. דהוי מוכך בידים: **ופפכיף**. דהכא גמי דלגרסה רבבן מבום גלא יעמוך הוא: **הפי גמי היכי דמי**. להבין עליו: **פי דמיסדק**. גלא יכבבו בו מים ויעמוך הוי בגיפה: **ופי דלא מיסדק**. לבגרסי: **פיילי ניים מיא**. ולינו מבין מלעמוך: **מיפוק ליה דמבום דיו**. בלא גמי בגי מיין דיו ומבבי בלחה: **מבלי מבום קבים**. גמי לרבבן לבה להו: **מבלי דלר' יוסי כו'**. בתמיה והא בתיב לת יהלה בך ערום דבר (דבריס כג): **בלא פי לייכא גמי בפי גמי**. דמודה ר' יוסי דלריך לבריך עליו גמי ולת בבי ליה לפלוגי ידיו עליו דילמת מיבתלי ומקיל ליה לידיה:

טבילה

והכי קתני עושין מחיצה בכלים ריקנין ובמלאים שאין דרכן להשתבר ואלו הן כלים שאין דרכן להשתבר כלי מתכות וכלי כפר שיחין וכלי כפר חנניה נמי אין דרכן להשתבר שר' יוסי אומר אף כלי כפר שיחין וכלי כפר חנניה אין דרכן להשתבר ורמי דרבנן אדרבנן ורמי דרבי יוסי אדרבי יוסי *דתניא *דתני שיחה שם כתוב לו על בשרו *דתי זה לא יזדוע ולא יסוך ולא יעמוד במקום הטינופת, 'נזדמנה לו טבילה של מצוה כורך עליה גמי ויורד וטובל רבי יוסי אומר לעולם יורד וטובל כדרכו ובלבד שלא ישפשף שאני התם דאמר קרא ואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשון כן לה' אלהיכם "עשייה הוא דאסור גרמא שרי, אי הכי הבא נמי כתיב °לא תעשה [כל] מלאכה "עשייה הוא דאסור גרמא שרי *מתוך שאדם בהול על ממונו אי שרית ליה אתי לכבויי, אי הכי קשיא דרבנן אדרבנן: ומה התם דאדם בהול על ממונו שרי, הבא לא כל שכן? והתניא אי דמיהדק, קא הוי חציצה, אי לא מיהדק עיילי ביה מיא חציצה חיפוק ליה משום דיו! בלחה *דתניא *הדם והדיו הרבש והחלב יבשין חוצצין לחים אין חוצצין מכל מקום קשיא) אלא אמר רבא בר רב שילא *הכי גרסינן מעמיהו דרבנן דקסברי אסור לעמוד בפני השם ערום, מכלל דסבר מותר לעמוד בפני השם ערום? תמנח ידיה עילויה, לרבנן נמי *דמנח ידיה עילויה? זימנין דמשתלי ושקיל ליה, לר' יוסי נמי זימנין דמשתלי ושקיל ליה? אלא אי דאיכא נמי ה"נ, הבע לאהדורי אגמי: רבנן סברי

מאי טעמא לייט עלה רב אי נימא דרב סבר לה כר' יהודה תמצא ביהורו בם' בבמה מדליקין (לעיל דף כא) רב אמר אין הלכה כר' שמעון בגרירה מכלל דסבר' יהודה מבירא ליה דפליג על ר' שמעון ואמר דבר שאינו מתכוין ובסוף פ' שבועה שרצים (לעיל דף קיז) ובפרק בתולה נשאת (כתובות דף ו) הלכה אמרו אמר רב הלכה כר' יהודה ורב חייא בר אבין מתני לה בלא נברי רב אמר הלכה כר' שמעון ותניא כוותיה בכבורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לד) תרי מיקן לסדנו שרב סבר דבר שאין מתכוין אסור כר' יהודה:

מסורת השים

מבילה כומנס מנוס. דכמיב והיה לפנות ערב ירחץ במים (דכריס כג): **נאו מנוס.** ולי לח מנכמת גמי המידנת ליכמיב עד לממר ומ"ל נאו מנוס קרא עלה מוכה קמ"ל כדי שיעריב שמנו כיום לאחר מבילה שהס יממין לעבוד עד הלילה לח יהח לו הערב שמס עד ליל המחרת: **סוב וסובס כו'.** בריימח זו חלל יוס"ב שמיס בחוספמח דיומח (פ"ד): **סוב וסובס ומעורב וכועל נדס ומעם מס מובלין ביום.** מנהחיר המזרח ביום המבימי שלהס ומעמח (פ) בפ"ב דמגילה (דף כ.) מקרח דביום המבימי מקלת שבימי ספירה וחס חל שבימי שלהס ביום"ב מובלין כדרכן לחכל מרומה לערב: **נדס ויולדס.** מובלות כדרכן בלילי יום"ב חס חל שבימי שלהס. בערב יום"ב שחימה יכולה לעבוד ביום ז' דכמיב כה מהיה בנדמה בהויימה מהח כל ז' (ספמים דף נ:): **בשל קרי.** שלריך מבילה לדברי מורה מדברי סופרים: **ומיכף.** חין (כ) לוכל מכרות נבו ביום: **מוכל כל היום כולו.** ומע"פ שרחה קרי מן המנמה ומעמה לחמר שהמפלל מפלח המנמה מברי הוח יכול להמחין עד שחמשך ויעבול לחפלח ערבים, חפ"ה מובל ביו"ב מבעוד יום, חע"פ שחסור ברימלת הרצוח, דמבילה בזמנה מלוה: **ר' יוסי פומר מן סמנמס ומפלל.** חס רלה קרי לחמר שהמפלל מפלח המנמה שברי הוח יכול להמחין עד שחמשך ויעבול ומפלל מפלח ערבים ומפלח נעילה נמי ס"ל ביכול להמפלל בלילה כרב דחמר (יומח דף פז.) מפלח נעילה פומרח על ערבים: **מין נרוך נעבול.** ביום מבוס זמן מבילה לילו מלוה לעבילה בזמנה: **דיים נעבילה שעשע נשמרונס.** במסכמח נדה בפרק המפלח גבי לחה שיללה מלחה וכחה ריקנים ואיכה יועבת מבי ילדה למלרכיכן לה ל"ה מביעות לספק ד' מביעות שעליה מביעת שכר ג' לו' לו מביעת נקבה לעבוטיים ובלילה לו' שמח יולדת שכר בזוב ולריכה לחף מביעת שבה ביום שבעה לספוריס שלה לו יולדת נקבה בזוב היתה ומבוס לנת ידעינן מבי ילדה ולימתי מבי זמן מבילה דילדה מלרכיכן לה מבילה כל לילה וכל יום שים לספוקי בזמן מבילתה ופליג ר' יוסי ברבי יהודה עלה ואמר דיים לעבילה שתהח בחתרוכה לסוף ספורים של נקבה דהייט לסוף שלש שבועים שחס ילדה נקבה בזוב טמחה שבועיים לילדתה ו' נקיים בשביל הזיבה ולח חמרינן מבילה בזמנה מלוה: **מתני' אין פומרים לו ככה.** רבכן גזור על ילמיהם לנכרי מבוס שבות: **ולח מבכה.** חין לריך לממות בידו חלח לריך שילהן לידרלה לידו מוזהר על מביעתה של נכרי שחיט עבדו: **נמ' ככה פוס ולח מבריכן לים.** שמשהו שלוחו ממנ: **סח כל מבכה פוס ולח מבריכן לים.** שחיט לו לריך למחות בידו ושיהח לעבמו לילח מבריכן לים. שחיט

כל המזיקין נהרגין בשבת. אף על גב דמזן במלמדין "ופעל עמלק" לישנא יקוד" לימדך לשמעין להריגה נמי שריין דשלקא דעתך דשלילה" משום למיפרסמא מילתא טפי מכלידה ומהאי טעמא נמי פליג רב הונא בשמיה ואמר הריגה: **ברצין** לחבריו וד"ה. פי' בקונט' דלכי יהושע בן לוי ברצין לחבריו והוי פקוח נפש וכריתות בתון רצין וכו"ש ובקה דש"ב מקשה מהך ברייתא לרבה בר רב הונא דאמר להרוג נחשים ועקרבים בשבת דע"ל בתון רצין לחבריו מיירי דלי ברצין לחבריו למאי ליתון רוח חסידים טהה הימט לפירוש הקונטרס דברצין לחבריו ליכא פקוח נפש ושוב ביותי שברג נחש ומיבעיא ליה לי לא שפיר מבד מיפקוח נפש מכמא דלא שריין לי"ש בתון רצין אלא ס' בלבד ושוב קשה לר"י לילקמן דאמר מתרגמינן לה מסמע דבריתא עצמה וכראמה לר"י לפרש דברייתא ברצין לחבריו ול"ה פירוש לפיכך ר' יהודה מותה דחמשה שרי להרוג ברצין לחבריו אבל שאר אמר להורגן לפיכך רצין לחבריו לר' יהודה ור' יהושע בן לוי כר"ש דשרי שאר(ה) לפיכך בתון רצין לחבריו ורב הונא לחבר בשמיה לא שבר כרבי יהושע בן לוי וגראה לר"י וכן פירש ר"ח שרין להקל כרבי יהושע בן לוי אלא כהגאו תמוהי לילקמן דלא אמרו אלא לפיכך לפי תומו:

ר"ח

ק

ק

ק

אמר ליה כהאמן על בית מלכך . פי' שהם גדולים לו קמנים דלית להו חילקי כמו שפירשתי לעיל (דף לה.*) :

משתמש ישראל לאורה . ולא גזרינן שמא יטלנו כדגזרינן בפ"ק דבילה (דף ג.) פירות הטעונין שמא יעלה ויתלוש ובמקרקעי שמא ישמוט מקום דשמיטה ותליסה הם קלים לעשות ואדם להוט לחלייסם לפי שהן דבר תלישה אבל בכל הני דהכא ליכא קלין לעשות כל כך ואין אדם להוט לחלייסן: **ואם** בשביל ישראל לאורה לכל ישראל דזוקא כהאי גוונא דהכא לא גזרינן

אדרדרינהו שמואל לאפיה · מיירי שהיה לכל הפחות מחצה על מחצה דמשום כך לחוד לא למחה לו משום דריש לקיש שהוא עיכר שהוא עושה לכרכו דהו לו גזריון לפילו במכירו שמא יבבה בבגילו : הדרן עלך כל כתבי

כל הכלים הניטלין בשבת לתותיהן עמהן גרסינן ול"ג כל הכלים ניטלין דמוכח לישנא דלתין ניטלין כגון מסר הגדול ויתד של מחרישה לחפילו ר"ש מודה בלילותא בשלהי מכילתין (דף קיז.) וכגון מלתא* בת תרי כורי לחסר רבה בשלהי במה מדליקין (דף לה:) וכן תפולות לרבי יהודה* וכן יקן* מ"ל: **אדרבה** בשבת מוכנין לגבי לחיכון · תע"ב לקמן בפירקין (דף קכד:) תמר לישכח גבי שברי כלי חרס דשרי למיטל יותר כשמשברו בע"ש משמשברו בשבת לא דמיח דהכא לחתי כלי הוא שעדיין עומד למלאכה רלשעה ורלוי להתחבר הכיסוי עם הכלי לאכל לקמן לא חציב כלי חגף מחמת שעומד למלאכה לחרת הלך כשמשבר בשבת לחסר טפי דהוי טלד: **לעולם** קסבר יש בנין בכלים ט"ו· וכשניטלו מטלטלין קאמר וה"פ הבריית' הלא על שידה תיבה ומגדל ניטלין פירוש מטלטלין כשניטלין ולא כפירוש הקונטרס דמפרש שניטלין דקאמי הייט שניטלו קאמר לטומר כשניטלו לין מחזירין לותן דלא יהכן לפרש כן ניטלין לסיפא לגה לשון טלטול הוא כדפרשתי ופריך והא(ך) כמי טוטלין קאמי ועוד מלי לאכל לה מחזירין דלא סייך למיתי למילתיה דלא (דמיח)[סייך](כלל למאי לחייבי בה דמשיקרא קאמר ניטלין שמותר לטלטל ולין בו ליסור מוקלה והדר קאמר לאכל לה מחזירין שהוא מטום ליסור בנין מלי ענין זה לאכל זה לה סייך ה"ג למיקני לאכל כלל: **רחת** ומלגז מי מייחדי ליה לקטן · ורב יהודה ידע ליה לסיפא לגה דלמא הוה מוקי לה בשיחדה לכך ככל הך דמתניתין ולפ מתמר והתמר רב יהודה אמר שמואל בפרק לו קשרים (לעיל דף קיב.) כלי קיומי מותר לטלטל בשבת דהייט לצורך גופו ולא ע"מ שמלאכתו לליסור ולין לומר(דמשמע) דשמואל קאמר ליה ולה לה סבירא ליה מדבעי מיניה מרב יהודה כובד עליון וכובד התחתון מהו לין ולמו ורפיא בידיה משמע דס"ל הכי ועוד דרב יהודה גופיה בסוף כיצד(לעיל ד' מו·) קאמר קרנף דמיסתמא קרי לטלטולי ולין לומר דמיירי כשייחדו לליתר כדמוקי רב יהודה הך דאמרי' להא כלי קיומי לה משמע דלחס כן לפילו כובד הכלין וכובד התחתון כמי ים דומיא דפיטוע לגוזים שהיא מלאכה גרועה לגבי קורנס שמיוחד למלאכה חשובה וכן כל הך דמתניתין הוה לסור ליחוד דמלאכת הייטר שלהן מלאכה גרועה היא לגבי הך כלים שמיוחדין למלאכה חשובה לבל כלי קיומי ושרגא דמיסתח מותר לטלטל לצורך גופן דמלאכה שלהן חשובה יותר מפיטוע לגוזים : בסכיני

לפטח מקומו לחין מטלטלין : **מי מייחדי לקטן** · בשלמא כולהו הני דמתני' ליכא למיקמת מעמיין ומיוחדין לכך בר מהני דליכא לעביד להו להכי: **לכך**

אדעתא דרובא מדלקי. שמואל איקלע לבי אבין תורן' אתא הדוא נברי אדליק שרגא אהדרינהו שמואל לאפיה, ביון דחזא דאייתי שעור וקא קרי, אמר־*אדעתא דנפשיה הוא דאדליק, אהדרינהו אידו לאפיה גבי שרגא :

הדרן עלך כל כתבי

כל הכלים ניטלין בשבת ודלתותיהן עמהן אע"פ שנתפרקו (בשבת) שאינן מן המוכן לדלתות הבית לפי שאינן מן המוכן נוטל אדם קורנס לפצע בו את האגוזין, קדום לחתוך בו את הדבילה, מגירה לגור בה את הגבינה, מגריפה לגרוף בה את הגרוגרות, את הדרחת ואת *המלגז לתת עליו לקטן, את הבוש ואת הברכר לתחוב בו: *מחט של יד ליטול בו את הקוץ, של סקאים לפתוח בו את

ד הדלת: **גבמ'** כל הכלים ניטלין ואע"פ שנתפרקו בשבת, ולא מיבעיא בחול, אדרבה בשבת מוכנין על גבי אביהן, בחול, אין מוכנין על גבי אביהן. אמר אביי הכי קאמר כל הכלים ניטלין בשבת ודלתותיהן עמהן אע"פ שנתפרקו בתוך ניטלין בשבת ת"ר *דלת של שידה ושל תיבה ושל מגדל נוטלין אבל לא מחזירין, ושל לול של תרנגולים לא נוטלין ולא מחזירין

ק בשלמא של לול של תרנגולים קסבר כיון דמחברי בארעא יש בנין בקרקע יש סתירה בקרקע, אלא של שידה ושל תיבה ושל מגדל, מאי קסבר: אי קסבר יש בנין בכלים יש סתירה בכלים ואי קסבר אין סתירה בכלים אין בנין בכלים? אמר אביי לעולם קסבר יש בנין בכלים ויש סתירה בכלים ושניטלו קאמר א"ל רבא [שתי תשובות בדבר] הרא דנוטלין קתני ועוד מ"אבל לא מחזירין, אלא אמר רבא קסבר *אין בנין בכלים ואין סתירה בכלים וגזירה שמא יתקע: נוטל אדם קורנס כו': אמר רב יהודה קורנס של אגוזין לפצע בו את האגוזין אבל של נפחין לא, קסבר: דבר שמלאכתו לאיסור אפילו לצורך גופו אסור א"ל רבה אלא מעתה סיפא דקתני ואת הדרחת ואת המלגז לתת עליו לקטן רחת ומלגז מי מייחדי ליה לקטן? אלא אמר רבה קורנס של נפחין לפצע בו האגוזין קסבר דבר

מדפתח דוכפ · הלכך יקרחל עיקר, ומחצה על מחצה נמי ליכח למיקס עלה דמלחת דחיכח למימר עיקר דעתיה דמדליק בשביל יקרחל ודיכח למימר עיקר דעתיה דמדליק בשביל נכרי לכבי נכרי ויקרחל והמדליק עלמו מקחמם לחורה ודלמי עיקר לדעתח דידיה עדיף וכיון דנר לחמד נר למחה שרי: **פורן** · מקוס: **דלייטי שמר** · ההוח דחדלקה:

הדרן עלך כל כתבי

כל הכלים ניטלין בשבת ודלתותיהן ממפס· כל הכלים שים להם דלתות כגון שידה תיבה ומגדל ניטלין בשבת ודלתות שים להם בגדן עמהן ניטלין עמהן: **ופע"פ שנתפרקו** · דלתות מן הכלים ניטלין ולין דומין לדלתות הבית שלין ניטלין לפי שדלתות הבית לינן מן המוכן לטלטל לליכן כלי לכבל לליו לן כלי לגב לליהן: **קורנס** · מרגי"ל: **דבילה** · מחחר שעשחה עיגול עבה היל מחד וקשה כגביגה ונריך קודום לחוחכה: **ומגירה** · כעין סכין ויש בו פגימות הרבה: **לגור בה שם סגביגה** · לחחכו ולחלקן לפי שממהרים לחחוך דבר עב: **מגריפה** · וודי"ל: **לגרוף בה שם סגרוגרות** · מן החביות: **דחת** · פחל"ח: **מלגז** · כמין סחר שקורין פורק"ח של ברזל ולו ג' שיניים ומהפכין בו קש בגורן: **לחת עליו לקטן** · מזונות: **בוש** · פלך פוש"ל: **ברכר** · רלח"ל: **לחחוב בו** · לחכול בו חומים וכל פרי רך: **מחט של יד** · מחט קטן שחופר בו בגדים: **ושל מקאים** · מחט גדולה שחופרים בה שקים: **לפחוח בו שם סדלת** · מי שחכד מפחחו: **גבמ'** ולא מכעיא כחול· קס סלקא דעתך ולחע"פ שנחפרקו "לכשבת" דקחני ליחח קלי ומשמע לע"פ שנחפרקו היום מוחרים ולא מיבעיח שם נחפרקו מחמת: **מדרכה** · מלי "לע"פ" ליך למחני, הח ודלמי נחפרקו בשבת חיכח למימרי למטל מכוין יומח הוי מוכנין לגבי לטלטול **לכי קחמר לי**: "ולע"פ" לח לרכוחת דנחפרקו בשבת קלי לגה לרכוחת דנחפרקו, לו בחול לו בשבת קלי ולה מיבעיח כשהן מחוברין: **נוטלין** · משמע מסלקין לוחן בשבת [*מהיחר] ליר שלהן: **לול של נוטלין ולא מחזירין** · כדמפרש ולחיל מזרקו בגין משום הוח וסילוקו כחירה גמורה היל: **מפי קסבר** · שמחיר סילוקו ולוסר חזרחו: **מי קסבר יש בנין בכלים** · וחזרחו בגין על כרחיך לח יש בגין יש סחירה ולחחי טוטלין: **ושניטלו קחמר** · וה"ק דלח של חיבה ומגדל שניטלו לין מחזירין: **מפי לבכי** · כיון דלח חנח טוטלין לח סייך למיחני לבכי: **לעולם קסבר לין סחירחלין בנין** · הלכך טוטלין ומיהו לין מחזירין מדרבנן: **גזירה שמא יחקע** · בחזקה בסכיין ויחדוה והוה ליה גמר מלחכה וחייב משום מכה בפטיש: **קורנס של אגוזים** · המיוחד לפלישת אגוזים הוה דקחני מחניחין דטוטלין לוחו למלחכחו משום דעיקרו למלחכת היחר: **לבכל של נפחים** · דעיקרו למלחכת ליסור לח: **לנוחך גופו** · שגופו צריך טוך למלחכה לחרת של היחר לין מטלטלין לוחו לחוחה מלחכה וכ"ש חם לין לריך לגופו חלח

(ך) תוס' ד"ה לעולם וכו' ופריך והא ניקולין קחני ולח חני נמי ועוד מלי לאכל:

[מיכוחין נה. ביצה י. יחי כג.]

[תוספחח פ"ע]

[לעיל קו. מנחדלין פר

[ירושלמי ופ"ג מיחת מסיכר וכן ליחח כרח"ש נדה"ש לעולם]

הגהות הב"ח

(א) גמ' מי מייחדי ליה לקטן אלא אמר רבה קורנס של נפחין לפצע בו האגוזין קסבר דבר מהני דליכא לעביד להו להכי: נוטל אדם קורנס לפצוע בו אגוזים וכו'. בא רב יהודה להעמיד משנתנו זו בקורנס המוכן לפצוע אגוזים. ולא כל קורנס מוחר. אלא זה בגבד. אבל קורנס של נפחים. וכדומה להן אפילו לצורך גופו אסור. ואקשי' עלה רבה אלא מעתה סיפא דקתני ואת הדרחת ואת המלגז לתת עליו לקטן. פי' לחת עליו מאכל לקטן **בגן** חבשיל. רחת ומלגז [פי' מכינין בנ"א לחבשיל]

עין משפט נר מצוה

אז א מור שו"ע שם :

א ב מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה כה ופכ"ח הלכה יב סמג לחוין שם עוש"ע או"ח סימן שח סעיף ח :

ב ג מיי' שם הלכה ז עוש"ע שם סעיף ג :

ג ד מיי' שם הלכה ח עוש"ע שם סעיף יח :

[עי' לעיל נה. תוס' ד"ה ולחפילו]

[לעיל נו.]

[לעיל מד.]

ד ה מיי' פכ"ג שם הלכה כה עוש"ע שם סעיף ט :

ה ו מיי' שם הלכה כו סמג שם עוש"ע או"ח סימן שיד סעיף ח :

פירוש מלג [ומשמע שכשניטלו לינח חמלגז]

נושא : בנין וסתירה בכלים

נושא : קורנס לפצע בו אגוזים - א. יין מין קרנף ב. דאגזים ג. נפחים ד. זקנים ה. בשמים

ו כלי שמלאכתו רבינו חננאל

בנברי שאינו מכירו אבל אם מכירו אסור. ת"ש עיר של ישראל ונכרים דרין בו :

הדרן עלך כל כתבי הקודש

פי"ז כל הכלים ניטלין בשבת כו'. בפרש פתי נפרקו בשבת או אפי' בחול. ואוקמה אביי לחא בחני' אע"פ שנתפרקו בחול ניטלין בשבת לפי שאינן דומין לדלתות הכלים לדלתות הבית. כי דלתות הבית קבועין בקרקע ולא הניחו להיסלסל. אבל הכלים הניחו לסלסול הכ"ש לדלתותיהן. ומשום הינ. ומפרקינן* גזירה שמא יתקע. פי' **שמא** יתקע בה מסמר או יחד וכדומה להן: **נוטל** אדם קורנס לפצוע בו אגוזים וכו'. בא רב יהודה להעמיד משנתנו זו בקורנס המוכן לפצוע אגוזים. ולא כל קורנס מוחר. אלא זה בגבד. אבל קורנס של נפחים. וכדומה להן אפילו לצורך גופו אסור. ואקשי' עלה רבה אלא מעתה סיפא דקתני ואת הדרחת ואת המלגז לתת עליו לקטן. פי' לחת עליו מאכל לקטן **בגן** חבשיל. רחת ומלגז [פי' מכינין בנ"א לחבשיל]

*) נלמה דחסר כדנרי רבינו ו"ל דלת של שידה ושל תיבה ושל מגדל טוטלין הכל לא מחזירין

דכר שמלאכתו לאיסור · הא לריך בשבת לגופו(ב) אל מלאכה לאחרת אל תיתר מותר: **מדוכה** · שדוכין בה שוה: **אם יש בה שום** · תנא השוה: **ואם לאו אין מטלטלין** **תוספ** · תנא השוה: **ואם לאו אין מטלטלין** · כגון ליתב עליה ליין דעיקר מלאכתו לאחיקה היינו מלאכת לאיסור משוס עוקו: **תשמישו** תשמיש המיוחד לו: **ושוין** · כ"ש וכ"ש שאלקוח בטוטלין את העלי לקנה עליו: **בשר בי"ט** · **שאסר ביה"ט מפני שמחת יו"ט** · דהאי דקאמרו ב"ה משוס שמחת יו"ט קאמרו אלמא משוס מעלי מלאכתו לאיסור [לקמיסק טרגים וטיסני וקליפת עלים לעבד בהן שרוף] לאוסר: **שכל מודיס** · דבהן לאיסגלו אדר' נחמיה: **בסיבי ויירי ומוזרי** · לבעיון הן וכיון הלוי פירש כלי מוכרן סיבי הן עמודין, ויירי הן קיסי שבאמצע, ומוזרי · טוכר עליון ותחתון, ולשון ערלה לי דזיירתי לשון עוקלים הן כמו מעוקמת זיירת (ע"ז דף ס:): **דקפיד עלייהו** · האומן שלא יטלטלנו ושלא יטעקנו: **מייחד לפס מקום** · מקנה להן בידים: **פני נמי** · פעלי ומדוכה: **קורנס של וכיכ** · לטי"פ דקפיד עליה קלא שלריך שיהא חלק לדדך טסיו לפ"ה היון שמתקן על ידי כלאה שמכה על הסדן לא מקלי ליה וכ"ש של אבר נפסים כדבעי: **בשמים** · לשחוק בו: **קפיד עליה** · שלא יטחת: **פגם** · תלמה שלא בשלה כל לריכה וטומנין בתבן להתבשל ונתבן מוקלה לו: **אם מגולף מקנסף** · סיכול לאוחזה במקום המגולה לפ"י שלטול מן הלד ליכא שחין לריך להביהי התבן שלא מגביה מקום המגולה ותתבן בשמטו וטפל לפוגלא: לטון לטוסס שהטמיטו בתרך ותתגלה רלתה: **מלמעלה למעה שרי** · שם היה העליון שלה למעלה והקלר למטה וכשהוא שולפה תולה מעליו שלה לתחתון שלה ורואה הגעין למעלה מותר דליכא למיגעל לעפר כלל שהרי מתגלה רלתה: **מעמד למעלה למטה** · משזיז עפר לפי שהגומת קלרה מלמעלה ורוחב הגעין מלמטה ותט"ע דטלטול עפר מן הלד הוא שחיטו לוחזו ממקס ביזו: **מדרש** · תור שלה: **עוקלים** · פוייענ"ש: **מפו** · למעלה מי בכל תורת כלי מיבה לו לא: **כלי מעמד** · שמעמד שלו קיים: **ולא אמרו נקובה** · להיות תורת כלי עליה יותר משחין נקובה חלת לטעין טומאה וקס"ד דבטול תור שלה קאמר לטעין טומאה בעל שם כלי מיבה ולטלטול שרי: **בגולמי** · גולמי משחין השומדות ליקב - דנקובה גמרה מלאכתה ושחיבה נקובה חיבה גמרה מלאכתה הלכך לעעין טומאה הוא דלא הוי כלי לבל בטלטול שריא דחזי לקון: **דמיגיב** · ולא נקיב לה: **ומשוי לה מנא** · כמות שהיא ונגמילה קון: **גרוטאות** · שברי מתכות חדס שנרך, לבין גרוטאו, ובבל שם כלי מיבה: **מפורי יונקי** · להחליק סדר חבריו, בשהוא עולד חבריו מתפרקין ונריך לייתבן: **מפיר** · דדמי למחקן:

לפיקטוריזין

שרקוי ליחדה להיות כלי ב): **אסובי** יונקי · ולאו הייט לשפוי יונקי דשרי [בפרק כמה חמה (לעיל דף סו:)] ולקמן בסוף חבית (דף קמז:) דהייט שכורכין אותו בבגדים וקוברים בחגורה רחבה וכן פירש בקונטרס בסוף מפנין נ) כי היכי דלא מתקני דרך נחמן לדרך נחמן לשרי. **הפס לפופי והבפ חסך לחסוי**, והא דתנן בפ' מעלין את הקטן פריך לה הפס להחזיק לפופי ומוקי לה בחומרי שדרה דמיחזי כטוהר; וקשה למייחי לה מתני עושין לפיקטוריזין שהוא תיקוני גברא כדפירש בקונטרס, הוה ליה למתני מסיפא דתנן מעלין את הקטן דהוי יונקי, ודמי טפי שהכל בקטן מעלין מסוכי? ופירש ריטב"א דמתני עושין לפיקטוריזין בן- עד-תין מעלין:

*) צ"ל לקמן קודם ד"ה מדלענין

בסיבי זיירי ומוזרי · פי' בערוך* פי' סיכי הם יחדות המוכנין לנעץ בהן מצי וכיוצא בה תרגום יחדות סיכי זיירי כלי עץ כמו קרסים שכוכנין בהן בגדים לתבן (לקמן דף קמח·) מכבש של בעלי בתים מוזרי כלי עץ שהכובסים

וסכינא דחשכתה · פירש בקונטרס סכין שהקציב מקצין בה בשר וי"מ סכין שמשחזין בה במקפיד שלא יניפנו ויש ליזהר שלא למעלו לפני לעורך נופו שיפנה לחפני ר"ש מותר כדאמרינן בסוף מכילתין (לף קנז:) :

מקצוע של דיבלה · לח חציב חלת כליס דלאו בני קיטול, דהא פסיפסת דסוסות וקעורות ולוחיות היו מטלטלין :

איתיביה לחבי מדוכה · כשלמת לדידי, מוקמינן לעורך מקומו, וה"מ לשעורי כל, כחמיה לדשקי לעיל ולחבי נמי הוה ידע דהא מקני ליה רבה הכי, לעיל חלת פריך לרבה לולי יאמר תיובתי אחר, ורבה לח בעי לשעורי כל, כחמיה לית הלכתא כוותיה, ורבה דמקני ליה כל, כחמיה משום דשמעינן ליה חין מטלטלין לותה, כשום ענין · **הבא** נמי מחמה לעל · והח דלקט"ל לקנ עליו בשר" חע"ג דלעורך גופו ומקומו נמי שרי לשמעינן דחפילו בהא פליגי ב"ש דלח שרו מחמת שמחת יו"ט :

לא סידור קיסי חע"ג דחין שבות(ה) במקדש כמה שבותים ◦משכחן במקדש *שנזרו פעמים לעורך כי הכח בקיסי ומקלות נפי סהיו מחללים לח משכח: **דהרי** היח כל הכליס חע"ג דקודש התרת כלים נעשים לימח לימים: כל הכליס כעין טומח וקעורות : לח

והתירו, וחזרו והתירו" אמר **אביי** **הלכך** דבר שמלאכתו להיתר לעורך גופו **וחזרו והתירו** דבר שמלאכתו להיתר לעורך מקומו **וחזרו והתירו** דבר שמלאכתו **לאיסור** לעורך גופו ולעורך מקומו אין, **בדאמרה** לעל לא ועדיין באדם אחד אין בשני בני אדם לא עד שאמרו כל הכלים ניטלין בשבת אפילו בשני בני אדם *איתיביה אביי **מדקתני** אם יש בה שום ממלטלין אותה ואם לאו אין ממלטלין אותה הכא במאי עסקינן מחמה לצל אתיביה **דושין שאם קצב** עליו בשר שאסור למלטלה הכא במאי מחמה לצל, אמר ר' חנינא *) בימי נחמיה בן חבליה נשנית משנה זו ולבתיב בימים ההמה ראיתי ביהודה דורכים גתות בשבת ומביאים הערימות, אמר ר' אלעזר **קנים** ההתרת כלים נשנו **קנין** דתנן *לא סידור הקנין ולא נטילתן דוחה את השבת **מקלות** דתנן *מקלות דקין חלקין היו שם ומניחו על כתפי ועל כתף חבירו ותולה ומפשיט (*אמר) רבי אלעזר ארבעה עשר שחל להיות בשבת מניח

*) [פי' תוס' כ"ק מ. ד"ה בימי]

ידו

אפיקטויזין בשבת, ורב ששת התם לאו אורחיה הכא אורחיה אמר רב ששת **אמינא לה** דתנן **מחט של יד ליטול בה את הקוץ** ורב נחמן התם **פקיד** הכא לא **פקיד** : **מתני'** קנה של זיתים: אם יש קשר בראשו מקבל טומאה, ואם לאו אין מקבל טומאה *בין כך ובין כך ניטל בשבת: **גמ'** אמאי, פשוטי כלי עץ הוא *ופשוטי כלי עץ אינן מקבלין טומאה מ"ט *דזמיא דשק בעינן: **תנא משמיה דר' נחמיה** **בשעה שמהפך בזיתים הופכו ורואה בו**: **מתני'** *ר' יוסי אומר *כל הכלים ניטלין חוץ מן המסר הגדול ויתד של מחרישה: **גמ'** אמר ר"נ *האי ◦אוכלא דקצרי כיתד של מחרישה דמיא אמר אביי *הרבא דאושפיו וסכינא דאשכבתא, וחצינא דנגרי כיתד של מחרישה דמי ת"ר *בראשונה היו אומרים שלישה כלים ניטלין בשבת: מקצוע של דבילה, וזוהמא ליסטין של קדרה, וסבין קטנה שעל גבי שלחן, דתירו, וחזרו והתירו, וחזרו והתירו, עד שאמרו בל הכלים ניטלין בשבת חוץ מן מסר הגדול ויתד של מחרישה מאי "התירו, וחזרו והתירו, וחזרו והתירו" אמר

דבר שמלאכתו לאיסור לעורך גופו ולעורך מקומו אין, **בדאמרה** לעל לא ועדיין באדם אחד אין בשני בני אדם לא עד שאמרו כל הכלים ניטלין בשבת אפילו בשני בני אדם *איתיביה אביי **מדקתני** אם יש בה שום ממלטלין אותה ואם לאו אין ממלטלין אותה הכא במאי עסקינן מחמה לצל *אתיביה **דושין שאם קצב** עליו בשר שאסור למלטלה הכא במאי מחמה לצל, אמר ר' חנינא *) בימי נחמיה בן חבליה נשנית משנה זו ולבתיב בימים ההמה ראיתי ביהודה דורכים גתות בשבת ומביאים הערימות, אמר ר' אלעזר **קנים** ההתרת כלים נשנו **קנין** דתנן *לא סידור הקנין ולא נטילתן דוחה את השבת **מקלות** דתנן *מקלות דקין חלקין היו שם ומניחו על כתפי ועל כתף חבירו ותולה ומפשיט (*אמר) רבי אלעזר ארבעה עשר שחל להיות בשבת מניח

*) [פי' תוס' כ"ק מ. ד"ה בימי]

ידו

בשעה שמהפך בו זיתים הופכו ורואה בו. בגמ' דבני מערבא נרסי דבי ר' יוחי אמרי קנה שהתקינו להפך בו זיתים כיצד הוא יורע אם היה מלוכלך במשקה דאילנא דקצרי כיתד של מחרישה דמי. אמר רב נחמן האי אוכלא דקצרי כיתד של מחרישה דמי דמקבל טומאה והואיל וכלי קיבול הוא כלי שדומה לדלעת ומנוקב הוא כולו נקבין ובו מולחין פיט הכובסין על הבגדים ומשכחת לה בפ' כל ישראל יש לחת חלה (לעיל דף לב:) בעזרה לפני ר' יוחי אומר אוכלא דקצרי כיתד של מחרישה דמי דמקבל טומאה ומשכחת לה בפ' כל ישראל יש לחת חלה

ידו על כתף חבירו ויד חבירו על כתיפו ותולה ומפשיט גלוסטרא דתנן* וינגר ששיש בראשו גלוסטרא ר' יהושע אומר שומטה מן פתח זה ותולה בחבירו בשבת ר' טרפון אומר הרי הוא ככל הכלים ומיטלטל בחצר מדוכה הא דאמרן, אמר רבה ממאי, דילמא לעולם אימא לך לארבע. התורת כלים נשנו: קנים מטעמא מאי משום איעפושי, בהאי פורתא לא מיעפש מקלות אפשר כר' אלעזר גלוסטרא כדרבי ינאי דאמר רבי ינאי בחצר שאינה מעורבת עסקינן: רבי יהושע סבר תוך הפתח כלפנים דמי וקמטלטל מנא דבתים בחצר וכר' טרפון סבר תוך הפתח כלחוץ דמי ומנא דחצר בחצר קא מטלטל מדוכה ר' נחמיה היא: מתני' כל הכלים ניטלין לצורך ושלא לצורך *ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך: גמ' מאי לצורך ומאי שלא לצורך? אמר *רבא לצורך=דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו, שלא לצורך=דבר שמלאכתו להיתר לצורך מקומו, והדר שמלאכתו לאיסור-לצורך גופו אין לצורך מקומו לא ואתא רבי נחמיה למימר ואפילו דבר שמלאכתו להיתר-לצורך גופו אין, לצורך מקומו לא, אמר ליה רבא לצורך מקומו-שלא לצורך קרית ליה אלא אמר רבא לצורך=דבר שמלאכתו להיתר-בין לצורך גופו בין לצורך מקומו שלא לצורך=ואפי' מחמה לצל, והדר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ולצורך מקומו אין מחמה לצל לא ואתא רבי נחמיה למימר ואפילו דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו אין "מחמה לצל" לא, יתיב רב ספרא ורב אחא בר הונא ורב הונא בר חנינא ויתבי וקאמרי: לרבה אליבא דרבי נחמיה הני קעדות היכי מטלטלינן? אמר להו רב ספרא מידי דהוה אגרף של רעי, אמר ליה אביי לרבה: למר אליבא דרבי נחמיה הני קעדות היכי מטלטלינן להו? אמר ליה: רב ספרא חברין תרנמה מידי דהוה אגרף של רעי אתיביה אביי לרבא מדוכה אם יש בה שום מטלטלין אוהה ואם לאו אין מטלטלין אותה הכא במאי עסקינן "מחמה לצל" אתיביה "ושוין שאם קיצב עליו בשר שאסור למטלטלו הכא נמי מחמה לצל; והא דתנן *אבן סומכין את הקדירה בבקעת וכן בדלת והא בקעת דביום טוב הוא אלמא דבר שמלאכתו להיתר, בין לצורך גופו בין לצורך מקומו אסור? התם (מאי) מעמא: כיון דבשבת דבר שמלאכתו לאיסור הוא, גזירה יו"ט אטו שבת, וכי תימא שבת גופיה תישתרי והא דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ולצורך מקומו שרי, הני מילי היכא דאיכא תורת כלי עליו, היכא דליכא תורת כלי עליו לא, ומי גזרינן* והתנן* משלין פירות דרך ארובה ביום טוב יאבל לא בשבת ומי לא גזרינן והתנן* אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד אמר רב יוסף לא קשיא הא ר' אליעזר הא ר' יהושע *דתניא אותו ואת בנו שנפלו לבור ר' אליעזר אומר מעלה את הראשון על מנת לשוחטו ושוחטו והשני עושה לו פרנסה במקומו בשביל שלא ימות ר' יהושע אומר מעלה את הראשון על מנת לשוחטו ואינו שוחטו ומעלה את השני רצה זה שוחטו רצה זה שוחטו *ממאי דילמא: עד באן לא קאמר ר' אליעזר התם אלא דאפשר לפרנסה אבל היכא דלא אפשר לפרנסה לא, אי נמי עד באן לא קאמר רבי יהושע התם דאפשר בהעדמה אבל היכא דלא אפשר בהעדמה לא, אלא אמר רב פפא לא קשיא הא בית שמאי הא בית הלל דתנן בית שמאי אומרים אין

הא ר"ש · היה דחין בין תני"ע דכפ"ק דמנילה (דף ז:) דייקינן עלה הא לענין מכשירי אוכל נפש יש וזה אין וקאמר מתני' דלא כרבי יהודה ור"ש דכירה ליה כר"י ומדייקת מדרבי יהודה כדאמר בריש תולין (נקמן דף קלו:) היכא למימר דהוות תנא סבר לה כוותיה בחדא דגזרינן י"ט אטו שבת ופליג עליה במכשירין ושוב יש לומר דחין בין דפ"ק דמגילה מיירי במילי דאוריימתא וחין בין דהכא דייט דתנן במסכתין (ביצה ד' לז:) דמיירי במילי דשבות ואיט מענין אחד מזה דהכי פריך עלה בפ' משילין כדפריך הכא במעמא ולא פריך בפ"ק דמגילה והא דפייק התם הא לענין מכשירין זה וזה אין · לא פייק בפרק משילין:

[ני' פרי"ף וכרמ"ם אביי]

נושא: (עד עמ' ב') שלא לצורך כלים- 1- מלאכתן להיתר 2- " לאיסור

מה' רבה ורבא בכלי שמלאכתו לאיסור לצורך מקומו

(א) למקומו

רבינו חננאל

שאסור בשבת מידחין ומשלחן מתוך לחם הפנים. מקלות משורש בשם, פחתים. בומן שחלב י"ד להיות בשבת. אסר ר' אלעזר לפ' שלא מקל ולהניחו על בית יושו ועל כתף חבירו לחלות תפחה בו ולהחשיכו. וכן גלוסטרא. היא משנה בכלים פ' י"א שאסר ר' יהושע לפלטלה בשבת. תוספתא דכלים בתחלת בב"מ קלוסטרא ר' פרנסן משמא וחכמים מתירין. בחדיה אסר שמפה משתח זה ותולה בחבירו בשבת. כשנאמרו דברים לפני ר' יהושע אסר יפה אסר ברורייה. והוא

יח א מיי' פכ"ו מהלכות שבת הלכה ט סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן ש"ג סעיף ג:

יט ב ג מיי' פכ"ג שם הלכה ג סמג שם טוש"ע או"ח סימן שח סעיף ד:

כ ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

כא ה מיי' פ"ב מהלכות יו"ט טוש"ע או"ח סימן תקב סעיף ג:

כב ו מיי' פכ"ה מהל' שבת הלכה ו טוש"ע או"ח סימן שח סעיף ו:

כג ז מיי' פ"ט מהלכות יו"ט הלכה ט טור שו"ע או"ח סימן תקכח סעיף ט:

כד ח טוש"ע או"ח סימן שלח סעיף ז:

כה ם מיי' פ"ח מהלכות יו"ט הלכה ו סמג לאוין עח טוש"ע או"ח סימן תמה סעיף ו:

כלים פי"ח מ"ד (ושם ליתא לפנ' מיהה) גר' ש"ס גרלוסטרא]

[נקמן קמו.]

[נעיל נז. וש"נ]

התוהות הב"ח

(ה) גב' האם היינו שעמא כיון דנתנה: (ו) רש"י ד"ה ומאי מעמא: כיינו שעמא:

[נעיל קכב.]

[שבועות יח.]

ביצה נב:

[נעיל קכב.]

ביצה לב: נז.

ביצה לב: נז. [תוספתא ביצה פ"ג]

[ביצה נז. ע"ש]

גליון השי"ס

גמ' ומי גזרינן והתנן משלין. ע"ל דף כג ע"ב תוספות ד"ה גזרינן:

[נקמן קלו: ביצה כח. נז: מגילה ז: תוספתא דמגילה פ"ב]

דתנן מזין כי כו' ר"ש היא: **נפפצר כפרפס** · דמיקזי כמאן דעביד לעורך יו"ט מכל נכי מזילין לכיכח להעדמה לדמויי להחירא לח: **ומפ'** · **לא קשיא הא** בית שמאי אומרים להחירא לח: **ומפ'** · **כיון מלאכתה לאיסור** היא ביום טוב דכפ"ק דמגילה (דף ז:) דייקינן עלה הא לענין מכשירי אוכל נפש יש וזה אין וקאמר מתני' דלא כרבי יהודה ור"ש דכירה ליה כר"י ומדייקת מדרבי יהודה כדאמר בריש תולין (נקמן דף קלו:) היכא למימר דהוות תנא סבר לה כוותיה בחדא דגזרינן י"ט אטו שבת ופליג עליה במכשירין ושוב יש לומר דחין בין דפ"ק דמגילה מיירי במילי דאוריימתא וחין בין דהכא דייט דתנן במסכתין (ביצה ד' לז:) דמיירי במילי דשבות ואיט מענין אחד מזה דהכי פריך עלה בפ' משילין כדפריך הכא במעמא ולא פריך בפ"ק דמגילה והא דפייק התם הא לענין מכשירין זה וזה אין · לא פייק בפרק משילין:

בנוגע הזה בעירובין בסוגה. מדוכה זו שאסרנו למעלה אלו כולן כלים הן וקודם התרת כלים נשנו שאסר למלטלן בשבת. (• אבל אחר התרת כלים מותרין הן והלק רבא על רבי אלעזר ואמר דלמא אחר התרת כלים נשנו ואסורין הן לעולם. והביאו פשוטים הן: **מתני'** כל הכלים הניטלין לצורך ניטלין לצורך ושלא לצורך כו'. פירש רבא משנה זו לצורך דבר שמלאכתו להיתר בנין קערות וכוסות וכדומה לתן. שמותר לכתחלה למלטלן לאכול ולשתות בהן הלוי מותרין למלטלן בין לצורך גופו לאכול בהן בין לצורך מקומו למותן כדי לישב במקומן. דבר שמלאכתו לאיסור בנין קדרים של נפחים וכדומה לתן לצורך גופו לאכול בהן(מותר) [בנין] למצוע בו אנוניו מותר. אבל לצורך מקומן אסור. והבי נחמיה אמר אפילו דבר שמלאכתו להיתר בנין קערות וכדומה לתן לצורך גופו [לצורך] מקומן. ועל זה הקשה ליה אביי לרבה למר אליבא דר' נחמי' רבי קערות כלומר שאינו מטלטלן אלא לצורך אכילה בהן אחר שיאכל אדם היאך מטלטלן מן השולחן. והשיבו לו כבר נתקשה זה לרב ספרא הברון. ופירק מידי דהוה אגרף של רעי שמותר למלטל לדברי הכל. דתניא בתוספתא גרף של רעי ושל מימי רגלים ניטלין ומטלטלן מן השולחן. והשיבו לו כבר נתקשה זה לרב קרית ליה. אלא אמר לצורך דבר שמלאכתו להיתר בין לצורך גופו בין לצורך מקומו. שלא לצורך אפילו מחמה לצל. דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ולצורך מקומו אין. מחמה לצל לא. ואתא ר' נחמיה למימר דאפילו דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו אין. מחמה לצל לא. מדוכה אביי (לרבה) [לרבא] לדידך דאמרת דבר שמלאכתו לאיסור אפילו לצורך מקומו מטלטל הרי מדוכה שאינה מטלטלת אלא לצורך גופה אם יש בה שום. אבל אין בה שום לצורך מקומה אסור למטלטלו ופירק ליה הכא במאי עסקינן בשצריך למטלטלה להסירה מן התחתה שלא תיבקע ולהניחה בצל. וכן שאר השטרוח כולה משוטחת

*) דנכי רבינו כמות שכתב מן לכם הכנה ומלה דנ"ל מכל נכי מחר התרת כלים וכו'

מתני' כלי עץ שנשבר מטמא משום כלי ואם נתקן טהור משום כלי ואם נתקן בשבת מותר לטלטלו משום כלי: **גמ'** אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת שנשברו מערב שבת דמר סבר מעין מלאכה אחרת אבל נשברו בשבת דברי הכל מורתין הואיל ומוכנין על גבי אביהן מותר מותיב רב זוטרא *מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים דנשברו אימת אילימא דנשברו מערב יום טוב עצים בעלמא נינהו אלא לאו ביום טוב וקתני "מסיקין בכלים ואין מסיקים בשברי כלים" אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת שנשברו בשבת דמר סבר מוכן הוא ומר סבר נולד הוא אבל מערב שבת דברי הכל מותרין הואיל והוכנו למלאכה מבעוד יום תני חדא מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים *ותניא אידך *בשם שמסיקין בכלים כך מסיקין בשברי כלים ותניא אידך אין מסיקין לא בכלים ולא בשברי כלים" הא רבי יהודה הא רבי שמעון הא רבי נחמיה. *אמר רב נחמן "תנני ליה" דאישתיור מבניינא שרי לטלטולינהו דרחו למיזגא עלייהו שרגינהו ואי אקצינהו. אמר רב נחמן אמר שמואל חרס קטנה מותר לטלטל בחצר אבל בכרמלית לא ורב נחמן דידיה אמר אפילו בכרמלית אבל ברה"ר לא ורבא אמר אפילו ברה"ר ואודא רבא לטעמיה דאמר רבא הוה קאזיל בריתקא דמרווא אתוסאי מסאניה טינא, אתא שמעיה שקל חספא וקא מכפר ליה, רמי ביה רבנן קלא, אמר: לא מיסתייא דלא גמירי, מיגמר נגמר מגמרי-אילו בחצר הואי מי לא הוה חזיא לכסויי ביה מנא כבא נמי חזיא "לדידי". אמר רב יהודה אמר שמואל מגופת חבית שנשברה מותר לטלטל בשבת. תניא נמי הכי *מגופה שנשברה היא ושבריה מותר לטלטלה בשבת ולא *יספות ממנה שבר לבסות בה את הכלי ולסמוך בה כרעי המטה ואם זרקה באשפה אסור מתקיף לה רב פפא אלא מעתה זריק ליה ה"נ דאסור? "אלא אמר רב פפא אם

הא רבי נחמיה. דסבירא ליה דאין כלי ניטל אלא לצורך המשכו הרגיל בתוך כדמפרש בפרק במה מדליקין (לעיל דף לו:) והאי נמי אין רגיל בתוך לצרוך תוכו: **ור' אבא** אמר **לעולם** ברה"ר. וכהאי דבעי מקמיה לעיל (נקמן דף קמב:) דרכה לתת ליה מוקלה וכל שכן טולה:

אין מוציאין את הקטן ואת הלולב ואת ספר תורה לרה"ר ובית הלל "מתירין" אימר דשמעת להו לבית שמאי הוצאה, מטלטול מי שמעת להו? (א)מטלטול *גופיה לאו משום הוצאה היא; ואף על גב דאיכא מאן דאמר מטלטול אסור, **רבא** אמר **לעולם** ברה"ר. וכהאי דבעי מקמיה לעיל (נקמן דף קמב:) דרכה לתת ליה מוקלה וכל שכן טולה: **סבר לה להא דאמר רב: מר שלא יגנב זהו טלטול שלא לצורך, ואסור, טעמא שלא יגנב אבל לצורך גופו ולצורך מקומו, מותר, אינו והא רב כהנא איקלע לבי רב ואמר אייתו ליה שותא לכהנא ליתיב עליה**

לאו למימרא דדבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו אין, לצורך מקומו לא? הכי אמר להו: שקולו שותא מקמי כהנא ואי בעית אימא התם מחמה לצל הוה. רב מרי בר רחל הוה ליה ההיא בי סריונתא בשמשא, אתא לקמיה דרבא, אמר ליה מהו לטלטולינהו? אמר ליה שרי, אית לי אתרינא? חזו לאורחין, אית לי נמי לאורחים? אמר ליה גלית אדעתיך *דכרבה סבירא לך *לכולי עלמא שרי לדידך אסיר. אמר רבי אבא אמר רבי חייא בר אשי יאמר רב: מכבדות של מילתא מותר לטלטלן בשבת אבל של תמרה לא, רבי אלעזר אומר אף של תמרה, במאי עסקינן אילימא לצורך גופו ולצורך מקומו - בהא לימא רב של תמרה לא והא רב כרבא סבירא ליה? אלא מחמה לצל אימא ר' אלעזר אף של תמרה לעולם מחמה לצל אימא "וכן אמר רבי אלעזר": **מתני' *כל הכלים הניטלין בשבת ששבריהן ניטלין עמהן ובלבד שיהו עושין מעין מלאכה: שברי עריבה לכסות בהן את פי החבית, שברי זכוכית לכסות בהן את פי הפך רבי יהודה אומר בלבד שיהו עושין מעין מלאכתן שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה ושל זכוכית לצוק לתוכן שמן: **גמ'** אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת שנשברו מערב שבת דמר סבר מעין מלאכתן אין מעין מלאכה אחרת לא ומר סבר אפילו מעין מלאכה אחרת אבל נשברו בשבת דברי הכל מורתין הואיל ומוכנין על גבי אביהן מותיב רב זוטרא *מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים דנשברו אימת אילימא דנשברו מערב יום טוב עצים בעלמא נינהו אלא לאו ביום טוב וקתני "מסיקין בכלים ואין מסיקים בשברי כלים" אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת שנשברו בשבת דמר סבר מוכן הוא ומר סבר נולד הוא אבל מערב שבת דברי הכל מותרין הואיל והוכנו למלאכה מבעוד יום תני חדא מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים *ותניא אידך *בשם שמסיקין בכלים כך מסיקין בשברי כלים ותניא אידך אין מסיקין לא בכלים ולא בשברי כלים" הא רבי יהודה הא רבי שמעון הא רבי נחמיה. *אמר רב נחמן "תנני ליה" דאישתיור מבניינא שרי לטלטולינהו דרחו למיזגא עלייהו שרגינהו ואי אקצינהו. אמר רב נחמן אמר שמואל חרס קטנה מותר לטלטל בחצר אבל בכרמלית לא ורב נחמן דידיה אמר אפילו בכרמלית אבל ברה"ר לא ורבא אמר אפילו ברה"ר ואודא רבא לטעמיה דאמר רבא הוה קאזיל בריתקא דמרווא אתוסאי מסאניה טינא, אתא שמעיה שקל חספא וקא מכפר ליה, רמי ביה רבנן קלא, אמר: לא מיסתייא דלא גמירי, מיגמר נגמר מגמרי-אילו בחצר הואי מי לא הוה חזיא לכסויי ביה מנא כבא נמי חזיא "לדידי". אמר רב יהודה אמר שמואל מגופת חבית שנשברה מותר לטלטל בשבת. תניא נמי הכי *מגופה שנשברה היא ושבריה מותר לטלטלה בשבת ולא *יספות ממנה שבר לבסות בה את הכלי ולסמוך בה כרעי המטה ואם זרקה באשפה אסור מתקיף לה רב פפא אלא מעתה זריק ליה ה"נ דאסור? "אלא אמר רב פפא אם**

רבינו חננאל

היא והלכתא כרבנן וכדמוקים לה רבה. דהכין מוגיא דשמעתא שקולו שיתא מקמי כהנא. פי' שיתא שריתא והיא קורה כדמתרגמינן בצל קורתי. וי"א חבילה. ר"י"א ר"ש ר"ת כדכתיב ויפרשו עליו גוים בשתתם נתפש. ושיתא היא שתחא. פי' מכבדת מטאטא שמכבדין הבית בהן. הנהו בי מדוותא. פי' כפתות והוא כנגן כריס וכפתות: **מתני'** כל הכלים הניטלין בשבת שבריהן ניטלין [עמהן] ובלבד שיהו עושין מעין מלאכה וכו'. ר' יהודה אומר ובלבד שיהו עושין מעין מלאכתן כו'. פי' מקפה. מרק. בא ר' יהודה משמיה דשמואל להעמיד מחלוקת ר' יהודה ור"ק בשנשברו מע"ש. ולא עמד אלא כשנשברו בשבת. דת"ק סבר מוכן הוא. ור' יהודה סבר מעין מלאכה אחרת בגמרא דהכל פשוט. אבל מע"ש דברי הכל מותרין. ואפילו לר' יהודה הואיל והוכנו למלאכה אחרת מבע"י ואינו כנולד בשבת ופי' ר"ל כרבנן. וכלישנא שנשברה בתרא דשמואל בין נשברו בשבת בין נשברו מע"ש. מעין מלאכה סניא. תני חדא מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים. פירוש בקעת עצים שמסיקין בהן כדכתיב ויבקע עצי עולה. ותניא אידך כשם שמסיקין בכלים כך מסיקין בשברי כלים. ותניא אידך אין מסיקין לא בכלים ולא בשברי כלים לא קשיא הא ר' יהודה הא ר"ש הא ר' נחמיה. הא דתני אין מסיקין בשברי כלים ר' יהודה דמתניתין היא דחשיב בשברי כלים בנולד. והא דתני מסיקין בזנ ובזה ר"ש היא דלית ליה מוקצה. ומיפרשא בגמ' דבמה מדליקין. והא דתני אין מסיקין לא בזה ולא בזה ר' נחמיה היא דאמר אין כלי ניטל אלא לצורך חשבישו. ומפורש בסמ"ו ר"ס פרק המביא כדי יין. והא דאמר רב נחמן אמר שמואל לעניין ליובי דאישתיור מבניינא שרגינהו אקצינהו אפילו לר' שמעון דהני בגרוגרות וכצמוקים דמו. דאית ליה מוקצה. וזה שאמר חרס קטנה מותר למלאכה בחצר. הואיל וראוי לכסות בו כלי שבחצר. אבל בכרמלית שאין בו כלי לא ורב נחמן סבר כיון שהמוציא מרשות הרבים לכרמלית או המכנים אינו חייב ויסנין דעייל ליה לחצר וחזי ליה. ורבא סבר אפילו ברה"ר חזי לכפורי ביה מינא ושרי למלטולי בשעשוי. וזה שאמר רב יהודה אמר שמואל מגופת חבית שנשברה מותר למלאכה. פי' מגופת כפוי שמותם פי החבית מלשון [ולא יספות]. פי' לא יתחלך הוא. כדתנן מופת באבטיח. ותניא נמי הכי טולן משומות הן.

רב נסים גאון

הא ר' יהודה והא ר' שמעון והא ר' נחמיה. דברי ר' יהודה ור"ש בפרק במה מדליקין (דף כט) אמר רב יהודה אמר רב מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים דברי ר' יהודה ור' נחמיה ובמס' יו"ם בפרק המביא כדי יין (דף לג) הוכירו עוד זה הדבר הן שנאמרו כן במשנה ר' נחמיה אופר אין ניטלין אלא לצורך וכמו שתירץ רבא ואמר ואתא ר' נחמיה למימר אפילו דבר שמלאכתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו אין אבל מחבה לצל לא ובתוספתא (פ"ו)

מבעוד יום • גלי דעתיה מילתא דלאו מגת הוא: **קרומיות של מחצלת** • קנפרנו"ן מחלת יבמה: **כר המדורי מסכרא לי** • כר המדורי פירש לי שעמו של דבר: **לכסות בה מפרקת** • עומד לכסות בו טוהה ר"י שלא יעלה החבק: **שירי פרזומיות** • טלאים כדאמרי בסוכה (דף יח.) רמת מכילתא בפירושה תורה אור

אם זורקה מבעוד יום לאשפה אסורה אמר רב המדורי אמר שמואל קרומיות של מחצלת מותר לטלטלם בשבת, מ"ט אמר רבא: רב המדורי אסברא לי מחצלת גופא למאי חזיא לכסויי ביה עפרא הבי נמי חזיין לכסויי ביה טינופת. א"ר זירא אמר רב *שירי פרזומית אסור לטלטלן בשבת *אמר אביי במטלניות שאין בהן ג' על ג' דלא חזיין לא לעניים ולא לעשירים: ת"ר *שברי תנור ישן הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר דברי ר"מ ר' יהודה אומר אין ניטלין, העיד ר' יוסי משום ר"א בן יעקב על שברי תנור ישן שניטלין בשבת, ועל *כיסויו שאינו צריך בית יד במאי קמיפלגי אמר אביי *בעושין מעין מלאכת ואין עושין מעין מלאכת קמיפלגי ואוקמא ר' יהודה למעמיה ור"מ לטעמיה מתקיף לה רבא אי הכי אדמיפלגי בשברי תנור ליפלגו בשברי כלים בעלמא? אלא אמר רבא בשברי דהאי תנור קמיפלגי דתנן *נתנו על פי הבור או על פי הדות ונתן שם אבן רבי יהודה אומר אם מסיק מלמטה והוא נסוק מלמעלה טמא *ואם לאו טהור וחכמים אומרים הואיל והוסק מ"מ טמא ובמאי קמיפלגי בהאי קרא *תנור וכירים יותץ טמאים הם וטמאים יהיו לכם רבי יהודה סבר 'מחוסר' נתיצה=טמא, 'שאין מחוסר נתיצה'=טהור ורבנן סברי "טמאים יהיו לכם"-מ"מ, ורבנן נמי הכתיב "יותץ" ההוא לאידך גיסא: דסלקא דעתך אמינא כיון דחבריה בארעא כגופא דארעא דמי קמ"ל ואידך נמי הכתיב "טמאים יהיו לכם"? ההיא כדרב יהודה אמר שמואל דאמר רב יהודה אמר שמואל: מחלוקת בהיסק ראשון אבל בהיסק שני אפילו תלוי בצואר גמל, אמר עולא-והיסק ראשון לרבנן אפילו תלוי בצואר גמל מתקיף לה רב אשי אי הכי אדמיפלגי בשברי תנור ליפלגו בתנור גופה: השתא תנור גופה לרבי יהודה לא הוי מנא, שברין מיבעיא? אלא אמר רב אשי לעולם כדאמרן מעיקרא 'ובעושה מעשה טפלה' ורבי מאיר 'לדבריו דרבי יהודה קאמר: לדידי אפילו בעושין מעין מלאכה אלא לדידך אודי לי מיהא דהאי גוונא מלאכתו הוא' ורבי יהודה לא דמי: התם הסקו מבפנים הבא הסקו מבחוץ, התם מעומד הבא לאו מעומד: העיד ר' יוסי משום רבי אליעזר בן יעקב על שברי תנור ישן שניטלין בשבת ועל כיסויו שאינו צריך בית יד: אמר רבינא כמאן דמטלטלינן האידנא 'כיסוי דתנורי דמתא מחסיא, דאין להם בית אחזיה' כמאן כר"א בן יעקב: **מתני'** 'האבן שבקדירה אם ממלאין בה ואינה נופלת ממלאין בה, ואם לאו אין ממלאין בה.

ורקה מבעוד יום • המתח לה פריך הלח מעמה זרק לגלימא מבעוד יום דכיון דלח היה מוכן מבעו"י ליכא למיגזר לגלימי: **מחצלת** גופה למלי חזיא • לכוותא דמילתא מפרש הכי לקמ"ג דלח בעי מעין מלאכה דלחמר רב נחמן לעיל "מרס קטנה מותר למלטלה בחלב" מפוש דחזיא לכסויי כה מלח: **הרי** הן בכל הכלים הניטלין בחלב. לתו דוקא בחלב דרב נחמן ודרמ' דמלו בכלמלית ודס"ד: **בשעושין** מעין מלאכה ואין עושין מעין מלאכתן. והח דלקט מטר ישן דמכרי מטר מחם אין רחוין לכלום: **בשברי** דהאי מטר קמיפלגי-לפי מיכון זה מימה הח דלקט מטר ישן דמכיסק רחמן פלינו: **כמאן** כר' לליעזר בן יעקב. ס"ה דס"מ למימר כרבי יוסי דמכרי יוסי* לקמן לטלטל כיסוי כלים מחין להם בית מחיזה בכלי דמברינהו בת"כעת חלח מפוש דמלמת ר' לליעזר בן יעקב קב ונקי: ותחזו

אמר רבא • בשברי דהאי תנור קמיפלגי דתנן נתנו על פי הבור או על פי הדות ונתן שם אבן רבי יהודה אומר אם מסיק מלמטה והוא נסוק מלמעלה טמא ואם לאו טהור וחכמים אומרים הואיל והוסק מ"מ טמא ובמאי קמיפלגי בהאי קרא תנור וכירים יותץ טמאים הם וטמאים יהיו לכם רבי יהודה סבר 'מחוסר' נתיצה=טמא, 'שאין מחוסר נתיצה'=טהור ורבנן סברי "טמאים יהיו לכם"-מ"מ, ורבנן נמי הכתיב "יותץ" ההוא לאידך גיסא: דסלקא דעתך אמינא כיון דחבריה בארעא כגופא דארעא דמי קמ"ל ואידך נמי הכתיב "טמאים יהיו לכם"? ההיא כדרב יהודה אמר שמואל דאמר רב יהודה אמר שמואל: מחלוקת בהיסק ראשון אבל בהיסק שני אפילו תלוי בצואר גמל, אמר עולא-והיסק ראשון לרבנן אפילו תלוי בצואר גמל מתקיף לה רב אשי אי הכי אדמיפלגי בשברי תנור ליפלגו בתנור גופה: השתא תנור גופה לרבי יהודה לא הוי מנא, שברין מיבעיא? אלא אמר רב אשי לעולם כדאמרן מעיקרא 'ובעושה מעשה טפלה' ורבי מאיר 'לדבריו דרבי יהודה קאמר: לדידי אפילו בעושין מעין מלאכה אלא לדידך אודי לי מיהא דהאי גוונא מלאכתו הוא' ורבי יהודה לא דמי: התם הסקו מבפנים הבא הסקו מבחוץ, התם מעומד הבא לאו מעומד: העיד ר' יוסי משום רבי אליעזר בן יעקב על שברי תנור ישן שניטלין בשבת ועל כיסויו שאינו צריך בית יד: אמר רבינא כמאן דמטלטלינן האידנא 'כיסוי דתנורי דמתא מחסיא, דאין להם בית אחזיה' כמאן כר"א בן יעקב: **מתני'** 'האבן שבקדירה אם ממלאין בה ואינה נופלת ממלאין בה, ואם לאו אין ממלאין בה.

כב אשי • בשברי תנור ליפלגו בתנור גופה: **השתא תנור גופה** לרבי יהודה לא הוי מנא, שברין מיבעיא: **אלא אמר רב אשי** לעולם כדאמרן מעיקרא 'ובעושה מעשה טפלה' ורבי מאיר 'לדבריו דרבי יהודה קאמר: **לדידי** אפילו בעושין מעין מלאכה אלא לדידך אודי לי מיהא דהאי גוונא מלאכתו הוא' ורבי יהודה לא דמי: **התם** הסקו מבפנים **הבא** הסקו מבחוץ, **התם** מעומד **הבא** לאו מעומד: **העיד ר' יוסי משום רבי אליעזר בן יעקב** על שברי תנור ישן שניטלין בשבת ועל כיסויו שאינו צריך בית יד: **אמר רבינא כמאן דמטלטלינן האידנא 'כיסוי דתנורי דמתא מחסיא, דאין להם בית אחזיה' כמאן כר"א בן יעקב: מתני'** 'האבן שבקדירה אם ממלאין בה ואינה נופלת ממלאין בה, ואם לאו אין ממלאין בה.

ואפילו • גלי דעתיה מילתא דלאו מגת הוא: **קרומיות של מחצלת** • קנפרנו"ן מחלת יבמה: **כר המדורי מסכרא לי** • כר המדורי פירש לי שעמו של דבר: **לכסות בה מפרקת** • עומד לכסות בו טוהה ר"י שלא יעלה החבק: **שירי פרזומיות** • טלאים כדאמרי בסוכה (דף יח.) רמת מכילתא בפירושה תורה אור

מתני' • כגון שנתנו על פי הבור ונתן שם אבן: **האבן שבקדירה** • בטלטול דידה מיירי: **ואם לאו** • כגון שנתנו על פי הבור ולא נתן שם אבן: **אין ממלאין בה** • בטלטול דידה מיירי: **גמ'** • מנלן: **ממלאין בה ומעמיסין יכין לכם** • לכפל ביה קרא דכויה הוא שלטו בגוו ומחובר וממילא הוא נחוץ לליהוי טהול, דהדר חנח ביה בחיט וכקרקע דמי הואיל וחבכן ולא לקבל טומחה קמ"ל ואפילו דלחב"ג דכייכה ביה לשון נחיצה כלומר דמחובר הוא טמא וכ"ש ב) דמחוסר נחיצה: **כיסוי לפתן** • שלא הוסק מעולם והיסק לשון שנחלקו בו הההוא מעוי ליה כלי כדחמן במס' כלים (פ"ה) חיזהו גמר מלחכתו מניסיקו לחפות בו סופגין, בהחיל פליג ר' יהוחה ואמר דחיינו לחור ליעשות כלי: **אבל כיסוי שני** • שמחמלה נעשה כשאר מטורים מחובר לחרק חו לחתן עב והוסק שם ונעשה כלי שוף כעלו משם ונחנו על פי הכור וכלו נעשה מודה ר' יהודה דליחרכיבי "מוכחים יהיו לכם": **ואפילו** • שלא כנומר גמל • חלא"כ חלקו 'כדין מהרש מטור' שנריך לשבור לח חת חרכו וחינו נעשה כבנינלחו שלם ממקומו: **אמר עולא כיסוי לפתן לרבנן** • דלמרי מריבוי דקרא ולח"ג דחין הכל שלו מתקיים יפה מקבל טומחה, לח חיימ נחנו ע"פ הבור דוקא חלח חפילו חלוי בלוחר גמל והוסק שם היסק לחשון טומח: **מתקיף לה רב אשי** • חלרבה דלוקי פלוגחה דטלטול שברי תנור ישן דלעולל בשבריס דכי הלי חטר ג) דהוה נופיף לך יהודה לתן מנח הוח: **כדאמרן מעיקרא** • בטושין מעין מלאכה ולח מעין מלאכתן ושברי תנור מעניה קחמר, ודקשיח לך לחמחי נקט לה מטר ליפלוג בשברי כלי, בהחי לישנא ליה ובטושין קחת מעין מלאכה לפייה כגון מעשה טפקה דעפים שקורין טובל"ם שמסיקין חותם וחופין בהן כך שבריס חלו רחבים ומיהו חין להן תוך להסיקם מבפנים חלח מבחוץ כדעפים ולחו מסוס דבעי רבי מחיר מעין מלאכתן חלח מסוס דרבי יהודה נקט לה: **ור"מ לדבריו דר' יסודס** • נקט מטר וקחמר לדידי לפילו טושין מעין מלאכה כדחמר במחניחין: **מעומד** • כחטר לופין מעומד שהפה דבוקה בדופני המטר ועומדת ואינה מוטלת בבניה ע"ג שוליו כדעפים שהן סוכבות על רחבן: **כיסוי דתנורי דמתא מחסיא** • כיסוי מטר שלו לוחו מקום לח היה להן בית מחזיה • מטר מפני שפיו למעלה יש לו לכסוי שלח יפלו לחבר שהבדיק בו הפה מבפנים: **במרתי'** האבן שבקדירה-שקטורה יפה לפי הקיבוליה שויא כלי: **ואפילו** • הרי היא כשאר מבנים ואין מטלטלין חת הקיבוליה דשויא בסיס לחבן שנותנתה: **כב ואינה נופלת**-שקטורה יפה לפי הקיבוליה שויא כלי: **ואפילו** • הרי היא כשאר מבנים ואין מטלטלין חת הקיבוליה דשויא בסיס לחבן שנותנתה:

ב) נמוס' יו"ט פכ"ה דכלים משנה ו סטמיק לשון רש"י וכ"ש שלינו מחוסר נחיצה וכ"ל זמורה

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה ר' יסודס וכו' ומטור ניסוק נחנו מלמעלה נאור: (ג) ר"ה מתקיף וכו' הלי מטר כפ"ד ותמ"ל מ"ם נחנו נופיף:

הדות . סבר ר' יהודה אם מסיק מלמטה בבור או בדות וניסק מלמעלה התנור הרי הוא כבנוי בקרקע ונעשה כלי לאשות בו ומקבל טומאה ואם לאו לא נעשה מלאכתו ותשבר הוא כקדירה שלא נעשית לאשות בו ולא מת לא לתת לתוכה תבשיל. שאין דרך התנור לאפות בו והוא תלוי . ורמ"א כיון שנותן בפי הבור אבן ויכול להסיקו על האבן הרי הוא יכול לאפות בו . והיא כלי לקבל טומאה . ולהלקתן בזה הפסוק תנור וכירים יותץ. ר' יהודה סבר מראסר קרא יותץ מכלל שצריך להיות בנוי ואם [לאו] אינו כלי. ורבנן סברי סמאים הם ס"מ ואפילו אינו בנוי : תוספתא ושוחרא ר' יהודה בתנור שנתנו ע"פ הבור או ע"פ הדות ונתן שם אבן ושירש בפים מן הצדדים שהוא טמא . ורמ"א בין כך ובין כך טמא . ועל זה הדרך מוציא דהא שביעתא . ואתקיף לה רב אשי לרבא על זה שאסר ולא מצא פירוש רב אשי דהיכי דבריו ולא בעמעו . אלא הענין הלוקחים בשברי תנור שאינן עליהם מעשה מפקא . ופירושו שנותנין זה השבר ע"ג אבנים וסוכין אש מלמטה ומרתיחין אותן השברין ומדבקין הפת מלמעלה וקיי"ל כר' אליעזר ור"ס דהא דבינא פירש דמכלפלינן כיסוי דתנורי כר' אליעזר : **מתני'** האבן שבקדירה כדאמרי מתניתין בתוכה אבן מהודקת שלא תהיה מתנדנדת ומכלאין בה מים מן הבורות . וזה פי' האבן שבקדירה :

*) ל"ל שלא נגמרה מלחיה לגמוי

רב נסים גאון

דתנן נתנו על פי הבור או על פי הדות וכו'. וז דמשנה בפס' כלים בפרק ה' (משנה 1) תנור שנתן בו עפר עד חציו מעפר ולמעלה ממנו מעפר ולמעלה ממנו באויר נתנו על פי הבור או על פי הדות וכו' ועיקר זה הוא מה שנאמר בתורת כהנים (פ' שמיני פ"ט)[א] מה כלי חרש בשפוי אף תנור כשפוי [תנור] שפוי ת"ל אך מאיסתי מקבל טומאה משיסיקנו כדי לאשות בו טופגנין יותץ טמאים הם את

רבינו חננאל

אתוספאי מפאני פינא . נפנמי סנעלין בפים . פי' קרזומיות . שירי מחצלאות שבלו . חח שאסר ר' זירא אמר רב שירי פרזומיות אסור לפלפלן בשבת . פרזומיות . פירושו סלינות . כראסרינן התם . רב יהודה רמי תכלתא בפריזמא דאינשי ביתיה . פי' תלא ציצית בפלית של אשתו . ופשוטה היא : תיר שברי תנור ישן . פ"א שירי תנור ישן הרי הן ככל הכלים וניטלין בחצר דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר אין ניטלין . העיד ר' יוסי וכו' . ואמרינן במאי קא מיפלגי בעושין מלאכה ואין עושין מעין מלאכתן . ור"מ למעמיה דתניא ר"ש למעמיה משנה ר"מ דשרי . אע"פ שאין עושין מעין מלאכתן . ור' יהודה למעמיה דאסר אלא קא שרי אלא בעושין מעין מלאכתן . ואתקף עלה רבא ולא מצא פירוש . ואוקים רבא בפלוגתיהן בשברין דהאי תנור . דכיון דתנינן בפ' המביא כדי יין ת"ר תנור וכירים חדשים הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר . אבל אין מכין אותן שמן וכו' הוצרכו להודיע כי תנור חדש הראוי לאפות בו ניטל בחצר ושבריו כיוצא בו . ומצאנו חלוקה בתנור חדש לענין פומאה והאומר מקבל פומאה מבר הואיל ויתכן לאפות בו כלי נמור הוא . ושבריו כיוצא בו . והואיל וכלים חשובין ניטלין . ופירשו חלוקתן לענין פומאה והיא לפלפול . דתנן נתנו ע"פ הבור או ע"פ הדות ונתן שם אבן . ר' יהודה אומר אם מסיק מלמטה והוא נסוק מלמעלה טמא ואם לאו טהור . ותני"א הואיל והוסק מ"מ טמא . וכך פירשו תנור שנתנו ע"פ הבור או ע"פ הדות ונתן שם אבן בפי הבור או בפי

לב א מיי' פכ"ו מהלי שבת הלכה ח טור ש"ע או"ח סימן שה סעיף יב :

לג ב מיי' שם פוסק"ע שם סעיף יג :

לד ג מיי' שם סלי יד :

לה ד מיי' פכ"ח מהלי שבת הלכה יג טור ש"ע או"ח סימן שה סעיף י :

לו ה מיי' פע"ו מהלכות כלים הלכה ח :

לז ו מיי' פכ"ה מהלכות שבת הלכה יט טוש"ע או"ח סימן שה סעיף כ :

[סוכה פח.]

נושא: שברי תנור ישן

מובנה:

[דף קכו:] ◇ ג דיעות להסבירה מה"ר מ"מ זר"ל

ואזדן לטעמייהו · דאמר היכי הוה רבי לסי לטעמיה לדרבה פליגי דהכא קאמר ר' לסי נעשה כיסוי לחביות בהגהה גרידא בלא שום מעשה וגבי נדבך אמר ר' לסי נלו ופספסו אמר להן להייבו מעשה שהגריכן רבי ועוד קשה גבי נדבך קאמר דסגי בשפשוף ובלקן גבי כיסוי כלים ל"ל לסי ר' יוחנן והא תיש בהם תורת כלי ויש לומר דכיסוי חביות סגי להו בהגהה שדרכו לעשותו כל הלו נלע בעי תיקון ומעשה גמור כאחר כיסוי כלים ונדבך של לבן מטיחה ומרובצת לבנין סגי להו בשפשוף שאין לריך עוד תיקון ומ"מ הוי ר' לסי לטעמיה דכי היכי דמיקל רבי לסי גבי נדבך ס"ל הכא והא דקאמר ר' לסי בפרק כמה טומנין (לעיל דף כ:) תרווים של דקל יבש לפ"ע שלא קשר החם רב לסי גרסינן לי נמי רלווין הם ליכיבה עפי מתכנים:

הבל מודים שאין עושין לחל עלולי כתחלה · פי' בקונ' דלא לסיר לחל לא למעלה בגג לחל בדפנות לא כלמוכח בעובדא דשמואל בכל גגות (לעיל דף כ:) דלילמר חלר כותל שנפל"ה רב לחר לין מעלעלין שלא כד' לחום ושמואל לחר זה מעלעל עד עיקר המחילה וזה מעלעל עד עיקר המחילה והא דרב לחו בפירוש לילמר חלא מכללא דשמואל הוה יליב בהאי חלר לפל גודל דביני ביני לחר להו שמואל שקולו גלימת כגודי ליה לחדריכיה רב לחפיס כו' ושמואל למה ליה למיעבד הכי לילמר זה מעלעל עד עיקר המחילה כו' שמואל לגיטשמא בעלמא הוא לעבד לגמת משמע לחהל דדפנות שרי למיעבד הכי ורב שהיה מקפיד לחו מקום עשיית חהל דשרי כדפריסים שלא הוה קפיד לחלי דהוו מעלעלין גלימת ד' לחות בחלר וקבה דע"כ צייך לסיור חהל לפילו בדפנות כדלילמת בעירובין בפרק מי שהוליחו (דף מד· ושם) גבי עשיית דופן סוכה דפריך הכא וכלמר רבה בר בר חנה לחר לגמ' יוחנן הכל מודים שאין עושין חהל ערלי בתחילה ומבני הא דדופן לבינים שלא והא דדופן רבינים שלא גלילה לי"ת דשפיר צייך בדפנות חהל היכא דמחילה מועלת להיחר ולבני דדופן עבינים להיות מחילה ומבבר ליה לסוכה תביב עשיית חהל בתחלה לבל דופן רבינים לינה שלא תוספת בעלמא הוחל ובבר הסוכה היחה כשרה ועיקר פלוגתן דר"ת ורבנן לינה בחהל בבעשיית דופן דפקק החלון מעמע בחלן שבטחל לחי בגג מייני הוא לי למימר לרובה כמו שבניו מבילין פירות דרך לרובה (ביצה דף לה:) ומיהו בחהל בגג נמי פליגי דלמוכח לקמן בפרק תולין (דף קלב:) דמייתי הך גבי חליים מבמרת שהיו בגג וכן מבמע בפרק בחרא לשירובין (דף קב·) לילמר הגהו ליבני דהוו בי רב הונא ביממא בעו טולא ובלילא בעו טולא לחיבא לחבא לקמיה דרב לילמר ליה בירך בוריא ושייר בה טפח ולסחר פרשיה הלכך במחבבה בגי: **שלין עופין מפני מרלי** · לפרום מחללת על ד' מחיטת לו על ד' קובדסים לחיות לל לחהל מן החמה ודוקא גג לבל מחילה לחו לחהל הוא ומרי לפרסה לעניעות כדלילמרי' בעירובין (ד' נד·) בעובדא דשמואל ופקק החלון דמחני'*) משום דבגין קבוע הוא ומיחזי כמוסיף על הבנין: **לפוסיף** · כגון שהיה מחללת פרוסה עליהן וכרוכה וגבאר בה לויר ולמחר פוסקה דומיה דפקק דמוסיף בעלמא הוא:

ומורס · על גפן: **שפיר קבורס בשפים** · פך שבוחבין בו מן הבור לו מן המעין: **ממלחין בס** · לשויל כלי להך זמורה: **ופלוי** · שלין עגרל בלחין שהמבל שהוח בוחו לו חיבו מגיע לחרן: **אין פוקקין בו** · למיחזי כמוסיף על הבנין: **בין כך ובין כך** · בגמרא מפרש לה: **גבי' חבן בספס** · לקמן בהחי מסבבת: **בפלבן שעל פי בחביות** · והולרך ליטול מן היין שבבוסה: **מעם** · החבים על לבה והיה טפלה: **לא שנו** · למוחר לטלטל החבים והחבן עליה דקחני ולם היתה בין חביות שירלה להבוחה שם שלח תפול החבן על החבים שבבלה מבויה ומטה על לבה והיה טפלה: **בשוכה** · החבן עליה שלח במחבין: **שבל במיני נעשים** · החבים בסיס לחבן שהיה דבר המיסול וחין מטלטל חת החבים: **ורב יוסף מ"ר שפי** · לקולא לחמר ר' יוחנן לח שנו שהולרך להטוח חת החבים ולח ניחן לטלטל החבן להדיח: **שבל בשוכה נעשה** · החבן כיסוי לחבים ומגלה חותה בדרכה: **שמעתין** · על שמוטה שלי שחמרתי בחניח חין החבן נעשה כלי: **ממלחין בס** · לחמת חבן נעשה כלי: **דסדקה** · שקטרה יפה: **ואם לאו חין ממלחין** · ולח חמריכן נעשה כלי בהגחה בעלמת ומקוטת לבינין: **ולח פיס** · קשיח לי שהחם הוחיל ובלח קטירה לח חזית למלוחת שהח נפלה והחי לאו שהדקה בבולי בטלה מחורת כלי חבים דשעה בלח קטיב לית לבל כיסוי שבים הגחה משויח ליה כלי: **ותודו** **שמעמיידו** · ר' חמי ור' לסי: **נדבך של לבנים** · לבנים סדוכות ומוקטות לבנין: **שפי שמר נסו** · מחי מעשה הלריכן לרבי יוחנן: **נסו ולמדוס** · סדרו לותם והבינהם כדי שלח יגלחך ליגע בהם למחר לפי שחין הזמנה במעשה [*כל דהו] מועלת לחבן שעשוה בשבת כלי ור' לסי לטעמיה דלמר לעיל חין חבן נעשים כלי בהגחה: **למדוס** · כדלחמרי' במו"ק (דף יב·) עשה להם למודים לסדר בסרים על פי הבור: **ושפשפוס** · מן הטיט שיהו נחות ליבש ולמחר מלמדום דבמעשה בל דהוי **נעשה כלי**: **סוסר של קורות** · הוה ולח לבנים מסדרין לותן לבנין בדי שלח יתעקמו: **גשוש** · עץ לרוך שמגשגשים בו המים לפני הספינה לידע בטומקו שבוכל ספינה להלך בהן: **קפיד עליס** · שלח יתעקם ומייחל ליה מקום ומקלה ליה בידים ולפי' ר"ש לשון לטלטול דמוקלה מחמת חסרון בים לפי' ר"ת מוזה: **שפיכה קשורה נמ** · ולפי' יש עקמומים בריחה בעין מגג ברלוי לחטוח בה טפיח ולמלוח וחיבד עליה: **שגדרן לנעים** · שחבבן להיסק: **נרין לקשור** · מט"ס · **בעבים** · בגמ': **ושם קם מפעמם בשמובר** · ולפילו קשורה מבעוד יום ליסבר: **לפעמ מג'.** שמוך לקרקע וכגון לשלוב מן המעין שלינו עמוק ומוסר להשמשם בלילן למעה מג' כדלמרי' בפרק בחרא לשירובין (דף נפ:) היו שרשיו **נוירב שמם יקמום** · שמח למחר מהיה לו מרוכה ויקמומה מעוך שהיה רכה ושהה לקמום ומעלת עושה כלי וחייב מקום מכה בפניות לבבל ניבוב לינה למינור הבי בפרק המוצא תפילין (דף נמ) אילן שהוא סיסך על הארץ אם אין נשפו גבוה מן הארץ ג' טפחים לא ישב עליהן ודבר זה אין בו הלוקה אבל חלקו רבא ורב ששת בשרשי אילן הבאים מלמעלה מג' לחוך ג' ובפ' בבל מערבין (עב דף לג) תניא באילן בחוך ג' סיחה למטה: סליק פרק כל הבלים

*) ג' רש"ל הוי למעלה בגג ולא מן סנד לבל הרי"ן מקיים פי' רש"י דהכא

בין

רבינו חננאל

חה שאמר רבי צאו ולמדום עשו להם ליפודים. יש מי שאומר פיירוני בהן. כלומר ליפור בעינן בלא מעשה וי"א ליפורים בגון זה ששנינו במסכת משקין. ר' יהודה אומר עושה לו ליפודים בשביל שלא יתפרץ. והן כיסויי עצים ועליהם פיס (שורצים מ ע ש י ם) [שהצרכין למעשה] וראייתן הא דגרסינן בבבא סופנין תני רבה בר בר חנא קמי דרב חריות של דקל שנורדום לעצים ונפלך עליהם לישיבה צריך לקשר רשב"ג אומר אין צריך לקשר. ואמרינן מאן תנא דפליג עליה דרשב"ג. ר' חנניה בן עקביא היא שהלך למקום א' ומצא חריות של דקל שנורדום לעצים כו': פיסקא זמורה שהיא קשורה בספיח כו'. ומורה היא כגון אסיר והיא זמורת של כרם ארוכה כמו חבל ופפיה הוא כלי ברזל. ואמרה המשנ"א זמורה זו היתה קשורה בזה הכלי מטלאין בה בשבת שעשאה מאתמול בסקום חבל ועשה בה מעשה ואם לאו אסור לחשב עליו בשבת להיותו בחבל. ואמרינן למה לימא מתניתין דלא כרשב"ג. דהא רשב"א בחריות שנורדן לעצים ונפלך עליהן לישיבה אין צריך לקשר. ופירק רב ששת זמורה זו מחוברת באגיה. כלומר מחוברת בקרקע. ואם לא קשרה מאתמול לא בישלה. ו א י נ ה דומה לחריות של דקל שהן נרודין. ואקשינן אי הכי היכי משתמש בסחובר ופרקינן למפה משלשה. כדתנן היו שרשין נבוהין מן הארץ שלשה טפחים לא ישב עליהן. אם נבוהין ג' טפחים הוא דאסירו. הא בפחות מותר לישב עליהן. מיהא שמעינן דפחות מג' במחובר לקרקע כקרקע דמי ומותר להשתמש בו. ויש שאומרים כי הניס הם קרובים בפחות משלש' ולא אתי לסחתך. רב אשי אמר אפילו חימא בחלשה נוירה שמא יקמום: **מחני'** פקק החלון. כגון פקק החלון והשתי החלון בין אם הוא מבנר בין מזולהו בזמן שקשור וחלוי פוקקין בו. ואם לאו אין פוקקין בו.

אסר (רבא) (רבה) בר בר חנה א"ר יוחנן הכל מודין שאין עושין אהל עראי בתחלה ביו"ט. ואין צ"ל בשבת. לא נחלקו אלא לסוסיף. פי' שאם היה בו פקק פוקק בפקצת החלון. ר' אליעזר אוסר למושכן בגגר כל החלון. וחכמים מתירים (זוהר) להוסיף ביוצא בו בסוף המוצא תפילין הגהו דרבי דהוו לרב הונא דביממא בעו טולא ובלילא בעו אוירא. ואמר ליה רב כרוך בוריא עלייהו ושייר בה טפח ולסחר פרשיה

רב נסים גאון

את שיש לו נתיצה ואת שאין לו נתיצה אין לו טומאה: אי הכי קא משחמש במחובר למטה מ': מכלל כי מה שהיה סובר המחובר לקרקע קרוב כהארץ פחות מג' טפחים מוהר להשתמש בו ואין איסור משום שבות [רק] מה שהוא נבוה מן הארץ ג' טפחים ותמצא עיקר זה במשנה בסם' עירובין

בין קשור כו' · כלומר תפיט קשירה לא לריך : **ושם שמתוקן** · מוכן מלחמול לכך : **ג"ל רבי ירמיה** · תמהי פשיט ליה מר לקולא : **ליפא מר** · דלא פליגי רבנן אלא אתניתא בעי קשור ותלוי ותפיט קשור, אם רוצה עבור לאחרן תשיב ליה רבי לעזר כשומטו מן הקרקע ונוטה בו לכתחלה ורבנן אמרי ליה בין תלוי בין עבר פוקקין בו ובלבד שיהא קשור : **דאמר רבה בר בר חנה** · בתלייה הוא דפליגי אלא בקשירה דמדמי לה לפוגמת דעבר הנגרר והסם לדברי הכל קשור : **בין קשור לתלוי** : **נגר** · יתד שמוקפין בחור שבמפתן וטוענין בו את הדלת: **הנגרר.** כדמפרש שקשור בדלת אלא שרואה נגרר לאחרן: **נועלין בו במקדש** · דכיון דקשור בו מיוחד ועומד הוא לכך וכבר נכנה בין זה מבעוד יום ואין בו אלא גזירת שבות מדבריהם ואין שבות במקדש : **וסמונם** · שתיט קשור כלי אלא כשהוא שומטו מן החור מיהו ע"ג קרקע הלכך כשמוקטו בשבת טונה הוא ואיסורא לתוריתא הוא לקי במקדש : **הסונם פוסר במקדש** · דכיון דמתוקן מתחמול להכי לאו טונה הוא : **שקשור ותלוי** · דאמר העלין לבל יראמו התחתון מגיע לאחרן: **מאן תנא נגר הנגרר** · דאמר לבתי פקק התלון תרתי בעין מבלי דר' יהודה כרבנן אלמא כי הפי תנא · דלפי' קשירה לא בעי כרבן שמעון בן גמליאל דאמר מתוקן בהזמנה בעלמא ותע"פ שתיט קשור : **שהסקינו** · שהזמינו : אמר רב יהודה גרסינן ולא גרסינן ואמר שים

דכל גגות (עירובין נד-) דפריך ושמואל אמה ליה למיעבד הכי ומקמר זה מטלטל כו' לאו משום דהי הוה אמר אין מטלטלין בו אלא בד' אמות דאף הוה ניחא ליה אלא לא נמי היה קשה היכי עביד הכי כיון דמחילה מהניא לטלטל בתוך הוה כעשיית אהל ערלי בתחלה ואחר כדפרישית לעיל ומהאי טעמא היה מקפיד רב דס"ל שאין מטלטלין אלא בד' אלא משום דהסם"ם יודע דסבר שמואל דזה מטלטל עד עיקר המחילה ניחא למיפרך למה הולרך לעשות מחילה :

בין קשור בין שתיט קשור והוא שמתוקן · גרסה ר"ת דלאו בתיקון של מעשה אלא במחשבה בעלמא כדמוכח לקמן דאמר כרשב"ג ס"ל דאמר מתוקן אע"פ שתיט קשור להייט במחשבה ומשמע לגמרי ס"ל כוותיה דגבי ר' יוחנן דוקא הוא דאמר בסמוך סבר לה כוותיה במחלוקת ועליג עליה בחלוק ופריך ולימא מר בין תלוי בין שתיט תלוי והוא שקשור כרבי יהודה דבעי קשירה ומעמא משום מלטול ולא משום בגין דחי קשירה מגר שלריך קשירה לפקק והא בפקק לא שייך בגין אלא תוספת אהל ערלי ותוספת להל ערלי כדמוכח בסי שהוליחו (שם מד-) : **והמונח** כגון וכגון לסור · פי' רש"י שכשמוקטו בשבת טונה הוא ואיסורא לתוריתא אלא ואינו משמע שיהא בו איסורא דתוריתא כיון שתיט מבטלו בעלמא ותע"פ שתיט קשור : **שאינו קשור** · אמר רב יוחנן הכי והתנן כל כפויי הבלים שיש

דתוריתא כיון שתיט מבטלו אם אלא נרחה לר"ת דכולה מילתא בגגר הנגרר ליכא איסורא אלא משום טלטול וכי ההיא דקנה שהתקינו בשב"ש להיות פותח ונועל בו דמיירי משום טלטול ואפ"ה בעי ר"ת קשור וחלוי יותר משאר כלי שמשים שרי מידי דהוי לכיסוי קרקעות שהממיכו בהם להגריכם בית לחזיקם אע"ג דהני משום שבות נאסר בטלטולם במקדש בקנים וכמקלות לעניל לאבל בשום בגין ליכא איסורא כלל אפילו מדרבנן וקשה לר"ת מכלן דאפלינן רבי לעיזר ורבנן בתוספת אהל ערלי כיון דאפלינן בטלטול דילמא בחד הוא דאפלינן וחירן ר"ת בספר היאר דל"ל הוה ליה למנקט פוגמיהו במילתא אלא שייכא בית תוספת אהל כי ההיא דגגר הנגרר ומדנקט פוגמיה בפקק החלון דשייך בית תוספת אהל ע"מ דאפלינן בהאי טלטול וליכא למימר דדווקא בהאי פליגי ולא בטלטול דהא בהיות הגגר לא שייך אלא איסור טלטול אפ"ה אפשוט בה ר"ת ורבנן דע"כ אפלינן לן למימר דמ"ק דגגר הייט ר"ת דרבנן שרו אפילו בפקק החלון כ"ש בגגר אלא שייך איסור בהאי טלטול אלא איסור טלטול ולאי בתרתי פליגי דר"ת אסר בפקק החלון ומשום טלטול בשלין תורת כלי גמור עליו ואפי' עליו תורת כלי גמור כגון שים לו בית יד לאסור מ"מ משום תוספת אהל ערלי כיון דבטלי' בפקק ורבנן שרו אפילו בפקק החלון כ"ש בגגר אלא כלי לליית להו לה משום טלטול ולה משום אהל : **רבי** יהודה אומר כו' · וכשירובין מסקינן אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יהודה וקשה לר"י דהא שמואל גופיה אבר לעיל בפרק במה טומנין (דף כ-) גבי תריות של דקל שנדלן לעשים דבמחשבה בעלמא סגי דאיתמר רב (יהודה) אומר קושר ושמואל אמר מושב וקאמר התם דשמואל ס"ל כרשב"ג דאמר תריות של דקל שנדלן לעשים וממלך עליהן ניעיבה ס"ל נקבר ות"ל היכי קאמר הלכה כרבי יהודה דבעי קשירה משום איסור טלטול והא לא שייך בגין בהאי דגגר הנגרר אלא איסור טלטול ומשום איסור טלטול בעי רבי יהודה קשירה כדפירשתי וליכא לפרושי דבגגר הנגרר להכא לאפוקי מאיסור בגין הוא דבעי קשור אבל משום איסור טלטול לא הוה בעי קשור אלא במחשבה בעלמא כרשב"ג ס"ל מתי קא מהדר ליה ר' אבא בר כהנא לר' ירמיה אלא דאמרי כי האי גוונא מאי דלא בעי בגין דקאמר קשה מיירי בבגין דאיתמר עליה בחם ולא בעי קשור והא ר' יוחנן סבר כי הכפים חלוקין על ר' אליעזר סבירא לחו כר' יהודה דאמר בשאינו קשור ולא תלוי ולא בתלוי אבל אם הוא קשור אע"פ שאינו תלוי שרי . וא"ל ר' אבא לר' ירמיה אנא דאמרי והוא שמתוקן אע"פ שאינו לא קשור ולא תלוי כי הא דתניא דתני בקנה שהתקינו בשב"ש להיות פותח ונועל בו . ואמר רשב"ג מתוקן אע"פ שאינו קשור ואמר משמיה דר' יוחנן הלכה כרשב"ג דקאי רשב"ג כחכמים . ואקשינן היכי אמר ר' יוחנן הלכה

שקשור ותלוי ורתמו מגיע לאחרן · פירוש רתמו העלין תלוי ורתמו התחתון מגיע לאחרן כדפירש בקונטרס ונרחה לר"ת דלפילו אבי הרתמים מונחים לאחרן אלא שקשור דבעי במקדש דבעי קשור ולא תלוי אלא כלל דלי אמרת דוקא נקט רתמו מגיע לאחרן אבל אבי הרתמים מונחין באחרן אסור במקדש אע"פ שקשור לא תלוי ושומטו ומניחו בקרן זוית אע"פ שאינו קשור ואסור משמיה דר' יוחנן הלכה כרשב"ג דקאי רשב"ג כחכמים . ואקשינן היכי קאמר המונח במקדש ההוא לפילו במדינה שרי דלא אסר רבי יהודה לפילו במדינה אלא דוקא שתיט קשור כלל :

מיכוין קנ. [ל"ל מותר במקדש] [תוספ' פע"ז]

הגהות הב"ח

(ל) תוס' ד"ה כ' יהודה וכו' פותח ונועל בו מדקתני פותח ונועל בו משמע :

גליון הש"ס

גמ' שנועלין בו במקדש אבל במדינה . עיין פי"ל מ"ד דכלים :

מב א ב מיי' פכ"ב מהלכות שבת הלכה ג ופכ"ו הלכה י סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן ש"ג סעיף ג :

מד ג מיי' פכ"ו שם הלכה י :

נועא

ר' יהר טיאוש

פקק החלון

אי בעין קטר

ותלוי — אי

סד קמיט ראיי

רבינו חננאל

עליהן מוטיף על אהלי עראי הוא ושפיר דמי . והכ"א בין כך ובין כך פוקקין בו . ומיבעיא לן מאי בין כך ובין כך אמר רבה בר כהנא בין קשור בין שאינו קשור אותו פקק פוקקין בו . הוא שמתוקן . כלומר שהתקינו לפקק בו . היכי דמי תיקון זה כדאמרינן בסוף המוצא תפילין : ת"ר מיכי קמצים וחבילי עצים שהתקינן לפי רצה שבחצר, בזמן שקשורין ותלוין נועלין בשבת ואין צ"ל ביו"ם . א"ל ר' ירמיה ולימא מר בין תלוי בין שאינו תלוי והוא שקשור כלומר כבר נעשה בו מעשה לשום כלי . דאמר רבה ב"ב חנה א"ר יוחנן כמחלוקת כאן בפקק התחלון כך חלוקתן בגגר הנגרר . בקשור ותלוי בלבד . אבל לא לענין מקדש ומדינה . ותניא בסוף עילורבין . א"ר יהודה גגר הנגרר שנועלין בו במקדש אבל לא במדינה: שומטו ומניחו בקרן זוית . דייקינן מינה מדקתני ושומטו ומניחו מכלל שאם הוא קשור שאם אינו יכול לשומטו ולהניחו בקרן זוית שפיר דמי . ואמרינן מאן תנא גגר הנגרר צריך להיות קשור ותלוי ר' אליעזר והא ר' יוחנן סבר כי הכפים חלוקין על ר' אליעזר סבירא לחו כר' יהודה דאמר בשאינו קשור ולא תלוי ולא בתלוי אבל אם הוא קשור אע"פ שאינו תלוי שרי . וא"ל ר' אבא לר' ירמיה אנא דאמרי והוא שמתוקן אע"פ שאינו לא קשור ולא תלוי כי הא דתניא דתני בקנה שהתקינו בשב"ש להיות פותח ונועל בו . ואמר רשב"ג מתוקן אע"פ שאינו קשור ואמר משמיה דר' יוחנן הלכה כרשב"ג דקאי רשב"ג כחכמים . ואקשינן היכי אמר ר' יוחנן הלכה

וכי תימא הכא נמי דליכא תורת כלי עליו · פי' בקונטרס שיהא רלוי לעבודת שום תשמיש לחר וחין נרחה לר"ת כי לחה יש לנו להגריך שנדבר לחר יהא רלוי כיון שרלוי לדבר זה חלת נרחה לר"ת דהיינו דליכא תורת כלי עליו שחיקה ועשה ט מעשה והביח לכך ממחר שלכך חיקו והביח לכך יש תורת כלי עליו לחפילו ליט רלוי לדבר לחר כמו חריות של דקל שחין רלוין לשום תשמיש חלח ליביבה לחף על פי קן(ל) יכול להכינם ולמלמלם בשבת וחכינים נמי לחמרינן לעיל גלו שיפשפו ועוד לי תורת כלי עליהם ממש נריכה למימר דכלי ניפול לטרך גופו והח דחמרי' בעירובין (ד' קכ.) גבי הגבלה עשה ט בים יד מהו ח"ל טוכנת קחמרת פירות ובגי גלו משום דחי לח היה כטוכנת ע"י הבים יד היה הוה לחסר דחפילו לח חזי למילחת חחריות היון שחקטרו בידים לכך היה מותר לחפי' בלח בים יד חלח נרחה לר"י דהחיח מייבי בשמיר משום דמיחזי כטוחה לעיל מיני בשמיר בחוך משום דמיחזי כטוחה פי' שטחן הגר בחוך הקנ שבמפחן עד(פ) בחוך החרן כדפירש בקונטרס החם ועלה קחי הח עשה ט בים יד בחופו ענר שנקמו לי נמי שמוחל לעשמיה דסבר דטעמח דרבי יהודה משום בגין לפפל בלח נטילת נגר כחרן וכן נרחה יותר כי נקמו חין פחרוט נטילה בחרן חלח דומה שהוח מטן נשמט רק שפופ נשמט ממש כדמוכח בברייתח שהביח למעלה דקחני ענר חם נשמט טוב לשטר נקמו מותר רבי יהודה חומר נקמו חט"ם שפופ נשמט ולח טלע פירוש נקמו היטב וביטושלמי גרסינן ענר דל' לעיל הוה קטיר בגמי נשמט לשטר נקמו רבי יעקב בר חחח מורה ברחתי לחבטותיו(ו):

ומדבריהן למדו שפוקקין ומודדין · ולח"ע דטפיח לח מבטל ליה כמו פקק כדחמרי' בפרק הישן (סוכה דף כח:) גבי סדין לימיל למימר דמבטל ליה טפי מסדין ולח מלי למימר גמי פקק דמטה שחני כדחמרי' בשילהי מכילתין (ד' קנ:) גבי מדידה דהשתם לח הוי לישטר בל כך חלח משום דהוי כטובדת דחול לחבל פקק למשום טופפת לחל דדמי לבנין ליכח למישרי משום מלוה:

הדרן עלך כל הכלים

מפנין מרבע ומשם קופות · בירושלמי מפרש כמה שיעור קופות ככהוח דחניון* שלשה קופות של שלשה סחין:

רבינו חננאל

הודה היא דאית ליה מוקצה ושמואל אמר "ארבע וחמש כדאמרי

שיש להם בית אחזיזה ניטלין בשבת ואמר רב יהודה בר שילא אמר רב אסי אמר רבי יונתן והוא שיש תורת כלי עליהן, וכי תימא הכא נמי דאיכא תורת כלי עליו ומי בעי רשב"ג תורת כלי עליו והתניא *חריות של דקל שגדרן לשם עצים ונמלך עליהן לישיבה צריך לקשר רשב"ג אומר אין צריך לקשר רבי יונתן סבירא ליה כוותיה "בחדא, ופליג עליה בחדא. דדרש רבי יצחק נפחא אפתחא דריש גלותא הלכה כרבי אליעזר, מתיב רב עמרם *ומדבריהם למדנו שפוקקין ומודדין וקושרין בשבת א"ל [אביי] מאי דעתיך משום דקתני סתמא, נגר הנגרר נמי סתמא היא? ואפי' הכי *מעשה רב: **מתני'** (*כל) כיסוי הכלים שיש להם בית אחזיזה ניטלין בשבת א"ר יוסי בר"א "בכיסוי קרקעות אבל בכיסוי הכלים בין כך ובין כך ניטלין בשבת:

גמ' אמר רב יהודה בר שילא א"ר אסי א"ר יונתן יהוא שיש תורת כלי עליהן רבי"ע: למאי קרקעות אם יש להן בית אחזיזה אין אי לא לא, כסוי הכלים אע"ג דאין להם בית אחזיזה פליגי בכלים דחכמינהו בארעא מ"ם גזרינן יו"ם לא גזרינן, לישנא אחרינא כי פליגי בכיסוי תנור מר מדמי ליה לכיסוי קרקע ומר מדמי ליה לכיסוי כלים:

הדרן עלך כל הכלים

מפנין *אפילו ארבע וחמש קופות של תבן ושל תבואה מפני האורחים ומפני בטול בהמ"ד *אבל לא את האוצר. מפנין תרומה טהורה ודמאי ומעשר ראשון שניטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו והתורמוס היבש מפני שהוא מאכל *לעזים *אבל לא את הטבל ולא את מעשר [ראשון] שלא נטלה תרומתו ולא את מעשר שני והקדש שלא נפדו ולא *את הלוף ולא את הדרדל ר' שמעון בן גמליאל *מתיר בלוף מפני שהוא מאכל עורבין. חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים אם התקינן למאכל בהמה מטלטלין אותן ואם לאו אין מטלטלין אותן: **גמ'** השתא חמש, מפנין ארבע מבעיא? *אמר רב חסדא ארבע "מחמש (*איכא דאמרי "ארבע מאוצר מקן) "וחמש מאוצר נגדול, ומאי "אבל לא את האוצר שלא יתחיל באוצר תחלה ומאי רבי

כדתמרי

מפנין. אם צריך למקומן להוסיף אם לתרומים להסב בטבול:

לו תלמידים לדרשה ולא תיסורין למרחץ דשבת: **מכל מה שפוצר** · מפרש בגמרא: **מפנין תרומה עשורה** · לומר ומהו מפנין דבר הרלוי כגון חלו תרומה טהורה לחזי להסתם כהן לחכל תרומה טמחה לח לחפילו להסתם כהן לח חזיא בשבת לחכול חזיא כדחמרינן בכל שעה בפסחים (דף לב·) שחם רלה כהן מריילה לפני הכלב בשבת וביום טוב לח חזיא דהו ליה ביעורה מן השוק לח להיסק לו להסתם וחין מבטרין תרומה טמחה וקדשים טמחין ביום טוב כדחמרן (ביצה דף כב:) וחין מדליקין בשמן מריפה ביום טוב. ולוקימנא *טעמח משום דחין טורפין קדשים ביום טוב: **לוף** · מין קטניות שחיט רלוי לי לחפילו להסתם: **לטורפין** · כגון עסיריס שמגדלין טורפין לבהמה: **זרדים** · מין קנים הם שמזרדים כשהן רכים ולוכלים לוחם: **גמ'** מרבע מפסק · לח לח היה הם לחלח כיסוי ה' קופות לח יפנה חלח ד' משם שחסור לגמור חת החוצר דילמח חזי גומות בקרקעיתו ומשוי להו: **מאוצר גדול** · ולח יש הרבה חין מפנין חלח חמש חמש דחיישינן לטירחת: **כגון שפוצר מפסק** · חלח ינמור חת החוצר לח מלינ לח מלינ לחמרה להכי מריטח שממיין מרבע וחמש: **מחלש** · לח לח החחיל ט להסחפק ממנו כשר למחכלו לו למחכל בהמתו דלחם כן הוה ליה מוקלה ומחניחין רבי יהודה היח:

כדחמרי

*) פ"ה ג"י ומ"כ שלפני רש"י היה הגירסה בגמרא דחמרינן חלמח לח נעי רשב"ג חורת כלי עליו ומניין ר"ש כוה

עליה בחדא: **דרש ר'** יצחק נפחא חפתחא דבי ריש גלותא הלכתא כר' חלעזר שאין מוקקין (עליו) [בו] חם [לא שהוא] קשור ותלוי · וחרחבה ר' (עולא) [רב עמרם] מוחא דחנן בפרק שבת סדבריהן למדנו שמוקקין ומודדין וקושרין בשבת . א"ל חביי לרב (עורא) [עמרם] למה חחיבתיה מהא מפני שהוא סתם . וקיי"ל הלכה כסתם משנה . נגר הנגרר נמי סתמא היא . והיא שנויה סתם חליבא דר' חלעזר . ושני ליה חע"פ דהא סתמא והא סתמא . הא סתמא דמוקקין ומודדין וקושרין בשבת עבדי בה עובדא ומעשה רב וזו הלכה למעשה והלכתא כחכמים ונרחה דרישא דר' יצחק נפחא . ואמרינן בחלמיד א"י . א"ר יוחנן חתיא הדבא סתמא דחנן . ויקיימא דחכמ דהדבא . פי' יחידאה דהכא דהוא ר' חלעזר דפקק החלון בסתמא בנגר נגרך [ויחידאי דנגר הנגרר] (דהוא ר') יהודה כסתמא) [דפקק החלון דהכ"א] בין כך ובין כך מוקקין בו: **כל** כסויי הכלים שיש להן בית אחזיה ניטלין בשבת . א"ר יוסי בר"א בכסויי קרקעות וכו' . א"ר יוחנן והוא שיש תורת כלי עליהן . ואמרינן נולי שלמא בכסויי קרקעות אם יש להן בית אחזיה שרי ואי לא אסור לשפשפן . כגון כסויי הבאורות וכסויי חרות וכיוצא בהן . כסויי כלים כגון כדות ופיסכס וכיוצא בהן אע"פ שאין להן בית אחזיה טוחר לשפשפן לגלותם ולכסותם . כי פליגי בכסויי כלים וחיבורי בקרקע . ר' יוסי לא נזר ה"ק סבר נזרינן והלכתא כוותיה : **הדרן עלך פרק כל הכלים**

פי"ח מפנין אפילו ד' וה' קיפות של תבן. פי' מפנין מעתיקין התבואה ממקום למקום מלשלוחזה הכהן ושבו את הבית. אקשינן על משנתנו. והשתא ה' מפנין ד' מיבעיא ופריק רב חסדא ארבע מחמש וה' מאוצר גדול. ומאי אבל לא את האוצר שלא יתחיל באוצר תחלה ומני ר"י היא דאית ליה מוקצה ובא שמואל ופריק פירוק אחר ודברים פשוטין הן . אבל סניא דשמעתא כרב חסדא דמתניתא מתמה תנן בוחתיה . שוין פתחלין

רב נסים גאון פי"ן ר' יהודה היא דאמר מוקצה ור' שמעון ליח ליה מוקצה אצל כל מחמה (פי' מיקר מדגיים) בפרק במה מדליקין וכבר פירשנו זה בפרק יציאות השבת :

מה א ב ג מיי' פכ"ח מהלכות שבת ה"ל טוש"ע או"ח סימן שח סעיף י :

א ד ה מיי' פכ"ח מהל' שבת הלכה ב ופכ"ל הלכה טו סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שג סעיף ו :

(ל) רש"י ד"ה ס"ג וכו' (למעמים (עמוד סוף : (ל) ד"ה וכ"ת הכא נמי וכו' תגוויים ספ"ד ואחר כן מ"ש אין צריך לקשר אלמח לחיכח תורת כלי עליו: (ג) רש"י ד"ה לוף חזיים. וכ"ב פ"ל תוספות: (ד) תוס' ד"ה וכי תימח וכו' לגלח ליתיבם אמעיבי. כ"כ ה"ר : (ה) בא"ר מד לעון כחרן : (ו) בא"ר מוסיף כלחמי תלמוד ירושלמי פרק V :

כיסוי לט:

[שם ט.]

פ"ת לעניים

[כ"ת קיג:]

[פי' תוס' לקמן קכח. ד"ה הכ"ג]

[פי' תוס' לעיל פו ד"ה המח פ"ת דהשתח אמר רב חסדא ד'מאוצר קטן' מאוצר גדול]

[שם כג:]

תגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה ס"ג וכו' (למעמים (עמוד סוף : (ל) ד"ה וכ"ת הכא נמי וכו' תגוויים ספ"ד ואחר כן מ"ש אין צריך לקשר אלמח לחיכח תורת כלי עליו: (ג) רש"י ד"ה לוף חזיים. וכ"ב פ"ל תוספות: (ד) תוס' ד"ה וכי תימח וכו' לגלח ליתיבם אמעיבי. כ"כ ה"ר : (ה) בא"ר מד לעון כחרן : (ו) בא"ר מוסיף כלחמי תלמוד ירושלמי פרק V :

(ל) [ועיין ב. [ודף קכה:]

נוסחא

כ"ל כלים

כ"ל קרקעות

נוסחא

ג' נוי חריות

(1) [מקלים פ"ג מ"ב]

(2) נוסחא ישנה גרועה

(3) נוסחא ג'רחא

רבינו חננאל

כרשב"ג ורשב"ג שרי אע"פ דליכא תורת כלי עליו . ור' יוחנן שמעי' ליה דבעי תורת כלי . ואוקימנא בקנה שהחקינו לחיות טעל ושתחבו בדאיכא תורת כלי עליו ובהא א"ר יוחנן הלכתא כרשב"ג . אבל בוריות של דקל שגדרן לעצים דשרי רשב"ג בלא קישור לא סבר ליה ר' יוחנן כוותיה . ועליהן [אפר ר'] יוחנן סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא: **דרש ר'** יצחק נפחא אפתחא דבי ריש גלותא הלכתא כר' אלעזר שאין מוקקין (עליו) [בו] אם [לא שהוא] קשור ותלוי . ואחבה ר' (עולא) [רב עמרם] מוחא דחנן בפרק שבת סדבריהן למדנו שמוקקין ומודדין וקושרין בשבת . א"ל חביי לרב (עורא) [עמרם] למה חחיבתיה מהא מפני שהוא סתם . וקיי"ל הלכה כסתם משנה . נגר הנגרר נמי סתמא היא . והיא שנויה סתם אליבא דר' אלעזר . ושני ליה אע"פ דהא סתמא והא סתמא . הא סתמא דמוקקין ומודדין וקושרין בשבת עבדי בה עובדא ומעשה רב וזו הלכה למעשה והלכתא כחכמים ונרחה דרישא דר' יצחק נפחא . ואמרינן בחלמיד א"י . א"ר יוחנן חתיא הדבא סתמא דחנן . ויקיימא דחכמ דהדבא . פי' יחידאה דחנן בסתמא בנגר נגרך [ויחידאי דנגר הנגרר] (דהוא ר') יהודה כסתמא) [דפקק החלון דהכ"א] בין כך ובין כך מוקקין בו: **כל** כסויי הכלים שיש להן בית אחזיה ניטלין בשבת . א"ר יוסי בר"א בכסויי קרקעות וכו' . א"ר יוחנן והוא שיש תורת כלי עליהן . ואמרינן נולי שלמא בכסויי קרקעות אם יש להן בית אחזיה שרי ואי לא אסור לשפשפן . כגון כסויי הבאורות וכסויי חרות וכיוצא בהן . כסויי כלים כגון כדות ופיסכס וכיוצא בהן אע"פ שאין להן בית אחזיה טוחר לשפשפן לגלותם ולכסותם . כי פליגי בכסויי כלים וחיבורי בקרקע . ר' יוסי לא נזר ה"ק סבר נזרינן והלכתא כוותיה : **הדרן עלך פרק כל הכלים**

פי"ח מפנין אפילו ד' וה' קיפות של תבן. פי' מפנין מעתיקין התבואה ממקום למקום מלשלוחזה הכהן ושבו את הבית. אקשינן על משנתנו. והשתא ה' מפנין ד' מיבעיא ופריק רב חסדא ארבע מחמש וה' מאוצר גדול. ומאי אבל לא את האוצר שלא יתחיל באוצר תחלה ומני ר"י היא דאית ליה מוקצה ובא שמואל ופריק פירוק אחר ודברים פשוטין הן . אבל סניא דשמעתא כרב חסדא דמתניתא מתמה תנן בוחתיה . שוין פתחלין

רב נסים גאון פי"ן ר' יהודה היא דאמר מוקצה ור' שמעון ליח ליה מוקצה אצל כל מחמה (פי' מיקר מדגיים) בפרק במה מדליקין וכבר פירשנו זה בפרק יציאות השבת :

כדאמרי' גיטין · מקטן קטן תחילה ואח"כ יצתרך ליוצר יפנה יוצר מקום הכי נקט ד' כריסתא והדר ממסה וה"ה לפיט מוכה : **שנא יגמור** · מקום לסווי גומות : **כרגלו** · מפנה כרגלו לכתן ולכתן לדך הליכתו דלא הוי מלטול : **מכופף לכורס** · מוכתח מילתא דהוקלה לאוקר : **להפסיק** · להלכיל לכתחלה : **תורה אור**

חסור דכרי ר"ש וכי אחת כי :

כלפי לייא · כעגד היכן פונה הדבר הזה כחמור להיפך ר"ש ממיר מוקלה בכל מקום וכאן הוא מתמיר : **לייא** · היכן כגון תכי להכרת כגני לייא דכרכות (דף נח.) : **נתך** · תבל בציר מהכי לאו אוקר הוא : **נתך** · תני טר הוא ט"ו אחין : **כד' וס' קופות אין עפי נא** · בקופות עגמן הוא יפנה וימלאם אם ילאה לו אך בכאתו שיעור קופה בפעם אחת תבל תפי להלך יותר מה' פעמים כגון לפעמ כלים קטנים וירבה בהילוך **לא** : **למעוטי בהילוכא עדיף** · ואע"ג לתפוסי משוי הוא : **או דילמא מעוטי משוי עדיף** · ואם נח לפעמ כלים קטנים כשיעור ה' קופות ולרב חסדא קבעי לה לאמר ה' זוקא : **כי'** וכע"ו · קס"ד לקופות קלי לומר שמפנה בקופות קטנות וירבה בהילוך : **מכדין** · קלי · ולא פליגי וכאי קאמר כי' כע"ו יפנה בתוכן ה' קופות : **אם דמשתקלי מדמ** (ל) גמ' **מדא כקופי** · כך למיש"ל ה' וה' ולא נתת למניינא דכדין לחייבי כבדין גדולים דמשתקלי מדא בקופה וכך למיש"ל כי' וט"ו לחייבי בבדים ביעוים וכבדין קטנים עבר דמשתקלי תרי מרי בקופה ט"ו כדמשתקלי תלתא תלתא בקופה דקטנים : **כי דקורי דסרפנית** · *בכדין של קרפיף : **מיבעיא ליה** · תלינא דלא מסדא : **דפוק לתלמידים** · שתן מקום לתלמידים להוסיף : **ופימר** · פנה תם העומרים וכרמלים הוא ובפתום פתום מד' לתוכו : **ס"ם ופימר רבי** · לתלמ תד גבלת פניכה : **רבי נתנאל פימר** · בתמיה וכי תוכיח דבבית בבבי : **כשמכמם כימס"ד** · מלשון להו כמתני' כי הדדי : **משמכמם כים סמדרש** · תמיה דיהן לקדמה בריחת : **אל נא פעמון** · והגיהו והלך לקבל התורים: **ופין סמלא** · לכון בתפלתו הכי

נגמרא גדולה תורה יותר מכהונה ומלכות שניתנו לשלשתן בשלשה קנינים ומפני שהיא קודמת לשתיהן שנאמר (משלי ג) יקרה היא מפנינים וכל חפציך לא ישוו בה ואומר (שם ח) לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה ואומר (קהלת ז) החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים שהיו בעיר ואומר (שם ט) טובה חכמה מכלי קרב ואומר (משלי כד) כי בתחבולות תעשה לך מלחמה ואומר (שם כא) עיר גבורים עלה חכם ויעז עוז מבטחה ואומר (שם כד) חכם בעצות תעשה לך מלחמה ואומר (שם כ) חכמה תחיה בעליה ואומר (קהלת ט) ואני אמרתי טובה חכמה מגבורה ואומר (שם) ויקר מעט מסכלות כבוד לחכמה ולנשיא כבוד לנשיא ואומר (שם) חכמת עניו תשא ראשו ואומר (שם) חכמה לעני לא תנוח ואומר (שם) דברי חכמים בנחת נשמעים מזעקת מושל בכסילים ואומר (שם) טוב חכמה מכלי קרב ואומר (שם) ואני אמרתי טובה חכמה מגבורה ואומר (שם) חכמה תחיה בעליה ואומר (שם) חכמה תחיה את בעליה ואומר (שם) חכמה תחיה את בעליה ואומר (שם) חכמה תחיה את

ה"נ סני נמי כסני סייבי * הכנסת תורמים וביקור חולים הייט גמילות חסדים ופיון מפלה הייט בכלל גמילות חסדים דכתיב (משלי יח) גומל נפשו חסד אחד *דכלמא בית המדרש וגילול בניס לתלמוד תורה הייט תלמוד תורה דן את תבירו לכף זכות בכלל הכתוב צדק תמיד ואפשר דמי מכריעו לזכות ואמר "לא תחנה לו כזוחא, לטוס היה לו לעוזבה נכסיון" ים צדק ביניהן ורבי יוחנן לפרש לך לחת דבכלל ג' דמתניתין ליתנהו להך ו' ואיכא נמי לכבוד אב ואם ורבי יוחנן לא פליג עליה: כאחי נפש · בדלמנן נפש: מוחזקים · שמעתא לחכרו בכך וכך טרין לשמה: *כל היכא דתמרינן* מעשה בחסיד אחד שלקח חמור מן רבי יהודה בן בבא או רבי יהודה ברבי תלעאי: ריבה · נשרה: שמיט בדוק נרבי · שמיט מיבר במדוקיו לסמוך עליו ולהניחה תלנו: מפרוצים · נכרים: דבר מלבוש · ונרך להעלימו: גיונות · רוק וגזזו על הנכרים שיהיו כזבים לכל דבריהם: מאילין לעניים דמאי · לא תמרוהו עליהם מפני שנריכים לחזר על פתח פ"פ ומאכו על כרחו של מלך ישראל: אפפניא · חיל של מלך ישראל ומטיטו על כני העיר לפרנסן*: שיעלם פרוסמו · קס"ד תרומת מעשר שהלוי טהן לכהן ול"פ תרומה גדולה היא על ישראל להפרישן והפרישו קודם שנתן המעשר לוי: שסקדימו בשבועין · לתרומה גדולה מחילה דכתיב (במות כה) מלתחך ומשך לא תאחר" מלתחך לוי מכוחים לכבודים טוקה "ומשך" זו תרומה שהקדים מעשר לתרומה טוקה שהקדים מעשר לתרומה, לכל שהקדים למעשר קודם לתרומה*כשבועים היו טוקה: ופרסופס ממנו · כלויס כתיב גבי תרומת מעשר: מכל מעשיהם וגו' · גמי כלויס כתיב גבי תרומת מעשר וקאמר "את כל" תרומה ד' כל משמע כל לד תרומה שבו: פאי · דשמרת: לידנן · ומלה עליו תוכח תרומה דכתיב (דברים יח) "ולתת דנך" שלך כי שלה כפי מהלוקי לכהן תרי ממאה שבו בריאה והדר לחד מעשרה: דמריב · שהוא מר: שלח

כיון דתניא לכהן שפיר דמי · תע"ג דלמר בשלמי כיבה (לעיל דף מז·) דבגדי עניים לעשירים לא הכא ל"ש חזיא לאיסורא הוא דלריבא עליה לבע"ב לא חזו ממש בריאותא ומהאי טעמא נמי לא לתמרינן הכא טעמא דכתיב דלי בני מפקר לנכסיה והא דלמר בפרק כל הכלים (לעיל ד' קכה·) שיבי פרוזמיות שלין בהן משום ב"ח ג' עב"ג לין ממלמלין לוחן ממש הא יש בהן שלש על שלש ממלמלים הייט לעניים ת"ש לחיטו לעשירים בניס עניים: דאי בני מפקר לנכסיה · הוה מלי למימר דלעניל כיון דחזי לגלח כיון דמסתא טעמא לחיטי לדייטי מלי סזי למר ובפרק כל שעה (פסחים דף לה:) ובפרק שלשה שחלכו (ערכות ל' מז·) לימלריך להאי טעמא*: דאי לידנן · מדקתא לידנן ממש לחיי, לא רמה פני הבית מימה לחכמי לחיטו הקדימו בכרי נמי לא לחייב לגלח כלידנן ורמה פני הבית וי"ל דלי לא כתב והרמוסס ס"ל דכולם חייבין לחיטו לא · לידנן שמעתא דכאן, קרא מוקמי ליה כשמעבר להייט לא לידנן שחיטו לחיי מפני שנריכים לחזר על פתח פ"פ ומטו על כרחו של מלך ישראל: אפפניא · חיל של מלך ישראל ומטיטו על כני העיר לפרנסן: שיעלם פרוסמו · קס"ד תרומת מעשר שהלוי טהן לכהן ול"פ תרומה גדולה היא על ישראל להפרישן והפרישו קודם שנתן המעשר לוי: שסקדימו בשבועין · לתרומה גדולה מחילה דכתיב (במות כה) מלתחך ומשך לא תאחר" מלתחך לוי מכוחים לכבודים טוקה "ומשך" זו תרומה שהקדים מעשר לתרומה טוקה שהקדים מעשר לתרומה, לכל שהקדים למעשר קודם לתרומה*כשבועים היו טוקה: ופרסופס ממנו · כלויס כתיב גבי תרומת מעשר: מכל מעשיהם וגו' · גמי כלויס כתיב גבי תרומת מעשר וקאמר "את כל" תרומה ד' כל משמע כל לד תרומה שבו: פאי · דשמרת: לידנן · ומלה עליו תוכח תרומה דכתיב (דברים יח) "ולתת דנך" שלך כי שלה כפי מהלוקי לכהן מרי ממאה שבו בריאה והדר לחד מעשרה: דמריב · שהוא מר: שלח

(ע"ש תוספות פיבוטין לג: ד"ה דמלי ותוס' סוכה נה: ד"ה דלי כמי)

רבינו חננאל

ומפני בימול בהא"ר שתן מצות כרוב יהודה אמר שמואל האמר גדול הכנסת אורחין · וכרי' יוחנן דאמר אחד משמה דברים שאדם אוכל פפיריתיהן בעוה"ז והקרן קיימת לו לעולם הבא: מפנין תרומה מעזרה אע"פ שהיא בביהמ של ישראל הואיל ורואיה לכהן היום מפלשלין אותה ושפיר דמי וכן דמאי והרמאי כיון דאילו הפקיר כל נכסיו ויהיה עני מותר לאוכלו אע"פ שעכשיו לא הפקיר נכסיו מותר לפלפלו · והוא הלוקח בתוראה מעם הארץ שאינו יודע אם הניאו מעשר ממנה אם לאו כי התורמה לא נחשרו עמי הארץ עליה (דאי) היו מפרישין אותה מפלשלים והוא בביטנית ונתנו לכהן אבל המעשר היו מפרישין אותו ונותנין ללוי · והייבו חכמים הקנוה מעם הארץ שאינו יודע אם הניאו מעשר ממנה אם לאו להפריש ס זו התבואה חלק אחד מאחד שהיא תרומת מעשר שהוא א' וכל תרומת כאוכל תרומה והוא עין פיתה · וזה פירושו ישראל שיש לו מאה מאין תבואה חייב לתת לכהן ב' מאין מהן והיא נקראת תרומה גדולה וחייב לתת עשרה מהן מרות מעם הארץ נקרא מעשר ראשון וחייב הלוי לתת מן העשרה מאין שנתן לו ישראל מאה אחת לכהן והוא שאמר הכתוב תרומותם ממנו תרומה ח' מעשר מן המעשר · נמצא המאה שנתר כהן שהיא תרומת. מעשר שנתן לו הלוי אחד מאחד מן התבואה שביד ישראל וכיון שראוי שע"ה לא היו מפרישין מעשר לכהן שהייבו בו טיהה [לכן חייבהו להפריש] אבל המעשר שהוא בלאו לא חייבוהו מפני · וזה מפורש בגמרא יומא *)

ס"ק דיהודן העביר הדדיית המעשר בסף מס' סיטה ורמאי זה כיון שהוא מפק מעשר מפק אינו מעשר והיהודה מפני דיי נפש לאכסניא ולעניים (בפירושי). וזה שאמר ר"ל מעשר ראשון שהקדימו בשבלין פפור מתרומת גדולה פי' חייבה התורה להפריש תרומה ומעשר מן התבן שבבר נעשה גורן כדרכיב ראשית דגנך תירושך ויצהרך כי' ואינו נקרא דגן אלא אחרי דישתו בגורן והעמדתו כרי והתורה אמרה להפריש מן התבן ראשון תרומה גדולה ואחריו מעשר ראשון . ואחריו שנה ראשונה ושניה מעשר שני . ושנה שלישית אינו מפריש מעשר [שני] אלא מעשר עני . ואינו חייב להפריש כל אלו אלא אחרי שיקצור ויגרוד ויזרה ויעמיד כרי בגורן למיקר ואמר ר"ל אם בא ישראל מי שהיו לו עשרה עומרין שבלין וקדים שיכניסן לגורן קודם שיכנים אחד מעשר ללוי אינו חייב לתת ממנו אלא תרומת מעשר לכהן שהרי נתחייבו אלא בתרומה ולא במעשר והביא ממם לדבריו מן המקרא חזה והקשה עליו רב פפא למה והרי כתיב בשבלין אפילו הכי חייב לתת מעשר לוי אלא תרומת מעשר · ופירק לי כיון שהעמידו כרי אירבן וקרינא ביה מכל מתנותיכם תריטו שכולל הכל · ומעשר שני והקדש שנפדו ונרצך להזהירו והנא להזהירו שאם לא נתן התומש מעכב

*) נכנסו שם מירוזין לג: סמפיס לס: ניפס יב:

נוסחא: גירוי כרכי (ראשונה) למה קתני ליתני אשמעינן דיתר אשמעינן מעשר לכהן שהייבו בו טיהה [לכן חייבהו להפריש] אבל המעשר שהוא בלאו לא חייבוהו מפני · וזה מפורש בגמרא יומא *)

מהגה: טיהא מאורי טיהא ראשון

(ע"ש תוספות פיבוטין לג: ד"ה דמלי ותוס' סוכה נה: ד"ה דלי כמי)

רב נסים גאון

שבראה לא נזרו בה רבנן ובית הלל אבל אלם מפא ושם בסמכת שקלים (פ"ח פ"ל) שניהו כל התיקון הנמצאים בירושלים מתורין הון משל העולין ונרסי בתלמוד בני מערבא ר' אבון בשם ר' יהושע קצרין של נוים היה שם ובשעה מהרות בפרק ח' (משנה ח) שניהו שהשה אחר בעיר או נכרית או כותית כל הרוקין שבעיר מפאין רוקרת לכן בפרק ד' אמרו על ו' פעיקות שורפין את התרומה אחר מהן פפק רוקין כבר נתבאר לך עכשיו ונתקיים בכל מה שהקדמנו כי רוק הכרים מפא וכי נזירה דרבנן היא ובפ' יציאות השבת (דף טו) אמרו פציקות באושא נזור עליהן ר' שיכין הצדוק ר' יהושע בן חנניא פבילה ותפצא בפפ' יומא בפרק הוציאו לו את הכף (דף מז) אמרו עליו על רבי ישמעאל בן קימחית שיצא ודבר עם ערבי אחד בשוק וניהוח צינורא פפיו על בגדו ונכנס ישבאב אחיהו ושימש תחניו ובחומר בקודש (תניגא דף כג) תמצא גזירת צינורא דעם הארץ וזה בענין הקודש: מפנין תרומה מעזרה ורמאי · כבר פירשנו דמאי בפ'

שמא צינורא ניחוח מפיה על רבי · פי' צינורא שיעתו מפי האדם כשהוא מדבר למטרונית והיא נכריה ונגע בו מרוקה הצדוק למבול כי רוקן. של נכרים נזרו עליו חכמים מוקאה ועיקר זה הוא מה שאמר הקב"ה בענין חוב (ויקרא כו) וכי יהוה חוב בשהר יכול אפילו רקק ולא נגע יהא פסא ת"ל בשהר בשהרתה זכין בפרק חמישי אמרו ויהיו ומימי הגף שלו דרי הן כרוקן דמעת עינו ודם מנפתו וחלב ושאשה מפפאין מוקאה משקה וזבו ורוקו ומימי רגליו מפפאים מוקאה ואת התורה מיהודית בישראל בלבד אבל לא בנכרים ותתכפים הם שנזרו עליהם שיהו כוזבין לכל דבריהם ומפצא כיוצא בזה בפפ' נזרה בפרק בנות כותים (דף לד) כשאמר בית שמי הם חכרית מוהר ותקשה להם מו הצבייתא ולא הלקו בית שמי אלא בדמה בלבד אבל רוקה אין מי שהלק בו כי הוא מפא ושורפין עליו את התרומה וכבר פירשו מעפם של בית שמי שפיהיו דמה (ופיהיו) [ומאן] רוקה ומימי רגליה דשכיהי נזרו בהו רבנן דמה דלא

(ע"ש תוספות פיבוטין לג: ד"ה דמלי ותוס' סוכה נה: ד"ה דלי כמי)

*אבל לא את הטבל וכו׳. והא דתניא(ו) רבה בפרק כירה (לעיל דף מג:) טבל מוכן הוא לגל אבל אסור עבר ותיקנו מתוקן ס״מ למעין ביטול כלי מהיכנו אבל אסור להחזירו כמו למעין בטלטול בידים: הא דקתני לקמן חגב מפיפין · הא דקתני לפיפין להכי כרכי דוסמי שפראו דתניא דפרק הזהב (ב״מ דף מז:) והוה מלי למימר מעות הניתנות לפיפין לבית המרחץ לד״ה אבל אסור מפיפין לבית המרחץ קמ״ל דכרכי דוסמי ונתן קמ״ל לכל הפחות כסף ומקח ממש: ונתן הכסף וקם לו. תימה הכסף וקם לו · תיפוק ליה דכסף מעות הוא ואין מטלטלין אותו אלא לצורך גופו או לצורך מקומו (ביצה דף כח.) כדאמר ליה רב פפא לאביי קמ״ל כרשני ליה אביי: ולא את מעשר שני וכו׳: לא צריכא דנפדו ולא נפדו כהלכתן: מעשר שפראו על גבי אסימון דרחמנא אמר ונתת הכסף בידך״ *דבר שיש בו צורה הקבוע שחילולו על גבי קרקע דרחמנא אמר ונתן הכסף וקם לו״: ולא את הלוף: ת״ר *ממטלטלין את החצב מפני שהוא מאבד לצבים ואת התרדל מפני שהוא מאבד ליונים רשב״ג אומר אף ממטלטלין שברי זכוכית מפני שהוא מאבד לנעמיות אמר ליה רבי נתן אלא מעתה חבילי זמורות ימטלטלו מפני שהוא מאבד לפילין ורשב״ג נעמיות שבירי פילין לא שבירי אמר אמימר זהוא דאית ליה נעמיות אמר רב אשי לאמימר אלא דקאמר ליה ר׳ נתן לרשב״ג חבילי זמורות ימטלטל מפני שהוא מאבד לפילין אי איתי פילין אמאי לא אלא ראוי ה״נ ראוי *אמר אביי: רשב״ג ורבי שמעון ורבי ישמעאל ורבי עקיבא כולהו סבירא להו *כל ישראל בני מלכים הם רשב״ג הא דאמרי׳ *דתנן בני מלכים סבין על גבי מבותיהן שמן וורד שבן דרכן של בני מלכים לסוך *בתוך *רישן אומר כל ישראל בני מלכים הם ר׳ ישמעאל ור׳ עקיבא דתניא *הרי שהיו נושין בו אלף מנה ולבוש *איצטלא בת ק׳ מנה מפשיטין אותו ומלבישין אותו איצטלא הראויה לו תנא משום רבי ישמעאל ותנא משום רבי עקיבא כל ישראל ראוין לאותה איצטלא:

חבילי קש וחבילי כו׳: תנו רבנן *חבילי קש וחבילי עצים(ז) וחבילי זרדים אם התקין למאכל בהמה מטלטלין אותן, ואם לאו אין ממטלטלין אותן, רשב״ג אומר חבילין הניטלין ביד אחד מותר לטלטלן, בשתי ידים אסור לטלטלן *חבילי *סיאה אזוב וקורנית הכנסין: לעצים אין מסתפק מהן בשבת, למאכל בהמה מסתפק מהן בשבת, וקושם ביר ואוכל ובלבד שלא יקשום בכלי ומולל ואוכל ובלבד שלא ימלול בכלי תרבה דברי רבי יהודה, וחכמים אומרים *מולל בראשי אצבעותיו ואוכל ובלבד שלא ימלול בידו תרבה כדרך שהוא עושה בחול, וכן באמיתא וכן בפיגם וכן בשאר מיני חבלין *כמאי אמיתא? ניניא, סיאה (סיאה) צתרי, אזוב = אברתא, קורנים = קורניתא שמה, והא דאמר להו *מאן בעי קורניתא ואישתבח חשי? אלא סיאה - צתרי, אזוב - אברתא, קורניתא - חשי: איתמר בשר מליח מותר לטלטלו בשבת, בשר [ג] תפל: רב הונא אמר מותר לטלטלו רב חסדא אמר אסור לטלטלו, רב הונא אמר מותר לטלטלו *והא *רב הונא תלמיד דרב הוה ורב כר׳ יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקצה? במוקצה לאכילה סבר לה כרבי יהודה, במוקצה לטלטל סבר לה כרבי שמעון. רב חסדא אמר אסור לטלטלו״ והא רב יצחק בר אמי איקלע לבי רב חסדא והוא הוה אווזא דהוו קא ממלטלו ליה משמשא לקולא ואמר רב חסדא חסרון כיס קא חזינן הכא? שאני בר אווזא דרחזי לאוכמא. ת״ר *דג מליח מותר לטלטלו *דג תפל אסור לטלטלו בשר בין תפל ובין מליח מותר לטלטלו (*וסחמא כרבי שמעון) תנו רבנן *ממטלטלין את העיצמות מפני שהוא מאבד לכלבים בשר

*מטלטלין את החצב מפני שהוא מאבד לצבים ואת התרדל מפני שהוא מאבד ליונים רשב״ג אומר אף ממטלטלין שברי זכוכית מפני שהוא מאבד לנעמיות אמר ליה רבי נתן אלא מעתה חבילי זמורות ימטלטלו מפני שהוא מאבד לפילין ורשב״ג נעמיות שבירי פילין לא שבירי אמר אמימר זהוא דאית ליה נעמיות אמר רב אשי לאמימר אלא דקאמר ליה ר׳ נתן לרשב״ג חבילי זמורות ימטלטל מפני שהוא מאבד לפילין אי איתי פילין אמאי לא אלא ראוי ה״נ ראוי *אמר אביי: רשב״ג ורבי שמעון ורבי ישמעאל ורבי עקיבא כולהו סבירא להו *כל ישראל בני מלכים הם רשב״ג הא דאמרי׳ *דתנן בני מלכים סבין על גבי מבותיהן שמן וורד שבן דרכן של בני מלכים לסוך *בתוך *רישן אומר כל ישראל בני מלכים הם ר׳ ישמעאל ור׳ עקיבא דתניא *הרי שהיו נושין בו אלף מנה ולבוש *איצטלא בת ק׳ מנה מפשיטין אותו ומלבישין אותו איצטלא הראויה לו תנא משום רבי ישמעאל ותנא משום רבי עקיבא כל ישראל ראוין לאותה איצטלא:

חבילי קש וחבילי כו׳: תנו רבנן *חבילי קש וחבילי עצים(ז) וחבילי זרדים אם התקין למאכל בהמה מטלטלין אותן, ואם לאו אין ממטלטלין אותן, רשב״ג אומר חבילין הניטלין ביד אחד מותר לטלטלן, בשתי ידים אסור לטלטלן *חבילי *סיאה אזוב וקורנית הכנסין: לעצים אין מסתפק מהן בשבת, למאכל בהמה מסתפק מהן בשבת, וקושם ביר ואוכל ובלבד שלא יקשום בכלי ומולל ואוכל ובלבד שלא ימלול בכלי תרבה דברי רבי יהודה, וחכמים אומרים *מולל בראשי אצבעותיו ואוכל ובלבד שלא ימלול בידו תרבה כדרך שהוא עושה בחול, וכן באמיתא וכן בפיגם וכן בשאר מיני חבלין *כמאי אמיתא? ניניא, סיאה = צתרי, אזוב = אברתא, קורנים = קורניתא שמה, והא דאמר להו *מאן בעי קורניתא ואישתבח חשי? אלא סיאה - צתרי, אזוב - אברתא, קורניתא - חשי: איתמר בשר מליח מותר לטלטלו בשבת, בשר [ג] תפל: רב הונא אמר מותר לטלטלו רב חסדא אמר אסור לטלטלו, רב הונא אמר מותר לטלטלו *והא *רב הונא תלמיד דרב הוה ורב כר׳ יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקצה? במוקצה לאכילה סבר לה כרבי יהודה, במוקצה לטלטל סבר לה כרבי שמעון. רב חסדא אמר אסור לטלטלו״ והא רב יצחק בר אמי איקלע לבי רב חסדא והוא הוה אווזא דהוו קא ממלטלו ליה משמשא לקולא ואמר רב חסדא חסרון כיס קא חזינן הכא? שאני בר אווזא דרחזי לאוכמא. ת״ר *דג מליח מותר לטלטלו *דג תפל אסור לטלטלו בשר בין תפל ובין מליח מותר לטלטלו (*וסחמא כרבי שמעון) תנו רבנן *ממטלטלין את העיצמות מפני שהוא מאבד לכלבים בשר

*ממטלטלין את החצב מפני שהוא מאבד לצבים ואת התרדל מפני שהוא מאבד ליונים רשב״ג אומר אף ממטלטלין שברי זכוכית מפני שהוא מאבד לנעמיות אמר ליה רבי נתן אלא מעתה חבילי זמורות ימטלטלו מפני שהוא מאבד לפילין ורשב״ג נעמיות שבירי פילין לא שבירי אמר אמימר זהוא דאית ליה נעמיות אמר רב אשי לאמימר אלא דקאמר ליה ר׳ נתן לרשב״ג חבילי זמורות ימטלטל מפני שהוא מאבד לפילין אי איתי פילין אמאי לא אלא ראוי ה״נ ראוי *אמר אביי: רשב״ג ורבי שמעון ורבי ישמעאל ורבי עקיבא כולהו סבירא להו *כל ישראל בני מלכים הם רשב״ג הא דאמרי׳ *דתנן בני מלכים סבין על גבי מבותיהן שמן וורד שבן דרכן של בני מלכים לסוך *בתוך *רישן אומר כל ישראל בני מלכים הם ר׳ ישמעאל ור׳ עקיבא דתניא *הרי שהיו נושין בו אלף מנה ולבוש *איצטלא בת ק׳ מנה מפשיטין אותו ומלבישין אותו איצטלא הראויה לו תנא משום רבי ישמעאל ותנא משום רבי עקיבא כל ישראל ראוין לאותה איצטלא:

חבילי קש וחבילי כו׳: תנו רבנן *חבילי קש וחבילי עצים(ז) וחבילי זרדים אם התקין למאכל בהמה מטלטלין אותן, ואם לאו אין ממטלטלין אותן, רשב״ג אומר חבילין הניטלין ביד אחד מותר לטלטלן, בשתי ידים אסור לטלטלן *חבילי *סיאה אזוב וקורנית הכנסין: לעצים אין מסתפק מהן בשבת, למאכל בהמה מסתפק מהן בשבת, וקושם ביר ואוכל ובלבד שלא יקשום בכלי ומולל ואוכל ובלבד שלא ימלול בכלי תרבה דברי רבי יהודה, וחכמים אומרים *מולל בראשי אצבעותיו ואוכל ובלבד שלא ימלול בידו תרבה כדרך שהוא עושה בחול, וכן באמיתא וכן בפיגם וכן בשאר מיני חבלין *כמאי אמיתא? ניניא, סיאה = צתרי, אזוב = אברתא, קורנים = קורניתא שמה, והא דאמר להו *מאן בעי קורניתא ואישתבח חשי? אלא סיאה - צתרי, אזוב - אברתא, קורניתא - חשי: איתמר בשר מליח מותר לטלטלו בשבת, בשר [ג] תפל: רב הונא אמר מותר לטלטלו רב חסדא אמר אסור לטלטלו, רב הונא אמר מותר לטלטלו *והא *רב הונא תלמיד דרב הוה ורב כר׳ יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקצה? במוקצה לאכילה סבר לה כרבי יהודה, במוקצה לטלטל סבר לה כרבי שמעון. רב חסדא אמר אסור לטלטלו״ והא רב יצחק בר אמי איקלע לבי רב חסדא והוא הוה אווזא דהוו קא ממלטלו ליה משמשא לקולא ואמר רב חסדא חסרון כיס קא חזינן הכא? שאני בר אווזא דרחזי לאוכמא. ת״ר *דג מליח מותר לטלטלו *דג תפל אסור לטלטלו בשר בין תפל ובין מליח מותר לטלטלו (*וסחמא כרבי שמעון) תנו רבנן *ממטלטלין את העיצמות מפני שהוא מאבד לכלבים בשר

ממטלטלין

יהודה דתניא ר׳ עליה׳ בשר מתמנה: מיירי כגון שלא ה׳ עליה׳ מוקצה כשר

[כ״ב ע.] ואין קורקין מפסקסין וכו׳ *פיסם יהושע את הקרקע: כיצד היכנס: *שנלמדו · רלוי הוא להיות ט פילין והלחיין: על מכופיפין · כשכח ולא נזר משום תורה אור שתיקת סממנין: שכן דרכן לפוך · כלא מכה הלכך לאו מוכחת מילתא דלרפואה: כשקיבל · הזמין: שמור לשלמן · ולחיטי הזמיכם למלכל בהמה דמירתא היא: פיפם מווב וקורנים · לקמיה מפרש לה: שכניפין לפניכם · לייבבן: שלא יקעוס בכלי · כדרך תול כדלמרן (לעיל דף מה:) פפי אמן דפריס פילקא דמי לטומטן · במילתיה דרבי יהודה גרסינן מולל ולוכל ובלבד שלא ימלול בכלי הכשה וחכמי׳ לומרים מולל בראשי אצבעותיו ובלבד שלא ימלול בידו כדרך שהוא עושה בחול כך מלאתי בכוספתא *לרבינו מתניי דבטולי ידיה לחטור שלא כדרכה בראשי אצבעותיו ומה מולל בכלי מלכלכת בה לאכול הזרע מולל בראשי אצבעותיו שהוא מלכלך בהם: ניניא · נזר״ת · פיגם · דוד״ת: נמרי · מרריח״ם ליי״ם ל״ת פוליאול: מכרפא · לימני״ת: תמי · מרריח״ם ולגלגן הלחיון לא פוש: בשר מפל · שלוט מלח ומלן דגים קפוח היה היה: מופר לפלמול · דלים ליה מוקלה בשלמול: במוקלה לאכילה מבר לה כרי יהודה: כלומר בלאכילה יהודה דאסר לאוכלו(ג) [בלאכילה] מוקלה] לפלמול מבר לה כרבי שמעון: כר לוותא · שמוע: משמש לפולא · שלא יכרים: ומפר לפו רב אפדא מפרין כים מוגיא מכא · שלחם מניחים לוחה בשמש ומתחמם ומלקוטו על פיו מחמה לגל: בפולמא · כשהוא מי לוכלין לוחו בלא מלח: דג מפל מפור לפלמלו · לליו לאו לכלוס ולכלבים לאו דמיקיים למיפדייה לבל מלים לאכל מי שלי ידי מלמו: בשר

[תוספ׳ פיניו] חבילי קש וחבילי כו׳: *חבילי קש וחבילי עצים(ז) וחבילי זרדים אם התקין למאכל בהמה מטלטלין אותן, ואם לאו אין ממטלטלין אותן, רשב״ג אומר חבילין הניטלין ביד אחד מותר לטלטלן, בשתי ידים אסור לטלטלן *חבילי *סיאה אזוב וקורנית הכנסין: לעצים אין מסתפק מהן בשבת, למאכל בהמה מסתפק מהן בשבת, וקושם ביר ואוכל ובלבד שלא יקשום בכלי ומולל ואוכל ובלבד שלא ימלול בכלי תרבה דברי רבי יהודה, וחכמים אומרים *מולל בראשי אצבעותיו ואוכל ובלבד שלא ימלול בידו תרבה כדרך שהוא עושה בחול, וכן באמיתא וכן בפיגם וכן בשאר מיני חבלין *כמאי אמיתא? ניניא, סיאה = צתרי, אזוב = אברתא, קורנים = קורניתא שמה, והא דאמר להו *מאן בעי קורניתא ואישתבח חשי? אלא סיאה - צתרי, אזוב - אברתא, קורניתא - חשי: איתמר בשר מליח מותר לטלטלו בשבת, בשר [ג] תפל: רב הונא אמר מותר לטלטלו רב חסדא אמר אסור לטלטלו, רב הונא אמר מותר לטלטלו *והא *רב הונא תלמיד דרב הוה ורב כר׳ יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקצה? במוקצה לאכילה סבר לה כרבי יהודה, במוקצה לטלטל סבר לה כרבי שמעון. רב חסדא אמר אסור לטלטלו״ והא רב יצחק בר אמי איקלע לבי רב חסדא והוא הוה אווזא דהוו קא ממלטלו ליה משמשא לקולא ואמר רב חסדא חסרון כיס קא חזינן הכא? שאני בר אווזא דרחזי לאוכמא. ת״ר *דג מליח מותר לטלטלו *דג תפל אסור לטלטלו בשר בין תפל ובין מליח מותר לטלטלו (*וסחמא כרבי שמעון) תנו רבנן *ממטלטלין את העיצמות מפני שהוא מאבד לכלבים בשר

רב נסים גאון

[כ״ב ע.] ואין קורקין מפסקסין וכו׳ *פיסם יהושע את הקרקע: כיצד היכנס: *שנלמדו · רלוי הוא להיות ט פילין והלחיין: על מכופיפין · כשכח ולא נזר משום תורה אור שתיקת סממנין: שכן דרכן לפוך · כלא מכה הלכך לאו מוכחת מילתא דלרפואה: כשקיבל · הזמין: שמור לשלמן · ולחיטי הזמיכם למלכל בהמה דמירתא היא: פיפם מווב וקורנים · לקמיה מפרש לה: שכניפין לפניכם · לייבבן: שלא יקעוס בכלי · כדרך תול כדלמרן (לעיל דף מה:) פפי אמן דפריס פילקא דמי לטומטן · במילתיה דרבי יהודה גרסינן מולל ולוכל ובלבד שלא ימלול בכלי הכשה וחכמי׳ לומרים מולל בראשי אצבעותיו ובלבד שלא ימלול בידו כדרך שהוא עושה בחול כך מלאתי בכוספתא *לרבינו מתניי דבטולי ידיה לחטור שלא כדרכה בראשי אצבעותיו ומה מולל בכלי מלכלכת בה לאכול הזרע מולל בראשי אצבעותיו שהוא מלכלך בהם: ניניא · נזר״ת · פיגם · דוד״ת: נמרי · מרריח״ם ליי״ם ל״ת פוליאול: מכרפא · לימני״ת: תמי · מרריח״ם ולגלגן הלחיון לא פוש: בשר מפל · שלוט מלח ומלן דגים קפוח היה היה: מופר לפלמול · דלים ליה מוקלה בשלמול: במוקלה לאכילה מבר לה כרי יהודה: כלומר בלאכילה יהודה דאסר לאוכלו(ג) [בלאכילה] מוקלה] לפלמול מבר לה כרבי שמעון: כר לוותא · שמוע: משמש לפולא · שלא יכרים: ומפר לפו רב אפדא מפרין כים מוגיא מכא · שלחם מניחים לוחה בשמש ומתחמם ומלקוטו על פיו מחמה לגל: בפולמא · כשהוא מי לוכלין לוחו בלא מלח: דג מפל מפור לפלמלו · לליו לאו לכלוס ולכלבים לאו דמיקיים למיפדייה לבל מלים לאכל מי שלי ידי מלמו: בשר

[כ״ב ע.] ואין קורקין מפסקסין וכו׳ *פיסם יהושע את הקרקע: כיצד היכנס: *שנלמדו · רלוי הוא להיות ט פילין והלחיין: על מכופיפין · כשכח ולא נזר משום תורה אור שתיקת סממנין: שכן דרכן לפוך · כלא מכה הלכך לאו מוכחת מילתא דלרפואה: כשקיבל · הזמין: שמור לשלמן · ולחיטי הזמיכם למלכל בהמה דמירתא היא: פיפם מווב וקורנים · לקמיה מפרש לה: שכניפין לפניכם · לייבבן: שלא יקעוס בכלי · כדרך תול כדלמרן (לעיל דף מה:) פפי אמן דפריס פילקא דמי לטומטן · במילתיה דרבי יהודה גרסינן מולל ולוכל ובלבד שלא ימלול בכלי הכשה וחכמי׳ לומרים מולל בראשי אצבעותיו ובלבד שלא ימלול בידו כדרך שהוא עושה בחול כך מלאתי בכוספתא *לרבינו מתניי דבטולי ידיה לחטור שלא כדרכה בראשי אצבעותיו ומה מולל בכלי מלכלכת בה לאכול הזרע מולל בראשי אצבעותיו שהוא מלכלך בהם: ניניא · נזר״ת · פיגם · דוד״ת: נמרי · מרריח״ם ליי״ם ל״ת פוליאול: מכרפא · לימני״ת: תמי · מרריח״ם ולגלגן הלחיון לא פוש: בשר מפל · שלוט מלח ומלן דגים קפוח היה היה: מופר לפלמול · דלים ליה מוקלה בשלמול: במוקלה לאכילה מבר לה כרי יהודה: כלומר בלאכילה יהודה דאסר לאוכלו(ג) [בלאכילה] מוקלה] לפלמול מבר לה כרבי שמעון: כר לוותא · שמוע: משמש לפולא · שלא יכרים: ומפר לפו רב אפדא מפרין כים מוגיא מכא · שלחם מניחים לוחה בשמש ומתחמם ומלקוטו על פיו מחמה לגל: בפולמא · כשהוא מי לוכלין לוחו בלא מלח: דג מפל מפור לפלמלו · לליו לאו לכלוס ולכלבים לאו דמיקיים למיפדייה לבל מלים לאכל מי שלי ידי מלמו: בשר

[כ״ב ע.] ואין קורקין מפסקסין וכו׳ *פיסם יהושע את הקרקע: כיצד היכנס: *שנלמדו · רלוי הוא להיות ט פילין והלחיין: על מכופיפין · כשכח ולא נזר משום תורה אור שתיקת סממנין: שכן דרכן לפוך · כלא מכה הלכך לאו מוכחת מילתא דלרפואה: כשקיבל · הזמין: שמור לשלמן · ולחיטי הזמיכם למלכל בהמה דמירתא היא: פיפם מווב וקורנים · לקמיה מפרש לה: שכניפין לפניכם · לייבבן: שלא יקעוס בכלי · כדרך תול כדלמרן (לעיל דף מה:) פפי אמן דפריס פילקא דמי לטומטן · במילתיה דרבי יהודה גרסינן מולל ולוכל ובלבד שלא ימלול בכלי הכשה וחכמי׳ לומרים מולל בראשי אצבעותיו ובלבד שלא ימלול בידו כדרך שהוא עושה בחול כך מלאתי בכוספתא *לרבינו מתניי דבטולי ידיה לחטור שלא כדרכה בראשי אצבעותיו ומה מולל בכלי מלכלכת בה לאכול הזרע מולל בראשי אצבעותיו שהוא מלכלך בהם: ניניא · נזר״ת · פיגם · דוד״ת: נמרי · מרריח״ם ליי״ם ל״ת פוליאול: מכרפא · לימני״ת: תמי · מרריח״ם ולגלגן הלחיון לא פוש: בשר מפל · שלוט מלח ומלן דגים קפוח היה היה: מופר לפלמול · דלים ליה מוקלה בשלמול: במוקלה לאכילה מבר לה כרי יהודה: כלומר בלאכילה יהודה דאסר לאוכלו(ג) [בלאכילה] מוקלה] לפלמול מבר לה כרבי שמעון: כר לוותא · שמוע: משמש לפולא · שלא יכרים: ומפר לפו רב אפדא מפרין כים מוגיא מכא · שלחם מניחים לוחה בשמש ומתחמם ומלקוטו על פיו מחמה לגל: בפולמא · כשהוא מי לוכלין לוחו בלא מלח: דג מפל מפור לפלמלו · לליו לאו לכלוס ולכלבים לאו דמיקיים למיפדייה לבל מלים לאכל מי שלי ידי מלמו: בשר

[ג״ל קטו: על המשנה]

מוז א ב ג. מיי׳ פכ״ה מהלכות שבת הלכה יג:

מוז ד ה מיי׳ פכ״ו מהל׳ שבת הל״[ח] יז סמג לאוין סה סוס״ע ח״ת סימן שה סעיף כה:

יז ו מיי׳ פ״ת מהלכות שבת הלכה ג סמג לאוין סה סוס״ע ח״ת סימן שה סעיף כה:

יח ז מיי׳ פכ״ו מהלכות שבת הלכה יח סמג לאוין סה סוס״ע ח״ת סימן שה סעיף כה:

יט ח ט מיי׳ שם ופכ״ח שם הלכה יט סמג שם סוס״ע ח״ת סימן שה סעיף נב:

כא כ מיי׳ שם סוס״ע שם סעיף לה:

כב ל מיי׳ שם סוס״ע שם סעיף כה בהג״ה:

(ו) גמ׳ כשכל עטל מדלקן וכגון שרוב בהמיך. (ב) שם וחבילי עצים (וחבילי זרדין) מ״מ ו״ב מ״ו כמו שכתב בשור ס״ם מ״ו ג״ה בשמ״ע להרי״ף וחבילי זרדים, וחבילי זרדין חצל בחמניין נרסינן וחבילי ג״ם: (ג) רש״י ד״ה במוקלה וכו׳ לשאור מלאכל לבהמה וכגון לשיטר מלאכל סכר: (ד) תוס׳ ד״ה אבל וכו׳ לשאר כל יוסף בפרק כירה: (ה) ד״ה ונתן וכו׳ לפי שכל יפרש בשרבן יכול מכשירים:

כ״ם קיג: נוסח: טלטול סבר לה כרבי יהודה דאסר לאוכלו(ג) [בלאכילה] מוקלה] לפלמול סבר לה כרבי שמעון: כר לוותא · שמוע: משמש לפולא · שלא יכרים: ומפר לפו רב אפדא מפרין כים מוגיא מכא · שלחם מניחים לוחה בשמש ומתחמם ומלקוטו על פיו מחמה לגל: בפולמא · כשהוא מי לוכלין לוחו בלא מלח: דג מפל מפור לפלמלו · לליו לאו לכלוס ולכלבים לאו דמיקיים למיפדייה לבל מלים לאכל מי שלי ידי מלמו: בשר

[לעיל קיג. ושם] נוסח: טלטול סבר לה כרבי יהודה דאסר לאוכלו(ג) [בלאכילה] מוקלה] לפלמול סבר לה כרבי שמעון: כר לוותא · שמוע: משמש לפולא · שלא יכרים: ומפר לפו רב אפדא מפרין כים מוגיא מכא · שלחם מניחים לוחה בשמש ומתחמם ומלקוטו על פיו מחמה לגל: בפולמא · כשהוא מי לוכלין לוחו בלא מלח: דג מפל מפור לפלמלו · לליו לאו לכלוס ולכלבים לאו דמיקיים למיפדייה לבל מלים לאכל מי שלי ידי מלמו: בשר

[לעיל קיג. ושם] נוסח: טלטול סבר לה כרבי יהודה דאסר לאוכלו(ג) [בלאכילה] מוקלה] לפלמול סבר לה כרבי שמעון: כר לוותא · שמוע: משמש לפולא · שלא יכרים: ומפר לפו רב אפדא מפרין כים מוגיא מכא · שלחם מניחים לוחה בשמש ומתחמם ומלקוטו על פיו מחמה לגל: בפולמא · כשהוא מי לוכלין לוחו בלא מלח: דג מפל מפור לפלמלו · לליו לאו לכלוס ולכלבים לאו דמיקיים למיפדייה לבל מלים לאכל מי שלי ידי מלמו: בשר

[כ״ב ע.] ואין קורקין מפסקסין וכו׳ *פיסם יהושע את הקרקע: כיצד היכנס: *שנלמדו · רלוי הוא להיות ט פילין והלחיין: על מכופיפין · כשכח ולא נזר משום תורה אור שתיקת סממנין: שכן דרכן לפוך · כלא מכה הלכך לאו מוכחת מילתא דלרפואה: כשקיבל · הזמין: שמור לשלמן · ולחיטי הזמיכם למלכל בהמה דמירתא היא: פיפם מווב וקורנים · לקמיה מפרש לה: שכניפין לפניכם · לייבבן: שלא יקעוס בכלי · כדרך תול כדלמרן (לעיל דף מה:) פפי אמן דפריס פילקא דמי לטומטן · במילתיה דרבי יהודה גרסינן מולל ולוכל ובלבד שלא ימלול בכלי הכשה וחכמי׳ לומרים מולל בראשי אצבעותיו ובלבד שלא ימלול בידו כדרך שהוא עושה בחול כך מלאתי בכוספתא *לרבינו מתניי דבטולי ידיה לחטור שלא כדרכה בראשי אצבעותיו ומה מולל בכלי מלכלכת בה לאכול הזרע מולל בראשי אצבעותיו שהוא מלכלך בהם: ניניא · נזר״ת · פיגם · דוד״ת: נמרי · מרריח״ם ליי״ם ל״ת פוליאול: מכרפא · לימני״ת: תמי · מרריח״ם ולגלגן הלחיון לא פוש: בשר מפל · שלוט מלח ומלן דגים קפוח היה היה: מופר לפלמול · דלים ליה מוקלה בשלמול: במוקלה לאכילה מבר לה כרי יהודה: כלומר בלאכילה יהודה דאסר לאוכלו(ג) [בלאכילה] מוקלה] לפלמול מבר לה כרבי שמעון: כר לוותא · שמוע: משמש לפולא · שלא יכרים: ומפר לפו רב אפדא מפרין כים מוגיא מכא · שלחם מניחים לוחה בשמש ומתחמם ומלקוטו על פיו מחמה לגל: בפולמא · כשהוא מי לוכלין לוחו בלא מלח: דג מפל מפור לפלמלו · לליו לאו לכלוס ולכלבים לאו דמיקיים למיפדייה לבל מלים לאכל מי שלי ידי מלמו: בשר

 [א] גמ׳ לין משמשק מהן בשבת למלכל בהמה · כ״ה בגמ׳ · כ״ה בגי׳ מנחות ורי״ף תפוח ושי׳ רבינו ·

[ב] שם מותר לטלטל משמשק מהן בשבת בשר תפל · כ״ה בגי׳ מנחות ורי״ף תפוח ושי׳ רבינו ·

[כמוהו מקום וכ לא דק דתמרנהם שם בתוספות שם: וכן שם מב: וכקדושין נג: פרק קמא מכ״ם פלא ומפרק ג״כ בתוספות מרים מוא דכתיב לקן כוונתם תגמלך דב״ח פו. ושם בתוספות ד״ה כיון ועיש בתוס׳ מיכוין קו: ד״ה בכתיבה וכו׳ מבואר ביומא ד״ה ויקרב ת. ד״ה כיל ומגילה ב. ד״ה ויון דף כ. ד״ה דכתיב וכיכוסת סח. ד״ה לו בת ומסנהדרין לה: ד״ה דכתיב וזבחים קיו. ד״ה וכתוב וכבריתות מו. ד״ה מזוה ופוסק ב. ד״ה כי יקריב בכוכות יו. ד״ה מוב]

מעכבו: אסימון מפבע שאין עליו צורה · ולא את הלוף ולא את התרדל · רשב״ג פוסיר בלוף וכו׳ והא דרשב״ג משום חבילי קש וכו׳. *חבבי עשב הוא והוא העשב (שכן) [שבו] תיתם יהושע לישראל את הארץ · והא מתני׳ מתמא היא ובוחמה עבדינן דהא מתניתין נמי דברי הכל הוא · ורשב״ג דאמר אין מוחר

נוסח סוגיית טלטול מאוכל בהמה

נוסח: סוגיה של תנאים וסוגיות כל ישראל בני מלכים הם

נוסח: סוגיה של תרי״ג בני נח ומקבילה לאבילה

בשר תפוח מפני שהוא מאכל לחיה • תימה לימא מפני שהוא מאכל לכלבים וי"ל דכרבי יהודה לחיה ולית מכריע כסיורוס הקונכרס אלא מפני שהוא מאכל לחיה מוסר למעלה דכל שבלעו כבר מלכים הם וכן מסורת לנו שרי כשר מפני שהוא מאכל לחיה כל שבלעו כבר מלכים הם

כג א מיי׳ פכ״ה מהלכ׳ שבת הלכה כה סמג לאוין סה טוש״ע א״ח סימן שה סעיף נה :

כד ב מיי׳ פי״ח שם הלכה יח טוש״ע שם סעיף מז :

כה ג מיי׳ פכ״ה שם הלכה כו וסמג שם טוש״ע א״ח סימן שה סעיף יח :

כו ד מיי׳ פי״ב מהלכות רוצח וש״ג הלכה יג סמג עשין ס טוש״ע חו״מ סימן תכו סעיף ה :

כז ה מיי׳ פכ״ה מהלכ׳ שבת הלכה כו סמג לאוין סה טוש״ע א״ח סימן שה סעיף ג :

כח ו מיי׳ שם סמג שם :

כט ח (מיי׳ פ״ג מהלכ׳ שחיטה הל׳ יד) סמג עשין סה טוש״ע י״ד סי׳ כד סעיף ב (וכתב הגהמ׳ מוהר״ם פ״ב דף רפה) :

ל ט מיי׳ פ״ד מהלכ׳ שבת הלכה כו סמג לאוין עה טוש״ע א״ח סימן שלב סעיף ג וסימן תקכב סעיף ג :

[ל״א לב:]

לא כ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

לב ל ם ג מיי׳ פ״ב מהלכות שבת הלכה יח טוש״ע א״ח סי׳ שכ סעיף ג :

[ל״א לב:]

לג י מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

לד יא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

לה יב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

לו יג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

לז יד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

לח טו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

לט טז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

מ יז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

מא יח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

מב יט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

מג כ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

מד כא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

מה כב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

מו כג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

מז כד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

מח כה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

מט כו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

נ כז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

נא כח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

נב כט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

נג ל מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

נד לא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

נה לב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

נו לג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

נז לד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

נח לה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

נט לו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

ס לז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

סא לח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

סב לט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

סג מ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

סד מא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

סה מב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

סו מג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

סז מד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

סח מה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

סט מו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

ע מז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

עא מח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

עב מט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

עג נ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

עד נא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

עה נב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

עו נג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

עז נד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

עח נה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

עט נו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

פ נז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

פא נח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

פב נט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

פג ס מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

פד סא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

פה סב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

פו סג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

פז סד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

פח סה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

פט סו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

צ סז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

צא סח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

צב סט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

צג ע מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

צד עא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

צה עב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

צו עג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

צז עד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

צח עה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

צט עו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

ק עז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קא עח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קב עט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קג פ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קד פא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קה פב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קו פג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קז פד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קח פה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קט פו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קי פז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קיא פח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קיב פט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קיג צ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קיד צא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קטו צב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קטז צג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קיז צד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קיח צה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קיט צו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קכ צז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קכא צח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קכב צט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קכג ק מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קכד קא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קכה קב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קכו קג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קכז קד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קכח קה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קכט קו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קל קז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קלא קח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קלב קט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קלג קי מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קלד קיא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קלה קיב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קלו קיג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קלז קיד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קלח קטו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קלט קטז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קמ קיז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קמא קיח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קמב קיט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קמג קכ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קמד קכא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קמה קכב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קמו קכג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קמז קכד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קמח קכה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קמט קכו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קנ קכז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קנא קכח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קנב קכט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קנג קל מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קנד קלא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קנה קלב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קנו קלג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קנז קלד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קנח קלה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קנט קלו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קס קלז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קסא קלח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קסב קלט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קסג קמ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קסד קמא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קסה קמב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קסו קמג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קסז קמד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קסח קמה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קסט קמו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קע קמז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קעא קמח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קעב קמט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קעג קנ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קעד קנא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קעה קנב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קעו קנג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קעז קנד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קעח קנה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קעט קנו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קפ קנז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קפא קנח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קפב קנט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קפג קס מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קפד קסא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קפה קסב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קפו קסג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קפז קסד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קפח קסה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קפט קסו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קצ קסז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קצא קסח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קצב קסט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קצג קע מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קצד קעא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קצה קעב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קצו קעג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

קצז קעד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

קצח קעה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

קצט קעו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

ר קעז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רא קעח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רב קעט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רג קפ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רד קפא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רה קפב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רו קפג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רז קפד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רח קפה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רט קפו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רי קפז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

ריא קפח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

ריב קפט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

ריג קצ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

ריד קצא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רטו קצב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רטז קצג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

ריז קצד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

ריח קצה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

ריט קצו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רכ קצז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רכא קצח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רכב קצט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רכג ר מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רכד רא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רכה רב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רכו רג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רכז רד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רכח רה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רכט רו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רל רז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רלא רח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רלב רט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רלג ריא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רלד ריב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רלה ריג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רלו ריד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רלז רטו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רלח רטז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רלט ריז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רמ ריח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רמא ריט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רמב רכ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רמג רכא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רמד רכב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רמה רכג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רמו רכד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רמז רכה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רמח רכו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רמט רכז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רנ רכח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רנא רכט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רנב רל מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רנג רלא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רנד רלב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רנה רלג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רנו רלד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רנז רלה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רנח רלו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רנט רלז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רס רלח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רסא רלט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רסב רמ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רסג רמא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רסד רמב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רסה רמג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רסו רמד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רסז רמה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רסח רמו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רסט רמז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רע רמח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רעא רמט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רעב רנ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רעג רנא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רעד רנב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רעה רנג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רעו רנד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רעז רנה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רעח רנו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רעט רנז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רפ רנח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רפא רנט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רפב רס מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רפג רסא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רפד רסב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רפה רסג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רפו רסד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רפז רסה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רפח רסו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רפט רסז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רצ רסח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רצא רסט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רצב רע מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רצג רעא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רצד רעב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רצה רעג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רצו רעד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

רצז רעה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

רצח רעו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

רצט רעז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

ש רעח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שא רעט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שב רפ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שג רפא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שד רפב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שה רפג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שו רפד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שז רפה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שח רפו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שט רפז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שי רפח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שיא רפט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שיב רצ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שיג רצא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שיד רצב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שטו רצג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שטז רצד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שיז רצה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שיח רצו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שיט רצז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שכ רצח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שכא רצט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שכב ר מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שכג רא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שכד רב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שכה רג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שכו רד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שכז רה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שכח רו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שכט רז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

של רח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שלא רט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שלב ריא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שלג ריב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שלד ריג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שלה ריד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שלו רטו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שלז רטז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שלח ריז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שלט ריח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שמ ריט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שמא רכ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שמב רכא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שמג רכב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שמד רכג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שמה רכד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שמו רכה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שמז רכו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שמח רכז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שמט רכח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שנ רכט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שנא רל מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שנב רלא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שנג רלב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שנד רלג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שנה רלד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שנו רלה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שנז רלו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שנח רלז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שנט רלח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שס רלט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שסא רמ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שסב רמא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שסג רמב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שסד רמג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שסה רמד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שסו רמה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שסז רמו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שסח רמז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שסט רמח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שע רמט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שעא רנ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שעב רנא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שעג רנב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שעד רנג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שעה רנד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שעו רנה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שעז רנו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שעח רנז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שעט רנח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שפ רנט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שפא רס מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שפב רסא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שפג רסב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שפד רסג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שפה רסד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שפו רסה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שפז רסו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שפח רסז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שפט רסח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שצ רסט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שצא רע מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שצב רעא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שצג רעב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שצד רעג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שצה רעד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שצו רעה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שצז רעו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שצח רעז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שצט רעח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שק רעט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקא רפ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקב רפא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקג רפב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקד רפג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקה רפד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקו רפה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקז רפו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקח רפז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקט רפח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקי רפט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקיא רצ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקיב רצא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקיג רצב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקיד רצג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקטו רצד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקטז רצה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקיז רצו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקיח רצז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקיט רצח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקכ רצט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקכא ר מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקכב רא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקכג רב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקכד רג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקכה רד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקכו רה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקכז רו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקכח רז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקל רח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקלא רט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקלב ריא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקלג ריב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקלד ריג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקלה ריד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקלו רטו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקלז רטז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקלח ריז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקלט ריח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקמ ריט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקמא רכ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקמב רכא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקמג רכב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקמד רכג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקמה רכד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקמו רכה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקמז רכו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקמח רכז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקמט רכח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקנ רכט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקנא רל מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקנב רלא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקנג רלב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקנד רלג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקנה רלד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקנו רלה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקנז רלו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקנח רלז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקנט רלח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקס רלט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקסא רמ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקסב רמא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקסג רמב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקסד רמג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקסה רמד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקסו רמה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקסז רמו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקסח רמז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקסט רמח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקע רמט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקעא רנ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקעב רנא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקעג רנב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקעד רנג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקעה רנד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקעו רנה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקעז רנו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקעח רנז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקעט רנח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקפ רנט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקפא רס מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקפב רסא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקפג רסב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקפד רסג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקפה רסד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקפו רסה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקפז רסו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקפח רסז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקפט רסח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקצ רסט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקצא רע מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקצב רעא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקצג רעב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקצד רעג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקצה רעד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקצו רעה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקצז רעו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקצח רעז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקצט רעח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקק רעט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקא רפ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקב רפא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקג רפב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקד רפג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקה רפד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקו רפה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקז רפו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקח רפז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקט רפח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקי רפט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקיא רצ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקיב רצא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקיג רצב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקיד רצג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקטו רצד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקטז רצה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקיז רצו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקיח רצז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקיט רצח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקכ רצט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקכא ר מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקכב רא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקכג רב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקכד רג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקכה רד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקכו רה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקכז רו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקכח רז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקל רח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקלא רט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקלב ריא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקלג ריב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקלד ריג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקלה ריד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקלו רטו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקלז רטז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקלח ריז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקלט ריח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקמ ריט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקמא רכ מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקמב רכא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקמג רכב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקמד רכג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקמה רכד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקמו רכה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקמז רכו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקמח רכז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקמט רכח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקנ רכט מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקנא רל מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקנב רלא מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקנג רלב מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקנד רלג מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקנה רלד מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקנו רלה מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקנז רלו מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ג :

שקקנח רלז מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ד :

שקקנט רלח מיי׳ שם טוש״ע שם סי״ב :

שקקס ר

גריכה מני · לימלל: כין שמתרס מין גריכה מני · וחכרותיה לומרות שהיא גריכה מחללין: כמגפיה · כחרוטותיה שחינה יכולה להלך: מיה ג' ימים ו' ימים ו' יום · הוחכרו כה לחילוק הלטות חילול שכת ל' מז' עד השלמת ל' וכן ז' מג' עד השלמת ז': כל גרכי חולה · ואת מיה עד ל' יום סממת חולה היא: דבר שמין בו סכנה · חולה שחם לח יעשו לו רפואה זו חין מסוכן למות ומ"מ גריך הוא לה: לומר למרמי ועופה · לחכל דבר שיש בו סכנה ישרחל עלמו עושה ט: נעבילה · עד ל' יום לח תעכול מפני הגיגה: שמין כאלה עמה · והיא מוכלת לחיכרות: כאלה מחממה · לחמר עכילה כחממים והגוף מתחמם מן הגוף: מדורה · סיסק גדול: פקיו דם · וכ"ש חולה: נלחו ליס מכחקת דשמנה · לח מלחו עלים מוכיים להיסק כיום הקוה וטוה וכקעו כשה על חלהב שהוח משולה כדמיס: פטורה · דיוגה · מין חרג הוח וכיכו לעי חמר(ל) כו"ש: רבא נלחוליה ברישיה · מקום שכפלו: ניקח מנעלים · שחין לך ניזוי מן המהלך יקח בשוק: (מפי) גרכי פטודה · (גרכי) שטודם הקוה: ביומא דמלמא · להקוה: דשמלי · מחול סומקת חלח סומקת: דנפיק מיסי · הריח: פלוניה · מלחינו מריחין חיין: מריבדא דכומילמא · נקבי כלי החומן שכשכרו פלימ"ל: עד דקי מיתיי · מחול שלו לח ביין: כר מלמא מרפי · כן ג' שניס שמעמה חמו מסנקלט ג' עלין חדשין: לרבנן · לחלמידיו: אמרו נחמן ליקלא לגבן · הרטו כשטוחה כליט לפי שטוף לחלכם: כר מסכיא מרמה · דמפרש וחוזל: ולא אפשר ליס · לקטח יין: לשקול זוזא מכא · זח רע ופחות שליט יולח כהולמה: וליזיל לשב מנומא · ודרך הלוקחים למועמו חמלה שיהא טוב ויטעמו וכשיחין ט הזוז ושחטוני יחלאו רע ולא יקבלו והוא יל לחטוא מחרש ויטעה כן: ומי לא דלין ט זוז רע: וליטוף מסמא בגידעים · ברקקו ושמרים והעומן מתממין לוחו: ביומא מי סוף מכא · חוס השמש שהוא קשה לחדם, כלוס מטיב ט: סיכא דכריך ויקא · *)חימדכון) שיש בו חלוטת וכרוח ככנסת בהם בכרכת ומתגלגל בחימדכון: דילמא שפי ליס פומיה · מריקו מלמו כמו הטופה יין לחביכו (כ"מ דף סי): ומוקי ליס מרביעפא · לח הניח בו דם חלח כדי חיין דהייט רביעים והדר שחי ליס זיקה ושיף ליה מדם הטהר בגופו ומשכחן: מצטוכו ומסתכלן: אב לביני ותריסא · טוכי חתוסה ז' לביעים מוטלין לרחבן זה לגל זה דכל לביעה ג"ם ותריסא חריס חלי לביעה ביפה ומחלה: מרגיש בעפיה · הרגיש בעלמו שהוא נחלש: חמר מר מריחא · התומה היחה מסירה מעוביה חריס: נדבר

*"צריכה אני" בין לא אמרה "צריכה אני" אין מחללין עליה את השבת. מתני הכי אמר זוטרא מתני הכי אמר רב יהודה אמר שמואל היה: כל זמן שהקבר פתוח בין אמרה "צריכה אני" ובין אמרה "אין צריכה אני" מחללין עליה את השבת, נסתם הקבר אמרה "צריכה אני" מחללין עליה אם השבת, לא אמרה "צריכה אני" אין מחללין עליה את השבת, א"ל רבינא למרימר מ"ט זוטרא מתני לקולא ורב אשי מתני לחומרא הלכתא כמאן? א"ל הלכה כמר זוטרא *וספק נפשות להקל. מאימתי פתיחת הקבר? אמר אביי *משעה שתשב על המשבר רב הונא בריה דרב יהושע אמר משעה שהדם שותת ויורד ואמרי לה משעה שחברותיה נושאות אותה באגפיה עד מתי פתיחת הקבר? אמר אביי שלשה ימים רבא אמר משמיה דרב יהודה שבעה ואמרי לה שלשים, אמרי נהרדעי היא-ג' ול'-ג' בין אמרה "צריכה אני" ובין *אמרה לא צריכה אני" מחללין עליה את השבת ז'-אמרה "צריכה אני" מחללין עליה את השבת, אמרה "לא צריכה אני" אין מחללין עליה את השבת ל' אפי' אמרה "צריכה אני" אין מחללין עליה את השבת אבל עושין ע"י ארמאי *כדרב עולא בריה דרב עילאי דאמר: כל צרכי חולה נעשין ע"י ארמאי בשבת" *וכדרב המנונא דאמר רב המנונא *"דבר שאין בו סכנה *אומר לנכרי ועושה". אמר רב יהודה אמר שמואל לחיה ל' יום, למאי הלכתא? אמרי נהרדעי "לטבילה אמר רבא לא אמרן אלא שאין בעלה עמה אבל בעלה עמה, בעלה מחממה, כי הא דברתיה דרב חסדא מבלה בגו תלתין יומין שלא בפני בעלה ואצטניאת ואסטור לערסה בתריה חדא לפומבדיתא *אמר רב יהודה אמר שמואל עושין מדורה לחיה בשבת (בימות הגשמים) סבור מינה לחיה אין לחולה לא, בימות הגשמים אין, בימות החמה לא, (*ולא היא ל"ש חיה ול"ש חולה ל"ש בימות הגשמים ול"ש בימות החמה מדאתמר) אמר רב חייא בר אבין אמר שמואל "הקיז דם ונצטנן עושין לו מדורה אפי' בתקופת תמוז, שמואל צלחו ליה תכתקא דשאנא, רב יהודה צלחו ליה פתורא דיונה, לרבה צלחו ליה שרשיפא ואל"ש אביי לרבה והא קעבר מר משום °בל תשחית? א"ל בל תשחית דגופאי עדיף לי. אמר רב יהודה אמר רב לעולם ימכור אדם קורות ביתו ויקח *מנעלים לרגליו, הקיז דם ואין לו מה יאכל ימכור מנעלים שברגליו ויספיק מהן צרכי °סעודה, מאי °צרכי סעודה? רב אמר בשר, ושמואל אמר יין-רב אמר בשר-נפשא חלף נפשא, ושמואל אמר יין-סומקא חלף סומקא: (סימן שנמסר) *שמואל ביומא דעבד מילתא עבדי ליה תבשילא דטחלי, ר' יוחנן שתי עד דנפיק תיהוא מאוניה, ורב נחמן שתי עד דקפי טחלי, רב יוסף שתי עד דנפיק מיבדא דכוסילתא רבא מהדר אחמרא בר תלתא מרפי אמר להו רב נחמן בר יצחק לרבנן: בממוטתא מינייכו ביומא דהקוה אמרו ליתיכו °נחמן אקלע לגבן, וכולהו אעלומו אסירי בר מהאי עלמת דשרי מאן דעביד מילתא ולא אפשר ליה, לישקול יוזא מכא ולזיל לשב חנותא עד דטעים שיעור רביעתא ואי לא, ליכול שב תמרי אוכמתא ולישוף מישרא בציידעיה וניגני בשמשא אבלט אשבחיה לשמואל דגני בשמשא א"ל: חכימא דיהודאי-בישא מי הוי טבא? א"ל יומא דהקוה הוא ולא היא, אלא איבא יומא דמעלי בה שמשא-יומא דנפלה ביה תקופת *תמוז וסבר לא אינגלי ליה: (היקיל ברוח טעמא שהה סימן) רב ושמואל דאמרי תרוייהו לתקופת דם מקילין לו מזונותיו מן השמים ואומרים: הוא על חיין לא חס אני אתם עליו" רב ושמואל דאמרי תרוייהו האי מאן דעביד מילתא לא ליתיב הילא דכריך זיקא דילמא שפי ליה אומנא ומוקים ליה ארביעתא ואתי זיקא ושאיף מיניה ואתי לידי סכנה שמואל הוה רגיל ועבד מילתא בביתא דשב לביניא ואריחא יומא חדא עבד וארגיש בנפשיה, בדקו ואסר חד אריחא רב דשמואל דאמרי תרוייהו האי מאן דעביד מילתא ליטעום מידי והדר ליפוק דאי לא טעים מידי אי פגע בשבא-ירקא אפיה, אי פגע במאן דקטל נפשא-מית, אי פגע ברבר

אבלט משום רב יהודה עד מתי פתיחת הקבר ג' ימים בלבר אין הלכה כמותו · ולא כרבא דאמר משמיה דרב יהודה שבעה · ולא כי"ל דנהרדעא דאמרי היא ג' ול' ושלשים · ג' בין אמרה צריכה אני בין אמרה מחללין עליה את השבת · ז' אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת אמרה איני צריכה אין מחללין עליה את השבת ומפקינן לה לשמעתא דא"ל מרימר לרבינא הלכתא כי היא דמר זוטרא מסק נפשיה לתקל והצדרכנו לתקוע מאימתי פתיחת הקבר כדי להלל באותו השעה את השבת לעשות צרכי החיה · ואמר אביי משחשב על המשבר: ואמר רב הונא בריה דרב יהושע ם ש ע ח שותת שותת ויורד ט' · ודייקי מדלא אמר רב הונא עד שיתחיל הדם להיות שותת ש"ם קודם שחשב על המשבר קאמר וכאביי עבדינן *ולא מחללי שבתא אלא עד שיהא שותת · קדם שותת ויורד וחשב על המשבר אבל דהא דאמר

*) נ"ל ונ"ל מהללי שבתא עד שיהא הדם שותת ויורד ומשב על המשבר וכו' וכ"כ כריש"י כאן ממש וכ"כ כריש"י כאן בד"ה כדי לעיל ד"ה כדי:

רבינו חננאל

צריכה אני מחללין עליה את השבת אמרה איני צריכה אין מחללין עליה את השבת ומפקינן לה לשמעתא דא"ל מרימר לרבינא הלכתא כי היא דמר זוטרא מסק נפשיה לתקל והצדרכנו לתקוע מאימתי פתיחת הקבר כדי להלל באותו השעה את השבת לעשות צרכי החיה · ואמר אביי משחשב על המשבר: ואמר רב הונא בריה דרב יהושע ם ש ע ח שותת שותת ויורד ט' · ודייקי מדלא אמר רב הונא עד שיתחיל הדם להיות שותת ש"ם קודם שחשב על המשבר קאמר וכאביי עבדינן *ולא מחללי שבתא אלא עד שיהא שותת · קדם שותת ויורד וחשב על המשבר אבל דהא דאמר

תורה אור

רבא משמיה דרב יהודה אמר שבעה · לכתורה משמע דרבה (עירובין דף סמ:) גבי ההוח יעקה דמשמשך חמימים אמר להו רבה ניסייליה לימים אם גריכה ניחיימו לגב לימים דמסתמח כיום שמיני היה קודם מילה שהיה גריך תמין למוני דלמחר מילה מסוכן הוא וכלה לימים כיום שמיני מחללין עליו שבת והייט לחר שבעה דכשחסח הקבר בשיני גריכה מיהו לישנא דאמרי לה לרבה שלשים היקשי למה גריכה ועוד דקחוקמרם פי' החם ניחיימו לגב לימים ע"י ארמאי וכן פירש ר"ח לכך יש לפרש דאביי ורבא ואמרי לה אמר חמר חדא ולא פליגי וכולהו קיימו כשהדעני*:

רבינו חננאל

צריכה אני מחללין עליה את השבת אמרה איני צריכה אין מחללין עליה את השבת ומפקינן לה לשמעתא דא"ל מרימר לרבינא הלכתא כי היא דמר זוטרא מסק נפשיה לתקל והצדרכנו לתקוע מאימתי פתיחת הקבר כדי להלל באותו השעה את השבת לעשות צרכי החיה · ואמר אביי משחשב על המשבר: ואמר רב הונא בריה דרב יהושע ם ש ע ח שותת שותת ויורד ט' · ודייקי מדלא אמר רב הונא עד שיתחיל הדם להיות שותת ש"ם קודם שחשב על המשבר קאמר וכאביי עבדינן *ולא מחללי שבתא אלא עד שיהא שותת · קדם שותת ויורד וחשב על המשבר אבל דהא דאמר

הגהות הב"ח
(ה) רש"י ד"ה מפומיה דיוסף וכו' מיירי כיכ מני מזונות:
ס"ת שבת
גליון השים
גמרא משמע שהכל המכשכר · עיין לתוספות ס"ו ע"ד

מי שיש לו זכות תלוי תקנת עזרא תע"פ אפילו דינן כגון יום שהיו מריבים לו היו קובעים ליקב ככל יום*:

דקאי מחדים בזוזי · ברביעי נמי קאי מחדים בזוזי בסוף היום תלוי לו תנו חכמים לכך לתלין דרך להקיז כל כך בשמוע

בגילה: דליבא מרבע בתריה · תלתן ד' ימים עד סוף החדש כדפירש בקונטרס דליבא למימר רביעי בשבת דהא ד' הואי עשרין ומרבע הויא דליבא רביעי בתריה:

מאה ריפי בזוזא מאה קרי בזוזא · לפירוש הקונטרס תימה מה שייך הכא ול"ת גרים מאה קרני בזוזא ומפרש מאה ריפי מאה רילקי בני חדס (וגרסה) שהיה מהבה קטב לספר בגלח בזוזא וכן מהבה ק' קרני להקיז בזוזא כמו קרנא דלומנתא (נקמן דף קנד:) אבל מאה שפמי לתקן השפה טלא דבשבר גילוח והקזה היה מתקן. השפה וביום שהיה מתקן שפמו לא היה טפל כלום ועל כן היה למשל כל מי שהיה יגע ולא עלה ביום שכרו היו קורין לומו יומא דשפמי: מפגרי רבנן · שגם כשם והיו מתאכזרין ולא יכלו למיגנח כדכתיב (ש"א ל) וילקוח דוד את ומרכבו מאה איש (עמו) ויעמדו מאתים איש אשר פגרו מעבור את נחל הבשור: כל המשור בפרשת תזריע · לפי שלא מקרא מפיק אלא מסתמא קיימ שבת בפרשת תזריע שם כן נמצא הוא שבת שהקזה והקיז בו אלא לאותה חטה והנ"מ לרפואה אבל לאוקולי מיקיל, המקיז דם- שתייה לאלתר: אביזיא עד חצי מיל · אבילה עד חצי מיל · הוא דקמעלי לא קשי ולא מעלי: ומקמי הכי קשי אן דילמא לא קשי ולא מעלי תיקו: מכריז רב: מאה קרי בזוזא מאה ריפי בזוזא, מאה שפמי ולא כלום, אמר רב יוסף: כי הוינן בי רב הונא יומא דמפגרי ביה רבנן, אמרי האידנא יומא דשפמי הוא ולא ידענא מאי קאמרי: וקושרין הטבור: ת"ר קושרין הטבור ר' יוסי אומר אף חותכין וטומנין השליא כדי שיחם הולד, אמר רשב"ג בנות מלכים טומנות בספלים של שמן, בנות עשירים בספוגים של צמר, בנות עניים במוכין אמר ר' נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב הלכה כר' יוסי ואמר ר' נחמן רבה בר אבוה אמר רב מודים חכמים לר' יוסי בטבור של שני תינוקות שחותבין מ"ט דמנתחי אהדדי ואמר ר' נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב כל האמור בפרשת תזכה עושין לחיה בשבת, שנאמר ומולדותיך ביום הולדת אותך לא ברת שרך מבאן שחותבין הטבור בשבת ובמים לא רחצת למשעי מבאן שרוחצין הולד בשבת והמלח לא המלחת מבאן שמולחין הולד בשבת והתחל לא חתלת מבאן שמלפפין הולד בשבת:

הדרן עלך מפנין

בדבר אחר קשה לדבר אחר רב ושמואל דאמרי תרוייהו "האי מאן דעביד מילתא לישהי פורתא והדר ליקום דאמר מר "ה' דברים קרובין למיתה יותר מן החיים ואלו הן: "אכל ועמר שתה ועמד ישן ועמד הקיז דם ועמד "ישמש מטתו ועמר. אמר שמואל פורסא דדמא כל תלתין יומין "ובין הפרקים "ימעט "ובין הפרקים "יחזור וימעט ואמר שמואל פורסא דדמא חד בשבתא ארבעה ומעלי שבתא, אבל שני וחמישי לא, דאמר מר "ט' שיש לו זכות אבות יקיז דם בשני ובחמישי שב"ד של מעלה ושל מטה שוין כאחד, בתלתא בשבתא מאי טעמא לא? משום דקיימא ליה מאדים *בווי, מעלי שבתא נמי קיימא בווי? כיון דרשו ביה רבים "שומר פתאים ה' אמר שמואל"ד' דהוא ד', ד"ה דהוא ארביסר, ה' דהוא עשרים וארבעה, ד' דליבא ארבע בתריה = סבנתא, ר"ח ושני לו = תילשא, שלישי לו = סבנה, מעלי יומא טבא = תילשא, מעלי יומא דעצרתא = סבנתא "וגזרו רבנן אבולהו מעלי יומא טבא משום יומא טבא דעצרת, דנפיק ביה זיקא ושמיה "טבוח" דאי לא קבלו ישראל תורה הוה טבח להו לבשרייהו ולדמיהו אמר שמואל אכל חמה והקיז דם לא הקיז אלא לאותה חטה והנ"מ לרפואה אבל לאוקולי מיקיל, המקיז דם- שתייה לאלתר, אביזיא עד חצי מיל, אביזיא לחו: שתייה לאלתר = מעלי אבל בתר הכי קשי אן דילמא לא קשי ולא מעלי? תיקו: אבילה עד חצי מיל = הוא דקמעלי לא קשי ולא מעלי תיקו: אביזיא לחו = אבילה עד חצי מיל = הוא בתר הכי ומקמי הכי קשי אן דילמא לא קשי ולא מעלי תיקו: *מכריז רב: מאה קרי בזוזא מאה ריפי בזוזא, מאה שפמי ולא כלום, אמר רב יוסף: כי הוינן בי רב הונא יומא דמפגרי ביה רבנן, אמרי "האידנא יומא דשפמי הוא" ולא ידענא מאי קאמרי: וקושרין הטבור: ת"ר "קושרין הטבור ר' יוסי אומר אף חותכין וטומנין השליא כדי שיחם הולד, אמר רשב"ג בנות מלכים טומנות בספלים של שמן, בנות עשירים בספוגים של צמר, בנות עניים במוכין "אמר ר' נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב הלכה כר' יוסי ואמר ר' נחמן רבה בר אבוה אמר רב מודים חכמים לר' יוסי בטבור של שני תינוקות שחותבין מ"ט דמנתחי אהדדי ואמר ר' נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב "כל האמור בפרשת תזכה עושין לחיה בשבת, שנאמר "ומולדותיך ביום הולדת אותך לא ברת שרך מבאן שחותבין הטבור בשבת ובמים לא רחצת למשעי מבאן שרוחצין הולד בשבת והמלח לא המלחת מבאן שמולחין הולד בשבת והתחל לא חתלת מבאן שמלפפין הולד בשבת:

הדרן עלך מפנין

תורה אור

ויפקח ה' את עיני הגר ותרא באר מים ותלך ותמלא את החמת ותשק את הנער: (בראשית כא, יט)

מסורת השי"ם

[קמח:]

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מעי"ש מביאו בשבת מגולה ובסבנה מכסהו ע"פ עדים ועוד אמר *ר"א כורתים עצים לעשות פחמין לעשות (כלי) ברזל *כלל אמר ר"ע *כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אינה דוחה את השבת (ומילה) שאי אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת: **גמ'** איבעיא להו טעמא דר"א משום חבובי מצוה או דילמא משום חשדא דילמאי נפקא מינה לאתויי מכוסה ע"פ עדים: אי אמרת משום חבובי מצוה מגולה אין מכוסה לא אלא אי אמרת משום חשדא אפי' מכוסה שפיר דמי מאי? איתמר א"ד לוי לא אמרה ר"א אלא לחבובי מצוה תניא נמי הכי מביאו מגולה ואין מביאו מכוסה דברי ר"א אמר רב אשי מתני' נמי דיקא דקתני ובשעת הסכנה מכסהו ע"פ עדים בסכנה אין, שלא בסכנה לא שמע מינה משום חבובי מצוה שמע מינה תניא אידך מביאו מגולה ואין מביאו מכוסה דברי ר"א ר' יהודה אומר משום ר"א נוהגין היו בשעת הסכנה שהיו מביאין מכוסה ע"פ עדים אבעיא להו "עדים" דקאמר: אידי ואידי? ת"ש ובסבנה מכסהו ע"פ עדים אי אמרת בשלמא הוא ותרי שפיר אלא אי אמרת הוא ואחד מאי "עדים" שראוים להעיד במקום אחר: ועוד אמר ר"א *ת"ר במקומו של ר"א היו כורתין עצים לעשות פחמין לעשות ברזל בשבת במקומו של ר' יוסי הגלילי היו אוכלין בשר עוף בחלב לוי איקלע לבי יוסף רישבא קריבו ליה רישא *דטוותא בחלבא, לא אכל, כי אתא לקמיה דרבי א"ל אמאי לא תשמתינהו: א"ל *אתריה דר' יהודה בן בתירה הוא ואמינא דילמא דרש להו כר' יוסי הגלילי *דתנן ר' יוסי הגלילי אומר נאמר °לא תאכלו על הדם לא תאכל על הנבלה ונאמר °לא תבשל גדי בחלב אמו: את שאמור משום נבלה אסור לבשל בחלב, עוף שאמור משום נבלה יכול יהא אסור לבשל בחלב ת"ל "בחלב אמו" יצא עוף שאין לו חלב אם א"ד יצחק עיר אחת היתה בא"י שהיו עושין כר"א והיו מתים בזמן ולא עוד אלא שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה על ישראל על המילה ועל אותה העיר לא גזרה: תניא רשב"ג אומר בל מצה שקבלו עליהם בשמחה כגון מילת דכתיב °שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב °עדיין עושין אותה בשמחה, כל מצה שקבלו עליהם בקטטה כגון עריות דכתיב °וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו *על עסקי משפחותיו עדיין עושין אותה בקטטה דליכא כתובה דלא רמו בה תיגרא תניא ר"ש בן אלעזר אומר בל מצות שנמסרו ישראל עצמן עליהם למיתה בשעת גזרת המלכות כגון עבודת כוכבים ומילה עדיין היא מוחזקת בידם כל מצה שלא מסרו ישראל עצמן על המלכות כגון תפילין עדיין היא מרופה בידם *דא"ר ינאי תפילין צריכין נוף נקי כאלישע בעל כנפים, מאי היא? אמר אביי שלא יפיח בהם רבא אמר שלא יישן בהם, ואמאי קרו ליה אלישע בעל כנפים, שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה על ישראל שכל המניח תפילין על ראשו יקרו את מוחו והיה אלישע מניח תפילין ויצא לשוק וראהו קסדור אחד ריץ מפניו וריץ אחריו כיון שהגיע אצלו נטלן מראשו ואחזן בידו א"ל מה בידך אמר לו כנפי יונה פשט את ידו ונמצאו בה כנפי יונה לפיכך היו קוראין אותו בעל כנפים, *מאי שנא כנפי יונה דא"ל ולא א"ל שאר עופות? משום דדמיא כנסת ישראל ליונה שנאמר °כנפי יונה נֶחְפֶּה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ בִּירַקְרַק חָרוּץ מה יונה זו כנפיה מגינות עליה אף ישראל מצות מגינות עליהן: א"ר אבא בר רב אדא א"ר יצחק פעם אחת שבתו ולא הביאו איזמל מערב שבת והביאוהו בשבת [דרך גגות ודרך חצירות] שלא

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מע"ש מביאו בשבת מגולה ובסבנה מכסהו ע"פ עדים ועוד אמר *ר"א כורתים עצים לעשות פחמין לעשות (כלי) ברזל *כלל אמר ר"ע *כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אינה דוחה את השבת (ומילה) שאי אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת:

גמ' איבעיא להו טעמא דר"א משום חבובי מצוה או דילמא משום חשדא דילמאי נפקא מינה לאתויי מכוסה ע"פ עדים: אי אמרת משום חבובי מצוה מגולה אין מכוסה לא אלא אי אמרת משום חשדא אפי' מכוסה שפיר דמי מאי? איתמר א"ד לוי לא אמרה ר"א אלא לחבובי מצוה תניא נמי הכי מביאו מגולה ואין מביאו מכוסה דברי ר"א אמר רב אשי מתני' נמי דיקא דקתני ובשעת הסכנה מכסהו ע"פ עדים בסכנה אין, שלא בסכנה לא שמע מינה משום חבובי מצוה שמע מינה תניא אידך מביאו מגולה ואין מביאו מכוסה דברי ר"א ר' יהודה אומר משום ר"א נוהגין היו בשעת הסכנה שהיו מביאין מכוסה ע"פ עדים אבעיא להו "עדים" דקאמר: אידי ואידי? ת"ש ובסבנה מכסהו ע"פ עדים אי אמרת בשלמא הוא ותרי שפיר אלא אי אמרת הוא ואחד מאי "עדים" שראוים להעיד במקום אחר: ועוד אמר ר"א *ת"ר במקומו של ר"א היו כורתין עצים לעשות פחמין לעשות ברזל בשבת במקומו של ר' יוסי הגלילי היו אוכלין בשר עוף בחלב לוי איקלע לבי יוסף רישבא קריבו ליה רישא *דטוותא בחלבא, לא אכל, כי אתא לקמיה דרבי א"ל אמאי לא תשמתינהו: א"ל *אתריה דר' יהודה בן בתירה הוא ואמינא דילמא דרש להו כר' יוסי הגלילי *דתנן ר' יוסי הגלילי אומר נאמר °לא תאכלו על הדם לא תאכל על הנבלה ונאמר °לא תבשל גדי בחלב אמו: את שאמור משום נבלה אסור לבשל בחלב, עוף שאמור משום נבלה יכול יהא אסור לבשל בחלב ת"ל "בחלב אמו" יצא עוף שאין לו חלב אם א"ד יצחק עיר אחת היתה בא"י שהיו עושין כר"א והיו מתים בזמן ולא עוד אלא שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה על ישראל על המילה ועל אותה העיר לא גזרה: תניא רשב"ג אומר בל מצה שקבלו עליהם בשמחה כגון מילת דכתיב °שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב °עדיין עושין אותה בשמחה, כל מצה שקבלו עליהם בקטטה כגון עריות דכתיב °וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו *על עסקי משפחותיו עדיין עושין אותה בקטטה דליכא כתובה דלא רמו בה תיגרא תניא ר"ש בן אלעזר אומר בל מצות שנמסרו ישראל עצמן עליהם למיתה בשעת גזרת המלכות כגון עבודת כוכבים ומילה עדיין היא מוחזקת בידם כל מצה שלא מסרו ישראל עצמן על המלכות כגון תפילין עדיין היא מרופה בידם *דא"ר ינאי תפילין צריכין נוף נקי כאלישע בעל כנפים, מאי היא? אמר אביי שלא יפיח בהם רבא אמר שלא יישן בהם, ואמאי קרו ליה אלישע בעל כנפים, שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה על ישראל שכל המניח תפילין על ראשו יקרו את מוחו והיה אלישע מניח תפילין ויצא לשוק וראהו קסדור אחד ריץ מפניו וריץ אחריו כיון שהגיע אצלו נטלן מראשו ואחזן בידו א"ל מה בידך אמר לו כנפי יונה פשט את ידו ונמצאו בה כנפי יונה לפיכך היו קוראין אותו בעל כנפים, *מאי שנא כנפי יונה דא"ל ולא א"ל שאר עופות? משום דדמיא כנסת ישראל ליונה שנאמר °כנפי יונה נֶחְפֶּה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ בִּירַקְרַק חָרוּץ מה יונה זו כנפיה מגינות עליה אף ישראל מצות מגינות עליהן: א"ר אבא בר רב אדא א"ר יצחק פעם אחת שבתו ולא הביאו איזמל מערב שבת והביאוהו בשבת [דרך גגות ודרך חצירות] שלא

עין משפט נר מצוה

א א מיי' ס"ב מהלכות מילה הלכה ו סמג עשין כח טוש"ע י"ד סי' שלח סעיף ו ומוש"ע י"ד סימן רסו סעיף ג:

ב ב טוש"ע י"ד סימן רסה סעיף יב:

ג ג מיי' פכ"ב מהלכות מיטורי כיתה כלי יח סמג נתוין קכד:

סנהדרין סו. סה: יבמות יד. מנחות עב. ע.

רבינו חננאל

פרק יט

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת מביאו בשבת מגולה ובו' ואיבעיא לן האי דקתני ר' אליעזר אומר מביאו מגולה משום חבובי מצוה הוא או משום שלא יחשדוהו שתציא חצניו מטונים לפיכך מגילתו שיראו שמביא של מצוה הוא. ופשטנא דמשום חבובי מצוה הוא היכא דליכא סבנה הוב אידנא לן האי דתנא בסתיתא רבי יהודה משום רבי אליעזר [אומר] גוזרים היינו בסבנה מביאין אותה (בסבנה) מכוסה ע"פ עדים רבי עדים שנים אחרים מולחו המביאו או דלמא הוא ואחרים ולא אישטא בהדיא: לוי איקלע לבי יוסף רישבא קריבו ליה רישא דטוותא בחלבא לא אכל כי אתא לקמיה דר' א"ל אתא דר' יהודה בן בתירא ואמרי דלמא דריש ליה כרבי יוסי הגלילי דתנן רבי יוסי הגלילי אומר נאמר לו הלב אם: א"ר יצחק עיר אחת היתה בא"י שהיו עושין כר' אליעזר והיו מתים בזמן ולא עוד אלא שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה גזרה על ישראל על המילה ועל אותה העיר לא גזרה *) כל השבת ואין הלכה כר"א ולא כר' יוסי הגלילי שבתיר בשר עוף בחלב ולא כרבי יוחנן שאמר תפילין צריכין נוף נקי כאלישע בעל כנפים ומפרשי רבנן כי לא אמר רבי יוחנן אלא בשעת הגזרה ומסיק דהוא ערוך ועברי ליה גם אשר ראובן בר רב אדא א"ר יצחק משום אחת שכתו ולא הביאו איזמל מע"ש והביאוהו *) נראה דל"ל נאמר כל השבת כולה מיהו לן מלכה כרבי יוחנן ובו'

גליון השי"ם

גמ' בלמאי מוש ותרי • עיין בתוספות כריתות ח"א סי' פ"ם: תוס' ד"ה רבי אליעזר וכו' ותמה ויעויין בתוספות ע"ז דף קג ע"ב תוס' ד"ה מה לי: תוס' ד"ה רבי אליעזר וכו' ותמה ויעויין בתוספות ע"ז דף קג ע"ב תוס' ד"ה מה לי: בא"ד כדי למכר כמעט • עיין מיכוין דף קג ע"ב תוספות ד"ה מה לי: (ד) ד"ה עם וכו' וכן נמצינו במדרש: יבמות יד. מעין יח. ע"ש

[ל"ל דשוטא] עיין בעמוד] מיכוין קמח. מעין קיג.

[מכוך לקמן קג. ובמיכוין קכ. קג.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומאי וכו' ומאמי קני לה: (ב) תוס' ד"ה מצוה וכו' ומה כי כפות: ג"כ עיין בפרק במצניע דף מ ע"ש: (ג) בא"ד כדי למכר כמעט • ג"כ עיין בפרק מיכוין דף קג ע"ב בתוספות ד"ה מה לי: (ד) ד"ה עם וכו' וכן נמצינו במדרש: יבמות יד. מעין קמח. ע"ש

[ל"ל דשוטא] עיין בעמוד] מיכוין קיג.

[מכלים קיג]

[ל"ל שמכך]

יומא פה.

[ל"ל שמכך]

נמי. [מכלים פ"ב]

[מכלים פ"ב]

[ל"ל שלים]

[מכלים פ"ב]

ד א מיי' פ"ג מהלכות מילה הלכה ו סמג עשין כח טוש"ע י"ד סימן רפא סעיף ו טוש"ע י"ד סימן רכו סעיף ב :

ה ב מיי' פ"ג מהלכות עירובין הלכה יח סמג עשין דנקיט ח טוש"ע א"ח סימן שמב סעיף ג :

ו ג מיי' פ"ח מהלכות עירובין הלכה טו סמג שם טוש"ע א"ח סימן שמח :

ז ד מיי' פ"ו מהלכות שבת הלכה יז סמג שם טוש"ע א"ח סימן שמב סעיף טז :

שלא ברצון ר"ש כדרבה"ל · קשה לרבה"ל הא תמרינן לקמן בפירקין (דף קנ:) כל מקום שאתה מוצא עשה ולא הטעמה אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב כו' והכא כיון דאפשר לקיים את שניהם להכיותו דרך גגות ומלירות וקרפיפות ממתי יביאו לתוכו דרך רה"ר ולכך למימר לגבי מילה דגלי רחמנא דה דחמי שבת כדדרשינן לקמן לא תמרינן הכי דהא לקמן(ד) גבי כשר לחפי' במקום כהרת יקון כו' תמרינן כדר"ל דאמר ר"ל כל מקום שאתה מוצא מילה כו' : **ובמי** שרי והתניא · ות"ח ומוקמי שהכיותו דרך חנר מעורבת דהוי כרבון חכמים ואלא כרבון ר"ח דשרי לחפי' דרך רה"ר ויל דכבה"ע לא הוה(ה) שרי ר"ח מן רה"ר כיון שיכול להכיותו דרך חנר מעורבת בהיתר גמור מ"ע ליעבד דשבתו לא משמע כן דאי למימר שבתו אלא מעורבת לא ה"ל למימר שבתו אלא לא תשו להכיותו מע"ש כיון דשבתו לחפשר להכיותו בהיתר גמור אבל כי מסיק ברבון ר"ש אפי' דקאמר שבתו אלא היו מזכירן מע"ש היו מבינין משום דפליגי רבנן עליה :

ברצון ר"ש · ה"ה דהוה מצי למימר ברבון ר"ש שבתו אלא היו מזכירן מע"ש היו מבינין משום דפליגי רבנן עליה :

דרך גגות מגג לגג אי דרך חנרות מחנר · חנר דמוכח בפרק כל גגות (עירובין ו. ספי) דלחים ליה כל גגות הניל דשות לחת חת כן וכן חנרות וקרפיפות חנל נקט ר' שמעון דקי"ל כווחים : **לכלים** שבתו לחוכו · וכן היה לוחו לוימל :

דרבי לוימר שמוחי הוח· מכ"ש ·וכן מוכח בירושלמי בפרק חלה חנרומה דחמן התם חלה חנרומה טמחה שבפלה למחין מהורין בים שמחי לוחכים וכ"ש מחיכין כו' עד לוחר שהוה ר"ח לומר חיכוח ומיברך ומחר בגמרח(ו) כן פזי וכי חייבו כל נגבי הוו יכבין ומחרי חינן לחר שהוה ר"ח לומר חיכוח ומיברך מי הודה לחי לומר חיכוח ומיברך חם לח"ל חסי מחניחין למרה כן לוחר שהוה ר"ח לומר חיכוח ומיברך ר"ח נלו משמיה הוח מהלמידי ב"ש דחימה קח דחמיה הוח מהלמידי ב"ש דחימה קח פעמים דב"ש הודו לב"ה · ר"ח* :

ניתקן חנרות ונעשו בחים · פירוש וחביב כלילו חין כחן חנר כלל שהחנר נעשה בית וכשלח עירבו חשיבי בחים כליחה חע"פ שחסור לטלטל *) משוחו למבוי כיון שחין(ו) דרך מפסיק ביו למבוי חשוב [כשחוס] חבל בחים כשחומות חשיבי כיון שהחנר מפסיק ביוסו למבוי וזוקק היכח דלח נפחחפו בעינן בחים וחנרות פחוחין לשוחו חבל נפחחפו לח בעינן ומשני לפשר דמבטלי רשות גבי חד דהשחח חיכח בים דלח חשיב כשחוס ולח לחמר נמי ניחקן חנרות כולם כיון דשחר הבחים שחורין בחנר ופריך בית חיכח בחים לח משני דבבעלי רשות גבי מבי שהם היו לוסרין זה על זה ולח מלי למימר שהבחים עירבו להו מדקחמר רב לח עירבו משמע לח עירבו כלל : **ולא קשיא** לך ביה מידי שבירה לך מוחר למעלטל בכולו : **שבי נרסינן ופא ומנין בעלי מינך ולא לחמרם לימא לגב שיעמא לחמיא לך** · כשהיים שמוף בגרסחך לחזר על שחועה זו דר"ל עם מרוחק גרסחך לחיח לך הך דר' חוקפיה בהדי דחימר עלה : **ולא פירכא** · לימחי מוחר ולימחי לחסור : **עירבו חנרות** · שבחבי (ח) נמי' לחמי נגות ולחמי חנרות ולחמי קרפיפות רשות (ב) שם שלא בשחפו בו מוחר : (נ) שם ולא

הגהות הב"ח

(ד) תוס' ד"ה שלא וכו' דכא לקמן · ניב דף קלב ע"ח : (ה) ד"ה ומי שרי וכו' עיין ר"ח דרך רה"ר כיון : (ו) ד"ה דרבי לוימר וכו' ולמה בגמרא רבי יסודה בן פזי : (ז) ד"ה ניתקן וכו' כיון שאין דבר מפסיק :

כרי אליעזר שהן דברי יחיד ועוד רבי אליעזר שמוחיו הוא כלומר מחלמידי שמאי הוא · א"ר אושעיא שאילית את ר' יהודה הנוחר פי' המל ואמרה לי מבני שלא נשחתפו בו הוה ואחרינה מהאי רישא אמינא ליה סבירא ליה למר מבני שלא נשחתפו בו מוחר למפלטל בכולו א"ל אין כו' · אהמר ר' זירא אמר רב מבני שלא נשחתפו בו אין מפלטלין בו אלא בארבע · ר' זירא לא פירש שמועה זו היכה עד דאחמ"ר רב נחמן אמר רבה בר אבוה ואפרשה משמיה דרב הבי מבני שלא נשחתפו בו אם עירבו הצירות עם בחיהם אין מפלטלין בו אלא בארבע לא עירבו חצרות עם בחיהם מוחר למפלל בכולו א"ל רב חניגא חוואה לרבא מפני מה כי עירבו עם בחיהם אין מפלטלין באותו מבני אלא בארבע דניחקו חצרות ונעשו בחים כלומר כיון שעירבו בחי חחצר רשות אחת ורב למעשיה דאמר אין מבני ניחר בלחי וקורה עד שיהו בחים

ל"ו פי' ר"ל לדבריו דס"ל דבחים אין לה וח"ב חינו ניחר כלחי וקורה ואח"כ נ"ב דרבות ג' כן ס"ל ר"ש דרבות ג' ואח"כ נ"ב חילך חמר ומלירות מיבת ומי' בקומ"ח סימן שעב וברמב"ם פ"ג מה"ש הלכה כ"ב ר"ש מכוי דניחר כלחי וקורה כמ"ש בחוספות לקמן דבעלי רשות לגבי חבי מירבו יחד ובוונת החוספות להקשות כין על עירבו וכין על לא עירבו וכדי שלא חחמר דאפי בחים לא מהני ליכא למימר דאפי בעירבו ע"י שיבוח בחוספות דמ"ש ניחקו חלירות פיכוח וחביב כלחי כו' :

גלילון השי"ם רשי' ד"ה מוחר למעלטל בכולו וכו' פוסקן המי' כי הא מ"ש כיון דשבתו בבית מחור למעלטל וכדלימא להדיא מיבוחין דף נא בכוחמא ופוסדא ופע"ב : חוספות ד"ה דר"ש שמוחי וכו' וכן מוכח כירושלמי . עיין ביאה דף לד ע"ב חוספות ד"ה ולחומר :

[מה ז]

[מה ז]

[ועי' חוספות מה ז ד"ה שמוחי חוח]

רבינו חננאל

בשבת שלא כרצון רבי אליעזר ושקלינן ופרינן בה ואוקמוה רב אשי שלא כרצון ר' אליעזר דשרי אפילו דרך רה"ר ושלא ברצון מחלוקתו הם החכמים שהולקים על ר' אליעזר ואומרים אפילו דרך גגות ודרך חצירות וכו' דרבי עקיבא סבירא ליה כוותיהון אלא ברצון ר' שמעון דשרי דרך גגות דתנן ר' שמעון אומר אחד גגות ואחד חצירות ואחת קרפיפות כו' · בעא ר' זירא מר' אמי מבני שלא נשתתפו בו מהו למפלל בכולו כו' ושתק ר' אמי ולא השיב לו ומנין אשכחיה דאמר אמר ר"ל משום רבי יהודה נשיאה פעם אחת שכחו ולא הביאו אוכל מע"ש והביאוהו בשבת והיה הדבר ק ש ה לחכמים היאך מניחין דברי חכמים ועשין

[עי' פ נרסת ה ס"ע]

[מה נב]

[מה נב]

עירובין נפ:

סוף פרק ח דבחים

עירובין ס. [ע"ש ד"ה ושם נב:]

עירובין כג: נ. עד. ספ. נפ

נ"א שבת

בתים וחצרות . שני בתים פתוחים לשתי חצרות שתים לכל חצר ושתי חצרות פתוחות למבוי : כשהן דשתיתי דמי . דהא לגבי מבוי כשתי דשתיתי הוו דהא חצרות משקיעות כיבשים שהין בתים להם : אפשר דמצטרי . כי הכתים שבחצר רשות שיש להם בחצר לגבי חד מיניהו והוי כל החצר שלו ומומר תורה אור

להוליא מביתו לחצר : פוף פוף בית חיצא . בכל חצר בתים ליכא ורב בעי שני בתים לכל חצר:גמ' אמר רב . טעמא לאו משום בתים וחצרות פתוחות לתוכו הוא דלכ בין עירבו בין לא עירבו מכיון דפתיחי שתי חצרות למבוי ושני בתים לכל חצר תורת מבוי עליו וניתר בלחי וקורה והייט טעמא דכי עירבו בחצרות ולא כשהפתח במבוי אסור לטלטל בו וכי לא עירבו אלי : מי גרס לחצירות שיפארו . על המבוי להצריכו שיתוף להוליא מן החצירות לתוכו : בתים . הוא דגרמי לו דלי לאו משום בתים הוו להו חצרות ומבוי רשות לחת דלכ דאמרה להא מלתא, כר"ש סבירא ליה דלתמר בעירובין (דף עד.) גג ומצר וקרקף במבוי כולן רשות לחת הן ומטלטלין מזה לזה ואמר רב עלה הלכה כר' שמעון והוא שלח עירבו בתים עם החצרות דלח שכיחי מלחי דבתים בחצר הלך לעיון טלטול בתוכו נמי כי לא עירבו חצרות עם הבתים שרי דהוה להו כמו שכשהפתח בו דמי גרס לו למבוי ליתסר והלכתך לשיתוף, בתים גרמו לן ולימס שכלי נסתלקו ממנו ומותר להוליא מן החצרות למבוי כלשון עשהפתח לא מסקינן לן דמותר לטלטל בכולן : גמ לכל אמר רבי אליעזר . לח ככל מכשירי מלוה לאמר כן ולקמן מפרש כי מכשירי מלוה לחת למשוטי : שני סלחם . דעלרת מוכח יום הן ואין לאחרן עד למחר : ולא למדן רבי אליעזר . לחשיימס מדלמה שכח לחת בגזירה שוה,ולי ככל מכשירי מלוה שעיקר המלוה טהגה בשכח לאמר "מכשירין למלוה" למה לי גזירה שוה : מה שכחם שמורים בשומר מכשירים . דהיינו קלירה מחינה והרקדה שלה דוחין לח השבח כדלחמרינן במנחות (דף עב.) בחרים וכשקיר השבות מה חרים רשות לח קלירה קיר רשות יש קלירה השומר שהיח מלוה : שכן מלא קורב . שלח נשם שומר מלוה לקלור לשמה לכתיב "וקלרתם,והכחתם" שלכך קלירה גופיה מלוה היח מחמר בשחי הלחם שלא נחמר בהן קלירה : גמי . כחמת : מלד לחד . הכחה דשומר מופנה,הכחה דשחי הלחם לחינה מופנה לגזירה שוה : ושמעינן ליה נרבי אליעזר דשמר . שחינה מופנה משני לדדיה שלא מלד לחד למדין ממנה שם יש להשיב חבל שם יש להשיב משיבין ובמסכת יבמות בפרק מלות חליצה (יבמות דף קי.) שמעינן ליה לחמר שכי דקחני חליצה בשמאל כשהלה ורבי חליעזר מכשיר דלא יניח רגל ימין ממורטע ורבינן ורבי חליעזר לא יניח ממורטע והא חניא ר"ח חומר משיין בגרגיה שהיח בחוץ ימנית נחמר כאן חוץ ונחמר להלן חוץ וסו' ומשכינן חוץ לחוץ מופנה,רגל רגל לא מופנה,והלי "לחוץ מופנה" דקחמרינן,משני לדדין קחמר,"דרגל" דכחיב בחליצה חילוקיכא לגופה חבל מלד לחד מופנה הוא לפרשה מטורע שמופנה הוא היינו דטלחו כשיבין במטורע עשיר : ביבוי פוא . דהא "מוהקרקפתם מנחה חדשה" שמיך, ומלי למיכחב "ממכבוכיכם לחם תקופה,וכחיבח הוא : למשוטי מלי . הא דלחמר רבי יוחנן לעיל לא לכל חמר רבי חליעזר למשוטי הי מכשירים לחי דלח שכח : וכל מכשיריו . כגון נקועה מן המחובר : למשוטי ניצים . שלח יחלנה בטליחה בשכח כדמפרש טעמא וחזיל : כל

[פיכוכין פ' יב: מג: ע"ש.]

גליון השי"ם

נמי גמ לכל מכ"ל מכשירי מלוה עי' כס' בי חיים כסוף הספר בלקוטי': רשי"ו ד"ה ושמעי' ליה נר"ן וכו' מוסגה כוה ד"ה כשיבין ליה דעני' כרש"י יבמות דף ע ע"ב ד"ה ושמעי' נ' נר"ן ונ"ש: תוס' ד"ה מחמר וכו' דלימא נמ"ל כפיכוכין · עי' פיכוכין דף עג ע"ב תוס' ד"ה ושיין שלח פרש לכשח מוסגה · וכ"כ כש"י סוכה יג ע"ח ד"ה נפרוסמ ושיין כשמר מכ' ע"ב

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה שכן וכו' מלח : (כ) תוס' ד"ה מי גרס וכו' מוחר לטלטל בכולי דכל רב: (ג)-ד"ה לח לכל וכו' ונ"ש לח לכל מלוה : (ד) ד"ה מלמר וכו' שלח לכתכיכו : (ה) ד"ה ושיין וכו' לניים ומוחר, לח שכבר: (ו) בא"ד שלכל ניים ומוחר כ"ל ומיבח סוכה נמחק :

[נ"ל מיום]

יבמות עב:

סוכה מג.

*בתים וחצרות פתוחין לתוכו" והבא בתים איבא חצרות ליבא}כי לא עירבו נמי ליחזינהו להני בתים כמאן דסתימי דמי וחצרות איבא ובתים ליבא:אפשר דמבטלי ① ליה רשותא דבולהו לגבי חד,סוף סוף בית איבא בתים ליבא? אפשר דמצפרא ועד פלגא דיומא לגבי חד,סוף סוף בעידנא דאיתיה להאי ליתיה להאי? אלא אמר רב אשי מי גרס ② לחצרות שיאסרו,בתים,וליבא.אמר ר' חייא ← בר אבא א"ר יותנן *לא לבל אמר ר' אליעזר מבשירי מצוה דוחין את השבת שהרי שתי הלחם חובת היום הן ולא למדן ר"א אלא מנזירה שה[דתניא ר' אליעזר אומר מניין למבשירי שתי הלחם שדוחין את השבת? נאמרה הבאה בעומר ונאמרה הבאה בשתי הלחם מה הבאה האמורה בעומר מבשירין דוחין את השבת אף הבאה האמורה בשתי הלחם מבשירין דוחין את השבת] מופני,דאי לא מופני איבא למיפרך מה לעומר שכן אם מצא קצור קוצר תאמר בשתי הלחם שאם מצא קצור אינו קוצר לאי אפנויי מופני מבדי כתיב °והבאתם את עומר ראשית קציכרכם אל הכהן" *ביום הביאכם"למה לי ש"מ לאפנויי,ואבתי מופנה מצד אחד הוא ושמעינן ליה לר' אליעזר *דאמר מופנה מצד אחד למידין ומשיבין?°תביאו" רבויא הוא} ③ למעוטי מאי אילימא למעוטי לולב *והתניא ← לולב וכל מבשירין דוחין את השבת דברי ר"א ואלא למעוטי סוכה והתניא סוכה וכל מבשיריה דוחין את השבת דברי ר"א ואלא למעוטי מצה והתניא מצה וכל מבשיריה דוחין את השבת דברי רבי אליעזר ואלא למעוטי שופר והתניא שופר וכל מבשיריו דוחין את השבת דברי ר"א אמר רב אדא בר אהבה למעוטי ציצית לטליתו ומזוזה לפתחו תניא נמי הכי ושוין שאם ציייץ טליתו ועשה מזוזה לפתחו שהוא חייב מאי טעמא אמר ① רב יוסף לפי שאין קבוע להם זמן,אמר ליה אביי אדרבה מהאן קבוע להם זמן כל

אפשר דמבטלי לקוח טו'. ות"ת כי עירבו חצרות נמי עם בתים מצין למימר שיש חלר למבוי לגבן שבישלו לוחו על חלר זה לרשות דכולהו שיש להם במבוי לבני חלרות פתוחות למבוי כמותן ויכולין לטלטל מן החלר למבוי הא לא בעי לאקשוי ל"ד בעירובין (דף סה:) חין ביטול לקוח מחלר לחלר ועוד דבלאו הכי פריך שפיר : **מפלגא** דיומא לפניה . רב למעמיה דאמר במסכת עירובין (דף סה:) מבטלין ומוזרין ומבטלין : **בי** גרס לחצרות . חלן ק"ל לחפילו עירבו חצרות עם בתים מותר לטלטל (ג) דהא רב לחסר בעירבו לטעמיה דפסיק כרבי שמעון דוקא בלח עירבו חבל רבי יוחנן פסיק כר"ש בין עירבו בין לא עירבו וכר' יוחנן ק"ל : **לא** לבל אמר רבי אליעזר מבשירי מצוה דוחין לח השבת. לקמן מפרש לחמת למשוטי ניצים ומוזוזה ה"פ לח (ג) בל מצוה הטהגוה בשבת אמר ר' אליעזר שמבשירין ידחו שבת אפי' שחי הלחם שדוחין את השבת לא מלינו בל אמר רבי אליעזר אלא בשתי הלחם שהן מבשירי מצוה דוחין לח השבת ומזוזה ממילה ניימא דמבשיריה לחו דוחה שבת ותימה הוא היכי שייך למילף ניצים ומזוזה ממילה דילן דין הוא דמבשיריה דוחין לח השבת דהיינו עלמה דומה שבת שהרי הלחם בל ניצים ומזוזה במצוה שהה מלוה בל ומקשה לכלומרה דלי לח לחקשן ממילה דילן דין הוא דמבשיריה דוחין לח השבת דהיינו עלמה דומה שבת שהרי הלחם בל ניצים ומזוזה

תאמר בשחי הלחם שלח מלח קלור לוט קולר . תימה מלי קח פריך להיח גופה נילף מינה מה העומר שלח על פי שמלח קלור קולר לח שחי הלחם לח מלח קלור קולר ונילף מינה תרתי מבשירין וקלירה ותיובי ר"ת דהא לח לח דמי דלילף מינה שהרי מבשירין יהו כל החיטין והשעורין קלירים ולח מקמע לחחיל ג"ם חלח (ו) מבשירין דלמו שבת ת"ל ת"ל לח לח מלי לילף מינה קלירה שהביבה בפקח לן קלירת העומר דלחיל שבת מדכתיב בחרים ובקיר חשבות כדלרבינן במנחות בשילהי ר' ישמעחל (דף עב·) מה חרים רשות לח קלירה רשות יש קלירת העומר שהיח מלוה ונלי דחמנת לילף מינה לגבי העומר דכתיב ביה נמי קיר ולח נגבי שחי הלחם דלח כתיב בהו קיר ועל כרחך ודחי היינו טעמא דילף גבי עומר קלירה משום דכתיב ביה קיר דחי לחו הכי ת"ש בתים וחצרות פתוחין לתוכו והבא כיון שעירבו כאלו אין שם חצר וכולן (בתים) [חצרות] ניתרו ואפי' עשחתאי כיון שאין שבבתים אין שתוף מועיל באותו מבוי . כך יש לומר כי לא עירבו נמי כיון שהן אסורין לקרוא מן הבית לחצר חשוב אותן הבתים כאלו פתוחין הן שאין להם רשות להשחמש מן הבתים לחצר וחצר אינה בית ליכא. למעמית דרב האיך מטלטלין במבוי שאין לו בית ומפרש יחכן שיבטלו כל בני החצר רשותם לגבי חד וכיון שבטלין רשותם לגבייה יש לו לחוציא מן הבית לחצר כרחנן נתנו לו רשותם הוא מותר והם אסורים וקי"ל הא דתנן נתנו לו רשותם רשותם מעיקרא אקדמה* שיבטל היוא רשותא לגבייהו ואקשינן וכיון שבטלו כל בני חצר רשותם לגבי חד נעשו כל הבתים שלו וכולן כבית אחד הן חשובין ורב לא אמר אלא בתים ומיעוטי בתי' שנים והבא ליכא שני בתים והיאך מתיר רב. ופרקינן הכא במאן דאמר עוד כגון שבני חצר בטלו רשותן מן הבקר עד חצי היום לגבי ראובן בפירוש ומחצי היום ולהלן לגבי שמעון שנמצאו ראובן ושמעון שניהם מותרין בחצר זו דהא שמעון לרב דאמר מבטלין ואקשינן תוב ומבטלין ופרק סוף בעת שמותר לוח להשתמש בחצר זה אשור לחבירו ואותה העת אין שם בחצר אלא בית האיבון בלבד ומחצי היום ולהלן בית שמעון לבדו ואין לראובן בה רשות להשתמש . ומ"ם לא תמצא ב' בתים מותרין בחצר זו בעת אחת . ופירק רב אשי פירוש אחר ואפר בי גרם לחצרות הללו השתוודות למבוי לחיאסר בהן פלשול בתים שפני אלו הבתים שהן פתוחין לתוכן ולא עירבו שאלו לא היו בהן בתים מותרין היו השוכרים שם לפלשל בה בכולה , שהן כמו קרפף שמותר השוכרו בו לפלשל בכולן וגם המבוי לא נאסר בהן פלשול אי לא ספני הבתים שהן פתוחים לתוכה ואינם . כלומר כיון שלא עירבו החשבם כאלו פתוחים הם ואינם כלל . הלא אילו היו פיזומין היה הפלשול מותר בהם עכשיו יהיה מותר ועמדו דברי רב אשי ועיקר דברי רב ופירושם בעירובין פרק הדר עם הנכרי בהצר ופירשתם שם. ושמעינן מינה דרבנן פליגי על ר' שמעון דשרי דהך קרפיפות ואע"ג דאסר רב הלכתא כר' שמעון בפרק כל גגות העיר רשות אחת הן לגבי

*) נ"ב ל"ל דקי"ל כב"ש בעירובין ס"ם ע"ש דנותנין רשות משתמך :

רב נסים גאון

ואבתי מופנה מצד אחד . א' הוא ושמעי' ליה לר' אליעזר דאמר מופנה מצד אחד למידין ומשיבין · דע שאע"פ שלא מצאנו לר' אליעזר

בפירוש שאמר דבר זה יודעים אנחנו אותו מרבריהם בפס' נדה בפרק המפלת (דף כב) מופנה מצד אחד לר' ישמעאל למידין ואין משיבין לרבנן למידין ומשיבין ותואיל ור' אליעזר **) עומר כר' ישמעאל כי אנו מוצאין ר' יהושע חברו של ר' אליעזר אומר (ע"ז דף כט במשנה) ישמעאל אחי רעם הוא לא ניחוד בהלוקה בוה הדבר אלא ר' ישמעאל והשאר שוו כולם בדבר אחר כי מופנה מצד אחד למידין ומשיבין ידענו כי ר' אליעזר בכלל החכמים ששנו עומר וסובר כמותן שאילו היה חולק עליהן בדבר זה היה נזכר עם ר' ישמעאל ולבך נחברו כי ר' אליעזר אינו שוה לו וכרבנן סבירא ליה ומיכן אמרנו ושמעינן ליה לר' אליעזר דאמר מופנה מצד אחד למידין ומשיבין לפי שכל החכמים שהיו באותו הדור שוו בדבר זה חוץ מר' ישמעאל שהעובר בפירוש שהתורה תולק :

**) ון סלמון מדויק ומפנס כוונתו שוודאי ר"ת היה כדונו של ר' יסוסע ומס מיתת דכר כוותיה היה להזכירו עם ר"י ועו' כרבי"ם כתן כד"ם ושמעינן וניכומס קר ע"ח ד"ה לח מופני ונ"ש

כדלקמן בפ"ק דיבמות (דף ו') וי"ל דהכא הכי גמרי מה מצינו בהר שמלות טהרות בשבת ומכשיריה דמו שבת אף כל שמלות טהרות בשבת מכשיריה דמו שבת הלכך לא שייך למילף מכיבוד דהייט המלוה עלמה ולא מכשיריה דשמוע לי בשבל לי הייט כיבוד עלמו כשמתקן לו מלכלו והכנין גמי הוי מלוה לחת שלוה הקדוש ברוך הוא לבנות בית המקדש: **סד"א** נילף שבעת ימים משבעת ימים. ול"ת היכי תיסק לדעתיה לדון ג"ש הא אין לדון ג"ש מעלמו אלא למה מרבו וי"ל דשמע בעלמא ניתנה למדרש* : **קמ"ל** . שולה ידעלמא השמא הלחי שבעת ימים למאי לחיל דלמ"ג דדרשינן בפ"ק דפסחים (דף ס:) מה שביעי שביעי לחג אף ראשון ראשון לחג הא לחיכא למידרש משבעה בלא "ימים":

שבן טעון הרבעה מינים. אף על גב דעומר ושתי הלחם נמי מביאין עמהן כבשים ויין לניסוך ושמן למנחות, שאני ד' מינין שבלולב דמעכבין. זה לחת זה כדאמר בפרק המוכן (מנחות דף כז:), ובפרק התכלת (שם דף מה:) [למדנין] הכבשים אין מעכבין לא אף העומר ולא אף הלחם *והייטו טעון ד' מינין אין מטוח בלולב כלל אלא ד' מינין לבד כדאלו יכולה להיות מטוחן בלא ד' מינין. הר"ב פור"ש: **אי** מעומר כו'. הכא לא בעי לדייקי מלמודא "למילף מכייניהו" דהכי חובות דמלמודא זימנין דייק והימנין לא דייק ולי הוה דייק הוה מצי פריק' הרב פור"ש ז"ל מילתא דאתיא כמה הלד פרט וכתב לה קרא כמו מילתא דאתיא בקל ומומר והאי דקאמר תלמודא ניכתוב רחמנא בהאי ואיתי לדיך מינה פירוש ומאי לריך קרא הייט משום דאי בלא מה הלד הוה אלי למילף הך מלוה מלידך לא הוה כתב רחמנא קרא כיון דהוה פשוט לי לך דלא דמי למילתא דאתיא בקיש לחוה פשוט יותר: **שבעת** ימים (ד) מלולב. מופנה הוה מצי לדדים גבי לולב לא מילטריך דאתי"ג דדרשינן ימים ולא לילות מיהו לא הוה לריך למיכתב שבעת כלל דהוה אלי למיכתב ומשמע לפני וגו' בימים והוי לשון שבעת מיותר ג"ש ות"ת ור' אליעזר היכי דריש ימים ולא לילות כיון דאתיא ליה ג"ש היא גופה נילף מוכחת דאיט מילתא דלגון ג"ש גופא מוכחת דאיט כן בימים משמע ולא לילות:

ואי מסוכה שכן טהגת בלילות כבימים. משמע דבעי למימר תאמר במלה שאינה טהגת בלילות כבימים ואדרבה עיקר מלוחה בלילה שהרחשן שנאמר בערב תאכלו מלות (שמות יב) והכי הוה אלי למימר שכן טהגת בימים ובלילות:

נפקא ליה מבימים הכפורים. וגמרינן מהדדי דדרשינן כרחם האמה* שיהו כל התקיעות של תוקע התביעי שוות כדפורש בקונטרס ורבנן סברי דלא שייך לתקשויי אלא לומר שסדר תקיעות יהיו שוין לענין סדר תקיעות מייתי לה התם אבל לומן דיוס ודאי לא מיתקע דע"כ זמנם הוי שוה אלא אלא בדתקע תוקע וזה בעשור לחודש: והתניא

כל שעתא ושעתא וכמיה הוא אלא אמר רב נחמן א"ר יצחק ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע *הואיל ובידו להפקירן: אמר מר ולכל מכשיריו דוחין את השבת דברי ר"א מנא ליה לר"א הא מעומר ושתי הלחם, שבן צורך גבוה, אלא אמר קרא °ביום *ביום אפילו בשבת, ולמאי הלכתא אילימא לטלטול, אי°צטריך קרא למישרי טלטול? אלא למכשיריו ורבנן ההוא מיבעי ליה °ביום ולא בלילה ור"א—ביום ולא בלילה מנא ליה? °נפקא ליה °מושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים—ימים ולא לילות ורבנן איצטריך ס"ד אמינא נילף שבעת ימים (ה) מסוכה מה להלן ימים ואפילו לילות אף כאן ימים ואפילו לילות, קמ"ל, ולירבתוב רחמנא בלולב וניתו הנך ונילפו מיניה? משום דאיכא למיפרך מה ללולב שכן טעון ארבעה מינים: מוכח וכל מכשיריה דוחין את השבת דברי רבי אליעזר מנא ליה לר"א הא מעומר ושתי הלחם שכן צורך גבוה אא מלולב שכן טעון ארבעה מינים (ו) מסוכה שכן נוהגת בלילות כבימים אלא גמר °חמשה עשר-חמשה עשר" מחג הסוכות מה להלן מכשיריה דוחין את השבת אף כאן מכשיריה דוחין את השבת ולירבתוב רחמנא במצה וניתו הנך ולינמור מיניה? משום דאיכא למיפרך מה למצה שכן נוהגת בנשים כבאנשים: שופ וכל מכשיריו דוחין את השבת דברי ר"א מנא ליה לר"א הא מעומר ושתי הלחם שכן צורך גבוה אא מלולב שכן טעון ארבעה מינים אא מסוכה שכן נוהגת בלילות כבימים אא ממצה שכן נוהגת בנשים כבאנשים, אלא אמר קרא °יום תרועה יהיה לכם"-ביום=אפילו בשבת ולמאי אילימא לתקיעה הא *תנא דבי שמואל "כל מלאכת עבודה לא תעשו" יצתה תקיעת שופר ורדיית הפת שהיא חבמה ואינה מלאבה אלא למכשיריו, ורבנן ההוא מיבעי ליה °ביום ולא בלילה, ור"א ביום ולא בלילה מנא ליה? °נפקא ליה °מבימים הכפורים תעבירו שופר בכל ארצכם וגמרי מהדדי ולירבתוב רחמנא בשופר וניתו הנך ולינמרו מיניה? מתקיעת שופר דראש השנה ליכא למיגמר שכן מבנסת זכרונות של ישראל לאביהן שבשמים מתקיעות [שופר] דיוה"ב ליכא למיגמרי *דאמר מר תקעו ב"ד שופר נפטרו עבדים לבתיהם ושדות חוזרות לבעליהן: (אמר מר) פילא וכל מכשיריה דוחין את השבת דברי רבי אליעזר מנא ליה לר"א הא מבולהו גמר, בראמרינן, ועוד מה להנך שכן

אומל לא שכיחן בכי האי נוונא דבדרייא קיי"ל הלכתא כרבנן*)וכללית דרבי עקיבא דאמר כל מלאכה שאפשר לה לעשות מע"ש אינו דוחה את השבת ואבאת אומל כיון שאפשר לו להביאו מע"ש ולא הביאו אין הבאתו דוחה את השבת אפילו לענין עשיית פסח דכרת הוא לא מייתינן אומל למול בנו או עבדו כדי שיותר לו לעשות פסח ולא שבא לתו לרבנן לא דרך גנות רה"ר ולא דרך גנות הקרפיפות והצרות הכל אחד הוא ובכל אמור ואשכחנן בתלמוד א"י עוברא ולא הביאותו בשבת. ואמרינן בכל מקום (רב עביר) מעשה רב דנמרינן מינה. ווה הוא המעשה. ר' שמואל בר אבודומי הוה ליה עוברא למנר לרב ששמא בריה אנשין למיתי אומל שאל לר' [מנא]. אמר לתון ירחה למחר.שאל לר' יצחק בן אלעזר אבר לתון משתוק [קתרייתן] לא אנשיתון ומיתי אומל אנשיתון ירחה למחר: א"ר חייא בר אבא. א"ר יוחנן לא לכל א"ר אליעזר מכשירי מצוה דוחין את השבת שהרי שתי הלחם הוצת היום חן ולא לפרס ר' אליעזר אלא מג"ש נאמרה הבאה בעומר שנאמר והבאתם את עומר וגו' ונאמרה הבאה בשתי הלחם שנאמר מפרשבותיכם תביאו לחם תנופה שתים וגו'. מנין שהשעומר דוחה שבת. גרסינן באחרית פרק ר' ישמעאל אומר העומר היה בא בשבת מג' מאין וכו'. ת"ר תקריב את מנחת בבוריך מה ת"ל לפי שנאמר העומר להביא מן הקמח מנין שאם לא מצא קמח יביא מן העומרין ת"ל תקריב כו' עד תקריב לפי שמצותו לקצר בלילה. מנין שאם קצר בזום כשר ורחמה שבת ת"ל תקריב כל שהוא תקריב ס"ם תקריבו אפי' בשבת אפילו ביום בסומאה. ותוב תניא (בתו"כ) בסוף פרשת אמור אל הכהנים (ונסמכים עז ובגמות ע"כ) רבי אומר וידבר משה את מועדי ה' מה ת"ל לפי שלא למדנו שדוחין את השבת אלא ה ס ח ותחסיר שכתוב בתן במועדו מנין לרבות העומר ותקרב עמו. שתי הלחם ותקרב עמהן שיוחו שבת ת"ל וידבר משה את מועדי ה' קבעו מועד אחר לכולן ופשוטה היא זו ההלכה כולה. ואפי' ר' אליעזר שמתיר בבכשירי מצוה מודה. שאם ציית שליחו ועשה מזוזה בשתותו בשבת שהוא חייב ואמרינן ס"ש הני ואוקימנא דואיל ובידו להפקירן. פי' כי הציצית הוא חובת הגבר וכיון שהפקיר אינו בנדו וכן הבית [דף נג:]

[עי' תוספות מנחות מד:ד"ה מלים]

מכות מג.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' נילף שבעת ימים משבעת ימים מסוכה:(ב) שם תלת גמר שבעת ימים ימים משבעת ימים מלולב: (ג) רש"י ד"ה גמר ו' ימים וכו' נימנום כה"י ותמר כך ס"ם וכתוב רחמנא בסוכה כמלולב וניתי הנדשומר ושתי הלחם ולולב מינה: (ד) תוס' ד"ה מלולב ככימים. ותילו מלה לילה להלמון תוכה ומו לת כדלמרינן בפסחים (דף קכי): ונכתוב רחמנא. בהדית במלה ונגמרו הנך כולהו מיניה: בנשים בבאנשים. כדילפינן בפסחים (ד' מג:) לת תאכל עליו חמץ שבעת ימים וגו' כל שיטעו בכל מאכל חמץ יטו בקום תאכל מלה ונשים ליתסבו בכל תאכל חמץ כל מלה לת תעשה בין שהזמן גרמה בין שלין הזמן גרמה חייבת לנפוקי סוכה ולולב דליתסבו בנשים דמלות עשה שהזמן גרמה היא: **ונמצי** . הלי קרא הי מילתא דתרווחה להתם למיכרי בשבת מי לתקיעה לת לינטריך לתפילו תקיעת הרשות ליה כה חיסורא לתולייתת: **מלאכת** עבודה. של תורה: **ונמרי מסדי** . במסכת רלש השנה (דף לג:) שלין תלמוד לומר "בחדש השביעי" דהא בכמה קראי כתב לן דיוה"כ בחודש השביעי מה ת"ל "בחודש השביעי" שיהו כל תרועות משל חדש השביעי שוות: **נפטרו עבדים לביתיהם** . קריתת דדור דיובל תלויה בה הלכך תקיעה: **מי מכולהו** . מלחת מכולן: **כדתמרינן**. חיכת למיפרך בכל הך חדת לד תמור התמור בה לטיל: שתם

שכן אם עבר זמנה בטלה, אלא היינו טעמא דרבי אליעזר דאמר קרא °וביום השמיני ימול בשר ערלתו" ואפילו בשבת וליכתוב רחמנא במילה וליתו הנך וליגמור מיניה? משום דאיכא למיפרך מה למילה שכן נברתו עליה שלש עשרה בריתות: ע"כ לא פליגי רבנן עליה אלא במכשירי מילה אבל מילה גופה, דברי הכל דוחה שבת מנלן אמר עולא הלכה וכן אמר רבי יצחק הלכה מיתיבי *מניין לפיקוח נפש שדוחה את השבת? רבי אלעזר בן עזריה אומר מה מילה שהיא אחת מאיבריו של אדם דוחה את השבת קל וחומר לפיקוח נפש שדוחה את השבת ואי סלקא דעתך הלכה, קל וחומר מהלכה מי אתי והתניא *אמר לו רבי אלעזר (*בן עזריה) "עקיבא-עצם כשעורה-מטמא=הלכה, ורביעית דם=קל וחומר ואין קל וחומר מהלכה אלא אמר רבי אלעזר אתיא "אות-אות", אלא "מעתה תפילין דכתיב בהן "אות" לידחי שבת אלא אתיא "ברית ברית", גדול דכתיב ביה ברית לידחי שבת? אלא אתיא "דורות דורות", ציצית דכתיב ביה דורות לידחי שבת? אלא אמר רב נחמן בר יצחקודרינן "אות, ברית, ודורות, "מאות, בריתי, ודורות, לאפוקי הנך דחד חד הוא דכתיב בהן "ר' יוחנן" אמר אמר קרא "ביום" "ביום=אפילו בשבת אמר ריש לקיש לרבי יוחנן אלא מעתה מתוסרי כפרה דכתיב בהו "ביום" הכי נמי דדחי שבת? הוא מיבעי ליה "ביום ולא בלילה, "האי "נמי מיבעי ליה ביום ולא בלילה? והוא "מבן שמנת ימים" נפקא, "האי "נמי "מביום צוותו" נפקא? אע"ג דנפקא מביום צוותו, אצטריכא, סד"א הואיל וחם רחמנא עליה לאתויי בדלות, בלילה נמי ליתי, קמ"ל מתקיף לה רבינא אלא מעתה יהא זר כשר בהן ויהא אונן כשר בהן? הא אהדריה קרא "רב אחא בר יעקב" אמר: אמר קרא "שמיני" "שמיני" מיבעי ליה למעוטי בשבת, "האי "שמיני" מיבעי ליה למעוטי שביעי? "שביעי" מבן שמנת ימים" נפקא, "אחתי מיבעי ליה חד למעוטי שביעי וחד למעוטי תשיעי דאי מחד הוה אמינא שביעי הוא דלא מטא זמניה, אבל משמיני ואילך זמניה הוא? אלא מחוורתא כדרבי יוחנן תניא כוותיה דרבי יוחנן ודלא כרב אחא בר יעקב "שמיני ימול" אפילו בשבת ומה אני מקיים °מחללין תוץ לשאר מלאכות או אינו אלא אפי' מילה, ומה אני מקיים "שמיני ימול" תוץ משבת ת"ל "ביום" אפילו בשבת אמר רבי אחא מעיקרא מאי קא ניחא ליה? ולבסוף מאי קא קשיא ליה? הכי קאמר "שמיני ימול" אפילו בשבת ומה אני מקיים "מחלליה מות יומת" בשאר מלאכות תוץ ממילה אבל מילה דחיא מ"ט? היא הוא ומה צרע שדוחה את העבודה ועבודה

וכן דחו זבת

והתניא תמר ליה רבי לתעזר כו' ול"נ והכתן דכל זה ליט במשנה: **הדיא** מבן שמונת ימים נפקא. תימה דתניא בת"כ ומייתי לה בפרק הערל (יבמות עב:) המשמיני ימול לתקיש יכול בין כיוס ובין בלילה ת"ל בין כיוס לין לי תלת אשמיעול לן' יימול לי' ול"ל מניין שאינו יימול תלת כיוס ת"ל וביום ובפ"ב דמגילה (דף כ:) נמי תמר לין מוהלין תלת כיוס לכתיב וביום המשמיני ויש לומר דמשמיע לכן שמנת ימים ודרשת פקוחה נקט: **אלא** מטתה יהא זר וחוזן כשר כהן. לפי חוזק נקט זר דהא כבולהו כזב וכהה ויולדת ומוציא כתב כהו כהן:

הא מהדריה קרא. והוה ליה לכר שיעלה מן הכלל לידון בדבר החדש לתלויי בדלות אחי תקה יכול להחזירו לכללו לבטל לילה וחוזן עד שיחזירנו הכתוב לכללו בפירוש הרי החזירה בפירוש ובטל לילה וה"ה לחוזן וקשה ותמתי לא קתמר דתלדיה קרא מדכתיב כהן ולא זר ושמח לשוס דרשם תחריתי תחת:

תניא כוותיה דרבי יוחנן ודלא כרב יעקב. ודלא כרב נחמן בר יצחק דתמר תחית לחת בריים לוחות דלדשנין כיוס דלוחות לא הוי דחיכו מודה ליוחנן ביוס ולוחות תחת למקטירין ויוס למילה גופה ולית ליה למילה הלכה תע"ב דר' יוחנן חית ליה *הלכה לר' לתעזר [כדפי' רש"י ותוי' כריימת דדרשי ביוס תחית כרבנן דיוסן] לילמדיך למילה גופה ולכתי לא קתמר תלת לכל כרב יעקב דחי כריימת מוכחת בהדיא דלא בעית למדרש שמיני יתול. מ"ר: **מה** לריעת שדוחה תת הטבודה. תימה ולימת קל ותומר ליפכא ותדחה עבודה תת הלריעת תיקון בהיכו כדי לעשות עבודה ומה שכת שדוחה תת המילה ומילה דוחה תת הלריעת עבודה דוחה לוחה לריעת שבדחה מפני מילה ליט דין שתחת עבודה דוחה לוחה ותת לתמרינן בפסחים בפרק לולב דכריס (דף סז:) ויטלנו מן המחנה כל לרוע וכל ב וכל תמת לנפש תת ממלי מתים מטמלחין זכיס ומלוריעים לת כ"ש תלת יש לך שכה שזכין ומלוריעים מטמלחים ותין תמלי מתים מטמלחים ותיזה זה פסח הבח בטומתה

מטא זמניה, אבל משמיני ואילך זמניה הוא? אלא מחוורתא כדרבי יוחנן תניא כוותיה דרבי יוחנן ודלא כרב אחא בר יעקב "שמיני ימול" אפילו בשבת ומה אני מקיים °מחללין תוץ לשאר מלאכות או אינו אלא אפי' מילה, ומה אני מקיים "שמיני ימול" תוץ משבת ת"ל "ביום" אפילו בשבת אמר רבי אחא מעיקרא מאי קא ניחא ליה? ולבסוף מאי קא קשיא ליה? הכי קאמר "שמיני ימול" אפילו בשבת ומה אני מקיים "מחללין מות יומת" בשאר מלאכות תוץ ממילה אבל מילה דחיא מ"ט? היא הוא ומה צרע שדוחה את העבודה

וכן דחו זבת

ועבודה

שנקריבים ביום ולא בלילה שנאמר (ויקרא ז) אשר צוה ה' את משה ביום צותו את בני ישראל ופירש ביום צותו למדנו לכל הקרבנות כולם שאינן כשירין אלא ביום ובפרק הקורא את חבנילה (דף כ) שנינו כל היום כשר לסמיכה לשחיטה כו' ובתלמוד אמרו לסמיכה ולשחיטה דכתיב (ויקרא ג) וסמך ושחט ואיתקש סמיכה לשחיטה ובשחיטה כתיב (שם יט) ביום ובחכם לקמיצה ותנשה וחזייה בכולהי כתיב ביום צותו וחוזר האומן והוי עם כל חמניין במשנה שלא יקריב לחקריב קרבן כמו שאמרה חמשנה (זבחים דף עו) כל הזבחים שקיבל דמן זר ואזן ובגד פסולין ובמז' נרסי זר מנלן דחני לי (ויקרא כב) דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו ממקדשי בני ישראל ולא יחללו כלומר בני ישראל דאוי לחם שיתרחקו מן הקדשים ולא יקריבו אותן שלא יחללום שאם מחללים אותם ואמר עזר (במדבר יח) והזר הקרב יומת ובאותן עזר אמרו מנלן דכתיב "לחל מלך מלאכות ולמימר "שמיני" לזוקק לקמר ותפי' ביום שכת: ומה לריעת שדוחה תת הטבודה. תזהרה שהשחיטה טורה על הלריעת שלא לקון בהריטן כדתניא (מכות דף כב:) "השמר בעצם הלריעת "לזהיר בקונן בהריטן הכתוב מדבר והחמירה טורה בזהירה בקריעתן לן בפסחים (דף סז:) דטומחת תת נדחים בקרבן לבור, ולא זכין ומלורעי, ובטלים לעשות פסח ולא תמרינן ליקוט בהריטן ויחלטו פסחים תל להכהן יקון בהריטן ויעבוד תס הכהנים טמחין בלריעת והקהל טהורין: ועבודה

כיוצא בו. עד כאן לא פליגי ר' אליעזר ורבנן אלא בכשירי מילה אבל בפלילה עצמה דברי הכל דחויה שבת. מנלן עולא ור' אסי ור' יצחק נפחא כולהי איסורי הלכה ומוהבינן עליהן. מניין לפקוח נפש שדוחה, שבת נעשה ר' אלעזר בן עזריה ואמר ומה מילה שהיא אחד מאבריו של אדם דוחה שבת ק"ו לפקוח נפש שדוחה את חשבת ואי ס"ד חלכה ק"ו מהלכה(מייתי)[מי אתי]. והתניא א"ל ר' עקיבא עצם כשעורה הלכה ורביעית דם ק"ו ואין דנין ק"ו מהלכה וכו' לבטלו! הוה מפורש בנזיר פר' כ"ג נזיר אין ממאין דברי מי שאמר הלכה היא ובא ר' אלעזר ללמדו בנ"ש באות את משבת. ונרחו דבריו ובא רב נחמן בר יצחק ולמדו באות ברית ודורו' בשבת כתיב לעשות את השבת לדורותם ברית עולם ולמבניו ובקבני ישראל את היא לעולם בפלילה כתיב ואתה את בריתי תשמור אתה ורזרע אחריך לדורותם וכתיב ונמלתם את בשר ערלתכם והיתה לאות ברית ביני וביניכם. ר' יוחנן אמר אמר קרא וביום השמיני ימול בשר ערלתו ביומאאיזו בשבת אקשינן עליה ר"ל אי תכי אפילו מוהסדי כפרה כגון מצורע וחזובה דתכי' בחוביום חשמיני יקח שני כבשים וגו' ובובח כתיב וביום חשמיני חקח לח שתי תורים וכני יונה דכתיב בהו וביום יקריבו קרבנותיהאפילו בשבת הוא קיל"ל אין קרבן יחיד דוחה את השבת ופירק לו זה שכתוב במהסדי כפרה וביום למשמחי לילה'. עוד הקשה לו ר"ל לוכל קשיא שהקשה לו פירק ר' יוחנן וחזר רבינא להתקיף על פירק ר' יוחנן ופריק סד"א הואיל וחם רחמנא עליה לאתויי בדלות בלילה נמי ליתי קס"ל ובוים. התקיף רבינא אי הכי אמ' דחם עליהן או אינו כשר בהן ולא יפריחום להחתיך עד שיכואו כהן מהור כשר למהרם ופריק הא אהדריה קרא בלומר אע"פ שחם עליו והקל בקרבנו חחזיר למהרת הכהן שנאמר והביא אותכביום חשמיני למהרתו אל הכהן וגו' ואתא רב אחא בר יעקב עוד לחוציאו שחחילה מוהרת בשבת מדכתיב וביום השמיני יטול כלומר איזה יפול שמיני אין לך לא להקדים ולא לאחר ואפרינן אלא מהוורתא כר' יוחנן דאפקיה מן כיוס, ומניא דשמעתיה כר' יוחנן זורחניא כותי': ולא כר' אחא בר יעקב:

רב נסים גאון

איצטריך סלקא דעתך אמינא האיל וחם רחמנא עליה לאיתויי בדלות בלילה נמי ליתי קס"ל מתקיף לה רבינא [אלא]מעתה יהא זר ואונן כשר בהן חייבנו הקב"ה בתורת הקרבנות

נוטרין (אד זאי ב)
מיל ד גוזח ד טבת מנלן
מענה
סוכה ל אמוראים אמ (בעזרים) למיקום טעלך אדמה דוחה טבת

מסורת השס
יימול אפי' מכילתא פרשה כי תשא
[תוספ' פט"ז] בשבת כתיב (שמות לא) כי אות היא ובמילה כתיב (בראשית יז) והיה לאות
ברית מה להלן שבת אף כאן שבת: **גמ' מעתה** כו' כך ג"ם לאות המורה בשבת נאמרה בסיני לדרש שמיטה זו לדרשה נאמרה ליגמר מינה ממי לתפילין: **גמ' תפילין ברית ברית** - ההוא לאות לאות נאמרה בסיני ואין אדם רן גזרה שוה מעלמו אלא קל דברית ברית נאמרה בסיני וכשבת כתיב ברית (שמות לא) לדורותם ברית עולם: **גדול** - כן שמע עשרה דהוי מילה אלא בזמנה: **דכתיב ביה ברית** - ועבל זכר אשר לא ימול וגו' אם בריתי הפר (בראשית יז) והאי קרא בגדול כתיב מדמחייב ליה כרת אשם לא מלו חביו חייב למול אם עלמו ולידחי שבת ואתן אמרינן לקמן דלאפילו יום טוב ליכא דוחה אלא בזמנה: **דורות דורות** - בשבת כתיב לדורותם ברית עולם וכמילת קמן כתיב (שם) וכן שמת ימים ימול לכם כל זכר לדורותיכם: **ביום ואפילו בשבת** - מדלא כתיב בסיני ימול ולי' אלא עלמה הלכה היא ופיקוח נפש מילה עלמה הלכה היא ופיקוח נפש לא אתיא ליה דק"ו ממילה אלא מקראי נפקא ליה דאמרינן בפרק [דף פה:] בתרא דיומא*: **מפוקחי כפרה** - כל ממאין שהוצרכו לקרבן זב וכה יולדת ומלורע נאמר בהן וביום השמיני: **ביום לוחו** - אם בני ישראל להקריב אם קרבניהם (ויקרא ז) ביום ולא בלילה: **אלא מעתה** - מצוה להכיא בלילה כדאמרינן בפרק [דף פה:] בתרא דיומא*: **מפוקחי כפרה** - כל ממאין שהוצרכו לקרבן זב וכה יולדת ומלורע נאמר בהן וביום השמיני: **יפה זב וחוזן כשר כהן** - חוזן עד שלא נקבר מתו פסול לעבודה דכתיב (שם כא) בכהן גדול לנפשו ולאתו לא יטמא אבל משנקבר מתו כשר שאין מטמאין לאחיו ולאחותו הבתולה שאין לה בעל ולא יחלל זרעו בעמיו כי אם בבתולים מעמיו: **כך הא תחר שלא ילא חילל: הא פסולין קרבו** - לפסול בהן לילה שכתוב עליהן קרבו לרלון: **שמיני** - לחוקמי שמיני דווקא ותפילו בשבת ודחי "שמיני ימול" בכלל "מחלליה מות יומת" לחל מחר מלאכות ולמימר "שמיני" לזוקק לקמר ותפי' ביום שכת: **ולכפוף** - כשהיפך דבריו ולמחר לח תיעי חלת תפי' מילה' בכלל "מחלליה מות יומת" לחל מחר מלאכות ולמימר "שמיני" לזוקק לקמר ותפי' ביום שכת: **מלי קשיא ליה** - בטעמת הרחמן: **מכל מילה דמיא** - שכת בק"ו ומיגמר מיניה למידחי "מחלליה מות יומת" לחל מחר מלאכות ולמימר "שמיני" לזוקק לקמר ותפי' ביום שכת: **ומה לריעת שדוחה תת הטבודה** - תזהרה שהשחיטה טורה על הלריעת שלא לקון בהריטן כדתניא (מכות דף כב:) "השמר בעצם הלריעת "לזהיר בקונן בהריטן הכתוב מדבר והחמירה טורה בזהירה בקריעתן לן בפסחים (דף סז:) דטומחת תת נדחים בקרבן לבור, ולא זכין ומלורעי, ובטלים לעשות פסח ולא תמרינן ליקוט בהריטן ויחלטו פסחים תל להכהן יקון בהריטן ויעבוד תס הכהנים טמחין בלריעת והקהל טהורין: ועבודה

לא נלמוד משאר הקרבנות כלום ממשפטיו מפני שיצא מכללם מחמת שייחדו הכתוב בדבר זה ואילמלא שאמר הכתוב וביום השמיני היינו מתירים הקרבת קרבנותיו בלילה לפי דבר זה ראוי לחזות חזר והאונן וכל הנשקריבים ביום ולא בלילה שנאמר (ויקרא ז) אשר צוה ה' את משה ביום צותו את בני ישראל ופירש ביום צותו למדנו לכל הקרבנות כולם שאינן כשירין אלא ביום ובפרק הקורא את חבנילה (דף כ) שנינו כל היום כשר לסמיכה לשחיטה כו' ובתלמוד אמרו לסמיכה ולשחיטה דכתיב (ויקרא ג) וסמך ושחט ואיתקש סמיכה לשחיטה ובשחיטה כתיב ביום ובחכם לקמיצה ותנשה וחזייה בכולהי כתיב ביום צותו וחוזר האומן והוי עם כל חמניין במשנה שלא יקריב לחקריב קרבן כמו שאמרה חמשנה (זבחים דף עו) כל הזבחים שקיבל דמן זר ואזן ובגד פסולין ובמז' נרסי זר מנלן דחני לי (ויקרא כב) דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו ממקדשי בני ישראל ולא יחללו כלומר בני ישראל דאוי לחם שיתרחקו מן הקדשים ולא יקריבו אותן שלא יחללום שאם מחללים אותם ואמר עזר (במדבר יח) והזר הקרב יומת ובאותן עזר אמרו מנלן דכתיב "לחל מלך מלאכות ולמימר "שמיני" לזוקק לקמר ותפי' ביום שכת: **ומה לריעת שדוחה תת הטבודה** - תזהרה שהשחיטה טורה על הלריעת שלא לקון בהריטן כדתניא (מכות דף כב:) "השמר בעצם הלריעת "לזהיר בקונן בהריטן הכתוב מדבר והחמירה טורה בזהירה בקריעתן לן בפסחים (דף סז:) דטומחת תת נדחים בקרבן לבור, ולא זכין ומלורעי, ובטלים לעשות פסח ולא תמרינן ליקוט בהריטן ויחלטו פסחים תל להכהן יקון בהריטן ויעבוד תס הכהנים טמחין בלריעת והקהל טהורין: ועבודה

לא נלמוד משאר הקרבנות כלום ממשפטיו מפני שיצא מכללם מחמת שייחדו הכתוב בדבר זה ואילמלא שאמר הכתוב וביום השמיני היינו מתירים הקרבת קרבנותיו בלילה לפי דבר זה ראוי לחזות חזר והאונן וכל לו בשתי תורים או ב' בני יונה לחשאתו ולעולתו ושינה בינו ובין שאר הקרבנות שאין טעונין סמיכה ושחיטה אלא שתי תורים או שני בני יונה מה שאין כן בולתו בהן ביום צותו חילכך תצדכנו לחשמיענו וביום השמיני כדי שירחיק מדעתנו סברא זו ותחקף (רבא) [דבינא] ואמר הואיל ואתה אומר כי לפי שחקל עליו הכתוב שיבוא שתי תורים או שני בני יונה מה שאין כן בולתו בלילה עצמה בו. עד כאן לא פליגי ר' אליעזר ורבנן אלא בכשירי מילה אבל בפלילה עצמה דברי הכל דחויה שבת. מנלן עולא ור' אסי ור' יצחק נפחא כולהי איסורי הלכה ומוהבינן עליהן. מניין לפקוח נפש שדוחה, שבת נעשה ר' אלעזר בן עזריה ואמר ומה מילה שהיא אחד מאבריו של אדם דוחה שבת ק"ו לפקוח נפש שדוחה את חשבת ואי ס"ד חלכה ק"ו מהלכה(מייתי)[מי אתי]. והתניא א"ל ר' עקיבא עצם כשעורה הלכה ורביעית דם ק"ו ואין דנין ק"ו מהלכה וכו' לבטלו! הוה מפורש בנזיר פר' כ"ג נזיר אין ממאין דברי מי שאמר הלכה היא ובא ר' אלעזר ללמדו בנ"ש באות את משבת. ונרחו דבריו ובא רב נחמן בר יצחק ולמדו באות ברית ודורו' בשבת כתיב לעשות את השבת לדורותם ברית עולם ולמבניו ובקבני ישראל את היא לעולם בפלילה כתיב ואתה את בריתי תשמור אתה ורזרע אחריך לדורותם וכתיב ונמלתם את בשר ערלתכם והיתה לאות ברית ביני וביניכם. ר' יוחנן אמר אמר קרא וביום השמיני ימול בשר ערלתו ביומאאיזו בשבת אקשינן עליה ר"ל אי תכי אפילו מוהסדי כפרה כגון מצורע וחזובה דתכי' בחוביום חשמיני יקח שני כבשים וגו' ובובח כתיב וביום חשמיני חקח לח שתי תורים וכני יונה דכתיב בהו וביום יקריבו קרבנותיהאפילו בשבת הוא קיל"ל אין קרבן יחיד דוחה את השבת ופירק לו זה שכתוב במהסדי כפרה וביום למשמחי לילה'. עוד הקשה לו ר"ל לוכל קשיא שהקשה לו פירק ר' יוחנן וחזר רבינא להתקיף על פירק ר' יוחנן ופריק סד"א הואיל וחם רחמנא עליה לאתויי בדלות בלילה נמי ליתי קס"ל מתקיף לה רבינא אי הכי אמ' דחם עליהן או אינו כשר בהן ולא יפריחום להחתיך עד שיכואו כהן מהור כשר למהרם ופריק הא אהדריה קרא בלומר אע"פ שחם עליו והקל בקרבנו חחזיר למהרת הכהן שנאמר והביא אותכביום חשמיני למהרתו אל הכהן וגו' ואתא רב אחא בר יעקב עוד לחוציאו שחחילה מוהרת בשבת מדכתיב וביום השמיני יטול כלומר איזה יפול שמיני אין לך לא להקדים ולא לאחר ואפרינן אלא מהוורתא כר' יוחנן דאפקיה מן כיוס, ומניא דשמעתיה כר' יוחנן זורחניא כותי': ולא כר' אחא בר יעקב:

רב נסים גאון

איצטריך סלקא דעתך אמינא האיל וחם רחמנא עליה לאיתויי בדלות בלילה נמי ליתי קס"ל מתקיף לה רבינא [אלא]מעתה יהא זר ואונן כשר בהן חייבנו הקב"ה בתורת הקרבנות

נוטרין (אד זאי ב)
מיל ד גוזח ד טבת מנלן
מענה
סוכה ל אמוראים אמ (בעזרים) למיקום טעלך אדמה דוחה טבת

ועבודה • תמורה היא שדוחה את שבת בתמידין ומוספין וקרבנות לצור שזמנם קבוע : **מילה דוחה תוספ** • לא הקריבה כדתניא לקמן יומל כשר עד שלשה לפילו במקום שהרס יקון : **ומה לו לינו דקאמר** • דמשמע לו ליט כן כמו שאמרנו לגל שחפי מילה כמי בכלל "מחלליה תדירה אור מלי קשיא ליה דקא הדר ביה : **פדר** • לנפקיה ממלי דלרבה שבת ומילה דוחה את השבת ועבודה דוחה את השבת ומילה דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת ומילה דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת מילה דוחה את השבת שבת שנדחית מפני העבודה אינו דין שתהא מילה דוחה אותה ומאי "או אינו" דקאמר אמר ממאי ' דצרעת חמורה דילמא שבת חמורה שכן יש בה עונשין ואזהרת הרבה (*אי נמי) וממאי, משום דחמירא צרעת דילמא דילמא משום גברא הוא דלא ' חזי ומה אני מקיים "שמיני ימול" חוץ משבת ? תלמוד לומר ביום אפילו בשבת : תנו רבנן

מילה דוחה את הצרעת בין בזמנה בין שלא בזמנה, ביום טוב אינה דוחה אלא בזמנה בלבד מנהני מילי דתנו רבנן **ימול בשר ערלתו** "ואע"פ שיש שם בהרת ומה אני מקיים "השמר בנגע הצרעת" בשאר מקומות חוץ ממילה אבל מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתיא מק"ו: ומה שבת חמורה מילה דוחה אותה, צרעת לא כ"ש, ומאי "או אינו" דקאמר הדר קאמר ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת ? ת"ל "בשר" ואע"פ שיש שם בהרת לישנא אחרינא

מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתי עשה ודחי לא תעשה ומאי "או אינו דקאמר-הדר קאמר אימר דאמרינן דאתי עשה ודחי את לא תעשה ' לא תעשה גרידא הא-עשה ולא תעשה הוא ומה אני מקיים "ימול בשר ערלתו" בזמן שאין בה בהרת ? ת"ל "בשר" ואע"פ שיש שם בהרת תינח נתוק דכתיב בהו "בשר", קטן נמי כתיב ביה "בשר" בינוני מגלן ? אמר אביי אתיא מביניא ! מגדול לא אתיא שכן עגוש כרת, מקטן לא אתיא שכן מילת בזמנה הצד השוה שבהן שכן נימולין ודוחין את הצרעת אף כל שנימולין דוחין את הצרעת, רבא אמר מילה בזמנה דוחה לא צריכא קרא, מק"ו אתיא: ומה שבת חמירא דוחה צרעת לא כל שכן, אמר ליה רב ספרא לרבא ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת ? הרחם אלא משום דחמירא צרעת אלא משום דגברא הוא דלא חזי אמאי, ויקוץ בהרתו ויעבור ? מחסר מבילה הוא, תינח נגעים טמאים, נגעים מהודרים מאי איכא למימר ? אלא א"ר אשי *היכא אמרינן דאתי עשה ודחי ל"ת בנגן מילה בצרעת א"נ ציצית וכלאים דבעידנא דמתעקר לאו, קא מוקים עשה, הכא בעידנא דמתעקר ללאו, לא קא מוקים עשה, ורב ספרא תנאי

ועבודה דוחה את השבת מילה דוחה אותה שבת שנדחית מפני העבודה אינו דין שתהא מילה דוחה אותה ומאי "או אינו" דקאמר אמר ממאי ' דצרעת חמורה דילמא שבת חמורה שכן יש בה עונשין ואזהרת הרבה (*אי נמי) וממאי, משום דחמירא צרעת דילמא דילמא משום גברא הוא דלא ' חזי ומה אני מקיים "שמיני ימול" חוץ משבת ? תלמוד לומר ביום אפילו בשבת : תנו רבנן

מילה דוחה את הצרעת בין בזמנה בין שלא בזמנה, ביום טוב אינה דוחה אלא בזמנה בלבד מנהני מילי דתנו רבנן **ימול בשר ערלתו** "ואע"פ שיש שם בהרת ומה אני מקיים "השמר בנגע הצרעת" בשאר מקומות חוץ ממילה אבל מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתיא מק"ו: ומה שבת חמורה מילה דוחה אותה, צרעת לא כ"ש, ומאי "או אינו" דקאמר הדר קאמר ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת ? ת"ל "בשר" ואע"פ שיש שם בהרת לישנא אחרינא

מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתי עשה ודחי לא תעשה ומאי "או אינו דקאמר-הדר קאמר אימר דאמרינן דאתי עשה ודחי את לא תעשה ' לא תעשה גרידא הא-עשה ולא תעשה הוא ומה אני מקיים "ימול בשר ערלתו" בזמן שאין בה בהרת ? ת"ל "בשר" ואע"פ שיש שם בהרת תינח נתוק דכתיב בהו "בשר", קטן נמי כתיב ביה "בשר" בינוני מגלן ? אמר אביי אתיא מביניא ! מגדול לא אתיא שכן עגוש כרת, מקטן לא אתיא שכן מילת בזמנה הצד השוה שבהן שכן נימולין ודוחין את הצרעת אף כל שנימולין דוחין את הצרעת, רבא אמר מילה בזמנה דוחה לא צריכא קרא, מק"ו אתיא: ומה שבת חמירא דוחה צרעת לא כל שכן, אמר ליה רב ספרא לרבא ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת ? הרחם אלא משום דחמירא צרעת אלא משום דגברא הוא דלא חזי אמאי, ויקוץ בהרתו ויעבור ? מחסר מבילה הוא, תינח נגעים טמאים, נגעים מהודרים מאי איכא למימר ? אלא א"ר אשי *היכא אמרינן דאתי עשה ודחי ל"ת בנגן מילה בצרעת א"נ ציצית וכלאים דבעידנא דמתעקר ללאו, קא מוקים עשה, הכא בעידנא דמתעקר ללאו, לא קא מוקים עשה, ורב ספרא תנאי

דילמא שבת חמורה דוחה עבודה ממלי דתימה ק"ו : **שבת חמורה כו'** • דהלי לדרעת דוחה עבודה ממלי דמקום חומרא דלרעת דילמא היא דילמא לא לגל לתמרינן ליה יקון מקום דגברא דלגל חזי הוא כדלקמן דלי כמי קיין מחוסר טבילה והעובד ביום הכיפורים היום לא יעבוד (ו) ובטבול יום דמלוטא כמלוטא הילכך "מחלליה תמות יומת" לפילו במילה ועל כרחך "שמיני ימול" דוחה לגל שהר ימים : **כשר** • כיון שגלא קטן תולה ומהמינן לו עד שיבריח : **פ"ג ל"ח מפי טעמא מהי עשה ומהי לא תעשה** • מ"ע מילה דוחה לרעת דלהי עשה דילמול ודהי לא תעשה דלהמר (ג) לך להלי ק"ל בפ"ק דיבמות (דף ג:) דלהי עשה ודהי לא תעשה: **פהי עשה ולא תעשה הוא** • דהמר לא תעשה הוא ולעשות כלל לשר יהיו (דברים כל) היינו עשה : **פינא גדול** • כר עוכרין דכתיב ביה כשר וערל זכר לשר ערלתו (בראשית יו) והלי לא יהיו לם כשר ערלתו ולפי זה מקשה כהלי דילמא שבת חמורה שכן יש בה כרי ולי"ל דשבת חמורה משום דגרעת חסור לו לקון שכשר בשבת ולי"ל שוב לא יהיו לשר (קדושין דף כפ:) : **לחיה מכיניא** • הלד הלוה שבהן שכיולו ודוחין לם הלרעת לף להי לחיה ביטוי שיטול וידחה הלרעת : **לא לריכא קרא כו'** • וכי לחיה קרא לגלה בזמנה על ביטוי : **דגברא לא מזי** : קס"ד מפני שהוא עמה והייט דפריך ויקון ויטהר ויעבוד : **מחוסר טבילה** • ולא חזי לעבודה בהלי יומה ומלוה למחר דליתא לעבודה קמן לא מדחי : **נגעים מסורין** • כגון כהן ופריחה בכולה וכבולה לימרבו לאיסור קלילה בסיפרי יהן לי לגלה משמקיק לעומחה עד גלה נוקק לעומחה מניין ת"ל ככל אשר יורו : **גלה אחר רב מפי** • הל לחמרינן שבת חמירא מלרעת חמ"נ דחמייה לרעת לעבודה, לגלו חומרא דידה הוא לגלה היינו טעמא, כי לחמרינן לחי טעמא ודחי לא חעשה כגון מילה דגברא, לחבל לרעת הנקלעת ממלי דלעבודה לחבל לא מקיים עשה דעבודה, כילכך מידחית עבודה ממילה ולגו חומרת לדרעת הוא :

ר' אליעזר אומר מילה דוחה את הצרעת מקיש מילה לצרעת מה צרעת דוחה את העבודה אף מילה דוחה את העבודה ומה צרעת שאינה דוחה את השבת דוחה את העבודה מילה שדוחה את השבת אינו דין שתדחה את העבודה ת"ש דתנו רבנן **מילה דוחה את הצרעת בין בזמנה בין שלא בזמנה, ביום טוב אינה דוחה אלא בזמנה בלבד** מנהני מילי דתנו רבנן **ימול בשר ערלתו** "ואע"פ שיש בהרת ומה אני מקיים "השמר בנגע הצרעת" בשאר מקומות חוץ ממילה אבל מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתיא מק"ו: ומה שבת חמורה מילה דוחה אותה, צרעת לא כ"ש, ומאי "או אינו" דקאמר הדר קאמר ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת ? ת"ל "בשר" ואע"פ שיש שם בהרת לישנא אחרינא

מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתי עשה ודחי לא תעשה ומאי "או אינו דקאמר-הדר קאמר אימר דאמרינן דאתי עשה ודחי את לא תעשה ' לא תעשה גרידא הא-עשה ולא תעשה הוא ומה אני מקיים "ימול בשר ערלתו" בזמן שאין בה בהרת ? ת"ל "בשר" ואע"פ שיש שם בהרת תינח נתוק דכתיב בהו "בשר", קטן נמי כתיב ביה "בשר" בינוני מגלן ? אמר אביי אתיא מביניא ! מגדול לא אתיא שכן עגוש כרת, מקטן לא אתיא שכן מילת בזמנה הצד השוה שבהן שכן נימולין ודוחין את הצרעת אף כל שנימולין דוחין את הצרעת, רבא אמר מילה בזמנה דוחה לא צריכא קרא, מק"ו אתיא: ומה שבת חמירא דוחה צרעת לא כל שכן, אמר ליה רב ספרא לרבא ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת ? הרחם אלא משום דחמירא צרעת אלא משום דגברא הוא דלא חזי אמאי, ויקוץ בהרתו ויעבור ? מחסר מבילה הוא, תינח נגעים טמאים, נגעים מהודרים מאי איכא למימר ? אלא א"ר אשי *היכא אמרינן דאתי עשה ודחי ל"ת בנגן מילה בצרעת א"נ ציצית וכלאים דבעידנא דמתעקר ללאו, קא מוקים עשה, הכא בעידנא דמתעקר ללאו, לא קא מוקים עשה, ורב ספרא תנאי

ר' אליעזר אומר מילה דוחה את הצרעת מקיש מילה לצרעת מה צרעת דוחה את העבודה אף מילה דוחה את העבודה ומה צרעת שאינה דוחה את השבת דוחה את העבודה מילה שדוחה את השבת אינו דין שתדחה את העבודה ת"ש דתנו רבנן **מילה דוחה את הצרעת בין בזמנה בין שלא בזמנה, ביום טוב אינה דוחה אלא בזמנה בלבד** מנהני מילי דתנו רבנן **ימול בשר ערלתו** "ואע"פ שיש בהרת ומה אני מקיים "השמר בנגע הצרעת" בשאר מקומות חוץ ממילה אבל מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתיא מק"ו: ומה שבת חמורה מילה דוחה אותה, צרעת לא כ"ש, ומאי "או אינו" דקאמר הדר קאמר ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת ? ת"ל "בשר" ואע"פ שיש שם בהרת לישנא אחרינא

מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתי עשה ודחי לא תעשה ומאי "או אינו דקאמר-הדר קאמר אימר דאמרינן דאתי עשה ודחי את לא תעשה ' לא תעשה גרידא הא-עשה ולא תעשה הוא ומה אני מקיים "ימול בשר ערלתו" בזמן שאין בה בהרת ? ת"ל "בשר" ואע"פ שיש שם בהרת תינח נתוק דכתיב בהו "בשר", קטן נמי כתיב ביה "בשר" בינוני מגלן ? אמר אביי אתיא מביניא ! מגדול לא אתיא שכן עגוש כרת, מקטן לא אתיא שכן מילת בזמנה הצד השוה שבהן שכן נימולין ודוחין את הצרעת אף כל שנימולין דוחין את הצרעת, רבא אמר מילה בזמנה דוחה לא צריכא קרא, מק"ו אתיא: ומה שבת חמירא דוחה צרעת לא כל שכן, אמר ליה רב ספרא לרבא ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת ? הרחם אלא משום דחמירא צרעת אלא משום דגברא הוא דלא חזי אמאי, ויקוץ בהרתו ויעבור ? מחסר מבילה הוא, תינח נגעים טמאים, נגעים מהודרים מאי איכא למימר ? אלא א"ר אשי *היכא אמרינן דאתי עשה ודחי ל"ת בנגן מילה בצרעת א"נ ציצית וכלאים דבעידנא דמתעקר ללאו, קא מוקים עשה, הכא בעידנא דמתעקר ללאו, לא קא מוקים עשה, ורב ספרא תנאי

רבינו חננאל

ת"ר מילה דוחה צרעת בין בזמנה בין שלא בזומנה"מי, כתיב בצרעת השמר בנגע הצרעת ואומר הכהים כ"ם שנאמר השמר מן ואל אינו אלא בלית . כלומר השמר אזהרה הוא שלא לעשות וכיון דכתיב השמר רצה הוחיר שלא לחתוך הצרעת (מכל מקום) [בכל מקום] שהיא והתיר במילה אם יש צרעת בערלה מותר לו לחתוך הע ר"ה והצרעת עמה בין ביום השמיני שהיא ומקומילה כדכתיב וביום השמיני ימול בשר ערלתו . בין אירע לו אונס כגון חולי לקמן וכדומה לו ולא על בשמיני חייב ליטול כל ומן שיסר האונס והיא הנקראת מילה שלא בזמנה כלומר שאינה ביום השמיני וגם במילה שאינה ביום השמיני יש לפל לחתוך הערלה אע"פ שיש בה צרעת והתורה שהזהירה שלא לחתוך הצרעת לגבי מילה החירת . ובאנו לברר זה הפי' שביארנו מזו הברייתא. דת"ר ימול בשר ערלתו ואע"פ שיש שם בהרת ומה אני מקיים השמר בנגע הצרעת בשאר מקומות חוץ ממילה או אינו אלא אפי' מילה ומה אני מקיים ימול בשר ערלתו בזמן שאין בהרת ת"ל בשר אע"פ שיש שם בהרת לא תעשה בהרת בשאר ומה אני מקיים השמר בנגע הצרעת בשאר מקומות חוץ ממילה או אינו אלא אפי' מילה ומה אני מקיים ימול בשר ערלתו בזמן שאין בהרת ת"ל בשר אע"פ שיש שם בהרת לא תעשה בצרעת שנאמר השמר מן עשה שנא' ולעשות ושמרתם היא תינה גדול כתיב ביה בשר שנאמר ורע זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההיא מעמיה את בריתי הפר . מדכתיב ונכרתה משמעינן מינה שהוא גדול ואם לא מל אותו אביו ונשאר ערל הגדל חייב לגזל עצמו קטן נמי כתיב ביה בשר שנאמר ורע ולא מל ת"ל ימול בשר ערלתו . ודרשת בשר אע"פ שיש שם בהרת אלו השנים הגדול שהוא בר עונשין ומקטן שהוא בן שמונת ימים שנכחב בהם בשר מילה דוחה את ערלתם אבל בינוני שאינו לא גדול בן עונשין ולא קטן בן שמונת ימים שהוא מבן שנותר ימים ולמעלה הן חסר הן יתר עד שיגיע להתחייב בעונשים מל"ע אלא בינוני שהוא מבן שמונת ימים ולמעלה הן שכיון שנולד דחה צרעת . ומרק אביי ואבר אחיא מביניא כלומר אביי מביא מן הגדול ומן הקטן . ורבנרים משמיה הן . ורבי רבא ורב ספרא משמיה הן . אבר רב אשי היכא אמרינן דאתי עשה ודוחה לא תעשה כגון מילה בצרעת כלומר אם יש צרעת בערלה בתחילת הערלה והצרעת עליה נתקיימה המילה שפיר וכן כלאים בציצית . אבל זה שאבר ויקוץ בהרתו ויעבור החיכת הצרעת להכשיר הכהן לעבור עבודה אינו דומה לאלו שיתכן שיתחוך הצרעת מעליו

נוסח: מילה דוחה את הצרעת

אי ביעין למיתן נמיתך ואיתך בצרעת נמי כתיב ביה בשר ערלתו ואומר הכהים כ"ם שנאמר בשר ערלתו ולא בעי קרא בשר ערלתו . קרא מיבעי ליה לכדתניא בשר ערלתו יכול אפילו בשבת ת"ל ביום השמיני ימול בשר ערלתו . מילה דוחה את הצרעת (ביני מיתן ליה) מילה דוחה את ערלתם בצרעת ואתיא ערל ערלתו בזמן שערלתם בצרעת אבל בינוני שאינו לא גדול בן עונשין ולא קטן בן שמונת ימים שהוא מבן שמונת ימים ולמעלה הן חסר הן יתר עד שיגיע להתחייב בעונשים מל"ע אלא בינוני שהוא מבן שמונת ימים ולמעלה הן דחוה את הצרעת . כלומר שמילה דוחה צרעת . ומרק אביי ואבר אחיא מביניא כלומר אביי מביא מן הגדול ומן הקטן . דרבנרים משמיה הן . ורבי רבא ורב ספרא משמיה הן . אבר רב אשי היכא אמרינן דאתי עשה ודוחה לא תעשה כגון מילה בצרעת כלומר אם יש צרעת בערלה בתחילת הערלה והצרעת עליה נתקיימה המילה שפיר וכן כלאים בציצית . אבל זה שאבר ויקוץ בהרתו ויעבור החיכת הצרעת להכשיר הכהן לעבור עבודה אינו דומה לאלו שיתכן שיתחוך הצרעת מעליו

(*) הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה דילמא שבת וכו' דמקמינן ליה: (ב) ד"ה כ"ש ומאי דקאמר וכו' דמשמע דכשר: (ג) ד"ה כ"ש ומאי דקאמר וכו' דמשמע דכשר: (ד) תוס' ד"ה כדכתיב וכו' גלה מקום עבודה דגברא:

(*) הגהות: (על פי הוספות אחרונות) 3 ברית (ברית כרות) זבוזג טבת

(ו) רש"י ד"ה כשר וכגרי גרם ל"ה ממלי ויש לייסב לזוהה הגיליסה דמקשה שני קושיות ופ"ם דכוכתה שלו כיון דלגה כשר ימים : כשכרו ויעבוד כמו שמקשה מהוסר כפר כשר מיון כשוסעטם דלי תעשה ולקון כשכרת לו ועשה"כ לגה יעבוד ולפי זה מקשה כשה דילמא שבת חמורה שכן יש בה כרי ולי"ל דשבת חמורה משום דגרעת חסור לו לקון כשכר ולי"ל שוב לא יהיו לשר (קדושין דף כפ:) : **לחיה מכיניא** • הלד הלוה שבהן שכיולו ודוחין לם הלרעת לף להי לחיה ביטוי שיטול וידחה הלרעת : **דגברא לא מזי** : קס"ד מפני שהוא עמה והייט דפריך ויקון ויטהר ויעבוד : **מחוסר טבילה** • ולא חזי לעבודה בהלי יומה ומלוה למחר דליתא לעבודה קמן לא מדחי : **נגעים מסורין** • כגון כהן ופריחה בכולה וכבולה לימרבו לאיסור קלילה בסיפרי יהן לי לגלה משמקיק לעומחה עד גלה נוקק לעומחה מניין ת"ל ככל אשר יורו : **גלה אחר רב מפי** • הל לחמרינן שבת חמירא מלרעת חמ"נ דחמייה לרעת לעבודה, לגלו חומרא דידה הוא לגלה היינו טעמא, כי לחמרינן לחי טעמא ודחי לא חעשה כגון מילה בצרעת, לחבל לרעת הנקלעת ממלי דלעבודה לחבל לא מקיים עשה דעבודה, כילכך מידחית עבודה ממילה ולגו חומרת לדרעת הוא :

(ו) ניר' כרמ"ל ופריך ליה מיניה וביה ומכל לומר דהלי דקאמר כולה ופריך ולימא ליפקא לו מה מלוה מוכיח עכ"ל ולגן הגיליסה זו מוכרחת דת"ש לפרש כן בדברי רבה שעליו הקשו תוס' : ב) ולפילו לסברת ג נרס' רבה : ג) ועי' תוס' בעיכוכין דף לו. ד"ה כשמר : ד) ניר' כ"ל ועי"ל תרי לעשות כתיבי בקרא זה מדת לעשה ואחת לעושה כסיב וכו' ו כן פירש"י כשמר לו העשה הוא ולעשות כלל לשר יהיו היינו עשה ות"ש ואם לגלה שר כו' :

והוא לא יעשה עבודה והנה נעקרה אחרתו שלא לתחוך הצרעת שהוא לאו כמו שפירשנו למעלה. ולא נתקיימה עבודתו שהוא עשה נגעים מתורין שפושלין בכהנים מפורש בכתורות פ"ו(מה:) דתנן הכושי והציתור והלוקר

רב נסים גאון

הטעיון בשטנה שפטולין להקריב כשירים להקריב קרבנותיו של מצורע לפי שיצא מכללם ונגרל מהם קשיא ומקצת הצורעין אין מעשירין הדבר אלא שנורסין כך כיון דאהדדיה קרא אחדדיה כלומר אילו לא הוק מהקרבת קרבן בלילה שאחר בו בהכוב וביום השמיני בלבד ועבר זה הקושיא וגו ההתקפה ואמרנו כתב וביום הינו אומרים מדרש רחמנא עליה לאחוויי ברלות בלילה נמי ליתי ויהא זר ואוגן כשר בקרבנותיו והייט

גלוין השים גמ' מ"ל ביום אחר בשבת . עיין תוס' דף סד ע"ב ד"ה שולה וע"ש : שם ותע"ש שים שם בשבת . עיין כר"ש רפ"ב דתלה : **תוס'** ד"ה אלי וכו' שכן נכרתו עליה י"ג בריתות ס' ע"ל תורה שכן :

מנלי פ"ק דנפקא ליה מילה בזמנה מק"ו כרבי ואלעזר ליה דמוקי לה בשלא בזמנה **ואביי** אלעזר ליה דנפקא ליה בק"ו ואילטריך למילה בזמנה כרב ספרא, **ושלא בזמנה** מהיכא מכיזית: **גרבי יהודה** · רבי יהודה דמילריך ק"ו להכי כרבי יהודה סבירא ליה: **מודה ר' שמעון בספיק כו'** · היכא מי לא רבי קרא תורה אור

[ר"ה לב:] לא עבדי: **פברס** · נמן בה דעתיה וקבל ממנו: **פ"ג דעקום עוקם אפס כמיב שפל רגלו וכעוס שפל גבי כמיפו** · ואיכו צריך להזהר (*) מלדעום סיב שקוצר מעגלו ברגלו ומלינה מקלוי על כתיפו: **ואם פברס** · הכהים כך עברה ואיכו מוקם לה להכי כתיב בעשם שמוסר לעשום מלאכתו: **ומכיי פליגי דר' שמעון** · מעיקרא מקמי דסכרה, מהי בשר מהי עביד ליה: **בעופר לקון** · גדול שהוא כר עוסקין ומומר למוהל לקוץ בהרתו כשהוא ליומר: **קטן** · ללא יבין לכווני מהי חיכא למימר ועל כרחיך בתרוייהו כתיב בשר כדלהמרי לעיל וכשר דכתיב גבי קטן ביוסד המזבח כדיליף המימרי ל"ש *אביי ורבא דאמרי תרוייהו "מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות"? בתר דשמעה מרבא סברה איבא דמחני לה

[נמ] **ואם פברס** · ואיכו צריך להזהר (*) מלדעום סיב שקוצר מעגלו ברגלו ומלינה מקלוי על כתיפו: **ואם פברס** · הכהים כך עברה ואיכו מוקם לה להכי כתיב בעשם שמוסר לעשום מלאכתו: **ומכיי פליגי דר' שמעון** · מעיקרא מקמי דסכרה, מהי בשר מהי עביד ליה: **בעופר לקון** · גדול שהוא כר עוסקין ומומר למוהל לקוץ בהרתו כשהוא ליומר: **קטן** · ללא יבין לכווני מהי חיכא למימר ועל כרחיך בתרוייהו כתיב בשר כדלהמרי לעיל וכשר דכתיב גבי קטן ביוסד המזבח כדיליף המימרי ל"ש *אביי ורבא דאמרי תרוייהו "מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות"? בתר דשמעה מרבא סברה איבא דמחני לה

[נעיל פס. קה.קיה: קיו. קכ.קכו: קכח.] [כיצה נו.] סוטה נב: כתובות ו. נכתובות כט.

תנאי היא דתניא *"בשר" ואף על פי שיש שם בהרת ימהל דברי רבי יאשיה דבר שאין מתכוין הוא ודבר שאין מתכוין מותר? אמר אביי לא נצרכא אלא לרבי יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור רבא אמר אפילו תימא ר"ש מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא יומות, ואביי ליח ליה האי סברא והא *אביי ורבא דאמרי תרוייהו "מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות"? בתר דשמעה מרבא סברה איבא דמחני לה

[תוספ' פ"ב] *"השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות" *לעשות אי אתה עושה "אבל" עושה (אחה) בסיב שעל גבי רגלו ובמוט שעל גבי כתיפו ואם עברה עברה והא למה לי קרא דבר שאין מתכוין הוא דבר שאין מתכוין מותר? אמר אביי לא נצרכא אלא לרבי יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור ורבא אמר אפילו תימא רבי שמעון ומודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות, ואביי ליח ליה האי סברא והא אביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר' שמעון בפסיק רישיה ולא ימות? לבתר דשמעיה מרבא סברה. ואביי אליבא דרבי שמעון האי "בשר" מאי עביד ליה? אמר רב עמרם באומר "לקוץ בהרתו" הוא מתכוין, תינח גדול, קטן מאי איכא למימר? אמר רב משרשיא באומר אבי הבן "לקוץ בהרת בנו" הוא קא מתכוין, ואי אביא אחר ליעביד אחר – דאמר ר"ש בן לקיש כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים שניהם מעטה ואם לאו יבא עשה וידחה לא תעשה? דלוכא אחרי: *אמר מר יום טוב אינה דוחה אלא בזמנה בלבד מנא הני מילי? *אמר חזקיה וכן בנאה דבי חזקיה אמר קרא *"לא תותירו ממנו עד בקר שאין ת"ל עד בקר" מה ת"ל "עד בקר" "בא הכתוב ליתן לו בקר שני לשריפתו אביי אמר אמר קרא *עולת שבת בשבתו" ולא עולת חול בשבת אמר אמר קרא *"הוא עולת שבת בשבתו" ולא עולת חול בשבת בא אמר אמר קרא *"הוא לבדו יעשה לכם" ולא כמשכשירין "לבדו" ולא מילה שלא בזמנה דאמרי אביי *רב אשי אמר *שבתון עשה הוא והוה ליה ט"ט עשה ול"ת ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה: כלל אמר ר"ע וכו': *אמר רבי יהודה אמר רב הלכה כר"ע ותנן נמי גבי פסח כי האי גוונא *"כלל אמר ר"ע כל מלאכה שאפשר לה לעשותה מע"ש אינה דוחה את השבת, שחיטה שאי אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת" ואמר רבי יהודה אמר רב הלכה כר"ע וצריכא: דא אשמעינן גבי מילה התם הוא דמכשירין (ב) ? אפשר לעשות מאתמול לא דחי שבת דליכא כרת, אבל פסח דאיכא כרת אימא לידחי שבת ואי אשמעינן גבי פסח משום דלא נכרתו עליה ג' בריתות, אבל מילה דנכרתו עליה י"ג בריתות אימא לידחי שבת, צריכא: **מתני'** *עושין כל צרכי מילה [בשבת] מהלין, ופורעין, ומוצצין, ונותנין עליה איספלנית וכמון, *אם לא שחק מע"ש *לועס בשיניו ונותן, אם לא טרף יין ושמן מע"ש ינתן זה בעצמו וזה בעצמו, ואין עושין לה חלוק לכתחילה אבל כורך עליה סמרטוט, אם לא התקין מע"ש כורך על אצבעו ומביא ואפי' מחצר אחרת:

ואביי אלעזר ליה דמוקי לה בשלא בזמנה מק"ו כרבי ואלעזר ליה דנפקא ליה בק"ו ואילטריך למילה בזמנה כרב ספרא, **ושלא בזמנה** מהיכא מכיזית: **גרבי יהודה** · רבי יהודה דמילריך ק"ו להכי כרבי יהודה סבירא ליה: **מודה ר' שמעון בספיק כו'** · היכא מי לא רבי קרא תורה אור

באומר לקוץ בהרתו הוא מתכוין · ות"ת הם כן חמתי קאמר לרבי יהודה דאמר דבר שאין מתכוין מותר לרבי יהודה הא לר"ש אמי למימר הכא ויש לומר דלעון בריית"ם מקמעא דמייתי בשלא מהכוין מדלא קתני "בשר" תני"ש ורבי יהודה למימר דבר שאין מתכוין אסור ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות, ואביי ליח ליה האי סברא והא אביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר' שמעון בפסיק רישיה ולא ימות? לבתר דשמעיה מרבא סברה. ואביי אליבא דרבי שמעון האי "בשר" מאי עביד ליה? אמר רב עמרם באומר "לקוץ בהרתו" הוא מתכוין, תינח גדול, קטן מאי איכא למימר? אמר רב משרשיא באומר אבי הבן "לקוץ בהרת בנו" הוא קא מתכוין, ואי אביא אחר ליעביד אחר – דאמר ר"ש בן לקיש כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים שניהם מעטה ואם לאו יבא עשה וידחה לא תעשה? דלוכא אחרי: *אמר מר יום טוב אינה דוחה אלא בזמנה בלבד מנא הני מילי? *אמר חזקיה וכן בנאה דבי חזקיה אמר קרא *"לא תותירו ממנו עד בקר שאין ת"ל עד בקר" מה ת"ל "עד בקר" "בא הכתוב ליתן לו בקר שני לשריפתו אביי אמר אמר קרא *עולת שבת בשבתו" ולא עולת חול בשבת אמר אמר קרא *"הוא עולת שבת בשבתו" ולא עולת חול בשבת בא אמר אמר קרא *"הוא לבדו יעשה לכם" ולא כמשכשירין "לבדו" ולא מילה שלא בזמנה דאמרי אביי *רב אשי אמר *שבתון עשה הוא והוה ליה ט"ט עשה ול"ת ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה: כלל אמר ר"ע וכו': *אמר רבי יהודה אמר רב הלכה כר"ע ותנן נמי גבי פסח כי האי גוונא *"כלל אמר ר"ע כל מלאכה שאפשר לה לעשותה מע"ש אינה דוחה את השבת, שחיטה שאי אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת" ואמר רבי יהודה אמר רב הלכה כר"ע וצריכא: דא אשמעינן גבי מילה התם הוא דמכשירין (ב) ? אפשר לעשות מאתמול לא דחי שבת דליכא כרת, אבל פסח דאיכא כרת אימא לידחי שבת ואי אשמעינן גבי פסח משום דלא נכרתו עליה ג' בריתות, אבל מילה דנכרתו עליה י"ג בריתות אימא לידחי שבת, צריכא: **מתני'** *עושין כל צרכי מילה [בשבת] מהלין, ופורעין, ומוצצין, ונותנין עליה איספלנית וכמון, *אם לא שחק מע"ש *לועס בשיניו ונותן, אם לא טרף יין ושמן מע"ש ינתן זה בעצמו וזה בעצמו, ואין עושין לה חלוק לכתחילה אבל כורך עליה סמרטוט, אם לא התקין מע"ש כורך על אצבעו ומביא ואפי' מחצר אחרת:

ואצריכא לתנא דר' שמעון · ולרבי יוסה לא מיבעיא ליה דמוקי לה בזיטו ולהאי

גמ׳ מבדי קתני כולהו, "כל צורכי מילה" לאתויי מאי? לאתויי הא דתניא "המל בלילי שבת אומר ברוך מעשה בראשית, ואם לאו אומר ברוך המבדיל בין קודש לחול, ואם לאו אומר ברוך שנתן לנו את יום השבת הזה לקדושה ואת יום הששי הזה לשמירה, ואת יום הראשון הזה לעבודה, ואת יום השני הזה לשביעית, ואת יום השלישי הזה לשבת, ואת יום הרביעי הזה לשבועות, ואת יום החמישי הזה לשלום, ואת יום הערב הזה לשבת, ואת יום הגדול הזה לקדושה, ואת יום הקדוש הזה לשבת, ואת יום הכיפורים הזה לכפרה, ואת יום הכנסת הזה לשבת, ואת יום הכנסת הזה לשבת, ואת יום הכנסת הזה לשבת

חספניתא . פ"י מתבקעות ומצי למימר שהוא מין קמחין מקורין מיבייר"ש והוא (בערוך) וכתרם שכתוב בתורה (דברים כח) *וחספניתם תרגום של מרגוס : מרגוס : כמיא דסילקא . מרק סלקין : חזי לחולה . סלקין בו סכלה : יצמנו . דהלתי כמי חולה הוא : מכל נכולי עלמא שרי . ר"מ ומתם מצני ר"מ,ולחמי תגן זה כעלמו וזה כעלמו" : מתם . גבי מלר חולים : גא נצו ליבא . למרפו ולעבדו יפה יפה : ונא ליגך . לח יערבנו כל כך : ומסרן סיינו דקתני טתן זה כעלמו וזה כעלמו . שמעתא וחילו לוכך : מין מסננין מם סחרדל . כי"ש : כמסננת שלו . טעמא מפרש לקמיה דמיחזי כטורר שמשליך הסובין שלו :

חספניתא מאי תקנתיה? לימשי טובא במיא דסילקא : לא שתק מערב שבת : תנו רבנן דברים שאין עושין למילה בשבת עושין לה ביו"ט *ושותקין לה כמין ושורפין לה יין ושמן א"ל אבוי לרב יוסף מאי שנא במין, ביו"ט דחיי לקדרה, יין ושמן חזי נמי בשבת לחולה דרניא *אין טורפין יין ושמן לחולה בשבת אמר ר"ש בן אלעזר משום ר"מ אף טורפין יין ושמן, א"ר שמעון בן אלעזר פעם אחת חש רבי מאיר במעיו ובקשנו לטרוף לו יין ושמן ולא הנחנו אמרנו לו דבריך יבטלו בחייך? אמר לנו אע"פ שאני אומר כך וחבירי אומרים כך *מימי לא מלאני לבי לעבור על דברי חבירי הוא נידון דמחמיר אנפשיה אבל לכולי עלמא שרי? התם לא בעי ליכא הכא בעי ליכא, הלכך נמי ניעביד ולא לילף: היינו דקתני נותן זה בפני עצמו ותר"י אין מסננין את התרדל במסננת שלו, ואין ממתקין אותו בנחלת א"ל אבוי לרב יוסף מאי שנא מהא *דתנן נותנים ביניה במסננת של חרדל א"ל התם לא מיחזי כבורר הכא מיחזי כבורר ואין ממתקין אותו בנחלת ותניא בנחלת לא קשיא כאן בנחלת של מתכת כאן בנחלת של עץ א"ל אבוי לרב יוסף מ"ש *מבישרא אגומרי? א"ל התם לא אפשר הכא אפשר א"ל אבוי לרב יוסף מהו לגבן א"ל *אמור מ"ש מלישה? א"ל התם לא אפשר הכא אפשר, והא אמרי נהרדעי גבינה בת יומא מעליא? הכי קאמרי דאפילו גבינה בת יומא מעליא : אין עושין לה חלוק כו' : אמר אביי *אמרה לי אם האי חלוק דינוקא לפניה לסיטרא *לעילאי דילמא מידביק (ו)גרדא מיניה ואתי לידי ברות שפבה, אימיה דאביי עבדא כיסתתא לפלגא, אמר אביי האי ינוקא דלית ליה חלוק לייתי בליתא דאית ליה שיפתא וליברכיה לשיפתא לתתאי ועייף ליה לעילאי, ואמר אביי *אמרה לי אם האי ינוקא דלא *כפקחיה לשייפיה מישחא ולוקמיה להדי יומא והיכא דזיג ליקדיעה בשעורתא שתי וערב אבל בבלי מתכות לא משום דזריף, ואמר אביי *אמרה לי אם האי ינוקא דלא מייץ מיקר פומיה, מאי תקנתיה? ליתו כלא גומרי ולינקטיה ליה להדי פומיה דחיים פומיה ומייץ, ואמר אביי *אמרה לי אם האי ינוקא דלא *מנשתיה לינפיה בנפוחא ומנשתיה, ואמר אביי *אמרה לי אם האי ינוקא דלא *מעוי ליתו סלתא דאימיה ולישרקיה עילויה ומעוי, ואמר אביי *אמרה לי אם האי ינוקא: דקמין, ליתו לסילתא דאימיה ולישרקיה עילויה מקוטנא לאולמא, ואי אלים מאולמא לקוטנא, ואמר אביי *אמרה לי אם האי ינוקא: דסמק דאכתי לא איבלע ביה דמא א"ל חרתי ליה עד דאיבלע ביה דמא ולימהלוה, דברוק ואכתי לא נפל ביה דמיה ליתרחו עד דנפל ביה דמיה ולימהלוה *דתניא א"ר נתן פעם אחת הלכתי לכרכי הים ובאת אשה לפני שמלה בנה ראשון ומת, ושני ומת, שלישי הביאתו לפני ראיתיו שהוא אדום אמרתי לה המתיני לו עד שיבלע בו דמו, המתינה לו עד שנבלע בו דמו ומלה אותו, וחיה, והיו קורין אותו "נתן הבבלי" על שמי שוב פעם אחת הלכתי למדינת קפוטקיא ובאת אשה אחת לפני שמלה בנה ראשון ומת, ושני ומת, שלישי הביאתו לפני ראיתיו שהוא דרוק הצצתי בו ולא ראיתי בו דם ברית, אמרתי לה המתיני לו עד שיפול בו דמו, והמתינה לו, ומלה אותו וחיה, והיו קורין שמו "נתן הבבלי" על שמי :

הכא מיחזי כטורר . מיהו טורר לח הוי שנם הספולת רלוי לחולה ולא דמי למשמרת דריש פולן (לקמן ד' קנ:) דלוכל למ"ד מייב משום טורר : מי

[מסורת השים]

[פי' כסין קרום כלומם כשור כספים ומקלף.עיון]

ואין ממקרין לומו בנחלם . כדרך שמרגילין לכבות לתוכו את הנחלת לו לבן ניסוקת : נותנין כיוס כמסננת של מרדל . ומסננת כתוכו לייפות מרלייתו : לא מיחזי כטורר . שכולה יולאה דרך המסננת ואין מסתייר שם ספולת : בנחלת של עץ . לחמר רבייך כה ניכוי לפי שפומה פחם, נחלת של מתכת אפילו פחם לא ייך כה ניכוי לחיכו נעשה פחם : ומ"ש מבישרא אגומרי . שלוין בי"ט ותע"ג דמכבה : לא אפשר . לגלות מלחמול, דזיומא שכיחא מפי, לחל תרדל לפשר מלחמול : לגבן . גבינה : מ"ש מלישה . שלשין פת ניוס טוב והלי נמי לגיפה דמיל : לא אפשר . דפת תמה מעלין מפי הכח לפשר מלחמול : אימא קפ גבינה בת יומא מעליא . וכ"ש דלחמול : לפניה לסיטרא לעילאי . לולימרל שכשפת פיה יהפוך ויקפל למעלה שלא תהא סמוכה לבשרו מפני שרחם מקום חתך הבשר שם הוא ויולחין ממנו גרדין שקורין פייכ"ץ ולעמת מדביקת גרדתא מיניה בחמה וכשבא להפשיטו החלוק מעל המילה ישמעו ויקרע לח רחם הגיד ומשו ליה כרוס שפכה : מימיה דאביי . לומשמו : עבדא לתיטוקות הבחים לידה לתקן מילחן : כיסתתא לפלגא . דמילה כיס היתה שוקה של בגד לפניס בתוך החלוק ומופרתו מסוכו בתוך החלוק ומניע למטה מד מפי החלוק כדי לחוץ בין לחיימרל ובין המילה : לייפי בליפא . מעט שחק של בגד שיהא בו לחימרל לפי שהחימרל מהדקה יפה בבשר שלא יסמטו החלוק מן הגיד : וליפפיס לפפתי . לתחתים רחם הגיד יתן הספה ורחם הבני החלק יהא למעלה : ולפפיס לעילאי . לוחו רחם העליון החלוק יקפל ויקפול כלפי חוץ מפני הגרדין שלח יבדקו במכה : דלא ידיע כיס מפקסיס . שלחן ניכר בו נקב בית הרבי שכם הולחת זבלו : ליסייפיס מיבמא . שהבטן מלילו הבשר : ולוקמיס לפדי יומא . נגד הבטן : וסיכא דזיג . שלגלו כזכוכים בידוע שהחלב כנגדו : בשעריבא . כרחם העשורה שהוא חדוד : דזריף . מנפחו לויכפלייר"ל בלע"ז : דלא מיין . שלח יכול ליגך : מיקר פומיה דקר פומיה . נלטנו שפתיו ולחן בו כח למען כהן : לייפו כספא דנומרי . תשמח גחליס על דף לו של כלי : ולוקמה לפדי פומיה . ויעמיד לגל פיו : דמייס פומיה . שיתחמס פיו : ומייץ . ויוכך : דלא מינפחא . שלחן נשמיה ניכרת בו שלחן חופך כנגד לבו כדרך כל לדם : לינפיה כייפוותא . יניפו עליו בכפה שקורין ולח"ן : דלא מפוי . לחן לומו נכנס כמו שמתרגמינן לחיקיהו עליו מרחם הקלר יתליהו ויחשוט לגד הרחיב זה ויתפנה : ולא מלים . ולח מחמת בריחות שלח נפוח ליסרקיה עליה מתוכמת לקוטנא : דסומק . כל בשרו לדום : לא מיכלא כיס דמיס . בשרו דעכביו כל דמו שלוי בין שור לבשר וכשמולין לותו יולח כל דמו : ליסרמו ליס . ימתינו מלמולו : לא נפל ביס דמא . לח בח בו דם ומתוך כך מלם הוא ולחן בו כח וממהר לחטם ולמות : לכרכי הים . ס"ג לרחיקי הים, והיה בו דם בריח תרתי לגרישתא חלת ולפי שהיל ליה לח נפק מיניה דמא ואתפח דם בריח מוקה דכתיב (זכריה ט) גם אתה בדם בריתך ושוב דמסוכן הוא ומשום תולמא שלח טלה בו עדיין דם :

מתני'

א) [ג' סנהדרין ופי' כמוסף סערוך מרן מנה וכרש"י ניסיון סם: ד"ה מלמי נכי]

ת"ד מחלקין את המילה ואם לא הלקטו עגוש כרת . פ' מחלקתה יש מי שאומר מחלקין הצינין המעכבין את המילה כולן וכן בבירא לן ויש מי שאומר מחלקין מלשון שהערלה היא כמו ילקוט ובתרגום תעורה תצריך לתתוך הילקוט כולו לגלות העטרה ואם לא התכו כולו כאלו לא מל והלקט בשבת כל הצינין המעכבין את המילה כאלו לא מל מיהיל השבת ועגוש כרת . ואיכא דאמרי לא מספקא אינה תעטרה ואינו מתכוון לחתל את השבת אלא לעשות מצוה מכתון וכיון שלא עשה חיוב (כדרבי)[ברית] מפני שלא הניח כיון שנכנסה השבת מוצצין. אע"ג דאשר דם מוכר הוא כיון דאי' סכנה דמיא לאפשלניא וכמון ועבדינן לה בשבת פ' אפשלניא: דשייה קירא שעה וחיא פסולת חרבש: חספניתא בעין קרום הצומה בעור הפנים ומתקלף ובלשון ישמעאל אל בוסה סילקא בלשון ישמעאל סילק : מורפין . מערבין . פי' סילחא שיליא

רב נסים גאון

והחכמים שנעשה כמו שהוא מפורש ואנו מכירים עיקר שתקיש לו כל מה שהמצא מזה הענין ואנאמר אמר הקב"ה ביום אחד לחודש השביעי שהוא יום ראש השנה (ויקרא כג) יהיה לכם שבתון זה מקרא מלא בציווי השביתה ואמר עוד מלאכת עבודה לא תעשו ההויר בו מלעשות מלאכות מיוחדות נמצא עלינו בקידוש היום עצמו עשה ולא תעשה עוד ציונו בו לתקוע בשופר שנאמר (במדבר כט) יום תרועה יהיה לכם ובעת שלא תיקנו השופר מערב יום טוב והתרצנו ביום טוב עצמו לתקוע בשופר לקיים המצוה ואי אפשר להיות דבר זה אלא עד שנתחדש השופר ונתקן אותו ונהלל קדושת היום ראוי לנו שנניח מצות שופר שהיא עשה ולא נהלל היום שיש בהיוב קידושו עשה ולא התעשה שאי אפשר עשה בלבר וידחה עשה ולא התעשה יחדיו וכנון זה מילה שלא בזמנה והוא מי שנתאחר לאחר יום ח' מחמת חולי שאירע לתינוק או מפני הספק כמו ששנינו (לקמן דף קכ:) בין השמשות ערב שבת נימול לי' יום טוב אחר שבת נמול לי"א וכשתהיה מילה שלא בזמנה אינה מותרת ביום טוב כי יום טוב יש בו עשה ולא תעשה ולא יבוא עשה של מילה וידחי עשה ולא תעשה של יום טוב אלא בזמנה שהוא יום ח' וראוי שבו נאמר (ויקרא יג) וביום השמיני יסול ואמרו במירושלמי וביום ואפי' בשבת אבל שלא בזמנה אפי' יום טוב אינה דוחה שאין עשה דוחה את לא תעשה ועשה אלא נייר מצורע כי פירש בראיות ברורות שעשה דחיה את לא תעשה ועשה שבו וביאור זה כי הקב"ה צוה הנזיר שיגדל שער ראשו מאחר שהקריב

נוסחא
נאה אין לעיכין "ן ושמן לאלה
מאגה
כן ה טוס"ע י"ד סי'
△ (ע' מאגרה "מאגה" הבא)
נוסחא
רבינו חננאל
ברוקה . ולא קשה ומשומה היא ובא רב אשי להעמידה כר' יוסי דגרסה בעלילי ואיפשיטא בסנהדרין בתחלת פ' ר' ישמעאל הבי לאו א"ר יוסי חתם כיון דאשתר לא מדחינן הכא נמי כיון דאשתר לא מדחינן וגרסה גם זו ואתו נהרדעי ואוקמוה כרבנן דפליגי עליה דר' יוסי בסנהדרין פרק שתי הלתם נילחשות התנן ד' כרעים נכנסים ב' בירם ב' מדרם וב' בירם ב' ביוכין ד' מקרטין לפניהם ב' לישול ב' מדרם וב' לישול ב' ביוכין המכניסין עומדין בצפון ופניהם לדרום והמוציאין עומדים בדרום ופניהם לצפון . אלו מושיכין ואלו מניחין שמחזיק של זה בצד מפתו של זה שנא' לפני חמיר . ר' יוסי אומר אפילו אלו נוטלין ואלו מניחין אף זו היתה תמיה שמעינן מדבריהם שאי אלו מושכין ואלו מניחין . פי' מושכין את לחם הפנים לא שמעתין אותו מעל השלחן כולו אלא מושכין אותו מעט מעט ומחללה מנקצת השלחן ובאותו מקצת המגלה מניחין השלחם המכניסין תחילה. וכן עושין מפתו של זה בצד מפתו של זה וכבריה לחו שאם נפלו חישן מעל השלחן אין מחזירין אותו אלא כיון שסילק הלחם הישן ונשאר השלחן שעה אחת בלא לחם עברו על הכתוב לפני תמיד ואע"פ שיש לו רשות להדר חא חדש [הוא] מהא שמעינן שהאומרים מן המצאתאן לו עורלחזור עליה להדרה. ומצאנו בתלמוד א' הטל יטול מיכן לשתי מילות אחת למילה ואחת למריעה. אחת למילה ואחת לציצין כדברי ר' עקיבא ולר' ישמעאל דסבירא ליה דברה תורה כלשון בני אדם נפקא ליה מהא דא"ר יהודה בן פזי אז אמרה תתן דמים למולות מיכן ב' מילות למילה ולמריעה למילה ולציצין:

נוסחא
(ו)גראה על ת"ש מסכן
(ו) מאכנה
(ו) ל"ל
מאגה:
△ סנהדרין לא מדחינן הכא נמי כיון דאשתר לא מדחינן על בירור תלוקי ליעיל בגראה ולאוקמה כרבנן ד' שאלות ואפי' ל"ל
נוסחא
(ו)תחנות ל"ל לפניהם ב' לישול ב'
(ו) פתרונות (ונראות) בתירוץ ת' נקודות
מאגה
△ סנהדרין לא עיבורין מאי "מאגה" הבא)

מתני' ומזלפין עליו. לא תימא: ביד. תבל לא בכלי ובגמ' פריך הא תימא ריסא מרחיץ דמשמע דכרכו והדר מני לפילו לזלף עליו בכלי לאסור: **פסק.** כגון פסק בן מ' תמשים [וספק בן ט'] דהוה כלהכן בעלמא ואין מילתו דוחה שבת (וספק בן ט'): **ר' יהודה מחיר בלבדרוגינוס.** לפילו לאסור מקרמי כדמפרש בגמ' לקמן: **גמ'** ומה **ממרים** ריסא מרחיץ. ולפילו כדרכו: **כילד בתני.** מרחיץ דריסא לגמ כדרכו הוא דמפיק לפרושי כיצד מרחיץ כגון לזלף ביד וולפילו ביוס הלמן: תניא כוותיה דרבי יהודה בר אבוה דאמרי תרוייהו כיצד? מרחיצין את הקטן בין לפני המילה בין לאחר מילה, כיצד: מזלפין עליו ביד אבל לא בכלי אמר רבא והא "מרחיצין" קתני אלא אמר רבא הכי קתני מרחיצין את הקטן בין מלפני מילה בין לאחר המילה ביום הראשון כדרכו, וביום השלישי שחל להיות בשבת מזלפין עליו ביד אבל לא בכלי. ר"א בן עזריה אומר מרחיצין את הקטן בין לפני מילה בין לאחר מילה ביום

אנדרוגינוס = בפק הוא, וטולד בין הסמשות, נמי בפק ומטו הוא שפק חיט ומטו וכן "טולד מהול" בפק שמא ערלה כטושה היא הטור דטק בכשר ולקמיה פריך פשק קמת לחמוי מתי הוחיל ואמי כל הני פשיקי: **רבי יהודה אומר כו'.** לקמיה ילוף מילתיה: **שב"ש אומרים צריך להטיף כו'.** ותפילו רבי מוטו דשבת תורה אור

לח **רש"י: צריך להטיף.** מיטיין שמא ערלה כטושה היא: **על גר.** דליכא שום שפק ערלה כגון ערבי מהול: **בן מ' אין מהגנין עליו.** שהרי כמה הוא ואין מילתו מטה ואי קשיא ת"ק גלי מילול הוא שהרי הוא כמחמך בכשר מה, לקמן נמי מוקי להי מילול במכשירי מילה ותליכא דר' אליעזר: **מפני שפכנה:** מפני שחלב הרבה (ב) בדדיה ומביאה לידי חולי: **פש"ק.** תליכא דב"ש דאמר ת"ק להטיף ממנו דם כריש: **מפרשים מהגיפר מהולאי.** שיטיפו ממנו דם כריש ולא רבי משום **דשבת** חולי ואין מחללין: **עד דשוויה כרוס שפכה.** והוא שעמד מלו ושמלו כרוס שפכה שחלב מן הגיד: **מדרש.** דאמר ת"ק להטיף: **בשבת מי אמר.** הא ספיקא הוא: **ושוב שבר.** רב תלת שבר דולאי ערלה כטושה היא ומחללין: **מיטיין.** הא דאמר ר"ש בן אלעזר לדברי הכל צריך להטיף לספיקא קאמר ובמהל שמא ערלה כטושה היא ולעניין שבת מי ודאי לא מחללין: **ודאי ערלה כטושה היא.** ומחללין: **נאו מכלל דת"ק.** דר' אליעזר הקפר סבר דברי הכל מחללין ואמת דאמרי לעיל מיטיא כוותיה: **ס"ג וממאי דילמא מכלל דת"ק סבר דברי הכל אין מחללין ס"ב רבי אליעזר עשמא דב"ש אמא לאמתויי כו'.** ת"ק דקתא לעיל מיטיא דאמר דברי הכל אין מחללין ר' אליעזר הקפר דחמת לאתפוני ולמימר דלאו דברי הכל הוא דהא ב"ש מחללין מילי דכותה דשמעינן מיניה דב"ש פליגי בה אב"ש במקום ב"ה היכא מצינו: **ומניקתו.** דילמא הכי קאמר ר' אליעזר לת"ק דאמר דברי הכל אין מחללין ואמת דאמרי לעיל מיטיא כוותיה: **ס"ד ומי אמרינן** דאמר דברי הכל אין מחללין ואמת דאמרי לעיל מיטיא כוותיה: **ס"ג וממאי דילמא** דאמר דברי הכל אין מחללין ר' אליעזר הקפר דחמת לאתפוני ולמימר דלאו דברי הכל הוא דהא ב"ש מחללין מילי דכותה דשמעינן מיניה דב"ש פליגי בה אב"ש במקום ב"ה היכא מצינו: **ומניקתו.** דילמא הכי קאמר ר' אליעזר לת"ק דאמר דברי הכל אין מחללין ואמת דאמרי לעיל מיטיא כוותיה: **ס"ד ומי אמרינן

כתנאי יש יליד בית כו'. תימה היכי משמע ליה מתוך כך בריישא דרבי חמא מלי למעמא בטומאת לידה לעולם לימא לך לסכר יולת דופן נימול לח', והלי דמצריך מכילה בשפחה משום דבטעין בחר ליכה תשובה גיורים עד שתטבול כדנפקא ן ביבמות בפרק החולץ (דף מו'):

בגון שלקח זה שפחה וזה עוברה. פירש בקונטרס דהוי מלי למימר כגון שלקח שפחה מעוברת וילדה קודם מכילה ולא רבטחה נקט דלחיבלו בעובלה ותח"כ ילדה משכחת לה מקנת כסף שנימול לח' וקנה לר"ש דל"ש פ"ק דקנין לעניל ה"ל למינקט נמי הך רבטחה ואמלי קמבר (ב) מקנת כסף נימול כו' לחיבלו לקח שפחה מעוברת נמי חלא שלקח זה שפחה וזה עוברה חלא ולחי לקח זה שפחה וזה עוברה הוי שפיר דומיא דלכס וכגירסת שלחילתות דרב לחתי. גרלה לר"י דגרס כגון שלקח שפחה וולדה עמה מיהו מימה לר"י דהוה מלי למינקט רבטחה לחיבלו בלא וולד עמה כגון שלקח שפחה מעוברת וילדה קודם מכילה וי"ל דניחא ליה למינקט כדקתני בבריישא במילתיה דמ"ק ועוד לומר לר"י דמשום דהך קלחי נימול לאחד ונימול לשמונה יליד בית נימול לאחד ונימול לשמונה ומקנת כסף כתיבי בפרקא מכילה ותע"ג יליד בית נימול לח' ממת לו משכחת לה חלא לחתר כל מה שיכול לקיים לפני מן תורה מקיים: **בגון** שלקחה ט"מ בלא בהמכילה. יכדמפר' בגמ' בפרק החולץ (דף מח:) דלקח של מנת בלא לגיירו יכול להמשיכה הרבה:

כל שהה שלשים יום בחדש ות' ימים בשבמה. לימן מוין דיום שמנה בלאחר שמנה כדמוכח בקמן דעבד להו מיגלת מילתא ביומא דשבעה ובקמר מי לימרמיכו עד לתורתא הוה מלכיון מיניה ויום שלשים בלפני שלשים כדתנן בנכסות כפ' יש בכור (דף מט:) ואפילו רבי עקיבא דפליג לא קאמר חלא דמספקא ליה הוה בלפני שלשים לר' בלאחר שלשים ולטעון מביטה אפילו ר"ש מודה דהוה בלפני שלשים משום דהלכה כדברי המיקל בחבל:

מימהל

ונתחדשה הלכה, איני והא איתמר יצא דופן *וכו' שיש לו שתי ערלות רב הונא ורב חייא בר רב חד אמר מחללין עליו את השבת וחד אמר "אין מחללין, עד כאן לא פליגי אלא לחלל עליו את השבת "אבל לשמנה ודאי מהלינן ליה? "הא בהא תליא, כתנאי: "יש "ילוד בית שנימול לאחד, "ויש "יליד בית שנימול לשמנה, "יש "מקנת כסף שנימול לאחד, "ויש "מקנת כסף שנימול לשמנה: יש "מקנת כסף שנימול לא', "ויש "מקנת כסף שנימול לשמונה, כיצד: "לקח "שפחה מעוברת ואח"כ ילדה וזהו מקנת כסף הנימול לשמונה, "לקח "שפחה וולדה לשמונה, "לקח "שפחה זו היא מקנת כסף שנימול לאחד ויש "יליד בית שנימול לשמנה יכיצד? "לקח שפחה ונתעברה אצלו וילדה וזהו יליד בית הנימול לשמנה, רב חמא אומר "ילדה ואח"כ המכילה וזהו יליד בית שנימול לאחד המכילה ואחר כך וזהו יליד בית הנימול לשמנה

ורבנא קמא לא שני ליה בין המכילה ואח"כ ילדה בין ילדה ואח"כ המכילה דאמר "ר' דאין אמן מטמאה לידה נימול לשמנה (אמר רבא) בשלמא לר' חמא משכחת לה יליד בית נימול לא', יליד בית נימול לח', מקנת כסף נימול לא', ומקנת כסף נימול לח': "ילדה ואח"כ המכילה וזהו יליד בית שנימול לאחד, המכילה ואח"כ ילדה וזהו יליד בית שנימול לח', מקנת כסף נימול לא', ומקנת כסף נימול לשמנה שלקח שפחה מעוברת והמכילה ואח"כ ילדה, מקנת כסף נימול לאחד בנון "שלקח זה שפחה וזה עוברה, אלא לת"ק בשלמא כולהו משכחת להו אלא יליד בית נימול לאחד: "חניא *רבי יש בן גמליאל אומר "כל ששהה: "יום באדם אינו נפל שנאמר "ופדויו מבן חדש תפדה "שמנת ימים בבהמה אינו נפל שנאמר "ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן וגו' הא לא שהה, ספיקא הוי,

ונתחדשה הלכה, איני והא איתמר יצא דופן *וכו' שיש לו שתי ערלות רב הונא ורב חייא בר רב חד אמר מחללין עליו את השבת וחד אמר "אין מחללין, עד כאן לא פליגי אלא לחלל עליו את השבת "אבל לשמנה ודאי מהלינן ליה? "הא בהא תליא, כתנאי: "יש "ילוד בית שנימול לאחד, "ויש "יליד בית שנימול לשמנה, "יש "מקנת כסף שנימול לאחד, "ויש "מקנת כסף שנימול לשמנה: יש "מקנת כסף שנימול לא', "ויש "מקנת כסף שנימול לשמנה, כיצד: "לקח "שפחה מעוברת ואח"כ ילדה וזהו מקנת כסף הנימול לשמנה, "לקח "שפחה וולדה לשמנה, "לקח "שפחה זו היא מקנת כסף שנימול לאחד ויש "יליד בית שנימול לשמנה יכיצד? "לקח שפחה ונתעברה אצלו וילדה וזהו יליד בית הנימול לשמנה, רב חמא אומר "ילדה ואח"כ המכילה וזהו יליד בית שנימול לאחד המכילה ואחר כך וזהו יליד בית הנימול לשמנה

ורבנא קמא לא שני ליה בין המכילה ואח"כ ילדה בין ילדה ואח"כ המכילה דאמר "ר' דאין אמן מטמאה לידה נימול לשמנה (אמר רבא) בשלמא לר' חמא משכחת לה יליד בית נימול לא', יליד בית נימול לח', מקנת כסף נימול לא', ומקנת כסף נימול לח': "ילדה ואח"כ המכילה וזהו יליד בית שנימול לאחד, המכילה ואח"כ ילדה וזהו יליד בית שנימול לח', מקנת כסף נימול לשמנה שלקח שפחה מעוברת והמכילה ואח"כ ילדה, מקנת כסף נימול לאחד בנון "שלקח זה שפחה וזה עוברה, אלא לת"ק בשלמא כולהו משכחת להו אלא "יליד בית נימול לאחד: "חניא *רבי יש בן גמליאל אומר "כל ששהה: "יום באדם אינו נפל שנאמר "ופדויו מבן חדש תפדה "שמנת ימים בבהמה אינו נפל שנאמר "ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן וגו' הא לא שהה, ספיקא הוי,

מימהל

ונתטבלה מלט לא הוי טובר "מקנת כסף" מלא יליד בית שנימול לח' דדומיא "ללכס" הוא ולקמיה מפרש יליד בית הנימול לאחד ת"ק רבי ממא מומר. המכילה לפם עבדות וחלה עליה פם תורם שפחה ישראל דמתמיהה בכל מלום שהשחה חייבת בהן והויא ממחה לידה זכו יליד בית שנימול לח': ילדה ומכילה וזו יליד בית שנימול לאחד. דכל שלין לחו ממחה לידה לין ממחיינן ו לח' כרב חסי: בגלמא רבי ממא. דקני בין המכילה ולחר כך ילדה ולידה ות"ק המכילה: משכחת לה. כגון שלקח שפחה מעוברת וילדה ולחר כך ילדה ולידה ות"ק המכילה ולחר כך ילדה ולידה. מקנת כסף נימול לח' = המכילה ות"ק ילדה ושהיהם בשטבילה לחלו ולכין דלין לכעל העובר חלק בלחו דומיא דלכס הוא ס"ם כמי דמלי לפלוגי במקנת כסף בין ילדה ולחר כך המכילה בין המכילה ולחר כך ילדה ולמימר מקנת כסף נימול לא' כגון שלקח שפחה מעוברת ועוברה וילדה ולחר כך המכילה מלא רבוחה דמממינן דלפילו בהמכילה ות"ק ילדה משכחת לה והא דקתני מקנת כסף נימול לא' לרבי ממא מלמ"ק ולא לחמר כגון שלקח שפחה וולדה עמה משום דלפם כן ילדה קודם עכילה היא ומפי לימיל עלך קודם שלקחה לפילו עלך המלקחה עמי לרבי ממא מלמ"ק ולא לחמר כגון שלקח שפחה וולדה עמה משום דלפם כן ילדה קודם עכילה היא ומפי לימיל עלך קודם שלקחה לילדה מלית לדילה: בלוקח שפחה לעוברה. ופרבי' הא בהא תליא האומר מהלין עליו את השבת סבר נימול לח' והאומר אין מהלין סבר אינו נימול לשמונה ואמרי לחתן: סניחא כו'. פלוגתא דר"ל ורבי יוחנן בכמה בחרת (דף קו:): שלקחה על מנת שלא להמכילה. דלא שייכה בה תורת חיובא לפיכך קרי להו רבי בר מחלת דוכתי. ואע"ג דתנאי אינן כולן דלחו דומיא "ללכס" הוא לחכל לטומלת לילה לא מיישין בילדה ות"ק המכילה: ופדוין. בלכור לדם כתיב: מבן חדש. מלחני בהכי שמעת מינה נהבדר שהות קיימת ולא קודם לכן: בא לא שפם. שלשים יום בחדש ובבהמה ח' ימים שפיקא הוי פריך עלה המ"ם מימהל

[מי' כ"ש יבמות עב. ד"ה מי ש"ם ע]

[יבמות עב.]

[פרשת לך לך סימן ט]

[מגילה: מיר יח:תמור' יח.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ס"ב פת מילמת וסי' כיצד לקח שפחה מעוברת ות"ק נימול לשמונה כגון שלקח שפחה מעוברת וכמכילה ות"ק ילדה: (ב) תוס' ד"ה כגון שלקח זה וכו' כך כגונה ולחתי קתני לקח שפחה וולדה עמה זו סיי מקנת כסף נימול לאחד פפיט לקח משוברת נמי:

גליון השי"ם

נמ' שלקח זה שפחה חם מעוברת. עיין בשער סתנך מי"ב מכלי נדה סלכה י ונקלות המוסן מי' רמ סעיף ו וכספר כתונכ כדף יח כתד"ה מ"ה: שם שמנת ימים בבהמה. מי' מחלת דף ח"ב ג ע"ל תד"ה שומע מני:

[יבמות עב. ד"ה מי ש"ם ע]

[יבמות עב. ד"ה מי ש"ם ע

מימהל סיבי מהלינן. שוס קמן ביוס המעי בשבת דילמא נפל הוא ולא חזי למול ועושה מכורה שלא לשם מצוה: מי מי הוא. כלומר אם כלו לו מדקין שפיר קא מהיל: מתוך כבשר. שמוטה הוא ולא מכורה היא: לא נגרסה. הא דקאמי אין מחללין שלא לעניין מכשירי מילה לרבי אליעזר דאמר דמו שבת תורה אור

מימהל היבי מהלינן ליה? אמר רב אדא בר אהבה "מלין אותו ממה נפשך: אם חי הוא שפיר קא מהיל, ואם לאו מתוך בשר הוא, ואלא הא דתניא ספק בן ז' ספק בן ח' אין מחללין עליו את השבת אמאי נימהליה ממה נפשך - אם חי הוא שפיר קא מהיל "ואם לאו מתוך בשר הוא? אמר מר בריה דרבינא אנא ורב נחומי בר זכריה תרנימנא מימהיל הבי נמי מהלינן ליה לא נצרכה אלא למכשירי מילה *ואליבא דרבי אליעזר, אמר אביי כתנאי "יכול ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה" להביא "בן שמונה שחיטתו מטהרתו רבי יוסי ברבי יהודה ור' אלעזר ברש"י אומרים שחיטתו מטהרתו מאי לאו בהא קא מיפלגי רמר סבר חי הוא ומ"ם מת הוא? אמר רבא אי הכי אדמיפלגי לענין טומאה ושהרה ליפלגי לענין אכילה אלא רבולי עלמא מת הוא ורבי יוסי ברבי יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון סברי כטרפה - טרפה לאו אף על גב דמתה היא שחיטתה מטהרתה הבא נמי לא שנא ורבנן לא דמי לטרפה - טרפה היתה לה שעת הכושר הואי לא היתה לה שעת הכושר, וב"ש טרפה מבטן מאי איכא למימר התם יש במינה שחיטה "הבא אין במינה שחיטה. איבעיא להו מי פליגי רבנן עליה דרבן שמעון בן גמליאל או לא, אם תמצי לומר פליגי, הלכה כמותו או אין הלכה כמותו? ת"ש *עיגל שנולד ביום טוב שחיטתו בי"ט הבא במאי עסקינן בקיום היה בנוויה שבלו לו חדשיו ת"ש *ושניו שאם נולד הוא ומומו עמו שוה מן המוכן הא בשבת לא חדשיו ת"ש דאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן שמעון בן גמליאל - *הלכה מכלל דפליגי שמ"מ אמר אביי "נפל מן הגג או אכלן ארי הכל חי הוא כי פליגי שפיקח ומת: מר סבר חי הוא ומר סבר מת הוא למאי נפקא מינה *לפטור מן היבום "נפל מן הגג או אכלו ארי דברי הכל חי הוא" ודא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע איקלעו לבי בריה דרב אידי בר אבין ועבידו להו עיגלא תילתא ביממא דשבעה ואמרי ליה אי איתרחיתו ליה עד לאורתא הוה אכלינן מינה השתא לא אכלינן מינה אלא כשפיקחה ומת דברי הכל - מת. ת"ש "בנפל מן הגג ואכלו ארי מר סבר מת הוא ומר סבר חי הוא בריה דרב דימי בר יוסף אתיליד ליה הדהו ינוקא, בגו תלתין יומין שביב, יתיב קמתאביל עיליה אמר ליה אבוה צוותוניתא קבעית למיכל? אמר ליה קום לי ביה שבלו לו חדשיו רב אשי איקלע בי רב כהנא איתרע ביה מילתא בגו תלתין יומין, חזייה דיתיב וקא מתאבל עילויה אמר ליה לא סבר ליה מר להא דאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כבית שמעון בן גמליאל: אמר ליה קום לי בגויה שבלו לו חדשיו *אי"ת מר *) בתוך שלשים ונתקדשה אמר רבינא משמיה דרבא

*) [עי' תוס' כתובות מט. ד"ה מת ותוס' יבמות לו: ד"ה מת וכו' שכתבו דלא דמי לנופל מגוף שלם]

יוסף

מסורת השס"ם

גמ' ואם לאו ממה נפשך מחמת נכאר הוא. עי' פ"ק ס"ק פי' תקנו ס"ק יח. ופי' ביכורי יעקב פי"ז דיבמות הלכה ז: שם בכל מילי כמו שכתוב בתוס' שם ד"ה מחללין עליו את השבת. עי' מעלין סד ע"ב תד"ה כשפיקחין. רש"י ד"ה לא נצרכה. עי' מדשם משמשה. עי' תכ"ס פי' מן פיק מז: ד"ה שפיקח ביילוי כלש"ו. עי' נדה פג ע"ב תד"ה מפקח: ד"ה מילין מיניה וכו' לקדושי. ועי' כתוס' שם זמתים יב ע"ב ד"ה יום ו': ש"ר

[לעיל קג.]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ס"ג ומביך לכו מגלת מלמת: (ב) תוס' ד"ה מימהל וכו' בכן שמוסב ולפי דוקא גלח (ג) בא"ד ומיך גלח כה דמכך: (ד) בא"ד הוס ליה למימני וכרבי וכרבי"ג

ליתא: (ה) בא"ד אין לריך לדקדק מכל כמו שכותב ר"י דלעלו הכי נ לכוכיח דכשפס וגדול מייבי כס"ד ב:

תוליו שם: כילא ו:

תוליו שם כילא כו:

[לעיל קו:ז"ב]

גליון השס"ם

[לעיל קג.]

[לעיל קו.]

[לעיל קג.]

[לעיל קג.]

[לעיל קג

ואם לתם כהן היא מולת. הקשה ה"ר משה מכהיים ותחזון ומה בכך הא לתמי' בפ"ק שני דיבמות (דף כני) דסבק תלוה היכא דלכבשה אריא דתנן התם תם קדמו וכשהו לון מוליתון מידם ולתמרינן בגמ' *תני לילה לתילו שניהם כהניס מ"ט תלוה דלכנן ועל ספק תלוה לת גזרו ולומר רבי דהתי דליכה תולת בממעתין לת משום שתם תלה (לת) יהת מתויב להוליכה תלת כיון דתפשר בלא תליה מוטב שלא תתלון שלא להוליה לעז על כניה כעין שמליטו בפרק במרא דיבמות (דף קיבי) דתנן התם שהלך בעלה ולרתה למדינת הים וכלו ולמרו לה מת בעליך לת תנשא ולת תחייבם עד שתדע שמת מעוברת לרתה ולמר בגמ' *ולטולת לתמר שניהי ג' לעלמה ט' לתביאתה ותולת ממ"ש פי' שתם נתעברה לרתה ולדה מוסרת לשוק בלא תליה ותם לת נתעברה הרי תליה פומרת ר' יוחנן לתמר לעלמה ג' לתביאתה לטולם ופריך ותתלון ממ"ש ומתני גזירה שמת יהת ולד של קיימת ומתני מלריכה פרוז לכאומה ולילרכה דילמת תיכת בתליה ולת הוה בהכרזה ולתמרו קת שרו תלוה לכאומה תלמת לתו מתנכין תשה זו לטולם משום טעמת דמלמת מלריכה כרוז לכאומה ולכך תין לתו מניחים לתלון וכל שכן הכת שיש לימנע יותר מהליכה ולהיכת לסיתת טפי שלת יהמרו קת שרו תלוה לכהן. מ"ר: ותם לתם כהן היא תולת כהן. ומיהו לתם כהן תלוה לכהוה תלמת לתו מתנכין

והא סתם ספרא הוא דכתורת כהניס תניא לה וסתם ספרא רבי יהודה* : נקדש . מי חמתת לתת לפר על המיס : מכשיר נקטן ופוסל בעצמו . מטמיס מפרש בסדר יומא בפ"ג : ובמנדרוגיוס . שמע מינה דרבי יהודה כתסם משוי ליה :

מתני' ושכח ומל לח של אחר שבעת בשבתות מייב . דטעה בדבר מלוה ועבד ליה מצוה שלא לעורך ונהתה לפיכך רבי יהושע פוטר : **גמ'** מאי למול בשבתות ומאי למול בע"ש ושכח ומל לח של ע"ש בשבתות ר"ת מחייב מפני שהוא כמזיד . דמילה בזמנה ליכא דוחה שבת ואע"ג דטעה בדבר מלוה שהיה טרוד בתיקון של שבת ומתוך כך טעה בזה ולא בזה עשה מלוה שהרי רחוי הוא למול חלת שליש דוחה שבת ס"ל לר"ת טעה בדבר מלוה ועשה מלוה שיש בה חיוב תשלומין חייב ורבי יהושע פוטר דס"ל טעה בדבר מלוה ועשה מלוה פטור:

גמ' רב פוטר מפני . במתניתין בריישא חייב לרבי הכל כדתניא להלן : ורב יהודה מפני בריישא פטור . דמוקי לה בשכח ומל לח של ע"ש בשבת ופלוגתא היא בשל אחר השבת בשבת : **שמוא חייב** . דאע"ג דטריד במלוה וטעה בה כיון דלאו מלוה שעליון לא הגיע זמנו למול חייב : **אלא מעתה** . שהוקשו כל מתוחות שבתורה למתוחת ע"ז דכתיב תורה אחת יהיה לכם וגו' בפרשת אלה לך לעשות גבי קרבן ע"ז : **ור' יהושע** פוטר . עובד עבודת כוכבים לא עשה מלוה : ס"נ ורבי יהושע פוטר לא עריך במלוה שבת עריך במלוה. מדוד להתעסק במלוה גמורה שהרי אחד מהם זמנו היום ומדוד לבו למהר ולעשות ,ומתוך טרדו טעה ומל לח של אחר בו ביום מלוה כלל : **ושכח ומל של ע"ש בשבת מייב** . לקמיה מתרץ לה : **הא ניתנה שבת לידחות** . שהיו לו תינוק שיהא זמנו היום הלכך לא היה טריד היום במלוה ,אלא היה מוטל עליו לטוס לעשות ,ולא היה לו לטעות : **מתני'** **נולד בין השמשות נימול לע"ש** . שהרי ליום שמיני של מחר הוא נימול ושמא בין השמשות יום הוא ונימול לע"ש : **סיס סיום ע"ש** . ס"ל למולו בשבת הבאה דשמא ט' הוא והויא ליה מילה שלא בזמנה ואינה דוחה שבת וצריך להמתין עד לאחר השבת שהוא עשירי : **אל יו"ט ליום אחר בשבת** . לין מילה שלא בזמנה דוחה לחולו וניטול ליו"ט: **גמ'** **אלמא** ממנו המוהל ויליף מינה: **דתני לודע** . שם מכס : **יום שכרחלו ביום שולדו** . ממחיצין לו ביום הולדו: **מפי לגו** . יום הולדו דווקא קאמר שכשחלו מן הערלה : **עטרה** . היא שפה גבוה המקפת את היוד סביב וממנה משפע ויורד לרחלו : **ולינו מוכל בחרומה** . שם כהן הוא שכשחלו מן הערלה (ד' ע) שערל לחול בתרומה: **ולם סיס בעל בשר** . שהיה ממן וגרחה בשר שלמעלה מערלתו לאחר שניטלה ערלה כולה כליולו לחיתו בשר חוזר וחופה את היוד : **מחקנו** . ומשפע בליוזל מחוחו טוני : **מפני מרחים פעין** . שלא יהא גרחה כשרל :

טט א מיי' פ"ו מהלי' פרס הלכה כ סמג עשין לאו :
נ ב ג מיי' פ"ב מהלי' שגגות הלכה ח :
נא ד מיי' פ"ח מהלי' מילה הלכה יב סמג עשין כח עוש"ע י"ד סי' רסו סעיף ח :
נב ה מיי' שם הלכה יט סמג עוש"ע שם סעיף ב :
נג ו מיי' פ"ב מהלי' מילה הלכה ג סמג שם עוש"ע י"ד סי' רסד סעיף ו :

רבינו חננאל

א"ר יהודה אנדרוגינוס זכר הוא . שאם אי אתה אומר כך יערך ומל"ל דלא מערך דתניא הזכר ולא מטמטם ואנדרוגינוס כו' ושטושה היא ומסקינן בה ומאי שנא נבי טילה דכתיב השול לכם כל זכר כל לרבות . ויש מי שאומר הלכתא כרבנן דאמרי סמך ואנדרוגינוס אין מחללין עליו את השבת ואין הלכה כר' יהודה ומרחזינן רב חסדא דריש לטעמיה דר' יהודה ש"מ הלכתא כוותיה : **מתניתין** מי שהיו לו ב' תינוקות אחד למול אחר השבת ואחד למול בשבת ושכח ומל את של אחר השבת בשבת בשבת חייב והו' [ואמרינן בגמ'] רב הונא מתני חייב ורב יהודא מתני פטור פ' כ"ש דקי"ל סתם משנה ר' מאיר ובבא תנא דבי ר' חייא פליגי עליה ורב תנא דמתקים לה כר' שמעון כותיה עבדינן והלכה ר' אליעזר ור' יהושע דברים ברורין הן . (שנים) ושניהם מע"ז למדה איתקשא כל התורה כולה לע"ז ר' אליעזר סבירא בע"ז מה ע"ז אברה תורה לא תעבוד ואם תעבוד ע"ז בשגגה מכל מקום חייב חטאת. כן אברה תורה בשבת . המחלל השבת בשגגה מ"מ חייב חטאת . ור' יהושע סבר התם לגבי ע"ז לא נתנתן לקיים המצוה הבא בשבת נתנתן לקיים מצות מילה . למיכך פטור הוא והלכתא כר' יהושע וכדרמתניתין ר' שמעון : אחד למול ערב שבת ואחד למול בשבת ושכח ומל את של שבת בע"ש ואת של ע"ש בשבת פטור כי ס"ם מצות עשה . ואע"פ שהל בס' . אבל בזמן ששכח ומל את של אחר השבת בשבת כיון שלא עשה מצות כי בו' סלו אפילו ר' יהושע מודה שחייב חטאת . וכן הלכה וכל חיכא דפליג ר' אליעזר ור' יהושע הלכה כר' יהושע חוץ ממקומות ירועים . וזה אינו מהם . וכן רב הונא הלכתא כוותיה דשבירא נבי ריש גלותא וגרסינן הלכתא כוותין או ה ל כ ת א

מתני' ולא כתיב מדם ומקור ומלמדנו שאם ילדה ב' זכרים ואחד מהם נולד בשבת שמלין את שניהם בשבת שניהם נולדו בשבת שמלין את שניהם בשבת . ואם ילדה זכר ונקבה אין מלין את הזכר בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה נקבה וזכר מלין את הזכר בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה שני זכרים ונקבה אחת מלין את הראשון בשבת ואת השני והנקבה אין מלין אותם בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה שני זכרים ושתי נקבות מלין את הראשון בשבת ואת השני והנקבות אין מלין אותם בשבת שמא יתקן את הנקבות ויעבור על השבת . ואם ילדה שלשה זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והנקבה אין מלין אותם בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ד' זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ה' זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ו' זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ז' זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ח' זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ט' זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה י' זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה י"א זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה י"ב זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה י"ג זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה י"ד זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ט"ו זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ט"ז זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה י"ז זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה י"ח זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה י"ט זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה כ' זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה כ"א זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה כ"ב זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה כ"ג זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה כ"ד זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה כ"ה זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה כ"ו זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה כ"ז זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה כ"ח זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה כ"ט זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ל' זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ל"א זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ל"ב זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשנים עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ל"ג זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ל"ד זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והארבעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ל"ה זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והחמשה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ל"ו זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והששה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ל"ז זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשבעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ל"ח זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשמונה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ל"ט זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והתשעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה מ' זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה מ"א זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והאחד עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה מ"ב זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והשנים עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה מ"ג זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והשלשה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה מ"ד זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והארבעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה מ"ה זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והחמשה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה מ"ו זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והששה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה מ"ז זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והשבעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה מ"ח זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והשמונה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה מ"ט זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והתשעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה נ' זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והארבעים והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה נ"א זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והארבעים והאחד עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה נ"ב זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והארבעים והשנים עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה נ"ג זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והארבעים והשלשה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה נ"ד זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והארבעים והארבעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה נ"ה זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והארבעים והחמשה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה נ"ו זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והארבעים והששה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה נ"ז זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והארבעים והשבעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה נ"ח זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והארבעים והשמונה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה נ"ט זכרים ונקבה מלין את הראשון בשבת ואת השני והשלישי והרביעי והחמישי והששי והשביעי והשמיני והתשיעי והעשירי והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והאחד עשר והשנים עשר והשלשה עשר והארבעה עשר והחמשה עשר והששה עשר והשבעה עשר והשמונה עשר והתשעה עשר והעשרים והשלשים והארבעים והתשעה עשר והנקבה אין מלין אותה בשבת שמא יתקן את הנקבה ויעבור על השבת . ואם ילדה ס' זכרים ונקבה מלין את הראש

מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל . תימה תמהי לימלריך למימרי מעכב המילה וכי לא פרע עדיין רוב טעמרה מטופה : **אבי** הבן מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל . תימה תמהי לימלריך למימרי מעכב המילה וכי לא פרע עדיין רוב טעמרה מטופה : **אבי** הבן

תורה אור

"מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל :
גמ' *אמר רבי אבינא א"ר ירמיה בר אבא אמר רב [2]בשר החופה את [3]רוב [4]ערוותה : ואם היה בעל בשר וכו' : אמר שמואל קטן המסורבל בבשר רואין אותו כ"ז שמתקשה : ונראה מהול אינו צריך למול, ואם לאו אינו צריך למולו, מאי ביניהו? איכא ביניהו נראה ואינו נראה : מל ולא פרע : ת"ר *המל אומר אקב"ו על המילה, אבי הבן אומר אקב"ו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו העומדים [5]אומרים כשם שנכנס לברית כך יכנס לתורה ולחופה ולמע"ט והמברך אומר "אשר קידש ידיד מבטן חוק בשארו שם וצאצאיו חתם באות ברית קדש על כן בשבר זאת אל חי חלקנו [6]צוה* להציל ידידות שארינו משחת למען בריתיו אשר שם בבשרנו בא"י כורת הברית" "המל את הגרים אומר "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אקב"ו על המילה" והמברך אומר "אקב"ו למול את הגרים ולהטיף מהם דם ברית שאילמלא דם ברית לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר [7]"אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי" בא"י כורת הברית" "המל את העברים אומר "אקב"ו על המילה" "והמברך אומר "אקב"ו למול את העברים ולהטיף מהם דם ברית* שאילמלא דם ברית חוקות שמים וארץ לא נתקיימו שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי בא"י כורת הברית":

נרמה מהול : **מיבעי ליה** [8]לכמוחא . **ומינו נרמה** [9]לכמוחא . נרמה מהול הוא דאין צריך למולו אבל נרמה ואינו נרמה צריך [10]למתניתא . ואינו נרמה הוא דצריך [11]לה נרמה ואינו נרמה הוא דאין צריך [12]לה נרמה : **אפר קידש ידיד** [13]מבטן . יצתק קרי ידיד על שם שאהבה (נחמיה כג) : **מבטן** . דקדוש שמולד נקרא למולה זו דכתיב (שם יז) לכל זרע אשר מקדם וגו' והקימותי את בריתי ביני ובינך : **כשארו** . חק של מילה : **ואצאיו** . לאחריו : **חתם באות** . זו של בריח קדש : **על כן בשבר זאת** . מגיהנם דכתיב גם את כדם בריתך אלחתי אסיריך מבור אין מים בו (זכריה ט) :

[מנחות מג. תוספ' ברכות פ"ו כל הפנין עד סוסן]

[תוספ' פ"ג]

[מנחות מג. תוספ' ברכות פ"ו כל הפנין עד סוסן]

הדרן עלך רבי אליעזר דמילה

רבי אליעזר אומר תולין את המשמרת ביו"ט ונותנין לתלויה בשבת ואע"פ שאין תולין את המשמרת ביו"ט ואין נותנין לתלויה בשבת אבל נותנין לתלויה ביו"ט : **גמ'** השתא ר"א אוסופי אהל עראי לא מוספינן, למיעבד לכתחלה שרי? מאי היא דתנן *פקק החלון ר"א אומר בזמן שקשור ותלוי פוקקין בו ואם לאו אין פוקקין בו וחכ"א בין כך ובין כך פוקקין בו ואמר רבה בר בר חנה א"ד יוחנן *הכל מודים שאין עושין אהל עראי בתחלה ביו"ט ואין צ"ל בשבת, לא נחלקו אלא להוסיף שר"א אומר אין מוסיפין ביו"ט ואין צ"ל בשבת וחכ"א מוסיפין בשבת ואין צ"ל ביום טוב ור"א סבר לה כרבי יהודה דתניא *אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד רבי יהודה מתיר אף מבשירי אוכל נפש אימר דשמעינן ליה לר' יהודה במבשירין שאי אפשר לעשותם מערב יום טוב במבשירין שאפשר לעשותם מעיו"ט מי שמעת ליה? דר"א עדיפא מדרבי יהודה : וחכ"א : איבעיא להו תלה מאי? אמר רב יוסף תלה חייב חטאת, א"ל אביי אלא מעתה תלא כוזא בסיכתא הכי נמי דמיחייב? אלא

[מוספ' מכ. פוסקים, ברכות פ"ו כל הפנין עד פוסן]

[ע"ז פוסקים ופ"ק דשבת פ"ג]

[מוספ' פ"ג]

גמ' אמר מכאי מדרבנן. קתמרי לה מכמים דמתניתין דלא מבקיע ליה למילתיה למיעבד עובדא דמול: **מבקיע.** מלקיט: **תומרי מתניתא.** כללות של בריותיו: תומר קצר כלומר כללות שמלת בבריותיו-בגוד לבדה, ובמשמרת לבדה, ובכילה לבדה, וכבסה גלין לבדה ומגלן כולן הפטורין לבל לתומרין בתומר לחד והמחוברים לכתחילה בתומר לחד: **הגוד.** הוא שור של בהמה הפטר ופיו רחב מאד ויש לו שניים ושוברי דרכים ממלמלין לתוכו יין לו תלב במקום שתוקעין שם למליהם לעין ושומטין לתוכו ופיו מתוח ע"ג יתידות והרוח טוברת מתחתיו ומלמטן של יקלקל היין והוי דומה לחלל לחתר שמתח: **כילה.** שיש [א] בגגה טפח: **וכבסה גלין.** כמו מטה גלגיתא דכירה (לעיל דף מז:) והוא שם מקום ומפרקין מטוסיהן וכסאותן ומושיבין לוכן שמהן ומחזירין לוכן: **לא יעשה.** לחלל ערמי כיצחו וכסא גלין כמי נזרה שמא יקנה בחוכן: **אבל מטה.** שלא המחוברת ועומדת שם היטה זקופה לו מוטה על לדיה מוכר לכוותה ליכבה על רגליה ותע"ג דהשתא עביד להאי שרי דלמא מיבי עביד אלמא לכתחילה: **כפא מרסקל.** כך שמו בלעז פולדסטוי"ל ועליו של טור ומקפלין לוכן וכשמקלקין לוכן סומכין לוכן לכותל וכשרוצה ליבב עליו טפחו ויושב על ד' רגלים: **ומפנה.** עשוי כעין כסא מרסקל לבל טור הפרוס עליו נקוב לביב הכסא מוכר לכוותו לכתחילה להא עביד וקלי: **שימר.** נקן שמרים לתגיה ומיקן: **מיבב מעמא.** דלמו מכשיר הוא מלמ מצוי: **פטור.** דשכיח הוא ולכתחילה לסור דילמא שלפא ומחוי: **יוצא מעמא.** דמלן דלכה למיפק בעיר של זהב תשא תשוכה ומשא תשוכה לא שלפא ומחוי: **משום מאי מפריגן ביה.** למשמר: **משום כורך.** דלמי כמי כורך הוא: **כוחי דידי מפכבכנא.** דלי לתברו ביה משום כורך התרלה היא: **דנועל לובל ומניח פפולא.** יולרבא ה"ש כמי דלי לתברו ביה משום מרקד הויא התרלה לבל לרבי זירא לי לתברו ביה משום כורך לתו התרלה היא דלמו דמי לכורך שהלובל למטה ופפולא למטה מה שאין כן בכורך קמנים שהפפולא למטה: **עליים כפולה לא יעשה.** לשמות עליהן על גבי מרבע יתידות ליתן תחתיה ולחליו מכפלין לבתן ולבתן לגד התרן והויא ליה לבתנים להבן מן התחה דהוי לחלה: **כרך עליה.** מבשול יום: **חוט או משיחה.** ונתנה על הגם שעל הקנוף בשהיה מכופלת וכרך עליה חוט למשבה בו לפורסה לבתן ולבתן חוטר למשבה בו בשבת דמוסיף על לחל ערלי הוא ולית ליה בה לחלה: **כדקרמנן.** [פי' לעיל מז:] הייט גלגיתא* שפורקה ומחזירה והוא שם מקום לשון לחתר קרמנלי מוכרי בגדי פשתן מוכרין עליהן: **כדרבי.** כלך עליה חוט: **כדדיידן.** מטה שהיתה זקופה והוא מושיבה על רגליה: **דמחורפא גניזו ומלפרא מכיעא.** בלילי שבת לחיטים פרוסות ובבקר לחיטים מוכלכים לחרן לחמא מותר לפורקה וה"ג מותר לנטותה: **וילון.** מסך שבבגד הפתח: **מותר לנעוציו.** שחין לחל חלת מי שעשוי כמין גג: כילת

אלא אמר אביי *מדרבנן היא שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול, מנקיט אביי חומרי מתניתא ותני הגוד והמשמרת כילה וכסא גלין לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור יאהלי קבע לא יעשה ואם עשה חייב חטאת 3אבל מטה, וכסא מרסקל, ואסלא מותר לנטותן לבתחילה: ואין נותנין לתלויה בשבת: איבעיא להו שימר מאי? אמר רב כהנא *ישימר חייב חטאת מתקיף לה רב ששת מי איכא מידי-דרבנן מחייבי חטאת ורבי אליעזר שרי לבתחילה? מתקיף לה רב יוסף אלמה לא-הרי עיר של זהב דר"מ מחייב חטאת ורבי אליעזר שרי לבתחילה? למאי היא *דתניא לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצאה חייבת חטאת דברי ר"מ וחכמים אומרים לא תצא ואם יצאה פטורה *ר"א אומר יוצאה אשה בעיר של זהב לבתחילה ואיל אביי *מי סברת ר"א אדר"מ קאי ראמר חייבת חטאת, אדרבנן קאי דאמרי פטור אבל אסור ואמר להו אידו מורה לבתחילה. *משום מאי מתרינן ביה? רבה אמר משום בורר רבי זירא אמר משום מרקד אמר רבה כוותי דידי מסתברא מה דרכו של בורר-נוטל אוכל ומניח הפסולת אף הבא נמי נוטל את האוכל ומניח את הפסולת אמר ר' זירא כוותי דידי מסתברא מה דרכו של מרקד פסולת מלמעלה ואוכל מלמטה אף הבא נמי פסולת מלמעלה ואוכל מלמטה. תני רמי בר יחזקאל שלשת כפולה לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור, היה כורך עליה חוט או משיחה מותר לנטותה לבתחילה דכל עניין מיירי. מ"ר. וכל הנהו דלמתרינן בבילה לומר ר"ח דדווקא לבריים שים להם מחילה עד לתרן לבל להוסיף הקדלה על מרפיד ש"מ שרי לפילו מלמטה למעלה להניח המרפיד מחילה ולחר כך להוסיף הקדלה וכן להוסיף הפולתן על גבי ספסלים ובימתא וקידלא ומבימתא ופוריא ש"ל שים להם מחילה. מ"ר: **מי סברת** דר' אליעזר קלי מדר"מ [פי' לעיל יג.] (פי' לעיל מז:): **מאי קמבעי ליה.** מ"ר: **מאי** דרכו של טור. לל מקשה מהשיה דבילי כלל גדול (לעיל דף עד:) כמו שפוי: **שם** (בד"ה טור ומוכל): **כרך** עליה חוט או משיחה מותר לנטותה. כגון שמייר בה מפח דבמנין לחר לל הוה שרי כדלחמכמן בפרק בחרת דעירובין (דף קי:) כרוך טודיה ושייר בה מפח פושמת דמוסיף על לחל ערלי הוא לי כמי כריכה חוט לי משיחה טובלת בלח שייר בה מפח: **בעא** מיניה רב כהנא מרב כו'. וברלה לר"ש שמלל ט מפח בכל כילות לחם שם מותרות לחר ליה לפילו מפה ט מהן שחסורות הדר בעמ לחם שם כל מפות לחסורות לחר ליה לף כילות מותרות לחר ליה יין שחין לחה ממלק בשניהם מהו להחזותן כילה ומפה ומקוס שחסור בזה כעבדו לחסור בזה ש"ל כילה לחסורה ומפה מותרת וכן ים לפרש להיות לפרק לנו טרפות (חולין דף נ:) ים לרוסה לחתול ש"ל לף לחולדה ים לרוסה ים לרוסה לחולדה ש"ל לף לחתול ין לרוסה ולחולדה ים לרוסה ש"ל לחתול ים לרוסה ומפרש לחם דבגדיים ומלליים ים לרוסה לחתול ולל לחולדה ובלחומי דבדבי לין לרוסה לפילו לחתול ובעופות ים לרוסה לפילו לחולדה ים לייב כעין שפרש ים לרוסה לחתול ולל לחולדה ובלחומי שחלו לם ים לרוסה לחולדה וכן כולם. מ"ר: **אף** כילה מותרת כדרמי בר חזקאל. כוה מלי למימר כי ההיא דשניו בסמוך לגילי דבי רב הונא וי"ל כדרמי בר יחזקאל. שחין

*) [ל"ל פירושו דלף לם לף לקף לר"ש מ"מ הדבר תמוה לין יחלקו בכבדות דלקוחות בי"ב לם לף שלף ידע ר"ש מבכרת ר"מ בלום וחכו בוועת לחומים]

אלא לחמר לבני מדרבנן. ולף על גב דחלת כחת בסיבחת לפילו לסיפור דרבנן ליכח בחילי דרבנן לייך שפיר לחלק לבל לי במשמרת מדלוריימא לסור לין לייך לחלק. מ"ר: **כבא** גלין. לת כפי' הקונטרס מפה גללגיתא דפילו כילה וחלסר מקום שמח יחקע דכולה שמעמח לייבי בחיסור לחבל חלת לסיים [כעין] מטה שפורסין עליה עור ולסור מקום לבל כשמוציא מחילה המטה ולחר כך פורס העור דהוי ממטה למעלה ולסור כדלחיתה בבילה בפ' המביח כדי יין (ד' לב:) דפורים לסור מלמטה למעלה. מ"ר: **כבא** טרסקל. יש בהן עור וכשרולה ליבב עליו טוטה העור ויושב על ד' רגלים כדפירש בקונטר' וכעין שהוח קבוע בכסח לחם לת כן היה לסור לנטותו כדלחמר בפ' המביח (שם דף לב:) לחר כך יהודה לית ליה הלכתא כוותיה דר"ש ורבי אליעזר שרי לבתחילה: מתקיף לה רב יוסף אלמה לא-הרי עיר של זהב דר"מ מחייב חטאת ורבי אליעזר שרי לבתחילה? למאי היא *דתניא לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצאה חייבת חטאת דברי ר"מ וחכמים אומרים לא תצא ואם יצאה פטורה *ר"א אומר יוצאה אשה בעיר של זהב לבתחילה ואיל אביי *מי סברת ר"א אדר"מ קאי ראמר חייבת חטאת, אדרבנן קאי דאמרי פטור אבל אסור ואמר להו אידו מורה לבתחילה. *משום מאי מתרינן ביה? רבה אמר משום בורר רבי זירא אמר משום מרקד אמר רבה כוותי דידי מסתברא מה דרכו של בורר-נוטל אוכל ומניח הפסולת אף הבא נמי נוטל את האוכל ומניח את הפסולת אמר ר' זירא כוותי דידי מסתברא מה דרכו של מרקד פסולת מלמעלה ואוכל מלמטה אף הבא נמי פסולת מלמעלה ואוכל מלמטה. תני רמי בר יחזקאל שלשת כפולה לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור, היה כורך עליה חוט או משיחה מותר לנטותה לבתחילה דכל עניין מיירי. מ"ר. וכל הנהו דלמתרינן בבילה לומר ר"ח דדווקא לבריים שים להם מחילה עד לתרן לבל להוסיף הקדלה על מרפיד ש"מ שרי לפילו מלמטה למעלה להניח המרפיד מחילה ולחר כך להוסיף הקדלה וכן להוסיף הפולתן על גבי ספסלים ובימתא וקידלא ומבימתא ופוריא ש"ל שים להם מחילה. מ"ר: **מי סברת** דר' אליעזר קלי מדר"מ [פי' לעיל יג.] (פי' לעיל מז:): **מאי קמבעי ליה.** מ"ר: **מאי** דרכו של טור. לל מקשה מהשיה דבילי כלל גדול (לעיל דף עד:) כמו שפוי: **שם** (בד"ה טור ומוכל): **כרך** עליה חוט או משיחה מותר לנטותה. כגון שמייר בה מפח דבמנין לחר לל הוה שרי כדלחמכמן בפרק בחרת דעירובין (דף קי:) כרוך טודיה ושייר בה מפח פושמת דמוסיף על לחל ערלי הוא לי כמי כריכה חוט לי משיחה טובלת בלח שייר בה מפח: **בעא** מיניה רב כהנא מרב כו'. וברלה לר"ש שמלל ט מפח בכל כילות לחם שם מותרות לחר ליה לפילו מפה ט מהן שחסורות הדר בעמ לחם שם כל מפות לחסורות לחר ליה לף כילות מותרות לחר ליה יין שחין לחה ממלק בשניהם מהו להחזותן כילה ומפה ומקוס שחסור בזה כעבדו לחסור בזה ש"ל כילה לחסורה ומפה מותרת וכן ים לפרש להיות לפרק לנו טרפות (חולין דף נ:) ים לרוסה לחתול ש"ל לף לחולדה ים לרוסה ים לרוסה לחולדה ש"ל לף לחתול ין לרוסה ולחולדה ים לרוסה ש"ל לחתול ים לרוסה ומפרש לחם דבגדיים ומלליים ים לרוסה לחתול ולל לחולדה ובלחומי דבדבי לין לרוסה לפילו לחתול ובעופות ים לרוסה לפילו לחולדה ים לייב כעין שפרש ים לרוסה לחתול ולל לחולדה ובלחומי שחלו לם ים לרוסה לחולדה וכן כולם. מ"ר: **אף** כילה מותרת כדרמי בר יחזקאל. כוה מלי למימר כי ההיא דשניו בסמוך לגילי דבי רב הונא וי"ל כדרמי בר יחזקאל. שחין

כילת

רבינו חננאל

חלכה כר' אליעזר: **מתני'** וכ"ש אין חולין את המשמרת ביו"ם. איבעיא לן חלא מאי ופליקא חיובא סדרבנן (ובלבד) שלא יעשי כדרך שהוא עושה בחול. מנקיט אביי חומרי מתנייתא ותני הגוד והמשמרת כילה וכסא [גלין] לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור בלומר אירמיה דרבנן. אחל קבוע לא יעשה ואם עשה חייב חטאת אבל חמשה וחבמה והפרסקל ואחלא מותר לנטותו בחחלה. פי' משמרת הא דאמרן והיא משנת של יין. גוד הוא חמת מים. בלומר [ומרחב] (והגוזל) (דף מח) משכיח ליה נזדא. ולמינן ביה מיא והלכי דרכים נמצנים יתידות בארץ ותקשרין (אותן) [אותן] זה בחופין עבין וחולין אותו באלי חיתידות לחצמנן מימיו. כילה שיש בגגה פפח כמא גלין הוא של חלוחה. **גמ'** מאי מעמא דמתניתין עליו קרשים ויושבין עליו וכשעומדין פורקין אותו משה כגון הא דתנן ולא ברירא לן מלאכתה אלא דברים מוכיחין שהיא משה (גלילתא) [גלגיתא]. והכרעים שבחוך הספינה לן ולפיכך היא מותרת בראשרין (לעיל מז ע"ב) אם היה רשוי מותר. חלבה היא עשויה בפפחים והיא זקופה ומרביצה לישן עליה ומאיל ולבגה עשויה אינה חשובה כאלל וכן כמא לשבת בו וזה שאמר בורר אדם משה וכמא ומפפל שלשתן משום אחד הן. פרסקל הוא קערה משופה כגון שלחן קפן וכדחניא ר' יוסי בר' יהודה נעץ קנה בראש"ך והניח בראשו פרסקל חורב ונח על גביו גם זה לבניו עשוי לאוכל בו. או לחת בו חצדים. אבלא הוא ספפל של ברזל. דחנן האבלא פבא חמדרם ומפא פת (פרשה) [ופירושו] היא מפאה חדרם. חברזל פבא פבא פת. ומפפל זה של ברזל. ועליו עור נפוי לישב עליו. וחנן עור האבלא ולחלל שלו מצערפין למפח ואמרינן בחחלת עירובין מאי עור אבלא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן עור אבלא עור כמא של בית הכסא והוא שאמרנו מפפל של ברזל נפוי עליו עור נקוב באמצע כשיעור פים הן

נוסח: אמאי מתני' בי"ט זקוק ל) גמר ק) מאי מעמא דמתני' דלא מבקיע ליה למילתיה למיעבד עובדא דמול מנקיט מומרי מתניתא בגוד והמשמרת כילה וכסא גלין לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור בכילה כפ' המביח כדי יין (ד' לב:) דפורים לסור מלמעלה. מ"ר: **כבא** טרסקל. יש בהן עור וכשרולה ליבב עליו טוטה העור ויושב על ד' רגלים כדפירש בקונטר' וכעין שהוח קבוע בכסח לחם לת כן היה לסור לנטותו כדלחמר בפ' המביח (שם דף לב:) לחר כך יהודה לית ליה הלכתא כוותיה דר"ש ורבי אליעזר שרי לבתחילה: מתקיף לה רב יוסף אלמה לא-הרי עיר של זהב דר"מ מחייב חטאת ורבי אליעזר שרי לבתחילה? למאי היא *דתניא לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצאה חייבת חטאת דברי ר"מ וחכמים אומרים לא תצא ואם יצאה פטורה *ר"א אומר יוצאה אשה בעיר של זהב לבתחילה ואיל אביי *מי סברת ר"א אדר"מ קאי ראמר חייבת חטאת, אדרבנן קאי דאמרי פטור אבל אסור ואמר להו אידו מורה לבתחילה. *משום מאי מתרינן ביה? רבה אמר משום בורר רבי זירא אמר משום מרקד אמר רבה כוותי דידי מסתברא מה דרכו של בורר-נוטל אוכל ומניח הפסולת אף הבא נמי נוטל את האוכל ומניח את הפסולת אמר ר' זירא כוותי דידי מסתברא מה דרכו של מרקד פסולת מלמעלה ואוכל מלמטה אף הבא נמי פסולת מלמעלה ואוכל מלמטה. תני רמי בר יחזקאל שלשת כפולה לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור, היה כורך עליה חוט או משיחה מותר לנטותה לבתחילה דכל עניין מיירי. מ"ר. וכל הנהו דלמתרינן בבילה לומר ר"ח דדווקא לבריים שים להם מחילה עד לתרן לבל להוסיף הקדלה על מרפיד ש"מ שרי לפילו מלמטה למעלה להניח המרפיד מחילה ולחר כך להוסיף הקדלה וכן להוסיף הפולתן על גבי ספסלים ובימתא וקידלא ומבימתא ופוריא ש"ל שים להם מחילה. מ"ר: **מי סברת** דר' אליעזר קלי מדר"מ [פי' לעיל יג.] (פי' לעיל מז:): **מאי קמבעי ליה.** מ"ר: **מאי** דרכו של טור. לל מקשה מהשיה דבילי כלל גדול (לעיל דף עד:) כמו שפוי: **שם** (בד"ה טור ומוכל): **כרך** עליה חוט או משיחה מותר לנטותה. כגון שמייר בה מפח דבמנין לחר לל הוה שרי כדלחמכמן בפרק בחרת דעירובין (דף קי:) כרוך טודיה ושייר בה מפח פושמת דמוסיף על לחל ערלי הוא לי כמי כריכה חוט לי משיחה טובלת בלח שייר בה מפח: **בעא** מיניה רב כהנא מרב כו'. וברלה לר"ש שמלל ט מפח בכל כילות לחם שם מותרות לחר ליה לפילו מפה ט מהן שחסורות הדר בעמ לחם שם כל מפות לחסורות לחר ליה לף כילות מותרות לחר ליה יין שחין לחה ממלק בשניהם מהו להחזותן כילה ומפה ומקוס שחסור בזה כעבדו לחסור בזה ש"ל כילה לחסורה ומפה מותרת וכן ים לפרש להיות לפרק לנו טרפות (חולין דף נ:) ים לרוסה לחתול ש"ל לף לחולדה ים לרוסה ים לרוסה לחולדה ש"ל לף לחתול ין לרוסה ולחולדה ים לרוסה ש"ל לחתול ים לרוסה ומפרש לחם דבגדיים ומלליים ים לרוסה לחתול ולל לחולדה ובלחומי דבדבי לין לרוסה לפילו לחתול ובעופות ים לרוסה לפילו לחולדה ים לייב כעין שפרש ים לרוסה לחתול ולל לחולדה ובלחומי שחלו לם ים לרוסה לחולדה וכן כולם. מ"ר: **אף** כילה מותרת כדרמי בר יחזקאל. כוה מלי למימר כי ההיא דשניו בסמוך לגילי דבי רב הונא וי"ל כדרמי בר יחזקאל. שחין

ב א ב מיי' פכ"ח מהלי שבת הלכה יז ופכ"ב שם הלכה כה סמג לחוין סב טוש"ע ח"ח סימן שמו סעיף ג ד ו ט: ג ג מיי' פכ"ב שם הלכה כו:

ד ד מיי' שם הלכה כה סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:

ה ה מיי' פ"ח מהלי שבת הלכה יד סמג שם:

ו ו מיי' שם הלכה יח ופכ"ח הלכה יז סמג שם:

ז ז ח מיי' פכ"ב מהלי שבת הלכה כה סמג שם טוש"ע ח"ח סי' שמו סעיף י:

פרק ר' אליעזר אומר תולין: אבל מפה כפא פרסקל ואפלא מותר לנטותן לבתחילה. משבתת לה בעירובין בפרק מבוי (דף י) מאי עור אפלא אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן עור כפא של בית הכפא: כשנכנפו

חסר הן יתר ויושב עליו אדם ותחתיו נרף כדי לקבל בו הרעי לפיכך נקרא עור כפא של בית הכפא אלו הן תולין ואין נותנין לתלויה בשבת ר' אליעזר התני ונוהגין לתלויה בשבת סבר מותר לשחר בתחלה בשבת והכמים אוסרין ואיבעיא לן אליבא דרבנן שימר מאי ואמר רב כהנא חייב חטאת ופ' אלו מגלחין (דף כו:) שלא יעשי כדרך שהוא עושה בחול. מנקיט אביי חומרי מתנייתא ותני הגוד והמשמרת כילה וכסא [גלין] לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור בלומר אירמיה דרבנן. אחל קבוע לא יעשה ואם עשה חייב חטאת אבל חמשה וחבמה והפרסקל ואחלא מותר לנטותו בחחלה. פי' משמרת הא דאמרן והיא משנת של יין. גוד הוא חמת מים. בלומר [ומרחב] (והגוזל) (דף מח) משכיח ליה נזדא. ולמינן ביה מיא והלכי דרכים נמצנים יתידות בארץ ותקשרין (אותן) [אותן] זה בחופין עבין וחולין אותו באלי חיתידות לחצמנן מימיו. כילה שיש בגגה פפח כמא גלין הוא של חלוחה. **גמ'** מאי מעמא דמתני' עליו קרשים ויושבין עליו וכשעומדין פורקין אותו משה כגון הא דתנן ולא ברירא לן מלאכתה אלא דברים מוכיחין שהיא משה (גלילתא) [גלגיתא]. והכרעים שבחוך הספינה לן ולפיכך היא מותרת בראשרין (לעיל מז ע"ב) אם היה רשוי מותר. חלבה היא עשויה בפפחים והיא זקופה ומרביצה לישן עליה ומאיל ולבגה עשויה אינה חשובה כאלל וכן כמא לשבת בו וזה שאמר בורר אדם משה וכמא ומפפל שלשתן משום אחד הן. פרסקל הוא קערה משופה כגון שלחן קפן וכדחניא ר' יוסי בר' יהודה נעץ קנה בראש"ך והניח בראשו פרסקל חורב ונח על גביו גם זה לבניו עשוי לאוכל בו. או לחת בו חצדים. אבלא הוא ספפל של ברזל. דחנן האבלא פבא חמדרם ומפא פת (פרשה) [ופירושו] היא מפאה חדרם. חברזל פבא פבא פת. ומפפל זה של ברזל. ועליו עור נפוי לישב עליו. וחנן עור האבלא ולחלל שלו מצערפין למפח ואמרינן בחחלת עירובין מאי עור אבלא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן עור אבלא עור כמא של בית הכפא והוא שאמרנו מפפל של ברזל נפוי עליו עור נקוב באמצע כשיעור פים הן

נוסח: אמאי מתני' בי"ט זקוק ל) גמר ק) מאי מעמא דמתני' דלא מבקיע ליה למילתיה למיעבד עובדא דמול מנקיט מומרי מתניתא בגוד והמשמרת כילה וכסא גלין לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור בכילה כפ' המביח כדי יין (ד' לב:) דפורים לסור מלמעלה. מ"ר: **כבא** טרסקל. יש בהן עור וכשרולה ליבב עליו טוטה העור ויושב על ד' רגלים כדפירש בקונטר' וכעין שהוח קבוע בכסח לחם לת כן היה לסור לנטותו כדלחמר בפ' המביח (שם דף לב:) לחר כך יהודה לית ליה הלכתא כוותיה דר"ש ורבי אליעזר שרי לבתחילה: מתקיף לה רב יוסף אלמה לא-הרי עיר של זהב דר"מ מחייב חטאת ורבי אליעזר שרי לבתחילה? למאי היא *דתניא לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצאה חייבת חטאת דברי ר"מ וחכמים אומרים לא תצא ואם יצאה פטורה *ר"א אומר יוצאה אשה בעיר של זהב לבתחילה ואיל אביי *מי סברת ר"א אדר"מ קאי ראמר חייבת חטאת, אדרבנן קאי דאמרי פטור אבל אסור ואמר להו אידו מורה לבתחילה. *משום מאי מתרינן ביה? רבה אמר משום בורר רבי זירא אמר משום מרקד אמר רבה כוותי דידי מסתברא מה דרכו של בורר-נוטל אוכל ומניח הפסולת אף הבא נמי נוטל את האוכל ומניח את הפסולת אמר ר' זירא כוותי דידי מסתברא מה דרכו של מרקד פסולת מלמעלה ואוכל מלמטה אף הבא נמי פסולת מלמעלה ואוכל מלמטה. תני רמי בר יחזקאל שלשת כפולה לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור, היה כורך עליה חוט או משיחה מותר לנטותה לבתחילה דכל עניין מיירי. מ"ר. וכל הנהו דלמתרינן בבילה לומר ר"ח דדווקא לבריים שים להם מחילה עד לתרן לבל להוסיף הקדלה על מרפיד ש"מ שרי לפילו מלמטה למעלה להניח המרפיד מחילה ולחר כך להוסיף הקדלה וכן להוסיף הפולתן על גבי ספסלים ובימתא וקידלא ומבימתא ופוריא ש"ל שים להם מחילה. מ"ר: **מי סברת** דר' אליעזר קלי מדר"מ [פי' לעיל יג.] (פי' לעיל מז:): **מאי קמבעי ליה.** מ"ר: **מאי** דרכו של טור. לל מקשה מהשיה דבילי כלל גדול (לעיל דף עד:) כמו שפוי: **שם** (בד"ה טור ומוכל): **כרך** עליה חוט או משיחה מותר לנטותה. כגון שמייר בה מפח דבמנין לחר לל הוה שרי כדלחמכמן בפרק בחרת דעירובין (דף קי:) כרוך טודיה ושייר בה מפח פושמת דמוסיף על לחל ערלי הוא לי כמי כריכה חוט לי משיחה טובלת בלח שייר בה מפח: **בעא** מיניה רב כהנא מרב כו'. וברלה לר"ש שמלל ט מפח בכל כילות לחם שם מותרות לחר ליה לפילו מפה ט מהן שחסורות הדר בעמ לחם שם כל מפות לחסורות לחר ליה לף כילות מותרות לחר ליה יין שחין לחה ממלק בשניהם מהו להחזותן כילה ומפה ומקוס שחסור בזה כעבדו לחסור בזה ש"ל כילה לחסורה ומפה מותרת וכן ים לפרש להיות לפרק לנו טרפות (חולין דף נ:) ים לרוסה לחתול ש"ל לף לחולדה ים לרוסה ים לרוסה לחולדה ש"ל לף לחתול ין לרוסה ולחולדה ים לרוסה ש"ל לחתול ים לרוסה ומפרש לחם דבגדיים ומלליים ים לרוסה לחתול ולל לחולדה ובלחומי דבדבי לין לרוסה לפילו לחתול ובעופות ים לרוסה לפילו לחולדה ים לייב כעין שפרש ים לרוסה לחתול ולל לחולדה ובלחומי שחלו לם ים לרוסה לחולדה וכן כולם. מ"ר: **אף** כילה מותרת כדרמי בר יחזקאל. כוה מלי למימר כי ההיא דשניו בסמוך לגילי דבי רב הונא וי"ל כדרמי בר יחזקאל. שחין

שאין בשיפועה טפח. הרכה יש תימה (ד) לוי יכמן זה דמ"ל למה הוה לרבות לם לכל השיפוע לין טפח ויש לפרש כגון שהסדין שפרוס על הכילה מונח על גבי קנים מרובים ולא פשטו הסדין היטב ומונח וטפל בין קנה לקנה כעין שורות דיש עכשיו בין כל קנה שיפוע ולין בתוכו שיפוע טפח ודוחק וי"מ שלין בשיפוע טפח בגובה י' דכשיעלה השיפוע טפח לין משם עד למטה גובה י' דלא חשיב להו כדחשכחן בפ"ק דסוכה (דף י') דבכילה כי הך מוכר ליכן בסוכה דלמר רב יהודה אמר שמואל מוכר ליכן בכילה חלעיס חע"פ שיש לה גג והוא שלוכה י' מפחים ולין נרלה לר"י דוודלי נהי דגבי סוכה לא חשיב להו וכן גבי ק"ס כדלוכחת התם (דף י:) מיהו לגבי שבת חשיב ולפירוי שהרי משמרת וביעתת וקידרה וחביות לפירי משום להו ולא משמע שיש בגובהן י' טפחים מ"ר. ועוד קשה מדלקמן גבי כפיפה מגירים ובשם רבינו שמואל פי' דל"ג להלי ליעבת כלל שיפועי אהלים כאהלים דמו דכסוף פ"ק דסוכה (דף יט:) מסקינן דשיפוע אהלים לאו כאהלים דמו ולי משום הא לא חיישי דיש לפרש דהתם לאין בשיפועו טפח:

הא דמסדק. פירש ר"ח שלוכה (ג"ה) בכפף דלא נרלה כעין להו דלא מסדק שהוא בכפף ואין לוין נרלה כעין להל:

דבר ה' זה הקץ. לכתיב גבי "נטת שבעים" (מלכים ח) "דבר ה' מפי ירמיה" (זכרי' ח). מ"ר: ולישלם

גזירה שמא יתקע. **תורה** דאמר **עתידה** תורה שתשתכח מישראל שנאמר "והפלא ה' את מבוחך" "הפלאה זו אינה יודע מהו כשהוא אומר "לכן הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא" הוי אומר הפלאה זו תורה ת"ר "כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר "הנה ימים באים נאם ה' אלהים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה' וכתיב "ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו" דבר ה' זו הלכה דבר ה' זה הקץ דבר ה' זו נבואה "ומאי "ישוטטו לבקש את דבר ה'? אמר עתידה אשה שתטול ככר של תרומה ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לידע אם טמאה היא ואם טהורה היא, ואין מבין "אם טהורה היא ואם טמאה היא" בהדיא כתיב ביה "מכל האוכל אשר יאכל" אלא לידע אם ראשונה היא ואם שניה היא ואין מבין "הא נמי מתניתין היא כדתנן "השרץ שנמצא בתנור: הפת שבתוכו שניה שהתנור תחילה מפרפקא לתו הא דאמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה ותיהוי פת ראשונה א"ל לא אמרינן ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה' דתניא יכול יהו כל הכלים מיטמאין באויר כלי חרס ת"ל "כל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל אשר יאכל" "אוכלין" "ממאנין באויר כלי חרס ואין כלים מיטמאין באויר כלי חרס" תניא רבי שמעון בן יוחי אומר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר "כי לא תשכח מפי זרעו" אלא מה אני מקיים "ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו" שלא ימצאו

*) [פרוך פי' כיצד זו כלי מתכת הוא וכל זמן שמונח בו עליס מוכר לפוכיך לפוכך מקומס לפיכך הלבה אם מתת מילכותים כשמעה מדיין היא כלי שיכולה לעמוד בשלש שנים בעלה מתוכף כלי שתים יכולה לעמוד בשתים]

*כילת חתנים מותר לנטותה ומותר לפורקה אמר רב ששת בריה דרב אידי *לא אמרן אלא שאין בגגה טפח אבל יש בגגה טפח אסורה, וכי אין בגגה טפח' נמי לא אמרן אלא שאין בפחות משלשה סמוך לגגה טפח אבל יש בפחות משלשה סמוך לגגה טפח אסור[א] לא אמרן אלא שאין בשיפועה טפח אבל יש בשיפועה טפח *שפועי אהלים כאהלים דמו ולא אמרן אלא דלא נחית מפוריא טפח אבל נחית מפוריא טפח אסור: *ואמר רב ששת בריה דרב אידי האי ס'יאנא שרי, והאיתמר סיאנא אסור? לא קשיא *האי דאית ביה טפח *האי דלית ביה טפח, אלא מעתה שרביב בגליומא מפח ה"נ *דמיחויב? אלא לא קשיא *האי דמיהדק האי דלא מיהדק. שלח ליה רמי בר יחזקאל לרב הונא אימא לן איזי הנך מילי מעלייתא דאמרת לן משמיה דרב: תרתי בשבת וחדא בתורה, שלח ליה הא דתניא לבש לביסנא מותר לנטותה בשבת אמר לא שנו אלא "בב' בני אדם אבל באדם אחד אסור אמר אביי וכילה אפילו בי' בני אדם אסור אי אפשר דלא מימתחא דבר פורתא, אידך מאי היא דתניא *כירה שנשמטה אחת מירכותיה מותר לטלטלה שתים אסור אמר אביי אחד נמי אסור- גזירה שמא יתקע. תורה דאמר עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר "והפלא ה' את מבוחך" "הפלאה זו אינה יודע מהו כשהוא אומר "לכן הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא" הוי אומר הפלאה זו תורה ת"ר "כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר "הנה ימים באים נאם ה' אלהים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה' וכתיב "ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו" דבר ה' זו הלכה דבר ה' זה הקץ דבר ה' זו נבואה "ומאי "ישוטטו לבקש את דבר ה'? אמר עתידה אשה שתטול ככר של תרומה ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לידע אם טמאה היא ואם טהורה היא, ואין מבין "אם טהורה היא ואם טמאה היא" בהדיא כתיב ביה "מכל האוכל אשר יאכל" אלא לידע אם ראשונה היא ואם שניה היא ואין מבין "הא נמי מתניתין היא כדתנן "השרץ שנמצא בתנור: הפת שבתוכו שניה שהתנור תחילה מפרפקא לתו הא דאמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה ותיהוי פת ראשונה א"ל לא אמרינן ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה' דתניא יכול יהו כל הכלים מיטמאין באויר כלי חרס ת"ל "כל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל אשר יאכל" "אוכלין" "ממאנין באויר כלי חרס ואין כלים מיטמאין באויר כלי חרס" תניא רבי שמעון בן יוחי אומר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר "כי לא תשכח מפי זרעו" אלא מה אני מקיים "ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו" שלא ימצאו

כילת חתנים. לא דמיא לסתר כילות פרוסות על גבי קיטוף שהיא לר' רבליס ויש לה גג דהוי להל ולל חתנים על גבי נקליטין שחיכם לגג שנים בחמשים המטה וקנה נתון עליהם והכגד נתון עליו וטופל לכאן ולכאן ואין לה גג טפח הלכך לגו להל הוא:

כפפות מב'. שהיו הולכת ומפשפשת למטה: **ולא אמרן אלא שאין בכיפופה עפח.** שאין כל לד ולד (ג) כפפתו למטה להתרחק טפח מכנגד חמלעיתו דהייט שאין ברחבו למטה טפחיים וכילת חתנים לינה עשויה ליכן תחתיה: **אבל נתפח מפוריו עפח.** ההוא טפח הוה קיר להל והמטה נעשים לו גג: **פייחנא.** כובע של לבד פלטר"ן: **אפור.** לגתה בו בשבת ולקמיה מפרש ותוזל: **פח דלים ביה טפח.** שהוא מתפשט להלן מרחבו טפח חסור משום להגה: **אלא מעתה ערביב בגליומא.** הגיע קליפו על רחבו כדרך שהוא מתעקף(ג) ולרחיקה להלן מרחבו טפח: **אלא.** טעמא לאו משום שלא יגביהנו הרוח מרחבו ותחי לאחויי לרבים שפיר, אלא משום להל הוא דמיהדק ברחבו לומר שי דברים משמו בהלכות שבת ולתתם בתוכה בדלקמן: **גוד כיסנא.** גוד ברזעפוני ומלוה על מקום קבוע שלו: **מוהר לנטותו בשבת.** והא לחלמיך לעיל פסור לכל חסור היכא דלא הוי מתוקן בכיסנין: **כר' כני מדם.** לא מימתח ליה שפיר: **בחדם מחר.** מחתח ליה שפיר שמותחו על יחד זו וקושרו כה ומוזר ומותחו על זו וקושרו כה כך פירשו לרבותי וכן מלחתי בתשובת הגחונים ויש יולע מהו: **מידך.** דשבת מלי היא: **מירכותיה.** פטפוטים שלה כעין גגון דגליס: **שמע יפקע.** כשמחבר לה כרגל יפקעה בחוזק והוי בושה *לבע (ת"ק) היכא דלא בשמעה חלה לחתה לה חייש למקצי בולי הלי: **הפלא ופלא.** סיפא לקרא ותכלה חכמת חכמיו: **בכרס.** על שם שהיו יושבין שורות שורות בכרס: **זו נבואה.** דכתיב (דברים ה) [להגיד לכם] את דבר ה' שהייט תורה: **זו הקץ.** דכתיב (הושע ט) דבר ה' חטר היה אל הושע וגו': **זה הלכה.** °לח ידעתה מהיכה: **כפדיה כהיב.** ותורה שבכתב הכי כתיבה ומונחת יקרלו וילחו: **שפטור מהלא.** שנמנמת מן החויר דכתיב (ויקרל יח) לל תוכו והוה חוזר ומטמח חוכלין שבחוכו מן החויר: **כמאן דמלי טומאתה.** כשנפל הארן בתוילו להל בלח נגיעה מטמח והלכך כמאן דמלי טומאתה הוה ותהוי פח לחלוכה: **גמ פ"ד.** למיהוי כמאן דמלי טומאה: **דתניא יכול יהו כל הכלים מפחים מפויר כלי חרס.** שחם היה כלי לחר בחוכו שימחת מחמת הארן שבחויר החילון חו מחמת שימחתו חויר כלי החילון שהוה טמא: **תלמוד לומר כל חאר בחוכו יטמא.** וממיך ליה מכל האוכל חאר יחכל: חוכלין ומשקין שבחוכו ממחים ולח כלים שחם מינה מרחי חלי דלח לחמיכן 'חזייה כמאן דמלי טומאתה' דחם כן לם כלי שחף הוה הפנימי שמחמת מגבו יהא טמא דהא נגע בטומאתה חלא לא חמיכן חזייה כמאן דמלי טומאתה וחוכלין ומשקין שבחילון הוה דמחמת מחמת הכלי שהכלי רחשון והם שניים לבל כלים לא דהוחיל לחין טומאתה זו בחה חלא מחמת הכלי חשמיעין הלי קרל שחין כלי שחינו לבל החומאתה ממחת כלי: **הלכה**

כילת חתנים מותר לנטותה ומותר לפורקה אמר רב ששת בריה דרב אידי *לא אמרן אלא שאין בגגה טפח אבל יש בגגה טפח, וכי אין בגגה טפח' נמי לא אמרן אלא שאין בפחות משלשה סמוך לגגה טפח אבל יש בפחות משלשה סמוך לגגה טפח אסור[א] לא אמרן אלא שאין בשיפועה טפח *שפועי אהלים כאהלים דמו ולא אמרן אלא דלא נחית מפוריא טפח אבל נחית מפוריא טפח אסור: *ואמר רב ששת בריה דרב אידי האי ס'יאנא שרי, והאיתמר סיאנא אסור? לא קשיא *האי דאית ביה טפח *האי דלית ביה טפח, אלא מעתה שרביב בגליומא מפח ה"נ *דמיחויב? אלא לא קשיא *האי דמיהדק האי דלא מיהדק. שלח ליה רמי בר יחזקאל לרב הונא אימא לן איזי הנך מילי מעלייתא דאמרת לן משמיה דרב: תרתי בשבת וחדא בתורה, שלח ליה הא דתניא לבש לביסנא מותר לנטותה בשבת אמר לא שנו אלא "בב' בני אדם אבל באדם אחד אסור אמר אביי וכילה אפילו בי' בני אדם אסור אי אפשר דלא מימתחא דבר פורתא, אידך מאי היא דתניא *כירה שנשמטה אחת מירכותיה מותר לטלטלה שתים אסור אמר אביי אחד נמי אסור- גזירה שמא יתקע. תורה דאמר עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר "והפלא ה' את מבוחך" "הפלאה זו אינה יודע מהו כשהוא אומר "לכן הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא" הוי אומר הפלאה זו תורה ת"ר "כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר "הנה ימים באים נאם ה' אלהים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה' וכתיב "ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו" דבר ה' זו הלכה דבר ה' זה הקץ דבר ה' זו נבואה "ומאי "ישוטטו לבקש את דבר ה'? אמר עתידה אשה שתטול ככר של תרומה ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לידע אם טמאה היא ואם טהורה היא, ואין מבין "אם טהורה היא ואם טמאה היא" בהדיא כתיב ביה "מכל האוכל אשר יאכל" אלא לידע אם ראשונה היא ואם שניה היא ואין מבין "הא נמי מתניתין היא כדתנן "השרץ שנמצא בתנור: הפת שבתוכו שניה שהתנור תחילה מפרפקא לתו הא דאמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה ותיהוי פת ראשונה א"ל לא אמרינן ליחזייה האי תנורא כמאן דמלי טומאה' דתניא יכול יהו כל הכלים מיטמאין באויר כלי חרס ת"ל "כל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל אשר יאכל" "אוכלין" "ממאנין באויר כלי חרס ואין כלים מיטמאין באויר כלי חרס" תניא רבי שמעון בן יוחי אומר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר "כי לא תשכח מפי זרעו" אלא מה אני מקיים "ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו" שלא ימצאו

רבינו חננאל

קבוע וחייב חטאת במפח של פרסיים כדאמרן תוב בעא מינית כילה מהו וא"ל אף מפה מותרת מכלל ששנינו מותרות כילה שאין בגגה מפח וש עליה העין קשורין מאתמול והוא כגון השלית שאמר רמי בר יחזקאל ומפה היא גליחת מפה שהמחוירות אין צריך לחקצ שמלבנורית וברעיון ובנכסין ויוצאין. תוב בעא מינית כילה ומפה מהו. א"ל כילה אסורה ומפה מותרת. פי' כילה אסורה שיש בגגה מפח. ומפה מותרת כדרון. ויש מפה ג"ל ויש א שהיו מחזירין אותה בשבת ת"ר בביה רב חמא ומפורש בפרק כירה. ותני כילי דבי רב חנא. דרבי רב פפא ורב חנא בריה דרב יהושע. דהוו מאורתא נגידין ובצפרא חביטא רמיין. יש מי שאומרים משלבות היו בארץ שאסור למלמלן בשבת ואנו קבלנו פרטיתיו כי נפוחות הן ומשוכות למלה כמין כפולות ומשפיעין ומשרבבין אותן למפה ומצאנו מוסיפין כרכבים ונמלמלקן על ר' אליעזר ואומרים מוסיפין באהלי עראי בשבת ואין צ"ל ביו"ט וכ"ת אמרינן בחומרא תפילין הנחו דיכרי דהוו בי רב חנא דבימסא בעי פולא ובלליא בשו אוירא אתו לקפיה דרב א"ל ויל כרוך (פוריא) [בריא] תשייר בה מפה ולמחר פרשפה דסוסיף על אוהל עראי הוא ובתרה א' הא שמעתא דשמואל כילת החנים וכו' שמעינן מינה דכולהו חד מעמא אינהו אמר רב משום ר' חייא חילף פי' פרוכת מותר לנפותו ומותר לפרקו חה בזמן שכרוכין עליו ב' חוטין או משחות דלא נרע מפלית כפולה כילת חתנים כדאמרן שאין בגגה מפח ולא בפחות מג' סמוך לגגה מפח וגם אינה יורדת למפח מן חמשה מפח. ציע שכעין שמועה זו בפרק מי שהציאוהו גוים: גמ' פעם אחת לא נכנסו לגמל עד שחשכה ונתקשה בעיניהם הדבר מכמה פנים וכולן נכונים למכין. ועוד אמרי מה כשנתפרקו אפי' על הארץ למה מניחין אותן ובין לצורך גופן ובין לצורך מקומן שרי. ואנו פירשנו מה שקבלנו. ולמי שהוא מלאכה שמים וחכרנו דברים ודברי אלהים חיים ומלכות לארץ היו לא כתבנו חפרכא שעל הדברים חללו. וראינו סיוע על הפעם שחזכרנו כי קבלותיו ופעניין של דברים חללו בפרק המוצא חפילין שנזכרים רבותינו בעניין חוספת אהלים. כלומר פעם אחד הן. וללי כן הקושיא היה מקשה מהן: סיומא. כובע שפשימין בני אדם בראשיהן יוצא כמין פפח הן הראש כשיעור פפח הן יתר. ואנן ראינהו פעמים רבות ועשין אותו להאהל על הפנים שלא יכם השמש. וכשהוא מרוחק ביותר ואינו נכפף בכנד חשוב כאהל ואמור: הא דחנן נר בכיסנא מותר פי' חמת שיש עליה חפיסין או משיחות קשורין מצדדיהן מותר לנפותה בשבת אשלו בעשרה בני אדם אי אפשר דלא מימתחא ביה פורתא פשוחה היא. והא דתניא כירה שנשמטה אחת מירכותיה מותר לפלטלה ב' אמור לפלטלה ב' כירה זו כלי מחכות היא וכל זמן שחורת כלי עליה מותר לפלטלה לצורך מקומה. לפיכך אם נפלה אחת מירכותיה עדיין כלי היא שיכולה לעמוד בג' אבל אם ניפלו ב' בפלה מחורות כלי שאינה יכולה לעמוד בשתים. רב אמר אפילו אחת אם ניפלה אסור לפלטלה גזירה שמא יתקע ותלמתא כרב: **אמר** רב עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר והפלא ה' את מכוחך וגו' ושאר השמועה פשוחה היא. והא דרב אדא בר אהבה דאמר ליה לרבא ליחזייה לחנור כמאן דמלי טומאה

רב נסים גאון

בשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה. כבר פירשו בברכות בגמ' דבני מערבא וכי כרם שם אלא אלו תלמידי חכמים שהם עשוים שורות שורות כברם.

ד א מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה ל טוש"ע ס"ח סי' שמו סעיף יח:

ט ב ג מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה לה סמג לם טוש"ע ס"ח סי' שח סעיף ט:

יא ו מיי' שם הלכה לג סמג שם טוש"ע ס"ח סי' שמו סעיף יב:

יב ז מיי' פכ"ו שם הלכה ו סמג שם טוש"ע שם סי' שה סעיף מז:

יג ח מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה כ:

יד ט מיי' פ"ח מהל' טומאת מת הלכה ו ופי"ג מהל' כלים הלכה ח:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' תולין ומשקין מטמאין בתוכו: (ב) רש"י ד"ה ולא תמכן כו' לר ונר נחשבת: (ג) ר"ח ד"ה גוד כו' ומתעקף לר ובכל מקום ולה כן כתב ר"ת ד"ה מוהר כו' ולה כן כתב ר"ת ד"ה מוהר כו' ולה כן כתב ר"ת ד"ה מוהר כו'

הלכה כרורה. בשעתים שלא יהא בה מחלוקת: ג' עבירות. בשמד יפשוטו במחיר יורו ובניהיה בכסף יקומו: ג' פורעניות. שהם מחרם עיין תהיה ובמות יער: ויועלך בכתפלה. ואחר כך יקרא לך עיר הצדק לשרות בה שכיבה: מי כמני יהירי. ישראל מתייהרים בשלוחי יהירות בפרסים תורה אור הללו: כעלי ממנוני. יבעלו מסיחים ומדיחים המעכירים לותנו: סגיך. הם נסי הרוח שמגדלין עצמן לשון יגבה מאד (מיכה ה) ותמ"ך ותסירה כל בדיליך אלו לותם המבדילים שונאי ישראל מן הקב"ה בשקריהם וכפתוחם: כעלי דייני. רשעים מיכאל שמעון דין: כעלי. מעל ישראל: גזירפתי. גוזרי שוברי כוכבים: שנעשו מקל לחזיקים. לשמשין נותנין יד ויוין להן לחזק לומר לא תהיה שלית ולזמין לת פלוני לב"ד אם לא תרבה שכל, ולחר פסק דין "לא תרדנו ליכם למשכנו": שבפי מושלים. מקל תגרופין של מושלים היו דייני רשעים, שת"ח מבמשפחותם להם למקל ולשגרוף, שעל ידיהם היו מעמידין לותן ומתפין עליהם ומושין סיגרון לדבריהם: לדייני כור. שבהבאתת לותן ת"ח מעמידין דייני כור לזון לת כל הבא והרבה דיינין שלין נמלכים בהן ומעין לותן: כפיכם נגועלו דמ שלו: כפיכם פשועין לקבל שוחד ומעין לת הדין ועוטלין ממון מן הבעלים שלא כדין ועוטו לשכנגדו והרי הוא כעוטל נשמתו: פוערי דייניך. שכוחבין שטרות של רמיה: עורבי הדייניך. מלמדין לת בעלי דינין לעשות: עמו. מכלל דעד השתת לא: וכה לנתן המשפט. שכנגד הלב שהיה גדול ממנו וקוהס למשה עגלים שכיבה על לחבון כדכתיב (שמות ג ב) הנגלה נגליתי לא בית לבניך ונלמדה לו נבוחה של מגרים שבתובה (ביחזקאל כ) עד וימרו בי ושתע"ב לא נשקפה בו בוחת: בני בשכר. שם מקום: כילה מהו. לגעוחה בשכח: בשוחה. הימלון שגדל על ההגת מקו בכרמל: ילק הוא וכלאים בכרם אע"פ שהוא ולאו כלאים בכרם: ולישלח נהו. לך היתר בה: כדרמי בר יחוקאל. כרך עליה חוט לו משיחה: ומשני לפי שאינן בני חורה. ומקילי בפי עירבובא. כלאים: וקי"ל. בברכות בפרק כיצד גבי ערלה וה"ה לכלאים שלא היה מלוה התלויה בלרץ ולאינה טהנהג מן התורה לגלי לרץ: יסיר פרומה לחיוק נכרי. קסבר בחון לגרץ שרי ומיהו כל כמה דלפשר משני שלא יגמדו להקל: ולא

וישמח בלבו" וכה לחשן המשפט על לבו: שלחו ליה בני בשבר ללוי: כילה מהו, כשוחא בכרמא מהו, מת בי"ט מהו? אדאוזיל נח נפשיה דלוי, אמר שמואל לרב מנשיא אי חביסת שלח להו ושלשלח להו כדרמי בר יחזקאל לפי שאינן בני כילה ולא מצינו לה צד היתר, ולישלח להו כדר"ט דתניא *קישות-ר' טרפון אומר אין כלאים בכרם וחכמים אומרים כלאים בכרם ורקי"ל *כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל לפי שאינן בני תורה כמבריז רב-האי מאן דבעי למיזרע כשוחא בכרמא ליזרע רב עמרם חסידא מנגיד עיליה, רב משרשיא יהיב ליה פרוטה לתינוק נכרי וזרע ליה, ולימן ליה לתינוק ישראל? אתי למיסרך, ולימן ליה לגדול נכרי? אתי לאיחלופי בישראל כמת-שלח להו: מת לא יתעסקו ביה-לא יהודאין ולא ארמאין, לא ביום טוב ראשון ולא ביום טוב שני איני והאמר רבי יהודה בר שילת אמר רבי אסי: עובדא הוה בבני כנישתא דמעון ביום טוב הסמוך לשבת ולא

הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד:

תניא רבי יוסי בן אלישע אומר אם ראית דור שצרות רבות באות עליו צא ובדוק בדייני ישראל *שכל פורענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל שנאמר °שמעו נא זאת ראשי בית יעקב וקציני בית ישראל המתעבים משפט ואת כל הישרה יעקשו. °בונה ציון בדמים וירושלים בעולה ראשיה בשוחד ישפוטו וכהניה במחיר יורו ונביאיה בכסף יקסמו ועל ה' ישענו וגו' *רשעים הן אלא שתלו בטחונם במי שאמר "והיה העולם" לפיכך מביא הקב"ה עליהן ג' פורעניות כנגד ג' עבירות שבידם שנאמר °לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלים עיין תהיה והר הבית לבמות יער" יואין הקב"ה משרה שכינתו על ישראל עד שיכלו שופטים ושוטרים רעים מישראל שנאמר °ואשיבה ידי עליך ואצרוף כבור סיגיך ואסירה כל בדיליך ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה וגו' *אמר עולא °אין ירושלים נפרדה אלא בצדקה שנאמר °ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה" אמר רב פפא אי בטלי יהירי בטלי אמגושי אי בטלי דיוני בטלי גזירפתי *גזירפתי אי בטלי אמגושי שנאמר °ואשיבה שופטיך כבראשונה דכתיב "ואצרוף כבור סיגיך" אי בטלי דייני בטלי גזירפתי דכתיב °הסיר ה' משפטיך פנה אויבך" אמר רבי מלאי משום ר"א בר' שמעון מ"ד °שבר ה' מטה רשעים שבט משלים": שבר ה' מטה רשעים אלו הדיינין שנעשו מקל לחזניהם שבט משלים אלו ת"ח שבמשפחות הדיינין, מר זוטרא אמר אלו תלמידי חכמים שמלמדים הלכות ציבור לדייני בור אמר ר"א בן מלאי משום ר"ל מאי דכתיב °כי בפיכם נגואלו בדם, ואצבעותיכם בעון, שפתותיכם דברו שקר לשונכם עולה תהגה: כי בפיכם ננואלו בדם אלו הדיינין, ואצבעותיכם בעון אלו סופרי הדיינין שפתותיכם דברו שקר אלו עורכי הדיינין לשונכם עולה תהגה אלו בעלי דינין ואמר רבי מלאי משום ר' יצחק מגדלאה מיום שפירש יוסף מאחיו לא טעם טעם יין דכתיב °ולקרקד נזיר אחיו" ר' יוסי בר' חנינא אמר אף הן לא טעמו טעם יין דכתיב °וישתו ויישברו עמו" מכלל דעד האידנא לא (הוה שיכרות) ואידך שיכרות הוא ואלא הוה שתיה ואמר רבי מלאי בשבר °ורואה מיהא הוה

תורה בשוחא בכרמא-עירבובא, ולישלח להו כדר"ט דתניא *קישות-ר' טרפון אומר אין כלאים בכרם וחכמים אומרים כלאים בכרם ורקי"ל *כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל לפי שאינן בני תורה כמבריז רב-האי מאן דבעי למיזרע כשוחא בכרמא ליזרע רב עמרם חסידא מנגיד עיליה, רב משרשיא יהיב ליה פרוטה לתינוק נכרי וזרע ליה, ולימן ליה לתינוק ישראל? אתי למיסרך, ולימן ליה לגדול נכרי? אתי לאיחלופי בישראל כמת-שלח להו: מת לא יתעסקו ביה-לא יהודאין ולא ארמאין, לא ביום טוב ראשון ולא ביום טוב שני איני והאמר רבי יהודה בר שילת אמר רבי אסי: עובדא הוה בבני כנישתא דמעון ביום טוב הסמוך לשבת ולא

ולישלח להו כר"ט. הא לא פריך ליקלח להו כר' יהושיה דאמר חיטו חייב עד שיזרע חטה ושעורה וחרלן במפולם יד דשמח הם לא שלטו כשותא בכרמא מהו אלא היכא שעשה כדין חיסור כלאים ג' מינים כאחד ועוד שמא לא ס"ל כר' יהושיה ואע"ג דק"ל כר' יהושיה בספ"ק דקדושין (דף לט:) ה"ל לא להריחו [לא] קי"ל כר' יהושיה ואמר נמי בברכות פרק מי שחתו (דף כב:) נהוג עלמא כחנא סבי כר' חילעי ברחשיה הגז כרבי יהושיה בכלאים כר' יהודה בן בתירא בדברי תורה מיהו י"ל שלא היו סבורין כן להא קאמר נמי נהוג כרבי יהודה בדברי תורה ואפ"ה פליגי עליה לחומרי טובא בשמעתא דהתם וקאמר נמי כרבי חילעי ברחשיה הגז דאמר חיטו חייב אלא בחרש ואפ"ה אמרינן בפרק בחון כלאי הכרם (דף קלב:) אמר רב חסדא שתי טבחות הלא מפרים מתניתא ליתני בשמעתא דהתם ואפילו הכי אמרינן בחולין בפרק כיצד צולין (דף קיג:) אמר רב יהושע בן לוי מעשה בתלמיד אחד שהיה מוליך בהמה לבית הטבח ומצאה מפרכסת ונפלה לתוך הבור ומתה ובא לפני רבי ואמר לו מהו שתהא מותרת לאכילה אמר לו אם בשחיטה עשית בה מום אסורה ואם לאו מותרת ואמר רבי

יום מוב שני יתעסקו בו ישראל. וכגילה (ל' ו) מתקיף כתב הר המלחמה אמר רבינא התירוה לתיכא מבני מתיסיני פירוש ולא יתעסקו בו ישראל פן יבוו עליהם מבני נעשה מלחמה ביו"ט כיון שרואין שעושין בשביל מת ומעשה היה והוליכו מת חוץ לתחום ביו"ט ולכלו תחכיו בסוסים להתעסק במת וכעם ר"ת לף על הסולכים ברגל בלא סוסים ומת רבי דעמעו מסוס דמסיק רבינא התירוה לתיכא מבני ולריך למ"ל דליכא למיחש יש לחלוק כיון דמסיק הכי גם יש לירא פן יבוו הסרים להתעסק במלחכתן ולכחוב מה שהם רוצים ושלח להם ר"ת בני בכתב אינם בני תורה בני מליון (ו) (תוספ העיר) בני תורה*:

ציצית תשיבי ולא כמלי. שחינם מכוונין לפי שחסרונם הם בניניו שדעתו ליתן בטלית ליתים רביעים כך פי' ר"ח: הא לא תקיבי ובטלי טל. זה ממך רבי להניח בחבנמו לשונות התלויות בו ויש שקושרים בהם בתי שוקים דכמלי דלא תקיבי כולי האי: **מאי** שנא מהא דתניא כו' . פי' [וס"ל כרבי יוסי בר' יהודה דלחמר מעריסין] לעיל בכ' כל כחבי (דף קיג):

***תלא** דניסרת כו' . לא כפירוש הקונטרס דפי' בסר מלים שחלו ליבשו דהלי"ל הא בפרק מפנין דמה שייך הכח ועוד למה מזכיר הלא ועוד מוכח לעיל בפרק מפנין (דף קכח:) דלג מלים נמי חזי לחומלת ועוד דהכח בחלבול חייבי ולחמריכן לעיל דרב בחוקה לחלבול סבר לה כר"ש ורלחה כפי' הערוך דמשום הלא לקמיה ובלא בסר הלא הלא דבסרת לה ממחים ומרי לחלבולי ושל דגים מלים והוי חוקה מחמת מילום והחמת לחי שפיל בחיסור דהלא כעין כיסא דירקא ול' פי' לט דלחלא דבסרת רגיל להיות בו חורת כלי חבל של דגים לא ולא משום חוקה מחמת מילום הלא לחיי שחטעון במוקבה מחמת מילום. מ"ר:

חבל

אדם יין צלול ומים צלולין לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש אבל עכורין לא מיתיבי רבן שמעון בן גמליאל אומר מורד אדם חבית של יין: יינה ושמריה ונותן לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש תרגמה זעירי לבין הניחות שנו: מסננין את היין בסודרין: אמר רב שימי בר חייא ובלבד שלא יעשה גומא: ובכפיפה מצרית: אמר רב חייא בר אשי אמר רב ובלבד שלא יניבה מקרקעיתו של כלי טפח אמר רב הא (*) פרונקא אפלניה דכובא שרי אבוליה כובא אמר רב פפא לא ניהדק אניש (נ) **ציניתא בפומיה דכותי דחביתא משום דמיחזי כמשמרת, לבי רב פפא ישאפי שיברא ממנא למנא (נ) אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא האיכא ניצוצות? ניצוצות לבי רב פפא לא חשיבי: ונותנין ביצה במסננת: תני יעקב קדרה

*) [עי' תוס' ביצה לב: ד"ה מלמטה למעלה] **) ג"כ ערוך בשרך בכף ג' לא נסדק חיים בכתף תפוחא דכוחיכתא לפי

ולא ידענא אי מלפניה אי מלאחריה ואתו לקמיה דרבי יוחנן ואמר להו יתעסקו ביה עממין *ואמר רבא "מת ביו"ט ראשון יתעסקו בו עממין ²ביום טוב שני של ראש השנה מה שאין כן בביצה? לפי שאינן בני תורה: א"ר אבין בר רב הונא אמר רב חמא בר גוריא ³מתעמף אדם בכילה ובכסבסיה ויוצא לרה"ר בשבת ואינו חושש, מ"ש מדרב הונא *דאמר רב הונא אמר רב ⁴היוצא בטלית שאינה מצויצת כהילכתה בשבת חייב חטאת ציצית לגבי טלית חשיבי ולא בטלי, הני לא חשיבי ובטלי. אמר (ו) רבה בר רב הונא ⁵מעריס אדם על המשמרת ביו"ט לחלות בה רמונים ותולה בה שמרים אמר רב אשי והוא דתלה בה רמונים מאי שנא מהא דתניא ⁶ממילין שכר במועד לצורך המועד, שלא לצורך המועד אסור אחד שכר חמרים ואחד שכר שעורים; אע"פ שיש לחזן ישן מעריס ושותה מן החדש? התם לא מטרחא מילתא הכא מטרחא מילתא, אפילו לית רבנן לרב אשי חזי מר האי צורבא מרבנן ורב הונא ב"ר חיון שמיה ואמרי לה רב הונא בר' חלון שמיה ⁷קשקל בר"א דתומא ומנח בבניא דדנא ואמר לאצנועיה קמיבוינא, ואזיל ⁸ינאים במברא ועבר לקך גיסא וסיי פירי ואמר אנא למינם קמיבוינא, אמר להו הערמה קאמרת, הערמה בדרבנן היא וצורבא מרבנן לא אתי למיעבד לכתחילה: **מתני'** ⁹נותנין מים ע"ג השמרים בשביל שיצולו ¹⁰ומסננין את היין [א] בסודרין *ובכפיפה מצרית *ונותנין ביצה במסננת של חרדל ועושין אנומלין בשבת ר' יהודה אומר בשבת בכוס ביו"ט בלגין ובמועד בחבית רבי צדוק אומר הכל לפי האורחין: **גמ'** *אמר ¹¹יונתן ועירי יונתן

¹²עכורין לא מיתיבי רבן שמעון בן גמליאל אומר מורד אדם חבית של יין: יינה ושמריה ונותן לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש תרגמה זעירי לבין הניחות שנו: ¹³מסננין את היין בסודרין: אמר רב שימי בר חייא ¹⁴ובלבד שלא יעשה גומא: ¹⁵ובכפיפה מצרית: אמר רב חייא בר אשי אמר רב ¹⁶ובלבד שלא יניבה מקרקעיתו של כלי טפח אמר ¹⁷רב הא (*) פרונקא אפלניה דכובא שרי אבוליה כובא אמר רב פפא ¹⁸לא ניהדק אניש (נ) **ציניתא בפומיה דכותי דחביתא משום דמיחזי כמשמרת, לבי רב פפא ישאפי שיברא ממנא למנא (נ) אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא האיכא ניצוצות? ניצוצות לבי רב פפא לא חשיבי: ונותנין ביצה במסננת: תני יעקב קדרה

*) [עי' תוס' ביצה לב: ד"ה מלמטה למעלה] **) ג"כ ערוך בשרך בכף ג' לא נסדק חיים בכתף תפוחא דכוחיכתא לפי

לכתחילה להדיח בלא הערמה לעבור עם לפני הכל: **מתני' נותנין מים** . כשבת ע"ג שמרים הכתוים במשמרת מבעוד יום: **כדי שיולו** . שיהו נלולין לוב"(ת)ואח"כ יין. מפני הקמחים שקורים יו"ט: **בסודרין וכבפיפה מצרית** . הטעמים מלורי דקל: **בביפה** . מל: **ונותנין ביצה במסננת** . שהחרדל נותן בה להסתנן וקולמת את הפסולת ולף הביצה החלמון שלה טוחף ומסתנן עמו והוה ליה לאחדל למרלה והחלבון שהוא קשור כשהר למעלה, דרבינו הלוי פירש סיטנה של ביצה לחוך חרדל היא ולא לחוך חרדל, ובמסננת של חרדל הוא דשרי משום שיעור ויורד לחוך הקערה שהוא כלי שני ומחלבן התבשיל: **אנומלין** . פושמ"ן: **לגין** . גדול מכום וקטן מחבית: **גמ' עורד** . מערכב: **כיון** **דמנח בעי נענוע** . מקום שיש בו נקב בחבית והיין יולא [ב] טיפו שם בשבת לבמוס: **ומנח בכרוע דלגא** . נלע של קום: **דמנח בעי נענוע** . מקום שיש בו נקב בחבית והיין יולא [ב] טיפו שם בשבת לבמוס: **והני מבקן ומעריב לכתחילה: ומומר לגלנועים.** להחי ברת דמומת מיכוינא ועוד עביד לחביתי חוץ נחים במברת בכפיפה דחבה הנמויה לעבור המים והיה של נכרי ויודע הוא שיעבירנה הנכרי לגד החמר: **ומייר פירי** . ומממר עם פירות כרמו ונמלח שהנכרי מעבירו במים בשבת: **מערמה בדרבנן היא** . ר"ג הך הערמה לחו בחיסורה דלורייתה הוא חלח בחיסורה דרבנן דאל"ג עביד ממש בלא הערמה, דהדבנן הוא דעבר הלכך כיון דלורכה מרבנן הוא לא חחמירו עליה דהוה לה לחי למעבד לכתחילה להדיח בלא הערמה לעבור עם לפני הכל: **מתני' נותנין מים** . כשבת ע"ג שמרים הכתוים במשמרת מבעוד יום: **כדי שיולו** . שיהו נלולין לוב"(ת)ואח"כ יין. מפני הקמחים שקורים יו"ט: **בסודרין וכבפיפה מצרית** . הטעמים מלורי דקל: **בביפה** . מל: **ונותנין ביצה במסננת** . שהחרדל נותן בה להסתנן וקולמת את הפסולת ולף הביצה החלמון שלה טוחף ומסתנן עמו והוה ליה לאחדל למרלה והחלבון שהוא קשור כשהר, דרבינו הלוי פירש סיטנה של ביצה לחוך חרדל היא ולא לחוך חרדל, ובמסננת של חרדל הוא דשרי משום שיעור ויורד לחוך הקערה שהוא כלי שני ומחלבן התבשיל: **אנומלין** . פושמ"ן: **לגין** . גדול מכום וקטן מחבית: **גמ' עורד** . מערכב: **כיון** **דמנח בעי נענוע** . מקום שיש בו נקב בחבית והיין יולא [ב] טיפו שם בשבת לבמוס: **והני מבקן ומעריב לכתחילה: ומומר לגלנועים.** להחי ברת דמומת מיכוינא ועוד עביד לחביתי חוץ נחים במברת בכפיפה דחבה הנמויה לעבור המים והיה של נכרי ויודע הוא שיעבירנה הנכרי לגד החמר: **ומייר פירי** . ומממר עם פירות כרמו ונמלח שהנכרי מעבירו במים בשבת: **מערמה בדרבנן היא** . ר"ג הך הערמה לחו בחיסורה דלורייתה הוא חלח בחיסורה דרבנן דאל"ג עביד ממש בלא הערמה, דהדבנן הוא דעבר הלכך כיון דלורכה מרבנן הוא לא חחמירו עליה דהוה לה לחי למעבד

רבינו חנגאל

לאימתי. רוח שאמר מתעמף אדם בכילה וכבסבסיה ויולא לרה"ר פי' כחבנית דוקין ומשיחת שעליה. והלכה היא דקא משקיען עלה מורד דרב הונא דאמר היכא בטלית שאינה מצויצת כהילכתה כגון שחלה ציצית בג' בנפי הטלית והניח הרביעית אוהן חוטי הציצית כיון שאינה מצויצת בד' בנפות דמצוה. והרמבן דעלמא הן חשובין והיכא דה חייב חטאת ופרקינן ציצית לגבי טלית חשיבי ולא בטלי שלב האדם בקיומן כי בדעתו ש"ת ל"ל ד"ה הרביעית ולבשנה. אבל כוחביא לגבי כילה אינו צריך לחן ובטלי: חא דאמר רבה בר בר חנה/מערים אדם על המשמרת ביו"ט לחלות בה רמונים ותולה בה שמרים אליבא דרבנן שאומרים לחלות ולשמר לכתחלה ואע"פ שהיא אסורה חנא הלולה חנא רמונים ברב אשי ואע"ג דאמרינן פ"ש מהא חנניא ממילין שכר במועד וכו' התם בשכר במועד לא מוכחא מלחא חכא בשמשרת מוכחא מילחא ולשכר היא הולה ואם חלה בה רמונים אין ואי לא לא. והא דאמרי ליה לרב אשי

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ולא מתעסקי בו אלא בני תורה ול"ל ממר (ככה) ת"ק ול"ג ס"ת ול"ג ס"ת ר"ת(ג):(ב)שם ל"ל ניחוק (כ"ה בר"ח)

לפי שאין עושין אותה אלא לגנות אית"ר מעי"ש, למחר- אמר רב ממתו בכלי אבל לא ביד, א"ל שמואל ביד, אמר כל יומא ממחו ליה ביד, מאבל חמורים הוא? אלא אמר שמואל ממחו ביד ואינו ממחו בכלי אתמר ר"א אמר אחד זה ואחד זה אמור ורבי יוחנן אמר אחד זה ואחד זה מותר, אביי ורבא דאמרי תרוייהו אין הלכה כרבי יוחנן, קם רבי יוחנן בשיטתיה דר"א, קם רבי אלעזר בשיטתיה דשמואל אביי ורבא דאמרי תרוייהו הלכה כרבי יוחנן *אימיה דאביי עבדא ליה ולא אכל, דביתהו דזעירא עבדא ליה לרב חייא בר אשי ולא אכיל א"ל- לרבך עבידי ליה ואכל ואת לא אכלת? אמר רבא בר שבא הוה קאימנא קמיה דרבינא ובחשי ליה בשופתא דחומא ואכל, אמר מר זוטרא *לית הלכתא כבל הני שמעתתא אלא כי הא דאתמר *אחיל שלשו מע"ש, למחר נותן בין ביד בין בכלי ונותן לתוכו דבש ולא ישרוף אלא מערב, *שחלים ששחקן מע"ש, למחר נותן לתוכן שמן וחומץ וממשיך לתוכן אמיתא ולא ישרוף אלא מערב, *ישום שריסקן מע"ש, למחר נותן לתוכו פול וגריסין ולא ישחוק אלא מערב וממשיך את אמיתא לתוכן, *מאי אמיתא? ניניא, אמר אביי ש"מ הא ניניא מעליא לחחלי: ועושין אנומלין בשבת: *ת"ר עושין אנומלין בשבת ואין עושין *אלונטית, ואיזו היא אנומלין ואיזו היא אלונטית? אנומלין יין ודבש ופלפלין אלונטית יין ישן ומים צלולין ואפרסמון העבדי לבי מסותא למיקר אמר

לפי שאין עושין אותה אלא לגנות] אית"ר מע"ש, למחר- אמר רב ממתו בכלי אבל לא ביד, א"ל שמואל ביד, אמר כל יומא ממחו ליה ביד, מאבל חמורים הוא? אלא אמר שמואל ממחו ביד ואינו ממחו בכלי אתמר ר"א אמר אחד זה ואחד זה אמור ורבי יוחנן אמר אחד זה ואחד זה מותר, אביי ורבא דאמרי תרוייהו אין הלכה כרבי יוחנן, קם רבי יוחנן בשיטתיה דר"א, קם רבי אלעזר בשיטתיה דשמואל אביי ורבא דאמרי תרוייהו הלכה כרבי יוחנן *אימיה דאביי עבדא ליה ולא אכל, דביתהו דזעירא עבדא ליה לרב חייא בר אשי ולא אכיל א"ל- לרבך עבידי ליה ואכל ואת לא אכלת? אמר רבא בר שבא הוה קאימנא קמיה דרבינא ובחשי ליה בשופתא דחומא ואכל, אמר מר זוטרא *לית הלכתא כבל הני שמעתתא אלא כי הא דאתמר *אחיל שלשו מע"ש, למחר נותן בין ביד בין בכלי ונותן לתוכו דבש ולא ישרוף אלא מערב, *שחלים ששחקן מע"ש, למחר נותן לתוכן שמן וחומץ וממשיך לתוכן אמיתא ולא ישרוף אלא מערב, *ישום שריסקן מע"ש, למחר נותן לתוכו פול וגריסין ולא ישחוק אלא מערב וממשיך את אמיתא לתוכן, *מאי אמיתא? ניניא, אמר אביי ש"מ הא ניניא מעליא לחחלי: ועושין אנומלין בשבת: *ת"ר עושין אנומלין בשבת ואין עושין *אלונטית, ואיזו היא אנומלין ואיזו היא אלונטית? אנומלין יין ודבש ופלפלין אלונטית יין ישן ומים צלולין ואפרסמון העבדי לבי מסותא למיקר אמר

רב יוסף: זימנא חדא עלית בתר מר עוקבא לבי באני-כי נפקי אתאי אשקיין חמרא חד בסא וחשי מבינתא דראשי ועד טופרא לכרעי, ואי אשקיין כסא אחרינא הואי מסתפינא דלמא מנכו לי מזוטרא דעלמא דאתי, והא מר עוקבא דשתי כל יומא? שאני מר עוקבא דדש ביה: מתני' אין שורין את החלתית בפושרין אבל נותן לתוך התמיד. ואין שולין את הכרשינין ולא שפין אותן אבל נותן לתוך הכברה או לתוך הכלכלה. יאין כוברין את התבן בכברה ולא יחננו על גבי מקום גבוה בשביל שירד המוץ אבל נוטל הוא בכברה ונותן לתוך האיבום: גמ' איבעיא להו שדה מאי? תלמא רב אדא נרשאה קמיה דרב יוסף שרה חייב חטאת, א"ל אביי אלא מעתה שרה אומצא במיא הכי נמי דמיחייב? אלא אמר אביי *מדרבנן- שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. בעא מיניה רבי יוחנן מר' ינאי מהו לשרות את החלתית בצונן? א"ל אסור, והא אנן תנן אין שורין את החלתית בפושרין הא בצונן מותר? א"ל *א"כ מה בין לי ולך, מתניתין יחידאה היא דתניא *אין שורין את החלתית לא בחמין ולא בצונן רבי יוסי אומר בחמין אסור בצונן מותר למאי עבדי ליה? ליוקרא דליבא, רב אחא בר יוסף חש ביוקרא דליבא, אתא לקמיה דמר עוקבא, א"ל זיל שתי תלתא תיקלי חילתתא בתלתא יומי, אול אישתי חמשא בשבת ומעלי שבת לצפרא אול שאל בי מדרשא, אמרו ליה תנא דבי רב אדא ואמרי לה תנא דבי מר בר רב אדא שורתה אדם קב או קבים ואינו חוישש, אמר להו-לשתות לא קמיבעיא לי כי קא מיבעיא לי לשרות מאי? אמר להו רב חייא בר אבין בדידי הוה עובדא ואתאי שאילתיה לרב אדא בר אהבה ולא הוה ביה, אתאי שאילתיה לרב הונא ואמר הכי קאמר רב: שורה בצונן ומניח בחמה, במאן דשרי? אפילו למאן דאסר ה"מ היכא דלא אישתי כלל אבל הכא כיון דאישתי חמשא ומעלי שבתא אי לא שתי בשבת מיסתכן, מיסתמיך ואזיל רב אחא בר יוסף אכתפיה דרב נחמן בר יצחק בר אתתיה א"ל כי מטינן לבי רב ספרא עיילינא, בעא מיניה מהו לכסבוסי ביתניתא בשבתא, לרכוכי ביתניתא קא מכוין ושפיר דמי או דילמא לאולודי חיורא קמכוין ואסיר? א"ל לרכוכי קא מכוין ושפיר דמי, כי נפק אתא א"ל מאי בעא מר מיניה? א"ל בעי מיניה מהו לכסבוסי ביתניתא בשבתא ואמר לי שפיר דמי, ותבעי ליה למר סודרא? סודרא לא קא מיבעיא לי דבעי מרב הונא ופשיט לי *ותיפשיט ליה למר מסודרא? א"ל התם מיחזי כי אולודי חיורא הכא לא מיחזי כאולודי חיורא. אמר רב חסדא האי ביתניתא

משלפו

[ע' קדושין נה:]

הגהות הב"ח
(ה) רש"י ד"ה לפי שאין עושין אותה אלא לגנות: (ו) ד"ה תבן וכו' כל זמן שכבשים תבן: (ז) ד"ה מון וכו' כבכרים כדי שיפול: (ח) ד"ה לית הלכתא כבל וכו' [ע"ז קכח.]

עי' ג.

[שם איתא אלונטית לכל כמהין גרם כגי' שלפנינו]

[ע"ז קלח.]

[תוי' קלח:] [תוספ' פ"ו]

גליון השי"ם
גמ' תמר מן זוקק"ל ליה כלכתא ככל כלי שמעתתא. עיין כתובות דף ל"ד ע"ב תוס' ד"ה ליה כלכתא: רש"י ד"ה תבל מוקל וכו' כר"ם. עיין לעיל דף כ"ד ע"ב ברש"י ד"ה כלאים תבלין: ס"ה לאיסורא

לב א מיי' פ"ח מהל' שבת סל"ו יד וסכ"ב סמג עשין נ"ט טוש"ע או"ח סי' שכ"ח סעיף עו:
לג ב ג מיי' פכ"ב שם סמג שם טוש"ע שם סעיף עח:
לד ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף יז:
לה ה מיי' פ"ד מהל' דעות הלכה יז:
לו ו מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה יב סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סי' שכח סעיף יח:
לז ז (מיי' פ"ח מהל' שבת) סמג לאוין שם טוש"ע או"ח סי' שיט סעיף ח:
לח ח מיי' שם סמג שם טוש"ע שם סי' שכד סעיף ט:
לט ט ס"ג מיי' שם הלכה כב וסכ"ב שם כג' סמג שם טוש"ע או"ח סי' שכח סעיף יא:
מ ל מ מיי' שם הלכה יז סמג שם טוש"ע או"ח סי' שכ"ב סעיף ה:

רבינו חננאל

לפי שאין עושין אותה אלא לגנות. פי' לצבעו להתראות בו נוונא של ביצה מאכל המרם. פי' זה המאכל ממורים הוא כדתנן (נתן) [נמל] את הדם ונתנו למטרם בו על הרובד הרביעי וי"א מאכל חמורים הוא כלומר אינו מאכל ב"א אלא מאכל חמורים הוא: הרדל שלשו מע"ש חלקו עליו רב ושמואל ור' יוחנן ור' אלעזר ודבריהן פשוטין הן ומר זוטרא דתניא כתניא אמר ליה הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא דתניא הרדל שלשו מע"ש למחר מניחו בין ביד בין בכלי ונותן לתוכו דבש ולא ישרוף אלא מערב. שום שריסקו מע"ש למחר נותן לתוכו פול או גריסין ולא ישחוק אלא מערב. וממשיך את האמיתה לתוכה מאי אמיתה נגחה. אנומלין יין ושמן ודבש ופלפלין. אלונטית יין ישן ומים צלולין ואפרסמון: אין שורין את החלתית בפושרין אבל נותן לתוך התימד ומיבעיא לן שרה מאי. ומסקנא שרה אסור אביי איסורא מדרבנן ור' יוחנן מתניתין יחידאה היא והוא ר' יוסי אבל חכ"א בין בחמין בין בצונן אסור ומניא דשמעתא אם שרה מאחמול לשתות חלתית בשבת מותר. אבל לשרותו אסור אפילו בצונן. ואם שרה קודם השבת ועכשיו בשבת חושש אם לא ישתה מסתכן מותר לו לשרות

בתוכו ולהניחה בחמה: לכסבוסי ביתוניתא. פי' לרכוכי קא מיכוין ושרי או דלמא לאולודי וכו'. פי' לקבץ מקצת הבגד של פשתים לתוך ידו לשופו מפני שרוחצין הבגד ומתייבש בשמש או ברוח עומד אנשו ע' קשה ורוצה לרכבו נותן הבגד לתוך ידיו ומולך ומביא ידיו עד שיעשה הבגד ההוא כמו קפולין קפנים כמין קמטין (קף קמו) מאי מרוב בגון*) כסבוסי מאני דמתחזי כמרוב וכי הא דתנן בפ' האשה שהיא עושה צרכיה: צריכה לכסבס ג' פעמים על כל דבר ודבר ואמרי בגמ' בעי ר' ירמיה אמשוי חד ואיתויי [חד] או דלמא אמשוי [חד] ואיתויי [תרתי] תיקו: וכן עור מפורש בתלמוד א"י בענין מולין ומביא שבולבל. פחא שמעינן דכיסום כעין ששופך הוא ומתקבץ חבגד פי' ותכבש וגראה קמטין קמטין וכשלובשו מתפשט וכראמרינן אמר רב כהנא ואיתמא רב יהודה מים שעל בגדי מכסכסי בגמגמי, ומרקדי לאחי כיתותא. שמעינן מנה דסודרא ליתיה כתיתא ולא יתכן לומר שהוא צמר שאם הוא צמר איך אומר לי היה לך ללמוד פשתים מצמר. והרבר דתוק ביניתים ואינה אלא צמר נפן שוה קרוב לזה ופשם רב נסים גאון

*) נסיגנו כגמ' מימא שם כיסו כגליונות

אין שורין את הכרשינין. גרס' בגמ' דבני מערבא הני אין שורין את הכרשינים משום בורר ולא שפין אותן משום דש אין כוברין את התבן משום מרקר. גורפין מלפני הפסם ומסלקין לצדדין מפני הרעי בגמ' דבני מערבא גרסי מה שהפסם אוכל ומותיר הרעי אוכל:

מא א ב מיי׳ פכ״ט מהל׳ שבת הל׳ י״ח סמג לאוין סה טוש״ע או״ח סי׳ שח סעיף טז: מב ג מיי׳ שם סעיף יז: שבת הל׳ טז סמג שם טוש״ע שם סעיף כז וכח: מג ד מיי׳ פ״ו מהל׳ נדרים הלכה ג: מד הו מיי׳ פכ״ו מהל׳ שבת הלכה יט סמג לאוין סה טוש״ע או״ח סי׳ שכד סעיף טו: מה ז מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף יד:

אבל בחיטוי של קרקע דברי הכל אסור · מע״ש דמרכן מריחן למעלן (לעיל דף מ:) הכל רגילות הוא להחכין לאחוויי גומות וחיישינן שמא יאכלו:

הקף

*משלפני לדידה מקניא. כשטומנין אותה לגבה תוחבים קנה מביח יד לביח יד וכשטולה בשבת יפלפנה מן הקנה ולא הקנה ממנה דלא חזי לטלטולי להסקה קלי: ואם כלי קיומי הוא. קנה של לוגיס דתורת כלי עליו שרי: הלית דכשרא. בשר מליח המלוי לייבשו ומלח המכול קרי מלוחה: שרי. דנאכל מי כחומלח: דכוורי. חין נאכלין חין: כאילו טומד כו׳. דמהרהר: נוזין מריצא. חגודה מרוכה של כרוב מרוך ושל כריסין מרוכים: כיצד כי כיצא. כל חגודות הגרגין שוות בטוכין שלכולן מדה אחת לאכל שהוא לגוד בו: ואורכא ממילא. כלומר מרכו של זה שהוא מרוך מחבירו הוא מתאכר בו: קניל. תבילי קנים לעגלים: לא ליכול ירקא. ירק מי(כ)כריסין קירפ״ו(ומחלייס: מקום דגריר ליכא. ומאכילו לחם הרבה ואין לו: לא ליכלא כלומי. מורשילוי״ש בלע״ז לח יאכל טכסיו מטעו פת שימלח ו ולאחר שנמה מטעו מפני שאין לו דרך שביעה אלא ירעב ויאכל יחד: מעיקרא. קודם שנתעברתי: עד דשדלי ידי כבולא מגא. כשהייתי ממשמש בכל ומולח בו פת הרבה הייתי מכרך המולית: דלים ליס מסמא. שהיו סכין יריהן שמן קודם שיס לתרוגים להעביר לת הזוהמא: כמיא דמריליי. הקרויים יחד וגדל עליהם ירקרוקים עבה ונוחה כשמן: מונקא. לוחר: מלחא מיני כמרא. יטמוס בו ג׳ מיני מטעמים שמן וכחוש וגיד הלוחר: מדנסר מגא. מלוחו מקום שפשחו יפה: דמפניא ליס בריסר ירמי שמא ואגא טרבא. לחי טרב בדבר שמחקיים לו שנה שלימה ומפניהו שלא יעמוך לקנות חלוק: כיסא נאה. כת נאה דלויה להושיב בעליה בכת נאה: מניפא מדמא. מחללת חדשה של גמי לח ולחלוחים הגמי מבלה הבגדים: לחופפיות. לפופקים שלו לח יעלה חלוקו לגבן: דילמא מזיק כסו. קרי ומגיפת עליה: לא מיכלן נסמא בשני נבריכן. פעמים המלל הרבה ומחגנה עליו: לא מיכלן ילקא בלילא. מפני ריח הפה: שיכרא ומתרי. משלמלין ומביחין לידי הפחה: היכא דמפני נבריכו. בגילו בפניהם בשדות, ולפילו שלא בפניהם שמכיר מקומו ומקומכם ונמחכמ׳ לו בזוכרו: לא תימרון מנו. מי הוא לשון זכר לא תרגילו לשונכם לדבר טם זכליס: שלא מני. מי היא: נקיט מרגניפא כחדא ידים וכורא בחדא ידים. כשבטליך ממשמש בידך להחחוות ליך לחסמים ולוחז שדליס כידו לחת והלחרים עד לוחו מקום: מרגניפא לחתון ליס. שדליו המילחי לו שחחרכה לחחוחו ומקום חסמים לל חמליחי לו מהר כדי שיחרבה חחוחו וחיבחו ויעטער הדר לחחי ליה: כורא. לשון כור טרפין (לעיל דף עה:) לשון לחר כור לשון בור שוחה: מסניפין. דקחני״ מבל טחנין לחוך הכברה״: מתני׳ גורפין מלפני בסמס. שור שמפטמין לוחו גורפין לחכום שלפניו בשבת לחת לחוטו החבן והעשורין ולא יחערב בהן עפרורים ויקוך במלכלו: ומפלקין. חבן (ג) שלפניו לגדדין כשהוא רב כדי שלא יגרסנו כרבי: ומכמים מוסרים. מפ׳ בגמ׳ לחניח: ונוטלין מלפני בסמס זו שעורין וחבן ונוחנין לפני זו ולא למריקן שלטול דלא חזי הוא ולחי חזי הוא בהמה קלה במחלל המיטל מלפני חביריה: נבי מריצא. שים בו מפיכס שמחלם: פלינו. לגורפין ולחבי לגרוף מקום שהכחבו של קרקע וקל מכוין לאחוויי גומות שלא יפלו הטעורים לחוכו: לו לחפיכס פלינו. ומקום דלא חזי שים בו(ד) שמחלם במדרם דגלי: פת שמש. דלחרויהו פלינו: לחד זה ולחד זה. לחד גריפת החבום ולחד חבן שלפניו לא יפלקנו לגדדין: על קרקע. כעין שעושין גדר קטן לפני בהמה ונוחנין מלבל לפניה ממנו דלוכל למיחם לאחוויי גומות: מלוקם בלחבום על כלי. וגזרו רבנן גזרה לחמו של קרקע: שפיה יפה. לקמיה מפרש: מידי ומידי. שהיכן המלכיות סבירא להו: מקמי חמרא לקמי חורא שקלינן. שלים מעיל רישין ולין מה שלפניו גמלים ורלוי לחמו לפני שור: מקמי חורא לקמי חמרא לא שקלינן.

[נעיל קיט.]

[בערוך ליתא הוצא]

[עי׳ חוס׳ נעיל קנט: ד״ה חלח]

[נעיל קב ס.]

[גיטין לחריכם ופירושו שי׳ בערוך ערך בזר ח׳ ע״ל וכו׳]

הגהות הב״ח

(ג) דלא נפיש ליה ליכא כלומי ולא ליכלא כלומי ומחכך ומסכי משמש מסיכים״: (כ) רש״י ד״ה לא ליכול ירקא לא ליכול ירק מי · ע״כ עיין פרק כיצד מעבירין כלף נה ב״ה כל מיר: (ג) ד״ה ויסלק חבן מלפניו לגדדין: (ד) ד״ה חו לסיפא וכו׳ שים בו מס שמחלם:

רבינו חננאל

רב חסדא דלרכוכי מיכון ושרי. אמר רב חסדא הא כיתניתא משלפה לילא מקניא: אמ׳ למשוך הכבר ששומטו בקנה. ונעשה נגוב וישאר הקנה במקומו. ולא משלפלין מותר אבל למשוך הקנה מן הכבר ולמלפלן בשבת אסור שהקנה אינו כלי להשלפל בחצר. אמר רבא ואם כלי קיומי מותר. פ׳ אם הוא ה כ נ ד שמות בכלי האורג וכ ל י האורג נקראין כ ל י קיומי כדאמרינן בפרק ואלו קשרים שחייבין עליהן. אחסר אמר רב נחמן אמר שמואל כלי קיומי מותר למלפלו בשבת ואפ״ל כובד העליון ובובד תחתון אבל לא את העמודים ותוב בעא מיניה ר׳ יוחנן מרב יהודה בר ליקי כלי קיומי מהו כובד העליון וכובד תחתון כו׳. תאי תלא דבשרא פ׳ יחד של עץ עשוי לחלות בו בשר ופעמים שתולין בו זוללתו [שרי למלפולי] אבל העץ שתולין בו דנים. כיון שהדנים ריחם רע ויקשה אין תולין בו דבר אחר ומפיחין דעתן מפני ומוקצה מחמת מיאוס הוא ואסור: מדנחר אבא. שם מקום הוא: ציפיתא חדתא. פ׳ מחללת חדשה בורא בחדא ידא. כעין אבן שאין לה דפים ולא צורך. ומפני שהמחירה מהן נחייקרה ב ע י נ י ה ם ופיפוהו להחאוחה להן: מתני׳ אין שולין את הברשנין לחת בן יעקב אומר משניחין בכברה כל עיקר: מתני׳ גורפין מלפני הפטם ומפלקין לצדדין מפני הרעי דברי רבי דוסא וחכמים אוסרין. נוטלין מלפני בהמה זו ונותנין לפני בהמה זו בשבת: גמ׳ איבעיא להו: רבנן אריישא פליגי או אסיפא פליגי? ת״ש דתניא וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה לא יסלקנו לצדדין אמר רב חסדא מחלוקת באיבוס של קרקע אבל באיבוס של כלי דברי הכל אסור: ונוטלין מלפני בהמה: תנא חדא ונוטלין מלפני בהמה שפיה יפה ונותנין לפני בהמה שפיה רע ותניא אידך ונוטלין מלפני בהמה שפיה רע ונותנין לפני בהמה שפיה יפה אמר אביי אידי ואידי מלקמי חמרא לקמי תורא שקלינן מקמי תורא לקמי חמרא לא שקלינן והא דקתני נוטל מלפני בהמה שפיה יפה בחמור דלית ליה רירי ונותנין לפני בהמה שפיה רע בפרה דאית

ל ד תוס׳ ד״ה ל׳ ל׳ ל׳

דאית לה ירידי • ואימתים והא דקתני לה הכא פיה יפה והכא פיה רע כדמפרש ואזיל פיה יפה לגיעולי פיה רע לגיעולי שתוכל קוליס וכרקיס : **מתני'** **סקש שעל פתחו** • ומתמה להסקה ומוקמה הוא וכא לכבוד עליו ומעמיקו כדי שיהא קל וכך לכבוד : **לא ינענענו בידו** • דמוקמה הוא : **מכל מקום ינענענו בגופו** . בכתפיו ומלטול מן הצד הוא דלא מלטול ממיה מלטול : **או שפיה עליו כך או פרין** • דגלי דעתיה דלמקייה לכשיבא מעתה קורנס כלי עליו : **מכבש** • פרי"ש שמ לוחים לרוכים וכבדים ומולרין בגדים על המתפון ומוירין העליון עליו וכובשים את הבגדים על ידי יתדות שיש עמודים קבועין מוקבין בלרכב הפיוחת על התחתוה והעליונה מוקבת בלרכב זויוחיה ועולה ויורדת בעמודים וכפי מה שהוא רולה לכבוס מוריחה ומוחב יחד בנקב העמוד ואינה יכולה לעלות: **מפירין** • את המכבש שטוחל את היחד והוא ניחר להייט עורך שבת שטוחל את הכלים : **אבל לא כובסין** • להייט עורך חול : **ואבל כובסין לא יגע בו** • מפני שהוא עשוי לחקן הבגדים ותוחבו בחוקה ומיהדק והחריה על דומה לסחיירה : **נמי** • **סלי פוגלא** • למן שהומנין בקרקע להחקיים, בשבת לחלוי "מלמעלה למטה שרי" שם היה רחוק מלמעלה ועוקלה מלמעלה ומולנה מרחשה העבה מחילה ועוקלה ממך לחריה מוחר לפי שהגומת רחבה מלמעלה ואין מוילין הקרקע בשהוא שומחה לחבל שם חולה "מלמעלה למטה" שהחחוחה נחון למעלה ורחש עליוהה שהוא עב נחון למטה והוא שומחה מסופה לרחשה חסור לפי שהגומת קלרה מלמעלה ובשהוא חולנה מוין העפר ומעלעלו ואע"ג דמלעלול מן הלד הוא, שמיה מלעלול, ותסור : **פגינא דלא כרי"נ** • דלילו מחחיילין שמעיון לעל שמיה מלעלול דקתני "מעלעלו בגופו" : **מידק.** דייק: **סדא סדא** • לאו מוחן הוא לעל כלאחל יד : **דקמצני** • שלא ברחים ועקלה במחוכה : **נפחי ד' פחח** • חח מים שעליו : **קף דמי כמו** • חח המים ד' אחות : **פחד זס ופחד זס פחוד** • זה משום בוחה וזה משום לשוויי גומות : **פחד זס ופחד זס מופר** • חין לרך מחכוין בכך וקי"ל כר"ש : **בקורס** • בעין המיעל על הקרקע(נ): **פחוח דלמיים** • על מבוי לילכל הבירה : **מודיע** • מוכין שמוחמין בהן פי הכף : **פיפא** • כך : **מכבכבו** • משפשף : **מכבשים** • דלא מוכחא מילחא לאיחחזויי כמלבן שומלבן ממש לא הוי לחין טחין שם מים : כשהוא דמי למכבס : **אבל לא יתן** • שקולפו והוי ממחק : פלוגחא דבים שמחי וביח הלל הפלפלין בחבלין על כן נרחה לר"י דידע מחי קדרה בעי בשולי חסור במדוך של חבן דלא יהעגל כמלן שלוחין לחומרא ולא שייך למימר בשל סופרים הלך אחר המיקל הכא הוא הוה קולא בדבר אחד מוחרת הוא בדבר אחר מיהו במדוך של עץ ממ"ע שרי לפי' במדוכה של חבן בעין שקורין מורטי"ר כיון שבמדוך של עץ דלא חמריגן החם היכא דידע מחי קדרה בעי בשולי חלא בלא שיעי ושומין הגדוקים בי"ע נרחה לר"י דשרי לפי' ידע מחי קדרה בעי בשולי לפי שמפיגין טעמן יותר מדחי ושרי מידי דהוי לחשוחם ומבשל דשרי לכ"ע לפלוגי יודע מחי קדרה בעי בשולי לנרחה הוא דהפגת טעם הייטו שהם כח התבלין ושיש חדין בו כל כך ויכול לחקן הדבר כשמרבה התבלין לבל הפגת טעם שומין חין יכול לחקן פוידי דהוה לחומרא ומופיס ומבשל ונם רוח רעה עורה עליהן [ירמ' יג:]. שם כן מעבד י"ע (ב) לפלוגי במדוך של חבן חו של ברזל שרי ושוד לחין נרחה שיהו בכלל חבלין חלא מיקרי חבלין ילרות בעין כמין לבל שומין ובללים חינם בכלל חבלין"): **דילמא** • חחי לחשוויי גומות-לחע"ג דלרבח ס"ל בסוף פ"ב דבילה (ד' כג:) בדבר שחין מחבוין בר"ש נזריכן הכח בשיהא עסוק בלקח רגלו יפלח שבח ויחבוין לחשוויי גומות בעין שמלינו בפ' בחרא לעירובין (ד' קד.) דנסיס המשחקות בחנווים ובפוחים חסור דילמא חחי לחשוויי גומות בלומר במחבוין שמבשלה שבח מחמת שחוק שלהן: **אודרא** • לפומה דשיקמא-פי' בפ"ח שרלים (לעיל ד' קיח:) [בד"ה הלי מסוכרייהם שם ע"ש] : [ועיע חוס' ביצה יד: ד"ה בית הלל]

הקש שע"ג המטה • בריס פרק בירה (דף ו:) פי' מה הוא קש : **הני** פלפלי מידק חדק ט' • פירש ר"ח *בשחלוחת לרב לחחי בפרשה חמור לל שכהגיס מפרש דבי"ע מייחי וקשה לר' דהוה ליה לפרש בהדיה בין דבמכילחין לל מייחי חלח בשבת ושוד היכי לחמר רב יהודה טולי בפלפלין הא לחפיל מלח בריחת בפ"ק דבילה (ד' יד:) במדוך של עץ חלח נרחה לרבי דהכח בשבת חייחי ואגב דחייחי במלטול ע"י טיטו מייחי ליה הכא ובכולה שמעחה נמי מייחי מילי דשבת טובא חע"ג דלח בייכן הכא טולי הלי לחבל בי"ע נרחה לר"י דבשל לחי חפי' במדוך של עץ ומלמ בשבת לפי שמפיג טעמן ומלח אין מפיגה טעמה מלי בייהו חיכא בייהו דידע מלי בשי בשוליו(ד) לי נמי מוריקא פירות מוריקא חינה מפיגה טעמה למ"ד משום הפגת טעם לחמור ולמ"ד משום כל הקדוחים ט' ברי ח"כ פלפלין דהכא נמי ברי דלחן כל הקדוחים בריכות פלפלין וח"כ (ס"ח ולח נמי) למ"ד נמי משום הפגת טעם פלפלין הכא דלריך לומר נמי שמפיגים טעמם מדלח קלמר חיכא בייהו פלפלין ומיהו לומר רבי דלחן זה דקדוק שלריך לפרש שם בע"ח דקחני למ"ד דברי מוריקא משום לחין כל הקדוחים בריכות מוריקא ח"כ יהא מוחר לקולרו ולחוחבו מן המוכר חע"כ לריך לפרש בו הפגת טעם ולח כשלחר חבלין להכי ברי למ"ד לחין כל הקדוחים ט' כיון דלחיכא נמי קלח הפגת טעמה ומשמח לחי שפיר לקלוי לחסור ומשמח לחן רחיה להחיר פלפלין דשמח לחן בהם הפגת טעם כלל ומיהו לומר ר"י דע"כ הם מפיגין טעמם לחבן בפ"ב דבילה (ד' כג:) ג' דברים רבי לחנחן בן עזריה מוחיר וחכמים חוסרין שוחקין לח הפלפלין ברחים שלהן והיכי הוה ברי רבי לחנחן בן עזריה לו' לח מפיגין טעמה לחע"ג דמפיגין טעמה ורבן לחמרי משום דברחים שלהם מוחזי טפי כי טובדא דמול ושוד לחיח בהדיח בחוספחח דבילה בחר דחה אין מפיגין טעמן הרבה ליה לפרוך מעיר"פ . רבא אמר כיון דמשני אפי' מובא הלכחא כרבא בי"ש ריש מי שהחיר בי ראי נחנא אפי' בשבת : **מיטו** ש ע"ג נ הלחי הלכחא כפר בריה דרבנא דאמר בן בוקרקע ובין בבחול ולא שרי אלא בקדרה בלבד . ואמר רבא לא לפרך איניש בובא בחרא דלא אתו לאשויי גומות ואמר רבא לא ליהדוק איניש אודרא בפומא דשישא דילמא אתי לידי סחיטה.אמר רב בהנא מיטו שע"ג בגדו מבכבסו מבפנים ואין מבכבסו מבחוץ מיחיבי מיטו שע"ג מנעלו מגרדו בגבבסין [א] ושעל בגדו מגרדו בצפורן ובלבד שלא יכבסם מאי לאו שלא יכבסם כלל ! לא שלא יכבסם מבחוץ אלא מבפנים.א"ר אבהו א"ר אלעזר אמר ר' יוחי מגררין מעל חדש אבל לא ישן,

[ע"ש וכן בשלוחת]

טור א סיי' סכ"ם מסל' שבת סלכה כב סמג עוס"ע סוס"ע סוי"ס סי' ש"ל סעיף מ :

טור ב סיי' סכ"ו שם סל' יב סמג שם עוס"ע טוי"ס סי' שכ סעיף ד :

טור ג סיי' סכ"ח שם סלכה כ סמג שם עוס"ע טוי"ס סי' שכח סעיף ו :

נזקיק

טור ד סיי' סכ"ט שם סלכה כ סמג שם עוס"ע טוי"ס סי' שכח סעיף ו :

נזקיק

טור ה סיי' ס"ל שם סל' כב סמג שם עוס"ע טוי"ס סימן שכו סעיף ו :

נזקיק

טור א סיי' סכ"ח שם סל' כ סמג שם עוס"ע טוי"ס סימן שכו סעיף ו :

נזקיק

טור ב סיי' ס"ל שם סל' יז עוס"ע טוי"ס סי' שכח סעיף ד :

נזקיק

[כלומ"ס ביצה ס"ע סי' כא ליחמ רב חינא]

טור ג סיי' סכ"ב שם סלכה טו סמג שם עוס"ע שם סי' שכ סעיף טז :

נזקיק

טור ה סיי' סכ"ג שם סלכה יז סמג שם עוס"ע שם סי' שכ סעיף ו :

נזקיק

קיצור טור שלח ערוך השלחן ובקיצור

ב. בבורקא

לקמן קמח: ביצה ג.

רבינו חננאל

נזקיק

הקש שע"ג המטה לא ינענענו בידו אבל מנענעו בגופו: אמר רב נחמן האי פולא מלמעלה למטה שרי מסחה לא יתרה ו"ש מי שאומרים מותר לנרחה ובבר פירשנו דברי רב נחמן בפרק ב' חלבים . אמר רב יהודה [חני] פלפלי [פירש] חרא חרא בקרא דמכינא שרי למירק . פי' בי"ש אבל בלרכן אמר רבא אין מפיגין טעמן הרבה ליה למירק מעיר"פ . רבא אמר כיון דמשני אפי' מובא הלכחא כרבא בי"ש ריש מי שהחיר בי ראי נחנא אפי' בשבת : **מיטו** ש ע"ג נ הלחי הלכחא כפר בריה דרבנא דאמר בן בוקרקע ובין בבחול ולא שרי אלא בקדרה בלבד . ואמר רבא לא לפרך איניש בובא בחרא דלא אתו לאשויי גומות ואמר רבא לא ליהדוק איניש אודרא בפומא דשישא דלמא אתו לידי סחיטה . פי' לא יהדוק אדם מוכין שרוויין בפי

במנעל מרופט ט' וחם מלמה מלילתה כשרה. ול"ת למחי גזריכן בפרק מטה מלילה (יבמות דף קכ:) מנעל למען מנעל מרופט כיון דלישנד מלילתה כשרה ולומר ר"י דגזריכן למה יוקר מדלי שהיו מופה רוב רגלו דלמה מלמה בו לין מלילתה כשרה.

במה מגררו א"ר אבהו בגב סבין, א"ל הדוא סבא סמי דידך מקמי הא דתני רבי חייא *אין מגררין לא במנעל חדש ולא במנעל ישן *ולא יסוך את רגלו שמן והוא בתוך המנעל או בתוך הסנדל אבל סך את רגלו שמן וכניה בתוך המנעל או בתוך הסנדל וסך כל גופו שמן ומתעגל ע"ג קטבליא ואינו רשיש אמר רב חסדא לא שנו אלא לצחצחו אבל לעבדו אסור, לעבדו פשיטא, יותו לצחצחו מי אתא מאן דשרי? אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב חסדא לא שנו אלא שיעור לצחצחו אבל שיעור לעבדו אסור. ת"ר לא יצא קטן במנעל גדול אבל יצא הוא בחלוק גדול ולא תצא אשה במנעל מרופט ולא תחלוץ בו ואם חלצה חליצתה כשרה ואין יוצאין במנעל חדש, באיזה מנעל אמרו במנעל של אשה חני בר קפרא ל"ש אלא ישלא יצאה בו שעה אחת מבעוד יום אבל יצאה בו מע"ש מותר חני חדא שלשמטין מנעל מעל גבי אימום אחניא אידך אין שלמטין לא קשיא הא ר' אליעזר הא רבנן *דתנן מנעל שעל גבי *אימום רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאים הניחא לרבא *דאמר "דבר שמלאכתו לאיסור בין לצורך גופו בין לצורך מקומו מותר שפיר אלא לאביי דאמר "לצורך גופו מותר לצורך מקומו אסור מאי איכא למימר? הבא במאי עסקינן ברפוי דתניא רבי יהודה אומר אם היה רפוי מותר טעמא דרפוי, הא לא רפוי לא, תניא לאביי דאמר "דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו מותר לצורך מקומו אסור" שפיר אלא לרבא דאמר בין לצורך גופו בין לצורך מקומו מותר מאי איריא רפוי. אפי' לא רפוי נמי! הניא הכי יהודה משום דרבי אליעזר הוא דתניא ר' יהודה אומר משום רבי אליעזר אם היה רפוי מותר:

הדרן עלך תולין

נומל *אדם את בנו והאבן בידו, ובלבלה והאבן בתוכה. ומטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם התולין רבי יהודה אומר אף מעלין את המדומע באחד ומאה: **גמ'** אמר רבא *תניא *תינוק חי וכים תלוי בצוארו חייב משום בים, תינוק מת וכים תלוי לו בצוארו פטור, תינוק חי וכים תלוי לו בצוארו חייב משום כים, ליחייב נמי משום תינוק? רבא כרבי נתן סבירא ליה *דאמר חי נושא את עצמו ולבטל כים לגבי תינוק כי לא תנן *את החי במטה פטור אף על המטה שהמטה מפילה לה מבטלי ליה, כים לגבי תינוק לא מבטלי ליה. תינוק מת וכים תלוי לו בצוארו פטור ולחייב משום תינוק? רבא כר"ש ס"ל דאמר *כל מלאכה שאינ"צ לגופה פטור עליה, תנן נומל אדם את בנו והאבן בידו אמרי דבי רבי ינאי *בתינוק ששל לו גיעגועין על אביו, אי הכי מאי

נומל. רבה כרבי נתן ס"ל. פירש בס' המגיע(ה) (נעיר ל"ד):

תינוק מת וכים תלוי בצוארו פטור. דתניא מכריזין מבטיל ניה לכים ת"ל כן תיטוק חי הוא צריך לכים נעייל כן תיטוק אבל תיטוק מת מה צריך לכים והוי מלחכה שאינה צריכה לגופה(ב) ופטור שלא הויל כדרך המוליתין: **אי** הכי מאי חיריה לאבן לחפי? ליעבר נמי. לי לחמרים בשלמת דקדרייתו מבטל להו בין לאבן וכין ליעבר ואין כאן טלטול מקצה לחבירו ולא שייך בהו לא מוקצה כשמטלטל החיטה עם האבן משום גיעגועין כדיעבר נמי ליפחתי דלא שייך למימר דילמת לחי לחבה לאבן לחתויי. ך פירש רבינו שמואל: וכדמיתינן

נומל *אדם את בנו והאבן בידו, ובלבלה והאבן בתוכה. ומטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם התולין רבי יהודה אומר אף מעלין את המדומע באחד ומאה: **גמ'** אמר רבא *תניא *תינוק חי וכים תלוי בצוארו חייב משום בים, תינוק מת וכים תלוי לו בצוארו פטור, תינוק חי וכים תלוי לו בצוארו חייב משום כים, ליחייב נמי משום תינוק? רבא כרבי נתן סבירא ליה *דאמר חי נושא את עצמו ולבטל כים לגבי תינוק כי לא תנן *את החי במטה פטור אף על המטה שהמטה מפילה לה מבטלי ליה, כים לגבי תינוק לא מבטלי ליה. תינוק מת וכים תלוי לו בצוארו פטור ולחייב משום תינוק? רבא כר"ש ס"ל דאמר *כל מלאכה שאינ"צ לגופה פטור עליה, תנן נומל אדם את בנו והאבן בידו אמרי דבי רבי ינאי *בתינוק ששל לו גיעגועין על אביו, אי הכי מאי

הדרן עלך תולין

נומל. *ופאבן בידו. כתלר ולא תמרי' דמטלטל לאבן: **פס** **פטורים.** לגב הטהורה ולגב תולין

לכל ממלה בלפי נפשה לאו בת טלטול היא: **אף מעלין את המדומע** סלה תרומה שנפלה לק' של חולין דק"ל דעולה מותר להעלותו לסלה תרומה מהן בשבת ויהיו החולין מותרין ולא לחמרינן מפרש טעמא: **גמ'** **חייב משום כים** ולא משום חיטה כדמפרש ולחיל משום כים מיהו חייב ולא לחמרינן לימו לא מפיק ליה לחלת חיטה ולקמיה פריך לה מהמניחין: **פטור** לגמרי כדמפרש ולחיל: **מעה נגבי מי מכעל לה** להיות טפילה ל: **מלחכה שאינה לריכה לגופה** ומוליא מת לקוברו מלחכה שא"ל לגופה היא כדאמר בהמלניע* וכים שהיה תלוי בצוארו למחק בו חגב מרריה מבטל ליה לגבי חיטה שמא ולא תפיק ליה בשמא: **ופאבן בידו.** מלרכי ליה בטלטול בחצר ש"מ ללו לאבן כמלוס דמקיט לה ליחו ולבן דמי לבגבי כים היכי מחייבת ליה: **כחיטה גים לו גיעגועין על מבני.** שאם לא יטלנו יחלה ולא הנמידו *טלטול שלא בידיו* במקום סכנה ול"ת* דלאו סכנם נפש גמורה שלא סכנת חולי:

מתוספ' ס"ד

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה טפל וכו' נפ' המגיע.ע"ב ד' ד"ה אבל ד"ה: (ב) ד"ה פיטום וכו' שהיכה לפיכה לי' ואין לריך ע"ש ד"ה פטור שלא סכנה:

נעיר סיכות נרך מעל אימום וכן כותב בפרק הניח תפילין ובמסכת סופרים]

נעיר שלמות תת נומל

נעיר שלמות כלי שלאבנו לבוך מקומו

נעיר שלמות תינוק ואין בידו ו. ח ב. מת

נעיר מב.

נעיר קמ: [פיזבונין קנ.] יומא סז:

נעיר קמ: ופ"ק

[דף נה:]

פרק כא נומל אדם את בנו והאבן בידו כו'. אמר רבא הניחא תינוק חי וכים תלוי לו בצוארו חייב משום כים תינוק מת וכים תלוי לו בצוארו פטור. פי' תינוק מת לקבורו וחבים עמו כראמר ריש לקיש

רב נסים גאון

תנו בר קפרא לא שנו אלא שלא יצאת בו שעה אחת מבעוד יום. בגמ' דבני מערבא בפרק במה אשה יוצאה (שלכה ב) ובפרק כל ישראל יש להם חלק (שלכה ז) נרסי כמה שיעורו וחכין נרסי לא ילבש אדם מנעלים ומנד לים

נעיר נומל

נעיר נומל

נעיר נומל

ונשדינהו לפירי ומשדיינ לחבן • ואם תאמר גבי קטן נמי נשדייה לחבן מידו ואמאי קרי ליה לעלעולי עם החבן וי"ל דאם יפליגו מידו ויפלו מ"מ דלמא קרין לעלעולי ואין החיטין נופלין עם החבן ואם תאמר גבי קטן נמי נשדייה לחבן מידו ואמאי קרי ליה לעלעולי עם החבן וי"ל דאם יפליגו מידו ויפלו מ"מ דלמא קרין לעלעולי ואין החיטין נופלין עם החבן

מאי אירייא אבן אפילו דינר נמי אלמה אמר רבא "לא שנו אלא אבן אבל דינר אסור? אבן אי נפלה לה לא אתי אבוה לאיתויי, דינר אי נפיל אתי אבוה לאתויי, תניא כוותיה

דרבא המוציא כליו מקופלים ומונחים על כתפו וסנדליו ומטעותיו בידו חייב ואם היה מלובש בהן פטור: המוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו ומטעותיו בידיו פטור ואילו הוציאן כמות שהן חייב: כלכלה והאבן בתוכה: ואמאי, תיהדי כלכלה בסים לדבר האסור? אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן הבא בכלכלה מלאה פירות עסקינן ולישדינהו לפירי ונישדי לאבן דינקטינהו בידים? כדרבי אלעי אמר רב בפירות המיטמנין "ה"נ בפירות המיטמנין, ולינערינהו נעורי? אמר רב חייא בר אשי אמר רבא הבא בכלכלה פרוטה עסקינן האבן גופה נעשית דופן לכלכלה: מתלטלין תרומה וכו': אמר רב חסדא לא שנו "אלא שטהורה למטה ומטמאה למעלה אבל טהורה למעלה ומטמאה למטה שקיל ליה לטהורה ושביק ליה לטמאה, וכי "טהורה למטה נמי לישדינהו ולינקטינהו? אמר רבי אלעי אמר רב בפירות המיטמנין עסקינן מיתיבי מתלטלין תרומה מטמאה עם הטהורה ועם החולין בין שטמאה למעלה ומטמאה למטה תיובתא דרב חסדא? אמר לך רב חסדא מתניתין לצורך גופו, בריית' לצורך מקומו, מאי דוחקיה דרב חסדא לאוקמי מתניתין לצורך גופו? אמר רבא מתני' כוותיה דייקא דקתני סיפא מעות שעל הכר מנער את הכר והן נופלות ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא לצורך גופו אבל לצורך מקומו מתלטלין ועודן עליו, ומדסיפא לצורך גופו אמר רבי יוחנן: רבי יהודה אומר אף מעלין ומורידין, אמאי "הא קא מתקן? רבי יהודה כר' אליעזר סבירא ליה דאמר תרומה בעינא מתתא *דתנן מאה תרומה שנפלה לפחות ממאה ונדמעו ונפל מן המדומע למקום אחר רבי אליעזר אומר מדמעת כתרומת ודאי וחכמים אומרים "אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון אימר דשמעת ליה לתומרא, לקולא מי שמעת ליה? אלא הוא דאמר בר"ש כדתנן "מאה תרומה שנפלה למאה ולא הספיק להגביה עד שנפלה אחרת הרי זו אסורה וב"ש מתיר וממאי, דילמא התם בהא קמיפלגי דתנא קמא סבר אע"ג דנפלו בזה אחר זה כמאן דנפל בבת אחת דמי והא לחמשין נפלה והא לחמשים נפלה וב"ש סבר קמייתא בטיל במאה והא תיבטיל במאה וחד? אלא הוא דאמר כרבי שמעון בן אלעזר דתניא ר' שמעון בן אלעזר אומר *נותן עיניו בצד זה ואוכל מצד אחר ומי סבר ליה כוותיה והא

מאי אירייא אבן אפילו דינר נמי אלמה אמר רבא "לא שנו אלא אבן אבל דינר אסור? אבן אי נפלה לה לא אתי אבוה לאיתויי, דינר אי נפיל אתי אבוה לאתויי, תניא כוותיה

דרבא המוציא כליו מקופלים ומונחים על כתפו וסנדליו ומטעותיו בידו חייב ואם היה מלובש בהן פטור: המוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו ומטעותיו בידיו פטור ואילו הוציאן כמות שהן חייב: כלכלה והאבן בתוכה: ואמאי, תיהדי כלכלה בסים לדבר האסור? אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן הבא בכלכלה מלאה פירות עסקינן ולישדינהו לפירי ונישדי לאבן דינקטינהו בידים? כדרבי אלעי אמר רב בפירות המיטמנין "ה"נ בפירות המיטמנין, ולינערינהו נעורי? אמר רב חייא בר אשי אמר רבא הבא בכלכלה פרוטה עסקינן האבן גופה נעשית דופן לכלכלה: מתלטלין תרומה וכו': אמר רב חסדא לא שנו "אלא שטהורה למטה ומטמאה למעלה אבל טהורה למעלה ומטמאה למטה שקיל ליה לטהורה ושביק ליה לטמאה, וכי "טהורה למטה נמי לישדינהו ולינקטינהו? אמר רבי אלעי אמר רב בפירות המיטמנין עסקינן מיתיבי מתלטלין תרומה מטמאה עם הטהורה ועם החולין בין שטמאה למעלה ומטמאה למטה תיובתא דרב חסדא? אמר לך רב חסדא מתניתין לצורך גופו, בריית' לצורך מקומו, מאי דוחקיה דרב חסדא לאוקמי מתניתין לצורך גופו? אמר רבא מתני' כוותיה דייקא דקתני סיפא מעות שעל הכר מנער את הכר והן נופלות ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא לצורך גופו אבל לצורך מקומו מתלטלין ועודן עליו, ומדסיפא לצורך גופו אמר רבי יוחנן: רבי יהודה אומר אף מעלין ומורידין, אמאי "הא קא מתקן? רבי יהודה כר' אליעזר סבירא ליה דאמר תרומה בעינא מתתא *דתנן מאה תרומה שנפלה לפחות ממאה ונדמעו ונפל מן המדומע למקום אחר רבי אליעזר אומר מדמעת כתרומת ודאי וחכמים אומרים "אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון אימר דשמעת ליה לתומרא, לקולא מי שמעת ליה? אלא הוא דאמר בר"ש כדתנן "מאה תרומה שנפלה למאה ולא הספיק להגביה עד שנפלה אחרת הרי זו אסורה וב"ש מתיר וממאי, דילמא התם בהא קמיפלגי דתנא קמא סבר אע"ג דנפלו בזה אחר זה כמאן דנפל בבת אחת דמי והא לחמשין נפלה והא לחמשים נפלה וב"ש סבר קמייתא בטיל במאה והא תיבטיל במאה וחד? אלא הוא דאמר כרבי שמעון בן אלעזר דתניא ר' שמעון בן אלעזר אומר *נותן עיניו בצד זה ואוכל מצד אחר ומי סבר ליה כוותיה והא

שנפלה לפחות מק' תוין • מכלן משמע דתרומה טעלה בחמד ומחה עם הליכור וכ"ש לה פירש קונטרס גיד הנשה (הוצין דף נמ:) גבי כל חיטורין שבתורה במחה דלפירוי' שיעור לה אמי' מסקנא הכי*):

הבא כמי בפירות המיטמנין • וה"מ לאמתי יטלם בידו וביומם בתוך כלי אחר לו על גבי מבלה לו ע"ג סודר כדמוכח בסמוך גבי תרומה דאמר רב חסדא לה שנו אלא שטהורה למטה ומטמאה למעלה אבל טהורה למעלה ומטמאה למטה שקיל למטהורה ושביק למטמאה ומ"ש למוקמינן כמי בפירות המיטמנין וי"ל דהתם מייירי כגון שטהורה מונחת בכלים קטנים בפני עצמה וכן הטמוחה ואותם כלים מונחים בתוך כלי אחר גדול והיו כלים של טהורה למעלה מכלים של טמאה דיכול ליקח כלי טהורה ולהניחם ע"ג קרקע אבל אם מונחת זו על גב זו בלא שום כלי כי הכא שהפירות מונחים ביחד בהא ודאי לא אמר שביק לה לטמאה ושקיל לה לטהורה • מ"ל:

רבינו חננאל

פשר' היה ר' שמעון במוציא את חמת לקברו והלכתא כרבא דקאי כר' ששעון דסבר כל מלאכה שאינה צריכה לגופה פשר' עליה. ובמרק יציאות השבת אוקימנא להא דתני זב שיצא בכים שלו בשבת פשר' כר' ששעון דסבר מלאכה שאינה צריכה לגופה פשר' ולא חיישא מלאכה צריכה לגופה כגון פר ועשות פם ום"ח להניחו אלא אפי' פר להפר בו וום"ח לקרות בו מלאכה צריכה לגופה היא וכי לא פשר' ר' שמעון אלא מלאכה שאינה צריכה לגופה אבל מלאכה שצריכה לגופה אפי' ר' שמעון מחייב ותניא כרבא המוציא כלים מקופלין ומונחין לו על כתפו ומנדליו ומטעותו בידיו חייב. ואם היה מלובש בהן פטור. המוציא אדם וכליו ומנדליו ברגליו ומטעותו בידיו פטור. שאלו הוציא כמות שהן חייב והלכתא כוותיה מתני' מתלטלין תרומה מטמאה עם הטהורה ועם החולין בין שטמאה למעלה למטה ומטמאה למטה ואותבוה רב מתלטלין תרומה מטמאה עם הטהורה ועם החולין בין שטמאה למעלה למטה ומטמאה למטה ופרקה רב חסדא מתני' לצורך גופו כר' לאכלו. שאינו מותר לו לשלשלו אלא תוציאנה לצורך מקומו שצריך לפנות המקום לבית המדרש או לאורחים שמותר לו לשלשל לצורך מקומו. אפילו מה שאינו ראוי לאכילה. ואמרינן מאי דוחקיה דרב חסדא לאוקמינהו למתני' לצורך גופו אמר רבא מתניתא דקתני סיפא מעות שעל הכר נוער את הכר והן נופלות ואוקימנא ר' יוחנן לצורך גופו דאי לצורך מקומו אפי' עדין עליו מתלטלין ואמר רב חסדא לא מוקמינן מתניתין בתרי משמי דסיפא לצורך גופו ורישא נמי לצורך גופו: פיסקא דתני' ר' יהודה אומר אף מעלין את המדומע באתר ומאי פירושו שבעת שיפול חלק אחר תרומה בצ"ם חלקים חולין כולן אסורין לישראל ויסכרו להן ואם יפול חלק במאה חלקים מוציאין

רב נסים גאון

וסנדלים חדשים אלא אם כן חילק בהן מבעוד יום כמה יהא חילופן בני ביתיה דבר קפרא אסורין (מדברות רבא דבר קפרא אסורין) מן בירות

ד א מיי' ומ"מ שם ופוש"ע שם:
ה ב ג מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה יו ופי"ש הלכה יט:
ו ד פוש"ע ת"ח סי' שלח סעיף ה:
ז ה מיי' פכ"ה שם הלי עז פוש"ע ת"ח סי' שם סעי' ג:
ח ו מיי' שם פוש"ע שם סעיף כ:
ט ז ח מ י מיי' שם הלכה כ:
י כ (מיי' פכ"ג שם הלכה ט ובהלכה טו):
יא ל מיי' פי"ג מהלי תרומות הלכה ג:
יב מ שם הלכה י:

מתני' לצורך גופו • ומטמא לאו משום טלטול הוא דלמלין לאוחזו בידו והמיטוך מהלך בכלי חסר ליה רבנא דילמא רפיל ואתי לאחויי ואיכא דלאו ככלי גמר ליה רבנא דילמא רפיל ואתי לאחויי ואיכא דלאו ככלי גמר ליה **פניו כווסים דרבה** • לכי נקט לה עלייהו כמאן דלמקלא מחתון גופיה דמי ומיתייב **ומנדלין ומטעותיו בידו** • בקומטו אלא כדרך מלבוש: **סמוליו מדס וכליו עליו** • מלבוש כהן: **ומטעותיו בידיו** • בלאטעותיו מדלא תנא בידו כדקתני ריבה: **פטור** • דכגדיו בעלי עבידי ועליו הוא פטור כרכי נהן: **ואילו פוליטן כמות שהן** • סהיה חומו עליון לחוון כהן ולא מלוכם חייב **הוציאן פטור** • **והיינו כרבה**: **חיסוי כלכלה בסים** • והיא עלמה חיסכר: **מלאה פירות** • דעיקר נעשית בסים לפירות הלכך אבן מיטלטלה אגב כלי ופירות שהוא מוסר: **ולינקטינהו בידים** • ילקטם מעל הארץ בידיו ויחזירה לכלכלה ויטלטלם ולמה **התירו** אבן לטלטל אגב כלי **ופירות**: **כפירות המיטמנין** • כפירות מבוללין וכיון מלא כגון תמיס וחומים ועבים שאם **ינענעם** ילכלכם לארץ **ינענעם ולינערינהו נפורי** • עד שיסתלקו הפירות מן האבן לתוך הכלכלה ונדליק ויעלים האבן לבדה בעלמה: **פרוטה** • שנפחית דופנה לו שוליה: **ומטמא למעלה** • והוא לריך לטהורה ואינו יכול ליטול הטמאה בידים לפי שהיא מוקלה לפיכך יטלטל הכל עד שהאבן ויעלים הכל עליו ויטול הטהורה: **לישדינהו** • לארץ טון: **ולינקטינהו** • לטהורה בידו ויחזירה לכלכלה: **מתני' לצורך גופו** • שלריך לטהורה לגופה לאוכלה הלכך לי נלו דטהורה למטה לא שכיו ליה לטלטולי למטה אלא שקיל לטהורה ומכחי ליה לשלשלו: **לצורך מקומו** • טלו הוא לריך לטלטלו משם ושכיו ליה רבנן לטלטל הלי אפי' מעות: **ומדסיפא לצורך גופו** • דלי"לריך למימר "לא שנו אלא שטהורה למעלה" לשבקי דקסס"ד בין שטמאה למעלה בין שטמאה למטה ולקמי לצורך מקומו: **אמר רבא מתני' כוותיה דייקא** • דקתני סיפא מעות שעל הכר מנער את הכר והן נופלות ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא לצורך גופו אבל לצורך מקומו מתלטלין ועודן עליו, ומדסיפא לצורך גופו אמר רבי יוחנן: רבי יהודה אומר אף מעלין ומורידין: **לצורך גופו**: רבי יהודה אומר אף מעלין ומורידין, אמאי "הא קא מתקן? רבי יהודה כר' אליעזר סבירא ליה דאמר תרומה בעינא מתתא *דתנן מאה תרומה שנפלה לפחות ממאה ונדמעו ונפל מן המדומע למקום אחר רבי אליעזר אומר מדמעת כתרומת ודאי וחכמים אומרים "אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון אימר דשמעת ליה לתומרא, לקולא מי שמעת ליה? אלא הוא דאמר בר"ש כדתנן "מאה תרומה שנפלה למאה ולא הספיק להגביה עד שנפלה אחרת הרי זו אסורה וב"ש מתיר וממאי, דילמא התם בהא קמיפלגי דתנא קמא סבר אע"ג דנפלו בזה אחר זה כמאן דנפל בבת אחת דמי והא לחמשין נפלה והא לחמשים נפלה וב"ש סבר קמייתא בטיל במאה והא תיבטיל במאה וחד? אלא הוא דאמר כרבי שמעון בן אלעזר דתניא ר' שמעון בן אלעזר אומר *נותן עיניו בצד זה ואוכל מצד אחר ומי סבר ליה כוותיה והא

שנפלה לפחות מק' תוין • מכלן משמע דתרומה טעלה בחמד ומחה עם הליכור וכ"ש לה פירש קונטרס גיד הנשה (הוצין דף נמ:) גבי כל חיטורין שבתורה במחה דלפירוי' שיעור לה אמי' מסקנא הכי*):

הבא כמי בפירות המיטמנין • וה"מ לאמתי יטלם בידו וביומם בתוך כלי אחר לו על גבי מבלה לו ע"ג סודר כדמוכח בסמוך גבי תרומה דאמר רב חסדא לה שנו אלא שטהורה למטה ומטמאה למעלה אבל טהורה למעלה ומטמאה למטה שקיל למטהורה ושביק למטמאה ומ"ש למוקמינן כמי בפירות המיטמנין וי"ל דהתם מייירי כגון שטהורה מונחת בכלים קטנים בפני עצמה וכן הטמוחה ואותם כלים מונחים בתוך כלי אחר גדול והיו כלים של טהורה למעלה מכלים של טמאה דיכול ליקח כלי טהורה ולהניחם ע"ג קרקע אבל אם מונחת זו על גב זו בלא שום כלי כי הכא שהפירות מונחים ביחד בהא ודאי לא אמר שביק לה לטמאה ושקיל לה לטהורה • מ"ל:

ונשדינהו לפירי ומשדיינ לחבן • וה"מ לאמתי יטלם בידו וביומם בתוך כלי אחר לו על גבי מבלה לו ע"ג סודר כדמוכח בסמוך גבי תרומה דאמר רב חסדא לה שנו אלא שטהורה למטה ומטמאה למעלה אבל טהורה למעלה ומטמאה למטה שקיל למטהורה ושביק למטמאה ומ"ש למוקמינן כמי בפירות המיטמנין וי"ל דהתם מייירי כגון שטהורה מונחת בכלים קטנים בפני עצמה וכן הטמוחה ואותם כלים מונחים בתוך כלי אחר גדול והיו כלים של טהורה למעלה מכלים של טמאה דיכול ליקח כלי טהורה ולהניחם ע"ג קרקע אבל אם מונחת זו על גב זו בלא שום כלי כי הכא שהפירות מונחים ביחד בהא ודאי לא אמר שביק לה לטמאה ושקיל לה לטהורה • מ"ל:

שנפלה לפחות מק' תוין • מכלן משמע דתרומה טעלה בחמד ומחה עם הליכור וכ"ש לה פירש קונטרס גיד הנשה (הוצין דף נמ:) גבי כל חיטורין שבתורה במחה דלפירוי' שיעור לה אמי' מסקנא הכי*):

הבא כמי בפירות המיטמנין • וה"מ לאמתי יטלם בידו וביומם בתוך כלי אחר לו על גבי מבלה לו ע"ג סודר כדמוכח בסמוך גבי תרומה דאמר רב חסדא לה שנו אלא שטהורה למטה ומטמאה למעלה אבל טהורה למעלה ומטמאה למטה שקיל למטהורה ושביק למטמאה ומ"ש למוקמינן כמי בפירות המיטמנין וי"ל דהתם מייירי כגון שטהורה מונחת בכלים קטנים בפני עצמה וכן הטמוחה ואותם כלים מונחים בתוך כלי אחר גדול והיו כלים של טהורה למעלה מכלים של טמאה דיכול ליקח כלי טהורה ולהניחם ע"ג קרקע אבל אם מונחת זו על גב זו בלא שום כלי כי הכא שהפירות מונחים ביחד בהא ודאי לא אמר שביק לה לטמאה ושקיל לה לטהורה • מ"ל:

*) [ועי' תוס' חולין נמ: ד"ה לא] והא

רבה דבר קפרא הוא דרשיא צפראי אסרין מכנישתא דבבלאי עד דרתיה דר' חמא בר חנינא סבראי אסרין מן סדרא רבה עד חנותיה דר' הושעיא: הבי גרסי' לרבא דאמר דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו מותר לצורך מקומו אסור מאי איכא למימר • ומשכחת עיקר דליליה בפרק כל הכלים נשלין בשבת (דף קכג:) פרק כא נושל אדם את בנו ר' יהושע אומר אף מעלין את המדומע באתר ומאי פירושו שבעת שיפול חלק אחר תרומה בצ"ם חלקים חולין כולן אסורין לישראל ויסכרו להן ואם יפול חלק במאה חלקים מוציאין

שאובל מרובה על הפסולת • פי' בקונטרס משום דהשתא הוי קרחת. יתירת למיקליה לוקוט ולזיט קרחה גר"ש דלמי משום קרחת הוי מלי קתמרי בסמוך הכא נמי כיון דלמי למיקל לא מיקלי כלל זה ולהטול בגד זה לא הוי מתקן ומעלין: **מתני' מפה** כפסולת מרובה על הפסולת • פי' בקונטרס משום דהשתא הוי קרחת. יתירת למיקליה לוקוט ולזיט קרחה גר"ש דלמי משום קרחת הוי מלי קתמרי בסמוך הכא נמי כיון דלמי למיקל לא מיקלי כלל זה ולהטול בגד זה לא הוי מתקן ומעלין: **מתני' מפה** על גדה • מטה חבית על לחם לכיך ליטול מן היין והלבן טפלה ולא יטלנה בידים: **סיפא כין שחבית** • וירח שלא תפול הלבן על החבית ויסבכנה: **מגבית** • לחבית כולה ומסלקה מבין החבית ומפה ומטה על לחם: **לשלחן** • שהם דבר מיהום כגון רוק או טיהה: **מקנחה כשמרחוץ** • ולא יתן עליה מים דמחמם כ"כ על בגד הוא ובגד שרייתו במים הוא כבוסו: **סיפא** • לשלחן זו על כר של עור ללחוץ בר ביטום הוא: **נותן עליה מים עד שתכלה** • ומיהו ביטום ממהר לה (ג) והוילו ומחמם כריסו וכשתחום לכיס גיהנו שיך למימר בהו ביטום בשומנין רכין ומיהו שריימן לה זהו כשהן וכן מפורש בזוכחים בפרק דם חטאת: **גמ'** לא שנו • מטה על גדה לחבית: **גמ' כשכח** • שכחה הלבן עליה בין השמשות ולא מדעת: **נעשה חבית כשאר לדבר שמשור** • ואסור להשתמש מלאכה: **מאן חנא** • דמחניתין דקתני מגביה ומטה על גדה לחית ליה דכי טרח ממרח בחבית לחיזוק ולא יסול להטמא ולא יהא מוקצה: **דרבן שמעון** • לעיל דבית הלל: **כורך ומוכו** • המחכך יסול והפסולת יטמא בכלי: **כורך כדרכו** • טול פסולת ומניח מוכו לחם ילכה: **כשפסולת מרובה על שפסולת** • לפי שקיל מוכו מפיש בטרחה: **דברי הכל כורך ומוכו** • דבהיתירא קרא ולא בחיסורא ופרכינן והא הכא דמתניתין דאוכל מרובה על הפסולת וכי מגביה הלבן עם החבית טרח טפי והא (ג) למשקל פסולת כר"ש: **כיון דאי כמי למשקל** • לטולי יין מן החבית לא מטמקיל ליה יין שכפולים עד דשקיל ומגבה לה לחבית, כפסולת מרובה דמי לפי בחלבו לא מגבה לה לחבית כולה מוך מוך מיבעי ליה לאגבוהה מי לחבית הלכך הוה ליה מפיש בטרחה: ה"ג לא מטמקיל ליה(ו) עד דשקיל לה ול"ג עד דשקיל לה לחבית: **סיפא חבית מונחת כפולה** • כלומר במקום מטנם אחזיקין שם חבית הרבה ודוחק ממה יטלה וחפול הלבן על החבית שלנה: **לא שנו** • דמגבה לה לחבית כולה: **נעשה** • הכר כסים למטה ולא הכר מחמר בטלטול: **לא שנו** • דמנטרה ליה מטלטלה בעודן עליה: **אבל צריך לגופו** • של כר לכסכך עליו כלך ביעור סגיא וקדי ליה בחתרייהו: **אבל צריך למקומו** • של כר מטלטלו עם המטות למקום אחר: דסקיל מלאה מטות נרסינן: **בפרגיות** • ר"ל: **סיפו עליה כבר אן חיטום** • לישתמי למטלטלה לגבייהו חוך ד' לחמות וטלטלה פחות פחות מד' לחמות לו במחילה של בני חדס כדאמרי' בפרקין (דף מג:): **כשופה** • לבל במניח מדעת מערב (יום) שבת לא התירו לו לטלטלה ע"י ככר לו חיטוך: **אבל צמא** • משום כבוד הבריות בשמועל בחמה: **מביי מנא בעא מיבעי** • בלחיבת הלבן ומסקנה מיבעי ליה והא מפלג פליג עליה דתניא ר' חנינא בן אלעזר אומר כל המדומע את חבירו בשעת מחלוקת אפילו בהלכה פסוקה אינו מוחל לו שנאמר (ישעיה כב) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון אמר ר' יוחנן לא מחלו לו עד שיחזיר לו את הקרן שנאמר (שמואל ב יב) ונתן את הכבשה ארבעתים וגו' ואומר (שמות כא) חמשה בקר ישלם תחת השור וגו' ואומר (שמות כב) כי יגנב איש שור או שה וגו' ואומר (שמות כב) שבעה ישלם וגו' ואומר (שמות כב) שור בשור שה בשה וגו' ואומר (שמות כב) ארבעה צאן תחת השה וגו' ואומר (שמות כב) ונתן כסף לבעל הבית וגו' ואומר (שמות כב) ונתן כסף לבעל הבית וגו' ואומר (שמות כב) ונתן כסף לבעל הבית

הפס כיון דמסרח • מעייל לי' מלגא ליה עד דלריחא • **מפטמל דמיפיס עלים** • לשורפו וכיון שהמשקה נמי מוכן לכהמה הוה • **מוד** • פורנג"ן דסחם עלים להסקה ניתנו ולא למעלול כלי • **ומוד מגבבר** • ביו"ש • **כשכרי כלים** • שמשכירו היום להו להן טולד • **ע"מ** • לכרבי יהודה סבירא ליה דלית ליה מוקלה •

מתני' מעבירין • בידים מעל השלחן • קשין שלחין לחוין לכל"ם מוקלה • **וכ"ם פומרים מפלך** עם שמכנף • שיש תורת כלי עליה לקבל עליו טומאת משקין בידים כרבי יהודה • **מעבירין מעל השלחן** • שמשמש היום • **פירורין פחות מכזית** • וכ"ש כזית כדמפרש טעמא שהם מחכל בהמה • **ושער על גפונין** • שרביטין של קנטרים שהקנטרים גדל שהם • **גפונין** • י"ש • **עור בית מיחוש** • [בית מיחוש] של עור שיחזקו בו • **מקנחין בו** • טלנלא • **אין מקנחין בו** • שהשולחן נשחט בין לחלבוטיו • **ניעל בשבת** • כשהוא נגוב • **ואינו מקבל טומאה** • לפיכך לא כלי עץ ולא בגד ולא שק ולא מחצלת • **גמ'** • **אנו אין נוגעין** • אין לו טומכין על מקנחיו כשהוא שהיה שניה לגלו מוחלפת שיטתה וכ"ש כרבי יהודה כו' • **מאור לאבדן ביד** • מדקתני מעבירין בידים ולא זריק להו • **דלית ליה מוקלה** • דלא ר' יהודה מחמיל לאו להכהמה קיימי שהרי האוכל היה עמהן והיום לוקח מהם • **אמין מפכוין** • שאין מפכוין לכהמה • **גרעינין** • של תמרים • **והם לבהמה** • **פרמייסא** • תמרים רעים הם ומחלישין התמרים עצמן לבהמה הלך לגבי לימייהו לבהמה גמי קיימי • **פרמייסא** • תמרים טובים הם ואין מחלישין לוחן לבהמה • **כל נרכו** • משמש בו ואין כלאן מקום בזיון וממהתו בתקבול • **לקנח דמיל** • פעל של מיס • **גרף של ריעי** • עוברן לפניו כשאוכל התמרים על שנמחקות בציניו וטוחן לוחן מפניו כגרף של ריעי וטוחן לבהמה • **זריק להו כליעי'** • של עבר השלחן • **לחורי המטה** • שהוא מיסב עליה •

הדרן עלך נוטל

התם כיון דמסרח • ומתקלקל ואין רלוי למחכל לאדם מחמת דעתיהה טיליה ליתנו לבהמה תע"ב דכשעבר על לפונין ועל עדשים מסריכן לרבי יהודה תע"ג דמזו למחכל בהמה וכן בגרעינין דלעיל בפרק כמה מדליקין (דף כמ:) דלמרינן לרבי יהודה לאכלן אין מסיקין בגרעינין מ"מ הכא שרי כדפי' התם: **ליטול** מהן לוד • גרלה לר"ם בפירוש ס"ג דלחסירי משום תיקוני מנח דלפירו' זה (ז) דלתע"ג דלא מתקלקל ליה גזרינן שלא יבא לידי תיקון כלי: **עצמות** וקליפין • לא בפירוש הקונטרס דפירש לפלו קטן ואין רלוין לאכילת כלבים *דלחי מנח למרינן בגמרא דכרבי שמעון סבירא ליה ור"ם בעי לכל הפחות רלויות למחכל בהמה דקתני מעבירין מעל השלחן פירורין כו' מפני שהוא מחכל בהמה ומוקמינן בגמרא כוותיה:

אנו אין לנו ללמ ד"ם כר"י כו'. בסמכת עדיות לא מיתניא כהדי קולי ד"ם ותומרי ד"ה והייט כרב נחמן והא דלא מייתי סיוענתא מהתם משום דמחי תולמא דהא מהא:

פירורין אין בהן כזית אסור לאבדן ביד • פי' בקונטי' מדקתני מעבירין ולא קתני זורקין וקתה לרבי דבריאה נמי קתני מבזיון מעל השלחן עלמות וקליפין ולא קתני זורקין אע"פ שמותר לאבדן ביד ועוד דלמרינן בבכורות בריש אלו דברים (דף יב:) וכ"ה תומרים אם אמת ת"ח הוא טוהל פירורין אין שם בהן כזית ומניח פירורין אין בהן כזית ומסייע ליה לר' יוחנן דלמר פירורין אין בהן כזית מותר לאבדן ביד ולי אפשר ליגרם הכא אסור *ונרלה לר' דהכא גרסי' מותר ודייק מדלאקשיך למיתני מפני שהוא מחכל בהמה דהייט משמע דלא חזי לאדם והוא כשאר מחכל בהמה

ומותר לאבדן • מ"ר •

ואם לאו אין מקנחין בו • אית ספרים דגרסי וחכ"ת אין כך וכין כך מקנחין בו ולא יהבן דלמר בגמרא דבתיו ע"ו אור בית אין מחזיה לפיכך ר"ם מודה דלמאי מקום לפסיק ריפיה הוא ור"ל יפחן מדלפירלא גרס כין כך וכין כך אין מקנחין בו כרבי יהודה דלמר דבר שאין מכטין לאור ואין נרלה לר"ש דהא בגמרא מפמע דבריפת מודה ר' יהודה (ה) דלמר לימת סיפא ספוג אם יש ו אור בית אין מקנחין בו ואם לאו אין מקנחין בו ולא גרסי' כן ר' יהודה דלמר לרבי יהודה אם יש ל

חבית • וכלבד שלא יספוג • לפיכך יש לו טעם לחזור ולכלוך משם סחיטה לסוך כדרך שעושה לסוך כדרך שעושה כחול: **מלקט** על יד על יד ואוכל • נראה דלא"ג ואוכל מלקטני סיפא מכל מקום לא יטול אלא מה שיכול לאכול ולא לסוך הכל ולא לסוך הקופה משמע הכי דווקא לסוכי מקום עובדא דשול מכל לסוך *כפו שרי: **ורבי** יוחנן אמר הלכה כרבי יהודה בשאר פירות. בירושלמי מסכת ביצה (דף ג' ושם) רבי יוחנן רמי לר' יהודה לחלוכי יהודה תנן ר"י אומר אם לאוכלין היוצא מהן מותר אם לאוכלין מהן מותר לסוך כל לאוכלין אוכלת לפיכך הוא ורמינהו ועוד אמר ר"י מתנה לחם על הכלכלה של פירות ביו"ט רחמנן ואוכלה בשני בשני וכן ביצה שנולדה ברחמנן אוכלה בשני בשני לית ליה ברחמנן לא ואמר רבי יוחנן מוחלפת היתה ונריך לומר דהיינו דאמרה לחם מחליף דלי מחלי מחליף אם כן במלי דנקט הכא ר' יהודה הוא ליה למינקט לבנן והיל למימר הלכה כרבנן בשאר פירות. מ"ר. *ולי נראה לחפילו לפיך מחלי לחי שפיר כעין שמליט בב"ק בפרק הגוזל קמא (דף לו:) דתנן גזל בהמה והוכחשה עבדים והקיט משלם כשעת הגזלה ר"מ אומר בעבדים אומר ל הרי אלך לפניך ואמר בגמרא אמר רבי מניומא בר תבדימי אמר רב הלכה כר"מ ופריך ורב אשי רבנן עבידי כר"מ כו' עד דמסיק לרב מתניתין מיפכא לחתני' אלמא חע"פ שהיה שוגה במתניתין ותב"ח בעבדים אומר ל הרי אלך לפניך וה"ל למימר המתח הלכה כחכמים חפ"ה נקט ר"מ לפי מה שהאחרים שונין המשנה ה"ג נקט רבי יוחנן רבי יהודה בשמעתין וכן נמי מליט בשילהי פ"ק דסוטה (דף יט:) דתנן העושה סוכתו כמין גריף ר"ח פוסל ותכמים מכשירין ותמיינן בגמרא תבי תלכתיה לרב יוסף דגבי בכילת מחנים בסוכה ה"ל כמאן כר"ח אלא שבקה רבנן ועבדא כר"ח אמר ליה בריימה ליפכא מניח המתח היה ל להמיב רב יוסף כרבנן ולא כר"ח כיון דלהיכו ליפכא תני אלא כן דרך הם"ם בכל מקום: נראה לי:

הלכה כר' יהודה בשאר פירות.

תמ"ג דכריש בילה (ד' ג') גזר ר' יוחנן ביצה שנולדה ביו"ט משום מקחן שמו והכא לא גזר בשאר פירות ה"ל למיימ טפי לגזור בביצה לפי שהיא מוחדת ליחתן מן התרנגולת *ולרך לגומעה היה לבל שאר פירות לין מוחדים ליחתן כלל. מ"ר: **שמשך** מהן שמן כו'. פי' בקונט' שמשך זב מלליהן כמו נהרות המוחקין ולפירושו לריך לומר הכיניון בין לאוכלין כו' היינו הכיניון מתחילתן ואין הלשון משמע כן ועוד קשה לר"י דלמי משך מלינו קלמה נבי תומים שמשך מהם מים ס"ל למימר שמשכו מו שנמשכו למים כבל מקום לשון רבים ועוד קשה לר"י לם כן לך בריימא הוא מיוכחת דלך ורבי יוחנן דלמרי לעיל חלוק היה רבי יהודה בזיתים ועבדים מודה חלת נרלה לר"י דמשך חלמה קלי ומחמן מחילה ושוב הכיניון דהמתח לרב ורבי יוחנן דסברי חלוק היה רבי יהודה בזיתים ועבדים נקט דוקא משך דליכא למימר טפי דילמת יהיב דעתיה למשוך משקה חחר שהכיניון נמי נלחילה מאחר שמחמן מחילה להוליח מן משקה הא לא משך לא ומשמואל דלמר מודה לרבי יהודה בזיתים ועבדים נקט משך משום רטחת דחזיתים ורמונים דלחילו משך הכיניון לאוכלין היוחא מהן מיחר • **חלב** האשה מטמא לרצון ושלא לרצון • מ"ר: והא דתנן במסכת מכשירין (פ"ח) כל משקה שמחילתו לרצון חלף על פי שיש סופו לרצון לו שסופו לרצון חלף על פי שאין מחלתו לרצון מכשיר לו דמי לרצון דהתם מיירי בשעת הפילתן שיהא לרצון דבעינן יותן דומיא דכי יתן מה יתן דניחא ליה חלף יותן דניחא ליה חבל הכא מיירי בשעת פריסה מן האשה או מן הבהמה: **לרצון** ושלא לרצון • כדמפרש בסמוך משום טעמא משום חלב ודם חד הוא דם נעבר ונעשה חלב ולא לריכין למה שפי' בקונט' משום דליכאי משקה שנאמר ותפתח חת נחד החלב ותשקהו וכרחה לר"י דהא לליכא דם נעבר ונעשה חלב חבל לרבנן דמטמאין לח נחד החלב ותשקהו (בראשית כד) דפריסה חו למתן דלים ליה טעמא (נדה דף נה:) גבי חלב האשה הכ"מ לרבי עקיבא דמטמאין דלים ליה טעמא (*) דפריסה חו למתן דלים ליה דם נעבר ונעשה חלב חבל לרבנן דמטמאין לח לריך (ז) כדפריסית לחלב האשה חלח דוקא לטמא חלב בהמה לרבנן • *מ"ר: *) ל"ל ושוב ור"י לח מייני רק משאר פירות גם מזיתים ועבדים ורמונים חיט מזכיר כלום דעתו מבת"ב ר' יהודה דאמר נפי' פומיס ורמונים אם בניסן נאכלין פיומא מהן מותר וכן דומין לביצה ותפ"ה פ"ל דבתלמון מכור בביצה ופ"ב דמי ליה מהדדי במסכת מיכורין נמ. ובמס' ביצה וכיותר משום שתין לבביה בלום וצ"ל ודבן לגומעה ור"ל לייבה דתף אם פומחת לפחיטה ומ"מ לריך עוד חיקון ואיט לחלי לומחת למשקין שזו שום מקון ע"ו אמר ודבן כו':

חבית • מלינין סימנא מזון ג' סעודות • ותפילו בכלים הרבה לחילו בחד מגח לחמרי' בכל כחבי הקדש (לעיל דף קכ:)

דכמה דבעי מעיל: **נפש** • כל לחד מזון ג' סעודות: **וכלבד שלא יספוג** • שלא יעיס ספוג במקום היין לחזור ולהטיפו בכלי גזירה שמא יסחוט: **אין סומטין אם ספירות** • דהוה ליה מפרק (ג) טולדה דדישה: **אפורין** • גזירה שמא יסחוט לכתחילה: **רבי יהודה אומר אם נאוכלין** • הם מכוסכין לוחם פירות היוצא מהן מותר לנלח ניחא ליה במה שזבו וליכא למגזר בהן שמא יסחוט: **ואם נמסקין** • מכוסכין לחוריין לניחא ליה במלי דנפקא מיניייהו ונפקיימה מחכתבו ולילא למיגזר שמא יסחוט והכי לחמר' בביצה דשעמת המסקין שזבו מקום שמא יסחוט הוא: **אמר רב יהודה אמר שמואל מודה היה רבי יהודה לחכמים בזיתים ועבדים מ"ט** • כיון דלסחיטה נינהו יהיב דעתיה ועולא אמר רב חלוק היה ר' יהודה אף בזיתים ועבדים, ורבי יוחנן אמר הלכה כרבי יהודה בשאר פירות ואין הלכה כרבי יהודה בזיתים ועבדים אמר רב יהודה אמר שמואל מודה היה רבי יהודה לחכמים בזיתים ועבדים דתניא חכמים לרבי יהודה בשאר פירות א"ל רבי ירמיה לרבי אבא אלא במאי פליגי א"ל לבי תשבח אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא בתותים ורמונים פליגי דתניא יוצתים שמשך מהן שמן, ועבים שמשך מהן יין והבניסן בין לאוכל בין למשקין היוצא מהן אסור, תותים שמשך מהן מים ורמונים שמשך מהן יין והבניסן: לאוכלין היוצא מהן מותר, למשקין ולסרתם היוצא מהן אסור דברי רבי יהודה וחכמים אומרים בין לאוכלין בין למשקין היוצא מהן אסור *ותתנן יחלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון, חלב בהמה אינו מטמא אלא לרצון, אמר ר' עקיבא קל ותומר הוא: ומה חלב האשה שאינו מיוחד אלא לקטנים מטמא לרצון ושלא לרצון חלב הבהמה שמיוחד בין לקטנים בין לגדולים אינו דין שיטמא בין לרצון ובין שלא לרצון, אמרו לו אם טמא חלב האשה שלא לרצון ישרם מגפתה טמא, יטמא חלב הבהמה שלא

חבית "שנשברה מצילין הימנה מזון שלש סעודות ואומר לאחרים באו והציולו לכם ובלבד שלא יספוג *אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין ואם יצאו מעצמן אסורין ר' יהודה אומר אם לאוכלין היוצא מהן מותר ואם למשקין היוצא מהן אסור *חלות דבש שרימסקן מע"ש ויצאו מעצמן אסורין (ה) ורבי אליעזר מתיר: **גמ'** תנא יספוג ביין ולא יטפח בשמן שלא יעשה בדרך שהוא עושה בחול תיר ינתפזרו לו פירות בחצר מלקט על יד על יד ואוכל אבל לא לתוך הסל ולא לתוך הקופה שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול: אין סוחטין את הפירות: *אמר רב יהודה אמר שמואל מודה היה רבי יהודה לחכמים בזיתים ועבדים מ"ט כיון דלסחיטה נינהו יהיב דעתיה ועולא אמר רב חלוק היה ר' יהודה אף בזיתים ועבדים, ורבי יוחנן אמר הלכה כרבי יהודה בשאר פירות ואין הלכה כרבי יהודה בזיתים ועבדים אמר רב יהודה אמר שמואל מרה היה רבי יהודה לחכמים בזיתים ועבדים דתניא חכמים לרבי יהודה בשאר פירות א"ל רבי ירמיה לרבי אבא אלא במאי פליגי א"ל לבי תשבח אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא בתותים ורמונים פליגי דתניא יוצתים שמשך מהן יין והבניסן בין לאוכל בין למשקין היוצא מהן אסור, תותים שמשך מהן מים ורמונים שמשך מהן יין והבניסן: לאוכלין היוצא מהן מותר, למשקין ולסרתם היוצא מהן אסור דברי רבי יהודה וחכמים אומרים בין לאוכלין בין למשקין היוצא מהן אסור *ותתנן יחלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון, חלב בהמה אינו מטמא אלא לרצון, אמר ר' עקיבא קל ותומר הוא: ומה חלב האשה שאינו מיוחד אלא לקטנים מטמא לרצון ושלא לרצון חלב הבהמה שמיוחד בין לקטנים בין לגדולים אינו דין שיטמא בין לרצון ובין שלא לרצון, אמרו לו אם טמא חלב האשה שלא לרצון ישרם מגפתה טמא, יטמא חלב הבהמה שלא

מקשה שנאמר "ותפתח את נחד החלב ותשקהו" (פסוקים ד) : **תנא** בכסמא מינו מטמא מגע כן יגע לרצון • ואי לא, לא תשיב משקי ואם נגע ט ברץ ליט מקבל טומחה ומטמא מפרק לקמיה :

שדם

רבינו חננאל

חבית שנשברה מצילין הימנה מזון ג' סעודות ואומר לאחרים באו בבפיו ולא יספוג בשמן ביד כדרך שהוא עושה בחול. לא יספוג כראשונים בכל מקום מיפה ע"ם להסמיכה בהתנן בשרץ התרובל בחביתו וכו'. מעשה באחד שברץ ראשה של אשה כו' עד שפרה עומדת על פתח חצירה וישיר הסך בפניה. ובח באחיר שמן. נילחת ראשה והיתה מפשרת ומנחת על ראשה וכו' ת"ר נתפזרו לו פירות בחצירו מלקט על יד על יד ואוכל. אבל לא לתוך הסל ולא לתוך הקופה שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול וכו'. והלקט רב יהודה אמר שמואל הוא ועולא כל אחד ואחד מעמיד הלוקת ר' יהודה וחכמים הוא ר' יוחנן אמר הלכה כר' יהודה בשאר פירות ואין הלכה כמותו בזיתים ועבדים. א"ר אבא אמר רב יהודה אמר שמואל מודה היה רבי יהודה לחכמים בזיתים ועבדים ורמונים חכמים לרבי יהודה בשאר פירות. ובמאי פליגי בתותים ורמונים דתניא יוצתים שמשך מהן שמן ועבדים שמשך מהן יין והבניסן בין לאוכלין בין למשקין היוצא מהן אסור. תותים שמשך מהן מים ורמונים שמשך מהן יין והבניסן לאוכלין היוצא מהן מותר למשקין ולסרתם היוצא מהן אסור. נמצאת הלוקת ר' יהודה וחכמים בתותים ורמונים ובבא א"ר יוחנן הלכה כר' יהודה בשאר פירות וכיון שמשך ר' יוחנן הלכה כר' יהודה תוצרכנו לברר דבריו ולפיכך אמרינן ומבר ר' יהודה מחם אסור ורתנן

א א ב מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה טו סמג לאוין סה טוש"ע ח"מ סי' שלב סעיף ג:

ב ג מיי' שם פכ"ח הל' יח טוש"ע שם סעיף ה:

[נפסקי תוספות מיפת כפותו]

ג ד ה ו מיי' פכ"ח מהל' שבת הלכה יב סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שב סעיף ג:

ד ז מיי' פ"י מהלכות מוקלת הלכה ג' ד:

ה ח שם הל' ה ופ"ח מהל' מאכל ומשכב הלכה טו:

[עיין תוס' ביצה ג. ד"ה ר"י אומר]

נ"ב עכ"ל (ד"ה ב"ג) מעתן הנבין מעצמן מסירות

I
1. ניתוח ורמונים
2. תותים ורמונים
3. שאר פירות

II
1. הבניסן לאוכלין
2. הבניסן משקין
3. הבניסן לאוכלין

I
תבת נועא
חלב אשה
חלב בהמה

II
רבינו חננאל

ג' דפריסת [ועי' פוס' מה יסי: ד"ה כמיב ככל]

(ה) בפשטת ור"ת ממתיר כ"ג ר' אלעזר נדה' פ' כפיכך נפ"ק דכמה דף ריש פ"ג: (ו) רש"י ד"ה אין סומטין וכו' משרע פולמה פולמה. (ז) ד"ה תלת וכו' ותפ"ב מ"ם ולא יפוג ביפפוג (ל) תוס' ד"ה לרצון וכו' לא צריך למה שכתב כדפי' לעיל:

מכשירין פ"ו מ"ם כריפות יב.

(ג) גמ' ושלא לרצון מטמא כנדה דף נה: גבי חלב האשה הכ"מ לרבי עקיבא דמטמאין דלים ליה טעמא (*) דפריסה הו למתן דלים ליה דם נעבר ונעשה חלב חבל לרבנן דמטמאין לח לריך (ז) כדפריסית לחלב האשה חלח דוקא לטמא חלב בהמה לרבנן • *מ"ר: ממחיר

עין משפט
נר מצוה

ו א ב מיי׳ פ״י מהלכות עומאת אוכלין הלכה ג׳:

ז ג מיי׳ פ״ח מהלכות כלים הלכה כ ופ״י הלכה יב:

שדם מגפתם. על לחמה שם נגף רגלה לו יהא וכל מבושה שילא ממנה דם כדתניא בפרק דם הנדה (נדה דף נה:) דם חלליים דהייט דם הרוג קרוי מקום שנתמלא ודם חלליים יצתה ודם מגפתו מפרש התם דדם חלליו הוי דמה לי קטליה כוליה מה לי קטליה פלגא וחלב כדם מגפתו דדם נעכר ונעשה חלב ודם מגפתה שתמיה שלא לרצון הוא ומומחי: יטמא חלב שכשמא שלא לרצון. בתמיה שהרי דם מגפתה טהור דכשמה לאו בכלל חלב הוא ומיהו דם שחיטה מכשר מקום לחיתוקא למיס לכתיב (דברים יב) על המזבח תשפוכו כמים: מחמיר מ״מ מאי כחלב. למומחי לחך שלא לרצון מכדש: שפסולא. לרפואת הכשמה שלא יזיקנה חלבה טמא דהא לרצון הוא והמקיז דם לכשמתו לרפואה טהור דדם מגפתה היא והחילב והחולב לרפואה טמא לחך הטעף שלא לרצון טמא: אמרו לו. לית דומה שלא לרצון ליוצא לרצון שהרי סלי זיתים וענבים יוכיחו שהמשקה טהורין דלא חשיב משקה לי רבי יהודה קאמר לה קשיא לי ורבי קאמלי על שכן טהורין לרבי יהודה להא מילי לרבנן משקה הוא לרבי יהודה נלו וכ״ם מילי לרבנן נלו משקה, והשתא: ומה זיתים וענבים כו׳ והוה הדין מני למימרי כמי זיתים וענבים חזיתים וענבים דקתני לעיל דמודה בהו רבי יהודה לחך לגולכלין היולת מהן לחבור חלת לא תלימא ליה לתקשויי דתמרים ורמונים דלאו בני סחיטה נינהו לא תשיב לי׳ אדעתיה דאמר לא ניחא לי ואיבעית אימא שאני סלי זיתים וענבים כיון דלאיבוד קיימי, מעיקרא אפקורי מפקרי להו. אשכחן ר׳ יהודה דמודי לרבנן בזיתים ובענבים, רבנן דמודו ליה לרבי יהודה בשאר פירות שנלין סותמין בפנעין

מחמיר. אני בחלב מבדם שהחולב לרפואה טמא והמקיז לרפואה טהור. ת״ל מאי דמתמינן חלב החמה לא מחמת דם הוא דדם נעכר ונעשה חלב דת״ל חולב לרפואה טהור כמו דם חלת ודלמי מקום לכתוב ותפתח לחם נאך החלב ואומר רבי דבחמה נקט חולב לרפואה דהכי נמי הו״מ להמיד לרבנן מחלב בהמה גופה שדמה טהור (ו) ותלמה טמא ת״ל החלב היו טמא מחמת דם חלת לא ניחא לי ודלמי מקום לכתוב ותפתח לחם נאך החלב ות״ל שלא לרצון כמי מהאי טעמא יהא טמא. מ״ל: סלי זיתים וענבים יוכיחו שמשקה היולת מהן לרצון טמא שלא לרצון טהור. בזילמי מסכת מכשירין מסיים לה חס חמרת בסלי זיתים וענבים שהרי תחילתו לאוכל וסופו משקה תלמרו בחלב שתחילתו וסופו משקה: מאי לאו לרצון דניחא לי׳ ולשלא לרצון דלא ניחא לי׳ בסלי זיתים וענבים כיון דלאיבוד קיימי, מעיקרא אפקורי מפקרי להו. אשכחן ר׳ יהודה דמודי לרבנן בזיתים ובענבים, רבנן דמודו ליה לרבי יהודה בשאר פירות שנלין סותמין בפנעין

ומה זיתים וענבים דבני סחיטה נינהו שלא לרצון ולא בלום, תותים ורמונים דלאו בני סחיטה נינהו לא כ״ש! לא לרצון בסתמא, שלא לרצון דגלי ראמר לא ניחא לי ואיבעית אימא שאני סלי זיתים וענבים כיון דלאיבוד קיימי, מעיקרא אפקורי מפקרי להו. אשכחן ר׳ יהודה דמודי לרבנן בזיתים ובענבים, רבנן דמודו ליה לרבי יהודה בשאר פירות שנלין סותמין בפנעין

מאי: מאי לו. לית דומה שלא לרצון ליוצא לרצון שהרי סלי זיתים וענבים יוכיחו שהמשקה טהורין דלא חשיב משקה לי רבי יהודה קאמר לה קשיא לי ורבי יהודה קאמלי על שכן טהורין לרבי יהודה להא מילי לרבנן מלחה הוא וכ״ם מילי לרבנן נלו משקה, והשתא: ומה זיתים וענבים כו׳ והוה הדין מני למימרי כמי זיתים וענבים חזיתים וענבים דקתני לעיל דמודה בהו רבי יהודה לחך לגולכלין היולת מהן לחבור חלת לא תלימא ליה לתקשויי דתמרים ורמונים דלאו בני סחיטה נינהו לא תשיב לי׳ אדעתיה דאמר לא ניחא לי ואיבעית אימא שאני סלי זיתים וענבים כיון דלאיבוד קיימי, מעיקרא אפקורי מפקרי להו. אשכחן ר׳ יהודה דמודי לרבנן בזיתים ובענבים, רבנן דמודו ליה לרבי יהודה בשאר פירות שנלין סותמין בפנעין

תותים: תותים וירמונים דלאו בני סחיטה נינהו. תימה לי מלי קשה דילמא הא דתניא לעיל גבי תותים ורמונים למקשן ולכתוב היולת מהן לחבור הכ״מ במשך דוקא והכא בלת משך חייבי הלכך שלא לרצון דהייט בסתמא לא תשיב משקה: לא לרצון בסתמא ושלא לרצון דגלי דעתיה דאמר לא ניחא לי. (ו) דתניא התם בכריתות פרק חמרו (דף יג.) התירו (ג) לו למגע טמא מת להקיז לתם בכה וכנה טהור ופריך בכה חמלי טהור כיון דיעק חלב חיטמי ליה מחלב וכי תימא לא תיכשר בטיפה המטולטלת ע״פ הדד ותע״ג דחלב לחמה משקה הוא ואין לריך הכשר [משמע ליה] דמה שהוא בפי התיטוך שהתיטוך יוצק חציב כחוכל ולריך הכשר לפי שזהו מחלבו של תיטוך וקאמר לתיכשר בטיפה המטולטלת בפי הדד דהוי משקה כשתה חלב דלמו לחוכל בעי ליה ומקבי רב נחמן חמר רבה בר חבוה (ז) בתקיפה חתם שלא הגיח טיפה המטולטלת ע״פ הדד חמר רבה שמי תשוטות בדבר חדש דקא חזינן ליה לפומיה דיטוקא דמלא חלבא ועוד מקום חלב מעין הוא דהא מעין חלב החמה מטמא לרצון ושלא לרצון מלי היה לה ניחא ליה ומקבי חציב מדמטמא שלא לרצון וכיון דחשוב כמעין גם בפי התיטוך נמי יהא חשוב כמשקה כמו שתם היה מעין וחין לריך הכשר כך לריך לפרש לתם״ל לעיט מזכיר מעין חלת כלומר דכמשקה חציב ח״ב מלי לריך למימר שלא לרצון הוא דלא חמר רבה בר׳ עד ולרבה מקום חלב מעין הוא ולא לריך הכשר והשתא לרצון חציב כי משקה ואפה דמיקה חת בכה לרצון הוא חלת חמר רבה בר׳ עד ולרבה מקום חלב מעין הוא ולא לריך הכשר והשתא שנתוך חלב מדדיה ונפל לתוך התנור התטור טמא וקשיא לן דמלי לימכשר ואמר ר׳ יוחנן בטיפה המטולטלת ע״פ הדד והשתא לר״ש מלי קאמר דמלי לימכשר דמדבעי הכשר חלמה חוכל חציב ליה ות״ב חין ימטא חוכל חת התטור והת חין חוכל טמטא כלי ואומר ר״ש דת״פ וקשיא לן דמלי לימכשר כלומר לת מבטיח שחין התטור טמא ת״ל חלב מטמא בטיפה המטולטלת ע״פ הדד ואותה טיפה עלמה המטולטלת ע״פ הדד טמטא התטור שהיא תשובה משקה ומשקה מטמא כלי כדאמרינן בפ׳ קמא דמכילתין (דף יג:) והשתא פריך שפיר לרבה דאמר דתיפוי אמר לת ניחא לי טמטא חלב החמה דחציב משקה והכא חציב ליה לוכל חבל ר״ש אמר רבה בר חבוה אמי שפיר דהכא דאמר לת ניחא לי ודלמי חציב ליה לוכל ובטף חציב לת ניחא לי לוכל מדדיה לוכל ניחא לי כיון שהוא טופל לאויר התור וחזיל לאיבוד דודאי לת ניחא ליה ועוד פריך התם לרבה מדתניא ע׳ משקין בזב הזעה וליחה סרוחה והריעי טהורים מכלום דמטמא עיט ודם מגפתו חלמה טומחת טומחת החור שהיא תשובה משקה ומשקה מטמא כלי כדאמרינן בפ׳ קמא דמכילתין (דף יג:) והשתא פריך שפיר לרבה דאמר דתיפוי אמר לת ניחא לי מטמא חלב החמה דחציב משקה והכא חציב ליה לוכל חבל ר״ש אמר רבה בר חבוה אמי שפיר דהכא דאמר לת ניחא לי ודלמי חציב ליה לוכל ובטף חציב לת ניחא לי לוכל מדדיה חציב לת

מי למי מרבית אתרת הוא. הו"מ למיפרך היינת לרבי לעיזר לרבנן מאי היכא למימר אלא פריך דאפילו לרבי לעיזר לא ניחא ומה שקשה מתני' הולך דפרק המלניע (לעיל דף נב:) פירשתי שם (ד"ה רבי) [ד"ה]: ה"ג כיון דאחשבים הוו להו משקה. תמילה ס"ד דסותתין בפגעין ובפרישין ובעוורדין אבל לא ברמונים של בית מנשיא בר מנרם היו סותתין ברמונים וממאי. דרבנן היא דילמא ר' יהודה היא, ותהוי נמי ר' יהודה, אימר דשמעת ליה לר' יהודה יצאו מעצמן, סותתין לכתחילה מי שמעת ליה, אלא מאי אית לך למימר כיון דלאו בני סחיטה נינהו אפילו לכתחילה אפילו תימא רבנן כיון דלאו בני סחיטה נינהו אפילו לכתחילה ש"מ רבנן היא ש"מ. של בית מנשיא בר מנרם היו סותתין ברמונים אמר רב נחמן הלכה כשל בית מנשיא בר מנרם א"ל רבא לרב נחמן: מנשיא בן מנרם תנא הוא, וכי תימא הלכה כי האי תנא דסבר לה כשל מנשיא בן מנרם ומשום דסבר כמנשיא בן מנרם הלכה כמותו, מנשיא בן מנרם הוי *רובא דעלמא? אלא דתנן *המקיים קוצים בכרם ר"א אומר קדש ורבא "אינו מקדש אלא דבר שבמותו מקיימין ואי"ר חנינא מ"ט דרבי *אליעזר שכן בי' יא מקיימין קוצי שדות לנמליהם, מידי אירייא, דערביא אתרא, הכא בטלה דעתו אצל כל אדם אלא היינו טעמא כדרב חסדא דאמר רב חסדא "תרדין שסחטן ונתנן במקוה פוסלין את המקוה בשינוי מראה", והא לאו בני סחיטה נינהו אלא מאי אית לך למימר פיגל הואיל ואחשבינהו הוה להו משקה הי"נ בין דאחשבינהו, הוה להו משקה רב פפא אמר משום הדחי דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחילה יכול דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחילה פוסל את המקוה בשינוי מראה *תנן התם נפל לתובן יין או חומץ ומחל ושינה מראיו פסל מאן תנא דמוחל=משקה הוא? אמר אבי רבי יעקב היא *דתניא ר' יעקב אומר *מוחל הרי הוא כמשקה ומה טעם אמרו מוחל היוצא בתחילה טהור לפי שאינו רוצה בקיומו ר"ש אומר מוחל אינו במשקה ומה טעם אמרו מוחל היוצא מעיקול בית הבד טמא לפי שאי אפשר לו בלא ציחצוחי שמן מאי בינייהו איבא בינייהו דאתי בתר איצטרא רבא אמר משום דהוי דבר שאין עושין הימנו מקוה ופוסל את המקוה בשינוי מראה. אמר רב יהודה אמר שמואל *סותת אדם עיניו ומחל אין מחל כמין מים וזב מן הזיקין[נ"ג] מים וזב כל שעונין מתחילה כמעמן להתחמם ולהתכבל מחיליהן מוחל זב מהן והוא גלול כמיס ולחלח שעמדו ימים רבים זה זה מוחל מוחל לזוב מהן והוא קרוב להיות כשמן ולחלח שעמן להוליח שמן כבית הבד ומשהחה התפוח של גפן [בעקלים] שהוא תגול בהן כבית הבד חוזר מוחל וזב מהן]: מתני' נפל לתוכו. של מקוה-יין או מומן או מוחל והוא כמין מים וזב מן הזיקין[נ"ג] מים וזב כל שעונין מתחילה כמעמן להתחמם ולהתכבל מחיליהן מוחל זב מהן והוא גלול כמיס ולחלח שעמדו ימים רבים זה זה חוזר

כביצה מכוונת טהור • מקוה היא במסכת טהרות ומפרש בה בהדיא ובגמרא שלנו יבא במשקה שאינו טובא לגלות בחוכל וכיון דכביצה מכוונת הוא לכי שהיו טיפה קמייתי הסר ליה מכביצה ואין האוכל חע"פ שהוא טמא ממעת המשקה שאין לוכל מטמא אחרים בפחות מכביצה אבל אם היה טובא במשקה אימעי

כביצה מכוונת טהור • פי' בקונטרס שחע"פ שהאוכל טמא ליט מטמא לח המשקה שאין לוכל מטמא בפחות מכביצה והאי טעמא לא ניחא לגלא למ"ד בפרק כל שעה (פסחים דף לג: ושם) משקים מיפקד פקידי אכל למ"ד הסם מיבלע בליעי טמאים המשקין מלייהן כיון שנגע בחוכל [ומשני הסם דכמחני' מיירי בעבים שלא הוכשרו לאימים מאכשרי לכי שהיו להו וכי שהיו להו בציר שעוריה והשתא לפי' רש"י מה בכך] מיד כשיצאה הטיפה לרשות (ה) בעומאה הוחיל ואוכל מקבל טומאה כבל שהוא ומה שהקשה ר"ת לפירוש פי' לעיל בריש המניח (דף נא.):

דע"ע משקה הבא לאוכל לאוכל לו מוכל הוא· לח מלינן למימר דע"ע (ג) ח"כ מ"ע ד"ה הוכשר: **אם** הגיעו זיתיו למסוק כו' • מה בשקשה ליה לרב נחמן דמפרש בפ"ק (דף יז:) דגזרו לבעור בטהרה משום דפעמים שלחם הולך כו' •

סם פיקחתי בד"ה נוחלני:

כבשים שסחטן לגופן מוכר למימיהן פסול • דב בעטמיה דאמר לקמן דבר תורה חיוב מיב לגלח על דריסת זיתים ועבדים ולפירוש הקונטרס דפי' משום דאתי משקה מעלמא קשה לרבי אחאי גזרו להדוקי חודרת לחומת דניחא בשלא טולין (לעיל דף קמא.) אמת יסחוט לה לפליט סחיט ליכא לחיוב לחולייתא מיהו י"ל להשם רבא דקאמר לה ום"ל בר' יוחנן דמחייב חטאת: **ורבי** יוחנן אמר אחד כבשים וחד שלקות לגופן ומוכר למימיהן חייב חטאת·ובדג לגירו נמי הוה מחייב ר' יוחנן חטאת לחוך הקערה דדג לגירו מדמינן לשלקות בכולה שחטאתה דפריך מדשמואל דשלקות בהשיא דדג לגירו ופי' ר"ח דהלכה כר' יוחנן דקיי"ל כוותיה לגבי רב ושמואל ומשמיע ממילתא דר"ש שחסור לסחוט כבשים ושלקות למימיהן ולם סחט חייב חטאת ולא הפרים בסחיטה בין קדירה לקטר' אלא הכל אסור מחוך אלו דברים מתבשל אחין הלכה לא כשמואל ולא ואפילו ראשי שאפילו סחיטתו בקערה שרי. והא דאחתר בבשים שסחטן אחר רב לגופן מוחר וכו'. דברים משמשין הן. ואין צריכין לפנים ולא לפני פנים. אפנים צריכין אנו לברר כמי ההלכה. לפיכך אנו מוכיחין דברי בולן: **גופא** בבשים שסחטן בגוף יחקות וראשי לחחות וכרוב וכל הזהמה לחן. אחר רב לגופן מוחר לסחטן להסיר מימיהן ולאכלן מוחר. אבל אם כוונתו למימיהן ותוא צירן פחוד אבל אחר. ושלקות בגוף יחקות וכזהמה לחן שלקן מקודם השבת ונשאורו מימיהן בחן וכן דגים פלחין בין לגופו בין למימיהן מוחר. ושמואל אחר אחד בבשים ואחד שלקות לגופן מוחר למימיהן פחוד אחר רב. יוחנן אחר אחד בבשים וא' שלקות לגופן מוחר למימיהן חייב חטאת ומחבינן עלייחו סוחטין בבשים בשבת לצורך השבת אבל לא למוצ"ש.זיחים ועבים לא יסחוט ואם סחט נעשה כמי שסחט זיחים ועבים חייב חטאת אחר רב חייא בר אשי אחר רב "דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיחים ועבים בלבד *ואין עד מפי עד בשר אלא

כביצה מכוונת טהורה הא יותר מכביצה=טמא ואי אמרת משקה הבא לאוכל=אוכל הוא במאי איתכשר? הוא מותיב לה והוא מפרק לה בסותם לתוך הקערה אר"י כתנאי המחלים בעבים לא הוכשר רבי יהודה אומר הוכשר מאי לאו בהא קמיפלגי דמ"ס משקה הבא לאוכל=אוכל הוא ומ"ס לאו אוכל הוא אמר רב פפא כולי עלמא משקה הבא לאוכל לאו אוכל הוא והכא במשקה הבא לאיבוד קמיפלגי מר סבר משקה הוא ומ"ס לאו משקה הוא דתנו רבנן דתניא בזיתים בידים מסואבות הוכשר, לסופתן במלח לא הוכשר, לידע אם הגיעו זיתיו למסוק אם לאו' לא הוכשר רבי יהודה אומר הוכשר מאי לאו בהא קמיפלגי דמ"ס משקה העומד לאיבוד משקה הוא ומ"ס לאו משקה הוא אמר רב הונא בריה דרב יהושע הני תלתא במשקה העומד לאיבוד פליגי והכא תנאי במשקה העומד לרצחצוי קמיפלגי. א"ר יוסי אמר רב חייא בר אשי אמר רב סותם אדם אשבול של ענבים לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה יורד ואפילו הכי אסור לסחטו בכוסו מפני שמשקה העומד לאיבוד הוא. מתקיף לה רב דימי אחון משמיה דרב מתניתון ולא קשיא לכו אנן משמיה דשמואל מתנינן לה ולקשיא לן: מי אמר שמואל דג לגירו אפי' לתוך הקערה והאיתמר כבשים שסחטן אמר רב לגופן מותר למימיהן פטור אבל אסור ושלקות בין לגופן בין למימיהן ואחד ישלקות לגופן מותר למימיהן פטור אבל אסור? א"ל האלהים עיני ראו ולא זר (כלום כליותי בחכי וגו') מפומיה דר' ירמיה שמיע לי ור' ירמיה מר' זירא ור' זירא מרב חייא בר אשי ורב חייא בר אשי מרב: גופא כבשים שסחטן אמר רב לגופן מותר למימיהן פטור אבל אסור, ושלקות בין לגופן בין למימיהן מותר ושמואל אמר אחד זה ואחד זה לגופן מותר למימיהן פטור אבל אסור רבי יוחנן אמר אחד כבשים ואחד שלקות לגופן מותר, למימיהן חייב חטאת מיתיבי סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת אבל לא למוצ"ש, ועיתים ועבים לא יסחוט ואם סחט חייב חטאת קשיא לרב, קשיא לשמואל, קשיא לר' יוחנן? רב מתרץ לטעמיה שמואל מתרץ לטעמיה ר' יוחנן מתרץ לטעמיה: רב סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת אבל לא למוצ"ש בד"א לגופן אבל למימיהן פטור אבל אסור, ושלקות בין לגופן בין למימיהן מותר, וזיתים ועבים לא יסחוט ואם סחט חייב חטאת שמואל מתרץ לטעמיה סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת הוא הדין לשלקות בד"א לגופן אבל למימיהן פטור אבל אסור, ושלקות בין לגופן בין למימיהן מותר, וזיתים ועבים לא יסחוט ואם סחט חייב חטאת ר' יוחנן מתרץ לטעמיה סוחטין כבשים לצורך השבת אבל לא למוצ"ש אחד כבשים ואחד שלקות בד"א לגופן אבל למימיהן לא יסחוט ואם סחט נעשה כמי שסחט זיתים ועבים וחייב חטאת אמר רב חייא בר אשי אמר רב "דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים ועבים בלבד *ואין עד מפי עד בשר אלא

תורה אור

רבינו חננאל

פי' הרוף שנפפלה מאכיל והיא מכשרת במשקה ואותיב רבינא מצא מת שסחט זיתים ועבי' וכו' ופרקינן במותם לתוך הקערה שהיא ראוי משקה. ומפני מה לא פירק פירוק זה לגבי תולב עו תזרא מתרי תלתא פעמא קאמר. א"ר ירמיה כתנאי. המחלק בעבים לא הוכשר. פי' מחלק משמש משמש פעמים שסחטצה בהן משקין. ומחליקן בו. ולפיכך אמר ר' יהודה הוכשר שכך משקה נמור הוא. ות"ק אמר משקה הבא לאוכל הוא וכאוכל הוא חשוב ואינו מכשיר ובא רב הונא ופירש כי התנאין התולקין במחלק בחליק בעבים מליני בשקה העומד לצחצחני ואלו התולקין במצע זיתים בידים מסואבות מליני. במשקה העומד לאיבוד. א"ר זירא א"ר חייא בר אשי אמר רב מותם אדם אשבול של ענבים לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה וכן פירשה כל דבר הנטהר בקדירה הוא אוכל ומותר ולחוך הקערה משקה הוא ואסור. זולתי הוא שאפילו סחיטתו בקערה שרי. והא דאחתר בבשים שסחטן אחר רב לגופן מותר וכו'. דברים משמשין הן. ואין צריכין לפנים ולא לפני פנים. אפנים צריכין אנו לברר כמי ההלכה. לפיכך אנו מוכיחין דברי בולן: גופא בבשים שסחטן בגוף יחקות וראשי לחחות וכרוב וכל הזהמה לחן. אחר רב לגופן מותר למימיהן פחוד. אבל אם כוונתו למימיהן ותוא צירן פחוד אבל אחר. ושלקות בגוף יחקות וכזהמה לחן שלקן מקודם השבת ונשאורו מימיהן בחן וכן דגים פלחין בין לגופו בין למימיהן מותר. ושמואל אחר אחד בבשים ואחד שלקות לגופן מותר למימיהן פחוד אבל אחר רב. יוחנן אחר אחד בבשים וא' שלקות לגופן מותר למימיהן חייב חטאת ומחבינן עלייחו סוחטין בבשים בשבת לצורך השבת אבל לא למוצ"ש.זיחים ועבים לא יסחוט ואם סחט נעשה כמי שסחט זיחים ועבים וחייב חטאת אחר רב חייא בר אשי אחר רב "דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיחים ועבים בלבד *ואין עד מפי עד בשר אלא

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה כביצה וכו' סחיטה לחשוב מוכשר ואוכל וכו' כלים פ"ה מ"ב:

(ו) ד"ה ואי אמרת וכו' ומ"ש: (ג) ד"ה ור' יוחנן וכו' מהרי"ט:

(ז) ד"ה ואי אמרת וכו' ומ"ש: (ג) ד"ה ור' יוחנן וכו' מהרי"ט:

(ח) ד"ה ואי אמרת וכו' ומ"ש: (ג) ד"ה ור' יוחנן וכו' מהרי"ט:

הגהות הגר"א

[א] נמ' משקה הבא לאוכל לאו אוכל הוא. ר"ן ניב"ם בגמ' ד"ה כביצה וכו' עי' רשב"ם ותוס' ד"ה כביצה וכו' עי' כלים פ"ה מ"ב:

גליון השי"ם

גמ' שלקות לגופן מוכר למימיהן. עי' לעיל דף עג ע"ב תוס' ד"ה ואין לנעיס:

יבמות פז: ודף קכב. בכורות לו. מו:

משושין הן אבל אנחנו כותבין תירוץ. פעמא דר' יוחנן דהלכתא כוותיה דקיי"ל כל היכא דאליבי רב ושמואל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן. ולפיכך מדקדקינן בדבריו להעמיד הלכה על בוריו. ר' יוחנן מחרץ לטעמיה סוחטין כבשים בשבת לצורך חשבת. אבל לא למוצ"ש ואחר כבשים ואחד שלקות לגופן אבל למימיהן לא יסחוט ואם סחט נעשה כבי שסחט זיחים ועבים וחייב חטאת. ולא תפריש בסחיטתן למימיהן בין קדירה לקערה אלא תכל אסור. דהא סחיטת זיחים ועבים בין לקערה ובין לקדירה למימיהן הוא צריך. וא"ר יוחנן שהסוחט כבשים ושלקות למימיהן כסותם זיחים ועבים וחייב חטאת. ומחוך אלו הדברים מתברר שאין הלכה לא כשמואל ולא כרב שאוסר סותם אדם אשבול של ענבים לתוך הקדירה אבל לא לתוך הקערה. ויש שמעמידי דברי (רבינו) רב ושמואל ביו"ט. מדרייך רב חסדא מדברי שמואל. ואשר מדברי רבינו נלמוד תילב אדם שי לתוך הקדירה אבל לא לתוך הקערה כדי לקיים דבריהם נכונים שאפילו ביו"ט כל אילו אסורין לינק בפיו מן הבהמה ביו"ט אסור וכ"ש לחלוב כרנרסין בסוף פרק חדש [שנשא] פקחת. אבא שאול אומר נותנין חיינו שיונקין מן בחמה מחורה ביו"ט ואקשינן עליה היכי דמי אי דאיכא סכנה אפילו בשבת שרי אי דליכא סכנה אפילו ביו"ט אסור. ומפרקי לא צריכא דאית בה צערא (וסבר) [וקסבר] מפרק כלאחר יד הוא.שבת דאיסור סקילה הוא נזור רבנן. ר"ם דאיסור לאו לא נזור רבנן. הנח אפי' לינק ביו"ט לא תיתרו אלא במקום שיש צער כ"ש לחלוב במקום שאין צער שרואי אסור. ואין לנו להזדרר ולאסוקי שמעתא מדוכתא אלא ודאי אזה שאומר סותם אדם לתוך הקדירה אבל לא לתוך הקערה בשבת אסרו. ושאסר רב חסדא ביו"ט הוא ואין הלכה בביוחם לא בשבת ולא ביו"ט וכך קיבלנו מרבותינו והא דתנא דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיחים ועבים בלבד. לא קשיא הא דר' יוחנן *) ושאר פירוש זולתי זיחים ועבים פלגא שמעתא כר' יהודה דאסר לאוכלין היוצא מהן מותר למשקין

*) [נלמה דר"ל דתנא דבי מנשה לא קי' למעט רק שאר פירות תכל לא כבשים ושלקות אך לשונו לריכה ניקון קלא. וע' בריש כלל]

מקורות

מטו א מיי' פ"ח מהלכות טומאת אוכלין פ"ו ה"ד:

מטו ב טוש"ע או"ח סימן שכ סעיף ח:

נוסחאות

רש"ל ועי' מהרש"א

מראי מקומות

יח ג מיי' פ"ח מהלכות שבת הלי' ו' ופ"ח מהלכות נזקין הלכה יב:

יט ה מיי' פ"ב מהלכות נזקין הלכה ט סמג עשין ג טור ש"ע חו"מ סימן יז סעיף ג:

מראי מקומות

מטו ד מיי' פ"ח מהלכות שבת הלי' ו' ופ"ח מהלכות נזקין הלכה יב:

מראי מקומות

נוסחאות

סמ"ק

מקורות

מראי מקומות

נוסחאות

סמ"ק

מקורות

מראי מקומות

נוסחאות

סמ"ק

מקורות

לעבודת מצה - לומר למצה מת בעלך דלמקילו בה לכבן משום עיגונא וכל דמקדש למדעתא דרבנן *מקדש *ופקועי רבנן לקדושין מיניה: [יבמות נ:]
לעבודת נכרי - נכרי כיד כהן כשמתנו ישראל לו שלם ולירע לו בו משום ק"ל בכבורות (דף לה.) כתקנו כהנים להטיל מום בכבור ואין נותנין לומר מום זה נפל בו מחילוי ולריך להביאו עדים ותמריגן התם דתצה כשרה לעבודת זו: **תימא לעבודת שפצה כשרה לה** - והאי נמי כשרה לה: **גברא יתירא** - ר"ת דמתני' ר"ח מגן בה: **תימא לגמטינן** - בתמיה לכומר מה בא ללמדנו חס לא זחת: **מתני' כל שבא כחמין** - כלומר שנתבשל: **שורין לוחו כחמין** - כדי שיהא נמוח: **וכל שלא בא כחמין** - כגון בשר יבש שלוכלין לוחו מי ע"י הדחק: **מדיחין לוחו**. ולא לחמרי' זהו ביאוליה לכל לא שורין: **חוץ מן המליח** יין - דג מליח של שנה שעברה: **וקוליים האיספנין** - שם דג שלוכלין לוחו מחמת מלחו ע"י הדחה בחמין והלך לפיכך הדחה כמי לא שהו גמר מלאכתן ובני בשול: **גבן' כגון מלי**. הוי בת בחמין שחוזרין ושורין לוחו בחמין: **תרנגולתיה דר' אבא** - מכשלה ושורה לוחה ימים רבים בחמין למחת מליחה ולוכלה לרפואה: **כר שלשה ערבי** - כן ג' שנים: **לשנוני** - הייתי נותנ להקיח מחמת מיחום: **רייך** - רוקק מכוחמת דבבלאי בשזלבו בשזלבו שהיה מלום בעיניו: **לאמר רב יוסף כו'**. קשה היה בעיניו שכמלחין בני בבל על בני ארץ ישראל לאמר לחו ממי ים לגו לרוק מתרנגולתיה דר' לבא שהם לוכלים: **ושוד כוחם** - לחו מלום כל כך בעיניו שאר בני מערבא: **דשמ לאמר רב גוש כו'** - ומלחיו מיניה לוחו כוחה: **כריתי**. חולים: **פדים** - קוליים מלי: **מייב מעשם** - דהוי ביטול: **מפני מה עופות שבבבל שמנים** - משל ל": **כנך** - לכה לך ללא שקילר הלשון: **למדבר עוז** - יהיל מל": **מופדים שבבבל שמנים** - רגילים לשמות כמופדים יומר מל": **מפני שהם עניים** - וכל השנה חין להם שמחה כמלכל ומשתה ואין להם מרגוע ממלאכה לפיכך במופדים כל שמחתם: **מנויינין** - מליינין עלמן בלבושים נחים: **שלוכן בני פורס** - מקושטין: **מנויינין**. ל"ל לכ לכבדם שבני ארץ ישראל מחמת פורסים, מכבדים לוחם מחמת לבושיהן שבלין חשובים: **דרדקי** - בחוריס **שלא הגיעו לסבורה**: **מפני שלא גלו** - הטעות כמו לוחן של ל": כדלחמרינן לקמן: **שלמן מוצב מעבורין וגו'** - סימן לקלת "על כן עמד מעמו בו" **ג"כ שנס** - משנו בימי לדקים בחדות ירושלים עד שנפקדו בימי טרנ וחו עלו מהם לייסד לח הבים **ר"ת שנים** קודש נמר הבנין שהיל לסוף ע' שנה בשנת שתים לדריוש כדלחמרי' במגילה (דף יח): **זכותן תזרו**. הבהמות ושופת ולח הדגים חוץ מן קוליים החספנין וכולן חזרו דהא "עד בהמה" כתיב ומכלל דמכלחן ולילך הדור חוץ מקוליים כדמפרש: **פני מדרי דכבל מסדרי** - **מיל לפין פיטם** - מדלוגות שבבבל מחזירין מים הנשפכים בהן לפין פיטם שהוח מקום גבוה שבל"י שלומו מטיין מבית מים לבים מבילה כה"ג ביומ"כ דמקוק בחומת עזרה על גבי שער המים כדלחמרינן בסדר יומח (דף לח.) פין פיטם גבוה מקרקע העזרה ל"ג אמות והילך מחזירין מים בפרס סילוטה וסולמות לממה מן הקרקע (סיס) ודרך חוזן סולמות חוזרין המים לל"י וחוזרין ועולה ולל שמתכוונין יותר מדרך פרס עלמן: **וספי** - קוליים החספנין: **כיון דלא סריר סדרים**. חין קשה סדרה שלשבורים: **לבמקומם** - שמקום שלינה עירי: **חוקבלי** - לכדלי תלי בשמלחי שמלמן מתרגמינן חוקבים (שמות כג): **לינין** - לשמחין: **הבאים**. חוזן של יעקב שיבחו יקרבן ויעשו לינין ופרחים לחולה וסייעתה לחיות לר' יוחנן דטעמח דמלויילן לחו לפי שלינן בני חורה כדרבי חסי חלא לפי שלינן במקומן כאכלא

[ומי' שבות יעקב חלק ג' סימן קמו]

ב א מיי' פ"ב מהלכות נכנורות הלכה טו סמג עשין רי"ד סימן שיד טוש"ע יו"ד סימן שיד סעיף ה:

כא ב מיי' פכ"ו מהלכי שבת הלכה טו טור שו"ע או"ח סימן רנב סעיף ה ופי' סב סעיף ב:

כב ג מיי' פכ"ב שם הלכה ח סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שיח סעיף ד:

כג ד מיי' פ"ב מהלכות מנהלין הלכה ז סמג עשין כו טור שו"ע או"ח סימן י סעיף ג:

רבינו חננאל

למשקין היוצא מהן אסור. והא דתניא פרושין בפ"ק ובפרישין ובעוקדין אבל לא ברמונים דשל בית מנשיא בן מנחם היו פרושין ברמונים אמר רב נחמן הלכה כשל בית מנשיא בן מנחם ושלקא שבעתא דאסור לפרוס ברמונים ושבות היא דתניא אין עד מפי עד כשר אלא לעדות אשה בלבר. ארבעה נאמנין לעדות שהאשה כשרה לה והלכתא עד מפי עד כשר לבכור. פי' עד מפי עד נאמן להעיד על בכור בהמת פתרה שוה הסום שיש בו אפי' שראוי לבוא בירידי אדום הוא לא נפל בו מידי אדום ומבוי העזרה. התיכם מתירו לאוכלו בטומ"ו וכ"ש בעזרות גדולה מזו. ומפורש כך בבכורות (דף לא.) ושלקא שמעתא התם דהלכתא כרשב"ג דאמר אפילו בנו ובתו נאמנים מפי עד נאמן בבכור אדם ושעות הוא בידו: חלות דבש שרימן מע"ש ויצאו מעצמן אסורין ור' אלעזר מתיר. כי אתא רב חשביא מנהרדעא אתא ואיתי מתניתא בידיה זיתים וענבים שרימקן מע"ש ויצאו מעצמן אסורים. ור' אלעזר ור"ש מתירין. והא מתניתא מסייעא נמי לר' יוחנן: מתני' כל שבא בחמין מלפני השבת וכו'. ומיבעיא לן כגון מאי. ואמר רב מפרא כגון שתרנגולתא דר' אבא שהיתה מלוחה ב' ו' ו' ד' וכשמבקשין לאוכלה שורין אותה בימים חמין. אמר רב מפרא כגון זו תרנגולתא אם תזאבת בחמין מלפני השבת מותר לשרותה בחמין בשבת ולאוכלה. ואם לאו אסור לשרותה ומותר להדיחה והלילה חישן וקוליים האיספנין

רב נסים גאון

ואין עד מפי עד כשר אלא לעדות אשה בלבד כשאמר כי טת בעלה תתירה בית דין לינשא ואע"פ שתמנעו העתיק דבר זה מוולתו וכמו שביארו דבר זה בפרק אשה שחלך בעלה וצרתה (דף ככ) והזהוקו להיות משיאין עד מפי עד וכו': **עד מפי עד בבכור פתו.** עיקר דיליה בבמבת בכורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לה) דתניא ר' יהושע בן קפוסאי אומר בכור בי כהן צריך ב' מן השוק להעיד עליו רבן שמעון בן גמליאל אומר אפילו בנו ובתו ואשתו הלכתא כרבן שמעון ודוקא בנו ובתו אבל אשתו לא מאי טעמא אשתו כגופו דמיא ועוד אמרו אביבא לתו עד מפי עד פתו לעדות בכור אמר ליה תני אלא לעדות אשה בשירה לו ובבר נתברר לנו שבתו בשירה ותניא והתניא לעדות בכור עד מפי עד נמי בשר לעדות בכור וכן פסקה ההלכה וזה שאמרו בבבור בתמה אבל בבכור אדם לא. גרסינן בפרק ר' יוחנן (דף עד) ג' נאמנין על הבכור חיה ואשו ואביו חיה לאלתר אמו כל ז' אביו לעולם: בגון תרנגולתיה דר' אבא. כך פירשה אדוננו האיי גאון ז"ל תרנגולת שמבשלין אותה ומוציאין אותה בחבלין וכשורוצה לאכול ממנה שורין אותה בחמים ואוכלים אותה כאילו היא חמה: סליק פרק חבית

נוסח אחר בהמה בגימטריא. מסמכתא בעלמא היא דכ"ב נפקא לן בלשון גימטריא כדפי' בקונטרס: אלא לעדות אשה בלבד *איבעיא להו עד מפי עד לעדות בכור מהו: רב אמי אסיר ורב אסי שרי א"ל רב אמי לרב אסי והא תנא דבי מנשיא אין עד מפי עד כשר אלא לעדות אשה בלבד אימא לעדות שהאשה כשרה לה בלבד רב יימר אכשר עד מפי עד לבכור קרי עליה מרימר "יימר שרי בוכרא" "והלכתא עד מפי עד כשר לבכור: חלות דבש: כי אתא רב הושעיא מנהרדעא *אתא ואייתי מתניתא בידיה זיתים וענבים שרימקן מע"ש ויצאו מעצמן אסורין ור"א ור"ש מתירין אמר רב יוסף גברא יתירא אתא לאשמעינן? א"ל אביי טובא קמ"ל דאי ממתניתין הוה אמינא התם הוא דמעיקרא אוכלא ולבסוף אוכלא אבל הכא דמעיקרא אוכלא ולבסוף משקה אימא לא? קמ"ל: **מתני'** *כל שבא בחמין מערב שבת שורין אותו בחמין בשבת, וכל שלא בא בחמין מערב שבת מדיחין אותו בחמין בשבת חוץ מן המליח הישן (ודגים מלוחין קטנים) *וקוליים האיספנין שהדחתן זו היא גמר מלאכתן: **גמ'** בגון מאי? אמר רב ספרא בגון תרנגולתא דר' גוזא ואמר רב ספרא זימנא חדא איקלעית לתתם ואוכלן מיניה, ואי לא רבי אבא דאשקיין חמרא בר' תלתא טרפי איתנסי. רבי יוחנן רייך מכותח דבבלאי, אמר רב יוסף: ולירוך אנן מתרנגולתא דרבי אבא, ועוד אמר רב גוזא זימנא חדא איקלעית לתתם ועברית כותח דבבלאי, שאילו מיניה *כל ברייתי מערבא? כל שלא בא בחמין וכו': הדיח מאי? אמר רב יוסף הדיח חייב חטאת אמר מר בריה דרבינא אף אנן נמי תנינא חוץ ממליח ישן וקוליים האיספנין שהדחתן זו היא גמר מלאכתן שמע מינה. יתיב רבי חייא בר אבא ורבי אסי קמיה דרבי יוחנן ויתיב רבי יוחנן וגמא מנמנם אמר ליה רבי חייא בר אבא לרבי אסי מפני מה עופות שבבבל שמנים? א"ל כלך למדבר עוז וארך שמנים מהן, מפני מה מועדים שבבבל שמחים? מפני שהן עניים, מפני מה ת"ח שבבבל מצויינין? לפי שאינן בני תורה, מפני מה עוברי כוכבים מזוהמי? מפני שאוכלין שקצי ורמשי* איתער בהו רבי יוחנן אמר להו הדרקי לא כך אמרתי לכם *אמור לחכמה אחותי את *אם ברור לך הדבר כאחותך שהיא אסורה לך אומרהו ואם לאו לא תאמרהו, אמרו ליה ולימא לן מר איזה מהן: מפני מה עופות שבבבל שמנים מפני שלא גלו שנאמר *שאנן מואב מנעוריו ושוקט הוא אל שמריו. ובגולה לא הלך והבא מנלן דגלי דתניא *רבי יהודה אומר נ"ב שנה לא עבר איש ביהודה שנאמר *על ההרים אשא בכי ונהי וגו' מעוף השמים ועד בהמה נדדו הלכו *בהמ"ה בגימטריא חמשין ותרתין הוו א"ר יעקב א"ר יוחנן כולן חזרו חוץ מקוליים האיספנין *דאמר רב-הני מדרי מבבל מהדרי מיא לעין עיטם, והא ליין דלא שריר שדריה לא מצי סליק מפני מה מועדים שבבבל שמחים מפני שלא היו באותה קללה דכתיב *והשבתי כל משושה חגה חדשה ושבתה וכל מועדה" וכתיב *חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטורח *מאי "היו עלי לטורח? א"ר אלעזר אמר הקב"ה לא דיין לישראל שחוטאין לפני אלא שמטריחין אותי לידע איזו גזירה קשה אביא עליהן. א"ר יצחק אין לך כל רגל ורגל שלא באתה בולשת לציפורי ואמר רבי חנינא אין לך כל רגל ורגל שלא בא לטבריה אגמון וקמטון ובעל זמרה מפני מה ת"ח שבבבל מצויינין לפי שאינן (ו)(בני) המקום דאמרי אינשי "במתא שמא, בלא מתא תותבאי *הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל ומלאו פני תבל תנו. רבי יוסף אלו תלמידי חכמים שבבבל שעושין ציצין ופרחים לתורה מפני מה עובדי כוכבים מזוהמין שלא עמדו על הר סיני שבשעה שבא

מיל לפין פיטם - מדלוגות שבבבל מחזירין מים הנשפכים בהן לפין פיטם שהוא מקום גבוה שבל"י שלומו מטיין מבית מים לבים מבילה כה"ג ביומ"כ דמקוק בחומת עזרה על גבי שער המים כדלחמרינן בסדר יומא (דף לח.) פין פיטם גבוה מקרקע העזרה ל"ג אמות והילך מחזירין מים בפרס סילוטה וסולמות לממה מן הקרקע (סיס) ודרך חוזן סולמות חוזרין המים לל"י וחוזרין ועולה ולל שמתכוונין יותר מדרך פרס עלמן: **וספי** - קוליים החספנין: **כיון דלא סריר סדרים**. חין קשה סדרה שלשבורים: **לבמקומם** - שמקום שלינה עירי: **חוקבלי** - לכדלי תלי בשמלחי שמלמן מתרגמינן חוקבים (שמות כג): **לינין** - לשמחין: **הבאים**. חוזן של יעקב שיבחו יקרבן ויעשו לינין ופרחים לחולה וסייעתה לחיות לר' יוחנן דטעמח דמלויילן לחו לפי שלינן בני חורה כדרבי חסי חלא לפי שלינן במקומן כאכלא

נוסח קדמון הגיהות

נוסח אחר סדרה של שאלות מפני... מפני... מפני... מפני... מפני... מפני...

תוספות ד"ה אלא... ד"ה מפני... ד"ה ומי...

הגהות הב"ח

(ה) גמ' לפי שלינן במקומן כגיגל ומיבעי בני נמחק:
ג"כ עם:
פנהדרין ז:

[יומא נד.]

כבורות מד:

[מנילה נא:]

[ג"ל שבמקומות שמחמיין ושמו בלשון מקודש מיכוחא עיין ערוך תמחין]

[עי' נעיל כה.]

[נעיל נ:]

[נעיל יט:]

[נעיל נא.]

[כבורות נו. ע"ש]

[לשון קומטוס כמו לשון זומי הוא פי' לקרי סופס יד ד"ס נפטנה]

כשבא נתן על מוס · כשנתן לה עלה לחכול מן הטבל בה תליס לכתיב (בראשית ג) האתם השיתי לטון כקולון : גריס מלי · קלח היו על הר סיני מהיכן פסקה עזמת : מולייהו פוו · בסיני וכל שעמדו על הר סיני נתקדשו ונטהרו ונתרפאו מכל מום וחף עוריס ופסחים שהיו ביציאת מצרים בספרי: תורה אור

ופלינא · הא דאמרן דלא פסקה עזמת עד סיני : **מתני'** שובר לדס חבית · מליאה גרוגרות בסכין לו בסיוף לאכול ממנה גרוגרות דמין כשנקלקל שום תיסור בשנה : **ונלנד** שלא יסכון לעשות כלי · לגוקבה יפה בפתח נתה : **אין נוקבין מגופה** · החבית לעשות נקב הדבוק (ג)בפה שלא נוטל את כולה, אבל כי נקיב לה מתקן בפתח : **ומכניס מסירין** · לתוך דך פתח לחבית בכך : **ולא יקבנה מלידה** · בגמרא מפרש לה : **שמא ממרט** · ויש כאן משום ממחק: **כשרב** · מדינה* : **מחטלא** · שמא מירח השעוה לדובקה בדופני הכלי סביב הנקב : **גבן' לא שנו** · דשובר החבית ומטלטל הסיוף לכך : **אלא** כדרוסות · שהגרוגרות לרוסות בעיגול ותוחבין ממנו בקורדום או בסיוף ותייני דמטלטל סיוף לחתוך גרוגרות שכר היה נמי לחבית: **אבל מפורדות** · אע"פ לחתכן לא יטלטל סיוף לשבר החבית(ד)דתניא' ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' יהודה אומר משום ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' יהודה *מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בעלב ואמר חישישני לן מחטאת : **גבי' א"ר אושעיא** ל"ש אלא דרוסות אבל מפורדות לא ומפורדות לא מיתיבי ר' שמעון בן גמליאל אומר מביא אדם את החבית של יין ומתיז ראשה בסיוף ומניחה לפני האורחים בשבת ואינו חושש: ההיא רבנן (ה), מתני' רבי נחמיה היא, ומאי דוחקיה דרבי אושעיא לאוקמי מתניתין כרבי נחמיה ובדרוסות לוקמה במפורדות ורבנן? אמר רבא מתני' קשיתיה מאי איריא דתני' גרוגרות" ליתני' פירות אלא ש"מ בדרוסות. תניא אידך חתולות של גרוגרות ושל תמרים מתיר ומפקיע ותותך תניא אידך מתיר אבל לא מפקיע ולא תותך לא קשיא הא רבנן הא ר' נחמיה *דתניא ר' נחמיה אומר אפי' תרווד ואפילו טלית ואפילו סכין אין ניטלין אלא לצורך תשמישן (ו) בעו מיניה מרב ששת °מהו למיברז חבירו קמיכוין ואסיר או דילמא לעיין יפה קמיכוין ושרי? א"ל לפיתחא קא מכוין ואסיר מיתיבי רשב"ג אומר °מביא אדם חבית של יין ומתיז ראשה בסיוף התם ודאי לעין יפה קמיכוין, הכא אם איתא דלעין יפה קמיכוין לפתוחי מיפתח? אין נוקבין מגופה וכו' : אמר רב הונא מחלוקת למעלה 'אבל מן הצד דברי הכל אסור והיינו דקתני **לא יקבנה מצדה** ורב חסדא אמר מחלוקת מן הצד אבל על גבה דברי הכל מותר והא דקתני לא יקבנה מצדה התם בגופה דחבית תנו רבנן אין נוקבין נקב חדש בשבת ואם בא להוסיף מוסיף ויש אומרים °אין מוסיפין וישין שנוקבין (ז)נקב ישן לכתחילה ותנא קמא מאי שנא מנקב חדש דלא, דקא מתקן פיתחא, אוסופי נמי קא מתקן פיתחא? אמר רבה 'רבר תורה כל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אינו פתח ורבנן הוא דגזור °משום לול של תרנגולין *דעבידי לעיולי אוירא ולאפוקי הבלא, "ואם בא להוסיף מוסיף" אוסופי ודאי בלול של תרנגולים לא אתי לאוסופי משום

שובר לדס חבית לחכול ממנה גרוגרות · בגמרא מוקי לה בדרוסות לרבי נחמיה אבל לרבנן דרבי נחמיה אבל לפיטל מפורדות ומימה לרבי מהא דתנן בפרק בכל מערבין (עירובין דף לד: ושם) גבי עירוב נתנו במגדל ונועל בפניו ומבד המפתח ברי זה עירוב ופריך בגמרא למאי הוא במקום לחד ועירובו במקום לחבר הוא ומשני רב ושמואל דתמרי תרוייהו הכא במגדל של (ס) בנין עסקינן ור"מ היא דו' ותמרי מבעי ליה לאוקמא הכי ומעיקרא נמי מאי קאמר והלא יכול לשבר ולפתוח לח המגדל ולינול לח העירוב כי היכי דהכא ברי לשבר לח החבית במקום לחבר הוא הגרוגרות ח"כ קאמר היכי מוקי לה התם כר' מחיר וגרסה דהתם לשבר לשבר לח המגדל והכא דברי לשבר לח החבית במקום דמיירי במוסתקי כדמוקי לה בבילה פרק המביא כלי יין (דף לב: ושם) ומפ' רש"י התם דהייט חבית שבורה ומדבקין שבריה בשרף של עץ שמשה ממנו שפה וקורין ליי"ש ומש"ה דוקא חבית שרי דמחמת גריעותו לא חיים עליה ולימא למיתם שמא יפחתו לעשות כלי וכן כולה שמעתא דהכא במוסתקי ותמ"ג דהתם בבילה לא מוקמינן הכי אלא ר"ש דפריך ולית ליה לר"ש הא דתנן שובר לדס לח החבית ט' ועלה מצי מתני' במוסתקי מ"מ לפיטל לרבנן מיבעי לוקמי הכי דרבנן לח פליגי אדר"ש דקאמר לח יקטמנו פי' לח יקטום לח ההדס להיות ט לגלח מטום לחיטו שבירה ליה דבקטימה קיסם חייב מחמת כשקטמו לחנות ט שיעו ות"ש כי לח מוקמינן לה במוסתקי עלייהו ליכא למיפרך ולית להו הא דתנן ט' לגלך מיבעי לן למימר דלחיבת דכולהו מייירי מחניתין במוסתקי והחמת לחיבת שמשתת קשיב · מ"ב · ובגמ' ירושלמי בפרק בכל מערבין מלחתי הדא דתימר בגמגל של תבן אבל בגמגל של עץ שעשה כשובר החבית לחכול ממנה גרוגרות :

מתיר ומפקיע ותותך · לומר רבי מהמיה דעירובין (דף לד:) ים ללמוד הא דלמרינן (ביצה דף לא:) תוממות שבכלים מתיר ומפקיע ותותך הייט כגון דקקיע במיתה לאבל פותחת של עץ ושל מתכת לאסור לשבר ולהפקיע מדקתני ליה התם לחמי הוא במקום לחד ועירובו במקום לחבר דפקיעה ליה לחיט יכול להפקיע הפותחת וליטול העירוב תע"ם שהתם מגדל שבכל הע"ם הוא כלי כמו הגד לבי לבים ולפור למגדל וכי הניח דבריהם כל הכלים(לעיל ככ:)ומסקנא כמי לא בעי לחוקומי חלא בקטיר במיתה דהייט דוקא תוממות שבכלים לאבל דבר שהוא חזק בעין פותחת

לא הוה אבי ת"ק · מ"ל* :

הא רבנן והא ר' נחמיה · תימה לי לחמלי לא מוקי תרוייהו כר' נחמיה והא דקתני מתיר מפקיע ותותך בי"ט ותוקך בשבת דלחיבת תנא דס"ל כבי לחיבת דר' נחמיה בבילה בפ' המביא כדי יין (לב:) י"ל דניחא ליה למימר חלא כרבנן מדנימת תרוייהו כר' נחמיה :

מסוס

עיין יומא נד: יבמות קג:

[לעיל כב: פיסחים שם מקום]

ס"א ר' יוסי פתיר

[לעיל קכח.]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' בסיף דרבן סיע מתניתין : (ג) שם בנקב יתן: (ג) רש"י ד"ה אין נוקבין וכו' הדבוקה בפי מתניתין : (ד) ד"ה אבל מסולדות וכו' בתניתין בסיד ותח"כ מ"ם ואינו מוסיף וכו' ותח"כ מ"ם בסיד רבנן סוף וכו' ובגה לעיל בסיד ותח"כ מ"ם מתני' ר' נחמיה סיע דתמר אין כלי וכו' לעיל נקמן בסיד ותח"כ מ"ם מוסלות וכו' ובעין כמין סליס:(ס) תוס' ד"ה שובר וכו' בגמגל של נכנים עפקי :

הגהות הגר"א

[ה] גמ' נמו מיני' מכר שסס מסו למיכרי . ני"כ ר"ל במקום שנקב לשור לח כרומת מוסר מוסר :

גליון הש"ס

גמרא מסו למיכרי מכיחת. ע"ל דף מת ע"ב תוס' ד"ה וכי מה כן :

כשר א מיי' פכ"ג מהל' שבת הלכה כ סמג לאוין סה עושיע או"ח סימן שיד סעיף ג :

כה ב מיי' שם עושיע שם סעיף ו :

כו ג מיי' שם הלכה יח עושיע שם סעיף יב:

כז ד שם סעיף ח :

כח ה ו מיי' שם הל' כ טור שו"ע שם סעיף ו :

כט ח ם מיי' שם הל"ח עושיע שם סעיף ם:

ל י מיי' שם הל"ח ופ"י הלכה עו סמג שם :

[לעיל קכח. פיסחים שם]

ביצה נג:

[ועיין תוס' עירובין לה: ד"ה נפי מכיעת]

רבינו חננאל

אם לא הביאם בחסין מלפני השבת אפילו לחדיחן בשבת אסור ואם עבר והדיחן חייב חטאת שנבר מלאכה . פי' מכותא מכוהתא היא . ויש מי שאומר

כותא כותחא היא בדיחי במערבא חילים שבמערב : **מתני'** שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות כו' . א"ר הושעיא לא שנו שובר את החבית לאכול ממנה גרוגרות אלא דרוסות אבל מפורדות אינו שובר החבית אלא מציא גרוגרות ואוכל ואינו שובר . ורוקמנא למתניתין כר' נחמיה . מדקתני גרוגרות ולא קתני פירות . והא דתניא רשב"ג אומר מביא אדם חבית של יין ומתיז ראשה בסיוף ומניחה לפני האורחים בשבת ואינו חושש לרבנן . וכן הא דתני חתולות של תמרים ושל גרוגרות ומתיר ומפקיע ותותך לרבנן והא דתני מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך ר' נחמיה דאמר אפילו תרווד ואפילו טלית אין ניטלין אלא לצורך תשמישן : **בעו** מיניה דרב ששת מהו למיברז חבירו קמיכוין ואסיר או דילמא לעיין יפה קמיכוין . פי' לגמגם חבית ברומה . ויש שאומר במקרח ומסקנא לפיתחא קא מיכוין ואסירי : **פיתח** · אין נוקבין מגופה של החבית . פי' מגופה כפוי חבית דברי ר' יהודה וחכמים מתירין והלכה כחכמים . והני מילי שיהא הנקב בגג הכפוי אבל לנקב נקב בצד הכפוי אסור כדתנן לא 'יקבנה מצדה שהוא דברי הכל . וברב תנינא דלמלתא בזוחיה . והוא לגבי דרב חסדא דרבא מן התורה בל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אינו חשוב פתח . ואלו הנקבים כולן אין מכניסין בהן אלא להוציא הן שעיירין בלבד ומותרין . ורבנן נמרי אמרי על כל נקב מפני שלא יפתיעו נקב בבית התרנגולין והוא הנקוב לול של תרנגולים כדכתיב ובלולים יעלו . וזה לול של תרנגולים עשוי להכניס רוח ולהוציא בחמות והוא כמין פתח ואבור . ומפני שהוא פתח נמור אסור מן התורה . נזדו על כל נקב אבל ההרחבה שאין אדם מרחיב בלול של תרנגולים כי מתיירא אם מרחיב הלול יכנס ממנו הנחש ויזיק אותן . ובין שאין דרך בני אדם להרחיב בלול של תרנגולים לא נזדו בהרחבה כל נקב וזהו פעם ת"ק . ר"א

משום ריחצה. ומאן פתח אחריה דליכא למיחש לריחצה לא גזרינן דלוקה לאו טל תרגולין גזרינן דלא מסתי אינשי דלוקה עצמייהו אלא להכניס ולהוליך: **פרין** פליגי מעמא כל סביבי. פי' בקונטרס כל סביבי ד' אמות כאבר ואין נראה לו קיבי דמסיימי מיבעיא ליה ר' שמעון ג"ל דכיון דמסיימי מיבעיא ליה לן למיחש שמא יעלה על הבית ויתיהל עליו ולא ידע ליה לן למימר דמעמא ד' אמות כל סביבי כדמוכח בסוטה פרק משום מלחמה (ד' מד:) גבי חלר הקבר הטומד בתוכה טהור הני מילי חלר הקבר דמסיימי מיבעיא

המנער מליתו · מן הטפר: מייב משמש · *דהוה ליטוחה: מגמ כאומני · שהאבק מקלקל מרחיקה וקפיד עליה: והוה דקפיד מלייסו · לטבען עד שיטערו: קמבעי ליה (ה) מבמגי · ונלימי לאומני הוו: גמ קפדינן · גמ לאיכפת לן לחם יש עליה לאבק אלא ליבון הוא: כומצמי · כיבוי: סוס קא משמש · לשון גמ מחמוס (דבריס כה): נמיסבא ליס · שלריך לגעור הסל מעליה: בעליה מקופלת · לאחר שנתנה על הקטן הגביה מיפויה על כתפיו: מייב משמש · שתין זה דרך מלבוש: ופרסיין · של שם מקום: ניחא כרוכה על מנבטו · שלא יפול מכתפיו: בר סיי: מרוב · מפרש לקמיה: ביפוי בבלייתא · שמסלקין בגדיהם מן האדן כשהן מרוכין וכופלין לופן כלפי מעלה פרוש"י ומחזיקין לופן (ג) ע"י מוטין וסיבוי בימין כיס וכמו מרוב: שמור · משום שקופי מגא: שכי מלי · קולע מלוקו (בפניו) בשניו אחד ומולאו כנון זה מרוב לע"ג, ומוכר וקולעו בשניו אחר ומולאו: לשנועי · שיהא מסוקן תמיד להשמיד קיפולו לעולם: להסנאסום · לפי שעה: משנשה בשבתו · אחר שנתעסק היה מפקפק על נופו ומיפשו וכהול קאמר כלומר ללמוד לתורתיה בהכי והיה לשבת: שני לידי עליון · שכיחיו וכשמלגו לגל הקרקע: כן וירוו כוו לא מייב ר"מ משמש · בתמיה לאין זה דרך מלבוש אלא דרך מסוי: דקדק ר"ם ע"ב · בתמיה למייב משמש בדבר הזמה להיות מוכר כזה שהיה מקופלת ואחוריה טפלין למטה מכתפיו אלא שלידיה היו מוגחין על כתפו: שנשל · הוריזה למטה שקבל דבריו: שנשל ניימר · לא אירע מעשה זה לרבי אלא שהלו לפניו מהו לנשת בו ובקש להמיר עד שאמרו לפניו משום רבי מאיר חייב חטאת דתניא סבר האיל ולוינהו מקופלת דתניא סבר האיל טפלין היו לפניה למטה מן כתפיו אלא שלידיה היו מוגחין על כתפיו הוה סבר לרך מלבוש הוא: מתני' מי מערב · מי מקוה מקולה(ב) שהוא חם ואין תומו יוצא ודוקא חמין נקט ומשיים קמני הכותן דיעבד: ונספגו · וקיבה: מפי כשבר מלונים · סדיגין שמקנחין בהן וסיפג בהן זה אחר זה ורבותא היא דאלו נפיבי מיא בכל אד מפיים לא יבישם בידו בשוך בידו אפי' ע"י עיבוד שמא יסחוט ויסחוט כבותה: אבל עשרה בני אדם · הואיל ומרובין הן מדכרי אהדדי: מספפנין כאלונטים שמא · ויהיו נמי רבותא דאדם אלונטים לעשרה (ג) נפיבא ביה מיא אפילו בני מבילין לוחה בידים: פניסם ידיהם ורגליהם · לוחה דמילתא נקט וה"ה לכל גופה: מכין · שמן בשבת: וממשמשין · ביד על כל הגוף להשלה: אבל לא מספפנין · לשפשף בכח: ולא מספגרין · גרסינן במגרסת שקורין לשטרייל"ש דהוי עובדא דמול: לקורדימא · שם הכלי וכגמ' מפרש טעמא: אפיקטויזין · להקיא: ואין מעבירין שם מקטן · לשון ידיך מעבדני (מיוב י) שמתקנים ומייפין עלמותיו ותליוים שדיהו כלמד לתמר טעמא: ואין מסורין שם השכר · עגם שמכבר. כל רשותה לחמורה משום שחיקת ממיני: שפרקה · לשון ניליס מרופות בקטרה (חולין דף סד.): לא יעשם · לשון ניליס מרופות בקטרה (חולין דף סד.):

*) נעיל קכב.

המנער מליתו

מתני' "המנער" מליתו" בשבת חייב חטאת ולא אמרן אלא בחדתי אבל בעתיקי ליח לן בה ולא אמרן אלא באלונטי אבל בחוריי וסמיקי ליח לן בה והוא דקפיד עלייהו. (עולא) איקלע לפומבדיתא חזא רבנן דקא מנפצי גלימייהו אמר קמחללין רבנן שבתא אמר להו רב יהודה: נפוצי ליה באפיה, אנן לא קפדינן מידי אביי הוה קאי קמיה דרב יוסף, א"ל הב לי כומתאי, [חזא דאיבא] טלא עליה, הוה קמחסם למיתבה ליה, א"ל נפוץ שדי, אנן לא קפדינן מידי.

*אמר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן: היוצא בטליח מקופלת מונחת לו על כתיפו בשבת חייב חטאת תנ"ה סתרי בסוף היוצאים בטליתות מקופלות ומונחות על כתיפן בשבת חייבין חטאת ולא סותרי כסות בלבד אמרו אלא כל אדם אלא שדרכן של מוכרין לצאת כך ונענע, היוצא במעות הצדורין לו בסדינו חייב חטאת ולא תנוני בלבד אמרו אלא כל אדם אלא שדרכו של תנוני לצאת כך והרמנין היוצאין בסודרין (א) שעל כתיפן ולא רמנין בלבד אמרו אלא כל אדם אלא שדרכן של רמנין לצאת בכך, א"ר יהודה מעשה בהורקנוס בנו של רבי אליעזר בן הורקנוס שיצא בסודר שעל כתיפו בשבת אלא שנימא ברוכה לו באצבעו וכשבא הדבר לפני חכמים אמרו אפילו אין נימא כרוכה לו באצבעו] דרש רב נחמן בר רב חסדא משמיה דרב חסדא הלכה אע"פ שאין נימא כרוכה לו באצבעותיו. עולא איקלע לבי אסי בר היני בעו מיניה מהו לעשות מזוג בשבת אמר להו הכי אמר רבי אלעזי אסור לעשות מזוג בשבת, מאי מזוג? אמר ר' זירא כיסוי בבלייתא, ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' זירא א"ל הכי מאי? א"ל אסור, והכי מאי? א"ל אסור אמר רב פפא *נעקוט האי כללא בידך: כל אדעתא דלכנופי (ג) אסור, כל דלהתנאות שרי כי האי דרב שישא בריה דרב אידי מתנאה בסדינו הוה. רבי אחא רב דימי אמר פעם אחת יצא רבי לשדה והיו שני צידי טליתו מונחין על כתיפו אמר לפניו יהושע בן זירוז בן חמיו של רבי מאיר, בזו לא חייב ר' מאיר חטאת? אמר ליה: דקדק רבי מאיר עד כאן, שלשל רבי טליתו בי אחא דבין אמר לא יהושע בן זירוז הוה אלא יהושע בן בפוסאי הוה תתנו של ר' עקיבא אמר בזו לא חייב ר' עקיבא חטאת אמר לו דקדק ר"ע עד כאן שלשל רבי טליתו בי אחא רב שמואל בר רב יהודה אמר נשאל איתמר: מתני' הרוחץ במי מערה ובמי מבריא ונסחפג אפילו בעשר אלונטיאות לא יביאם בידו אבל עשרה בני אדם מסחפגין באלונטית אחת פניהם וידיהם ורגליהם ומביאין אותן בידן. סכין וממשמשין* אבל לא מתעמלין ולא מתגרדין אין יורדין *לקורדימא) ואין עושין אפיקטויזין, ואין מעבירין את הקטן, ואין מחזירין את השבר, מי שנפרקה ידו ורגלו לא יטרפם בצונן אבל *רוחץ הוא כדרכו ואם נתרפא נתרפא: גמ' קתני מי מערה דומיא דמי מבריא מה מי מבריא חמין אף מי מערה חמין? הרוחץ דיעבד אין, לכתחילה לא, מבלל דלהשתמש

*) נעיל קכב.

היוצא

תמיד חטאת וכן משמע דהוי דומיא דטומאת דרב יוסף: לכל כניסור מן הטפר כדפירש בקונטרס הין נראה שיהא שייך ליבון: היוצא בטליח מקופלת · לחידוי דליריגין כמי שמצאנו כליו בדרך שלח דרך הוא לקבל מליתו, נקטיה הכא: הרמנין · רמנין כמו הרמטין *(הערוך, הכלים) · מהו לעשות מרוב. גרסה לרבי דלעיין ליסור טלית חיירי כמו טלית של ד' כנפי' ולוקח מכי לידי כותב טליתו של לד ימיו וטוען על כתף המתלים ויהו פושטו על כתף הלח מקופל ומונח על כתפו והיינו דקאמר מלי מרוב כיסי בבלייתא שקורין פרונלדר"ש דכשהוא מונח כמו שפירשתי יש בו כיסים מרובים וכל כיסא וכיסא גרסה כמין מרוב ומיבעיא ליה לי ליכא ליסור הואיל בכך כיון שהיה דרך מלבוש והיינו דקאמר כל לדעתא לכתפי לחמר דהייט כמו שפירשתי שמצי לידי יתיר מקובלים ומונחים על כתף המתלים ליכול לילך במהרה ולא יכביד עליו טליתו, לדעתא דלהתנאות קפיד דמי והייט כשהוא מונח על טליתו מקובלין הלח לד לחד מונחת על כתפו הלח המתלים ולד לחד מונחת טפל על כתפו הלח טוחרו ולח לד אחר טפל על שכמו עד שהרוב ולין בו מוס ביסוי והייט שלמל רבי טליתו דכשמוך שלמל לותו כמו שפירשתי כעין להתנאות והייט לרך מלבוש וכן פירש בערוך ערך מרוב לחסור לעשות מרוב בשבת פירוש כשיטטוף לחד מס טליתו ויקפיל שני קלוטיו כעין לרך קיפול ויניחה על שכמו המתלים ויחזור ויקפל שלר המלים שלבל יסירן ויניחה בכתפו לך מס שפירש שקורין מרוב מה שטליתו מטפלת מהנה ומהנה ולחל כנגד המדלה דנרחה כמין מרוב לימו נרחה לרבי דאי"ב מלי קלמר בשר הכי מלי מרוב כיסי בבלייתא הלח ליט עטוי כעין כיסא · מ"ל:

אף מי מערה חמין · (ד) שהותמו בתור דלי בתמי מבריא שרי לכתחילה כדלמר בפרק קירה (ד' מ. וסס) וכיליתו להן חמי מבריא ובפרק שמונה שרלים (ד' קם· וסס· ה):

דיעבד ליון· חמי מערה קלי ולח חלח למילק לקח מי מערה חמין: חנא בחמי' חמי מבריא

[תוספתא פ"ו כ"ח וכן ג', כ"ח]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קמחללי רבנן שבתא: (ב) ד"ה מי מערה וכו' מקולה שהותם ולין תומו: (ג) ד"ה מבלל דלהשתמש: (ד) תוס' ד"ה לף מי מערה חמין בחמין שהותמו וכו' ובפ' שלשה מלנים וכפ' מי שהיו נסיו: (ה) ד"ה מבעי ליה: (ו) רש"י ד"ה מנפצי גלימייהו: (ז) ד"ה מי מערה וכו' מקולה שהותם ולין תומו: (ח) ד"ה מבלל דלהשתמש: (ט) ד"ה מנפצי גלימייהו: (י) ד"ה מבעי ליה: (כ) ד"ה מי מערה וכו' מקולה שהותם ולין תומו: (ל) ד"ה מבלל דלהשתמש:

[תוספתא פ"ו כ"ח וכן ג', כ"ח]

רבינו חננאל

ואוקימנא ליה דרב כתנאי: אמר רב הונא המנער סליתו בשבת חייב חטאת. פי' המנער כדרכיה תתנערי מעפר וכדרגרסינן התם ומנערה אחת לשלשים. אם יש אבק בבגד חדש שתור ומקפיד עליו. אי אם יש עליו דבר פיטנף אומר רב הונא לנעזי. אבל אם הוא בבגד ישואר לבן או אדום ולא קפיד עליה שרי וכן הלכה. והא שראה עולא לרבנן דהוו נפצי גלימייהו ואמר הני מחללי שבתא. רבנן דשומברייתא בטלבושין דלא קפדי עליהו הוו נפצי. (אסתא) [כותחא] הוא כמין כובע של ראש בפקים מדוד כראמרינן בפרק חשולח גם לאשתו דאי אסתא דהוה שכיב מרה אחת בבת קשיה. ואמרה ליה עד אימת תיתעבד ותזיל תחזיא אסתא שקל כותחיה ושדיא בה אמר ליה קני ואנא נפשיך. כלומר קני נפשיך בחליפין. וא"א כותחא הוא כגון כאן דומה לצבע הזה באותו הפמבל. פיטנף. והוה אביי מיתסי. כלומר מתייראי כראמרינן התם חזיוה דהוה קא מיתסי. א"ל רב יוסף לאביי נשוך שדי אנן לא קפדינן מידי: חיוצא בטלית מקופלת ומונחת לו על כתפו כגון אלו מוכרי כמות שמקפלין ומשלישין אותן על כתפייהו. אתמר משמיה דר' יוחנן חייב חטאת ותניא כוותיה וחכי הלכתא הן נמי היוצא וצרורין לו בסדינו מעות חייב חטאת אבל הרמנין שהם ורצים יוצאין בסודר שעל כתפיהן. ולא אלו בלבד אלא כל אדם. והכהן לחיות כתף בצואריו. או ניסא כרוכה לו באצבעו. כהתרקטוס בר' אליעזר. ואע"ג דאמר משמא דר' יוחנן הלכה אע"פ שאין ניסא כרוכה לו על אצבעו: עולא איקלע לבי אסי בר (חני) [חיני] בעא מיניה מהו לעשות מרוב בשבת א"ל הכי אמר ר' אלעזר אסור. כך קבלנו מרבותינו שיש בהם קבלת כי מרוב זה

נליון הש"ם

הגהות הגר"א

(א) גמ' יוצאין כסודרן שעל כתפן. כ"כ פי' לפיכן מקופל. וי"ש רמנין ר"ל סרנים. מרוך וכמ"ש: רש"י ד"ה מיב מעמה· דהוה ליטוחה. עיין לעיל דף קמח ע"ש רש"י ד"ה מנפצים וכ"ש: (ב) שם כל מדעתא דלכנופי. כ"כ פי' כרמב"ם שלח יקפילנו מו שלח יתלנלנו: (ג) רש"י ד"ה כסדין בבלייתא ומתזיקין לוחן. נ"ב לבל כרמב"ם כתב לפיכן כידו מו על כתפו:

דתניא מ"ק דמקשינן למדין מורה כו' • מסתמא יחידי היה שלח היה לשלח לאחד מהלמידיו שמו דמקשה רוחץ בתקיעת במקום שנהגו (פסחים דף נ"ג:) שלח ירמוך תלמיד עם רבו ואם היה רבו צריך לו מותר ומסתמא ס"ק לא היה צריך שלח לאחד דמקשה רוחץ וכשהיו מקשים ליה היה התלמיד דלה"ק לכל גופו אפי' לכתחילה שפיר דמי, מני: ר"ש היא *דתניא לא ישחטף אדם בין בחמין בין בצונן דברי ר"מ ר"ש מתיר ר' יהודה אומר בחמין אסור בצונן מותר: ונסתפג אפילו בעשר אלונטיות: רישא רבותא קמ"ל, וסיפא רבותא קמ"ל-רישא רבותא קמ"ל דאפילו הני דלא נפישי בהו מיא, כיון דחד הוא, אתי לידי סחיטה וסיפא רבותא קמ"ל אפילו הני דנפישי בהו מיא, כיון דרבים נינהו מרבי אהדדי: *תנו רבנן מסתפג אדם באלונטית ומניחה בחלון *ולא ימסרנה לאולירין מפני שרשודים *על אותו דבר, רבי שמעון אומר מסתפג באלונטית אחת ומביאה בידו לתוך ביתו אמר ליה אביי לרב יוסף הלכתא מאי? אמר ליה הא ר' שמעון, הא רבי, הא שמואל, הא ר' יוחנן ב"ש הא דאמרן, רבא *דתניא אמר רבי כשהיינו למדין תורה אצל ר' שמעון בתקוע היינו מעלין שמן ואלונטית מחצר לגג ומגג לקרפף על שהיינו מגיעין אצל מעין שהיינו רוחצין בו, שמואל-דאמר רב יהודה אמר שמואל מסתפג אדם באלונטית ומביאה בידו לתוך ביתו, ר' יוחנן-דאמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן הלכה מסתפג אדם באלונטית ומביאה בידו לתוך ביתו ומי א"ר יותנן הכי והא"ר יותנן *הלכה כסתם משנה ותנן ונסתפג אפילו בעשר אלונטיות לא יביאם בידו, ההוא בבן חבינאי מתני' לה. א"ר חייא בר אבא א"ר יהאולירין מביאין בלרי נשים לבני בני ובלבד שיתבטה בהן ראשן ורובן סבניתא (ו) צריך לקשר ב' ראשיה למטה א"ר חייא בר אבא א"ר יותנן למטה מכתפיים, אמר להו רבא לבני *מחוזא כי מעברינתו מאני לבני חילא שרביבו בהו למטה מכתפיים: סבין וממשמשין: *ת"ר סבין וממשמשין בבני מעיים בשבת ובלבד שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחולו, היכי עביד? ר' חמא בר חנינא אמר סך ואח"כ ממשמש ר' יותנן אמר 'סך וממשמש בבת אחת: 'אבל לא מתעמלין: א"ר חייא בר אבא א"ר יותנן "אסור לעמוד בקרקעיתה של ריומסת מפני שמתעמלת ומרפא אמר ר' יהודה אמר רב כל ימיה של ריומסת עשרים ואחד יום ועצרת מן המנין איבעיא להו עצרת (בתחלה) להאי גיסא או להאי גיסא: ת"ש דאמר שמואל כולהו שקיני' מייבחא דעד עצרתא מעלו, דילמא התם הוא דכמה דקריב עלמא מעלי אבל הכא משום הבלא הוא כיון דחמים עלמא מפי מעלי אמר רבי חלבו חמרא דפרוגייתא ומיא דריומסת קיפחו עשרת השבטים מישראל רבי אלעזר בן ערך איקלע לתחת *אימשיך בתחילה עלעקר תלמידיה כי הדר אתא קם למיקרי בספרא בעא למיקרא °החדש הזה לכם °אמר החדש הזה לכם בעו רבנן רחמי עליה והדר תלמודיה והיינו דתנן *ר' בתוראי אומר הוי גולה למקום תורה ואל תאמר שהיא תבא אחריך יקימוה בידך ואל בינתך אל תשען *תנא לא ר' נהוראי שמו אלא ר' נחמיה שמו ואמרי לה ר' אלעזר בן ערך שמו ולמה נקרא שמו ר' נהוראי שמנהיר עיני חכמים בהלכה: אבל לא מתגדרין: ת"ר *אין גודרין במגרדת בשבת רשב"ג אומר °אם היו רגליו מלוכלכות בטיט ובצואה גורר, בדרכו ואינו חשש: רב שמואל בר יהודה עבדא ליה אימיה מגרדתא דכספא: אין יורדין לקודרימא וכו': מאי טעמא 'משום פיקא: ואין עושין אפיקטויזין בשבת: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יותנן °לא שנו אלא בסם אבל ביד מותר, תניא רבי נחמיה אומר 'אף בחול אסור מפני הפסד אוכלין: ואין מעצבין את הקטן: אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן *°לפופי ינוקא בשבת שפיר דמי והאנן תנן 'אין מעצבין? התם 'בחומרי שדרה דמיחזי כבונה: ואין מחזירין את השבר: אמר רבי חנא *) בנדתאה אמר שמואל

*) [עמ"ס רש"י נדרים מז: ועי"ע פרש"י סיכמות סו. ד"ה כנדתאה]

צריך לקשר שני רישיה למטה • בגימ' כפ' הגזקין (דף נט.) מפרש דסכניתא הוא בגד דק דממריין *סוכרי ומומר כי ממגחת ופגלת דלמגחת ומשום הכי צריך לקשר שני רישיה למטה שלא יפריטו מעליו הרוח ותתי לתחויי לו משום דנרתה כעין משני לפי שהוא דק מאד ואינו נראה מלטוש חמ"ל נראה קשור: **אין** מעבדין [את הקטן-פירש"י בריש כל הכלים] (דקל"ב.) ד"ה מעבדין:

הדרן עלך חבית

לתוך ביתו, ר' יוחנן-דאמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן [2]הלכה מסתפג אדם באלונטית ומביאה בידו לתוך ביתו ומי א"ר יותנן הכי והא"ר יותנן *הלכה כסתם משנה ותנן ונסתפג אפילו בעשר אלונטיות לא יביאם בידו, ההוא בבן חבינאי מתני' לה. א"ר חייא בר אבא א"ר יהאולירין מביאין בלרי נשים לבני בני ובלבד שיתבטה בהן ראשן ורובן סבניתא (ו) צריך לקשר ב' ראשיה למטה א"ר חייא בר אבא א"ר יותנן למטה מכתפיים, אמר להו רבא לבני *מחוזא כי מעברינתו מאני לבני חילא שרביבו בהו למטה מכתפיים: סבין וממשמשין:

*ת"ר סבין וממשמשין בבני מעיים בשבת ובלבד שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחולו, היכי עביד? ר' חמא בר חנינא אמר סך ואח"כ ממשמש ר' יותנן אמר 'סך וממשמש בבת אחת: 'אבל לא מתעמלין: א"ר חייא בר אבא א"ר יותנן "אסור לעמוד בקרקעיתה של ריומסת מפני שמתעמלת ומרפא אמר ר' יהודה אמר רב כל ימיה של ריומסת עשרים ואחד יום ועצרת מן המנין איבעיא להו עצרת (בתחלה) להאי גיסא או להאי גיסא: ת"ש דאמר שמואל כולהו שקיני' מייבחא דעד עצרתא מעלו, דילמא התם הוא דכמה דקריב עלמא מעלי אבל הכא משום הבלא הוא כיון דחמים עלמא מפי מעלי אמר רבי חלבו חמרא דפרוגייתא ומיא דריומסת קיפחו עשרת השבטים מישראל רבי אלעזר בן ערך איקלע לתחת *אימשיך בתחילה עלעקר תלמידיה כי הדר אתא קם למיקרי בספרא בעא למיקרא °החדש הזה לכם °אמר החדש הזה לכם בעו רבנן רחמי עליה והדר תלמודיה והיינו דתנן *ר' בתוראי אומר הוי גולה למקום תורה ואל תאמר שהיא תבא אחריך יקימוה בידך ואל בינתך אל תשען *תנא לא ר' נהוראי שמו אלא ר' נחמיה שמו ואמרי לה ר' אלעזר בן ערך שמו ולמה נקרא שמו ר' נהוראי שמנהיר עיני חכמים בהלכה: אבל לא מתגדרין: ת"ר *אין גודרין במגרדת בשבת רשב"ג אומר °אם היו רגליו מלוכלכות בטיט ובצואה גורר, בדרכו ואינו חשש: רב שמואל בר יהודה עבדא ליה אימיה מגרדתא דכספא: אין יורדין לקודרימא וכו': מאי טעמא 'משום פיקא: ואין עושין אפיקטויזין בשבת: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יותנן °לא שנו אלא בסם אבל ביד מותר, תניא רבי נחמיה אומר 'אף בחול אסור מפני הפסד אוכלין: ואין מעצבין את הקטן: אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן *°לפופי ינוקא בשבת שפיר דמי והאנן תנן 'אין מעצבין? התם 'בחומרי שדרה דמיחזי כבונה: ואין מחזירין את השבר: אמר רבי חנא *) בנדתאה אמר שמואל

הלכה

[מיי' פיכ"ג מהל' שבת הלכה יט סוד"ה ומיחם סימן שמ סעיף מח:]

[מיי' פ"ד מהל' שבת הלכה יט סמג עשין לד: סח עוש"ע שם סעיף ב:]

[מיי' פכ"א מהל' שבת הלכה כה סמג עשין ס עוש"ע סימן שכג סעיף ג:]

[מיי' שם הלכה ג סמג עשין ס עוש"ע סימן שכח סעיף ג:]

[מיי' שם הלכה ב סמג עשין ס עוש"ע סימן שכח סעיף מג:]

[מיי' שם הלכה ג סמג עשין ס עוש"ע סימן שכח סעיף ג:]

[מיי' שם הלכה כה סמג עשין ס עוש"ע סימן שכג

פלגא מחזירין עם בשבר · סכירא ליה לשמואל מחזירין מקן · **מדמ"ד** · מנקטר"ל ממונה · **גרכיה** · קף בגדו עד סיכה · **לחמ** · רכה לחכמיה לרב יהודה כו' · **פם מקן דידן** · ממקומנו הוא ולא שמעינן זאת מפיו עד הכא · **ולאו בדידן גרכיה** · בהמיה שחיט לו בחם לו למדנו · **שניה ליה ידיה** · כמתניתין ידו מקומה לשמואל"ל בלע"ז · **סכי מאי** · היה עושה בעניינים הרבה ושמואל · **כחדא מחיתא מחיתנהו** · בחריגה אחת תרגמו*: **סיכא דאימכ.** דמתניתין לאו דוקא מקן ,אימר:

הדרן עלך חבית

שואל. **שנא יאמר שניני.** מפרש בגמרא: **שאל לפיום בשבת.** ולא נזכר מע"ם לקמן: **נאמר יו"ט** · ליום שלישי: **גמ'** הניחי משמע לזמן מרובה ויקו"ל במסכת מכות (דף נ:) שחם הלוחה ל' יום ואחי מלוה זה לכתוב. על פנקסו כך וכך הלויתי כדי שלא יכפרנו:ת"ל וכיון דכתוב נמי זימנין דבעי למימר הלויני ואמר השתילני: **ולא קפיד עליה** · והויא הלוחה: **בשבת נמי** · כי אמר השתילני סבר הלוחה היא ואחי ולאי למכתב ומחי היכר אית ליה: ד"ה ס"ג ת"ל בשבת כיון דהשתילני שרו ליה רבנן שלוחי מצוה הוא ולא אחי לשתוקי ולא אחי למכתב: **כל כמה דלפשר נשנויי מצינן** · דאמרינן המניח כדי יין לו יביאם בכל ובקופה כו' בגכתמת

מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת ומניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יום טוב: **גמ'** א"ל רבא בר רב חנן לאביי מאי שנא "השאילני" ומאי שנא "הלויני"? אמר ליה "השאילני" לא אתי למיכתב "הלויני" אתי למיכתב, והא כיון דבחול זימנין דבעי למימר ליה "הלויני" וא"ל "השאילני" ולא קפיד עילויה ואתי למיכתב,בשבת נמי אתי למיכתב? א"ל (בחול דלא שנא כי א"ל הלויני ל"ש כי א"ל השאילני לא קפדינן עילויה אתי למיכתב) בשבת כיון "דהשאילני" הוא דשרו ליה רבנן,"הלויני" לא שרו ליה,מינכרא מילתא ולא אתי למיכתב *א"ל לרבא בר רב חנן לאביי מכדי אמרו רבנן "כל מילי דיום טוב כמה דאפשר לשנויי משנינן,"הני נשי דמליין חצבייהו מיא,מ"ט לא משנין,משום דלא אפשר–היכי לעברי,דמליין בחצבא רבא לימלו בחצבא זוטא,הא לא מפשו בהילוכא,דמליין בחצבא זוטא לימלו בחצבא רבא,אלא מפשו במשורי ניפרום

שואל לחדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלויני. פירש רש"י טעמא משום דסתם הלוחה ל' יום ולפי שהוא לזמן מרובה יותר משאלה לחי למיכתב וקשה לר"ת דסתם שאלה (דף מד.*) טעית שאלוה כל ל' יום יום כדאמר במנחות בהחכלת פטורה מן הציצית ואמרינן נמי התם הדר בהכסני' בת"י והשוכר בית בחו"ל כל ל' יום פטור מן המזוזה מכלן ואילך חייב במזוזה אלמא דסתם שאלה ל' יום ליתא ולהכי פטורה כל ל' יום דאמר שאלוה היא לאבל מכאן ואילך נראה כמו שלו ומיהו יכול לומר לרש"י לאו משום דלי מתבע ליה לדינא בתוך ל' יום שלין לריך להחזיר דוקא היה חייב להחזיר (ג) דעבידי לימני דמשאלי פתום משלשים יום אבל טפי לא משאלי אלכך עד ל' יום אמרי לימני שאלוה היא וכ"ש פירש לו דהייט טעמא בשאלה לפי שהיא תוזרת בעין לא יאמי לימני בשאלה אבל לשון הלוחה ליט תוזר בעין ואחי למיכתב תוזר בעין ואחי למיכתב ותע"ג דכי אמיט כדי יין וכדי שמן לא הלרי בעין מ"מ מתוך שמזכיר לו לשון שאלה זכור הוא ולא אחי למיכתב. מ"ש וכן פירש ה"ר פורט:

אתקין רבא בממונא דלרו בדוחקא כו' · כרוב ספרים ליט כאוב כאן ולא בפירוש רש"י וכרים המניח כדי יין (ביצה דף ל. ושם) גרלה שהוא מקומו וזה לשון פירוש הקונטרס בבילה דלרו בדוחקא מקום שאדם יחיד טמא בחול על כתיפו בטוהרת אם כח לטחתו לעורך יום טוב ביו"ט כגון חביט או שק מלא פירוח יטחט ביו"ט בדיגלא עתר שקורין פורק"ח בדרך טמאי מלא למכור מפני שריך לשנות וכשטמא יטמא להקל מקום ולא להרטות טורח ביו"ט ועוד זה טוח לטחת בו משא כבד וכשטמא בו חביט הימחת בכתף יטמא להקל דלרו בדיגלא מקוי חביט גדולה שרגילה לטחת בדיגלא לידרו בחגרת יטחט ביו"ט בג' בני אדם במוקו על כתפיט דהייט נמי טיקו להקל דלרו בחגרת במוקו על כתפיט לידרו ביו"ט חוקו מקוי בתכפת במוקו בידים מקום טיקו וחפילו ליט להקל מ"מ טיקו הוא וחיקו מרכה טורח בטיקו דלרו בתכפת ניפרום סודרה קל הוא וחיקו מכניד וטיקו בעלמא הוא ולהגעם עד כאן לשוקו ומשמע מחוך פירוקו דכל אלא מקוי אחד להם בקום וחין זה טוקו יוחר מלא טוקו מקחו בטעין אחר ממה שהיה רגיל וזה דחקו אדם שכל אלו מחעטיט מקחם מחסר היו רגילים לטחת קצית הא דאמר בסמוך (ד) מפני הילוכא ממשמע מפירוקא דאגרת טוקיט שני בני אדם שפיר במוקו בשנים ויש בו מקוי שני בני אדם שוקאים כל מה שרגילין לטחת בדיגלא ודיגלא היא מקוי שני בני אדם דממשמע בבבא מליעא בש"ם השוכר את החומיט (דף פג.) וקשיא לר' דהתם ממשמע נמי דאגרת חין בו מקוי לשני בני אדם דאמר התם דדרו באגרת וחיקבר מקום פלגא מ"ט נפיש לאד וזוטר לאדי ודמי לפשיטה ודמי לאוהם בדיגלא מקום כולה ממשמע דלא הוי זוטר לאדי נראה דאגרת לקום אדם ליט נראה עובדא דחול כמו דיגלא ומקום שני דדרו בדיגלא לידרו בחגרת וחע"ש שמפיט בהילוכא יכול לשנות כיון שליט נראה כל כך עובדא דחול והשתא אחי שפיר דדרו באגרת לידרו בתכפת חע"ש שבועתי מרבה במשאוי הוא בטוהת בידים המוט מכשוטאו על כתיפו מ"מ כיון שליט נראה עובדא דחול כמו אגרת יכול לשנות כעין שמליט גבי בהמה מכוכנת דתנן בבילה (דף כה:) שהשה בקדה לו יביאנה במוקו ותנן נמי (דף כח: ושם) בהמניח כדי יין לו יביאם בכל. ובקופה אלא מבית הוא על כתפיו או לפניו אלמא הני מ"ג דמפקי בהילוכא כיון שליט עוקה כל כך כדרך שטוהה בחול יש לו לשנות בכל. וההיא דבממוך דמליין בחגרת זוטא ומליין בחגרת רבה מרוויייהו עובדא דחול וכעניין שטוחיט זה בטלכך חין לו לשנות לא להקל ולא להכביד כדפי' טעמא וההיא דלעיל כרים מפנין (דף קכז:) לא שייכא עובדא דחול שליט מעלטל אלא בבית מזויט לזויט. מ"ר · וההיא דשהשה בקדה פירש כרים מפנין (ג"ז שם) בע"ח שפירש כאן עיקר ושוד שקה לי לפי' הקונטרס דדרו בחגרת אמאי ניפרום סודרת עליה הוא ליה למימר לידרו בחגרת כיון שליט מקנה להכביד יותר מחכפת כמו שמשמע נמי מתוך פירושו ולפירוש רבי אחי שפיר:

[עי' פרק"י תוליו נמ:]

הדרן עלך חבית

שואל. **שנא יאמר שניני.** מפרש בגמרא: **שאל לפיום בשבת.** ולא נזכר מע"ם לקמן: **נאמר יו"ט** · ליום שלישי: **גמ'** הניחי משמע לזמן מרובה ויקו"ל במסכת מכות (דף נ:) שחם הלוחה ל' יום ואחי מלוה זה לכתוב. על פנקסו כך וכך הלויתי כדי שלא יכפרנו:ת"ל וכיון דכתוב נמי זימנין דבעי למימר הלויני ואמר השתילני: **ולא קפיד עליה** · והויא הלוחה: **בשבת נמי** · כי אמר השתילני סבר הלוחה היא ואחי ולאי למכתב ומחי היכר אית ליה: ד"ה ס"ג ת"ל בשבת כיון דהשתילני שרו ליה רבנן שלוחי מצוה הוא ולא אחי לשתוקי ולא אחי למכתב: **כל כמה דלפשר נשנויי מצינן** · דאמרינן המניח כדי יין לו יביאם בכל ובקופה כו' בגכתמת

מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת ומניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יום טוב: **גמ'** א"ל רבא בר רב חנן לאביי מאי שנא "השאילני" ומאי שנא "הלויני"? אמר ליה "השאילני" לא אתי למיכתב "הלויני" אתי למיכתב, והא כיון דבחול זימנין דבעי למימר ליה "הלויני" וא"ל "השאילני" ולא קפיד עילויה ואתי למיכתב,בשבת נמי אתי למיכתב? א"ל (בחול דלא שנא כי א"ל הלויני ל"ש כי א"ל השאילני לא קפדינן עילויה אתי למיכתב) בשבת כיון "דהשאילני" הוא דשרו ליה רבנן,"הלויני" לא שרו ליה,מינכרא מילתא ולא אתי למיכתב *א"ל לרבא בר רב חנן לאביי מכדי אמרו רבנן "כל מילי דיום טוב כמה דאפשר לשנויי משנינן,"הני נשי דמליין חצבייהו מיא,מ"ט לא משנין,משום דלא אפשר–היכי לעברי,דמליין בחצבא רבא לימלו בחצבא זוטא,הא לא מפשו בהילוכא,דמליין בחצבא זוטא לימלו בחצבא רבא,אלא מפשו במשורי ניפרום

פלגא מחזירין את השבר,רבה בר בר חנה איקלע לפומבדיתא ,לא על לפירקיה דרב יהודה ,שדריה לאדא דייא"ל זיל גרביה, אויל גרביה ,אתא אשכחיה דקא דריש "אין מחזירין את השבר" א"ל הכי אמר רב חנא בגדתאה, אמר שמואל "הלכה מחזירין את השבר" א"ל הא חנא דידן והא שמואל דידן ולא שמיע לי ,ולאו בדינא גרבתיך: מי שנפרקה ידו כו': רב אויא הוה יתיב קמיה דרב יוסף שניא ליה דיה, א"ל הכי מאי? אסוק והכי מאי? א"ל אסור ,אדהכי איתפח ידיה ,א"ל מאי תיבעי לך הא תנן מי שנפרקה ידו או רגלו לא יטרפם בצונן אבל (ו) רוחץ כדרכו ואם נתרפא נתרפא א"ל ולא תנן אין מחזירין את השבר ואמר רב חנא בגדתאה אמר שמואל הלכה מחזירין את השבר? אמל ליה כולהו בחדא מחיתא מחיתנהו היכא דאיתמר איתמר ,היכא דלא איתמר לא איתמר:

הדרן עלך חבית

שואל מי אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו "הלויני" וכן האשה מחבירתה בכרות ואם אינו מאמינו

(ו) נמ' לג

(ז) יומא פה: ושם

(ח) ב"ק קיג: ושם

(ט) ב"ק ק. ע"ש

(י) ע"ז כה. ב"ב קלג: ושם

(יא) ב"ב קלג: ושם

(יב) ב"ב קלג: ושם

(יג) ב"ב קלג: ושם

(יד) ב"ב קלג: ושם

(טו) ב"ב קלג: ושם

(טז) ב"ב קלג: ושם

(יז) ב"ב קלג: ושם

(יח) ב"ב קלג: ושם

(יט) ב"ב קלג: ושם

(כ) ב"ב קלג: ושם

(כא) ב"ב קלג: ושם

(כב) ב"ב קלג: ושם

(כג) ב"ב קלג: ושם

(כד) ב"ב קלג: ושם

(כה) ב"ב קלג: ושם

(כו) ב"ב קלג: ושם

(כז) ב"ב קלג: ושם

(כח) ב"ב קלג: ושם

(כט) ב"ב קלג: ושם

(ל) ב"ב קלג: ושם

(לא) ב"ב קלג: ושם

(לב) ב"ב קלג: ושם

(לג) ב"ב קלג: ושם

(לד) ב"ב קלג: ושם

(לה) ב"ב קלג: ושם

(לו) ב"ב קלג: ושם

(לז) ב"ב קלג: ושם

(לח) ב"ב קלג: ושם

(לט) ב"ב קלג: ושם

(מ) ב"ב קלג: ושם

(מא) ב"ב קלג: ושם

(מב) ב"ב קלג: ושם

(מג) ב"ב קלג: ושם

(מד) ב"ב קלג: ושם

(מה) ב"ב קלג: ושם

(מו) ב"ב קלג: ושם

(מז) ב"ב קלג: ושם

(מח) ב"ב קלג: ושם

(מט) ב"ב קלג: ושם

(נ) ב"ב קלג: ושם

(נא) ב"ב קלג: ושם

(נב) ב"ב קלג: ושם

(נג) ב"ב קלג: ושם

(נד) ב"ב קלג: ושם

(נה) ב"ב קלג: ושם

(נו) ב"ב קלג: ושם

(נז) ב"ב קלג: ושם

(נח) ב"ב קלג: ושם

(נט) ב"ב קלג: ושם

(ס) ב"ב קלג: ושם

(סא) ב"ב קלג: ושם

(סב) ב"ב קלג: ושם

(סג) ב"ב קלג: ושם

(סד) ב"ב קלג: ושם

(סה) ב"ב קלג: ושם

(סו) ב"ב קלג: ושם

(סז) ב"ב קלג: ושם

(סח) ב"ב קלג: ושם

(סט) ב"ב קלג: ושם

(ע) ב"ב קלג: ושם

(עא) ב"ב קלג: ושם

(עב) ב"ב קלג: ושם

(עג) ב"ב קלג: ושם

(עד) ב"ב קלג: ושם

(עה) ב"ב קלג: ושם

(עו) ב"ב קלג: ושם

(עז) ב"ב קלג: ושם

(עח) ב"ב קלג: ושם

(עט) ב"ב קלג: ושם

(פ) ב"ב קלג: ושם

(פא) ב"ב קלג: ושם

(פב) ב"ב קלג: ושם

(פג) ב"ב קלג: ושם

(פד) ב"ב קלג: ושם

(פה) ב"ב קלג: ושם

(פו) ב"ב קלג: ושם

(פז) ב"ב קלג: ושם

(פח) ב"ב קלג: ושם

(פט) ב"ב קלג: ושם

(צ) ב"ב קלג: ושם

(צא) ב"ב קלג: ושם

(צב) ב"ב קלג: ושם

(צג) ב"ב קלג: ושם

(צד) ב"ב קלג: ושם

(צה) ב"ב קלג: ושם

(צו) ב"ב קלג: ושם

(צז) ב"ב קלג: ושם

(צח) ב"ב קלג: ושם

(צט) ב"ב קלג: ושם

(ק) ב"ב קלג: ושם

(קא) ב"ב קלג: ושם

(קב) ב"ב קלג: ושם

(קג) ב"ב קלג: ושם

(קד) ב"ב קלג: ושם

(קה) ב"ב קלג: ושם

(קו) ב"ב קלג: ושם

(קז) ב"ב קלג: ושם

(קח) ב"ב קלג: ושם

(קט) ב"ב קלג: ושם

(קי) ב"ב קלג: ושם

(קיא) ב"ב קלג: ושם

(קיב) ב"ב קלג: ושם

(קיג) ב"ב קלג: ושם

(קיד) ב"ב קלג: ושם

(קטו) ב"ב קלג: ושם

(קטז) ב"ב קלג: ושם

(קיז) ב"ב קלג: ושם

(קיח) ב"ב קלג: ושם

(קיט) ב"ב קלג: ושם

(קכ) ב"ב קלג: ושם

(קכא) ב"ב קלג: ושם

(קכב) ב"ב קלג: ושם

(קכג) ב"ב קלג: ושם

(קכד) ב"ב קלג: ושם

(קכה) ב"ב קלג: ושם

(קכו) ב"ב קלג: ושם

(קכז) ב"ב קלג: ושם

(קכח) ב"ב קלג: ושם

(קכט) ב"ב קלג: ושם

(קל) ב"ב קלג: ושם

(קלא) ב"ב קלג: ושם

(קלב) ב"ב קלג: ושם

(קלג) ב"ב קלג: ושם

(קלד) ב"ב קלג: ושם

(קלה) ב"ב קלג: ושם

(קלו) ב"ב קלג: ושם

(קלז) ב"ב קלג: ושם

(קלח) ב"ב קלג: ושם

(קלט) ב"ב קלג: ושם

(קמ) ב"ב קלג: ושם

(קמא) ב"ב קלג: ושם

(קמב) ב"ב קלג: ושם

(קמג) ב"ב קלג: ושם

(קמד) ב"ב קלג: ושם

(קמה) ב"ב קלג: ושם

(קמו) ב"ב קלג: ושם

(קמז) ב"ב קלג: ושם

(קמח) ב"ב קלג: ושם

(קמט) ב"ב קלג: ושם

(קנ) ב"ב קלג: ושם

(קנא) ב"ב קלג: ושם

(קנב) ב"ב קלג: ושם

(קנג) ב"ב קלג: ושם

(קנד) ב"ב קלג: ושם

(קנה) ב"ב קלג: ושם

(קנו) ב"ב קלג: ושם

(קנז) ב"ב קלג: ושם

(קנח) ב"ב קלג: ושם

(קנט) ב"ב קלג: ושם

(קס) ב"ב קלג: ושם

(קסא) ב"ב קלג: ושם

(קסב) ב"ב קלג: ושם

(קסג) ב"ב קלג: ושם

(קסד) ב"ב קלג: ושם

(קסה) ב"ב קלג: ושם

(קסו) ב"ב קלג: ושם

(קסז) ב"ב קלג: ושם

(קסח) ב"ב קלג: ושם

(קסט) ב"ב קלג: ושם

(קע) ב"ב קלג: ושם

(קעא) ב"ב קלג: ושם

(קעב) ב"ב קלג: ושם

(קעג) ב"ב קלג: ושם

(קעד) ב"ב קלג: ושם

(קעה) ב"ב קלג: ושם

(קעו) ב"ב קלג: ושם

(קעז) ב"ב קלג: ושם

(קעח) ב"ב קלג: ושם

(קעט) ב"ב קלג: ושם

(קפ) ב"ב קלג: ושם

(קפא) ב"ב קלג: ושם

(קפב) ב"ב קלג: ושם

(קפג) ב"ב קלג: ושם

(קפד) ב"ב קלג: ושם

(קפה) ב"ב קלג: ושם

(קפו) ב"ב קלג: ושם

(קפז) ב"ב קלג: ושם

(קפח) ב"ב קלג: ושם

(קפט) ב"ב קלג: ושם

(קצ) ב"ב קלג: ושם

(קצא) ב"ב קלג: ושם

(קצב) ב"ב קלג: ושם

(קצג) ב"ב קלג: ושם

(קצד) ב"ב קלג: ושם

(קצה) ב"ב קלג: ושם

(קצו) ב"ב קלג: ושם

(קצז) ב"ב קלג: ושם

(קצח) ב"ב קלג: ושם

(קצט) ב"ב קלג: ושם

(קצי) ב"ב קלג: ושם

(קצי א) ב"ב קלג: ושם

(קצי ב) ב"ב קלג: ושם

(קצי ג) ב"ב קלג: ושם

(קצי ד) ב"ב קלג: ושם

(קצי ה) ב"ב קלג: ושם

(קצי ו) ב"ב קלג: ושם

(קצי ז) ב"ב קלג: ושם

(קצי ח) ב"ב קלג: ושם

(קצי ט) ב"ב קלג: ושם

(קצי י) ב"ב קלג: ושם

(קצי יא) ב"ב קלג: ושם

(קצי יב) ב"ב קלג: ושם

(קצי יג) ב"ב קלג: ושם

(קצי יד) ב"ב קלג: ושם

(קצי טו) ב"ב קלג: ושם

(קצי טז) ב"ב קלג: ושם

(קצי יז) ב"ב קלג: ושם

(קצי יח) ב"ב קלג: ושם

(קצי יט) ב"ב קלג: ושם

(קצי כ) ב"ב קלג: ושם

(קצי כא) ב"ב קלג: ושם

(קצי כב) ב"ב קלג: ושם

(קצי כג) ב"ב קלג: ושם

(קצי כד) ב"ב קלג: ושם

(קצי כה) ב"ב קלג: ושם

(קצי כו) ב"ב קלג: ושם

(קצי כז) ב"ב קלג: ושם

(קצי כח) ב"ב קלג: ושם

(קצי כט) ב"ב קלג: ושם

(קצי ל) ב"ב קלג: ושם

(קצי לא) ב"ב קלג: ושם

(קצי לב) ב"ב קלג: ושם

(קצי לג) ב"ב קלג: ושם

(קצי לד) ב"ב קלג: ושם

(קצי לה) ב"ב קלג: ושם

(קצי לו) ב"ב קלג: ושם

(קצי לז) ב"ב קלג: ושם

(קצי לח) ב"ב קלג: ושם

(קצי לט) ב"ב קלג: ושם

(קצי מ) ב"ב קלג: ושם

(קצי מא) ב"ב קלג: ושם

(קצי מב) ב"ב קלג: ושם

(קצי מג) ב"ב קלג: ושם

(קצי מד) ב"ב קלג: ושם

(קצי מה) ב"ב קלג: ושם

(קצי מו) ב"ב קלג: ושם

(קצי מז) ב"ב קלג: ושם

(קצי מח) ב"ב קלג: ושם

(קצי מט) ב"ב קלג: ושם

(קצי נ) ב"ב קלג: ושם

(קצי נא) ב"ב קלג: ושם

(קצי נב) ב"ב קלג: ושם

(קצי נג) ב"ב קלג: ושם

(קצי נד) ב"ב קלג: ושם

(קצי נה) ב"ב קלג: ושם

(קצי נו) ב"ב קלג: ושם

(קצי נז) ב"ב קלג: ושם

(קצי נח) ב"ב קלג: ושם

(קצי נט) ב"ב קלג: ושם

(קצי ס) ב"ב קלג: ושם

(קצי סא) ב"ב קלג: ושם

(קצי סב) ב"ב קלג: ושם

(קצי סג) ב"ב קלג: ושם

(קצי סד) ב"ב קלג: ושם

(קצי סה) ב"ב קלג: ושם

(קצי סו) ב"ב קלג: ושם

(קצי סז) ב"ב קלג: ושם

(קצי סח) ב"ב קלג: ושם

(קצי סט) ב"ב קלג: ושם

(קצי ע) ב"ב קלג: ושם

(קצי עא) ב"ב קלג: ושם

(קצי עב) ב"ב קלג: ושם

(קצי עג) ב"ב קלג: ושם

(קצי עד) ב"ב קלג: ושם

(קצי עה) ב"ב קלג: ושם

(קצי עו) ב"ב קלג: ושם

(קצי עז) ב"ב קלג: ושם

ניפרום סודרא אתי לידי סרוחה, נבסיה בנרתמא, ויומנין דמיפסק ואתי למקטריה הלכך לא אפשר וא"ל רבא בר רב חנן לאביי תנן *לא "מספקין ולא מטפחין ולא מרקדין ביו"ט וקא חזינן דעברין ולא אמרינן להו ולא מידי ולטעמיך הא דאמר "רבא *לא ליתיב אינש אפומא דלחייא דילמא מיגנדר ליה חפץ ואתי לאיתויי והא קא חזינן (ע"ב) דמותבי חצבי ליתבן אפומא דמבואה ולא אמרינן להו ולא מידי, אלא התם לישראל *מוטב שיהו שוגגין ואל יהו מזידין, *סבור מינה הנ"מ בדרבנן אבל בראוירתא לא, והלא היא ל"ש בדרבנן ול"ש בראוירתא הא תוספת דיוה"כ דאוריתא היא וקא חזינן להו דקאכלי ושתו עד שתחשך ולא אמרי להו ולא מידי: וכן אשה מחבירתה כברות: בשבת הוא דאסיר אבל בחול שפיר דמי לימא מתני' דלא כהלל דתנן *וכן היה הלל אומר לא תלוה אשה כבר לחבירתה עד שתעשינה דמים שמא יוקרו חטין ונמצאו באות לידי רבית, ואפילו תימא הלל "הא באתרא דקיץ דמיה הא באתרא דלא קיץ דמיה: ואם אינו מאמינו: איתמר הלוואת יו"ט רב יוסף אמר לא ניתנה ליתבע *ורבה אמר "ניתנה ליתבע רב יוסף אמר ניתנה ליתבע אתי למיכתב רבה אמר ניתנה ליתבע דאי אמרת לא ניתנה לא יהיב ליה ואתי לאימנועי משמתת יו"ט, תאן אם אינו מאמינו מניח טליתו אצלו אי אמרת בשלמא לא ניתנה ליתבע משום הכי "מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת" אלא אי אמרת ניתנה ליתבע אמאי "מניח טליתו אצלו, ליתן ליה ולתבעיה? אמר לא בעינא דליקום בדינא ודיינא שמעי רב איבי בר אבין ד"השותפ את הפרה נחילקה בראש השנה אם היה חדש מעובר משמט ואם לאו אינו משמט ואנן לא ניתנה ליתבע מאי "משמט: שאני התם דאיגלאי מילתא דחול הוא דאיש מסיקא אם לאו אינו משמט אי אמרת בשלמא ניתנה ליתבע דיינו דקתני "אינו משמט" אלא אי אמרת לא ניתנה ליתבע (ב) מאי אינו משמט? דאי יהיב ליה שקיל, מכלל דרישא אי יהיב ליה לא שקיל: רישא צריך למימר ליה "משמט אני סיפא לא צריך למימר ליה "משמט אני כדרתן *המחזיר חוב בשביעית יאמר לו "משמט אני" "ואם אמר לו "אעפ"כ" יקבל ממנו משום שנאמר "זה דבר השמטה" רב אשי אמר שקיל משכונא *רבה בר עולא מעריס איעדומי: וכן ערב פסח: א"ר יוחנן *"מקדישין אדם פסחו בשבת ותגינתו ביו"ט נימא מסייע ליה וכן ערב פסח בירושלים שחל להיות בשבת מניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יו"ט הכא במאי עסקינן בממנה אחרים עמו על פסחו, דמעיקרא מיקדש ואקי, והא אנן תנן *אין נמנין על ההמחה בתחילה ביו"ט שאני הכא כיון דרגיל אצלו כמאן דאימני ביה מעיקרא דמי והא תניא רבי הושעיא הולך אדם אצל רועה הרגיל אצלו ונותן לו טלה לפסחו ומקדישין ויוצא בו, התם גמי בדרגיל אצלו אקדושי (ג) ליה מעיקרא, והא "מקדיש קתני: הקדיש עילוי מדרבנן, ומי אמר ר' יוחנן הכי והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן *לא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מחזירין תרומות ומעשרות, כל אלו ביו"ט אמרו קץ בשבת לא קשיא כאן בחובות שקבוע להן זמן כאן בחובות שאין קבוע להן זמן: מתני' מנה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו אבל לא מן הכתב. מפיס אדם עם בניו ועם בני ביתו על השולחן ובלבד שלא יתכוין לעשות מנה גדולה כנגד מנה קטנה *ומטילין חלשין על הקדשים ביו"ט אבל לא על המנות:**

גמ'

ניתנה ליתבע אתי למיכתב רבה אמר ניתנה ליתבע דאי אמרת לא ניתנה לא יהיב ליה ואתי לאימנועי משמתת יו"ט, תאן אם אינו מאמינו מניח טליתו אצלו אי אמרת בשלמא לא ניתנה ליתבע משום הכי "מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת" אלא אי אמרת ניתנה ליתבע אמאי "מניח טליתו אצלו, ליתן ליה ולתבעיה? אמר לא בעינא דליקום בדינא ודיינא שמעי רב איבי בר אבין ד"השותפ את הפרה נחילקה בראש השנה אם היה חדש מעובר משמט ואם לאו אינו משמט ואנן לא ניתנה ליתבע מאי "משמט: שאני התם דאיגלאי מילתא דחול הוא דאיש מסיקא אם לאו אינו משמט אי אמרת בשלמא ניתנה ליתבע דיינו דקתני "אינו משמט" אלא אי אמרת לא ניתנה ליתבע (ב) מאי אינו משמט? דאי יהיב ליה שקיל, מכלל דרישא אי יהיב ליה לא שקיל: רישא צריך למימר ליה "משמט אני סיפא לא צריך למימר ליה "משמט אני כדרתן *המחזיר חוב בשביעית יאמר לו "משמט אני" "ואם אמר לו "אעפ"כ" יקבל ממנו משום שנאמר "זה דבר השמטה" רב אשי אמר שקיל משכונא *רבה בר עולא מעריס איעדומי: וכן ערב פסח: א"ר יוחנן *"מקדישין אדם פסחו בשבת ותגינתו ביו"ט נימא מסייע ליה וכן ערב פסח בירושלים שחל להיות בשבת מניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יו"ט הכא במאי עסקינן בממנה אחרים עמו על פסחו, דמעיקרא מיקדש ואקי, והא אנן תנן *אין נמנין על ההמחה בתחילה ביו"ט שאני הכא כיון דרגיל אצלו כמאן דאימני ביה מעיקרא דמי והא תניא רבי הושעיא הולך אדם אצל רועה הרגיל אצלו ונותן לו טלה לפסחו ומקדישין ויוצא בו, התם גמי בדרגיל אצלו אקדושי (ג) ליה מעיקרא, והא "מקדיש קתני: הקדיש עילוי מדרבנן, ומי אמר ר' יוחנן הכי והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן *לא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מחזירין תרומות ומעשרות, כל אלו ביו"ט אמרו קץ בשבת לא קשיא כאן בחובות שקבוע להן זמן כאן בחובות שאין קבוע להן זמן: מתני' מנה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו אבל לא מן הכתב. מפיס אדם עם בניו ועם בני ביתו על השולחן ובלבד שלא יתכוין לעשות מנה גדולה כנגד מנה קטנה *ומטילין חלשין על הקדשים ביו"ט אבל לא על המנות:

גמ'

אמאי צריך למיתנא משמשת בלאו הכי פשיטא הוא מלשלם. ואפילו בשאר שני שבוע דהא לא ניתנה ליתבע. ופריק רב יוסף שאני התם דכיון דאיגלאי מלתא דחול היא (ניתנה ליתבע ואנן לא קאימנא אלא להלואת יו"ט ואסיקנא למשמט ממיפא ואם לאו אינו משמט לרבא דאמר ניתנה ליתבע דתובעו ונפרע ממנו [ניתנה] אלא לרב יוסף דאמר לא ניתנה ליתבע משמט הלא משמע דתובע ונפרע ממנו ואינו יכול לומר לו כי השביעית השמיטתו ופריק רב יוסף לעולם לא ניתנה ליתבע והכלות אינו יכול ליתבע אלא אם יביא הלה ויפרענו קשיא כיון דתני אינו משמט אני, ואקשינן עליה מכלל דרישא אי יהיב ליה מעצמו לא שקיל, ופריק רב יוסף ואמר רישא אם מחזיר לו צריך שיאמר לו משמט אני. דהא נשיא בן פלוני. אבל מפקפ שאינו נושה בו פלוני אם יבא להשבון אינו צריך לומר לו משמט אני אלא יכול ממנו משום שנאמר וזה דבר השמטה. ומפורש ענין זה בפ' חשולח גם לאשתו, ואיכא רבותינו שהיו מעמידין השמוטה זו כרב יוסף. תדא [דרבה] דלנבי רב יוסף תלמיד הוא ועוד סניגיא דשבעתא דובה כרב יוסף דייקה ועוד מדתזיין רב אויא מקבל משכונא מכלל שאם אין בידו משכון אינו יכול ליתבע. ותוב רבא בר עולא מיערים איעדומי לעולם לא היה תובעו בהדיא אלא היה אומר לו הלויני ובאשר יתן לו ויבאו חמעות לידו אומר לו יש לי אצלך הלואת יו"ט נשתלמתי אותם מכלל כי הלואת יו"ט בר ראוי שנוטה יחכן אבל בהדיא לא ניתנה ליתבע וראוין הטוענין שלא יוכלו לומר לו כי אמרת לא ניתנה ליתבע דאמרי אינשי לא תיתי ולא תיתבע ולא תיתי ולא תיתבע. ואמר רבא בתרא הוא. ותקי"ל דהלכתא כבתראי וכן הדעת נוטה: וכן ערב פסחים בירושלים כו'. א"ר יוחנן מקדישין אדם פסחו בשבת ותגינתו ביו"ט נימא מסייעא ליה וכן ערב פסח כו' ופשוטה היא. הא דתני ר' חושעיא ומקדישו אוקמינא. תקדיש עלוי מדרבנן ואקשינן עלה והא תנא דאמר חלכה כסתם משנה ותנן אין מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין ומפרקינן הא דא"ר יוחנן מקדיש בשבת בחובות הקבוע להן זמן. כגון פסח שאם לא יעשנו היום אינו יכול לעשותו למחר וחיא מצות עוברת והא דתנן

והמחחייב ע"פ הגורל לקמנה, ומלוה, וכגמ' מפרש טעמא: **מנשים** · גורלות: **על הקדשים** · בין הכהנים: **אבל לא על המנות** · בגמרא מפרש: גמ'

רבינו חננאל

להא, דא"ל תנן לא מספקין ולא מרקדין ולא מטפחין, בגדרא. ומשופה היא. ומיפרשא נמי בגמ' דחמבויא כדי יין בסם' יו"ט וכן שואלת אשה מחבירתה כברות. ודייקינן מינה בשבת הוא דאסור מבלל דבשל שרי מחניתין דלא כחלל כו' ומסקינן בה אפילו תימא כחלל באתרא דקייצי דמי. ואם אינו מאמינו מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת. אחמר הלואת יו"ט רב יוסף אמר לא ניתנה ליתבע רבא אמר ניתנה ליתבע ואתיגן למיגמר מתניתין תנן ואם אינו מאמינו מניח טליתו אצלו כו' ולא נמרינן מינה דלא מפרשא בהדיא כתב מיניהו ומוהבינן לרב יוסף מהא דתנן חשותפ את הפרה וחלקה בראש חשנה אם היה חדש מעובר משמט. פי' אם היה אלול מעובר נמצא יום לקיחתו חלק מן הפרה יום הול שר"ה מתר הוא וכיון שנושה בו דמי בשר הפרה שלקח מאחטל דכיון שנכנסה שנה שביעית משמטת לדברי רבא ניחא כי ניתנה ליתבע ומלוה נושה בו וכשנכנסת שביעית משמטת אלא לרב יוסף דאמר לא ניתנה ליתבע דהא מלוה הול הוא) ואיכא למיפרך קשיא כיון דתני אינו יכול ואינו צריך לומר משמט אני. אבל מפקפ שאינו נושה בו פלוני אם יבא להשבון אינו צריך לומר לו משמט אני אלא יכול ממנו משום שנאמר וזה דבר השמטה. ומפורש ענין זה בפ' חשולח גם לאשתו, ואיכא רבותינו שהיו מעמידין השמוטה זו כרב יוסף. תדא [דרבה] דלנבי רב יוסף תלמיד הוא ועוד סניגיא דשבעתא דובה כרב יוסף דייקה ועוד מדתזיין רב אויא מקבל משכונא מכלל שאם אין בידו משכון אינו יכול ליתבע. ותוב רבא בר עולא מיערים איעדומי לעולם לא היה תובעו בהדיא אלא היה אומר לו הלויני ובאשר יתן לו ויבאו חמעות לידו אומר לו יש לי אצלך הלואת יו"ט נשתלמתי אותם מכלל כי הלואת יו"ט בר ראוי שנוטה יחכן אבל בהדיא לא ניתנה ליתבע וראוין הטוענין שלא יוכלו לומר לו כי אמרת לא ניתנה ליתבע דאמרי אינשי לא תיתי ולא תיתבע ולא תיתי ולא תיתבע. ואמר רבא בתרא הוא. ותקי"ל דהלכתא כבתראי וכן הדעת נוטה: וכן ערב פסחים בירושלים כו'. א"ר יוחנן מקדישין אדם פסחו בשבת ותגינתו ביו"ט נימא מסייעא ליה וכן ערב פסח כו' ופשוטה היא. הא דתני ר' חושעיא ומקדישו אוקמינא. תקדיש עלוי מדרבנן ואקשינן עלה והא תנא דאמר חלכה כסתם משנה ותנן אין מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין ומפרקינן הא דא"ר יוחנן מקדיש בשבת בחובות הקבוע להן זמן. כגון פסח שאם לא יעשנו היום אינו יכול לעשותו למחר וחיא מצות עוברת והא דתנן

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכן קא מיבון כני למיתני מנשיהן וכו' כמה נכן ניקדמ"ל: (ב) שם מאי אינו משמט דאי יהיב ליה: (ג) שם מקדושי מקדיש ליה משיקדש: (ד) רש"י ד"ה ומתא לידי ומומד: דחול סוף. סמיפה וכו' מודלת עליה כו' ביון ומתן קמייה: (ה) ד"ה ניתנה וכו' מכלל דמשמט ליתי וחם תמר לו כלום מעמ"כ כניל ומ"ש ד"ה: **סניפים פ"ו משנה ב**

נושא ד' א מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה ס סמג לאוין עם עוש"ע ס"ח סימן שלא סמיף ג ומימן מקכד סמיף ג:

ה ב מיי' פ"ו מהלכות שביתת עשור הלכה ז סמג לאוין עם ופם מוד ועוש"ע ס"ח סימן שכח סמיף ב:

נושא ו ג מיי' פ"י מהלכות מלוה ולוה הלכה ב סמג לאוין קנ עוש"ע יו"ד סימן קכה סמיף ג:

מבנה: ג' [ע"ל רבה] ד' ואיאוי ואיקרי ה' ד עם סמיף ג: ו' ועי' מוס' לעיל נה. ד"ה ומ"ש מוסב ומוס' ס"ו ד"ה מוסב ומוס' ס"ו ד. ד"ה שמיו]

ח ה מיי' פ"י מהלכות ס"ח הלכה כה עוש"ע ס"ח סימן תקכה סמיף ה:

ט ו מיי' פ"ח מהלכות שמיטה ויובל הלכה ס סמג עשין קמט:

נושא י ז מיי' עם הלכה כח סמג- לאוין רעג עוד ועוש"ע סי"ח סימן שלא סמיף ט:

יא ח מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה יד ופ"ל מהלכות מקכון הלכה ה"ט סמג עשין רכג:

יב ט מיי' פ"ד מהלכות ס"ח הלכה יס סמג לאוין עם עוש"ע ס"ח סימן עב סמיף ג:

נושא יג י מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה יד ופם עוד עוש"ע ס"ח סימן שלא סמיף ד:

מבנה ד' ה' ו' ז'

רבינו חננאל

יוסף אמר לא ניתנה ליתבע רבא אמר ניתנה ליתבע אתי למיכתב רבה אמר ניתנה ליתבע דאי אמרת לא ניתנה לא יהיב ליה ואתי לאימנועי משמתת יו"ט, תאן אם אינו מאמינו מניח טליתו אצלו אי אמרת בשלמא לא ניתנה ליתבע משום הכי "מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת" אלא אי אמרת ניתנה ליתבע אמאי "מניח טליתו אצלו, ליתן ליה ולתבעיה? אמר לא בעינא דליקום בדינא ודיינא שמעי רב איבי בר אבין ד"השותפ את הפרה נחילקה בראש השנה אם היה חדש מעובר משמט ואם לאו אינו משמט ואנן לא ניתנה ליתבע מאי "משמט: שאני התם דאיגלאי מילתא דחול הוא דאיש מסיקא אם לאו אינו משמט אי אמרת בשלמא ניתנה ליתבע דיינו דקתני "אינו משמט" אלא אי אמרת לא ניתנה ליתבע (ב) מאי אינו משמט? דאי יהיב ליה שקיל, מכלל דרישא אי יהיב ליה לא שקיל: רישא צריך למימר ליה "משמט אני סיפא לא צריך למימר ליה "משמט אני כדרתן *המחזיר חוב בשביעית יאמר לו "משמט אני" "ואם אמר לו "אעפ"כ" יקבל ממנו משום שנאמר "זה דבר השמטה" רב אשי אמר שקיל משכונא *רבה בר עולא מעריס איעדומי: וכן ערב פסח: א"ר יוחנן *"מקדישין אדם פסחו בשבת ותגינתו ביו"ט נימא מסייע ליה וכן ערב פסח בירושלים שחל להיות בשבת מניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יו"ט הכא במאי עסקינן בממנה אחרים עמו על פסחו, דמעיקרא מיקדש ואקי, והא אנן תנן *אין נמנין על ההמחה בתחילה ביו"ט שאני הכא כיון דרגיל אצלו כמאן דאימני ביה מעיקרא דמי והא תניא רבי הושעיא הולך אדם אצל רועה הרגיל אצלו ונותן לו טלה לפסחו ומקדישין ויוצא בו, התם גמי בדרגיל אצלו אקדושי (ג) ליה מעיקרא, והא "מקדיש קתני: הקדיש עילוי מדרבנן, ומי אמר ר' יוחנן הכי והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן *לא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מחזירין תרומות ומעשרות, כל אלו ביו"ט אמרו קץ בשבת לא קשיא כאן בחובות שקבוע להן זמן כאן בחובות שאין קבוע להן זמן: מתני' מנה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו אבל לא מן הכתב. מפיס אדם עם בניו ועם בני ביתו על השולחן ובלבד שלא יתכוין לעשות מנה גדולה כנגד מנה קטנה *ומטילין חלשין על הקדשים ביו"ט אבל לא על המנות:

גמ'

גמ' מ"ט · **לכל לך מן הכתב**" שמע ימחוק · מן המורכין שירלה שלה הכין להם כל לרכם ויתחרט שזמן יותר מן הרלוי ויחמוק מן הכתב כדי שלא יקרלם השמש : כל הני שמע יקרא בשטרי דזיטוח על מקח וממכר קחמר (ה): **דכתב** · מייתא לחטוא דזיו: **ומידלי** · שלים מגיע לשם למחוק : (לפילו גבוה תורה אור) שלים מגיע לשם למחוק) : **לפילו גבוה** · שלים מגיע שם להטוח הגר לחטור דהואיל ונמוך לחטור גבוה כמי לחטור שלא מחלוק : **ומיבפי** · שנמוך ויכול להגיע שם ולמחוק : **ולמ"ד שמע יקרא** · היכא דליכא למיחם לשמע יקרא ליחוש לשמע ימחוק : **דמייך** · בסכין כחוב הען בעובלא שלין טחה למחוק ולחכאי מלכר ולילא למיחם לשמע ימחוק : **גודא** · כוחלי: **פינקס** · כעין לוחות של פוחרים : **כמה כפנים וכמה כחוב** · לחת מי ומי חושב כפנים במקום המכובד ולחת מי ומי חושב כחוב שלילה כל כך ספונין : **אלא מבתב שעל גבי טבלא ופינקס** · דגודא בשטרא לא מיחלף לבל טבלא ופינקס מיחלף : [**דכתיב מיבפי**· כחב של דין] : **אלא לעולם דכתב לחוטל ומידלי** · שלים יכול למחוק, ולשמע יקרא לא מייתינן דגודא בשטרא לא מיחלף, ולדקתיק לך לחט"ע דמידלי ליבסרי כדרבה דלמר גבי גר לפילו ו' כחים : **דרבה תנאי היא** · דלילבא דמיים לשלא למחוק לילסור שבא לדרבן ולילבא דמפליג : **ליחוש לשמא ימחוק** · דהא ר' לחא כוחל דוקא נקט ולי מלחי מה לי כוחל מה לי לגרס: **אין רואין במראה** · מירולוי"ל לפי שהרואה במלאה לילו לריך לשא לחקן שערות רלשו וזקנו הלבך חייבי' שמא ירלה טיטא המדולדלות שלילן עוות טם **אחר** השטר *ויגלחן : **דלמסכי ומכי** · שילך להביא שטר לו מספרים : **מדכר** · שהוא שבא : **מפכא** · שלילו לריך להביא מספרים שיש עשמה מגלחת השטר : **כאב מפטלך אחא מלורה ואחא מדיוקנאות** · כגון בני חדם המלייירים בכוחל חיוח מצוחות לו דיוקנות של בני חדם של מעשים כגון מלחמת דוד וגלית וכוחבין תחחיה זו טרת חיה פלונית וזו דיוקנית פלוני ופלונית : **אמור לקרוחו בשבח** · שמע יקרא בשטרי הדיוטות : **אל מדאפכם** · אל לבבר לחש עוסי מדעתא לבבכם ואל שלבכם. לחיליס לשון חלילים: **שם בניו וכני כיבו אין שם אחר בא** · מללח שמא ומשים על המטת : **משום לווין ופורעין** · דגזור בהו רבנן שמא יכחוב : **פתקידין** · שלין מוחלים ומוזהרין זה לזה : וכדברי

שמואל *דאמר **רב יהודה אמר שמואל**"בני חבורה המקפידין זה על זה עוברין משום מדה ומשום משקל ומשום מנין ומשום לווין ופורעין ביו"ט וכדברי

ולמ"ד שמע ימחוק ליחוש שמא יקרא · ולא מסיק מלטעיה גודא בשטרא לא מיחלף : **בשטרי** הדיוטות · פי' בקונטי' של מקח וממכר ולטיל בפרק כל כחבי (דף קיז: ושם) פירש לינגרוש השטוחות למטה מחן : **אלא** אילימא דכתב ומידלי ולא ידענא למאי נקט מהכא כיון דם"ד לכ"ע לית להו דרבה : **אילימא** דלכתיב מיכחב ם"ש הכא ולא מיבעי ליה : **לעולם** דכתב לחוטל ומידלי ודקשיא לך דרבה תנאי היא דלילבא דמיים לשלא למחוק לילסור שבא לדרבן ולילבא דמפליג : **ליחוש לשמא ימחוק** · דהא ר' לחא כוחל דוקא נקט ולי מלחי מה לי כוחל מה לי לגרס: **אין רואין במראה** · מירולוי"ל לפי שהרואה במלאה לילו לריך לשא לחקן שערות רלשו וזקנו הלבך חייבי' שמא ירלה טיטא המדולדלות שלילן עוות טם **אחר** השטר *ויגלחן : **דלמסכי ומכי** · שילך להביא שטר לו מספרים : **מדכר** · שהוא שבא : **מפכא** · שלילו לריך להביא מספרים שיש עשמה מגלחת השטר : **כאב מפטלך אחא מלורה ואחא מדיוקנאות** · כגון בני חדם המלייירים בכוחל חיוח מצוחות לו דיוקנות של בני חדם של מעשים כגון מלחמת דוד וגלית וכוחבין תחחיה זו טרת חיה פלונית וזו דיוקנית פלוני ופלונית : **אמור לקרוחו בשבח** · שמע יקרא בשטרי הדיוטות : **אל מדאפכם** · אל לבבר לחש עוסי מדעתא לבבכם ואל שלבכם. לחיליס לשון חלילים: **שם בניו וכני כיבו אין שם אחר בא** · מללח שמא ומשים על המטת : **משום לווין ופורעין** · דגזור בהו רבנן שמא יכחוב : **פתקידין** · שלין מוחלים ומוזהרין זה לזה : וכדברי

שמואל *דאמר **רב יהודה אמר שמואל**"בני חבורה המקפידין זה על זה עוברין משום מדה ומשום משקל ומשום מנין ומשום לווין ופורעין ביו"ט וכדברי

גמ' מ"ט **רב ביבי אמר גזירה שמא ימחוק אביי אמר "גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות** מאי ביניידו: **א"ל דכתב אכותל ומידלי: לְמַ"ד** שמא ימחוק לא חיישינן **וְלְמַ"ד** שמא יקרא חיישינן **וְלְמַ"ד** שמא ימחוק ניחוש שמא יקרא ותו לישמא ימחוק לא חיישינן *והתנן **לא יקרא לאור הנר** *ואמר רבה אפי' גבוה שתי קומות אפי' גבוה שתי מדעות אפי' עשרה בתים זה ע"ג זה **לא יקרא: אלא אביי** דכתב אכותל ומיתחי: **לְמַאן דְּאָמַר** שמא ימחוק חיישינן **לְמַ"ד** שמא יקרא לא חיישינן-גודא בשטרא לא מיחלף **וְלְמַ"ד** שמא יקרא, ליחוש שמא ימחוק? **אלא אביי** דחייק אטבלא ואפינקס **לְמַ"ד** שמא ימחוק לא חיישינן **לְמַ"ד** 'שמא יקרא' חיישינן, **וְלְמַ"ד** שמא ימחוק ליחוש שמא יקרא **[וכ"ת טבלא ופינקס בשטרא לא מיחלף והתניא** *מונה אדם כמה מבפנים וכמה מבחוץ וכמה מנות עתיד להניח לפניהם **מכתב** שעל גבי הכותל **אבל לא מכתב** שעל גבי **טבלא ופינקס** היכי דמי אילימא דכתיב מ"ש הכא ומ"ש הכא אלא לאו דחייק וקתני **מכתב** שעל גבי הכותל **אבל לא מכתב** שע"ג **טבלא ופינקס**} **אלא לעולם דכתב** אכותל ומידלי ודקא קשיא **לך דרבה**, דרבה תנאי היא דתניא **מונה אדם** את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו **אבל לא מן הכתב** ר' אחא מתיר מכתב שעל גבי הכותל היכי דמי אילימא דכתיב מתחא ליחוש שמא ימחוק אלא לאו **דְכתב** ומידלי וש"מ דרבה תנאי היא ש"מ, **והני תנאי כהני תנאי דתניא** *אין רואין במראה בשבת *רבי מאיר **מתיר במראה הקבוע בכותל** מ"ש הקבוע בכותל דאדהכי והכי **מדכר** שאינו קבוע נמי אדהכי והכי **מדכר**? **הבא במראה של מחבת עִמְּקָנֵי וְכַדְּרַב נַחְמָן** אמר רבה בר אבוה דא"ר נחמן אמר רבה בר אבוה **מפני מה** אמרו מראה של מחבת אסורה **מפני** *שאדם עשוי להשיר בה נימין המדולדלין. **תנו** רבנן *כתב המהלך תחת הצורה **ותחת** הדיוקנאות אסור לקרותו בשבת **ודיוקנא** עצמה אף בחול אסור להסתכל בה משום **שנאמר** °אל תפנו אל האלילים **מאי** תלמודא אמר רבי חנין אל תפנו אל מדעתכם: מפיס אדם עם בניו וכו': עם בניו ועם בני ביתו אין, ועם אחר לא, **מאי** טעמא? **כְּדְרַב יהודה** אמר **רב יהודה** אמר **שמואל** *דאמר "בני חבורה המקפידין זה על זה עוברין משום מדה ומשום משקל ומשום מנין ומשום לווין ופורעין ביו"ט וכדברי

[תוספ' פ"ח]

[כלב לגנסם ליחם רבי מחיר וכו', וכ"ש בכעל המחזר ובמלמחות. מגל בכולל"ם לה' ר' יהודה מחיר וכו']

[פי' חוס' ע"ז כה. ד"ה כמחבר]

[ועיין חוספות ע"ז ג. ד"ה כ"ג]

[דף כח.]

כדמעמט מבנן של קדושים דלא הוו מסחכלי בטורחא דזוזא (ע"ז דף כ·) מכלל דלחכריהו הוו מסחכלי * : **בני** חבורה המקפידין זה על זה עוברין משום משקל ומשום מדה ומשום מנין · פירוש לפי שמקפידין זה על זה עוברין לפילו על מה שלין שלר בני חדם עוברין משום מדה כדלמרינן בבילה (דף כמ·) יכול חדם לומר לחבירו מנה לי בלי זה לבל לה במדה פירוש בלי ממודנין בו לחסור דדמי למקח וממכר והם כיון שהם מקפידים· כל בלים הוי לגביהו מדה לפי שמקפידין לידע סיעורו לשלם להם הבלי וכן משקל שמקופים ומכוונים זה בנגד זה בית ולמרינן בבילה* לין מבניהן במחזים בית בוב ומשום מנין כדלמר בבילה (דף כב:) הולך חדם לגל חטוי הרגיל לגלו ולומר לו תן לי כו' ובלבד שלא יזכיר לו שכום מקח שלא היו נותנים מלה לגווזים בדיעבד ולקח בבר חשבים לו שלא יחמר לו תן לי עשרים לגווזים שלחמחייב לך עשרה לגווזים שברלה שעושה להשליס הדיעבד לבל יכול לומר לו תן לי כ' לגווזים שהם ובבני חבורה המקפידים לחסור בזיבת הדיוטות (ו) בית הלל לף משום רבית דבשהם מחזירין זה לזה הם מקפידים מה שמוזה יוחר וקשה לפירוש

בתים זה ע"ג זה לא יקרא. והא הבא דליכא למיחש אלא שמא יפה ואפי' גבוה כמה אמר (רבא) חיישינן ואפי'.ואע"ג דפלקא כתנאי חלבחא (כרבא) [כרבא] דסתם מתניתין כוותיה ולא חיישינן אסחלוקת דבריהם יחזרנו להביא מעם אחר לומר כי אינם חלוקים אלא אם הוא הבחב בכותל נמור שמנעת לה ויכול למחוק דלרב ביבי אסור בסעיפה ולאביי שרי דכותל בשפר לא מיחלף . ואקשינן על אביי וליחוש שמא ימחוק האיל והכותל נמור הוא ונם זה השטם נדחה ואחינן לאוקמי פלוגחיה בבחב דחייק אסבלא ופנקס ונם זה נדחה ל"ל **חזרינן על השטם הראשון דכתוב אכותל ומידלי . לְרַב** ביבי מיהר **לְאַבַּיֵי** אסור . ווה שהקשינן לרב ביבי מדברי רבה שאסר אפילו נבוה כמה . אמר לך רב ביבי דרבה תנאי היא **וְאֲנָא דְאָמְרִי כְּתַנָּא דְּשָׁרֵי** . דתניא מונה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו אבל לא מן הבתב . ר' אחא מתיר מן הבתב שעל גבי הכותל ואוקימנא דבחוב אכותל ומידלי . ואמרינן הני תנאי כי הני תנאי בלומר ר' אחא וה"ק חולקין במחלוקת ר' וה"ק דיליה דלר' אחא *בחצות הסיג מן השראה אינו יכול לפיכך קתני אין רואין במראה ור' מתיר במראה הקבועה בכותל כת"ק דר' אחא ודסיא להא דאמרינן בכלל גדול (דף עה) דשף בין העמודים [חייב] משום (**) מוחק שרומה למוחק בכתב.ולחמור א"י השף את העור ע"ג העפוד ר' אחא בשם ר' יהודה בן לוי משום מוחק ואקשינן עלה מ"ש מראה הקבועה בכותל דאדהכי והכי מרכר.ולא פירש מהו שיזוור וימבע . יש מ שאומר כי נאסר הראיה במראה בשבת שמא יראה כי עלה בו בעין חלודה (ובעין חלודה) בוה המראה ויצחצחנו בשבת ונמצא מתקן מנא.גם נראיות המראה למפה במקום נמוך עד שיתעסק לחביא מבין כדי לצחצחו יזור שששבת הוא ויסבע ונרחה זה השטם . ועמר כר"ע דאמר מפני מה מראה של מחבת אסורה מפני שאדם עשוי להשיר בה נימין המדולדלות ור' שמעיה אומר כיון שהיא עשויה לבבוה בו נזרינן : ת"ק דיוקני צורה אדם והבחב שהתירו אמור לקרותו בשבת ולא גרע משמיר הדיוטות דאסור בשבת. ודיוקני עצמה אסורה. אפילו בחול כמשמעו : **כפים** אדם עם בניו ועם כו' **מי** מפים אדם מלשון פיום כהחיה דאמרי מי מפיס.וכמו שאמר על השבר (פסחים קו) מיפרו ומפים. בניו ובני ביחו

*) לכלומה לפי ג"פ"ה ג"ל לפיכך דר' אחא כרבי מלחי דגרים דיוקני הוי בכלל מקח וממכר ולפי דגרים דיוקני לית להו דין מוחר ואפילו בשטרי הדיוטות דאסור בשבת. ואפילו בחול כמשמעו : **כפים** אדם עם בניו ועם כו' **מי** מפים אדם מלשון פיום כהחיה דאמרי מי מפיס.וכמו שאמר על השבר (פסחים קו) מיפרו ומפים. בניו ובני ביחו

נושאין אין קונין מן הנכרי ושלוחו של נכרי הרי זה כנכרי (כרבא - בבא מלילא ב' נוחנין לו ב' סלעים ואומר לו קנה לי בזו היום ואחזיר לך דמיה הרי זה כנכרי ואסור)

מגבנה ר' חנינא בן אנטיגנוס (נוחנין לו ב' סלעים ואומר לו קנה לי בזו היום ואחזיר לך דמיה הרי זה כנכרי ואסור)

נושאין אין קונין מן הנכרי ושלוחו של נכרי הרי זה כנכרי (כרבא - בבא מלילא ב'

יט א מיי' פכ"ג מהלכו' שבת הלכה יז סמג עשין עו"ת סו"ת סימן שכב סעיף ו:

כ ב מיי' שם (ופ"ו מהל' גזילה ואבידה הל"ו) סמג שם ועשין כיד ולאוין עג טור ש"ע או"ח סו"ת שם ועוש"ע סו"ת סימן שם סעיף כ:

כא ג ד מיי' פ"ד מהל' י"ט הלכה כ סמג לאוין עם:

(ב"ה) אף משום רבית אי הכי בניו ובני ביתו נמי בניו ובני ביתו היינו טעמא כדרב יהודה אמר רב *דאמר רב יהודה אמר רב מותר להלוות לבניו ולבני ביתו ברבית כדי להטעימן טעם רבית, אי הכי מנה גדולה כנגד מנה קטנה נמי? אין ה"נ והתורי מיחסרא והכי קתני כמפים אדם עם בניו ועם בני ביתו על השלחן אפי' מנה גדולה כנגד מנה קטנה מ"מ כדרב יהודה אמר רב, עם בניו ועם בני ביתו אין עם אחרים לא, מ"מ כדרב יהודה אמר שמואל, כמנה גדולה כנגד מנה קטנה אף בחול לאחרים אסור מ"מ משום קוביא: חלשין על וכו'. מאי? אבל לא על המנות? א"ר יעקב *בריה דבת יעקב אבל לא על המנות של חול ביו"ט, פשיטא? מהו דתימא הואיל וכתיב יועמך כמריבי כהן אפי' מנות דחול נמי, קמ"ל. וא"ר יעקב *בריה דבת יעקב °כל שחבירו נענש על ידו אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה מנלן? אלימא משום דכתיב °ויאמר ה' מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד ויאמר זה בכה וזה אמר בכה. ויצא הרוח ויעמוד לפני ה' ויאמר אני אפתנו וגו'. ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו ויאמר תפתה וגם תוכל צא ועשה כן. ואמרינן מאי רוח? *א"ר יוחנן זה רוחו של נבות ומאי צא? אמר רב צא ממחיצתי, ודילמא התם היינו טעמא דכתיב °דובר שקרים לא יכון אלא התם שבעתים קלון מכבוד שתה גם אתה והיערל וגו' שבעת קלון מכבוד זה נבוכד נצר שתה גם אתה והערל זה צדקיה, חרא דכולה קרא בנבוכד נצר כתיב ועוד צדקיה צדיקא מאי הוה ליה למיעבד ליה *דא"ר יהודה אמר רב בשעה שבקש אותו רשע לעשות לאותו צדיק כך וכו', אלא התם °גם ענוש לצדיק לא טוב, אלא °וכתיב °כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע. *צדיק אתה ה' ולא יגור במגורך רע. מאי משמע דהאי "חלשים" לישנא דפורא הוא דכתיב °איך נפלת משמים הילל בן שחר נגדעת לארץ חולש על גוים וגו' אמר רבה בר רב הונא מלמד שהיה מטיל פור על גדולי מלכות לידע איזה בן יומו של משכב זכור, וכתיב °כל מלכי גוים כולם גנו אמר רבי יוחנן שנתו ממשכב זכור (א"ר יוחנן) כל ימיו של אותו רשע לא נמצא שחוק בפה כל בריה שנאמר °נאה שקטה כל הארץ פצחו רנה "מכלל דעד השתא לא הוה רנה, ואמר ר' יצחק אמר ר' יוחנן אסור לעמוד בביתו של אותו רשע שנא' °וישעירים ירקדו שם, ואמר רב יהודה אמר רב בשעה שביקש אותו רשע לעשות לאותו צדיק כך נמשכה ערלתו של מאות אמה והיתה מחזרת על כל המסיבה כולה שנאמר "שבעת קלון מכבוד שתה גם אתה והערל" ערל' בגימטריא שלש מאות ואמר רב יהודה אמר רב בשעה שירד אותו רשע לגיהנם אמרו שמא למשול עליהם הוא בא אין *ליחלות כמותם הוא בא שנאמר °גם אתה חולית כמונו אלינו נמשלת? יצאתה ב"ק ואמרה °ממי נעלמת רגע והשכבה את ערלים. °איך שבת נוגש שבתה מדהבה א"ר יהודה אמר רב שבתה אומה זו שאמרה

והכדברי (ב"ה) הלל אף משום ריבית היא שהוקדם וכתוב בראש הפרק (דף קמח) וכן היה הלל אומר לא תלוה אשה ככר לחברתה עד שתעשנו דמים שמא יוקרו חמים או יוזלו ונמצאו באות לידי ריבית ועיקר זה במשנה בפרק אי זהו נשך (דף עט):

והכדברי (ביה) הלל דחיים שמא יוקירו חיטי בהלותם ככרות לחם משום רבית: בניו ובני ביתו נמי. ליתוק לרבית וכל הני: להלוות. מלוו: בניו ובני ביתו. המסובים על שלחנו דכיון דמלו חין כאן רבית: להטעימן טעם רבית. שידעו כמה קשה לגמול חוא חין הורה אור כאן לחיסור רבית והלכך גבי מדה ומשקל ומנין נמי לאו קפידת הוא אלא להשוותם בלא קנאה: מי סכי מנה גדולה כנגד מנה קטנה נמי. דמוקמינן טעמא לקמן משום קוביא ואפי' בחול אסור וכיון דהכל משלו אמאי אסור להטעימן טעמא קוביא בעלמא הוא: מלי טעמא מוסב. ולא חיים לקוביא: כדרב יהודה אמר רב. דלהטעימן בעלמא הוא: עם אחר לא כדרב יהודה אמר שמואל. דכיון דמקפידין שובדין משום מדה ומשקל ומנין: משום קוביא. דגזל הוא, דלסמכתא לא קניא, והא לסמכתא-דסמיך על הגובל לם יפול גובל אמנה הגדולה אוכה בה ואפיכך אלה עלמו אף לגובל הקטנה על הספק, ואילו יודע מחלה אכן לא היה מקבלה: על חול. של קדשים על אמוכל: כמריבי כהן. ככהנים אלו אכם בעלי מריבה: אפי' דמול נמי. ליתמרי להו להפים ביו"ט כי היכי דלא ליגנו: זה בכה. אלי לפתנו בכה: שבעם קלון. בנבוכדנלר משום דמלכים וכסהגיע יומו של לדקיהו ממכה עלמו ג' מלות אמה והייט שבעת קלון: מדם דכולים קרא בנבוכדנלר כתיב. ספיר מלים לאוקמי כולה בנבוכדנלר וה"ק אמה גם אתה כאומם שהיים מקלה לאחן והעלל עבמים: נענש לדיק לא עוב. לדיק המעניש לא עוב וכיון לאיכו עוב הרי הוא רע: וכתיב יגורך רע. אלמא לא יגור: מוסב על גוים. ולא אמרים ובשביל הבריות מסחלקין המזיקן וממלא מבעל גזירת המלך: סמיכה. מלכים שהיו מסובין ויושבין לפניו: גם אתה חולית כמונו. ביוחדי גיהנם כתיב דכתיב לעיל מיניה שאול מתחתן רגזה לך לקראתך טוחך וגו' (ס): חללים כמונו. נמשלת: נענש. לאון ממשלה: סבור אתה להיות בגועש מן החחרים: מדוד

(ג"ל חילל)

כ"מ עם. [ומם מסיק הש"ם ולאו מילחא היא כי, ויעוב נכון על קוביא זו ביאור הגי"ת בחו"מ סימן שמ"ג ס"ק ד]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה גם אתה וכו' וגו', חלים כמונו אלו חלניט כנ"ל והש"ל:

(ג"ל ברה ומשום שחנין לא היה מכון לפיכך לא סוכיהו. כ"כ רש"י נעימוסין פ. ד"ה כניה)

[ג"ל ברה]

נוסחא
כל שחביבו נעשה עד יהו אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה

מראי מקומות

1 נסחנות למא מקו

[ג"ל נעיל קמח: במשנה]

רבינו חננאל

ביתו אין אחרים לא. משמיה דר' יהודה אמר שמואל דאמר בני חבורה המקפידין זה על זה פ' שמרקדקין זה על זה שאומר אחד לחבירו המנה שלך שלקחתה גדולה תן לי אני כמותה והוא שוקלה בידו. ואם היה רב אומר לו לקרת דג או כדומה לו שהוא ארוך זרת צריך לחת לו (שפחתו) [חסרתו] זרת דגים או קישואין או אבטיחים וכדומה להן ואם היו אנוסין ושקדים וכדומה להן אומר לקרת עשרים או א"כר לו בעת

(שניטלו) [נוטלו] המחן עד שאשקול המנה ועד שאכרור אורך הדגים והקישואים ואגוזים וחשקדים שאתה נוטל במשקלם וכמרחם וכמניינם. וכדברי ב"ה שאומרים לא תלוה אשה מחברתה ככרות כד: ומפילין הלשים כו'. פירוש מפילין גדילות אבל לא על המנות אוקמוה על חול ביו"ט: נבובדנאצר אנם צדקיהו בעברה וכיון שנענש נ"ע צדקיהו נענש גם הוא שנאמר שבעת קלון מכבוד זה נבוכדנאצר שחה גם אתה והערל זה צדקיהו ואמרינן חאי קרא כולה בנ"נ כתיב ועוד צדקיהו צדיקא מאי חוה ליה למעבד. אמר רב יהודה אמר רב בשעה ששעה אותו רשע לאותו צדיק כן

מדוד • מעות ודינרי זהב והבא: **וכיון יפרוס סופסן לי** • לחמר שהיה ז' שנים בהמה וחזר למלוטתו היה משתכח כן ומהו המופסן שקשר תנין גדול נתן גדול ברגלו של חרי כמין חפסר: **מתני'** נמ **ישכור מדם פועלים** • דלכתיב (ישעיה נח) ממעות תפקך: **ולא יאמר לחבירו כו'** • בגמרא פריך פשיטא כיון דהוא לחמר חבירו כמי לחמר שהיה לו לשכור ולא יאמר לו הבא ואשכור ממך אלא משום דלפני עור לא תתן מכשול: **אין מפקידין על הפתוח** • לקרב עלמו בשבת עד סוף התחום ולהתחיל שם שיהא קרוב למקום הפועלים לו לפרדם להביא פירות דכל דבר שתחוב בעשותו בשבת לחמר להתחיל עליו: **אבל מפקיד סוף** • להיות קרוב ללכת לשמור פירותיו והם דבר המזהר בשבת לשמור פירותיו שם היו כתוך תחומו: **ומביא פירות בידו** • הואיל ועיקר מחשבתו לה היה לכך: **כלל אמר אבא שאול** • טעם היה כלל בדבר זה להוסיף דברים לחריים ביוצא בו ולקמיה מפרש לחתויי מאי: **כל שאני וכלי בפניהן** • שהני דשתי לחתויי לחבירו לו לנכרי בשבת לעשות למולאי שבת דשתי לחי להתחיל עליו: **גמ' מאי שנא כו'** • דלחמר לה יפקיד ה"ה לה יחמר לחבירו דהא ישראל הוא כמותו ולא מצי לאוגריה: **פחיר לנכרי שבות** • וכבר סתמה רבי למתני' נכרי שבת לכבוד חין לומרים לו ככה: **פא קפ"ל** • ולא כאיב בסתמא מרי ליה למימר: **פנרפס** • עכשיו גרלה הם תעמוד עמי לערב הם תבא לחי להתחיל בשבת ושניהן יודעין שעל מנת לשוכרו לפעולתו הוא מזהירו וכיון דלא מפרש בהדיא מרי כדמפרש בעמא דקמן דבור לחמור הרהור מותר: **מופר לסרפר** • בדברי תורה: **ופיס מתניך קדוש** • ולא כתיב ביה דבר אלא מקום תניתך שהא בקדושה ובעמא דמקום דישראל מהרהרין ממיד בדברי תורה: **ערום דבר** • חלמת לא לחמיר לא יאמר לו חלת בשעת דבר: **פיס כדרך יפוסו** • כלומר לעולם והם מתניך קדוש מקום הרהור תורה **ולחי לין דבור** ולא ירהה כך ערות דבר במילחת לחריתי מירי לחמור בשעת הדבור ולא בשעת הרהור כגון להסתכל בערוה: **עכו"ם ערום** • כ"ש ישראל כדמפרש בעמא וחזל: **פיס כפי שפיר יפוסו** • לכאורה בעלמא הוא: **ומביא פיסים** • חלמת ערוה היא בבן נח: **ודבור מי אסור והא אמר רב אסי** מקו ס"ג ג: **כו'** • וכל הני דבור הוא: **פקוח נפש** • בדבר שים בו סכנה פקוח דיקומבימוע"ט: **ופקוח דרכים** • כגון לרפוח: **מרעיליות וקרקפוות** • מיני פלטין הן שעם נחפסו לבית העובד: **לגמרו מומחה** . דהא עמי מלוה היה לכל אחיו מלמדו לומחות מלמדו לסמות ומלוה ילפינן מקרא בקדושין בהחליקים(ר' נ:): **על מנך** • על עלה שחיו שלו ואין לריך כבר כגון הרולה לבנות בית כך וכך לריך להוליח בו ולא כמו"מ לך: מה לך ולחסבונות הללו הרי אין לוכך בהן לא לך ולא לאחר כגון הבית הפרטיים: ושל

(ל) תוס' ד"ה מומר וכו' לפי שהוא רוצה להעמ תוכה מלאכה ותינו: (כ) ד"ה ואמר רבי אלעזר וכו' ותא"ח מה לריך לאחויי מילחא דרבי אלעזר ס"ל לאחויי:

מה לי הוח ומה לי מבירו. ואם תחמר ונימח דמבירו סייט מלחמר לית שמור לי פועלים לממר ו"ל דל"ל מלי למימר מבירו לפי הוח נמי לח מלי למימר לשמור לפועלים לממר דעד כחן לח קחמר רב יהודה חמר שמועל מומר לחדם לומר לחבירו לכרך פעולי לחי חולך למחר חלח משום דשמח יש בורגנין הולך הח לחו הכי לח: **ורבי** יהושע בן קרחה היח • יש מפרש דר"ע קרוי קרחה שהיה קרח כדחיתי בפרק בחרת דבכורות (דף נמ: ושם) חמר בן עזחי כל מכמי ישרחל זוחין לפני כקליפת השום חון מן הקרח הזה וחומר זה היה ר"ע והיה לו בן שמו יהושע כדחמר בפרק קמח דסבועות* ח"ל ר' יהושע בט של ר"ע לר"ע ואין נרחה לר"ח דמה שקרחו בן עזחי לר"ע לקרותו כן כל שנה דלמחן נעט הוח שנת' עלה קרח עלה קרח (מלכים ב ב) וחמריכן כמי לקמן (דף קכב.) חמר ליה ההוח לחוזקי לר' יהושע בן קרחה מהכח לקרחיתה כמה הוי הכי שהיה מגבה לוחו על שהיה קרח ועוד חמרי' בחגיגה פרק בחרח (דף כח:) שחל רבי לח ר' יהושע בן קרחה בט של ר"ע והח קיימח לן* דלח נשח ר"ע בח בלבבו שבוע עד שקיבל עליו לעסוק בחורה ואח"ה היה בן מ' דחניח בסוף ספרי שנה שימש ח"ח מ' שנה פירנס חת ישרחל וכל ימיו ק"כ שנים וחמרי' בקידושין פרק בחרח (דף עב.) עד שלח מח ר"ע עלד רבי וחפילו עלד ר' יהושע בשנה שניתך לחשובה שכשחה לח נשחר כי ס' פ' שנים מר"ע ורבי יהושע בשנה שניתך חת רבי היה בן ק"מ שנים לכל הפחות שבפחות מע' שנה לח היה מברכו וחו היה רבי בכל הפחות בן ס' ו"ל לח היה מברכו רק מ' שנים ושוב נרלה שלח נשחה עד שנפטר בי רב חרי ספרי ומרי ספרי שנין נמלח כשהיה רבי יהושע בן קרחה בן ק"מ היה רבי יוסי מחליו ימיו לכך נרלה לר"ח דלח נשחר היה שנפטר בן קרחה וקרחה הוח שם חדם כמו קרח ועלד הרבה קודם ר' יהושע בט של ר"ע* • מ"ר: **אומר** חדם לחבירו הבלחה שחסמוך עמי לערב • ר"ח: **ודיבור** מי חסור • פי' מן התורה דהח מדבריהן דיבור של מטה מכלל דמדהוריימח סרי: **ואמר** ר"ל פוסקין לדקה לעניים בשבת • ות"ח מה לריך לחתויי(ג)הח ה"ל לחתויי מילחייהו דבית הלל [בפי"] (בחוספחה) דחניי חין פוסקים לדקה חפי' להניח יסוס ויסומה ואין מסדנין על הסיטוקות ליחלם בו דברי בית שמחי וכית הלל מחיניין וע"ל דניחח ליה לחתויי מילחח דרבי יהושע בן קרחה . ואמר ר' יוחנן הלכחה כר' יהושע בן קרחה ודייק ר' יוחנן ואמר מעמיה דר' יהושע בן קרחה דיבור בפירוש' חמור חבל הרהור מותר דכתיב ממנו חפנך דאמר בבל מקום מותר להרהר חוץ ממרחץ ובית הכסח כר' ואפחי' לח חמרינן הכח נמי הרהור מותר . ומפרקינן הח' קרא מיבעי ליה לחסור חפילו ערוחו של נכרי דאמר' קרא דאמר ועירות אבירם לח ראו . ואקשי' תוב ודבור מי חסור והביחו ה' שמועות חחת שחפילו דבור חם' מותר בשבת . ואלו הן השבונות ופוסקין צדקה לעניים ומפקחין פיקוח נפש . והלכין לבחי כנסיות ולבחי מדרשות לפקח על עסקי רבים והולכין לבחי מפוחרות ולבחי קרקפוות לפקח על עסקי רבים . ועיל התינוק ללמדו ספר וללמדו חומנות . ומפרקי' חלח חסר קרח ממנו חפנך ודבר דבר חפנך חמורין כדבור חפני שמים מוחרין . ואלו כולן חפני שמים הן: חשבונות של מלך . פירוש פילך חורחים וכח הלך לחי"ש העשיר כלומר מותר לחדם לחשב חורחים הקרואים להסב חללו כסעודה וכדחנן מונה חדם חת חורחיו ואת פרפריותיו פי' חשבונות של מה בכך כמו שיחשב חדם חשבון כגון חילחת המלך כך וכך חלף כך וכיולח בו חיום . כלומר מה הנחח ש"ל לך ופה צורך לך בזה בגון חלו מותר בשבת . ויה שחומרים מחשבון חשבונות

*) נכפי מה לך

רבינו חננאל

נמשכה ערלתו וכו': [**מתני'**] לח ישכור פועלים בשבת ולח יחמר לחבירו שכור לי פועלים: נמ' ואלשנין עלה ס"ש הח ומ"ש חבירו . ובח רב פפח לחוקמיה למתני' בחבירו נכרי . רב חשי חמר חפילו חימח חבירו ישרחל הח קמ"ל דלשכור פועלים הוח דלח חמר לו חבל חמר לו הנרחח שחעשה עמי לערב כלומר חשר שיחמר לו לערב לך לשכור לי פועלים חו כיוצח בו . חבל חם חמר ל' הח נרחה שחעמוד עמי לערב ובדעתו שיחמר לו לערב לך לשכור לי פועלים חו עשה לי מלחכה כך וכך מותר

כר' יהושע בן קרחה . ואמר ר' יוחנן הלכחה כר' יהושע בן קרחה ודייק ר' יוחנן ואמר מעמיה דר' יהושע בן קרחה דיבור בפירוש' חמור חבל הרהור מותר דכתיב ממנו חפנך דאמר בבל מקום מותר להרהר חוץ ממרחץ ובית הכסח כר' ואפחי' לח חמרינן הכח נמי הרהור מותר . ומפרקינן הח' קרא דאמר ועירות של נכרי דאשכחנן קרא דאמר ועירות אבירם לח ראו . ואקשי' תוב ודבור מי חסור והביחו ה' שמועות חחת שחפילו דבור חם' מותר בשבת . ואלו הן השבונות ופוסקין צדקה לעניים ומפקחין פיקוח נפש . והלכין לבחי כנסיות ולבחי מדרשות לפקח על עסקי רבים והולכין לבחי מפוחרות ולבחי קרקפוות לפקח על עסקי רבים . ועיל התינוק ללמדו ספר וללמדו חומנות . ומפרקי' חלח חסר קרח ממנו חפנך ודבר דבר חפנך חמורין כדבור חפני שמים מוחרין . ואלו כולן חפני שמים הן: חשבונות של מלך . פירוש פילך חורחים וכח הלך לחי"ש העשיר כלומר מותר לחדם לחשב חורחים הקרואים להסב חללו כסעודה וכדחנן מונה חדם חת חורחיו ואת פרפריותיו פי' חשבונות של מה בכך כמו שיחשב חדם חשבון כגון חילחת המלך כך וכך חלף כך וכיולח בו חיום . כלומר מה הנחח ש"ל לך ופה צורך לך בזה בגון חלו מותר בשבת . ויה שחומרים מחשבון חשבונות

*יואין מחשיכין על התחום לשכור פועלים ולהביא פירות • משמע משמע דוקא על התחום אבל בתוך התחום מחשיכין לשכור פועלי ולהביא פירי וקשה לרבי דבסוף פ' בכל מערבין (פיסחים דל"ח:) תניא לא יהלך אדם לצורך שדהו לידע מה לריכה כוותא בו לא יטייל אדם על פתח מדינה כדי שיכנס למרחץ מיד ואומר רבי דהתם מיבעיא ליה למרחץ דאינו מטייל אלא ליכנס מדינה רגילים להיות מרחצאות כדאמרי' בפ"ק *דמנילה (דף ו:) (ג)ה"ה מתוך מעלת עצמן הוץ לחומה לכל הכת אין הוכחה כ"כ בתוך התחום המחשיך לשכור פועלים ולהביא פירות וכי תני גוונא מצי התם-מ"ר: **אבל** מחשיך הוא לשמור ומביא פירות ביום • תוך פירוש הקונטרס משמע לשמור תוץ לתחום וכן משמע פשט המשנה וקשה לרבי מהא דתנן שמוזל בגמ' מותר לאדם לומר לחביריו לכרך פלוני תני תולך למחר ופריך הכא אין מחשיכין על התחום לשכור פועלים כו' והשתא מתניתין גופה תיקשי ליה דמוכחא מילתא דשוכר פועלים מדקתני בסיפא כלך למחר תכא שתול כל שהי זכאי בתמירתו יכול תני להחשיך עליו וקא מפרש בגמ' דמה שמותר לומר מותר להחשיך ול"ל מדמשיכין להחשיך לשמור תוץ לתחום אלמא קרי למימר תוץ לתחום תני תולך למחר למה לי למימר דהא כהא תניא ולישנא דשמוזל לו ואפילו "כך הוצאתי" שרצונו ליחשב ולידע סכום הנשאר עליו ותן השמרנות ש צ ר י כ י ן ואפור. אמר רב יהודה אמר שמואל מותר לאדם לומר לחביריו לכרך פלוני אני הולך למחר שאם יש ברחנין הולך אפילו בשבת. תנן אין מחשיכין על התחום לשכור פועלים ולהביא פירות הרא משנה היא וקשיא אקשיאו בהא. ומקשינן בשלמא לשכור פועלין היינו משמע דאין מחשיכין על התחום ובשבת אמור לאונורי פועלה אלא פירות נימא שאם יש מחיצות מותר להביאו ומותר למחשיך ולהביאם. ומפרקינן הא דתני אין מחשיכין להביא פירות בפירות מחיברין שאסור לאחוכן בשבת ויעור אקשינן מדרבי ר' אושעיא ומפרקינן בתיבנא חדיא דלא חני ותוב אמרינן ת"ש מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי חתן כו'. ומפרקינן לפקח על עסקי כלה לסיגן לה אפא לבי גננא על עסקי חתן גמי לסיגן ליה ג ל י מ א לתעור לו תבריכין והללו דשתום מצות תתירו רבנן. הא אחר כנון דברים הללו אסור. אבל מחשיך הוא לשמור ומביא פירות כיצד ואקשינן ואע"ג דלא אבדיל כלומר עושה מלאכה קודם הבדלה והאמר ר' אלעזר וכו' אפור לעשות מלאכה קודם הבדלה. ואם יש לומר זה שמביא פירות התפלל הבדיל בתפלתו והאמר שמואל המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס ואוקימנא מן הניחות שנו. כלומר בשעה הניחות מצוי בשרה ביטי הבציר יין והבדיל על הכוס. ומלקא שמעתא שאסור לעשות מלאכה עד שהבדיל ואפילו לא אמר אלא המבדיל בין קודש לחול דיו. דהא רב אשי דהוא בתרא אמר כי הוינן בי רב כהנא הוה אמרינן המבדיל בין קודש לחול ואפבינן סלחי בלומר היינו מתעסקין במלאכה ולא [בא] רב אשי למעט אלא שאינו צריך לומר הבדלות. כאשר חלקו בפרק ערבי פסחים אבל צריך להזכיר ברכה בשם ומלכות דלית ברעה מברכת הפירות וברכת המצות. וכן הלכה: כלל אמר אבא שאול. כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו. והוצרכנו לדקדק לידע באיזה בבא דמתניתין אמר אבא שאול כלל

[שיר נע"ח כמנהג]

כמ א טור שו"ע או"ח סימן שו סעיף ז :
ל ב מיי' פכ"ד מהלכות שבת הלכה ג סמג עשין מו"ח סימן שו סעיף ח ט :
לא ד מיי' שם הלכה ס סמג עשין עוד שו"ע או"ח סימן שו סעיף ג :
[בס"ם ניחת אבל בשין יעקב מלחמי ס"ק]
לב ה מיי' פכ"ט מהלכי שבת הלכה ס סמג עשין כמ שו"ע או"ח סימן לצע סעיף י :
לג ו מיי' שם הלכה ו ס"ע מהלכות תפלה הלכה יב סמג שם שו"ע או"ח סי' לצ סעיף ג :
לד ז מיי' פכ"ם מהלכי שבת סמג ל"ת סימן לצע סעיף י :

ה ירוש' שם ואמר [ר' יוחנן] אין מחשיכין על התחום לשכור פועלים אלא כדי שיעשו מלאכתן ויחזרו לביתן ברם הכא כדי שיעשו מלאכתן ויחזרו לביתן

רבינו חננאל

השבונות שאין צריכין שצריכין. כיצד אומר אדם לחבירו כך וכך פועלין כך וכך דינרין הוצאתי על שדה זו. אבל לא יאמר כך הוצאתי וכך אני עתיד לתציא. (ואוקימנא אם נשאר עליו שכירות בחה שעבר אמור לומר לו ואפילו "כך הוצאתי" אפור. אמר רב יהודה אמר שמואל מותר לאדם לומר לחביריו לכרך פלוני אני הולך למחר שאם יש ברחנין הולך אפילו בשבת. תנן אין מחשיכין על התחום לשכור פועלים ולהביא פירות הרא משנה היא וקשיא אקשיאו בהא. ומקשינן בשלמא לשכור פועלין היינו משמע דאין מחשיכין על התחום ובשבת אמור לאונורי פועלה אלא פירות נימא שאם יש מחיצות מותר להביאו ומותר למחשיך ולהביאם. ומפרקינן הא דתני אין מחשיכין להביא פירות בפירות מחיברין שאסור לאחוכן בשבת ויעור אקשינן מדרבי ר' אושעיא ומפרקינן בתיבנא חדיא דלא חני ותוב אמרינן ת"ש מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי חתן כו'. ומפרקינן לפקח על עסקי כלה לסיגן לה אפא לבי גננא על עסקי חתן גמי לסיגן ליה ג ל י מ א לתעור לו תבריכין והללו דשתום מצות תתירו רבנן. הא אחר כנון דברים הללו אסור. אבל מחשיך הוא לשמור ומביא פירות כיצד ואקשינן ואע"ג דלא אבדיל כלומר עושה מלאכה קודם הבדלה והאמר ר' אלעזר וכו' אפור לעשות מלאכה קודם הבדלה. ואם יש לומר זה שמביא פירות התפלל הבדיל בתפלתו והאמר שמואל המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס ואוקימנא מן הניחות שנו. כלומר בשעה הניחות מצוי בשרה ביטי הבציר יין והבדיל על הכוס. ומלקא שמעתא שאסור לעשות מלאכה עד שהבדיל ואפילו לא אמר אלא המבדיל בין קודש לחול דיו. דהא רב אשי דהוא בתרא אמר כי הוינן בי רב כהנא הוה אמרינן המבדיל בין קודש לחול ואפבינן סלחי בלומר היינו מתעסקין במלאכה ולא [בא] רב אשי למעט אלא שאינו צריך לומר הבדלות. כאשר חלקו בפרק ערבי פסחים אבל צריך להזכיר ברכה בשם ומלכות דלית ברעה מברכת הפירות וברכת המצות. וכן הלכה: כלל אמר אבא שאול. כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו. והוצרכנו לדקדק לידע באיזה בבא דמתניתין אמר אבא שאול כלל

ושל מה בכך מותר לחושבן ורמינהו חשיבין חשבונות שאינן צריכין, ואין מחשבין חשבונות שצריכין בשבת ביצד: אומר אדם לחבירו כך וכך פועלים (ה) הוצאתי על שדה זו כך וכך דינרין הוצאתי על דירה זו אבל לא יאמר לו כך וכך הוצאתי וכך וכך אני עתיד לתוציא ולטעמיך קשיא לך היא גופא? אלא "אבא דאיבא אגרא דאגירא גביה אבא דליכא אגרא דאגירא גביה: אין מחשיכין: תנו רבנן מעשה בחסיד אחד שנפרצה לו פרץ בתוך שדהו ונמלך עליה לגודרה ונזכר ששבת הוא *ונמנע אותו חסיד ולא גדרה ונעשה לו נס ועלתה בו צלף וממנה היתה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו אע"ר יהודה אמר שמואל "מותר לאדם לומר לחבירו "לכך פלוני אני הולך למחר "שאם יש ברחנין הולך אתן אין מחשיכין על התחום לשכור פועלים ולהביא פירות בשלמא לשכור פועלים דבשבת לא מצי אגר, אלא להביא פירות לימא שאם יש שם מחיצות מביא? "משבתת לה בפירות המחוברים אתמר ר' אושעיא אין מחשיכין על התחום להביא תבן וקש בשלמא קש משבתת לה: בתיבנא סריא ר' אושע ד"מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי חתן על עסקי כלה ומת אין, על עסקי אחר לא, בשלמא אחר דומיא דכלה משבתת לה למיגזא ליה אסא, אלא מת מאי ניתו להביא לו ארון ותבריכין וקתני מת אין אבל אחר לא, ואמאי לימא שאם יש שם מחיצות מביא: מת נמי משבתת לה *למיגזא ליה ונלימא: "אבל מחשיכין: ואע"ג דלא אבדיל והאמר רבי אלעזר בן אנטיגנוס משום רבי אליעזר בן יעקב "אסור לו לאדם שיעשה חפציו קודם שיבדיל, ורבי תימא דאבדיל בתפלה והאמר רב יהודה אמר שמואל *המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס ורבי תימא דאבדיל על הכוס, כום בשדה מי איכא? תרגמא רבי נתן בר אמי קמיה דרבא בין הגיתות שנו, א"ל ר' אבא לרב אשי 'במערבא אמרינן הכי: המבדיל בין קודש לחול "ועבדינן צורכין אמר רב אשי כי הוינא בי רב בהנא הוה אמר המבדיל בין קודש לחול ומסלקינן סילחי: כלל אמר אבא שאול כל שאני וכו' (איבעיא להו) אבא שאול אאחויא אדלילא אריש קאי: אין מחשיכין על התחום לשבור פועלים, להביא פירות האי

*מדקתני שמואל לקמן לומר לחביריו שמור לי פירות שבתחומך תפילו בשבת כ"ש שיכול לומר לי לממר ולאן לפרש דקתני התם שהן בתחומו אבל אין יכול לומר לחביריו שמור לי פירות שתוץ לתחומך דשרגתה הוא שתפילו זה יכול לומר מכיון שמותר להחשיך ופ"ל דלא נקט שמואל דוקא לכרך פלוני אלא הוא הדין לחביריו יכול לומר לך לי לכרך פלוני למחר:

בשלמא קס במחובר משבתת לה • ס"ל הוא לעיל מימר מטעם מוקלה דהא חיט דלאו למאכל בהמה כדלמר לעיל (דף קמא.) הקס שפ"ג המטה לא יעבעבו כו' אלא דבוחה קאמר דאפילו במחובר משבתת לה: **במחובר** משבתת לה • תומ' רבי דלאו משום מליטה נקט לה דאפי' אין בו חיסור מליטה כיון שיבש חיוב מן התלוש כדמוכח בתוקין פרק הטור והכוסב (דף קכ: ושם) דאמר התם שמקו בחיבתן מטמאין טומאת אוכלין והתולש ממנה בשבת חייב חטאת דוקא שמקו אבל יבשו לא וכן משמע בכל הסוגיא דיבשו הן ושוקיהן מטמא טומאת אוכלין ואין דינו כלל כמחובר ואע"ג דאמר מתני' המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס ובי תימא דאבדיל על הכוס, כום בשדה מי איכא? תרגמא רבי נתן בר אמי קמיה דרבא בין הגיתות שנו, א"ל ר' אבא לרב אשי 'במערבא אמרינן הכי: המבדיל בין קודש לחול "ועבדינן צורכין אמר רב אשי כי הוינא בי רב בהנא הוה אמר המבדיל בין קודש לחול ומסלקינן סילחי: כלל אמר אבא שאול כל שאני וכו' (איבעיא להו) אבא שאול אאחויא אדלילא אריש קאי: אין מחשיכין על התחום לשבור פועלים, להביא פירות האי

ועוד מדמקני

לברך פלוני לכי הולך • פימה מאי לריכה הוא תפילו לחביריו נמי יכול לומר לך לי לכרך פלוני למחר מהאי טעמא דקאמר

יש מחיצות מביא • ס"ל:

אלא מה מאי ניהו להביא ולהכיריכין. ומתר לא מצינו למימר דמשבתת לה (דף לז:) דשור חמת מערמת לערמת וס"ל ס"ל תרון ותכריכין דקתני במתני' דהדיא • מ"ר:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' כך וכך פועלים משכחת על שדה: ד"ה ואין וכו' כדאמרינן פרק קמא דמנילה שנשתה תלמים כי כני פיס כו ונכל מחר ומ' ס' מקום מפלגים מכן : (ג) ד"ה מכל וכו' ובי תני תפי שתול משכחת כתמירה ס"ב

[עי' בפ"י פי' ס"ע פ"ק י"ד פירות עמ' זה]

ביה ו. [עיין גרס למעלה פי' למתוך וי"ת לתפור]

[בכתות נב. ס"ע מפחים קפ: ס"ע ודף קו.]

גנא מפיסא קמי • דקאמר ת"ק להיתרא אבל מחשיך הוא לעמוד ואתא ליחו ושוויה כיום כללא להביא כל כיולא בהן: **וכלי כל שהו וכלי שהי בתמירתו מיבעי ליה** • (ג) דהיתר דחשיכה תנן והיתר דתמירה לא תנן והיכי תלי תניא כדלא תניא: **נעולם מפיסא קמי** • כדקאמרת ודקשיא לך דתמירה מהיכא קאמר ליה להיתירא דמלי כה החשכה ואתא קמי דאמר רב יהודה כו' אלמא זכאי בתמירתו ואפילו הכי קאמר ליה דחשיכה מיבעי ליה ולא תמירה: **כדתניא** מתיל דמחשיך הוא לומר כדשמואל דלמא הואיל ומוכר לומר מוכר להחשיך הלכך למאי דקאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן לעולם אל יחשיך אדם לעצמו שלא יהא מוכר לומר לחבירו המתן לי עד שאמכור לך פירות שבתחומך וכו' ואימא כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו כלל דהא מאי קאמר הא דת"ר אין מחשיכין על התחום להביא בהמה היתה עומדת חוץ לתחום קורא לה והיא באה כלל אמר אבא שאול כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו ומחשיכין לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכין ואומרים לו לך למקום פלוני ואם לא מצאת במקום פלוני הבא ממקום פלוני לא מצאת במנה הבא במאתים ר' יוסי ברבי יהודה אומר יובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח:

מתני' *מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכים. נכרי שהביא חלילין בשבת לא יספוד בהן ישראל אע"ב באו ממקום קרוב עשו לו ארון וחפרו לו קבר יקבר בו ישראל ואם בשביל ישראל לא יקבר בו עולמית:

גמ' מאי ממקום קרוב? רב אמר ממקום קרוב ממש ושמואל אמר אפילו ממקום שמא (ו) חוץ לתחומה לנו [א] דיקא מתניתין בווותיה דשמואל דקתני עשה לו ארון וחפר לו קבר יקבר בו ישראל אלמא מספיקא שרי הכא נמי מספיקא שרי *ותניא כוותיה [ב] דרבן (ג) עיר ששישראל ונכרים דרים בה והיתה בה מרחץ המרחצת בשבת: אם רוב נכרים לערב רוחץ בה מיד, אם רוב ישראל, ימתין עד כדי שיחמו חמין, מחצה על מחצה (אסור ויימתין) עד כדי שיחמו חמין, ר' יהודה אומר באמבטי קטנה אם יש בה רשות רוחץ בה מיד מאי רשות? אמר רב יהודה אמר רב יצחק בריה דרב יהודה אם יש בה אדם חשוב שיש לו עשרה עבדים שמחממין לו ' קומקומין בבת אחת, באמבטי קטנה מותר לרחוץ בה מיד: *עשו לו ארון וחפרו לו קבר וכו': אמאי, הכא נמי ימתין בכדי שיעשו? אמר עולא בעומר באסרטיא, תינח קבר, ארון מאי איכא למימר? אר' אבהו *במושטל על כבדו:

מתני' *עושין בל צרכי המת: סכין ומדיחין אותו ובלבד שלא יזיז בו אבר, שומטין את הכר מתחתיו וממילין אותו על הרחל בשביל שימתין

האי כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני בחשיכתו כל שאני זכאי באמירתו אינו רשאי בחשיכתן מיבעי ליה אלא אסיפא קאי: אבל מחשיך הוא לשמור ומביא פירות בידו האי כל שאני זכאי בחשיכתו רשאי אני באמירתו מיבעי ליה לעולם אסיפא קאי ואבא שאול אהא קאי דאמר רב יהודה אמר שמואל *מותר לאדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור לך פירות שבתחומי וקאמר אבא שאול ת"ק: מי לא מודית דמותר אדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור לך פירות שבתחומי ואימא כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו כלל לאתויי מאי? לאתויי הא דת"ר *אין מחשיכין על התחום להביא בהמה, *היתה עומדת חוץ לתחום קורא לה והיא באה כלל אמר אבא שאול כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו ומחשיכין לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכין ואומרים לו לך למקום פלוני אם לא מצאת במקום פלוני הבא ממקום פלוני לא מצאת במנה הבא במאתים ר' יוסי ברבי יהודה אומר יובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח:

מתני' *מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכים. נכרי שהביא חלילין בשבת לא יספוד בהן ישראל אע"ב באו ממקום קרוב עשו לו ארון וחפרו לו קבר יקבר בו ישראל ואם בשביל ישראל לא יקבר בו עולמית:

גמ' מאי ממקום קרוב? רב אמר ממקום קרוב ממש ושמואל אמר אפילו ממקום שמא (ו) חוץ לתחומה לנו [א] דיקא מתניתין בווותיה דשמואל דקתני עשה לו ארון וחפר לו קבר יקבר בו ישראל אלמא מספיקא שרי הכא נמי מספיקא שרי *ותניא כוותיה [ב] דרבן (ג) עיר ששישראל ונכרים דרים בה והיתה בה מרחץ המרחצת בשבת: אם רוב נכרים לערב רוחץ בה מיד, אם רוב ישראל, ימתין עד כדי שיחמו חמין, מחצה על מחצה (אסור ויימתין) עד כדי שיחמו חמין, ר' יהודה אומר באמבטי קטנה אם יש בה רשות רוחץ בה מיד מאי רשות? אמר רב יהודה אמר רב יצחק בריה דרב יהודה אם יש בה אדם חשוב שיש לו עשרה עבדים שמחממין לו ' קומקומין בבת אחת, באמבטי קטנה מותר לרחוץ בה מיד: *עשו לו ארון וחפרו לו קבר וכו': אמאי, הכא נמי ימתין בכדי שיעשו? אמר עולא בעומר באסרטיא, תינח קבר, ארון מאי איכא למימר? אר' אבהו *במושטל על כבדו:

מתני' *עושין בל צרכי המת: סכין ומדיחין אותו ובלבד שלא יזיז בו אבר, שומטין את הכר מתחתיו וממילין אותו על הרחל בשביל שימתין

לעולם מחשיכין קאי (ד) דתניא רבי יהודה אומר שמואל מותר אדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך • תימה הא קאמר שמואל דמותר לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואילו מחשיכין אין יכול לומר לחבירו לשמרן ומתניתין הכי קאמר כל שאני זכאי בתמירתו כגון לפקח על עסקי כלה ועל עסקי מת ויכול לומר לחבירו לעשות למחר רשאי להחשיך עליו וכ"ש מה שאני זכאי לומר לעשות היום שמור לי פירות שבתחומך אע"פ שאיני רשאי להחשיך עליו כלל דהא מאי קאמר הא דת"ר אין מחשיכין על התחום להביא בהמה • יש ספרים דגרסי מחשיכים לפי שאם יש שם בורגנים הולך ומביאה ובתוספתא גרסי אין מחשיכין וי"ל דאיירי בבהמה שאינה יכולה לבא ברגליה כגון טלה קטן אח"כ שאוהבו בכאב שאינו יכול מחיות ליה רשאי להביא לשמור לשלמא בעלי חיים שאם מוקצים: **נכרי** שהביא חלילים בשבת לא יספוד בהן ישראל • לא כפי' הקונטרס שפירש עולמית מדפריך בגמרא גבי עשה נכרי ארון וחפר לו קבר יקבר בו ישראל לימא יתמין בכדי שיעשו ואומר קאמר כמי נימא יתמין בכדי שיעשו ואמאי קאמר כמי אי ליתי דקתני חלילים על כן גרסינן דלא יספוד בהן ישראל לעולם אלא כל זמן שהן מצויין לו אפילו הכי אין יספוד בהן ישראל מפני שהן מכניסין לו פחד שמא ימצא לו חלילים אחרים ויספוד בהן ישראל: **אע"ב** ממקום קרוב • תימה לרבי מה מהני שכתו ממקום קרוב הלא מקום קבורה רחוק הוא ויל דהכי פירושו אע"ב שהביא ממקום קרוב אין יספוד בהן ישראל לעולם אלא כל זמן שהן מצויין לו שמא יביא אחרים: **דיקא** מתניתין כותיה דשמואל דקתני עשה לו ארון וחפר לו קבר יקבר בו ישראל אלמא מספיקא שרי • תימה היכי (ה) מוכיחנא מינה דמספיקא שרי והא מוקמ' לה בעומד בחיסרטיא דודאי לעולם נכרי נעשה מיהו קתני רבי דל"ש ליה להא דקתני עשו לו תלתין כרי ול"ג נמי בתמוך (ו) ת"כ גם בפ' הקומץ ל"ג הלא ה"ג דיקא נמי ממתני' טיר ישראל ונכרים דרים בה כו' ומשנה היא במסכת מכשירין (פ"ב משנה ה) ר' יהודה קתני אם יש בה רשות רוחץ בה מיד הלכך מתני' דקתני עשו לו תלתין כמו כן נכי חלילין ים לעולם להחיר ומתני' מ"ל: **נעולם** מפיסא קמי • דקאמר ת"ק להיתרא אבל מחשיך הוא לעמוד ואתא ליחו ושוויה כיום כללא להביא כל כיולא בהן: **וכלי כל שהו וכלי שהי בתמירתו מיבעי ליה** • (ג) דהיתר דחשיכה תנן והיתר דתמירה לא תנן והיכי תלי תניא כדלא תניא: **נעולם מפיסא קמי** • כדקאמרת ודקשיא לך דתמירה מהיכא קאמר ליה להיתירא דמלי כה החשכה ואתא קמי דאמר רב יהודה כו' אלמא זכאי בתמירתו ואפילו הכי קאמר ליה דחשיכה מיבעי ליה ולא תמירה: **כדתניא** מתיל דמחשיך הוא לומר כדשמואל דלמא הואיל ומוכר לומר מוכר להחשיך הלכך למאי דקאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן לעולם אל יחשיך אדם לעצמו שלא יהא מוכר לומר לחבירו המתן לי עד שאמכור לך פירות שבתחומך וכו' ואימא כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו כלל דהא מאי קאמר הא דת"ר אין מחשיכין על התחום להביא בהמה היתה עומדת חוץ לתחום קורא לה והיא באה כלל אמר אבא שאול כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו ומחשיכין לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכין ואומרים לו לך למקום פלוני אם לא מצאת במקום פלוני הבא ממקום פלוני לא מצאת במנה הבא במאתים ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח: **מתני'** מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכים. נכרי שהביא חלילין בשבת לא יספוד בהן ישראל אע"ב באו ממקום קרוב עשו לו ארון וחפרו לו קבר יקבר בו ישראל ואם בשביל ישראל לא יקבר בו עולמית: **גמ'** מאי ממקום קרוב? רב אמר ממקום קרוב ממש ושמואל אמר אפילו ממקום שמא (ו) חוץ לתחומה לנו [א] דיקא מתניתין בווותיה דשמואל דקתני עשה לו ארון וחפר לו קבר יקבר בו ישראל אלמא מספיקא שרי הכא נמי מספיקא שרי *ותניא כוותיה [ב] דרבן (ג) עיר ששישראל ונכרים דרים בה והיתה בה מרחץ המרחצת בשבת: אם רוב נכרים לערב רוחץ בה מיד, אם רוב ישראל, ימתין עד כדי שיחמו חמין, מחצה על מחצה (אסור ויימתין) עד כדי שיחמו חמין, ר' יהודה אומר באמבטי קטנה אם יש בה רשות רוחץ בה מיד מאי רשות? אמר רב יהודה אמר רב יצחק בריה דרב יהודה אם יש בה אדם חשוב שיש לו עשרה עבדים שמחממין לו ' קומקומין בבת אחת, באמבטי קטנה מותר לרחוץ בה מיד: *עשו לו ארון וחפרו לו קבר וכו': אמאי, הכא נמי ימתין בכדי שיעשו? אמר עולא בעומר באסרטיא, תינח קבר, ארון מאי איכא למימר? אר' אבהו *במושטל על כבדו:

מתני' *עושין בל צרכי המת: סכין ומדיחין אותו ובלבד שלא יזיז בו אבר, שומטין את הכר מתחתיו וממילין אותו על הרחל בשביל שימתין

לעולם מחשיכין קאי (ד) דתניא רבי יהודה אומר שמואל מותר אדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך • תימה הא קאמר שמואל דמותר לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואילו מחשיכין אין יכול לומר לחבירו לשמרן ומתניתין הכי קאמר כל שאני זכאי בתמירתו כגון לפקח על עסקי כלה ועל עסקי מת ויכול לומר לחבירו לעשות למחר רשאי להחשיך עליו וכ"ש מה שאני זכאי לומר לעשות היום שמור לי פירות שבתחומך אע"פ שאיני רשאי להחשיך עליו כלל דהא מאי קאמר הא דת"ר אין מחשיכין על התחום להביא בהמה • יש ספרים דגרסי מחשיכים לפי שאם יש שם בורגנים הולך ומביאה ובתוספתא גרסי אין מחשיכין וי"ל דאיירי בבהמה שאינה יכולה לבא ברגליה כגון טלה קטן אח"כ שאוהבו בכאב שאינו יכול מחיות ליה רשאי להביא לשמור לשלמא בעלי חיים שאם מוקצים: **נכרי** שהביא חלילין בשבת לא יספוד בהן ישראל • לא כפי' הקונטרס שפירש עולמית מדפריך בגמרא גבי עשה נכרי ארון וחפר לו קבר יקבר בו ישראל לימא יתמין בכדי שיעשו ואומר קאמר כמי נימא יתמין בכדי שיעשו ואמאי קאמר כמי אי ליתי דקתני חלילין על כן גרסינן דלא יספוד בהן ישראל לעולם אלא כל זמן שהן מצויין לו אפילו הכי אין יספוד בהן ישראל מפני שהן מכניסין לו פחד שמא ימצא לו חלילים אחרים ויספוד בהן ישראל: **אע"ב** ממקום קרוב • תימה לרבי מה מהני שכתו ממקום קרוב הלא מקום קבורה רחוק הוא ויל דהכי פירושו אע"ב שהביא ממקום קרוב אין יספוד בהן ישראל לעולם אלא כל זמן שהן מצויין לו שמא יביא אחרים: **דיקא** מתניתין כותיה דשמואל דקתני עשה לו ארון וחפר לו קבר יקבר בו ישראל אלמא מספיקא שרי • תימה היכי (ה) מוכיחנא מינה דמספיקא שרי והא מוקמ' לה בעומד בחיסרטיא דודאי לעולם נכרי נעשה מיהו קתני רבי דל"ש ליה להא דקתני עשו לו תלתין כרי ול"ג נמי בתמוך (ו) ת"כ גם בפ' הקומץ ל"ג הלא ה"ג דיקא נמי ממתני' טיר ישראל ונכרים דרים בה כו' ומשנה היא במסכת מכשירין (פ"ב משנה ה) ר' יהודה קתני אם יש בה רשות רוחץ בה מיד הלכך מתני' דקתני עשו לו תלתין כמו כן נכי חלילין ים לעולם להחיר ומתני' מ"ל:

**

שימתין, *קושרין את הלחי,לא שיעלה אלא שלא יוסיף, *וכן קורה שנשברה סומכין אותה בספסל או בארוכות הממה -לא שתעלה אלא שלא תוסיף: גמ' *והאמר רב יהודה אמר שמואל מעשה בתלמידו של רבי מאיר שנכנם אחריו לבית המרחץ ביקש להדיח קרקע,אמר לו אין מדיחין,למוד קרקע,אמר לו אין סכין? קרקע בקרקע,מת בקרקע לא מיחלף.'כל' לאתויי מאי?לאתויי הא דת"ר מביאין כלי מיקר וכלי מתכות ומניחין על בריסו כדי שלא תפוח,ופוקקין את נקביו כדי שלא תיכנס בהן הרוח ואף שלמה אמר בחכמתו °עד שלא ירתק חבל הכסף" זה חוט השדרה "ותרגיז גולת הזהב" זה אמה "ותשבר כד על המבוע" זה הכרס "וגרוץ הגלגל אל הבור" זה פרש וכן הוא אומר °וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם אמר רב הונא ואמרי לה אמר רב חנא אלו בני אדם שמניחין דברי תורה ועושין כל ימיהם כחגים אמר רבי לוי אמר רב פפי א"ר יהושע לאחר שלשה ימים בריסו נבקעת ונופלת לו על פניו ואומרת לו טול מה שנתת בי: מתני' אין ממצמין את המת בשבת,ולא בחול עם יציאת נפש °והמעציז עם יציאת הנפש גמ' תנו רבנן המעצמו עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים,משל לגר שבבה והולכת,אדם מניח אצבעו עליה מיד בבהתה תניא *רשב"ג אומר הרוצה שיתעצמו עיניו של מת נופח לו יין בחוטמו ונותן שמן בין ריסי עיניו ואוחז בשני גודלי רגליו והן מתעצמין מאליהן תניא רשב"ג אומר תינוק בן יומו חי מחללין עליו את השבת,דוד מלך ישראל-מת' אין מחללין עליו את השבת: תינוק- בן יומו חי מחללין עליו את השבת -*אמרה תורה חלל עליו שבת אחד כדי שישמור שבתות הרבה, דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו-כיון שמת אדם בטל מן המצות והיינו *דא"ר יוחנן °במתים חפשי" כיון שמת אדם נעשה הפשי מן המצות ותניא[ר' שמעון בן אלעזר אומר תינוק בן יומו חי אין צריך לשומרו מן החולדה ומן העכברים אבל עוג מלך הבשן-מת' צריך לשומרו מן החולדה ומן העכברים שנאמר °ומוראכם ותחתכם יהיה כל זמן שאדם חי אימתו מוטלת על הבריות כיון שמת בטלה אימתו אמר רב פפא *נקיטינן אריה אבי תרי לא נפיל,הא קא חזינן דנפיל:ההוא כדרמי בר אבא דאמר רמי בר אבא *אין חיה שולטת באדם עד שנדמה לו כבהמה שנאמר °אדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו" אמר רבי תנינא יאסור לישן בבית יחידי וכל הישן בבית יחידי אחותו לילית ותניא רשב"א אומר עשרה עד שאתה °מוצא ומצוי לך ועודך בידך ואף שלמה אמר בחכמתו °וזכור את בוראיך בימי בחורותיך עד [אשר] (ש) לא יבואו ימי הרעה" אלו ימי הזקנה "והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ" אלו ימי המשיח שאין בהם לא זכות ולא חובה ופליגא דשמואל *דאמר שמואל אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד שנא' °כי לא יחדל אביון מקרב הארץ[תניא] אלעזר הקפר אומר לעולם יבקש אדם רחמים על מדה זו שאם הוא לא בא,בא בנו,ואם בנו לא בא,בן בנו בא שנאמר °כי בגלל הדבר הזה תנא דבי ר' ישמעאל גלגל הוא שחוזר בעולם תניא ר' גמליאל ברבי אומר °ונתן לך רחמים ורחמך והרבך -*כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים,וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמין עליו מן השמים °עד אשר לא תחשך השמש והאור" זו פתחת והחותם "והירח" זו נשמה "והכוכבים" אלו הלסתות "ושבו העבים" זו מאור עיניו של אדם שהולך אחר הבבי,אמר שמואל האי דמתא עד ארבעין שנין הדרא ואילך לא הדרא,ואמר רב נחמן האי בוחלא עד ארבעין שנין מרווח מבאן ואילך אפילו מליא *כאבי סנא דגירדאי,אוקומי מוקים,ארווחי לא מרווח,מאי קא משמע לן? דכמה דאלים מבוחלא,טפי מעלי. ר' חנינא שביבא ליה ברתיה לא הוה קא בכי עלה, אמרה ליה דביתהו-תרגולתא אפיקת מביתך? אמר לה תרתי-תכלא ועיורא! סבר לה כי הא דאמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן קצרתה *שש דמעות הן-שלש יפות,ושלש רעות: של עשן ושל בבי ושל

רבינו חננאל

חוץ לתומה לגי ואע"ג דאימורא הוא וקי"ל הלכתא כרב באימורי הכא הלכתא כשמואל דדיקא מתניתין בוחיה דתנן בממ' מכשירין עיר של ישראל ונכרים דרין בתוכה ואיתה בה מרחץ המרחצת בשבת אם רוב נכרים מותר לרחוץ בה מיד אם רוב ישראל ישתהו עד בבדי שיחמו חמין. מוחצה על מוחצה ישתהו בבדי שיחמו חמין. ר' יהודה אומר באמבטי קטנה ואם יש רשות רוחץ בה מיד. ומפרש רב יצחק בריה דרב יהודה מאי רשות עבדים שמתפטמין לו עשרה קיטמקטין בבת אחת מותר לרחוץ מיד: עשן לו ארון וחפרו לו קבר יקבר בהן ישראל ונכרי כמוצה על מוחצה דמי ישתהו בבדי שיעשו ומפרש עולא בגון בנכרי מת המטול באימטרונא דמוכחא מלתא שזה חקבר לזה חנכרי נחפר שדומה לדוב נכרים שאין צריך להמתין בבדי שיעשו חוב אקשינן תינח קבר ארון מאי ופריק ר' אבהו בארון המוטל על הקבר שנמצא האריון בקבר*)ואילו דברי ר"ם נסביה בדרך נדרה. בפרק כירה בעניו דברים של (חול) [קדש] אמור לאומרם (בלשה"ק) בלשון חול] אלא אם הוא לאפרושי מאיסורא כגון זה שא"ר מאיר לתלמידיו אין מדיחין ואין סכין בלשה"ק אבל תרואה שסכין ומדיחין המת לא יתיר תדחה ומיכה בקרקע ולפיכך התיר ר"ם הדחת המת ומיכתו ולא גזר מיכת המת והדחתו מפני מיכת מרחץ והדחתו. כל צרכי המת כלל זה להביא הא דת"ר מביאין כלי מיקר וכלי מתכות ומניחין לו על כרסו בשבת שלא תפוח. ופוקקין נקביו בשביל שלא תכנס בהן הרוח ואף שלמה אמר בחכמתו עד אשר לא ירתק חבל הכסף וגו' ומשותה היא: אין מאמצין את המת בשבת וכו'. פי' מאמצין פותחין את עיני המת. ת"ר המאמץ עם יציאת נפש אפילו בחול לגר שבבה כו'. תניא ר"ש בן אלעזר אומר תינוק בן יומו חי מחללין עליו את השבת שעומר ומשמר שבתות הרבה. דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו את השבת

*) גליון דמסר כאן מיזה מינות ושיין לפי דמקשינן כאן בגמ' וכאמר ריש"ם מעשה בתלמידו של ר"מ

מג א מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה כ סמג עה טוש"ע או"ח סימן שיא סעיף ז:

מד ב מיי' פ"ד מהלכות תפלה הלכה ס סמג עשין ל טוש"ע יו"ד סי' שלג סעיף ו:

מה ג סמג עשין עט:

מו ד מיי' פ"י מהלכות תשובה הלכה ו:

נז ה מיי' פ"י מהלכות מתנות עניים הל"ב [ובה' עבדים פ"ט הל"ח] טוש"ע יו"ד סימן רמו סעיף ג:

נוסח ספרי מת סיבת קדוד

נוסח כדי שלא יתנפח מת בקדרה

נוסח 1. ויציאת 2. תינוקות ובנות בשבת ובחול ובחול (בשבת) [ובחול] [נדה מה: ע"ש]

[עי' פרקי בשיבולין ס. ד"ה וכאמר פיכוסו עי'] [סנהדרין נח: ע"ש]

נדרים נו: לגיל סג. פסחים סח. סנהדרין נח: נכ.

תת נוסח (בשבת) ויציאת הנפש בשבת ובחול

[תוספתא דנ"ק פ"ש]

[ירושלמי ריש פ"ג]

[ב"ק נ: ע"ש]

[ירושלמי פ"ג]

[מדרש שמ"ר]

[ני' בערוך באכסנא]

[ני' בערוך]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' שלא יסתפח: (כ) רש"י ד"ה מוקומי. מוקים ממאר שלא:

(ש) ג"ה קדון. יפרידו ויבדלו בקדה אשר לא בקדה כיון

גליון הש"ס

גמ' קרקע בקרקע מיחלפא. כפ"ג לגיל דף כט ע"ב ופי' מתוספות שם ד"ה גזירה:

לגיל מג.

לגיל מד

לגיל מה

לגיל מו

לגיל נ.

שלשל בית הכסא=רעות, של סם ושל שחוק ושל פירות-יפות. °ביום שיזועזעו שומרי הבית והתעוותו וגו'. °ביום שיזועזעו שומרי הבית" אלו הכסלים והצלעות, "והתעוותו אנשי החיל" אלו שוקים, "ובטלו הטוחנות" אלו שינים, "וחשכו הרואות בארובות" אלו עינים, א"ל קיסר לר' יהושע בן חנניה מ"ט לא אתית לבי אבידן? א"ל משל חלג סחרוני גלידין, כלבוהי לא נבחין, מחנוהי לא מוחנין. בי רב אמרי אדלא אבידנא בחישנא *תניא רבי יוסי בר קיסמא אומר מבא תרי מתלת, ווי לה לחדא דאזלא ולא אתיא מאי היא? א"ר חמרא ינקותא כי אתא רב דימי אמר ינקותא=כלילא דוורדא, סבותא=כלילא *דחזילפא תנא משמיה דרבי מאיר דוק בככי ותשכח בניגרי שנאמר "ונגשבע לחם ונהיה טובים ורעה לא ראינו" א"ל שמואל לרב יהודה *שינאא שדי שקך ועייל לחמך-עד ארבעין שנין מיבלא מעלי, מכאן ואילך משתי מעלי. א"ל הרוא גווא לר' יהושע בן קרחה, מהכא לקרחינא כמה הוי? א"ל כמהכא לגוגניא, א"ל צדוקי: בלחא קרחא בארבעה, אמר ליה: *עילקיא שלפא בחמניא, חזייה דלא סיים מסאניה א"ל: לעל סום=מלך, דעל חמור=בן תורין, ודמנעלי ברישלוהי=בר איניש, דלא הא ולא הא-דחפיר וקבור=טב מיניה, א"ל: גווא גווא תלת אמרת לי, תלת שמעת: הדרת פנים=זקן, שמחת לב=אשה, °נחלת ה'=בנים, °ברוך המקום שמנעך מכולם, א"ל: קרחא מצויינא? אמר ליה עיקרא שליפא תוכחה. א"ל רבי לר' שמעון בן חלפתא מפני מה לא הקבלנו פניך כל

לא הקבלת פני ולרך עטה קתמר ליה: סלעים. קטנים נעשו גבוהים שזקבתי: קרוצים. כדמרן לי כרתוקים: שחים נעשו לי שנא. שלריך לחני מסיענת: משיש שנוס בבית. לישנא לחריני קרוצים→ נעשו לחוקים מרוב חלמות של חלד כשמזקן לריך להרחיק רגליו זה מזה: שלינו עוטן. שלין בני מעיו טוחנין לישלחו: קורקבן. הוא המסס קשורין ליפה"ל: כל כנוס כשיר. כל קולות של שיר הויין ליה שוחה: שדעתן של וקנים משתנות. דלכתיב התלא בין טוב לרע ובזקנה מרוכה קתמר: מרפיעות. מחבקעות כמו מנעל המרופע (לעיל דף קמח:): משכבדות. כמו וחזיו הכבד (ישעיה ו): שעוף. כמו סום שוסף במלחמה (ירמיה ח) לשוף לחתי הבבל ורעבך. יקף. וע"ל מדקשי קרלי להדדי חד מחוקם בחכמים וחד בזקני השוק: מגבוב יירלו. ירחים סס הזקנים מגבובים שבדרכים ואומרים גבוהים סס: פוסים. פחדים: וינען בשקד. לשון של שקדים יפין ויהיו בוגעין בלים שלו: זו קליפוף. עלם של הקרוע שהיתך. תקוע בו בולע ויולא מרוב תשוש כחו: ויפשכל בשגב. דומה עליו כשכל מעל ככבל: ותפר שלכינהו. תבטל התאוה תמיד מעמים: פסיק. פידע. מסדר פרשיות של פסוקים: נגיד ומיסנף. רב: תמדיה. תלמוד: זו שמש. סס לא על פי גזרת המלך לא היתה רלויה להתעלות לה שהיא כחמת מלכה מיתום וכבל רלים לתריס: מדור לפי כבודו. מדלא כתיב לא כבודו. לא קיים העולם ע"מ כל לחד ולחד לבים המולן ו: בשפר אחד. לשון כתן כתוב בעיני לחד: שמדש עושה כילדותו. רוב תשמיש: שמשירים פניו. מחזק כתו: שפיין ו מנמשים. לין ו לבליס שיהו לריכין לנחמו: במקומו. במקום שמת סס:

[מגילה כח א מיי' פ"ד מהלכות תפלה הלי"ח טור ושו"ע או"ח סימן רמ סעיף יד:]

[סוטה ב מיי' פ"ג מהל' סנהדרין הלכה ד סמג עשין ב טוש"ע יו"ד סי' שמו סעיף ג [וכרב אלפס מו"ק פ"ג דלע"ז.] וכלתי"ם סס סימן פ"ט:]

[ע"ז סס. נדרים ו. עירובין כד. מנילה פו: ב"מ כה: כתובות יב: יד. נג. קדושין נב. גיטין עה: כ"ק יד. פו: ע: כ"ב קלנ: ע"ש עה: מכתדרין פ: כריתות יט: נדה יג. יו. כה:]

נ/ו/ל/ן
אלעזר ברבי יהושע בן קרחה
(סרים) ו/ה/ג/ו/ן

רבינו חננאל

השבח לפי שכשל. מן המצות והיינו דא"ר יוחנן מאי דכתיב בפתחים חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות: א"ל קיסר לר' יהושע פ"פ לא אתית לבי אבידן. פי' בי אבידן בית שהתקבצין שם החכמים ונושאין ונותנין בריבוי כל אומה ולשון השיבו ר' יהושע פור תלג סחרוניה גלידין כלבוהי לא נבחין מחנוהי לא מתנן בבי רב אמרי (או לא או דן פי' בי) [אדלא אבדן בחשבונא] ופירושו הזהר בסחוי שלג ודומה האדם לזהר כלומר ראשו כיסחו השיבה. ובבוהותיה שהן הלחיים נעשו גלידין והוא הקרח שנקרא גלידי. והגרון והלשון אינן מריסין קול. ככי שהן השניים אינן מוחנין המאכל. אדלא אבדן בחשנא. כלומר הזקן שאינו מביס מה שבפניו מתיירא שמא יכה ראשו באבן או בכיוצא בה וממשש בידו ונראה כאלו ממשש בדבר שאבד לו וזהו כמין ממשש המשוך אחר מה שלא אבד. מבי תרי מתלת. פי' יותר הוא פוב המהלך על ב' רגליו מן הזקן שצריך משען בטן מקל או שבט להישען עליו והוא כמו רגל שלישי. תבל על דאזלא ולא אתיא. פי' הבחורות הולכת בשמוקין האדם ואינה חוזרת אליו. ינקותא כלילא דוורדי. הבחורות כתר של ווורד ריחו נרף ושל זקנה כתר של חילף שריחו מאוס. דוק בככי ותשכח בנגרי. פתון בכבי בשניים כלומר אבל כדי שיהיה לך כח להלך ברגליך. א"ל ההוא גאוא אחרון (הביבים) [הביבים]והוא סרים א"ל ר' יהושע בן קרחה מהכא לקרחוניא כמה. ביקש לתרוייהו שהוא קרח והן ביר לו דברים כפלעיג והשיבו ר' יהושע כמו הכא לגוגניא כלומר אתה גוי. עוד אמר ליה ברחא קרחא בארבע. פי' יהושע הדברים מוכיחין שגם אלו דברי הסרים הם שבקשו לתודיעו כי השלוף ביוקר יתחר מן חקרת. ילמדנו רבינו איקא שליפא בחמניא. פי' ערר תיש נתוק ביצים בשמונה כספים. שמבקשין אותו לעשותו של שמן. חזייה דלא סיים מסאניה. פירוש ראותו יחף כו'. א"ל קרחה מצוין. פי' א"ל קרחה מרוחה מחרתר. כדכתיב חן לריב ומצח וגו' השיבו ר' יהושע תיש נתוק תוכחה אינם דברי ריב אלא דברי תוכחה. מפני מה לא הקבלנו פניך. למה לא באת אלינו לתחרות פנים: מיכן ששתותיהן של וקנים מתרפפות. פי' מתרפפות משתרבבות והוא מתרפפות אינם מתאמצת להסתם חפה בחוקה. נבשושית פי' נב קמן של עפר. קליבוסת פירוש מן הסקוקלות ומפורש באלו פרפות. תרבא דאקליבוסתא. יתמר האבינה. זו חמדה (כמו) [כי] בפלה מסנו תאות אשה. פי' פלוניתא כמו על שאין בה מפש. נשיחה שם ידו עליו פלשון נגשתה:

רב נסים גאון

אמר ליה פלעים נעשין גבוהים כמו שנאמר אח"כ שאפילו נבשושית קמנה דומה עליו כהרי הרים ושאר הענין פירשוהו במקצת התנדה וכך אמרו רחוקים נעשו קרובים אילין עיניא דזהון תניאן מרחקא אף מקרוב ליתנן חמאן קריבים נעשו רחוקים אילין אודניא דהוון שמעין בחד זמן כדו אף במאה ויסנין ליתנן שמעין ב' נעשו ג' הוספרא ותרין ריגליא משים שלום בבית בפל ו' תאות שהיא מעלה שלום

עד שיסתם הגולל. כגון מקום מפרכת ר"ש דגולל הוא כיסוי תרומת של מת ודופק דף שבמהן מלילו ונקלקל דופק על סם שהמת דופק סם כמו תחילה גופה תיהוי סימן לי לתלפקת לי לתמות בפרק הלו מליחות (ג"מ דף כג:) שנקרעל דופק לפי שהגסימה דופקת ואין גרלה לר"ש מדלמר בברכות פרק מי שמתו (דף יט: ושם) מדלגים סיים ע"ג תרומת לקרלת מלכי לומות השולט ולי תרומתייו גולל ודופק היאך היו מדלגין עליו ולגלו גולל ודופק מממתין בהאל כדלמר בחולין בפרק הטוור והרוטב (דף קכו:) גולל ודופק מטמא במגע ובהאל ואיט מטמא במשא ושוד דלמר בטירובין (דף סו:) כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין לותו לא גולל לקבר ולא דופן לסוכה ולא לתי למטי ולי כפי' הקונט' וכי דרך לעשות כיסוי תרון מבעלי חיים ועוד בפרק בהמה המקשה (חולין עב:) מרגיזן (ד) דופק דמטמא מדכתיב על פני השדה ולפי' הקונטרס הוא מוכח בפרקין שהיו תרון ולא על פני השדה ושוד דתנן במס' ב"ב (מסכת ד) דופק דופקים מהור ולי כפירוש הקונטרס וכי דרך להיות שני קרנים מימין המת ופירש ר"ת דגולל היו תכן גדולה שעל תרוט של מת שקורין מלבה וגולין לותה סם הקבורי, לסימן ולשון גולל טופל בתכן כדכתיב (בראשית כט) וגלו לת התכן וגולל תכן לליו תשוב (משלי כו) ודופק סם שהי תבני שטתנין(ה)תחת לרחשו ותחת לרגליו לציון ופעמים שעדיין התכן חיכה מוכנה לשום סם טתנין סם כדמה לו שום דבר לסימן עד שימלאו תכן והיו דתנן בטירובין (דף סו:) דדבר שיש בו רוח חיים אין טוענין כי' וכהיא דמדלגין היו ע"ג תרומת שלת היה שם לת גולל ולת דופק ומחמת המת לת היו מיטמאים כדמוכרם התם שהיה ברוב תרומות (ו) חלל טפח ומדבי נמי שפיר גולל ודופק מעל פני השדה והת דקתמר דופק דופקים פעמים שמניחים הגולל ע"ג שהי תבניס ועוד מניחין לרחש הגולל תכן תחת ולשופו תכן תחרש ולת תקשה לר' יהושע דלמר בפרק קמא דכלאים (דף ז: ושם) מלימהי תל תבילות משיסתם הגולל במקום שהין גולל מהי תל ד"ל מבי לתדרי לפייהו מקברת כדלמר במו"ק (ד' כני) בהאהו דלת לחוי בתר שכבת מו מבי תדרי לפייהו ויש דוחין לתיה של ר"ת דמלי דמייתי לתיה מדמדלגין היו תף על פי שהגולל מטמא בהאל מ"מ יכולין היו לדלג ולטמת עטמו בגולל דהא תניא ג) כל טומאה שהין הכזיר מגלח עליה הין כהן מוהר עליו וגולל ודופק הין הכזיר מגלח עלייהו כדתנן במסכת נזיר פרק כ"ג (דף נה.) ואמר ר"ת דמשמעתת ההיא דמסכת שמחות דהא הש"ס ערוך דרביעית דם הין הכזיר מגלח עליו כדתנן התם בנזיר *וכהן מוהר ואם הבריאתו בהש"ס הוא פריך עלה ומשכח לה כדמשכחין בכמה דוכתין דמשכח לה ואפילו הוא מהרלתו לכתי היהר מדלגין הלא מממת המת היו מיטמאים והגולל ודופק לא היו תולין ומה שהביאו ראיה מעירובין ים דוחין דאמר רבי לעזר משמו כסוי תרון מבעלי חיים כמה דברים תשכחין הלא שכיחי ומיירי בהו הש"ס להרחות לו הדין ודרוש וקבל שכר כדאמרי' בבהמה המקשה (חולין דף ט.) בלעתו חולדה והוליאתו והכניסתו והקיאתו ויצא מאליו מהו הדביק בני רחמים ויצא מזה ובכגם זה מהו ואף על פי שזה לא יהיה לעולם ועוד מקשין לפירוש ר"ת מדתני בתוספתא דאהלות בפרק חמר רבי יהודה שהי תבניס גדולות שטתחן גולל לקבר המאהיל על גבי שהיתן טמא מת ניטלה תחת מהן המאהיל על גבי שהיה טיהור מפני שיש לטוחתה דרך שתהא שיך לפירוש ר"ת ובטרוך פירש בענין אחר בערך גלל וכפירושו יתכן מה שבתוספתא*: [במס' שמחות פ"ד הל' כ"ח ע"ש]

רב נסים גאון
שלום בין איש לאשתו אלו ואלו נסטרין לדומה הללו יש להן מטה והללו אין להן מטה. בפרק כל ישראל יש להם חלק (סנהדרין דף נד) נרסינן א"ר יוחנן אותו טלאך שהוא ממונה על הרוחות דומה שטו וכבר הוכרנו אותו בברכות:

סליק שואל אדם

גליון הש"ס
גמ' על נופן של רשעים מאי לאו דקתני סיפא תמר מלמי כ"ש: שם כל מי שיש בו קנאה כגלגו. עי' ב"ב דף יז ע"ח תוס' ד"ה שכעשו:

[ג"ל את ה' אלהיך על כו']

זוהמת והולכת שנאמר ואת נפש כל' פי' דדייק מדלת תמרס יקלעגה בכף הקלע תמר "בתוך כף הקלע" מטמע שפיה מכוסה וכבושה בתוך כף הקלע ולתיב יונתת מטע ומלקך מטלקי מכלס מקלע לוטה לטוטפת לכתן ולכתן ואט לשון זוטפות

נוסח
אתינו"ם ג"ג קיים דהוו ערבא
ב) ואתיה בחוברת שנשתנו ג"ם ג"ג ולתו ל"ת ר' אחא בר אחוי
ג) [ג"ל את קברותיכם ובה עלות י אתכם מקברותיכם עמי וכ"ל כפ"ל ובזה תבין פרש"י ד"ה בפתחי נהעלותי עד שיעלו וכו']

[עיין ערך בנגיעת פי' בכיסוף]

[ועי"ע תוספות בכרכות יט: ד"ה מדלגין ותוס' סוכה כג. ד"ה ולא ותוס' כתובות ד: ד"ה עד ותוס' סנהדרין. זז: ד"ה מכיסתם]

[פסחים נב: יומא פו: סנהדרין נ: מגילות מה. ק.]

הגהות הב"ח
(א) גמ' תיכף בניגיעה. נ"ב לעומר לי שכיעה:
(ב) רש"י ד"ה נתר כהן נשר כהו רבי תחתי:
(ג) ד"ה ליקוס תר לגויס דביתה יבא:
(ד) תוס' ד"ה עד שיסתום וכו' מרגיעין גולל ודופק דמטמא:
(ה) בא"ד טטתין תחת לרחשו. נ"ב פי' לרחשו ולרגליו של גולל וכן טוח בתוספות פ"ק דסוכות דף ד' וע"ש בפרק מי שמתו כדף יט:
(ו) בא"ד בתוב תרומות שלפה מלא טמא:

רש"י תמי' ברכות נט. ד"ה תוכף

שמואל ג כה

ג"י רש"י לא משמע כן מפי' רש"י שפי' שהן מכוסין וגני' זו לתן תכוסה ותולי מצא ג"י כזו לתכל ג"י רש"י תיט כן מ"ש

מגילה כה: ד"ה אלא מאי ת"ל ולקח אחד מהם ושם ד"ה ולקח

כריתות ג

[עיין ערך בנגיעת פי' בכיסוף]

כל יומא · ז' ימי תבילות: גולל · הוא כיסוי שטותנים על תרוט: ונפשו עליו תתכל · כל זמן שיש לו בשר יש לו לנפש לד חיות להבין: וישוב טפעפר · גופו קרוי "טפל" ומשמש לל התרן כשהיה, מיל "והרוח תשוב" שלין בו רוח טוד: תמר נפנה · קבלת יחידה הוא לידרש הוי זהיר

תורה אור

כל יומא הוה דבר רב יהודה בי עשרה ויתבי בדוכתיה, לאחר שבעה ימים איתחזי ליה בחילמיה לרב יהודה ואמר ליה *תנוח דעתך שהנחת את דעתי. א"ר אבהו "כל שאומרים בפני המת יודע עד שיסתם הגולל פליגי בה רבי חייא ור"ש ברבי חד אמר עד שיסתם הגולל וחד אמר עד שיתעכל הבשר מאן דאמר עד שיתעכל הבשר דכתיב °אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל" מאן דאמר עד שיסתם הגולל דכתיב °וישוב העפר על הארץ כשהיה והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה

תנה לו כמו שנתנה לך בטהרה אף אתה בטהרה משל למלך ב"ו שחלק בגדי מלכות לעבדיו פקחין שבהן קיפלום והניחום בקופסא מטפשים שבהן הלכו ועשו בהן מלאכה לימים ביקש המלך את כליו פקחין שבהן החזירום לו כשהן מגוהצין מטפשין שבהן החזירום לו כשהן מלוכלכין שמח המלך לקראת פקחין וכעס לקראת מטפשין על פקחין אמר "ינתנו כלי לאוצר והם ילכו לבתיהם לשלום ועל מטפשין אמר כלי ינתנו לכובס והן יתחבשו בבית האסורים אף הקב"ה על גופן של צדיקים אומר °יבא שלום ינוחו על משכבותם" ועל נשמתן הוא אומר °והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים* על גופן של רשעים הוא אומר °אין שלום אמר ה' לרשעים" ועל נשמתן הוא אומר °ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע" תניא ר' אליעזר אומר נשמתן של צדיקים גנוזות תחת כסא הכבוד שנאמר והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים" ושל רשעים *זוממות והולכות [*ומלאך אחד עומד בסוף העולם ומקלעין נשמתן זה לזה] שנא' ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע א"ל רבה לר"נ של בינונים מאי א"ל *איכא שביבנא לא אמרי לכו האי מילתא הבי אמר שמואל אלו ואלו לדומה נמסרין, הללו יש להן מנוח הללו אין להן מנוח. אמר (ליה) רב מרי עתידים צדיקים דהוו עפרא דכתיב °וישוב העפר על הארץ כשהיה הגהו קפולאי דהוו כארעא דרב נחמן*) נחר בהו רב אחאי בר יאשיה, ארו ואמרו ליה לרב נחמן: נחר בן גברא, אתא ואמר ליה: מאן נידו מר: אמר ליה: אנא אחאי בר יאשיה, א"ל ולאו אמר רב מרי עתידי צדיקי דהוו עפרא: א"ל ומני מרי דלא ידענא ליה, א"ל והא קרא כתיב °וישוב העפר על הארץ כשהיה: אמר ליה דאקרייך קהלת לא אקרייך משלי דכתיב °ורקב עצמות קנאה: °בל מי שיש לו קנאה בלבו עצמותיו מרקיבים בל שאין לו קנאה בלבו אין עצמותיו מרקיבים, גששיה, חזייה דאית ביה משששא אמר ליה ליקום מר לגוויה דביתא, אמר ליה גלית אדעתך דאפילו נביאי לא קרית דכתיב °וידעתם כי אני ה' בפתחי את קבריתיכם" א"ל והכתיב °כי עפר אתה ואל עפר תשוב? א"ל ההוא שעה אחת קודם תחיית המתים. א"ל ההוא צדוקי לר' אבהו אמריתו נשמתן של צדיקים גנוזות תחת כסא הכבוד, יאובא מטמיא היכא אסקיה לשמואל *בנגיעא? א"ל התם בתוך שנים עשר חדש הוה דתניא כל י"ב חדש גופו קיים ונשמתו עולה ויורדת, לאחר י"ב חדש הגוף בטל ונשמתו

*) [עי' פירוטו בכרכי' ניסין פת. ד"ה נחר]

סוכה כג. ד"ה ולא ותוס' כתובות ד: ד"ה עד ותוס' סנהדרין. זז: ד"ה מכיסתם

ונשמתו עולה ושוב ליכא יורדת • לחם על פי כן כשהיא רוצה היא יורדת כי ההיא לעיל לרבי לחי בר יהוי וכהיא מעשה דר' נחמי ושם) דלהוה מציין מערכת כי מטת למערכת דלחברים תבינו תשכחיה לתליעזר עבד לחברים דקאי לחבת לחמר ליה מאי קא עביד לחברים כו' אע"פ שנשמתו היתה גנוזה מתחת כסא הכבוד • מ"ל:

הדרן עלך שואל

מי שהחשיך ט' חרש שוטה וקטן • אע"ג דלחמר לעיל בפרק כל כתבי (דף קכ"ו) גבי קטן שבא לכבות דקטן השוטה לדעת לבני לחמר מיהו הכא לא מייירי כגון דעביד הקטן עקירה והכחה אלא כדלחמרינן לקמן גבי חמור כשהיה מהלכת מניחו עליה וכשהיה עומדת טוען הימנה • מ"ל:

כי

הדרן עלך שואל

מי שהחשיך[ט] בדרך נותן כיסו לנכרי, יואם אין עמו נכרי מניחו על החמור הגיע לחצר החיצונה נוטל את הכלים הניטלין בשבת, ושאינן ניטלין בשבת מתיר החבלים והשקין נופלין מאיליהם: **גמ'** מאי טעמא שרו ליה רבנן למיתב "כיסיה" לנכרי? קים להו לרבנן דאין אדם מעמיד עצמו על ממונו אי לא שרית ליה אתי לאיתויי ד' אמות ברה"ר. אמר [ב]א דוקא, כיסו אבל מציאה לא, פשיטא, כיסו מהו דתימא הוא הדין אפילו מציאה והאי דקתני "כיסו" אורחא דמילתא קתני, קמ"ל ולא אמרן אלא דלא אתי לידיה אבל אתי לידיה, כיסיה דמי איבא דאמרי בעי רבא: מציאה הבאה לידו מהו: כיון דאתא לידיה כיסיה דמי או דילמא כיון דלא טרח בה לאו כיסיה דמי: תיקו: אין עמו נכרי: טעמא דאין עמו נכרי הא יש עמו נכרי לנכרי יהיב ליה, מאי טעמא? חמור אתה מצווה על שביתתו, נכרי אי אתה מצווה על שביתתו. חמור וחרש שוטה וקטן לחרש שוטה וקטן לא יהיב ליה, מ"ט? הני אדם, הא לאו אדם. חרש ושוטה-לשוטה, ישוטה וקטן-לשוטה וקטן, איבעיא להו חרש וקטן מאי, אליבא דר"א לא תיבעי לך דתניא [ר' יצחק אומר משום ר' אלעזר תרומת חרש

*) [סה מיתת אלעזר]

לא

ונשמתו עולה ושוב אינה יורדת אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר* שילת משמיה דרב "מהספדו של אדם ניכר אם כן העו"ב הוא אם לאו, איני והאמר ליה רב לרב שמואל בר שילת אחים בהספידא דהתם קאימנא? לא קשיא הא דמחמו ליה ואחים הא דמחמו ליה ולא אחים, אלמ"ל אביי לרבה כגון מר דסנו ליה כולהו פומבדיתאי מאן אחים הספידא? א"ל מיסתיא את ורבה בר רב חנן: בעא מיניה רבי אלעזר מרב-איזהו בן העו"ב? א"ל ואוניך תשמענה דבר מאחריך לאמר זה הדרך לכו בו כי תאמינו וכי תשמאילו. ר' חנינא אמר כל שדעת רבותינו נוחה הימנו וסבבו בשוק הסופרים "בני גלילא אמרי: עשה דברים לפני מטתך" בני יהודה אמרי 'עשה דברים לאחר מטתך' ולא פליגי *מר כי אתריה ומר כי אתריה תנן התם רבי אליעזר אומר* "שוב יום אחד לפני מיתתך, שאלו תלמידיו את ר"א וכי אדם יודע איזהו יום ימות? אמר להן וכל שכן ישוב היום שמא ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה, ואף שלמה אמר בחכמתו "בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר א"ר יוחנן בן זכאי משל למלך שזימן את עבדיו לסעודה ולא קבע להם זמן פיקחין שבהן קישטו את עצמן וישבו על פתח בית המלך אמרו כלום חסר לבית המלך טיפשין שבהן הלכו למלאכתן אמרו כלום יש סעודה בלא טורח, בפתאום ביקש המלך את עבדיו: פיקחין שבהן נכנסו לפניו כשהן מקושטין והמיפשים נכנסו לפניו כשהן מלוכלכין, שמח המלך לקראת פיקחים וכעס לקראת טיפשים אמר: הללו שקישטו את עצמן לסעודה ישבו ויאכלו וישתו הללו שלא קישטו עצמן לסעודה יעמדו ויראו, חתנו של ר"מ משום ר"מ אמר אף הן נראין כמשמשין אלא[3] אלו ואלו יושבין-הללו אוכלין והללו רעבין, הללו שותין והללו צמאים שנאמר[ה] "כה אמר ה'... הנה עבדי יאכלו ואתם תרעבו הנה עבדי ישתו ואתם תצמאו... הנה עבדי ירונו מטוב לב ואתם תצעקו מכאב לב" ר"א "בכל עת יהיו בגדיך לבנים" אלו ציצית "ושמן על ראשך אל יחסר" אלו תפילין:

***מי** שהחשיך[ט] בדרך נותן כיסו לנכרי, יואם אין עמו נכרי מניחו על החמור הגיע לחצר החיצונה נוטל את הכלים הניטלין בשבת, ושאינן ניטלין בשבת מתיר החבלים והשקין נופלין מאיליהם: **גמ'** מאי טעמא שרו ליה רבנן למיתב "כיסיה" לנכרי? קים להו לרבנן דאין אדם מעמיד עצמו על ממונו אי לא שרית ליה אתי לאיתויי ד' אמות ברה"ר. אמר [ב]א דוקא, כיסו אבל מציאה לא, פשיטא, כיסו מהו דתימא הוא הדין אפילו מציאה והאי דקתני "כיסו" אורחא דמילתא קתני, קמ"ל ולא אמרן אלא דלא אתי לידיה אבל אתי לידיה, כיסיה דמי איבא דאמרי בעי רבא: מציאה הבאה לידו מהו: כיון דאתא לידיה כיסיה דמי או דילמא כיון דלא טרח בה לאו כיסיה דמי: תיקו: אין עמו נכרי: טעמא דאין עמו נכרי הא יש עמו נכרי לנכרי יהיב ליה, מאי טעמא? חמור אתה מצווה על שביתתו, נכרי אי אתה מצווה על שביתתו. חמור וחרש שוטה וקטן לחרש שוטה וקטן לא יהיב ליה, מ"ט? הני אדם, הא לאו אדם. חרש ושוטה-לשוטה, ישוטה וקטן-לשוטה וקטן, איבעיא להו חרש וקטן מאי, אליבא דר"א לא תיבעי לך דתניא [ר' יצחק אומר משום ר' אלעזר תרומת חרש

*) [סה מיתת אלעזר]

לא

מי שהחשיך[ט]. נותן כיסו לנכרי • מבעוד יום: ומה מין עמו • הא יש עמו לנכרי עדיף כדמפרש בגמרא: **לחבר שהיוצא** • של עיר שהוא מקום המסתחר לחמון וכל לפרק מן החמור: **נוטל** • בידו מעליו כלים הניטלין בשבת ומניח ניטלין מתיר החבלים של תוקף שהן קשורים בהן והשקין נופלין: **גמ'** מאי טעמא **שרי ליה למיתב לנכרי** • ושרי הוא שלא יטרח בה שע"י טורח הוא משתכר חיים עליה ואי לא שרית ליה הא אתי לאיתויי: **ולא אמרן** • דמיהיה לא שלח לא אתיא לידיה קודם שתחשך ולא הגביהה ולא זכה בה: **מאי מדם** • ויש במינו שחייב במצות ואתי לאיתלופי: **לשוטה** • יהיב ליה דעת כלל אבל חרש דעתה קלישתה חיים ליה כדלחמרי' ביבמות (דף קיני):

[ל"ל רבותיו וכ"ל בריי"ף וכרא"ש] [מכחים ג. וע"ש] [לעיל פ"ב - מ"]

[יבמות קיג.]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' שנאי לכן כה לחמר: (ו) רש"י ד"ה דסנו ליה: (ז) ד"ה מזניך וכו' לכו בו מלמרי: (ח) ד"ה וכ"ש שמפני וכו' יעות ניסוב כחכוכה:

פרק כד

(ט) במשנה מי שהחשיך לו בדרך: (י) רש"י ד"ה מי שהחשיך לו נותן:

גליון הש"ס

נמרא בני גלילא חמרי עשה דבריס לפני מטתך • ע"ש סי"ו:

נא א מיי' פ"ו מהלכות מכוכה הלכה כ:

א ב מיי' פ"ו מהלכות שבת הלכה כב סמג לחוין סה טוש"ע ח"ח סי' רסו סעיף ג וסעיף ח וסימן שמע סעיף ס:

ב ג מיי' פ"כ סה הלכה ו סמג עה טוש"ע ח"ח סי' רסו סעיף ב:

ג ד מיי' פכ"ח סה הל' י סמג סה טוש"ע סה סעיף ע:

ד ה מיי' פ"ו סה הלכה כב סמג סה:

ה ו מיי' סה ופ"כ סה הלכה ז סמג סה טוש"ע סה סעיף ג:

ו ח מיי' פ"כ סה הלכה ו סמג סה טוש"ע סה סעיף ג:

ז ט מיי' סה הלכה ז טוש"ע סה סעיף ג:

ח י מיי' סה טוש"ע סה סעיף ד:

מ כ ל מיי' סה טוש"ע סה סעיף ס:

נוסחא
1. שנא ניחא אי לפני מיתתן
2. בכל יום יהיו בגדיך לבנים

רבינו חננאל

איזה בן עולם הבא כל שדעת רבותיו נוחה חיבנו כך שמעתא דא מלקא:

הדרן עלך שואל

פרק כד מי שהחשיך

בדרך נותן כיסו לנכרי וכו' ואוקי' למתניתין דאין מעמיד עצמו על ממונו ותחזרו לו לחת כיסו לנכרי בשביל שלא ישאנו הוא בעצמו • ובא רבא ודקדק ואמר דוקא כיסו אבל מציאה דלא אתא לידיה לא תחזרו לו לחתו לנכרי ובמציאה דאתאי לידיה לליטנא בחרא עלתה בחיקו • ולכל חיקו דאיסורא דאוקמא (ל' ד' ה) בכיסו ממש • אין עמו נכרי מניחו על החמור דייקינן מינה בעת שמצויין ביחד נכרי וחמור לנכרי יהיב ליה מפני שאינו מצווה על שביתתו של נכרי ולכן לא תחזרו לו לחת כיסו על החמור שהוא מצווה על שביתתו אלא אם אין שם נכרי אלא חמור • וישראל חרש או שוטה או קטן אינו נותן כיסו לאחד מהן אלא נותן כיסו על החמור ולעולם לנרוש שבהן נותן כגון חרש ושוטה לשוטה וקטן לשוטה וקטן; נותן והשוטה נרוש בבני אדם שאין הפרש בין אדם לבהמה אלא הדעת והתבונה ווה כיון שאין לו דעת כ ב ה מ ה חשוב:

כי תבעי לך מלישה דרבנן · הכא משמע להלכה כרבנן וכמסכת יבמות פרק מרא (דף קיג:) משמע להלכה כר"ש דסכירא ליה לרב חייא בר אמי (*ומר) שמואל כווקיה · מ"ר : **דחרשׁ** חתי לאיתלופי בגדול פקח · תימה ה"ב לעיל גמי אמתי קאמר שוטה וקטן לשוטה הם אמיבן אתא לאיתלופי בגדול פקח : **בו** ביום נדשו סאה וכו' · תימה לר"ת דלעיל גמי אמתי קאמר שוטה וקטן לשוטה הם אמיבן אתא לאיתלופי בגדול פקח · תימה ה"ב ל

רב זביד מתני הכי אמר רבי בר חמא המחמר אחר בהמה בשבת: בשוגג אינו חייב חטאת במזיד חייב סקילה מתיב רבא *המהלל את השבת בדבר שחייבין על שגגתו חטאת חייבין על זדונו סקילה הא אין חייבין על שגגתו חטאת אין חייבין על זדונו סקילה? מי קתני "הא אין חייבין כו' "הכי קאמר דבר שחייבין על שגגתו חטאת חייבין על זדונו סקילה, ויש דבר שאין חייבין על שגגתו חטאת וחייבין על זדונו סקילה ומאי ניהו מחמר, רבא אחוה דרב מרי בר רחל (ע"ב) אמרי לה אבוה דרב מרי בר רחל לשיננא בתרא קשיא הא דרב *אכשריה לרב מרי בר רחל ומנייה בפורסיה דבבל דילמא תרי מרי בר רחל הוו) הניה מתני לה להא שמעתיה משמיה דרבי יוחנן לפטור: אמר רבי יוחנן "המחמר אחד בהמתו בשבת פטור מכלום: בשוגג לא מחייב חטאת דהוקשה כל התורה כולה לע"ז במזיד נמי לא מיחייב דתנן *המהלל את השבת בדבר שחייבין על שגגתו חטאת אין חייבין על זדונו סקילה, הא אין חייבין על זדונו סקילה, בלאו נמי לא מיחייב דהוה ליה 'לאו' שניתן לאזהרת מיתת ב"ד וכל[י] *לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו ואפילו

ואמרי לה רכז לחטה דרב מרי בר רחל. לא גרסינן ליה דהא מוכח ביבמות דלחטה דרב מרי גר הוה דאמר בהמוכן (יבמות מה: ושם) רב לחכריה לרב מרי בר רחל ומנייה לתפוקיה דבבל וקאמר כיון דאמרו מקרב לחיך קיימן ולימר לרכז לחטה דרב מרי בר רחל לגרסינן ליה דהא דאמר בכתובות פרק מי שמת (דף קמט: ושם) דהייט ליסוך ניוכרא לחמרין ליסוך ניוכרא הוה ליה מריסר לגפי זוזי כי רכז וכב מרי בריה הוה ליה בקדושה ולידתו בקדושה הוה אע"ג דהשתא לאו בקדושה הוא רב מרי בר רחל בריה הוה ליה שמואל קודם שנתגייר דהא קאמר התם להורמו אלא בקדושה הוא ורחל בת מר שמואל היתה כדאמר בכמה דוכתין רב מרי בר רחל לגירסא למימר דליסוך ניוכרא כת על רחל בת מר שמואל ומהניין בכתובות (דף נ:) דבגיותיה דמר שמואל ליסחכיין ושמח לו בת עליה ולקח על גב דחמו לקמיה דר"ח וחמרו לשכיבי ומהארה לחי ליה כולה חמרו הכי מיהו חיימה לי רב מרי בריה דליסוך ניוכרא הוה דיכמות לית מי ליסור כל כך מימות רב עד רבא והא רב יהודה מלמידו אל רב וחמריין בקדושין (דף עב:) יום שמת רב יהודה גולל רבא ואפילו רב מרי בע ככר היה גדול בתורה וזקן ומינהו לפורסיה דבבל וכן ודלי מרלה ליה בספרים רבים שכתוב בהם בשמעתא(ג) לחמרי לה והקשה דרב לחי לחכריה לרב מרי בר רחל ומנייה בפורסיה דבבל וכן ודלי מרלה ליה בספרים רבים שכתוב בהם בשמעתא(ג) לחמרי לה והקשה דרב לחי לחכריה לרב מרי בר רחל ואע"ג דביוס הוה רבא טלה אל מר בכך מ"מ יקשה על אחר מלחמות דצייך בהו מיהה מכל מקום יש ל"ו לקשות כדאמרינן בכבא קמא (דף עד: ושם) דפליגי ר' יוחנן ור"ש בהם בעדים שהוכחשו בפפס ולבסוף הוזמו דאמר יוחנן ור"ש בהם בעדים שהוכחשו בפפס טוקין ואי ס"ד ר"ש דאמר בהרגין אמאי טוקין הוה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד ואפילו תימא ר"ש דאמר בהרגין אמאי טוקין הוה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אלא ודאי לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד הוא ואפילו הכי אמר

והא מבטל כלי מהיכנו • פירקנו למעלה בפרק כירה (דף מג:)

***שתים** בידי אדם ואחת בחילן • בסוכה בפ"ב (דף כב: ושם) תנן השוכח סוכתו ברחש החילן יום לפרק בשני שבועים השוכח סוכתו ברחש החילן כגון שהסכך על סוכה על גבי החילן והחילן סומך לסוכה שחילן יכול לעמוד על אותו סכך אלא שם כן שמתפח בחילן שרגילין היו לתת כליהן על הסכך ח"ב ימים לפרק שהמקרים סמוכה בחילן שבשלה בנוחה ותהיה על החילן להשתח כל שעה שהוא מהלך בסוכה משמע בחילן: **בחיבור** גוולפי • שני שקין תחד בימין המשור ותחד משמאלו ובכחם כל אחד מן השקין לטוטה אחת וקושרין אותן שתי הלטוטות יחד ועכשיו מוא השקר כנגד גבו של החמור והשקין מכבידין לכאן ולכאן ותי תפשר להמיר השקר שם לת ינגיהו השקין מעט ונסמכין שתי השקין בכריסו של החמור והוו להו כלדיים למטה •

ואפי' למ"ד לוקין, ליכתוב רחמנא (לא תעשה כל מלאכה ובהמתך, אתה למה לי - הוא נידון דמיחייב בהמתו לא מיחייב: הניע לחצר החיצונה: אמר *רב הונא היתה בהמתו טעונה כלי זכוכית מביא כרים וכסתות וכמיה תרתיה. ומתיר החבלים והשקין נופלים, נהאנן חנן נוטל את הכלים הניטלין בשבת, לימ"ד מאמר רב הונא בקרני לאוכמא דלא מיחייא ליה, והא לא מבטל כלי מהיכנו? בשלשלי זוטרי מתירי: היתה בהמתו טעונה *טבל ועשישות מתיר את החבלים והשקין נופלין ואע"פ שמשתברין? התם בכולסא דיקא נמי דקתני דומיא דמבל מה טבל דלא חזי ליה אף הכא נמי לא חזי ליה, ומאי "אע"פ שמשתברין" כמהו דתימא *להפסד מועט נמי חששו קמ"ל תניא ר"ש בן יוחי אומר היתה בהמתו טעונה שליף של תבואה, מניח ראשו תחתיה ומסלקן לצד אחד, והוא נופל מאליו, חמורו של רבן גמליאל היתה טעונה דבש ולא רצה לפורקה עד מוצאי שבת, למוצאי שבת מהו? נהאנן חנן נוטל כלים הניטלין: כישה לבישן: חבלים מתירין חבלים ויפלו שקין? מיצמוד זיק, ובא כרים וכסתות ויניח תרתיהן? מטפני *זוקמבטל כלי מהיכנו, נהאביא ציר בעלי חיים? קסבר *ציר בעלי חיים דרבנן. אביי אשכחיה ליה לרבה דקא משפשף ליה לבייה אגבא דחמרא א"ל קא משתמש מר בבעלי חיים? א"ל צדדין הן וצדדין לא גזרו בהו רבנן, מנא תימרא? דתנן מתירין חבלים והשקין נופלין מאי לאו בחבר *גוולקי דהוו להו צדדין, וצדדין לא גזרו בהו רבנן, לא, בחבר אגלווקי דלא הוו צדדין אי נמי בלכתא איתיבה *נשתים בידי אדם ואחת באילן בשרה ואין עולין לה ביו"ט מאי לאו דחק ביה באילן דהוו להו צדדין *יצדדין אסורין? לא, דכפייה לאילן ואגה סיבך עילויה (ג) דמשמש באילן, א"ה אימא סיפא שלש בידי אדם ואחת באילן בשרה ועולין לה ביו"ט ואי דכפייה לאילן אמאי עולין לה ביו"ט, ואלא מאי צדדין אסורין, סוף סוף אמאי עולין לה ביו"ט אלא דתם בגואה פרסבנא דאילן גופיה דופן בעלמא הוא רישא דיקא נמי דקתני זה הכלל כל שאילו שינטל האילן ויכולה לעמוד עולין לה ביו"ט ש"מ ליכא כתנאי אין עולין לה ביו"ט, *ורשב"א אומר משום ר"מ עולין לה ביו"ט מאי לאו בהא קמיפלגי רבי"מ צדדין אסורין ורבי סבר מותרין? אמר אביי לא ר"ע צדדין אסורין, והכא בצדי צדדין קמיפלגי: ר"מ סבר צדי צדדין מותרין רבא אמר מאן דאמר בצדדין אסר נמי בצדי צדדין מאן דשרי בצדי צדדין, שרי נמי בצדדין, איתיביה רב משרשיא לרבא נעץ יתד

*) [עי' רש"י ב"ע ב"ת ד"ה סדנים וכפרש"י סנהדרין קח. ד"ה מדנים]

ואפי' למ"ד לוקין • כמסכת מכות (דף יג:) הכא אפי' לת ליכא דאי לוקה אמלאכה שעל ידו ע"י בהמתו לת מיחייב לת ולמה לי למימר דלא מיחייב בהמתו משום דלא מיחייב אלא משום מלאכה שעל ידו ע"י בהמתו לת מיחייב לת ולא גמור לנקוט עלה: **טעונה כלי זכוכית** • שחין ניטלין כידו להניחן לחרן: **ופמנן תנן נוטל אפ הכלים הניטלין** • וכלי זכוכית ניטלין הן ולמה לי מיתיר לת התכלים: **דמומי** • מקין דס שחין רלויין בשבת לכלום לפי שמחוסים: **ופפ"ו מבטל כלי מהיכנו** • כליס וכסתות כשמניחן תחת דבר שחין ניטל מבטלן מהיכן דשוב לת ניטלס משס ותני לסתיר: **שנשתי ושתי** • מקום שקנטים שעשומע הכר מתחתיהס ושופלין על הכר הכני וכן עד שמגיעו לחרן: **טעשיות של זכוכית** • מס"ס בלשו"ז ותע"פ שהטעשיות משתברין תשמח לסוכר להניח כריס וכסתות תחתיהן: **בבולפא** • תחיטת רחבות של זכוכית שחינס כלים ושוחין מהן תלוחות וכיון דלילה פסידא כשבירתן וסופן להתהך בחחיטה קטנה לת ברו להניח כריס ולהניח תחתיהן: [מבטל כלי מהיכנו לת חזי] ופפ' לפ *דמוקמה הוא ופעיל לכשיהס לת חזי: **ופפ' לפ על פי שמשתברין** • הת ליכת פסידא: **מפו דתימא להפסד מועט נמי משמו** ויכיל כריס ויכיס תחתיהס דהת ולת לי לתפסר בלת הפסד מועט שיוטלו ניתנין בשבילן לחוין לכלום: **שניף** • מקוי של תבואה של טבל: **ופפ' מנן מנן כו'** • ודבס ניטל בשבת ותמתי לת לגה לפורקה: **כשמדנים** • החמין: **נפפ' מני** • ותמתי לייתי רבן גמליאל: **נכפיפה דנמלי** • לכתיב של גמלים דוויי"חמוד"ת: **ויתיר סתכלים** ויפנו שקים • דהכי תנן במתניתין כדבר שחינו ניטל ומשני מנהגו זיקי נשקיעס הגודות בגפילתן לתרן: **מעני** • *בדבר הנשפך עליהס וקת מכבל כלי מהיכנו דשוב לין לתויין לבו ביום לכלום: **ופפ' מיכת נמר בעלי חייס** • וליתי לתוריינת ולידמי דלבגן ביטול כלי מהיכנו: **קסבר** • ר"ג נמר בעלי חייס לדבגן ופלוגתת גמליאל ורבי יהושע היא בפ"ב (ב"מ נב:): **דמפשפש בה** לנקוטה התינוק: **קת מפשפש מר** **כבעלי חייס** • ומנן (ביצה דף לו:) לת רוכבין על גבי בהמה וה"ס לכל קטנים: **נדדין** • שחינו מרכיבו עליו לתת מפשפש על לדי גבו ותין זה דרך תשמישו ולבגן לת גזרו בה: **מפי נמו כתבר גוולני** • להו להו לדדין גוולקי עשקי"ם תבר גוולקי עשקי"ם מכר מוותרות יחד בלטוטת ומלכיבן על החמור זו מכאן וזו מכאן לבלין לסניקן יחד ויוכבו תל החמור ומשפשף עלמו ומשני נוטו בלדי החמור: **כתבר מגוולקי** • קתס שתין מחוברות יחד תלת על ידי טבעת מתכת שברחש הלטוטה וכו מסמר קטן כעין קטוטן למבך שקורין ליגנ"ת שמשך תלת למשך ומעט והמסמר יולת והן מתנתקות זו מזו: **מי נמי בלכתא** • כעין קטוטן לדדור יין קיס בהן טבעות תל מבל לכל לחד ולחד ומלכיס טבעת בטבעת וטופל ען בפוף קטן ומכניסו בפנימי וסוב ליט יולת מחברו ובכבת לסלקן מוסך הטן תליו והן מתנתקין זה מזה וטפלין: **קשים בידי אדם ואחת באילן** • גבי סוכה...תנן שבשירה גב' דפטוח ותס עשה קשים בהלכתן והשלישי עשה בחילן בשירה, דפטוח לת מיכפת לן תס מחוברות הס וה"ס תס טון נקבעות בחילן והת דנקט קשים בידי אדם רבותת תמשופין דחפילו תבי חין טוין לה לחבול ולינן בחוסה סוכה בי"ט מפני שסכבה קשור בדופיה ובפען עליה והוא משמש תל סבבה ונותן עליו ומעלת משמש בחילן בל כיוצא בו בסוכה דקובע. נקיט בלשון "עלייה" בשמסת סוכה לפי שרובן עושין סוטיתין בראש גגן דבבמה לוכמין תגן בה תבי (ה) לתן ממרימין לוחו לעלות, לחמל להס העלוס לסוכל, *לבל מוריד הוא לת תל הבלים וכן הרבה: **מפי נמו דמק בים בחילן** • ולוחיב בים קיס של דפנות בנקבים שנקב הרבה בגופו של חילן וסיכך שוב על חותן דפנות ומ"מ חין כחן תשמיש חלת בגדי חילן: **דבפיים נחילן** • לעגפיו הבליונים הבה לגד חילן חחר וכן על זה לזה וקשרן לתו עם תלו ומכן נעשה הדופן: **מפפי עונין נפ בי"מ** • תרי הסכך נשבן עליו והוא משמש בו: ה"ג תלת מפי לתדלין לחורין סוף סוף לחמלי שוין לה בי"מ תלת **תסס בגוואה פרסבנא** שחיץ גופיה דופן בעלמא שוויה *"גוואה פרסבנא"=חילן שעשפים הרבה יולחין מלדדין ומפפשפין לכתן ולכתן ועשיטו דופן בעלמא לסוכה ולת ממך הסכך עליהן. ולהכי נקט "גוואה פרסבנא" ולת שבקיה בדקת ס"ד בדכפיה ועיבט 'כגון' דלת ממך הסכך עליה, משום דיוון דדופן דעיבוי חוא שחין לריך לסוכה דהת בג' כמילה ותסכך ממי לת ממך עליה לת מרח למעבד לו דופן לבבי חוקמה בגוואה פרסבנא וממילא הוא בלת מרחת: **מפי נמו בסת קמיפלגי בו'** • וכגון דחת בחילן ומותיב קשים בלדדין וסיכך עליהן דהוה ליה מסמשמן בלדדין בסמשמשין על ידי סבבה דתי לת בהת פליגי במתי מוקמת פלוגתייהו דהת טוי עלמת סבבי לחבור להסמשמן בחילן: **ממר מבעי** • ת"ל בהבי פליגי ליבת למימר דסבירת ליה (לת"ק) לדדין מותרין דהבי ללו לדדין ניהו חלת לדי לדדים ד) סהקשים הגמוטים בנקבים לדדין והסיכוך הגמון על גבן לדי לדדים ובלדי לדדים פליגי:

ד) [כריתות סוכה כט.] כ) [שם כה:] ג) ס"ת שבשוב לדדים ובקשים הגמוטים בנקבים לדדי לדדים וגו' שלפניט מיקר כ"ל

ואפי' למאן דאמר לוקין כלו' שר' ישמעאל סבר כי לאו שניהן לאוהרת [מיתת] ב"ד לוקין עליו ור"ע סבר לאו שניהן לאוהרת [מיתת] ב"ד אין לוקין עליו: **והא** קא מבטל כלי מהיכנו בפרק כירה (דף מג:)

רב נסים גאון

מעונה דבש דלא רצה לפרק חמורו • והא אנן תנן נוטל את הכלים הניטלין בשבת ופרקינן דבש זה חדביש הוא לו לטעולי ומפרקינן בפרק המפקיד • ותוב אקשינן עליה היה לו להניח החבלים ובעצמו יטלו השקין • ופרקי' חייש דלמא כשיטלו השקין בקרקע מצטרו זיקו ופי' מתבקעין הטרוזת שהדבש בהן כדכתיב ולקו ויצטיירו. ותוב אקשינן עליה היה לו להביא כרים וכסתות ויניח תחתיהן ויטלו השקין בהן ולא יתבקעו דאכי שרי למעבד כרב הונא ופרקי' אם יטלו זיקי אילין על הכסתות נמצא מבטל כלי מהיכנו ואם תאמר יגרום ויפול הכסתות כמו שאמרנו למעלה אע"פ שניערם אינן נראין להשתמש בהן היום דקא מיפנדי עוד אקשינן עליה ולמה הניח חמורו מעונה אפילו הכי קשה דהא כ' אביי אשכחיה לרבה דקא משפשף לבבייה אגבא דחמרא • פי' משפשף בראשו ומגביה ידיו ומניח בו ומחזיקו שלא יפול לארץ • א"ל אביי משתמש מר בבעלי חיים • כלומר השתחמש בב"ה עובר משום הא דתנן ולא דומכין על גבי בהמה השיבו רבה אינו שוה של רבינו חננאל

עליו ואפי' למאן דאמר לוקין א"כ לכתוב קרא לא תעשה כל מלאכה ובהמתך אתה למה לי אלא לומר לך כל מלאכה ניתן דבי עבדי מיחייב בבהמתו לא מיחייב • והלכתא כר' יוחנן דהא דרבי יהיא דרבא אחרד עליה ופרוך לפשפוי • ואע"ג דפרוך לנשפוי לא שבקינן דברי רבא ומסכינן אשנויי: הניע לחצר החיצונה • רב הונא היתה בהמתו מעונה כלי זכוכית מביא כרים וכסתות ומניח תרתיהן והשקין נופלים ואוקימנא עלה והתנן נופל אף הכלים והשקין נופלים בשבת הכלי ז כ ו ב ה ניטלין בשבת ולמה אין ניטלין בשבי עצמן • ופריק רב הונא מי סברת הא דאמרי' היתה [בהמתו] מעונה כלי זכוכית כשהוא קאמינא דשרי למטלן בשבת קאמר בקרני לאוכמא שמצוין בהן הרים שאסור למטלן ולמה אסור למטלן והא קי"ל דדבר שמלאכתו לאיסור אפי' לצורך גופו ומקומו שרי • תוב אקשי' עלה הא אמרת מביא כרים וכסתות ומניח תחת משאוי הבהמה כדי שיטלו כלי זכוכית הלזו על דבר זך שלא ישברו והלא אסור לחשתמש באותן הכרים והכסתות כל זמן שאלו כלי זכוכית עליהן ואינו יכול ליתן בהם והנח מבטל כלי מהיכנו ופריק רב אשי בשליפי ושדי • פי' שנוער את הבר או את הכסת שעמד והן נופלות כי הא דתנן משות שעל הבר מנער את הבר והן נופלות • ואקשינן עלה ביתה בהמתו מעונה עששיות מתיר החבלים והשקין נופלים • ואע"פ שמשתברין ופריק רב הונא אלו העששיות אינן כלי זכוכית עשוין אלא פולמא פי' תחיכת נדולות כדכתיב ברול עשות ורוחה לחבציהם לבוד לעשות מהן כלי זכוכית והלכתא כרב תונא דאע"ג דאיתותב הא שני לה ושנויא שניא אינן דהא מתרץ לה מאן דמותבה ואמרינן דיקא נמי דקתני דומיא דמבל מה מבל דלא חזי ליה פי' אלא אחד שיתקנו אף האי נמי לא חזי ליה • והא דתניא רבי שמעון בן יוחי אומר היתה בהמתו מעונה שליף של תבואה מכנים ראשו תחתיו ומסלקן לצד אחד והלכתא כותיה שאינו מפרש אלא מכבירו לצד אחד ונופל מעצמו ובאו לחקשות משמעתא אדרבן נמליאל שהיתה חמורו מעונה דבש ולא רצה לפרקו עד מוצאי שבת למוצאי שבת מהו? תיובתא דרבי יהושע בן לוי דאמר מבטל כלי מהיכנו ומעצמו יפלו השקין • ופרקי' חייש דלמא כשיטלו השקין בקרקע מצטרו זיקו ופי' מתבקעין הטרוזת שהדבש בהן כדכתיב ולקו ויצטיירו. ותוב אקשינן עליה היה לו להביא כרים וכסתות ויניח תחתיהן ויטלו השקין בהן ולא יתבקעו דאכי שרי למעבד כרב הונא ופרקי' אם יטלו זיקי אילין על הכסתות נמצא מבטל כלי מהיכנו ואם תאמר יגרום ויפול הכסתות כמו שאמרנו למעלה אע"פ שניערם אינן נראין להשתמש בהן היום דקא מיפנדי עוד אקשינן עליה ולמה הניח חמורו מעונה אפילו הכי קשה דהא כ' אביי אשכחיה לרבה דקא משפשף לבבייה אגבא דחמרא • פי' משפשף בראשו ומגביה ידיו ומניח בו ומחזיקו שלא יפול לארץ • א"ל אביי משתמש מר בבעלי חיים • כלומר השתחמש בב"ה עובר משום הא דתנן ולא דומכין על גבי בהמה השיבו רבה אינו שוה של

נוסח מדקדוק מאנקלוס מאז ואילך ברוב הגליונות

נוסח (ד"ה א) אסור להעמיד בקדלי מ"ש (ביצה ל"ג:) ו. 333 ז. 333

יחד · ער : ומלה כה כלכלה · ונתן כה עירובו והוא נתכוון למטה למטה תחת החולן : **למעט מי' טפחים** · לח כלכלה בתוך ' לתרץ עירובו עירוב דהוא ועירובו בריש"ל לכל למעלה מי' ומסח כלכלה רחבה מ'רבעה היא לה כלכלה לשום הימיד והוא נתכוון לעמוד ברשות הרבים ואיני יכול ליטלו מס ולאכלו,וכיון דאיכא פעמים הרשויה לו,איני קושה קשיחה על ילה : **טעמא דנעץ יחד** · לכי שקיל לעירובו משמתם כגלי לדדין לכל לא נעץ יחד תלת קשרה כגלי לוין לא : **פחא ככלכלה דמוקפ** · שפיה לר וקלרה היא ומכנים יהו לתוכה כדוחק הלכך לי ממש הוה קשר לה כגלי לוין כי שקיל ליה לעירוביה מיד ליה לוין הלכך כי איכא יחד הוא דשרי ואי לא לא : **כפי דרגא דמדלא** · סולם שעולין בו לסוכה עגרים שעושין ע"ג קומיסין גבוהין והיא סמוכה לוין : **לא ניחיה** · רחם הסולם לדיקלא לא יסמוך רחם הסולם לגד דקל דכי סליק מסתמם בגדדין : **אלא ניחיה אגוואי לבר מדיקלא** · יתקע יחד בגלי הוין ויסמוך הסולם עליו דהוה ליה יחד לגדדים וסולם לגי לדדין : **וכי סליק לא ניחא ליה כרגיש על סיפר אגא פקיעי** · על פיעות הסולם לו קנים היולאים מהקונדיסין:**מתני' פקיעי עמיר** · קשין של שבלים (שחופס) שחוגדים,מחיצין לופס שיהו טוחין בהמה ולפפספסין : **מפספסין** · שכן דרך שמפזרים לבהמה העשבים ויפין לה לאוכלן,שכשהן דחוקין מתחממין ואינה מריחה ריחה כל כך וקלה בהן : **אם כפיפין** · מפרק בגמרא וכן זיכין : **אין מרפקין** · לון,מחכיין : **אפס** · עשב של שבולת והוא שמפספסת ומשום דעירוכת לה לגיך הוא : **רבי יסודה אומר כחרוכין נדקה** · שמיהה דקות וקטין לה : **גמ' מן מן פקיעין מן מן כיפין** · כולן קשין של שבלין הן מיהו פקיעין תרי,שלשין הן קשורין לגלי כשבי לחיים [ג] [תוספות] : **כיפין פנא** · קטורין ג' [תוספות] : **זירין דחרוכ** · ענפים לוין של חרס שמודרין לוחס וכעודס לוין לחליין לבהמה וקרוב בני חדס מניחין לוחס לעלים : **ופ"ק מחיצין פקיעי עמיר ומפספסין.** לכיון דעלייקא לוכלה ניהו מוכר למרוח בהן להכשירם למתקן לה,ולח כיפין לח הן מחיצין ומפספסין ולח"ע דנפים מרחייהו לכל לא הויין לח לפספס ולח לחכיר לכיון דעעיקא סחמייהו לאן לוכלה והמחת הוא דמשני להו לוכלה כשבח : **מיערב בוכלה** · כדבר שחחילתו לוכל קודם חיקון זה,ורוחין ומכשרין לייחותן לה : **מן מן פקיעין מן מן זירין.** שניהן נקנים של שבלים ומה שהחיר בזה החיר בזה **ודקתני** "לכל לא הויין" לחספסם קלי : **ופ"ק** מחיצין פקיעי עמיר · לכל זמן שהוא קטור ללו לוכלה הוא **ומחיצו** לשויי לוכלה ומקום לער בהמה שרי לחצל פספוס לה דכני ליה בהחרה וליעבדיל לוכלה,ופספוסיה לחעונג בעלמה הוא ומטרח בלוכל כבר לוכל בלה חיקון זה,לו לרוחין ומפספסין לה כיפין לכיון דלחרוכ,דבלחו פספוס לה הוי לוכלה לבל לו לה הויין לפספס ללה לחהיר שלמה לפקיעין דהחרה לוגדיהן שויי לוכלה הוא : **מן מרפקין** · סיפה דמנכיחין היא וחד טעמא : **דרכיכי** · כגון חרובין לחין דרחויין לממלכ בהמה בלה ריכוך וריכוך דילהו לחעונג בעלמה : **דמקושי** · קשין שיכבו · עיירים קנים שלה לחחת קשה להם ולריכה ריכוך לשויי לוכלה : **לדקה מן** · הוה ליה שויי לוכלה : **נגמר לג** · לחוה ליה לוכלה בעלמה · שמע רבי יהודה לח"ק לחמר מיערב בלוכלין לחסור ולין מרפקין בדרכיכי לחמר לבל שויי לוכלה שרי היינו דקחמר ליה רבי יהודה חרובין לדקה ליה לן למיסר לשויי לוכלה הוא ולח"ע דרכיכי ללה לי חערב קשבר ל"ק מיערב בלוכלה שרי שויי לוכלה לסור ולין מרפקין דקחמר בדלקושי קחמר לשויי לוכלה הי : **רבי יסודה מחיר כחרוכין לדקה** · **בימיהם** הה כל **שכן** לגמסה למיערב בלוכלה הוא ומרי ה"ל למימר "ור' יהודה מחיר בחרוכין לגמסה" להוה ליה מיערב בלוכלה והה ליכא למימר דר' יהודה מפיך דשויי לוכלה שרי מיערב בלוכלה לסיר להה ח"ק דלחלוקי קחמר וגבי נסה נמי שויי לוכלה הוא ה"ל למימר ורבי יהודה מחיר בחרוכין לדקה בין נסה ועוד הוה ליה למימר נמי זירין להחיר ולפספס דשויי לוכלה נמי הוא : **דדייקת** · לוסמת יפה ומדקח לוכלין בפיה : **ומ"מ מדקתני ריש"ל כין דקה כין נסה שמע מינה דקה ממש** · ורבי יהודה לח"ק קלי : **ורבינו חננאל** חמור אלא בצידי ההיבור אני משמשת [ירושלמי][צדדין]לאיצורו בהו רבנן מהדנן מחיר החבלים והשקין טפלין מאי לאו בחבר נואלקי ולא נזרו בהו רבנן שמא חבר נואלקי כשהיענין ח ב ח ס ח מביאין שק ושענין אותו מצד אחר ושק האחר מצד השני ואביא חבל ושקשין (ירושלמי)(ושהיבור) [ו ס ש כ ב ן] בצדי ההבחמה וכשהביקשין לצרף משאני מנביחי השקין לרוקף קשר ההבל לחיות ניח להחיות ומחיר ומניח השקין ווח יוחדין מצדי הבחמה ויוחדין לארץ נמצא מניח ומוריד השקין בצידי החמור באשר אני מביחה ע"ג הרמור ונוצא יורד בדרך ששקף אמר לך אביי אינו אומר מחיר החבלים בהבר נואלקי אלא באבר נואלקי כחתנן כיצד מאבדין את העדים ומשרשין ליה מלשון אבר כן מיטיף כמין אבר בנואלקי הוא למעלה בראשו' בפ' לא יחפור (כ"ב כה:) באבר[ווי] הוו יחבי פ' אבר[ווי] למעלה מן המשאר כגון שהיה צד ח ם ש א ו ר האחד בבר והשני קל ורציט להשוות השאר שלא יהיה *)מפרסן ומטיף על הצד הקל דבר להשוות השקל שלא יהיה אחד מהן מרריע ועליו אומרה משנתנו מחיר החבלים החשקין נוחלים שהקשר למעלה הוא ואין צריך לאבניה שק ולא לחרויד אלא כשבחיר החבר נואלקי נמצא נואלקי על צידי בהמה ואם זה על נואלקי נמצא אבר זה צידי צדדין אי נמי ב נ נ א ל ק י ד נואלקי ע צ ם ו אינן קשורין בהבלים אלא כמנחב שהי' לאורחים המהלכים בדרכים שעושין בראש השקין כמין קרסים ולולאות מן החבלים ומ כ נ י ם הלולאות בקרסים אי נמי ללאות בלבר ומחברן וכשרוצה לפרקן מושך העץ התוא והן נוחלים ונקרא עץ התוא לכחא ואינו מ נ י ע שמוסיפין ע ל נ מ י ם השתאי הוא צ ד ד י

[תניגמ מז:]

[עיין מ:]

[ועי' תוספות תניגמ יז. ד"ה כי תני דלח מקשה לגלח דכ תני מחיר מחיר כמי וכתבו תירון לזה]

[ג] בסמנה לח כיפין לגח חוכדין לון : (ג) גמ' כיפין פלמח זדלין דלרני וכו' לרל לח לגח חוכדין לה ליפספס וכ"ל ס"מ כחוכלה ופרישין לשויי מחיר לון כן זדלין פקיעין מני זדלין פלמח וכו' לגל לח חוכדין לפספס : (ד) שם פיימ דקח לגל לי יסודה חכוכין לדקה כמי שויי לוכלה: (ה)שם ר' יסודה מחיר כ"ע ואלח ד' נמחק: (ס) שם מלי דקה נסה ומפלי : (ו) חוס' ד"ה ר' יסודה וכו' ולרני לפרש דפרישי כמי כגח :

[ח] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ט] בח"ל ליכון · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[י] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[כ] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ל] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[מ] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[נ] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ס] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ע] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[פ] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[צ] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ק] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ר] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ש] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ת] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[א] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ב] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ג] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ד] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ה] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ו] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ז] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ח] בח"ל לפחיר · ר"ל גיכפס ולח לפרי"ש ולח לפחיר ולפרי"ש לפי' הלרוך :

[ט] בח"ל לפחיר

אין תורמין לפני הגדולה וכו'. והא דתנן לפני הבהמה ואת הגבלה לפני הכלבים מאי לאו דלועין דומיא דנבלה מה נבלה דרכיכא אף דלועין דרכיכי אלמא מתני' אין תורמין לפני הגדולה ואיתיבוה דרב יהודה אמר לך רב יהודה - לא, נבלה דומיא דלועין מה לועין ראשוני אף נבלה ראשונה, והיכי משכחת לה: בבשר פילי. אלא בגוריאתא זוטרי הא שמע דתני רב חנן מנהרדעא *מפרכינן חבן ואספתא ומערבין אלמא מתני' אין תורמין לפני הגדולה בחבן ואספתא בעילי זוטרי: מתני' אין אובסין את הגמל ולא דורסין אבל מלעיטין. ואין מאמירין את העגלים אבל מלעיטין. ומהלקטין לתרנגולין ונותנין מים למרסן אבל לא גובלין. ואין נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים שבשובך אבל נותנין לפני אווזין ותרנגולין ולפני יוני הרדיסיות: גמ' מאי "אין אובסין"? אמר רב יהודה "אין עושין לו אבוס בתוך מעיה, מי איכא כי האי גוונא? אין וכדאמר רב ירמיה מדיפתי לדידי חזי לי ההוא טייעא דאבלא כורא *ואטעינא בורא: אין מאמירין: איזו היא המראה ואיזו היא הלעטה אמר רב יהודה "המראה" למקום שאינה יכולה להחזיר הלעטה=למקום שיכולה להחזיר רב חסדא אמר אידי ואידי=למקום שאינה יכולה להחזיר והמראה=בכלי הלעטה=ביד מיתיב רב יוסף *מהלקטין לתרנגולין ואין צריך לומר שמלקטין, ואין מלקטין ליוני שובך וליוני עלייה ואין צריך לומר שאין מהלקטין. מאי מהלקטין" ומאי "מלקטין" אילימא מהלקטין=דספי ליה בידים מלקטין=דשדי ליה(ו) קמיידו (כלל) דיוני שובך ויוני עלייה מישדא קמייהו נמי לא? אלא לאו מהלקטין = למקום שאינה יכולה להחזיר מלקטין=למקום שיכולה להחזיר, מכלל דרב המראה = בכלי ותיובתא דרב יהודה! אמר לך רב יהודה לעולם מהלקטין=דספי ליה בידים מלקטין=דשדי ליה קמייהו ודקא קשיא לך יוני שובך ויוני עלייה למישדא קמייהו נמי לא? הני מזונותן עליך והני אין מזונותן עליך" כדתניא ינותנין מזונות לפני כלב ואין נותנין מזונות לפני חזיר, ומה הפרש בין זה לזה? זה מזונותיו עליך וזה אין מזונותיו עליך] אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא "אין נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים שבשובך אבל נותנין לפני אווזין ולפני תרנגולין ולפני יוני הרדיסיות. מ"ט לאו משום דהני מזונותן עליך והני אין מזונותן עליך, לימעמין מאי אידיא מיא אפילו חיטי ושערי נמי לא, אלא שאני מיא דשכיחי באגמאדשכ רבי יונה אפיתחיה דבי נשיאה מאי דכתיב ס"(יודע) צדיק דין דלים "יודע הקב"ה בכלב שמזונותיו מועטין לפיכך שוהה אבילתו במעיו ג' ימים *כדתנן כמה תשהה אבילתו במעיו והא טמא? בכלב ג' ימים מעת לעת, ובעופות ובדגים כדי שתפול לאור ותשרף אמר רב המנונא שכיח מינה אורח ארעא למישרא אומצא לכלבא, וכמה? אמר רב מרי משום אדתיה ותותרא אבתריה, הני מילי ברברא, אבל במתא לא דאתא למסרח. אמר רב פפא לית דעניא מכלבא ולית דעתיר מחזירא. אתניא כוותיה דרב יהודה "איזו היא המראה ואיזו היא הלעטה? המראה=מרביצה ופוקם את פיה ומאכילה כרשינין ומים בבת אחת הלעטה=מאכילה מעומד ומשקה מעומד ונותנין כרשינין בפני עצמן ומים בפני עצמן: מהלקטין לתרנגולין, כו': אמר אביי אמריתה קמיה דמר "מתניתין מני? ואמר לי' ר' יוסי בר יהודה היא דתניא "אחד נותנות הקמח ואחד נותנות לתבן ומים האחרון חייב דברי רבי, "ר' יוסי בר יהודה אומר אינו חייב עד שיגבל. הלמא עד כאן לא קאמר רבי יוסי בר יהודה התם אלא קמח דבר גיבול הוא אבל מרסן דלאו בר גיבול הוא אפילו רבי יוסי בר יהודה מודה? לא סלקא דעתך דתניא בהדיא אין נותנין מים למרסן דברי רבי ר' יוסי בר יהודה אומר "נותנין מים למרסן ת"ר אין גובלין את הקלי ו"א גובלין *מאן י"א? ר"א חסדא רבי

להחזירה: מפניפין מני. דקתני סיפא נותן מים לתוך המרסן דמשמע: מים אין זה גיבולו: אמר רבי יוסי מודה. דזהו גיבול: קני. קמח של תבואה שמחזיקה כשהן קליות כתבואה ואינו קמח לשלם ממנו חלה *קמחו דלכשנותן ושוין ממנו מים ומלח שמחזיק משהן מעורבין ט: [פסחים נה:]

גליון השס נמרא מאי לאו דלועין. כעין זה נכ"מ דף קט ע"ב ועיין שיטה מקובצת שם ד"ה ס"ב:

בג א מיי' פכ"ח מהל' שבת הלכה יח סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שכד סעיף ו:

כד ב ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

כה ד ה מיי' שם הלכה יב טוש"ע שם סעיף יא:

כו ו מיי' שם והלכה יג טוש"ע שם סעיף י:

כז ז ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף יא:

כח ט מיי' פ"ט מהלכות עומלה מת הלכה ד:

כט כ מיי' פכ"ח מהל' שבת הלכה יב:

ל ל מיי' פכ"ח מהלכות שבת הלכה יב טוש"ע א"ח סי' שכד סעיף ג:

נוסחא אין מאכילין קטמות ואילנות בטבלא

אומר	אומרי	אומרין
גמ"ל	אומרי	אומרין
ע"ג	מאמרי	מאמרין
תנינן	מלקטין	מלקטין
יוני שובך ועלייה	מלקטין	מלקטין

נוסחא תד נוסח מאמרו"ת ל"ג הכא

נוסחא נתינה איתמר ודין לישנא

רבינו חננאל

וה תתנא אומר בצדדין ומתיר בצידי צדדין. ופריק רב פפא אליבא דרבא הכא בבלבלה דתניא וכו'. ורבי רב פפא משום הן ומפקינן בה והלכתא צדדין אסורין צדדי צדדין מותרין: דרבא דמלא פלגא העשי לעלות בו בערב"ש והוא (שתרגומו [בערב"ש] . ו ח ו א מלונה לשומרי פירות ודקדק רב אשי מן הלכה שאסור לחצות סולם על הדקל לעלות בו שנמצא משתמש בצידי האילן ואמר רבינו יפירוש ש ם יקוק באילן ויניח באותה חקיקה נוצאי שתן עצים ויניח באותו הנעצים חשלם נמצא חשלם ב ת ן בעצים כמן הבלבלה ביתר ויתר וגם אסור לחציה הגלי השולה באותה סולם בעצים הנעוצין באילן מפני שהן צדדין והצדדין אסורין. וכי אינו מותר לו להשתמש ולעלות אלא בקנים שהן מעלות הסולם ו ח ן שליבותיו שהן תורגי צדדי צדדין: [מתני'] מתיירין בקיעי עמיר כו'. פי' בקיעי אגרות כתבן מקנת גפי בא רב הונא לפרש משנתנו ואמר המקיעין והכיפין שניהם אגרות קשורות הן אלא המקיעין ב' אגרות כפין ב' והכפין ג' אגרות בבף וירדין דאורי כשהתבואין ומתקשין נקראין דאורי הן אחד אחד ואינן נאגדין באגודה. ואם אגדן בחזקתן עומדין תורמה רב הונא למתניתין הכי מתירין בקיעי עמיר למפי בחמה ומפסיקין פי' מפסיקין מפרכין כעין פיתות (לרבן לייתות) [לרכן] לאכלה ומצינו בתלמוד א"י שאמרו בענין (תענית פתילה) מפסיקין ופי' מתרכין כדכתיב ושער ראשיהן לא תחתרך ונראין הדברים שתחריכה מרוכבת כעין הפתיחה דהוא מעין פפיסה כדאמרינן בירושלמי האוכלין שכפסן לעורן וכשש שמתיירין ומפסיקין המקיעין הוא הדין לכפין אבל חוירין לא מפסיק אם נקשרו ובא רב חמדא ופי' מעמא דרב הונא ואמר שהעמידו למשנתנו שמתירין ומפסיקין המקיעין והכפין שהן מקורות אוכל ויכולין להיאכל כמות שהן והן והתורה והמפסיק לא להרפות להם אלא הכשר לאכילה בלבד דייקינן מדבריו הללו דקסבר מותר למיפרה באוכל ומוסיף לו הכשר אבל אם אין יכול להיאכל כגון חוירין שהן דארזי אלא אחרי התר ומפסיק אסור וזהו לשוויי אוכלי לא משוויי הב הונא לדברי רבה דאוקימנתו לדברי רב יהודה שוויה אוכלא לא משוויי ואמר רבה מדתרצה למתניתין שהמקיעין [חוירין שניהן אגרות מפסיק לפה הן מידי המקיעין שהם באגודה והעמיד ג' מותר להתיר הכפיין שקשרן מתירין] ואם לא יתירם אינן נאכלין כשהן שלש אין. קשרן אסיק רבינא וכיון שיכולים להיאכל קסבר אפרוחי באכילה מרחינן ואם יש למי מניין לנו ראיה שיש הפרש בין ב' לג' שאלו קישאי יתר מאלו מצאנו לדרבין שאומרים ניפח אחת קשורה חרצנה ג' אין חרצנה ב' אינו יודע פי' ג' אינו הרצנה שאין קשרן מתחזק וסרפיה הוא וחסים באים בתוכו לשיכך אינו חרצנין אבל הכפים שהן דידי והן קשין כמו שאמרנו למעלה מפפסמן כדי לשותם בהם כ"ש שמתירין בואאו להקשות לרב הונא מפיפא דהא מתניתין דקתני אין מרסקין לא את השחת ולא את התרובין ושמואה היא ופריק רב הונא לא שהתרובין רכין. הן כמות שהן [שהרהאת] שהן רכין ויכולין להיאכל אין מרסקין אותן אלמא לא שהתי דומיא דהתרובין מה תירובין דאשיתי פירוש יבישין ושקין ואין יכולין להיאכל אף שהת כמותן שנתייבשו ונתקשה ואינו אוכל ומתניתין כוותי דאמרי שוויי אוכלא לא משווינן ואזו היא בהמה שאינה יכולה לאכול השחת אלא אחרי ריסוק ואמרני בעילי עמרי פי' עיירים קפנים ותוב אקשינן על רב הונא מדרב יהודה נשמע לרבנן לאו ר' יהודה מתיר בהתרובין לדקה:לדקה [אין] לנמה לא מכלל דרבנן סברי כיון שיכולין להיאכל כמות שהן לא מרחינן לדרוקינהו להו דמסרחה באוכלא לא מרחינן. ואע"ג דר יהודה לח"ק דאיתנה לנמה שיכולה לאכול כמות שהיא בלא ריסוק אלא לדקה שאינה יכולה לאוכלה כמות שהיא בלא ריסוק שוויי א"כלא הוא ושוי דאם נאמר כי ת"ק סבר מפרה מרחינן שוויי אוכלא לא משווינן ורישוק זה שוויי אוכלא לדקה ולנמה הוא ואסור ואע"ג ר' יהודה לדקה איכלא הוא ומיסרה באוכל שרי ואם הוא אוכל לדקה כ"ש לנמה ולא היה צריך לומר אלא ר' יהודה מתיר מהם בין לדקה בין לנמה. ועלתה בקשיא לרב הונא ואוזרנו להקשות על רב יהודה דתנן מתחכין את הדלועין לפני הבהמה ואת הגבלה לפני הכלבים ופריק ליה דהתם ואת הגבלה לפני הכלבים ופריק ליה דהתם שאינו יכול להתיירו מתוך בלעו אבל השוב הוא בכלוע כגון זה אסור להמרוח. אבל להלעוסי כרכתיב הלעיסני וגו' לחת השאוכל בתוך שלו מרוב זוה ווה ביד. ורב חמדא אמר אידי ואידי למקום שאין יכול להחזיר והמראה בכלי והלעטה ביד ואותביה רב יוסף לרב יהודה מהלקטין לתרנגולין ואין

הגהות הב"ח

(ו) גמ' דספי דשדי ליה קמיה מלמ דיוני שובך:

רבי יוסי בר יהודה אומ' (לעיל דף קכ:) לתלמ' עלי' שיגבל הכא גובלין ללחמר יד כדמפרש ואזיל והג"מ הוא דקא מצני: שבומצין • דכללו רפואה כמי שמקרן הוא דתנן כל המקרן שומה חדם לרפואה (לעיל דף קכ:): בעבה • לון גובלין בכרכה בוחשין אתון זו ליקה: כחול נותן פומצן כו' • כלומר כן דרכו בחול: לגבלה דבי נשיס • שומר בהמות חבין ומגבל מלחלן: דקא

תורה אור

רבי יוסי בר' יהודה היא, והג"מ הוא *דמשני, היכי משני? א"ר חסדא על יד *[ד]ישנין שבוחשין את השתית בשבת וישותים זיתום המצרי והאמרת אין גובלין? ל"ק הא בעבה הא בחכה, והני מילי הוא דמשני, היכי משני? אמר רב יוסף: בהול נותן את החומץ ואח"כ נותן את השתית *בשבת נותן את השתית ואח"כ נותן את החומץ. לוי בריה דרב הונא בר חייא אשכחיה לגבלא דבי *נשיה דקא נבייל וספ"ל ליה לתוריה, בטש ביה, *אתא אבוה אשכחיה א"ל: הכי אמר אבוה דאמר רב משמיה דרב ומנו רבי ירמיה בר אבא: גובלין ולא מקפין, ודלא לקיש בלישניה מהלקיטין ליה, וה"מ הא דמשני, היכי משני? אמר רב יימר בר שלמיא משמיה דאבוי שתי ועורב, והא לא מערב שפיר? אמר רב יהודה, מנערו לכלי כתיב אפנקסיה דיעירי אסרית קדם רבי חייא, מהו לגבל? אמר אסור, מהו לפרק? אמר מותר. אמר רב [*מנשיא] חד קמי חד, תרי קמי תרי: שפיר דמי, תלתא קמי תרי אסור, רב יוסף אמר קב ואפילו קביים, עולא אמר כור ואפילו כוריים. כתיב אפנקסיה דלוי אסרית קדם רבי ומנו רבינו הקדוש? על דהוו גבלין שחיתא בבבל והוה צות רבי ומנו רבינו הקדוש על דהוו גבלין שחיתא ולית דשמיע ליה ולית חיא בידיה למיסר מדרבי יוסי בר' יהודה, כתיב אפנקסיה דרבי יהושע בן לוי אתי מאן דבחד בשבא, יהי גבר ולא חדא ביה מאי "[ולא חדא ביה]? אילימא ולא חד לטיבו והאמר רב אשי "אנא בחד בשבא הויי, אלא לאו חדא לבישו, והאמר רב אשי "אנא ודימי בר קקוזתא הוויין בחד בשבא אנא מלך והוא הוה ריש גנבי" אלא אי כולי לטיבו אי כולי לבישו (מאי טעמא דאיברן ביה אור ותישבר) האי מאן דבתרי בשבא, יהי גבר רגין מ"ט משום דאיפלגו ביה מיא האי מאן דבתלתא בשבא יהי גבר עתיר, וזנאי יהא מ"ט משום דאיברו ביה עשבים האי מאן דבארבעה בשבא יהי גבר חכים *)ונהיר מ"ט משום דאיתלו ביה מאורות האי מאן דבחמשה בשבא יהי גבר גומל חסדים מ"ט משום דאיברו ביה דגים ועופות האי מאן דבמעלי שבתא יהי גבר חזרן אמר ר"נ בר יצחק חזרן במצות האי מאן דבשבתא יהי, בשבתא ימות על דאחילו עלוהי יומא רבא דשבתא, אמר רבא בר רב שילא "וקדישא רבא" יתקרי אמר להו רבי חנינא פקח אמרו ליה לבר ליואי לא מזל יום גורם אלא מזל שעה גורם האי מאן דבחמה(ג) יהי גבר זיותן יהי אכיל מריליה ושתי מריליה ורוחי גליין, אם גניב לא מצלח, האי מאן דבכוכב נוגה יהי גבר עתיר, וזנאי יהי, מ"ט? משום דאיתיליד ביה נורא האי מאן דבכוכב יהי גבר נהיר וחכים משום דספרא דחמה הוא האי מאן דבלבנה יהי גבר סביל מרעין, בנאי וסתיר סתיר ובנאי, אכיל דלא דיליה ושתי דלא דיליה ורוחי כסיין, אם גנב מצלח האי מאן דבשבתאי יהי, גבר מחשבתיה בטלין ואינתי דאמרי כל דמחשבין עליה בטלין האי מאן דבצדק יהי גבר צדקן אמר ר"נ בר יצחק וצדקן במצות האי מאן דבמאדים יהי גבר אשיד דמא א"ד אשי אי אומנא אי גנבא אי טבחא אי מוהלא, אמר רבה אנא במאדים הויי אמר אביי מר נמי עניש וקטיל, איתמר רבי חנינא אומר מזל מחכים מזל מעשיר ויש מזל לישראל רבי יוחנן אמר מזל לישראל ואוזדא רבי יודן למעמיה *דא"ר יוחנן מניין שאין מזל לישראל שנאמר °כה אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה *)הם יחתו ולא ישראל ואף רב סבר אין מזל לישראל דאמר רב יהודה אמר רב מניין שאין מזל לישראל שנאמר *ויוצא אותו החוצה ואמר °אברהם לפני הקב"ה רבש"ע °בן ביתי יורש אותי אמר לו לאו °כי אם אשר יצא ממעיך אמר לפניו רבש"ע נסתכלתי באיצטגנינות שלי ואיני ראוי להוליד בן, אמר ליה צא מאיצטגנינות שלך שאין מזל לישראל, מאי דעתיך דקאי

*) [פי' זכרן מזון]

מהו לגבל? מהו לפרק • פירש בקונטרס לפרק מלפני בהמה זו ולימן לפני אחרת וכן פירש בערוך בערך פרק ובקה לר"י דהיינו מקנחים נבי בהמה (לעיל דף קמ:) ונראה לר"י לפרק היינו להריק המים וגם המורסן מכלי אל כלי מגבל הימב ובערוך פירש כמה לשונות:

אין מזל לישראל • והא דאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: מאי קרא (דף כמ: תס) כי מזי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא מכל מקום על ידי זכות גדול מסתפה לחמר ביכמות פרק החולן (דף נ: ושם) זכה מוסיפין לו לא זכה פוחתין לו (תלמן מזל לישראל): כלומר

כתיב אפנקסיה דיעירי אסרית קדם רבי חייא מהו לגבל? אמר אסור, מהו לפרק? אמר מותר. אמר רב [*מנשיא] חד קמי חד, תרי קמי תרי שפיר דמי, תלתא קמי תרי אסור, רב יוסף אמר קב ואפילו קביים, עולא אמר כור ואפילו כוריים. כתיב אפנקסיה דלוי אסרית קדם רבי ומנו רבינו הקדוש? על דהוו גבלין שחיתא בבבל והוה צות רבי ומנו רבינו הקדוש על דהוו גבלין שחיתא ולית דשמיע ליה ולית חיא בידיה למיסר מדרבי יוסי בר' יהודה, כתיב אפנקסיה דרבי יהושע בן לוי אתי מאן דבחד בשבא, יהי גבר ולא חדא ביה מאי "[ולא חדא ביה]? אילימא ולא חד לטיבו והאמר רב אשי "אנא בחד בשבא הויי, אלא לאו חדא לבישו, והאמר רב אשי "אנא ודימי בר קקוזתא הוויין בחד בשבא אנא מלך והוא הוה ריש גנבי" אלא אי כולי לטיבו אי כולי לבישו (מאי טעמא דאיברן ביה אור ותישבר) האי מאן דבתרי בשבא, יהי גבר רגין מ"ט משום דאיפלגו ביה מיא האי מאן דבתלתא בשבא יהי גבר עתיר, וזנאי יהא מ"ט משום דאיברו ביה עשבים האי מאן דבארבעה בשבא יהי גבר חכים *)ונהיר מ"ט משום דאיתלו ביה מאורות האי מאן דבחמשה בשבא יהי גבר גומל חסדים מ"ט משום דאיברו ביה דגים ועופות האי מאן דבמעלי שבתא יהי גבר חזרן אמר ר"נ בר יצחק חזרן במצות האי מאן דבשבתאי יהי, בשבתא ימות על דאחילו עלוהי יומא רבא דשבתא, אמר רבא בר רב שילא "וקדישא רבא" יתקרי אמר להו רבי חנינא פקח אמרו ליה לבר ליואי לא מזל יום גורם אלא מזל שעה גורם האי מאן דבחמה(ג) יהי גבר זיותן יהי אכיל מריליה ושתי מריליה ורוחי גליין, אם גניב לא מצלח, האי מאן דבכוכב נוגה יהי גבר עתיר, וזנאי יהי, מ"ט? משום דאיתיליד ביה נורא האי מאן דבכוכב יהי גבר נהיר וחכים משום דספרא דחמה הוא האי מאן דבלבנה יהי גבר סביל מרעין, בנאי וסתיר סתיר ובנאי, אכיל דלא דיליה ושתי דלא דיליה ורוחי כסיין, אם גנב מצלח האי מאן דבשבתאי יהי, גבר מחשבתיה בטלין ואינתי דאמרי כל דמחשבין עליה בטלין האי מאן דבצדק יהי גבר צדקן אמר ר"נ בר יצחק וצדקן במצות האי מאן דבמאדים יהי גבר אשיד דמא א"ד אשי אי אומנא אי גנבא אי טבחא אי מוהלא, אמר רבה אנא במאדים הויי אמר אביי מר נמי עניש וקטיל, איתמר רבי חנינא אומר מזל מחכים מזל מעשיר ויש מזל לישראל רבי יוחנן אמר מזל לישראל ואוזדא רבי יודן למעמיה *דא"ר יוחנן מניין שאין מזל לישראל שנאמר °כה אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה *)הם יחתו ולא ישראל ואף רב סבר אין מזל לישראל דאמר רב יהודה אמר רב מניין שאין מזל לישראל שנאמר *ויוצא אותו החוצה ואמר °אברהם לפני הקב"ה רבש"ע °בן ביתי יורש אותי אמר לו לאו °כי אם אשר יצא ממעיך אמר לפניו רבש"ע נסתכלתי באיצטגנינות שלי ואיני ראוי להוליד בן, אמר ליה צא מאיצטגנינות שלך שאין מזל לישראל, מאי דעתיך דקאי

*) [פי' זכרן מזון]

רבינו חננאל

[פי' מוספות מזון ד. ד"ס מכנים וכו' דגמרי רב מנשה]

* (ר"ח-ורש"י חולק על ר' אלעזר)

נוסח (אין זאת כ')

אלא לישנא קמא דאמרינן מאן ר' אליעזר ב"ר יוסי ור' אלעזר ב"ר שמעון ור' יהודה בן בתירא ור' יוסי הגלילי ור' יהושע ור' עקיבא ור' אלעזר המודעי ור' טרפון ור' יוסי הכהן ור' אלעזר בן עזריה ור' אלעזר בן מתיא ור' חנניא בן עקביא ור' חנניא בן חכינאי ור' חנניא בן גמליאל ור' חנניא בן תרדיון ור' יוסי בן קיסמא ור' יוסי בן דורמסקית ור' יוסי בן אלישע ור' יוסי בן אלעשה ור' יוסי בן אלעזר ור' יוסי בן אלעזר ור' יוסי בן אלעזר

כלדאי • כתוב בגויים מצמח דהייט חוזה כוכבים ולא כמו שפירש"י בערבי פסחים (דף קיב:) מניין שאין שולטין בכלדאים שלמחר תמיס תהיה וגו'; ופירש דהייט לוט ועוד קשה דכהדיא כתיב לא תפנו וגו' וכספרי דרש מניין שאין שולטין בגורלות שלמחר תמיס תהיה וגורל ותוזה בכוכבים תדע מילתא היא:

רבי יהודה לומר אם לא היתה נכלה מע"ש כו' • תימה היכי מוכח בפסחים פרק מקום שנהגו בסופו (דף נו: ושם) ובפ"ק דביצה (דף ו: ושם) מכך מתניתין דמוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבים לעולם מוכן לאדם הוי מוכן לכלבים והכא הייט טעמא דאסירא לכלבים משום דהוי מוקצה ממחמת מיאוס אלא היינו היכא דלא היתה (לא) לאדם (ולא לכלבים) ומיהו ר"י בר"ח (ב"ק ל"ח ע"ב) דיקן בה"ר"ח מהיר גרים במתני' אם לא היתה נכלה מע"ש גרים ליקן בכלבים וה"ל לאחר בן הר"ח מהיר גרים במתני' ואורב כך יהן בו חומץ ויערבנו שתי ו ע ר ב בתירוד – או כיוצא בו כלי הניכל בשבת וינער את"כ את חבלי לבלי אחר אבל לא יערבנו כדרך מרוסה שמרין תתחזר מביבות כל הכלי שבתוכו השתית אלא שתי וערב בלבד • וזצי מילי דבחיש בה דכה אבל לבושה עבה ניבול הוא ואשר • ואקשינן עלה היכי אמרת דשוין שבוחשין את השתית ומי שרי והא אשרת רישא אין נובלין את הקליא: בלופר ת"ק ר"א (אשר)[פתיר] ניבול הקליא וקתני סיפא דשוין שבוחשין את הקליא מבלל דאפי' [ת"ק] שרי ומפרש"י ל"ק הא דהכי אין נובלין בעבח וסיפא דקתני ושוין שבוחשין ברכה והא דתנני מסעשה דחול שורכו בחול נותן תחומין ואחר כך תקפה ובשבת שנה יתן השתית ואחר כך יתן תחומין ואפילו נתינת מים למרחן כעין ניבול בשני שרי כדאמרי משמיה דרב יהושע בר אבא נובלין ולא מספין ורלא לקים בלשניה מלקיון והכי מילי ניבול בשני הוא עירוב שתי וערב וניעור מכלי אל כלי אחר אבל פירוס כעין פוחן ברחים של יד שמסבב ומוליך ומביא אמור • אמור לו לרבי חנינא מהו לגבל אמר להו אפור למרח מאי אמר [להו] מותר ולמחר לא פירש מהו למרח ומהו חד מקי הוא והתי מקי שראיתי בין תרתי כו' שראיתי בין הגאונים ח"י לוקים בפירושם הלכות כשולא דאמר אפילו כור אפילו כורים שרי ואפילו לשלשה ועור ובלבד ע"י שיניי כאשר פירשתי למעלה ושאר השמועה משמה הוא: **אבלט** שהיה רבן שמואל אומר נוי הוא דאמרינן בשרק אין מעמידין בתחה בפונדקאות של גוים שמואל ואבלט הוו יתבי סמא כי יהונה כו': **מתני'** פתחיהן את הדלעין לפני הבהמה ואת הגבלה לפני הכלבים אבל אומר הוא לו הרי זה משובח • **רבי יוחנן** אומר אף הלכה כר"ש וכן מיהו רבי יוחנן מינו לדיקתקלתי לכון המעמים לתיקתקלתי לכולי יומא וקורים שמכרה לפיהו לר"ש לתיקתקלתי כין המעמים קודם שכירתה דהוי מוקצה מחמת מכרון כיס דמודה ביה ר"ש מכל מתניתין לא תיקתקלתי כין המעמים לגיס לא היה מוקצה מחמת מיאוס ודלמא מה שהיה שומדת לאדם והיה רוצה רבי יוחנן מינו לדיקתקלתי היה חוסר ודלמא לטלטל מודו דכעלי חיים הם מוקצים הוה לן למימר דהלמא לא מתכשרא ואפילו לכלבים (ג) גלא מחיטה כדפירקים לעיל מיהו לטלטל היכה לחורה דכולי עלמא מודו דכעלי חיים הם מוקצים הוה לן למימר מינו לדיקתקלתי ולכתי לפני רבי כיון שהיה לדוייה לכלבים משום מוקצה לטלטל לין לו לחוסרה לטלטל נבלה בשבת מידי דהוה לפירות העומדין דמלין מעמת בריש ביצה (דף ג:) שמא יעלה ויחלום ומשום מוקצה לא מסיכי לטלטל כיון דמזן לעורבים כעודן מחוברין לקע"ם (ג)בשבת חבורן היו לטלטל ומיהו רבי דמחמת מתניתין ככל עניו מיירי בין לומן מרחויין לכלבים כעודן חיים בין לאחין לרחויין לכלבים דכטלטלו אמרי ר"ש ואכולהו קאי רבי יוחנן דלמר הלכה כרבי שמעון דמתניתין ולא למתניתא מלמא ליה מינו לדיקתקלתי • מ"ר: **ודא** למר רבי יוחנן הלכה כסתם מכנה בריש ביצה (דף ב:) למתניתן נבי שבת דסתם לן תנא כר"ש מכמע דתניא דמחמת דמתני' סתמא דמר רבי נלו מקום סתמא קלמר דוקא לא תשיב כסתמא כיון דכמתניתין נמי פליג רבי יהודה וסתמא נלו דוקא חלנ תשיב כרבים • מ"ר*): [ועי' תוספות ביצה כ: ד"ה נבי שבת] מין •

דקאי צדק במערב מהדרנא ומוקמינא ליה במזרח והיינו דכתיב °מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו" **ומדשמואל** נמי אית מן לישראל - דשמואל ואבלט הוו יתבי והוו קאולי הנך אינשי לאגמא א"ל אבלט לשמואל האי גברא אזיל ולא אתי, טריק ליה חזיא ומייתי א"ל שמואל אי בר ישראל הוא אזיל ואתי, אדיתבי אזיל ואתי, קם אבלט שדיה לטוניה אשכח ביה חזיא דפסיק ושדי בתרתי גובי, א"ל שמואל מאי עבדת? א"ל כל יומא הוה מרמינן ריפתא בהדי הדדי ואבלינן, האידנא הוה איכא חד מינן דלא הוה ליה ריפתא, הוה קא מיכסף, אמינא להו אנא קאימנא וארמינא, כי מטאי לגביה שואי נפשאי במאן דשקילי מיניה כי היכי דלא ליכסף, א"ל מצוה עבדת "נפק שמואל ודרש °וצדקה תציל ממות" ולא ממיתה משונה אלא ממיתה עצמה ומדר"ע נמי מזל לישראל דר"ע הויא ליה ברתא אמרי ליה כלדאי "ההוא יומא דעיילה לבי גננא טריק לה חויא ומיתא, "הוה" דאינא אמילתא טובא, ההוא יומא שקלתה למבבנתא דצחצא בגודא איתרמי איתיב בעיניה דחויא, לצפרא כי קא שקלה לה הוה קא סריק ואתי חויא בתרה, אמר לה אבוה מאי עבדת? אמרה ליה בפניא אתא עניא קרא אבבא והוו טרידי כולי עלמא בסעודתא וליכא דשמעיה, קאימנא שקלתי (ה)*דריסתאי דיהבית לי יהבתיה ניהליה, אמר לה מצוה עבדת נפק ר"ע ודרש "וצדקה תציל ממות" ולא ממיתה משונה אלא ממיתה עצמה ומדר"נ בר יצחק נמי מזל לישראל דאימיה דר"נ בר יצחק אמרי לה כלדאי "בריך, נגבא הוה" לא שבקתיה גלויי רישיה, אמרה ליה "כסי רישיך בי היכי דתיהוו עלך אימתא דשמיא ובעי רחמי, לא הוה ידע אמאי קאמרה ליה, יומא חד יתיב קא גריס תותי דיקלא, נפל גלימא מעיליה רישיה, דלי עיניה חזא לדיקלא, אלמית יצריה סליק פסקיה לכיבורא; **מתני'** * יפתחין את הדלועין לפני הבהמה "ואת הגבלה לפני הכלבים "רבי יהודה אומר אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה לפי שאינה מן המוכן: **גמ'** איתמר (ער"ל שח"ן סימן) אמר עולא הלכה כרבי יהודה (*ושמואל אמר הלכה כר"ש) ואף אנ סבר הלכה כרבי יהודה °מדכרכי דוני *דרב אסר ושמואל שרי, ואף אלא סבר הלכה כרבי יהודה כי הא דלוי כי הוו מייתי טריפתא לקמיה ביומא טבא לא הוה חזי לה, אלא כי יתיב *אקלקלירא דאמר דילמא לא מתכשרא ואפילו לכלבים לא חזיא ושמואל אמר הלכה כרבי שמעון, ואף אעירי סבר הלכה כר"ש דתנן *בהמה שמחה לא יזיונה ממקומה ותרגמא ועירי "בבהמת קדשים אבל בחולין שפיר דמי ואף רבי יוחנן אמר הלכה כר"ש וכמי אר"ת יוחנן הכי *והא אר"ת יוחנן הלכה כסתם משנה (תנן אין

דקאי צדק • שהוא מזל שלך: **כמערב** • שהוא מקום מנוחן ואין רלוי להוליך כך מגתיך בהם"ס רכיבו הלוי: **כמזרחו** • שהוא מקום חום: **נדק** • הקב"ה קרלו להביאו למזרח: **נרגנו** • בשבילו: **תכלנו** • שם חכם נכרי היה וחוזה בכוכבים: **מזל ואתי** • דאין מזל ליכרלל תורה אור ויועל ט תפלה: **כתרגי נוכי** • בשמי תחיסת שקללו עם הקנים בלע יודע: **מרמינן כהדדי** • מטילין [בשפ"ם [לכל] לכל החבורה כלאחד ואוכלין יחד והלחד גופה מכולן: **גבא קלימנא ומרמינא** • לגבה ותניס בכל: **שוולי נפשאי כמאן דשקלי מיניה** • עשיתי עלמי כגובה ממט ונתתי מעלי תלקו: **לא ממיתה משונה** • ומיהו מיתה הגונה יתום לגלי עלמה מלגלי וטתנת חייט: **כלדאי** • חוזה בכוכבים: **דלמא** • מחבחה: **למבבנתא** • [תיספינגלי"ו בלע"ז] טוקלת של זהב שים כמו טס כרלתה: **ריפתאי** • למנקטרייש"ן: **ובעי רחמי** • בקש רחמים שלא יפלנו בך יצר הרע • **קיבורא** • לקבול תמרים והדקל לא שלו היה: **מתני'** **פתחיהן** **סדלופין** • התלוסין ומיהו שתמן לאדם לאכול בתמה קיימי לגלי לאדם: **ופתחיהן** • שהתגבלה היום ובין השמשות היתה שומדת לאדם ותפ"ה מתחכין: **גמ'** **כר"ש** • דלית ליה מוקלה: **מדלכי דווזי** • מהלוות העשויות לספיטות לכסות פרקמטיה שלמוכן: "זוזי"=ספיטות בלשון תרמי כך מלתי בתשובת הגאונים: **כי סוו מייתי מריפתא לקמיה** • בהמה שלגל בה ספק טרפות ולריכה להורלת הכס: **לקלקילתא** • שלל התפה שלם ילהנה טריפה יניחה שם: **ופליגי לכלבים** לא מיא • דכשחטה היום ולא יוכלו למלול כרבי יהודה: **פרגמא ומיירי** • בשכתה בלילה בכהמת קדשים דלמוקרה בהגלה ולא חזיא לכלבים הא דמוקין לקמן: **גירסת ספרון לדפוסים** [מלן]

* ר' אלעזר ואמרי לה חייא

* והא דאיתא התם אמר רבי יוחנן מלמד שהיו מביאין לו לרבי חנינא בן אחיו מן הכפר ואומר לו אמור לו לדודי שיבא ויאכיל לפני תלמידיו

ביצה ב: כו: פסחים מ: מוצין יה.

נפיל יט:

[ע' פרש"י ב"מ כא. ד"ה כיון דאיכא] ביצה כה:

[נפיל מו. ושם]

הגהות הב"ח

(ה) גמרא *דריסתאי ריב"ן סמוכים מלך בכרכות דף מב: (ב) תוס' ד"ה ואף ר"י יוחנן וכו'

(ג) בא"ד תפ"ה בשבת מכוון: (ד) בא"ד תפ"ה בשבת מכוון:

אין לבר

אין מבקעין עצים מן הקורות ולא מן הקורות שנשברה ביו"ט רבי יותנן ההוא כרבי יוסי בר יהודה מתני לה תא שמע בעירמת התבן אבל לא בעצים שבמוקצה התם *באראי ואשוחי דמוקצה מחמת חסרון כיס אפילו רבי שמעון מודה ת"ש *אין משקין וישוחטין את המדבריות אבל משקין וישוחטין את הבייתות ר' יותנן סתמא אחרינא אשבח ת"ש אומרים מגביהין מעל השלחן עצמות וקליפין וב"ה אומרים מסלק את המבלה כולה ומנערה וא"ר נחמן אנו אין לנו אלא ב"ש כרבי יהודה וב"ה כר"ש.פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר בכל השבת כולה הלכה כר"ש לבר ממוקצה מחמת מיאום ומאי ניהו *נר ישן, וחד אמר במוקצה מחמת מיאום נמי הלכה כר"ש לבר ממוקצה מחמת איסור ומאי ניהו נר שהדליקו בה באותה שבת אבל *מוקצה מחמת חסרון כיס אפילו ר"ש מודה דתנן כל הבלים ניטלין בשבת חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה: **מתני'** *מפרירין נדרים בשבת ונשאלין לנדרים שהן לצורך השבת ופוקקין את המאור ומודרין את המטלית ומדדין את המקוה ומעשה בימי אביו של רבי צדוק ובימי אבא שאול בן בטנית שפקקו את המאור בטפיח [ין] וקשרו את המקידה בגמי לידע אם יש בניצית פותח טפח אם לאו *ומדבריהם למדנו שפוקקין ומודרין וקושרין בשבת: **גמ'** *אביעיא להו הפרה בין לצורך ובין שלא לצורך ושאלה לצורך אין, שלא לצורך לא ומשום הבי קפלגינהו מהדדי או דילמא הפרה נמי לצורך אין שלא לצורך לא והא דקא פליג להו מהדדי משום דהפרה אין צריך ב"ד ושאלה צריכה ב"ד? ת"ש דתני זוטי דבי רב פפא מפרירין נדרים בשבת לצורך השבת אין שלא לצורך השבת לא ליישנא אחריתא אביעיא להו לצורך" אתרוייהו קתני ושלא לצורך לא אלמא הפרת נדרים מעת לעת או דילמא "לצורך" קתני אשאלה הוא דקתני אבל הפרת נדרים אפילו שלא לצורך אלמא הפרת נדרים כל היום תא שמע דתני רב זוטי דבי רב פפי מפרירין נדרים בשבת לצורך השבת לצורך השבת אין, שלא לצורך השבת לא, אלמא הפרת נדרים=מעת לעת א"ר אשי והאנן *תנן *הפרת נדרים כל היום ויש בדבר להקל ולהחמיר כיצד: נדרה לילי שבת מיפר לילי שבת ויום השבת עד שתחשך נדרה עם חשכה מיפר עד שלא תחשך שאם לא הפר משחשכה אינו יכול להפר תנאי היא דתניא *הפרת נדרים כל היום ד' יוסי בר יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון אמרו מעת לעת: ונשאלים לנדרים: *אביעיא להו פנאי כשלא היה לו פנאי או דלמא אפילו היה לו פנאי תא שמע דאודקיו ליה רבנן לרב זוטרא בריה דרב זירא *ושרו ליה נדריה ואף על גב דהוה ליה פנאי: שפקקו את המאור במפיח וקשרו את המקידה בגמי: אמר רב יהודה אמר רב הילקטי קטנה היתה בין שני בתים [וטומאה היתה שם] וגיגית

*אין מבקעין עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט רבי יותנן ההוא כרבי יוסי בר יהודה מתני לה תא שמע בעירמת התבן אבל לא בעצים שבמוקצה התם *באראי ואשוחי דמוקצה מחמת חסרון כיס אפילו רבי שמעון מודה ת"ש *אין משקין וישוחטין את המדבריות אבל משקין וישוחטין את הבייתות ר' יותנן סתמא אחרינא אשבח ת"ש אומרים מגביהין מעל השלחן עצמות וקליפין וב"ה אומרים מסלק את המבלה כולה ומנערה וא"ר נחמן אנו אין לנו אלא ב"ש כרבי יהודה וב"ה כר"ש.פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר בכל השבת כולה הלכה כר"ש לבר ממוקצה מחמת מיאום ומאי ניהו *נר ישן, וחד אמר במוקצה מחמת מיאום נמי הלכה כר"ש לבר ממוקצה מחמת איסור ומאי ניהו נר שהדליקו בה באותה שבת אבל *מוקצה מחמת חסרון כיס אפילו ר"ש מודה דתנן כל הבלים ניטלין בשבת חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה: **מתני'** *מפרירין נדרים בשבת ונשאלין לנדרים שהן לצורך השבת ופוקקין את המאור ומודרין את המטלית ומדדין את המקוה ומעשה בימי אביו של רבי צדוק ובימי אבא שאול בן בטנית שפקקו את המאור בטפיח [ין] וקשרו את המקידה בגמי לידע אם יש בניצית פותח טפח אם לאו *ומדבריהם למדנו שפוקקין ומודרין וקושרין בשבת: **גמ'** *אביעיא להו הפרה בין לצורך ובין שלא לצורך ושאלה לצורך אין, שלא לצורך לא ומשום הבי קפלגינהו מהדדי או דילמא הפרה נמי לצורך אין שלא לצורך לא והא דקא פליג להו מהדדי משום דהפרה אין צריך ב"ד ושאלה צריכה ב"ד? ת"ש דתני זוטי דבי רב פפא מפרירין נדרים בשבת לצורך השבת אין שלא לצורך השבת לא ליישנא אחריתא אביעיא להו לצורך" אתרוייהו קתני ושלא לצורך לא אלמא הפרת נדרים מעת לעת או דילמא "לצורך" קתני אשאלה הוא דקתני אבל הפרת נדרים אפילו שלא לצורך אלמא הפרת נדרים כל היום תא שמע דתני רב זוטי דבי רב פפי מפרירין נדרים בשבת לצורך השבת לצורך השבת אין, שלא לצורך השבת לא, אלמא הפרת נדרים=מעת לעת א"ר אשי והאנן *תנן *הפרת נדרים כל היום ויש בדבר להקל ולהחמיר כיצד: נדרה לילי שבת מיפר לילי שבת ויום השבת עד שתחשך נדרה עם חשכה מיפר עד שלא תחשך שאם לא הפר משחשכה אינו יכול להפר תנאי היא דתניא *הפרת נדרים כל היום ד' יוסי בר יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון אמרו מעת לעת: ונשאלים לנדרים: *אביעיא להו פנאי כשלא היה לו פנאי או דלמא אפילו היה לו פנאי תא שמע דאודקיו ליה רבנן לרב זוטרא בריה דרב זירא *ושרו ליה נדריה ואף על גב דהוה ליה פנאי: שפקקו את המאור במפיח וקשרו את המקידה בגמי: אמר רב יהודה אמר רב הילקטי קטנה היתה בין שני בתים [וטומאה היתה שם] וגיגית

והלכתא

כשיטה ר"ח דלכגמרים מסתמא דלית הלכתא הכי דתמר בפרק נערה המאורסה (כתובות דף מה:), אין הלכה כתלמוד הזוג - מ"ר: **הלקטי** קטנה - מפרש לקמן בגמרא שכיל קטן היתה בין שני בתים והגיגית מונחת על גבן והמת מוטל בהלקטי מחת הגיגית נגד הסדק וקשרו המקידה לידע אם יש בסדק פותח טפח ולהאי פירושא קשה לר"י דלהאי אין בסדק פותח טפח כיון שהמת נגדו לא מתכוין לה במהלילו(ה) כדמוכח במסכת [זה] דלך מלהטילו(ה) ומייתי לה בסוף פרק קמא דסוכה (דף יח: ושם) אין בתלוכה פותח טפח והמת בכית מה שבבית כנגד תלוכה טהור והמת כנגד תלוכה מה שבבית טהור וכיון שהמת היה נגד הסדק מה היה להם לקשור המקידה ועוד פירש שלפני שהמת פקקו המאור בטפיח ולא הכין רבי לפירושו הלא לותו מת לא היה מת שלם שהרי לא ידעו אם למעלה הימנו היה פותח טפח והמת היה טהור מתם הסדק הלא ודאי כיון שהמת היה ת"ש לא היה לו לומר לפני מות המת הלא לפני שבא כיון מן המת לפס ומיהו יתכן לומר שהמת היה טהור מועל מתח הגיגית שלא כנגד הסדק והגיגית היתה סדוקה בתמלא מרחשת לסופה ולתו היה בלותו סדק על פני כולו פותח טפח לא היתה טומאה עוברת דלמא תניא בתוכו אחד טפח כולהו אחד טפח אחד טפח ואין צריך לחציצה בשבתיו המצאנו עוד בפרק נערה המאורסה (דף מה:) אם

אין מבקעין עצים מן הקורות. פוחד על הקורות המוקפות ומדובבות לבנין: **ולא מן קורה.** היכא שנשברה היום ומהמת להסקה קיימא **לחמר** החול וכן המטות **לא** ליתכן להבי: **פחמין.** להסיק בערימת התבן **קל.** שלקח **ועשך** בתיבת **מריח** לשתמיה להסקה: **אבל לא בעצים שבמוקצה.** שהניחם בתחילה שלתורי ניתו והקלם לימות המשיו. "מוקצה" רחבה שלתורי בתים שהקלה לתורי ניתו להכניס שם דבר לאוכל: **בראי ואשוחי.** לרי וכי ולרי נקבה שעומדין לבנין: **משקין.** תורמת דמילתא נקט משום סירכא דמשכח שהשה טהה להפקיע: **מדבריות.** (ה) שרועות בשפר תמיד ולעת בתוך **הסתום:** שהתם **מחמיר.** בים הלל **ניטלין.** בים כ.) תניא כשהמת: **כל הכלים ניטלין.** ואפי' מלאכתן להיסור ורבי שמעון **היא:** חוץ **מן המסר הגדול.** מגירה שהיא לאומנין לקוץ בה עצים ומוקלה מחמת שהרגן בים הוא שלא יעשכרו תריסים שהוא עשוי כשכין מלא פגימות: **ויתד של מחריש.** התופר את הקרקע קולטר"ל בלע"ז: **מתני' מפרירין.** בעל לשהו: **ומשלין.** לחכם: **שהן לצורך השבת.** כגון שהרד שלא לשהל [היום] **ופוקקין את המאור.** כדרבן לתמרי (ניעל דף קכה:) פוקקין פקק במפיח ממלאין בה בשכח: **מקידה.** כלי חרס: **לידע אם יש בניצית פותח טפח.** בגמרא מפרש לה: **וקושרין** קשר שאינו של קיימא לפיהו לכתחילה: **ומודדין.** להתלמד על דבר הראוי: **גמ' מיבעיא להו שפרה.** למדבר בין לצורך [בין שלא לצורך] **הפרה דנבי הפרה** ביום שמעו לחיב (במדבר ל) ואם לא מיפר החיזנא שוב חיב מיפר: **ושאלה לצורך אין שלא לצורך לא.** דיכול ליפחל למחר ומשום הכי מפליג להו מהדדי ולא קאמי מפירין ונשאלין לנדרים שהן לצורך השבת דלמא קאי לצורך השבת לא: **כיצד.** מכאן: **שני נדרי נדרים לצורך** (במסכת נדרים דף עז:) **לצורך מחרויסו קאי.** מהפרה ואילך לכל הפרה שלא לצורך לא שלמא הפרת נדרים מעת לעת וזה שמעת בשבת יכול להפר משתחשך כאור מעת לעת של שחיטה הלכך שלא לצורך לא מלילה: **שרי לילה לצורך:** נפקל ונפתחי בלעמר פעמים שיש שהוא גדול ופעמים שהיו לילה מעט: **מיבעיא לפו.** הא דקאמי נשאלין לנדרים שהן לצורך: **כשלא היה לו פנאי.** לשאל מערב שבת קאמר לו לפיהו כשהיה לו פנאי: **סילקוני.** שבקל קטן בין שני בתים: וגיגית

מפרירין נדרים בשבת. אמרו [בתוספתא פ' י"ח] משני מה נדרי שבת מפרירין אותן בשבת שאם תשיכה ולא הפר איני יכול להפר ורבי יוסי בי' יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון שאמרו מעת לעת אין הלכה כבותם כדרמיגן בנדרים בפרק נערה המאורסה (דף עו) אלא אמר רבי שמעון בן יוחנן ועצריך שיבשל בלבו תניא בית שמאי אומרים מבשל בלבו ובערב בחול מצינא בשפתיו וב"ה אומרים אחד זה ואחד זה מבשל בלבו ואינו צריך להוציא בשפתיו המצאנו עוד בפרק נערה המאורסה (דף מה:): אם

הגהות הב"ח (ה) רש"י ד"ה מדבריות וכו' תמיד כפ"ד ותמ"כ מכ"ד כייהום שרוטה תון למחום וכלות ונעות כתוך סתמום: (כ) ד"ה ולת כמעיתי לידע מם יש נה שלם על שלם: (נ) ד"ה בפפיח פן על מנם (ותמיהני וכו' כשבת) תמ"ע וכ"ב פ"ג היח: (ד) ד"ה לצורך בשבת וכו' שלא לצורך כפ"ד ותמ"כ מכ"ד ופשלן תנן נמפ' נדרים פכ"ה: (ס) תוס' ד"ה כלקמי וכו' שלין דרך מלהיל ככך כדמוכח: **סליק מסכת שבת בס"ד**

רב נסים גאון

חלכה כאותו הזוג ואע"פ שהתירו הפרת נדרים בשבת ביאורו לרבר זה תנאי ורוא שאמרו לא יאמר אדם לאשתו מוצר ליכי כדרך שאומר בחול אלא אומר לה [פלי ואבלי] פלי ושתי והעגוד בפלי מאליו ע"ר יוחנן ועצריך שיבשל בלבו תניא בית שמאי אומרים מבשל בלבו ובערב בחול מצינא בשפתיו וב"ה אומרים מעת לעת אין הלכה כבותם כרמרמיגן בנדרים בפרק נערה המאורסה (דף עו) אלא אמר רבי שמעון בן יוחנן הלכה כאותו הזוג לוי מבר למיעבד עובדא כי האי ונמא אמר ליה רב הכי אמר רב ביבי אין

ניט כ: ע"ש מלקוטת מרדכי ותרומות-מרכון]

[שם כמ:]

[ניעל מלי.]

[ניעל קמג.] ניעט כ.]

[ניעל קמ.] ניעל קנ.]

עי מיכין נה.]

[ניעל מו:]

מדרים מ.]

[ניעל קנ:]

[מדרים מו:]

[שבת זו גמי ד"ש ל]

[מדרים מו: מז.]

שם מו.]

[ה] [מוס"ע ח"מ סימן צ"ו סעיף ו]:

ם ו מיי' פכ"ד מהלכות שבת הלכה ו וסי"ב מהלכות נדרים הלכה ח וסמג לאוין סה מוס"ע ח"מ סימן שמ"ו סעיף ו ומוס"ע י"ד סימן רלה סעיף כד:

מא ו מיי' פכ"ד מהל' שבת הלכה ו וסמג שם ומיי' פי"ו מהלכות שבועות הלכה ו וסמג לאוין סה רמא מוס"ע י"ד סי' רכח סעיף ג:

מב ח מיי' פי"ב מהל' מדרים הלכה טו סמג לאוין רמב מוס"ע י"ד סימן רלה סעיף כה:

מג ם מיי' פכ"ד מהל' שבת הלכה ו וסי"ב מהלכות שבועות הלכה ו סמג לאוין סה ולאוין רמב מוס"ע ח"מ סימן שמח סעיף ו ומוס"ע י"ד סימן רכח סעיף ג:

לו א מיי' פ"ב מהלכות י"ט הלכה יב סמג לאוין סה מוס"ע ח"מ סימן מקיח סעיף ו:

לח ד מיי' שם הלכה יז סמג שם מוס"ע ח"מ סימן תט סעיף ב:

לט ה מיי' שם הלכה ב וסמג שם מוס"ע ח"מ סי' תל סעיף ג:

רבינו חננאל

מפקיעה דבבהמת קדשים [מיירי] מכלל דחולין שרי כר[שמעון] ד ל י ת ליה מוקצה. ומשקינן על ר' יוחנן ובי מבר רבי יוחנן הלכה כרבי שמעון והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן אין מבקעים עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ומפרקינן תאי ר' יוסי בי"ר יהודה מתני לה רבי יוחנן ולית לה מתניתא. ואמרינן תוב ת"ש מתחילין בערימת תיבן אבל לא ב ע צ י ם שבמוקצה ומפרקינן התם באראי ו א ש ו ח י [ואשוחי] דמוקצה מחמת חסרון כיס ר' ראשילו ר' שמעון מדרדי פ' אדר ואשוחי עצי ארזים וברושים חשטיין לקורות שאין דישהו של אדם עליהן להסקן תותח תבשילו ונגר והקצה אותן. ואמרינן תוב אין משקין ושוחטין את המדבריות אבל משקין ושוחטין הבייתות והנה מתניתא כר' יהודה ורבי יוחנן סבירא ליה הלכתא כמתם משנה קשיא ה ל כ ת א אהלכתא ומפרקינן ר' יוחנן מתניתא אחרינא אשכח בר"ש מבניהין מעל השלחן עצמות וקליפין ב"ש מסלק את המבלא כולה ומנערה. ואמר רב נחמן אנו אין לנו אלא ב"ש כר' יהודה וב"ה כר' שמעון והלכתא כר' יוחנן פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר בכל השבת כולה הלכה כר"ש לבר ממוקצה מחמת מיאום ומאי ניהו נר ישן וחד אמר במוקצה מחמת מיאום נמי הלכה כר"ש לבר ממוקצה מחמת איסור ומאי ניהו נר שהדליקו בה באותה שבת אבל מוקצה מחמת חסרון כיס אפילו ר"ש מודה דתנן כל הבלים ניטלין בשבת חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה: **מתני'** מפרירין נדרים בשבת לצורך השבת אין שלא לצורך השבת לא ליישנא אחריתא אביעיא להו לצורך" אתרוייהו קתני ושלא לצורך לא אלמא הפרת נדרים מעת לעת או דילמא "לצורך" קתני אשאלה הוא דקתני אבל הפרת נדרים אפילו שלא לצורך אלמא הפרת נדרים כל היום תא שמע דתני רב זוטי דבי רב פפי מפרירין נדרים בשבת לצורך השבת לצורך השבת אין, שלא לצורך השבת לא, אלמא הפרת נדרים=מעת לעת א"ר אשי והאנן תנן הפרת נדרים כל היום ויש בדבר להקל ולהחמיר כיצד: נדרה לילי שבת מיפר לילי שבת ויום השבת עד שתחשך נדרה עם חשכה מיפר עד שלא תחשך שאם לא הפר משחשכה אינו יכול להפר תנאי היא דתניא הפרת נדרים כל היום ד' יוסי בר יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון אמרו מעת לעת: ונשאלים לנדרים: אביעיא להו פנאי כשלא היה לו פנאי או דלמא אפילו היה לו פנאי תא שמע דאודקיו ליה רבנן לרב זוטרא בריה דרב זירא ושרו ליה נדריה ואף על גב דהוה ליה פנאי: שפקקו את המאור במפיח וקשרו את המקידה בגמי: אמר רב יהודה אמר רב הילקטי קטנה היתה בין שני בתים וגיגית מונחת על גבן והמת מוטל בהלקטי מחת הגיגית נגד הסדק וקשרו המקידה לידע אם יש בסדק פותח טפח ולהאי פירושא קשה לר"י דלהאי אין בסדק פותח טפח כיון שהמת נגדו לא מתכוין לה במהלילו(ה) כדמוכח במסכת [זה] דלך מלהטילו(ה) ומייתי לה בסוף פרק קמא דסוכה (דף יח: ושם) אין בתלוכה פותח טפח והמת בכית מה שבבית כנגד תלוכה טהור והמת כנגד תלוכה מה שבבית טהור וכיון שהמת היה נגד הסדק מה היה להם לקשור המקידה ועוד פירש שלפני שהמת פקקו המאור בטפיח ולא הכין רבי לפירושו הלא לותו מת לא היה מת שלם שהרי לא ידעו אם למעלה הימנו היה פותח טפח והמת היה טהור מתם הסדק הלא ודאי כיון שהמת היה ת"ש לא היה לו לומר לפני מות המת הלא לפני שבא כיון מן המת לפס ומיהו יתכן לומר שהמת היה טהור מועל מתח הגיגית שלא כנגד הסדק והגיגית היתה סדוקה כתמלא מרחשת לסופה ולתו היה בלותו סדק על פני כולו פותח טפח לא היתה טומאה עוברת דלמא תניא בתוכו אחד טפח כולהו אחד טפח אחד טפח ואין צריך לחציצה בשבתיו המצאנו עוד בפרק נערה המאורסה (דף מה:) אם

1. האם מפרירים נדרים שלא לצורך השבת

2. הפרת נדרים בלבד או יחד בלבד - אין מעיין נדרים

מר א מיי׳ פ״י מהלכ׳ שבת הלכה ו סמג לאוין סה טוש״ע א״ח סימן ש״ז סעיף ג׳ :

מה ב מיי׳ פכ״ד מהל׳ שבת הלכה ה סמג עה טוש״ע א״ח סימן שו סעיף ו :

וגיגית סדוקה מונחת על גבין • והמת מוטל בהילקטי תחת הגיגית [כנגד] הסדק ,ולפני מוח המת פקקו בשבת המחור בטפיח שמח לח בסדק הגיגית פותח טפח ומשלח המת מוטל בהילל שלחן ע מקום לשלח דרך מעלה ומור שבין שני בתים מכניס לח המומחה לכל שני במלח לשרוף לפיכך מחמוהו בכלי חרס וגבו כנגד ההילקט וכלי חרס ליט מטמח מגבו ומוך : **וקברו מקודש** • שהיה רחבה טפח : **כגמי לידע** • מס מכנס בסדק הגיגית ובמסכת מהלות (פ״י) שניט (לחן) מיטן בחרוסה שבחוך הבית ומומחה מקלחה כנגד חרוסה ומקלחה בחוך הבית בין יש בחרוסה פותח טפח ולחי לח יכולתי להבין טו ולהכי נקט גמי שרלוי למחכל בחמה ולח מיבטל ליה להיות קבר של קיימח דמנקח כשיבש : **בלוונ** • בגיגית מלחה מיס : **מפפפק** • שלח לעורך חלח לחיעסוקי בטלמח :

[כניל״ף ובכ״ן לימח בחגיגה וכן הוח בכ״מ שם ועי׳ בערוך ערך חודנח וכן בכרכות בכי כי׳ זירל הוס יחיב. בחגיגה דמיח פכ״ט בחגיגה גיגית]

ויחי מטה יהודה לפני משה

באוונא דמיח • למכטי של מיס וכך פירש בערוך :

מדידה דמטה ,דלמו דמטה מי חמור טו׳ • בפקיקה לח בטיט של מטה כדפירש׳ לעיל בשילטי כל הכלים (דף קכו:) חלח דווקח במדידה בטיט של מטה :

הדרן עלך מי שהחשיך וסליקא לה מסכת שבת

וגיגית סדוקה מונחת על גבן ופקקו את המאור בטפיח ״וקשרו את המקידה בגמי לידע אם יש שם בגיגית פותח טפח אם לאו : ומדבריהם למדנו שפוקקין ומודדין וקושרין בשבת : עולא איקלע לבי ריש גלותא חזייה לרבה בר רב הונא דיתיב *באוונא דמיא וקא משח ליה ,אמר ליה ״אימר דאמרי רבנן מדידה דמצוה,דלאו מצוה מי אמור? אמר ליה מתעסק בעלמא אנא :

רבינו חננאל

אבל פוקצה [מחמת] חסרון כיס אפילו ר״ש מודה דתנן כל הכלים ניטלין בשבת חוץ מטפר הגדול ויתר של מחרישה וקי״ל דכל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכתא כדברי המיקל ואפקינן בה הלכה למעשה • שהלכה כרבי יהודה אלא במוקצה מחמת איסורו ואשכחנן ר׳ יוחנן דאמר מודה ר׳ שמעון בזה • דנרסינן בפרק כירה א״ר חייא בר אבא א״ר יוחנן אין פוקצה לר׳ שמעון אלא בעין שמן שנבר בשעת שרולך הנאיל והוקצה לאיסורו והוקצה למצוותו ופוקצה מחמת חסרון כיס דברי הכל פוקצה הוא ואפור וקשיא לן הרא הלכתא דאסרינן בם׳ כירה [ד׳ מ״ב] כי אתא ר׳ יצחק בר יוסף אמר הלכה כר׳ יהודה • וריב״ל אמר הלכה כר״ש וכו׳ וצריכא עיינא • (ואם) [ואכן] יש לומר הא ר׳ יצחק בר יוסף א״ר יוחנן הלכה כר׳ יהודה . והא ריב״ל פליג עלוה ואמר הלכתא כר״ש ואע״ג [דאמר] רב יוסף [התם] התינו דאמר רבה בר בר חנה א״ר יוחנן אמרו הלכה כר׳ שמעון וליה לא ס״ל [רא״ל] ואע״ג [וא״ל] אביי לרב יוסף ואת לא תסברא דר׳ יוחנן כר׳ יהודה סבירא ליה הני כולהו שמעתתא לא דייקינן : **כתבי** מצירין נדרים בשבת ונשאלין לנדרים שהן לצורך השבת ומבעיא לן האי דקתני מצירין נדרים בשבת לצורך הוא אבל שלא לצורך השבת לא אלמא הפרת נדרים מתר לעת או דלמא כי קתני לצורך אשאלה בלבד • אבל הפרת נדרים אפילו שלא לצורך השבת מצירין • אלמא הפרת נדרים כל אותו היום בלבד ומלקא דתניא הפרת נדרים כל היום • ר׳ יוסי בר יהודה ורבי אלעזר בר שמעון אומר מעת לעת והלכתא הפרת נדרים כל היום בלבד ונרסינן בם׳ נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדבריה פי׳ שמועה ו והכי פסקה לה [התם]ר״ש בן פזי אריב״ל אין הלכה כאותו הזוב . ונשאלין לנדרים לצורך השבת • ומיבעיא לן בשלא היה לו פנאי מערב שבת או דלמא אפילו היה לו פנאי ופשמנא אפילו היה לו פנאי מערב (יום) [שבת] והוה אפשר להו לשאל נשאלין בשבת ושפיר דמי • מצירין נדרים שמפר הבעל לאשתו ונשאלין לנדרים שאילה לחכמים ומפרשינן בפרק נערה המאורסה סבר רב יוסף למימר בשאלין נדרים ביחיד מומחה בשבת ביחיד מומחה אין [בשלשה הדיוטות] לא דמורה בי דינא א״ל אביי כיון דסבירא לן אפילו מעומד ואפילו בקרובין ואפילו בלילה לא סחיי בי דינא • אמר רבא אמר רב נחמן הלכתא נשאלין נדרים מעומד יחידי ובלילה ובשבת ובקרובין ואפילו אפשר לתן מבעי׳: **פוקקין** את המאורי פירוש מניחין בגב מקום פתוח כגון זרת הן חסר הן יתיר ליכנס ממנו אור ונקרא מאור ותנן [פרק י״ב] העושה לו מאור בתחלה שיעורו מלא מקדח גדול של לשכת שירי המאור רום אצבעיים על רוחב גודל • ואם רוצה בשבת לסותמו סותמין את המאור ופירשו סותמין את המאור כאשר פירשנו ומרדדין את המפלית ואת המקוה אם היא אמה על אמה ברום שלש ראוי למטול בה: **פקקו** את המאור בפפיח,פי׳ פפיח כלי חרס קטן ותוא כגון פתיא [ובערבים] נקראין פתוותא בדנרסינן בע״ז בגמרא אלו דברים של נכרים אסרין ואיסורן איסור הנאה [ד׳ ל״ג ע״ב] וכדתנן שמורה שהיא קשורה בפפיח ממלאין בה בשבת וקושרין את המקידה בגמי• פי׳ מקידה כלי חרס בגון זה שאנינו בם׳ היה מביא את מנחתה היה מביא את מנחתה פילי של (חדשה) [חרס] וגתן בתוכה חצי לוג מים מן הביור״). וו שאמר רב יהודה אמר רב חילקטי קטנה היתה בין ב׳ בתים וגיגית סדוקה מונחת על גבן ופקקו את המאור בפפיח ומדדין את המקידה בגמי לידע אם יש בגיגית פותח טפח אם לאו מדבריהם למדנו שפוקקין ומודדין וקושרין בשבת וכך פירושו היה שם ב׳ בתים • והילקטי פלשון תל המתלקט והוא כמין קיר הוצציין ביניתן : וגיגית כלי כמין פתיא סדוק או כמין כפושא מפולשת היה קבוע בכותל (חלול) [חלון] פתוח ובאותה שבת היה המת מוטל בבית אחד ובבית האחר היו רוצים להכנס בו כהנים ולא היו יודעים בבירור אם יש בגיגית פותח טפח ומביא את המומאה אם לאו שכך שנו בתוספתה. טפח על טפח לא יחם טפח מביא את המומאה. ועוד שניט פרק הערוה מאור (פ״ג מסכת ד׳) לוון את עיניו ולרבר עם חבירו ולתשמיש בפותח טפח ופתחו את המאור בפפיח הוא כמין כלי לכפות את המאור המתוח שלא יאהילו העומדים על הנר באותו המאור ויכאבו מן המומאה הטמלת בתוך הבית כנגד המאור שהיה נפתח המאור יתר ממלא מקדח גדול של לשכת שוה שיעורו ומפורש בתוספתנו פרק [הנוכר] לפיכך היצדבו לסותמו, ואותה הגיגית היתה בכותל נפרצה מקופת אדם ופישום ורעדתיו ולסמה מן הגג מכדי תליית אדם ופישום זרועותיו ולקרו מקידה שהיא כלי חרס ויש בה בבולא פפח וקשורה בגמי ושלשלה והעמידה כנגד פי הגיגית לראות אם פי הגיגית נחלאה הגה יש בה פפח ומביאה המומאה מבית לבית ואם היא פתוחה ממלא הגיגית נתברר שאין בגיגית פותח פפח ואינה מביאה המומאה • ויש אומרים קשרו המקידה בגמי בראש הקנה ושיעור פתוחה של גיגית אם יש בה פותח פפח ואם לאו • שלא איקלע לבי ריש גלותא חזייה לרבה בר רב הונא דיתיב באודנא דמיא והיה מודד תמים נובה בתים ורוחבו • אמר לו אימר דאמרינן שהתירו חכמים מדירה דמקוה בגון מדירה של מקוה שצריך למבילה מקוה מדירה דלאו מצוה מי אמור א״ל מתעסק בעלמא אנא למימר אני מדדר ולא מתכוון למדידה אני :

*) כמדומה שמכאן כתן לגיין בסוסס דף ע׳ [ולחיתו שם לפיכך הכהן] מקקה פותח בעקידה של מרם וכ״ם ג״כ שם דף ל״ב וכן מגיין הערוך ערך קל .

הדרן עלך מי שהחשיך בדרך • תהלה לעל במתי עב דורך :

גירסא ירושלמי בר״ח פרק אם אין מכירין בתהלתו . אמר עד אחר נולד לאיש פלוני בשבת מלין אותו על פיו חשבה מרואי שבת משלשלין אותו על פיו • ר׳ חייא אמר משלשלין אפומא (דימלותא) [דמליותא] . רבי חניאה משלשל על אברתיה דיתרא • ר׳ (ממל) [אמי מל] על פי נשים דאמרי ששא תות בפומיתא :

סליקא לה מסכת שבת. משירי אהודנו צח דודי. כי כביר מצאה ידי.
מי שויכני להתחיל והוא יזכני לסיים. חזק ונתחזק הכותב לעד לא יוזק.

רב נסים גאון

אם יש בגיגית • עיקר דיליה בתס׳ אהלות (פרק ג משנה ו) כיוצא מן חמת פתותו בטפח וחמת פתותו בד׳ בבריותות בפרק אבל הלב (דף יט) אמר רב נחמן אמר שמואל מתעסק בחלבים ובעריות חייב שכבר נפתחים לחציל את המומאה על המתחים אבל לחוציא את המומאה בפותח טפח • אמר ליה אנא מתעסק נחנה מתעסק בשבת פשור מלאכת מחשבת אסרה תורה ובגמרא דהזורק דבני מערבא (סוף פיקמא) נרסי בעלמא אנא • עיקר שלו בבר פירשנו בפרק כלל גדול שהמתעסק פשור לענין שבת כמו שאמרו המתעסק בשבת פשור חיך עבידה אמר הריני קוצר חצי גרוגרת וקצר כגרוגרת פשור :

סליק מי שהחשיך וסליקא לה מסכתא דשבת בסייעתא דשמיא

אחר השלמת המסכת יאמר זה

ויועיל למכתה בעזרת השם יתברך

הדרן עלך מסכת שבת והדרך עלן דעתן עלך מסכת שבת ודעתך עלן לא נתנשי מינך מסכת שבת ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רבישׁ בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא :

העורב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך : מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי : יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש : לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני : ברוך אתה יי למדני חקיך : אמן אמן אמן סלה ועד :

מודים אנחנו לפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינן מקבלים שכר אנו רצים והם רצים אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך :

יהי רצון לפניך יי אלהי כשם שעזרתני לסיים מסכת שבת כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם ותתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך :
כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים : אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד : יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום :

יתגדל ויתקדש שמיה רבא בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא ולאחיא מתיא ולאסקא לחיי עלמא ולמבני קרתא דירושלם ולשכללא היכליה בגוה ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא ולאתבא פולחנא דשמיא לאתריה וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן : יהא שמיה רבא וכו׳ יתברך וכו׳ על ישראל וכו׳ יהא שלמא וכו׳ עושה שלום וכו׳ :